MAGNUM BULLARIUM ROMANUM,

SEU EJUSDEM

CONTINUATIO,

Quæ Supplementi loco ſit, tum huicce, tum aliis quæ præceſſerunt Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi.

CUM RUBRICIS, SUMMARIIS, SCHOLIIS, ET INDICIBUS.

TOMUS DECIMUS-NONUS,

Complectens Conſtitutiones BENEDICTI XIV. ab Anno 1752. uſque ad Annum 1757.

Cum Appendice ad Annos 1744. 1745. 1748.

Juxta Exemplar ROMÆ, Ex Typographia Sacræ Congregationis de Propaganda Fide *editum* 1757.

LUXEMBURGI,

Sumptibus HENRICI-ALBERTI GOSSE & Soc. Bibliopol. & Typograph.

M D C C L V I I I.

CUM PRIVILEGIO SACRÆ CÆSAREÆ ET CATHOLICÆ MAJESTATIS.

INDEX
INITIORUM
SINGULARUM CONSTITUTIONUM
QUÆ IN HOC TOMO XIX. CONTINENTUR.

Sacroſancta. I.	pag. 1
Pias. II.	8
Ineffabili. III.	9
In Apoſtolica. IV.	15
Romana Eccleſia. V.	17
Deteſtabilem. VI.	18
Militantis Eccleſiæ. VII.	20
Securitatem. VIII.	21
Suprema diſpoſitione. IX.	23
Ex ſublimi. X.	29
Ad audientiam. XI.	30
Nell'ultima udienza.	*ibid.*
Æternus Dei Filius. XII.	37
Inter illuſtria. XIII.	38
Commendatiſſimum. XIV.	45
Inclytum. XV.	47
Apoſtolicum. XVI.	49
Cum alias. XVII.	55
Sinceritas Fidei. XVIII.	57
Sollicita. XIX.	59
Quæ, Ven. Fratres. XX.	63
Tibi præ cæteris. XXI.	64
In ſupereminenti. XXII.	66
Circumſpecta. XXIII.	69
Inter cætera. XXIV.	70
Graviſſimarum. XXV.	73
Ad coërcenda XXVI.	79
Commendatam. XXVII.	84
Circumſpecta. XXVIII.	pag. 88
Romanus Pont. XXIX.	92
Injuncti Nobis. XXX.	93
Inter curas. XXXI.	94
Fidelis. XXXII.	96
Cum Encyclicas. XXXIII.	101
Avendo Ella.	*ibid.*
Romanum. XXXIV.	106
Cum Religioſi. XXXV.	108
Eſſendoci.	*ibid.*
Paſtoralis. XXXVI.	110
Quod Provinciale. XXXVII.	111
Ex paſtorali. XXXVIII.	112
Romanus Pont. XXXIX.	113
Militantis. XL.	115
Apoſtolicæ Sedis. XLI.	116
Romanorum Pont. XLII.	117
Altre volte. XLIII.	118
Beatus Andreas. XLIV.	120
Il Beato Andrea.	*ibid.*
Ad aſſiduas. XLV.	136
Cum ſemper. XLVI.	137
Quem Religionis. XLVII.	139
Soror Imelda. XLVIII.	141
La Madre Suor Imelda.	*ibid.*
Ad Supremum. XLIX.	144
Allatæ ſunt. L.	151
Cum, ut recte. LI.	167
Eſſendoſi, com'ella.	*ibid.*

ex ſublimi. LII.	pag. 180	*Quæ ex Apoſtolica.* LXIV.	pag. 245
atrimonialis. LIII.	181	*Ex omnibus.* LXV.	250
um. LIV.	184	*Saluberrimum.* LXVI.	251
iori. LV.	187	*In poſtremo.* LXVII.	253
penultima udienza.	*ibid.*	Nell'ultimo Conciſtoro.	*ibid.*
itio. LVI.	191	*Ad Curam.* LXVIII.	263
primum. LVII.	192	*Graviſſimum.* LXIX.	264
, de more. LVIII.	211	*Cum Venerabilis.* LXX.	267
i delle ſolite udienze.	*ibid.*	*Ad ſummi.* LXXI.	271
imiliam. LIX.	217	*Die duodecima.* LXXII.	273
is. LX.	219	*Et Venerabilem.* LXXIII.	277
de a primis. LXI.	222	*Ad ſacram.* LXXIV.	278
imi anni.	*ibid.*	*Quam grave.* LXXV.	284
icifici. LXII.	239	*Divinarum.* LXXVI.	286
equidem. LXIII.	245	*Cum ad nonnullos.* LXXVII.	287

IN APPENDICE.

nulla I.	pag. I	*Ex tuis precibus.* III.	pag. X.
idum. II.	II	*Peracta a Nobis.* IV.	XIV.
che tempo.	*ibid.*		

INDEX
ARGUMENTORUM
EARUMDEM
CONSTITUTIONUM.

ANNO MDCCLII.

PONTIFICATUS ANNO XII.

I. ERectio Archiepiſcopalis Metropolitanæ Eccleſiæ GORITIENSIS, conſtitutis omnibus, quæ Eccleſiam ipſam, Capitulum, utriuſque Menſam, proviſionem vel collationem Beneficiorum, Officiorumque reſpiciunt. 18. *Aprilis.* *pag.* 1.

PONTIFICATUS ANNO XIII.

II. Privilegia & Indulta conceſſa Confraternitati Sanctæ Mariæ *de Succurſu contra Infideles* in Civitate Januæ erectæ ampliantur, & declarantur. 21. *Auguſti.* *pag.* 8.

III. Confirmatio Concordiæ inter Epiſcopum Herbipolen., & Abbatem Monaſterii Abbatiæ nuncupati Fulden., Ordinis S. Benedicti, Nullius Diœceſis Provinciæ Moguntin. ſuper Juriſdictione quaſi Epiſcopali in Clerum, & Populum Ditionis præfati Monaſterii. 1. *Octobris.* *pag.* 9.

IV. Abbatia Fuldenſis in Epiſcopatum erigitur, cum omnibus juribus, & prærogativis, præſervato tamen ſtatu Regulari; ita ut idem Epiſcopus, & Abbas Fuldenſis ſit, & nuncupetur. 5. *Octobris.* *pag.* 15.

V. Herbipolenſis Epiſcopus honorificis prægeſtandæ ſibi Crucis, uſuſque Pallii prærogativis honeſtatur, ſub certis modis, ac conditionibus. 5. *Octobris.* *pag.* 17.

VI. Damnantur, & prohibentur quinque propoſitiones Duellorum abuſui faventes, vetereſque leges adverſus Duellantes editæ innovantur, ac novis ſuperadditis pœnalibus Sanctionibus confirmantur. 10. *Novembris.* *pag.* 18.

VII. Damnatio & prohibitio Libri duobus tomis conſtantis, Gallico idiomate, abſque Auctoris nomine, & impreſſionis loco, in lucem editi, cui Titulus: *Apologie de tous les jugemens rendus par les Tribunaux ſeculiers en France contre le ſchiſme: dans laquelle on établit, 1. L'injuſtice, & l'irrégularité des refus de Sacremens, de Sépulture, des autres peines qu'on prononce contre ceux qui ne ſont pas ſoumis à la Conſtitution* Unigenitus. 2. *La compétence des Juges laics pour s'oppoſer à tous ces actes de ſchiſme. Tom. I. & II. En France MDCCLII.* 20. *Novembris.* *pag.* 20.

ANNO MDCCLIII.

VIII. Confirmantur, & declarantur Conſtitutiones Prædeceſſorum Romanorum Pontificum ſuper vetita armorum delatione, retentione, & venditione. 15. *Januarii.* *pag.* 21.

IX. In Utinenſi Civitate, Collegiata Eccleſia Sanctæ Mariæ Majoris nuncupata in Archiepiſcopalem Eccleſiam cum omnibus juribus, præeminentiis, ac privilegiis erigitur. 19. *Januarii.* *pag.* 23.

X. Indiarum Orientalium Vicariis Apoſtolicis Epiſcopis, non habentibus Epiſcopum Coadjutorem cum futura Succeſſione, nec Vicarium Generalem, injungitur, ut ſibi conſtituant Vicarium Generalem, cui ampliſſimæ facultates in caſu obitus Vicarii Apoſtolici, a Pontifice conceduntur. 26. *Januarii.* *pag.* 29.

XI. Cardinales Epiſcopos Suburbicarios, in propria Cappella ſui Palatii Romæ exiſtentis, non poſſe

bditis, præter primam Tonſuram, con-
Majores, vel Minores Ordines, niſi re-
& præobtento Cardinalis Urbis Vicarii
ſu. 15. *Februarii.* *pag.* 30.

ificatio Ven. Servi Dei JOSEPHI A CUPER-
Sacerdotis Profeſſi Ordinis Fratrum Mi-
Conventualium S. Franciſci. 20. *Februa-*
pag. 37.

nfirmatio & innovatio Privilegiorum,
um, & Jurium, Militaris & Hoſpitalis
s SANCTI JOANNIS JEROSOLYMITANI: cum
us declarationibus, & ampliationibus. 12.
pag. 38.

lnenſis Collegii, ſeu Seminarii Apoſtoli-
Gregorio XIII. pro Adoleſcentium Ru-
um & Moſcovitarum educatione & in-
ne erecti, optimo regimini providetur. 5.
pag. 45.

nachi S. Baſilii Nationis Ruthenæ ſolvuntur
emittendi quartum votum de non ac-
dis Epiſcopatibus, vel Archimandriis, abſ-
ſenſu ſuorum Superiorum: Abrogatiſque
poenalibus ſuper hoc editis, Canoni-
nctiones innovantur, ac inculcantur. 12.
pag. 47.

gulæ obſervandæ in Anglicanis Miſſioni-
b Apoſtolicis Vicariis, nec non a Sacer-
s Miſſionariis Sæcularibus, ac Regulari-
. *Maii.* *pag.* 49.

: Beneficiis, & Officiis Curatis per In-
Occidentalium Regiones, Sæcularibus
Clericis, ſublato aſſerto Regularium pri-
jure, conferendis: Apoſtolicæ Literæ
itæ (*quas vide Tom. III. num.* 51.) con-
ur, & declarantur. 9. *Junii.* *pag.* 55.

enetiarum Reipublicæ conceditur Jus no-
i ad Eccleſias Torcellanam, Caprularum,
dienſem. 13. *Junii.* *pag.* 57.

hodus præſcribitur in examine, ac pro-
ne librorum a Congregationibus Roma-
iverſalis Inquiſitionis, & Indicis, ſervan-
tæque Relatoribus ac Conſultoribus pro-
ur Regulæ, quas in examine, judicioque
ſequantur. 9. *Julii.* *pag.* 59.

rabilibus Fratribus Metropolitæ, Archi-
is, & Epiſcopis Nationis Ruthenæ in
Poloniæ. 14. *Auguſti.* *pag.* 63.

ITIFICATUS ANNO XIV.

dictio Rectoris Carpenctoraten. in Cau-
ibus, Criminalibus, & Mixtis, nec non
nomicis rebus, definitur, ac circumſcri-
8. *Auguſti.* *pag.* 64.

mptio Canonicorum Regularium & Mo-
Ordinis Præmonſtratenſis ab omni Su-
ite, Juriſdictione, Viſitatione quorum-
Ordinariorum, per Prædeceſſores Pon-
tifices, & præſertim Alexandrum V. conceſ-
ſa, innovatur ac confirmatur. 11. *Septembris.*
pag. 66.

XXIII. Oppidum Mathelicæ in Piceno ad primæ-
vum Statum Civitatis reintegratur, & quatenus
opus ſit, ex integro erigitur, ac inſtituitur, cum
omnibus honoribus, juribus, & prærogativis,
cæteris ditionis Pontificiæ Civitatibus competen-
tibus. 26. *Septembris.* *pag.* 69.

XXIV. De cultu S. Maronis Epiſtola ad R. P. Ni-
colaum Lercari a Secretis Congregationis de
Propaganda Fide. 28. *Septembris.* *pag.* 70.

XXV. Juriſdictio Congregationis ſuper Bono Re-
gimine Communitatum Ditionis Eccleſiaſticæ
tum in Oeconomicis, tum in Judicialibus ne-
gotiis & cauſis cognoſcendis, definitur; eidem-
que certa methodus in utriſque procedendi præ-
ſcribitur. 1. *Octobris.* *pag.* 73.

XXVI. Tribunali Auditoris Generalis Cameræ Apo-
ſtolicæ adduntur duo Prælati Aſſeſſores in Cau-
ſis Criminalibus definiendis, certaque methodus
in hujuſmodi judiciis coram ipſo A. C. inſti-
tuendis, proſequendis, & abſolvendis firmatur.
1. *Octobris.* *pag.* 79.

XXVII. Terra Sublaci, aliaque Oppida, & loca,
intra ditionem Eccleſiaſticam ſita, Monaſterio
S. Scholaſticæ Sublacen. antea ſubjecta, a tem-
porali dominio & juriſdictione Monaſterii præ-
fati, & Abbatum eximuntur, & Cameræ Apo-
ſtolicæ, quoad temporalem hujuſmodi juriſdi-
ctionem & dominium, applicantur & incorpo-
rantur; præſervatis Monaſterio ac Abbatibus ju-
riſdictione ſpirituali, necnon emolumentis a
præfata temporali juriſdictione promanantibus.
7. *Novembris.* *pag.* 84.

Subſequitur declaratio, quænam ſint jura &
Emolumenta ex temporali juriſdictione proma-
nantia, quæque onera ex hujuſmodi emolumen-
tis ſint in poſterum ſuſtinenda. *ibid.* *pag.* 87.

ANNO MDCCLIV.

XXVIII. Congregationis Cameralis Decreta, qui-
bus privilegia liberæ extractionis, & exemptio-
nis a Datiis, aliiſque oneribus, in Ducatu, &
Provincia Ferrariæ, prævio accuratiſſimo exa-
mine, vel approbata fuerant, vel rejecta, vel
ſuper iiſdem moderatio aliqua implorata, ite-
rato confirmantur. 21. *Januarii.* *pag.* 88.

XXIX. Gregorianum Cantum in Choro, aliiſque
functionibus, a Fratribus, vel Monialibus Ordi-
nis Minimorum Sancti Franciſci de Paula per-
agendis adhiberi præcipitur. 22. *Januarii.*
pag. 92.

XXX. Correctoribus tum Generali tum Provincia-
libus Ordinis Minimorum Sancti Franciſci de
Paula, conceditur facultas decidendi circa Ele-
ctiones, vel alia negotia, quæ ad Generale
vel Provinciale reſpective Tribunal, ob paria
poſt tertium ſcrutinium ſuffragia, devolvuntur.
22. *Januarii.* *pag.* 93.

XXXI. Ad

XXXI. Ad exercendos, erudiendoſque Picturæ, atque Sculpturæ Tyrones, Gymnaſium publicum, ſeu Academia in Ædibus Capitolinis erigitur, annuo cenſu conſtituto in neceſſarios ſumptus. 17. *Martii.* *pag.* 94.

XXXII. Baſilica Aſſiſienſis S. Franciſci in Patriarchalem & Cappellam Papalem erigitur: Cum aliis gratiis, privilegiis, & indultis. 25. *Martii.* *pag.* 96.

XXXIII. Albaniæ Epiſcopis traditur methodus, qua ſatagant, ut a Catholicis illius regionis ſua Eccleſiis bona reſtituantur, vel aliquo modo ſuper illis tranſigatur, & ſi neutrum queat obtineri, facultas ſit Epiſcopis derelinquendi fundos, fructuſque Poſſeſſoribus, eoſdemque abſolvendi a cenſuris. 24. *Maii.* *pag.* 101.

XXXIV. Lucenſi Reipublicæ Facultas conceditur nominandi tres Viros Eccleſiaſticos, eoſque Romano Pontifici præſentandi, ut ex iis unum in Archiepiſcopum Lucanum eligere poſſit. 26. *Maii.* *pag.* 106.

XXXV. Encyclicæ Litteræ ad Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos Italiæ, quibus hortantur, ut veteribus nova ſuperaddant Paſtoralis ſollicitudinis ſtudia, ut Chriſtifideles in rudimentis Fidei inſtituantur & erudiantur. 26. *Junii.* *pag.* 108.

XXXVI. Confirmatur Decretum Congregationis Conſiſtorialis, quo fuit declaratum, ſub Conſtitutione Innocentii PP. XII. ſuper Capitulationibus Sede Vacante initis, comprehendi etiam Monaſteria & Collegia utriuſque ſexus, necnon eadem Conſtitutione prohiberi quaſcumque pactiones, & Capitulationes, etiam per ſe honeſtas & licitas. 15. *Julii.* *pag.* 110.

XXXVII. Ne Chriſtifideles ſub Turcarum ditione verſantes, ad occultandam Chriſtianæ Religionis profeſſionem, Mahumetana Nomina ſibi imponant, iiſque ſe compellari patiantur. 1. *Auguſti.* *pag.* 111.

XXXVIII. Eccleſiaſticis omnibus Ritus Slavo-Latini præcipitur, ut in Miſſis & Divinis Officiis, Slavum Litterale idioma cum characteribus Hieronymianis retineant, & Miſſalibus, Breviariis &c. utantur, typis Congregationis Propagandæ Fidei editis. 17. *Auguſti.* *pag.* 112.

PONTIFICATUS ANNO XV.

XXXIX. Quinqueeccleſienſis Epiſcopus, ejuſque Succeſſores, perpetua Pallii uſus, ac prægeſtandæ Crucis conceſſione donantur, ſub certis modis ac conditionibus. 1. *Septembris.* *pag.* 113.

XL. S. Leoni I. Papæ & Confeſſori, Miſſa, & Officium decernitur ſub Ritu Sanctorum Doctorum. 15. *Octobris.* *pag.* 115.

XLI. Centum, inſigne Oppidum, Bononiam inter & Ferrariam, in Civitatem erigitur, cum omnibus juribus, honoribus, & prærogativis, quibus reliquæ Pontificiæ Ditionis Civitates fruuntur: ita tamen, ut quoad ſpirituale, vel temporale gubernium nihil plane innovetur. 18. *Decembris.* *pag.* 116.

ANNO MDCCLV.

XLII. Abbati Generali Ord. Monachorum S. Hieronymi Congregationis Italicæ indultum conceditur interveniendi Cappellis Pontificiis, loco cum aliis Abbatibus Generalibus eidem aſſignatur. 30. *Januarii.* *pag.* 117.

XLIII. Lettera Circolare della Diſciplina, diretta a' Superiori Regolari d'Italia, e dell' Iſole Adjacenti, ſopra il dubio; ſe li Confeſſori Regolari, non Curati, ſiano obligati ad intervenire alla Conferenza dei Caſi Morali, ordinata dalli Veſcovi nelle loro Dioceſi? 9. *Februarii.* *pag.* 118.

XLIV. Pueros ante uſum rationis in odium Chriſti occiſos, an canonizari expediat, diſquiritur, & in hanc rem plura de Martyrio horum Puerorum, cultuque publico iiſdem in Eccleſia præſtito; & de Martyrio, cultuque præſertim Beati Andreæ Rinnenſis, cujus inſtituta Canonizationis cauſa conſcribendæ Epiſtolæ occaſio fuit, diſtinctim adnotantur. 22. *Februarii.* *pag.* 120.

XLV. Liber Gallice editus, inſcriptuſque: *Principes ſur l'eſſence, la diſtinction, & les limites des deux puiſſances ſpirituelle, & temporelle, Ouvrage poſthume du Pére la Borde de l'Oratoire*, Decreto Congregationis Univerſalis Inquiſitionis jam damnatus, iterata acriori cenſura proſcribitur, & ſub excommunicationis pœna, legi, aut retineri prohibetur. 4. *Martii.* *pag.* 136.

XLVI. Olivetanæ Congregationis Privilegia a Prædeceſſoribus Pontificibus, & præſertim a Pio II. conceſſa confirmantur, & ampliantur; novumque ſuperadditur, quo ejuſdem Congregationis Abbatibus indulgetur, ut in die feſto S. Franciſcæ Romanæ, Pontificalibus in Miſſa, reliquiſque Officiis intra Eccleſias Conventuales Regularis Obſervantiæ uti poſſint. 1. *Aprilis.* *pag.* 137.

XLVII. Confirmatur Reſolutio Congregationis deputatæ ſuper correctione librorum Eccleſiæ Orientalis, ſuper abbreviatione Officii, & Miſſæ pro Monachis Ordinis S. Baſilii. 17. *Maii.* *pag.* 139.

XLVIII. Epiſtola Sanctiſſimi Domini Noſtri Benedicti Papæ XIV. ad Reverendiſſimum Dominum Vincentium Crd. Malvetium Bononienſem Archiepiſcopum, de S. Philocali Martyris Corpore. 20. *Maii.* *pag.* 141.

XLIX. Sanctæ Inquiſitionis Officialium, ſeu Miniſtrorum numerus, deputationis forma, qualitates, onera, privilegia, & exemptiones reales & perſonales, tum in Civilibus Cauſis,

Criminalibus, diſtinctim recenſentur, petua Conſtitutione præcedentis Morus confirmativa, futuris quibuſcunque abuvetitiſque ampliationibus occurritur. 21. *pag.* 144.

iacis, & Armenis in Latinorum Eccleta peragentibus proprium Ritum ſervacipitur: Miſſionariis denegatur facultas andi eoſdem Syriacos & Armenos ſtinentia a Piſcibus jejunii tempore omnique Græcos & Orientales Ritus conlos eſſe decernitur, monenturque Miſ, ut in Orientalibus convertendis, eos oribus, & ſchiſmate revocent, non a probatis Ritibus avertant. 26. *Julii.* *pag.* 151.

incendium compeſcendum ad Eccleſiam olai in Carcere exortum, minus ritè i fuiſſe ex Eccleſia Sacram Pyxidem Sanım Sacramentum intercludentem, eaque populum, & ad furentes flammas bene, rationibus, pluribuſque allatis Eccleanctionibus, demonſtratur: & ne tale inde fiat, opportune ſancitur. 27. *Ju* *pag.* 167.

d Epiſcopis Vicariis Apoſtolicis Indiarientalium injunctum fuit, ut ſi Epiſcooadjutorem, vel Vicarium Generalem non nt, hunc ſibi adſciſcerent, cui ampliſſiibuebantur facultates in caſu obitus Vipoſtolici, id cæteris etiam Vicariis Apo. nunc imperatur: Salva tamen electiocarii Capitularis, ubi vel Canonici, vel ii eam peragere conſueverunt; in iis veis, ubi vel non adſunt, vel convenire ınt, conſtitutus jam ab Epiſcopo Vicaeneralis, ipſe, eodem defuncto, Vicatiam Capitularis habeatur. 8. *Auguſti.* *pag.* 180.

ITIFICATUS ANNO XVI.

ntificium Decretum ſuper nullitate Matri Violantis Joſephæ Henriquez de Almac Ludovici Franciſci de Aſſis Sanches de edirum, Apoſtolica auctoritate per Litin forma Brevis expeditas roboratur. 27. *bris.* *pag.* 181.

iæ, & qualis conveniat exemptio ab Arſcopi Neapolitani juriſdictione, Hoſpita Angeli a Nido nuncupat., ejuſdemque Ec, & perſonis, decernitur & declaratur. 4. *is.* *pag.* 184.

ebratio trium Miſſarum Natalitio Chriſti præcipuus Latinæ Eccleſiæ Ritus demon: ideoque univerſim ab Orientalibus, præverò ab Armenis Liburni in Portu comnibus, non uſurpandus. 29. *Decembris.* *pag.* 187.

ANNO MDCCLVI.

cretum Sanctiſſimi Domini Noſtri Bene Papæ XIV. in cauſa Neapolitana Beatificationis, & Canonizationis Ven. Servi Dei Pauli Buralis, S. R. E. Cardinalis de Aretio nuncupati. 8. *Februarii.* *pag.* 191.

LVII. Excitantur omnes Græci Ritus Orientales, ut nova Euchologii editione utantur; narratur quoque, quid pro ea perficienda factum fuerit; & quæ eidem novæ editionis Euchologio præpoſita ſunt Monita, latius explicantur. 1. *Martii.* *pag.* 192.

LVIII. Facultas tribuitur Jacobo III. Magnæ Britanniæ Regi, ut SS. Euchariſtiam poſſit ſuſcipere, de Spiritualis directoris ſui conſilio, etſi poſt mediam præcedentem noctem jentaculum aliquod, ſic expoſcente valetudine, ſumpſerit. 24. *Martii.* *pag.* 211.

LIX. Definitur auctoritas tum Metropolitani Nationis Ruthenorum, tum Proto-Archimandritæ Ordinis S. Baſilii Magni ejuſdem Nationis, in Abbates, ſeu Archimandritas Monaſteriorum ipſius Ordinis: aliaque ad hujuſmodi Abbates & Monachos Ruthenos pertinentia opportune ſtatuuntur. 30. *Martii.* *pag.* 217.

LX. Spolia Prælatorum Neapolitani Regni, jam pridem ab Innocentio XII. Eccleſiis, quibus iidem præfuerunt, applicata, ut in deſignatos uſus erogentur, novis ſuperadditis cautionibus, providetur. 28. *Aprilis.* *pag.* 219.

LXI. Demonſtratur congruentia, ex Sacrorum Canonum præſcripto, iterum inaugurandi Bononienſem Metropolitanam Eccleſiam; munuſque Conſecrationis Pontificio nomine peragendæ Cardinali Archiepiſcopo delegatur. 12. *Maji.* *pag.* 222.

LXII. Veronenſis Epiſcopi Ordinaria privativa auctoritate in Civitatem univerſamque Diœceſim Veronenſem redintegrata, definitur juriſdictio, quam idem Epiſcopus in Capitulum, ſubjectaſque tum ipſi, tum Monaſterio Sanctæ Mariæ in Organis Veronen., Parochiales, ac ſimplices Eccleſias, & Perſonas earum ſervitio addictas, utatur. 17. *Maji.* *pag.* 239.

LXIII. Utinenſi Metropolitanæ Eccleſiæ Miſſa de Spiritu Sancto cum certis Collecta & Orationibus celebranda conceditur in die depoſitionis, ſeu commemorationis B. Bertrandi Aquilejenſis Patriarchæ. 18. *Junii.* *pag.* 245.

LXIV. Privilegia Monaſterii Monialium B. Mariæ Virginis, Ordinis S. Benedicti, prope & extra muros Civitatis Aquilejenſis, oppoſitus locorum ſubjectorum deſcriptione, ac definitione juriſdictionis Delegati Apoſtolici appoſita, confirmantur. 30. *Julii.* *pag.* 246.

LXV. De Jure Metropolitico Archiepiſcopalis Eccleſiæ Moguntinæ in novam Diœceſim Fuldenſem, ejuſque Clerum & Populum. 15. *Septembris.* *pag.* 250.

LXVI. Refractariis Conſtitutioni *Unigenitus* an, & quando SS. Corporis Chriſti Viaticum denegari

negari debeat, Encyclica hac Epiſtola definitur. 16. *Octobris.* *pag.* 251.

LXVII. Confecratio electi in Epiſcopum, qui fuerat a Pontifice Ordinatus Presbyter, an ab ipſo Pontifice, vel ex ſpeciali ejus delegatione, ſit peragenda. 20. *Octobris.* *pag.* 253.

LXVIII. Confirmatur Motus Proprius Sancti Pii V., & Conſtitutio Urbani VIII. contra tondentes monetas aureas, & augentes: necnon Bannimenta & Decreta adverſus falſificantes, alterantes, ac expendentes Cedulas Montis Pietatis, & Menſæ Nummariæ Sancti Spiritus, & pœnæ in illis inflictæ ad omnes Eccleſiaſticas perſonas extenduntur. 31. *Octobris.* *pag.* 263.

ANNO MDCCLVII.

LXIX. Præſcribitur ratio conſtituendi Proceſſus tum ſuper ſtatu Eccleſiarum in partibus infidelium exiſtentium, & Populum fidelem habentium, quarum proviſiones in Congregatione de Propaganda Fide proponuntur; tum ſuper meritis præficiendorum iiſdem Eccleſiis. 18. *Januarii.* *pag.* 264.

LXX. Confirmatur Decretum Congregationis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium univerſali adverſus hæreticam pravitatem Inquiſitioni Præpoſitorum, coram Sanctitate Sua habitæ, pro tollendis, conciliandiſque diſſidiis & controverſiis, inter nonnullos Antiſtites Indiarum Occidentalium, & Miſſionarios Societatis Jeſu, exortis, ſuper conceſſione Diſpenſationum Matrimonialium, juxta facultates ab Apoſtolica Sede utriſque concedi ſolitas. 27. *Januarii.* *pag.* 267.

LXXI. Antiquum Urbis Pantheon, nunc Eccleſia S. Mariæ ad Martyres nuncupata, ſub peculiari Romanorum Pontificum tutela ſuſcipitur, ejuſque Fabricæ conſervatio Apoſtolicarum Ædium Præfecto pro tempore committitur, Palatii Apoſtolici ſumptibus procuranda. 18. *Februarii.* *pag.* 271.

LXXII. Acta Conſiſtorialia pro Conceſſione Pallii Patriarchæ Antiocheno Syro Maronitarum, 28. *Martii.* *pag.* 273.

LXXIII. Brevia Sanctiſſimi Domini Noſtri ad Patriarcham, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Proceres Maronitarum. 30. *Aprilis.* *pag.* 277.

LXXIV. Confirmatio Concordiæ inter Archiepiſcopum Moguntinum, S. R. I. Electorem, & Epiſcopum atque Abbatem Fuldenſem initæ, ſuper jure Metropolitico Eccleſiæ Moguntinæ in Epiſcopatum, atque Eccleſiam Fuldenſem; necnon ſuper aliis utriuſque Eccleſiæ controverſiis. 21. *Maji.* *pag.* 278.

LXXV. Miſſam celebrantes, aut Fidelium Confeſſiones excipientes, ad Presbyteratus Ordinem non promoti, quibus pœnis ex Sacrorum Canonum, & Apoſtolicarum Conſtitutionum præſcripto ſubjiciantur; quæ praxis hactenus in Judiciis adverſus hujuſmodi reos ſit ſervata, & quomodo in poſterum ſit providendum. 2. *Auguſti.* *pag.* 285.

LXXVI. Celebrantibus Miſſam, aut Fidelium Confeſſiones excipientibus, ſine Sacerdotali Charactere, ſincera criminis confeſſio facta in primo interrogatorio generali nihil ſuffragatura decernitur, ad evadendam pœnam traditionis brachio ſæculari, indictam in Conſtitutionibus Apoſtolicis. 2. *Auguſti.* *pag.* 286.

PONTIFICATUS ANNO XVIII.

LXXVII. Damnatio, & prohibitio Epiſtolæ manuſcriptæ, quæ directa legitur: *Ampliſſimis S. R. E. Cardinalibus, & clariſſimis Theologis in Urbe Præneſte congregatis poſt pacem Eccleſiæ Gallicanæ reſtitutam, & methodum propediem edituris pro ſtudiis peragendis ab Alumnis Collegii Urbani de Propaganda Fide ad Hæreticos profligandos, ad Gentiles, & Atheos in ſinum Eccleſiæ reducendos.* 5. *Septembris.* *pag.* 287.

IN APPENDICE.

I. Acta, & Decreta in Cauſis Beatificationum, & Canonizationum, aliiſque ad Sacrorum Rituum materiam ſpectantibus, addenda ad Tomum VI. Operum Sanctiſſimi Domini Noſtri Romæ editum anno 1751. 17. *Julii.* 1744. *pag.* I.

II. Sanctiſſimi Domini Noſtri BENEDICTI PP. XIV. Epiſtola ad Capitulum, & Canonicos Metropolitanæ Eccleſiæ Bononienſis data, occaſione, qua S. Proci Martyris Corpus repertum in Sancti Thraſonis Cœmeterio, in eadem Eccleſia collocandum, tranſmittitur. 20. *April.* 1745. *pag.* II.

III. Sanctiſſimi Domini Noſtri BENEDICTI PP. XIV. Epiſtola prima ad R. P. Engelbertum Abbatem Monaſterii Campidonenſis, de facultate conſecrandi Abbatialem Eccleſiam Campidonenſem. 16. *Novemb.* 1748. *pag.* X.

IV. Sanctiſſimi Domini Noſtri BENEDICTI PP. XIV. Epiſtola ſecunda, ad R. P. Engelbertum Abbatem Monaſterii Campidonenſis, de Conſecratione Eccleſiæ S. Appollinaris Romæ a Sanctitate Sua peracta. 16. *Novembris.* 1748. *p.* XIV.

2-45
Vol XIX
363

BULLARIUM ROMANUM.

TOMUS DECIMUS-NONUS,

SIVE

CONTINUATIONIS PARS DECIMA-TERTIA.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

ANNO 1752.

BENEDICTI XIV.

ANNO 1752.

PONTIFICIS CCLI.

CONSTITUTIONES, EPISTOLÆ &c.

I.

Erectio Archiepiſcopalis Metropolitanæ Eccleſiæ GORITIENSIS, conſtitutis omnibus, quæ Eccleſiam ipſam, Capitulum, utriuſque Menſam, proviſionem vel collationem Beneficiorum Officiorumque reſpiciunt.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SACROSANCTÆ Militantis Eccleſiæ gubernacula, quæ copioſus in miſericordia Deus, & in cunctis ſuis glorioſus operibus, ad hoc Nobis, meritis quamvis imparibus, committere, & debilitati noſtræ magnum Apoſtolicæ ſervitutis jugum imponere voluit, ut tanquam de ſummo vertice montis ad hujus mundi infima reflectentes intuitum, quid pro hujuſmodi Eccleſia illuſtranda, ad Fidei Orthodoxæ propagationem, Divinique cultus augmentum conferat, quidque animarum Chriſtifidelium ſaluti quomodolibet conveniat, atteotius proſpicere non omittamus, demandata tenentes, & propterea cauſis diſſidiorum, quæ inimicus homo ſuggerit, per ſuppreſſionis, & extinctionis Eccleſiarum, etiam Patriarchalium, fontium & originũm diſſidiorum hujuſmodi miniſterium, penitus eliminatis, Apoſtolica auctoritate, qua fungimur in hac parte, earum loco novas Eccleſias Metropolitanas, pro Dominiorum diverſitate, ne Fideles ipſi inibi degentes in recidivæ contentionis ſcopulum relabantur, erigimus, aliaque deſuper diſponimus, prout rationabiles cauſæ, & pia ſublimiũm Principum vota expoſcunt, temporumque, locorum, & perſonarum qualitatibus & circumſtantiis matura deliberatione penſatis, ad Omnipotentis Dei, ejuſque Glorioſiſſimæ Genitricis Virginis Mariæ laudem & gloriam, ac ejuſdem Militantis Eccleſiæ honorem, conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

ufta cauſa
ꝛeres ſop-
imendi,
ꝛvaſque eri-
nda Cathe-
ales ſtatui.
r, urgens
ceſſitas
errendi
ſidia.

§. I. Sanè &c. *Sequitur narratio ſuppreſſionis Patriarchatus Aquilejenſis, ejuſque Diœceſis, & Provinciæ diviſio in duos Archiepiſcopatus; de quibus vide Conſtit. L. Tom. III. pag. 394.*, ac aliàs prout in Litteris noſtris Apoſtolicis Pontificatus Noſtri anno undecimo deſuper expeditis plenius & uberius continetur. Nos propterea Erectioni Archiepiſcopatus Goritienſis hujuſmodi modum, & formam imponere, eamdemque erectionem per Nos, ut præfertur, factam, Apoſtolica auctoritate præfata confirmare cupientes, quique dudum ioter alia voluimus, quod petentes Beneficia Eccleſiaſtica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem, ſecundum communem æſtimationem, tam Beneficii uniendi, quàm illius, cui uoiri petitur, alioquin unio non valeret, & in unionibus ſemper commiſſio fieret ad Patres, vocatis quorum intereſt; motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, in dicta Civitate Goritienſi valde conſpicua, & in ſui amplitudine circuitus duorum milliarium, & ultra, in qua Civitate Gonitienſi, ejuſque ſuburbiis, plures, ut pariter accepimus, reperiuntur Eccleſiæ, videlicet Presbyterorum Regularium Societ. Jeſu cum publico Gymnaſio, ac Fratrum Ordinis Minorum Conventualium Sancti Franciſci, & Cappuccinorum, & Carmelitarum diſcalceatorum nuncupatorum, præter duo Monialium Monaſteria, unum ſub Sanctæ Claræ, alterum verò ſub Sanctæ Urſulæ reſpectivè Regulis, & tres utriuſque ſexus Chriſtifidelium Confraternitatum Eccleſiæ, ſcilicet Sanctiſſimi Sacramenti, & Sanctorum Angelorum Cuſtodum, & Sancti Joannis Nepomuceni nuncupati, nec non Eccleſia Fratrum Miſericordiæ nuncupatorum, ut jure merito Archiepiſcopalis Civitatis nomine nuncupari valeat, Parochialem Eccleſiam Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti, cum ei annexis altera Parochiali Eccleſia dé Salcano nuncupata Goritien., ac perpetuò ſimplici Beneficio Eccleſiaſtico ſub invocatione Sanctæ Annæ in Parochiali, ſeu alia Eccleſia dictæ Civitatis Goritienſis, quæ, ſicut etiam accepimus, de Jurepa-

Spectabiles Urbis Goritienſis qualitates, ob quas Archiepiſcopalis Sedis digna.

Parochialis Eccleſia Exaltationis S. Crucis, & S. Viti una cum aliis ſupprimitur, & extinguitur.

tronatus Laicorum Nobilium, & Illuſtrium, videlicet præfatæ Mariæ Thereſiæ Reginæ, ex fundatione, vel dotatione exiſtit, & quam quondam cognominatus Comes Coronini primodictæ Parochialis Eccleſiæ Rector, dum viveret, obtinebat, quæque per obitum dicti cognominati Comitis, qui extra Romanam Curiam diem clauſit extremum, ad præſens vacat, ſive, ut præfertur, ſive aliàs quovis modo &c. Illiuſque Titulum collativum, ac denominationem, naturam, & eſſentiam Parochialis Eccleſiæ collativæ, ita quod ex nunc illa collativa eſſe deſinat, & de cætero uti talis in Titulum Collativum conferri, aut impetrari non poſſit, & ſi illam deinceps conferri, aut impetrari, vel aliàs de illa diſponi contigerit, collationes, impetrationes, aliæque diſpoſitiones hujuſmodi nullæ & invalidæ, nulliuſque roboris, vel momenti exiſtant, nullique ſuffragentur, nec coloratum titulum poſſidendi cuiquam tribuant, eadem Apoſtolica auctoritate, de conſenſu præfatæ Mariæ Thereſiæ Reginæ, perpetuò ſupprimimus, & extinguimus: Illiſque ſic ſuppreſſis, & extinctis eamdem Parochialem Eccleſiam Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti, in ſua ſtructura valde elegantem, & ob ejus pulchritudinem, ac præcipuè ſeptemdecim marmoreorum Altarium in ea exiſtentium magnificentiam, dignam propterea ut titulo, & honore Archiepiſcopalis Eccleſiæ decoretur, ad laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, ac Beatæ Virginis Mariæ, & Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, necnon Fidei Catholicæ exaltationem, & totius Eccleſiæ militantis gloriam, in Archiepiſcopalem, & Metropolitanam Eccleſiam Goritienſem nuncupandam, & in ea Archiepiſcopalis, & Metropolitani Præſulis Goritienſis Sedem, & Provinciæ caput, pro uno deinceps Archiepiſcopo Goritienſi, qui Pallii, & Crucis uſum aliorum Archiepiſcoporum more habeat, cum ſuis Capitulo, Sigillo, Arca, Menſa Archiepiſcopali, omnibuſque aliis inſigniis Archiepiſcopalibus, necnon privilegiis, honoribus, & prærogativis Archiepiſcopis debitis, & conceſſis, ac juribus, juriſdictionibus, facultatibus, præeminentiis, gratiis, favoribus, & indultis realibus, & perſonalibus, & mixtis, quibus aliæ Metropolitanæ Eccleſiæ, earumque Præſules quomodolibet, non tamen titulo oneroſo, ſeu ex indulto, aut privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, ſimiliter perpetuo erigimus, & inſtituimus, ac nomine, titulo, & honore Archiepiſcopali, & Metropolitano decoramus, necnon pro tempore exiſtentem Eccleſiæ præfatæ Goritienſis Præſulem in Archiepiſcopum declaramus, eique, ut ipſe cætera ſingula, prout Metropolitanis in eorum Civitatibus, Diœceſibus, & Provinciis a Jure indultum extitit, facere, exercere, & adminiſtrare, & exequi poſſit, eadem auctoritate concedimus, & indulgemus.

[margin: …e erigi- Eccle- Archi- palem, tropoli- , cum jus ju- &c.]

§. 2. Præterea eidem Eccleſiæ Goritienſi Eccleſias Epiſcopales Tridentinam, ac Tergeſtinam, & Petinenſem, necnon Comenſem, Patriarchatus olim Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſi, & extincti ſuffraganeas, ac Ven. Fratres Noſtros modernos, ac pro tempore exiſtentes earum reſpectivè Epiſcopos, pro Archiepiſcopi Goritienſis pro tempore exiſtentis ſuffraganeis, qui tanquam membra Capiti eidem Archiepiſcopo Goritienſi Jure Metropolitico ſubſint: Ita quod Archiepiſcopus Goritien. pro tempore exiſtens præfatus, in Tridentina, ac Tergeſtina, ac Petinenſi, necnon Comenſi Civitatibus, & Diœceſibus, Jus Metropoliticum ſibi vindicet, necnon Tridentina, ac Tergeſtina, & Petinenſis, ac Comenſis Eccleſiæ præfatæ eidem Archiepiſcopo, & Metropolitano Goritien. ad omnia, & ſingula teneantur, & ſint adſtrictæ, ad quæ Suffraganei ſuis Metropoliticis Eccleſiis, & Metropolitanis tenentur, & obligati ſunt, ut judicentur juxta Canonicas Sanctiones; Ac eidem Archiepiſcopo Goritienſi præfatos ſuos Suffraganeos conſecrandi, ad Provinciales Synodos evocandi, ac cum eis etiam Eccleſiaſtica negocia terminandi, & cauſas quarumcumque appellationum, ſive querelas, alias ad eum tamquam Metropolitanum, juxta Decreta Concilii Tridentini devolutas, ac alias juxta Sacrorum Canonum ſtatuta ſpectantes, cognoſcendi, omniaque alia, & ſingula quæcumque, quæ de jure, vel conſuetudine, aut aliàs quovis modo ad Archiepiſcopos, & Archiepiſcopale munus ſpectare, & pertinere ſolent, & debent, gerendi, faciendi, & exercendi, plenam, & omnimodam auctoritatem concedimus, & facultatem.

[margin: …gnantur …ſiæ ſuffraneæ, in …jus Metropoliticum …eat.]

§. 3. Provinciæ quoque Goritienſis Clerum, & Populum univerſum, ac omnia Loca, Eccleſias, & Monaſteria, ac Oratoria, & pia Loca, necnon Confraternitates a parte Imperii exiſtentes olim præfato Aquilejenſi Patriarchatui per Nos, ut præfertur, ſuppreſſo, & extincto ſubjecta, & ſubjectas, pro eorumdem Eccleſiæ, & Archiepiſcopi Goritien. Provincialibus, pariter perpetuo concedimus, & aſſignamus, ac deinceps perpetuis futuris temporibus præfatas Tridentinam, & Tergeſtinam, ac Petinenſem, necnon Comenſem Eccleſias, dictæ Eccleſiæ Goritien. Suffraganeas cenſendas, ac tam eas, quàm illarum Civitates, & Diœceſes reſpectivè univerſas, ſub ipſa Provincia Goritienſi comprehenſas, & nullatenus ab ea exemptas, nec dictæ Sedi Apoſtolicæ immediatè, neque ulli alteri, niſi tantum Goritien. Eccleſiæ, & illius Archiepiſcopo præfatis, quoad Archiepiſcopalia, Metropolitica, ac Provincialia Jura, & Juriſdictiones, ſubjectas eſſe, & fore, dicta auctoritate declaramus. Pro reſidentia verò, & habitatione Archiepiſcopi Goritien. pro tempore exiſtentis præfati, in eadem Civitate Goritien. Domum conſpicuam, & mobilibus decenter inſtructam, cum ſuis Cappella, necnon viridario, & vinea propinquis, ſeu annexis, & ad hunc effectum a pia liberalitate quondam tunc in humanis agentis Auguſtini Codelli, dum viveret, donatam, & deſtinatam, concedimus, & aſſignamus.

[margin: Alia deſignantur Goritienſis Provinciæ membra.]

[margin: Et Archiepiſcopalis Ædes.]

§. 4. Utque eadem Parochialis Eccleſia Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti in Archiepiſcopalem Eccleſiam Goritienſem, ut præfertur, erecta, ex omni parte perfectior reddatur, condignoque Capitulo, & Canonicorum, & Dignitates in ea obtinentium, ac Manſionariorum numero condecoretur, in ea unam Præpoſituram, quæ inibi poſt Pontificalem major, ac de infraſcripto Jure nominandi Regio ſemper exiſtat, pro uno Presbytero dictæ Parochialis Eccleſiæ Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti in Archiepiſcopalem Eccleſiam Goritien., ut præfertur, erectæ Præpoſito, qui illius Capituli, ut infra erigendi, caput exiſtat, & in Choro, Capitulo, Proceſſionibus, cæteriſque functionibus, & Actibus Capitularibus publicis, & privatis dictæ Eccleſiæ, præeminentiam, & primum locum habeat; & unum Decanatatum, qui ſecunda, quemque pro tempore obtinens Præpoſitus ad Sanctum Stephanum denominari debeat, attento quod in Gradiſcæ Territorio quædam Eccleſia olim Filialis Eccleſiæ Patriarchalis Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ, titulo Præpoſituræ decorata reperitur, pro uno Clerico, ſeu Presbytero futuro dictæ Eccleſiæ Decano; & unum Primiceriatum, qui Tertia, Dignitates inibi reſpectivè exiſtant, quemque pro tempore etiam obtinens Abbas Belinge, ſeu de Belluna, vel Bulegna denominari ſimiliter debeat, attento quod in eodem Gradiſcæ Territorio quædam Eccleſia pariter olim Filialis præfatæ Eccleſiæ Aquilejenſis Titulo Abbatiæ decorata reperitur, pro

[margin: Capitulum in nova Metropolitana Dignitatibus & Canonicis conſtitutum, nec non Manſionariis, aliique tituli eriguntur.]

uno Clerico, ſeu Presbytero futuro dictæ Eccleſiæ Primicerio; ac quinque Canonicatus, totidemque Præbendas, pro totidem Clericis, ſeu Presbyteris futuris in ea Canonicis; ac ſex Manſionariatus, pro ſex Presbyteris futuris in ea Manſionariis; ac unam & alteram perpetuas ſine cura Cappellanias, pro duobus Presbyteris ut infra nominandis, qui tamen in Patriarchali Eccleſia Aquilejenſi, per Nos, ut præfertur, ſuppreſſa & extincta præfata, pro celebratione infraſcriptarum Miſſarum remanere debeant; cum Capitulo, Stallo, Menſa Capitulari, Arca, Burſa, & Sigillo communibus, ac omnibus & ſingulis aliis Capitularibus ſignis & Inſigniis, aliis Metropolitanis Eccleſiis, earumque Capitulis de jure, uſu, conſuetudine, privilegio, aut aliàs quomodolibet, non tamen ex Indulto, ſeu privilegio particulari, competentibus, quique Præpoſitus, ac Decanus, & Primicerius, necnon Canonici præfati, Capitulum inter ſe conſtituant, & tam ipſi, quàm Manſionarii præfati apud dictam Eccleſiam perſonaliter reſidere, ac in ea ſingulis diebus, & debitia temporibus Horas Canonicas, ac Miſſam Conventualem ſeu Majorem ſemper pro Benefactoribus applicandam, cæteraque Divina Officia ſolita & conſueta, cum debita mentis attentione, ſervataque Eccleſiaſtica diſciplina, ac infraſcriptis ordine & præcedentia omninò ſervatis, videlicet quod Præpoſitus ſemper primum, ac Decanus ſecundum, ac Primicerius tertium locos habeant, deinde juxta antianitatem quinque Canonici, & ſucceſſivè etiam juxta antianitatem ſex Manſionarii præfati ſuccedant, qui Manſionarii nunquam de gremio Capituli cenſeri debeant, minuſque vocem, aut votum in Capitulo, ac ſeſſionibus Capitularibus habere valeant, ſed ultra Eccleſiæ ſervitium Ferialibus diebus, Canonicis, ac dignitates in ea obtinentibus, omnes vero Archiepiſcopo Goritienſi pro tempore exiſtenti, prout in Cathedralibus, & Metropolitanis Eccleſiis practicari ſolet, inſervire teneantur, pſallere, decantare, recitare, & reſpectivè celebrare, & aliàs dictæ Eccleſiæ in Divinis laudabiliter deſervire debeant & teneantur, dicta Apoſtolica auctoritate etiam perpetuo erigimus, & inſtituimus.

Ordo præcedendi, incumbentia onera.

Illiſque ſic erectis & inſtitutis pro Menſarum Archiepiſcopalis, & reſpective Capitularis præfatæ Parochialis Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti Eccleſiæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Goritienſem ut præfertur erectæ, nec non Archiepiſcopatus, & Præpoſituræ, ac Decanatus, & Primiceriatus, ac quinque Canonicatuum, totidemque Præbendarum, nec non ſex Manſionariatuum, ac unius & alterius Cappellaniarum, ut præfertur, erectorum, & erectarum hujuſmodi, reſpective dote, illumque, ac illos, & illas pro tempore reſpective obtinentium congrua ſuſtentatione, ac onerum eis pro tempore reſpectivè incumbentium ſupportatione, omnia & ſingula fructus, redditus, proventus, Jura, obventiones, & emolumenta univerſa ex infraſcriptis Monaſterio, ac Parochialibus Eccleſiis, & Beneficiis, ut infra, ſupprimendis & extinguendis, & fundationibus, ſeu legatis piis, etiam ut infra, applicandis; ita tamen, ut Archiepiſcopo Goritienſi ſexmille ſexcenti, ac Præpoſito, præter infraſcriptæ Domus habitationis uſum, mille, & Decano octingenti, ac Primicerio ſexcenti, ſingulis vero ex quinque Canonicis quadringenti & quinquaginta, ac ſingulis ex ſex Manſionariis pro tempore exiſtentibus præfatis, biſcentum, nec non ſingulis ex duobus Cappellanis præfatis centum & quinquaginta floreni monetæ currentis in ditionibus Auſtriacis, annuatim aſſignentur, eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuo applicamus, & appropriamus: Ita quod liceat futuris Archiepiſcopo Goritienſi, ac Præpoſito, & Decano, ac Primicerio, & quinque Canonicis, nec non Manſionariis Præfatæ Eccleſiæ in Archiepiſcopalem, ut præfertur, erectæ pro tempore exiſtentibus, illarum & illorum omnium fructuum, redditwum, proventuum, Jurium, obventionum, & emolumentorum hujuſmodi, veram, realem, & actualem poſſeſſionem, per ſe, vel alium, ſeu alios, eorum, ac dictarum Menſarum Archiepiſcopalis, & reſpectivè Capitularis nominibus, propria auctoritate liberè apprehendere, & apprehenſam perpetuò retinere, fructus quoque, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque percipere, exigere, levare, ac in eorum, & Menſarum Archiepiſcopalis, & reſpectivè Capitularis hujuſmodi uſus & utilitatem convertere, cujuſvis licentia deſuper minimè requiſita.

Et præbendales redditus unicuique aſſignantur, ac definiuntur.

§. 5. Præterea Monaſterium Abbatiam nuncupatum Sancti Petri de Roſacio Ordinis S. Benedicti olim Aquilejen. Diœceſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ, cujus fructus, redditus, & proventus, ad trecentos triginta-trea florenos auri, cum uno tertio alterius floreni ſimilis in libris Cameræ Apoſtolicæ, ut etiam accepimus, taxati reperiuntur, quodque Dilectus ſimiliter Filius Noſter Angelus Maria præfatæ S. R. E. Cardinalis Quirinus nuncupatus modernus Epiſcopus Brixienſis in Commendam ad ſui vitam ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolicis ad præſens obtinet, ac in ſimilem Commendam ex pari conceſſione Apoſtolica ad vitam obtineri conſuevit, ex nunc prout ex tunc, & cum primum illud per ceſſum, etiam ex cauſa permutationis, vel deceſſum, ſeu privationem, aut quamvis aliam dimiſſionem, vel amiſſionem dicti Angeli Mariæ Cardinalis & Epiſcopi, aut aliàs quovis modo ex ejus perſona, Commenda præfata ceſſante, vacare contigerit, etiamſi &c., firmo remanente titulo Commendæ hujuſmodi, in duas partes, ſeu duas deinceps Commendas per Nos ut infra erigendas, quarum una, quæ redditus ex bonis in Auſtriaca ditione conſiſtentibus in ſumma florenorum mille & centum monetæ præfatæ, ut pariter accepimus, ad præſens habet, Goritienſis, altera vero, quæ redditus ex bonis in Veneto dominio exiſtentibus etiam ad præſens habet, Utinenſis reſpectivè Diœceſis denominari, ac primodicta Goritienſi, ſecundodicta vero Commendæ ut infra erigendæ, Utinenſi Archiepiſcopis pro tempore exiſtentibus, & non aliis perſonis in Commendam Apoſtolica auctoritate præfata concedi, & aſſignari debeant, dividimus, & ſeparamus, & reſpectivè in unam, & alteram Commendas Ordinis, & Denominationis, ſeu Tituli ejuſdem Monaſterii S. Petri de Roſacio, ut præfertur, diviſas, & ſeparatas, quæ tamen noviter in libris Cameræ Apoſtolicæ præfatæ, habito reſpectu ad earum reſpectivè fructus, taxentur, eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuò erigimus, & inſtituimus.

Diviſio Cõmendæ Monaſterii Sancti Petri de Roſacio nuncupat in duas Cõmendas, quæ duobus Archiepiſcopis Goritien. & Utinen., cum ſuis reſpectivè fructibus perpetuò concedantur.

§. 6. Declarantes nihilominus unam Abbatiam Belinge, ſeu de Belluna, vel Bulegna, & alteram Præpoſituram Sancti Stephani, reſpectivè nuncupatas Eccleſias ſupradictas, in præfato territorio Gradiſcæ, ut præfertur, exiſtentes ſub Diœceſi Goritienſi præfata, verſaque vice Monaſterium Abbatiam nuncupatum Sancti Galli de Mozio, ſeu Moſacen. præfati Ordinis Sancti Benedicti, cujus fructus, redditus, & proventus ad trecentos florenos auri ſimiles in libris ejuſdem Cameræ Apoſtolicæ, ut pariter etiam accepimus, taxati reperiuntur, quodque dictus Daniel præfatæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Patriarcha Delfinus nuncupatus, ac Monaſterium, Abbatiam etiam nuncupatum, S. Mariæ de Sexto, præfati Ordinis S. Benedicti, ejuſdem Aquilejenſis reſpectivè Diœceſis, per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ, ac cujus fructus, red-

Utrique Diœceſi aſſignantur Monaſteria, & Commendæ.

ditus, & proventus ad biſcentum ſexaginta florenos auri pares in eiſdem libris præfatæ Cameræ Apoſtolicæ, ut ſimiliter accepimus, taxati reperiuntur, & quod Dilectus pariter Filius Noſter Hieronymus præfatæ S. R. R. Cardinalis Columna nuncupatus, in Commendam, ad eorum reſpectivè vitam, ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolicis ad præſens reſpectivè obtinent, quæque in ſimilem Commendam ex pari conceſſione Apoſtolica ad vitam obtineri conſueverunt, ſub Diœceſi Utinenſi deinceps reſpective comprehendi debere; quodque futuri Capitulum, & Canonici Eccleſiæ Utinenſis per alias Noſtras Litteras in Archiepiſcopalem, & Metropolitanam Eccleſiam erigendi, inpoſterum teneantur, & obligati exiſtant, vice ſummæ vigintiſex Ducatorum auri de Camera cum tribus quartis alterius ducati ſimilis, conficientium ſcuta quadragintaſex & obulos octoginta monetæ Romanæ, ſingulis quindenniis, Officialibus Cancellariæ Apoſtolicæ, ratione unionis perpetuæ Parochialis Eccleſiæ S. Pauli de Lovaino olim Aquilejenſis Diœceſis, necnon ratione altsrius unionis perpetuæ Theſaurariæ, præfatæ Patriarchalis olim Eccleſiæ Aquilejenſis Dignitatis, inibi non tamen poſt Pontificalem majoris exiſtentis, eidem Patriarchali Eccleſiæ, ſeu illius menſæ Patriarchali, aut Capitulari pariter, per Nos, ut præfertur, ſuppreſſis, & extinctis aliàs Apoſtolica auctoritate reſpectivè factarum, ad alteram, ſolutiones ſummæ ſexaginta unius ducatorum auri ſimilium, cum tribus quartis alterius ducati paris, conficientium ſummam centum & octo ſcutorum monetæ præfatæ, & obulorum quinque ejuſdem monetæ, eiſdem Cancellariæ præfatæ Officialibus etiam ſingulis quindenniis reſpectivè debitorum, reſpectivè faciendas.

§. 7. Conſiderantes itaque dignum eſſe, quod in præfata Eccleſia Goritienſi, ut præfertur, erecta, uſque ab ejus exordio pro Chriſtifidelium ad eam concurrentium commoditate aliquis major Miſſarum celebrandarum numerus reperiatur; quodque in olim Patriarchali Eccleſia Aquilejenſi per Nos, ut præfertur, ſuppreſſa & extincta, ob exiguum Presbyterorum inibi remanentium numerum, ſolita anniverſaria celebrari nequibunt, decernimus, quod inpoſterum celebrentur, ut prius, ab infraſcriptis Presbyteris, ut infra nominandis, quotannis Miſſæ privatæ quingentæ & ſexaginta, videlicet &c. &c. Sequentia vero Anniverſaria per eoſdem pro tempore exiſtentes Capitulum, & Canonicos præfatæ Eccleſiæ in Archiepiſcopalem Goritienſem, ut præfertur, erectæ, quotannis, ſeu & per præfatos Manſionarios celebranda, ad eam Apoſtolica auctoritate præfata transferimus, videlicet &c. &c.

§. 8. Præterea Parochialem Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Romans nuncupatam, Goritien., quæ, ſicut ſimiliter accepimus, de eodem Jurepatronatus Laicorum Nobilium & Illuſtrium, videlicet præfatæ Mariæ Thereſiæ Reginæ, ex fundatione, vel dotatione exiſtit; quæque per obitum quondam Joannis Baptiſtæ Caterini, dum viveret, illius Rectoris, qui extra dictam Curiam diem clauſit extremum, ad præſens vacat, ſive ut præfertur, ſive aliàs quovis modo &c., illiuſque titulum collativum, ac denominationem, naturam, & eſſentiam Parochialis Eccleſiæ collativæ, ita quod ex nunc collativa eſſe deſinat, & de cætero uti talis in titulum collativum conferri, aut impetrari non poſſit, & ſi illam deinceps conferri, aut impetrari, vel aliàs de illa diſponi contigerit, collationes, impetrationes, aliæque diſpoſitiones hujuſmodi, nullæ & invalidæ, nulliuſque roboris vel momenti exiſtant, nullique ſuffragentur, nec coloratum titulum poſſidendi cuiquam tribuant, eadem Apoſtolica auctoritate, de conſenſu præfatæ Mariæ Thereſiæ Reginæ, etiam perpetuo ſupprimimus, & extinguimus, illamque ſic ſuppreſſam & extinctam, una cum omnibus, & ſingulis ſecundodictæ Parochialis Eccleſiæ bonis, rebus, & proprietatibus, illorumque fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis univerſis, cujuſcumque nominis, naturæ, ſpeciei, qualitatis, & quantitatis exiſtant, eiſdem Menſis Archiepiſcopali, & reſpectivè Capitulari præfatæ Parochialis Eccleſiæ Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti in Archiepiſcopalem Eccleſiam Goritienſem, ut præfertur, erectæ: ita quod liceat futuris Archiepiſcopo, ac illius Capitulo, & Canonicis, eorum, ac utriuſque Menſæ hujuſmodi reſpectivè nominibus, omnium, & ſingulorum ſecundodictæ Parochialis Eccleſiæ, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ bonorum, rerum, proprietatum, fructuum &c. poſſeſſionem &c. apprehendere, & apprehenſam perpetuò retinere, dictaque bona, res, proprietates locare, diſlocare, arrendare, illorumque fructus &c. percipere, exigere, levare, ac in eorum, & utriuſque menſæ hujuſmodi uſus, & utilitatem convertere, cujuſvis licentia deſuper minimè requiſita; ſupportatis tamen per futuros Archiepiſcopum, ac Capitulum, & Canonicos præfatos, omnibus & ſingulis ſecundodictæ Parochialis Eccleſiæ, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ oneribus, dicta Apoſtolica auctoritate, de ſimili conſenſu præfatæ Mariæ Thereſiæ Reginæ modernæ & unicæ ſecundodictæ Parochialis Eccleſiæ Patronæ præfatæ, pariter perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus.

Et una cum omnibus fructibus, & proventibus Archiepiſcopali, & Capitulari Menſæ unitur.

§. 9. Et inſuper, ne cura animarum dilectorum quoque filiorum Parochianorum tam primodictæ Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti in Archiepiſcopalem Eccleſiam Goritienſem, ut præfertur, erectæ, quàm ſecundodictæ, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ Parochialium Eccleſiarum hujuſmodi, aliquod in ejus exercitio, cæteriſque ejoſdem muneribus, oneribus, & obligationibus, patiatur detrimentum, unam in primodicta, ac alteram in ſecundodicta Parochialibus Eccleſiis hujuſmodi Vicarias perpetuas, pro uno, & altero Presbyteris ſæcularibus, futuris primo & ſecundodictarum Parochialium Eccleſiarum hujuſmodi Vicariis perpetuis, per dictam Mariam Thereſiam Reginam, ejuſque Filios, & Deſcendentes nominandis, & ab Ordinario loci ad curam animarum exercendam approbandis, atque in dictis Vicariis ad nominationem hujuſmodi per ipſum Ordinarium inſtituendis, qui Vicarii ſic in illis inſtituti, apud primo & ſecundodictas Parochiales Eccleſias hujuſmodi perſonaliter reſpectivè reſidere, ac curam animarum Parochianorum præfatorum laudabiliter exercere, eiſque Eccleſiaſtica Sacramenta adminiſtrare, aliaque onera primo & ſecundodictis Parochialibus Eccleſiis hujuſmodi quomodolibet incumbentia, ſubire & adimplere, prout Rectores primo & ſecundodictarum Parochialium Eccleſiarum hujuſmodi pro tempore exiſtentes facere debebant, & tenebantur, ſimiliter, & pariformiter, & abſque ulla prorſus differentia, etiam debeant, & teneantur, eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuò erigimus & inſtituimus; illiſque ſic erectis & inſtitutis, pro illarum reſpectivè congrua & competenti dote, illaſque pro tempore obtinentium congrua ſuſtentatione, & onerum illis incumbentium ſupportatione, ex fructibus dictarum menſarum Archiepiſcopalis & Capitularis reſpectivè, ſummam futuris Vicariis præfatis ab eodem Ordinario loci juxta Sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini præfati Decretorum, nec non Conſtitutiones Pii Papæ V. etiam prædeceſſoris Noſtri, ſuper declaratione aſſignationum Vicariis perpetuis faciendarum editæ diſpoſitionem, quotannis aſſignandam, & per futuros Archiepiſcopum, ac Capitulum, & Canonicos Goritienſes præfatos perſolvendam, Apoſtolica auctoritate præfata, etiam perpetuo applicamus, & appropriamus.

Curiæ animarū utriuſque Parochiæ, tam ſuppreſſæ, quam in Metropolitanam erectæ cumulatè conſulitur.

Conſtitutis ibi duobus Vicariis perpetuis cum congrua ad formam Conſtitutionum Apoſtolicarum deſignanda.

§. 10. Et

Alia Archiepiſcopalis, & Capitularis Menſæ acceſſio ex ſuppreſſione Beneficii ſimplicis.

§. 10. Et quia, ſicut etiam accepimus, aliàs, videlicet de anno ejuſdem Domini mi leſimo ſexcenteſimo octogeſimo ſexto, quondam tunc in humanis agens Vitus Gullini Presbyter, in ejus poſtremo, ſub quo ab humanis deceſſit, elogio, oonnulla ejus bona, quorum redditus ad præſens ad valorem annuum duorum millium florenorum monetæ illarum partium, ut pariter accepimus, aſcendunt, intuitu erectionis Cathedralis Eccleſiæ Goritienſis reliquit, & deinde de anno præfati Domini milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo quinto, bonæ memoriæ Sebaſtianus Antonius, dum viveret, præfatæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Tanarius nuncupatus, tunc dictæ Sedis Apoſtolicæ Nuncius Viennæ commorans, ex bonis a præfato Vito, ut præfertur, relictis, unum ſimplex, & perſonalem reſidentiam oon requirens Beneficium Eccleſiaſticum in Parochiali, ſeu alia Eccleſia Civitatis Goritienſis præfatæ, juxta decretum Congregationis tunc exiſtentium præfatæ S. R. E. Cardinalium Decretorum dicti Concilii Tridentini Interpretum, erexit & fundavit; Nos providè conſiderantes, attenta erectione Archiepiſcopalis Eccleſiæ Goritienſis hujuſmodi per Nos, ut præfertur, facta, piam præfati Viti intentionem, & fundationem ſuum plenarium effectum jam conſequutam eſſe, Beneficium, nt præfertur, ad tempus deſtinatum, erectum, & fundatum hujuſmodi, noo obſtante quovis diſſenſu, ſeu obſtaculo moderni illius Titularis, prævia illius tituli collativi, quatenus opus ſit, perpetua ſuppreſſione & extinctione, una cum omnibus & ſingulis illius bonis, fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis univerſis, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, Menſis Archiepiſcopali, & reſpectivè Capitulari præfatis, ſupportatis tamen per futuros Archiepiſcopum, & Capitulum, & Canonicos Goritienſes omnibus & ſingulis dicti Beneficii, ac præſertim onius Miſſæ privatæ, quam per dictos futuros Capitulum, & Canonicos in ſuffragium animæ præfati Viti quotannis celebrari mandamus, oneribus, pariter perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus.

Dos Archiepiſcopalis Eccleſiæ quanta, & unde conficienda?

§. 11. Inſuper ex præfatis diſmembrationibus, & ſuppreſſionibus, ac reſpectivè unionibus, & applicationibus, per Nos, ut præfertur, factis, certam, & fixam dotem, tam Archiepiſco, alis, quàm Capitularis Goritien. Menſarum hujuſmodi deſtinare intendentes, pro tempore exiſtenti Archiepiſcopo Goritienſi, in computum præfatorum ſex millium ſexceotorum florenorum annuorum pro ejus manutentione, ut præfertur, aſſignatorum, redditus Patriarchialis Eccleſiæ præfatæ Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, ad quatuor mille & quadringentos florenos hujuſmodi annuatim, ut ſimiliter accepimus, aſcendentes; ac ex nunc prout ex tunc, & e contra, poſtquam dictum Monaſterium Sancti Petri de Roſacio ex perſona præfati Angeli Mariæ Cardinalis, & Epiſcopi quovis modo, illius Commenda præfata, ut præfertur, ceſſante, vacare contigerit, ejuſdem Monaſterii S. Petri de Roſacio fructus, redditus, & proventus ex bonis in Auſtriaca Ditione exiſtentibus provenientes, & ad ſummam mille & centum florenorum monetæ illarum partium etiam annuatim, ut pariter accepimus, aſcendentes; ac etiam quibus Patriarchatus Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſus, & extinctus, illiuſque Patriarcha pro tempore exiſtens a parte Imperii fruebatur, in ſumma quadringentorum ſexaginta quatuor florenorum ſimilium annuorum; nec non redditus ſecundodictæ Parochialis Eccleſiæ S. Mariæ de Romans, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, ac etiam, ut præfertur, unitæ, annexæ, & incorporatæ, ad ſexcentos florenas ſimiliter annuatim, nt etiam accepimus, aſcenden., ſimiliter perpetuò concedimus, & aſſignamus. Et quamvis ad complendam integram ſummam dictorum ſex millium & ſexcentorum florenorum monetæ præfatæ pro Congrua Archiepiſcopi Goritienſis pro tempore exiſtentis præfati aſſignatorum, trigentaſex floreni ſimiles annuatim deficiant; nihilominus eadem ſumma, nt præfertur, aſſignata, tanquam integra computari debebit, tum quia bona, ut par eſt, diligenter adminiſtrata, majores producere poterunt redditus, tum etiam quia pro tempore exiſtens Archiepiſcopus Goritienſis præfatus exemptus ſemper erit a ſolutione quindenniorum Sedi Apoſtolicæ præfatæ a Capitulo, & Canonicis Patriarchalis Eccleſiæ Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ antea ſolvi ſolitorum, pro bonis nonnullorum Monaſteriorum illius Menſæ Capitulari aliàs unitorum, ad quorum ſolutionem Capitulum & Canonici Eccleſiæ Goritienſis, ut præfertur, erectæ pro tempore exiſtentes præfati, ex nunc impoſterum tenebuntur, & obligati exiſtent. Quibus itidem pro eorum particulari dote, onerumque eis pro tempore incumbentium ſupportatione, infraſcriptos redditus, ad ſummam octo millium ducentorum & quatuor florenorum dictæ monetæ annuatim, ut pariter accepimus, aſcendentes, ſcilicet florenos mille & quingentos ex præfata Parochiali Eccleſia Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti, ut præfertur, ſuppreſſa & extincta, & in Archiepiſcopalem Eccleſiam Goritienſem, ut præfertur, erecta; ac florenos bismille ex præfato Beneficio pariter, ut præfertur, ſuppreſſo, & extincto; ac florenos quatuormille ex bonis hæreditariis dicti quondam Auguſtini Codelli, licet bona hæreditaria hujuſmodi, ex diſpoſitione præfati Auguſtini, pro erectione Epiſcopatus, ſeu Cathedralis Eccleſiæ Goritienſis relicta fuerint; necnon florenos ſimiles ſeptingentos quatuor ex communibus redditibus Capituli, & Canonicorum olim Eccleſiæ Patriarchalis Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, annuatim reſpectivè provenien.; & quemcumque alium fundum, quatenus exiſtat, pro dote, & annuo adimplemento Miſſarum, & Anniverſariorum deſtinatum, etiam pariter concedimus & aſſignamus. Cum hoc tamen, quod adminiſtratione omnium bonorum hujuſmodi apud Capitulum, & Canonicos præfatæ Eccleſiæ Goritienſis pro tempore exiſtentes præfatos remanente, teneantur ipſi Capitulum & Canonici, ex illorum redditibus ſubminiſtrare annuatim florenos mille Præpoſito, qui etiam fruatur habitatione domus ab eodem quondam Vito Gulini, ut ſimiliter accepimus, relictæ, ac octingentos Decano, & ſexcentos Primicerio, ac quadringentos quinquaginta cuilibet ex quinque Canonicis præfatis, ac ducentos cuilibet ex ſex Manſionariis hujuſmodi, necnon centum quinquaginta florenos ſimiles cuilibet ex duobus Presbyteris Cappellanis nuncupandis, qui præter Sacriſtam, annnos redditus trecentorum florenorum ſimilium ſeparatim habentem, inſervient, & inſimul Miſſas celebrabunt in antiqua Patriarchali Eccleſia Aquilejenſi per Nos, ut præfertur ſoppreſſa & extincta, ſemper tamen Sedi Apoſtolicæ præfatæ immediatè ſubjecti, & Delegato Apoſtolico, prout ordinatur in præfatis Noſtris Litteris Apoſtolicis incipientibus -- *Injuncta Nobis* -- Pridie nonas Julii Pontificatus Noſtri anno undecimo, ut præfertur, expeditis.

Quanta itidē dos Capitularis Menſæ? & quomodo inter Dignitates, Canonicos, reliquoſque Manſionarios, ac Cappellanos partienda.

Quæ reliqua eſt ſumma, in quos uſus eroganda.

§. 12. Et quia juxta ſupradictum computum, annuatim ſuperabundare videntur mille ſexcentiquatuor Floreni ſimiles, iſti erogari debebunt in adimplementum onerum Miſſarum, & Anniverſariorum tranſlatorum, & ut ſuperius ordinatorum, inter quas Miſſas una annuatim private celebranda erit io ſuffragium Animæ præfati quondam Viti Gulini, necnon in manutentionem præfatæ Eccleſiæ Aquilejenſis, per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ, ac novæ Eccleſiæ Archiepiſcopalis Goritienſis, pro medietate cum Archiepiſcopo Goritienſe pro tempore exiſtente,

pro ſalariis Miniſtrorum, aut alterius occur-
ntis ſolutionis, onerum, & ſimiliter pio prom-
a, & integra ſatisfactione quindenniorum præ-
tæ Sedi Apoſtolicæ debitorum pro præfato Mo-
aſterio de Belinga, ſeu Belluna, vel Bulegna,
: dicta Præpoſitura ad Sanctum Stephanu n, præ-
ti Territorii Gradiſcæ in Auſtriaco dominio,
enſæ Capitulari præfatæ Eccleſiæ Patriarchalis
quilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ, &
tinctæ, alias oniiis, videlicet Florenos auri
: Camera ſeptuagiotaduos, & ſolidos oovem
o eodem ſupradicto Monaſterio de Belinga,
u Belluna, vel Bulegna, eorumdem Fratrum
oſtrorum præfatæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Car-
inalium Collegio, qui ad monetam Romanam
ducti conficiunt ſummam centum vigintinovem
utorum dictæ monetæ, & obulorum octoginta
uorum, ſingulis quindenniis; & Cancellariæ
poſtolicæ Officialibus ſeptuagintaquinque Du-
atorum auri de Camera hujuſmodi, qui ſunt
ı moneta Romana præfata ſcuta centumviginti
ptem, & obuli ſeptuaginta quinque; necnon
Cameræ Apoſtolicæ Florenos vigintinovem, qui
onficiunt ſummam ſcutorum quinquagintaduo-
um dictæ monetæ: itaut in totum debeantur
o decurſu annorum quindecim ſcuta trecenta
iovem, & obuli ſeptuagintaduo cum dimidio
lterius obuli paris; & ulterius præfatæ Can-
cellariæ Apoſtolicæ Officialibus, pro præfata Præ-
oſitura ad Sanctum Stephanum Gradiſcæ, ut ſu-
ra, unita, ſingulis pariter quindenniis, ducatos
auri de Camera ſimiles centum & tres, qui
conficiunt ſummam centum octoginta ſcutorum
dictæ monetæ, & obulorum vigintiquinque; itaut
ambabus dictis partitis computatis, pro tem-
pore exiſtentes Capitulum, & Canonici præfa-
tæ Archiepiſcopalis Eccleſiæ Goritienſis per Nos,
ut præfertur, erectæ tenebuntur, & obligati erunt
ſolvere ſingulis quindenniis ſcuta quadringen-
ta octoginta novem, & obulos nonaginta ſep-
tem præfatæ monetæ, quæ ſingulis annis repar-
tita, quolibet anno conſtituunt ſummam ſcutorum
trigintaduorum, & obulorum ſexaginta ſex cum
dimidio alterius obuli ſimilis.

§. 13. Præterea eiſdem futuris, & pro tempore exiſtentibus Eccleſiæ Goritienſis Archiepiſcopo, Capitulo, & Canonicis, & Dignitates præfatas obtinentibus, ut ipſi capitulariter congregati pro dictæ Eccleſiæ Goritienſis, ac illius Menſæ Capitularis, Sacriſtiæ, & Fabricæ, earumque rerum, & bonorum tam ſpiritualium, quam temporalium proſpero, feliciqne ſtatu, regimine, gubernio, & directione, ac onerum eis pro tempore reſpectivè incumbentium ſupportatione, Miſſarum, Horarum Canonicarum diurnarum, & nocturnarum, aliorumque Divinorum Officiorum, Proceſſionum, Funeralium, & Anniverſariorum celebratione, ac de Dignitatibus, Canonicatibus, & Præbendis, ac Manſionariis præfatis, aliiſque Miniſteriis Eccleſiaſticis, inibi pro tempore providendorum receptione, & admiſſione, perſonali reſidentia, diſtributionum etiam quotidianarum, & emolumentorum quorumcumque repartitione, & amiſſione, pœnarum per abſentes a Divinis Officiis, & Functionibus, ſuis loco, tempore non intereſſentes, ſeu onera, & miniſteria eis reſpectivè incumbentia ſubire negligentes incurrendarum impoſitione, atque incurſu, ſingulorum præſentiis, & abſentiis notandis, Cæremoniis, & Functionibus in præfata Eccleſia, illiuſque Choro, Capitulo, Proceſſionibus, & aliis actibus ſervandis, necnon præfatæ Eccleſiæ Miniſtris deputandis, & amovendis, ſalariis, & ſtipendiis, eorum cuilibet aſſignandis, ac quibuſvis aliis rebus, in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſariis, & opportunis, quæcumque Statuta, Ordinationes, Capitula, & Decreta, licita tamen & honeſta, & ſacris Canonibus, ac præfati Concilii Tridentini Decretis, & Conſtitutionibus Apoſtolicis non contraria, condere, & edere, conditaque, & edita, pro temporum, & rerum varietate & qualitate, mutare, limitare, corrigere, declarare, & interpretari, ac in meliorem formam redigere, ſeu alia de novo etiam ex integro condere, & per eos, ad quos pro tempore ſpectabit, ſub pœnis in contrafacientes ſtatuendis, obſervari facere, liberè & licitè valeant, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, poteſtatem, & auctoritatem, eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuò concedimus, & impertimur.

Ac Dignitatibus, & Canonicis Cappæ Magnæ, Manſionariis autem Almutiæ uſus.

§. 14. Ulterius futuris præfatæ Eccleſiæ in Archiepiſcopalem, ut præfertur, erectæ Præpoſito, & Decano, ac Primicerio, & quinque Canonicis, necnon ſex Manſionariis præfatis, eorumque in Præpoſitura, & Decanatu, & Primiceriatu, ac ſingulis Canonicatibus & Præbendis, necnon ſex Manſionariatibus hujuſmodi ſucceſſoribus reſpectivè pro tempore exiſtentibus, ut ipſi Præpoſitus videlicet, ac Decanus, & Primicerius, ac quinque Canonici præfati, Cappam magnam violacei coloris cum pellibus Armellinis ſubſutam, & Rochettum; Manſionarii verò præfati Almutiam, tam in præfata Eccleſia in Archiepiſcopalem, ut præfertur, erecta, quàm extra eam, & tam in Proceſſionibus, quam aliis actibus, & functionibus quibuſcumque publicis, & privatis, etiam extra Civitatem Goritienſem præfatam, ac ubique locorum, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Univerſalibus, Generalibuſque Conciliis, ac etiam in præſentia dictorum Venerabilium Fratrum Noſtrorum præfatæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium de Latere Legatorum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Ordinarii etiam proprii, ac aliorum quorumcumque, ac etiam in ipſius Eccleſiæ Choro, & Capitulo, quibuſvis anni temporibus, & diebus, deferre & geſtare, illiſque reſpectivè uti liberè, & licitè valeant, & poſſint.

Univerſa denique jura cæteris Capitulis quomodolibet competentia.

§. 15. Eiſdem quoque Præpoſito, & Decano, ac Primicerio, & quinque Canonicis, necnon ſex Manſionariis, pro tempore exiſtentibus præfatis, ut ipſi eorumque Officiales, ac Miniſtri, ac res, bona, proprietates, & jura quæcumque, omnibus & ſingulis tam ſpiritualibus, quàm temporalibus privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, præeminentiis, antelationibus, conceſſionibus, indultis, favoribus, & gratiis, quibus aliarum ſimilium Archiepiſcopalium, & Metropolitanarum Eccleſiarum illarum Partium Capitula, Dignitates, Canonicatus & Præbendas, ac Manſionariatus in eis obtinentes, eorumque Officiales, & Miniſtri, ac bona, jura, res, & proprietates, de jure, uſu, conſuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroſo, aut ex Indulto, ſeu privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, aut uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, ſimiliter, & pariformiter, ac æquè principaliter, & ubique, abſque ulla prorſus differentia, dummodo tamen illa ſint in uſu, & non revocata, nec ſub aliqua revocatione comprehenſa, ſacriſque Canonibus, & præfati Concilii Tridentini Decretis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis non repugnent, uti, frui, potiri, & gaudere liberè, & licitè etiam poſſint, & valeant, perinde ac ſi eis nominatim, & expreſsè conceſſa fuiſſent, eadem Apoſtolica auctoritate etiam perpetuò concedimus, & indulgemus.

Jus nominandi ad Metropolitanam Eccleſiam, Dignitates, Canonicatus, Manſionariatus, & Cappellanias, re-

§. 16. Et inſuper, attentis præfatæ Mariæ Thereſiæ Reginæ peculiaribus meritis, dum ipſa pro erectione novæ Archiepiſcopalis Eccleſiæ Goritien. hujuſmodi, conſenſum præſtitit unioni Beneficiorum aliquot Eccleſiaſticorum de ſuo jurepatronatus exiſtentium, ac conſiderabilibus muneribus, & donativis eidem Archiepiſcopali Eccleſiæ

Go-

ſervatur favore Reginæ Hungariæ, ejuſque Filiorum, & Deſcendẽtium.

Goritienſi per eam factis, ſperantes etiam quod in poſterum, pro ejus ſingulari liberalitate, alia ſimilia, aut majora facere poſſit, eidem Mariæ Thereſiæ Reginæ, ejuſque Filiis, & Deſcendentibus, Jus nominandi ad præfatam Archiepiſcopalem Eccleſiam, tam hac prima vice, a primæva illius erectione & inſtitutione per Nos, ut præfertur, factis, Paſtoris ſolatio deſtitutam, quam deinceps, quoties eam pro tempore quomodolibet, non tamen per obitum apud Sedem Apoſtolicam præfatam, etiam Paſtoris ſolatio deſtitui contigerit, Perſonam idoneam, per Nos, & Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, ad nominationem hujuſmodi, eidem Eccleſiæ Goritienſi in Archiepiſcopum præficiendam, necnon ad Præpoſituram, & Decanatum, & Primiceriatum, & quinque Canonicatus & Præbendas, ac ſex Manſionariatus præfatos, necnon ad unam, & alteram perpetuas Cappellanias in præfata Eccleſia Patriarchali Aquilejenſi per Nos, ut præfertur, ſuppreſſa, & extincta, pro celebratione Miſſarum, & Anniverſariorum præfatorum, ibibi per unum & alterum Presbyteros, Cappellanos nuncupandos, obtinendas, deſtinato, &, ut præfertur, erectos & erectas hujuſmodi, quandocumque, & quotieſcumque illos, & illas de cætero, quibuſvis modis, & ex quorumcumque perſonis, etiam Noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, ſeu quorumvis præfatæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, etiam tunc viventium, Familiaribus, & continuis Commenſalibus, ſeu præfatæ Romanæ Eccleſiæ & Curiæ Officialibus, aut alias reſervationem, & affectionem inducentibus, ſeu per liberas, etiam ex cauſa permutationis, reſignationis de illis in Romana Curia præfata, etiam in Noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis manibus, vel extra eam quomodolibet, reſpective factas & admiſſas, aut aſſequutionem aliorum Beneficiorum Eccleſiaſticorum quavis auctoritate collatorum, ſeu illos & illas pro tempore reſpectivè obtinentium in aliquo ex menſibus Nobis, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti præfato, ac eidem Sedi Apoſtolicæ reſervatis, non tamen per obitum apud Sedem eamdem, deceſſum, vel quamvis aliam dimiſſionem, amiſſionem, privationem, Religionis ingreſſum, & profeſſionis in ea emiſſionem, Matrimonii contractum, aut alias quomodocumque, & qualitercumque vacare contigerit, perſonas itidem idoneas, in Præpoſitura per Nos, ut præfertur, erecta præfata, quovis modo, & in quibuſvis menſibus pro tempore vacante, per Ordinarium Loci; in Primiceriatu vero, ac ſingulis quinque Canonicatibus, totidemque Præbendis, ac ſex Manſionariatibus, necnon una & altera Cappellaniis per Nos, ut præfertur, erectis hujuſmodi, non tamen in infraſcriptis ſex menſibus pro tempore vacan., neque in dicto Decanatu quovis modo, & in quibuſvis menſibus etiam pro tempore vacante, etiam per eumdem Ordinarium Loci reſpectivè inſtituendas, ſimili Apoſtolica auctoritate pariter perpetuo reſervamus, concedimus, & aſſignamus; necnon Jus nominandi hujuſmodi tam ad dictam Eccleſiam Goritienſem, quàm ad Præpoſituram, & Decanatum, & Primiceriatum, & quinque Canonicatus, totidemque Præbendas, & ſex Manſionariatus, ac unam & alteram Cappellanias per Nos, ut præfertur, erectas & erectos hujuſmodi, Regium exiſtere, eidemque Mariæ Thereſiæ Reginæ, ejuſque Filiis, & Deſcendentibus præfatis, ſemper & perpetuò competere, illudque vim, effectum, naturam, ſubſtantiam, eſſentiam, qualitatem, validitatem, & roboris firmitatem Juris nominandi Regii hujuſmodi obtinere, ac uti tale ſub quacumque derogatione, etiam cum quibuſvis prægnantiſſimis, & efficaciſſimis clauſulis, & decretis, in quacumque diſpoſitione etiam per viam Conſtitutionis, Legis, Regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ, aut alias quomodocumque facta, nullatenus comprehendi, neque illi ullo unquam tempore, & ex quavis cauſa derogari poſſe, neque debere, ac collationes, proviſiones, & quaſvis alias diſpoſitiones de Præpoſitura, & Decanatu, ac Primiceriatu, & quinque Canonicatibus, totidemque Præbendis, ac ſex Manſionariatibus, necnon una & altera Cappellaniis, ut præfertur, erectis hujuſmodi, abſque ipſius Mariæ Thereſiæ Reginæ, ejuſque Filiorum, & Deſcendentium præfatorum conſenſu, ſeu nominatione, pro tempore factas, proceſſuſque deſuper habendos, & inde ſequenda quæcumque, nulla & invalida, nulliuſque roboris, vel momenti fore & eſſe, ac pro nullis & infectis haberi, nec jus, aut coloratum titulum poſſidendi cuiquam per illa tribui poſſe decernimus.

Quando expediẽdæ ſint Litteræ Apoſtolicæ, & cũ quibus expreſſionibus.

§. 17. Cum hoc tamen, quod quoties præfatam Eccleſiam Goritienſem Paſtoris ſolatio deſtitui, ac Decanatum præfatum quovis modo, & in quibuſvis menſibus, præfatum verò Primiceriatum, ac quinque Canonicatus, totidemque Præbendas, & ſex Manſionariatus, ac unam & alteram Cappellanias, ut præfertur, erectos & erectas hujuſmodi, in ſex menſibus, ſcilicet Januarii, Martii, Maii, Julii, Septembris, & Novembris, Sedi Apoſtolicæ præfatæ juxta Concordata Germaniæ reſervatis, vacare contigerit, ad illam, & illos, ac illas nominatio hujuſmodi, Nobis, & Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus tantum fieri debeat, & ad illos, & illas reſpective, ut præfertur, pro tempore nominati, Litteras Apoſtolicas, cum expreſſione tamen fructuum tam Decanatus, quam Primiceriatus, ac quinque Canonicatuum, totidemque Præbendarum, necnon ſex Manſionariatuum, & unius, & alterius Cappellaniarum hujuſmodi, in vigintiquatuor ducatis auri de Camera hujuſmodi, juxta ſtylum Germaniæ, expedire teneantur; ad Eccleſiam præfatam verò Goritienſem pro tempore etiam nominati pariter Litteras Apoſtolicas expedire, ac jura præfatæ Cameræ Apoſtolicæ, & illis propterea debita, juxta taxam, quæ ab eorumdem Cardinalium Collegio præfato, habito reſpectu ad præſentes redditus Menſæ Archiepiſcopalis Goritienſis præfatæ, necnon ad aliam taxam correſpondentem redditibus a præfato Monaſterio Sancti Petri de Roſacio, ut præfertur, diſmembratis, & pro tempore exiſtenti Archiepiſcopo Goritienſi aſſignatis, in ſumma ſeptingentorum florenorum auri hujuſmodi, ſtatuta fuit, & quam in eadem ſumma in Libris Cameræ Apoſtolicæ præfatæ deſcribi volumus; & in qua taxa florenorum ſeptingentorum, comprehendi debeat taxa Communis dicti Monaſterii Sancti Petri de Roſacio Goritienſis Diœceſis, quæ ab Archiepiſcopis Goritienſibus pro tempore, utpote in proviſione Eccleſiæ Archiepiſcopalis ſolvenda, in Litteris Apoſtolicis Commendæ ejuſdem Monaſterii deſuper expeditis perſolvi non debebit, perſolvere ſimiliter teneantur.

Clauſulæ pro præmiſſorum ſirmitate.

§. 18. Præſentes quoque Litteras ſemper & perpetuò validas, & efficaces eſſe & fore, nec ullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, ſeu invaliditatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, ſeu in jus, vel controverſiam vocari, aut adverſus illas quodcumque juris vel facti, aut gratiæ vel juſtitiæ remedium impetrari poſſe, nec illas ſub quibuſvis ſimilium vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, etiam per Nos, & Sedem Apoſtolicam præfatam, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, & ſub quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam conſiſtorialiter, pro tempore factis, & faciendis, comprehendi, vel

confundi, ſed tanquam ad Fidei Catholicæ exaltationem, Divinique Cultus incrementum, & animarum ædificationem, & ſolatium, factas, & emanatas, ſemper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas, repoſitas, ac plenariè reintegratas, ac de novo etiam ſub quacumque poſteriori data, per futuros, & pro tempore exiſtentes Archiepiſcopum, & Capitulum, ac Canonicos Goritienſes præfatos, ac alios, quorum favorem eædem præſentes Litteræ quomodolibet concernunt, quandocumque eligenda, conceſſas, validaſque fore & eſſe, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere: & ſic ab omnibus cenſeri, & ita per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, & quoſlibet alios quavis prærogativa, & privilegio fungentes, ac honore, & præeminentia fulgentes, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane Motu pari ſimiliter decernimus &c. &c. &c.

§. 19. Non obſtantibus priori voluntate Noſtra præfata, ac piæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi etiam prædeceſſoris Noſtri de una, & Concilii Generalis de duabus Dietis, dummodo ultra tres Dietas aliquis vigore præſentium ad judicium non trahatur, ac quibuſvis aliis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibuſque Conciliis editis vel edendis, ſpecialibus vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Noſtris & Cancellariæ Apoſtolicæ præfatæ Regulis, de jure quæſito non tollendo, ac de gratiis adinſtar non concedendis, necnon Lateranenſis Concilii noviſſimè celebrati, uniones, & applicationes perpetuas, niſi in caſibus a jure permiſſis fieri prohibentis, ac quatenùs opus ſit, primodicti Monaſterii, & Ordinis præfati, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apoſtolicis, quibuſvis Superioribus, & Perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam conſiſtorialiter, aut aliàs quomodolibet, etiam pluries, & iteratis vicibus conceſſis, confirmatis, approbatis, & innovatis, necnon præfata ultima dicti quondam Auguſtini Codelli voluntate, & diſpoſitione. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, aliàs de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac individua, & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia etiam exquiſita, & peculiaris forma ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, ac inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium & ſingulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè, ac latiſſimè & pleniſſimè harum quoque ſerie, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine paribus derogamus, contrariis quibuſcumque &c.

§. 20. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ abſolutionis, perpetuæ ſuppreſſionis, extinctionis, erectionis, conceſſionis, diſmembrationis, ſeparationis, aſſignationis, unionis, declarationis, applicationis, annexionis, incorporationis, facultatum impartitionis, indulti juris nominandi, reſervationis, & extenſionis, decreti, mandati, & commiſſionis, collationis, proviſionis, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 18. Aprilis 1752.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecundo, Quartodecimo Kalendas Maii, Pontificatus Noſtri Anno Duodecimo.

Expedita in Cancellaria Apoſtolica.

II.

Privilegia & Indulta conceſſa Confraternitati Sanctæ Mariæ *de Succurſu contra Infideles* in Civitate Januæ erectæ ampliantur, & declarantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Pontificis munificentia in Societates divinum cultum, & proximorum utilitatem promoventes.

PIas Chriſtifidelium Societates Omnipotentis Dei cultum per aſſidua Religionis obſequia, ſimulque Proximorum utilitatem, per impenſa Charitatis officia promoventes, Apoſtolicæ liberalitatis favoribus, & gratiis libenter cumulamus, ac etiam Indulta, & Privilegia ſemel ipſis conceſſa ampliamus, & declaramus, prout in Domino ſalubriter expedire conſpicimus.

Indultum Confratribus jam conceſſum veſcendi ovibus, & lacticiniis certis Quadrageſimæ diebus.

§. 1. Cum itaque aliàs a Nobis emanaverint Litteræ in forma Brevis ſub Annulo Piſcatoris, quarum initium eſt -- *Attendentes* -- favore Confratrum piæ Sodalitatis Beatæ Mariæ Virginis *de Succurſu contra Infideles* nuncupatæ in Civitate Januenſi canonicè erectæ, in quibus, inter alia illius Confratribus tunc & pro tempore exiſtentibus conceſſa Privilegia, & Indulta, hoc etiam continetur, quod Confratres prædicti in Januenſi Ditione, & Dominio commorantes, & eleemoſynas juxta Confraternitatis hujuſmodi Statuta promptè contribuentes, ſeu alia pia opera in Statutis ipſis contenta & expreſſa adimplentes, Privilegio veſcendi ovis, & lacticiniis, diebus Dominicis, & quibuſlibet ſecundis, tertiis, & quintis Feriis cujuſlibet Hebdomadæ Quadrageſimæ, exceptis tamen Dominica in Palmis, & Hebdomadæ Majoris reſpectivè nuncupatis diebus, ac ſervata lege jejunii, & unica comeſtione in die, uti poſſent, & valerent, prout in enunciatis Litteris diſtinctius continetur:

Protenditur ad omnes Quadrageſimæ dies, ſervata tamen lege jejunii.

§. 2. Cumque, ſicut nuper pro parte Dilectorum Filiorum modernorum dictæ Congregationis Confratrum Nobis expoſitum fuit, non tam ipſorum majori ſolatio, quàm ipſius Confraternitatis progreſſibus magnopere proficuum fore cenſeatur, ſi Nos privilegium, ſeu Indultum hujuſmodi, ad alios omnes Quadrageſimæ dies ampliare, & extendere dignaremur: Nos, qui ejuſdem Confraternitatis utilitatem, ac etiam augmentum ſinceris deſideramus affectibus, illius Confratres prædictos, eorumque ſingulares perſonas, a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus

quo-

quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes; ſupplicationibus pro eorum parte Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſupradictum Privilegium, ſeu Indultum, Ovis, & Lacticiniis certis Quadrageſimæ diebus veſcendi, eidem Confraternitati, ejuſque Confratribus, ut præfertur, conceſſum, non ſolum confirmamus, & approbamus; Verum etiam ipſis modernis, & pro tempore exiſtentibus ejuſdem Confraternitatis Confratribus prædictis, in Reipublicæ Januenſis Ditione, & univerſo Dominio tantùm commorantibus, non tamen illis, qui Archiepiſcopi, Epiſcopi, & inferiores Prælati, nec non cujuſvis Regularis Ordinis Profeſſores, & quoad Eccleſiaſticos ſæculares, qui ad Sacrum Presbyteratus Ordinem promoti reſpectivè ſint & fuerint, niſi hujuſmodi Archiepiſcopi, Epiſcopi, Prælati, aliique Eccleſiaſtici Regulares, & Presbyteri Sæculares, ſexageſimum ætatis annum compleverint, ut ipſi & eorum ſinguli, omnibus tam Dominicis, quàm ferialibus diebus Quadrageſimæ, etiam Dominica in Palmis, & per Hebdomadam Majorem nuncupatam, iiſdem Ovis, & Lacticiniis veſci, ſervatis tamen in ſingulis Feriis jejunii legibus, & unica tantum comeſtione in die, liberè & licitè poſſint & valeant, præſentium tenore etiam perpetuò concedimus, & indulgemus.

§. 3. Quia verò ad aures Noſtras, non ſine animi noſtri moleſtia, fide dignorum relatione delatum fuit, aliud Indultum, ſeu Privilegium in dictis prioribus Litteris Noſtris contentum, per quod videlicet conceſſum fuit, ut ſinguli dictæ Confraternitatis Confratres Presbyterum quemlibet Confeſſarium ab Ordinario Loci reſpectivè approbatum eligere poſſint, qui unumquemque eorum a peccatis reſervatis etiam Sedi Apoſtolicæ, bis in ipſorum vita, & in eorundem mortis articulo abſolvere valeat, ita ab aliquibus intelligi & interpretari, ut ſinguli Confratres prædicti, novam ſingulis annis adſcriptionem eidem Confraternitati, juxta illius Statuta, obtinentes, duabus vicibus inter unam, & alteram adſcriptiones hujuſmodi, hoc eſt duabus vicibus in ſingulos annos, abſolutionem a caſibus reſervatis, & quidem non ſolum Sedi Apoſtolicæ prædictæ, ſed etiam Ordinariis Locorum reſpectivè reſervatis, ſine eorundem Ordinariorum licentia, ſolo dictarum Litterarum Noſtrarum vigore, recipere poſſint: Nos interpretationes hujuſmodi, tam rectæ diſciplinæ pernicioſas, quam etiam Noſtræ menti, ac voluntati contrarias, de medio tollere volentes; Motu proprio, ac certa ſcientia, earundem præſentium tenore edicimus & declaramus, Noſtræ mentis, ac voluntatis nunquam fuiſſe, nec eſſe, ut prædictæ Confraternitatis Confratres, vigore dictarum Litterarum Noſtrarum, extra mortis articulum, pluſquam duabus vicibus in toto ipſorum vitæ decurſu, quantumvis pluries eidem Confraternitati ſe adſcripſerint, Privilegio prædicto ſibi conceſſo, eligendi videlicet Confeſſarium, qui eos a caſibus reſervatis abſolvat, uti, aut gaudere; nec etiam, ut Confeſſarii ab iiſdem Confratribus ſic electi, earundem Litterarum Noſtrarum vigore, ipſos a caſibus Ordinariis Locorum reſpectivè reſervatis, ſine eorundem Ordinariorum licentia, abſolvere poſſint, & valeant; nec unquam hujuſmodi eligendi, & reſpectivè abſolvendi facultatem, ultra duas vices in toto cujuslibet Confratris vitæ curſu, extra ipſorum mortis articulum, & præterquam in caſibus Nobis, & Sedi Apoſtolicæ dumtaxat, non verò etiam Ordinariis Locorum reſervatis, niſi eorundem Ordinariorum licentia reſpectivè accedat, per Nos in præcitatis Noſtris Litteris conceſſam fuiſſe; & conſequenter abſolutiones, in vim earundem Litterarum, contra præſentis declarationis Noſtræ tenorem, forſan de præterito impertitas, aut in poſterum impertiendas, nemini ſuffragari potuiſſe, ſivè poſſe, decernimus & declaramus; & ita cenſeri volumus, atque præcipimus; rejectis interpretationibus ſuperiùs enunciatis, quas Nos earundem præſentium tenore, & Apoſtolica auctoritate, reprobamus, & a quolibet cujuſvis ſtatus, gradus, conditionis, & Ordinis, etiam neceſſario forſan exprimendi, teneri, tradi, defendi, aut in praxim deduci prohibemus, & interdicimus; in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Ordinariis locorum committitur hujuſce declarationis publicatio, & executio.

§. 4. Ut autem præſentis declarationis Noſtræ, nec non reprobationis, & prohibitionis hujuſmodi tenor, ad eorundem Confratrum, & quorumcumque Confeſſariorum ab ipſis forſan eligendorum, aliorumque in præmiſſis intereſſe habentium, notitiam certius perducatur; Nos earundem præſentium ſerie, & auctoritate prædicta, Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac Dilectis etiam Filiis Prælatis inferioribus, Locorum Ordinariis, in prædicta Ditione, & univerſo Dominio Reipublicæ Januenſis conſtitutis, committimus & demandamus, ut de vero ſenſu dictarum priorum Litterarum Noſtrarum, & de præſenti voluntate Noſtra, prædictos omnes, in ſuis quique Civitatibus, Diœceſibus, & Territoriis, inſtructos reddant, aliiſque opportunis rationibus animarum ſecuritati, & Apoſtolicorum Decretorum obſervantiæ proſpiciant. Quocirca volumus, ut præſentium Litterarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem ubique fides habeatur, quæ ipſis originalibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Fides adſeritur tranſumptis.

Sanctio.

§. 5. Nulli ergò omninò hominum liceat paginam hanc Noſtrarum confirmationis, ampliationis, conceſſionis, Indulti, declarationis, prohibitionis, mandati, commiſſionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. 21. Auguſti 1752.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecundo, duodecimo Kalendas Septembris, Pontificatus Noſtri Anno XIII.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

V i s a

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

III.

Confirmatio Concordiæ inter Epiſcopum Herbipolen., & Abbatem Monaſterii Abbatiæ nuncupati Fulden., Ordinis S. Benedicti, Nullius Diœceſis Provinciæ Moguntin. ſuper Juriſdictione quaſi Epiſcopali in Clerum, & Populum Ditionis præfati Monaſterii.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Uberes fructus in animarum ſalutem ex concordia inter Præſules promanantes.

Ineffabili Dei bonitate in ſupremo Apoſtolatus Solio præſidentes, inter Paſtoralis Officii Noſtri curas, nil magis cordi Nobis eſt, nilque ferventiùs exoptamus, quam pacem inter Catholicarum Eccleſiarum, præſertim inter ſe vicinos, Antiſtites fovere, augere, illamque perpetuò conſervare, ad hoc ut ipſi Antiſtites, ſemotis a ſe quibuſ-

cumque animi moleſtiis, poſſint quietâ mente, & tranquillo corde, non ſolum doctrina verbi, ſed etiam exemplo boni operis, ſuæ curæ Paſtorali commiſſas oves ad Cœleſtia Regna perducere: Quamobrem ea libenter concedimus, quæ ad pacem ipſam inter eos conſervandam magis apta eſſe dignoſcuntur, prout conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

§. 1. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte Venerabilis Fratris Noſtri Caroli Philippi moderni Epiſcopi Herbipolen., & Dilecti filii Amandi moderni Abbatis Monaſterii Abbatiæ nuncupati Fulden. Ordinis Sancti Benedicti Nullius Diœceſis Provinciæ Moguntin., ac reſpectivè Sacri Romani Imperii Principum, petitio continebat, quod cum aliàs non exigui momenti lites & controverſiæ, inter tunc exiſtentes Epiſcopum Herbipolen., & Abbatem præfati Monaſterii, ex una, & altera Partibus, præſertim ſuper Juriſdictione quaſi Epiſcopali in Clerum, & Populum Ditionis præfati Monaſterii, exortæ viguiſſent: Demum de Anno Domini milleſimo ſeptingenteſimo vigeſimo ſecundo, ad conciliandam inter eos, uti vicinos Principes, eorumque vicinos Principatus, firmam pacem & ſinceram amicitiam, de conſenſu tam Eccleſiæ Herbipolen. Capituli & Canonicorum, quàm præfati Monaſterii Conventus & Monachorum tunc exiſtentium, quaſdam litium præfatarum per tot longum tempus agitatarum via amicabili extinctivas conventiones ediderunt. Cupientes modo tam Carolus Philippus Epiſcopus, quàm Amandus modernus Abbas præfatus, inter eos, uti vicinos Principes, perfectam conſtantemque pacem, & amicabilem tranquillitatem, novis veteri tranſactioni ſuperadditis ſtipulationibus, ac reſpectivè modificationibus, novam cum totius & integri præteritarum ſupradictarum Conventionum tenoris inſertione, ac modernorum Capituli, & Canonicorum dictæ Eccleſiæ Herbipolen., ac Conventus & Monachorum præfati Monaſterii reſpectivè conſenſu, ac inſtituto, & celebrato tam per præfati Caroli Philippi Epiſcopi, quàm per Amandi Abbatis præfati, reſpectivè Deputatos, Legatos, & Conſiliarios, Conventu, habitaque matura deliberatione, Concordiæ Inſtrumentum in quinque Capitibus ſeu Paragraphis conſiſtens confecerunt, cujus Inſtrumenti tenor eſt, qui ſequitur.

§. 2. Nos Dei & Apoſtolicæ Sedis gratia Carolus Philippus Epiſcopus Herbipolenſis Sacri Romani Imperii Princeps Franciæ Orientalis Dux &c. -- Et Nos gratia eadem Amandus Sacri Romani Imperii Princeps & Abbas Fuldenſis Auguſtiſſimæ Romanorum Imperatricis Archicancellarius per Germaniam & Galliam Primas &c. -- Notum facimus per præſentes, earumque tenore declaramus, pro Nobis, noſtriſque Eccleſiis, & Succeſſoribus, quod cum uſque ab anno milleſimo ſeptingenteſimo vigeſimo ſecundo, inter bonæ memoriæ Joannem Philippum Franciſcum Epiſcopum Herbipolenſem, & bonæ memoriæ Conſtantinum Abbatem ac Principem Fuldenſem, Prædeceſſores noſtros, de conſilio, & conſenſu utriuſque Capituli, inita, atque erecta fuerit quædam concordia extinctiva litium a pluribus retro annis inter utramque Eccleſiam ſuper juriſdictione diœceſana vigentium, reſervato quidem, & variis interjectis impedimentis non ſecuto uſque in præſens, Apoſtolicæ Sedis beneplacito; Nos Anteceſſorum noſtrorum veſtigia ſectantes, ac probè perpendentes, quantum rei Catholicæ, hac præſertim difficili & periculoſa temporum conditione, interſit, ut pax & ſincera amicitia foveatur & jugiter conſervetur inter Principes Eccleſiaſticos Imperii Germanici, Territoria contermina habentes; maximè vero etiam excitati paternis, iiſdemque geminatis adhortationibus Sanctiſſimi Domini Noſtri BENEDICTI PAPÆ XIV. feliciſſimè & glorioſiſſimè regnantis, qui ſane, pro ea, qua eminet, ſumma & admirabili ſapientia, quid ſingulis per orbem Diœceſibus, Fideique, ac Religionis bono magis ſit opportunum, & quid promovendæ animarum ſaluti potiſſimum conducat, unus omnium optimè perſpicit; in id curam, animoſque noſtros convertimus, ut dudum agitata inter prædeceſſores noſtros, ſubinde verò intermiſſa pacis, & concordiæ ſtudia, reſumeremus, noviſque veteri tranſactioni ſuperadditis ſtipulationibus, & reſpectivè modificationibus, ad perfectam Eccleſiarum noſtrarum pacem & tranquillitatem, necnon ad conciliandum inter vicinos Principatus noſtros arctioris conjunctionis, neceſſitudinis, officiorumque vinculum, in eum, qui ſequitur, modum conveniremus. Placuit itaque ante omnia ſupradictam Concordiam anno milleſimo ſeptingenteſimo vigeſimo ſecundo Caroloſtadii inter præfatos prædeceſſores noſtros initam, ejuſdemque ſingula capita, niſi in quantum illis per infraſcriptas novas conventiones derogatum fuerit, in toto ſuo robore permanere; ac proinde totum, atque integrum ejus tenorem hoc loco repetere & inſerere, qui talis eſt --

§. 3. » Nos Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia » Joannes Philippus Franciſcus Epiſcopus Herbipolenſis, Franciæ Orientalis Dux, Sac. Rom. » Imperii Princeps, Eccleſiæ Metropolitanæ Moguntinæ Præpoſitus &c. -- Et Nos gratia eadem Conſtantinus Sacri Romani Imperii Princeps, & Abbas Eccleſiæ Fuldenſis, Divæ Auguſtæ Archi-Cancellarius, per Germaniam, & » Galliam Primas &c. -- Notum facimus, & tenore præſentium declaramus, pro nobis, noſtriſque Eccleſiis, & Succeſſoribus, qualiter » cum jam de anno milleſimo ſexcenteſimo ſexageſimo ſecundo a Venerabilibus piiſſimæ » memoriæ Dominis Prædeceſſoribus noſtris, » ſuper prætenſa ab Eccleſia Herbipolenſi in certa Loca, ac Ditionis Fuldenſis Parochias, ſpirituali juriſdictione, Concordia quædam inita, in Curia autem Romana variis ex cauſis reſciſſa, oneroſæ deinde, ac diuturnæ litis reaſſumendæ occaſio fuerit; inſuper non ſine fundamento timendum ſit, ne idem Proceſſus omni adhibita induſtria adhuc annis quampluri» mis perſeverare, & inter utramque Eccleſiam » perpetuos diſcordiarum fomites alere valeat; » unde nos, difficillimorum temporum pericula, » & eventus præ oculis habentes, iiſque matura » utrimque deliberatione perpenſis, judicavimus nobis, noſtris Succeſſoribus, Eccleſiis, » & ſubditis, tam in ſpiritualibus, quàm temporalibus, conſultum magis ac proſpectum » fore, ſi per novam a Sancta Sede Apoſtolica » confirmandam Concordiam, liti huic modus, » ac finis imponeretur. Eapropter, tractatibus » præviis per Plenipotentiarios noſtros Caroloſtadii de præterito menſe Majo Anni currentis » deſuper habitis, ſpecialiter verò de ſcitu, & » conſenſu plurimum Reverendorum, Perilluſtrium, ac nobis Epiſcopo, & Principi Herbipolenſi Dilectorum & Devotorum, Præpoſiti, » Decani, & Capituli Eccleſiæ noſtræ Cathedralis Herbipolenſis, tum etiam plurimum Reverendorum, Perilluſtrium, ac nobis Abbati, » & Principi Fuldenſi Dilectorum, & Devotorum, Decani, Præpoſitorum, & Capituli Eccleſiæ Fuldenſis, ad ſtabiliendam veram amicitiam, & ſinceram vicinitatem, illa, quæ » hic ſubnectuntur, tranſegimus, ac eâ, qua ſequitur, formâ concordavimus --

Vetus tranſactio ſupra[illegible] ta anno 17[illegible]

§. 4. » Nos Epiſcopus Herbipolenſis Dilectioni ſuæ Fuldenſi, ejuſque Succeſſoribus, » ratione ſpiritualis hactenus controverſæ juriſdictionis, nullam amplius in futurum litem movebimus, ſed illam ex nunc, & in perpetuum,

Tantummodo ſeparatum cum ampliſ[illegible] mo jure [illegible] Clerum, & Populum a[illegible] ſeritur Abba[illegible]

„ eidem, ejuſque Succeſſoribus, ac Eccleſiæ Ful-
„ denſi liberè taliter cedimus, ſeu relinquimus, ut
„ Eccleſia, & Diœceſis Fuldenſis ſit, maneatque
„ *Nullius*, habeatque ejuſdem Antiſtes in Clerum,
„ & Populum juriſdictionem ordinariam privativè,
„ qualis de facto Reverendiſſimo Fuldenſi, ſive
„ de jure, ſive ex privilegio, ſive ex præſcrip-
„ tione, aut conſuetudine competit; hancque ju-
„ riſdictionem exerceat, ut hactenus exercita
„ eſt, tam in Civilibus, & Matrimonialibus
„ Laicorum, quàm in Beneficialibus, & Crimi-
„ nalibus Clericorum, aliiſque Eccleſiaſticis cau-
„ ſis, & ordinationibus quibuſcumque, ſive per
„ ſe, ſive per Vicarium, aut Commiſſarium ſuum,
„ quos conſtituere, aut deſtituere; ſicut & Cle-
„ rum in omnibus tam Curatis, quàm non Cura-
„ ratis Beneficiis inſtituere, aut deſtituere, viſi-
„ tare, Synodum congregare; & alia omnia fa-
„ cere, quæ a juriſdictione quaſi Epiſcopali de-
„ pendent, ipſi ſemper integrum & liberum ſit,
„ ſine ullo ad nos Epiſcopum Herbipolenſem ap-
„ pellandi jure; & ſalva libertate, pro iis, quæ
„ ſunt Ordinis, quæque, ex defectu Gradus,
„ Reverendiſſimo Fuldenſi haud competunt, non
„ tantum Regulares, ſed & Clericos ſæculares
„ ſui Territorii, pro Ordinibus ſacris ſuſcipien-
„ dis, mittendi ad quemcumque Antiſtitem, gra-
„ tiam & communionem Sanctæ Sedis Apoſto-
„ licæ habentem; ſalva item libertate quemcum-
„ que accerſendi Catholicum Antiſtitem pro Sa-
„ cramento Confirmationis, conſecrandis Eccle-
„ ſiis, Altaribus &c. -- E contra nos Abbas, &
„ Princeps Fuldenſis hanc a Dilectione ſua Herbi-
„ polenſi voluntariè nobis declaratam deſiſtentiam,
„ & ceſſionem, ſive relictionem, perpetua gra-
„ titudine recognoſcentes, conceſſimus & rati ha-
„ buimus, ut eadem non vigeat, vel duret diu-
„ tius, quam quouſque Eccleſia, & Principatus
„ Fuldenſis, juxta Fundatorum mentem, ſub
„ Catholicorum manibus perſtiterit, ſi vero per
„ vim majorem, ſeu aliam quamcumque viam
„ (quod Deus avertat) contigerit Eccleſiam Ful-
„ denſem in Laicales Catholicorum, aut Aca-
„ tholicorum manus incidere, tunc Eccleſia Her-
„ bipolenſis prætenſum jus ſuum Epiſcopale hoc
„ in caſu libere exerceat, & tandiu manute-
„ neat, donec Eccleſia Fuldenſis in ſtatum pri-
„ ſtinum fuerit redintegrata, ac reſtituta -- Ut
„ tamen triſtes hujuſmodi eventus melius arcean-
„ tur, nos Epiſcopus Herbipolenſis Eccleſiæ Ful-
„ denſi adverſus omnes, & ſingulas hoſtium in-
„ feſtationes, atque violentas incurſiones, om-
„ nem, quam fida ac ſincera vicinitas exigit,
„ operam, & aſſiſtentiam toties præſtare appro-
„ mittimus, quoties requiſiti deſuper fuerimus,
„ & temporum circumſtantiæ idem poſtulaverint --
„ Ut vero amica hæc concordia, & mutua partium
„ conventio, eò firmiùs in ſuo vigore conſerve-
„ tur, quivis Abbas & Princeps Fuldenſis, ad
„ ingreſſum regiminis ſui, epiſtolam, & quivis
„ Epiſcopus Herbipolenſis reſponſionem tranſmit-
„ tere teneantur, tenore ſequenti --

Formula epiſtolæ, qua Abbas ſuam electionem nunciat Epiſcopo.

§. 5. „ *Amica officiorum noſtrorum oblatione*
„ *prævia, & quidquid alias boni ac grati præſta-*
„ *re poſſumus, Rme Princeps, Domine, Amice,*
„ *& Vicine in primis Dilecte -- Dilectionem ve-*
„ *ſtram pro conſtanti propenſæ vicinitatis confiden-*
„ *tia latere nolumus, quod nos, poſt obitum Do-*
„ *mini noſtri Anteceſſoris N. piiſſimæ memoriæ,*
„ *unanimi perilluſtris Capituli noſtri ſuffragio, in*
„ *Abbatem & Principem Fuldenſem non ita pridem,*
„ *& quidem die N., canonice electi fuerimus, de*
„ *facto quoque in actuali, & quieta Abbatiæ, &*
„ *Principatus noſtri poſſeſſione conſtituti ſimus. Cum*
„ *autem probè recordemur Concordiæ inter Dilectio-*
„ *nem veſtram, (aut veſtræ Dilectionis Dominum*
„ *Prædeceſſorem Joannem Philippum Franciſcum),*
„ *ac inter Dominum noſtrum Anteceſſorem Conſtan-*
„ *tinum, anno milleſimo ſeptingenteſimo vigeſimo ſe-*
„ *cundo, ſuper prætenſa, ac in mododicto anno no-*
„ *bis in perpetuum ceſſa, ſive relicta Juriſdictione*
„ *Eccleſiaſtica in aliquibus locis noſtri territorii, ini-*
„ *tæ, ac conventionis ibidem adjectæ, quatenus pro*
„ *jugi renovatione perennis amicitiæ per hujuſmodi*
„ *concordiam ſtabilitæ, mox ab electione confirma-*
„ *tio ſupradictæ concordiæ, ſub aſſecuratione nobis,*
„ *& noſtræ Eccleſiæ contra quoſcumque pro viri-*
„ *bus præſtandæ ad requiſitionem aſſiſtentiæ, ſin-*
„ *gulis vicibus per litteras petatur, & viciſſim a*
„ *Dilectione veſtra nobis per litteras reſponſorias*
„ *ſine ulla recuſatione concedatur: Hinc Dilectio-*
„ *nem veſtram hiſce amice requirimus, ut ad has*
„ *noſtras concordiæ ſæpedictæ conformes notifica-*
„ *tionis, & requiſitionis Litteras, eo ſe viciſſim*
„ *modo erga nos declaret, prout in eadem Concor-*
„ *dia continetur, & de eadem amice confidimus;*
„ *hoc annexo, quod præmemoratæ Concordiæ nul-*
„ *latenus contraventuri, nec ad perpetuo conſervan-*
„ *dum veram amicitiam eo tempore ſtabilitam ul-*
„ *lam unquam occaſionem ſimus prætermiſſuri; qui*
„ *proinde ad exhibenda grata officia ſemper prompti*
„ *permanemus. Datum &c. -- Nos Dei & Apo*
„ *ſtolicæ Sedis gratia &c. &c. -- Dilectionis ve-*
„ *ſtræ -- Officioſiſſimus & Fidelis Amicus, ac Vi-*
„ *cinus N N.*

Reſponſionis norma.

§. 6. „ Reſponſio -- *Officiorum noſtrorum ami-*
„ *ca oblatione prævia, & quidquid alias boni, ac*
„ *grati præſtare poſſumus, Reverendiſſime Prin-*
„ *ceps, Domine, Amice, & Vicine in primis Di-*
„ *lecte -- Literæ Dilectionis veſtræ, ſub N. ad nos*
„ *directæ de ejuſdem electione in Abbatem & Prin-*
„ *cipem Fuldenſem fuſius nobis retulerunt, ex qui-*
„ *bus inſimul cognovimus id, quod Dilectio ve-*
„ *ſtra in vim Concordiæ de anno milleſimo ſep-*
„ *tingenteſimo vigeſimo ſecundo a nobis amice re-*
„ *quiſivit; quemadmodum igitur Dilectioni veſtræ*
„ *ad hujuſmodi adeptam Dignitatem principalem*
„ *a Deo omnem gratiam, & benedictionem ex*
„ *corde apprecamur, ita pariter, ſecundum teno-*
„ *rem dictarum litterarum, ceſſionem, ſeu relictio-*
„ *nem Eccleſiaſticæ juriſdictionis, dictæ Concordiæ*
„ *conformem, non ſolum harum vigore confirma-*
„ *mus, ſed inſuper promittimus, quod ubi Dile-*
„ *ctionem veſtram, ejuſdem Succeſſores, & Ec-*
„ *cleſiam, contra ſpem, a quocumque, præſertim*
„ *Acatholicis, vel Heterodoxis, vicinis, vel ex-*
„ *teris, in mentionata Juriſdictione Eccleſiaſtica, vel*
„ *aliis ſuis Juribus, præjudicium, aut turbationem*
„ *pati contigerit, fida tunc aſſiſtentia, pro modo no-*
„ *ſtrarum virium, non ſimus defecturi, prout etiam*
„ *in omnibus aliis occurrentiis Dilectioni veſtræ &c.*
„ *&c. -- Nos Dei, & Apoſtolicæ Sedis Gratia*
„ *&c. -- Dilectionis veſtræ -- Officioſiſſimus & Fi-*
„ *delis Amicus ac Vicinus, N. N. --*

Permutatio quarumdam Eccleſiarum.

§. 7. „ Porro cum ratione Parochiæ in Schon-
„ dra, ubi temporale dominium Fuldenſi Prin-
„ cipatui competit, inter Eccleſias Herbipolen-
„ ſem, & Fuldenſem ſuper ſpirituali juriſdictio-
„ ne nonnullæ differentiæ exortæ fuerint -- Nos
„ Epiſcopus Herbipolenſis, & Nos Abbas Ful-
„ denſis, ad tollendum omnem offenſionis lapi-
„ dem, ac pro majori utriuſque Eccleſiæ utilita-
„ te, & Fidelium ſalute, neceſſarium & oppor-
„ tunum eſſe cenſuimus, ut ab Epiſcopo Herbi-
„ polenſi præfata Parochia in Schondra, aliæ-
„ que Filiales Eccleſiæ, cum alia Parochia,
„ aliiſque juribus ſpiritualibus ad Eccleſiam Ful-
„ denſem pertinentibus, utrinque commutentur;
„ unde prævio pariter maturo cauſæ examine,
„ taliter rem concordavimus, ut Parochia præ-
„ dicta, cum Jurepatronatus in Schondra,
„ omneſque ejuſdem filiales (excepta illa par-
„ te loci Riedengerg, cujus juriſdictio tempo-
„ ralis ad Eccleſiam Herbipolenſem ſpectat)
„ nec non ſex filiales Parochiarum, in Hil-
„ ters, & Wiiſſenſachſen, ſcilicet Batten,
„ Deuten, Seutfers, Findlas, Branda, & Mol-
„ bers, cum omnibus juribus, & appertinentiis,

„ uti

„ uti & cum oneribus conſuetis, ad liberam Eccleſiæ Fuldenſis proviſionem, ac diſpoſitiooem impoſterum in perpetuum pertineant -- E contra Eccleſia Herbipolenſis, in æquam dictorum jurium compenſationem, Parochiam in Eckweisbach, & Kleinſaſſen, prout huc uſque conſtituta fuit, cum omnibus filialibus, appertinentſis, & juribus (excepto jurepatronatus ad Familiam Nobilium de Roſenbach pettinente) prout etiam locum Morleſau filialem Parochiæ in Dippach prope Hammelburg, necnon jus, quod hactenus Abbatiæ Fuldenſi ſine contradictiooe competebat, nominandi ad Canonicatum quemdam, & Præbendam in Eccleſia Collegiata Sanctorum Petri, & Marcellini in Aſchaffenburg Diœceſis Moguntinæ, toties quoties dictum Canonicatum vacare contigerit, viciſſim in perpetuum recipiat --

§. 8. „ His ergo fideliter concordatis, Nos ſupradicti Joannes Philippus Franciſcus Epiſcopus, & Dux Herbipolenſis &c. &c. -- Et Nos Cooſtantinus Abbas, & Princeps Fuldenſis &c. &c. -- pro Nobis, & noſtris utrinque Succeſſoribus, ſincerè promittimus, & data noſtra fide, verboque Principis interpoſito, pollicemut, quod omnes, & ſingulos Articulos in præſenti Concordia contentos, ſimul, & quemlibet ſeparatim, firmiter & irreſragabiliter obſervare, nec contra eos quidquam in perpetuum attentare, aut permittere velimus, ut contra eoſdem, ulla via, aot medio quocumque excogitabili, aliquid per noſtros unquam attentetur; quemadmodum etiam per hæc ſupra explicata Concordiæ capita, omnes & ſingulos præteritos tractatus, vigore harum, caſſamus, annullamus, & pro irritis declaramus, iiſdem, non minus ac liti in Curia Romana hactenus deſuper agitatæ, per expreſſum in perpetuum renuntiaotes. Hanc præterea conventionem a ſummo Pontifice confirmari procurabimus; interim omnia ſuperius conventa, & ſtipulata, ſuum robur utrinque inconcuſsè, & irrevocabiliter obtineant. Si verò, citra ſpem, ante obtentam a Sanctiſſimo confirmationem, nova deſuper orirentur diffidia, concordia hæc in nullius partis præjudicium queat allegari. In quorum fidem nos principaliter contrahentes, nomine noſtro, & Succeſſorum noſtrorum, manu propria has Coocordiæ paginas ſignavimus, & noſtris communiri ſigillis mandavimus. Herbipoli die vigeſima ſecunda Menſis Decembris Anno eodem -- Joaones Philippus Franciſcus Epiſcopus Herbipolenſis, Franciæ Orientalis Dux -- Conſtantinus -- Similitet Nos, Præpoſitus, Decanus, & reliqui Eccleſiæ Cathedralis Herbipolenſis Capitulares; nec non Nos Decanus, ac totum Capitulum Fuldenſe, pro Nobis, ac noſtris utrinque Succeſſoribus, palam profitemur, quod hæc Concordia cum conſilio, ſcitu, ac conſenſu noſtro fuerit erecta, prout etiam in eamdem hiſce omni meliori modo conſenſimus. In quorum fidem noſtra ſigilla Capitularia ſcienter appendi juſſimus. Actum ut ſupra --

§. 9. Quæ verò ad ſtabiliendam hanc novam Concordiam conducere poſſe videbantur, prævie inſtituto Hammelburgi, & celebrato per Deputatos Legatos, & Conſiliarios otrinque noſtros Conventu, habitaque inter ſe matura deliberatione, præ primis vero ex conſilio, & conſenſu utriuſque Capituli Eccleſiarum noſtrarum, ita porrò tranſegimus, & concordavimus -- *Primò* -- Eccleſiæ Herbipolenſi competat Jus Diœceſanum cum omnibus ſuis effectibus in Præpoſituram Holtzkircken, ſalva tamen & reſervata Præpoſito, aliiſque Eccleſiæ Fuldeoſis Conventualibus ibidem pro tempore commorantibus, exemptione perſonali, quoad interna, & Regularia, quouſque nimirum in eo loco, ad normam Apoſtolicarum Conſtitutionum, erectus non fuerit verus, & formalis Conventus Regularis; cui quidem, dum aliquando fuerit erectus, plenaria conceditur exemptio paſſiva, quin tamen vel ipſa Fuldenſis Eccleſia, vel præfata Præpoſitura in Holtzkircken ullum territorium ſeparatum, ullumve jus diœceſanum cum qualitate Nullius, aut aliam quamcumque joriſdictionem in Clerum, & Populum, ſibi arrogare, aut vendicare valeant, ſed hoc jus diœceſanum, & juriſdictio ſit, maneatque per omnia penes Eccleſiam Herbipolenſem. Quapropter dooec inſtitutus fuerit verus Conventus Regularis, Parochus loci de Holtzkircken pio tempore exiſtens, jus parochiale, & qoæ huic juri annexa ſunt, tam in Perſonas Eccleſiaſticas & Regulares ejus Præpoſituræ, quàm in Officiales, Famulos, alioſque Domeſticos Præpoſituram inhabitantes, nec non, & quidem pro quocumque tempore, in Conductorem, ſeu Poſſeſſorem Molendini ſpectantis ad Præpoſituram, non ſecus atque in alios ſuos Parochianos, exerceat.

§. 10. *Secundo* -- Firmas etiam conſiſtere volumus tranſactiones alias inter Eccleſiam Herbipolenſem, & Fuldeuſem circa Præpoſituram in Zell prope Fiſchberg a noſtris paritet Prædeceſſoribus Anno milleſimo ſexcenteſimo octogeſimo tertio initas, quibus per hanc novam Concordiam nec quidquam ſit derogatum; unde eas hoc etiam loco verbo tenus inferendas duximus, ſequentis videlicet tenoris -- „ Cum circa Præpoſituram in Zella ſitam prope Fiſchberg, ratione confirmationis, ac viſitationis Præpoſiti Fuldenſis ibidem exiſtentis, certas quaſdam differentias, ac contentiones emerſiſſe compertum fuerit, placuit eas ſequentem in modum componere, & abolere: videlicet, quod ipſa quidem hactenus conſueta confirmatio Præpoſiti ab Eccleſia Fuldenſi pro tempore præſeotandi, ac nominandi, intra terminum juris, & per litteras præſentatioois ritè conceptas, ab Eccleſia Hetbipolenſi, ejuſdemque Epiſcopo pro tempore exiſtente, petenda ſit per Abbatem, & Principem Fuldenſem pariter pro tempore exiſtentem: Fidei tamen Profeſſio oonniſi per Cooſiliarium Eccleſiaſticum Fulden., ſufficienti mandato ioſtructum, coram Epiſcopo emittenda, & juramentum ad tramitem Proceſſus Canonici in Neo-præſentati animam præſtandum, ac proinde eidem Præpoſito nuda, & ſola Epiſcopalis confirmatio impertienda ſit, juxta formam invariabilem ſequentis tenoris.

Secundo capite confirmatur vetus concordia ſuper Præpoſitura in Zell.

§. 11. „ *Nos N. N. Epiſcopus Herbipolenſis, Sacri Romani Imperii Princeps, Franciæ Orientalis Dux &c. -- Univerſis has litteras inſpecturis, lecturis, ſeu legi audituris, ſalutem in Domino. Vacante jam Præpoſitura Monaſterii in Zella prope Fiſchberg, & nominato, & præſentato Nobis per Reverendiſſimum Principem, ac Dominum Chariſſimum Amicum Noſtrum N. N. Abbatem Fuldenſem Sacri Romani Imperii Principem Divæ Auguſtæ Archi-Cancellarium per Germaniam, & Galliam Primatem &c. in Præpoſitum Devoto Nobis Dilecto N. N., neceſſarium videbatur pro legitime impertienda Confirmatione, citationem proclamatoriam contra omnes & ſingulos in hoc negotio intereſſe habere putantes, & valentes, decernere: decreta iſtiuſmodi citatione, eademque affixa in portis majoris noſtræ Eccleſiæ Herbipolenſis, & debitè exequuta, & in termino præfixo reproducta, & nemine comparente, qui nominationem ſeu præſentationem hanc contradiceret, ſeu quidquam contra nominati perſonam, vel nominationem, & præſentationem exciperet; Nos nominationem, ſeu præ-*

Litteræ Confirmationis Præpoſiti in Zell ab Epiſcopo Herbipolen. obtinendæ.

„ *ſentationem*

„ ſentationem de perſona N. N. factam, ratam, & gratam habuimus, ipſumque auctoritate noſtra, per Procuratorem ejus N. N. Conſiliarium Eccleſiaſticum Fuldenſem, in Præpoſitum Monaſterii in Zella prope Fiſchberg præfecimus, eidemque de eadem per præſentes providimus, prout confirmamus, præficimus, & inſtituimus; curam, ac regimen ejuſdem Præpoſituræ in animam ſuam committentes, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen. Præmiſſa tamen prius per dictum Procuratorem, nomine ſui Principalis, profeſſione Fidei, & corporali Juramento, ſubſequenti verborum forma.

Juramentum procuratorio nomine Præpoſiti præſtandum a Conſiliario Eccleſiaſtico Fuldenſi.

§. 12. *„ Ego N. N. Conſiliarius Eccleſiaſticus Fuldenſis conſtitutus Procurator admodum Reverendi, & Præ-Nobilis Domini N. N. nominati, & præſentati in Præpoſitum Monaſterii in Zella prope Fiſchberg; bona fide promitto, & juro in animam, & nomine mei Principalis, ex nunc in antea, quamdiu Præpoſituram adminiſtravero, ſubmiſſionem, & reverentiam S. Sedi Apoſtolicæ, Celſiſſimo & Reverendiſſimo Principi, ac Domino Domino N. N. Epiſcopo Herbipolenſi Franciæ Orientalis Duci &c. Domino meo Clementiſſimo, & ſuis Succeſſoribus legitimè, & canonicè intrantibus, me exhibiturum; nec ero in conſilio, nec in facto, ut vitam ſive membrum perdant, vel capiantur mala captione, & conſilium, quod mihi crediderint, per ſe, Nuntios, vel litteras, ad eorum damnum me ſciente nemini pandam; adjutor quoque ero, pro poſſe, & noſſe. ad defendendam, & retinendam Eccleſiam Herbipolenſem in bonis, & juribus ſuis, Præpoſitura mihi commiſſa ſalva; poſſeſſiones verò, & bona, maximè immobilia, & allodia, ad dictam Præpoſituram ſpectantes, & ſpectantia, non vendam, non donabo, non impignerabo, neque de novo inſeudabo, nec alio modo alienabo, abſque decreto Celſiſſimi Herbipolenſis. Bona autem dictæ Præpoſituræ inutiliter diſperſa, pro viribus recuperabo, & recuperata conſervabo; & alias in omnibus, & per omnia præfatæ Præpoſituræ adminiſtrationem fideliter geram, & exercebo, uti ſalubriùs, & ferventiùs potero: ſalvo tamen Regulari, & conſueto Juramento Capitulari, Celſiſſimo & Reverendiſſimo Principi ac Domino Domino Abbati meo Fuldenſi N. N. Domino meo Clementiſſimo præſtito; ſic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia, quæ his manibus propriis tango. In quorum omnium Fidem, & Teſtimonium præſentes litteras fieri, Sigillique Officii noſtri Vicariatus, quo ad præſens utimur, juſſimus appenſione communiri. Datum & Actum in Arce dicta Marienberg prope Herbipolim Die & Anno &c.*

§. 13. „ Et quod Præpoſitus, ubi fortè ex redditibus, ac proventibus Præpoſituræ Zellenſis, cum ejus notabili detrimento & damno, quidquam auferri contigerit, teneatur id ipſum, ad vindicationem, & manutentionem communi ope præſtandam, & exhibendam, utrique Eccleſiæ, Herbipolenſi nimirum, ac Fuldenſi, ad tenorem Juramenti religioſè denuntiare. E contra verò Eccleſia, Herbipolenſis in hoc ſolo, & ſimplici jure confirmandi conquieſcat, & a viſitatione ejus Præpoſituræ, necnon Parochi, ac loci de Zell, anno ſuperiori inſtituta, penitùs deſiſtat; neque Eccleſiæ Fuldenſi in Viſitatione ejuſmodi, aut aliis Juribus in ſequelam Viſitationis competentibus, Inſtitutione Parochi, & in Eccleſiaſtica, ac temporali ejus Loci juriſdictione, ullum injiciat impedimentum, aut præjudicium aliquod inferat; ſed liberum ſit præfato Principi Fuldenſi, prout viſum fuerit, Præpoſitum viſitare, & in prædictum Locum, ac Parochiam, Eccleſiaſtica ac temporalia quæcumque Jura, abſque ulla Eccleſiæ Herbipolenſis turbatione, exercere.

Limites præfiniuntur juriſdictioni Abbatiali.

§. 14. Quo verò magis præcaveantur quæcumque diſſidia, quæ naſci poſſunt in futurum circa limites Juriſdictionis utriuſque Eccleſiæ, & ut appareat, quouſque Jus Diœceſanum Eccleſiæ Fuldenſis, vigore novæ hujus Concordiæ extendatur, atque exerceri poſſit, & debeat, ex ea parte, qua maximè conterminum habet Epiſcopatum Herbipolenſem, placuit -- *Tertio* -- Sequentes Parochiales Eccleſias, una cum Filialibus ad eas pro nunc ſpectantibus, necnon Præfecturas in extremis Abbatiæ finibus partis cis-amnenſis recenſere, & pro terminis, ac finibus Diœceſis Fuldenſis conſtituere: ſunt autem eæ, quæ ſequuntur, Parochiæ, Warmanoſrod, Dippach, Hundsfeld, Hammelburg, Thulba, Gerod, Pfrückenau, cum parvo Pago Eckards, Motten, Hettenhauſen, Schmulnau, Dittershauſen, Poppenhauſen, Batten, Schvvarzbach, Geûſmar, Schleida, Cranlueken, Præfecturæ Fiſchberg, & Saltzungen, cum ſuis Parœciis ſitis intra earumdem Territorium; porro Parochiæ Weiler, Lengsfeld, Satrapia Vacha, cum ſuis itidem Parœciis, inque ejus Territorio ſitis; præterea Parochiæ Mansbach, Oberuffhauſen, Eiterfeld, Buchenau, Neukirchen, Werda, Rothenkirchen, Langenſchvvartz.

Iidem & Epiſcopali.

§. 15. *Quarto* — Præfecturæ verò Lichtenberg, & Sondheim, quæ ſunt de proprietate Eccleſiæ Fuldenſis, hodiedum verò, pignoris loco, a Saxoniæ Principibus detinentur, necnon quæcumque alia Feuda Fuldenſia in Territorio Herbipolenſi de facto exiſtentia, & Auguſtanæ Confeſſioni pro nunc addicta, quotieſcumque ea, ſeu illas, eveniente caſu vel reluitionis, vel conſolidationis cum Dominio directo Fuldenſi, ad Fidem Catholicam reverti contigerit, Juriſdictioni Diœceſanæ Herbipolenſis Eccleſiæ perpetuò adſcripta ſint; ſalvo tamen in præfatis locis, ac Præfecturis ſublimi Territoriali, ac Patronatus Jure. Eadem Juriſdictio, ſeu Jus Diœceſanum, pro caſo reverſionis ad Fidem Catholicam, ſit penes Eccleſiam Herbipolenſem in Parochia, & Filialibus, totoque diſtrictu Nobilium de Thann quomodolibet ad eos ſpectantibus, aut ab ipſis huc uſque poſſeſſis; ſimiliter in diſtrictu Nobilium de Weyhers, qui paſſim ſub nomine Parochiæ Gersfeldenſis venire ſolet; cum expreſſa tamen reſervatione Jurium temporalium in duobus hiſce locis Fuldenſi Eccleſiæ competentium. Porrò in Præfectura Schvvarzenfels Dominii Haſſo-Caſſelani, quoad Parochias intra eandem ſitas, item in Schlüchtern, necnon in his locis, Windheim, Ochſental, Heckmühl, Volckersleyer, Platz, Wolffsmunſter, & in Zeitlorff, denique in omnibus & ſingulis locis, ac Parœciis Auguſtanæ Confeſſioni pro nunc addictis, & Territorio Fuldenſi partis cis-amnenſis circumquaque non incluſis, ſed in confiniis utriuſque Principatus exiſtentibus, quæque ante diſſidia Religionis, ad Diœceſim Herbipolenſem ſpectaſſe aſſeruntur, etiamſi ſint Feuda Fuldenſia, reverſionis ad Fidem Catholicam exiſtente caſu, idem Jus Diœceſanum Herbipolenſi competat Eccleſiæ; iis ſolum locis exceptis, quæ ſupra, in tertia ſtipulatione, intra limites Diœceſis Fuldenſis nomine tenus poſita, & recenſita fuerunt.

Quintum hoc Caput inferius reprobatur.

§. 16. *Quinto* -- Ab undecim Parochiis, ad Capitulum Rurale Caroloſtadianum olim, prout aſſertum eſt, majori ex parte ſpectantibus, earumque Filialibus in Territorio Fuldenſi exiſtentibus, tàm quoad Perſonas Eccleſiaſticas, quàm Laicales, videlicet a Parochiis Hundsfeld, Eſchenbach, Hammelburg, Dippach, Unter-Erthal, Scondra, Leüchtersbach, Pruckenau, Weybers, Dittershauſen, & Poppenhauſen, Epiſcopus Herbipolenſis Jure perpetuo ab Apoſtolica Sede ſibi delegato, & non aliter, facultatem habeat recipiendi appellationes in caſibus de Jure permiſſis, & a ſententiis in quibuſcumque cauſis ad Forum Eccleſiaſticum pertinentibus, in Conſiſtorio, vel alio quocumque Judicio Eccleſiaſtico Fuldenſi,

ſuperiori videlicet, noo [illegible], prolatis: Sic tamen, ut omnino liberum ſit prædictarum Parochialium incolis omnibus & ſingulis, appellare, vel ad Curiam Eccleſiaſticam Herbipolenſem, ut præfertur, vel ad Nuntiaturam Colonienſem, vel, ſi libuerit, oullo interpoſito medio, ad ipſam Sedem Apoſtolicam: Neque fas ſit earumdem Parochiarum Incolas ullatenus impedire, directe, vel indirecte, quominus ad Herbipolenſem Curiam appellationes interponant. Cæterum per ea, quæ ſive de Juribus Patronalibus, ſive Territorialibus, & aliis quibuſcumque temporalibus, in præmiſſis, ex una alterave parte adducta fuerunt, cum ad præſentem concordiam per ſe minime pertineant, nemini quidquam novi conceſſum ſit, neque ademptum.

§. 17. Nos itaque Carolus Philippus Epiſcopus Herbipolenſis &c. &c. -- Et Nos Amandus Abbas, & Princeps Fuldenſis &c. &c. -- Quæ in præmiſſis utraque ex parte maturo conſilio, & plena deliberatione, pro publica Eccleſiarum Noſtrarum utilitate, tranquillitate, & animarum ſalute, inter Nos conventa, & ſtipulata fuerunt, pro Nobis, & Succeſſoribus Noſtris, integerrim[illegible] verboque Principis interpoſito, quoa[illegible] ſingulos articulos, firmiter & religioſiſſimè ſer[illegible]e promittimus, & pollicemur, neque ut iis quacumque via, aut medio per Noſtros quoquomodo contraveniatur, aut contra ea aliquid unquam attentetur, ulla ratione permittemus. Ipſam verò præſentem Concordiam, ut ei debitum robur accedat, etiam a Summo Pontifice confirmari omni, & indilato ſtudio procurabimus. Si verò, citra ſpem, ante obtentam a Sanctiſſimo confirmationem, nova ſuper his diſſidia orirentur, Concordia hæc in nullius Partis præjudicium in judicio queat allegari -- In quorum fidem Nos principaliter contrahentes, nomine Noſtro, & Succeſſorum Noſtrorum, manu propria has Concordiæ paginas ſignavimus, & noſtris communiri ſigillis mandavimus. -- Herbipoli die vigeſimo quarto menſis Julii milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo primo -- Fuldæ die vigeſimo ſeptimo menſis Julii anno eodem -- Carolus Philippus Epiſcopus Herbipolenſis Franciæ Orientalis Dux -- Amandus Abbas, & Princeps Fuldenſis -- Loco † ſigilli Epiſcopi Herbipolenſis -- Loco † ſigilli Abbatis Fuldenſis -- Similiter Nos Præpoſitus, Decanus, & reliqui Eccleſiæ Cathedralis Herbipolenſis, necnon Nos Decanus, ac totum Capitulum Fuldenſe, pro Nobis, ac Noſtris utrinque Succeſſoribus, palam confitemur, quod hæc Concordia cum conſilio, ſcitu, ac conſenſu noſtro fuerit erecta, prout etiam in eandem, hiſce omni meliori modo conſentimus. In quorum fidem noſtra ſigilla Capitularia ſcienter apprimi juſſimus. Actum ut ſupra -- Loco † ſigilli Capituli Herbipolenſis -- Loco † ſigilli Capituli Fuldenſis.

§. 18. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, ea, quæ a Sede Apoſtolica approbantur, & confirmantur, firmius ſubſiſtere ſoleant; quapropter Carolus Philippus Epiſcopus, ac Amandus modernus Abbas præfati plurimum cupiant Concordiam hujuſmodi, & in eis contenta quæcumque, ad hoc ut illa ſerventur exactiùs, per Nos & Sedem Apoſtolicam, ut infra, approbari, & confirmari; quare pro parte dicti Caroli Philippi Epiſcopi, & Amandi Abbatis præfati, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus eorum, ac Epiſcopi Herbipolen., necnon Abbatis præfati Monaſterii pro tempore reſpectivè exiſtentium, quieti & tranquillitati in præmiſſis opportunè providere, ipſoſque ſpecialis gratiæ favore proſequi de benignitate Apoſtolica dignaremur; Nos igitur, qui, quantum cum Domino poſſumus, litibus obviare, ac diuturnam pacem, mutuamque amicitiam inter Eccleſiaſticas Perſonas, præſertim Pontificali Dignitate inſignitas, non tantum promovere, ſed & ſtabilire, ſinceris deſideramus affectibus, Carolo Philippo Epiſcopo, ac Amando Abbati præfatis ſpecialem gratiam facere volentes, eoſque, & eorum ſingulares Perſonas a quibuſvis ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Concordiam præfatam, & in ea contenta quæcumque, ac, prout illam concernit, deſuper confectum Inſtrumentum publicum, non tamen illius Quintum Caput, ſeu Quintum Paragraphum in præfato Inſtrumento exaratum, quod Nos nullo modo approbare intendimus, imino ipſum Caput Quintum, ſeu Paragraphum Quintum, præſentium tenore omnino caſſamus, & abolemus, perinde ac ſi nunquam tractatum, nec ſtabilitum, neque in Inſtrumento præfato conſcriptum fuiſſet; Apoſtolica auctoritate, earundem tenore præſentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illique perpetuæ, & inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur, & efficaciam adjicimus, omneſque & ſingulos tàm juris, quàm facti, & ſolemnitatum, alioſve quantumvis ſubſtantiales defectus, ſi qui deſuper quomodolibet intervenerint in eiſdem, ſupplemus; ac Concordiam hujuſmodi ab ipſis modernis, & pro tempore exiſtentibus Epiſcopo Herbipolen., ac Abbate præfati Monaſterii, perpetuo obſervari, nec illam ullo unquam tempore a quoquam quavis auctoritate fungente, ac honore, & præeminentia fulgente, immutari, innovari, aut reformari poſſe vel debere.

§. 19. Præſentes quoque ſemper, & perpetuo validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & ſic ab omnibus cenſeri: Et ita per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuntios, & alios quoſlibet, quavis prærogativa, & privilegio fungentes, judicari, & definiri debere; & quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus. Decreta.

§. 20. Non obſtantibus quibuſvis etiam in Synodalibus, Provincialibus, univerſalibuſque Conciliis editis, vel edendis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Eccleſiæ Herbipolenſis, ac Monaſterii, & Ordinis præfatorum, etiam Juramento, Confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus; Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis, in contrarium præmiſſorum forſan quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis; quibus omnibus & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, latiſſimè, & pleniſſimè, ac ſpecialiter, & expreſsè hac vice dumtaxat harum ſerie derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem quod præfatum Quintum Caput, ſeu præfatus Quintus Paragraphus, ejuſdem Concordiæ, non ſolum minimè approbatum, ſeu minimè approbatus, ſed omnino caſſatum, ſive caſſatus remaneat, & pro non ſcripto habeatur. Derogatio contrariis.

§. 21. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, intentionis, caſſationis, abolitionis, approbationis, confirmationis, roboris adjectionis, defectuum ſuppletionis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem Sanctio.

hoc

hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. 1. Octobris 1752.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecundo, Kaleodis Octobris, Pootificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

Expedita in Cancellaria Apoſtolica.

IV.

Abbatia Fuldenſis in Epiſcopatum erigitur, cum omnibus juribus, & prærogativis, præſervato tamen ſtatu Regulari; ita ut idem Epiſcopus, & Abbas Fuldenſis ſit, & nuncupetur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Summi Pontificis eſt Sedes Epiſcopales erigere, cum Eccleſiæ dignitas, & divini cultus ratio id poſtulant.

IN Apoſtolicæ Dignitatis apice, Divina ſic diſponente voluntate, cui obediunt omnia, meritis licet imparibus, conſtituti, omnes Dominici Agri partes, quaſi de montis vertice, inſpicimus, ac ſpeculamur, ut quid Eccleſiarum omnium conditiooi, decori, & firmamento conveoiat, dijudicemus: Eaque propter, Deceſſorum Noſtrorum veſtigiis inhærentes, novas quandoque plantare, atque erigere Epiſcopales Sedes, quandoque vero Mooaſteria inſigoia, ſervata tamen iu eis Regulari obſervantia, Epiſcopali dignitate & honore condecorare opportunum ducimus, ut uberior inde Dominici Agri cultus & meſſis exiſtat, ac Monaſticus Ordo clariùs floreſcat, pax ac concordia cum finitimis ſervetur, & quod potiſſimum eſt, Catholicæ Fidei nomen in Civitatibus, in quibus Illuſtres Perſonæ reſident, ſplendidiùs appareat, illarumque Præſules dignioribus titulis illuſtrentur, & condignis favoribus attollantur.

Recenſentur inſignes prærogativæ Abbatiæ Fuldenſis.

§. 1. Cum itaque, ſicut accepimus, inſigne Monaſterium, Abbatia nuncupatum Fulden. Ordinis Sancti Benedicti, a Sancto Bonifacio in Buconia fundatum, Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjectum, quod ſuam Civitatem, cum Seminario Alumnorum, ac Academia Studii Generalis inibi exiſtentibus, ac Territorium ſeparatum, quamplurima Loca, Præpoſituras, & Oppida, cum nonnullis Sæcularibus, & Collegiatis Eccleſiis, ac non exiguo Parochialium Eccleſiarum circumquaque poſitarum numero, ſub ſe continens, habet, & in quo abundantiſſimus Monachorum, ſub una eademque Diſciplina, & Regulari Obſervantia alitur numerus, ex quibus terdeni ad minimum quotidiana Divina Officia, tàm in Choro, quàm intra Eccleſiam ſacra peragendo, laudeſque Deo perſolvendo, peculiari frequentia peragunt, ac decore, & cujus Monaſterii fructus, redditus, & proventus ad tercentum viginti florenos in Libris Cameræ Apoſtolicæ taxati reperiuntur; ejuſdemque Monaſterii Abbatis (qui etiam, ſicut pariter accepimus, Sacri Romani Imperii Princeps, ac Chariſſimæ in Chriſto Filiæ Noſtræ Mariæ Thereſiæ, Hungariæ, & Bohemiæ Reginæ Illuſtris, Chariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Franciſci Romanorum Regis io Imperatorem electi uxoris, ac etiam pro tempore exiſtentis Romanorum Imperatricis Archicancellarius, ac per Germaniam, & Galliam Primas exiſtit, quique juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, tam in Civitate præfata, quàm toto Territorio, aliiſque ſibi ſubjectis Locis, Præpoſituris, & Oppidis præfatis, non tamen in eis, quæ ſunt Ordinis, exercet) electio ad pro tempore exiſtentes quatuordecim ejuſdem Ordinis expreſsè profeſſos Monachos Capitulares tantum, videlicet Decanum, qui etiam Præpoſitus S. Andreæ in Monte novo nuncupatus prope Fuldam, ac prima poſt Abbatialem Dignitas exiſtit, & continuo in Præpoſitura ejuſdem Sancti Andreæ dicti Ordinis eidem Monaſterio contigua reſidet, ac octo Præpoſitos in aliis octo Monaſteriis, ſeu Præpoſituris ejuſdem Ordinis, a primodicto tamen Monaſterio dependentibus, in locis diſſitis extra primodictum principale Monaſterium degentes, eiſque præſidentes, atque in contubernio ſociorum Regularium, præter ſpiritualia Officia, annexam juriſdictionem, nomine atque auctoritate Abbatis Fuldenſis, adminiſtrantes, necnon alios quinque præfati Ordinis reſpectivè Monachos Capitulares, non tamen Præpoſitos, quorum ex eis unum Regularis Diſciplinæ, ac Chori in Monaſterio primodicto Præſidem Capitularem, ac ſemper apud præfatum Decanum, reliquos verò quatuor Monachos Capitulares, & non Præpoſitos, continuo una cum ipſis Præpoſitis, tanquam eorum ſocios & commenſales, cum debita tamen erga eos reverentia & ſubjectione, reſpectivè commorantes & permanentes, Concordatis Germaniæ inibi vigentibus, ſpectat & pertinet, quamplurimis propterea eximiis gaudebat prærogativis.

Propter quas in Epiſcopatum erigitur, integro tamen manente Regulari ſtatu.

§. 2. Nos igitur attentis tot tantiſque, quibus Monaſterium primodictum eminet meritis, illius Abbatialem Eccleſiam in Cathedralem, & Epiſcopalem, ut infra, erigere cupientes, Motu proprio, non ad alicujus ſuper hoc oblatæ petionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, meraque deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Eccleſiam Abbatialem præfatam, firmis tamen ſemper in ea remanentibus, inibique ſemper vigentibus omni ſtatu, qualitate, denominatione, & omnimoda eſſentia Regularibus; ita ot impoſterum, ut prius, Regularis nunquam eſſe deſinat, in Cathedralem, & Epiſcopalem, quæ ut antea Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecta, ac Regularis exiſtat, Eccleſiam, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, perpetuò erigimus & inſtituimus, ac nomine, titulo, & honore Epiſcopali decoramus, ac pro tempore exiſtentes primodicti Monaſterii Abbates, in veros Præſules, & Epiſcopos Fulden. declaramus; nec non quod pro tempore exiſtens ejuſdem Eccleſiæ per Nos, ut præfertur, in Epiſcopalem erectæ Epiſcopus, ſemper impoſterum non tantum Epiſcopus, & Abbas Fuldenſis denominari, ſed etiam verus ejuſdem Eccleſiæ Epiſcopus cum omnibus inſignibus Epiſcopalibus, privilegiis, honoribus, & prærogativis Epiſcopis debitis, & conceſſis, ac juribus, & juriſdictionibus in Clerum Sæcularem, & Regularem, ac populum tàm Civitatis præfatæ, quàm totius Territorii, ac Ditionis, & Diœceſis Fulden., & facultatibus, præeminentiis, gratiis, favoribus, & Indultis realibus, & perſonalibus, ac mixtis, quibus aliæ Eccleſiæ Epiſcopales, eorumque Præſules quomodolibet, non tamen titulo oneroſo, ſeu ex indulto, aut privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt, veruſque ioſimul Abbas Regularis Fuldenſis, cum omnibus ſuis Abbatialibus juribus, honoribus, præeminentiis, prælationibus, & prærogativis univerſis, quibus de præſenti gaudet, verè, realiter, & cum effectu exiſtere, ipſeque in Litteris Apoſtolicis tàm gratiam, quàm juſtitiam ſeparatim, ſeu utramque mixtim concernendis, impoſterum expediendis, Epiſcopi inſimul & Abbatis Fuldenſis titulo, ac nomine decorari, ac vocari, ſicque idem inſcribi; quodque occurrente ejuſdem Eccleſiæ in Epiſcopalem, per Nos, ut præfertur, erectæ, ac Monaſterii primodicti vacatione, futurus illius Epiſcopus, & Abbas, nullo in ejus electione innovato ordine, eodem modo & forma, ut prius, per dictos Decanum, & alios tredecim Monachos

Nec non eligentium jure, ac electionis forma.

Capitulares præſatos, qui tantummodo vocem activam, & paſſivam in electione præfata, ut prius, babere poſſint, eligi:

§. 3. Ita tamem, ut ſequuta, ut præfertur, ejus in primodicti Monaſterii Abbatem Canonica Electione, etiam Epiſcopus Fuldenſis electus remaneat, ac propterea Confirmationem electinnis præfatæ, ut prius, una cum proviſione Eccleſiæ Epiſcopalis per Nos, ut præfertur, erectæ, ac Monaſterii Fuldenſis, a Sede Apoſtolica petere, & obtinere reſpectivè debeat, & teneatur: Cum hoc etiam, quod uti Epiſcopus & Abbas Fuldenſis, juriſdictionem ſuam Epiſcopalem inſimul & Abbatialem Diœceſanam in eiſdem Locis, Eccleſiis, & Perſonis, ac præſato Clero tàm Seculari, quàm Regulari, ad præſens Territorio Fuldenſi ſubjectis, & juxta Concordiam inter Venerabilem Fratrem Noſtrum Carolum Philippum modernum Epiſcopum Herbipolenſem, ac Dilectos Filios Capitulum, & Canonicos Eccleſiæ Herbipolenſis ex una, & Venerabilem etiam Fratrem Noſtrum Amandum Epiſcopum Themiſcirenſem in partibus Infidelium, & modernum primodicti Monaſterii Abbatem, quem propediem ad præſatam Eccleſiam Fuldenſem per Nos in Epiſcopalem, ut præfertur, erectam transferre intendimus, ac Dilectos quoque Filios Capitulum Regulare primodicti Monaſterii ex altera partibus initam, & nuper per Nos Apoſtolica auctoritate præfata approbatam, & confirmatam, ſalva tamen & illæſa ſemper remanente præcedentia, favore præſati moderni, & pro tempore exiſtentis Epiſcopi Herbipolenſis, illiuſque Sedis Epiſcopalis, eis, uti antiquioribus, debita, exercere valeat, ac firma etiam permanente præfata taxa florenorum tercentum viginti in Libris Cameræ Apoſtolicæ, ut præfertur, deſcripta, quam unicam tantum in Litterarum Apoſtolicarum Epiſcopalis, & Abbatialis Eccleſiæ hujuſmodi proviſionis, & confirmationis electionis, deſuper conficienda expeditione, impoſterum perſolvi, illamque nunquam ratione præſatæ erectionis ejuſdem Eccleſiæ in Epiſcopalem per Nos, ut præfertur, factæ augeri poſſe volumus, Motu pari, dicta Apoſtolica auctoritate, earundem tenore præſentium decernimus.

§. 4. Quodque Epiſcopium, pro Epiſcopi, & Abbatis Fuldenſis pro tempore exiſtentis reſidentia, & habitatione, idem exiſtat Monaſterium, aut Palatium, quod uſque num ab Abbate Fuldenſi habitum fuit, & ad præſens inhabitatur, & inhabitari ſolet, Motu ſimili etiam declaramus. Pro Cathedrali verò Eccleſia, ut eadem Principalis primodicti Monaſterii, ſub antiqua SS. Salvatoris Invocatione, Eccleſia habeatur, & in ea Capitulum, nec in minimo immutata ejus Regularitate, & denominatione Capituli Regularis, ſolum ex præſatis quatuordecim, vel quindecim, quatenus alium Monachum ejuſdem Ordinis eidem numero, ut infra, augeri contigerit, Capitularibus, non autem aliis non Capitularibus, & extra præfatum numerum ejuſdem Ordinis reſpectivè Monachis, videlicet Decano, cujus Decanatus prima & unica in præfata Eccleſia Dignitas Regularis exiſtat, ac cujus, dum illa pro tempore vacat, electio ad prædictum Abbatem, & reliquos Capitulares tantum Monachos præſatos, ut prius, ſpectare debeat, ac eiſdem octo Præpoſitis, necnon quinque, aut ſex, ſi alium Monachum non Capitularem dicti Ordinis expreſsè profeſſum per pro tempore exiſtentem Epiſcopum, & Abbatem Fuldenſem (ad quem ſemper, ut antea, ſpectet electio tàm præſatorum octo Præpoſitorum, quàm aliorum quinque, vel ſex Capitularium Monachorum præſatorum) eidem numero Capitulari augeri contigerit; cum hoc tamen, quod tàm præſati Decani, quàm præſatorum Monachorum Capitularium veſtes Regulares, & Monaſticæ exiſtant, illaſque Decanus, & alii Monachi Capitulares præſati, juxta earum Regularem profeſſionem, geſtare teneantur, componi tantummodo debeat; Quodque Capitulum præſatum, tempore Sedis Epiſcopalis, & Abbatialis vacantis, uſque dum ad electionem novi Epiſcopi & Abbatis deventum fuerit, non tantum de Monaſterio, ſed de tota Civitate, & Diœceſi Fuldenſi Gubernium ſumat, Motu pari etiam decernimus.

Reſidentia per Capitulares quomodo Præſtanda.

§. 5. Ad hoc autem ut ipſi Eccleſiæ per Nos in Epiſcopalem, ut præfertur, erectæ ſplendidiori decore inſerviatur, ipſarum tenore præſentium mandamus, quod ultra Monachos continuò in primodicto Monaſterio, juxta ejuſdem primodicti Monaſterii regulas, & præcepta, ut prius, recipiendos, inibique habitantes, & reſidentes, qui, ut prius, quotidie ejuſdem Eccleſiæ Chori ſervitio, aliiſque arbitrio Epiſcopi & Abbatis Fuldenſis pro tempore exiſtentis præſati functionibus ſacris peragendis obligati exiſtant; Decanus pro tempore exiſtens præſatus, una cum uno ex dictis quinque, aut ſex Capitularibus, non tamen Præpoſitis Monachis, ut antea, continuo apud eandem Præpoſituram S. Andreæ reſidere, octo verò Præpoſiti pro tempore exiſtentes præſati, ultra reſidentiam in præfata Eccleſia in quatuor, & forſan ultra, anni diebus, per eos, ut prius, fieri ſolitam; quinque ex eiſdem octo Præpoſitis præſatis alternatim per integrum menſem quolibet anno; reliqui autem quatuor, vel quinque Monachi Capitulares pro tempore exiſtentes hujuſmodi, etiam alternatim per integros ſex menſes (niſi aliter tàm quoad octo Præpoſitos, quàm alios Capitulares non Præpoſitos Monachos præſatos, ſuper Reſidentia hujuſmodi, ab Apoſtolica Sede diſpoſitum fuerit) eorum reſpectivè reſidentiam apud eandem Eccleſiam adimplere reſpectivè teneantur.

Pœnitentiarii, & Theologi munus quibuſnam demandandum.

§. 6. Pro Pœnitentiarii verò & Theologi reſpectivè munere, ad formam Concilii Tridentini, in præfata Eccleſia explendo, ex eo quod nullus ex præſatis octo Præpoſitis, ac reliquis Capitularibus Monachis præſatis, attenta eorum in Præpoſituris præſatis permanentia, munus præfatum adimplere poteſt, ipſarum tenore præſentium volumus, quod pro tempore exiſtens Epiſcopus & Abbas Fuldenſis, duos, non tamen Capitulares, præſati tamen Ordinis expreſsè profeſſos, in primodicto Monaſterio, ac apud eandem Eccleſiam continuo degentes, & reſidentes Presbyteros Monachos idoneos, quorum unus Pœnitentiarii, alter verò Theologi reſpectivè munus præfatum, ad formam præſati Concilii, exerceant, deſignare debeant.

Decano, & Præpoſitis conceditur uſus Mitræ, & Annuli, dum Epiſcopo Abbati Pontificalia exercenti aſſiſtunt.

§. 7. Ulterius modernis, ac pro tempore exiſtentibus Decano, & octo Præpoſitis tantum (qui una cum aliis præſatis Capitularibus Monachis peculiari Inſigni Aureæ Crucis è collo geſtandæ, ex conceſſione felicis recordationis Clementis Papæ XII. Prædeceſſoris Noſtri, gaudent) ut ipſi Decanus, ac octo Præpoſiti tantum, Mitra, & Annulo, toties quoties pro tempore exiſtenti Epiſcopo, & Abbati Fuldenſi præſato Pontificalia exercenti aſſiſtentiam præſtabunt, uti, frui, potiri, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & valeant, eadem Apoſtolica auctoritate, earumdem tenore præſentium, etiam perpetuo concedimus & indulgemus.

Clauſulæ, & Decreta.

§. 8. Præſentes quoque Litteras ſemper & perpetuò validas & efficaces eſſe & fore, nec ullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, ſeu invaliditatis vitio, vel intentionis Noſtræ, aut alio quovis defectu, notari, impugnari, invalidari, ſeu in Jus vel controverſiam vocari, aut adverſus illas quodcumque Juris, vel facti, aut gratiæ, vel juſtitiæ remedium impetrari poſſe, nec illas ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aut

aliis

aliis cootrariis diſpoſirionibus, etiam per Nos, & Sedem Apoſtolicam præſatam, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam Motu ſimili, etiam conſiſtorialiter, pro rempore factis, vel faciendis, comprebendi, vel eonfuadi, ſed ſemper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunr, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas, repoſitas, & pleuariè reintegratas, ac de novo etiam ſub quacumque poſteriori data, quandocumque eligenda, conceſſas, validaſque fore & eſſe, ſuoſque plenatios & integros effectus ſortiti, & obtinere; & ſic ab omnibus cenſeri, & ita per quoſcumque Judices, Ordinarios, vel Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Noſtri Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardioales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, & qooslibet alios quavis prærogativa, & privilegio fungentes, ac honore, & præeminentia fulgentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & intetpretandi facultate, & auctorirate, judicari, & definiri debere, & quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane Motu pari ſimiliter decernimus.

Derogatur contrariis.

§. 9. Non obſtantibus quibuſvis etiam in Synodalibus, Proviocialibus, Generalibuſque Conciliis editis, vel edendis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac primodicti Monaſterii, & Ordinis præſati, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, Iudultis, & Litteris Apoſtolicis, quibuſvis Superioribus, & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam Derogatoriarum Derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis Clauſolis, irritantibuſque, & aliis Decretis, etiam Motu ſimili, ac etiam conſiſtorialiter, ac alias etiam quomodolibet, eriam pluries eoqceſſis, eonfirmatis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus & ſingulis, etiam ſi de illis, corumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad vervum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti foreot eiſdem præſentibus, pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium, & ſingulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſè, ac latiſſimè, & pleniſſimè, Motu pari derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omninò Hominum liceat hanc paginam Noſtrarum erectionis, inſtitutionis, declarationis, decreti, conceſſionis, mandati, voluntatis, ac indulti, & derogationis iofringere, vel ei auſu temerariu contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 5. Octobris 1752.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Domioicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecuudo, tertio Nonas Octobris, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

Expedita in Cancellaria Apoſtolica.

V.

Herbipolenſis Epiſcopus honorificis prægeſtandæ ſibi Crucis, uſuſque Pallii prærogativis honeſtatur, ſub certis modis, ac conditionibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium. Provida S. Sedis in juriſdictione, & honoribus diſtribuendis adminiſtratio

ROMANA Eccleſia, omnium Eccleſiarum Mater & Magiſtra, conceſſum ſibi a cœleſti ſponſo Jeſu Chriſto ſupremum auctoritatis & dignitatis principatum, ita ſemper in omnes Catholici Orbis Eccleſias obtinuit, ut tamen pro locorum, ac temporum, perſonarumque conditionibus, egregiis earum Paſtoribus, nunc amplioris juriſdictiouis ſuæ partem aliquam ſuſtinendam, exercendamque communicaverit, nunc autem eximias bonoris prærogativas indulſerit, prout ad Dei gloriam, & fidelium populorum utilitatem promovendam, & ad Catholicæ Religionis integritatem, majeſtatemque tuendam, Romanis Pontificibus ejuſdem Jeſu Chriſti Vicariis, & Beati Petri Apoſtolorum Principis Succeſſoribus, viſum eſt in Domioo ſalubriter expedire.

Jus præferendæ Crucis, & Pallii uſus, præcipua honoris Pontificalis inſignia.

§. 1. Porro inter præcipua Sacerdotalis honoris inſignia, quibus diverſæ per Orbem Eccleſiæ, earumque Antiſtites, ab Apoſtolica Sede decorari meruerunt, & Sacri Pallii uſus, & jus præferendi Sanctiſſimæ Crucis ſigni meritò numerantur. Illud ſiquidem a Romano Pontifice, vel ex ejus auctoritate dumtaxat, ſolemni ritu benedictum, & prope Corpus Beatiſſimi Apoſtolorum Principis religioſâ curâ adſervatum, indeque ad enixas poſtulantium Antiſtitum preces deſumptum, ſi cui utendum, induendumque conceditur, peculiare quoddam ſacri fœderis vinculum inter ipſum, & Romanum Pontificem, ejuſdem Beati Petri Succeſſorem, ſpecialis ſacramenti iuterpoſitione firmatum ſignificat: Cumque ipſum Pallium ex ovium velleribus contextum, ſacri Paſtoris humeris geſtetur, ovis illius ſpeciem repræſentat, quam Dominus aberrantem requiſivit, inventamque humeris ſuis ſuſtulit; ut Epiſcopus, qui Chriſti typum gerit, ejuſque munere fungitur, ipſo etiam habitu illius boni Paſtoris imitatorem ſe exhibeat, qui ovium ſuarum infirmitates, admirando pietatis & miſericordiæ exceſſu, portavit. Crucis autem erectæ delatio, oon ſolum Paſtoralis Officii vim auctoritatemque oſtendit, ex illius poteſtate derivatam, qui *crucifixus ex infirmitate, ſed vivens ex virtute* Dei, Miniſtros ſuos contra omnes adverſarias poteſtates iovictæ Crucis ſigno armavit: verum etiam ipſo ſui conſpectu Epiſcopalis prædicationis ſummam fidelibus populis ob oculos ponit, ſublatoque ad eorum ſolameu Fidei noſtræ vexillo, æternæ ſalutis ſpem credentibus ingerit.

Ritus ſervari ſolitus in concedendo Pallio, hujuſque myſtica ſignificatio.

Herbipolenſis Eccleſiæ amplitudo, ejuſque Antiſtitum, Capituli, & Cleri decora.

§. 2. Cum itaque Herbipolenſis Eccleſia Provinciæ Moguntinæ in Superioris Germaniæ partibus conſtituta, jam uſque ab octavo Eccleſiæ ſæculo per Sanctum Burchardum Epiſcopum ex auctoritate Apoſtolicæ Sedis fundata & erecta, ſingularibus prærogativis ditata, ampliſſimæque Diœceſi jura dans, plurium egregiorum Antiſtitum, aliorumque, ex conſpicuo, ac numeroſo Capitulo, & Clero, inſignium Virorum virtute, admodum illuſtrata fuiſſe dignoſcatur: nunc autem exiſtens Venerabilis Frater Carolus Philippus Herbipolenſis Epiſcopus ſuorum illam ornare pergat præſtantia meritorum, pluribuſque editis erga Nos, & Apoſtolicam Sedem, fidei, & obſervantiæ argumentis, amplioribus Pontificiæ liberalitatis favoribus ſe dignum exhibeat: Nos, attentis præmiſſis, & præſertim quod ipſe

Speciale Epiſcopi nunc exiſtentis meritum in concordia cum Abbate Fuldenſi inita.

ipſe Carolus Philippus Epiſcopus, Eccleſiaſticæ pacis ſtudio, plurimum contulit ad extinctionem veterum litium, & controverſiarum, quæ jampridem inter ipſam Herbipolenſem Eccleſiam, & Curiam, ac pro tempore exiſtentes Epiſcopos Herbipolenſes, ex una, & Fuldenſe Monaſterium, Abbatiam aliàs nuncupatum, in quo Nos hodie Epiſcopalem Dignitatem & Cathedram ereximus & inſtituimus, ejuſque Abbates etiam pro tempore exiſtentes, ex altera, partibus, agitatæ fuerunt, honeſtâ inter ipſum, & dicti Monaſterii Abbatem Concordiâ initâ, quàm Nos per alias Noſtras Litteras, cum quibuſdam reſtrictionibus, & moderationibus, approbavimus & confirmavimus: Cumque hujuſmodi reſtrictiones & moderationes, eidem Concordiæ per Nos, juſtis de cauſis, appoſitæ, circa quædam potiſſimum capita verſentur, quæ idem Epiſcopus in favorem Eccleſiæ & Curiæ ſuæ admitti, ac reſpectivè concedi & firmari exoptaverat, ideoque æquum ſit illas alicujus indulti, & beneficii conceſſione penſari: Motu proprio, & certâ ſcientiâ, eumdem Carolum Philippum Epiſcopum a quibuſvis ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſâ latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes; eidem Carolo Philippo Epiſcopo, ut Ipſe, & ejus Succeſſores Eccleſiæ Herbipolenſis Præſules pro tempore exiſtentes, de cætero perpetuis futuris temporibus ſacrum Pallium in ſolemnitatibus & functionibus in Pontificali Romano deſcriptis induere, & geſtare, ac etiam Crucem, ad inſtar Archiepiſcoporum, ante ſe elevari & geſtari facere, in dicta Herbipolenſi Civitate & Diœceſi duntaxat, & non alibi omnino, ſive in alienis Diœceſibus, ſive in Sacri Romani Imperii Comitiis, ſive in quibuſvis aliis locis Epiſcopo præfato non ſubjectis, etiamſi Ordinariorum Locorum licentia ad id accederet, nec etiam in dicta Civitate & Diœceſi Herbipolenſi, in præſentia alicujus ex S. R. E. Cardinalibus, vel Noſtri & ejuſdem Sedis Apoſtolicæ ordinarii aut extraordinarii Legati, ſeu Nuncii, vel Archiepiſcopi Moguntini, niſi de eorum reſpectivè conſenſu, ſub gratiæ & conceſſionis hujuſmodi nullitate; & dummodo, quo ad Pallium prædictum, tam ipſe Carolus Philippus, quàm illius Succeſſores Herbipolenſes Epiſcopi pro tempore eligendi, illud ab eadem Apoſtolica Sede, ſervatis de jure, vel conſuetudine ſervandis, poſtulare, & conſueto fidelitatis debitæ ſacramento edito, accipere, aliaque in ſimilibus obſervari ſolita adimplere teneantur; ac denique, ſalvo in omnibus jure Metropolitico Eccleſiæ Moguntinæ, illiuſque Archiepiſcopi pro tempore exiſtentis; & nihil immutato præcedentiæ ordine inter ipſos Epiſcopos Herbipolenſes, alioſque Epiſcopos, ſive ejuſdem, ſive alterius Provinciæ, hactenus de jure, uſu, aut conſuetudine, in quibuſvis functionibus, conſeſſibus, aut Comitiis ſervari ſolito; hujuſmodi Pontificalis honoris Inſigniis uti, liberè, & licitè poſſint & valeant, de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, tenore præſentium, concedimus & indulgemus.

§. 3. Decernentes eaſdem præſentes Litteras ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, nec unquam ſub quibuſvis generalibus ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus comprehenſas, ſed tanquam in præmiſſarum moderationum compenſationem, ut ſupra, conceſſas, ſemper ab illis exceptas eſſe, & fore, ac cenſeri, ac dicto Carolo Philippo Epiſcopo, ejuſque Succeſſoribus dictæ Herbipolenſis Eccleſiæ Præſulibus pro tempore exiſtentibus, perpetuò ſuffragari, nec non ab ipſis reſpectivè in omnibus & per omnia obſervari, ſicque, & non aliàs, per quoſcumque Judices, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictæque Sedis Nuncios, judicari & definiri debere, ac irritum, & inane; ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter judicari, aut reſpectivè attentari contigerit. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, ſeu dictæ Herbipolenſis, aut alterius cujuſcumque Eccleſiæ, etiam juramento, confirmatione Apoſtolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Derogatio contrariis.

§. 4. Nulli ergò omnino hominum liceat, hanc paginam Noſtræ abſolutionis, conceſſionis, indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Sanctio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecundo, tertio Nonas Octobris, Pontificatus Noſtri Anno XIII. Dat. Pont. anno 13. die 5. Octobris 1752.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi. J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

VI.

Damnantur, & prohibentur quinque propoſitiones Duellorum abuſui faventes, vetereſque leges adverſus Duellantes editæ innovantur, ac novis ſuperadditis pœnalibus Sanctionibus confirmantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Assiduum Romanorum Pontificum ſtudium in eliminando duellorum abuſu.

DETESTABILEM, ac Divina naturalique Lege damnatum Duellorum abuſum, a barbaris gentibus, atque ſuperſtitioſis, non ſine ingenti corporum, animarumque clade, in Chriſtianam Rempublicam auctore Diabolo invectum, cum ſemper execrata ſit, atque improbarit Eccleſia, tum præcipuo in eam curam ſtudio, vigilantia, ac zelo incubuerunt Romani Pontifices, ut a Fidelium cœtu longiſſimè arceretur. Nam, ut antiquiora mittamus Prædeceſſorum Noſtrorum Nicolai I. (a), Cœleſtini III., Innocentii II., Eugenii III., Alexandri III. (b), Innocentii IV. (c) adverſus ſingulares pugnas decreta, extant recentiores Apoſtolicæ Sedis Conſtitutiones, quibus Romani Pontifices Julius II. (d), Leo X. (e), Clemens VII. (f), ac demum Pius IV. (g) graviſſimas pœnas antea ſtatutas confirmarunt, aliaſque de novo addiderunt, contra duellantes ex quacumque cauſa, etiam per Sæculares Regionum aut Locorum Leges forſan permiſſa, adjecta infamia, bonorumque proſcriptione, etiam adverſus complices ac partici-

(a) *Epiſt. L. ad Carolum Calvum.*
(b) *In Concil. Lateranenſi Cap.* 1 *&* 2. de Torneamentis, *ubi trinum Prædeceſſorum Decreta citantur.*
(c) *In Epiſt. ad Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſque Eccleſiaſticos Regni Franciæ, apud Raynald. ad annum* 1251. *num.* 39.
(d) *Conſtit. incip.* Regis pacifici.
(e) *Conſtit.* Quam Deo & Hominibus.
(f) *Conſtit.* Conſuevit Romanus Pontifex.
(g) *Conſtit.* Ea, quæ a Prædeceſſoribus.

participes, & qualemcumque operam iiſdem præbentes.

Pœnæ per Tridentinum indictæ in exhibentes locū ad Monomachiam, Patrinos, & pugnantes.

§. 1. Tridentina verò Synodus (a) latam in eos excommunicationem extendit ad Imperatores, & Reges, Duces, ac Principes, cæteroſque Dominos temporales, ſi locum ad Monomachiam in terris ſuis conceſſerint, ac juriſdictione & dominio loci, in quo duellum fieri permiſerint, quem ab Eccleſia obtineant, eo ipſo privatos declaravit. Committentes verò pugnam, eorumque Patrinos, excommunicationis, ac omnium bonorum proſcriptionis, nec non perpetuæ infamiæ pœnam incurrere ſtatuit; &, ſi in ipſo conflictu deceſſerint, Eccleſiaſtica ſepultura perpetuo carituros decrevit.

Gregor. XIII. pœnales omnes Sanctiones a ſolemnibus ad privata duella protendit.

§. 2. Cum verò præfatis ſaluberrimis Legibus judicialia dumtaxàt, ac ſolemnia duella comprehenſa, ac proſcripta viderentur, piæ memoriæ Prædeceſſor noſter Gregorius Papa XIII. (b) hujuſmodi pœnas adverſus eos omnes extendit, qui nedum publicè, ſed etiam privatim ex condicto, ſtatuto tempore, & loco, Monomachiam commiſerint, etiamſi nulli Patrini, ſociive ad id vocati fuerint, nec loci ſecuritas habita, nullæve provocatoriæ Litteræ, aut denuntiationis Chartulæ præceſſerint.

Et Clemens VIII. iiſdem obnoxios effecit omnes conſilium, operam, & indemnitatem præſtantes, etiam pugna non ſecuta.

§. 3. Denique felicis recordationis Clemens Papa VIII. etiam Prædeceſſor Noſter, Apoſtolicas Romanorum ante ſe Pontificum Leges omnes, & pœnas in eis ſtatutas, ſua Conſtitutione, quæ incipit *Illius vices*, Data XVI. Kal. Septembris Anno MDXCII. diſerte complexus, eaſdem extendit ad omnes non ſolum duello certantes, ſed etiam provocantes, ſuadentes, equos, arma, commeatus præbentes, comitantes; Chartulas, Libellos, Manifeſta mittentes, ſcribentes, vel divulgantes, aut quomodolibet circa iſta cooperantes; Socios, Patrinos, de induſtria ſpectatores, fautores, criminis demum participes, illudque permittentes, vel, quantum in ipſis eſt, non prohibentes, ac delinquentibus veniam & impunitatem concedentes, quique ſe prædictis quoquomodo immiſcuerint; etiamſi neque pugnæ effectus, neque acceſſus ad locum ſit ſubſequutus.

Aſſertiones ab Alexandro VII., & Innocentio XI. damnatæ.

§. 4. His tam ſapienter, tam apertè, atque perſpicuè ab Eccleſia, & ab Apoſtolica Sede conſtitutis, dubitari jam nullo modo poſſe videbatur, quin duella omnia tam publica, quàm privata, & naturali, & Divino, & Eccleſiaſtico jure, prorſus illicita, vetita, atque damnata cenſeri deberent. Sed nonnulli earum Legum interpretes, per benignitatis ſpeciem humanis praviſque cupiditatibus plus æquo faventes, Apoſtolicas Sanctiones ad corrupta hominum judicia inflectentes, ac temperantes, *licere*, docuerunt, (c) *Viro Equeſtri duellum acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat:* (d) *Fas eſſe defenſione occiſiva, vel ipſis Clericis, ac Religioſis, tueri honorem, dum alia declinandæ calumniæ via non ſuppetat,* (e) *propulſare damna, quæ ex iniqua Judicis ſententia certò imminent;* (f) *defendere non ſolum quæ poſſidemus, ſed etiam ea, ad quæ jus inchoatum habemus, dum alia via id aſſequi non valeamus:* Quas quidem aſſertiones duellis faventes, Apoſtolica Sedes cenſura notavit, rejecit, proſcripſit.

Inſtauratæ laxiores opiniones foventes duellorum abuſum.

§. 5. Et nihilominus extiterunt quàm proxime recentiores alii, qui etſi duella, vel odii, vel vindictæ, vel honoris tuendi causâ, vel levioris momenti res fortunaſque ſervandi, fateantur illicita; aliis tamen in circumſtantiis, & caſibus; vel amittendi Officii, & ſuſtentationis, vel denegatæ ſibi a Magiſtratu juſtitiæ, defenſionis innoxiæ titulo, ea licere pronunciant. Laxas, & periculi plenas opiniones hujuſmodi, ex vulgatis eorum Libris ad Nos delatas, ubi primum accepimus, earum examen nonnullis ex Venerabilibus Fratribus Noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & quibuſdam Dilectis Filiis Sacræ Theologiæ Magiſtris ſpecialiter ad id per Nos deputatis, commiſimus; qui re maturè diſcuſſa, latis coram Nobis tum voce, tum ſcripto ſuffragiis, infraſcriptas Propoſitiones cenſurâ, & proſcriptione dignas exiſtimarunt.

PRIMA PROPOSITIO.

Vir Militaris, qui niſi offerat, vel acceptet duellum, tamquam formidoloſus, timidus, abjectus, & ad Officia Militaria ineptus haberetur, indeque officio, quo ſe ſuoſque ſuſtentat, privaretur, vel promotionis, aliàs ſibi debitæ ac promeritæ, ſpe perpetuo carere deberet, culpa & pœna vacaret, ſive offerat, ſive acceptet Duellum.

II.

Excuſari poſſunt etiam, honoris tuendi, vel humanæ vilipenſionis vitandæ gratia, Duellum acceptantes, vel ad illud provocantes, quando certò ſciunt pugnam eſſe ſecuturam, utpotè ab aliis impediendam.

III.

Non incurrit Eccleſiaſticas pœnas ab Eccleſia contra duellantes latas, Dux, vel Officialis Militiæ, acceptans duellum, ex gravi metu amiſſionis famæ, & officii.

IV.

Licitum eſt, in ſtatu hominis naturali, acceptare, & offerre duellum, ad ſervandas cum honore fortunas, quando alio remedio earum jactura propulſari nequit.

V.

Aſſerta licentia pro ſtatu naturali, applicari etiam poteſt ſtatui Civitatis malè ordinatæ, in qua nimirum, vel negligentia, vel malitia Magiſtratus, juſtitia aperte denegatur.

Damnantur, & ſub cenſuris defendi prohibentur.

§. 6. Auditis itaque, ſuper unaquaque earum Propoſitionum, dictorum Cardinalium & Conſultorum judiciis, atque omnibus ritè & maturè conſideratis, Nos ipſas, præſentium Litterarum tenore, & Apoſtolica Auctoritate, tamquam falſas, ſcandaloſas, ac pernicioſas rejicimus, damnamus, ac prohibemus, itaut quicumque illas aut conjunctim, aut diviſim docuerit, defenderit, ediderit, aut de iis, etiam diſputandi gratiâ, publicè, aut privatim tractaverit, niſi forſan impugnando, ipſo facto incidat in excommunicationem, a qua non poſſit (præterquam in mortis articulo) ab alio, quacumque etiam dignitate fulgente, niſi ab exiſtente pro tempore Romano Pontifice abſolvi.

Necnon in praxim induci.

§. 7. Inſuper ſtrictè, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub interminatione Divini Judicii, prohibemus omnibus Chriſtifidelibus cujuſcumque conditionis, dignitatis, & ſtatus, etiam ſpeciali & ſpecialiſſima nota dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipſarum, ad praxim deducant.

Conſtitutiones Prædeceſſorum Pontificum de duellis confirmantur.

§. 8. Jam verò ut exitioſam Duellorum licentiam, in Chriſtiana, ac præſertim Militari Republica, non obſtantibus providis Legibus a pleriſque etiam Sæcularibus Principibus & Poteſtatibus ad eamdem extirpandam laudabiliter editis, adhuc gliſcentem, validiore manu coërceamus, graviſſimumque ſcelus Apoſtolicæ diſtrictionis gladio magis magiſque inſequamur, omnes & ſingulas dictorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutiones ſuperius enunciatas, quarum tenores, ac ſi præſentibus de verbo ad verbum inſertæ forent, pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, Apoſtolica auctoritate confirmantes & innovantes, ad hoc ut pœnarum gravitas & ſeveritas majorem perditis hominibus ingerat peccandi metum, Noſtro Motu proprio, ac de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine,

earum-

(a) *Seſſ. 25. Cap. 19. de Reform.*
(b) *Conſtit.* Ad tollendum.
(c) *2. Prop. damnata ab Alexandro VII.*
(d) *17. Prop. ex damnatis ab eodem.*
(e) *18. Prop. ab eodem damnata.*
(f) *32. Prop. ex damnatis ab Innocentio XI.*

earundem præſentium Litterarum ſerie, ſtatuimus atque decernimus, ut ſi quis in duello, ſive publicè, ſive privatim indicto, hominem occiderit, ſive bic mortuus fuerit in loco conflictus, ſive extra illum ex vulnere in duello accepto, bujuſmodi homicida, tamquam interficiens proximum ſuum animo præmeditato ac deliberato, ad formam Conſtitutionis felicis recordationis Prædeceſſoris Noſtri Benedicti Papæ XIII., quæ incipit *Ex quo Divina*, data VI. Idus Junii Anno Domini MDCCXXV., ab Eccleſiaſticæ Immunitatis beneficio excluſus & repulſus omnino cenſeatur; ita ut a cojuſcumque Sacri aut Religioſi loci aſylo, ad quod confugerit, ſervatis tamen de jure ſervandis, extrahi, & Judicis competentis Curiæ pro merito puniendus, tradi poſſit & debeat; ſuper quo Nos Epiſcopis, aliiſque Superioribus Antiſtitibus, ad quos reſpectivè pertinet, & pertinebit impoſterum, neceſſarias & opportunas facultates præſentium quoque tenore impertimur. Quin etiam, vivente adhuc altero in ſingulari certamine graviter vulnerato, ſi percuſſor in locum immunem ſe receperit, ex quo, eveniente illius morte, fugam arripere, & legum ſeveritatem evadere poſſe proſpiciatur; Volumus, & reſpectivè permittimus, ut, quatenus Periri ad inſpiciendum vulnus acciti, *grave vitæ periculum* adeſſe retulerint, percuſſor ipſe, prævio ſemper Decreto Epiſcopi, & cum aſſiſtentia perſonæ Eccleſiaſticæ ab eodem Epiſcopo deputatæ, ab hujuſmodi loco immuni extractus, ſine morâ carceribus mancipetur; ea tamen lege Judicibus indictâ, ut illum Eccleſiæ reſtituere debeant, ſi vulneratus ſuperſtes vivat ultra tempus a legibus, quæ de homicidio ſunt, conſtitutum; alioquin in eaſdem pœnas incidant, quæ in memoratis Benedicti XIII. Litteris conſtitutæ ſunt adverſus illos, qui delinquentem in aliquo ex caſibus ibidem expreſſis, ex indiciis ad id ſufficientibus ſibi traditum, reſtituere recuſent, poſtquam is in ſuis defenſionibus hujuſmodi iodicia diluerit.

§. 9. Præterea, ſimili motu & auctoritate decernimus ac declaramus, Sepulturæ ſacræ privationem a ſacroſancta Tridentina Synodo inflictam morientibus in loco duelli & conflictus, incurrendam perpetuo fore, etiam ante Sententiam Judicis, a decedente quoque extra locum conflictus ex vulnere ibidem accepto, ſive duellum publice, ſive privatim indictum fuerit, ac etiamſi vulneratus ante mortem non incerta Pœnitentiæ ſigna dederit, atque a peccatis & cenſuris abſolutionem obtinuerit; ſublata Epiſcopis, & Ordinariis Locorum ſuper hac pœna interpretandi ac diſpenſandi facultate, quo cæteris documentum præbeatur fugiendi ſceleris, ac debitam Eccleſiæ Legibus obedientiam præſtandi.

§. 10. In hujus demum ſollicitudinis noſtræ ſocietatem vocantes Cariſſimos in Chriſto Filios Noſtros, Imperatorem electum, cunctoſque Catholicos Reges, nec non Principes, Magiſtratus, Militiæ Duces, atque Præfectos, eos omnes & ſingulos, pro ſua in Deum Religione, ac pietate, enixè obteſtamur in Domino, ut conjunctis ſtudiis, & animis, exitioſæ duellorum licentiæ, qua Regnorum tranquillitas, populorum ſecuritas atque incolumitas, neque corporum ſolùm, ſed, quæ nullo pretio æſtimari poteſt, æterna animarum vita certò periclitatur, omni niſu & conſtantia vehementer obſiſtant. Neque ſibi, ſuæque in Deum fidei, munerisque rationi feciſſe ſatis intelligant, quod optimè conſtitutis Legibus, indictiſque graviſſimis pœnis, horrendum ſcelus proſcriptum ſit; niſi accuratam ipſarum Legum, pœnarumque executionem naviter urgeant, ac promoveant, ſeque inexorabiles Dei vindices in eos, qui talia agunt, diligenter exhibeant. Nam ſi delinquentes aut oſcitanter ferant, aut molliter puniant, alieno ſeſe crimine polluent, omniſque illius ſanguinis reos ſe conſtituent, quem ita crudeliter inultum effundi permiſerint. Vani enim falſique honoris Idolo humanas litari victimas non impune feret ſupremus omnium Judex Deus; rationem ab iis aliquando exacturus, quorum eſt Divina, & humana jura tueri, ſibique creditorum hominum vitam ſervare, pro quibus ſanguinem ipſe ſuum Jeſus Chriſtus effudit.

Exemplorum auctoritas.

§. 11. Volumus autem ut præſentium Litterarum Tranſumptis etiam impreſſis, Notarii publici manu ſubſcriptis, & Sigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem ubique, etiam in judicio, fides habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi originaliter forent exhibitæ vel oſtenſæ: Utque eædem præſentes in conſuetis locis publicis hujus Almæ Urbis per Curſores noſtros, ut moris eſt, publicatæ & affixæ, omnes & ſingulos, quos concernunt, ſeu concernent in futurum, perinde afficiant, ac ſi unicuique illorum perſonaliter intimatæ & notificatæ fuiſſent.

Sanctio.

§. 12. Nulli ergò omninò hominum liceat paginam hanc noſtrarum prohibitionis, damnationis, præcepti, ſtatuti, declarationis, facultatum impertitionis, ooteſtationis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit iocurſurum.

Dat. 10. Novembris 1752.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLII., quarto Idus Novembris, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 24. menſis Novemb. 1752.

VII.

Damnatio & Prohibitio Libri duobus tomis conſtantis, Gallico idiomate, abſque Auctoris nomine, & impreſſionis loco, in lucem editi, cui Titulus: *Apologie de tous les jugemens rendus par les Tribunaux ſéculiers en France contre le ſchiſme: dans laquelle on établit: 1. L'injuſtice, & l'irrégularité des refus de Sacremens, de Sepulture, & des autres peines, qu'on prononce contre ceux qui ne ſont pas ſoumis à la Conſtitution* Unigenitus: *2. La compétence des Juges laics pour s'oppoſer à tous ces actes de ſchiſme. Tom. I. & II. En France MDCCLII.*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Militantis Eccleſiæ regimini ſuperna diſpoſitione præſidentes, Dominici Gregis cuſtodiæ jugiter invigilare, ac Oves Æterni Paſtoris ſanguine redemtas a pernicioſarum doctrinarum venenis, quantum Nobis ex alto conceditur, præſervare tenemur. Quapropter cum, ſicut Nobis innotuit, in lucem prodierit quidam pernicioſus Liber duobus tomis conſtans Gallico idiomate abſque auctoris nomine, & impreſſionis loco, cui Titulus -- *Apologie de tous les jugemens rendus par les Tribunaux ſéculiers en France, contre le ſchiſme, dans laquelle on établit: 1. L'injuſtice, & l'irrégularité des refus*

de Sacremens, de Sépulture, & des autres peines, qu'on prononce contre ceux qui ne ſont pas ſoumis à la Conſtitution Unigenitus. 2. *La competence des Juges laics pour s'oppoſer à tous ces actes de ſchiſme. Tom. I. & II. En France MDCCLII.* Nos, auditis deſuper plurium S. R. E. Cardinalium, aliorumque ſacræ Theologiæ Magiſtrorum, quos ad prædicti Libri examen delegimus, ſuffragiis, iiſque plene ac mature diſcuſſis, de memoratorum Cardinalium conſilio, utrumque ſupra relati Libri tomum, tanquam continentem aſſertiones falſas, temerarias, ſcandaloſas, piarum aurium offenſivas, in Romanos Pontifices, Apoſtolicam hanc Sanctam Sedem, & Epiſcopos injurioſas, Eccleſiaſticæ juriſdictioni derogantes, obedientiæ Conſtitutioni *Unigenitus* ab omnibus ſincere debitæ everſivas, ſchiſmati faventes, ſchiſmaticas, in errorem inducentes, ac erroneas reſpectivè, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium damnamus, reprobamus, prohibemus, ipſiuſque Libri impreſſionem, deſcriptionem, lectionem, retentionem, & uſum, omnibus & ſingulis Chriſtifidelibus, etiam ſpecifica & individua mentione, & expreſſione dignis, ſub pœna excommunicationis per contrafacientes ipſo facto abſque alia declaratione incurrenda, a qua nemo a quoquam, præter quam a Nobis, ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, niſi in mortis articulo conſtitutus, abſolutionis beneficium valeat obtinere, omnino interdicimus. Volentes, & auctoritate Apoſtolica mandantes, ut quicumque Librum præfatum, ſeu aliquam illius partem, ſive Typis impreſſam, ſive manu ſcriptam penes ſe habuerint, vel in futurum quandocumque habebunt, illum, & illam, ſtatim atque præſentes Literæ eis innotuerint, Locorum Ordinariis, vel hæreticæ pravitatis Inquiſitoribus tradere, atque conſignare teneantur; hi vero exemplaria ſibi ſic tradita illico flammis aboleri curent. In contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque. Ut autem eædem præſentes Litteræ omnibus facilius innoteſcant, nec quiſquam illarum ignorantiam allegare poſſit, volumus, & auctoritate prædicta decernimus, illas ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, nec non Curiæ Generalis in Monte Citatorio, ac in acie Campi Floræ de Urbe, per aliquem ex Curſoribus noſtris, ut moris eſt, publicari, illarumque exempla ibidem affixa relinqui; itaut ſic publicatæ omnes, & ſingulos, quos concernunt, perinde afficiant, ac ſi unicuique illorum perſonaliter notificatæ, & intimatæ fuiſſent: Ipſarum autem Literarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eamdem prorſus fidem tam in judicio, quàm extra illud ubique locorum haberi, quæ haberetur ipſis præſentibus, ſi exhibitæ forent, vel oſtenſæ.

Cenſura & damnatio libri.

Imprimentes, tenentes, legentes hujuſmodi librum excommunicantur.

Publicationis præceptum, ejuſque effectus.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die xx. Novembris MDCCLII. Pontificatus Noſtri Anno decimotertio.

Dat. 20. Novembris 1752.

D. Cardinalis Paſſioneus.

Publicat. eodem die, menſe, & anno.

VIII.

Confirmantur, & declarantur Conſtitutiones Prædeceſſorum Romanorum Pontificum ſuper vetitis armorum delatione, retentione, & venditione.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

Securitatem, atque tranquillitatem Populorum & Perſonarum Apoſtolicæ Sedi in temporalibus ſubjectarum tueri & aſſerere volentes Prædeceſſores Noſtri Romani Pontifices, non modo ſeveriſſimas leges adverſus homicidia, & cujuſcumque generis vim ediderunt, verum etiam ad ea ſubmovenda, quæ hujuſmodi delictis facilè perpetrandis occaſionem & commoditatem præbere poſſent, omnium armorum ad necem clam & doloſè inferendam aptorum delationem, retentionem, & venditionem, graviſſimarum pœnarum interminatione vetuerunt; quemadmodum ex providis felicis recordationis Pii Papæ IV. Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo primo, nonis Martii, & Sancti Pii V. pridie Idus Februarii illius Pontificatus Anno ſeptimo, editis Conſtitutionibus, patet.

Certi generis arma in publicæ ſecuritatis exitium comparata.

Proſcripta ſunt a Prædeceſſoribus Pontificibus, & præſertim Pio IV., & S. Pio V.

§. 1. Quorum veſtigiis inhærens recolendæ memoriæ Prædeceſſor quoque Noſter Alexander Papa VIII. per ſuam Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo, Idibus Auguſti, editam Conſtitutionem, quæ incipit *Etſi cuncta*, prædictorum ante ſe Pontificum Leges atque Sanctiones confirmans & innovans, decrevit & ſanxit, nemini cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ, etiam ſpeciali mentione ſeu nota digno, licere in Alma Urbe, ejuſque Diſtrictu, & in toto Statu Eccleſiaſtico tunc ſibi & dictæ Sedi tam immediatè, quam mediatè ſubjecto, comprehenſis etiam quatuor Legationibus, ac Civitatibus Bononienſi, Ferrarienſi, Beneventana, aliiſque Civitatibus, Terris & Locis, etiam ſpecialem & individuam expreſſionem, & nominationem requirentibus, ejuſdem arma in præmiſſis Conſtitutionibus expreſſè vetita, & alia quæcumque brevioris menſuræ trium Palmorum, illius menſuræ, quæ vulgariter denominatur *Canna Romana* ad uſum Mercatoris, ſub pœnis læſæ Majeſtatis, & rebellionis irremiſſibiliter exequendis, (exceptis dumtaxat cultellis aptis ad incidendum panem, qui tamen majoris longitudinis unius palmi eſſe non poſſent, ac ſine cuſpide, & ut vulgò dicitur, *ſpuntati* eſſe deberent; nec non aliis inſtrumentis ad uſum propriæ artis, quam quiſque exercet, neceſſariis, & in actu exercitii ejuſdem artis, & non aliàs) deferre, ſeu domi, aut in Apothecis, vel alibi retinere, ſive in ipſum Statum Eccleſiaſticum introducere, fabricare, vendere, permutare, aut aliud contractus genus ſuper ipſis inire.

Horum Sanctiones innovavit Alexander VIII. & vetitorum armorum genera exactè diſtinxit.

§. 2. Cumque ſub ſuæ hujuſmodi, ac præcedentium Conſtitutionum cenſura, tam Clericos, quàm alias omnes & ſingulas perſonas Eccleſiaſticas etiam quomodolibet exemptas, Sæculares, & cujuſvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Inſtituti, etiam de neceſſitate ſpecialiter exprimendi, nec non Militiarum quarumcumque, etiam Hoſpitalis Sancti Joannis Jeroſolymitani, Regulares, vel aliàs immunitate perſonali quomodolibet gaudentes, comprehendi voluiſſet, & contra tranſgreſſores, ſi qui etiam ex his reperti fuiſſent, per Ordinarios Locorum, alioſque competentes Judices, ad majorem pœnam,

Eccleſiaſticos omnes, alioſque exemptos, iiſdem legibus teneri declaravit.

quam

quam Tribunal Eccleſiaſticum pro quocumque graviori, & atroci delicto imponere ſoleat & valeat, irremiſſibiliter procedi mandaſſet:

§. 3. Hoc inſuper decrevit, & declaravit, ut ad eximendos tranſgreſſores a pœnis præfatis minimè ſuffragaretur allegare, quod non conſtaret de dolo, vel mala eorumdem contravenientium qualitate; nec etiam ad hujuſmodi effectum ullæ Familiaritates, Litteræ patentes, & Licentiæ conceſſæ, aut concedendæ, ſeu Privilegia cujuſlibet Congregationis, Tribunalis, aut Militiæ, ſeu Judicum, Officialium Militarium, & Miniſtrorum, etiam Juſtitiæ, aut Miniſterii Cameralis, Almæ Domûs Lauretanæ, & cujuſvis Ordinis etiam Militaris, Congregationis, Societatis, & Inſtituti, aut quarumvis Perſonarum quacumque Eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate fulgentium, quidquam prodeſſent, aut relevarent; prout latiùs atque diſtinctiùs in præcitatis ejuſdem Alexandri Prædeceſſoris Litteris continetur.

§. 4. Pari juſtitiæ zelo, & publicæ quietis ſtudio incenſus ſanctæ memoriæ immediatus Prædeceſſor Noſter Clemens Papa XII. per ſuam anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo trigeſimo quarto, Kalendis Februarii, Pontificatus ſui Anno quinto, editam Conſtitutionem, cujus initium eſt -- *In Supremo juſtitiæ Solio*, inter alia, quæ pro recta Juſtitiæ adminiſtratione, ac delictorum coërcitione providè conſtituit, prædictas Pii IV., Pii V., & Alexandri VIII., aliorumque Anteceſſorum Litteras & Ordinationes, nec non Edictum Kalendis Januarii Anni Domini milleſimi ſeptingenteſimi octavi, de mandato piæ memoriæ Clementis Papæ XI. promulgatum, cæteraque Bannimenta eouſque publicata, quibus eorumdem, ſeu aliorum armorum in Urbe, & Ditione Eccleſiaſtica præfatis delatio, retentio, introductio, aut venditio, ſub diverſis etiam capitalibus pœnis prohibentur, omniaque, & ſingula in eis contenta, ſimiliter approbavit & innovavit; Et ne pœnarum in ipſis adverſus tranſgreſſores ſtatutarum executionem ullo modo impediri contingeret, quibuſcumque Tribunalibus, Magiſtratibus, & Judicibus, tam Urbis præfatæ, quàm aliarum Civitatum, Terrarum, & Locorum eidem Apoſtolicæ Sedi immediatè, ac etiam mediatè ſubjectorum, nec non quibuſvis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus etiam de Latere Legatis, diſtrictè prohibuit & interdixit, ne in cauſis delationis ac retentionis hujuſmodi armorum, ulli delinquenti, pœnas, quas quomodolibet incurriſſent, gratiosè remitterent, aut componerent, vel in minima etiam parte moderarentur, ſed ea dumtaxat, quæ ſtricti juris eſſent, juxta præciſam formam & diſpoſitionem Litterarum, Edicti, & Bannimentorum hujuſmodi decernerent & exequerentur.

§. 5. Quod ſi ex peculiaribus quandoque facti circumſtantiis, vel ex qualitate perſonarum, gratiæ, compoſitioni, aut pœnæ moderationi locum eſſe, æquitate ita ſuadente, prudenter exiſtimarent; voluit nihilominus, neque tunc per eoſdem Magiſtratus & Judices ad conceſſionem gratiæ, compoſitionem, aut moderationem pœnæ deveniri poſſe, niſi prævia ſua, ac Romani Pontificis pro tempore exiſtentis expreſſa approbatione; ſub nullitatis geſtorum, ac omnium inde ſequutorum, &, quoad Judices præfatos, ſub pecuniariis, aliiſque etiam corporalibus, ſuo, & ejuſdem Pontificis arbitrio infligendis pœnis; & conſequenter quibuſlibet Cardinalium Congregationibus, ac Cardinalibus etiam de Latere Legatis, quamcumque facultatem, quæ ipſis de jure, uſu, vel conſuetudine, ſeu aliàs quomodolibet competere poſſet, arbitrandi, gratiam impertiendi, & componendi, ac moderandi pœnas hujuſmodi, in dictis cauſis delationis, aut retentionis armorum, abrogavit, & revocavit.

Innovantur providè hujuſmodi Sanctiones.

§. 6. Et Nos igitur dictorum Prædeceſſorum conſilium ac prudentiam magnoperè commendantes, ejuſque neceſſitatem pro felici Populorum regimine in dies magis magiſque agnoſcentes, præcitatas eorum Conſtitutiones, quarum totos & integros tenores præſentibus pro inſertis de verbo ad verbum haberi volumus, atque omnes & ſingulas diſpoſitiones, prohibitiones, declarationes, & extenſiones in eis contentas, Noſtris Motu proprio, ac certa ſcientia, per hanc Noſtram perpetuò valituram Conſtitutionem, Apoſtolica auctoritate approbamus, confirmamus, & innovamus, & ſecundum eas, per quoſcumque Judices, ac in omnibus, & ſingulis earumdem Urbis, ac Ditionis Tribunalibus, & Curiis, omnino procedi volumus & mandamus.

Controverſia excitatur ſuper onere probandi bonam, aut malam qualitatem reorum.

§. 7. Verum quia in hujuſmodi cauſarum tractationibus ſæpè contingit, ut pro parte reorum, ab ipſis, aut ab eorum Advocatis & Defenſoribus, allegetur, eorum pravam intentionem, ſeu dolum, in delatione aut retentione armorum hujuſmodi, & perſonarum malam qualitatem, a Fiſco minimè probari; ac, deficientibus horum probationibus, contendatur, juſtam & fundatam præſumptionem bonæ qualitatis eiſdem Reis ſemper aſſiſtere; ideoque locum eſſe æquitati, quam præcitata Clementis XII. Conſtitutio inſinuare videtur, ut ſcilicet Supremo Principi conſilium detur pro gratia, aut compoſitione, ſeu moderatione pœnæ in præmiſſis Conſtitutionibus, Edictis, & Bannimentis reſpectivè ſtatutæ; Nos hujuſmodi ratiocinationes, non modo ad reos a promeritis pœnis eximendos, cum præmiſſarum Legum everſione, & publicæ quietis detrimento, tendentes, verum etiam earumdem Alexandri, & Clementis Conſtitutionum litteræ, & ſpiritui adverſantes, de medio tollere, ac debitam earumdem Conſtitutionum obſervantiam, & executionem aſſerere volentes; Simili motu, ſcientia, & auctoritate, ac earumdem præſentium tenore, decernimus, & declaramus, nil aliud oneris Fiſco incumbere ad fundandam actionem ſuam, pro urgenda, obtinendaque condemnatione reorum ad formam dictarum Conſtitutionum, quàm ut ipſum contraventionis delictum, videlicet delationem, vel retentionem, ſeu reſpectivè introductionem, fabricationem, aut venditionem armorum in ſupradictis Pii IV., Pii V., Alexandri VIII., & Clementis XII. Conſtitutionibus, aliiſque edictis, & Bannimentis per eoſdem Prædeceſſores confirmatis & innovatis, vetitorum & proſcriptorum, plena & valida probatione conſtare faciat. Quod ſi excipiendo contendatur, eam eſſe delinquentis qualitatem, vel tales in peculiari facto circumſtantias concurrere, quæ conſulendam Nobis, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti pro gratia aut compoſitione, vel moderatione pœnæ, mentò ſuadeant; onus erit ipſius Rei, ſeu illius defenſorum, hujuſmodi exceptionis ſubſiſtentiam, concludentibus, & juridicis probationibus demonſtrare, quemadmodum ipſa Clementis XII. Conſtitutio, cum præcedenti Alexandri VIII. Lege collata, ſatis apertè indicat; & ne ſuper hoc in poſterum hæſitari contingat, Nos earumdem tenore præſentium, ejuſmodi probationum adſtruendarum onus in ipſos reos, eorumque defenſores, expreſsè refundimus; eoque non adimpleto, memoratas exceptiones delinquentibus nullatenus ſuffragari volumus, quominus omnibus, & ſingulis pœnis, etiam læſæ Majeſtatis, & rebellionis, in præfatis Prædeceſſorum Sanctionibus conſtitutis, ſubjiciantur, & cum effectu plectantur & puniantur.

Fiſco nil aliud incumbit, quàm probare tranſgreſſionem dd. Conſtitutionum.

Reus allegans bonam qualitatem, hanc concludenter probare tenetur.

§. 8. Sicque, & non aliter in hujuſmodi cauſis cenſeri, atque ita per quoſcumque Judices, Ordinarios & Delegatos, tam in Urbe, quàm in univerſo Statu Eccleſiaſtico, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere

Aliter judicari prohibetur.

Legatos, alioſque quoſlibet, quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes & functuros, ſublata eis & eorum cuilibet aliter judicandi & interpretandi facultate, adverſus quoſcumque in præmiſſis delinquentes, etiam ſpeciali nota & expreſſione dignos, prout in præcitatis Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutionibus exprimuntur & nominantur, judicari & definiri debere decernimus & mandamus.

Derogatio contrariis.

§. 9. Non obſtantibus contrariis quorumcumque Tribunalium & Judicum reſolutionibus & definitionibus, aut Curiarum uſibus, ſtylis, & conſuetudinibus, ſeu inveteratis Doctorum opinionibus & Sententiis, nec non Urbis præfatæ, aliarumve Civitatum, Terrarum, atque Locorum Statutis, ſeu eorumdem, & quarumcumque Perſonarum, & Univerſitatum Privilegiis, Exemptionibus, & Indultis, cæteriſque omnibus, quæ uterque Pius, Alexander, & Clemens Prædeceſſores prædicti ſuarum Conſtitutionum obſervantiæ, & executioni decreverunt non obſtare.

Fides habenda tranſumptis.

§. 10. Volumus autem, ut præſentium Litterarum exemplis, etiam impreſſis, Notarii publici manu ſubſcriptis, & Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ Sigillo munitis, eadem fides in judicio, & extra, ubicumque opus fuerit, habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi originaliter exhiberentur, ſeu oſtenderentur.

Sanctio.

§. 11. Nulli ergo omninò Hominum liceat paginam hanc Noſtrarum approbationis, confirmationis, innovationis, Decreti, declarationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 15. Januarii 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, decimo octavo Kalendas Februarii, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

Viſa de Curia J. C. Boſchi.

Loco † plumbi.

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 3. Februarii 1753.

IX.

In Utinenſi Civitate, Collegiata Eccleſia Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam cum omnibus juribus, præeminentiis, ac privilegiis erigitur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. Præcipuæ enumerantur conditiones, ut locus aliquis Pontificalis Sedis honore donetur.

SUprema diſpoſitione, cujus inſcrutabili Providentia ordinationem ſuſcipiunt univerſa, in ſupereminenti Apoſtolicæ Dignitatis ſpecula, meritis licet imparibus, conſtituti, illiuſque vices in Terris gerentes, qui glorioſus regnat in Cælis, inter cæteras curas humeris noſtris incumbentes, illam libenter amplectimur, per quam Noſtræ Proviſionis ope inſignes Collegiatæ Eccleſiæ, præſertim in Civitatibus Nobilibus, Populique frequentia conſpicuis, dignioribus titulis, ſcilicet Metropolitanarum Eccleſiarum, illuſtrentur, & condignis favoribus attollantur; cumque id ſtatui, & decori Eccleſiarum ipſarum maxime congruat, & Nos pro Divini cultus augmento, & ſpeciali Chriſtifidelium conſolatione, convenire conſpicimus, in his ſollicitudinis Noſtræ partes favorabiliter interponimus, ac opem, & operam Noſtras impendimus efficaces, ut illæ per Noſtræ vigilantiæ miniſterium, votivis gratulentur eventibus, & felicia in ſpiritualibus ſuſcipiant incrementa. *Sequitur narratio ſuppreſſionis Patriarchatus Aquilejen., & ſtatutæ erectionis duorum Archiepiſcopatuum, de quibus vid. Tom. XVIII. Conſtit. L.*, ac aliàs, prout in ſupradictis litteris Noſtris Apoſtolicis ſub Datum pridiè Nonas Julii Pontificatus Noſtri Anno undecimo deſuper expeditis, pleniùs & uberiùs continetur.

Inſigniores Civitatis Utinen. prærogativæ.

§. 1. Nos propterea erectioni Archiepiſcopatus Utinen. hujuſmodi modum & formam imponere, eamdemque erectionem per Nos factam Apoſtolica auctoritate confirmare cupientes, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, in Civitate Utinenſi valde conſpicua, ambitus quinque Milliarium circiter, duplici muro circumdata, ac pluribus ædificiis tàm publicis, quàm privatis eximiè ornata, Populique frequentia celebri, utpotè viginti millium circiter habitatorum numero referta, inter quos plurimæ Nobiles Familiæ, ex quibus plures quovis tempore tàm antiquæ Militiæ, quàm inſignioribus Equeſtribus Ordinibus adſcripti fuerunt, & in qua, uti Gubernator etiam per totam Provinciam, præſidet unus Venetus Patritius, qui una cum duobus Judicibus Prætoriam Curiam efformat; novem itidem inibi, præter infraſcriptam Collegiatam, reperiuntur Parochiales, & aliæ intra muros Sæculares Eccleſiæ, ſeu Cappellæ, ac decem virorum, inter quæ Domus Presbyterorum Miſſionis a prædicto Daniele Cardinale, & Patriarcha propriis expenſis erecta, & fundata, ac duodecim Mulierum Cœnobia, quorum unum, illud videlicet Sanctæ Catharinæ Senenſis nuncupatæ, per eumdem Danielem Cardinalem & Patriarcham a fundamentis extructum; & Conſervatoria, aliaque Loca Pia, Hoſpitalia, & Confraternitatum Oratoria, cum Monte Pietatis, & Seminario: Et in eadem Civitate Utinenſi, in qua Tribunal Inquiſitionis contra Hæreticam pravitatem, & Magiſtratus particulares reperiuntur, convocari ſolent generalia Provinciæ Comitia, ideoque digna, ut juremerito Archiepiſcopalis Civitatis nomine nuncupari valeat; Sæcularem & Collegiatam Eccleſiam Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ, una cum illius Canonicatibus & Præbendis, Apoſtolica auctoritate perpetuò ſupprimimus, & extinguimus, illiſque ſic ſuppreſſis, & extinctis, prædictam Collegiatam Eccleſiam, in ſui ſtructura valde magnificam, ac undecim nobiliſſimis Altaribus efformatam, ac ſacris paramentis, & utenſilibus ad divinum cultum neceſſariis, & ad Pontificalia exercenda ſufficienter inſtructam, dignam propterea, ut titulo & honore Archiepiſcopalis Eccleſiæ decoretur, ad laudem & honorem Omnipotentis Dei, ac Beatæ Virginis Mariæ, & Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, necnon Fidei Catholicæ exaltationem, & totius Militantis Eccleſiæ gloriam, in Archiepiſcopalem & Metropolitanam Eccleſiam Utinenſem nuncupandam, ſub titulo Annunciationis ejuſdem B. M. V., & in ea Archiepiſcopalis, & Metropolitani Præſulis Utinenſis Sedem, & Provinciæ caput, pro uno deinceps Archiepiſcopo Utinenſe nuncupando, qui Pallii, & Crucis uſum, aliorum Archiepiſcoporum more, necnon ex voluntate, ſeu permiſſione Ducis, & Reipublicæ prædictorum benignè decreta, locum, & vocem in Parlamento Generali Forijulii, in prima ſede, ſeu ſeſſione inter Prælatos, habeat, cum ſuis Capitulo, Sigillo, Arca, Menſa Archiepiſcopali, omnibuſque aliis inſigniis Archiepiſcopalibus, necnon privilègiis, honoribus, & prærogativis, aliis Archiepiſcopis debitis, & conceſſis, ac juribus, juriſdictionibus, facultatibus, præeminentiis,

Nec non Sæcularis Collegiata Eccleſia S. Mariæ Majoris.

Quapropter Pont. Archiepiſcopalem Sedem & Eccleſiam ibi erigit cum omnibus juribus, & prærogativis.

nentiis, gratiis, favoribus, & Indultis realibus, & perſonalibus, ac mixtis, quibus aliæ Metropolitanæ Eccleſiæ, earumque Præſules quomodolibet, non tameo titulo oneroſo, ſeu ex indulto, aut privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, ſimiliter parperuò erigimus, & inſtituimus, ac nomine, titulo, & honore Archiepiſcopali & Metropolitano decoramus, necnon pro tempore exiſtentem Eccleſiæ prædictæ Utinenſis Præſulem, in Archiepiſcopum declaramus; eique, ut ipſe cætera ſingula, prout Metropolitanis in eorum Civitatibus, Diœceſibus, & Provinciis a jure indultum exiſtit, facere, exercere, adminiſtrare, & exequi poſſit, eadem auctoritate coocedimus, & iodulgemus.

§. 2. Præterea eidem Eccleſiæ Utinenſi, Epiſcopales Paduanam, & Viceotinam, ac Veronenſem, & Tarviſinenſem, ac Cenetenſem, & Bellunenſem, ac Feltrenſem, & Concordienſem, ac Juſtinopolitanam, & Æmonienſem, ſeu Civitatis novæ, ac Parentinam, necnon Polenſem Eccleſias, Patriarchatus olim Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſi & extincti Suffraganeas, ac Venerabiles Fratres Noſtros modernos, ac pro tempore exiſtentes earum reſpectivè Epiſcopos, pro Archiepiſcopo Utinenſi pro rempore exiſtente Suffraganeis, qui tamquam membra capiti eidem Archiepiſcopo Urinenſi jure Metropolitieo ſubſint, ita quod Archiepiſcopus Utinenſis pro tempore exiſtens prædictus in Paduana, Vicentina, & Veronenſi, ac Tarviſina, & Cenetenſi, ac Bellunenſi, & Feltrenſi, ac Concordienſi, & Juſtinopolitana, & Æmonienſi, ſeu Civitatis novæ, & Parentina, necnon Polenſi Civitatibus, & Diœceſibus, jus Metropoliticum ſibi vindicet, necnon Paduana, ac Vicentina, & Veronenſis, ac Tarviſina, & Cenetenſis, ac Bellunenſis, & Feltrenſis, ac Concordienſis, & Juſtinopolitana, ac Æmonienſis, ſeu Civitatis novæ, & Parentina, necnon Polenſis Eccleſiæ prædictæ, eidem Archiepiſcopo & Metropolitano Utinenſi ad omnia & ſingula teneantur, & ſint adſtrictæ, ad quæ Suffraganei ſuis Metropoliticis Eccleſiis, & Metropolitanis tenentur, & obligati ſunt, & judicentur ſecundum Canonicas Sanctiones, dicta Apoſtolica auctoritate etiam concedimus, & aſſignamus; ac eidem Archiepiſcopo Utinenſi prædictos ſuos Suffraganeos conſecrandi, ad Provinciales Synodos evocandi, ac cum eis etiam publica negotia terminandi; & cauſas quarumcumque appellationum, ſive querelas, aliàs ad eum tamquam Metropolitanum, juxta Decreta Concilii Tridentini devolutas, ac alias juxta Sacrorum Canonum ſtatuta ſpectantes, cognoſcendi, omniaque alia & ſingula, quæ de jure vel conſuetudine, aut aliàs quoquomodo ad Archiepiſcopos, & Archiepiſcopale munus ſpectare & pertinere ſolent, & debent, gerendi, faciendi, & exercendi, plenam, liberam, ac omnimodam auctoritatem concedimus & facultatem: Provinciæ quoque Utinenſis Clerum, & Populum univerſum, ac omnia Loca, Eccleſias, & Monaſteria, ac Oratoria, & Pia Loca, necnon Confraternitates, in dominio Veneto exiſten., olim prædicto Aquilejenſi Patriarchatui per Nos, ut præfertur, ſuppreſſo & extincto, ſubjecta & ſubjectas, pro eorumdem Eccleſiæ, & Archiepiſcopi Utinenſis provincialibus, pariter perpetuo concedimus & aſſignamus; ac deinceps perpetuis futuris temporibus prædictas Paduanam, ac Vicentinam, & Veronenſem, ac Tarviſinam, & Cenetenſem, ac Bellunenſem, & Feltrenſem, ac Concordienſem, & Juſtinopolitanam, & Æmonienſem, ſeu Civitatis novæ, ac Parentinam, necnon Polenſem Eccleſias dictæ Eccleſiæ Utinenſis Suffraganeas, ac tàm eas, quàm illarum Civitates, & diœceſes reſpectivè univerſas, ſub ipſa Provincia Utinenſi comprehenſas, & nullatenus ab ea exemptas, nec dictæ Sedi Apoſtolicæ immediatè, neque ulli alteri, niſi tantum Utinenſi Eccleſiæ, & illius Archiepiſcopo prædictis, quoad Archiepiſcopalia, Metropolitica, ac Provincialia jura, ac juriſdictiones, ſubjectas eſſe, & fore, dicta auctoritate declaramus. Pro Reſidentia verò, & habitatione Archiepiſcopi Utinenſis pro tempore exiſtentis prædicti, in eadem Civitate Utinenſi, Palatium cum ei annexis, in quo prædictus Daniel Cardinalis Patriarcha ad Præſens commoratur, & ab ipſo multis ædificiis auctum, concedimus, & aſſignamus,

Archiepiſcopales Ædes.

Capitulum in nova Metropolitana ſtatuitur, ejuſque Manſionariorum, & Cappellanorum numerus.

§. 3. Utque eadem Collegiata Eccleſia Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præfertur, erecta, ex omni parte perfectior reddatur, condignoque Capitulo, ac Canonicorum, & Dignitates in ea obtinentium, ac Manſionariorum, & Cappellanorum numero condecoretur; in ea unam Præpoſituram, quæ inibi poſt Pontificalem major exiſtat, pro uno Presbytero in Theologia Magiſtro, vel Decretorum Doctore, aut in eis Licentiato, futuro dictæ Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præfertur, erectæ Præpoſito, qui illius Capituli Caput exiſtat, & in Choro, Capitulo, Proceſſionibus, cæteriſque functionibus, & actibus Capitularibus publicis & privatis, dictæ Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præfertur, erectæ præeminentiam, & primum locum habeat; ac unum Decanatum, qui ſecunda, pro uno Clerico, ſeu Presbytero futuro dictæ Eccleſiæ Decano, & unum Primiceriatum, qui tertia, Dignitates inibi reſpectivè exiſtant, pro uno Clerico, ſeu Presbytero futuro dictæ Eccleſiæ Primicerio, ac viginti quatuor Canonicatus, totidemque Prabendas pro totidem Clericis, ſeu Presbyteris futuris in ea Canonicis, ac duodecim Manſionariatus, pro totidem Presbyteris futuris in ea Manſionariis, necnon octo ſine cura, perſonalem tamen reſidentiam requirentes, Cappellanias, pro totidem Presbyteris futuris in ea Cappellanis, ut infra, nominandis; cum Capitulo, Stallo, Menſa Capitulari, Arca, Burſa, & Sigillo communibus, ac omnibus & ſingulis aliis Capitularibus ſignis, & inſigniis, aliis Metropolitanis Eccleſiis, earumque Capitulis de jure, uſu, conſuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen ex indulto, ſeu privilegio particulari, competentibus; quique Præpoſitus, ac Decanus, & Primicerius, necnon Canonici prædicti Capitulum inter ſe conſtituant; ac tàm ipſi, quàm Manſionarii, & Cappellani hujuſmodi apud dictam Eccleſiam perſonaliter reſidere, & io ea ſingulis diebus, ac debitis temporibus, horas Canonicas, ac Majorem, ſeu Conventualem, & alias Miſſas, cæteraque Divina Officia ſolita & conſueta, cum debita mentis attentione, ſervataque Eccleſiaſtica diſciplina; ac infraſcriptis ordine & præcedentia omninò ſervatis, videlicet quod Præpoſitus ſemper primum, Decanus ſecundum, & Primicerius tertium, locos habeant; deinde juxta antianitatem majorem, ſeu priorem electionem, aut nominationem in Canonicos, Manſionarios, & Cappellanos hujuſmodi, viginti quatuor Canonici, & ſucceſſivè duodecim Manſionarii, & octo Cappellani prædicti ſuccedant; qui Manſionarii, & Cappellani nunquam de Gremio Capituli cenſeri debeant, minuſque vocem, aut votum in Capitulo, ac Seſſionibus Capitularibus habere valeant; omnes vero Archiepiſcopo Utinenſi pro tempore exiſtenti, prout in aliis Cathedralibus & Metropolitanis Eccleſiis practicari ſolet, inſervire teneantur, pſallere, decantare, recitare, & reſpectivè celebrare, & aliàs dictæ Eccleſiæ in Divinis

Ordo præcedendi inter eos.

lauda-

laudabiliter deſervire debeant, & teneantur, dicta Apoſtolica auctoritate, etiam perpetuò erigimus, & inſtituimus.

Archiepiſcopali Menſæ redditus aſſignantur.

§. 4. Illis autem ſic erectis, & inſtitutis, pro menſarum Archiepiſcopalis & reſpectivè Capitularis prædictæ Eccleſiæ, necnon Archiepiſcopatus Utinenſis hujuſmodi, videlicet infraſcriptam ſummam octo millium trecentorum, & ſexdecim Ducatorum monetæ Venetæ, ei ut infra aſſignandam, & Præpoſituræ, ac Decanatus, & Primiceriatus, ac viginti quatuor Canonicatuum, totidemque Præbendarum, & duodecim Manſionariatuum, necnon octo Cappellaniarum, ut præfertur, erectorum, & erectarum, hujuſmodi reſpectivè dote, illumque, ac illos, & illas pro tempore reſpectivè obtinentium congrua ſuſtentatione, ac onerum eis pro tempore reſpectivè incumbentium ſupportatione, omnia & ſingula fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta univerſa, tàm ad prædictam olim Patriarchalem Aquileienſem Eccleſiam per Nos, ut præfertur ſuppreſſam, & extinctam, in Dominio Veneto exiſtentia, quàm ad prædictam Collegiatam Eccleſiam Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præfertur, erectam quomodolibet ſpectantia, & pertinentia: ita tamen ut Menſæ Archiepiſcopalis Utinenſis redditus annui ſint in octo mille tercentum & ſexdecim Ducatis monetæ Venetæ prædictæ, ad rationem Librarum ſex, & ſolidorum quatuor pro quolibet Ducato hujuſmodi, licet redditus Menſæ Patriarchalis Eccleſiæ Aquilejenſis prædictæ in ſolis ſeptem millibus quingentis nonaginta ſeptem Ducatis ſimilibus conſiſterent, attento quod prædicti Dux & Reſpublica Venetiarum, ad faciendam Nobis rem gratam, auxerunt redditus prædictæ Menſæ Archiepiſcopalis Utinenſis in ducatis ſeptingentis novendecim ſimilibus, quo intuitu etiam Dux, & Reſpublica prædicti continuabunt favore Sacriſtiæ prædictæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ annuam præſtationem trecentorum & ſexdecim Ducatorum ſimilium, quæ priùs præſtabatur Sacriſtiæ prædictæ Patriarchalis Eccleſiæ Aquileienſis.

Item cuilibet Præbendæ, Officio, ac Beneficio in Archiepiſcopali Eccleſia erectis.

§. 5. Præpoſito verò ſeptingenti ſexaginta, & Decano ſexcenti quinquaginta, ac Primicerio quingenti ſeptuaginta, ſingulis verò ex viginti quatuor Canonicatibus trecenti quinquaginta quinque, ac ſingulis ex duodecim Manſionariis centum octoginta ſeptem ducati monetæ Venetæ prædictæ, cum dimidio alterius ducati paris, necnon ſingulis ex octo Cappellanis pro tempore exiſtentibus prædictis, octoginta octo ducati ſimiles cum tribus quartis alterius ducati paris annuatim aſſignentur, eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuò applicamus, & appropriamus; ita quod liceat futuris Archiepiſcopo Utinenſi, ac Præpoſito, & Decano, ac Primicerio, & viginti quatuor Canonicis, ac duodecim Manſionariis, & octo Cappellanis prædictæ Eccleſiæ pro tempore exiſtentibus, illorum omnium fructuum, reddituum, jurium, obventionum, & emolumentorum veram, realem, & actualem poſſeſſionem per ſe, vel alium, ſeu alios, eorum, ac dictarum Menſarum Archiepiſcopalis, & reſpectivè Capitularis nominibus, propria auctoritate, liberè apprehendere, & apprehenſam perpetuò retinere, fructus quoque, redditus, & proventus hujuſmodi, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque percipere, exigere, levare, ac in eorum, & Menſarum Archiepiſcopalis, & reſpectivè Capitularis hujuſmodi uſus, & utilitatem convertere, cujuſvis licentia deſuper minimè requiſita.

Portio redditus Menſæ Archiepiſcopalis percipienda ex perpetua

Commenda Monaſterii S. Petri de Roſacio.

§. 6. Præterea, attenta diſmembratione, ac ſeparatione fructuum ex Bonis in Veneto Dominio exiſtentibus ad Monaſterium Abbatiam nuncupatum Sancti Petri de Roſacio Ordinis Sancti Benedicti olim Aquileienſis Diœceſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, quod Dilectus ſimiliter Filius noſter Angelus Maria prædictæ S. R. E. Cardinalis Quirini nuncupatus, modernus Epiſcopus Brixienſis, in Commendam ad ſui vitam ex conceſſione & diſpenſatione Apoſtolicis ad præſens obtinet, quodque in ſimilem Commendam ex pari conceſſione Apoſtolica ad vitam obtineri conſuevit, ſpectantium, & pertinentium, in actu erectionis Eccleſiæ Archiepiſcopalis Goritienſis per Nos, ut præfertur, factis, ex tunc, & cum primum illud per ceſſum, etiam ex cauſa permutationis, vel deceſſum, ſeu privationem, aut quamvis aliam dimiſſionem, vel amiſſionem dicti Angeli Mariæ Cardinalis & Epiſcopi, aut alio quovis modo ex ejus perſona, Commenda prædicta ceſſante, vacare contigiſſet, firmo remanente Titulo Commendæ; cujus Monaſterii taxa in libris Cameræ Apoſtolicæ deſcripta ad centum octoginta tres Florenos auri, cum uno tertio alterius Floreni ſimilis, pro parte ad Menſam Archiepiſcopalem Utinen. prædictam ſpectante, quæ ab Archiepiſcopo Utinenſi pro tempore exiſtente, utpotè in proviſione Eccleſiæ Archiepiſcopalis ſolvenda, in litteris Apoſtolicis Commendæ ejuſdem Monaſterii deſuper expediendis perſolvi non debebit, attento quod taxa Eccleſiæ Utinenſis ad mille Florenos auri, comprehenſis dictis centum octoginta tribus Florenis hujuſmodi cum uno tertio alterius Floreni paris, in prædictis libris, ut accepimus, deſcripta reperitur; quodque Monaſterium, quia redditus ex Bonis in Veneto Dominio exiſtentibus habet, Utinenſis Diœceſis denominari, ac Archiepiſcopis Utinenſibus pro tempore exiſtentibus, & non aliis perſonis, in Commendam, Apoſtolica auctoritate concedi, & aſſignari debeat, cum denominatione, ſeu titulo ejuſdem S. Petri de Roſacio, ut præfertur, etiam factis, quas dicta Apoſtolica auctoritate confirmamus; eoſdem fructus ſic diſmembratos, & ſeparatos, & ad ſummam duorum millium ducatorum ſimilium annuatim aſcendentes, eidem Menſæ Archiepiſc. Utinenſi, cujus favore annuatim ſolventur, ut adimpleatur ſumma octo millium trecentorum, & ſexdecim ducatorum hujuſmodi quotannis Archiepiſcopo Utinenſi pro tempore exiſtenti a publica Capſa Utinenſi, ſeu alia Reipublicæ prædictæ, donec & quouſque tradantur fundi & ſtabilia, quæ ſint dicti annui redditus, nitidi, & liberi ab omnibus expenſis; & quatenus prædictus Daniel Cardinalis & Patriarcha eidem Angelo Mariæ Cardinali & Epiſcopo præmoriatur, tunc Dux, & Reſpublica prædicti ſubminiſtrabunt bis mille Ducatos annuos ſimiles Archiepiſcopo Utinenſi pro tempore exiſtenti, donec tamen & quouſque prædictum Monaſterium per dicti Angeli Mariæ Cardinalis & Epiſcopi ceſſum, vel deceſſum, aut alio quovis modo, ex ejus perſona, Commenda prædicta ceſſante, vacare contigerit.

Proventus Capitularis Menſæ deſignantur, & unde ſint colligendi.

§. 7. Pro Capitulo verò, & omnibus Capitularibus prædictæ Eccleſiæ in Archiepiſcopalem, ut præfertur, erectæ, omnes & ſingulos redditus cujuſcumque generis, & ſpeciei, cum omnibus juribus, & actionibus, ac unionibus Beneficiorum Eccleſiaſticorum, tàm Capituli olim Patriarchalis Eccleſiæ Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, quam prædictæ Collegiatæ Eccleſiæ S. Mariæ Majoris in Archiepiſcopalem, ut præfertur, erectæ, ad tredecim mille & quadringentos ducatos ſimiles in totum annuatim aſcendentes, non deductis oneribus, itaut, facta diſtributione inter ſingulos, ut ſupra, ſupereſſe debeant annuatim ſexaginta ducati pares in ſalarium Acolytorum, qui prædictæ Eccleſiæ inſervient, erogandi, Apoſtolica auctoritate prædicta ſimiliter perpetuò applicamus & appropriamus: ad prædictam itidem Eccleſiam in Archiepiſcopalem, ut præfertur erectam, omnia & ſingula

Anniverſaria, & onera Miſſarum, ac Officia, habentia fundos, & redditus in ditione Veneta, ſimiliter perpetuò transferimus, in eaque celebrari mandamus.

§. 8. Inſuper quod ſemper, & quandocumque Archiepiſcopalis Eccleſia Utinenſis per Nos, ut præfertur, erecta, Paſtoris ſolatio deſtituta fuerit, ad illam Archiepiſcopus Utinenſis pro tempore, ut infra, nominandus teoeatur ad ſolutionem taxæ a Collegio Venerabilium Fratrum Noſtrorum prædictæ S. R. E. Cardinalium ſtatutam, tam ratione prædictæ Eccleſiæ Utinenſis, quàm ratione prædicti Monaſterii Sancti Petri de Roſacio, in parte, ut ſupra, Menſæ Archiepiſcopali Utinenſi prædictæ aſſignata, quin teoeatur ad utriuſque taxæ ſolutionem prædictus Daniel Cardinalis & Patriarcha, quem Nos, abſque alia de ejus perſona Eccleſiæ Utioenſi prædictæ de novo facienda proviſione, & præfectione, in Archiepiſcopum Utinenſem declaramus, ipſumque eidem Eccleſiæ Utinenſi præfectum fuiſſe & eſſe volumus; & cum in Archiepiſcopum Utinenſem prædictum ſucceſſerit Venerabilis Frater Noſter Bartholomæus Gradenigo modernus Epiſcopus Thiatirenſis in partibus Infidelium, ex nunc pro tunc a Duce & Republica prædictis ad illam nominatus, quatenus tamen in actu, quo ipſe aliàs prædicto Danieli Cardinali & Patriarchæ Coadjutor perpetous, & irrevocabilis io regimine & adminiſtratione dictæ olim Patriarchalis Eccleſiæ Aquileienſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, cum futura in illa ſucceſſione, Apoſtolica auctoritate prædicta conſtitutus & deputatus fuit, jura & emolumenta eiſdem Collegio, & Cameræ Apoſtolicæ debita perſolverit, & non aliàs, qood in actu expeditionis ſuarum novarum Litterarum Apoſtolicarum Coadjutoriæ, teneatur taotùm ad ſolutionem taxæ prædicti Monaſterii Sancti Petri de Roſacio, pro qoa taxa præſtare debeat prædicto Collegio, & Cancellariæ Apoſtolicæ idoneam cautionem, eadem Apoſtolica auctoritate declaramus.

§. 9. Præterea eiſdem futuris, & pro tempore exiſteotibus Eccleſiæ Utinenſis Archiepiſcopo, Capitulo, & Canonicis, & Dignitates prædidas obtinentibus, ut ipſi capitulariter congregati, pro dictæ Eccleſiæ Utinenſis, ac illius Menſæ Capitularis, Sacriſtiæ, & Fabricæ, earumque rerum, & bonorum, tam ſpiritualium, quàm temporalium proſpero, feliciqne ſtatu, regimine, gubernio, & directione, ac onerum eis pro tempore reſpectivè incumbentium ſupportatione, Miſſarum, Horarum Canonicarum diuroarum, & nocturnarum, aliorumque Divinorum Officiorum, Proceſſiooum, Funeralium, & Anniverſariorum celebratione, ac de Dignitatibus, Canonicatibus, & Præbendis, ac Manſionariis, & Cappellaniis prædictis, aliiſque Miniſteriis Eccleſiaſticis inibi pro tempore providendorum receptione, & admiſſione, perſonali reſidentia, diſtributionum etiam quotidianarum, & emolumentorum quorumcumque repartitione, & adminiſtratione, pœnarum per abſentes, ac Divinis Officiis, & Functionibus ſuis loco & tempore non interesſentes, ſeu onera, & miniſteria eis reſpectivè incumbentia ſubire negligentes, incurrendarum impoſitionem, atque incurſum, ſingulorum præſentiis & abſentiis notandis, cæremoniis, & ritibus io prædicta Eccleſia, illiuſque Choro, Capitulo, Proceſſiooibus, & aliis actibus ſervandis, necnon illius Miniſtris deputandis & amovendis, ſalariis, & ſtipendiis eorum cuilibet aſſignandis, & quibuſvis aliis rebus, in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſariis & opportunis, quæcumque Statuta, Ordinationes, Capitula, & Decreta, licita tamen, & honeſta, ac ſacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis, & Conſtitutionibus Apoſtolicis non contraria, condere & edere, conditaque & edita, pro temporum & rerum variatione, & qualitate, mutare, limitare, corrigere, declarare, & interpretari, ac in meliorem formam redigere, ſeu alia de novo etiam ex integro, de conſenſu tamen ſemper Archiepiſcopi Utinenſo pro tempore exiſtentis, condere, & per eos, ad quos pro tempore ſpectabit, ſub pœnis in contrafacientes ſtatuendis, obſervari facere liberè & licitè valeant, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, poteſtatem, & auctoritatem, eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuo concedimus, & impertimur.

Dignitates, Canonici, & Manſionarii peculiaribus inſignibus, & conjunctis juribus, ac privilegiis decorantur.

§. 10. Ulterius futuris prædictæ Eccleſiæ Præpoſito, & Decano, ac Primicerio, & vigintiquatuor Canonicis, necnon duodecim Manſionariis prædictis, eorumque in Præpoſitura, ac Decanatu, & Primiceriato, & ſingulis Canonicatibus, & Præbendis, necnon Manſionariatibus hujuſmodi ſucceſſoribus reſpectivè pro tempore exiſtentibus, ut ipſi, Præpoſitus videlicet, ac Decanus, & Primicerius, ac viginti quatuor Canonici prædicti, Cappam magnam violacei coloris, pellibus armellinis ſubſutam, & Rocchettum; Manſionarii verò prædicti Almutiam, tàm in prædicta Eccleſia, quàm extra eam, & tàm io Proceſſionibus, quàm aliis actibus, & functionibus quibuſcumque, publicis & privatis, etiam extra Civitatem Utinenſem prædictam, ac ubique locorum, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Univerſalibus, Generalibuſque Conciliis, ac etiam in præſentia dictorum Venerabilium Fratrum Noſtrorum prædictæ S. R. E. Cardinalium, etiam de Latere Legatorum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Ordinarii etiam proprii, ac aliorum quorumcumque, ac etiam in ipſius Eccleſiæ Choro, & Capitulo, quibuſvis anni temporibus, & diebus, deferre & geſtare, illiſque reſpectivè uti, liberè, & licitè poſſint, & valeant; eiſdem quoque Præpoſito, & Decano, & Primicerio, & vigintiquatuor Canonicis, necnon duodecim Manſionariis pro tempore exiſtentibus prædictis, ut ipſi, eorumque Officiales, & Miniſtri, ac reſpectivè bona, proprietates, & jura quæcumque, omnibus & ſingulis, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, præeminentiis, antelationibus, conceſſionibus, indultis, favoribus, & gratiis, quibus aliarum ſimilium Archiepiſcopalium, & Metropolitanarum Eccleſiarum illarum partium, Capitula, Dignitates, Canonicatus & Præbendas, ac Manſionariatus io eis obtinentes, eorumque Officiales, & Miniſtri, ac bona, jura, res, & proprietates, de jure, uſu, conſuetudine, privilegio, aut aliàs quomodolibet, non tamen titulo oneroſo, aut ex indulto, ſeu privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, ſimiliter & pariformiter, ac æque priocipaliter, & abſqoe ulla prorſus differentia, dummodo tamen illa ſint in uſu, & non revocata, nec ſub aliqua revocatione comprehenſa, ſacriſque Canonibus, prædicti Concilii Tridentini Decretis, ac Conſtitutiooibus, & Ordinationibus Apoſtolicis prædictis non repugnent, uti, frui, potiri, & gaudere liberè & licitè etiam poſſint, & valeant, perinde ac ſi eis nominatim & expreſsè conceſſa fuiſſent, eadem Apoſtolica auctoritate etiam perpetuò concedimus, & iodulgemus.

Jus nominandi Archiepiſcopum, Decanum, Primicerii, & duodecim Canonicos, reſervatur Venetæ Reipublicæ.

§. 11. Et ſuper, attentis Ducis & Reipublicæ prædictorum erga Sanctam Sedem particularibus meritis, eiſdem Duci & Reipublicæ jus nominandi ad prædictam Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, quoties eam pro tempore quomodolibet, non tamen per obitum apud Sedem Apoſtolicam prædictam, Paſtoris ſolatio deſtitui contigerit, Perſonam idoneam, per Nos & Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, ad

nomi-

nominationem hujuſmodi, eidem Eccleſiæ Utinenſi in Archiepiſcopum præficiendam; necnon ad Decanatum, & Primiceriatum, & duodecim ex dictis vigintiquatuor Canonicatibus & Præbendis, per Nos, ut præfertur, erectis hujuſmodi, certis Sanctorum nominibus, ut infra, deſignandos, quandocumque & quotieſcumque illos & illas de cætero, quibuſvis modis, & ea quorumcumque perſonis, etiam Noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, ſeu quorumvis prædictæ S. R. E. Cardinalium etiam tunc viventium familiaribus, & continuis Commenſalibus, ſeu Romanæ Curiæ Officialibus, aut aliàs reſervationem & affectionem inducentibus, ſeu per liberas, etiam ex cauſa permutationis, reſpectivè reſignationes de illis in Romana Curia prædicta etiam in Noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis manibus, vel extra eam quomodolibet reſpectivè factas & admiſſas, aut aſſequutionem aliorum Beneficiorum Eccleſiaſticorum quavis auctoritate collatorum, ſeu illos & illas pro tempore reſpectivè obtinentium in aliquo ex Menſibus Nobis & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, ac eidem Sedi Apoſtolicæ reſervatis, deceſſum, aut quamvis aliam dimiſſionem, amiſſionem, privationem, Religionis ingreſſum, & Profeſſionis in ea emiſſionem, Matrimonii contractum, aut aliàs quomodocumque, & qualitercumque, non tamen per obitum apud Sedem Apoſtolicam prædictam, vacare contigerit, Perſonas itidem idoneas, in Decanatu, ac Primiceriatu, ac duodecim ex dictis viginti quatuor Canonicatibus & Præbendis per Nos, ut præfertur, erectis hujuſmodi, per Ordinarium Loci reſpectivè inſtituendas, ſimili Apoſtolica auctoritate perpetuò reſervamus, concedimus, & aſſignamus. Necnon Jus nominandi hujuſmodi, tam ad dictam Eccleſiam Utinenſem, quàm ad Decanatum, & Primiceriatum, ac duodecim ex dictis viginti quatuor Canonicatibus & Præbendis, ut præfertur, erectis hujuſmodi, Regium exiſtere, eiſdemque Duci & Reipublicæ ſemper & perpetuo competere, illudque vim, effectum, naturam, ſubſtantiam, eſſentiam, qualitatem, validitatem, & roboris firmitatem Juris nominandi Regii hujuſmodi, obtinere, ac, uti tale, ſub quacumque derogatione, etiam cum quibuſvis prægnantiſſimis & efficaciſſimis clauſulis, & decretis, in quacumque diſpoſitione, etiam per viam Conſtitutionis, Legis, Regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ, aut aliàs quomodocumque facta, nullatenus comprehendi, neque illi ullo unquam tempore, & ex quavis cauſa, derogari poſſe, neque debere, ac Collationes, proviſiones, & quaſvis alias diſpoſitiones de Decanatu & Primiceriatu, ac duodecim ex viginti quatuor Canonicatibus & Præbendis, ut præfertur, erectis hujuſmodi, abſque Ducis & Reipublicæ prædictorum conſenſu, ſeu nominatione, pro tempore factas, proceſſuſque deſuper habendos, & inde ſequenda quæcumque, nulla, & invalida, nulliuſque roboris vel momenti fore & eſſe, ac pro nullis & infectis haberi, nec jus, aut coloratum titulum poſſidendi cuiquam per illa tribui poſſe, decernimus.

Aliud jus nominandi ad certum Canonicatum, & Præbendam Capitulo reſervatum.

§. 12. Capitulo verò & Canonicis prædictæ Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præfertur, erectæ, Jus nominandi ad Canonicatum, & *Maſolini* nuncupatam Præbendam, ex dictis vigintiquatuor Canonicatibus & Præbendis per Nos, ut præfertur, erectis; utpote ſemper conſiderandus ex fundatione, vel dotatione, de Jurepatronatus Laicorum, quoties illos quovis modo, & ex cujuſvis perſona, non tamen per obitum apud Sedem prædictam, vacare contigerit, perſonam idoneam ab eiſdem Capitulo & Canonicis in illis inſtituendam, ſimiliter perpetuo reſervamus, concedimus, & aſſignamus.

Proviſio ſeu reſpectivè Inſtitutio in Præfatis Dignitatibus, & Canonicatibus Juriſpatronatus Reipublicæ, quomodo moderanda.

§. 13. Sed ne ex prædicta reſervatione Juris nominandi Duci & Reipublicæ prædictis, ut præfertur, conceſſa, tantum oriatur præjudicium prædictæ Cancellariæ Apoſtolicæ; decernimus & declaramus, quod tam Decanatûs, quàm Primiceriatûs, & duodecim ex vigintiquatuor Canonicatibus & Præbendis, ut præfertur, erectis hujuſmodi, vacationibus extra prædictam Curiam in Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris menſibus quovis modo pro tempore occurrentibus; ad illos & illas a Duce & Republica præfatis nominati, exhibere debeant eorum nominationem in Dataria Apoſtolica, & ſubinde Apoſtolicas Litteras, cum expreſſione fructuum in viginti quatuor Ducatis auri de Camera, in Cancellaria Apoſtolica expedire teneantur. Vacationibus autem præfatis in aliis ſex, Februarii videlicet, ac Aprilis, & Junii, ac Auguſti, & Octobris, nec non Decembris menſibus occurrentibus, ad illos & illas nominati, Patentales litteras eorum inſtitutionis ab Archiepiſcopo Utinenſi pro tempore exiſtente reportare debeant. Litteræ autem Apoſtolicæ collationis prædictæ Præpoſituræ, quæ, utpote Dignitatis poſt Pontificalem majoris exiſtentis, ſemper ad Sedem Apoſtolicam prædictam pertinebit, cum expreſſione pariter illius fructuum in viginti quatuor ducatis auri de Camera expediantur.

Quid de Canonicatibus liberæ collationis.

§. 14. Idemque ſervabitur in litteris Apoſtolicis collationis aliorum undecim Canonicatuum, totidemque Præbendarum, ut præfertur, erectorum & erectarum hujuſmodi, quorum, tamquam liberæ collationis exiſtentium, collatio facienda erit a Nobis, ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, vel ab Archiepiſcopo Utinenſi pro tempore exiſtente, ad formam Regularum ejuſdem Cancellariæ Apoſtolicæ. Et quoad duodecim Manſionariatus, ac octo Cappellanias, ut præfertur, erectos & erectas hujuſmodi, utpote de ſui natura ad nutum amovibiles, prædictis Capitulo & Canonicis dictæ Eccleſiæ Jus eligendi libere Manſionarios & Cappellanos, quo priùs potiebantur Capitulum & Canonici præfatæ Patriarchalis Eccleſiæ Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, necnon ejuſdem Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præfertur, erectæ, juxta antiquam conſuetudinem; quodque cura animarum dilectorum Filiorum Parochianorum ejuſdem Eccleſiæ Utinenſis penes Capitulum & Canonicos præfatæ Eccleſiæ Utinenſis remaneat, exercenda tamen per unum & alterum Vicarios ab eiſdem Capitulo & Canonicis nominandos, & ad eorum nutum amovibiles, ſimiliter reſervamus, concedimus, ac reſpectivè declaramus.

Deque Manſionariis, & Cappellanis.

Cura animarum actualis, & habitualis penes quos.

Archiepiſcopo, cum conſenſu Capituli, reſervatur diſtinctio Præbendarũ in Presbyterales, Diaconales, & Subdiaconales, ac deſignatio Theologalis, & Pœnitentiariæ.

Indemnitati conſulitur nonnullorũ Canonicorũ, & Presbyterorum extinctæ Patriarchalis, & Collegiatæ in Metropolitanam erectæ.

§. 15. Denique, quod prædictus Daniel Cardinalis & Patriarcha, necnon pro tempore exiſtens Archiepiſcopus Utinenſis, de Conſilio Capituli, & Canonicorum prædictæ Eccleſiæ Utinenſis, diſtinguere, ſeu declarare debeat Præbendas Canonicales hujuſmodi Presbyterales, Diaconales, & Subdiaconales, necnon, ad præſcriptum Concilii Tridentini prædicti, etiam Theologalem, & Pœnitentiariam Præbendas ejuſdem Eccleſiæ Utinenſis, ut præfertur, erectæ, prævio concurſu conferendas: Quodque cum juſtum non ſit, quod remaneant totaliter expoliati nonnulli ex antiquis Canonicis, Manſionariis, & Cappellanis tam præfatæ Patriarchalis Eccleſiæ Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, quàm ejuſdem Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præfertur, erectæ, quibus locus eſſe non poteſt, attento determinato numero Præbendarum in prædicta Archiepiſcopali Eccleſia; onus eſſe debeat ejuſdem Eccleſiæ Utinenſis Capituli & Canonicorum

dictis Presbyteris Congruam præbere, vita eorum naturali durante, vel donec ipſi aliter provideantur, qua ſeſe ſuſtentare valeant, & quatenus aliqua emergeret difficultas ſuper aſſignatione præfatæ Congruæ per Capitulum & Canonicos prædictos, ut præfertur, præſtandæ, quod idem Daniel Cardinalis & Patriarcha illam pro ſuo arbitrio prudenter componere, & concordare; prout etiam decernere quantitatem diſtributionum a ſolis intereſſentibus Choro perſonaliter lucrandarum, valeat; quodque, quoad eam Diœceſis Aquilejenſis partem in Civitate, & Diœceſi Veronenſi exiſtentem, hæc ut prius, remanere debeat ſubjecta præfato Danieli Cardinali Patriarchæ, vita ejus naturali durante; neque hoc intermedio tempore omittemus omnem opportunam capere providentiam in eo quod reſpiciet futurum tempus; & ſi dictus Daniel Cardinalis & Patriarcha è vivis decederet, quod Deus avertat, antequam capta fuiſſet dicta providentia, exequenda, ut ſupra, poſt obitum præfati Danielis Cardinalis & Patriarchæ, ne Capitulum Veronenſe, ac Monaſterium Sanctæ Mariæ in Organo nuncupatæ Sancti Benedicti, ſeu alterius Ordinis, & aliæ Eccleſiæ in Civitate, & Suburbiis Veronenſibus poſitæ, olim Patriarchatui Aquilejenſi per Nos, ut præfertur, ſuppreſſo & extincto ſubjectæ, ullo unquam tempore ſint ſine capite, & ne via aperiatur inconvenientibus ex cauſa prætenſionum bene notarum Capituli & Canonicorum Eccleſiæ Veronenſis ſuper aliquibus Eccleſiis, & Monaſteriis; ex nunc pro tunc decernimus, Venerabilem Fratrem Noſtrum Epiſcopum Veronenſem, uti Apoſtolicum Delegatum, exercere debere ſuper Capitulo, & Canonicis Eccleſiæ Veronenſis prædictæ, & Monaſterio præfato, aliiſque Eccleſiis prædictis omnem eam juriſdictionem, ſi, & quam hactenùs exercuerunt Patriarchæ Aquilejenſes, uſque dum fuerit examinatum a Sancta Sede totum id, quod opus eſt examinari, ut rectum judicium dari poſſit ſuper prætenſionibus, ne dum Epiſcopi, verum etiam Capituli, & Canonicorum Eccleſiæ Veronenſis prædictorum, ſimiliter declaramus.

§. 16. Præſentes quoque litteras ſemper & perpetuò validas & efficaces eſſe, & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, nec ullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, ſeu invaliditatis vitio, vel intentionis Noſtræ, aut alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, in jus, vel controverſiam vocari, aut adverſus illas quodcumque juris, vel facti, aut gratiæ, vel juſtitiæ remedium impetrari poſſe; nec illas ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus etiam per Nos, & Sedem Apoſtolicam prædictam, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam conſiſtorialiter pro tempore factis, & faciendis, comprehendi, vel confundi; ſed tamquam ad Fidei Catholicæ exaltationem, Divinique cultus incrementum, & animarum ædificationem & ſolatium, factas & emanatas, ſemper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum & validiſſimum ſtatum reſtitutas, repoſitas, & plenariè reintegratas, ac de novo, etiam ſub quacumque poſteriori data, per futuros, & pro tempore exiſtentes Archiepiſcopum, & Capitulum, & Canonicos Utinenſis prædictos, ac alios, quorum favorem eædem præſentes litteræ quomodolibet concernunt, quandocumque eligenda, conceſſas, validaſque fore & eſſe, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere; & ſic ab omnibus cenſeri; & ita per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, & quoſlibet alios quavis prærogativa & privilegio fungentes, ac honore & præeminentia fulgentes, ſublata eis, ac eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, in quavis cauſa & inſtantia judicari & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his a quoquam &c. irritum & inane motu pari ſimiliter decernimus.

Ampliſſima derogatio contrariis quibuſcumque.

§. 17. Non obſtantibus &c. quibuſvis etiam in Synodalibus, Provincialibus, Univerſalibus, & Generalibus Conciliis editis vel edendis, ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Noſtris, & Cancellariæ prædictæ Regulis, de jure quæſito non tollendo, ac de gratiis adinſtar non concedendis, & de exprimendo vero annuo valore, nec non Lateranenſis Concilii noviſſimè celebrati, uniones, & applicationes perpetuas, niſi in caſibus à jure permiſſis fieri prohibentis, & quatenus opus ſit, præfatæ Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præfertur erectæ, etiam juramento &c. roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis, quibuſvis Superioribus & Perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque & aliis Decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam conſiſtorialiter, aut aliàs quomodolibet etiam pluries ac iteratis vicibus conceſſis, confirmatis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, aliàs de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia etiam exquiſita & peculiaris forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, ac inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium & ſingulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè, ac latiſſimè, & pleniſſimè, harum quoque ſerie, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine paribus, derogamus, contrariis quibuſcumque. *Et poſt alia.*

Sanctio pœnalis.

§. 18. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam Noſtrarum abſolutionis, ſuppreſſionis, extinctionis, erectionis, inſtitutionis, conceſſionis, diſmembrationis, ſeparationis, aſſignationis, unionum, confirmationis, declarationis, applicationis, annexionis, incorporationis, facultatum impertionis, Indulti Juris nominandi, reſervationis, extenſionis, Decreti, mandati &c., & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, &c. incurſurum.

Dat. 19. Januarii 1753. Pont. 13.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, quartodecimo Kal. Februarii, Pontificatus Noſtri Anno Terttiodecimo.

Expedita in Cancellaria Apoſtolica.

India-

X.

Indiarum Orientalium Vicariis Apoſtolicis Epiſcopis, non habentibus Epiſcopum Coadjutorem cum futura Succeſſione, nec Vicarium Generalem, injungitur, ut ſibi conſtituant Vicarium Generalem, cui ampliſſimæ facultates in caſu obitus Vicarii Apoſtolici, a Pontifice conceduntur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pontificis ſollicitudo in omnes etiam longe diſſitas Eccleſias.

EX ſublimi hac Sacroſancti Apoſtolatus ſpecula, in qua per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam plane immerentes præſidemus, impoſitam imbecillitati noſtræ omnium Eccleſiarum ſollicitudinem, & omnium animarum Jesu Christi Sanguine redemptarum procurationem aſſiduè cogitantes, advigilare, ac providere adnitimur, ut opportunas Apoſtolicæ charitatis poteſtatiſque noſtræ partes, in Regionibus præſertim, & Provinciis ab Europa tam longè diſſitis, quoad Nobis integrum eſt, deſiderari minimè patiamur.

Vicarii Apoſtolici Epiſcopum Coadjutorem non habentes jubentur aſſumere Vicarium Generalem.

§. 1. Quoniam autem non ſine graviſſima Pontificii animi noſtri moleſtia accepimus, ſæpe accidiſſe, aliquem ſcilicet ex Vobis, Venerabiles Fratres, iſtarum Indiarum Orientalium Apoſtolicis Vicariis, Epiſcopali titulo, & charactere inſignitum, ſed ſine Coadjutore cum futura ſucceſſione, viam univerſæ carnis ingreſſum, ad repoſitam in Cœlis coronam Apoſtolicis laboribus paratam evolaſſe, ac neminem, qui Ordinariam pro defuncto Vicario Apoſtolico juriſdictionem exerceret, repertum, aut deputatum fuiſſe: Hinc eſt, quod omnibus, & ſingulis Vicariis Apoſtolicis hujuſmodi injungimus, & mandamus, ut qui neque Epiſcopum Coadjutorem cum futura ſucceſſione, neque Vicarium, ex Clero ſive ſæculari, ſive regulari, Generalem habent, ſtatim atque ad unumquemque eorum præſentium noſtrarum litterarum certa notitia pervenerit, deputent Vicarium ex Clero ſive ſæculari, ſive regulari Generalem, habilem tamen, atque idoneum, qui eveniente cujuſvis Apoſtolici Vicarii ſine Coadjutore cum futura ſucceſſione obitu, tanquam Apoſtolicæ hujus Sanctæ Sedis Delegatus, teneatur aſſumere, & obire regimen, & gubernium Apoſtolici Vicariatus, uſque ad captam ejuſdem Vicariatus Apoſtolici hujuſmodi poſſeſſionem a novo Vicario Apoſtolico, quem eadem hæc Sancta Sedes conſtituerit, aut uſque ad quamcumque aliam ab ipſa Sancta Sede ineundam ordinationem.

Qui ipſis obeuntibus Vicariatus regimen aſſumat.

Ampliſſimæ deſignato Vicario facultates tribuuntur.

§. 2. Porrò Vicario Generali hujuſmodi per Apoſtolicum quemque Vicarium ſibi, ut præmittitur, deputando, Nos earumdem præſentium tenore, nunc pro tunc, Apoſtolica auctoritate noſtra concedimus, & tribuimus omnes, & ſingulas facultates perpetuis futuris temporibus valituras, quæ Vicariis Capitularibus cujuſvis Cathedralis Eccleſiæ, Sede vacante, ineſſe, & de jure competere dignoſcuntur. Præterea eidem Vicario Generali, poſt tamen Apoſtolici Vicarii obitum, concedimus, pariterque impertimur uſum, & exercitium earum facultatum, quibus utebatur, & gaudebat, dum viveret, defunctus Apoſtolicus Vicarius Epiſcopus; iis dumtaxat exceptis, quæ requirunt Ordinem, & Characterem Epiſcopalem, vel non ſine Sacrorum Oleorum uſu exercentur. Quandocumque verò neceſſitas urgeat, ſæpedicto Vicario Generali poteſtatem etiam indulgemus & damus, conſecrandi Calices, Patenas, & Altaria portatilia, cum Sacris Oleis omninò ab Epiſcopo benedictis.

Cohortatio ad Apoſtolicos Vicarios.

§. 3. Itaque, Venerabiles Fratres, ex Apoſtolicæ providentiæ auctoritatiſque noſtræ ratione, maximè ad procurandam ſalutem animarum conſentanea, a Nobis ſuſcepta, atque unicuique Veſtrum præcepta, animadvertite, quanta ſit Apoſtolici muneris unicuique Veſtrum injuncta cura: Atque eapropter ſatagite, ut per aſſiduos labores, vigilantiam paſtoralem, ſollicitudinemque contendatis, ne quiſpiam Chriſtifidelium Vobis commiſſorum, & de quibus ratio Supremo Paſtorum Principi Æterno Judici reddenda eſt, pereat; Sed potius, ut omnes æternam ſalutem conſequantur, ut Vobis merces veſtris meritis debita a juſto Remuneratore Deo tribuatur. Nos interim cœleſtis præſidii auſpicem Apoſtolicam Benedictionem, in Populos etiam veſtrarum Diœceſum & Provinciarum redundaturam, Fraternitatibus Veſtris peramanter impertimur.

Exemplorum fides.

§. 4. Volumus autem, ut earumdem præſentium litterarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, & a Congregationis Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei Præpoſitorum Præfecto, & Secretario pro tempore exiſtentibus ſubſcriptis, & Sigillo ejuſdem Congregationis munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. 26. Januarii 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXVI. Januarii MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimo tertio.

Cajetanus Amatus.

Cardinales Epiſcopos Suburbicarios, in propria Cappella ſui Palatii Romæ exiſtentis, non poſſe ſuis Subditis, præter primam Tonſuram, conferre Majores, vel Minores Ordines, niſi requiſito & præobtento Cardinalis Urbis Vicarii conſenſu.

Venerabili Fratri Noſtro, Fr. Joanni Antonio Epiſcopo Tuſculano S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupato, Noſtro in Urbe ejuſque diſtrictu Vicario Generali.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

AD audientiam Noſtram nuper admiſſa Fraternitas Tua nobis detulit, in hac ipſa Urbe, ſuperiore anno 1752. impreſſum Typis fuiſſe exiguum Tractatum *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis*, auctore Religioſo Viro æque pio, ac in Theologia Morali, & Canonica facultate verſato; eoque in Opuſculo fuiſſe affirmatum, licere Epiſcopis Suburbicariis in Sacellis ſuarum Ædium, quas Romæ incolunt, ſubditos ſuos Clericali Tonſura, & Minoribus Ordinibus initiare, non requiſito, aut obtento Fraternitatis Tuæ opportuno aſſenſu, ſeu neceſſaria licentia: Id autem tibi viſum eſſe Officii tui juribus detrahere. Quod quum Nobis etiam tunc viſum fuerit, multo magis in ſententia perſiſtendum duximus, poſtquam perlecto memorati Opuſculi *cap. 3. quaſt.* 12., ubi auctor quæſtionem hanc diſcutit, rem ipſam nobiſcum conſideravimus, atque perpendimus.

§. 1. Porrò ad ſententiam noſtram inconcuſſa ſtabilitate firmandam ſufficeret id, quod ex Tabularii tui monumentis eruitur, nimirum Cardinales Suburbicarios, quoties in Sacellis ſuarum Ædium cuiquam ex propriis ſubditis primam Clericalem Tonſuram Minoreſque Ordines conferre voluerunt, toties opportunam ad id licentiam a Cardinalibus Urbis Vicariis pro tempore exiſtentibus quæſiiſſe, & obtinuiſſe. Eſt enim in rebus omnibus magna conſuetudinis auctoritas; nec jure & recte plerumque agit, qui novitates inducit, aut inducendas ſuadet.

§. 2. Verùm rem ipſam penitiùs inveſtigantibus, occurrit perſpicuum Concilii Tridentini decretum *ſeſſ. 6. cap. 5. de Reform.* ubi hæc leguntur: *Nulli Epiſcopo liceat cujuſvis privilegii prætextu Pontificalia in alterius Diœceſi exercere, niſi de Ordinarii loci expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantùm:* indicta in Epiſcopum huic legi contrafacientem pœna Suſpenſionis ab exercitio Pontificalium; in Ordinatum verò Suſpenſionis ab Ordinum ſuſceptorum exercitio, ipſo jure incurrenda.

§. 3. In quo animadvertenda eſt (quod per tranſennam dictum intelligatur) Sacri Concilii ſeveritas; dum, ut Epiſcopo in aliena Diœceſi commoranti liceat Pontificalia exercere, non ſolum expreſſam Ordinarii Loci licentiam obtinendam decernit, ſed inſuper vetat, ne is Epiſcopus Pontificalia exerceat, præter quam in ſubditos ejuſdem Loci Ordinarii: *& in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantùm.*

§. 4. Quare ſi Decreti Litteræ ſtrictius inhæreas, ac proponatur exempli cauſa Epiſcopus Placentinus Bononiæ exiſtens, poſſet hic quidem, accedente expreſſa licentia Archiepiſcopi Bononienſis, Pontificalia exercere in Diœceſanos Bononienſes; ſed minime ipſi liceret, quantumvis eodem aſſentiente Archiepiſcopo, Pontificalia exercere in Mutinenſem quempiam, qui Epiſcopi ſui Dimiſſorialibus Litteris munitus, Bononiam acceſſiſſet.

XI. Che ai Cardinali Veſcovi Suburbicarj non ſia lecito il conferire oltre la Tonſura anche gli Ordini Minori, o Sacri a' loro Sudditi nella Cappella del proprio Palazzo di Roma, ſenza aver chieſta, ed ottenuta licenza dal Cardinal Vicario di Roma.

Venerabili Fratri Noſtro, Fr. Joanni Antonio Epiſcopo Tuſculano S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupato, Noſtro in Urbe ejuſque diſtrictu Vicario Generali.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Qual foſſe il motivo di ſcrivere la preſente lettera.

NELL' ultima udienza, che le dammo, Ella ci rappreſentò, eſſere ſtato ſtampato in Roma nell' anno paſſato 1752. un piccolo Trattato *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis*, da un Religioſo pio, e verſato nelle materie Morali, e Canoniche; ed eſſerſi in eſſo aſſerito, potere i Veſcovi Suburbicarj nelle Cappelle de ſuoi Palazzi, ne' quali abitano in Roma, conferire alli loro Sudditi la Tonſura, e gli Ordini Minori, ſenza aver chieſto, ed ottenuto da Lei il neceſſario aſſenſo, o ſia la neceſſaria licenza; e creder Ella ciò pregiudiziale al ſuo diritto. Ciò parve ancora a Noi, ed in queſto noſtro ſentimento ci ſiamo confermati, dopo aver letto l' indicato Autore *al cap. 3. quaſt.* 12., ove tratta la controverſia, e dopo avere anche conſiderata, ed eſaminata la materia.

Di quanta forza ſia l' oſſervanza nella preſente materia.

§ 1. Per iſtabilire queſt' aſſunto, baſterebbe il dire, che, per quanto ſi ricava dalla di Lei Segreteria, ogni volta, che i Cardinali Suburbicarj hanno voluto dare la Tonſura ed i Minori a qualche loro Suddito nelle Cappelle de' loro Palazzi, hanno chieſta dai Cardinali Vicarj di Roma *pro tempore*, ed ottenuta da eſſi l' opportuna licenza: valendo molto in tutte materie l'oſſervanza, ed avendo torto per lo più chi innova, o conſiglia ad innovare.

Decreto del Concilio di Trento intorno all' eſercizio de' Pontificali.

§. 2. Ma, entrando, come ſuol dirſi, nelle viſcere dell' affare, chiara è la diſpoſizione del Concilio di Trento alla *ſeſſ. 6. cap. 5. de Reform.*, ove così ſi legge: *Nulli Epiſcopo liceat cujuſvis privilegii prætextu Pontificalia in alterius Diœceſi exercere, niſi de Ordinarii loci expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantùm:* imponendo *ipſo jure* al Veſcovo contravveniente la Soſpenſione dall' eſercizio de' Pontificali, ed all' Ordinato quella dall' eſecuzione degli Ordini.

Senſo letterale del Decreto.

§. 3. Notabile (e ciò s' intenda detto *per tranſennam*) è il rigore del Sacro Concilio; mentre ad effetto, che il Veſcovo, che è nella Diœceſi di un' altro, poſſa eſercitare i Pontificali, non ſolo richiede l' eſpreſſa licenza dell' Ordinario del luogo: ma di più non vuole, che poſſa eſercitare i Pontificali, ſe non ſopra le perſone ſoddite dello ſteſſo Ordinario del luogo: *& in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantùm.*

Si ſpiega con un eſempio.

§. 4. In tal maniera che, ſtando ſtrettamente alla lettera, e ritrovandoſi per eſempio in Bologna il Veſcovo di Piacenza, potrebbe bensì queſti eſercitare i Pontificali ſopra i Bologneſi, eſſendovi l' eſpreſſa licenza dell' Arciveſcovo di Bologna; ma non potrebbe, anche colla licenza dello ſteſſo Arciveſcovo, eſercitare i Pontificali ſopra un Modeneſe venuto a Bologna colle Dimiſſorie del proprio Veſcovo.

Viene più benignamente interpretata dalla Congregazione del Concilio.

§. 5. Si è detto, che così dovrebbe eſſere, ſtando alla lettera del Concilio: *& in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantùm*: Sapendo però ancor Noi, aver creduto, e ſtabilito la Congregazione del Concilio, interprete dello ſteſſo, potere il Veſcovo, che è nella Dioceſi di un altro, colla di lui eſpreſſa licenza, non ſolo eſercitare i Pontificali ſopra i Sudditi del detto Veſcovo, ma anche, colla ſteſſa licenza, ſopra i Sudditi degli altri Veſcovi, venuti colle Lettere Dimiſſorie de' loro Ordinarj.

Riſoluzione della ſteſſa.

§. 6. Ecco la riſoluzione *del 1573. nel. lib. 1. de' Decreti pag. 85. a tergo: Proſper Vitalinus Epiſcopus Biſianenſis, requiſitus ab Archiepiſcopo Neapolitano, ut ejus nomine in illa Civitate Ordinationes habeat, & non ſolùm eidem Subditos, ſed aliarum quoque Diœceſum, ſi qui fortè advenerint, de licentia ſui Ordinarii expoſtulantes, Clericali charactere inſignire velit; ipſe quidem cupit illius morem gerere voluntati, ſed aliquantulum veretur, an id ſibi tutò facere liceat, ex Capite ultimo Seſſionis ſextæ de Reformatione. Sacra &c. cenſuit, licere, ſi illi, qui aliarum Diœceſum erunt, habuerint Litteras Dimiſſorias a ſuis Ordinariis*: il che anche ritroviamo confermato in una riſoluzione *de' 25. di Giugno 1599. lib. 9. Decretor. pag. 73. a tergo.*

Reſta però fermo, che nell' altrui Dioceſi non poſſono eſercitarſi i Pontificali ſenza l' eſpreſſa licenza dell' Ordinario del luogo.

§. 7. Il rigore poc' anzi riferito del Concilio di Trento, ancorche ammollito, e modificato dalle riſoluzioni della Congregazione, e dalla pratica ſuſſeguente, dimoſtra il ſavio contegno preſcritto al Veſcovo, che è nella Dioceſi di un altro, di non poter mai in eſſa eſercitare i Pontificali ſenza l'eſpreſſa licenza dell' Ordinario del luogo; e per conſeguenza ad evidenza comprova, non potere il Cardinal Veſcovo Suburbicario, quando è in Roma, conferire la Tonſura e gli Ordini Minori nella propria Cappella, ſenza licenza del Cardinale Vicario di Roma.

Tre motivi fondamentali dell' aſſunto.

§. 8. Tre coſe ſono neceſſarie per bene ſtabilire l'aſſunto. La prima, che il Cardinale Veſcovo Suburbicario, ſtando in Roma, non ſta nella ſua Dioceſi; e ciò ſembra chiaro, eſſendo Roma nella Dioceſi del Veſcovo di Roma, e non avendo che fare una Dioceſi coll' altra, come chiaramente ſi deduce dalla noſtra Coſtituzione 115. §. 21. *nel noſtro Bollario al Tom. primo.* La ſeconda, che il Cardinale Vicario ſia l' Ordinario di Roma; nè di ciò può muoverſi controverſia, rappreſentando la perſona del Papa, non come Papa, ma come Veſcovo di Roma, giuſta ciò, che da Noi ſi è dimoſtrato nel noſtro Trattato *de Synodo Diœceſana lib. 2. cap. 3. num. 1. & 2.*, e ſarà forſe ancora più ampiamente poſto in chiaro nella riſtampa, che, ſe Iddio ci darà vita e ſanità, intendiamo di fare della predetta noſtra Opera, con molte rilevanti aggiunte. La terza, che, conferendoſi la Tonſura e gli Ordini Minori, ſi eſercitano i Pontificali; il che è innegabile, come molto bene avverte il Theſauro nel ſuo Trattato *de Pœnis Eccleſiaſticis part. 2. alla parola Epiſcopus cap. 4. num. 3.*, ove anche ſaviamente riflette, venire, per l' effetto di cui ſi tratta, ſotto il nome di Pontificali, oltre la collazione degli Ordini benchè Minori, anche la Conſecrazione de' Vaſi delle Chieſe, delle Vergini, del Criſma, l' amminiſtrazione del Sagramento della Creſima, la benedizione delle Veſti, e de' Corporali; colla ſola differenza fra la collazione degli Ordini, e gli altri atti ſopradetti, che conferendoſi dal Veſcovo fuori della ſua Dioceſi gli Ordini ſenza la licenza dell' Ordinario del luogo, incorre, come ſi è detto, *ipſo jure* la pena della ſoſpenſione, che non incorre eſercitando gli altri atti ſopradetti, non eſſendovi legge, che l' imponga; ancorchè, così facendo, commetta peccato.

Mitior interpretatio Congregationis Concilii.

§. 5. Hoc autem procedere dictum eſt, ſi ſtricte ſumantur relata ſuperius Concilii verba: *& in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantùm.* Non tamen ignoramus, Congregationem Cardinalium ejuſdem Concilii interpretum cenſuiſſe, ac ſtatuiſſe, Epiſcopum in aliena Diœceſi commorantem poſſe non ſolum, cum Ordinarii localis licentia, in ipſius Ordinarii ſubditos Pontificalia exercere, ſed etiam, eadem accedente licentia, in ſubditos aliorum Epiſcoporum, Dimiſſoriales Litteras ſui Ordinarii afferentes.

Ejuſdem Decretum.

§. 6. Extat Reſolutio Congregationis anno 1573. edita, *lib. 1. Decretor. p. 85. a tergo*, tenoris ſequentis: *Proſper Vitalinus Epiſcopus Biſianenſis, requiſitus ab Archiepiſcopo Neapolitano, ut ejus nomine in illa Civitate Ordinationes habeat, & non ſolùm eidem ſubditos, ſed aliarum quoque Diœceſum, ſi qui fortè advenerint, de licentia ſui Ordinarii expoſtulantes, Clericali charactere inſignire velit; ipſe quidem cupit illius morem gerere voluntati, ſed aliquantulum veretur, an id ſibi tutò facere liceat, ex Capite ultimo Seſſionis ſextæ de Reformatione. Sacra &c. cenſuit, licere, ſi illi, qui aliarum Diœceſum erunt, habuerint Litteras Dimiſſorias a ſuis Ordinariis.* Idque confirmatum invenitur altera reſolutione edita *die 25. Junii 1599., lib. 9. Decretor. pag. 73. a tergo.*

Perſtat tamen ſine licentia Ordinarii loci non poſſe ab alieno Pontificalia exerceri.

§. 7. Verùm hujuſmodi Tridentinæ legis rigor, licet adductis Congregationis reſolutionibus, & ſucceſſivi temporis uſu nonnihil mollitus & temperatus, ſatis indicat, quænam Epiſcopo in aliena Diœceſi exiſtenti præſcripta ſit recta agendi ratio; ne ſcilicet inibi unquam Pontificalia exercere valeat, abſque Ordinarii Loci expreſſa licentia: & conſequenter aperte demonſtrat, non poſſe Cardinalem Epiſcopum Suburbicarium, quum in Urbe eſt, in proprio Sacello Tonſuram, & Minores Ordines alicui impertiri, non obtenta ad id Cardinalis ejuſdem Urbis Vicarii licentia.

Tria aſſumptionis firmiſſima fundamenta.

§ 8. Quod ut firmiter ſtatuatur, tria demonſtrari oportet. Primum nempe, Cardinalem Epiſcopum Suburbicarium, dum in Urbe moratur, in ſua Diœceſi non eſſe; quod ſatis perſpicuum videtur, quum Romana Urbs ad Epiſcopi Romani Diœceſim pertineat, nec unam Diœceſim cum alia confundi oporteat, veluti aperte evincitur ex noſtra Conſtitutione 115. §. 21. *Bullarii noſtri Tom. I.* Alterum verò, Cardinalem Vicarium Romæ Ordinarium eſſe; idque extra controverſiam omnino eſt, quum ipſe perſonam repræſentet Pontificis, non qua Pontifex eſt, ſed quà Epiſcopus Urbis Romæ; juxta id, quod a Nobis demonſtratum fuit, in noſtro Tractatu *de Synodo Diœceſana lib. 2. cap. 3. num. 1. & 2.*, & latius fortaſſe explanabitur in nova ejuſdem Operis editione, quam, Deo vitam & valetudinem Nobis largiente, pluribus atque proficuis additamentis auctam adornare conſtituimus. Tertium denique, in collatione Tonſuræ & Ordinum Minorum, Pontificalia exerceri; id quod inficiari nemo poteſt, quemadmodum diligenter advertit Theſaurus in ſuo Tractatu *de Pœnis Eccleſiaſticis part. 2. verbo Epiſcopus, cap. 4. num. 3.*, ubi recte obſervat, Pontificalium nomine, ad effectum, de quo nunc agimus, venire non modo quorumvis Ordinum, etiam Minorum collationem, ſed etiam conſecrationem Vaſorum Eccleſiæ, ac Virginum, & Chriſmatis, necnon Sacramenti Confirmationis miniſtrationem, ac indumentorum, & Corporalium benedictionem; hoc uno interjecto diſcrimine inter collationem Ordinum, & reliquos præmemoratos actus, quod Epiſcopus Ordines conferens extra propriam Diœceſim abſque Ordinarii Loci licentia, ſuſpenſionis pœnam, ut ſupra dictum eſt, ipſo jure incurrit; at reliquos recenſitos actus exercendo, eidem pœnæ nequaquam ſubjicitur, quum lex non adſit, quæ eam ferat; quamvis cæteroquin præmiſſa agens, peccati reus fiat.

§. 9. Ex Actis Conſiſtorialibus anni 1558. comperimus, Prædeceſſorem noſtrum Paulum IV. in Conſiſtorio habito die 18. Novembris, Officium Vicarii Urbis S. R. E. Cardinalium Collegio adnexum perpetuò decreviſſe; qua ex re quum magna honoris acceſſio hujuſmodi Officio facta fuerit, minime mirum videri debet, ſi idem munus ſubinde ſingularibus quibuſdam, & inſignioribus prærogativis decoratum fuit. Eas omnes hic recenſere minime nobis propoſitum eſt; ſed ſatis erit de iis ſermonem habere, quæ pertinent ad Ordinum collationem, ſpecialiter verò quoad ſubditos Epiſcoporum Cardinalium, qui Suburbicarii appellantur.

Paolo IV. unì al Collegio de' Cardinali l'Uffizio di Vicario di Roma.

§. 9. Fra gli Atti Conciſtoriali del 1558. Noi ritroviamo, che nel Conciſtoro tenuto *il giorno 18. di Novembre* il Pontefice Paolo IV. unì al Sacro Collegio de' Cardinali l'Uffizio di Vicario di Roma; ed eſſendo reſo più illuſtre il detto Uffizio per l'anneſſione predetta, non è maraviglia, ſe l'Uffizio ſia di poi ſtato decorato con alcune particolari, ed illoſtri prerogative. Noi qui non intendiamo di riferirle tutte, dovendo baſtare il fare parola di ciò, che riſguarda la collazione degli Ordini, e ſpecialmente in ordine ai Sudditi de' Veſcovi Suburbicarj.

§. 10. Quod ſpectat ad Ordinum collationem in genere, Clemens VIII. Pont. Max. Decretum edidit, quo ſtatuit, omnes exteros in Urbe degentes, qui ad Sacros Ordines, ſive Minores, ſive Majores, promoveri cupiunt, etiamſi dimiſſorias Litteras a ſuis Ordinariis obtinuerint, quarum vigore a quocumque Epiſcopo ordinari poſſent, nihilominus neque his uti, neque Sacros Ordines extra Urbem ſuſcipere poſſe, niſi antea examinati & approbati fuerint ab Examinatoribus Cardinalis Urbis Vicarii, hujuſque licentiam obtinuerint; idque ſub pœna Sọſpenſionis, quam porro ſequitur Irregularitas, ſi Ordinatus contra formam Decreti, in ſuſceptis Ordinibus miniſtrare præſumpſerit. Clementis Decretum editum fuit die 24. Novembris anni 1603., deindeque inſtauratum ab Alexandro VII. ſub die 15. Maji 1664. Quum verò poſtmodum nonnullæ obortæ fuerint quæſtiones ſuper Decreti interpretatione, ac præcipuè, quinam cenſeri deberent Clerici exteri in Urbe commorantes ſub ipſius Decreti cenſura comprehenſi; & utrum eidem Decreto obnoxii dicendi eſſent ii, qui poſtquam in Urbe per aliquod temporis ſpatium morati fuerint, non examinati a Cardinalis Vicarii Examinatoribus, abſcedunt, ut Sacros Ordines ſuſcipiant a proprio Ordinario, quem ſcilicet proprium agnoſcunt, ſive ratione originis, ſive domicilii, aut Beneficii, aut denique triennalis ſervitii: Hæc omnia opportunis Decretis definita fuerunt in Congregatione particulari habita anno 1668., cujus Reſolutiones videri poſſunt relatæ per accuratiſſimum Rigantium *Tom. II. ad Regulas Cancellariæ, Reg. 24. §. 3. à num.* 177. *ad* 185.

Decreto di Clemente VIII. intorno all'Ordinazione de' Foraſtieri.

§. 10. Parlando della collazione degli Ordini in generale, il Pontefice Clemente VIII. publicò un Decreto, in cui ſtabilì, che i Foreſtieri, che abitavano in Roma, volendo ricevere gli Ordini, o Minori, o Sacri, ancorche aveſſero avute le Dimiſſorie da' ſuoi Ordinarj per potere eſſere ordinati da qualſivoglia Veſcovo, non ſe ne poſſano prevalere, nè ricevere gli Ordini fuori di Roma, ſe non ſono prima ſtati eſaminati, ed approvati dagli Eſaminatori del Cardinale Vicario, ed abbiano ottenuta la licenza del detto Cardinale; e ciò ſotto pena di Soſpenſione, a cui è anneſſa l'Irregolarità, ſe gli Ordinati contro la forma del Decreto, aveſſero l'ardire di eſercitare gli Ordini ricevuti. Il Decreto del detto Pontefice fu fatto *alli 24. di Novembre* 1603., e fu rinovato dal Pontefice Aleſſandro VII. *ai 15. di Maggio* 1664.; Ed eſſendoſi poi eccitate alcune controverſie ſopra l'intelligenza del predetto Decreto, e ſpecialmente, quali foſſero i Chierici foreſtieri, che potevano dirſi commoranti in Roma, per eſſer compreſi ſotto l'Editto; e ſe ſotto lo ſteſſo Editto ſi doveſſero intendere compreſi quelli, che eſſendo ſtati qualche tempo in Roma, ne partono ſenza eſſere ſtati eſaminati dagli Eſaminatori del Cardinale Vicario, e vanno a ricevere gli Ordini dal proprio Ordinario, o proprio per origine, o per domicilio, o per beneficio, o per ſervizio triennale: fu il tutto riſoluto in una particolare Congregazione tenuta *l'anno* 1668., e le riſoluzioni ſi poſſono vedere regiſtrate *nel Tom.* 2. del diligentiſſimo Rigante *ſopra la Regola 24. di Cancellaria* §. 3. *a num.* 177. *ad* 185.

Vien confermato da Aleſſandro VII. ed interpretato da una Congregazione Particolare l'anno 1668.

§. 11. Speciale hoc jus Cardinalis Urbis Vicarii circa exteros in Urbe degentes, indeque abſcedentes, ut alibi ad Ordines promoveantur vigore Litterarum Dimiſſorialium a propriis Ordinariis obtentarum, alterum ſubſequitur jus circa ſubditos Epiſcoporum, qui Suburbicarii vocantur. Nonnulli ex his Suburbicariis Epiſcopis Suffraganeum habent, alii non item. Porro, juxta regulas generales, qui Suffraganeum non habent, poſſent ſuis ſubditis Dimiſſorias Litteras dare, ut a quocumque Antiſtite ad Ordines promoverentur. Verum laudatus Prædeceſſor Alexander VII. in ſua Conſtitutione, quæ incipit: *Apoſtolica ſollicitudo*, & impreſſa eſt *Bullarii Tom. VI. num.* 126. decrevit, ne a Cardinalibus Epiſcopis Suburbicariis concederentur ſuis ſubditis Litteræ Dimiſſoriæ ad Ordines ſive Minores, ſive Majores ſuſcipiendos, alteri cuiquam directæ, præter quam Cardinali Urbis Vicario; volens nimirum, ut in Urbe omnino ordinentur, præmiſſis in religioſa domo ad id deſignata, ante cujuslibet Sacri Ordinis ſuſceptionem, ſpiritualibus decem dierum Exercitiis. Quò verò ad illos ex Epiſcopis Suburbicariis, qui Suffraganeum habent, idem Alexander in citata Conſtitutione decrevit, canonicis quibuſdam indictis pœnis in eos, qui contra feciſſent, neminem ex iis Diœceſibus poſſe per hujuſmodi Suffraganeos ad Majorem quemcumque Ordinem promoveri, niſi

I Cardinali Veſcovi Suburbicarj devono dare le Dimiſſorie a loro Sudditi dirette al Cardinal Vicario, quando non hanno Suffraganeo.

§. 11. Alla prerogativa poc'anzi accennata del Cardinale Vicario riſpetto ai Foreſtieri abitanti in Roma, e che ne partono per farſi ordinare fuori di Roma in ſequela delle Lettere Dimiſſorie ricevute dai proprj Ordinarj, ſuccede l'altra, che riſguarda i Sodditi de' Veſcovi Suburbicarj. Alcuni di queſti Veſcovi Suburbicarj hanno il Suffraganeo, ed altri non l'hanno. Secondo le regole generali, quelli, che non hanno il Suffraganeo, potrebbero dare ai loro Sudditi le Dimiſſorie per ricevere gli Ordini da qualſivoglia Veſcovo. Ma il citato Pontefice Aleſſandro VII. nella ſua Coſtituzione, che incomincia: *Apoſtolica ſollicitudo*, e che è *la* 126. *nel Bollario al Tom. VI.* determinò, che dai Cardinali Veſcovi Suburbicarj non ſi daſſero le Dimiſſorie ai loro Sudditi per ricevere gli Ordini o Minori, o Maggiori, ſe non dirette al Cardinale Vicario di Roma; volendo, che ſiano ordinati in Roma dopo aver fatti gli Eſercizi ſpirituali nella caſa a ciò deſtinata lo ſpazio di dieci giorni per ciaſchedun' Ordine Maggiore. E riſpetto ai Veſcovi Suburbicarj, che hanno i Suffraganei, lo ſteſſo Pontefice nella ſteſſa Coſtituzione, ſotto alcune pene canoniche, impoſte ai contravenienti, ſtabilì, che dai predetti Suffraganei non ſi poteſſe ordinare verun loro ſuddito a verun' Ordine Maggiore, ſe prima non aveſſe fatti in Roma nella Caſa ſopracennata dieci giorni d'Eſercizj ſpirituali per ciaſchedun Ordine Maggiore.

Stando in Dioceſi però poſſono per ſe ſteſſi, o per mezzo d'un Veſcovo, ordinare i loro Sudditi.

§. 12. La Coſtituzione Aleſſandrina è letterale; mentre riſpetto ai Veſcovi Suburbicarj, che non hanno Suffraganei, dice, che i loro Sudditi *ad Minores, vel Sacros Ordines promovendi, cum Literis Dimiſſoriis ſui Ordinarii, ad memoratum Vicarium, & non ad alium Antiſtitem, directis, ad Urbem accedant, ibique, & non alibi, ordinentur*: e riſpetto ai Veſcovi Suburbicarj, che hanno Suffraganei, preſcrive, che neſſun loro Suddito ſi ordini agli Ordini Maggiori, *niſi prius &c. ad minus per decem dies a dictis Sacerdotibus in Urbe deputatis, in eorum ædibus incluſus, ut ſupra, fuerit eruditus, ac litteras teſtimoniales eorumdem Superiorum ad ipſum Suffraganeum detulerit*; Ed eſſendoſi dopo la Coſtituzione Aleſſandrina eccitato il dubbio, ſe il Cardinale Veſcovo Suburbicario, che non ha Suffraganeo, andando al ſuo Veſcovado, poſſa eſſo ivi fare l'Ordinazione, ed anche, ſtando nel Veſcovado, prevalerſi di un'Veſcovo, che colla ſua licenza, la faccia; la riſoluzione è ſtata affermativa, come può vederſi nel Rigante *al luogo citato num. 175.*, *nel Tom. V.* della fel. mem. del Card. Petra *pag. 276. num. 79.*, *e pag. 371. num. 98.*, e nell'Honorante, Miniſtro attuale della Segretaria del Cardinale Vicario, *nella ſua Pratica al cap. 6. pag. 184., e ſeguenti.*

Se poi il Suffraganeo v'è bensì, ma non tiene Ordinazione, devono, come ſopra, le dimiſſorie dirigerſi al Cardinal Vicario.

§. 13. Il Religioſo, che col ſuo Trattato *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis* ci ha data occaſione di ſcrivere a Lei la preſente lettera, concorda con tutto ciò, che poco anzi ſi è detto, e ſecondo il ſuo ſolito, molto bene lo ſtabiliſce, come può vederſi *nel cap. 3 alla queſt.* 10. Anzi avendo con molta accuratezza *nella queſtione ottava precedente* dubitato, ſe i Cardinali Veſcovi Suburbicarj, che hanno i Suffraganei, ſieno obbligati a dirigere le Dimiſſorie, non facendoſi dal Suffraganeo l'Ordinazione, al Cardinale Vicario di Roma, o pure le poſſano indirizzare a qualunque Veſcovo Cattolico, giacche la Coſtituzione Aleſſandrina non preſcrive, riſpetto agli Ordinandi Sudditi de' Veſcovi Suburbicarj, quali hanno i Suffraganei, che il fare in Roma gli Eſercizj Spirituali per dieci giorni prima di ricevere qualſivoglia Ordine Sacro; colla ſua ſolita ingenuità ammette, e confeſſa, dovere i Cardinali Veſcovi Suburbicarj indirizzare al ſolo Cardinale Vicario di Roma le Lettere Dimiſſoriali, quando i loro Suffraganei non tengono Ordinazione: sì perche il Pontefice Aleſſandro di ciò non parlò nella ſua Coſtituzione, ſupponendo, che l'Ordinazione ſi teneſſe da i Suffraganei, sì perche, avendo ſempre i Veſcovi Suburbicarj, che hanno i Suffraganei, indirizzate le Lettere Dimiſſorie dopo la Coſtituzione Aleſſandrina al Cardinale Vicario di Roma, ogni volta che i loro Suffraganei non hanno tenuta Ordinazione, viene queſta uniforme oſſervanza da eſſo riſpettata, e qualificata per interprete della Coſtituzione Aleſſandrina.

Opinione dell' Autore, e ſui fondamenti.

§. 14. Se di più non ſi foſſe aſſerito nel citato Trattato *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis*, non vi ſarebbe veruna occaſione di recedere da quanto ſaviamente l'Autore ha in eſſe ſcritto: ma avendo *nella queſt. 12. del cap. 3.* propoſto il ſeguente queſito -- *An iidem Epiſcopi*, cioè Suburbicarj, *poſſint immediatè per ſe ipſos Ordines Minores conferre ſuis Subditis in proprio Palatio Romæ exiſtente*, ed avendo riſpoſto di sì -- *Cenſeo, hos ſex Cardinales Epiſcopos poſſe in propria*

peractis antea in Urbe, & in præfata domo, Exercitiis ſpiritualibus per decem dies ad unumquemque ex iiſdem Majoribus Ordinibus.

In propriis tamen Diœceſibus manentes non prohibentur per ſe, vel per alium Ordinationes habere.

§. 12. Alexandrinæ Conſtitutionis Littera ſatis perſpicua eſt. Nam quoad Suburbicarios Epiſcopos, qui Suffraganeum non habent, ſtatuit, ut ipſorum ſubditi *ad Minores, vel Sacros Ordines promovendi, cum Literis Dimiſſoriis ſui Ordinarii, ad memoratum Vicarium, & non ad alium Antiſtitem, directis, ad Urbem accedant, ibique, & non alibi, ordinentur.* Quò verò ad eos, qui Suffraganeos habent, edicit, ne quis ex eorum ſubditis ad Majores Ordines promoveatur, *niſi prius &c. ad minus per decem dies a dictis Sacerdotibus in Urbe deputatis, in eorum ædibus incluſus, ut ſupra, fuerit eruditus, ac literas teſtimoniales eorumdem Superiorum ad ipſum Suffraganeum detulerit.* Quum autem poſt Conſtitutionem Alexandrinam propoſita fuerit quæſtio, an liceat Cardinali Epiſcopo Suburbicario, ex his, qui Suffraganeum non habent, quum ad ſuam Diœceſim ſe confert, Clericorum Ordinationem inibi habere, vel etiam, dum ipſe in ſuo Epiſcopatu ſe continet, alium Epiſcopum advocare, qui Ordinationem hujuſmodi de ipſius Cardinalis licentia perficiat; affirmativum prodiit reſponſum, ut videre eſt apud Rigantium *loc. cit. num.* 175. & apud bon. mem. Card. Petra *Tom. V. pag.* 276. *num.* 79., *& pag.* 371. *num.* 98., ac denique penes Honorantem, qui unus eſt ex actualibus Adminiſtris Secretariæ Cardinalis Vicarii, *in ſua Praxi cap. 6. pag. 184. & ſeqq.*

Suffraganeo autem exiſtēte quidem, ſed Ordinationem non habente, nihilominus ad Urbis Vicarium Litteræ Dimiſſoriæ diriguntur.

§. 13. Sane Religioſus vir, qui edito Tractatu *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis*, occaſionem Nobis præbuit hujus epiſtolæ ad Fraternitatem Tuam conſcribendæ, omnibus, quæ ſupra dicta ſunt, aſſentitur; eaque etiam, ut ſolet, optime firmat; quemadmodum videre eſt *in cap. 3. quæſt.* 10. Quin immo, quum in præcedenti *quæſtione* 8. dubium illud ſcite propoſuerit, an ſcilicet Cardinales Epiſcopi Suburbicarii, qui Suffraganeum habent, ſi ab hujuſmodi Suffraganeo non habeatur Ordinatio, teneantur Litteras Dimiſſorias ad Cardinalem Urbis Vicarium dirigere, an potius valeant eaſdem cuilibet Catholico Antiſtiti directas concedere; quandoquidem Alexandrina Conſtitutio, quoad promovendos ſubjectos Epiſcopis Suburbicariis, qui Suffraganeum habent, nil aliud expreſsè jubet, quàm ut ante cujuſlibet Sacri Ordinis ſusceptionem ſpiritualibus exercitiis per decendium in Urbe vacent: pro aſſueta ſibi ingenuitate, admittit, atque fatetur, Cardinales Epiſcopos Suburbicarios, quoties ipſorum Suffraganei Ordinationes non celebrant, teneri Litteras Dimiſſoriales ad Cardinalem Vicarium Urbis tantummodo dirigere; tum quia Alexander Pontifex ideo de hac facti ſpecie in ſua Conſtitutione mentionem non fecit, quia Ordinationes a Suffraganeis habendas fore pro certo habuit; tum quia compertum habens, hoc ſemper Epiſcopis Suburbicariis Suffraganeum habentibus, poſt Alexandrinam Conſtitutionem, in more poſitum fuiſſe, ut eorum Suffraganeis a Clericorum Ordinatione ceſſantibus, Dimiſſorias Litteras ad Cardinalem Vicarium Urbis dirigerent, conſtantem hanc obſervantiam & conſuetudinem magni æſtimandam, & tamquam fidiſſimam Alexandrinæ Conſtitutionis interpretem habendam cenſuit.

Recentioris Auctoris hac de re opinio, ejuſque fundamenta.

§. 14. Quod ſi nihil præterea affirmatum fuiſſet in prælaudato Tractatu *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis*, nulla cauſa eſſet, cur in aliquo recederetur ab iis, quæ Auctor ibidem docte admodum ſcripſit. Verum quum idem *in quæſt. 12. cap. 3.* dubium hoc propoſuerit -- *An iidem Epiſcopi*, nempe Suburbicarii *poſſint immediate per ſe ipſos, Ordines Minores conferre ſuis ſubditis in proprio Palatio Romæ exiſtente*; & affirmativè reſpondendum cenſuerit -- *Cenſeo, hos ſex Car-*

dinales Epiſcopos poſſe in propria Cappella intra fines ſui Palatii Romæ exiſtentis, & non extra, conferre ſuis Subditis primam Tonſuram, & Ordines Minores -- hac ſcilicet allata aſſertionis ratione, quod Ædes, quas Romæ inhabitant Cardinales Epiſcopi Suburbicarii, quamvis ad eorum Epiſcopatum non ſpectent, nihilominus *per fictionem juris* perinde haberi debeant, ac ſi Epiſcopatui adhærerent, & Cappella in hujuſmodi ædibus erecta cenſenda ſit tanquam Eccleſia ipſorum Titulo ſubjecta -- *Palatium Romæ exiſtens talium ſex Epiſcoporum, qui Romæ reſidentiam habent, per fictionem juris cenſetur adhærere ſuo Titulo, nempe ſuo Epiſcopatui, qui eſt eorum Titulus, & Cappella ibidem exiſtens intra fines talis Palatii, eſt veluti Eccleſia ſubjecta tali Titulo* -- adjectiſque exemplis tum Cardinalium, qui Romæ in ſuis Titulis Tonſuram, & Minores Ordines conferunt; tum Abbatum Regularium, qui erga ſuos ſubditos Regulares idipſum præſtant: Hæc ſunt, quæ Nos nequaquam ſufficere judicamus, ut pro hujuſmodi jure Epiſcopis Cardinalibus adſtruendo, a Tridentini Concilii ſanctionibus, & ab Alexandrina Conſtitutione ſit recedendum; quum magnæ Nobis difficultates ſe offerant adverſus unamquamque ejuſmodi aſſumpti partem.

§. 15. Nam primò difficultatem offendimus in *fictione juris*: Tum quia, fictionem juris inducere, indeque aliquod veluti conſequens elicere, privati cujuſque auctoris atque doctoris poteſtatem excedit, & in eo dumtaxat admittitur, qui condendarum legum auctoritate pollet; unde vulgatum illud axioma: *Fictio legis non habet locum, niſi in caſibus a jure expreſſis*; ut recte advertit Fagnanus *in Cap. In præſentia, num. 23. de Probationibus*. Tum quia excogitata juris fictio in propoſita facti ſpecie locum aliter habere nequit, quam ſi Cardinalis Epiſcopus Suburbicarius, dum in Urbe & in ſuis ædibus commoratur, in propria Cappella reſideos, animo ſibi repræſentet, ſe in ſua Diœceſi exiſtere, quia Palatium Epiſcopatui adhærens, & Cappella veluti Epiſcopatus hujuſmodi Eccleſia, cenſeri debeant. Hæc autem opinio in Cardinale Epiſcopo Suburbicario nimis improbabilis videtur; quum non ignoret, ſe Romæ commorantem, in ſua Diœceſi minime reſidere; & quidem perſuaſum habeat, ſe ideo deſertæ reſidentiæ reatum non incurrere, vel quia Pontifex id ſciens & patiens, ipſumque præterea videns, non obſtantibus muneribus, quibus pro Apoſtolicæ Sedis utilitate occupatur, Suburbicariæ Diœceſis regimen recte gerere poſſe, tacite cum eo diſpenſat; vel quia, ob eaſdem rerum circumſtantias, declarat, præceptum Divinum de reſidentia non comprehendere caſum illius, qui certis muneribus in Urbe addictus, ſi non materialem reſidentiam in Diœceſi præſens adimplet, formali certe ſatisfacit, non ſolum adhibita in id Miniſtrorum opera, ſed propria etiam adjecta præſentia, dum ad ipſam Diœceſim identidem viſitandam percommode ſe confert; juxta ea, quæ fuſe diſſerit Cardinalis Brancaccius in ſua Diſſertatione *De optione ſex Epiſcopatuum*, quæque recte comprobat auctor ipſe Tractatus *De Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis Cap. 4.*

§. 16. Præterea difficultas nobis occurrit in allatis exemplis, ex quibus nullum omnino eſt, in quo non ſtatim ſe offerat Apoſtolicum Privilegium, quod & facultatem tribuat pro collatione Tonſuræ, Minorumque Ordinum, & locum ſimul, atque perſonas definiat, quo in loco, & quas in perſonas Privilegiatus hujuſmodi conceſſum ſibi Privilegium valeat exercere. Nam ſi de Cardinalibus ſermo ſit, qui Tonſuram & Minores Ordines conferunt in ſuis Titulis, eorum jus deducitur ex Decretali *in Cap. His quæ, de Majorit. & obed.*, de qua diſſerit Epiſcopus Fonſeca in ſuo Opere *de Baſilica Sancti Laurentii in*

Cappella intra fines ſui Palatii Romæ exiſtentis, & non extra, conferre ſuis Subditis primam Tonſuram, & Ordines Minores -- Aſſegnando la ragione, che è la ſeguente, che *per fictionem juris* i Palazzi, ne' quali i Cardinali Suburbicarj abitano in Roma, benche non ſiano del Veſcovado, debbano averſi per aderenti al Veſcovado, e la Cappella in eſſi eſiſtente, dee conſiderarſi come Chieſa ſoggetta al loro Titolo -- *Palatium Romæ exiſtens talium ſex Epiſcoporum, qui Romæ reſidentiam habent, per fictionem juris cenſetur adhærere ſuo Titulo, nempe ſuo Epiſcopatui, qui eſt eorum Titulus, & Cappella ibidem exiſtens intra fines talis Palatii, eſt veluti Eccleſia ſubjecta tali Titulo* -- e portando gli eſempj de' Cardinali, che in Roma ne' loro Titoli conferiſcono la prima Tonſura, e gli Ordini Minori, e degli Abbati Regolari, che fanno lo ſteſſo co i loro Sudditi Regolari; Ciò è quello, che non crediamo baſtare per recedere a pro de' Cardinali Suburbicarj dalla diſpoſizione del Concilio di Trento, e dalla Bolla Aleſſandrina, incontrando Noi difficoltà in ogni parte dell' eſpoſto aſſunto:

Riguardi il primo dedotto ex fictione juris.

§. 15. Incontriamo difficoltà *in fictione juris*; Sì perchè, l'indurre *fictionem juris*, e ricavare da eſſa una conſeguenza, ſorpaſſa l'autorità di qualſivoglia Autore, e Dottore privato; eſſendo ciò riſervato all'autorità di chi può far legge; perloche commune è l'aſſioma, che *fictio legis non habet locum, niſi in caſibus a jure expreſſis*, come ben oſſerva il Fagnano *nel Cap. In præſentia, num. 23. de probationibus*; Sì perchè, non potendo avere luogo l' ideata finzione di ragione nel caſo noſtro, ſe non col ſuppoſto, che il Cardinale Suburbicario, che abita in Roma nel ſuo Palazzo, e ſtà nella ſua Cappella, ſi figuri di eſſere nella ſua Dioceſi, giacchè il Palazzo è appendice del ſuo Veſcovado, e la Cappella è una Chieſa dello ſteſſo; ſembra improbabile una ſimile figurazione nel Cardinale Suburbicario, quale sà, che ſtando in Roma, ſtà fuori di reſidenza; ed è perſuaſo di non peccare, non riſedendo, o perchè il Papa ſapendo, e tollerando, e vedendo che, non oſtante l'impiego appreſſo la Santa Sede, può ben governare la Dioceſi Suburbicaria, tacitamente lo diſpenſa; o perchè, atteſe l'eſpoſte circoſtanze, dichiara, non comprendere il precetto Divino di riſedere il caſo di chi, impiegato in Roma, ſe non adempie la reſidenza materiale nella ſua Dioceſi, adempie però la reſidenza formale nella ſteſſa, non meno per mezzo de ſuoi Miniſtri, che della propria perſona, che a tratto a tratto và commodamente a viſitarla; giuſta ciò, che ampiamente diſcorre il Cardinale Brancacci nella ſua Diſſertazione *de Optione ſex Epiſcopatuum*, ed anche molto bene ammette l'Autore *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis, nel capitolo 4. del ſuo Trattato.*

Indi il ſecondo preſo dall'eſempio de' Cardinali, ed Abbati, quali per privilegio ne' loro Titoli, e Chieſe conferiſcono la Tonſura, e gli Ordini.

§. 16. Incontriamo difficoltà negli Eſempj allegati; non eſſendovene uno, in cui non vi ſia un'eſpreſſo Apoſtolico privilegio, che autorizza la collazione della Tonſura, ed Ordini Minori, e prefigge il luogo, e le perſone, in cui, ed a cui il privilegiato eſercita il Privilegio di conferire la prima Tonſura, e gli Ordini Minori. Parlando de' Cardinali ne' loro Titoli, deriva la loro giuriſdizione dalla Decretale *nel Cap. His quæ, de majorit. & obed.*, di cui diſcorre Monſignor Fonſeca nel ſuo Trattato *de Baſilica Sancti Laurentii in Damaſo lib. 2. cap. 9.* in vigore della quale, eſſendo Sacerdoti, pretendono di

potere conferite nella loro Chieſa Titolare la Tonſura, ed i Minori agli addetti al ſervigio di eſſa, come può vederſi nella Diſcettazione del Cardinale Albiai *ſopra la giuriſdiziane de' Cardinali ne' loro Titoli n. 71. e ſegu.* Parlando degli Abbati Regolari, il loro privilegio di conferire la Tonſura, e gli Ordini Minori a i loro ſuddiii Regolari nelle proprie Chieſe, deriva *dal Can. Quoniam diſt. 69. dal Gap. Cum cantingat, De atate & qualitate, dal Cap. Statuimus, de ſupplenda negligentia, dal Cap. Abbates, de privilegiis in 6.* purchè ſieno Sacerdoti, e ſieno ſtati bededetti dal Veſcovo, o abbiano almeno il privilegio Apoſtolico di potere, benchè non benedetti, fare tutto ciò, che poſſano fare gl' Abbati benedetti; come da Noi fù dimoſtrato in alcuoe noſtre Annotazioni fatte, quando *in minoribus* eravamo Segretario della Congregazione del Concilio, e che ſono ſtampate *nel. tom. 3. del Teſoro delle riſoluzioni pag. 23. e ſeg.* Illuſtre pure è l'eſempio del Cardioale Arciprete della Baſilica Vaticana, che avendo il Carattere Epiſcopale, a dirittura conferiſce gli Ordini Minori, e Maggiori, nella Baſilica, a i Canonici, Beneficiati, ed altri addetti al ſervizio d'eſſa, e non avendo il Carattere Veſcovile, chiama chi l'hà, a fare la collazione degli Ordini predetti nella Baſilica, e ciò in ſequela degli Apoſtolici Privilegj, che poſſono vederſi *nel tom. 3. del nuovo Bollario della detta Baſilica alla pag. 340.* Non ſono queſti monumenti *fictiones juris;* ma ſono fondamenti reali, e ſuſſiſtenti: e ſe, per iſtabilire l'aſſerto diritto de' Cardinali Veſcovi Suburbicarj, ſi vuole ricavare conſeguenza dalla collazione degli Ordini Minori, che ſi fà dai Cardinali ne' loro Titoli, dagli Abbati, o da altri, è d'uopo, che o ſi eſibiſca il privilegio, che conceda a i Veſcovi Suburbicarj lo ſteſſo, o almeno ſi produca qualche titolo equipollente; e non eſſendovi altra Apoſtolica Coſtituzinne riſguardante i Cardinali Veſcovi Suburbicarj, che la più volte nominata di Aleſſandro VII., che riſerva al Cardinale Vicario di Roma la collazinne degli Ordini Minori, e Maggiori, da farſi ai Suddici dei predetri, e non avendo inſino ad ora eſſi fatta la collazione anche de' Minori ſenza l'eſpreſſa licenza del Cardinale Vicario, nulla di più vi vuole per qualificare l'aſſunto per inſuſſiſtente.

Aſſurdi, che proverrebbero dalla pratica della nuova opinione

§. 17. Per non abbracciare, e molto *più* per non eſeguire il parere del noſtro Autore, dovrebbe baſtate l'aver detto, che non ha ſuſſiſtenza; ma non è diſpregievole anche il motivo, che quando per impoſſibile l'opinione foſſe ſpeculativamente ſuſſiſtente, in prattica ſarebbe ſempre pericoloſa. L'Aotore la reſtringe alla ſola Tonſura, ed Ordini Minori; ma dagli Ordini Minori ſarebbe aſſai facile, ed aperto l'adito agli Ordini Maggiori. L'accuraro Autore non hà mancato di prevedere l'inconveniente, ed hà preteſo di ſcanſarlo, col dire; poterſi bensì nella Cappella privata conferire dal Veſcovo Suburbicario la prima Tonſura, e gli Ordini Minori, ma non mai i Maggiori, avendo il Sac. Concilio di Trento alla *ſeſſ. 23. cap. 8. de reformat.* ſtabilito, che le Ordinazioni agli ordini Maggiori, facendoſi nella Città, ſi facciano nella Cattedrale, aſſiſtendovi i Canonici, e facendoſi nella Dioeeſi, ſi facciano nella Chieſa più inſigne, alla preſenza del Clero.

Si provano inefficaci le cautele propoſte dall' Autore.

§. 18. Tutto và bene: Ma, ſe il Sacro Concilio parla delle Ordinazioni generali, come

Damaſo lib 2. cap. 9., cujus Decretalis auctoritate, ſi Sacerdotali charactere ſint inſignit, putant ſe poſſe in ſua Titulari Eccleſia Tonſuram & Ordines Minores perſonis ejuſdem Eccleſiæ ſervitio addictis conferre; quemadmodum videre eſt in Diſceptatione Cardinalis Albitii *De juriſdictione Cardinalium in ſuis Titulis num. 71. & ſeqq.* Si autem de Abbatibus Regularibus agatur, eorum privilegium conferendi Tonſuram, & Minores Ordines ſuis ſubditis Regularibus in propriis Eccleſiis, deſumitur *ex Can qu niam, diſt. 69., ex Cap. cum contingat, de atate & qualit., & Cap. ſtatuimus, de ſupplen. neglig., & ex Cap. Abbates, de privilegiis in 6.*, dummodo ſint Sacerdotes, & Benedictionis munus ab Epiſcopo acceperint; vel ſaltem Apoſtolico Privilegio muniti ſint, ad hoc, ut quamvis non benedicti, omnia præſtare valeant, quæ fieri poſſunt ab Abbatibus rite benedictis; ut olim Nos ipſi oſtendimus in quibuſdam adnotationibus per Nos exaratis, dum in minoribus exiſtentes munus Secretarii Coogregationis Concilii gerebamus, quæ impreſſæ habentur *in Tomo III. Theſauri Reſolutionum pag. 23. & ſeq.* Præclarum quoque ſuppetit exemplum Cardinalis Archipresbyteri Baſilicæ S. Petri in Vaticano, qui, ſi Epiſcopali charactere præditus ſit, per ſe ipſe, in dicta Baſilica, Minores, Majoreſque Ordines confert Canonicis, Beneficiatis, aliiſque ejuſdem Baſilicæ ſervitio addictis, prædicto autem charactere ſi careat, alium aliquem Epiſcopum advocat, qui præfatos Ordines in ipſa Baſilica conferat; idque in vim Apoſtolicorum Privilegiorum, quæ legi poſſunt *Tom. III. Bullarii ejuſdem Baſilicæ nuper impreſſi pag. 340.* Non ſunt hæ fictiones juris, ſed Privilegia, certis, atque ſtabilibus fundamentis innixa. Quare ſi a collatione Ordinum Minorum, quam Cardinales in ſuis Titulis, Abbates, aliique peragunt, argumentum duci velit ad aſſertum jus adſtruendum Cardinalibus Epiſcopis Suburbicariis, neceſſe eſt aut Privilegium oſtendere, quo idipſum Epiſcopis Suburbicariis indulgeatur, aut titulum ſaltem Privilegio æquipollentem proferre. Quum autem alia non extet Apoſtolica Conſtitutio circa Cardinales Epiſcopos Suburbicarios, præter ſæpedictam Alexandri VII., quæ Cardinali Urbis Vicario reſervat jus conferendi Minores Majoreſque Ordines eorum ſubditis: cumque hactenus iidem Cardinales Epiſcopi neminem ad Ordines etiam Minores in Urbe promovere conſueverint, abſque expreſſa Cardinalis Vicarii licentia; nihil præterea deſiderandum videtur, ad hoc ut auctoris aſſumptum omni fundamento deſtitutum dicatur.

Recenſentur abſurda ex nova opinione faciliè profluentia.

§. 17. Et quidem ne illius ſententiæ quiſquam adhæreat, multoque magis ne quis eamdem in praxim deducat, ſatis eſſe deberet illius inſubſiſtentiam oſtendiſſe: verum nec illa quoque ſpernenda eſt ratio, quod ſcilicet, admiſſa etiam ſpeculativè contra rei veritatem illius ſubſiſtentia, nihilominus in illius praxi plurimum ineſſet periculi. Quamvis enim auctor Tonſuram tantummodo, Minoreſque Ordines, ſententia ſua complectatur, perfacilis tamen apertuſque ab his ad Majores Ordines tranſitus eſſet. Nec præterfugit accurati Auctoris prudentiam futurum hujuſmodi abſurdum; ſed ſatis eidem occurrere ſe reputavit, dum ait, poſſe quidem ab Epiſcopo Suburbicario in privato Sacello conferri primam Tonſuram, & Minores Ordines; nequaquam verò Majores; propterea quod Tridentinum Concilium *ſeſſ. 23. cap. 8. de reformat.* decreverit, ut Ordinationes ad Majores Ordines, ſi quidem in Civitate fiant, in Cathedrali Eccleſia, aſſiſtentibus Canonicis, celebrentur; ſi autem illas in Diœceſi haberi contingat, inſignior Eccleſia ſeligatur, in qua, præſente Clero loci, peragantur.

Iiſdem ſatis non occurritur per Auctorem.

§. 18. Et hæc quidem rectè: At ſi ſancta Synodus de Ordinationibus Generalibus loquitur,

uti expendunt Fagnanus *in Cap. In Ordinando, num. 45. de Simonia*, Monacellus *in Formulario Tom. 1. tit. 3. formul. 1. num. 3.* Si præterea, ex mitiori interpretatione apud omnes recepta, non prohibetur Epiſcopus, quin juſta aliqua ſuadente cauſa, poſſit aliquos privatim in Epiſcopii Sacello Majoribus Ordinibus initiare; quis poterit Cardinali Epiſcopo Suburbicario, poſt aſſertam ipſi facultatem conferendi ſuis ſubditis Tonſuram, atque Minores Ordines in Ædium ſuarum Cappella, inconſulto Cardinali Urbis Vicario, alterum illud jus denegare, celebrandi nimirum in eadem Cappella particularem aliquam Ordinationem ad Ordines Sacros; quum præſertim Cardinalium Cappellæ iiſdem, ut minimum, prærogativis gaudeant, quibus fruuntur domeſtica Epiſcoporum Sacella; uti late demonſtravit Cardinalis Brancaccius in altera ex ſuis Diſſertationibus *De Cappellis Cardinalitiis.*

Immo fatetur vel Majores Ordines in Urbanæ Ædis Sacello poſſe a Cardinali Suburbicario conferri.

§. 19. Argumenti vim agnoſcit Auctor *cit. quæſt. 12. pag. 50.*, aperteque fatetur, quibus in caſibus Epiſcopo licet in ſui Epiſcopii Cappella Majores Ordines alicui conferre, licitum ſimiliter fore Cardinali Epiſcopo Suburbicario idipſum in ſua Cappella peragere: *etiam hi Cardinales idem poſſent.*

Quid exinde conſequeretur incommodi demonſtratur.

§. 20. Id autem, ut verè loquamur, nimis ultra recti fines progreditur. Quum enim in Epiſcopatibus Suburbicariis haud ita magnus ſit numerus promovendorum ad Ordines Majores, poſſent ſinguli, qui bis initiandi ſunt, identidem ſe ad Urbem conferre; atque ita, per hujuſmodi particulares paucorum Ordinationes, auctoritas ordinaria Cardinalis Urbis Vicarii penitùs concuteretur. Neque proderit replicando ſubjungere, quod ut liceat Ordinationem etiam particularem ad Ordines Majores extra publicam Eccleſiam in privato Sacello peragere, neceſſe eſt, juſtam & legitimam cauſam adeſſe: huc enim redacta negocii difficultate, conclamatum de eo dici poteſt. Neque enim deerit, qui continuò ſuadeat, ſatis juſtam adeſſe cauſam, ne is, qui plurium milliarium iter, & quidem pedibus fortaſſe confecit, ut Ordinationis munus a proprio Epiſcopo ſuſciperet, ſua ſpe fruſtratus, nulla ſua culpa aut demerito, ad propria reverti cogatur. *Nos, qui in Foro litibuſque trivimus ætatem, multum malitiæ, quamvis noluerimus, didicimus:* Hæc Nos verba apud Plinium multis ab hinc annis legiſſe meminimus.

Concluſio Epiſtolæ.

§. 21. Atque hæc ſunt, Venerabilis Frater Noſter, quæ inter plurimas, quibus obruimur, curas, colligere potuimus; non quidem ex ingenii libidine, ut auctorem oppugnaremus magnæ exiſtimationis, atque doctrinæ, & adeo utiliter in tradenda rerum Eccleſiaſticarum praxi a pluribus annis adlaborantem; ſed ne ejuſdem auctoritate ſuffulta invaleſceret opinio, quæ ad ſeveriorem trutinam revocata, contraria invenitur Concilio Tridentino, Conſtitutioni Alexandrinæ, & conſuetudini ad hunc diem retentæ; quæque Ordinariam labefactaret auctoritatem tuam, quam Nos propugnare, ac tueri debemus. Hanc itaque Epiſtolam noſtram a Fraternitate Tua in Tribunalis iſtius Tabularium illatam ſervari volumus, ut tibi, tuiſque ſucceſſoribus in promptu ſit agendi normam ex ea deſumere.

Epiſtola in futurorum eventuum normam penes acta cuſtodiri jubetur.

§. 22. Eidem verò Epiſtolæ jam forte nimis in longum protractæ finem imponentes, monendum te cenſemus, quæ hactenus dicta ſunt, locum ſibi vindicare, quum agitur de Ordinibus Minoribus atque Majoribus; ſecùs verò, ubi res eſſet de ſola Clericali Tonſura: quo caſo iidem ipſi auctores noſtri ſuperius citati, Rigantius, Cardinalis Petra, & Honorante, allegatis etiam nonnullis Reſolutionibus Congregationis Concilii, in eo conſentiunt, ut liceat Cardinalibus Epiſcopis Suburbicariis per ſe ipſos eam ſolam ſuis ſubditis in proprii Palatii Cappella conferre; ex ea

Suburbicariorum Epiſcoporum facultas quoad collationem Primæ Tonſuræ tantum agnoſcitur.

nimi-

molto bene riflettono il *Fagnano nel cap. In Ordinando num. 45. de Simonia*, *il Monacello in Formulario tom. 1. tit. 3. formula 1. num. 3.* ſe poi per un' epicheia univerſalmente ricevuta non è proibito al Veſcovo, concorrendovi una cauſa legittima, di poter fare qualche Ordinazione particolare agli Ordini Maggiori nella ſua Cappella privata dell' Epiſcopio; e chi ſarà, che poſſa negare al Cardinale Veſcovo Suburbicario, ammeſſo a conferire la Tonſura, ed i Minori al ſuo Suddito, ſenza la previa licenza del Cardinal Vicario di Roma, nella Cappella del ſuo Palazzo, il fare nella ſteſſa Cappella qualche Ordinazione particolare agli Ordini Maggiori; godendo le Cappelle de' Cardinali quelle ſteſſe per lo meno prerogative, che godono quelle de' Veſcovi, come molto bene ha dimoſtrato il *Cardinal Brancacci* nell' altra ſua Diſſertazione *de Cappellis Cardinalitiis.*

Anzi confeſſa anche egli poterſi da' Cardinali Veſcovi darſi gli Ordini Maggiori ne la detta Cappella privata.

§. 19. Ammette l'Autore nella citata *queſtione 12. alla pag. 50.* la forza dell' argomento, confeſſando liberamente, che in quei caſi, ne' quali può il Veſcovo dar gli Ordini Maggiori nella Cappella dell' Epiſcopio, li potrà dare ancora il Cardinal Veſcovo Suburbicario nella ſua Cappella; *etiam hi Cardinales idem poſſent.*

Dalla quale opinione ne naſcerebbero gravi inconvenienti.

§. 20. Ma queſto, per vero dire, è un poco troppo; perchè non eſſendo grande il numero de' Promovendi agli Ordini Maggiori ne' Veſcovadi Suburbicarj, gli Ordinandi agli Ordini Maggiori potrebbero, a poco a poco, ed uno per volta, venire a Roma; ed in queſto caſo l' Ordinazione, benchè particolare, e riſtretta, darebbe un tracollo all' autorità Ordinaria del Cardinale Vicario di Roma. Nulla giovando il replicare, che per fare l' Ordinazione anche particolare agli Ordini Maggiori nella Cappella, e non nella Chieſa, è d' uopo, che vi concorra una legittima cauſa; imperocchè, ridotto l' affare a queſto punto, l' affare ſi può dire perduto, non eſſendo per mancare, chi ſempre ſuggerirà, eſſer cauſa legittima il non rimandar indietro chi ha fatto un viaggio di molte miglia, e forſe anche a piedi, per eſſer ordinato dal proprio Veſcovo, ſenz' aver potuto adempire il ſuo diſegno, e ciò ſenza ſua colpa, e demerito. *Nos qui in Foro, litibuſque trivimus ætatem, multum malitiæ, quamvis noluerimus, didicimus*: ci ſovviene d' aver, tant' anni ſono, lette queſte parole in *Plinio.*

Concluſione della Lettera.

§. 21. Ed ecco, o Venerabile Noſtro Fratello, quanto fra le molte occupazioni, che ci opprimono, abbiamo potuto raccorre, non già pel cacoete d' impugnare un Autore di molto merito, e di molto ſapere, e che tanto utilmente ha faticato, e fatica nelle materie pratiche, ed Eccleſiaſtiche; ma acciò, col ſuo credito, non prendeſſe piede un' opinione, rigoroſamente contraria al Concilio di Trento, alla Coſtituzione Aleſſandrina, all' oſſervanza finora uſata, e che recherebbe pregiudizio alla voſtra autorità Ordinaria, che da Noi deve eſſer propugnata, e difeſa. Conſervi Ella dunque, come le ordiniamo, queſta Noſtra Lettera negli Atti della ſua Segreteria, acciò ſerva di regola a Lei, ed a' ſuoi Succeſſori.

Si ordina, che ſia riſervata, come ſi cura norma per regolarſi in appreſſo.

§. 22. Terminiamo queſta Noſtra Lettera ormai troppo lunga, con avvertirla, che il detto in eſſa ha luogo riſpetto agli Ordini Minori, e Maggiori; ma non quando ſi trattaſſe della ſola, e ſemplice Tonſura: nel qual caſo i Noſtri ſteſſi Autori di ſopra citati, il *Rigante*, il *Cardinal Petra*, l' *Honorante*, concordano, in ſequela anche di alcune Riſoluzioni della Congregazione del Concilio, poterſi eſſa ſola conferire a dirittura dai Cardinali Veſcovi Suburbicarj ai loro ſudditi nella Cappella del loro Palazzo; per la ragione, che la Coſtituzione Aleſſandrina parla degli Ordini

Si ammette ne' Cardinali ſuddetti la facoltà di dare la prima Tonſura ſolamente.

Mino-

Minori, e Maggiori; ed è anche vigente la controverſia, ſe la prima Tonſura ſia, o non ſia Ordine. E con pienezza di cuore abbracciandola, le diamo l' Apoſtolica Benedizione.

Data della Lettera alli 15. di Febrajo 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 15. Februarii 1753. Pontificatus Noſtri anno decimotertio.

nimirum ratione, quod Alexandrina Conſtitutio de Ordinibus Minoribus, atque Majoribus diſerte caveat; quæſtio autem eſt non adhuc definita, utrum prima Clericalis Tonſura ſit Ordo, necne. Denique Fraternitati Tuæ, quam pleno cordis affectu complectimur, Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Dat. 15 Februarii 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die XV. Februarii 1753. Pontificatus Noſtri anno decimotertio.

XII.

Beatificatio Ven. Servi Dei JOSEPHI A COPERTINO Sacerdotis Profeſſi Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Franciſci.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

ÆTERNOS DEI FILIOS, etſi ante Mundi originem, Patri coæqualis, æquè ſemper regnaverit, in plenitudine tamen temporum ideo apparuit patefactus in carne, ut juxta Prophetarum vaticinia, collapſa reædificando, & diruta inſtaurando, Regnum ſuum in ultimos uſque Terræ fines contra antiqui hoſtis tyrannidem erigeret, & ſtabiliret. Quicumque igitur in hoc Regno, quod ex omnibus Linguis, & Populis colligendum erat, tamquam Cives adſcribi ſatagunt, illud violenter expugnare, & aſſequi debent; cum hoc perpetuum edictum, & in omnem vitam ipſis promulgatum voluerit Chriſtus Dominus, quod ignem venerit mittere in Terram, & quod nihil aliud peteret, niſi ut accenderetur, & arderet. Hoc ſolo Cæleſti igne mentes hominum undequaque inſtaurantur, cum ardore Spiritus Sancti afflatæ & ſuccenſæ, terrenis cupiditatibus compreſſis atque devictis, in Dei amorem rapiuntur, atque in ſimilitudinem, imaginemque ejus conformantur.

Commemorantur virtutes Beati Viri.

§. 1. Divinæ hujus potentiæ locupletiſſimum Teſtem habemus in Venerabili Servo Dei JOSEPHO A CUPERTINO Ordinis Fratrum Minorum Sancti Franciſci Conventualium nuncupatorum Sacerdote profeſſo, qui, cum in hoc Chriſti Regno ejus ſervituti ſe devoverit, veterem exuit hominem, & novum induit, & Ducem, & Anteſignanum Franciſcum, per altiſſimam paupertatem, per omnimodam ſui abnegationem, per orationis inſtantiam, per Crucis meditationem, per arcta ſilentia, & pet longas inedias imitari contendit. Verùm cum penitùs intellexiſſet, quod etiamſi tradidiſſet corpus ſuum, itaut arderet, nihil illi prodeſſet, niſi charitatem habuiſſet; hinc factum eſt, ut in hoc primo, & maximo Deum diligendi mandato, cogitationes omnes, omneſque vires enixe conferret. Ex hac intima cum Deo unione adeo cor ejus Divinæ charitatis igne corripiebatur, & incredibili internæ dulcedinis amore totum deflagrabat, ut in ecſtaſes, & raptus aliquando erumperet; & cum Incola teneretur in Terra, præ vehementiſſimo Dei ſui deſiderio, tamquam domeſticus haberetur in Cælis. Quapropter ejus nomen omnium ſermone celebrari cœpit, quod nec inacceſſa loca, nec ſecretiora cubicula, in quibus quandoque moram obediendo traduxit, continere potuerunt; donec relictis Auximi in Piceno die decimanona Septembris anno milleſimo ſexcenteſimo ſexageſimo tertio inter ſodales ſuos mortalitatis exuviis, ad æterna præmia vocatus, ad cæleſtem Patriam commigravit.

Et præſertim ardens in Deum charitas.

Approbatio Virtutum in gradu heroico.

§. 2. Percrebreſcente itaque in dies ejus ſanctimoniæ clariſſima fama, ad Congregationem Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitorum Cauſa deducta eſt; ubi cum de Virtutibus æſtimandis, juxta Canonicas ſanctiones, quæſtio de more haberetur, fel. rec. Clemens PP. XII. Prædeceſſor Noſter decimo octavo Kalendas Septembris anni MDCCXXXV. in gradu heroico conſtitutas eas eſſe pronunciavit. Porrò coram Nobis ad univerſalis Eccleſiæ regimen Divina miſeratione vocatis, cum de Miraculis diſceptaretur, non abſque ſupremo conſilio factum eſſe cenſemus, ut ea ipſa die, videlicet die decima nona elapſi Septembris, Generalis Congregatio ſuper hac re coram Nobis cogeretur, qua Venerabilis Dei Servus ſexagenario major, meritis cumolatus, mortalitatem explevit in Terris, & immortalitatem inchoavit in Cælis. Duo ex Miraculis, quæ diſcutienda proponebantur, Conſultorum ſuffragiis, & Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. præfatæ Cardinalium ſententiis conſentientibus, probanda eſſe cenſuimus; & Decretum ſuper eiſdem Noſtrum proferre, & promulgare voluimus die Sancto Franciſco de Aſſiſio ſacra, poſtquam ad ejus Aram provoluti in Baſilica SS. XII. Apoſtolorum de Urbe, Omnipotenti Deo Hoſtiam placationis obtulimus; quam diem eum in finem delegimus, ut Sanctitatem in hac Franciſcana Familia a Seraphico Parente ſuo invectam, uberrimo Eccleſiæ proventu, in ejus Alumnis in dies adoleſcere, novis atque mirificis argumentis conſtaret.

Item Miraculorum.

Beati nomen, cultus, & honores eidem decernuntur.

§. 3. Quapropter precibus tandem Regum, Epiſcoporum, aliorumque Principum, necnon dilectorum Filiorum Fratrum Minorum Conventualium Paterna clementia annuentes, de ejuſdem Cardinalium Congregatinnis conſilio, & aſſenſu, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium indulgemus, ut idem Dei Servus JOSEPHUS A COPERTINO in poſterum BEATI nomine nuncupetur; ejuſdem Corpus, & Reliquiæ venerationi Fidelium (non tamen in Proceſſionibus circumferendæ) exponantur; Imagines quoque radiis, ſeu ſplendoribus exornentur; ac de eo quotannis die decima octava Septembris, quam diem pro ejus Feſtivitate celebranda præſcribimus, ſub ritu duplici minori, recitetur Officium, & Miſſa de Communi Confeſſoris non Pontificis, cum Oratione a Nobis approbata, juxta Rubricas Breviarii, & Miſſalis Romani: Recitationem autem Officii, & Miſſæ celebrationem hujuſmodi fieri concedimus tum in proprio Minorum S. Franciſci Conventualium Ordine, in quo ſolemni emiſſa Profeſſione uſque ad obitum permanſit; tum in Ordine Fratrum Minorum ejuſdem Sancti Franciſci Capuccinorum (inter quos per aliquot annos commoratus eſt); ac de Obſervantia, Reformatorum, Recollectorum, & Excalceatorum, ac Tertii Ordinis nuncupatorum; tum in Oppido Cupertini, in quo Vir Dei in lucem prodivit, ac in tota Diœceſi Neritonenſi: in Noſtris etiam Civitatibus Aſſiſii, illiuſque Diœceſi; Terra de Petra Rubea Diœceſis Feretranæ; Foroſempronii, & illius Diœceſi, quæ loca ſuo incolatu, ac virtutibus illuſtravit; tum denique in tota Diœceſi, & Civitate Auximana, in qua ipſe obdormivit in Domino; tum apud Archiconfraternitatem ſub invocatione S. Antonii Patavini in eadem Baſilica SS. XII. Apoſtolorum de Urbe, & Confraternitatem S. Stephani in Civitate Aſſiſienſi canonicè erectas, in quas cooptatus fuit; ab univerſis Chriſtifidelibus tàm Regularibus, quàm Sæcularibus, qui ad Horas Canonicas tenentur, & quoad Miſſas attinet, etiam ab omnibus Sacerdotibus in Eccleſias, in quibus Feſtum peragetur, confluentibus. Præterea primo dumtaxat an-

no a datis hiſce Litteris, in Eccleſiis Fratrum Minorum Conventualium, cæterarumque Franciſcanarum Familiarum, Civitatum, Terrarum, Oppidorum, & Diœceſum, Archiconfraternitatis, & Confraternitatis hujuſmodi, ſolemnia Beatificationis ipſius Servi Dei cum Officio ſub ritu duplici majori, & Miſſa, die ab Ordinariis reſpectivè conſtituta, poſtquam in Baſilica Noſtra S. Petri in Vaticano peracta fuerint Solemnia, nempe die vigeſima quarta currentis Menſis, celebrandi facimus poteſtatem.

§. 4. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Decretis de non cultu &c. editis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, ut earumdem præſentium Litterarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu Secretarii dictæ Congregationis Cardinalium ſubſcriptis, & ſigillo Præfecti ejuſdem Congregationis munitis, eadem prorſus fides ab omnibus, & ubique locorum, tàm in judicio, quam extra illud habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die xx. Februarii MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimotertio.

D. Card. Paſſioneus.

Confirmatio & innovatio Privilegiorum, Gratiarum, & Jurium, Militaris & Hoſpitalis Ordinis SANCTI JOANNIS JEROSOLYMITANI: cum aliquibus declarationibus, & ampliationibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

INTER illuſtria Religioſæ Profeſſionis Inſtituta, quorum concordi varietate circumdata nitet Eccleſia Chriſti, decet Nos Hoſpitalem Militiam Sancti Joannis Jeroſolymitani ſpecialis benevolentiæ affectu complecti, quæ in charitate fundata, virtute roborata, ſub Omnipotentis Dei protectione, adjuvantibus Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus, ac Religioſiſſimis Principibus, cunctiſque Populis Chriſtianis omni ope adnitentibus, ad ſummum ſplendoris & gloriæ faſtigium pervenit; dum generoſi illius Fratres, ac Milites, animo ad pietatis officia demiſſo, ad belli munera invicto, Chriſtifidelibus humile hoſpitalitatis miniſterium, ac ſtrenuum defenſionis præſidium pari ſtudio præſtantes, novo & inaudito exemplo, miram declarant vim Religionis Chriſtianæ; quæ pietatem armis ſociat, bellum cum charitate conjugit, ac viros exhibet caſtra ſequentes, Evangelicæ perfectionis diſciplinam, pro militari Sacramento, ſolemni ritu profitentes. Horum operam univerſæ Chriſtianorum Reipublicæ, & Apoſtolicæ Sedi apprime utilem cùm ſæpe iidem Prædeceſſores Noſtri agnoverunt, tum etiam Nos ipſi non unâ in re experti ſumus; adjectis inſuper ex parte Dilectorum Filiorum ejuſdem Militiæ Magni Magiſtri, & Conventûs, perſpicuis in Nos obſequii & obſervantiæ argumentis, ac recurrantibus mutuis erga illos amoris Noſtri officiis & ſignificationibus. Cum autem ipſi de perpetua firmitate Privilegiorum & Indultorum jam pridem ab hac eadem Apoſtolica Sede, ac etiam recenter a Nobis ipſis, eidem Militiæ conceſſorum, tam pro eorum Ordinis dignitate & utilitate, quàm pro felici & libero injunctorum ſibi munerum exercitio, in commune Chriſtianæ Rei bonum, meritò ſolliciti, plurimum optaverint, eadem per Nos recognita & recenſita, novo confirmationis Noſtræ munimine roborari, ac ſicubi opus fuerit, declarari & ampliari; Nos eorumdem ſupplicationibus inclinati, pleraſque Prædeceſſorum Noſtrorum Litteras & Conceſſiones, favore Hoſpitalis ejuſdem Sancti Joannis Jeroſolymitani, atque illius Militiæ & Perſonarum, diverſis temporibus emanatas, Nobis repræſentari juſſimus; ac diligenti præmiſſo examine, eaſdem partim in genere, partim diſtinctè & expreſsè, ſub ea forma, quam præſenti temporum conditioni, & ejuſdem Ordinis ac Militiæ ſtatui, magis aptam judicavimus, confirmare, innovare, ſeu reſpectivè declarare, & ampliare, ac etiam ex integro, ut infra, ſtatuere & indulgere decrevimus.

Pontifex præmiſſo omnium examine porrectis dicti Ordinis annuit.

§. 1. Itaque de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, & ex Noſtra certa ſcientia, eoſdem Dilectos Filios prædictæ Hoſpitalis Militiæ Magnum Magiſtrum, nec non Bajulivos, Priores, Caſtellanum Empoſtæ, Præceptores, Milites, Fratres, Cappellanos, Donatos, & Servitores, omneſque & ſingulas dicti Hoſpitalis & Militiæ perſonas, a quibuſvis Excommunicationis, Suſpenſionis, & Interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium tantùm conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes; nec non omnium Litterarum, Conceſſionum, atque Declarationum per quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, & Sedem Apoſtolicam, ſeu aliâ quacumque auctoritate, favore ejuſdem Hoſpitalis, ac Militiæ, eorumque Magni Magiſtri, & Conventus, ac perſonarum hujuſmodi, nec non Locorum, bonorum, ac rerum, ſub quacumque forma editarum, tenores & datas præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac etiam inſertis habentes;

Confirmatio generalis omnium Privilegiorum &c.

Omnia & ſingula Privilegia, Immunitates, Exemptiones, Prærogativas, & alias quaſcumque gratias, conceſſiones, facultates, libertates, favores, & indulta, terram, mareque concernentia, eidem Hoſpitali, & illius Militiæ, Prioratibus, Caſtellaniæ Empoſtæ, Bajuliviis, Præceptoriis, Domibus, Hoſpitalibus, Adminiſtrationibus, Officiis, Eccleſiis, Cappellis, Oratoriis, Locis, & Membris quibuslibet, ac pro tempore exiſtentibus Magno Magiſtro, & Conventui, dictæque Militiæ Fratribus Militibus, Profeſſis, atque Novitiis, nec non Priori Eccleſiæ, Cappellanis, Donatis, Servitoribus, Vaſſallis, atque Colonis, ac dictos Prioratus, Caſtellaniam, Bajulivias, Præceptorias, Domos, Adminiſtrationes, Officia, Eccleſias, Cappellas, & Membra præfata obtinentibus, per eoſdem Prædeceſſores Noſtros Romanos Pontifices, ac dictam Sedem, ſeu per Nos ipſos, uſque in præſentem diem, in genere, vel in ſpecie conceſſa & elargita, ſeu per eoſdem a pro tempore exiſtentibus Imperatore, Regibus, & Principibus, aliiſque Chriſtifidelibus obtenta, quatenus ſint in uſu, nec ſint expreſsè revocata, aut Concilii Tridentini Decretis, & dictæ Sedis Apoſtolicæ Conſtitutionibus, nec non aliis Ordinationibus, in quibus de eadem Militia Hoſpitali expreſſa mentio fiat, ſeu præſentium Litterarum Noſtrarum tenori, adverſantia: Indulgentias quoque, & peccatorum remiſſiones, aliaſque ſpirituales gratias, hactenus eis per dictos Prædeceſſores Noſtros, ſeu per Nos ipſos, conceſſas; præſertim Plenariam ſemel in vita, & in mortis articulo, pro eis eorumque Servitoribus, & Miniſtris, contra Infideles & Chriſtianæ Reipublicæ hoſtes pugnantibus, a fel. rec. Prædeceſſore Noſtro Sixto Papa IV., aliaſque Indulgentias pro viſitantibus Domos, Eccleſias, ſeu Cappellas ipſius Hoſpitalis, ab eadem Sede Apoſtolica diverſis temporibus elargitas, ſervatis ta-

Item Indulgentiarum.

men

men earumdem conceſſionum temporibus, conditionibus, & formis, ac dummodo non ſint revocatæ, ſeu ſub aliqua generali revocatione comprehenſæ: Præterea fundos, agros, poſſeſſiones, dominia, prædia, jura, decimas, fructus, redditus, proventus, aliaque mobilia, & immobilia bona, ſive in terra, ſive in mari exiſtentia, & ad Hoſpitale, Prioratus, Caſtellaniam, Bajulivias, Præceptorias, aliaque membra hujuſmodi, in genere, vel in ſpecie ſpectantia; Juriſdictiones quoque, etiam ſpiritualem Ordinariam & quaſi Epiſcopalem in Clerum & Populum, ſi quibus in Terris, Locis, atque Diſtrictibus eadem ipſis competere dignoſcitur: Inſuper omnia & ſingula laudabilia ſtabilimenta, ordinationes, & decreta, in Capitulis Generalibus ejuſdem Militiæ, tam ante annum Domini MDLVIII., quàm poſt dictum annum uſque in præſens celebratis, condita & edita, quæ ſcilicet in uſu eſſe dignoſcuntur, ac in iis tantùm partibus, in quibus prædicti Concilii Tridentini, ejuſdemque Sedis Conſtitutionibus, & Ordinationibus, & præſentium Litterarum tenori, contraria non ſint, illorum omnium tenores præſentibus pariter pro expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes; nec non ſententias, cenſuras, & pœnas in ipſis adverſus contrafacientes indictas; Earumdem præſentium ſerie approbamus, laudamus, ratificamus, confirmamus, ac etiam de novo concedimus, ac reſpectivè ſtatuimus; omneſque & ſingulos defectus, ſi qui forte in eis intervenerint, dictæ auctoritatis Noſtræ plenitudine ſupplentes, prædicta omnia & ſingula valida & efficacia exiſtere & fore, perpetuamque roboris firmitatem obtinere, ſuoſque debitos effectus ſortiri, ac pro tempore exiſtentibus Magno Magiſtro, Bajulivis, Prioribus, Caſtellano, Præceptoribus, Commendatariis, Militibus, Priori, Cappellanis, Donatis, Servitoribus, Vaſſallis, atque Colonis prædictis pleniſſimè ſuffragari; eoſdemque illis liberè perpetuo uti poſſe: Ac omnia & ſingula Privilegia, & Indulta hujuſmodi ab univerſis Chriſtifidelibus, tam Clericalis Ordinis, quàm temporalis poteſtatis Sæcularibus, ac etiam aliis cujuſcumque Ordinis, & Inſtituti, perſonis Regularibus; prædicta verò ſtabilimenta, ordinationes, & decreta, ab omnibus & ſingulis dictæ Militiæ Fratribus, quacumque dignitate, ac præeminentia fulgentibus, Militibus, Cappellanis, Donatis, Servitoribus, aliiſque perſonis ipſius Hoſpitalis ſubditis, ſub ſententiis, cenſuris, & pœnis in iis contentis, perpetuò inviolabiliter obſervari, & ſecundum eadem ſtabilimenta & decreta, in cauſis ipſius Militiæ, & Perſonarum ei adſcriptarum & ſubjectarum, omnino judicari & cenſeri debere, volumus, mandamus, & reſpectivè decernimus.

Ac bonorum & rerum ad dictum Ordinem pertinentium; Ac etiam Juriſdictionum.

Stabilimentorum quoque Ordinis tam ante annum 1558, quam poſt dictum annum uſque ad præſens editorum.

Nova ſuſceptio Ordinis, & illius Perſonarum ac rerum, ſub immediata Apoſtolicæ Sedis protectione.

§. 2. Ipſumque Hoſpitale, ac illius Prioratus, Caſtellaniam Empoſtæ, Bajulivias, Præceptorias, Domos, Hoſpitalia, Eccleſias, Cappellas, Oratoria, ac Loca & Membra quæcumque, nec non Magiſtrum, Bajulivos, Priores, Caſtellanum Empoſtæ, Præceptores, Milites, Cappellanos, Donatos, & Servitores, nunc & pro tempore exiſtentes, etiam Sæculares Clericos, & Presbyteros, juxta præſcriptum dicti Concilii Tridentini, eorum Eccleſiis, Cappellis, & Oratoriis quoquomodo deſervientes, quamdiu in eorum obſequiis erunt, &, in ipſorum Domibus reſidentes, ſub eorumdem obedientia vivent; ac illorum res, animalia, prædia, domos, & bona quæcumque, quæ obtinent & poſſident, ac in futurum canonicè obtinebunt, ac poſſidebunt, ſub Beati Petri, & dictæ Sedis, ac Noſtra immediata protectione confirmamus, ac de novo ſuſcipimus; nec non ab omni juriſdictione, correctione, onere, ſtatutis, bannis, dominio, ſuperioritate, & poteſtate quorumcumque Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Prælatorum, præterquam in caſibus in Apoſtolicis Conſtitutionibus, & dicti Concilii Tridentini Decretis litteraliter expreſſis, aut in ſpecie declaratis, nec non quorumcumque temporalium Dominorum quavis poteſtate, etiam Imperiali, Regali, & Ducali fulgentium, ac Univerſitatum, & illarum Regentium, aliorumque, præterquam dicti Hoſpitalis, Superiorum Ordinariorum, tam ſpiritualium, quàm temporalium, ubicumque, tam citra, quàm ultra Montes, & Mare conſtitutorum, cujuſcumque Dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium, & Judicum nunc & pro tempore exiſtentium quorumlibet, eximimus & liberamus.

Exemptio Ordinis a cujuſvis juriſdictione.

§. 3. Itaut Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Prælati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices præfati, nullam in eos, vel ea, juriſdictionem, correctionem, viſitationem, ſuperioritatem, dominium, ſeu poteſtatem, præterquam in his, quæ ad animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, aliiſque in caſibus per dictum Concilium, ſeu per Apoſtolicas Conſtitutiones, aliaſque Ordinationes præfatas expreſſis & declaratis, exercere, aut excommunicationis, aliaſve ſententias, cenſuras, & pœnas promulgare, (etiamſi forſan hactenus per abuſum, ſeu alterius Privilegium, aut negligentiam, etiam per longum tempus, taliter obſervatum non fuiſſet, ſeu dicti Hoſpitalis, ejuſque membrorum Eccleſiæ non Parochiales, in quibus Sacramenta Fidelibus non adminiſtrantur, pluries fuiſſent a Prædeceſſoribus Epiſcopis viſitatæ), nullatenus poſſint, aut valeant; Ipſique Magiſter & Conventus, nec non Prior Eccleſiæ, aliique Priores, Bajulivi, & Præceptores, intra limites ſuarum juriſdictionum & adminiſtrationum, etiamſi nulla forſan in Clerum, & Populum juriſdictione ibidem potiantur, quoad perſonas tamen eiſdem verè ſubditas, & ſub eorumdem obedientia in ipſorum Domibus viventes, Ordinarii Superiores, ſeu Prælati, juxta formam Privilegiorum, & ſtabilimentorum prædictorum, exiſtant & eſſe cenſeantur; neque alii quicumque, cujuſvis Eccleſiaſticæ, vel mundanæ dignitatis, aut præeminentiæ, ſtatus, vel conditionis exiſtant, ſub excommunicationis latæ Sententiæ pœnâ per contrafacientes eò ipſo incurrendâ, eos in judicio, vel extra, ſuper præmiſſæ exemptionis uſu, ſeu poſſeſſione, vel quaſi, quacumque etiam longi temporis contraria præſcriptione nihil obſtante; neque denium aliqui Magiſtratus, Rectores, Gubernatores, Præſidentes, Vice-Legati, ac etiam S. R. E. Cardinales de Latere Legati, per Loca, Civitates, atque Provincias Ditionis Noſtræ Eccleſiaſticæ conſtituti, eoſdem Fratres Milites ſuper delatione armorum quorumcumque, pro ſui defenſione, & Hoſtium Sedis Apoſtolicæ offenſione, in quibuſcumque locis Nobis & eidem Apoſtolicæ Sedi mediatè vel immediatè ſubjectis, ad formam tamen providæ Conſtitutionis per ſel. rec. Prædeceſſorem Noſtrum Alexandrum VIII. Anno Incarn. Dom. MDCXC. Idibus Auguſti editæ, quæ incipit -- *Et ſi cuncta* -- nullo unquam tempore, directè vel indirectè moleſtare, impedire, vexare, aut aliàs quomodolibet impetere præſumant, debeant, ſeu poſſint, aut valeant.

Inhibitio ſpecialis contra quoſcumque exemptionem hujuſmodi perturbantes.

Privilegium deferendi Arma.

§. 4. Utque etiam in poſterum quibuſvis Chriſtifidelibus in quibuſcumque Civitatibus, Locis, & Diœceſibus, liceat Præceptorias, Domos, & Hoſpitalia, ſub dependentia & ſubjectione dicti Hoſpitalis, per illius Fratres obtinenda, quæ eiſdem exemptionibus, privilegiis, libertatibus, prærogativis, immunitatibus, indulgentiis, conceſſionibus, & indultis, quibus aliæ dicti Hoſpitalis

Facultas erigendi novas Domos & Præceptorias Ordinis, aliaque Loca cum iiſdem prærogativis.

Præceptoriæ, Domus, & Hoſpitalia utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere debeant, aſſignata illis congrua dote, Ordinariorum Locorum, & quorumvis aliorum licentiâ minimè requiſitâ, & nullâ præterea iiſdem Ordinariis juriſdictione in illis, aut oneris imponendi facultate reſervatâ, fundare, erigere, & conſtrui facere; dictique Magiſter, & Conventus, hujuſmodi fundationes & erectiones, alterius cujuſvis licentia aut conſenſu minimè requiſitis, approbare & acceptare, poſſint & valeant, plenam & liberam iiſdem facultatem & auctoritatem concedimus, & impertimur.

§. 5. Presbyteri verò tam ſæculares, quàm ejuſdem Hoſpitalis Militiæ Cappellani, & in ea expreſſe Profeſſi, qui per Priores, Caſtellanum, Bajulivos, Præceptores, alioſque Milites Commendatarios, juxta eorum facultates inferiùs declarandas, ad deſerviendum Parochialibus, & aliis Eccleſiis, Cappellis, & Oratoriis Hoſpitalis hujuſmodi, ac membrorum ejus, tam nunc exiſtentium, quam in poſterum erigendorum, pro tempore deputabuntur, per Locorum Ordinarios, ad nominationem ſeu præſentationem dictorum Priorum, Caſtellani, Bajulivorum, Præceptorum, aliorumque Commendatariorum, præmiſſo dumtaxat examine quoad idoneitatem ad ea, quæ pertinent ad animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem, ad formam Decretorum Concilii Tridentini, & Conſtitutionum Apoſtolicarum per Prædeceſſores Noſtros Romanos Pontifices, ac per Nos ipſos deſuper editarum, abſque aliqua exactione, & oneris impoſitione, inſtitui, ac recipi, & admitti volumus, & mandamus.

§. 6. Ac inſuper eiſdem Fratribus Cappellanis in eadem Militia expreſsè Profeſſis, ut omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines a quocumque maluerint Catholico Antiſtite gratiam & communionem Sedis Apoſtolicæ habente, & in propria Diœceſi reſidente, vel in aliena de Diœceſani Loci conſenſu Pontificalia exercente, etiam extra tempora a jure ſtatuta, annique curriculo minimè expectato, & tribus diebus Feſtivis, aliquo temporis ſpatio, arbitrio dicti Antiſtitis definiendo, interpolatis, ſervato tamen fel. rec. Clementis VIII. Prædeceſſoris Noſtri Decreto die xv. Martii Anni MDXCVI. edito, Noſtraque ſuper his edita Conſtitutione, quæ incipit -- *Impoſiti Nobis* -- data Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVI., tertio Kalendas Martii, Pontificatus Noſtri Anno VII., aliiſque de jure ſervandis, recipere poſſint & valeant, earumdem præſentium ſerie concedimus & indulgemus.

§. 7. Præterea nullus omnino ex prædicti Hoſpitalis Fratribus, Militibus, ſeu Cappellanis, aliiſve perſonis ipſius Hoſpitalis ſubditis, in Prioratibus, Caſtellania Empoſtæ, Bajuliviis, Præceptoriis, Domibus, Membris, Beneficiis, Prædiis, ſive Granciis quomodocumque a dicto Hoſpitali dependentibus, ubicumque, & infra limites juriſdictionis quorumcumque Patriarcharum, Epiſcoporum, aliorumque Ordinariorum Præſulum, ſive Univerſitatum, Hoſpitalium, aut Rectorum Eccleſiarum conſtitutis, quaſcumque Decimas, taxas, & jura, etiam Synodalia, ſeu Canonicas portiones, aut quartas nuncupatas, Procurationes, ſubſidia etiam charitativa, ſeu alias quaſcumque collectas & contributiones, etiam ratione jucundi adventus nuncupati, aliudve onus perſonale, ſeu mixtum, ab Ordinariis ubicumque, & ex quacumque cauſa impoſitum, vel imponendum, tam ex antiquis eorum culturis, quàm recenter cultis novalibus, aliiſque terris, fundis, poſſeſſionibus, & animalibus, etiamſi terræ & poſſeſſiones hujuſmodi ad quantumcumque longum tempus, non tamen in perpetuum feudum, aut Emphyteuſim, conceſſæ fuerint; ſive ex propriis patrimonialibus bonis eorumdem Magni Magiſtri, Priorum, Caſtellani Empoſtæ, Bajulivorum, Præceptorum, aliorumque Fratrum Militum & Cappellanorum, tam acquiſitis, quàm in poſterum acquirendis, aut ad eos quovis modo, etiam ex conceſſione Apoſtolica, vel Magiſtrali, pertinentibus, alicui quovis modo ſolvere teneantur: A quibus omnibus exactionibus, collectis, contributionibus, oneribus, & impoſitionibus quomodocumque nuncupatis, omnia & ſingula dicti Hoſpitalis loca ac bona, ut præfertur, nec non Eccleſiarum ab ipſo Hoſpitali quomodolibet dependentium fabricas, ſemper & perpetuò; prædictorum autem patrimonialia bona, a die emiſſæ per ſupradictorum ſingulos Profeſſionis; libera, immunia, & exempta, ſicut per Prædeceſſores Noſtros Rom. Pontifices fuiſſe, ita modò eſſe, & in poſterum fore declaramus & volumus.

Item ab oneribus Laicalibus.

§. 8. Eademque ipſius Militiæ Hoſpitalis loca, prædia, poſſeſſiones, & bona, ubicumque, etiam ſub noſtra, & Apoſtolicæ Sedis, ſive aliorum quorumcumque Superiorum Principum, Rerumpublicarum, & Univerſitatum Ditione, & juriſdictione conſiſtentia, ab omnibus & ſingulis oneribus, impoſitionibus, & gravaminibus ordinariis & extraordinariis, tàm Fiſcalibus, ſeu Cameralibus, quàm etiam Communitativis, ſeu pro Communitatum & Univerſitatum Laicalium ordinariis aut extraordinariis uſibus, & indigentiis hactenus impoſitis, & imponendis, niſi forſan auctoritate Apoſtolica cum eorumdem bonorum Hoſpitalis prædicti expreſſa comprehenſione, impoſita fuerint, aut imponantur in poſterum, ſeu eadem bona illorum ſolutioni & ſupportationi ſubjecta eſſe aut fore, etiam expreſsè per dictam Sedem declaratum fuerit; Prædictorum autem Magni Magiſtri, aliorumque Militum Profeſſorum patrimonialia bona, donec in eorumdem peculiari cenſu exiſtent, nec in commune dominium & proprietatem Hoſpitalis prædicti re ipſa tranſlata fuerint, a Communitativis dumtaxat oneribus & collectis, quæ ſcilicet earumdem Communitatum & Univerſitatum Laicalium uſibus & indigentiis primitus impoſita, nequaquam deinde Fiſci & Cameræ juribus applicata fuerint, plenariè ſimiliter exempta, libera, & immunia eſſe & fore, ſtatuimus, atque decernimus.

Et Bonorum patrimonialium Militum profeſſorum ab oneribus Communitativis Cameræ non applicatis.

Revocatio ampliſſima quorumvis Indultorum exemptionis a ſubjectione Magni Magiſtri & Superiorum Ordinis.

§. 9. Et quoniam præmiſſæ exemptiones non alia de cauſa a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus Hoſpitali prædicto, ejuſque Perſonis, ac rebus conceſſæ, ac pluries confirmatæ, & a Nobis ipſis, ut præfertur, innovatæ fuerunt, quàm ut ejuſdem Militiæ ſtatus & ordo ſub ipſius Magni Magiſtri, ac Prælatorum regimine, in publicum Chriſtianæ Reipublicæ bonum feliciter procedat, ſimulque illius bona, ad communes impenſas pro Fidei defenſione, & Religionis præſidio ſuſtinendas ſufficiant; Ideo Nos eorumdem Prædeceſſorum veſtigiis inhærentes, omnes & ſingulas exemptiones Priorum, Bajulivorum, aliorumque Fratrum Militum, ſeu Cappellanorum, aliarumque Perſonarum dicti Hoſpitalis ſubditarum, ubicumque, tàm citra, quam ultra Montes & Mare, nunc pro tempore conſtitutorum, & commorantium, a ſuperioritate, juriſdictione, obedientia, & correctione Magni Magiſtri & Conventus prædictorum, ac aliorum Prælatorum ipſius Hoſpitalis, etiam cum eorum receptione in protectionem dictæ Sedis, itaut illi ſolummodò ſint ſubjecti, quodque Magno Magiſtro, & Conventui, & Prælatis præfatis parere, & ad Hoſpitale prædictum accedere non teneantur; quacumque ratione vel cauſa, etiam

obſe-

obſequiorum per eos Fidei, ac Sedi, & Hoſpitali prædictis impenſorum, aut alia conſideratione, etiam cum quibuſvis clauſulis, & derogatoriarum derogatoriis, hactenus forſan conceſſas; quarum quidem exemptionum Indulta, utpotè in Regularis diſciplinæ & ſtatus prædictæ Militiæ everſionem, ac etiam fortè in damnum & detrimentum totius Chriſtianæ Reipublicæ tendentia, nunquam in poſterum a Succeſſoribus Noſtris concedenda fore pro certo confidimus; prædicta auctoritatis plenitudine, & earumdem præſentium ſerie, revocamus, caſſamus, abolemus, & annullamus, ac pro infectis & nullis haberi volumus; atque illis, quibus conceſſa fuerint, minimè ſuffragari, quominus, iiſdem non obſtantibus, prædicto Magno Magiſtro, ac Conventui, & Prælatis præfatis quandocumque liceat plenariam & omnimodam in eos juriſdictionem & ſuperioritatem, in ſtabilimentis Ordinis eiſdem attributam, exercere; ſeu quominùs omnes, & ſinguli prædicti iiſdem Magno Magiſtro, Conventui, & Prælatis, tàm perſonaliter, quàm realiter, omni exceptione ceſſante, perinde ac ſi Indulta exemptionum hujuſmodi nunquam conceſſa fuiſſent, firmiter parere & obedire teneantur; Iiſdemque Magno Magiſtro, Conventui, ac Prælatis prædictis, contra Rebelles, ac etiam ſub hujuſmodi Indultorum obtentu, mandatis ſuis non obedientes, ſervatis conſuetis terminis ad docendum ſe paruiſſe & ſatisfeciſſe in loco Conventus Hoſpitalis hujuſmodi, aliiſque de jure, & juxta ſtabilimenta prædicta ſervandis, ad mulctas & pœnas in eiſdem ſtabilimentis præſcriptas procedendi, eaſque re ipſa exequendi, plenam & liberam facultatem & auctoritatem tribuimus & impertimur.

Facultas extrahendi ſubditos delinquentes e Locis immunibus.

§. 10. Pro quorum omnium, aliorumque ſub temporali eorumdem Magni Magiſtri & Conventus juriſdictione in Inſulis Melitæ & Gauli exiſtentium debita coërcitione, & expedito juſtitiæ curſu, Nos earumdem præſentium Litterarum tenore, & auctoritate prædicta, Apoſtolicas Conſtitutiones tàm Prædeceſſorum Noſtrorum Benedicti Papæ XIII., quæ incipit -- *Ex quo Divina* --, datam Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXXV., ſexto Idus Junii, & Clementis Papæ XII., cujus initium eſt -- *In ſupremo juſtitiæ ſolio* --, datam ejuſdem Dominicæ Incarnationis Anno MDCCXXXIV., Kalendis Januarii, pro eo quod pertinet ad immunitatem localem & perſonalem; quàm etiam Noſtram Anno ſimiliter Incarnationis Dominicæ MDCCXLIX., Idibus Martii, Pontificatus Noſtri Anno X. editam, quæ incipit -- *Officii Noſtri ratio* --, cum omnibus Decretis, Clauſulis, & Derogationibus in eis contentis, quatenùs opus ſit, ad ipſam Hoſpitalem Militiam, ejuſque Perſonas ubique conſtitutas, necnon ad dictas Inſulas Melitæ & Gauli, expreſſè extendimus & ampliamus.

Extenſio Conſtitutionis ſuper Duellorum abuſu ad Milites ejuſdem Ordinis.

§. 11. Ac inſuper ejuſdem Militiæ laudabilia ſtatuta adverſus Duellorum abuſum edita magnopere comprobantes, noviſſimam quoque Conſtitutionem Noſtram, quæ incipit -- *Deteſtabilem* --, datam quarto Idus Novembris proximè elapſi, ipſius quoque Fratres Milites, & Subditos quoſcumque arctare & afficere, ſtatuimus & declaramus.

Jura & proventus communis Ærarii aſſeruntur.

§. 12. Ad aſſerenda verò communis Ærarii, Theſauri nuncupati, Hoſpitalis prædicti jura, quum aliàs ejuſdem Militiæ ſtabilimentis & uſibus, ſeu Privilegiis, indultis, & Litteris Apoſtolicis, eidem Hoſpitali, ejuſque Magno Magiſtro, & Conventui conceſſis, expreſſè cautum fuerit, quod proviſi, ac proviſiones, commendas, ſeu alias diſpoſitiones de Præceptoriis, aliiſque Beneficiis dicti Hoſpitalis ſibi pro tempora factas proſequentes, certa jura vacantia, ſeu mortuaria, aut aliàs nuncupata, forſan duplicata, communi Ærario hujuſmodi perſolvere, ac quædam alia ibidem expreſſa onera ſubire tenerentur, quodque de redditibus, fructibus, & proventibus hujuſmodi Præceptoriarum, primo & ſecundo, & forſan aliis annis provenientibus diſponere, ſeu illos percipere minimè poſſent, ſed illi dicto Ærario, ac aliàs in uſum & utilitatem Hoſpitalis, ac illius Militum, ſeu Menſæ applicari, pro illius neceſſitatibus ſublevandis, ac tuitione Fidei adverſus Chriſtianæ Reipublicæ Hoſtes, aliiſque oneribus Hoſpitali prædicto incumbentibus, impendi deberent; ac inſuper Prioratus, Caſtellaniam Empoſtæ, Bajulivias, Præceptorias, & alia illius Beneficia quæcumque, pro tempore qualitercumque obtinentes, certas reſponſiones, ac ordinarias, & extraordinarias impoſitiones eidem communi Ærario annis ſingulis ſolvere tenerentur; ipſiſque Prioratibus, Caſtellania, Bajuliviis, Præceptoriis, aliiſque Beneficiis hujuſmodi, per obitum ſeu aliàs quomodocumque vacantibus, illorum fructus, redditus, & proventus, prout in uno, vel altero anni tempore vacaverint, uſque ad certam reſpective diem eidem Ærario cederent: Volumus in poſterum nullas omninò exemptiones ab hujuſmodi ſolutionibus cuilibet indulgeri, & quatenus concedantur, ex nunc decernimus & declaramus, eaſdem nullius roboris & momenti fore & cenſeri debere, ſed, non obſtantibus futuris forſan Indultis & gratiis hujuſmodi, etiam quibuſvis clauſulis, & derogationibus muniendis, omnes & ſingulos Prioratus, Bajulivias, Caſtellaniam, Præceptorias, & alia Beneficia hujuſmodi, ſeu illorum membra, & ab illis dependentia obtinentes, & in illis regreſſus, acceſſus, coadjutorias, & alias gratias, quavis etiam Apoſtolica auctoritate conceſſas habentes, ſeu illorum fructus, & proventus, aut alia jura loco penſionis annuæ, vel penſiones ipſas ſuper eorumdem fructibus, redditibus, & proventibus forſan impoſitas, & imponendas percipientes, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, ac etiamſi Cardinalatus honore præfulgeant, pro rata fructuum, & penſionum earumdem, de omnibus & ſingulis annatis, vacantibus, mortuariis, & aliis quibuſcumque juribus per eos dicto communi Ærario quomodolibet debitis, ſatisfacere debere; nec etiam vigore Indultorum, gratiarum, & derogationum hujuſmodi, a ſolutione & præſtatione fructuum, cenſuum, paſſagiorum, annatarum, vacantium, & mortuariorum, aut aliorum quorumcumque jurium, ſeu reſponſionum, aut ordinariarum vel extraordinariarum impoſitionum, dictorum ſtabilimentorum & privilegiorum vigore debitorum, in toto vel in parte ſe eximere, vel liberare, aut aliàs communi Ærario Hoſpitalis hujuſmodi, ſeu illius juribus in aliquo præjudicare poſſe, ſeu præjudicatum cenſeri; ſed omnes & ſingulos prædictos de cætero, etiam hujuſmodi gratias & derogationes pro tempore habentes, ad exhibitionem & relaxationem fructuum, ac penſionum hujuſmodi eidem communi Ærario faciendam, teneri & adſtrictos fore; & ad id etiam per cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, cogi & compelli poſſe.

Revocatio alienationum Bonorum Ordinis abſque conſenſu M. Magiſtri & Conventus faciendarum.

§. 13. Bonorum autem & jurium ejuſdem Hoſpitalis perpetuæ conſervationi tutiùs conſulere volentes, quaſcumque donationes, conceſſiones, locationes ultra tempus in præfatis ejuſdem Militiæ ſtabilimentis permiſſum, inveſtituras, & alias alienationes bonorum immobilium, ſeu cenſuum, redditnum, jurium, & juriſdictionum ad Prioratus, Caſtellaniam Empoſtæ, Bajulivias, Domos, Hoſpitalia, Beneficia, &

loca Hoſpitalis hujuſmodi pertinentium, in illorum læſionem, jacturam, vel detrimentum, & aliàs ſine conſenſu & expreſſa licentia Magni Magiſtri & Conventus prædictorum, etiam per perſonas dictæ Religionis facieodas, etiam cum renunciationibus, pactis, juramentis, & pœnis deſuper impoſitis, & adjectis, ac inſtrumentis & Litteris deſuper confectis, quacumque etiam longi temporis præſcriptione, ſeu pacifica poſſeſſione, & detentione non obſtantibus, ipſo jure nullas, oulliuſque roboris vel momenti exiſtere & fore, decernimus & ſtatuimus; ac cenſus, redditus, jura, juriſdictiones, & bona alienata hujuſmodi, ſeu per quoſcumque etiam Sæculares occupata, oſurpata, & detenta, ad jus & proprietatem dicti Hoſpitalis, ſeu illius Prioratuum, Bajuliviarum, Præceptoriarum, aliorumque Beneficiorum, ac membrorum reducimus; illudque & illa adverſus alienationes, inveſtituras, occupationes, & detentiones hujuſmodi, in integrum, ac in priſtinum, & eum ſtatum, in quo antea erant, reſtituimus, reponimus, & plenariè reintegramus; illarumque detentores, cujuſvis Dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis & conditionis exiſtentes, ad illorum reſtitotionem, dimiſſionem, & relaxationem, per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia, cogi, & compelli poſſe volumus. Similes verò alienationes de cætero, ſine licentia, & beneplacito dictæ Sedis, nunquam abſque evidentis ipſius Hoſpitalis utilitatis cognitione, & expreſſo Magni Magiſtri & Conveotus prædictorum conſenſu concedendis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & privationis Beneficiorum per eos obtentorum pœnis, per contrafacientes eo ipſo abſque aliqua declaratione incurrendis, ac nullitatis omnium aliter geſtorum, fieri diſtrictè prohibemus.

§. 14. Jam verò liberam quorumcumque Officiorum, & Beneficiorum Regularium ipſius Militiæ, nec non reddituum & emolumentorum eiſdem adnexorum diſpoſitionem, atque diſpenſationem pro meritis & juſtitia faciendam, eiſdem Magno Magiſtro, & Conventui, ſeu aliis ad quos, juxtà ſtatuta, conſuetudines, & privilegia Militiæ hujuſmodi, pertinere dignoſcitur, aſſerere etiam, & confirmare volentes; perpenſis illis, quæ olim fel. rec. Innocentius Papa VIII. Prædeceſſor quoque Noſter eidem indulſit; ſimili auctoritate, ac præſentium tenore, Prioratus, Caſtellaniam Empoſtæ, Bajulivias, Præceptorias, Cameras, cæteraque quomodolibet nuncupata ejuſdem Militiæ Hoſpitalis Officia, Beneficia, & Membra Regularia quæcumque, nunquam de cætero perpetuis futuris temporibus, ſub quibuſvis generalibus vel ſpecialibus reſervationibus Apoſtolicis, etiam per Regulas Cancellariæ Apoſtolicæ factis, & quas pro tempore fieri contingat, de Beneficiis Eccleſiaſticis etiam apud Sedem prædictam pro tempore vacantibus, nec ſub quibuſvis Litteris dictæ Sedis, aut Legatorum ejus, utpotè verè Regularia, & non collativa, ac etiam ad Hoſpitalitatem, & Fidei tuitionem ordinata, ullatenùs includi, ſeu incluſa & comprehenſa cenſeri, nec reſervata vel affecta exiſtere, aut hujuſmodi reſervationum, ſeu Regularum, aut Litterarum vigore, per quempiam acceptari, ſeu alicui de illis provideri poſſe, decernimus, & declaramus; ſed quoties per ea obtinentium ceſſum vel deceſſum, ſeu etiam per reſignationem in manibus Noſtris, & Succeſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum factam, Commendæ vel deputationes ipſæ pro tempore qualitercumque ceſſaverint, ſeu vacare dicantur, tam in Romana Curia, quam extra eam; toties per pro tempore exiſtentem Magnum Magiſtrom & Conventum prædictos, ſeu per alios ejuſdem Ordinis ad id facultatem habentes, & non alium, ſeu alios, juxta ſtabilimenta prædicta, ejuſdemque Hoſpitalis conſuetudines, uſus, & naturas, & illi conceſſa Privilegia & Indulta, Fratribus dicti Ordinis, in adminiſtrationem & Commendam, ut moris eſt, itaut nunquam Beneficiorum collativorum naturam aſſumere, nec ab ea obtinentibus in titulum perpetui Beneficii Eccleſiaſtici retineri, aut, ipſis cedentibus vel decedentibus, ex eorumdem perſonis vacare cenſeantur, de ipſis diſponi, & provideri, volumus, concedimus, & reſpectivè ſtatuimus: Nec non reſervationes, ac proviſiones, collationes, commendas, deputationes, uniones, & quaſcumque alias ſimiles vel diſſimiles diſpoſitiones, quacumque ratione vel cauſa, etiam motu & ſcientia ſimilibus, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam per Nos, aut Succeſſores Noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, ſeu per dictæ Sedis Legatos, auctoritate Apoſtolica, aut alia quacumque, & quandocumque faciendas, nullius penitus roboris & momenti exiſtere, & haberi prorſus pro infectis; quaſque per alios, quàm per dictos Magnum Magiſtrum & Conventum, aliosque ipſius Ordinis, ut præfertur, ad id facultatem habentes, fieri contingat, illis, quibus ſic fierent, nullum jus, nullumque coloratum titulum poſſidendi tribuere, & eos, quoad omnes effectus, etiam Noſtræ & Cancellariæ prædictæ Conſtitutionis & Regulæ, de triennali poſſeſſore non moleſtando, pro meris Detentoribus ſine titulo haberi & reputari. Nec non omnes & ſingulas expectativas, antianitates, mandata de providendo, ſeu Coadjutorum deputationes, etiam de conſenſu perſonarum eadem pro tempore obtinentium, regreſſus, acceſſus, aliaſque præventivas gratias, facultates, & Litteras Apoſtolicas, ſuper iiſdem Prioratibus, Caſtellania Empoſtæ, Bajuliviis, Præceptoriis, Cameris, Commendis, & quibuſvis aliis Beneficiis Regularibus dicti Hoſpitalis vacaturis, in favorem etiam Fratrum Militum dictæ Militiæ, cujuſcumque gradus, & ordinis, ac Eccleſiaſticæ, etiam Cardinalatus, ſeu mundanæ dignitatis, & conditionis fuerint, quomodocumque & qualitercumque, abſque Magiſtri & Conventus prædictorum conſenſu, etiam ex quibuſvis juſtiſſimis & urgentiſſimis cauſis, quantumvis oneroſis, & quorumcumque meritorum, etiam erga Fidem, ac Sedem, & Militiam præfatas, ſeu damnorum paſſorum intuitu, & quorumcumque, etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, vel aliorum Principum, ſeu Univerſitatum Studiorum conſideratione, aut pro ſedandis litibus, etiam per Nos, & Socceſſores Noſtros Romanos Pontifices pro tempore futuros, Noſtroſque, ſeu eorumdem Succeſſorum Legatos, conceſſas, & conceſſa, ſeu concedendas, & concedenda, etiam quaſcumque clauſulas illarum ab hujuſmodi revocationibus præſervativas, in ſe continentes & continentia; motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus etiam perpetuò revocamus, caſſamus, & annullamus; & nemini ſuffragari, nec illarum prætextu, etiamſi ex tunc, prout ex diebus vacationum eorumdem, factæ, ſeu facta comperiantur, aliquem ex Prioratibus, Caſtellania, Bajuliviis, Præceptoriis, Cameris, Commendis, aliiſque Beneficiis Hoſpitalis hujuſmodi acceptari, vel aſſequi, aut jus in re, vel ad rem, cuiquam acquiri potuiſſe ſeu poſſe; ſed, illis non obſtantibus, prædictos Magnum Magiſtrum, & Conventum, alioſque dicti Ordinis ad id facultatem habentes, ut præfertur, conjunctim ſeu diviſim, juxta conſuetudines & ſtabilimenta ejuſdem Hoſpitalis, de ipſis Prioratibus, Caſtellania, Bajuliviis, aliiſque præmiſſis, liberè diſponere potuiſſe & poſſe, ac ſic judicari debere, & quidquid ſecus ſuper his attentari contingat, irritum & inane decernimus.

Revocatio gratiarum præventivarum, & Coadjutor. factarum, & faciend. abſque conſenſu M. Magiſtri & Conv.

§. 15. Prædictis autem Magno Magiſtro, & Conventui dumtaxat, eorumdem Prioratuum, Caſtella-

Facultas M. Magiſtri & Conventus admittendi

ſtellaniæ, Bajuliviarum, aliorumque Regularium dicti Hoſpitalis Beneficiorum hujuſmodi reſignationes admittendi, ac recipiendi, illaque reſignaotibus, denominationem, ſeu titulum, ac omnes eorum fructus, ſeu partem, aut ſuper illis quaſcumque penſiones annuas, quæ etiam tranſeant ad ſucceſſores in eis, etiam ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, etiam privationis, in talibus apponi ſolitis, ad vitam, vel ad tempus, reſervandi, concedendi, conſtituendi, & aſſignandi, & quod altero decedente, ſuperſtes in Beneficii poſſeſſione ſuccedat, indulgendi, ſeu regreſſum ad illud concedendi, liberam facultatem & auctoritatem, earumdem præſentium tenore concedimus & impertimur.

reſignationes Commendarum & Officiorum regularium Ordinis, & Penſiones reſervandi.

Prohibitio, ne ſuper Commendis Ordinis Penſiones, præter quas in favorem Militum reſerventur.

§. 16. Decernentes nihilominus, ſuper eorumdem Prioratuum, Caſtellaniæ, Bajuliviarum, aliorumque præmiſſorum fructibus, redditibus, & proventibus, nullas penſiones annuas, ſeu eorumdem fructuum, redditaum, & proventuum portiones, in quarumvis perſonarum ſæcularium, ſeu alterius Ordinis, præterquam dicti Hoſpitalis & Militiæ Regularium, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, nobilitatis, præeminentiæ, vel Eccleſiaſticæ, aut mundanæ dignitatis, aut conditionis fuerint, etiamſi Cardinalatûs honore præfulgeant, favorem, commodum, & utilitatem, quavis etiam Supremorum Principum, ut ſupra, vel aliorum conſideratione, & intuitu, ſeu ex quacumque etiam oneroſa & meritorum cauſa, per ipſos Magnum Magiſtrum, & Conventum præfatus, ſeu per dictam Sedem, reſervari, conſtitui, & aſſignari ullatenus poſſe; & ſi reſervari, concedi, conſtitui, & aſſignari contigerit, reſervationes, conceſſiones, conſtitutiones, & aſſignationes hujuſmodi factas, & faciendas, pro nullis & irritis haberi, nulliuſque roboris & momenti eſſe & fore, nec ulli ſuffragari, aut jus eaſdem penſiones, ſeu fructus exigendi tribuere, nec quemquam earum vigore ad earumdem penſionum, ſeu fructuum ſolutionem & præſtationem compelli poſſe,

Facultas deputandi Fratres Cappellanos in Eccleſiis dependentibus & annexis, & illos amovendi.

§. 17. Cæterum Magnus Magiſter, & ſinguli Priores, Caſtellanus Empoſtæ, Bajulivi, Præceptores, Milites, & Fratres Hoſpitalis hujuſmodi, tam Parochiales, quàm etiam ſine cura Eccleſias, vel earum Vicarias, aut Cappellas, vel Altaria, ſeu alia Beneficia ſimplicia, ad eorum collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem ratione Prioratuum, Caſtellaniæ, Bajuliviarum, Præceptoriarum, etiam Camerarum Magiſtralium nuncupatarum, Hoſpitalium, Domorum, & aliorum Beneficiorum dicti Hoſpitalis per eos pro tempore obtentorum, de jure, ſtatuto, conſuetudine, fundatione, aut privilegio, vel aliàs quomodolibet ſpectantia, & pertinentia, & ab ipſis Prioratibus, Cappellania, Bajuliviis, Præceptoriis, Domibus, Hoſpitalibus, & aliis Beneficiis Regularibus verè dependentia, & ſubjectivè annexa, quæ juxtà ejuſdem Ordinis Statuta, Fratribus ſaltem Cappellanis ipſius Hoſpitalis concedi ſemper debuiſſent, quantumvis a longo & forſan longiſſimo tempore, per abuſum, aut ex defectu Fratrum Cappellanorum hujuſmodi ad id idoneorum, Clericis, ſeu Presbyteris Sæcularibus conferri, & per dictos Presbyteros, ſeu Clericos ſæculares obtineri conſueverint, in poſterum etiam Fratribus dicti Ordinis Cappellanis, ſi aliàs ad id idonei & habiles reperiantur, concedere & aſſignare, eóſque ad illorum curam, regimen, & adminiſtrationem deputare, ac etiam, juſtis concurrentibus cauſis, tam Sæculares Clericos, ſeu Presbyteros, quàm Fratres Cappellanos hujuſmodi, ab eorumdem cura, regimine, & adminiſtratione amovere, & alios in illorum loca ſubrogare; ipſique Fratres Cappellani, non ſecus ac Sæculares Clerici, ſeu Presbyteri, eadem recipere & adminiſtrare, non tamen in titulum perpetui Beneficii Eccleſiaſtici retinere, illiſque reſpectivè deſervire, & animarum curam hujuſmodi Beneficiis forſan annexam exercere liberè & licitè reſpectivè poſſint & valeant.

In Cauſis inter Militiã & Milites, ac ſuper receptione ad habitum, duæ Sententiæ conformes vim triũ obtinere debent.

§. 18. Denique cauſas, lites, & controverſias quaſcumque, tam inter ipſam Religionem, ſeu Hoſpitalem Militiam, ejuſque Conventum, aut commune Ærarium ex una, & ſingulas perſonas Fratrum Militum ejuſdem Militiæ, cujuſcumque gradus, dignitatis, & præeminentiæ exiſtant, aut Cappellanos, aliaſque dicti Hoſpitalis perſonas ex altera partibus, quàm inter ipſos nunc exiſtentes, futuros Fratres Milites Cappellanos, & perſonas hujuſmodi, hinc inde, ſuper quibuſvis rebus & juribus; ac etiam inter eamdem Militiam, ſeu illius Fratres ex una, & quaſcumque alias Sæculares, aut Regulares perſonas ex altera, ſuper receptione ad habitum ipſius Militiæ, motas & movendas, & coram ejuſdem Militiæ Judicibus, & Tribunalibus Ordinariis, ſeu Commiſſariis, jam nunc introductas, atque pendentes, ſeu quandocumque introducendas, & agitandas, celerem & expeditum curſum & finem, prout ad ipſius Militiæ, ejuſque Fratrum tranquillitatem, & utilitatem maximè convenit, ſortiri & obtinere volentes; ſtatuimus atque decernimus, a ſententia in hujuſmodi cauſis lata per Judicem ſecundæ Inſtantiæ, nullam appellationem in ſuſpenſivo admitti, ſeu concedi, niſi quatenùs ea ſententia ſit infirmatoria primæ ſententiæ definitivæ, ſeu vim definitivæ habentis, & in ea parte dumtaxat, quæ hujuſmodi infirmationem importet; Sed, ubi duæ Sententiæ conformes inter ſe eſſe dignoſcantur, eaſdem habere vim trium, & rem facere judicatam; quæ, niſi ſuccumbens intra tres menſes tunc proximos, ſpeciali citatione coram Noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis Auditore expedita, & parti victrici legitimè præſentata, illius executionem ſuſpendi obtinuerit, debitæ executioni mandari poſſit, ac etiam debeat; Declarantes nihilominus, ab electione Fratrum Militum, & Præceptorum, ſeu Commendatariorum, in Bajulivos Magnæ Crucis nuncupatos, nullam appellationem ſeu recurſum in ſuſpenſivo recipi, aut admitti, juxta ſtatutum XX. Conſilii generalis dictæ Militiæ, quod per eaſdem præſentes hac in parte expreſſè approbamus & confirmamus. Nullas vero ſententias, reſolutiones, decreta, aut res judicatas quorumcumque Tribunalium, etiam Auditorii Cauſarum Palatii Noſtri Apoſtolici, aliorumque Judicum Romanæ Curiæ, prædictis Magno Magiſtro, & Conventui, ac Militiæ, ejuſque communi Ærario, ſuper Juriſdictione, ac præmiſſorum privilegiorum & jurium civili poſſeſſione, vel quaſi, niſi eadem Militia, citato in actibus ſubſtantialibus illius Procuratore in ea Curia conſtituto, & commorante, ſpecialiter ad cauſam vocata fuerit, ullatenus præjudicare poſſe, aut ipſis per ea præjudicatum cenſeri; ſed eoſdem ſemper & quandocumque, ſententiis & rebus judicatis hujuſmodi nihil obſtantibus, ſuper poſſeſſorio agere, ac etiam de ſpolio dare poſſe: Quod ne ab aliquibus in hoc intereſſe habentibus, aut habere prætendentibus, ignorari valeat; volumus, hujuſce diſpoſitionis noſtræ tenorem, per Edictum typis impreſſum, & in conſuetis locis publicis hujus Almæ Urbis, aliarumque Curiarum, ubicumque opus fuerit, nec non ad valvas Eccleſiarum Prioratuum, Bajuliviarum, & Præceptoriarum dictæ Militiæ per Orbem conſtitutarum, infra novem

Niſi infra tres Menſes executio rei judicatæ per Auditorem Pontificis ſuſpenſa fuerit.

Nulla appellatio in ſuſpenſivo admittatur ab electione in Bajulivos Magnæ Crucis.

In cauſis, in quibus agitur de intereſſe Ordinis, illius Procurator citandus erit.

Diſpoſitio hujuſmodi per Edictum publicum ad omnium notitiam deduci debet.

Menſea proximos affigendum, ad publicam omnium notitiam deduci debere: Quo facto, diſpoſitio Noſtra hujuſmodi omnes perinde arctet, ac ſi perſonaliter ſingulis intereſſe habentibus, aut habere prætendentibus, intimata fuiſſet.

§. 19. Ad quorum omnium perpetuam firmitatem, nec non honorum & jurium ipſius Militiæ indemnitatem magis aſſerendam, ejuſdem nunc & pro tempore exiſtentibus Bajulivis, Prioribus, Caſtellano Empoſtæ, Præceptoribus, & Fratribus Militibus, ut omnes & ſingulos Patriarchas, Archiepiſcopoa, Epiſcopos, Abbates, & eorumdem Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicarioa, ſeu Officiales, aliaſque perſooas in Dignitate Eccleſiaſtica ubilibet conſtitutas, nec non Canonicos Metropolitanarum & Cathedralium Eccleſiarum, qui in Conciliia Provincialibus, aut Diœceſanis, juxta ſæpedicti Concilii Tridentini Decretum, vel etiam extra hujuſmodi Concilia in caſibus per Apoſtolicas Conſtitutiones permiſſis, Judices electi, ſeu deſignati fuerint, dummodo in eadem Civitate aut Diœceſi ſint conſtituti, ſemper & quandocumque opus fuerit, ſervatâ formâ Conſtitutionis a fel. rec. Prædeceſſore Noſtro Gregorio Papa XV., hac ſuper re editæ, in ſuos, & Privilegiorum, bonorum, & jurium hujuſmodi Conſervatores, & Judices eligere poſſint, qui ipſos adverſu inferentes eis injurias, ſeu gravamina & damna in perſonis, rebus, & bonis, ac juribus hujuſmodi, manutenere, & conſervare, ac ipſi ſic ab eis electi, omnibus privilegiis, facultatibus, & gratiis, quibus aliorum Ordinum non Militarium Conſervatores uti, potiri, & gaudere ſoleut, uti ſimiliter, potiri, & gaudere debeant, earumdem præſentium ſerie, & auctoritate prædicta, plenam & liberam facultatem concedimus & iodulgemus.

§. 20. Utque præterea in iis locis, in quibus Judices particulares eorumdem Fratrum Militum, & Cappellanorum, ac Inſervientium Hoſpitalis prædicti, per Priores, aut Bajulivoa, alioſve ad id facultatem habentes, deputati, Tribunal apertum retinere actu conſueverunt; iidem Fratres Milites & Cappellani, ac Inſervientes, in omnibus Civilibus Cauſis, in quibus ipſi Rei fuerint, coram hujuſmodi Judicibus iu prima Inſtantia privativè etiam de cætero conveniri debeant, ſalvâ obſervantiâ Decreti in eadem Tridentina Synodo Seſſ. VII. Cap. XIV. editi, quoad cauſas mercedum & miſerabilium perſonarum; & ſalvo jure legitimæ Appellationia in ſecunda, & ulterioribus Inſtantiis, ad Nos, & Sedem Apoſtolicam; ſtatuimus etiam, atque decernimus.

§. 21. Ipſas quoque præſentes Litteras, atque omnia & ſingula in eis contenta & expreſſa, ſeu per eas confirmata & innovata Privilegia & Indulta ſemper & perpetuò firma, valida, & efficacia exiſtere & fore, nec unquam ſub generalibus Privilegiorum & Indultorum hujuſmodi revocationibus, aut derogationibus, ſeu contrariis Conſtitutionibus, Ordinationibus, Legibus, & diſpoſitionibus, in quibuſcumque Apoſtolicæ Sedis Litteris, aut Conciliorum etiam Generalium Decretia, præterquam Concilii Tridentini, cujus Decreta in omnibus & per omnia ſalva, & præſervara eſſe volumua, comprehendi, nec ipſam Hoſpitalem Militiam ex his arctari & affici, niſi de iiſdem Privilegiis & Indultis, ac de ipſa Hoſpitali Militia expreſſa mentio fiat, ac etiam quoad aliqua ex ſuperiùa expoſitis, illius Magni Magiſtri, & Conventus prædictorum expreſſus, ut præfertur, conſenſus accedat: Et ita, ac non aliàs, in præmiſſis omnibus & ſingulis, per quoſcumque Judicea Ordinarios, & Delegatoa, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores prædictos, ac ejuſdem S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictæque Sedis Nuntios, & alios quoſcumque, quavis auctoritate, poteſtate, officio, & Eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate fulgentes, ac prærogativa, privilegio, præeminentia, & honore fulgentes, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quocumque judicio, & in quacumque Curia, & in qualibet inſtantia, judicari & definiri debere decernimus, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

§. 22. Non obſtantibus Noſtris, & Cancellariæ prædictæ in contrarium præmiſſorum quomodolibet editia vel edeodis regulis, & quibuſvis aliis io contrarium eorumdem præmiſſorum, etiam Apoſtolicis, ſeu in Synodalibus, Provincialibus, & Univerſalibus Conciliis editis & edendis ſpecialibus vel generalibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, ac quarumvis Archiepiſcopalium, & Epiſcopalium Eccleſiarum juribus ac conſuetudinibus, etiam longo temporis ſpatio præſcriptis, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis, illis, eorumque Præſulibus, aliiſque Perſonis, etiam ſpeciali nota dignis, ac Regnis, Provinciis, Civitatibus, ac Locis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis Decretis in genere vel in ſpecie, etiam motu, ſcieotia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam Conſiſtorialiter, aut alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus, in contrarium præmiſſorum conceſſis, approbatis, confirmatis, & innovatis; etiamſi in eis caveatur expreſſè, quod illis per quaſcumque Litteras Apoſtolicaa, etiam motu ſimili, deque pari Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine pro tempore conceſſas, quaſcumque etiam derogatoriarum derogatorias clauſulas in ſe continentes, derogari non poſſit, neque cenſeatur eis derogatum Quibus omnibus & ſingulis, quamvis de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio facienda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, eorum tenores eiſdem præſentibus, periude ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo hic inſerti forent, pro plene & ſufficienter expreſſis & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium & ſingulorum validiſſimum effectum, hac vice dumtaxat, latiſſimè, & pleniſſimè, ac ſpecialiter, & expreſſè, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, earumdem tenore præſentium derogamus, & derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides habenda tranſumptis.

§. 23. Volumus autem, ut earumdem præſentium Tranſumpta, ſive Exempla, etiam impreſſa, manu Vicecancellarii ejuſdem Conventus, ſeu alicujus Notarii publici ſubſcripta, & pro tempore exiſtentium ejuſdem Militiæ Magni Magiſtri, vel cujuſvis ex Bajulivis, Prioribus, aut Caſtellano prædictia, ſeu alterius Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ, ſigillo munita, eamdem ubique fidem, & auctoritatem obtineant in judicio & extra, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 24. Nulli ergo omnioo hominum liceat haoc paginam Noſtrarum abſolutionis, confirmationis, approbationis, exemptionis, liberationis, conceſſioois, Indulti, mandati, facultatum impertirionis, extenſionis, ampliationis, decla-

rationis,

rationis, ſtaturi, prohibitioois, revocationis, caſſationis, annullationis, decreti, derogationis, & voluutatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorom Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. Pont. Anno XIII. die 12. Martii 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Domioicæ MDCCLII., Quarto Idus Mattii, Pontificatus Noſtri Aono XIII.

D. Cardinalis Paſſioneus.

J. Datarius.

Visa
De Curia J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

XIV.

Wilnenſis Collegii, ſeu Seminarii Apoſtolici, a Gregorio XIII. pro Adoleſcentiom Ruthenorum & Moſcovitarum educatione & inſtitutione erecti, optimo regimini providetur.

De hujus Seminarii Alumnis vide infra Conſtit. XX.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Eximium Gregorii XIII ſtudium in erigendis & dotandis Collegiis ad Adoleſcentes inſtituendos, & erudiendos.

COmmendatiſſimum ſtudium, & incredibilem Apoſtolicæ ſolicitudinis zelum felic. record. Gregorii Papæ XIII. Prædeceſſoris noſtri, qui ad perenne orthodoxæ religionis præſidium atque incrementum, tot Collegia, Seminaria nuncupata, tam in hac Alma Urbe, pro remotiſſimarum Nationum adoleſcentibus, quam alibi in Germania, Bohemia, Polonia, Tranſylvania, atque in Civitate quoque Wilna Provinciæ Lithuaniæ, a fundamentis erigends, conſentaneis legibus munienda, & annuis redditibus pro adoleſcentibus inibi educandis, inſtituendiſque dotanda curavit, ſemper, etiam dum in minoribus eſſemus, admirati, adhuc in ſoprema Sacroſancti Apoſtolatus Cathedra per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam, meritis licer imparibus, conſtituti, ſuſpicimus, & Apoſtolicis laudibus proſequentes, vehementer dolemus, quod propter aſperas temporum rerumque calamitates, æmulari non valeamus.

Eorum fundationis leges conſervare neceſſarium agnoſcit Pontifex.

§. 1. Etſi autem maaimi momenti opus eſſe noo ambigitur, hujuſmodi Collegia, ſive Seminaria bene conſtituere; non minimi tamen ponderis eſt adlaborare, ut eadem Collegia, ſive Seminaria, juxta intentam primævæ fundationis inſtitutionem, conditaſque provida maturitate regulas, ſarta tectaque ſerventur, & adminiſtrentur. Ab inita ſane ſumma Catholicæ Eccleſiæ procuratione, inter graviſſimas tot negotiorum undique ſeſe oggerentium curas, non omiſimus ſedulam vigilemque operam impendere, ut de omnium ejuſmodi Collegiorum, ſive Seminariorum rationibus, tum ad rectam piorum morum, ſacrarumque doctrinarum diſciplinam, tum ad fidelem bonorum temporalium adminiſtrationem pertinentibus, pleniſſime edoceremur, & apoſtolicæ provideotiæ, auctoritatiſque partes, ubi opus erat, opportune collocaremus.

In Seminarium Wilnenſe pro Ruthenis, & Moſcovitis erectum, loco Moſcovitarum, recipiuntur Alumni Latini Ritus.

§. 2. Qunniam autem, ſicut accepimus, in Pontificium Collegium, ſive Seminarium, quod a laudato Gregorio Prædeceſſore noſtro Wilnæ erectum, & inſtitutum fuit, ut Juveoes ſcholares Rutheni, & Moſcovitæ fidem ipſam catholicam, & doctrinam, ac bouas literas coudiſcercot, optimiſque moribus, & diſciplinis erudirentur, amplius Juvenes Moſcovitæ, fortaſſe ob vitæ pœnam quibuſcumque Moſcovitis catholicam religionem amplectentibus & profitentibus, juxta ſuas leges, inſtigendam, noo recipiuntur, & admittuntur; inde factum eſſe exiſtimatur, ut pluribus abhinc anuis, præter quatuor Monachos Ordinis S. Baſilii Magni ex Natiooe Ruthena in eodem Collegio, ſive Seminario educari ſolitos, Superiores ipſius Collegii, ſive Seminarii, loco & vice Adoleſcentium Moſcovitarum, alios Latioi ritus Juvenes in eodem Collegio, ſive Seminario alendos, inſtituendoſque ſuſcipiant.

Plures tamen cauſæ præferendos ſuadent Ruthenos Græci Ritus.

§. 3. Hujuſmodi vero providentiæ ratio etſi non contemuenda, haud tamen talis eſt, ut expreſſæ tanti Pontificis Fundatoris voluntati, præſcriptæque legi Superiores memorati Collegii, ſive Seminarii, pro ſuo arbitrio derogantes, injuncto ſalutari operi ſatisfacere valeant; cum Apoſtolicam hanc Sanctam Sedem conſulere debuiſſent, & loco, ac vice Adoleſcentium Moſcovitarum non amplius concurrentium, ſubrogari potius debuiſſent totidem Adoleſcentes Nationis Ruthenæ Græci ritus, ea potiſſimum de cauſa, quod & Epiſcopale Seminarium pro Adoleſcentibus ritus Latini Wilnæ, atque alia alibi, erecta inſtructaque reperiantur; nec tanta, quoad ritum Latinum, urgeat neceſſitas, quanta omni procul dubio eſt illa Nationis Ruthenæ.

Præſertim Nationis Ruthenæ neceſſitates.

Hæc enim non ſolum plures complectitur Diœceſes, ſed ipſæ etiam Diœceſes tot refertæ ſunt Parochialibus Eccleſiis, ut in ſola Metropolitana Kyovienſi earumdem Parochialium Eccleſiarum numerus ſit millium nongentarum vigintiquinque. Accedit quoque maxima Ruthenorum Antiſtitum inopia, propter quam Collegia, ſive Seminaria Diœceſana ſibi erigere, & inſtruere haud valent. Inſuper ut major inter ipſos Ruthenæ Nationis Eccleſiaſticos Viros, maxime rerum eccleſiaſticarum, ſacrarumque doctrinarum, peritia floreat; cum ampliſſimæ Diœceſes orthodoxis, ſchiſmaticiſque hominibus permixtæ reperiantur.

Pontifex, de Conſilio Congregationis de Propaganda Fide, ſtatuit, ut infra.

§. 4. Porrò de hiſce omnibus certiores facti, Venerabilibus Fratribus Noſtris S. R. E. Cardinalibus Congregationi Propagandæ Fidei præpoſitis per duas generales Congregationes accuratiſſime examinanda commiſimus. Hinc factum eſt, ut attentis tot rationum tam a Nobis, quam ab ipſis Cardinalibus diſcuſſarum graviſſimis momentis, de eorumdem Cardinalium pariter conſilio, non obſtaotibus quibuſcumque in contrarium facientibus, auctoritate noſtra apoſtolica, tenore præſentium, prout infra, ſtatuamus, & decernamus.

Gregorii XIII. Litteras confirmat.

§. 5. Ac primum quidem memoratas Gregorii Prædeceſſoris literas, quoad omnia, & ſingula in ipſis contenta, & ſtatuta, dummodo iis, quæ per eaſdem præſentes noſtras literas, ut infra, ſtatuuntur, & decernuntur, non adverſentur, quatenus opus ſit, confirmamus, & apoſtolicæ firmitatis præſidio munimus.

§. 6.

ſ. 6. Deinde verò omnibus, & ſingulis modernis, & pro tempore exiſtentibus ſæpedicti Collegii, ſive Seminarii Pontificii Wilnenſis Superioribus, & Officialibus, diſtrictè inhibemus, ut deinceps nullum omninò adoleſcentem in ipſum Collegium, ſive Seminarium, niſi Nationis Ruthenæ, & Moſcovitæ (ſi quando aliquem ejuſdem Nationis Moſcovitæ adoleſcentem recipiendum, admittendumque contingeret) recipiant, & admittant.

ſ. 7. Porrò Diœceſes Nationis Ruthenæ, ex quibus adoleſcentes in Collegium, ſive Seminarium antedictum deinceps admittendos, recipiendoſque dumtaxat (dummodo ex Natione Moſcovitica non ſit, qui admitti, & recipi petat) eſſe, ſtatuimus & diſtrictè mandamus, ſunt Kyovienſis & Halicienſis Metropolitana totius Ruſſiæ, Polocenſis & Vitebſcenſis Archiepiſcopatus, Smoleſcenſis Archiepiſcopatus, Vladimirienſis & Breſtenſis Epiſcopatus, Pinſcenſis & Turovienſis Epiſcopatus, atque Epiſcopatus Chelmenſis. Tres verò Epiſcopatus Luceorienſem, Premislienſem & Samborienſem, ac Leopolienſem, inter Diœceſes ejuſdem Nationis Ruthenæ adſcriptos, ideo excluſos eſſe ſtatuimus & mandamus, quod pro nonnullis uniuſcujuſque eorumdem adoleſcentibus Alumnis ſtatutus ſit locus in Collegio ſive Seminario Leopoli pro Ruthenis & Armenis fundato, cui annuum nec mediocre ab eadem Congregatione Propagandæ Fidei pro dictis Alumnis ſubſidium ſolvitur, unde par æquumque videtur, ut de hiſce tribus Diœceſibus, quæ hujuſmodi commodum habent, nullus admittatur, recipiaturque; ſed de primodictis ſolummodo Diœceſibus, in quibus major neceſſitas urget.

§. 8. Verùm ut deinceps quoad admiſſionem, receptionemque Alumnorum, nulla ſuboriantur diſſidia, & partium ſtudia; cum numerus viginti Alumnorum in laudato Collegio ſive Seminario de præſenti exiſtentium ſit, quamvis de præterito idem numerus, juxta majorem, vel minorem rerum abundantiam, vel inopiam, interdum major, interdum minor fuerit; ipſum viginti Alumnotum numerum, quomodolibet impoſterum ſeſe habeat annona, nunquam minorem, ſed ſi redditus, & proventus augeantur, majorem etiam eſſe volumus, & ſtatuimus: cum œconomiæ ratio poſtulet, ut inopia unius anni ſuppleatur alterius anni abundantia.

§. 9. Ab hoc itaque conſtituto, ut præmittitur, viginti Alumnorum numero, exceptis quatuor Ordinis Sancti Baſilii Magni Monachis in eodem Collegio, ſive Seminario, ut pariter præmittitur, retineri, & educari ſolitis, quos ſemper in futurum ex eodem Ordine, & Congregatione Ruthena admittendos, recipiendoſque pari modo & forma volumus, & mandamus, ut Magiſtros, & Præceptores habeant aptos, & idoneos; reliquos ſane ſexdecim Alumnos, qui admittendi, recipiendique ſunt, diſtributos eſſe volumus & mandamus, juxta Decretum ejuſdem Congregationis Propagandæ Fidei, quod eſt tenoris ſequentis -- *In Congregatione Generali de Propaganda Fide habita die 12. Februarii 1753. decretum fuit, ut ſequitur: Ad Collegium Wilnenſe, ultra quatuor Monachos Baſilianos, & donec aliter provideatur, eſſe impoſterum admittendos Ruthenos tantum ex infraſcriptis Diœceſibus; nempè ex Archiepiſcopali Kyovienſi ſex, quorum unus ex Palatinatu Wilnenſi, alter verò ex Palatinatu Novogrodenſi, & alter ex Palatinatu Minſcenſi: alii verò tres ex reliqua ejuſdem Diœceſis Kyovienſis parte, & præſertim ex Ukraina. Ex Diœceſi Archiepiſcopali Polocenſi duo, quorum unus ex Palatinatu Polocenſi, alter ex Palatinatu Vitebſcenſi. Ex Diœceſi Archiepiſcopali Smoleſcenſi duo. Ex Diœceſi Epiſcopali Vladimirienſi duo, quorum unus pro Vladimirienſi, ſeu Podlachiæ parte, alter ex Palatinatu Breſtenſi. Ex Diœceſi Chelmenſi duo, quorum unus ex Terra Chelmenſi, alter de Palatinatu Belzenſi. Ex Diœceſi Epiſcopali Pinſcenſi duo* -- Diſtributionem autem eorumdem ſexdecim Alumnorum ex qualibet Diœceſi reſpectivè eligendorum, per præinſertum dictæ Congregationis Decretum, factam, tanquam utilem, & ſalutarem non ſolum approbamus, & apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, confirmamus; verum etiam diſtrictè ſervandam eſſe præcipimus, & mandamus.

ſ. 10. Præterea ad omnem penitus e medio tollendam diſſenſionem, confuſionemque, ſtatuimus, & ordinamus, ut diſtributio ita omnino, & non aliter fiat, nimirum, ut, cum quilibet Alumnus ritus latini in ſæpedicto Collegio, ſive Seminario commorans, ſive elapſo tempore, quo inibi educari debet, ſive aliter quomodolibet ex eodem Collegio, ſive Seminario egreſſus fuerit, ſtatim in illud admittatur recipiaturque Alumnus ex Metropolitana Kyovienſi Nationis Ruthenæ, & ſic deinceps uſque ad numerum pro eadem Metropolitana Kyovienſi juxta præinſertum Decretum ſupra ſtatutum; deinde ex Diœceſi Archiepiſcopali Polocenſi, atque eodem pacto, & ordine ex aliis Diœceſibus antedictis. Poſtquam verò intsgrum ſexdecim Alumnorum numerum completum eſſe conſtiterit, cum vacatio cujuſvis Alumnatus evenerit, non admittatur recipiaturque niſi adoleſcens Nationis Ruthenæ ex illa Diœceſi, ex qua Alumnus antecedens locum dedit vacatiooi.

Alumni quo ordine ſint primo vice recipiendi.

ſ. 11. Cæterum ut præſcripta, & præmiſſa omnia debitæ exequutioni demandentur, Venerabili Fratri Ordinario noſtro & Apoſtolicæ hujus Sanctæ Sedis in Polonia Nuntio, & Dilecto Filio Regenti ejuſdem Collegii, ſive Seminarii, modernis, & pro tempore exiſtentibus, injungimus, ut, ſalva ſemper dictæ Congregationis Cardinalium Propagandæ Fidei præpoſiturum auctoritate, omnia, & ſingula in hiſce noſtris in forma Brevis literis, quas etiam typis impreſſas in conſpicua dicti Collegii, ſive Seminarii parte, ut ab omnibus legi poſſint, apponi volumus & mandamus, contenta & expreſſa, exactè ſervari faciant & curent.

Executores deligantur.

ſ. 12. Decernentes eaſdem præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, & ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, inviolabiliter obſervari debere: ſicque, & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, S. R. E. Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, necnon Apoſtolicæ Sedis Nuntios, & quoſvis alios quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Gregorii Prædeceſſoris noſtri literis, aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

Derogatio contrariis.

§. 13. Volumus autem, ut earumdem præſentium litterarum tranſumtis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate

Exemplorum fides.

Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. 5. Aprilis 1753. Pont. XIII.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die V. Aprilis MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimotertio.

Cajetanus Amatus.

XV.

Monachi S. Baſilii Nationis Ruthenæ ſolvuntur a lege emittendi quartum votum de non acceptandis Epiſcopatibus, vel Archimandriis, abſque aſſenſu ſuorum Superiorum: Abrogatiſque Statutis pœnalibus ſuper hoc editis, Canonicæ Sanctiones innovantur, ac inculcantur.

Dilectis Filiis, Proto-Archimandritæ, Archimandritis, & Monachis Ordinis S. Baſilii Magni Nationis Ruthenæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pontificis ſtudium pro Baſiliani Ordinis utilitatibus, & incrementis.

INCLYTUM quidem Sancti Baſilii Magni Ordinem non minus antiquitate, quàm religioſa pietate, ſacra doctrina, diſciplinaque regulari in Catholica Eccleſia commendatiſſimum, ſingulari ſemper, etiam dum in minoribus eſſemus, ſtudio proſequuti, ex quo ad ſublimem Sacroſancti Apoſtolatus Cathedram, meritis licet imparibus, evecti fuimus, non omiſimus quamplurimis Apoſtolicæ auctoritatis benignitatiſque documentis ornare. Congregationem verò veſtram Nationis Ruthenæ, quæ ejuſdem Sancti Doctoris inſtitutum tanta cum laude, præſertim in florentiſſimo Poloniæ Regno, & Lithuaniæ Ducatu, profitetur, paribus Pontificiæ caritatis, ubi opportuna ſeſe dedit occaſio, teſtimoniis complecti ſtuduimus: fore in Domino confiſi, ut veſtra Congregatio majori alacritate & conſtantia, non ſolum ſchiſmaticis ejuſdem Ordinis Baſiliani Monachis ſeſe opponeret, verum etiam eoſdem ad Orthodoxæ Fidei ſinum allicere, ac perducere adniteretur. Quoniam autem veremur, ne ea, in ipſa Congregatione veſtra, accidere poſſent, quæ non tam exoptata a Nobis religioſarum virtutum incrementa impedire, quàm gravia quoque detrimenta afferre valeant; eapropter haud patimur conſentanea Apoſtolicæ providentiæ, poteſtatiſque officia a vobis deſiderari.

Epiſcopatibus & Archimandriis nationis Ruthenæ ſoli Monachi S. Baſilii præficiuntur.

§. 1. Ac primum quidem Vobis notum eſſe cupimus, Nos, quemadmodum non ignorare conſuetudinem illam in Natione Ruthena vigentem, nimirum vacantibus Cathedralibus Eccleſiis, & Archimandriis ejuſdem Nationis Ruthenæ, non præficiendi Antiſtites, & Archimandritas, niſi ſolos Monachos ex Ordine veſtro profeſſos; ita perſpectum habere, tum ipſas Cathedrales Eccleſias ad Regiam Nominationem conferri, tum Archimandrias, vel Regiæ Nominationis, vel Juriſpatronatus nobilium perſonarum eſſe, & haberi.

Quartum votum Monachis præſcriptum.

§. 2. Deinde Nobis facilè perſuademus, non aliam fortaſſe ob cauſam a Superioribus Congregationis veſtræ quartum tribus aliis Votum fuiſſe additum in ſolenni cujuſque Monachi profeſſione emittendum; ne ſcilicet quiſque Monachorum Epiſcopatus, vel Archimandrias ſibi quomodolibet procuraret, neque ſi ad illos, vel illas quomodolibet etiam nominari, vel promoveri contingeret, niſi prius approbationem, aſſenſumque ſuorum Superiorum impetraſſet, omninò acciperet, quam ut omnis ambitioni occluderetur aditus. Quo firmius præterea ejuſmodi a Superioribus veſtris ſtatuta quartum Votum addendi lex ſubſiſteret, a fel. rec. Benedicto Papa XIII. Prædeceſſore Noſtro Procurator tunc temporis exiſtens Generalis laudati Ordinis S. Baſilii Magni Apoſtolicas in ſimili forma Brevis literas die XV. menſis Decembris Anno MDCCXXVIII. hac ſuper re dandas curavit, quarum vigore ad Officia, & Dignitates, Monachos omnes memorati Ordinis, qui ſine expreſſa Superioris Generalis, ſeu Proto-Archimandritæ pro tempore exiſtentis, & memorati Ordinis conſenſu, ſibi Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, Archimandrias, aut quaſcumque alias Dignitates procurarent, eo ipſo ad illas inhabiles eſſe, ac fore declarabatur.

Sanctio pœnalis Benedicti XIII. contra Voti tranſgreſſores.

§. 3. Inſuper eam profectò, quæ ex Statutis, decretiſque antedictis redundatura reputabatur, utilitatem, & regularis diſciplinæ obſervantiam, non ſolum minimè provenisse, ex certis documentis reſcivimus; verum etiam maximopere dolemus, duas inde non leves, ſed graviſſimas ortum habuiſſe inordinationes. Ac prima quidem, quod Monachi ad Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, & Archimandrias promoveri cupientes, præter illas, quas prius apud eos, qui Jus nominandi habebant, ut nominarentur, adhibebant partes, preces, & officia, novis quoque partibus, precibus, & officiis apud Superes Ordinis contendunt, ut ab hiſce licentiam nova lege præſcriptam conſequantur. Altera verò inordinatio ex prima omninò exſurgit, quod ii, quibus nominandi, ſive præſentandi Jus ineſſe non ambigitur, merito queruntur, debitum ſibi ejuſmodi Jus, propter novam antedictam legem, plurimùm imminutum eſſe; cum ablatam ſibi experiantur priſtinam libertatem nominandi, ſive præſentandi ad Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, & Archimandrias eos Monachos Ordinis veſtri profeſſos, quos ſibi in Domino exiſtimant benemeritos, atque idoneos; ſed illos duntaxat, qui a Superioribus ſuis ſæpedictam licentiam obtinuiſſent.

Ambitus per eam non tollitur, ſed augetur.

Querelæ habentium jus nominandi, ſeu præſentandi.

§. 4. Eapropter præcipuum Apoſtolici miniſterii noſtri munus eſſe intelligimus, non minorem pro recta diſciplina a Nobis adhibendam eſſe curam, quàm ut diſſenſiones maxime omnes auferantur, ut omnia pro æquitate, ac juſtitia procedant, neque ullæ prorſus audiantur querimoniæ. Cum autem per Sacros Catholicæ Eccleſiæ Canones ſatis ſuperque conſulum ſit, ut omnis, quoad conſequendos Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, cæteraſque dignitates Eccleſiaſticas, excludatur ambitus, ſtatutis inflictiſque etiam contra ambitioſos pœnis; cupientes Nos omnia, & ſingula, prout harum præſentium noſtrarum in forma Brevis litterarum tenore Apoſtolica auctoritate noſtra reducimus, ad commune Jus, ſanctioneſque Canonicas reducere; proindeque tenore, & auctoritate paribus, nec non motu proprio, ac certa ſcientia, & matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis ſtatutis, & conſuetudinibus antedictis, atque ipſis memoratis Benedicti Prædeceſſoris litteris derogantes, & derogatum eſſe declarantes, volumus, & diſtrictè mandamus, ut deinceps id omne unicè ſervetur, & exactè cuſtodiatur, quod per Sacros Canones præſcriptum, ubique debitæ exequutioni mandatur, nec aliæ pœnæ hac in re locum habeant, quam quæ in ipſis Sacris Canonibus ſtatutæ ſunt.

Sublato proinde Voto, & pœnis, Canonicæ Sanctiones reſtituuntur.

§. 5. Porrò

§. 5. Porrò Monachis Ordinis veſtri profeſſis notum eſſe volumus, & apertè declaramus (ne ſua illos eapropter falſa decipiat opinio) non eam ſibi per Nos libertatem reſtitui, per quam ipſis liceat ad Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, & quaſcumque Dignitates Eccleſiæ, & Ordinis ſui niti, & officiis omnibus contendere; ſed potius in memoriam illis revocamus, quod ſi ambitus ad ſeculares etiam dignitates, & honores, a civilibus legibus prohibetur Laicis, quanto magis ambitus ad Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, & Dignitates Eccleſiaſticas prohibitus eſſe debeat Clericis, & Religioſis Viris. *Nullus itaque* (verba ſunt *Canon. Nullus* 1. *quæſt.* 1.) *per ambitum ad Epiſcopalem honorem permittatur accedere; nam cum hic exceſſus in laica converſatione culpetur, quis putat, quin Religioſis, & Deo ſervientibus incutiat opprobrium.* Nec ob eorum oculos objicere omittimus præclara exempla Sanctorum Cypriani, Auguſtini, Fulgentii, Cæſarii, Epiphanii, Baſilii, Gregorii Nazianzeni, Theodoreti, & Johannis Chryſoſtomi, ut cæteros prætereamus, qui, quamvis meritis eximiis inſigniti, tamen tantùm abeſt, ut ad Epiſcopatum aſſequendum contenderint, quin omnem imo operam, ſtudiumque adhibuerint, ne vel inviti ad Epiſcopatum pertraherentur.

§. 6. Neque unuſquiſque ignorare debet, a peccati culpa immune non eſſe deſiderium ipſum Epiſcopatus; tum quia, quamvis deſiderium aliis juvandi, in his præſertim, quæ ad Deum ſunt, & ſalutem Animarum, laudabile eſt, & maximopere commendatur; tamen cum hoc adjumentum præſtari non valeat ſine ipſa Epiſcopatus ſublimitate, ut plurimum ex vitio inſitæ de ſuis viribus præſumptionis ortum habet; tum quia nemo ſe iis virtutibus, quæ ad Epiſcopatus miniſterium neceſſariò requiruntur, ornatum eſſe, ſine peccato exiſtimare poteſt; atque hujuſmodi deſiderium ſemper eſt vitioſum, juxta Angelici Doctoris doctrinam 2. 2. *quæſt.* 183. *art.* 1. *in corpore*, *in Quodlibet.* 2. *art.* 11. *in corpore*, *in Quodlibet.* 3. *art.* 9. *in corpore.* Atque hæc communis eſt doctrina omnium eorum, quos retulimus in Tractatu noſtro de Canonizatione Sanctorum *lib.* 3. *cap.* 31. *num.* 6. *& ſeqq.* Demum eorumdem oculis exponimus auream S. Baſilii Cæſareæ Epiſcopi inclyti Ordinis veſtri Fundatoris doctrinam, traditam in Conſtitutionibus Monaſticis *cap.* 9. *tom.* 2. editionis Monachi Johannis Garnier -- *Cæterum*, inquit Sanctus Doctor, *nequaquam convenit, ut Aſceta cupiat unquam ingredi in Clerum* (ecce Epiſcopatus deſiderium) *aut Fratribus præfici* (ecce deſiderium Archimandriæ): *nam diabolica hæc peſtis eſt, labeſque libidinis dominandi, quæ res ſummæ Diaboli nequitiæ inſigne eſt* -- Et poſtquam graviſſima ex hujuſmodi deſiderio provenientia damna explicavit, addit -- *Cognito itaque detrimento, hanc abſurdam cupidinem fugiamus* -- Denique hoc Capitulum hiſce abſolvit verbis -- *Quod ſi Deus aliquando eligat quempiam ad ejuſmodi munera, novit, cum ſit induſtrius ac ſagax, quemadmodum etiam ipſum præſtiturus ſit dignum. Nos autem conſcii eſſe debemus Nobiſmetipſis, nunquam Nos aliquid tale appetiviſſe, neque ullo modo ejuſmodi deſiderium in animo habuiſſe. Nam & hic animæ morbus graviſſimus eſt, & facit, ut a bonis excidamus* --.

§. 7. Tandem cum Apoſtolica hujuſmodi noſtra diſpoſitio, ac ſanctio, eorum quoque Jus reſpiciat, qui ad Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, & Archimandrias nominandi, vel præſentandi jus quomodolibet habere dignoſcuntur, iiſdem ſalutare S. Bernardi monitum indicimus, reputandi nimirum Eccleſiaſticis dignitatibus indignum eum, qui vel per ſe ipſum, vel per alios, ad earumdem dignitatum conſequutionem ſeſe commendat -- *Alius pro alio, alius forte & pro ſe rogat. Pro quo rogaris, ſit ſuſpectus: qui ipſe rogat pro ſe, jam judicatus eſt* -- Verba ſunt ejuſdem Sancti Bernardi *lib.* 4. *de conſiderat. cap.* 4., quibus apprime conſonant verba Sancti Thomæ Aquinatis 2. 2. *quæſt.* 100. *art.* 5. *ad tertium* -- *Si vero aliquis pro ſe rogat, ut obtineat curam animarum, ex ipſa præſumtione redditur indignus* -- Poſtremò addere præſtat verba Concilii Tridentini *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 1. -- *Omnes verò, & ſingulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque jus quacumque ratione a Sede Apoſtolica habent, aut alioquin operam ſuam præſtant, nihil in iis pro præſenti temporum ratione innovando, hortatur, & monet, ut in primis meminerint, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem utilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoveri ſtudeant: eoſque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, niſi, quos digniores, & Eccleſiæ magis utiles ipſi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium ſuggeſtionibus, ſed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint.* --

§. 8. Hæc ſane ſive ſtatuenda, ſive mandanda, ſive monenda habuimus, decernentes omnia, & ſingula in iiſdem præſentibus noſtris literis contenta, ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, & ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, inviolabiliter obſervari debere; ſicque, & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, nec non Sedis Apoſtolicæ Nuntios, & quoſvis alios quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Clauſula pro præſentium firmitate.

§. 9. Non obſtantibus præfatis Benedicti Prædeceſſoris Noſtri literis, & quibuſcumque ſtatutis, & decretis in contrarium præmiſſorum in Conciliis, & Synodis Nationis Ruthenæ forſan editis; & Ordinis Veſtri, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Derogatio contrariorum.

§. 10. Volumus autem, ut earumdem præſentium literarum tranſumptis, ſeu Exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ iiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Exemplorum auctoritas.

Interim Vobis, Dilecti Filii, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum

Dat. Pont. Anno XIII. die 12. Aprilis 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XII. Aprilis MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimotertio.

Cajetanus Amatus.

XVI.

Regulæ obſervandæ in Anglicanis Miſſionibus, ab Apoſtolicis Vicariis, nec non a Sacerdotibus Miſſionariis Sæcularibus, ac Regularibus.

Venerabilibus Fratribus, Epiſcopis Vicariis Apoſtolicis, & Dilectis Filiis, Sacerdotibus tam Sæcularibus, quàm cujuſvis Ordinis & Inſtituti, etiam Societatis Jeſu, Regularibus, Miſſionariis Apoſtolicis Anglicanarum Miſſionum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Mutuæ charitatis ſtudium in primis expoſcit Apoſtolicum Miniſterium.

APOSTOLICUM miniſterium, quod vos, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, tanta cum alacritate ſuſcepiſtis, ſatis ſuperque admonere vos, & aſſidue in memoriam revocare non dubitamus, præceptum mandatumque Supremi Paſtorum Principis JESU CHRISTI Apoſtolos ſuos edocentis, cujus divina legatione in procuranda æterna Chriſtifidelium ſalute fungimini cooperatores; nimirum, ut mutua vosmetipſi invicem charitate diligentes, opus vobis injunctum conſummare ſatagatis, quo debitam laboribus veſtris mercedem in Cœlis a juſto remuneratore Deo recipere valeatis. Nobis ſanè, qui gravisſimas Sacroſancti Apoſtolatûs curas, & omnium Eccleſiarum ſollicitudinem gerentes, pene deficimus, nihil accidere poteſt moleſtius, quàm cum accipimus ſciſſuras eſſe inter vos, propter quas propagatio Catholicæ Fidei, & Chriſtifidelium ſalus retardatur.

Diſſidiorum cauſas examinat Pont. cum conſilio Congreg. de Propag. Fide; ac denique ſtatuit, ut infra.

Eapropter, ut opportunum, conſentaneumque præcidendis & è medio auferendis diſſidiis, quæ jamdudum inter vos exorta, ſæpe ſæpius emergere, ac magis invaleſcere pleniſſime docti vehementer dolemus, & priſtinæ animorum concordiæ conciliandæ, & in perpetuum confirmandæ remedium afferremus; primum quidem non ſolùm exhibita Nobis utriuſque partis rationum momenta per Nos ipſos accuratè expendimus; ſed nonnullis etiam Venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus negotiis Congregationis Propagandæ Fidei præpoſitis examinanda mandavimus; deinde verò iiſdem Cardinalibus ad Nos accitis, eorumdem ſententiam conſiliumque requiſivimus. Quos poſtquam Nobiſcum convenire, & conſentire comperimus, hæc, quæ ſequuntur, ſtatuimus, decrevimus, & a vobis diſtrictè ſervanda proponimus, & mandamus.

Quatuor Vicariis Apoſtolicis commendata remaneat Anglicanæ Miſſionis adminiſtratio.

§. 1. Cum ab anno 1688. conſtitutum fuerit, ut Miſſio Anglicana per quatuor Apoſtolicos Vicarios adminiſtretur, qui Epiſcopi in *Partibus* Infidelium exiſtant; cumque ſui limites, & confinia præſcripta ſint, in quibus ipſorum ſinguli ſuo munere perfungantur; nihil omnino immutetur in iis omnibus, quæ pertinent ad eoſdem Vicarios Apoſtolicos, eorumque deputationem, & limites, quos modo indicavimus.

Collegia erecta ad erudiendos pro Anglicanis Miſſionibus Alumnos, optimis legibus firmantur.

§. 2. Cum nonnulla Seminaria, & Collegia inſtituta ſint, ex quibus Miſſionarii Cleri Sæcularis in Angliam mittuntur, nulla diligentia, & cura prætermittatur, ut Alumni ad Sacras Miſſiones obeundas deſtinati, optimis moribus, pietate, ingenio, doctrina exornentur; & ut periti ſint in exercendis Functionibus Eccleſiaſticis, & Cantu Gregoriano, quantum fieri poterit, imbuti. Præſes Collegii Duacenſis in Belgio, Litteris datis die 25. Januarii, Congregationem de Propaganda Fide ſincerè certiorem fecit de ratione, qua Alumni in prædicto Collegio inſtituuntur. Hiſce proinde Litteris perhonorificum reſponſum redditum fuit. Romæ exiſtit Collegium Anglicanum a Sancto Thoma nuncupatum, curæ ac diſciplinæ Patrum Societatis Jeſu commiſſum, cujus viſitationem ſuſceperunt juſſu Prædeceſſoris noſtri Clementis XII. duo Cardinales vita jam functi, Davia ſcilicet, & Riviera, ſuſtinuitque Secretarii munus Cardinalis Monti vitam adhuc agens, qui id temporis munus a Secretis Congregationis de Propaganda Fide gerebat. Itaque plurima ſtatuta fuere, peculiari Decreto Summi Pontificis confirmata, quod die 28. Septembris anno 1739. in lucem emanavit. Sancitum in primis eſt, ut eodem in Collegio duo Præceptores in poſterum commorentur, quorum unus Controverſiis, & Sacris Scripturis explanandis, alter Theologiæ Morali tradendæ incumberet; eorumque Lectiones Anglicanæ Miſſionis utilitati forent maxime accommodatæ. Quamobrem operam ſuam impendat Cardinalis, cujus in fide, & patrocinio Collegium *pro tempore* recipitur, ut executioni mandentur, quæ eadem in Viſitatione ſalubriter decreta fuere; atque illud in primis, quod paulò ante innuimus, quippe quod ad finem propoſitum unicè conducere videatur. Pariter compertum eſt, Collegium Uliſſippone Anglis recipiendis erectum eſſe; alterum Pariſiis, Hiſpali unum, Valliſoleti alterum. Verumtamen cum eorumdem inſtitutio, atque exiſtentia, nihil prætereà, innoteſcat, curæ erit a Secretis Congregationis de Propaganda Fide, conſiliis cum Cardinale primo Pontificiæ ditionis Adminiſtro collatis, ut dentur Litteræ Nunciis Apoſtolicis in Luſitania, Gallia, & Hiſpania commorantibus, ut impenſiùs de prædictis Collegiis inquiratur, eorumque gubernatio omnino explorata fiat. Neque id eo tendere opinandum eſt, ut quidquam detrahatur auctoritati, vel regimini cujuſcumque, qui legitima ipſorum fruatur poſſeſſione; ſed eo duntaxat fine, ut inter Nos, eoſdemque pleniſſime conveniat iis in rebus, quæ ad Alumnos ſpectant ex Seminariis in Angliam ad Miſſiones obeundas profecturis.

Regulares idonei in Angliam mittantur ad certa duntaxat officia exercenda; & ex iis tantùm Ordinibus, qui propriæ nationis Cœnobia in Catholicis Regionibus habent.

§. 3. Quoniam vero verſantur in Anglia Miſſionarii ex Familiis Regularibus, ſcilicet Societatis Jeſu, Sancti Benedicti, Sancti Dominici, S. Franciſci, Carmelitarum Excalceatorum; cavere omnino debent earum Provinciales, ne in Miſſionarios deligant niſi viros numeris omnibus abſolutos, ſingulari nimirum pietate, ingenii dotibus præditos, quæ ad tantam Provinciam, tamque laborioſam requiruntur. Quamobrem ne ob immodicum eorum numerum perturbationes, & incommoda oboriantur, ipſis Regularium Provincialibus immutabiliter præſcribitur, ut eos duntaxat in Angliam mittant, qui vel Sacellis Regiis præfici debeant, aut apud aliquem nobili ſanguine natum verſari, aut in Locis, quæ pro Regularibus fundata, & conſtituta ſunt. Porro a Miſſionibus Anglicanis ſe repelli intelligant Regulares, qui ex propria Natione non obtinent Cœnobium, vel Provinciam in Catholicis Regionibus: iis tamen, qui ibidem in præſentiarum commorantur, revertendi neceſſitas non infertur. Enim verò cum Hiberni Sacerdotes ad ſuſtinendam Inſulæ ejuſdem Miſſionem deputentur, quæ

Hiberni Miſſionibus Angliæ non adhibeantur, niſi a Vicariis Apoſt. in ſubſidium vocentur

plurimos, ſapienteſque expetit Operarios; cumque in Anglia permulti ſint Sacerdotes indigenæ tam Sæculares, quàm Regulares, conſentaneum eſſe arbitramur, ſi iidem ipſa in Patria labores ſuos potiſſimum impendant, & prædicti Hiberni Sacerdotes Miſſionariis Anglis tunc ſolum cooptentur, cum horum paucitas id exigere videatur; ideoque a Vicariis Apoſtolicis Angliæ ad Miſſionem exoptentur, & evocentur.

§. 4. Sed, ut ad Vicarios Apoſtolicos revertamur, præter eam omnem auctoritatem, quæ ipſis communis aſt in propriis confiniis cum quolibet Ordinario in ſua Civitate, & Diœceſi, Apoſtolica Sancta Sades facultates *formula ſecunda* ipſis clargitur, cum poteſtate illas ſimplicibus Sacerdotibus, qui idonei videbuntur, communicandi, iis tamen exceptis, quæ vel in Ordinem Epiſcopalem unicè ſpectant, vel exerceri ſine Sacrorum Oleorum uſu minimè poſſunt. Nihil proinde recenſitis Vicariis deeſt, quod ad ſanum regimen, & directionem tam Regularium, quàm Cleri Sæcularis conducat, qui nullas in hanc diem controverſias excitavit, quæ debitam Vicariis Apoſtolicis obedientiam, & ſubordinationem labefactarent.

§. 5. Attamen quoniam inter privilegia, quibus gaudent Regulares, cuilibet peculiari Ordini a Summis Pontificibus attributa, illud adnumeratur, per quod Regulares Familiæ ab Epiſcopali, vel Ordinaria auctoritate eximuntur, vel Sanctæ Sedis Juriſdictioni immediatè ſubjiciuntur, ne altercationes ea de re in poſterum enaſcantur, quas plurimas elapſis temporibus conſtat extitiſſe, & in dies ſuboriri, neceſſitas poſtulat, ut finis aliquando iis imponatur: quod ita præſtari oportet, quemadmodum ioſerius exponemus.

§. 6. Itaque Regulares Miſſionarii cum Provinciam adventaverint, ubi Sacras Miſſiones obire debent, Apoſtolicum Vicarium convenient, uti facere ſemper conſueverunt, in cujus ditione Miniſterium Apoſtolicum ſuſcepturi ſunt. Siquidem inſtitutum Canonicum eſt, Sacri Concilii Chalcedonenſis auctoritate firmatum, nemint Advenæ in Sacris conſtituto licere, Ordinem, quo ſe inſignitum aſſerit, exercere, adeoque Sacrum peragere, ſi Sacerdotem ſe eſſe profiteatur, niſi Litteras authenticas Ordinarii palam faciat, teſtimoniumque exhibeat, ſe nullo ſuſpenſionis, vel irregularitatis vinculo irretiri. Ita *Canon. 7. diſt. 71.*, cui apprimè conſentit Sacrum Concilium Tridentinum *ſeſſ. 22. de Sacrificia Miſſa*; Decreto *de obſervandis, & evitandis in celebratione Miſſa, & cap. 13. Seſſ. 23. de Reform.*: Porrò hujuſmodi præſcriptum Regulares etiam reſpicit, quoties extra Diœceſim verſantur, in qua ad Sacros Ordines promoti fuere; proindeque ſuſceptum Ordinem exercere minime poſſunt, præſertim in Eccleſiis, quæ ad propriam Sodalitatem non ſpectant, niſi prius Epiſcopis, aut Vicariis Generalibus, vel Foraneis, Superiorum ſuorum documenta proferant, quibus & obtenti Ordinis teſtimonium, & liberras ab omni Canonico impedimento irregularitatis, vel ſuſpenſionis perſpecta fiat. Quamobrem id etiam eſt in mandatis Regularibus Miſſionariis, ut nimirum Vicariis Apoſtolicis, ea ratione, qua dictum eſt, ſeſe exhibeant, ubi ad Miſſionis locum pervenerint.

§. 7. Nullus Sæcularis Sacerdos Pœnitentiæ Sacramentum adminiſtrare poteſt, qui actualis Parochus non exiſtat, vel idoneus ad id in præmiſſo examine repertus non fuerit, quod Ordinarius Loci, ubi Confeſſiones excepturus eſt, de eo habere poteſt. Idem & Regularibus Sacerdotibus edicitur, quoties velint Sæcularium Confeſſiones audire, quemadmodum ad litteram decernitur a Concilio Tridentino *ſeſſ. 23. cap. 15. de Reform.*, quo in loco derogat Sacrum Concilium privilegio cuicumque, & conſuetudini immemorabili, quæ contrarium præſeferret, inquiens: *privilegiis, & conſuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obſtantibus.* Idque eo vel magis, quod ad Summo Pontifice S. Pio V. ea in Conſtitutione, cui initium eſt *Romani Pontificis 133. Bullarii Romani tom.* 2. declaratum eſt, prædictam Concilii Tridentini ſanctionem ad omnes quoſcumque Regulares extendi, vel Mendicantes, vel non Mendicantes, quamvis Lector, atque Magiſter in Sacra Theologia præfulgeat, & poteſtas Sæcularium Confeſſiones excipiendi illi facta fuerit a ſuis Superioribus Regularibus. Sancto Pio V. omnino conſonat Urbanus VIII. in Conſtitutione, quæ incipit: *Cum ſicut accepimus 92. Bullarii tom. 4.*, per quam ampliſſimè reſcidit privilegium quodcumque alias Regularibus attributum, cujus prætextu Sæcularium Confeſſiones exciperent, priuſquam examen ſuſtinuerint, & conſenſum ab Ordinario Diœceſano impetraverint. Ac ne Regularium Familiæ, quæ niſi expreſſe nominentur, ſe minimè comprehendi putant, ab eadem Conſtitutione immunes ſe jactarent, eas nominatim, & ſingulas recenſendas optimum duxit. Ultimò tandem S. Pontifex Clemens X. edita Conſtitutione *Superna 7. in Bullario Romana tom. 6. §. 4.* ita confirmavit: *Religioſos ab Epiſcopo ad Confeſſiones Sæcularium in ſua Diœceſi audiendas approbatos, non poſſe in alia Diœceſi eas abſque Epiſcopi Diœceſani approbatione audire, quamvis pœnitentes ſubditi ſint ejus Epiſcopi, a quo ipſi Religioſi jam fuerant approbati.*

§. 8. Quare ſi inſiſtamus Canonicis inſtitutis, quæ ſuperius numeravimus, nullum afferri poteſt impedimentum Ordinario, quominus axamen indicat Sacerdotibus tam Sæcularibus, quàm Regularibus, per quos Pœnitentiæ Sacramentum in Locis ipſius Juriſdictioni ſubjectis adminiſtrandum eſt; Regulares, inquam, in examen vocare poteſt Ordinarius, ſi velint Sæcularium Confeſſiones excipere. At verò quoniam Miſſionarii, & inprimis Regulares, longa & difficilia ſuſcipiunt itinera, relictis Cœnobiis, in quibus verſantur, ut in Angliam ad obeundas Miſſiones ſe conferant, ne dubietas admiſſionis ad Confeſſiones audiendas in ſubeundo examine, illos ab Apoſtolico munere deterreat, cavebunt inpoſterum, antequam relinquant Monaſteria, in quibus degunt, & in Angliam tendant, cavebunt, inquam, examen ad Confeſſiones Sæcularium audiendas ſubire coram Ordinario, & Examinatoribus Loci, in quo ſitum eſt Monaſterium, & conſequi teſtimonium, quo idonei declarentur; quod inſuper poterit indicari Vicariis Apoſtolicis, in Anglia commorantibus per Litteras Ordinarii, qui ad examen eos excepit, & peritos, idoneoſque indicavit. Quod ſi cuiquam ex Regularibus commodius, atque itineri opportunius videretur Bruxellis ante Apoſtolicum Nuncium propriæ ſcientiæ periculum facare, id erit eorum in libitu; cum utraque ratione duplex auferatur incommodum; unum ſcilicet, ne Regulares animum mentemque dimoveant a Miſſionibus Anglicanis, eo timore, ne a Vicariis Apoſtolicis admittantur ad Sæcularium Confeſſiones excipiendas; alterum verò, ne iidem Vicarii deſtituantur auctoritate adprobandi illos, qui intra limites ſuæ Juriſdictionis Pœnitentiæ Sacramentum velint adminiſtrare. Etenim duos omninò actus complectitur adprobatio, quorum primus ad intellectum, alter ſpectat ad voluntatem. Proprium enim eſt intellectûs, debita, ac neceſſaria ſcientia in Examinato deprehenſa,

Qui poteſt utroſque ad examen vocare.

Anglicanis tamen Miſſionariis datur, ut corã Nuntio Ap. Bruxellis conſtituto, vel corã Epiſcopo loci, ubi ſitum eſt eorũ Monaſterium, examinentur.

illum

illum Confeſſionis muneri obeundo aptum exiſtimare. At nonniſi voluntatis eſt, facultatem Confeſſionum audiendarum liberam, plenamque facere, ſententiamque de eo proferre, qui Adprobatori ſubjicitur. Primum itaque ab Examinatore præſtatur; cujus fidei, & integritati innititur, atque acquieſcit, qui Confeſſiones audiendi facultatem, in limitibus, & confiniis ſibi aſſignatis, impertitur. Alterum immediatè peragitur ab ipſomet Superiore, cujus eſt prædictam facultatem concedere.

Verùm facultas audiendi Confeſſiones a Vicariis Apoſtolicis obtinenda.

§. 9. His itaque conſtitutis, cum Regularis examinatus jam, & idoneus judicatus, uti diximus, ſeſe offerat Vicariis Apoſtolicis; cumque id perpendi minimè debeat tanquam urbanitas aliqua, ſeu cœremonia; cum inſuper Vicarius Apoſtolicus opportunam facultatem elargiri intelligat ad ſuſcipiendas Fidelium Confeſſiones, qui ditione ſua continentur: abſoluta penitus hac ratione controverſia omnis judicari deberet. Cæterum Confeſſarii munus Regularibus deferri poteſt ſine temporis determinatione, vel cum limitatione: quod luculenter conſtat tum ex Brevi a Summo Pontifice Urbano VIII. dato Cardinali de Sandoval anno 1639. inſerto a Cabalutio in Theoria, & Praxi Juris Canonici *lib. 1. cap. 10. num. 13.*, tum ex recenſita Conſtitutione Clementis X. *Superna*, *ad §. 4.* Porro hujuſmodi facultates ad præſtitutum tempus collatas, poſt elapſum temporis intervallum, jus competit Ordinario vel abrogandi, vel eas renovando, Sacerdotem ad novum examen compellendi. Facultates verò nulla cum temporis limitatione delatæ, nonniſi cum ipſo officio deſinunt, nec ſuſpendi propterea poſſunt ſine nova cauſa, quæ Confeſſiones directè reſpiciat, quemadmodum patet ex Conſtitutione: *Cum ſicut accepimus*, ab Innocentio X. in lucem edita XXXII. §. 2. *Bullarii Tom V. An Epiſcopus Regularem pro Confeſſionibus ſemel approbatum, ſine nova cauſa, ſuſpendere poſſit ab ipſis Confeſſionibus audiendis? Reſpondetur, Regulares aliàs liberè ab Epiſcopo, prævio examine, approbatos ad audiendas Confeſſiones Perſonarum Sæcularium, ab eodem Epiſcopo ſuſpendi non poſſe ſine nova cauſa, eaque ad Confeſſiones ipſas pertinente.* Quæ cum ita ſint, ut omni diſſidio aditus occludatur, decernimus, atque ſtatuimus, ut facultas ſuperius expoſita, a Vicariis Apoſtolicis Regulari examinato, & approbato concedenda, ad ſexennium extendatur, atque ad aliud ſexennium ſine prævio examine confirmetur, cum Regulares Miſſionarii, iis peractis, quæ *num.* 20. exponentur, Anglicanæ Miſſionis exercitium denuò ſuſcipient.

Sed cum eadem, & indefinite, & cum præfinitione temporis dari poſſit:

Statuitur, ut Miſſionariis ad ſexennium concedatur, & ad aliud ſexennium prorogetur abſque novo examine.

§. 10. In medium igitur proferri minimè poteſt tam Breve Summi Pontificis Urbani VIII. quod incipit: *Britannia*: vulgatum anno 1631., quam Bulla ejuſdem Pontificis: *Plantata*, edita anno 1633., aut aliud quodcumque documentum ad firmandam Regularium independentiam a Vicariis Apoſtolicis in adminiſtratione Pœnitentiæ Sacramenti, aliorumque Sacramentorum. Brevia enim, & hujuſmodi documenta emiſſa fuere, antequam quatuor Vicarii Apoſtolici in Anglia conſtituti forent, cum omni auctoritate, quæ competit cuilibet Ordinario in ſua Civitate, & Diœceſi. Quamobrem ſancito libero, & tranquillo ordinariæ Epiſcoporum auctoritatis exercitio, eo ipſo deſinit Regularium immunitas pro Sacramentis adminiſtrandis, quæ tunc temporis iiſdem conceſſa fuit, cum prædictum liberum exercitium nullatenus permittebatur; quemadmodum Regulares ipſi luculenter agnoverunt, & confeſſi ſunt in celebri diſputatione Pariſiis habita, quæ in Collectione Judiciorum *tom. 3. pag.* 45. continetur. Accedit præterea, quod idem prorſus decretum fuit pro ſtatuendo Indiarum Orientalium regimine, nequicquam refragantibus amplis S. Pii V., & Gregorii XIV. privilegiis, ut legere cupienti innoteſcet ex noſtra Conſtitutione: *Quamvis ad confirmandum, tom. 17. noſtri Bullarii.* Eadem plane ratione cum in præſentiarum conſtitutum ſit regimen Vicariorum Apoſtolicorum, finem habere debet recenſita Regularium Miſſionariorum immunitas, iis delata, antequam prædictis Vicariis Apoſtolicis regimen, & ordinaria auctoritas tribueretur, & ſua cuilibet confinia aſſignarentur. Notæ, & pervulgatæ ſunt controverſiæ agitatæ, & diſcuſſæ in Congregatione de Propaganda Fide anno 1701. & 1702. inter Macai Epiſcopum, Vicarios Apoſtolicos Sinarum, atque Regulares Miſſionarios, qui tueri conabantur, ob ſua privilegia licitum ſibi eſſe Sacramenta adminiſtrare, & quolibet Parochiali officio perfungi, quin ab Epiſcopo, & Vicariis Apoſtolicis dependerent. Porrò cum ſapienter Congregatio animadvertiſſet, ab Innocentio XII. fel. rec. ſuos præfinitos fuiſſe limites cuilibet Vicario Apoſtolico, decrevit, atque mandavit, ne cuiquam Miſſionario vel Sæculari, vel Regulari in poſterum liceret Pœnitentiæ Sacramentum Sæcularibus impertiri, vel aliis Parochialibus officiis fungi, quidquid in contrarium præſeferrent privilegia iis conceſſa, quin prius facultatem obtinuiſſet ab Eccleſiaſtico Superiore, ab Epiſcopo nimirum, quotiès Sacramenta adminiſtranda eſſent in ejus Diœceſi, vel a Vicario Apoſtolico, ſi in ipſius ditione id foret peragendum. Hæc enim habet decretum vulgatum die 14. Februarii anni 1702. *Miſſionariis autem, ſive Sæcularibus, ſive Regularibus, etiam Societatis Jeſu, non liceat etiam vigore ſuorum privilegiorum Sacramenta adminiſtrare, aut alia munia Parochialia obire, niſi de licentia præfatorum Ordinariorum, ſive Vicariorum Apoſtolicorum, in quorum reſpectivè Provinciis, aut Diœceſibus eoſdem Miſſionarios commorari contigerit.* Hæc profectò luculenter oſtendunt nullatenus eſſe provocandum ad immunitatis privilegia, Anglicanis Miſſionariis conceſſa, antequam in Anglia Vicarii Apoſtolici conſtituerentur. Idque diſcuſſum etiam fuit in peculiari Congregatione de his negotiis habita *die 6. Octobris anno 1695.*, cujus Decreta Innocentius XII. Brevi dato *die 5. Octobris anno 1696.* confirmavit. Accedit Decretum emiſſum ab univerſa Congregatione de Propaganda Fide *die 16. Augusti anno 1645.*, quod noſtro Brevi ſub *die 5. Septembris anno 1745.* firmatum fuit.

Privilegia ſuper hoc ab Urbano VIII. Regularibus conceſſa, præſenti temporum conditioni aptari non poſſunt.

Similia privilegia abrogata fuerunt, quoad Regiones Indiarum, aliaſque, ubi Ordinarii, aut Vicarii Ap. juriſdictionem libere exercent.

§. 11. Cum ab hac Sancta Sede animadverſum ſit, plurima ſæpe contingere in Regionibus longè diſſitis, quibus ut conſulatur, peculiares diſpenſationes, & privilegia quandoque opportuna, quandoque etiam ad animarum regimen neceſſaria requiruntur; ad quæ obtinenda difficile eſt Romam confugere, eadem Sancta Sedes in more habuit, habetque in præſenti, Epiſcopis in remotioribus Provinciis commorantibus quaſdam facultates impertiri, quibus uti poſſint vel immediatè, vel per inferiores Sacerdotes a ſe deſignatos: atque idem planè cum Miſſionum Præfectis, atque Apoſtolicis Vicariis facere conſuevit. Verumtamen, cum nec Epiſcopi, nec Miſſionum Præfecti in Anglia hoc tempore verſentur, ſupervacaneum eſt facultates recenſere, quæ his, vel illis deferuntur. Sedem habent in Anglia Vicarii Apoſtolici, qui ſibi commiſſis Provinciis præſunt, atque iis dumtaxat *Formula ſecunda* facultates tribuuntur; proindeque Regulares Angliæ Miſſionarii iis ſolum Facultatibus perfruuntur, quas obtinent ab Apoſtolicis Vicariis, qui ſane eas communicare aliis poſſunt, uti ex *Formula ſecunda* manifeſtum eſt: *Prædictas Facultates communicandi, non tamen illas, quæ requirunt Ordinem Epiſcopalem, vel non ſine Sacrorum Oleorum uſu exercentur, Sacerdotibus idoneis, qui in ejus Diœceſi laborabunt.* In recenſitis notatu dignum imprimis eſt vocabulum illud *idoneis*, quo

Facultates pro Angliæ Miſſionibus opportunæ ſolis Vicariis Ap. immediatè ab Ap. Sede conceduntur, adjecta facultate ſubdelegandi,

Hinc ante ſubdelegationem Miſſionarios examinare poſ-

quo cognitio indicatur, quam Largitor facultatum habere debet de illo, qui ipſas conſequitur, ao videlicet idoneus exiſtimetur. Hinc & arbitrium examinis de illo inſtituendi ſubſequitur, quoties ejus ſcientia ad facultatem exercendam aliunde non innoteſcat. Obſervationem illud etiam exigit, quod neceſſitas noo infertur Vicario Apoſtolico, ut omnino prædictas facultates communicet; ſed, veluti commodum quoddam, hujuſmodi poteſtas illi delata eſt pro animarum utilitate: quod quidem nunquam non opportunum, ſæpius etiam neceſſarium eſt, cum Superior omnia per ſe præſtare minime valeat. In atbitrio Vicarii Apuſtolici puſitum quoque eſt, vel omoium ſuarum faculratum Sacerdotem participem facere, vel aliquas rantummodo communicare. Nam Vicarius Apoſtolicus, in hoc facultatum genere, ſpecialis Sanctæ Sedis Delegati Perſooam gerit, cui liberum eſt ſubdelegare, nedum ex communi jure, vetum etiam ex ſingulari auctoritate illi demandata: cumque in delegantis poteſtate conſtitutum ſit ſuſpendere, vel omnino etiam auferre factam Delegato procurationem, ex his omnibus illud conſequitur, in Anglia ſcilicet, quod jam dictum eſt, eas tantum facultates per Vicarium Apoſtolicum collatas a Miſſionariis exerceri poſſe: Ille ſiquidem cum Apoſtolicus Depoſitarius earumdem exiſtat, communes eas facturus cum Sacerdotibus Sæcularibus, aut Regularibus, jus retinet (quod repetere ſopervacaneum non erit) dignoſcendi, an revera idonei ſint; aliquas tantummodo, non omnes communicandi, ac denique eas ſuſpendendi, penituſve auferendi. Attamen ſummopere commendatur bumanitas in examine peragendo; ioſuper debita, & prudens cautio in ſuſpeodendis, vel adimendis facultatibus, quæ ſemel conceſſæ fuerunt. Nec opus eſt, ut facultates exprimantur, quas Vicarius ſibi reſervare, aut quas Sacerdotibus Sæcularibus, vel Regularibus elargiri debet, quæve uni potius, quam alteri ſint impertiendæ; id enim arbitrio relinquitur Vicarii Apoſtolici, qui, cum in loco conſiſtat, & Perſonas dignoſcat, quibus facultates conceduntur, animarum neceſſitates animadvertat, & caſuum frequentiam, decernere facilius poteſt, quæ magis opportuna, & ſalutaria videantur. Inter cæteras illa adnumeratur facultas, per quam copia fit Sacerdoti bis Sacrum peragendi uno eodemque die, licet id expreſſe prohibeatur *cap. Conſuluiſti, de celebratione Miſſarum;* cui tamen derogatur ob neceſſariam cauſam, videlicet ob Sacerdutum paucitatem; vel cum eurum numerus, qui diebus feſtis tenentur ſacris aſſiſtere, talem exhibeat neceſſitatem, ut, niſi alicui Sacerdoti duas Miſſas eodem die celebrandi poteſtas concedatur, Eccleſiæ mandato plures non ſatisfacerent: quod copioſe declaratum eſt *Conſtitutione* 3. in præſenti noſtro Pontificatu emiſſa, & Oſcenſi Epiſcopo ioſcripta, *Tom.* 17. *Bullarii.* Hinc facile apparet abuſus intolerabilis, quæ patraretur, ſi cuiquam Sacerdoti rem divinam faciendi bis in diem facultas tribueretur, eum in finem, ut duplici eleemoſyna decentius ſe ſuſtentaret; quantoque magis Sacerdus peccaret, ſi Miſſæ Sacrificium bis uno die conficeret ſine opportuna Vicarii Apoſtolici conceſſione; vel ſub Populi neceſſitatis prætextu eam peteret, atque obtineret, licet reipſa plurium eleemoſynarum cupiditate ad id moveretur.

§. 12. Adprobationis neceſſitatem, quam diximus competere cuilibet Vicariu Apoſtolico in ſua Provincia, non ſolum quoad Sæculares, ſed etiam quoad Regulares Sacerdotes, qui Sæcularium Confeſſiones ſint excepturi; neceſſitatem pariter ab ipſis accipiendi facultates *Formula ſecunda,* quæ prædictis Vicariis Apoſtolicis a Sancta Sede tribuuntur, una cum poteſtate eas communicandi Sacerdotibus Sæcularibus, & Regularibus, or illis ſolummodo Miſſionarii utantur, quemadmodum ſuperius expoſuimus; has, inquam, neceſſitates ſubſequitur actualis adminiſtratio curæ Animarum, & Sacramentorum, ac proinde in iis, quæ ad utrumlibet horum capitum ſpectant, nedum Miſſionarii Sæculares, ſed etiam Regulares ſubjiciuntur juriſdictioni, & correctioni Vicariorum Apoſtolicorum. *Perſonæ tam Regulares, quàm Sæculares hujuſmodi curam exercentes, ſubſint immediate, in iis, quæ ad eandem curam, & adminiſtrationem Sacramentorum pertinent, juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cujus Diœceſi ſitæ ſunt:* Hæc ferme habet *Concilium Tridentinum ſeſſ.* 25. *de Regularibus cap.* 11.

Vicariorum juriſdictioni & correctioni ſubſunt Miſſionarii etiam Regulares in concernentibus curam Animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem.

§. 13. Quamvis autem in hoc *cap.* 11. non derogetur privilegiis, quæ banc in rem producere poſſent Regulares, nihilo tamen minus, quia hujuſmodi derogatio apertis verbis exprimitur *cap.* 22. *noviſſimo ipſius ſeſſionis* 25. *de Regularibus;* ideo hæc ipſa complectitur ſingula capita anteriora *ipſius ſeſſionis* 25. *de Regularibus,* ac propterea recenſitum etiam caput undecimum, quemadmudum enunciatum eſt Conſtitutione Innocentii XIII., quæ incipit *Apoſtolici Miniſterii,* confirmata a Benedicto XIII. in altera, quæ incipit: *In ſupremo,* data anno 1724. *num.* 23. *Sciant omnes derogationem hujuſmodi non ad ea tantum referri, quæ in prædicto capite* (ideſt 22.) *continentur; ſed etiam ad alia, quæ in ſingulis ſuperioribus* (adeoque etiam in cap. 11.) *ejuſdem ſeſſionis conſtituta ſunt.*

Contra Regularium privilegia derogavit Tridentinum.

§. 14. Superioribus annis ſuſcitata a nonnullis fuit infirma nimis controverſia, nempe in dubium revocata fuit prædicta Concilii Tridentini diſpoſitio, & contendebatur eos tantum Regulares affici, qui Parochi exiſtant; alios veru Regulares Sacerdotes, qui licet Parochi non ſint, tamen Sacramentum aliquod Sæcularibus adminiſtrent, vel nullimode comprehendi, vel ſi comprehendantur, id referendum eſſe ad eos ſolummodo, qui rem *de facto* agerent, & ſine prævia Ordinarii facultate; verum Gregorius XV. edita Conſtitutione *Inſcrutabili,* quæ eſt XVIII. *Bullarii Romani Tom III.* declaravit Regulares Sacerdotes, qui vel Parochi ſunt, vel aliquod adminiſtrant Sacramentum, *ſive alias Eccleſiaſtica Sacramenta, aut unum ex iis miniſtrent,* ſive id præſtent *prævia Epiſcopi licentia, & approbatione,* aut agant *de facto abſque ulla auctoritate,* ſubeſſe debere io iis omnibus, quæ curam, vel adminiſtrationem Sacramentorum ſpectant, juriſdictioni, & correctiuni Ordinarii tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati: *In his, quæ hujuſmodi curam, ſeu adminiſtrationem concernunt, omnimodæ juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Diœceſani Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati, plene in omnibus ſubjiciuntur.* Idem prorſus renovatum eſt in Bulla *Cum ſicut* XXXII. Innocentii X. §. 4. *in Bullario Romano tom.* 5., cum in Conſtitutiooe *Firmandis,* 109. §. 3. *Bullarii Tom. I.** in præſenti Pontificatu evulgata.

Idque obtinet in Regularibus curam Animarum exercentibus, five plena, vel etiam unum Sacramentum adminiſtrent.

* In hac Editione Tom. XVI.

§. 15. Jus hujuſmodi in Regulares Sacerdotes delegatum in iis, quæ animarum curam, Sacramentorumque adminiſtrationem concernunt, ceſſare certum eſt, eum eorum quiquam ſui Regularis inſtituti obſervantiam aliquo modo violaret; id enim Ordinarii muneris nun eſt, ſed reſpectivi Superioris Regularis: *Cujus quidem agendi rationem in iis, quæ ſpectant ad obſervationem proprii ipſius Regularis Inſtituti,* non eſt Epiſcopi inquirere, cum ad ipſum Superiorem *Regularem privative id pertineat:* Verba ipſa ſunt recenſitæ Conſtitutionis *Firmandis* §. 8. Non ignoramus Sacrum Concilium Tridentinum, *Seſſ.* 6. *cap.* 3. *de Reformatione,* nulla admiſſa diſtinctione, decreviſſe, quod Regularis *extra Monaſterium degens, etiam ſui Ordinis privilegii prætextu, ſi deliquerit, ab Ordinario Loci, tanquam*

Regularium exemtionis viget in iis, quæ reſpiciunt Regularem obſervantiam.

Niſi habeant curam Caſtra.

ſuper

ſuper hoc a Sede Apoſtolica delegato, ſecundum Canonicas Sanctiones viſitari, puniri, & corrigi valet; atque hinc factum eſſe, ut dubium a nonnullis proponeretur, utrum commorantes Miſſionarii Regulares apud privatos, atque ut plurimum ſeorſim, ut in Anglia contingit, utrum, inquam, prædicti Regulares, veluti Religioſi extra Monaſteria viventes cenſendi ſint, ac propterea Ordinarii juriſdictioni tanquam Apoſtolici Delegati in omnibus ſubjecti, quod definitum eſt in allata Innocentii X. Conſtitutione 34. *Cum ſicut*

In Anglia tamen Miſſionarii Regulares perinde habendi ac ſi in Clauſtris degerent;

§. 15. Quandoquidem tamen illud perpendi debet, Regulares ſcilicet Anglicanæ Miſſioni deſtinatos, illuc proficiſci in bonum Sanctæ noſtræ Religionis, eorumque manſionem in privatis domiciliis, non item in Monaſteriis, ex publici regiminis Legibus dimanare, quibus Cœnobia quæcumque prohibentur; æquum profecto eſt, ut recenſeri non debeant adinſtar illorum, qui extra proprium Monaſterium vitam agunt, atque hinc ſubſunt omnimodæ Ordinarii juriſdictioni, quemadmodum ſancitum fuit a Summo Pontifice Clemente VIII. in ſuis Litteris Apoſtolicis in forma Brevis editis anno 1601. quæ incipiunt: *Quorumcumque Religioſorum* recenſitis in Conſtitutione: *Quamvis*: Quæ ordine eſt *prima* præſentis noſtri Pontificatus *Tom. XVII. Bullarii.* Quamobrem cum iis potius procedendum eſt veluti cum Regularibus in propriis Monaſteriis degentibus, qui, ſi aliquod crimen foris patrarent, ſcandalum Populo afferens, inſiſtente Ordinario, ut puniantur, plecti debent a ſuo Superiore Regulari, qui inſuper tenetur inflictam caſtigationem ipſi Ordinario indicare: *Regularis intra Clauſtra Monaſterii degens, ſi extra ea ita notorie deliquerit, ut Populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, a ſuo Superiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum ſevere puniatur, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minus, a ſuo Superiore officio privetur, & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit*: Hæc habet Sacrum Concilium Tridentinum *Seſſ. 25. de Regularibus cap. 14.* Quibus apprime inſiſtens ipſemet Summus Pontifex Clemens VIII.; alteram vulgavit Conſtitutionem, cui initium fecit *Suſcepti muneris XXXIX. Bullarii Romani Tom. III.*, ubi accurate animadvertit, atque enunciavit quidquid ad eorum executionem conducere videretur.

Eorumque correctio, ſi forte deliquerint, a Superioribus Regularibus expetenda.

Privativa & cumulativa juriſdictio Vicarii Apoſtolici, & Superioris Regularis, definitur.

§. 16. Harum ope regularum, quæ non ad libitum effictæ, nec recentes, ſed juris Canonici, & Sacri Tridentini Concilii auctoritate ſuffultæ, nec non anteriorum Pontificum Conſtitutionibus firmatæ ſunt, dubitandum non eſt, quin perfecta intereſſe debeat conſenſio inter Epiſcopos, & Regulares Miſſionarios, eorumque Superiores, dummodo reipſa in eorum animis vigeat, quod juvat ſperare, verum pacis, & concordiæ deſiderium. Atque ea animorum conjunctio eo vel magis ſperanda, quod ipſorum juri, atque auctoritati certi limites, & confinia præfinita ſint. Siquidem non deeſt Superioribus Regularibus privativum jus in proprios Religioſos, qui ſui Inſtituti obſervationem perfregerint. Quod ſi ab iiſdem quodquam gravioris notæ crimen perpetretur, atque in primis, ſi contra bonos mores deliquerint, non deſtituuntur Superiores eos caſtigandi facultate; nec conquerendi locus Vicario Apoſtolico relinquitur, ſi ab eodem Superiore poſt acceptam facti notionem debita punitio non omittatur: adeout Vicarius Apoſtolicus, quod ſupra indicatum eſt, ſe in eam rem ingerere nullatenus poſſit; niſi forte contingeret, ut Regularis Superior vel nihil præſtaret, vel æqoas pœnas a reo minime deſumeret. Habent itidem Vicarii Apoſtolici, utpote Sanctæ Sedis Delegati, poteſtatem ſupra Regulares in iis omoibus, quæ animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt. At verò hujuſmodi jus non ſolum iis competit; verum etiam Regularibus Superioribus, quibus conceſſum eſt ſuos Religioſos animarum regimen, ſive Sacramentorum adminiſtrationem malè exercentes punire. Porrò Jus Privativum Ordinarii complectitur tantum actus, quos ipſe ratione Miniſterii ſui tenetur peragere in bonum populi diſciplinæ Regularis Parochi demandati.

Norma exercendæ juriſdictionis cumulativæ.

§. 17. Ne autem de jure cumulativo, quod habent tam Vicarii Apoſtolici, quam Regulares Superiores in Regulares, qui vel Parochi exiſtunt, vel qui Sacramenta adminiſtraot, ulla oboriatur diſceptatio, decretum jam eſt, ut diffidente Ordinario Superiore, vel Epiſcopus ille ſit, ſive Vicarius Apoſtolicus, a Regulari Superiore, prioris ſententia alterius præſtet opinioni; itidemque, ut cum velit Superior Regularis, ab animarum regimine, & Sacramentorum adminiſtratione Regularem ſibi ſubditum removere, efficere id poſſit, quin prius Ordinarium de cauſa certiorem faciat: qood viciſſim ab Ordinario fieri poſſe tenendum eſt, ſecluſo debito cauſam pateſaciendi Regulari Superiori. Adeatur ſuperius recenſita Conſtitutio *Firmandis* 109. §. 10. & 11. *Bullarii Tom. I.* * præſentis noſtri Pontificatus, ubi auctoritate veterum decretorum id fuſius declaratum, & confirmatum eſt. Nec Regularis ab officio ſuſpenſus, vel amotus, ullimode valet appellationis beneficio Mandati executionem impedire, vel protrahere; ſed poſt præſtitam obedientiam, ad proprium tuendum nomen, innocentiamve vindicandam, ſi eam læſam exiſtimaret, reclamationibus unice locus erit, & excuſationibus, ſuo Judici competenti ferendis, uti præſcribitur in ſuperius allata Conſtitutione: *Inſcrutabili*: Gregorii XV., atque in alia poſteriori, cui initium *Ad militantis*, in præſenti noſtro Pontificatu vulgata ſcilicet 18. §. 19. *Bullarii Tom. I.* *

* In hac edit. Tom. XVI.

Regulari ab Officio ſuſpenſo non datur ſuſpenſiva appellatio.

* In hac edit. Tom. XVI.

Sæculares Miſſionarii quibus rebus incumbere, & a quibus abſtinere debeant; alioquin a Vicariis ſevere puniendi.

§. 18. Ne felici Britanniæ Miſſionum regimini quicquam deeſſe videatur, ſubſequentes adnectuntur regulæ, quibus prætermiſſis, haud omnino obtineretur, quod vehementer exoptatur. Sedulo igitur incumbant Vicarii Apoſtolici, ut Miſſionarii Sæculares probe, honeſteque in omnibus ſe gerant, quo aliis bono exemplo ſint; & imprimis Sacris Officiis celebrandis, opportuniſque Inſtitutionibus Populo tradendis, atque Infirmis opera ſua ſublevandis præſto ſint, ut a publicis otioſorum cœtibus, & cauponis omnimodo caveant; addita etiam ſuſpenſionis pœna cuilibet, ſi quis ad eaſdem divertere non vereretur. At potiſſimum ipſimet Vicarii, omni, qua poſſunt ratione, ſevere tamen, illos puniant, qui de publico Regimine cum honore ſermonem non haberent. Quandoquidem illi in Anglia verſantur, non ad rumores, & perturbationes excitandas, ſed Sanctæ Catholicæ Religionis ſervandæ cauſa, eoſque excipiendi, qui Divino Spiritu afflati, & Sanctis Fidei Myſteriis apprime inſtructi, ſe promtos paratoſque ad eam amplectendam exhibent; cum interim a quibuslibet converſionibus debeant abſtinere, quæ utpote ſine prævis, debitiſque conditionibus peractæ, non modo nullam utilitatem, ſed damna potius, & incommoda plurima ſolent afferre. In iis autem, quæ Miſſionarios Regulares ſpectant, munus ſuum Vicarii Apoſtolici præ oculis ſemper ferant, quo tenentur in eorum actiones intendere ſemper in illis, quæ animarum curam, Sacramentorumque adminiſtrationem reſpiciunt; necnon auctoritatem pariter ſibi delegatam comminiſcantur. Cæteras verò prædictorum Regularium corruptelas, ſi quæ contigerint, ſi nimirum eorum quiſquam cauponas, & cœtus otioſos frequentaret, ſeu publico Regimini obloqueretur, ſive denique alienis negotiis ſeſe immiſceret; has, inquam, corruptelas reparare ſtudeant remediis ſuperius expoſitis, atque a Concilio Tridentino deſumptis, quibus Regulares afficiuntur in Monaſteriis degentes, & qui

Regulares circa eadem deficientes, quomodo corripiendi.

qui extra Septa ipſius| Monaſterii ſcandalum aliqood committunt.

§. 19. In primis curæ ſit Superioribus Regularibus Miſſionarios indiſtinctè nequaquam mittere, ſed quod dictum jam eſt, eos deligere, qui & vitæ probitate, atque ſufficienti opportunæ doctrinæ copia tales exiſtaot, ut ſibi traditum Miniſterium probe complere valeant: Præterea ſtudeant præficere in Anglia unum ex Religioſis, cui viſitatio ſibi ſubditorum ſingulos in annos obeunda committatur, qui diligenter eorum vivendi rationem ad examen revocet, & congeſtarum eleemoſynarum uſum perſcrutetur. Sic enim fiet, ut quælibet negotiationis ſuſpicio de medio tollatur, incommodis quibuslibet, & malis provide conſulatur; Porro Viſitator ipſe de his, quæ gerenda ſunt, conferat cum Vicariis Apoſtolicis, ot & ipſi auxiliarem manom præbeant, atque ita ſcandalis quibuslibet aditus occludatur.

§. 20. Quandoquidem, degentibus Miſſionariis Regularibus in Anglia extra Monaſteria in privatis domiciliis, & ſæculares veſtes adhibentibus, & ea libertate uteotibus, qua ſane carerent, ſi in Monaſteriis degerent, inauditum minime eſſet, ſi etiam religioſa corda mundano pulvere ſordeſcerent, ideo edicitur cuiibet Miſſionario, ut poſt ſingula ſexennia ad Catholicas Regiones ſeſe reſtituat, propriæ Familiæ Regularis Clauſtra ſubeat, Religioſum induat habitum, ibique per tres integros menſes commoretur; atque interim Spiritualibus Exercitiis per quindecim dies ſedulò incumbat. Hinc eſt, quod Vicarii Apoſtolici, quorum arbitrio, atque prudentiæ, nti expoſitum eſt, committitur poteſtas communicandi Miſſionariis facultates *formulæ ſecundæ*, ipſam *ultra ſexennium* non debebunt prorogare, ſed impertiri ad ſummun *ad ſexennium; & interim ad libitum*, eamque, ſi conſentaneum judicaverint, ſimili modo reſtituere, cum Regulares abſoluto jam præſcripti ſeceſſus tempore ad Miſſionem revertentur.

§. 21. Etſi Regularis Superior, qui ſtatuit aliquem ex ſuis Religioſis a Sacramentis adminiſtrandis, ſive a Miſſionibus exercendis removere, ex ſuperius allatis, non teneatur remotinnis cauſam Vicario Apoſtolico ſignificare, & eadem ratione liberum ſit Vicario Apoſtolico, inſciis, atque inconſultis iiſdem Superioribus contra Miſſionarios Regulares, quos delinquentes in Sacramentis adminiſtrandis, vel ineptos, atque rudes, negligenteſve in ſuo munere adumplendo deprehenderit, animadvertere, prout ipſi expedire videbitur, tamen conſentaneum erit, ſi unanimi voluntate, & conſenſu rem gerant, ne Miſſiones Operariis deſtituantur, & uni Miſſionario amoto alter continuò ſubrogetur, qui ejus ſubeat vices; idemque exhibeatur officiom a Superioribus Regularibus cum Apoſtolicis Vicariis, ubi velint ſuos in alium Locum transferre, vel eos revocare in Catholicas Regiones, atque uno eodemque tempore ſucceſſores expediant, videlicet oe Miſſio neceſſariis Operariis careat.

§. 22. De Fundationibus nihil omoino innovetur; ſed tam Sæculares, quam Regulares io earum poſſeſſione perſeverent, quas in præſentiarum obtinent; atque adeo Sacramenta, etiam Confeſſionis omnibus iodiſcriminatim per eos adminiſtrentur in Urbibos, & Oppidis muro circumdatis, ubi limites præfiniti noo ſunt; ea plane ratione, qua in noſtris Civitatibus ad Confeſſionem adprobati ab Epiſcopo ſine ulla Loci, vel peculiaris Eccleſiæ limitatione, in qua Confeſſiones poſſint excipere, in qualibet Urbis Eccleſia Confeſſiones audiunt, debitis tamen officiis cum ipſius Rectore antea perſolutis. Verum Miſſionariis, in Pagis, & apud Ruricolas commorantibus non liceat Sacramenta, oec etiam Pœoiteotiæ extra præſcriptos limites adminiſtrare; eum ad Confeſſiones extra coofinia excipiendas neceſſaria omnino ſit Vicarii Apoſtolici licentia, cui illa ſubjicitur Provincia. Eteoim apud Nos etiam Confeſſarius ab Epiſcopo pro Sæcularibus adprobatus in ſua Diœceſi, extra Diœceſim eam facultatem exercere nequit ſine alterios Epiſcopi adprobatione, in cujus ditione Pœnitentiæ Sacramentum adminiſtratur, etiamſi Pœnitens ſubſit Epiſcopo, qui illum ad Confeſſiooes excipiendas adprobavit. Idque conſtat ex Bulla *Superna*, Clementis X., quæ eſt 7. *T. VI. Bullarii Romani* §. 4., ſolus enim Parochus a Moralis Theologiæ Scriptoribus eximitur, qui ſi forte extra Diœceſim verſetur, ſui Parochiani ibi degentis Confeſſiones poteſt audire, quamvis Epiſcopo Loci, ubi ſui Parochiani ſe præbet Confeſſarium, adprobationem ad Coofeſſiones noo obtinuerit. Neceſſaria igitur omnino eſt Vicariorum Apoſtolicorum licentia, ut Miſſionarii in Pagis, vel Agris commorantes, Pœnitentiæ Sacramentum miniſtrent intra limites cuiibet illorum reſpective ſubjectos. Attamen ipſoſmet Vicarios Apoſtolicos hortari non prætermittimus, ut meminorint valde conſentaneum eſſe (niſi aliqua legitima cauſa contrarium perſuaſerit) facultates illis elargiri ſaltem ad Confeſſiones excipiendas. Quandoquidem vero licentiæ admioiſtrandi Sacramenta, quæ conceduntur Miſſionariis Campeſtribus, ot plurimum certis limitibus arctari ſolent, extra quos nulla ipſis miniſtrandi facultas permittitur, quamvis Locus, ubi Sacramenta vellent conferre, intra limites Vicario Apoſtolico ſubjectos contineretur, qui permiſſionem miniſtrandi impertitus eſt, tamen Vicarium Apoſtolicum adhortamur, ut facilem ſe præbeat Miſſionario Campeſtri Sacramenta aliquando conferendi extra limites ipſi præfinitos, niſi forte legitimum aliquod impedimentum id fieri prohibeat.

Vicariis Ap. ſuadetur facilitas in delegatione facultatum.

§. 23. Hæc omnia proficuam animarum curam, & pacem, concordiamque inter Miſſionarios; fauſtum denique Vicariorum Apoſtolicorum regimeo reſpiciuot. At quoniam a Viris optimis, & fide dignis indicatum fuit conſentaneum fore, ſi definiatur, utrum Regularibus, qui vel in Regiis Sacellis, vel in Locis pro illis fundatis, ſive apud Nobiles commorantur, liceat Indulgentias ſuis Ordinibus conceſſas evulgare, ideo, ut omnes moleſtæ tricæ evitentur, ſequens regula proponitur, quæ executioni demandari omnino debet. In bonum Anglicanæ Miſſionis adprobantur quilibet pietatis actus, preces, jejunia, atque opera meritoria, quæ a Sancta Romana Eccleſia comprobaotur. Ad Indulgentias quod ſpectat ipſis operibus adnexas ratione privilegiorum, quæ uni, vel alteri Regularium Ordini a Summis Pontificibus conceſſa fuerunt, ſuſpenduntur: atque, ut Fideles ſpirituali Sanctarum Indulgentiarum emolumeoto tranquillè, & copioſè ſimul perfruantur, cuilibet Vicario Apoſtolico auctoritas in ditione ſui Vicariatus conceditur, ut quater in annum in iis Solemnitatibus, quæ ipſis magis opportunæ videbuntur, Indulgentiam Plenariam impertiantur, quam lucrari poſſint quicumque Pœnitentiæ Sacramento expiati, & Sacra Euchariſtia refecti Sacellum aliquod viſitabunt, ubi Miſſæ Sacrificium celebratur, pacem Eccleſiæ ſuæ a Deo rogabunt, paratique erunt pauperes aliqua eleemoſyna pro ſuis viribus ſublevare, vel Catechiſmo, & Sacris Concionibus frequenter intereſſe, quoties abſque gravi incommodo id fieri liceat, ſive infirmis, aut morti proximis operam ſuam chriſtiana charitate præbere; & quoniam non deerunt, qui vel carcere, aut gravi morbo, ſive alia legitima cauſa impediti, præſcripta pietatis officia minime poterunt adimplere, ſinguli Vicarii Apoſtolici poteſtatem habeant ea commutandi, & alia, quæ perfici valeant, decernendi. Porrò oe morientes e vita decedant ſine Benedictione *in articulo mortis*, & ſine Indulgentia

De Indulgentiis.

Suſpenduntur in Anglia Indulgentiæ, Regularibus ad communicandum ſive publicandum conceſſæ. Vicariis Apoſtolicis delegatur largitio Indulgentiæ Plenar. quater in anno.

Et in articulo mortis.

dulgentia ipſi conjuncta, iiſdem Vicariis Apoſtolicis facultas conceditur, ut illam impertiant, atque etiam Sacerdotes alios ſubdelegare poſſint, qui eam morientibus elargiantur, ſervata tamen forma, quæ indicitur in Conſtitutione hujus noſtri Pontificatus tempore in lucem evulgata, quam hiſce regulis ad majorem commoditatem adjungimus.

Suadetur Legatis Principum, & Nobilibus Catholicis, ne ullos in ſuis Sacellis celebrare, & miniſtrare permittant, niſi a Vicariis Apoſtolicis approbatos.

§. 24. Ultimo tandem, cum Anglicanæ Miſſionis perduratio Principum Catholicorum Miniſtris, Nobilibus Catholicis, Fundationibuſque jam conſtitutis accepta referri debeat, eos magnopere adhortamur, ut illos tantum Sacerdotes Sæculares, vel Regulares ſuis Sacellis inſervire permittant, qui ſe prius obtulerint Vicariis Apoſtolicis, & obtentas ab illis adprobationes exhibuerint: ſecus enim contingere poſſet, ut præter eorum voluntatem admittatur celebrando Miſſæ Sacrificio in Sacellis, & miniſtrandis Sacramentis, qui vel Sacerdos minime exiſtat, vel ſi fuerit Sacerdos, ſuſpenſionis fortaſſe, vel irregularitatis vinculo obſtringatur.

Clauſulæ, & Derogationes.

§. 25. Porrò omnia & ſingula hujuſmodi a Nobis, prout præmittitur, ſtatuta & decreta, quo firmius ſubſiſtant, & ſerventur exactius, tenore præſentium Apoſtolica auctoritate, quatenus opus ſit, confirmamus, & Apoſtolicæ firmitatis robore communimus, & diſtrictè ſervanda præcipimus & mandamus, ſalva tamen in præmiſſis noſtra, Succeſſorumque noſtrorum Romanorum Pontificum, & ejuſdem Congregationis Cardinalium Propagandæ Fidei auctoritate. Decernentes eaſdem præſentes Litteras, & in eis contenta quæcumque ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere & fore; ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, & a vobis & illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, inviolabiter obſervari debere; ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & ejuſdem S. R. E. Cardinales, eorumdemque Cardinalium Congregationes, & quoſvis alios quacumque præeminentia & poteſtate fungentes & functuros, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Apoſtolicis ſive ſub Plumbo, ſive in ſimili forma Brevis expeditis quorumcumque Prædeceſſorum noſtrorum Litteris, & præſertim felicis recordat. Urbani Papæ VIII., quarum initium eſt: *Britannia non minus &c.* necnon: *Plantata in Agro Dominico &c.*, aliiſque Conſtitutionibus & Ordinationibus, necnon quorumcumque Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum, etiam Societatis Jeſu, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus; privilegiis, quoque, indultis, & Litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis illorum tenores præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus, & derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Animorum concordia commendatur Vicariis Apoſtolicis, & Miſſionariis in Anglia.

§. 26. Cæterum Vos, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, per Domini Noſtri Jeſu Chriſti charitatem, qui animas noſtras pretioſo Sanguine redemit, rogamus, & in Domino hortamur, ut non in contentione & æmulatione, ſed induentes eumdem Dominum Noſtrum Jeſum Chriſtum, perficiatis opus veſtrum. Ad cujus proſperi ſucceſſus auſpicium Apoſtolicam Benedictionem ſtudioſæ noſtræ voluntatis pignus Vobis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, peramanter impertimur.

Fides habenda tranſumptis.

§. 27. Volumus autem, ut earumdem præſentium Litterarum tranſumptis ſeu exemplis etiam impreſſis, & ab ejuſdem Congregationis Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpoſitorum Præfecto, & Secretario pro tempore exiſtentibus ſubſcriptis, ac Sigillo ejuſdem Congregationis munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. Pont. Anno XIII. die 30. Maji 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXX. Maji MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimotertio.

Cajetanus Amatus.

XVII.

De Beneficiis & Officiis Curatis per Indiarum Occidentalium Regiones, Sæcularibus etiam Clericis, ſublato aſſerto Regularium privativo jure, conferendis: Apoſtolicæ Litteræ jam editæ (*quas vide Tom. præced. num.* 51.) confirmantur, & declarantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Catholici Regis aliàs propoſita petitio.

CUM aliàs nempè de Anno milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo primo ex parte Chariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Ferdinandi VI. Hiſpaniarum Regis Catholici Nobis repræſentatum fuiſſet, non eas adhuc in Indiarum Occidentalium Regnis, atque Provinciis ipſius Dominio ſubjectis rerum circumſtantias ſubſiſtere, ob quas olim Sanctæ memoriæ Pius V., ad inſtantiam tunc exiſtentis Catholici Hiſpaniarum Regis, aliique deinceps Romani Pontifices Prædeceſſores Noſtri ſtatuerunt, earum Regionum Parochias, Doctrinas, aliaque munia & Officia ad Animarum Curam pertinentia, per Regulares Perſonas obtineri, & adminiſtrari debere, quin immo Sæcularem Clerum illarum Partium a multo jam tempore adeo & numero excreviſſe, & moribus, atque doctrina conſpicuum, proindeque ad obtinenda & gerenda ejuſmodi munia idoneum ſe præbere, ut nihil jam obſtare videretur, quo minùs earumdem Parochiarum, Doctrinarum, aliorumque Officiorum proviſio, & diſpoſitio, ad eam, quæ generaliter per Orbem vigere dignoſcitur, Eccleſiaſticæ diſciplinæ formam, prout non ſolum ipſe Ferdinandus Rex, ſed etiam Archiepiſcopi, & Epiſcopi, per eaſdem Indiarum Regiones conſtituti magnoperè optabant, revocari poſſet; Nos omnibus maturè perpenſis, quum Regiam hanc petitionem non modo generalibus Eccleſiæ Inſtitutis, verum etiam prædicti Sancti Pii, aliorumque Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum menti, ac ſæpè declarato Sedis Apoſtolicæ ſenſui, conformem agnoverimus; per Noſtras ſub Plumbo editas Litteras, quarum initium eſt -- *Cum nuper* -- datas apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLI. ſexto Idus Novembris; Pontificatus Noſtri Anno XII., decrevimus, atque permiſimus, ut, non obſtantibus dicti Sancti Pii V. Prædeceſſoris Litteris, aliiſque in earum confirmationem ab Apoſtolica Sede emanatis (quibus etiam, quatenùs opus eſſet, expreſsè derogavimus) Sæculares etiam Clerici, ſeu Presby-

Pontificis Decreta per Litteras Apoſtol. edita anno 1751.

teri quicomque, quos ſcilicet prædicti Archiepiſcopi, & Epiſcopi, aliique locorum Ordinarii in Indiis Occidentalibus conſtituti, prævio examine, juxta ea, quæ in Concilio Tridentino ſtatuta ſunt, idoneos & habiles reperiſſent, ad Parochias, Doctrinas, & alia quæcumque munia, & Officia ad animarum Curam pertinentia, in poſterum admitti & aſſumi, eiſque etiam Parochiales Eccleſiæ hujuſmodi, aliaque Eccleſiaſtica perpetua Beneficia, quibus Animarum cura imminet, in titulum conferri poſſent & valerent; prout in dictis Litteris Noſtris latiùs continetur.

§. 1. Cum autem nuper idem Ferdinandus Rex Nobis exponi fecerit, quod ipſe, cui ex juribus ſuæ Regiæ Coronæ, Jus Patronatus, ac nominandi, & præſentandi ad omnia dictarum Regionum Beneficia Eccleſiaſtica, & Officia Curata hujuſmodi ex fundatione, ſeu dotatione, aut Privilegiis Apoſtolicis actu vigentibus, aliiſque legitimis titulis, competit, in dies magis magiſque agnoſcens ad rectum diſciplinæ Ordinem, & ad promovenda in Clero Sæculari dictarum Partium Sacrarum Doctrinarum ſtudia, alioſque communis utilitatis effectus, magnoperè proficuum fore, ſi Sæculares hujuſmodi Clerici, ſeu Presbyteri ad omnia vel pleraque Beneficia & Officia prædicta, per ipſum, ejuſque ſucceſſores Catholicos Reges, nominentur, & præſententur, decreverit & conſtituerit, prædictis S. Pii V., aliorumque Romanorum Pontificum Indultis & facultatibus, in favorem Regularium, vel nullo modo, vel ſaltem parciſſimè, & in locis & caſibus dumtaxat, in quibus forſan Sæcularium Clericorum defectus reipſa ſubſiſtere dignoſcatur, in poſterum uti; ideoque eaſdem priores litteras Noſtras, novo ac perpetuo confirmationis Noſtræ munimine roboratas, uberius per Nos declarari, &, ut infra, ſuper his provideri deſideret: Nos ejuſdem Ferdinandi Regis ſupplicationibus inclinati, præſentium tenore, & auctoritate ſimili, primodictas Noſtras Apoſtolicas Litteras, cum omnibus & ſingulis decretis & declarationibus in ipſis contentis, & expreſſis, perpetuò confirmamus, ac iterato Apoſtolicæ auctoritatis Noſtræ robore communimus; decernentes, nullum in poſterum jus, nullamque actionem, aut exceptionem, in vim prædictarum Litterarum Sancti Pii Papæ V., aliarumque, ut ſupra, ab aliis Romanis Pontificibus editarum, prædictis Regularibus competere, ut ſive in petitorio judicio, ſive in poſſeſſorio, privativam facultatem obtinendi, & adminiſtrandi Parochias, & Doctrinas ejuſmodi, aliaque Officia Animarum curam concernentia, ſibi, ſuiſque Ordinibus aſſerere, aut ſe in illarum illorumque poſſeſſione confovere poſſint; ſed tam eos, qui nunc Parochias, Doctrinas, & Officia præfata obtinent, quàm quibus forſan in poſterum ejuſmodi Curata Beneficia, & Officia, ſervatis de jure ſervandis, committi, & demandari contigerit; tamquam ad nutum amovibiles, poſſe tum ab Epiſcopis, aliiſque locorum Ordinariis, tum etiam a propriis Regularibus Superioribus, juſtis concurrentibus cauſis, (ſuper quarum ſubſiſtentia illorum conſcientiam oneramus, ſed nunquam illos ad earum declarationem, aut verificationem compelli poſſe volumus & decernimus), ab earundem Parochiarum, Doctrinarum, & Officiorum regimine & exercitio removeri; eveniente autem remotione, liberum fore Catholicis Regibus, alios quoſcumque idoneos Sæculares, aut Regulares Clericos, ſeu Presbyteros, juxta legitima eorum Regii Patronatus jura, ad hujuſmodi Curata Beneficia, & Officia nominare & præſentare, ac reſpective Epiſcopis, aliiſque Locorum Ordinariis, hujuſmodi Clericos, ſeu Presbyteros, prævio examine, aliiſque ſervatis de jure ſervandis ad illa admittere & aſſumere, ſeu, quatenus Sæculares fuerint, ipſis etiam in Titulum eadem conferre, & de iis providere.

Regulares hujuſmodi Parochiis, vel Officiis præpoſiti, quibus in rebus Superiori Regulari privativè ſubjiciantur.

§. 2. Volumus autem, ut omnes & ſinguli, cujuſcumque Ordinis, Congregationis, Societatis, & Inſtituti, etiam expreſsè nominandi, Regulares, qui hujuſmodi Parochiarum, Doctrinarum, & Officiorum regimine & exercitio retinebuntur, ſeu quos ad eadem in poſterum aſſumi, & admitti contigerit, (juxta ea, quæ tam in citatis Noſtris Litteris incipientibus -- *Cum nuper* --, quam in aliis Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo quarto, decimo Kal. Decembris editis, quarum initium eſt -- *Firmandis, atque aſſerendis* --, a Nobis decreta & declarata fuerunt) noverint, ſe in iis quidem, quæ concernunt eorum Regularis Inſtituti obſervantiam, Epiſcopis, aliiſque Locorum Ordinariis nullatenus ſubjectos eſſe, ſed a ſuis Superioribus Regularibus quoad hæc privativè dependere. In his autem, quæ vel ad ipſum ſpectant exercitium curæ Animarum, vel etiam ad eorum vitam, & mores pertinent, Epiſcopis quoque, aliiſque Ordinariis, nec non Vicariis, & Viſitatoribus ab iis deputatis, æquè ac a ſuis Regularibus Superioribus in his omnibus judicari, & corrigi poſſe; & quidem ea lege, ut quatenùs unius & alterius Superiorum hujuſmodi judicia inter ſe non conveniant, Epiſcopalis ſeu Ordinariæ Curæ Proceſſus, atque Sententia, Regularis Prælati judicio & actis omninò prævalere debeant; ac reipſa præferantur, & executioni demandantur.

In quibus autem Ordinarii juriſdictioni & correctioni cumulativè ſubſint.

Ordinarii prærogantur, in caſu diſcrepantiæ judicii.

Superiora ſtatuta confirmantur.

§. 3. Præſentes quoque Litteras, & in eis contenta quæcumque, nulla unquam ex cauſa, colore & capite, etiam in corpore juris clauſo, etiam ex eo quod quicumque in præmiſſis jus vel intereſſe habentes, aut habere prætendentes, cujuſvis ſtatus, aut Ordinis, Congregationis & Inſtituti, etiam hìc de neceſſitate ſpecialitèr exprimendi, exiſtant, iiſdem non conſenſerint, nec ad ea vocati, & auditi, neque Cauſæ, propter quas præſentes emanaverint, ſatis adductæ, probatæ, aut verificatæ fuerint, de ſubreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut conſenſus intereſſe habentium, aliove quolibet defectu notari, impugnari, aut in controverſiam, & judicium etiam ad effectum obtinendæ aperitionis oris, aut reſtitutionis in integrum, adduci poſſe: Sed ſemper & perpetuo firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, quorum favorem concernunt, pleniſſimè ſuffragari, atque etiam ab omnibus, ad quos reſpectivè pertinet, & pertinebit in poſterum, inviolabiliter obſervari, volumus & decernimus. Sicque & non aliter in præmiſſis judicari, & cenſeri per quoſcumque Ordinarios, & Delegatos Judices, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, eorumque Congregationes, nec non Apoſtolicæ Sedis Legatos, ſeu Nuncios, alioſque quoſlibet quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros; ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, ac etiam irritum & inane decernentes, quidquid ab eorum quolibet in contrarium judicari, & decerni, ſeu ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit.

Aliter judicari prohibetur.

Contrariis ampliſſimè derogatur.

§. 4. Non obſtantibus prædictis Sancti Pii V., aliiſque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum in eorundem confirmationem etiam in forma ſpecifica, editis Litteris, Noſtraque, & Cancellariæ Apoſtolicæ regula de non tollendo jure quæſito, aliiſque Apoſtolicis, ſeu in univerſalibus, Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis, generalibus aut ſpecialibus

Conſti-

Conſtitutionibus, & Ordinationibus; nec non quarumcumque Eccleſiarum, ſeu Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum, etiam ſpecialiter exprimendorum, quantumvis juramento, Confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus; Privilegiis quoque, exemptionibus, & Indultis, etiam in corpore juris clauſis, aut ſub quibuſvis formis, & verborum tenoribus, ſeu clauſulis, & decretis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & irritantibus in genere, vel in ſpecie, etiam motu proprio, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſeu conſiſtorialiter, aut ad Regum, aliorumque Supremorum Principum inſtantiam, vel peculiarium quorumcumque meritorum intuitu, aliove titulo, etiam oneroſo, quibuſcumque perſonis, Collegiis, Locis, Ordinibus etiam Militaribus, Congregationibus, Societatibus, & Inſtitutis, etiam Societatis Jeſu, vel Sancti Joannis Hieroſolymitani, aliiſque quibuslibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, ac pluriès confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, eorum tenores, formas, cauſas, & occaſiones præſentibus pro expreſſis, inſertis, & ſpecificatis habentes, pari modo, & Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine ad præmiſſorum effectum pleniſſimè derogamus, eaque reſpectivè, quatenùs præſentibus adverſantur, de medio tollimus & abolemus per præſentes.

Transumptorum fides.

Quarum Tranſumptis, ſeu exemplis etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eamdem fidem ubique Locorum & gentium, in judicio, & extra, haberi volumus, quæ eiſdem præſentibus haberetur, ſi originaliter exhiberentur.

Sanctio.

§. 5. Nulli ergo omninò Hominum liceat paginam hanc Noſtrarum Confirmationis, Declarationum, Decretorum, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. die 9. Junii 1753. Pont. XIII.

Datum in Arce Gandulfi Albanen. Diœceſis Anno Incarnationis Dominicæ millaſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, quinto Idus Junii, Pontificatus Noſtri Anno tertiodecimo.

Pro D. Card. Paſſioneo
J. Florius Subſtitutus.

J. Datarius.

Visa
De Curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

XVIII.

Venetiarum Reipublicæ conceditur Jus nominandi ad Eccleſias Torcellanam, Caprularum, & Clodienſem.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sinceritas Fidei, & devotionis affectus, quibus dilecti Filii Nobiles Viri Dux & Reſpublica Venetiarum arga Catholicam Religionem, & Eccleſiam Romanam omni tempore ſe ſe conſpicuos præſtiterunt, quibuſque recentia zeli ac pietatis ſuæ argumenta, non ſine filialis in Nos obſervantiæ, ſignificationibus, addiderunt; Nos quodammodo impellunt, ut ea ipſis favorabiliter concedamus, quæ ab Eccleſiarum utilitate, quemadmodum pro certo confidimus, minimè ſcjuncta, ad meritum eorundem honoris augmentum pertinere, & publicis eorum votis ſalubriter reſpondere conſpicimus.

Jus nominandi ad Eccleſiam Patriarchalem Venetiarum Duci & Reipublicæ conceſſum a Pio IV.

§. 1. Cum itaque ipſi, quibus ex Apoſtolico fel. rec. Prædeceſſoris Noſtri Pii Papæ IV. Indulto, cui non eſt hactenus in aliquo derogatum, & ex antiqua conſuetudine, jus competit, ad Patriarchalem Eccleſiam Venetiarum, quoties illam vacare contingat, nominandi & præſentandi Nobis & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti Perſonam idoneam, per Nos, ſeu per Romanum Pontificem hujuſmodi, ad eandem Patriarchalem Eccleſiam pro tempore etiam promovendam, eique præficiendam, Nobis humiliter, & enixè ſupplicari fecerint, ut Indultum etiam nominandi ad tres infraſcriptas Cathedrales Eccleſias, Torcellanam nempe, Caprularum, & Clodienſem, in earum vacationum caſibus, futuros illarum reſpectivè Epiſcopos, ipſis concedere dignaremur.

Indultum hujuſmodi petitur pro tribus Eccleſiis Patriarchæ Suffraganeis.

Venetorum Ducum & Reipublicæ antiqua merita in eaſdem Eccleſias.

§. 2. Nos attendentes, pro eo quod pertinet ad primodictam Torcellanam Eccleſiam, quod olim deſtructa Altinenſi Civitate, ejuſque Epiſcopali Cathedra, & Sede Torcellum tranſlata, nova Cathedralis Eccleſia ibi per bo. mem. Petrum tunc Venetiarum Ducem ædificata, ac etiam Epiſcopo ibidem de congrua habitatione proviſum fuit; alterius vero, Caprularum videlicet, Eccleſiæ initia ex eo derivari, quod olim exiſtens Concordienſis Epiſcopus Joannes nomine a ſua Civitate profugus, propterea quod ſchiſmati adhærere nollet, in eo Oppido exceptus, Epiſcopalis Sedis ibidem ſtatuendæ commodum obtinuerit; ac demum, quod ſpectat ad Clodienſem Eccleſiam, hujus conſtitutionem præcipuè acceptam referri bo. mem. Ordelafo Faletrio Venetiarum pariter Duci, cujus favore & auxilio factum eſt, ut, quum Inſula Metamauci, vulgo *Malamocco*, marinis fluctibus ſubmerſa fuerit, illius quondam Epiſcopus in Foſſa Clodia conſiſtere, ibique Epiſcopalem Sedem ſtabilire potuerit.

Iidem nuper, inſtâte Pont. Catholicæ Religionis indemnitati in Dalmatia conſuluerunt

§. 3. Cumque etiam debita conſideratione penſare non omiſerimus, quod paucis abhinc menſibus, quum quidam ſchiſmaticus Papas Simon Conzaenvich nuncupatus, a ſchiſmatico Græcorum Pſeudo - Patriarcha in Dalmatiam miſſus fuiſſet, ut ibi Sedem figeret; id quod, ſi fortè evaniſſet, in magnam Sanctæ Catholicæ Religionis noſtræ perniciem, & grave Apoſtolicæ Sedis præjudicium, cum intolerabili Latinorum Epiſcoporum perturbatione ceſſiſſet, quemadmodum Nos prædicto Duci & Senatoribus, tum a dilecto Filio Nobili Viro Petro Andrea Cappello Equite ejuſdem Reipublicæ apud Nos & Apoſtolicam Sedem Oratore; cum etiam a Venerabili Fratre Archiepiſcopo Chalcedonenſi, Noſtro & ejuſdem Sedis Nuntio apud ipſam Venetam Rempublicam conſtituto, repræſentari curavimus; publico ac ſolemni Senatus Decreto, eidem ſchiſmatico Pſeudo - Paſtori denunciatum fuit, ut a prædictis Dalmatiæ Regionibus ſine mora abſcederet.

Confirmatur Indultum Pii IV pro Eccleſia Patriarchali Venet.

Et novum conceditur quoad tres prædictas Cathedr. Eccleſias.

§. 4. His omnibus maturè perpenſis, ac etiam Paterna Nos impellente affectione, qua eamdem inclytam Venetorum Rempublicam ex animo proſequimur; prædictorum ſingulares perſonas a quibuſvis excommunicationis &c. ad effectum &c. cenſentes; præſentium Litterarum tenore, ac de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, non modo præfatum jus nominandi, & præſentandi ad Patriarchalem Venetiarum Eccleſiam pro tempore vacantem, prout alias per dictum Pium IV. Prædeceſſorem eiſdem Duci & Reipublicæ conceſſum fuit, confirmamus & innovamus; verum etiam eiſdem, in ſinceritate Fidei, & dictæ Romanæ Eccleſiæ devotione perſiſtentibus,

ut,

ut, quando & quoties prædictas tres Eccleſias Torcellanam videlicet, Caprularum, & Clodienſem, ſeu earum quamlibet quocumque vacationis modo, præterquam per obitum cujuslibet earum Epiſcopi in Romana Curia, vacare, ſeu Paſtore ac Præſule orbari contigerit; toties perpetuis futuris temporibus jus habeant nominandi Nobis, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti idoneam Perſonam Eccleſiaſticam ad unamquamque Eccleſiam hujuſmodi reſpectivè promovendam, eique præficiendam, concedimus & indulgemus, ac nominationes hujuſmodi idonearum Perſonarum Eccleſiaſticarum, per Nos, & Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, acceptandas fore, & ad effectum perduci decernimus, ſervatis omnibus ſervari ſolitis, ac mediante propoſitione in Conſiſtorio Secreto, & Litterarum Apoſtolicarum expeditione in forma conſueta; volentes hujus novi juris exercitium a nominatione ad Eccleſiam Cathedralem Clodienſem, quæ ab aliquo jam tempore Paſtoris ſolatio deſtituta eſt, per eoſdem Ducem, & Rempublicam facienda de idonea Perſona Eccleſiaſtica, ut præfertur, ad ipſam Eccleſiam Clodienſem per Nos promovenda, eique præficienda, initium capere debere.

§. 5. Porrò minùs juſtam opinionem habere videremur de egregia ipſius Reipublicæ pietate & orthodoxia, deque perpetuo ejuſdem ſtudio erga Sanctam Apoſtolicam Sedem, ſi iteratis hortationibus etiam, atque etiam ipſi commendaremus aſſiduam, quam ſemper præſtitit, vigilantiam adverſus inſidias, & attentata Græcorum ſchiſmaticorum Dalmatiæ Regionibus imminentium. Attamen, ut aliquam hujus rei mentionem faceremus, duæ Nos graviſſimæ cauſæ coegerunt; una nimirum ex Officii Noſtri debito petita, quo ſcilicet pro tuenda Sanctæ Religionis noſtræ integritate vitam & ſanguinem profundere tenemur; Altera verò ex inſigni ipſius Reipublicæ laude deſumpta, cui jam uſque a ſeptimo Eccleſiæ ſæculo Prædeceſſor Noſter Honorius Papa, propter illius conſtantem cum Romana Eccleſia conjunctionem, invictamque a ſchiſmaticis averſionem, præclarum Chriſtianiſſimæ Reipublicæ nomen attribuit.

§. 6. Supervacaneum præterea videri poteſt eidem Reipublicæ ob oculos ponere ſatis notum miſeriæ ſtatum, ad quem vel omnes, vel ſaltem duæ ex tribus prædictis Cathedralibus Eccleſiis redactæ conſpiciuntur; Siquidem non ſine fundamento ſperare licet, idonea ipſis auxilia a publica liberalitate, opportunis temporibus præſtanda fore, quibus neceſſariæ earundem Præſulum ſuſtentationi ac dignitati, ut par eſt, conſulatur; Quum perſpicua ſcriptorum monumenta teſtentur, quantum ab antiquis ipſius Reipublicæ Patribus, inſtante San. mem. Gregorio Papa VII. Prædeceſſore Noſtro, præſtitum fuerit in beneficium Patriarchalis Venetiarum Eccleſiæ, ad deplorandam paupertatis conditionem antea redactæ.

§. 7. Hoc demum, pro Apoſtolici miniſterii Noſtri Officio, omnibus & ſingulis, qui in electionibus perſonarum ad eaſdem Eccleſias quandocumque vacantes pro tempore nominandarum, ſuffragium ferre debebunt, ſtudioſiſſimè commendatum volumus, ut Sacroſancti Tridentini Concilii monitum, & reſpectivè præceptum præ oculis habeant, quod in *ſeſſ. 24. de Reformat. cap. 1.* ſequentibus verbis expreſſum legitur: *Omnes verò & ſingulos, qui ad promotionem præficiendorum quodcumque jus quacumque ratione a Sede Apoſtolica habent, aut alioquin operam ſuam præſtant, hortatur & monet, ut in primis meminerint, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem utilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoveri ſtudeant; eoſque alienis peccatis communicantes, mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis utiles ipſi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium ſuggeſtionibus, ſed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint.*

Clauſula de perpetuo Indulti vigore.

§. 8. Præſentes autem litteras, & in eis contenta hujuſmodi nullo unquam tempore de ſubreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, ſeu ſubſtantiali, aut ſolemnitatum defectu impugnari, retractari, aut ad terminos juris reduci, ſeu illis ex quavis cauſa derogari poſſe, ſed ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, eiſdemque Duci & Reipublicæ perpetuo ſuffragari; ſicque & non aliter per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac ipſummet Conſiſtorium, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari & definiri debere volumus & decernimus; irritum quoque & inane quidquam ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogationes generales & ſpeciales.

§. 9. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac quibuſvis reſervatoriis, & revocatoriis, aliiſque Cancellariæ Apoſtolicæ regolis, & clauſulis editis, & edendis, nec non univerſalium, Provincialium, ac Synodalium Conciliorum, generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non dictarum Torcellanæ, Caprularum, & Clodienſis Eccleſiarum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis eiſdem Eccleſiis, eorumque Capitulis, & Clericis ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis; quibus omnibus, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſerti eſſent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialitèr, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio.

§. 10. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ abſolutionis, confirmationis, innovationis, conceſſionis, indulti, hortationis, decreti, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. die 13. Junii 1753. Pont. XIII.

Datum in Arce Gandulfi Albanen. Diœceſis Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, Idibus Junii, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

Pro D. Cardinali Paſſioneo
J. Florius Subſtit.

J. Datarius.

VISA
De Curia J. C. Boſchi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Metho-

XIX.

Methodus præſcribitur in examine, ac proſeriptione librorum a Congregarioulbus Romanæ Univerſalis Inquiſitionis, & Indicis ſervanda, certæque Relatoribua ac Conſultoribus proponuntur Regulæ, quas in examine, judicioque ferendo ſequantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

Cura Prædeceſſorum Pontificum in proſcribendis noxiis libris.

SOLLICITA ac provida Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum vigilantia in eam ſemper curam incubuit, nt Chriſtifideles ab eorum Librorum lectione averteret, ex quibua incauti ac ſimplices detrimenti quidpiam capere poſſent, imbuique opinionibus ac doctrinis, quæ vel morum integritati, vel Catholicæ Religionis Dogmaribus adverſantur. Nam, ut vetuſtiſſimum mittamus Sancti Gelaſii I. Decretum, quæque jam pridem a Gregorio IX., aliiſque Pontificibus hac de te ſtatura fuerunt; ignorare neminem arbitramur, quæ fuerint a Prædeceſſoribus Noſtris Pio IV., Sancto Pio V., & Clemenre VIII. diligentiſſimè præſtita, nt ſaluberrimum opus a Sacroſanctæ Tridentinæ Synodi Patribus ſuſceptum, maturè diſcuſſum, ac penè ad exirum perductum, de vetitæ lectionis Librorum Indice conficiendo, atque vulgando, non abſolvetent ſolum atque perficetent, ſed ſapientiſſimia etiam decreris ac regulis communirent. Quod quidem negocium Apoſtolica Sedes continenter urget, ac promovet; ad id depuratis duabus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Congregationibus, quibua onus inquirendi in pravos noxioſque libros impoſitum eſt, cognoſcendique, quibus emendatio, & quibus proſcriptio debeatur. Id muneris Congregationi quidem Romanæ Univerſalis Inquiſitionis a Paulo IV. commiſſum perhibent, idque adhuc ab ea exerceri pergit, ubi de Libris ad certa rerum genera pertinentibus, judicandum occurrit. Certum eſt autem, Sanctum Pium V. primum fuiſſe Congregationis Iodicis Inſtitutotem, quam ſubſequentes deinde Pontifices Gregotius XIII., Sixtus V., & Clemens VIII. confirmarunt, variiſque privilegiis & facultatibus auxerunt: Ejuſque proprium, ac ferè unicum Officium eſt, in examen Libros vocare, de quorum proſcriptione, emendatione, vel permiſſione capienda eſt deliberatio.

Hæc cura delegata eſt tū Congregationi Univ. Inquiſitionis, tū alteri Indicis, a S. Pio V. inſtituta.

Utriuſque Congregationis circumſpectio in proſcribendis libris.

§. 1. Qua maturitate, conſilio, ac prudentia in Congregatione Univerſalis Inquiſitionis de proſcribendis vel dimittendis Libris deliberetur, cum neminem latere putamus, tum Nos ipſi planè perſpectum, ac diuturna experientia compertum habemus; Nam in minoribus conſtituti, de Libris nonnullis in ea cenſuram tulimua, & Conſultotis ejuſdem Cougregationis munere diu perfuncti ſumus, poſtremò inter Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales cooptati, Inquiſitoris Generalis locum in ea obtinuimus; ac demum ad Apoſtolicam Sedem, meritis licet imparibus, evecti, non modo cenſorum animadverſiones in Libros nonnullos aliquando legere, ac ponderare, ſed etiam in Congregationibus, quæ ſingulis Feriis quintis coram Nobis habentur, Cardinalium ſenteutias atque ſuffragia, antequam de iiſdem Libris quid decernatur, audire & excipere conſuevimus. Haud minotia diligentiæ teſtimonium ferre poſſumus, adeoque debemus, pro altera Congregatione Indicis, cui generaliter incumbit, ut ſupra diximus, de quorumvis Librorum proſcriptione decernere. Dum enim in minoribus verſaremur, cum primi, tum ſecundi Cenſoria, ſeu Relatoris Officium in ea Congregatione non ſemel obivimus; ex qun antem Supremum Pontificatum gerimus, nullius Libri proſcriptionem ratam babuimus, niſi audito Congregationis Secretario, qui Libri materiem, Reviſorum cenſuraa, Cardinalium judicia & ſuffragia, accuratè Nobis exponeret.

Pont certas ad id Regulas perpetuo ſervandas ſtatuere deliberat.

§. 2. Sed quoniam compertum eſt Nobis, atque exploratum, multas Librorum proſcriptionea, præſertim quorum Auctores Catbolici ſunt, publicis aliquando injuſtiſque querelis in reprehenſionem adduci, tanquam ſi temerè ac perfunctoriè in Tribunalibus Noſtris ea res ageretur; operæ pretium duximus, hac Noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, certas firmaſque regulas proponere, juxta quas deinceps Librorum examen judiciumque peragatur; tametſi planè affirmari poſſet, idipſum jampridem, vel eadem protſus tatione, vel alia æquipollenti; conſtanter actum fuiſſe.

Inquiſitionis Congregatio quibus viris conſtet, quibuſve de rebus in ea agatur.

§. 3. Porro Romanæ Univerſalis Inquiſitionis Congregatio ex pluribus conſtat Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus a Summo Ponrifice delectis, quorum alii Sacræ Theologiæ, alii Canonici Juris doctrina, alii Eccleſiaſticarum rerum peritia, munerumque Romanæ Curiæ exercitatione, prudentiæ demum, ac probitatis laude, conſpicui babenrur. His adjungirur unus ex Romanæ Curiæ Præſulibus, quem Aſſeſſorem vocant; unus etiam ex Ordine Prædicatorum Sacræ Theologiæ Magiſter, quem Commiſſarium appellant; certus præterea Conſultorum numerus, qui ex utroque Clero Sæculari ac Regulari aſſumuntur; alii demum præſtantes doctrina Viri, qui a Congregatione juſſi, de Libris cenſuram inſtaurant, iiſque Qualificatnrum nomen tributum eſt. De variis in præfata Congregarione, iiſque graviſſimis rebus agitur, in primis autem de Cauſis Fidei, ac de Perſonis violatæ Religionis reis. At cum Librum aliquem ad eam, tanquam proſcriptione dignum, deferri contigerit; niſi ad Indicis Congregationem, ut fieri plerumque ſoler, judicandum remittat, ſed pro rerum rempotumque ratione ſibi de illo cognoſcendum eſſe arbitretur; Nos, inhærentes Decreto lato ab eadem Congregatione Feria quarta Kalendis Julii Anni milleſimi ſeptingenteſimi quinquageſimi, atque a Nobis confirmato Feria quinta inſequente, hac ratione & metbodo judicium inſtirui mandamus.

Methodus a Congregatione Inquiſitionis ſervanda in librorum proſcriptione

§. 4. Primò nimirum uni ex Qualificatoribus aut Conſultoribus a Congregatione deſignando, Liber tradatur, quem is atteoto animo legat ac diligenter expendat; tum Cenſuram ſuam ſcripro conſignet, locis indicatis & paginis, in quibus notati errores continentur. Mox Liber cum animadverſionibus Reviſoris ad ſingulos Cooſultores mittatur, qui in Congregatinne pro more habenda ſingulis Feriis ſecundis in Ædibus Sancti Officii, de Libro & Cenſura Sententiam dicant: Ipſa deinde Cenſura, cum Libro, & Conſulrotum ſuffragiis, ad Cardinales tranſmittantur, ut hi in Congregatione, quæ Feria quarta haberi ſolet in Fratrum Prædicatorum Cœnobio Sanctæ Mariæ ſupra Minervam nuncupatn, de tota re definitivè pronuncient. Poſt ab Aſſeſſore Sancti Officii Acta omnia ad Pontificem referantur, cujus arbitrio judicium omne abſolvetur.

Ulteriores cautelæ adhibendæ, ſi de Auctoris Catholici libro agatur.

§. 5. Cum autem ſit veteri inſtitutione receptum, ut Auctoris Catholici Liber oon unius tantum Relatoris perſpecta cenſura, illicò proſcribatur; ad normam præfati Decreti menſis Julii Anni milleſimi ſeptingenteſimi quinquageſimi, volumus eam conſuetudinem omninò ſervari; ita nt ſi primus Cenſor Librum proſcribendum eſſe judicet, quamvis Conſultores in eandem

ſenten-

ſententiam conveniant, nihilominùs alteri Reviſori ab eadem Congregatione electo Liber & Cenſura tradantur; ſuppreſſo primi Cenſoris nomine, quo alter judicium ſuum liberiùs exponat. Si autem ſecundus Reviſor primo aſſentiatur, tunc utriuſque animadverſiones ad Cardinales mittantur, ut iis expenſis de Libro decernant: At ſi ſecundus a primo diſſentiat, ac Librum dimittendum exiſtimet, tertius eligatur Cenſor, cui, ſuppreſſo priorum nomine, utraque cenſura communicetur. Hujus autem Relatio, ſi a priore Conſultorum ſententia non abludat, Cardinalibus immediate communicetur, ut ipſi, quod opportunum fuerit, decernant. Sin minus, iterum Conſultores, perſpecta tertia Cenſura ſuffragium ferant; idque una cum omnibus præfatis relationibus, Cardinalibus exhibeatur, qui, re ità maturè perpenſa, de controverſia denique prononciare debebunt. Quotieſcumque autem Pontifex, vel ob rei, de qua in Libro agitur, gravitatem, vel quia id Auctoris merito, aliiſque circumſtantiis tribuendum cenſeat, Libri judicium coram ſe ipſo in Congregatione Feriæ quintæ habendum decrevit; quod ſæpè a Nobis factum fuit, & quoties ita expedire judicabimus, in poſterum quoque fiet; tunc ſatis fuerit exhibere Pontifici & Cardinalibus Libri cenſuras, & Conſultorum ſuffragia, omiſſo examine Congregationis Feriæ quartæ, ejuſque relatione, quam per Aſſeſſorem Pontifici faciendam diximus: Nam Cardinalium ſuffragiis coram ipſo Pontifice ferendis, atque hujus definitiva ſententia, vel alio opportuno conſilio in eadem Congregatione capiendo, res abſolvetur.

§. 6. Altera quoque Indicis Congregatio plures complectitur Cardinales ipſi a Pontifice adſcriptos, iiſdemque dotibus præditos, quibus S. Officii Cardinales pollere ſolent; quum etiam eorum aliquos in utraque Congregatione locum habere contingat. Ex iis unus ejuſdem Congregationis Præfectus exiſtit; Aſſiſtens verò perpetuus eſt Magiſter Sacri Palatii; Secretarius autem, a prima Congregationis inſtitutione uſque in præſentem diem, ex Ordine Fratrum Prædicatorum a Summo Pontifice pro tempore eligi conſuevit. Sunt præterea ex utroque Clero Sæculari & Regulari ejuſdem Congregationis Conſultores, & Relatores ſelecti; & quidem, ubi aliquis Librorum relationes coram Congregatione ſemel, bis, tertiò, laudabiliter peregerit, tum ipſa Congregatio Pontificem rogare ſolet, ut ejus auctoritate in Conſultorum numerum referatur.

§. 7. Sub ipſa Pontificatus noſtri primordia, ea Nos ſubiit cogitatio, ut certam aliquam & immutabilem methodum pro examine judicioque Librorum in hac Indicis Congregatione ſervandam ſtatueremus. Qua de re non modo conſilium exquiſivimus dilecti Filii Noſtri Angeli Mariæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Quirini nuncupati ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarii, & dictæ Congregationis Præfecti, qui pari prudentia & doctrina ſuum Nobis ſenſum ſcripto declaravit; verum etiam antiquiores aliquot ejuſdem Congregationis Conſultores coram dilecto Filio Joſeph Auguſtino Orſi Ordinis Prædicatorum, tunc ipſius Congregationis Secretario, nunc autem Palatii Apoſtolici Magiſtro, convenire juſſimus, ſuamque ſententiam aperire, quæ pariter ſcripto concepta, Nobis jam tunc exhibita fuit. Cumque hæc omnia diligenter apud Nos aſſervata fuerint, nunc demum veterem deliberationem Noſtram reſumentes, quemadmodum ea, quæ ad Librorum examen, atque judicium in primodicta Congregatione Sancti Officii peragendum, pertinent, auctoritate Noſtra conſtabilivimus; ita etiam ea, quæ ad Congregationem Indicis, & ejuſdem generis negocia apud eam tractanda faciere poſſint, opportunis Decretis conſtituere volentes, prælaudati Cardinalis Præfecti conſiliis, dictorumque Conſultorum votis inhærendo, hæc deinceps ſervanda decernimus.

§. 8. Cum Congregatio Indicis ad Librorum cenſuram unicè, ut dictum eſt, inſtituta, non ita crebrò convocari ſoleat, ut altera Sancti Officii Congregatio, quæ ob cauſarum & negociorum multitudinem, ſingulis hebdomadis ter haberi conſuevit; illius propterea Secretario peculiare munus & officium recipiendi Librorum denunciationes, ut fieri jam ante conſuevit, committimus & demandamus. Is autem a Libri Relatore percontabitur diligenter, quas ob cauſas illum prohiberi poſtulet; tum Librum ipſum haud perfunctoriè pervolvet, ut de propoſitæ accuſationis ſubſiſtentia cognoſcat; duobus etiam in eam rem adhibitis Conſultoribus, ab ipſo, prævia Summi Pontificis, aut Cardinalis Præfecti, vel ejus, qui Præfecti vices ſupplet, approbatione eligendis: Quorum collato conſilio, ſi Liber cenſura & nota dignus videatur, unus aliquis Relator ad ferendum de eo judicium idoneus, illius nempe facultatis, de qua in Libro agitur, peritus, eâdem, quam nuper innuimus, ratione eligendus erit, qui ſcripto referat animadverſiones ſuas, adnotatis paginis, quibus ſingula ab ipſo reprehenſa continentur. Sed antequam ejus Cenſura ad Cardinalium Congregationem feratur, haberi volumus privatam Conſultorum Congregationem, quam olim *Parvam* dixerunt, Nos autem *Præparatoriam* vocabimus, ut Relatoris animadverſionibus ad Librum collatis, de earum pondere judicium fiat. Hujuſmodi Congregatio ſemel omninò ſingulis menſibus, aut etiam ſæpiùs, ſi oportuerit, ab ipſo Congregationis Secretario convocanda erit, vel in ſuis cubiculis, vel opportuniore, ut ipſi videbitur, loco, intra prædicti Cœnobii Ædes, ubi is commoratur. Eique ſemper intererit Magiſter Sacri Palatii pro tempore exiſtens, una cum ſex aliis e numero Conſultorum, ſingulis vicibus, pro qualitate argumenti & materiæ, de qua diſputandum erit, ut ſupra de primis duobus Conſultoribus, & de Relatore conſtitutum eſt, a Secretario eligendi; præter Secretarium ipſum, cujus partes erunt in tabulas referre Conſultorum ſententias, quas deinde ad Congregationem Cardinalium mittet, cum Relatoria Cenſura. In generali demum Congregatione omnia illa ſervari debebunt, quæ ſuperius ſtatuta ſunt pro Congregatione Sancti Officii circa Librorum examen. Ac quemadmodum ad Aſſeſſorem Sancti Officii pertinet, de actis in Congregatione Summum Pontificem certum reddere; ita ad Secretarium Congregationis Indicis ſpectabit, quoties hæc Librum aliquem proſcribendum, aut emendandum cenſuerit, ejuſdem Pontificis aſſenſum, prævia diligenti actorum omnium relatione, exquirere.

§. 9. Quoniam verò in Congregatione Indicis de ſola Librorum prohibitione agitur, nonnulla hoc loco adjungenda judicavimus, eidem Congregationi potiſſimum utili futura, quæ tamen ab altera etiam Congregatione Sancti Officii, dum in hujus quoque generis cauſis ſe immiſcet, ubi ſimiles rerum circumſtantiæ ſe offerant, æquè obſervanda erunt. Quotieſcumque agatur de Libro Auctoris Catholici, qui ſit integræ famæ, & clari nominis, vel ob alios editos Libros, vel fortè ob eum ipſum, qui in examen adducitur, & hunc quidem proſcribi oporteat, præ oculis habeatur uſu jamdiu recepta conſuetudo prohibendi Librum, adjecta clauſula -- *Donec corrigatur*, ſeu *donec expurgetur*, ſi locum habere poſſit, nec grave quidpiam obſtet, quo minus in caſu, de quo agitur, adhiberi valeat. Hac autem conditione proſcriptioni adjecta, non ſtatim edatur De-

Primum Libri examen inſtituendum a Congregationis Secretario & duobus deſignatis Conſultoribus cum Relatore ad id aſſumpto.

Subſequitur Congregationis præparatoriæ examen.

Quinam huic interſint, & quando, et ubi convocanda.

Poſtremò Generalis Congregationis judicium a Secretario Pontifici deferendum.

Clauſula, donec corrigatur, quando in proſcriptionis decreto apponenda.

cretum

cretum, ſed ſuſpenſa illius publicatione, res antea cum Auctore, vel quovis altero pro eo agente, & rogante, communicetur, atque ei quid delendum, mutandum, corrigendumve fuerit, indicetur. Quod ſi nemo Auctoris oomine compareat, vel ipſe, aut alter pro eo agens, injunctam correctiouem Libri detrectet, congruo definito tempore Decretum edatur. Si vero idem Auctor, ejuſve Procurator, Congregationis juſſa fecerit, hnc eſt oovam inſtituerit Libri editionem cum opportunis caſtigationibus, ac mutationibus; tunc ſnpprimatur proſcriptioois Decretum; niſi forte prioris editionis exemplaria magno numero diſtracta fuerint; tunc enim ita decremm publicandum erit, ut omnes intelligant, primæ edirionis exemplaria dumtaxat interdicta fore, ſecundæ verò jam emendatæ permiſſa.

Auctor Catholicus libri ad examen delati non neceſſariò, ſed rectè tamen auditur, vel operis Defenſor ex officio deputatur.

§. 10. Conqueſtos ſcimus aliquando nonnullos, quod Librorum judicia & proſcriptiones, inauditis Auctoribus, fiant, nullo ipſis loco ad defenſionem conceſſo. Huic autem querelæ reſponſum fuiſſe novimus, nihil opus eſſe Auctores io judicium vocare, ubi non quidem de eorum perlonis notandis, ant condemnandis agitur, ſed de conſulendo Fidelium indemnitati, atque avertendo ab ipſis periculo, quod nocna Librorum lectione facilè incurritur; Si qua vero ignominiæ labe Auctoris nomen ex eo aſpergi contingat, id non directè, ſed obliquè ex Libri damnatinne conſequi. Qna ſane ratione minimè improbandas cenſemus hujuſmodiLibrorum prohibitiones, inauditis Auctoribus, factas; quum præſertim credeodum ſit, quidquid pro ſe ipſo, aut pro doctrinæ ſuæ defenſione potuiſſet Anctor afferre, id minimè a Cenſoribus, atque Jodicibus iguoratum, neglectumve fuiſſe. Nihilo tamen minus, quod ſæpè aliàs, ſumma æquitatis & prudentiæ ratione, ab eadem Coogregatione factum fuiſſe conſtat, hoc etiam in poſterum ab ea ſervari magnoperè optamus, ut quando res ſit de Auctore Catholico, aliqua nominis & meritorum fama illuſtri, ejuſque opus, demptis demendis, in publicum prodeſſe poſſe dignoſcatur, vel Auctorem ipſum ſuam cauſam tueri volentem audiat, vel unum ex Conſultoribus deſignet, qui *ex Officio* Operis patrocinium, defenſionemque ſuſcipiat.

Caſus proponuntur, in quibus licet a datis Regulis nonnihil recedere.

§. 11. Quemadmndum verò, ubi de Congregatioue Sancti Officii agebamus, eidem Nns ſemper interfuturos recepimus, quotieſcumque de Libro, cujus materia gravioris momenti ſit, judicium agatur; quod erit Nobis faciliimom, quum eadem Congregatio qualibet Feria quinta coram Nobis habeatur; ſit & Indicis Coogregationi præſentiam Nnſtram impendere parati ſumus, quoties rei gravitas id promereri videbitur. Neque enim id opos eſſe dicendum eſt, quum vel Hæretici bominis Liber denuncistur, in quo Auctnr errores Catholico dogmati adverſantes conſultò tradit aut tuetur; vel Opus aliquod in eaamen adducitur, quo rectæ morum regulæ labefactantùr, ac vitiis, & corruptelis ſomenta præbentur. In his enim caſibus ne illas quidem, quas ſupra ſcripſimus, accuratiores cautelas adhibere neceſſe erit; ſed hæretico dogmate, vel pravo moris incitamento ſemel comperto, proſcriptionis Decretum illico ſanciendum erit, juxta primam, ſecundam, & ſeptimam Indicis Regulaa, Sacroſancti Tridentini Concilii juſſu editas, atque vulgatas.

Secretum omnibus in Congregatione Indicia ſententiam ferentibus imponitur, ad inſtar Congregat. S. Officii.

§. 12. Cum in prælaudata Congregatione Sancti Officii ſeveriſſimis legibus cautum ſit, ne de rebus ejuſdem Congregationis quiſquam cum alio extra illam loquatur; Nos hanc eamdem ſilentii legem a Relatoribus, Conſultoribns, & Cardinalibus Congregationis Indicis religioſe cuſtodiendam præcipimus. Illius tamen Secretario poteſtatem facimus, ut aoimadverſiones in Libros cenſuræ ſubjectos, eorum Auctoribus, vel aliis illorum nomine agentibus & poſtulantibus, ſub eadem decreti lege communicare queat; ſuppreſſis ſemper Denuociatoris, Cenſoriſque oominibus.

Quales eſſe oporteat Reviſores & Conſultores Congregationis.

§. 13. Examinaodis, corrigendiſque Libris peropportuna ſunt, quæ decem Regulis Indicis a Patribus Tridentinæ Synodi confectis, atque editis continentur. In Inſtructione antem felicis recordationis Clementis Papæ VIII. ejuſdem Regulis adjecta, *Tit. de correctione Librorum §. V.*, Epiſcopis, & Inquiſitoribus cura committitur, ut ad Librorum edendorum examen *ſpectatæ pietatis & doctrinæ Viros adhibeant, de quorum fide & integritate ſibi polliceri queant, nihil eos gratia daturos, nihil odio, ſed omni humano affectu poſthabito, Dei dumtaxat gloriam ſpectaturos, & fidelis populi utilitatem.* His porro virtutibus animique dotibus, ſi non majori, at pari certè de cauſa, præſtare oportet hujus noſtræ Congregationis Reviſores, & Conſultores. Cumque eos omnes, qui nunc hujuſmodi munera obrinent, tales eſſe non ignoremus; optandum ſpetandumque eſt, noo abſimiles deincepa futuroa, qui ad id eligentur; bomines nimirum vitæ integros, probatæ doctrinæ, maturo judicio, incorrupto affectu, ab omni partium ſtudio, perſonarumque acceptione alienos; qui æquitatem, libertatemque judicandi, cum prudentia & veritatis zelo conjungant. Cum autem eorum oumerus nunc certus & conſtitutus noo ſit; ab ejuſdem Congregationis Cardinalibus conſilium expectabimus atque capiemus, num eum pro futuris temporibus definire oporteat, vel eapediat: Hoc tamen jam nunc decernentes, quatenus eorum numerus definiatur, ut tàm Relatores, quàm Conſultores, ex utroque Clero, Sæculari nempè, & Regulari, aſſumantur, alii qnidem Theologi, alii utriuſque juria periti, alii ſacra & profana eruditione præſtantes, ut ex eorum cœtu, pro varietate Librorum, qui ad Congregationem deferuntur, idonei viri noo deſint ad ferendum de unoquoque judicium.

Eorum numerus indefinitus, ex utroque Clero ſeligendus.

Regulæ in ferendo judicio ab iis ſervandæ.

§. 14. Ipſns autem Relatnres, Conſultoreſque, tam nunc exiſtentes, quam in poſterum quandocumque futuros, monemns, ac vehementer hortamur, ut in examine, judicioque Librorum, ſequentes Regulas diligenter inſpiciant, accurateque cuſtodiant.

Ut rectum illud ſit, ac in neutram partem declive.

§. 15. I. Meminerint, non id ſibi muneris oneriſque impoſitum, ut Libri ad examinandum ſibi rraditi proſcriptionem modis omnibus curent, atque urgeant; ſed ut diligenti ſtudio, ac ſedato animo ipſum expendentes, fideles obſervationes ſuas, veraſque rationes Congregationi ſuppeditent, ea quibus rectum judicium de illo ferre, ejuſque proſcriptionem, emendationem, aut dimiſſionem pro merito decernere valeat.

Ne quis de re ſibi plene non perſpecta ſententiam ferat.

§. 16. II. Tametſi hactenùs cautum ſit, cavendumque deinceps non dubitemus, nt ad referendum, & conſulendum io prædicta Congregatione, ii ſolum admittantur, qui ſcientiam rerum, quas libri delati reſpectivè continent, diuturno ſtudio acquiſitam poſſideant; decet enim de artibus ſolos artifices judicare; nihilominus ſi fortè eveniat, ut alicui per errorem materia aliqua diſcutienda committatur, ab illius peculiaribus ſtudiis aliena, idque a Cenſore aut Conſultore electo, ex ipſa Libri lectione deprchendatur; noverit is, ſe neque apud Deum, neque apud bominea culpa vacaturum, niſi quamprimùm id Congregationi, aut Secretario aperiat, ſeque ad ferendam de hujuſmodi Libro cenſuram minus aptum profeſſus, alium magis idoneum ad id muneris ſubrogari curet: Quo tantum abeſt, ut exiſtimationis ſuæ diſpendium apud Pontificem & Cardinales paſſurus ſit, ut magnam potius

probitatis, & candoris opinionem & laudem ſibi ſit conciliaturus.

§. 17. III. De variis opinionibus atque ſententiis in unoquoque Libro contentis; animo a præjudiciis omnibus vacuo, judicandum ſibi eſſe ſciant.. Itaque Nationis, Familiæ, Scholæ, Inſtituti affectum excutiant; ſtudia partium ſeponant; Eccleſiæ Sanctæ dogmata, & communem Catholicorum doctrinam, quæ Conciliorum Generalium Decretis, Romanorum Pontificum Conſtitutionibus, & Orthodoxorum Patrum atque Doctorum conſenſu continetur, unicè præ oculis habeant; hoc de cætero cogitantes, non paucas eſſe opiniones, quæ uni Scholæ, Inſtituto, aut Nationi certo certiores videntur, & nihilominus, ſine ullo Fidei aut Religionis detrimento, ab aliis Catholicis viris rejiciuntur atque impugnantur, oppoſitæque defenduntur, ſciente ac permittente Apoſtolica Sede, quæ unamquamque opinionem hujuſmodi in ſuo probabilitatis gradu relinquit.

§. 18. IV. Hoc quoque diligenter animadvertendum monemus, haud rectum judicium de vero Auctoris ſenſu fieri poſſe, niſi omni ex parte illius Liber legatur; quæque diverſis in locis poſita & collocata ſunt, inter ſe comparentur; univerſum præterea Auctoris conſilium & inſtitutum attentè diſpiciatur; neque vero ex una vel altera propoſitione a ſuo contextu divulſa, vel ſeorſim ab aliis, quæ in eodem Libro continentur, conſiderata & expenſa, de eo pronunciandum eſſe: Sæpe enim accidit, ut quod ab Auctore in aliquo Operis loco perfunctoriè, aut ſubobſcurè traditum eſt, ita alio in loco diſtinctè, copioſè, ac dilucidè explicetur, ut offuſæ priori ſententiæ tenebræ, quibus involuta, pravi ſenſus ſpeciem exhibebat, penitus diſpellantur, omniſque labis expers propoſitio dignoſcatur.

§. 19. V. Quod ſi ambigua quædam exciderint Auctori, qui alioquin Catholicus ſit, & integrâ Religionis doctrinæque famâ, æquitas ipſa poſtulare videtur, ut ejus dicta benignè, quantum licuerit, explicata, in bonam partem accipiantur.

§. 20. Has porro, ſimileſque regulas, quæ apud optimos Scriptores de his agentes facilè occurrent, ſemper animo propoſitas habeant Cenſores & Conſultores; quò valeant, in hoc graviſſimo judicii genere, conſcientiæ ſuæ, Auctorum famæ, Eccleſiæ bono, & Fidelium utilitati conſulere. Duo autem reliqua ſunt in eum finem planè opportuna, quæ hoc loco adjungenda omnino eſſe judicamus.

§. 21. Prodeunt aliquando Libri, in quibus falſa & reprobata dogmata, aut ſiſtemata, Religioni vel moribus exitioſa, tanquam aliorum inventa & cogitata, exponuntur & referuntur, abſque eo quod Auctor, qui Opus ſuum pravis hujuſmodi mercibus onerare ſategit, ea refutandi curam in ſe recipiat. Putant vero, qui talia agunt, nulli ſeſe reprehenſioni aut cenſuræ obnoxios eſſe, propterea quod de alienis, ut ajunt, opinionibus nihil ipſi affirment, ſed hiſtoricè agant. At quidquid ſit de eorum animo & conſilio, deque perſonali in eos animadverſione, de qua viderint, qui in Tribunalibus ad coërcenda crimina inſtitutis jus dicunt; dubitari certè non poteſt, magnam ejuſmodi Libris in Chriſtianam Rempublicam labem, ac perniciem inferri; quum incautis Lectoribus venena propinent, nullo exhibito vel parato, quo præſerventur, antidoto. Subtiliſſimum hoc humanæ malitiæ inventum, ac novum ſeductionis genus, quo ſimplicium mentes facilè implicantur; quam diligentiſſimè Reviſores advertant, ac cenſuræ ſubjiciant; ut, vel hujuſmodi Libri, ſi aliqua ex ipſis capi poſſit utilitas, emendentur, vel in vetitorum Indicem omninò referantur.

§. 22. In ea, quam ſuperiùs laudavimus, Prædeceſſoris Noſtri Clementis Papæ VIII. Inſtructione, *Tit. de Correctione Libror.* §. 2. ſapientiſſimè cautum legitur, ut *quæ famæ proximorum, & præſertim Eccleſiaſticorum, & Principum, detrahunt, boniſque moribus & Chriſtianæ diſciplinæ ſunt contraria, expungantur.* Et paulo poſt: *Facetiæ etiam, aut dicteria, in perniciem, aut præjudicium famæ, & exiſtimationis aliorum jactata, repudientur.* Utinam verò in aſpectum lucemque hominum Libri ejuſmodi in hac temporum licentia, & pravitate non efferrentur, in quibus diſſidentes Auctores mutuis ſe jurgiis, conviciiſque proſcindunt; aliorum opiniones nondum ab Eccleſia damnatas cenſura perſtringunt; adverſarios, eorumque Scholas, ac Cœtus ſugillant, & pro ridiculis ducunt, magno equidem bonorum ſcandalo, hæreticorum vero contemptu, qui digladiantibus inter ſe Catholicis, ſeque mutuo lacerantibus, plane triumphant. Etſi verò fieri non poſſe intelligamus, ut diſputationes omnes e mundo tollantur, præſertim cum Librorum numerus continenter augeatur -- *Faciendi enim plures Libros nullus eſt finis*, ut eſt apud Eccleſiaſten *Cap. 12.*; compertum præterea Nobis ſit, magnam aliquando utilitatem ex iis capi poſſe; modum tamen in defendendis opinionibus, & Chriſtianam in ſcribendo moderationem ſervari meritò volumus. *Non inutiliter* (inquit Auguſtinus in Enchirid. cap. 59. prope finem) *exercentur ingenia, ſi adhibeatur diſceptatio moderata, & abſit error opinantium ſe ſcire, quod neſciunt.* Qui veritatis ſtudium, & purioris doctrinæ zelum, quo ſuarum ſcriptionum mordacitatem excuſent, obtendere ſolent, ii primùm intelligant, non minorem habendam veritatis, quàm Evangelicæ manſuetudinis, & Chriſtianæ Charitatis rationem. Charitas autem de corde puro, patiens eſt, benigna eſt, non irritatur, non æmulatur, non agit perperam, (utque addit idem Auguſtinus, Lib. contra Litteras Petiliani Cap. 29. num. 31.) -- *Sine ſuperbia de veritate præſumit, ſine ſævitia pro veritate certat* -- Hæc magnus ille non veritatis minus, quam charitatis Doctor, & ſcripto & opere præmonſtravit. Nam in ſuis adverſus Manichæos, Pelagianos, Donatiſtas, alioſque tam ſibi, quam Eccleſiæ adverſantes, aſſiduis conflictationibus, id ſemper diligentiſſimè cavit, ne quempiam eorum injuriis, aut conviciis læderet, atque exaſperaret. Qui ſecus ſcribendo, vel diſputando fecerit, is profectò nec veritatem ſibi præcipuè cordi eſſe, nec charitatem ſectari ſe oſtendit.

Jurgia & convicia a diſſidentibus Auctoribus adhibita expungantur.

§. 23. Ii quoque non ſatis idoneam juſtamque excuſationem afferre videntur, qui ob ſingulare, quod profitentur, erga veteres Doctores ſtudium, eam ſibi ſcribendi rationem licere arbitrantur; Nam ſi carpere novos audeant, fortè ab lædendis veteribus ſibi minimè temperaſſent, ſi in eorum tempora incidiſſent; quod præclarè animadverſum eſt ab Auctore Operis imperfecti in Matthæum Homil. 42. -- *Cum audieris*, inquit, *aliquem beatificantem antiquos Doctores, proba qualis ſit circa ſuos Doctores: Si enim illos, cum quibus vivit, ſuſtinet, & honorat, ſine dubio illos, ſi cum illis vixiſſet, honoraſſet: Si autem ſuos contemnit, ſi cum illis vixiſſet, & illos contempſiſſet.* Quamobrem firmum ratumque ſit omnibus, qui adverſus aliorum ſententias ſcribunt, ac diſputant, id quod graviter ac ſapienter a Ven. Servo Dei Prædeceſſore Noſtro Innocentio Papa XI. præſcriptum eſt in Decreto edito die ſecunda Martii Anni Milleſimi ſexcenteſimi ſeptuageſimi noni -- *Tandem*, inquit, *ut ab injurioſis contentionibus Doctores, ſeu Scholaſtici, aut alii quicumque in poſterum abſtineant, ut paci & charitati conſulatur, idem Sanctiſſimus in virtute Sanctæ Obedientiæ eis præcipit, ut tam in Libris imprimendis ac manuſcriptis, quam in theſibus,*

Nec cuiquam liceat ſuas opiniones velut Eccleſiæ dogmata venditare, alienas erroris inſimulare.

ac

ac prædicationibus, caveant ab omni cenſura & nota, nec non a quibuſcumque conviciis contra eas propoſitiones, quæ adhuc inter Catholicos controvertuntur, donec a Sancta Sede recognitæ ſint, & ſuper eis judicium proferatur -- Cohibeatur itaque ea Scriptorum licentia, qui, ut ajebat Auguſtinus Lib. 12. Conf. Cap. 25. num. 34. *Sententiam ſuam amantes, non quia vera eſt, ſed quia ſua eſt*, aliorum opiniones non modo improbant, ſed illiberaliter etiam notant, atqoe traducunt. Noo feratur omninò, privatas ſententias, veluti certa ac definita Eccleſiæ Dogmata, a quopiam in Libris obtrudi, oppoſita verò erroris inſimulari; quo turbæ in Eccleſia excitantur, diſſidia inter Doctores aut feruntur, aut foventur, & Chriſtianæ Charitatis vincula perſæpè obrumpuntur.

Angelici Doctoris exemplum proponitur.

§. 24. Angelicus Scholarum Princeps, Eccleſiæque Doctor, S. Thomas Aquinas, dum tot conſcripſit nunquam ſatis laudata volumina, varias oeceſſario offendit Philoſophorum, Theologorumque opiniones, quas veritate impellente refellere debuit. Cæteras verò tanti Doctores laudes id mirabiliter cumulat, quod adverſariorum neminem parvipendere, vellicare, aut traducere viſus ſit, ſed omnes officioſè, ac perhumaoiter demereri; Nam ſi quid durius, ambiguum, obſcurumve eorum dictis ſubeſſet, id leniter benignèque interpretando, emolliebat atque explicabat. Si autem Religionis ac Fidei cauſa poſtulabat, ut eorum ſententiam exploderet, ac refutaret, tanta id præſtabat modeſtia, ut non minorem ab iis diſſentiendo, quam Catholicam veritatem aſſerendo, laudem mereretur. Qui tam eximio uti ſolent, ac gloriari Magiſtro (quos magno numero eſſe, pro ſingulari noſtro erga ipſum cultu, ſtudioque, gaudemus) ii ſibi ad æmulandum proponant tanti Doctoris in ſcribendo moderationem, honeſtiſſimamque cum adverſariis agendi diſputandique ratiooem. Ad hanc cæteri quoque ſeſe componere ſtudeant, qui ab ejus Schola doctrinaque recedunt. Sanctorum enim virtutes omnibus in exemplum ab Eccleſia propoſitæ ſunt: Cumque Angelicus Doctor Sanctorum Albo adſcriptus ſit, quamquam diverſa ab eo ſentire liceat, ei tamen in contrariam in agendo, ac diſputando rationem inire omninò non licet. Nimium intereſt publicæ tranquillitatis, proximorum ædificationis, & Charitatis, ut è Catholicorum ſcriptis abſit livor, acerbitas, atque ſcurrilitas, a Chriſtiana inſtitutione ac diſciplina, & ab omni honeſtate prorſus aliena.

Ediciturque ut nimia coerceatur Scriptorum licentia.

Quamobrem in hujuſmodi Scriptorum licentiam graviter pro munere ſuo cenſuram intendant Reviſores Librorum, eamque Congregationis Cardinalibus cognoſcendam ſubjiciant, ut eam pro zelo ſuo & poteſtate coerceant.

Religioſa injungitur præmiſſorum obſervantia.

§. 25. Quæ hactenus a Nobis propoſita ac conſtituta ſunt, Prædeceſſorum Noſtrorum Decretis planè conſona, Congregationum quoque Noſtrarum legibus & conſuetudinibus comprobata, in Librorum examine ac judicio inſtituendo, Apoſtolica auctoritate deinceps ſervari decernimus: Mandantes univerſis & ſingulis, qui in præfatis Congregatiooibus locum obtinent, ſeu illis quomodolibet operam ſuam præſtant, ut adverſus præmiſſa ſic a Nobis ſtatuta nihil edicere, innovare, decernere, aut intentare præſumant, abſque Noſtra, vel Succeſſorum Noſtrorum pro tempore exiſtentium Romanorum Pontificum expreſſa facultate.

Derogatio contrariis.

§. 26. Non obſtantibus contrariis quibuſvis etiam Apoſtolicis Conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon earundem Congregationum, etiam Apoſtolica auctoritate, ſeu quavis firmitate alia roboratis Decretis, uſibus, ſtilis, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque.

Sanctio.

§. 27. Nulli ergo omninò Hominum liceat paginam hanc Noſtrorum Decretorum, Mandatorum, Statutorum, voluntatum ac derogationum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anoo Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quioquageſimo tertio, ſeptimo Idus Julii, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

Dat. die 9. Julii 1753. Pontificat. anno XIII.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

V i s a

De Curia J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 23. ejuſdem Menſis & Anni.

XX.

Venerabilibus Fratribus Metropolitæ, Archiepiſcopis, & Epiſcopis Nationis Ruthenæ in Regno Poloniæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pontificis ſtudium erga Ruthenorum Nationem.

QUÆ, Venerabiles Fratres, pro priſtino inclytæ Nationis veſtræ Ruthenæ decore conſervando, confirmanda Catholicæ Religionis adverſus Schiſmaticos conſtantia veſtra, diſſidiis ſive componendis, ſive propulſandis, rationibuſque Diœceſum veſtrarum adaugendis a Nobis, noſtroque nomine a Congregatione Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpoſitorum adhibita fuerunt Apoſtolicæ providentiæ remedia, & auctoritatis officia, Nos facile adducunt, ut credamus, vobis ſatis ſuperque comprobaſſe, quanti Nationem veſtram faciamus.

Specialis cura pro Clericorum Ruthenorum educatione in Seminario Wilnenſi.

§. 1. Verùm fore in Domino confidimus, ut incredibilem Pontificiæ caritatis, qua eamdem Catholicam Nationem Ruthenam proſequimur, magnitudinem magis magiſque intelligatis ex aliis Apoſtolicis noſtris in ſimili forma Brevis literis die quinta Aprilis MDCCLIII. Pontificatus Noſtri anno decimotertio ad futuram rei memoriam datis, quarum initium eſt: *Commendatiſſimum ſtudium*: & quarum exempla typis ejuſdem Congregationis impreſſa una inſimul hiſce noſtris, typis etiam dictæ Congregationis impreſſis, adligata ad vos tranſmittenda mandamus. Porro præter eaſdem literas noſtras io mandatis dedimus, ut pro magis conſentaoeo Adoleſcentibus veſtræ Nationis in Collegio Wilnenſi juxta ritum veſtrum inſtituendis profecto a laodata Congregatione de Propaganda Fide Conſtitutiones, & Regulæ edantur, quæ ad majorem utilitatem, quemadmodum Nobis in Domino auguramur, profuturæ cenſentur.

Cujus Conſtitutiones & Regulæ quamprimum edendæ nunciantur.

Epiſcoporum zelus excitatur, ut Cleri Sæcularis præcipuam curam ſuſcipiant.

§. 2. Sed omnia & ſingula a Nobis ſive ſtatuta hujuſmodi, ſive ſtatuenda, timendum eſt, ne exoptatum a Nobis ſortiantur effectum, niſi provida etiam Fraternitatum veſtrarum ſolicitudo, aſſidua vigilantia, & accurata diligentia acceſſerit. Eapropter vos, Venerabiles Fratres, rogamus, & in Domino hortamur, ut primum omnium maximam Cleri ſecularis, in cujus ſubſidium Clerus Regularis vocatus fuit, curam alacriter ſuſcipiatis, ſuſceptamque ſtrenuè urgere ſatagatis.

§. 3. Vobis ſane præſentibua magis, quàm Nobis abſentibus compertum eſt, ac rebus ipſis exploratum, quanta apud vos ſit Cleti ſecularis ignntantia: quam non aliunde ortum, cauſamque habere non ambigimus, quàm partim ex Magiſtrorum illos edocentium penuria, partim ex nolla ipſis injuncta terum gerendatum cura, partim ex nulla erga eoſdem illorum, qui præſunr, diligentia & ſolicitudine, qua ſuaviter ſortiterquc ad ſtudia capeſſenda, & negotia eccleſiaſtica obeunda oblectentur, & incitentur.

§. 4. Ad hæc omni procul dubio Veoetabiles Fratres veſtros, qui Synodum Zamoſciæ tanta cum Nationis veſtræ laude, atque utilitate celebtatunt, extirpanda mala, & bona ſemina ſpatgenda reſpexiſſe, pto certo habemus, cum ſeſſ. 3. tit. 7. *de Officialibus*: ſtatucrunt, ut quilibet Epiſcopus Officialem habeat ſecularem, ſi inter ſeculares quiſpiàm ad hoc officium idoneus inveniatur.

§. 5. Quoniam autem in ſua quiſque veſtrûm Diœceſi (ſunt tamen, qui plurea habent Eccleſias Cathedrales) quamplures retinere debet Miniſtros & Officiales, quorum opera in recta earumdem Diœceſum veſtrarum procuratione, & negotiis uti valeatis; Fraternitates Veſtræ viros Regulares potius, quàm Seculares ad miniſteria hujuſmodi ſubſtineuda eligere optatis. Nec Nos, qui æqua lance res expendimus, fallit, Fraternitates veſtras ideo hanc tenere rationem, quod Regulares magis apti, & idonei apud vos reperiantur: nec proptcrea ſuſceptum conſilium inſtitutumque voſtrum damnamus: imo, ſicut laudamus, ita ob oculos vobis ponere non omittimus, ex neglectu, ut ita dicamus, Cleri ſecularis cjuſdem provenire ignorantiam. Quiſque enim ex Clero ſeculari animum deſpondet, otioque diffluit, cum cogitat, Regulares potius conſtitui in iis muneribus obeundis, quæ quilibet ſecularis oon repente, ſcd paulatim ſub Magiſtri & Præceptotis diſciplina inſtructus, & idoneus aliquando exercere poſſit.

§. 6. Paſtoralis itaque ſolicitudinis veſtræ partes hac in ra adimplendas eſſe in Domino exiſtimamus, ut curam omnem, ſtudiumque veſtrum collocetis, ne Adoleſcentes Alumnos Nationis veſtræ ex memotato Wilnenſi Seminario deinceps, exacto ſtudiorum curriculo, egreſſos, aliqua Eccleſiaſtici Ordinis & Officii procuratione deſtitui patiamini: ſed ſtatim quodcumque opus, quodcumque miniſterium ad eccleſiaſticas res pertinentia illis demandetis oportet, ut injuncto quiſque priori muneri ſatisfacere, deinde ad majora per gradus etiam graviſſima promoveri poſſit officia. Hæc profecto agendi ratio tamquam lucidiſſimum exemplum ab aliis ſpectata unicuique (ducitur enim juventus maxima ſpe gloriæ, & utilitatis) erit inciramento non levi, ut quiſque, dummodo non ſit ingenio malo, pravoque præditus, bellum otio, vitiiſque indicat, & ad labores perferendos, virtuteſque aſſequendas hilari, promptoque animo contendat, & adnitatur. Verum commendationem hanc noſtram, & exbortationem pro Alumnis Collegii Wilnenſis ad officia, & munera in Curiis veſtris, quoad vobis integrum erit, promovendis non ita accipiendam eſſe volumus, & declaramus, ut iidem Alumni exiſtiment, ſe ad illa officia, & muneta dumtaxar eligi debere, ſed in primis teneri, imo, quatenus opua fuerir, cogi etiam ad ſubſtinenda, & adminiſtranda Parochorum onera, & animarum ſalutem procurandam.

§. 7. Cæterum, Venerabiles Fratres, dum majora oobis a perſpecta ſapientia, prudentia, zeloque veſtro pro certo pollicemur hac in re argumenta, Fraternitatibus veſtris Apoſtolicam Benedictionem ſtudioſæ noſtræ voluntatis pignua peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 14. Auguſti MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimotertio. Dat. Pont. A. XIII. 14. Auguſti 1753.

Cajetanus Amatus.

Juriſdictio Rectoris Carpenctoraten. in Cauſis Civilibus, Criminalibus, & Mixtis, nec non in œconomicis rebus definitur, ac circumſcribitur. XXI.

Venerabili Fratri Noſtro Silvio S. R. E. Cardinali Valenti Epiſcopo Sabinenſi, Status noſtri Eccleſiaſtici Secretario, ejuſdem S. R. E. Camerario, & Congregationis Status noſtri Avenionenſis Præfecto.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

TIBI præ cæteris Venerabilibus Fratribus Noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus Collegis tuis, Venerabilis Frater noſter, quem in cunctis Apoſtolicæ hujus Sanctæ Sedis, & Catholicæ Eccleſiæ negotiis ſumma cum fide, ſollicitudine, vigilantiâ, prudentiâ, ac zelo obeundis tranſigendiſque magnâ cum Pontificii animi noſtri voluptate, ac levamine experimur alacrem, & integerrimum Miniſtrum, & Coadjutorem, rebus ipſis, in quarum omnium partem nobiſcum advocaris, magis magiſque compertum exploratumque eſt, quibus in dies Nos urgemur curis, quibus obruimur laboribus, ut præter incredibilem omnium Eccleſiarum ſollicitudinem, omnem operam ſtudiumque in primis collocemus, quo, è medio ſublatis diſſidiis, litibus, & contentionibus Status noſtri Eccleſiaſtici non ſolum Præſides, & Miniſtri, Gubernatores, Rectores, ac Vicelegati iis, quibus decet, obſervantiæ & honoris argumentis inter ſe invicem proſequentes, collata ſibi quiſque munera pro dignitare, pace, ac tranquillitate exercere valeat; ſed Cives etiam, & Subditi debita ipſis obſequia, & officia deferentes, eoſdem majori cum venerationa ſpectent, adeant, & tanquam patres potiùs quàm ſuperiores diligant, & honorent. Exordium.

§. 1. Quoniam autem, ſicut jamdudum accepimus, & Fraternitati tuæ perſpectum eſt, variæ, nec contemnendæ controverſiæ, ac diſſenſiones inter dilectos Filios Magiſtrum pro tempore exiſtentem Vicelegatum noſtræ Civitatis, & Statûs Avenionenſis, ac pro tempore itidem exiſtentem Rectorem noſtræ paritèr Civitatis Carpenctoratenſis, & Comitatûs Vindaſcini exortæ ſunt, quæ non minus Juriſdictionem civilem, & criminalem ejuſdem Rectoria, quam nonnulla honorificentiæ jura reſpiciunt. Nos ſane, ut juſtam, ſtabilemque hiſce in rebus ſervandam normam, regulamque præſcriberemus, quâ fieret, ne futuris temporibus ullæ prorſus hac in parte contròverſiæ, & contentiones inter duos Apoſtolicæ hujus Sanctæ Sedis Miniſtros, etiam cum non levi publicæ pacis, boni, atque utilitatis præjudicio, ac detrimento, exoriantur, particularem nonnullorum Cardinalium, & Romanæ Curiæ Prælatorum Congregationem deputavimus, apud quam iidem contendentes ſua quiſque rationum momenta, controverſaque jura adduxit. Controverſiæ inter Vicelegatum Avenionen. & Rectorem Carpenctoraten. exortæ.

§. 2. Hiſce vero omnibus accuratè diſcuſſis, & expenſis, atque ad Nos relatis, ac per Nos Definitur a Pontifice nihil læſis, immo confir-

matisCivium privilegiis.

pariter conſideratis, io eam tandem devenimus reſolutionem, determinationem, ac ſententiam, ut infra, apertè tameo declarantes per infra ſtatuendam reſelurionem, determinationem, ac ſentenriam ne minimam quidem læſionem, aut præjudicium privilegiis, & exemtionibus a quibuſcumque Romanis Pontifieibus Prædeceſſoribus noſtris quocumque tempore dilectis Filiis habitatnribus Comitatûs Vindaſcini, & Civibus dictæ Civitatis Carpenctoratenſis quomodolibet conceſſis illatum eſſe, aut ſore inferendum; quin imo privilegia, & exemtiones hujuſmodi (dummodo actu ſint in uſu, & viridi obſervantia) teoore præſentium Apoſtolicâ auctoritate expreſſè confirmamus, & quatenus opus ſit, iterum coocedimus.

Rectoris Ordinaria Juriſdictio in Cauſis Civilibus, Criminalibus, & Mixtis

§. 3. Itaque motu proprio, & ex certâ ſcientiâ, ac maturâ deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine, teoore præſentium, & Apoſtolicâ quoque auctoritate volumus, ſtatuimus, & mandamus, ut modernus, & pro tempore exiſtens Civitatis Carpenctoratenſis, & Comitatûs Vindaſcini Rector, quippe qui per Apoſtolicas in ſimili forma Brevis Literas a Romano pro rempore exiſtente Summo Pontifice deputatur, & conſtituitur, eam Juriſdictionem habeat, atque exerceat, quæ eidem præſcripta repertur in Apoſtolicis ſub plumbo literis anno MD, a fel. rec. Julio Papa II. Prædeceſſore noſtro datis, nimirum ut nou ſolum ipſe modernus Rector a Nobis aliàs deputatus, & conſtitutus, verum eriam alii deinceps a Succeſſuribus noſtris Romauis Pontificibus in futurum in Civitate Carpenctoratenſi, & Comiratu Vindaſcino deputandi, & conſtituendi ordinariam ſuam tam in Cauſis civilibus, quàm criminalibus, ac mixtis Juriſdictionem, ſub iuſra ſtatuendis tamen modificationibus, omuino exercere poſſint, ac valcant.

In Criminalibus, Sententias & Decreta non exequitur, niſi confirmata ſit a Congregatione Criminali, & Vice-legato.

§. 4. Ac primum quidem, ut io Cauſis criminalibus, io quibus pœna corpotis afflictiva neceſſariò inſligenda erit, ipſe Rector ſuam ſeuteutiam, ſive Decretum, quamvis inquiſiti ad noſtram Avenionenſem Legationem minimè appellent, executioni demandare non valeat, niſi priùs Sententia, ſive decretum ejuſmodi fuerit expenſa, vel expenſum, atque confirmata, vel confirmatum a ſolita Congregatione Criminali in eadem Civitate Avenionenſi; & ab ipſo Magiſtro Vice-legato noſtro, a quo in hujuſmodi Juriſdictionis exercitio memoratus Rector dependere debet, ac tenetur.

Qui cauſas Criminales, & Proceſſus confectionē poteſt a Rectore avocare.

§. 5. Deinde, ut idem Rector Cauſas criminales tunc dumtaxar cognoſcat, earumque proceſſus conficiat, cum Magiſter Vice legatus ſæpedictus cognitionem, confectionemque hujuſmodi ad ſe avocare nolit; ita tamen, ut avocatio cognitionis, confectioniſque præfatæ juſtis de cauſis facienda minimè interdicta cenſeatur Legatis, ſive Vice-legatis Avenionenſibus, juxtà reſolutionem ab hac Congregatione noſtra Avenionen. die 1x. menſis Septemb. anno MDCCIV. iuſtam, & præceptam.

Quas cauſas Civiles cognoſcat Rector in prima inſtantia.

§. 6. Prærerea quoad Cauſarum civilium cognitionem, quæ quidem reſpiciunr Cives & habitatores Civitatis, & diſtrictus Carpenctoratenſis, debet ipſe Rector tanquam Judex ordinarius in prima Inſtantia procedere, dummodo ad quemlibet litigantium non competat privilegium legis *Unica*, vel aliud legale privilegium, cujus vigore de Jure valeat ſorum Judicis ordinarii declinare, & immediatè ad ſuperiorem Judicem appellare.

Quasve in ſecunda vel ultrioni.

§. 7. In iis verò Cauſis civilibus, de quibus jam Baronales Judices, aliique Judices, & Tribunalia ſubalterna ſuam protulerunt ſententiam, ad eumdem Rectorem cognitio cauſarum in ſecunda, vel tertia inſtantia competit, ſi Reus omiſſo medio immediatè ad Tribunal Vice-legati appellare nolit.

Carthelli ſive citationes quando neceſſe ſit Vice-legati manu ſubſcribi.

§. 8. Inſuper quod in Cauſis criminalibus tunc dumtaxat neceſſarium ſit Carthellos, ſive Citationes propria manu Vice-legari ſubſcribi debere; cum agi contingit de impedienda, ſive ſuſpendenda proſecurione proceſſus in ſua ordinatoria, quemadmodum in ſua Regula, ſive ordinatione anno MDCLX. propoſita bo. mem. Magiſter Nicolinus præſcripſerat.

Quid ſi agatur de appellatione a Sententia vel Decreto definitivo Rectoris.

§. 9. Secus verò in cæteris caſibus, videlicet cum agitur de Recurſu, ſive appellatione a quolibet Decreto, ſive Sententia definitiva Rectoris ad Vice-legatum faciendo, ſive interponenda, hujuſmodi ſubſcriptio Vicelegati haud neceſſaria reputatur, cum ſatis ſit ſimplex, vel authenticum Decreti, ſive Sententiæ exemplar producere, vel exhibere.

Citationes a Vice-legato, vel a Curia Romana expeditæ non indigent *exequatur* Rectoris.

§. 10. Porro volumus, & mandamus, ut Carthelli, Citationes, & Mandata quæcumque, a Vicelegatione Avenionenſi, multò magis ab hac Romana Curia expedita, in Civirate Carpenctoratenſi, & univerſo Comitatu Vindaſcino, abſque ulla prorſus Rectoris fortaſſe prætendentis *Viſa*, ſive *Exequatur*, debitæ executioni demandari poſſint, & debeant.

Vice-legati eſt tabellas rationum approbare.

§. 11. Ad Vice-legatus ſanè pro tempore exiſtentes ſpectat, atque ipſi debent recognoſcere, & approbare tabellas rationum non ſolum ſæpedictæ Civiratis Carpenctoratenſis, verum etiam omnium Communitatum Comitatus Vindaſcini; neque ullam de quacumque alia recognitione, & approbatione, a quocumque ſive facta, ſive facienda rationem babere.

Rectores inconſulto Vice-legato Bānimenta non proponant.

§. 12. Rectores verò pro tempore exiſtentes nequeunt proponere, & publicare, neque bannimenta quæcumque pro Gubernio, etiamſi œconomico Civitatis Carpenctoratenſis, neque Bannimenta, neque Edicta generalia, quæ Comitatum Vindaſcinum reſpiciunt, niſi priùs Vice-legati, de iiſdem inſtructi, eadem approbaverint.

Quibus titulis & inſignibus utantur.

§. 13. Rectores pariter, neque in publicis Actis, neque in qualibet etiam occaſione debent ſibi tribuere titulum, ſive denominationem Gubernatoris Comitatûs, ſed dumtaxat Rectoris Carpenctoratenſis, & Comitatûs Vindaſcini; quemadmodum neque debent prætendere, & uti titulo Illuſtriſſimi, & Reverendiſſimi inſimul, ſed ſolo Illuſtriſſimi; neque uti, & deferre habitum Prælatitium, ſive violaceum, ſive nigrum, cum Rocheto, & Mantelletta, quamvis privilegio Notarii, Prothonotarii nuncupari, inſigniti.

§. 14. Volumus tamen, iis in locis, & caſibus, in quibus de præterito Rectores per abuſum habitum ejuſmodi Prælatitium deferre conſueverant, deinceps nonniſi uti Mantellone violaceo, ad inſtar noſtrorum Cubiculariorum ab honore dictorum.

Salvos conductus concedere nequeunt.

§. 15. Nunquam Rectoribus licitum eſſe volumus, quinimo inhibemus dare quoſcumque *ſalvos conductus*, ſive *conceſſiones Territorii* dictas, iis, qui ſibi perſugium quærunt in Comitatu Vindaſcino; elargimur tamen ipſis facultatem concedendi formulam illam *Pareatis*, vel *Exequatur* in caſibus civilibus tantum, dummodo fuerint requiſiti per ſolitas litteras requiſitoriales a Judicibus, ſive aliis perſonis, diverſo dominio ſubjectis.

Nec ſe immiſceant rebus ſpectantibus ad Cameram Carpenctoraten., & Vindaſcinam.

§. 16. Itidem Rectoribus inhibitum eſſe declaramus, ſe ſe in rebus ad Cameram Carpenctoratenſis Civitatis, & Comitatûs Vindaſcini pertinentibus quomodolibet immiſcendi, & ingerendi; cum negotia hujuſmodi ad Præſidentem Apoſtolicæ Cameræ Carpenctoratenſis dumtaxat ſpectent.

In propinis quæ taxa ſervanda.

§. 17. Quoad autem propinas iu cauſis a Rectoribus percipiendas, exigendaſque, ſervetur omnino taxa ſtatuti, & taxa quoque cl. mem. Octavii Cardinalis Aquaviva.

§. 18. Quoad verò homagia obedientiæ, & fidelitatis a tribus Venerabilibus Fratribus Comitatus Vindaſcini Epiſcopis, & Baronibus, & Feudataris Feuda in eorum Comitatu poſſidentibus, & a Conſulibus, Magiſtratibus, & Univerſitatibus præſtanda, nomine Apoſtolicæ hujus Sanctæ Sedis excipere poſſunt Rectores, ſolo duntaxat induti habitu prædicto Mantellone, quo utuntur noſtri ab honore Cubicularii.

§. 19. Porrò electio, & deputatio Miniſtrorum Juſtitiæ, aliorumque Officialium Carpenctoratenſis Civitatis, præter unicos lictores, Satellites ſivè Apparitores, Birri dictos, a Rectoribus eligendos, & deputandos, iiſdem inhibita quoque eſt.

§. 20. Electionem verò Conſulum ipſius Civitatis Carpenctoratenſis, quæ aliàs ita fieri ſolebat, nimirum, ut ex tribus perſonis per Rectores propoſitis una a Conſilio Carpenctoratenſi eligeretur in Conſulem, volumus, & mandamus, ita deinceps habendam eſſe, ut tres perſonæ a Rectoribus proponendæ, priùs a Vicelegatis approbatæ eſſe debeant, ac ſint.

§. 21. Quamvis demum deliberationes quaſcumque a Conſiliis tùm Civitatis Carpenctoratenſis, quàm omnium Communitatum Comitatus Vindaſcini, etiam ſuper oneribus, ſivè impoſitionibus Cenſuum, Tributorum, vulgo Tagliarum, ſivè Collectarum, atque aliorum ſimilium antehac ſuſceptas factaſque, Rectores pro tempore exiſtentes approbare, & confirmare ſoliti fuerint; tamen, attentis abuſibus, & inordinationibus, quæ uſque ad hanc diem interceſſerunt, volumus pariter, & mandamus, ut deinceps cum deliberationes hujuſmodi Conſiliorum videantur complecti, & continere conſiderabiles ſumtus, & onera, ſivè impoſitiones Cenſuum, novorumque Tributorum, ſivè Tagliarum, Collectarumque, dictæ deliberationes expreſsè approbari, & confirmari debeant vel a Vice-legatis, vel ab ipſa Congregatione Avenionenſi; nec unquam ſufficiat approbatio, & confirmatio Rectorum.

§. 22. Quocirca, ut omnia, & ſingula antedicta a nobis declarata, ſtatuta, præſcripta, ac mandata, debitæ executioni demandentur, & ſerventur exactius, Tibi, Venerabilis Frater noſter, committimus, & injungimus, ut pro tua, & noſtra in præmiſſis auctoritate præſentes noſtras litteras, poſtquam typis impreſſæ fuerint, in ipſa Civitate noſtra Avenionenſi, & Civitatibus, & locis Carpenctoratenſis, & Comitatus Vindaſcini publicari & proponi, exactamque omnium & ſingulorum in ipſis Litteris noſtris contentorum diſpoſitionem obſervari facias, cures, & præcipias; contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmiſſis non parentes per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo; Tibi namque, venerabilis Frater noſter, facultates omnes ad hujuſmodi negotium neceſſarias, & opportunas, motu, & poteſtate, & auctoritate ſimilibus impertimus.

§. 23. Decernentes præſentes Litteras, & in eis contenta quæcumque ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, inviolabiliter obſervari debere; ſicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam, quâvis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus noſtra, & Cancellariæ noſtræ Apoſtolicæ regula de Jure quæſito non tollendo, dictarumque Civitatum, & Comitatûs etiam juramento, conſirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 24. Volumus autem, ut earumdem præſentium Litterarum tranſumtis, ſeu exemplis etiam impreſſis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in Judicio, & extra adhibeatur, quæ ipſis Præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Fides exemplis aſſeritur.

Interim Fraternitati tuæ Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXVIII. Auguſti MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno decimo quarto. Dat. Pont. Anno 14. die 28. Auguſti 1753.

Cajetanus Amatus.

Loco † Sigilli.

Exemptio Canonicorum Regularium & Monialium Ordinis Præmonſtratenſis ab omni Superioritate, Juriſdictione, Viſitatione quorumcumque Ordinariorum per Prædeceſſores Pontifices, & præſertim Alexandrum V. conceſſa, innovatur ac confirmatur. XXII.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

IN ſupereminenti Apoſtolicæ Dignitatis Solio, Divina diſponente Clementia, meritis licèt imparibus conſtituti, illiuſque vices in Terris gerentes, qui glorioſus regnat in Cœlis, ad ea, per quæ Religioſorum Ordinum, præſertim meritorum gloria, & ſanctitatis gratia redolentium quies & tranquillitas procurari jugiter valeat, peculiari affectione libenter intendimus, ac propterea gratias, & exemptionis privilegia eis a Summis Pontificibus conceſſa, quamvis aliqui eadem impugnare forſan contendant, authoritate Apoſtolica, qua fungimur in hac parte, confirmare non dedignamur, ac alias Paſtoralis Officii Noſtri partes favorabiliter interponimus, prout eorumdem Ordinum, eorumque Monaſteriis Præſidentium Perſonarum qualitatibus matura deliberatione penſatis, ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, Ordinum quoque hujuſmodi conſervationem conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Regularium exemptio & privilegia quibus fundamentis innixa.

§. 1. Sanè pro parte Dilecti Filii *Nicolai Meyers moderni Procuratoris Generalis Canonicorum Regularium Præmonſtratenſium Ordinis Laudunen., aliarumque Civitatum, & Diœceſum* Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod aliàs videlicet de Anno Domini Milleſimo quadringenteſimo nono felicis recordationis *Alexander Papa V.* Prædeceſſor Noſter per binas ſuas Litteras Apoſtolicas, Monaſterium dicti Ordinis Laudunen. Diœceſis, illiuſque Abbatem, & Conventum, ac univerſum Ordinem hujuſmodi una cum omnibus bonis, & Perſonis etiam utriuſque ſexus ab omni ſuperioritate, dominio, Juriſdictione, ac Viſitatione cujuslibet Ordinarii exemit, & reſpectivè exemptos declaravit, ac Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecit, quod etiam alii Romani Pontifices præfati Alexandri Succeſſores, & Prædeceſſores Noſtri, & in Concilio Generali Baſileen. piæ memoriæ Martinus Papa etiam V. Prædeceſſor Noſter reſpectivè declararunt, quarum quidem litterarum præfati Alexandri Prædeceſſoris primo loco editarum tenor eſt, qui ſequitur.

Ampliſſima exemptio Canonicis Præmonſtratenſibus a Prædeceſſoribus Pontificibus præſertim vero ab Alexandro V. conceſſa.

» §. 2.

Ejuſdem litteræ inſeruntur.

» §. 2. *Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei.* Ad futuram rei memoriam. Fxcitat noſtræ mentis arcanum ſpecialis affectio, qua Dilectos Filios Abbatem, & Conventum Monaſterii Præmonſtratenſis Laudunen. Diœceſis ſumus hactenus proſequuti, & paterno proſequi ſtudio non ceſſamus, ut circà ſtatum ipſorum, nec non Dilectorum Filiorum Abbatum, Praelatorum, Priorum, Præpoſitorum, Decanorum, Canonicorum, Converſorum, Donatorum, ac Dilectarum in Chriſto Filiarum Abbatiſſarum, Prioriſſarum, Monialium, Conventuum, & Perſonarum in humilitatis ſpiritu in Monaſteriis, ſive in Locis ejuſdem Ordinis Domino famulantium attentæ conſiderationis intuitum dirigentes, eo circa ipſorum quietem ferventiùs laboramus, ut fœcundiùs illorum Religio fructum in eis afferat ſalutarem, & laudabilibus poſſint in Domino proficere incrementis.

Cauſæ indulgendæ exemptionis.

Perſonalis, Realis, & Localis exemptio a quibuſcumque Superioribus, & receptio ſub Protectione S. Sedis.

» §. 3. Hinc eſt, quod Nos nonnullorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum veſtigiis inhærentes, prædictos Abbates, Priores, Prælatos, Præpoſitos, Decanos, Canonicos, Converſos, Donatos, Abbatiſſas, Prioriſſas, Moniales, & Perſonas cum omnibus Membris, Curtibus, Grangiis, Domibus, Poſſeſſionibus, & Perſonis degentibus in eiſdem, nec non bonis mobilibus, & immobilibus; ac aliis rebus quibuſcumque, quæ in præſentiarum poſſident, ac in futurum, dante Domino, poterunt legitimè adipiſci, nec non Eccleſias, ac alia loca ab eiſdem Monaſteriis dependentia ab omni ſuperioritate, dominio, juriſdictione, nec non viſitatione quorumcumque Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum quorumlibet Judicum Ordinariorum, & Officialium Eccleſiaſticorum plenariè de ſpecialis dono gratiæ cum moderatione infraſcripta eximimus, & totaliter liberamus, illaque ad jus, & proprietatem Beati Petri Apoſtoli, & Sedis Apoſtolicæ, ac ſub eorum ſpeciali protectione ſuſcipimus, atque noſtrâ; Decernentes Præmonſtratenſe, & alia Monaſteria, nec non Abbates, Prælatos, Priores, Præpoſitos, Decanos, Canonicos, Converſos, Donatos, Abbatiſſas, Prioriſſas, Moniales, Conventus, Perſonas cum Membris, Curtibus, Grangiis, Domibus, Poſſeſſionibus, Bonis, Rebus Eccleſiaſticis, & aliis locis ſupradictis præfatæ Sedi ſoli, & immediatè ſubjacere; ita quod Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Judices Ordinarii, & Officiales prædicti etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei, de qua agi continget, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, non poſſint authoritate Ordinaria in Abbates, Prælatos, Priores, Præpoſitos, Decanos, Canonicos, Converſos, Donatos, Abbatiſſas, Prioriſſas, Moniales, Conventus, Perſonas, Monaſteria, Prioratus, Membra, Eccleſias, aut loca prædicta, utpotè prorſus exempta, excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti ſententias promulgare, aut poteſtatem, dominium, ſeu juriſdictionem aliquam exercere, felicis recordationis *Innocentii Papæ IV.* Prædeceſſoris Noſtri circa exemptos edita, quæ incipit *Volentes*, ac aliis Conſtitutionibus Apoſtolicis in contrarium editis non obſtantibus quibuſcumque.

Cujus ratione annuus Cenſus penſitandus.

» §. 4. Volumus autem, quod Abbas, qui nunc eſt, & Succeſſores ſui Abbates, qui erunt pro tempore dicti Monaſterii Præmonſtratenſis, ac hujuſmodi Conventus, ad judicium perceptæ a Nobis hujuſmodi libertatis ſex florenos auri de Camera in Feſto Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum annis ſingulis Cameræ Apoſtolicæ ſolvere teneantur.

Irrita declarantur, quæcunque contra ſic exemptos contigerit attentari.

» §. 5. Decernimus inſuper quaslibet excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti ſententias, ac proceſſus quoſcumque, quaſvis pœnas, atque ſententias continentes, quos, & quas contra Abbates, Prælatos, Priores, Præpoſitos, Decanos, Canonicos, Converſos, Donatos, Abbatiſſas, Prioriſſas, Moniales, Conventus, Perſonas præſentes, & poſteros, Monaſteria, Prioratus, Membra, Eccleſias, & Loca ſupradicta, contra tenorem exemptionis hujuſmodi, quomodolibet promulgati, & haberi contigerit, irritos, & inanes, quoque per hujuſmodi exemptionem, & alia ſupradicta, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, & Indulgentiis, Abbatibus, Prælatis, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Canonicis, Converſis, Donatis, Abbatiſſis, Prioriſſis, Monialibus, Perſonis, Conventibus, Monaſteriis, Prioratibus, Membris, Eccleſiis, & Locis prædictis conceſſis, & quæ in ſuo robore permanere volumus, ac quoad procurationes in locis, ſeu Eccleſiis Monaſteriorum, & Membrorum prædictorum recipi conſuetas, & quo ad Juriſdictionem omnimodam, in eiſdem Parochialibus Eccleſiis, quantum ad ea, quæ Curam animarum concernunt, etiamſi Cura hujuſmodi per Canonicos dicti Ordinis exerceri conſueverit, Diœceſanis Locorum, ſeu quibuſvis aliis nullum præjudicium generetur.

Opportuna exemptionis moderatio.

Præſertim in concernentibus curam animarum.

Confirmantur reliqua exemptionū, & privilegiorum indulta a quibuſcumque obtenta.

» §. 6. Præterea omnes libertates, & immunitates a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus, nec non Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, eiſdem Monaſteriis, Prioratibus, Membris, Eccleſiis, & Locis conceſſas, nec non libertates, & exemptiones Sæcularium exactionum a Regibus, aut Principibus, vel aliis Chriſtifidelibus rationabiliter eiſdem Abbatibus, Prioribus, Prælatis, Præpoſitis, Decanis, Canonicis, Converſis, Donatis, Abbatiſſis, Monialibus, & Perſonis, nec non Monaſteriis, Prioratibus, Membris, & locis hujuſmodi indulta, ac etiam eorumdem Abbatum, Priorum, Prælatorum, Præpoſitorum, Decanorum, Canonicorum, Converſorum, Donatorum, Abbatiſſarum, & Perſonarum antiquas, & rationabiles conſuetudines, authoritate prædicta confirmamus, & præſentis Scripti patrocinio communimus.

» §. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ exemptionis, liberationis, Conſtitutionis, ſuſceptionis, voluntatis, confirmationis, & communitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Piſis ſecundo Kalendas Auguſti Pontificatus Noſtri Anno primo.

Iteratæ Alexandri Litteræ.

§. 8. Aliarum verò Litterarum Apoſtolicarum ejuſdem Alexandri Prædeceſſoris ſecundo loco editarum tenor etiam ſequitur, & eſt talis:

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. » Cum de indultis, & gratiis Apoſtolicis dubitatur, decet, ut dubia hujuſmodi, oraculo Summi Pontificis declarentur. Sanè dudum nonnullorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum veſtigiis inhærentes, Monaſterium Præmonſtratenſe Laudunen. Diœceſis, nec non Dilectos Filios Abbates, Priores, Præpoſitos, Decanos, Canonicos, Converſos, Donatos, & Dilectas in Chriſto Filias Abbatiſſas,

„ Prioriſſas, Moniales, & Conventus Monaſte-
„ rinrum, & Locorum Præmonſtratenſis Ordi-
„ nis, cum omnibus Membris, Curtibus, Gran-
„ giis, Domibus, Poſſeſſionibus, & Perſonis de-
„ gentibus in eiſdem, nec non Bonis mobilibus,
„ & immobilibus, ac aliis rebus quibuſcumque,
„ quæ tunc poſſidebant, & in futurum, dante
„ Domino, poſſent juſto titulo adipiſci, nec non
„ Eccleſias, & alia Loca ab eiſdem Monaſteriis
„ dependentia ab omni ſuperioritate, dominio,
„ Juriſdictione, nec non Viſitatione quorumcum-
„ que Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſ-
„ coporum, & aliorum quorumcumque Judicum
„ Ordinariorum, & Officialium Eccleſiaſticorum
„ plenariè cum modificatione infraſcripta per alias
„ noſtras Literas eximimus, & totaliter libera-
„ vimus; Ita quod Patriarchæ, Archiepiſcopi,
„ Epiſcopi, Judices Ordinarii, & Officiales præ-
„ dicti, etiam ratione delicti, aut contractus,
„ vel rei, de qua agi contingeret, ubicumque
„ committeretur delictum, iniretur contractus,
„ aut res ipſa conſiſteret, non poſſent authori-
„ tate Ordinaria in Abbates, Prælatos, Priores,
„ Præpoſitos, Decanos, Canonicos, Converſos,
„ Donatos, Abbatiſſas, Prioriſſas, Moniales,
„ Conventus, Perſonas, Monaſteria, Prioratus,
„ Membra, Eccleſias, & Loca prædicta, ut-
„ potè prorſus exempta excommunicationis, ſuſ-
„ penſionis, & interdicti ſententias promulgare,
„ aut poteſtatem, dominium, ſeu Juriſdictionem
„ aliquam exercere, quodque per hujuſmodi exemp-
„ tionem, & alia ſupradicta quoad procurationes
„ in Locis, ſeu Eccleſiis Monaſteriorum, & mem-
„ brorum prædictorum recipi conſuetas, & quoad
„ Juriſdictionem omnimodam in eiſdem Parochia-
„ libus Eccleſiis quantum ad ea, quæ curam Ani-
„ marum concernerent, etiamſi Cura hujuſmodi
„ per Canonicos dicti Ordinis exerceri conſueviſ-
„ ſet, Diœceſanis Locorum, ſeu quibuſvis aliis
„ nullum præjudicium generaretur, prout in ipſis
„ Litteris pleniùs continetur.

„ §. 9. Cum autem, ſicut accepimus, nonnulli
„ de modificatione hujuſmodi diſceptantes, Diœ-
„ ceſanos prædictos nedùm in Canonicos Mona-
„ ſteriorum, ſeu Locorum prædictorum, qui pro
„ tempore curam exercent, & Eccleſias, ſeu Loca
„ regunt, antedicta ratione Curæ hujuſmodi Ju-
„ riſdictionem, poteſtatem, & dominium habere;
„ verum etiam Abbates, Priores, Præpoſitos, De-
„ canos, Canonicos, Converſos, Donatos, Ab-
„ batiſſas, Prioriſſas, Moniales, Conventus, Per-
„ ſonas, Monaſteria, Prioratus, Membra, Eccle-
„ ſias, & Loca prædicta quoad certas procuratio-
„ nes, & alia juriſdictionalia præſtanda, dicta
„ exemptione non obſtante, ipſis Diœceſanis ſub-
„ eſſe prætendant: Nos ad omne ambiguitatis tol-
„ lendum dubium in præmiſſis, quod ſi Canonici,
„ qui curam exercebunt, & Eccleſias, ſeu loca
„ hujuſmodi regent pro tempore, Diœceſanis, aut
„ aliis locorum Ordinariis hujuſmodi, quoad exer-
„ citium hujuſmodi Curæ Animarum dumtaxat,
„ ſubeſſe, & ratione earumdem Eccleſiarum Epiſ-
„ copalia jura ſolvere, aliaque ipſarum Eccleſia-
„ rum onera ſupportare, & reſpondere teneantur:
„ Abbates tamen, Priores, Præpoſitos, Decanos,
„ alios Canonicos, Converſos, Donatos, Abbatiſ-
„ ſas, Prioriſſas, Moniales, Conventus, perſonas,
„ Monaſteria, Prioratus, Membra, Eccleſias, & lo-
„ ca præfata a præſtatione procurationum, & alio-
„ rum Juriſdictionalium quorumcumque, nec non ju-
„ riſdictione, poteſtate & dominio præfatis, libe-
„ ros, & immunes exiſtere authoritate Apoſtolica
„ tenore præſentium declaramus. Decernentes ex
„ tunc irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his a
„ quoquam quavis authoritate ſcienter, vel igno-
„ ranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino
„ hominum liceat hanc paginam noſtræ declara-
„ tionis, & Conſtitutionis infringere, vel ei auſu
„ temerario contraire, ſi quis autem hoc attentare
„ præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei,
„ ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus
„ ſe noverit incurſurum. Datum Bononiæ Kalen-
„ dis Martii Pontificatus Noſtri Anno Primo.

Excitatis de tum, vel præve fis de eadem exemptione controverſis.

§. 10. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, nonnulli locorum Ordinarii, non obſtantibus exemptione, & declaratione hujuſmodi, exemptionem præfatam impugnare forſan prætendant, proptereaque dictus Nicolaus plurimum cupiat binas ſupradictas Literas Alexandri Prædeceſſoris præfati ad quaſcumque difficultates, & prætenſiones ſuper exemptione præfata, qua dictum Ordinem ſemper gaviſum fuiſſe, & gaudere Nobis eſt notum, ab eiſdem Ordinariis excitatas tollendas; & pro exemptionis præfatæ majori ſubſiſtentia per Nos, & Sedem Apoſtolicam, ut infra, approbari, & confirmari. Quare pro parte dicti Nicolai Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus ſibi in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui quantùm cum Domino poſſumus, ſingulorum Ordinum pacem, & in ſecuritate conſervationem per Privilegiorum eiſdem conceſſorum ſtabilitatem paternis, & ſinceris deſideramus affectibus, eumdem Nicolaum ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a Jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati binas præfatas Literas dicti Alexandri Prædeceſſoris, & in eis contenta quæcumque Apoſtolica authoritate tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illiſque inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus.

Occurrit Pontifex confirmando ſuperius relatas Alexandrinas Litteras.

§. 11. Præſentes quoque Literas Apoſtolicas ſemper, & perpetuò validas, & efficaces eſſe, & fore ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac omnibus, & ſingulis, ad quos quomodolibet nunc ſpectat, & ſpectabit pro tempore in futurum, firmiter, & inviolabiliter obſervari debere, ac nullo unquam tempore, ex quocumque capite, vel qualibet cauſa quantumvis juridica, & legitima, etiam ex eo, quod quicumque locorum Ordinarii, aut alii in præmiſſis, & circa ea quomodolibet, & ex quavis cauſa, ratione, actione, vel occaſione Jus, vel intereſſe habentes, aut habere prætendentes, illis non conſenſerint, nec ad id vocati, citati, & auditi fuerint, & cauſæ, propter quas eædem præſentes Literæ emanaverint, adductæ, verificatæ, & juſtificatæ non fuerint, de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, ſeu invaliditatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut Jus, vel intereſſe habentium conſenſus, aut quolibet alio quantumvis magno, ſubſtantiali ac individuam mentionem, & expreſſionem requiren. defectu, aut ex quocumque alio capite notari, impugnari, invalidari, retractari, aut ad viam, & terminos Juris reduci in Judicio, vel extra poſſe, neque ipſas præſentes Literas ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aliiſque contrariis diſpoſitionibus comprehendi, ſed ſemper, & omnino ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas, repoſitas, & plenariè reintegratas, ac de novo etiam ſub quacumque poſteriori Data per dictum Nicolaum modernum, ac pro tempore exiſtentem primodicti Monaſterii Abbatem, quandocumque eligenda conceſſas eſſe & fore, ſicque & non aliàs in præmiſſis omnibus, & ſingulis, per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictæque Sedis Nuncios judicari, & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis authoritate

Clauſulæ & Decreta pro præmiſſorum firmitate.

Aliter judicari prohibetur.

ſcienter,

ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogatio contrariis.

§. 12. Non obſtantibus quibuſvis etiam in ſynodalibus, provincialibus, univerſalibus, generalibuſque Conciliis editis, vel edendis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac primodicti Monaſterii, & Ordinis præfati etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis quibuſvis Superioribus, & perſonis in genere, vel in ſpecie etiam in contrarium præmiſſorum forſan quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, aliàs de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut etiam aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent eiſdem præſentibus, pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat latiſſimè, & pleniſſimè, ac ſpecialiter, & expreſſè illarum quoque ſerie derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, approbationis, confirmationis, roboris, adjectionis, decreti, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. anno 14. 11. Sept. 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, Tertio Idus Septembris, Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

Ph. Rinaldi. — *Ph. Frigerius.*
F. Prateſi. — *I. Rey*
I. Miliatus. — *I. M. Travagli pro Rmo Correctore.*
Loco † Plumbi. — *I. Roſa.*

XXIII.

Oppidum Mathelicæ in Picæno ad primævum Statum Civitatis reintegratur, & quatenus opus ſit, ex integro erigitur, ac inſtituitur, cum omnibus honoribus, juribus, & prærogativis, cæteris ditionis Pontificiæ Civitatibus competentibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

CIRCUMSPECTA Romani Pontificis gratiarum Diſpenſatoris providentia devotos, & fideles ſuos, & Temporalis S. R. E. Ditionis Subditos, præſertim illos, qui ſinceræ fidei, & devotionis affectum erga Apoſtolicam hanc Sanctam Sedem gerere comprobantur, amplioribus honoris, decoris, & honorificentiæ Titulis, nec non ſpecialis benevolentiæ favoribus amplecti ſolet, prout Perſonarum, Locorumque qualitatibus, & meritis conſpicit convenire.

Terra Mathelicæ antiquitus titulo, & juribus Civitatis gaviſa fuit.

§. 1. Exponi ſiquidem Nobis nuper fecerunt Dilecti Filii Confalonerius, & Priores Terræ noſtræ Mathelicæ, repræſentantes etiam dilectos Filios illius Univerſitatem, & Homines, quod Terra prædicta tranſactis temporibus, non ſolùm titulo, verùm etiam honoribus, & prærogativis, quibus Nobiles, & præcipuæ Civitates, potiſſimum ejuſdem Status Noſtri Eccleſiaſtici gaudere ſolent, ſemper fuerit gaviſa, quod autem dictos honorem, & Titulum Civitatis aliàs meruerit, manifeſtum apparet tùm ob illius ab ultima antiquitate fundationem, prout Hiſtorici multa eruditione clari; illam nempè poſt ſæculum ab Urbe condita, eveniſſe aſſerunt, tùm quia tempore Romanæ Reipublicæ, & Imperatorum inter magis conſpicua, & illuſtriora Picæni Municipia habebatur, propter illius Cives in bello præſtantes, & Incolarum frequentiam, ac demùm ab initio Catholicæ Eccleſiæ gloria Cathedræ Epiſcopalis claruit, prout teſtantur bon. mem. Æquitius, qui Concilio Romano anno 487. celebrato interfuit, & Florentinus Epiſcopi Mathelitenſes, qui damnationem in Civitate Conſtantinopolitana contra Theodorum Epiſcopum Cæſareæ a fel. record. Vigilio Romano Pontifice Prædeceſſore Noſtro latam, ſubſcripſit. Poſtmodum verò ob temporum viciſſitudines non ſolùm prædictis honore, & gloria Cathedralis Eccleſiæ, quippe quæ Cathedrali Eccleſiæ Camerinenſi canonicè unita fuit, verum etiam ejus decore paulatim fuit privata, itaut a pleriſque Populorum deinde tanquam minimè illuſtris, & antiqua Picæni Civitas habita fuerit: quamvis interea quamplurimi ex ea tum pietatis, & ſanctitatis, tùm literarum, & armorum laude illuſtres Viri, Incolæque, & Eccleſiarum Cathedralium Præſules, Romanæque Curiæ Prælati, & S. R. E. præfatæ Cardinales ortum duxerunt.

Vetuſtiſſima fundatione illuſtris.

Necnon præſtantium Virorum fama, ac Epiſcopalis Sedis prærogativa.

Recenſentur inſigniores ejuſdem prærogativæ, quibus vel nunc illuſtratur.

§. 2. Ipſa verò Terra, uti cæteræ Status Noſtri Eccleſiaſtici Civitates, gubernari, & regi pergit, atque in ea Gubernator a Congregatione Venerabilium Fratrum Noſtrorum ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper Conſultationibus Communitatum, & Univerſitatum Status Noſtri Eccleſiaſtici prædicti Deputatorum electus (qui aliàs ex Signaturæ Referendariis erat) cum titulo Judicis reſidet; pluteſque artes, & artificia, & potiſſimùm Lanificii, illiuſque Commercium in ea florent. Memoratæ præterea Terræ Magiſtratus ex duplici Perſonarum gradu, Confaloneriis nempè, qui exiſtunt ex Familiis præcipuis ejuſdem Terræ ſanguine conjunctis cum aliis quoque Nobilioribus aliarum Status Noſtri præfati Civitatum Familiis, ac Prioribus Civibus conſtituitur. Inſuper in dicta Terra, ejuſque Territorio ſex circiter mille Incolæ, & Habitatores numerantur, ac antiqua Sæcularis, & Collegiata cum Archipresbytero, prima Dignitate, treſdecim Canonicis, comprehenſis in eis Theologali, & Pœnitentiario, atque una quidem in ipſa Terra, quatuor verò diſtinctæ Parochiales Eccleſiæ in ejus Territorio, ſex itidem Virorum Regularium Cœnobia, una Domus Presbyterorum Congregationis Oratorii S. Philippi Nerii, & duo Monialium Monaſteria, Mons Pietatis, duo pro Infirmis Xenodochia, ſeù Hoſpitalia, Undecim Laicorum Confraternitates ſub nonnullorum Sanctorum Invocationibus, decem ſpecialium Artium Univerſitates, & ſex Montes Frumentarii ad publicum, Pauperumque commodum, & levamen erecti reperiuntur. Ea propter dicti Exponentes pro eorum, ac Terræ hujuſmodi, nec non illius, ac Territorii præfati Incolarum, Habitatorumque decore Terram prædictam antiquo decore Civitatis nomine inſigniri, ſivè potiùs reſtitui, atque reintegrari plurimum deſiderant; Nobis propter eà humiliter ſupplicari fecerunt, ut ſibi in præmiſſis opportunè providere, & ut infra indulgere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

§. 3.

§. 3. Nos igitur ipſos Exponentes ſpecialibus ſavoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares Perſonas a quibuſvis Excommunicationis, Suſpenſionis, & Interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis Sententiis, Cenſuris, & pœnis a jure, vel ab Homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium tantùm conſequen. harum ſerie, abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, ſupplicationibus etiam Dilecti Filii Noſtri Hieronymi memoratæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis Columnæ nuncupati, ejuſdem Terræ apud Nos, & dictam Sedem Protectoris, ejuſdemque Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vice-Cancellarii, Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, atque etiam motu proprio, & certa ſcientia, & matura deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Terram Matelicæ veteri Epiſcopali jamdudùm dignitate ornatam, tituloque præſtantis Civitatis etiam ditatam, in primævum, & priſtinum Civitatis honorem, cum omnibus, & ſingulis privilegiis, indultis, facultatibus, præeminentiis, gratiis, & immunitatibus ſuis, reſtituimus, & in antiquum ſtatum, & denominationem Civitatis reponimus, & plenariè reintegramus, ac quatenus opus ſit, Terram Matelicæ præfatam in Civitatem perpetuò erigimus, inſtituimus, & confirmamus, eique Civitatis titulum, ac denominationem, cum omnibus honoribus, juribus, prærogativis, ac decorationibus, quæ cæteris omnibus Ditionis Noſtræ Pontificiæ Civitatibus competere dignoſcuntur, nec non Magiſtratui ejuſdem Terræ in Civitatem, ut præmittitur, erectæ conſuetis honoribus, & Inſigniis, quibus aliarum ejuſdem Ditionis Civitatum Magiſtratus de jure, uſu, & conſuetudine, gaudere, ſeu uti poſſunt, pariformiter, ac pari modo, & abſque ulla differentia gaudere, potiri, & uti, concedimus pariter, & impertimur, ac ejuſdem Terræ Incolas, & Habitatores Civium nomine decoramus, ita tamen, ut pro tempore exiſtens Epiſcopus Camerinenſis in dicta Terra per Nos in Civitatem, ſicut præmittitur, per præſentes erecta reſidere minimè teneatur, ſed illa Eccleſiæ Camerinenſi, ut antea, ſubjecta remaneat.

§. 4. Decernentes eaſdem præſentes Literas, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quod quicumque in præmiſſis jus, vel intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes illis non conſenſerint, nec ad ea vocati, citati, & auditi, neque cauſæ, propter quas præſentes emanarint, ſufficienter adductæ, verificatæ, & juſtificatæ fuerint, aut ex alia quantumvis juſta, legitima, & privilegiata cauſa, colore, prætextu, & capite, etiam in corpore juris clauſo, etiam enormis, enormiſſimæ, & totalis læſionis, ullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut intereſſe habentium conſenſus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, & ſubſtantiali, ac incogitato, & inexcogitabili, individuamque expreſſionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in jus, vel controverſiam revocari, aut ad terminos juris reduci, aut adverſus illas aperitionis oris, reſtitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, ſeu impetrato, aut etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine paribus conceſſo, vel emanato quempiam in judicio, vel extra, uti, ſeſe juvare poſſe ; ſed ipſas præſentes Literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari; ſicut in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ præfatæ Camerarium, & alios Cardinales etiam de Latere Legatos, & alios quoſcumque quavis præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, defineri debere; ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Ampliſſima derogatio contrariorum.

§. 5. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, & quatenus opus ſit, dictæ Terræ, aliiſve quibuſvis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis: quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro ſufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, exprimerentur, & infererentur, præſentibus pro plenè, & ſofficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Data Pontificatus anno 14. die 26. Septembris 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXVI. Septembris MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

D. Card. Paſſioneus.

Publicat. eodem die, menſe, & anno,

XXIV.

De cultus Maronis Epiſtola ad R. P. Nicolaum Lercari a Secretis Congregationis de Propaganda Fide.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Attentata adverſus S. Maronis cultum & imagines, eorumq. inde diſſidia recenſentur.

INTER cætera ſcripta Nobis exhibita, cum nuper ad Nos acceſſiſti, illud deprehendimus, quod ad cultum Sancti Maronis Abbatis pertinet. Scripſit enim ad Congregationem de Propaganda Fide Dilectus Filius Frater Deſiderius a Caſabaſciana Min. Obſerv., quem nos Ablegatum Noſtrum miſimus ad Ven. Fratrem Patriarcham Maronitarum, ſcripſit, inquam, Imagines Sancti Maronis Romæ impreſſas, a Ven. Fratre Patriarcha Græco-Melchita Cyrillo diſciſſas fuiſſe, & palam ab ipſo declaratum, Sanctum Maronem inter Sanctos minime numerari, quippe qui hæreticus vixerit, atque obierit, idque gravibus diſſidiis Maronitas inter, & Græco-Melchitas occaſionem præbuiſſet; timendum inſuper, ne hujuſmodi turbæ quotidie magis ingraveſcant; neque tumultum ſedari, & compeſci potuiſſe; tum quia poſt ſuum diſceſſum e Locis, ubi ignem reſtringuere curaverat, nonnulli Presbyteri palam dixerant, eum nullam auctoritatem habere quæſtionis definiendæ, utrum Maro Sanctus extiterit, an hæreticus; cum præſertim eorum Patriarcha aſſereret, Maronem, cum inter vivos ageret, & cum e vita deceſſit, hæreſi pollutum fuiſſe: tum quia per Moncalles, ubi reſidet Patriarcha Græco-Melchita, quum iter feciſſet, ut cum eo colloqueretur, ipſum non

invenerat,

invenerat, & aliquibus de cauſis permiſſum ſibi non fuerat, ut ulterius ad eum aſſequendum progrederetur.

Factum improbat Pontifex.

§. 2. Non ſolum admiratione nos affecit, ſed maxime commovit, quod temere, atque inconſulte factum eſt a Ven. Fratre Patriarcha Cyrillo, qui ut eruditionem fortaſſe oſtentaret, ſua agendi ratione, non dicam reſtaurare, ſed auctoritate ſua controverſiam jam extinctam definire tentavit; quaſi vero ejuſdem conditio, vel meritum nobis, aut Congregationi minime innoteſcant, & quod deterius eſt, Sancti nomine, & cultu eum, quoad potuit, privare, qui a pluribus jam ſæculis cum Apoſtolicæ Sedis approbatione hujuſmodi honore decoratur.

Theodoreti, & Chryſoſtomi Teſtimonia de Maronis ſanctitate

§. 3. Ut tibi compertum eſt, Sanctus Maro vixit ſub finem ſæculi quarti, & initium quinti. Theodoretus, qui auctor coævus dici poteſt, cum circa dimidium ſæculi quinti floruerit, vitam illius ſcripſit, in qua heroicæ Sancti Maronis virtutes, & inſigniter geſta enarrantur. Theodoretus Cyri Epiſcopus extitit, librum compoſuit *de vitis Patrum*, inſcriptum *Philotheus*, ſive *religioſa hiſtoria*; cujus duæ ſunt latinæ verſiones; quarum una habetur in vitis Patrum, auctore Roſveidn, altera Gentiani Herveti in *tom.* 3. Operum ejuſdem Theodoreti, editionis Sirmnadi. Porrò ſex diſtinctis locis Theodoretus collaudat ſanctitatem Sancti Maronis, quemadmodum videre eſt in editione Roſveidi *de Vitis Patrum cap.* 16. *pag.* 827, & 828. & *cap.* 21. *pag.* 832. & *cap.* 22. *pag.* 838. & *cap.* 24 *pag.* 840. & *cap.* 30. *pag.* 850. Legitur quoque inter epiſtolas Sancti Joannis Chryſoſtomi trigeſima ſexta inſcripta ipſi Abbati Maroni, in qua ipſius virtutes laudibus proſequitur, ejuſque orationibus ſeſe commendat. Porro ut os occludatur quibuſdam non admodum ſanæ cognitionis, qui conati ſunt auctoritatem adimere vitis a Theodoreto conſcriptis, quorum numero adnecti poſſunt Andreas Rivetus in ſuo *lib.*: *Criticus Sacer lib.* 4. *cap.* 21. Robertus Cocus *in ſua Cenſura quorundam Scriptorum veterum pag.* 390. Fridericus Spanhemius: *In Hiſtoria Chriſtiana ſæculi quinti* §. 10. *col.* 1030. Non defuerunt viri ſublimis doctrinæ, atque accuratæ critices, qui ad ipſius hiſtoriæ integritatem ſartam tectam tuendam, operam ſuam mentemque contulerint, in quorum numero recenſendi ſunt Labbæus in Diſſertatione de Theodoreto in Opere Bellarmini *de Scriptoribus Eccleſiaſticis* editionis Venetæ *anno* 1728. *pag.* 155. Garnerius *in Diſſert.* 2. *de Libris Theodoreti tom.* 5. Operum ipſiuſmet Theodoreti editionis Pariſienſis *anno* 1684. *pag.* 199. Tillemontius *in Vita Theodoreti art.* 48 *tom.* 15. *pag.* 329. Natalis Alexander *in hiſtoria Eccleſiaſtica ſæculi V. cap.* 4. *art.* 28. §. 1. *num.* 1., atque noviſſimus eruditus Ceilliet *in hiſtoria univerſali Auctorum Sacrorum*, & *Eccleſiaſticorum tom.* 14. *cap.* 14. *art.* 2. §. 6. *num.* 2. *in fine pag.* 94.

Fides & auctoritas Patrum vitis a Theodoreto ſcriptis vindicata.

Et præſertim vitæ S. Maronis, accuratiorum Hiſtoricorum conſenſu, & Clementis VIII. facto comprobatæ.

§. 4. Et quod gravioris momenti eſſe debet, noſtri Scriptores, & Hiſtorici accuratiores, & quidem non admodum creduli, neque ingenii acumine deſtituti, fidem quam maximam præbuerunt vitæ Sancti Maronis a Theodoreto deſcriptæ, cum ipſius virtutes, factaque glorioſa ita ſingillatim referant, quemadmodum a Theodoreto enarrantur, & commendantur. Proinde Sancti Maronis vitæ, quæ a Theodoreto ſcripta eſt, omnimodam adhibent fidem. Adeantur Bollandiſtæ *die* 14. *Februarii tom.* 2. *ejuſdem menſis*, Bailletius *in ſuis vitis Sanctorum eadem die.* Tillemontius *tom.* 12. *ſua hiſtoria Eccleſiaſtica in vita prædicti Sancti pag.* 412 & *ſequen.* Neque illud ullo modo conticendum eſt, quod, Pontificatum adminiſtrante Clemente VIII., eum Romæ typis conſignatum fuiſſet Miſſale Maronitarum, cum ejus Nationis patrocinium ſuſtineret fel. mem. Gabriel Cardinalis Palæotus, evulgandi facultas a Summo Pontifice ea conditione ſolum obtenta eſt, ut ſub ejuſdem initio poneretur Vita Sancti Maronis deprompta ex Theodoreti hiſtoria, ſicuti diligenter obſervatum fuit, quemadmodum Clariſſimus Cardinalis Jacobus Perronius teſtatus eſt: *Verba feci cum Sanctiſſimo Domino Noſtro de vulgando Miſſali Maronitarum, quod typis jam pridem excuſum eſt, annuitque ſua Sanctitas, ut præfixa hac Præfatione* (quæ eſt vita Sancti Maronis deſumpta ex Theodoreto) *publicaretur.*

Alia teſtimonia de virtutibus & ſanctitate Maronis.

§. 5. Accedit, quod inſigne fuit Cœnobium S. Maronis, ut liquet ex epiſtola Archimandritarum Syriæ ſecundæ ad Hormiſdam Pontificem data *anno* 517., in qua ſe in primis ſubſcribit Alexander *Archimandrita*, vel, quod idem eſt, *Abbas Sancti Maronis*, ut apparet *ex tom.* 5. Collectionis Conciliorum Labbæi editionis Venetæ *pag.* 598. ex Annalibus Cardinalis Baronii *ad annum Chriſti* 517. *num.* 53. Et in Actis Concilii Conſtantinopolitani habiti *anno* 536 mentio habetur de eodem Cœnobio, ibique ſemper Sancti, vel Beati nomine Maro nuncupatur, ut legenti conſtabit *cit. tom.* 5. *pag.* 967. *pag.* 978. 994. 999. *pag.* 1075. 1083. 1099. 1111. & *pag.* 1123. Inſuper Pagius in Critica ad Annales Cardinalis Baronii *ad annum* 400. *num.* 17. & *ſequen.* poſtquam commemoravit virtutes Sancti Maronis, orationem convertit ad Cœnobium ipſius Sancti Maronis, laudibuſque proſequitur Religionem Catholicam illorum Monachorum, ac veluti firmum quoddam Catholicæ Religionis univerſo in Oriente adverſus hæreſes propugnaculum prædicat; martyrium ſcilicet indicans, quod Imperante Anaſtaſio pro Concilii Chalcedonenſis defenſione tercentum quinquaginta ex illis Monachis fortiter pertulerunt; eorum quippe mentio habetur in Romano Martyrologio *die* 31. *Julii*, quo in loco extant præterea adnotationes Venerabilis Cardinalis Baronii. Neque prætereundum eſt in Eccleſia Collegii Maronitarum hujus Almæ Urbis imaginem Sancti Maronis in Tabula Majoris Altaris depictam publicè coli, ejuſque diem feſtum quotannis celebrari.

Unde illius feſtas dies ſpiritualibus Indultis a Pontifice decoratus.

§. 6. Hæc omnia mirificè illuſtrant ſanctitatem Sancti Maronis, tum etiam oſtendunt quam rectè, atque legitime rogatu Venerabilis Fratris Simeonis Patriarchæ Antiocheni, & exemplo eorum, quæ peracta fuere in Litteris Apoſtolicis Prædeceſſoris Noſtri Clementis XII., oſtendunt, inquam, quam juſtè in quodam Brevi a Nobis emiſſo *die* 12. *Auguſti anno* 1744. largiti ſimus Indulgentiam plenariam utriuſque ſexus Chriſtifidelibus, qui Confeſſione, & Sacra Communione expiati, *die* 9. *Februarii*, quo a Maronitis celebratur Feſtum S. Maronis eorum primarii Patroni, adibunt Sacras Ædes Monachorum, & Monialium Ordinis Sancti Antonii Abbatis, Congregationum tam Montis Libani, quam Sancti Iſaiæ, & concordiam inter Principes Chriſtianos, hæreſis excidium, & Sanctæ Matris Eccleſiæ exaltationem a Deo enixe rogabunt: Quæ ſingula luculenter patefaciunt, quam illegitime (ut loquimur remiſſius) Ven. Frater Patriarcha Cyrillus adverſus Sancti Maronis cultum ſe geſſerit.

Occaſio indicatur erroneæ ſententiæ de S. Marone ii vectæ

§. 7. Neque erit difficile rationes inveſtigare, quæ Ven. Fratrem Patriarcham Cyrillum eam in rem impulerunt. Affirmant Maronitæ a Sancto Abbate Marone ſe originem ducere, & a Catholica Religione nunquam receſſiſſe, nec ab Eccleſiæ unitate ſe unquam disjunxiſſe; addunt præterea, quod, cum ipſi unionem cum Eccleſia Romana renovaverint, id minime interpretari debet, quaſi Catholicam Religionem aliquandò deſeruerint, iterumque ad ipſam reverſi fuerint.

At

At verò alii contrarium ſenſerunt; arbitrati nimirum ſunt, Maronitas de Mooothelitarum Schola prodiiſſe, Maronem eorum Caput extitiſſe, eumdemque hæreſi adhæſiſſe atque ſolummodo *anno* 1182. ab Aimeto tertio Patriarcha Latino Antiocheno Maronitas fuiſſe ad Romanam Eccleſiam revocatos. Hec omnia videre eſt apud Lexicum univerſale Gallicum & Latioum *tom* 5. ad verbum *Maronita*, & apod magnum Lexicum Morerii editioois Pariſienſis *anno* 1747. *tom.* 6. ad verbum *Maronita*.

§. 8. Willelmus Archiepiſcopus Tyri *lib.* 22. *Sacri Belli cap.* 8. narrar, ea, quæ paulo ante indicavimus, ab alterius opinionis Sectatoribus produci. Verum, quoniam auctoritas Willelmi ſatis minime foret ad ſententiam, quæ Maronitis opponitur, roborandam, & fortaſſe ipſe quoque Willelmus id agnovit, ea de re provocatum eſt *ad tom.* 2. Annalium Eutychii Alexandrini, qui *pag.* 19. ita ſcripſit: *Fuit tempore Mauritii Imperatoris Romanorum Monachus quidam nomine Maron, qui ajebat, duas eſſe Chriſti Domini noſtri naturas, & unam voluntatem, unam operationem, unamque Perſonam &c. Cumque mortuus eſſet Maron, incolæ urbis Hamath (Apameæ) Monaſterium in Hamath excitarunt, quod Dair Marun, id eſt Cœnobium Maronis appellarunt. Fidemque Maronis profeſſi ſunt.*

§. 9. Negligentiam minime præſetulerunt Scriptores Maronitæ in exponendis, & palam faciendis erroribus, in quos inciderunt Eutychiue Alexandrinus, Willelmus Archiepiſcopus Tyri, aliique eorum Sectatores. Id innoteſcet, ſi legatur Diſſertatio Fauſti Naironis *de origine, nomine, ac religione Maronitarum*, quæque præſtanti eruditione a Dilecto Filio Joſepho Simonio Aſſemano Prælato Noſtro Domeſtico declarata fuere io ſuo *tom.* 1. *Bibliotheca Orientalis pag.* 498., quibus accedit Pagius Gallus ſcriptor in ſua Critica ad Annales Cardinalis Baronii *ad annum Chriſti* 1182.: Atque, ut verum dicamus, quando error unius in Chriſto voluntatis atque operationis exordium habuit, ut omnibus notum eſt, regnante Heraclio; quomodo fieri potuit, ut idem error Mauritii tempore viguerit? qui dici poteſt, quod ait Eutychius, Cœnobium excitatum fuiſſe poſt mortuum illum Maronem, de quo ipſe ſermonem habet, cum duceotis antea annis ædificatum jam deprehendatur, atque dicatum S. Maroni Abbati? quandoquidem ſcribit Procopius Cæſarienſis *lib.* 5. de ædificiis Imperatoris Juſtiniani, ab eo reſtauratum Cœnobium Sancti Maronis; compertumque eſt, e vivis deceſſiſſe Juſtinianum *anno* 565., atque Mauritium mortuum eſſe *anno* 602.

§. 10. Paternam Sedis Apoſtolicæ benevolentiam erga Maroniticam Nationem deſiderari non patiemur. Nos quippè in unum coogeſſimus laudes noſtrorum Prædeceſſorum, atque etiam noſtras conſociavimus in quadam Allocutione Conſiſtoriali edita in Appendice noſtri Bullarii *Tom. II. pag.* 42. * At omiſſo in præſentiarum quocumque partium ſtudio erga Maroniticam Gentem; atque eruditis ejus Nationis ſcriptoribus, qui Romæ etiam verſantur, curâ remiſſâ ab Adverſariorum telis viodicandi perpetuam ſtabilitatem Sanctæ Catholicæ Religionis io ſuis Regionibus, ſi id neceſſitas (quod non credimus) poſtulee, atque Maronitarum originem a S. Abbate Marone propagatam; his, inquam, prætermiſſis, id onum reponimus, quod nempe, etiamſi veritati coonſentanea videantur, quæ narrat Eutychius, aliud inde nequit inferri, niſi duos Abbates Marooes extitiſſe, Sanctum unum, alterum hæreticum; Porrò cum ejuſdem nominis appellatio non evincat, Sanctum fuiſſe hæreticum, aut hæreticum Sanctum, neque etiam cultum exhibitum Sancto, præſtitum etiam, aut præberi hæretico; inde manifeſtè conſequitur, Venerabilem Fratrem Patriarcham Cyrillum auferentem Beato Abbati Maroni Cultum, non ſolum ſoæ auctoritatis limites exceſſiſſe, verum etiam ſe irreligioſum præſtitiſſe adverſus hominem, qui tot jam ſæculis inter Sanctos habitus eſt, ad cujus etiam Cultum publicum promovendum non deſtiteruot Romani Pontifices populos allicere, Indulgentias ſuperiùs commemoratas impertiendo.

§. 11. Paulò ante dictum eſt, quod, etiamſi coocedatur, verum eſſe quod refert Eutychius, aliud exinde non ſequitur, niſi duos Abbates Marones, Sanctum unum, hæreticum alterum extitiſſe. Hæreticus ille erit, de quo ipſe loquitur, quique, ipſo teſte, vixit tempore Mauritii Imperatoris, vita functi, quod indicatum jam eſt, *anno DCII.* At Sanctus ille eſt, qui vixit, Imperium regente Arcadio, qui ab *anno CCCXCV.* uſque ad *annum CCCCVIII.* principatum obtinuit; atque ejus vitam ſcriptis complexus eſt Theodoretus Scriptor coævus non exiguæ auctoritatis. Affirmavimus ejuſdem nominis appellatinnem cauſam non eſſe, cur Sanctus hæreticus exiſtat, aut hæreticus Sanctus, vel cur honor Sancto habitus, traditus hæretico intelligatur; atque hæc propoſitio adeò naturæ lumine perſpicua eſt, ut confirmationibus non egeat. Itaque ſolummodo indicabimus, exemplum confuſioois unius, & alterius Abbatis Maronis unicum & ſingulare nequaquam eſſe, cum duo pariter Raymundi Lullii, duo Johannes Cantii extiterint, de quibus prolixius verba fecimus in noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum*. Ex Raymundis unus martyrii fama prædicatur; at non alter, qui infelicem vitam, ac mortem ſortitus eſt. Uous pariter Johannes Cantius Beati nomine inſignitur, & approbatione Apoſtolicæ Sedis publica gaudet veneratione; alter veluti hæreſi inquinatus execratur. Quamobrem manifeſte apparent irreligioſi conatus Ven. Fratris Patriarchæ Cyrilli, qui ſub ſpecie interdicendi Cultum Maroni hæretico, quem nominat Eutychius, revera ademit Maroni Catholico, de quo mentionem facit Theodoretus; quandoquidem Sancta Sedes in ſuis conceſſionibus unice ſemper iotellexit colere Beatum illum Abbatem Maronem, de quo ſcribit Theodoretus, idemque ut ab aliis coleretur, præſcripſit. Idque liquidò conſtat ex iis, quæ ſuperius a Pontifice Clemente VIII. peracta eſſe commemoravimus. Tuum erit omnia enunciare Congregationi, atque neceſſarias, eaſque opportunas facultates accipere; atque de ejuſdem, noſtroque etiam mandato Litteras dare Ven. Fratri Patriarchæ Cyrillo, ot ea revocet, quæ patravit, neque audeat publica veneratione Beatum Abbatem Maronem privare, nec diſcordias ſerere Græco-Melthitas inter, & Maronitas. Quod ſi conſentaneum judicabitur hanc Epiſtolam, quam tibi dedimus, ad ipſum mittere, ut certior fiat de noſtra voluntate, id præſtare liberum tibi erit: Nos interim Apoſtolicam Benedictionem tibi impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 28. Septembris 1753. Pontificatus Noſtri Anno decimo quarto.

Probatur id ex ipſa temporum collatione.

Afferuntur exempla, quibus non ſemel contigit, ut uno nomine & Sanctus & Hæreticus [illegible]

Nec tamen proinde exorta in cultu exhibendo confuſio.

Turbatus temere S. Maronis cultus reſtitui jubetur.

Dat. Pontific. Anno 14. die 28. Septembris 1753.

Ju-

XXV.

Juriſdictio Congregationia ſuper Bono Regimine Communitatum Ditionis Eccleſiaſticæ tum in Œcooomicis, tum in Judicialibus negotiis & cauſis cognoſcendis, definitur; eidemque cerra methodus in utriſque procedendi præſcribitur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Pontificis ſtudium de publica ſubditorum utilitate, qua adductus Oeconomicam adminiſtrationem Communitatum Status Eccleſiaſtici recognoſcere voluit.

Ac plura ſuper eadicere deliberavit.

GRAVISSIMARUM ſollicitodinum, quibus in ardua Reipublicæ procuratione quotidie afficimur, non aliud ſolatium babemus, quàm quod ſpectataNobis uilitatis publicæ incrementa ſuppeditant, dum Noſtris curis atque laboribus ſubjectorum populorum commoda promovere, ac providis inſtitutis & legibus in perpetuum quoque tempua communire gaudemus. Quo in genere non modicum Nos beneficium contuliſſe putamus omnibus & ſingulis Civitatibus, Terris, & Locis ſub temporali Noſtro & Apoſtolicæ Sedis Dominio cooſtitutis, quum uuper ad œconomicam Communitatum Ditionis Eccleſiaſticæ adminiſtrationem mantis noſtræ oculos intendentes, univerſum ordinem & ſtatum Congregationis Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper Bono earumdem Commoniratum Regimine deputatorum, omnemque agendi rationem, quæ in ea ſervatur, diſtinctè cognoſcere voluimus, indeque oblatam Nobis occaſionem ampleai ſumus oonnulla ſtatuendi & ordinandi, quæ his Noſtris Litteris perpetuæ legis vim habituris edicere & promulgare deliberavimus, quæque in magnum earumdem Communitatum emolumentum, omniumque adeo & ſingulorum Eccleſiæ Romanæ in temporalibus ſubditorum levamen & utilitatem ceſſuta fore certò cooſidimus.

Ordinationes editæ a Clem. VIII. & Congregatio triū Card. ab ipſo inſtituta.

§. 1. Sanè felicis recordationis Prædeceſſor Noſter Clemens Papa VIII., ut ſingularum ejuſdem Ditionis Eccleſiaſticæ Communitatum Bona & redditus eâ, qua decet, fide & cora, utiliter & provide adminiſtrarentur, pravique abuſus tollerentur, qui in publicum & commune damnum irrepſiſſe tunc temporia aguoſcebantur, per ſuam perpetuo valituram Conſtitutionem datam io Monte Quirinali Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingeoteſimo nonageſimo ſecundo, Decimo octavo Kaleodas Septembris, quæ incipit -- *Pro commiſſa*, -- complura ſapienter præſcribit, ab unoſcujuſque Civitatis, Terræ, Oppidi, Caſtri, & Loci Gubernatoribus, Magiſtratibus, & Officialibua obſervaoda, quorum eaecutioni non ſolum ordinarios Apoſtolicæ Sedis Miniſtros, tam in Romana Coria & Urbe, quàm in iiſdem Provinciis & Locis juriſdictionem exercentes, advigilare voluit & mándavit; verùm etiam peculiarem Congregationem trium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ab ipſo deputatorum præcipuo ſtudio inſtare præcepit; Ad quem effectum, per alias ſuas Litteras in forma Brevis die trigeſima ſequentis Menſis Octobris editas, quarum initium eſt -- *Cum per Conſtitutionem* -- iiſdem Cardinalibus nonnullas ſacultates conceſſit, quibus ſuffulti, certas appellationum atque recurſoum Cauſas, necnon Exemptionum ſeu Immunitatum, ac Remiſſionum, ſive Defalcationum, aliaſque hujuſmodi Communitatum & Univerſitatum controverſias activas atque paſſivas, etiam judiciali methodo non ſervata, coguoſcere, ac definire, & ut earumdem credita eaigerentur, expeditiſſima ratiooe providere poſſent; quæ latiùs in dicta præfati Clementis Prædeceſſoris Conſtitutione, & ſubſequutis hujuſmodi Litteris continentur.

Paulus V dictam Congregat quoad Perſonarum numerum & facultates ampliavit.

§. 2. Poſtmodum verò ſimilis memoriæ Prædeceſſor quoque Noſter Paulus Papa V. per ſuas ſub Anoulo Piſcatoris die quarta Junii Anoi Milleſimi ſexcenteſimi quinti editas Litteras, duplicato numero Cardinalium pro dictæ Conſtitutionis executione, rectoque & utili earumdem Communitatum regimine deputatorum, eiſdem conceſſit, ot, pro faciliori negociorum ipſis commiſſorum expeditione, aliquos Prælatos, aut alias Perſonas juriſprudentia præditas, a Romano Pontifice pro tempore approbandas, in eorum Conſultores adhibere, necnoo aliquem ea illis, ſeu alium idoneum eis beneviſum, in eorum Congregationis Secretarium deputate poſſent; Eiſdemque, ut omnes & quaſcumque dictarum Communitatum Cauſas, tam Civiles, quàm Criminales, & Mixtas, per ſe vel alios ab eis ſubdelegandos, audire, diſcutere, & rerminare valerent, ampliſſimas facultates impertitus fuit; Quas tamen deinde per alias ſimiles Litteras datas die vigeſima tertia Novembris Anoi Milleſimi ſexceoteſimi ſeptimi ita declaravit, & intelligi voluit, ut eas ſolummodò, & non alias Cauſas Civiles, Criminales, & Mixtas, tam activè, quam paſſivè ad Communitates & Univerſitates hujuſmodi pertinentes, ut præfertur, audire, diſcutere, & expedire, ac etiam a quibuſvis Judicibus reaſſumere & avocare poſſent, quæ ad redditus & proventus (non tamen maloficiorum) ad illas quomodolibet ſpectantes, aut rationum ſeu computorum redditiones, etiam ratione adminiſtrationis Annonæ ſeu Abundantiæ, & quorumcumque aliorum bonorum earumdem Communitatum & Univerſitatum, quomodncumque & qualitercumque pertinereot; decernens, eos omnibus & ſingulis facultatibus in dictis prioribus Litteris, ut præfertur, illis conceſſis, in hujuſmodi Cauſis atque negociis dumtaxat, & circa ea, uti poſſe & valere, atque irritum & inane quidquid ſecos attentari contingeret. Cæterum quum alias Sanctæ Memoriæ Prædeceſſor quoque Noſter Sixtus Papa V. inter alias Cardinalium Congregationes a ſe inſtitutas, unam etiam pro ſublevandis gravaminibus Status Eccleſiaſtici ereaiſſet, ac deputaſſet, ſatis opportunè factum fuiſſe apparet, ut illius Congregationis munera & facultates recentiori huic Congregationi ſuper bono Regimine Communitatum ejuſdem Status Eccleſiaſtici deputatæ, adjungerentur, & ab ea eaercereotur.

Eidem unita eſt alia Congregatio a Sixto V. instituta pro ſublevandis gravaminibus.

Antiquus Congregationis status immutatus eſt, quoad numerum Cardinalium, & deputationē Præfecti.

§. 3. Verùm primæva hujuſmodi Congregationis forma, labentibus temporibus, non parum immutata eſſe dignoſcitur. Nam & Cardinalium numerum antea definitum, nunc prudenti Romani Pontificis pro tempore eaiſtentis arbitrio, augeri & minui ſæpe contingit: Atque inter eos, quum antea nullus Præfecti nomen & officium obtineret, ſed quæ totius Congregationis nomine expediebantur Litteræ, Edicta, atque Mandata, per Cardinalem olim totius Pontificiæ Ditionis generalem Adminiſtrum, deindè verò per Secretarium Status nuncupatum, ſubſcribi & promulgari ſolerent; nunc unus e Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus ejuſdem Congregationis Præfectus a Romano Pontifice eligitur, & conſtituitur, ex quo felicis recordationis Prædeceſſor pariter Noſter Clemens Papa XI. Pontificatus ſui primordio bonæ memoriæ Joſephum Renatom, dum viveret, ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem

Imperiali nuncupatum illius Præfectum creavit, compluribus ei attributis facultatibus, quas in Schedula die quarta Maii Anni Milleſimi ſeptingenteſimi primi Chirographo ſuo ſubſcripta diſtinctè expreſſit; quaſque deindè ſimilis memoriæ Dominicus etiam dum viveret S. R. E. Cardinalis Riviera nuncupatus, illius in Præfectura hujuſmodi ſucceſſor a piæ recordationis Deceſſore Noſtro Clemente Papa XII. electus, obtinuit, & pariter exercuit. Quare complura dictarum Communitatum & Univerſitatum negocia, præſertim œconomica, quæ primitus ab univerſæ dictorum Cardinalium Congregationis judicio pendebant, nunc ab eodem Cardinale Præfecto expediuntur, nonnulla quidem ipſius peculiari providentia, pleraque verò cum conſilio & ſuffragio Prælatorum eidem Congregationi, ut ſupra innuimus, ex Pauli V. ordinatione, adjunctorum. Hi autem antea pauciores, nunc ad duodenarium numerum aucti, quum Conſultorum munere initio fungerentur, dum Cauſæ atque negocia in ipſa Congregatione diſcutienda, a Cardinalibus ipſis proponebantur, & privativè definiebantur, a multo jam tempore definitivum ſuffragium in omnibus obtinere dignoſcuntur, ipſaſque Cauſas atque negocia, juxta certam inter eos factam Regionum atque Locorum Status Eccleſiaſtici diviſionem, partim ipſi judicant, & expediunt, partim in eadem Congregatione proponunt; unde & *Ponentes* ipſius Congregationis appellantur. Secretarius verò non ea ſolum officia & munera exercet, quæ de ſui natura ſub hujuſmodi denuminatione comprehenduntur, ſed præter alia multa ad œconomicum dictarum Communitatum & Univerſitatum regimen pertinentia, Ordinarii Judicis partes exercet in Cauſis, quæ vel in prima, vel in ſeconda Inſtantia, ad ejuſdem Congregationis judicium deferuntur, ac etiam circa earum curſum atque progreſſum opportunè decernit, & in reliquis omnibus ad ipſam Congregationem ſpectantibus definitivi ſuffragii jus pariter obtinet. Denique ipſa etiam methodus, pro recta bonorum atque redditnum dictarum Commuoitatum adminiſtratione & erogatione, in præfata Clementis VIII. Conſtitutione præſcripta, quum lapſu temporis ad intentum finem aſſequendum non uodequaque ſufficiens comperta fuerit, in aliam ad id magis idoneam & opportunam commutata fuit.

§. 4. Quæ omnia licèt cum magna dictarum Communitatum, atque adeo totius Eccleſiaſtici Status utilitate excogitata fuiſſe, & reipſa exerceri non ambigeremus; quum tamen pleraque ex illis, propterea quod Apoſtolicæ Auctoritatis præſidio munita non eſſent, novis ſubinde mutationibus interverti poſſe proſpiceremus; nonnulla verò, utpote diverſis temporibus, pro rerum & caſuum neceſſitate, in uſum inducta, vel inter ſe minus aptè conſtare, vel cum univerſo Reipublicæ ſiſtemate, & præſtituto Judiciorum ordine, nequaquam congruere cenſeremus; Hinc maxime opportunum judicantes de omnibus ad ipſius Congregationis Cardinalium, ejuſque Præfecti, necnon Officialium, ac Miniſtrorum Officia, juriſdictionem, & auctoritatem, earumque exercitium pertinentibus, prout etiam de fundis atque redditibus illius diſpoſitioni ſubjectis, & de illorum adminiſtratione & erogatione, pleniorem & magis diſtinctam Nobis notitiam comparare; per noſtrum ſpeciale Chirographum die undecima Novembris elapſi Anni Milleſimi ſeptingenteſimi quinquageſimi ſecundi ſubſcriptum. Dilectos Filios Magiſtros Aloyſium Mariam Torregianum Protonotarium Apoſtolicum, alterius Congregationis Cardinalium ſuper Conſultationibus ejuſdem Status Noſtri Eccleſiaſtici Secretarium, & Petrum Paulum de Comitibus Utriuſque Signaturæ Noſtræ Referendarium, ac Secretarium ipſiuſmet Congregationis ſuper Gravaminibus ſublevandis, & Bono Regimine prædicti Status, necnon Alexandrum Belmonte Intimum Cubicularium Noſtrum, de quorum diligentia, experientia, ac zelo, confidendum Nobis eſſe meritò cenſuimus, Apoſtolicos Viſitatores deputavimus, ad hoc ut prædictis rebus omnibus diligenter cognitis atque perſpectis, quæcumque ab ipſis animadverſa fuiſſent, quæque aut perpetua Auctoritatis Noſtræ confirmatione ſtabilienda, aut reſpectivè ad meliorem formam reducenda cenſerent, ad Nos exactè referrent.

Accepta omnium relatione, aliqua ad Communitatum levamen ſtatim exequitur.

Cumque hi injuncto ſibi muneri plene & laudabiliter ſatisfecerint, Noſque omnia per eoſdem Nobis expoſita mature perpenderimus, auditis etiam ſuper his aliis doctrina & rerum uſu præſtantibus Viris, nonnulla primùm, quæ ad prædictarum Communitatum levamen & utilitatem magni momenti eſſe duximus, ſtatim decernere & effectu complere non omiſimus.

Reliqua per præſentes ſtatuere, & decernere intendit.

Nunc autem univerſum ejuſdem Congregationis ſtatum firmare, ac immutabilem agendi rationem in ea perpetuo cuſtodiendam præſcribere volentes, infraſcriptas Leges & Ordinationes præſentium Litterarum tenore ferimus, ſtatuimus, & Apoſtolica Auctoritate ſancimus.

Confirmat hodiernum Statum Congregationis, ejuſque Præfecti, & Officialium munera & emolumenta.

§. 5. Primùm itaque invectam jamdodum, ut præfertur, & nunc actu vigentem ejuſdem Congregationis formam, atque conſtitutionem, auctoritate Noſtra, & earumdem præſentium tenore perpetuò confirmamus & ratam habemus; ut ſcilicet ipſa Congregatio ex competenti Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium numero conſtet, quos Romanus Pontifex pro tempore eidem adſcripſerit, & quorum unus ab ipſo Pontifice ſpecialiter electus & deputatus, Præfecti officium & nomen gerat; Ponentes autem ſint numero duodecim, ex ordine Prælatorum Romanæ Curiæ, non ſecus ac ipſius Congregationis Secretarius, ab eodem Pontifice pro tempore eligendi: Utque hi omnes & ſinguli, tam communiter, quàm diviſim, ea reſpectivè officia & munera exerceant, iiſdemque juribus, facultatibus, honoribus, prærogativis, & emolumentis, quibus ad hunc diem uti, frui, & gaudere conſueverunt, præterquam in iis, quæ præſentium Litterarum tenori, Noſtriſque Decretis atque Declarationibus inferiùs ſubjiciendis adverſari comperta fuerint, in poſterum quoque utantur, fruantur, & gaudeant, perinde ac ſi omnia & ſingula hujuſmodi munera, & jura, aliaque præmiſſa, ex Apoſtolicis Prædeceſſorum Noſtrorum ordinationibus & conceſſionibus obtinuiſſent.

Confirmat omnes ejus facultates & ſtatuta, quæ præſentibus non adverſantur.

Nos enim laudabilibus ejuſdem Congregationis ſtatutis, uſibus, ſtilis, & conſuetudinibus, quæ ipſis præſentibus non adverſentur, Apoſtolicæ confirmationis Noſtræ robur adjicimus; ac etiam illa immutandi, & nova illorum loco faciendi, condendi, & edendi, quæ tamen Apoſtolicis Conſtitutionibus, & præſentium tenori contraria non ſint, quoties pro meliori rerum ordine, & ad propoſitum publicæ utilitatis fructum certiùs aſſequendum, ita expedire in Domino judicatum fuerit, plenam & liberam eidem Congregationi facultatem & auctoritatem tribuimus & impertimur.

Duplex genus rerum ad Congregationem ſpectantium, Oeconomicum, & judiciale.

§. 6. Quoniam verò duplex eſt rerum genus, in quo Congregationis ejuſdem labores, & ſtudia occupantur; unum videlicet, atque præcipuum, quod pertinet ad œconomicum regimen Communitatum & Univerſitatum prædictæ Ditionis Eccleſiaſticæ; alterum verò, quod ſpectat ad judicialem cognitionem atque definitionem Cauſarum cum eodem Oeconomico regimine connexionem habentium; Nos circa utrumque nonnulla opportunè & ex ordine

præ-

Facultates Congregationis particularis, quoad Oeconomica minoris momenti negocia.

præſcribere volentes; Hoc primo laudamus & approbamus, ut quoniam non omnia œconomica dictarum Communitatum negocia tam gravis momenti eſſe ſolent, ut Generalis Congregationis Cardinalium atque Ponentium judicio ſint neceſſariò ſubjicienda, neque id ſemper ſine magno incommodo, ac plurium negociorum hujuſmodi præjudicio, ac dilatione, re ipſa fieri poſſet; idcircò mos ille, qui ab initio currentis ſeculi inductus fuiſſe dignoſcitur, in poſterum quoque retineatur, ut ſingulis Hebdomadis, quibus Generalis Congregatio prædicta in Palatio Pontifitificio non adunatur, Congregatio Particularis a Prælatis Ponentibus & Secretario habeatur coram ſolo Cardinali Præfecto, ſeu alio illius vices pro tempore obeunte; in eaque omnia & ſingula mere œconomica dictarum Communitatum negocia tunc pendentia, (quæ tamen non ſint de majoribus, quorum cognitionem & reſolutionem prædictæ Congregationi Generali privativè, ut infra, reſervatam eſſe volumus, & decernimus,) a ſingulis reſpectivè Ponentibus referantur, exquiſitiſque omnium intereſſentium ſententiis atque ſuffragiis, diſcutiantur, &, prout major illorum pars judicaverit, reſolvantur & expediantur. Nos enim hujuſmodi reſolutiones atque Decreta, quæ circa præmiſſa a Cardinali Præfecto, ſeu alio illius vices obeunte, de hujuſmodi Particularis Congregationis Voto, expedientur, eamdem vim & auctoritatem habere, iiſque perinde obtemperandum fore ſtatuimus, ac ſi in Congregatione Generali captæ & eſformatæ, ſeu condita & edita fuiſſent.

Methodus in eadem ſervanda.

Facultates Cardinalis Præfecti in caſibus urgentibus, ſalva auctoritate Congr. Gen.

Quin etiam eidem Cardinali Præfecto, in occurrentibus caſibus, qui præſenti indigeant providentia, ſi periculum in mora ſubeſſe dignoſcatur, ut ipſe, (reſervata eidem Congregationi, juxta negocii naturam, ipſius cognitione & definitione) interim auditis ipſius Congregationis Secretario, necnon Ponente illius Civitatis, ſeu Loci, ad quem res pertinet, opportunas quaſcumque ordinationes & providentias, per eumdem Ponentem, aut Secretarium deinde in proxima Generali Congregatione referendas, ejuſdem Congregationis nomine interponere poſſit & valeat, liberam facultatem competere volumus & ſtatuimus.

Cæteragraviora negocia Generalis Congregat. cognitioni reſervantur, cum approbatione Pontif. expedienda.

§. 7. Graviora autem negocia ad œconomicum regimen dictarum Communitatum & Univerſitatum ſpectantia, quæ dictæ Generalis Congregationis examini & judicio privative reſervanda judicavimus, ea primum eſſe & cenſeri decernimus, ſuper quibus Generalia quæcumque Decreta, Edicta, & Ordinationes, in Univerſa Ditione Eccleſiaſtica, ſeu in aliqua ex ipſius Ditionis Provinciis vim habitura, condere & promulgare opportunum pro tempore viſum fuerit. Quorum videlicet publicationi & executioni quum Noſtra & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis auctoritas accedere neceſſariò debeat, Nos tunc aſſenſum Noſtrum opportunè præbebimus, quum in prædicta Generali Congregatione rem omnem mature diſcuſſam, & Cardinalium ſimul, ac Prælatorum ſententiis comprobatam fuiſſe intelligemus.

Et maxime, quæ pertinent ad exactam Tabellarum confectionem & tranſmiſſionem.

§. 8. Porro hujuſmodi Generalium Ordinationum, & Decretorum objectum illud præ cæteris, ad rectam Communitatum, earumque reddituum adminiſtrationem, graviſſimum haberi volumus, & enixe commendamus, quod pertinet ad rationes dati & accepti, *Tabellas* vulgò nuncupatas, ab earumdem Communitatum Officialibus & Miniſtris exactiſſimè conficiendas, & ſtatis temporibus inviolabiliter ad Urbem tranſmittendas, ejuſdemque Congregationis examini ſubjiciendas; ne ſcilicet aliquibus ex iis Communitatibus, quæ dictæ Congregationi ſubjectæ ſunt, liberum ſit ab hujuſmodi tranſmiſſione ſe eximere, eamve ultra præfinitum tempus indebitè differre; neve earum Adminiſtratores ullo modo valeant exactas proventuum atque reddituum ſummas minores vero deſcribere, aut falſas, ſeu majores, quàm revera fuerint, expenſas in dati Tabulas referre. Quam quidem in rem ipſa Congregatio opportunè viderit, quid præſcribendum generaliter ſit, & quæ documenta & probationes, pro dignoſcenda vera reddituum & expenſarum quantitate, aut ſingularum Provinciarum, Civitatum, Locorumque Rectoribus exhibenda, aut ad Urbem ipſam cenſeat tranſmittenda.

Necnon ſuperexcantium pecuniarum erogationem.

§. 9. Hujus autem diligentiæ fructus præcipuus is erit, ut comparatis inter ſe reddituum & expenſarum verioribus ſummis, quidquid apparebit in ſingularum Communitatum & Univerſitatum ærario ſupereſſe debere, ab Exactorum, ſeu Depoſitariorum manibus ſine mora recuperatum, & in aliquo Monte Pietatis, ad ipſius Congregationis diſpoſitionem, (excepta congrua ſumma pro minoribus occurrentibus expenſis in earumdem Communitatum & Univerſitatum uſus relinqui ſolita) integrè depoſitum, vel in extinctionem æris alieni ab iiſdem Communitatibus antea contracti, vel aliàs in earumdem Communitatum utilitatem, aut levamen, ſub ejuſdem Congregationis directione, providè erogetur.

Extraordinariæ expenſæ abſque licentia Congreg. Generalis non fiant.

Neque enim illas extraordinarias expenſas, præſertim graviores, ut puta Viarum, Aquæductuum, Pontium, aliorumque publicorum Ædificiorum, & generaliter eas, pro quibus explendis novum debitum contrahendum, aut aliquod impoſitionis, ſeu collectæ genus inſtituendum, vel vetus augendum fuerit, ſine prævio ejuſdem Congregationis Generalis examine & permiſſu, a prædictis Communitatibus & Univerſitatibus ſuſcipi, fierique poſſe, volumus & decernimus.

Hæc autem Communitatum levamini provide intendat.

Ubi autem nec æs alienum diſſolvendum adſit, nec utile aliquod, aut neceſſarium opus publico ſumptu conficiendum proponatur, ejuſdem Congregationis officium erit, ex laudati etiam Sixti V. Prædeceſſoris mente, ſublatis opportunè collectis, oneribus, & gravaminibus, quibus hujuſmodi Univerſitatum Homines diverſis rationibus ad contribuendas in publicum pecunias adiguntur, earumdem Communitatum levamini, & Populorum felicitati conſulere. Qua in re hunc maximè ordinem ſervari æquum erit, ut quæ onera in exactione plus incommodi ſecum afferunt, aut exacta in cauſas minus utiles expenduntur, ea primum omnium aboleantur, aut minuantur. Et quidem peculiari ſtudio eidem Congregationi Generali hanc curam injungimus, ut ubicumque, & quamprimùm id fieri poterit, gravamina illa de medio tollantur, quæ internum externumque commercium per Provincias, & Loca Ditionis Noſtræ Eccleſiaſticæ quoquo modo præpediunt, aut difficilem reddunt; pedagia nimirum, portoria, aliaque impoſitionum genera, quæ in tranſito, ingreſſu, aut egreſſu mercium hic illic exiguntur; quibus dum ſingulæ Communitates, earumque Homines, invicem prægravantur, univerſi demum Status Eccleſiaſtici robur, neceſſario commercio languente, ſenſim interire neceſſe eſt.

Terrarum culturam Artes, & Opificia promoveat.

Neque minori ſtudio eam partem œconomici regiminis dicta Congregatio commendatam ſibi eſſe noverit, quæ ſpectat ad tuendam, augendamque Terrarum culturam, & ad Artes, & Opificia in opportunis Regionibus & Locis excitanda, tuenda, atque amplificanda; ut omnium rerum, quæ ad vitæ ſuſtentationem, & commodum, cultumque pertinent, neceſſaria copia ſuppetat in ipſo Ditionis Eccleſiaſticæ ſinu, cujus Terrarum ubertas, & Incolarum frequentia, Divinæ largitatis munere, perſpicua eſt, & propè ſingularis: quæ ſanè ex rectè inſtituta publicorum onerum

impoſitione, & diſtributione, plurimum incrementi capere poſſe non ambigitur.

§. 10. Quoties autem unius aut plurium Communitatum res poſtulare videantur, ut Prælatus aliquis, ſeu alia idonea perſona, ad illius, earumve viſitationem peragendam mittatur; hujuſmodi Viſitatoris deputatio, dictæ Congregationis Generalis arbitrio, ejuſque ſpeciali Decreto fieri debebit; nec alia eidem Viſitatori auctoritas tribuenda erit, quàm ut ſtatum œconomicum hujuſmodi Communitatum diligenter ſcrutetur, & quidquid circa ipſa cognoverit, & animadverſione dignum cenſuerit, ſcripto adnotatum, & apte digeſtum, ad ipſam Congregationem referat; Hæc autem, omnibus maturè perpenſis, opportunas quaſque reſolutiones capiet, eaque Decreta edet, quæ ad earumdem Communitatum levamen, & utilitatem, ſeu ad œconomici illarum Regiminis reformationem, magis expedire in Domino judicabit.

§. 11. Denique quidquid majoris momenti, ad providam, rectamque dictarum Communitatum & Univerſitatum, earumque bonorum adminiſtrationem, ſtatuendum pro tempore occurret, omniaque negocia œconomica, quæ juxta communem prudentum æſtimationem, inter graviora recenſeri poſſunt; ejuſdem Congregationis Generalis judicio & auctoritati ſubjicimus & privative reſervamus.

§. 12. Quæ quoniam præcipua Prælatorum Ponentium opera ac diligentia præparari, & explanari debebunt, ut jam de horum officiis muneribuſque agamus, hoc primùm volumus atque ſtatuimus, ut ſublata præſenti, quæ inter ipſos obtinet, Provinciarum, Civitatum, atque Locorum diviſione, nova partitio fiat omnium Ditionis Eccleſiaſticæ Communitatum & Univerſitatum eidem Congregationi ſubjectarum, in duodecim portiones, quarum unaquæque conterminas Civitates & Communitates contineat unius ejuſdemque Regionis, ſeu Tractus prædictæ Ditionis, ſervatâ, quantum fieri poterit, civili Provinciarum diviſione, & congrua inter ipſas portiones æqualitate; ſingulæ autem portiones hujuſmodi ſingulis Ponentibus aſſignentur, ut unuſquiſque eorum circa œconomica negocia Civitatum, Terrarum, atque Locorum in deſignata ſibi Provincia ſeu Portione exiſtentium peculiariter occupetur, non ſolum prout hactenus ab ipſis Ponentibus fieri conſuevit, ſed etiam in aliis rebus, quæ Nos per præſentes iiſdem committimus & demandamus.

§. 13. Volumus nimirum, ut ſingularum Communitatum Tabellæ, quarum omnium reviſionis onus hucuſque a ſolo prædictæ Congregationis Secretario, una cum ejuſdem Ratiocinatore ſuſtinebatur, in poſterum ab eo Ponente, unà cum Ratiocinatore hujuſmodi, revideantur & examinentur, in cujus reſpectivè Diſtrictu, ſeu Ponentia, aut Diviſione, Communitates ipſæ continebuntur; ita videlicet, ut quæcumque ab ipſis notatu digna obſervabuntur, quæque Decreta ſuper ipſis efformanda judicabunt, omnia referant ad Congregationem particularem, cujus erit rem totam communi ſuffragio definire, aut, juxta negocii gravitatem, ad Congregationis Generalis judicium deferre. Ut autem ab omnibus & ſingulis Communitatibus Tabellæ hujuſmodi debitis temporibus tranſmittantur, utque Decreta ſuper ipſis condita, aliaque per dictam Congregationem edita & promulgata, debitæ executioni demandentur, in eorumdem Ponentium cura & diligentia præcipuè poſitum erit; quibus idcircò injungimus, ut frequentibus Litteris ad Civitatum & Locorum Rectores & Magiſtratus, ubi opus fuerit, conſcriptis, de prædictis omnibus certiores fieri curent, & ſiquæ Communitates in Tabellarum tranſmiſſione contumaciter moroſæ fuerint, ſiquæ impedimenta generalium Legum obſervationi, aut peculiarium Decretorum implemento alicubi obſtare, & præſertim ſi Locorum Dominos, ſeu Barones, ab onerum Cameralium, aliorumque ipſis incumbentium ſolutione indebitè ſe eximere compererint, hæc omnia, etiam nemine recurrente, & ex officio, ad ejuſdem Congregationis Particularis notitiam perferre, vel ei in memoriam revocare non omittant: Præterea eidem perpendendum exponant ſtatum œconomicum earum Communitatum, quæ vel ære alieno, vel annuis diſpendiis ultra vires premuntur, vel redditibus & proventibus ſupra expenſarum neceſſitatem abundant, ut illarum reſpectivè levamini, aut majori utilitati opportunè provideri valeat. Cum autem definitivæ reſolutiones quoad complura ex hujuſmodi negociis, in Generali demum Congregatione, ut ſupra ſtatuimus, capiendæ ſint, hinc maximè opportunum cenſemus, ut ſinguli Ponentes prædicti, audita ſuper negociis a ſe propoſitis dictæ Congregationis Particularis ſententia, eamdem in ſcriptis redigant, & ad Cardinales in proxima Generali Congregatione ſuffragium laturos, pro eorum animi inſtructione, tempeſtivè tranſmittant: Super quorum omnium implemento Nos Cardinali pro tempore ejuſdem Congregationis Præfecto diligenter advigilandum injungimus, & expreſſè demandamus.

Ceterorum redituum cura & adminiſtratio confirmatur Card Præfecto, qui eos in deſtinatos uſus eroget.

§. 14. Cæterùm quum nonnulli redditus, ac proventus, ex diverſis Romanorum Pontificum conceſſionibus, ejuſdem Congregationis adminiſtrationi commiſſi fuerint, iidemque, prout etiam Capitalia quædam ex ipſis comparata, eorumque fructus, ſub prædicti Cardinalis Præfecti directione, partim in emolumenta Officialium & Miniſtrorum ipſius Congregationis pro omnium Communitatum utilitate laborantium, nec non eorum, qui ſingularum Civitatum, Terrarum, atque Locorum *Agentes*, ſeu negociorum Geſtores appellantur, partim in earumdem Communitatum levamen & commoda, diligenter & provide impendi conſueverint: Nos eidem Cardinali Præfecto eamdem curam, & directionis auctoritatem confirmamus: Decernentes, hujuſmodi ſummas in eas tantummodo cauſas erogari debere, pro quibus in primæva earum conſtitutione & aſſignatione deſtinatæ fuerunt; niſi aliter a Nobis, & Succeſſoribus Noſtris diſpoſitum, & in ſingulis occurrentibus caſibus per ſpecialia Chirographa demandatum fuerit; Officia verò dictorum Agentium, ſeu negociorum Geſtorum, quum primum illa, per ea nunc obtinentium ceſſum, aut deceſſum, vacare contigerit, a ſingulis reſpectivè Civitatibus, & Communitatibus, cum iiſdem tamen emolumentis, & non aliis, in perſonas ſibi beneviſas conferenda eſſe; Ac demum Taxam ſuper Communitatibus intra diſtrictum Urbis conſiſtentibus impoſitam, pro Satellitum, ſeu *Birrariorum*, ut vocant *utenſilis*, ad eam iterum quantitatem, prævio ſæpedictæ Congregationis Generalis examine, reducendam eſſe, quæ ſummam in id annuatim erogari ſolitam magnopere non excedat.

Agentes Communitatum earum arbitrio in poſterum eligantur.

Reductio fit Taxæ pro utenſilibus Satellitum ſuper Communitatibus Diſtrictus Urbis impoſitæ.

De judiciaria Congregationis poteſtate.

Ea limitatur ad Cauſas in Conſtitutionibus Apoſtolicis expreſſas.

§. 15. Reliquum eſt, ut ad judiciariam poteſtatem ejuſdem Congregationis, & ad illius exercendæ methodum, oculos convertamus. Quum enim hujuſmodi auctoritas certis limitibus circumſcripta, jam uſque ab initio per dictum Paulum V. Prædeceſſorem, ut ſuperius etiam innuimus, eidem tributa fuerit, & conſtans ſequentium Pontificum mens fuiſſe dignoſcatur, ut præſtituti limites hujuſmodi ab illa, ſeu a Judicibus ab ea deputatis, minimè tranſcenderentur, ut ex Decretis & Reformationibus per felicis recordationis Prædeceſſores noſtros Innocentium XI., & Innocentium XII.,

&

& per Nos ipſos editis apertè conſtat; nihilominus ſæpe eveniſſe accepimus, ut vel de conſenſu partium, vel ob prætenſam cauſarum connexionem, aliiſve de cauſis, ipſa Congregatio, ejuſque Cardinalis Præfectus, ac Secretarius, aliique Prælati Ponentes, & Judices ſubdelegati, in controverſiis illius pertinentiam & auctoritatem excedentibus, manus appoſuerint, & in ipſis judicialiter, etiam ad ſententiam, ejuſque executionem proceſſerint. Quod quum in recti ordinis & conſtituti Curiæ Noſtræ ſiſtematis perturbationem vergere dognoſcatur, Nos dicta auctoritate Apoſtolica, & earumdem præſentium tenore, prædictas Pauli V., & Innocentii XI., ac Innocentii XII. Prædeceſſorum, Noſtraſque Conſtitutiones & Reformationes iterum confirmantes & innovantes, eidem Congregationi, ejuſque Præfecto, ac Secretario, & Ponentibus, aliiſque Judicibus, ſi qui ſint, ex illius delegatione jus quandocumque & ubicumque dicentibus, diſtricte inhibemus, ne ullas alias cauſas civiles, criminales, aut mixtas, præter eas, quæ in dictis Conſtitutionibus & Reformationibus, ejuſdem Congregationis cognitioni & judicio relinquuntur, quæque diſtinctius præſentibus noſtris Literis mox exprimentur, in prima, aut in qualibet ulteriori inſtantia cognoſcendas aſſumere, ſeu in ipſis judicialiter quomodocumque procedere; etiam de conſenſu partium expreſſo aut tacito, aut prorogatæ juriſdictionis obtentu, ſive ex eo, quod in ipſis agatur de intereſſe dictarum Communitatum activo, aut paſſivo, vel quod arctam connexionem habeant cum aliis cauſis coram ipſa Congregatione, ejuſque Præfecto, aliiſque Judicibus, legitimè introductis, & actu pendentibus; multòque minus ſuper earum pertinentia decernere, ullatenus præſumant; Nos enim ex nunc nullum, irritum, & inane decernimus, quidquid in poſterum in hujuſmodi cauſis, contra præſentis Decreti Noſtri tenorem, per illam & illos actum, geſtum, decretum, ac definitum, ſeu mandatum, & executum fuerit. Quocirca omnes & ſingulas hujuſmodi cauſas ſub aliquo capite ex inferius exprimendis non comprehenſas, ſi quæ actu coram dicta Congregatione, ejuſque Secretario, aut aliquo ex Ponentibus, aliiſve Judicibus ab eadem delegatis, etiam de conſenſu partium, ut ſupra, introductæ ſint, & pendere dignoſcantur, quocumque in ſtatu aut terminis (quos hic pro ſatis expreſſis haberi volumus) reperiantur, iiſdem auctoritate & tenore, ab illa & illis avocamus, eaſque Judicibus competentibus reſpective in iiſdem ſtatu & terminis, cognoſcendas, fineque debito terminandas committimus & delegamus.

Cum avocatione aliarum, & remiſſione ad Judices competentes.

Enumerantur genera Cauſarum ad ipſius Congregationis judicium ſpectantium.

§. 16. Cauſæ autem, quas dictæ Congregationi, ac reſpectivè illius Præfecto, ac Secretario, & Ponentibus, aliiſque Judicibus, ejuſdem auctoritate, aut nomine, diverſimode, ut infra, cognoſcendas, definiendaſque aſſignamus, ſunt quæ ſequuntur, videlicet.

I. Cauſæ ſuper exactionibus onerum Cameralium & Communitativorum in Tabella deſcriptorum.

§. 17. Primo: Illæ, in quibus pro parte quarumvis Communitatum & Univerſitatum eidem Congregationi ſubjectarum, aut Conductorum, & Appaltatorum ab ipſis cauſam habentium, agitur pro ſolutione onerum Cameralium, aut illorum, quæ Communitativa appellantur, in Tabella deſcriptorum, adverſus eorum debitores quoſcumque. Et quoniam ad eos arctandos, & ad proventus hujuſmodi pro parte dictarum Communitatum promptè exigendos, præfatus Clemens VIII. Prædeceſſor eidem Congregationi facultatem indulſit procedendi *Manu Regia;* Nos eamdem facultatem ipſi præſentium tenore confirmantes, volumus & præcipimus, quæcumque Mandata ſub hujuſmodi formula ab eadem Congregatione pro dictorum onerum ſolutionibus expediuntur, ſine ulla tergiverſatione, & gratis omninò, a competentibus Judicibus localibus ſubſcribenda eſſe: nimirum a Judice Eccleſiaſtico, ſi contra Eccleſiaſticas perſonas, aut Loca Pia agatur; a Laico autem, ſi contra Laicos conceſſa fuerint; & ad eorumdem executionem procedi debere, non obſtante quacumque inhibitione, cujuſvis Judicis, aut Tribunalis, etiam ipſiuſmet Congregationis Boni Regiminis, ejuſve Præfecti, aut Secretarii, niſi ſignata fuerit manu noſtra, ſeu pro tempore exiſtentis Summi Pontificis, ejuſve Auditoris; eidem verò Congregationi, illiuſque Præfecto, aut Secretario dumtaxat licitum fore, hujuſmodi Debitorum recurſus, aut appellationes in devolutivo admittere, poſtquam ab iis reipſa ſolutum fuerit totum id, pro cujus exactione mandatum Manus Regiæ expeditum fuit; decernentes, ſolam Pignorum oblationem, aut captionem, ad hunc effectum minimè ſuffragari.

De conceſſione *Manus Regiæ*, ejuſque prompta executione.

Quando allegata exemptionis privilegia executionem ſuſpendere valeant.

§. 18. Quod ſi debitor aliquis Privilegium alleget exemptionis, quo ſe contendat ab alicujus oneris ſolutione immunem eſſe debere; tunc, ſi Communitas in quaſi poſſeſſione reperiatur exigendi onus illud ab hujuſmodi prætenſis Privilegiatis, nihil obſtare volumus, quo minus ſupradicta ratione adverſus eos procedatur ad executionem Manus Regiæ, quacumque inhibitione, appellatione, aut recurſu poſtpoſitis; & reſervata dumtaxat prætenſi Privilegii verificatione, ejuſque relevantiæ diſcuſſione, ad ſuum congruum Judicium Petitorium; quod quidem in prima inſtantia coram dictæ Congregationis Secretario, in gradu autem appellationis coram ipſa plena Congregatione, juxta privativam facultatem ſuper his judicandi, per dictos Clementem VIII., & Paulum V. ipſi tributam, fieri debere decernimus. Si autem exigendi conſuetudo & quaſi poſſeſſio Communitati non aſſiſtat, tunc adverſus allegantem Exemptionis Privilegium nequaquam procedi volumus Manu Regia; ſed ante omnia de Privilegii ſubſiſtentia & viribus coram Secretario dictæ Congregationis, ac etiam ſubinde, quatenus appellatum fuerit, coram eadem Congregatione Generali, ſervatis ſervandis, judicandum & pronunciandum fore decernimus. Et hæc eadem ſervari volumus, quoties ſuper ſolutionibus hujuſmodi onerum in Tabella deſcriptorum, inter Communitatem Loci Feudalis, & Dominum, ſeu Baronem ipſius Loci, controverſia aliqua oriatur.

II. Cauſæ ſuper exactionibus proventuum Communitat. in Tabella etiam deſcript.

§. 19. II. Illas quoque Cauſas ad prædictam Congregationem, ejuſque Præfectum, Secretarium, alioſque Judices ab ea deputandos ſpectare decernimus, in quibus ex parte earumdem Communitatum, & Univerſitatum, ſeu Conductorum, & Appaltatorum ab illis jura ſua deſumentium, agitur adverſus Debitores Canonum, Livellorum, ſeu fructuum, Cenſuum, aut Penſionum Domorum, aliorumve Prædiorum Urbanorum, aut Ruſticorum, ac cæterarum omnium reſponſionum, & præſtationum in ſupra dicta Tabella deſcriptarum; contra quos pariter, quatenus Communitas in hujuſmodi proventuum exigendorum poſſeſſione, ſeu quaſi, eſſe dignoſcatur, expedienda erit manus Regia, eaque ſubſcribenda, & exequenda, prout ſupra; non obſtantibus quorumvis Judicum, & Tribunalium, etiam ipſius Congregationis, ſeu illius Præfecti, aut Secretarii, inhibitionibus, præter præter ſignatas a Nobis & Succeſſoribus Noſtris, ſeu Noſtro, & illorum Auditore pro tempore exiſtente; Recurſus autem & Appellationes in devolutivo dumtaxat, poſt expletam

In his etiam proceditur *Manu Regia*, appellatione remota, quando Communitas eſſet in quaſi poſſeſſione exigendi.

ſolutionem, admitti poterunt. At ubi ſuperioris temporis poſſeſſio Communitati non ſuffragetur, tunc, ſuſpenſa Manus Regiæ expeditione & executione, petitio Communitatis, ejuſque Appaltatoris in prima inſtantia coram Judice Locali proponenda, & in gradu Appellationis dumtaxat ad præfatam Congregationem, ut inferius declarabimus, deferenda erit. Neque enim congruum reputamus, aut dicti Clementis VIII. Litteris & menti conſentaneum, ut pro hujuſmodi cauſis, & levioribus ut plurimum pecuniarum ſummis, ad Urbis Tribunalia in prima Inſtantia recurrere debeant univerſæ Ditionis Eccleſiaſticæ Communitates: Quæ tamen ſi a Judicibus Localibus hujuſmodi Cauſarum expeditionem intra ſex menſium ſpatium obtinere nequiverint, tunc dictæ Congregationis officium & actoritatem rectè implorabunt; dictique Præfectus, & Secretarius hujuſmodi Cauſas coram præfatis Judicibus pendentes etiam in prima inſtantia reaſſumere, & ad ſe avocatas cogooſcere ac definire liberè poterunt.

§. 20. Qnæ tamen ita in hoc ſecundo Cauſarum genere procedere volumus, & intelligenda eſſe declaramus, quatenus Communitas in Judicio executivo agat adverſus Perſooam & bona ipſius Debitoris, qui ad controverſæ præſtationis ſolutionem propriè tenetur; non autem contra Tertium per ſe non obligatum, quique ante executionem Manus Regiæ, aut in actu ipſius executionis, Inhibitionem aliquam dotalem præſentet, aut ſatis notam alleget *Cautbelam Angeli* nuncupatam; Si quidem in his caſibus, pro eo quod pertinet ad Bona, ſuper quibus intentata erat executio, Judicium Cauſæ non ad Congregationem Boni Regiminis ſpectabit, ſed ad Judicem Inhibitionis, apud quem ſcilicet pro parte Communitatis inſtandum erit pro ipſius Inhibitionis moderatione; quemadmodum aliàs de anno milleſimo ſeptingenteſimo decimo octavo per Epiſtolam Encyclicam ejuſdem Congregationis declaratum fuit.

§. 21. III. Illud etiam Cauſarum genus ad ſæpedictæ Congregationis judicium ſpectare decernimus, quod circa naturam onerum unicuique Communitati ſolvendorum non rarò agitari contingit; an ſcilicet Cameralia, an verò Communitativa, ſeu mixta, ſint, & cenſeri debeant. Quas quidem Cauſas, utpote graviores, & de ſui natura minimè executivas, coram Secretario dictæ Congregationis in prima Inſtantia, deinde vero in gradu appellationis apud plenam Congregationem diſceptandas, ac definiendas fore ſtatuimus.

§. 22. IV. Quæcumque Lites, & Controverſiæ inter dictarum Communitatum & Univerſitatum Homines exoriantur ſuper electionibus & deputationibus Camerariorum, ſive Exactorum, aut Depoſitariorum, aliorumque Adminiſtratorum pecuniæ publicæ, ſeu rei Frumentariæ, vel Olei, aut aliorum generum, quæ pro Populi victu, & ſuſtentatione, aliiſque neceſſitatibus, publico ſumptu comparari contingat; Item illæ, quæ in redditionibus rationum hujuſmodi Adminiſtratorum exſurgere poſſunt, ſeu quum adverſus eos agitur pro reſiduis ab eorum manibus recuperandis; Hæ omnes, tamquam gravioris momenti, ad Secretarii prædictæ Congregationis Judicium in prima Inſtantia pertinebunt, in ulterioribus autem, ad plenam ipſam Congregationem. Quæ etiam criminaliter procedere poteſt adverſus præfatos Adminiſtratores, quatenus de dolo, aut fraude, vel falſitate, ſufficientibus indiciis concurrentibus, arguantur.

§. 23. V. Denique ad eumdem Secretarium in prima Inſtantia, & reſpectivè ad plenam Congregationem in gradu appellationis, privativè deferri debebunt Cauſæ & Lites ſuper Locationibus Bonorum, atque Proventuum dictarum Communitatum, quicumque in præfata Tabella deſcripti habentur, inter Communitates Locatrices ex una, & Conductores, ſeu Appaltatores ex altera partibus, ſeu inter plures Oblatores, aut Conductores hinc inde, pro tempore vertentes; Prout etiam controverſiæ ſuper prætenſis conventarum reſponſionum atque Penſionum remiſſionibus, & defalcationibus, ab iiſdem Conductoribus, & Appaltatoribus promotæ, & promovendæ; eâ tamen ſervatâ lege, ut nulla exceptio defalcationis ex quolibet etiam privilegiato capite prætenſæ, iis ſuffragetur, ad effectum retardandi ſolutionem integræ conventæ ſummæ, & executionem Manus Regiæ, per quam ad hujuſmodi ſolutionem ante omnia compelli debebunt, juxta id, quod in citata Clementis VIII. Conſtitutiono præſcriptum legitur.

Cum earum dependentiis.

§. 24. Has & non alias Cauſas, Lites, & Controverſiaa dum a prædicta Congregatione Boni Regiminis, ac reſpectivè ab illius Præfecto, Secretario, Ponentibus, aliiſque ab ea deputatis, judicialiter cognoſcendas, definiendaſque decernimus; ordinem quoque ac methodum in iis procedendi opportunè ſtatuamus, oportet. Quoties itaque Cauſa aliqua a Judice Locali, per expeditionem & executionem Manus Regiæ, juxta præmiſſa, expedita fuerit, ac Debitor, poſt expletam ſolutionem, ut præfertur, reclamaverit, liberum ei erit ad præfati Secretarii judicium in devolutivo provocare. Qui ſi Judicatum de partibus ſententiâ ſuâ confirmaverit, idemque Debitor novam Commiſſionem a Congregatione Generali impetrare cupiat, non aliter audiendus erit, quàm ſi a Cardinali Præfecto ſuperſeſſoriam obtinuerit ad effectum adeundi plenam ipſam Congregationem. Hæc autem, quatenus Commiſſionem ſignandam exiſtimet, eam dirigere debebit alicui ex Ponentibus, at ſemper cum clauſula: *Parito judicato.* Si verò prædictus Secretarius in devolutivo pronuncians, Judicatum de partibus revocet, Communitas autem a poſteriori hujuſmodi ſententia appellationem interponat; tunc abſque ulla ſuperſeſſoriæ conceſſione, Cauſa ipſa principalis, per eum Ponentem, ad quem juxta diviſionem ſuperiùs præſcriptam pertinebit, in plena Congregatione proponenda erit; & quidquid per hanc ſuper illius meritis judicatum fuerit, id pro finali definitione habendum, ſervandum, & exequendum erit; abſque eo quod ulterior ulla appellatio, aut Cauſæ reviſio, etiam in gradu reſtitutionis in integrum, admitti valeat.

Præſcribitur ordo & methodus in hujuſmodi Cauſarum cauſa [illegible].

§. 25. In iis autem Cauſis, quas ſupra diximus coram eodem Secretario in prima Inſtantia agitandas eſſe, ſi, poſtquam ab eo pronunciatum fuerit, aliqua ex Partibus appellationem interponendam duxerit, ſuperſeſſoriam prius obtinere debebit a Cardinali Præfecto, ut plenam Congregationem adire poſſit; in qua non quidem de ipſa appellatione admittenda, aut rejicienda, ſeu de Commiſſione ſignanda, agendum erit, ſed ſuper Cauſæ meritis finaliter judicandum, ſublatâ quacumque ulteriori appellatione, ſeu Cauſæ hujuſmodi reviſione, etiam in gradu reſtitutionis in integrum; Expedit enim in hujus generis Cauſis, quæ ad œconomicum regimen pertinent, breviſſimum, quoad fieri poterit, litibus, & controverſiis terminum præſtituere.

§. 26. Ne autem hujuſmodi Lites & Controverſiæ, ſive activè, ſive paſſive, a Communitatibus, & Univerſitatibus temerè ſuſci-

Quomodo concedenda ſit Communitatibus licentia ſuſtinendi & movendi lites.

piantur,

piantur, aut cum earum inutili diſpendio ſuſtineantur, Nos ſæpedicto Cardinali Præfecto, ſeu alteri Cardinali illius vices pro tempore obeunti, committimus & mandamus, ut nullas lites hujuſmodi inter quamcumque Communitatem, ſeu Univerſitatem ex una, & alias Communitates, ſive Univerſitates, aut Hominum cœtus, privataſque perſonas, ex altera partibus, in quolibet Tribunali motas, atque movendas, publico ſumptu agitari permittat, ſine expreſſa licentia ſua in ſcriptis concedenda; quam quidem ipſe, pro ſuo prudenti arbitrio, ac de conſilio Secretarii, & Ponentis reſpective, concedet quoad primam Inſtantiam, ac etiam quoad ulteriores, ubi Communitas in prima, vel in proximè ſuperiori Inſtantia, favorabilem ſententiam, ſeu reſolutionem obtinuerit: At ſi Communitas in prima, multoque magis, ſi etiam coram Judice ſecundæ Inſtantiæ, Cauſa ceciderit, tunc eidem, ut litem in gradu ulterioris appellationis proſequi valeat, non aliter licentiam impertiri debebit, quàm facta per Homines ejuſdem Communitatis ſolemni obligatione, per quam ipſi, *uti ſinguli, & in ſolidum*, ad litis hujuſmodi expenſas, & ad relevandam Communitatem ab omni damno in caſu contrariæ ſortis, ſe validè obſtringant.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

§. 27. Denique præſentes Litteras, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quod quilibet in præmiſſis, ſeu in eorum aliquo jus, vel intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes, etiam ſpecifica & individua mentione, & expreſſione digni, eiſdem non conſenſerint, aut ex alia quantumvis juridica, & privilegiata cauſa, colore, prætextu, & capite, nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel intereſſe habentium conſenſus, alioque quolibet, etiam quantumvis magno, ac formali, & ſubſtantiali defectu, notari, impugnari, infringi, in controverſiam revocari, ad terminos juris reduci, ſeu adverſus illas aperitionis oris, reſtitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari nullatenus poſſe; ſed ſemper, & perpetuo validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri, & obtinere debere, & ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, inviolabiliter obſervari decernimus.

Aliter judicari prohibetur.

§. 28. Sicque, & non aliter per eamdem Congregationem, ejuſque Præfectum, ac Ponentes, & Secretarium, alioſque Judices Ordinarios, & Delegatos, quavis auctoritate, præeminentia, aut poteſtate fungentes & functuros, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, alioſque S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, ſublatâ eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari & definiri debere: irritum quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

§. 29. Non obſtantibus, quatenus opus ſit, dictorum Sixti V., Clementis VIII., & Pauli V., ſuper unius & alterius Congregationis erectione, & facultatibus, Noſtraque, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula de jure quæſito non tollendo, aliiſque Apoſtolicis Conſtitutionibus & Ordinationibus, necnon quarumcumque Cauſarum & Litium pendentia in quocumque ſtatu & terminis; dictæque Congregationis, etiam confirmatione Apoſtolica, ſeu qualibet firmitate alia roboratis uſibus, ſtilis, & conſuetudinibus, etiam antiquis, & immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis, eidem Congregationi, ejuſque Præfecto, & Officialibus, necnon cuilibet ex Communitatibus, & Univerſitatibus Ditionis prædictæ, earumque Hominibus, ſeu peculiaribus Perſonis, ſub quibuſcumque formis & verborum tenoribus, clauſulis, & decretis, in contrarium præmiſſorum forſan conceſſis, ac pluries confirmatis & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi, pro illorum ſufficienti derogatione, de ipſis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & individua mentio habenda eſſet, tenores hujuſmodi pro præſentibus inſertis habentes, Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine præfatis, hac vice dumtaxat, & ad præmiſſorum effectum, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ampliſſimè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 30. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc noſtrorum Decretorum, Statutorum, mandatorum, avocationis, remiſſionis, commiſſionis, declarationum, & voluntatum infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pont. Anno XIV die prima Octobr. 1753.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, Kalendis Octobris, Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

Visa

De Curia J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco ✝ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 26. Novembris 1753.

XXVI.

Tribunali Auditoris Generalis Cameræ Apoſtolicæ adduntur duo Prælati Aſſeſſores in Cauſis Criminalibus definiendis, certaque methodus in hujuſmodi judiciis coram ipſo A. C. inſtituendis, proſequendis, & abſolvendis firmatur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Juſtitiæ exercitium in omni Gubernio neceſſarium.

AD coërcenda delinquentium flagitia Nos ſedulo intendere cogit Supremi Legiſlatoris Officium, quo & temporali Ditioni Apoſtolicæ Sedis Dominio ſubjectæ, & ſpirituali Gubernio Catholicæ Eccleſiæ toto Terrarum Orbe diffuſæ, ex juribus Beati Petri Apoſtolorum Principis, Dei ordinatione, præſidemus. Quum enim ſperandum non ſit, communis corruptionis vitia, quæque ex iis ſæpè prodeunt facinora & crimina, ab hominum univerſitate penitùs tolli poſſe; neceſſe eſt, iis, qui in Leges peccant, ſtatutas Legibus pœnas, ratione duce, ſapienter infligere; ut vel earum ſalubri rigore emendati, (quod magis cupimus,) ad juſtitiæ cultum revocentur; vel ſaltem ulterius delinquendi facultate privati, a perturbando Societatis ordine deſiſtant, & cæteris exemplo ſint, ne ſanctiſſimarum Legum inſtituta violare liberum ſibi putent, aut impune fore confidant. Quam in rem, quum, paucis ante annis, ad optimum hujus Almæ Urbis, ejuſque Diſtrictus regimen ſtabiliendum, plura præſcripſerimus in Tribunali

Gubernii ejuſdem Urbis obſervanda, quæ primum in Schedula Noſtri Motus proprii latè digeſſimus, deindè vero in Apoſtolica Conſtitutione Noſtra, quæ incipit, *Juſtitiæ gladium*, data anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLIX. undecimo Kalendas Junii, per extenſum inſerta ſolemniter confirmavimus; cumque ex eorum obſervatione in eo Tribunali jam conſtituta, perſpicuum recti ordinis & utilitatis publicæ fructum nos collegiſſe gaudeamus: Nunc conſentaneam pariter agendi methodum firmare deliberavimus in Tribunali Auditoris Generalis Cauſarum Curiæ Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ, cujus juriſdictio non ſolum in Civilibus, ſed etiam in Criminalibus Cauſis, latiùs extenditur: Ne Delinquentes, & Inquiſiti, ad hujus Tribunalis Forum peculiariter pertinentes, ſeu undecumque ad ipſius & Sedis Apoſtolicæ judicium confugientes, in caſibus per Sacros Canones & Apoſtolicas Conſtitutiones ſtatutis atque permiſſis, aut ibi delictorum impunitatem inveniant, unde Juſtitiæ exercendæ normam deſumi, & Eccleſiaſticæ diſciplinæ præſidium, inferioribus autem Judicibus & Tribunalibus auxilium impendi maximè decet; aut adverſus vim & oppreſſiones promptum debitumque remedium, in hoc communi innocentiæ aſylo, fruſtra requirere, vel diutiùs, quàm par eſt, expectare cogantur. Itaque omnibus maturè perpenſis, auditiſque ſuper his prudentum virorum conſiliis, infraſcriptas Leges & Ordinationes in dicto Auditoris Generalis Cauſarum Curiæ Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ Tribunali perpetuò ſervandas condidimus, atque complexi ſumus in quadam Schedula Noſtri Motus proprii non ita pridem Chirographo noſtro ſubſcripta; cujus tenor talis eſt, videlicet.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio, &c.

§. 1. „ FRA i molti, e graviſſimi peſi del
„ Noſtro Apoſtolico Miniſtero abbia-
„ mo ſempre annoverato quello, che ci obbli-
„ ga a vegliare inceſſantemente ſopra la retta,
„ e ben ordinata amminiſtrazione della Giuſti-
„ zia in ogni ſorta di Cauſe Civili, e Crimi-
„ nali, le quali in grado di appellazione, e tal
„ volta ancora in prima iſtanza, debbono giu-
„ dicarſi nei Tribunali di queſta Santa Sede.
„ Più d'ogni altro però ci è ſtato ſempre a
„ cuore il Tribunale dell'Uditor Generale della
„ Noſtra Camera, quale da tempo antichiſſimo
„ i Sommi Pontefici Noſtri Predeceſſori hanno
„ coſtituito Giudica Ordinario con ampliſſime
„ facoltà, non ſolo delle Appellazioni, che nel-
„ le Cauſe appartenenti al Foro Eccleſiaſtico,
„ vengono alla Santa Sede da tutte le parti del
„ Mondo Cattolico, ma pur anche in certe cau-
„ ſe privilegiate di prima iſtanza, e ſpecial-
„ mente in quelle Cauſe Criminali, nelle quali
„ l'Inquiſito, o Reo viene a coſtituirſi ſponta-
„ neamente di perſona a diſpoſizione di eſſa
„ Santa Sede, come appariſca da diverſe noſtre
„ Coſtituzioni, e particolarmente da quella, che
„ incomincia: *Ad Militantis Eccleſiæ*: impreſſa
„ nel primo Tomo del noſtro Bollario Conſtit.
„ XLVIII. nella quale fu da noi providamen-
„ te ſtabilito e dichiarato, quando, ed in qual
„ forma foſſe lecito all'Uditore della Camera,
„ ſecondo il preſcritto del Sagro Concilio di
„ Trento, e delle Coſtituzioni Apoſtoliche, am-
„ mettere le Appellazioni, inibire gli Ordinarj
„ de' Luoghi, e avocare da eſſi le Cauſe di pri-
„ ma iſtanza.

§. 2. „ Ma nondimeno eſſendo l'animo No-
„ ſtro ſempre più eccitato dal deſiderio di ri-
„ durre all'ultima poſſibile perfezione queſto gran
„ Tribunale del Mondo Cattolico, ci ſiamo de-
„ terminati, ſull'eſempio di ſimile provvedimen-
„ to da Noi parimente dato all'altro Noſtro Tri-
„ bunale del Governatore di Roma, di render-
„ lo, come in appreſſo, più nobile, decoroſo,
„ e riſpettabile in rapporto alle Cauſe Criminali;
„ provvedendo nel tempo ſteſſo, che gl'Inqui-
„ ſiti, e Proceſſati nelle Curie dei proprj Ordi-
„ narj, trovino bensì in eſſo il giuſto e dovuto
„ aſilo, quando ſono innocenti, ma non mai al-
„ cuna impunità, o alcun fomento alla loro diſ-
„ ſubbidienza, quando ſono colpevoli.

Confirmat in primis omnem dicti Tribunalis Juriſdictionem.

§. 3. „ Avendo per tanto in queſta Noſtra Ce-
„ dola per eſpreſſe, e di parola in parola regiſtrate
„ tutte, & ſingole facoltà, Giuriſdizioni, prero-
„ gative, e preeminenze, delle quali, per con-
„ ceſſione de'Noſtri Predeceſſori e Noſtra, go-
„ de, e può godere l'Uditore Generale della
„ Noſtra Camera Apoſtolica, e quelle in forma
„ ampliſſima confermando, ed approvando, ſenz'
„ alcuna benchè menoma reſtrizione, o diminu-
„ zione: Comeppure avendo per eſpreſſo lo ſta-
„ to preſente del di lui Tribunale in Criminа-
„ libus, il numero degli Offiziali, e Miniſtri,
„ che lo compongono, e di quelli, che hanno
„ luogo e voto nella di lui Congregazione, e
„ finalmente le facoltà, ed incombenze di ca-
„ dauno di eſſi:

Pro judiciis Criminalibus duos Prelatos Aſſeſſores conſtituit: eiſque locum inter Ponentes Sac. Conſult. aſſignat.

§. 4. „ Di noſtro Moto proprio, certa ſcien-
„ za, e pienezza della Noſtra ſuprema, ed Apo-
„ ſtolica Poteſtà, ad eſempio di quello, che già
„ ordinammo per il detto Tribunale del Gover-
„ no di Roma nella noſtra Coſtituzione, che
„ incomincia: *Juſtitiæ gladium*: pubblicata li
„ 24. Maggio 1749., vogliamo ſimilmente &
„ ordiniamo, che in avvenire, al ſolito & or-
„ dinario numero dei Prelati Ponenti di Conſul-
„ ta ſe ne aggiungano altri due, quali abbiano,
„ e debbano gaudere tutti gli onori, Privilegi,
„ eſenzioni, e preeminenze, che godono gli al-
„ tri Ponenti, di modo che compongano con
„ eſſi uno ſteſſo corpo, o ſia Collegio, ma pe-
„ rò in vece di eſſere Ponenti di una delle no-
„ ſtre Provincie, ſieno, e debbano eſſere am-
„ bidue Ponenti, ed Aſſeſſori del Tribunale dell'
„ Uditore Generale della Noſtra Camera Came-
„ ra, e che debbano intervenire a tutte le Con-
„ gregazioni Criminali, quali ſi terranno avanti
„ di eſſo: Come pure vogliamo, che alle me-
„ deſime Congregazioni Criminali debba inter-
„ venire (come prima ſi coſtumava) l'Udito-
„ re pro tempore in Civilibus di eſſo Monſigno-
„ re Uditore della Camera, anch'egli come Aſ-
„ ſeſſore del medeſimo in Criminalibus, dichia-
„ rando, che queſto debba ſedere immediata-
„ mente dopo li ſuddetti due Ponenti di Con-
„ ſulta, quali ſederanno immediatamente dopo
„ l'Uditore Generale della Camera, ſecondo l'
„ ordine fra di loro della propria Prelatura o
„ Anzianità.

Eidem præcipuum munus impoſuit, ſuffragium ferendi in Cauſis Criminalibus, una cum A. C. ejuſque Auditore, & Locumtenente Crim.

§. 5. „ Nella riſoluzione delle Cauſe, che ſi
„ proporranno in detta Congregazione Crimina-
„ le, avranno voto deciſivo il ſuddetto Mon-
„ ſignor Uditore della Camera pro tempore,
„ coll'arbitrio però di aſtenerſi, quante volte co-
„ sì gli piacerà; li tre Aſſeſſori ſudetti, & il Luo-
„ gotenente Criminale Generale: Quanto poi alli
„ tre Soſtituti Luogotenenti, ancorchè in paſſa-
„ to abbiano avuto il voto deciſivo, vogliamo
„ che in avvenire non abbiano ſe non che il ſem-
„ plice Voto conſultivo.

Proceſſus quibus, & quomodo conformandi.

§. 6. „ Li Proceſſi dovranno compilarſi co-
„ me per lo paſſato, tanto nelle Cauſe di pri-
„ ma iſtanza, quanto anche, quando occor-
„ ra, nelle Cauſe di Appellazione, dalli tre

„ Soſtituti

» Soſtituti Luogotenenti, ſecondo il ripartimento
» che ne faranno fra di loro per Turno di Set-
» timana in Settimana, ſalvo però all' Uditore
» della Camera, e ſuo Luogotenente Generale,
» in qualche caſo particolare, il diritto di com-
» mettere la Proceſſura fuori di detto Turno,
» e con eſpreſſa dichiarazione, che li ſuddetti
» Soſtituti proceſſanti ſiano ſempre tenuti di pren-
» dere di mano in mano dal ſudetto Luogote-
» nente Generale nella formazione de' Proceſſi le
» opportune iſtruzioni.

Proceſſuum compendia, ſeu reſtrictus, a quibus fieri, & recognoſci debeant.

§. 7. » Sarà ancora peſo di eſſi Soſtituti
» Luogotenenti il formare a ſuo tempo il Riſtret-
» to di ciaſchedun Proceſſo, che dovrà proporſi
» in Congregazione, con tutta attenzione, e
» fedelta; ma queſti Riſtretti non dovranno man-
» darſi in giro all' Uditore della Camera, nè
» agli altri tre Aſſeſſori, come ſi dirà in ap-
» preſſo, ſe non dopo che ſaranno ſtati firma-
» ti, e ſottoſcritti da quel Soſtituto, che gli
» avrà formati, e ſucceſſivamente riconoſciuti,
» e confrontati col Proceſſo, dal medeſimo Luo-
» gotenente Generale, quale ancor egli dovrà
» reſtar debitore della integrità e ſincerità de'
» medeſimi, e perciò ſarà tenuto ancor eſſo ſot-
» toſcriverli, ed approvarli di proprio ſuo pugno.

Decreta circa actus ordinatorios fiant a ſolo Locumten., recur us autem ad ſolū Audit. Sign. Juſt., vel ad Audit. SS. deferantur.

§. 8. » Gli atti ordinatorj di qualunque Giu-
» dizio, ſi faranno tutti, come ſi è coſtumato
» fin' ora, avanti il Luogotenente Generale, e
» quando alcuna delle Parti ſi crederà gravata
» da qualche Decreto del medeſimo, non dovrà
» citare par la repoſizione avanti lo ſteſſo Udi-
» tor della Camera, com' è ſtato di recente in-
» trodotto con inutile prolungamento; ma do-
» vrà immediatamente ricorrere o all' Uditore
» della Segnatura di Giuſtizia, o all' Uditore pro
» tempore del Papa, in arbitrio de' quali, quan-
» do cada nell' ordinatoria alcun grave Articolo,
» come tal volta cade, ſara di rimetterlo alla
» Deciſione della piena Congregazione: Ben in-
» teſo però, che al ſudetto Luogotenente Ge-
» nerale non ſia mai lecito, ſotto pena di nul-
» lità, pronunciare per Sentenza ſopra Articoli
» meramente ordinatorj, e che ſimilmente alle
» Parti non ſia mai lecito di ricorrere in Cauſe
» Criminali alla piena Segnatura di Giuſtizia:
» eſſendo ſtato gia dichiarato prima da Innocen-
» zo X. Noſtro Predeceſſore, e poi anche da
» Noi in Segnatura di Grazia, in occaſione di
» una Cauſa *Alatrina*, che la piena Segnatura
» di Giuſtizia non può ne deve ingerirſi nelle
» Cauſe Criminali, nè riſpetto alla pertinenza
» anche tra il Giudice Civile e Criminale, nè ri-
» ſpetto alle Commiſſioni.

De tempore adunandi Congreg. Crimin. A. C. & intimandi Cauſarum propoſitionem, communicandi Scripturas, atque Reſtrictus.

§. 9. » Ogni quindici giorni almeno, nel
» giorno di Lunedì, dovrà l' Uditore della Ca-
» mera adunare avanti di ſe la Congregazione
» Criminale, a cui, oltre li tre Aſſeſſori ſuddet-
» ti, dovranno intervenire tutti quelli, che ſo-
» no deſcritti nel publico Elenco di eſſa Con-
» gregazione, ed al medeſimo Uditore della
» Camera Capo del Tribunale ſpetterà parimen-
» ti deſtinare le Cauſe, che dovranno proporſi
» in ciaſcheduna Congregazione. Ma quindici
» giorni prima dovrà la propoſizione di ogni
» Cauſa intimarſi dal Luogotenente alle parti in-
» tereſſate, con intimazione in iſcritto, acciò
» poſſano in detto tempo dedurre sì in ſcritto,
» che in voce le loro ragioni; e reſpettivamen-
» te ciaſcuna di eſſe Parti, tre giorni almeno
» avanti la Propoſizione, dovranno diſtribuire
» alli Votanti, e comunicarſi vicendevolmente
» tra di loro, nella Sala di eſſo Monſignor U-
» ditore della Camera, le proprie Scritture, &
» allegazioni, ſotto la pena, in caſo di contra-
» venzione, di eſſere i reſpettivi Difenſori in-
» abilitati a ſcrivere, e comparire nel Tribuna-
» le, ad arbitrio di detta Congregazione.

§. 10. » Nel decorſo ſimilmente di detti quin-
» dici giorni ſaranno tenuti li Soſtituti Luogote-
» nenti, che avranno formati i Riſtretti de' Pro-
» ceſſi da proporſi in Congregazione firmati e
» ſottoſcritti, come ſopra, mandare in giro li
» medeſimi Riſtretti in primo luogo al ſudetto
» Monſignor Uditore della Camera, a dappoi
» di mano in mano a ciaſcuno de' ſudetti tre
» Aſſeſſori, l' ultimo de' quali dovrà rimetterli
» nelle mani de i reſpettivi Soſtituti Luogotenen-
» ti, che gli avranno formati, per eſſere da
» eſſi riferiti in Congregazione.

Confirmat ſuam Conſtit. cui *de Appellationibus, & Inhibit.*

§. 11. » Affinchè poi il detto Tribunale dell'
» Uditore della Camera rieſca e ſia, come di
» ſopra abbiamo detto, e Noi aſſolutamente vo-
» gliamo, di giuſto preſidio agl' innocenti, ma
» non mai di ſutterfugio, e fomento ai colpe-
» voli, in diſpregio de' loro immediati Superio-
» ri, e in rilaſſamento della Diſciplina Eccleſia-
» ſtica: Conſiderando, che le Cauſe Crimina-
» li vengono all' Uditor della Camera o in gra-
» do di appellazione legitimamente interpoſta,
» o anche in prima iſtanza, quando ſpecialmen-
» te gl' Inquiſiti ſi coſtituiſcono perſonalmente
» nelle Carceri a diſpoſizione della Santa Sede,
» e per eſſa dell' Uditor della Camera: Perciò,
» riſpetto alle Cauſe d' appellazione, confermia-
» mo di nuovo ſuddetta Noſtra Coſtituzione
» XLVIII. che incomincia: *Ad militantis Ec-
» cleſiæ*: incaricando il Medeſimo Uditore del-
» la Camera perchè ſia nel ſuo Tribunale pie-
» namente ed eſattamente eſeguita; E ſolamen-
» te aggiungiamo, che quante volte avvenga il
» caſo, come non di rado avviene, che qual-
» cuno appelli dal Decreto, o Giudicato del
» proprio Ordinario, dopo che in virtù di quel-
» lo ſteſſo Giudicato, o Decreto, dal quale ap-
» pella, è ſtato rilaſciato dalle Carceri formali,
» o da altro qualunque luogo, che prima di eſ-
» ſo Giudicato o Decreto gli era ſtato aſſegna-
» to in luogo di Carcere: In tal caſo l' Uditor
» della Camera, e ſuo Luogotenente Generale,
» non debba ammettere l' appellazione, ne ri-
» laſciare alcuna inibizione, ne ordinare la traſ-
» miſſione degli atti, ſe prima l' Appellante non
» ſarà ritornato nelle Carceri formali, o in al-
» tro luogo aſſegnatogli per Carcere, e che con
» idonea cauzione non ſiaſi obbligato a reſtarvi
» ſino all' eſito della Cauſa: Non eſſendo giu-
» ſto, che l' Inquiſito, nel tempo ſteſſo che im-
» pugna per via d' appellazione il Giudicato del
» ſuo Ordinario, voglia goderne il beneficio, nella
» parte, che riguarda il ſuo rilaſcio dalle Carceri.

Eamque ampliando, ſtatuit, quod Reus appellans a Decreto, cujus vigore relaxatus eſt, non audiatur, niſi ad Carceres, ſive in Cuſtodiam redeat.

Quoad Cauſas *primæ inſtantiæ* confirmat tria Decreta San. Mem. Benedicti XIII.

§. 12. » Quindi paſſando all' altre ſuddette
» Cauſe di prima iſtanza, benchè i Noſtri Pre-
» deceſſori, e ſpecialmente Benedetto XIII. di
» felice recordanza, con ſei Decreti che ſi tro-
» vano impreſſi dopo il Concilio Romano *fog.* 207.
» e *ſeqq.* abbiano dato in queſta parte utiliſſimi
» provvedimenti; nondimeno per accorrere, in
» quanto poſſiamo, alla malizia degli Uomini,
» quali ſempre trovano nuove maniere per con-
» travenire impunemente alle Leggi anche più
» ſante:

§. 13. » Approviamo in primo luogo, e con-
» fermiamo in tutto e per tutto li primi tre De-
» creti del prelodato Benedetto XIII., nei quali
» ſi diſpone come in appreſſo. *I. Recipi poſſint,
» & dumtaxat in Tribunali Auditoris Cameræ,
» Conſtituta Reorum in cauſis primæ inſtantiæ,
» in quibus de pœnis corporalibus agitur, habi-
» ta ratione ad titulum inquiſitionis; Non
» vero in Cauſis Cenſurarum, vel ſimplicis*

» mulctæ,

» *mulcta, vel declarationis irregularitatis, ſive*
» *in aliis Cauſis, in quibus dicta pœna corpora-*
» *lis non intrat. II. Regularium Conſtituta nun-*
» *quam recipiantur. III. Hujuſmodi Conſtituta*
» *fieri tantum poſſint coram A. C. in Criminali-*
» *bus, non verò coram alio Judice Appellationis,*
» *neque in Urbe, neque extra eam, nec etiam*
» *in Sacra Congregatione negotiis Epiſcoporum,*
» *& Regularium Præpoſita.*

§. 14. » Confermiamo parimente ed ap-
» proviamo gli altri tre ſuſſeguenti Decreti,
» nei quali ſi ordina. *IV. Conſtitutus Reus co-*
» *ram A. C. debeat ſtatim in carceribus forma-*
» *libus Urbis detineri; deinde primùm expedi-*
» *antur in ejus Tribunali Litteræ inhibitoriales,*
» *& compulſoriales (abſque eo quod Conſtitutus*
» *juret ſe ſuſpectum habere Ordinarium) pro*
» *tranſmiſſione Actorum coram dicto Ordinario,*
» *nec poſſit Reus habilitari per Urbem, & ex-*
» *tra carceres formales, niſi viſis & diſcuſſis*
» *Actis, & quatenus de jure ſit locus dictæ ha-*
» *bilitationi, audita Parte offenſa, vel ejus Pro-*
» *curatore, ſi in Curia ſit præſens, necnon Fiſco*
» *R. C. A., & quatenus Cauſa ſit cum Procura-*
» *tore Fiſcali Curiæ Eccleſiaſticæ, audito Promo-*
» *tore Fiſcali Curiarum Epiſcopalium in Urbe, at-*
» *que inſuper facto deſuper verbo in plena Con-*
» *gregatione Criminali A. C.: V. Si Acta vel non*
» *inœpta coram Ordinario, vel ſufficienter impin-*
» *guata non fuerint, non communicentur Reo, ſed*
» *eo retento in carceribus formalibus, committatur*
» *Ordinario Proceſſus informativi compilatio, vel*
» *reſpectivè impinguatio, facienda expenſis Partis*
» *querelantis, vel Fiſci Eccleſiaſtici, ſi ea non*
» *adſit. VI. Actis ſufficienter impinguatis, ſerva-*
» *tis ſervandis, procedatur ad expeditionem Cau-*
» *ſæ prout de jure, audita ſemper Parte offen-*
» *ſa, vel ejus Procuratore, necnon Fiſco R. C.*
» *A., & Curiarum Epiſcopalium, ut ſupra, in*
» *quolibet actu: Diſtrictè injungente Sanctitate*
» *Sua, ut coram ſemetipſo A. C. tractari & ex-*
» *pediri faciat hujuſmodi Cauſas juxta meritum*
» *juſtitiæ, ne Rei inquiſiti, Forum Ordinarii de-*
» *clinantes in prima inſtantia, in Urbe quærant*
» *reatuum præſidium.*

§. 15. » Ma perchè contro il vero ſenſo
» del terzo, e quarto de'riferiti Decreti ſi è
» andato a poco a poco introducendo l'abuſo
» di accordare il benefizio dell'Abilitazione
» per Roma anche nei caſi, nei quali de jure
» non deve accordarſi, col ſolo apparente
» motivo, che l'Inquiſito prima di coſtituirſi
» perſonalmente avanti l'A. C., era ſtato ſi-
» milmente abilitato dal proprio Ordinario ad
» avere il Palazzo o la Città in luogo di car-
» cere; non ſi fa diſtinzione fra delitto e de-
» litto; non ſi diſcutono gli atti, anzi per lo
» più delle volte neppur poſſono vederſi, ed
» eſaminarſi, perchè erano appena incomin-
» ciati, quando l'Inquiſito è fuggito a Roma;
» la Parte offeſa o non vi è, o non ſi cura
» di comparire; Il Promotore Generale delle
» Curie Eccleſiaſtiche deputato da Benedetto
» XIII. poco o nulla operava, e perciò ſi è
» laſciato di deputarlo; e finalmente il Fiſ-
» cale Generale di Roma, e ſuo Soſtituto,
» benchè ſia citato, ſi contenta di fare in piè
» della citazione una ſemplice proteſta gene-
» rale, e queſta fatta, aggravato da altre
» incombenze del proprio Uffizio, non ſi pren-
» de altra cura: dal che avviene che gl'Inqui-
» ſiti, benchè conſapevoli a loro ſteſſi del de-
» litto, o delitti commeſſi, nondimeno ani-
» mati da forte ſperanza di eſſere abilitati per
» una Città così vaſta, come è Roma, ven-
» gono francamente a coſtituirſi avanti l'A. C.,
» e ſi veggono paſſeggiare impunemente, e darſi
» bel tempo, per tacere altri più gravi diſordi-
» ni, de'quali non conviene far menzione.

Habilitatio Rei prohibetur, Proceſſu non completo, aut non publicato.

§. 16. » Quindi è, che Noi, volendo re-
» ſtringere dentro i termini della ragione, e
» dell'equità coteſta ſoverchia condiſcendenza;
» ordiniamo, e comandiamo, che quante
» volte nè in Partibus, nè in Curia è ſtato com-
» piuto, e pubblicato il Proceſſo informativo,
» o ſia fiſcale, non debba mai abilitarſi l'Inqui-
» ſito fuori delle carceri formali, benche pri-
» ma di coſtituirſi foſs'egli ſtato abilitato dal
» proprio Ordinario; ma debba onninamente
» oſſervarſi ed eſeguirſi il ſudetto *Quinto* De-
» creto, nel quale ſi ordina non ſolo, che quegli
» atti, che vi ſono, non vengano communicati
» al Reo, ma in oltre, che ſi commetta all'Or-
» dinario la compilazione, e reſpettivamente
» l'impinguazione del Proceſſo informativo,
» da farſi a ſpeſe della Parte Querelante, quan-
» do vi ſia, e quando queſta non vi ſia, a ſpe-
» ſe del Fiſco Eccleſiaſtico; e che intanto
» l'Inquiſito ſi ritenga nelle carceri formali:
» Avvertendo bene, che tal commiſſione ſi dia
» ſempre all'Ordinario, ancorche l'Inquiſito
» dica, e giuri d'averne perorreſcenza; im-
» perciocchè reſtando a lui, dopo pubblicato il
» Proceſſo informativo, l'arbitrio di ripetere,
» e ripulſare i Teſtimonj Fiſcali, e di fare le
» ſue difeſe, tanto baſta per eſcludere qualun-
» que preteſto di perorreſcenza.

Confectio Proceſſus ſemper Ordinario committenda.

§. 17. » Ed avvertendo inoltre, che quan-
» do mancano alla perfezione di eſſo Proceſſo
» informativo, come per lo più mancano, gli
» eſami, e coſtituti degl'Inquiſiti, perche
» queſti non poſſono più farſi dall'Ordinario,
» dopo che quelli ſono partiti dalla Curia lo-
» ro; debba in tal caſo l'A. C. perfezionarlo
» in queſta parte, con eſaminare, e coſti-
» tuire l'Inquiſito ſopra gl'indizj acquiſtati
» nel Proceſſo de Partibus, e debba nelle ſolite
» forme conteſtargli il delitto, del quale vie-
» ne imputato; Ne prima di tutto ciò poſſa
» venirſi alla pubblicazione del Proceſſo, e
» molto meno alla propoſizione, e riſoluzio-
» ne della Cauſa.

Ejuſdem publicatio fieri nequit, antequam Reus conſtituatur.

§. 18. » Che ſe all'incontro il Proceſſo in-
» formativo ſarà ſtato già compiuto e pubblica-
» to in Partibus, prima che il Reo veniſſe a co-
» ſtituirſi, oppur dopo che ſarà compiuto, e
» pubblicato come ſopra in Roma: In tal ca-
» ſo, ſe il Reo citato, ſecondo il coſtume,
» vorrà ripetere i Teſtimonj Fiſcali, ovvero di-
» chiarando di aver quelli *pro ritè, & rectè exa-*
» *minatis*, vorrà fare il Proceſſo difenſivo; al-
» lora ſolamente abbia la piena Congregazio-
» ne la facoltà ed arbitrio di concedere l'abi-
» litazione, che gli ſarà domandata, ma non
» mai il ſolo Luogotenente. Con che però la
» medeſima Congregazione regoli queſt'arbi-
» trio a miſura degl'indizj, e delle prove, che
» riſultano dal Proceſſo Fiſcale; e purche in-
» oltre non ſi tratti nè di delitto di carne, nè
» di aborto, ancorche ſi dica non animato, nè
» di omicidio, nè di falſità con danno grave,
» nè di furto magno, o ſacrilego, nè final-
» mente di altro delitto enorme; Volendo Noi,
» che in queſta ſorta di delitti non ſi accordi
» mai l'abilitazione fuori delle carceri formali.

Completo & publicato Proceſſu inform., ſi faciendus ſit repetitivus, aut defenſivus, tunc habilitari poterit Reus prudenti arbitrio Congregationis.

§. 19. » Che ſe l'Inquiſito dopo eſſere ſta-
» to compiuto, e pubblicato, come ſopra,
» il Proceſſo informativo in Partibus, o in
» Roma, non chiederà che ſi faccia altro
» Proceſſo ripetitivo o difenſivo, ma crede-
» rà col ſolo informativo poterſi ſpurgare dal
» preteſo delitto: Siccome in tal caſo ceſſa
» ogni motivo d'abilitarlo extra carceres,

Si autem illius deſectu fiet ſine novo Proceſſu, in Carceribus manent uſque ad exitum Cauſæ.

qual

» quale tutto conſiſte nella lunghezza del tempo, che ſi richiede per la compilazione di tali Proceſſi, così l' A. C. potrà bensì accelerare la propoſizione della Cauſa, e procedere al Decreto, o Senteuza definitiva, con ricevere ancota le Fedi de' Teſtimonj, o altri documenti, che piacerà al Reo di produrre in ſua difeſa, conſiderandoli per ſuo lume, come Atti e Teſtimonj eſtragiudiziali; Ma non dovrà abilitare il Reo, ſe non quando ad iſtanza del Fiſco, o ſun aderente, ſi doveſſe procedere alla compulſa di detti Atti, e reſpettivamente all'eſame de'Teſtimonj prodotti a difeſa, giacchè allora ſolamente riſorgerebbe il motivo della lunghezza del tempo neceſſario per la ſudetta compulſa ed eſame.

Etiamſi habilitetur Inquiſitus per Urbem, non permittatur Miſſam celebrare

§. 20. » In qualunque caſo però ſi creda dalla piena Congregazione eſſer luogo all' arbitrio di abilitare l'Inquiſito per Roma, vogliamo e dichiariamo, che non perciò ſia lecito al Reo abilitato il celebrare la Santa Meſſa, o eſercitare in altro modo gli Ordini; eſſendo troppo giuſto, che ne reſti ſoſpeſo fino a che la cauſa Criminale venga del tutto terminata in ſuo favore, e che in tanto, non oſtante l'abilitazione, ſi abbia l'Inquiſito a riputare, come ſe foſſe carcerato nelle carceri formali; Per lo che ſarà cura del Luogotenente Generale, prima ancora, che ſi pubblichi il Decreto d'abilitazione, di mandarne con ſuo Viglietto l'opportuno avviſo alla Curia del Noſtro Reverendiſſimo Cardinal Vicario, o ſuo Vicegerente, affinchè reſti eſeguita la ſudetta ſoſpenſione.

Curia Tribunalis, a quo appellatū eſt, non facile condemnari debet ad damna & expenſas.

§. 21. » Ingiungiamo intanto, e ſtrettamente incarichiamo Monſig. Uditore Generale *pro tempore*, che nella diſcuſſione, e riſoluzione delle Cauſe Criminali ſi abbia ſempre dal ſuo Tribunale tutto il riſpetto, che ſi deve a i Veſcovi, ed altri Ordinarj; e che perciò non così facilmente ſi venga a condannare le Curie Eccleſiaſtiche al riſacimento de'danni, e delle ſpeſe; ma quante volte dal Proceſſo informativo riſultino indizj ſufficienti alla Cattura, la Congregazione ſi aſtenga da ſimili condanne, baſtando tali indizj per eſcludere nel Giudice quella vera e propria calunnia, che ſi ricerca per condannarlo.

Modus a Defenſoribus in ſcribendo agendoque ſervandus.

§. 22. » Molto più deve attendere, che i Difenſori tanto in ſcritto, quanto in voce, ſi portino con tutta modeſtia non ſolo fra di loro, ma ancora e molto più in rapporto a i Giudici, ed altri Miniſtri di dette Curie Eccleſiaſtiche; E nel caſo, che alcuno contravenga, a lui ſpecialmente raccomandiamo di punirlo ſeveramente, o con ſoſpenderlo dalla facoltà di attitare, e ſcrivere nel ſuo Tribunale, o anche con procedere alla carcerazione, fattane parola nella piena Congregazione.

Aliæ leges obſervandæ præſertim circa Taxam Judicum & Notariorum.

§. 23. » Finalmente ricordiamo al medeſimo Monſignor' Uditore, che inſiſta ed invigili ſopra la puntuale ed eſatta oſſervanza delli Regolamenti da Noi dati nel Noſtro Moto proprio delli 12. Maggio 1749. inſerito e confermato nella detta Bolla, che incomincia *Juſtitiæ gladium*, e ſpecialmente in quella parte, che riguarda la taſſa degli emolumenti, che poſſono giuſtamente eſigerſi da i Giudici, e Notarj per gli Atti Criminali; e che in queſta parte non ſi fidi punto de'Miniſtri, e Notarj del ſuo Tribunale, quali ſi laſciano facilmente ſedurre dall'avidità di maggior lucro, ma di quando in quando ne ſenta ex Officio, e ne interroghi egli ſteſſo i Curiali; e venendo ad iſcoprire, che qualcuno abbia contravenuto, proceda omninamente alle pene comminate in eſſo Moto proprio; eſſendo così mente, e volontà Noſtra eſpreſſa.

Clauſulæ Chirographi.

§. 24. » Volendo e decretando, che alla preſente Cedola di Moto proprio, benchè non eſibita, nè regiſtrata in Camera, e ne' ſuoi Libri, non poſſa mai darſi nè opporſi di ſurrezzione, orrezione, nè d'alcun'altro vizio, o difetto della Noſtra volontà, ed intenzione, nè che mai ſotto tali, o altri preteſti, quantunque validi, validiſſimi, e giuridichi, anche di Jus queſito, e pregiudizio del Terzo, poſſa eſſere impugnata, moderata e rivocata, ridotta ad viam Juris, o concederſi contro di eſſa l'aperizione Oris, o altro qualunque rimedio: E che così, e non altrimenti debba ſempre, ed in perpetuo giudicarſi, definirſi, ed interpretarſi da qualſiſia Giudice e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni, anche de'Reverendiſſimi Cardinali, Camerlengo di Santa Chieſa, Teſoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giuriſdizione di definire, ed interpretare in contrario: Dichiarando Noi ſin d'adeſſo preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciaſcuno di eſſi con qualſivoglia autorità ſcientemente o ignorantemente foſſe in qualunque tempo giudicato, o ſi tentaſſe di giudicare contro la forma e diſpoſizione della preſente Noſtra Cedola di Moto proprio; quale vogliamo, che vaglia, e debba avere ſempre ed in perpetuo il ſuo pieno effetto, eſecuzione, e vigore, colla ſemplice Noſtra ſottoſcrizione, benchè non vi ſieno ſtate chiamate, ſentire, o citate qualſiſiano Perſone, ancorchè privilegiate, e privilegiatiſſime, Eccleſiaſtiche, e Luoghi Pii, che aveſſero, o pretendeſſero avere intereſſe nella preſente Noſtra diſpoſizione, e che per comprenderla foſſe biſogno di ſpecial menzione.

§. 25. » Non oſtante la Bolla di Pio IV. Noſtro Predeceſſore *de Regiſtrandis*, la Regola della Noſtra Cancellaria *de jure quaſito non tollendo*, e non oſtanti ancora tutti, qualſiſieno Chirografi, Brevi, Ordinazioni, e Coſtituzioni Apoſtoliche Noſtre, e de' Noſtri Predeceſſori, Bandi, & Editti, in virtù d'eſſi, & in qualunque altro modo emanati affiſſi, e pubblicati, Leggi, Statuti, Riforme, ſtili, uſi, conſuetudini, e qualunque altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario; Alle quali tutte e ſingole, avendone il tenore qui per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto, e regiſtrato, e ſupplendo colla pienezza della Noſtra Poteſtà Pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque ſoſtanziale, e formale, che vi poteſſe intervenire; per queſta volta ſola, e per la piena e totale eſecuzione di quanto ſi contiene nella preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, amplamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo.

» Dato dal Noſtro Palazzo di Monte Cavallo queſto dì 14. Settembre 1753.

Subſcriptio Pontificis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Bulla Chirographum cōfirmat, & illius obſervātiam præcipit

§. 26. Cum autem præmiſſa omnia ad augendam dignitatem dicti Tribunalis Auditoris Generalis Cauſarum Curiæ Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ, ſimulque ad rectam in eo juſtitiæ adminiſtrationem futuris temporibus afferendam, opportuna & apta fore conſpiciamus; ne eadem ullo unquam tempore debitis fraudentur effectibus; Nos eandem præinſertam Schedulam, omniaque

&

& ſingula in ea contenta & expreſſa, & a Nobis per eam, ot præfertur, ſancita, volita, & ordinata, Motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine paribus, harum litterarum Noſtratum tenore confirmamus, & approbamus, eiſque perpetuum & inviolabile præſentis Noſtræ perpetuò valituræ Sanctionis tubur & firmitatem adjicimus; atque iterum & ex inregro ea omnia & ſingula, in omnibus & per omnia, juxta præinſertæ Schedulæ ſeriem, continentiam, & tenorem, eâdem Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, volumus, & ordinamus; eademque ab iis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit in futurom, perpetuò obſervari & exactiſſimè impleri jubemus, atque præcipimus.

§. 27. Mandantes propterea dilectis Filiis, Noſtro, S. R. E. Cardinali Camerario, dictoque Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Auditori Generali, ejuſque Aſſeſſoribus, & Auditoribus, ac Locomtenenti in Criminalibus, pro tempore exiſtentibus & futuris, aliiſque, ad quos pertinet, ſeu pertinebit in poſterum, ut præmiſſa omnia & ſingula obſervent, ac ab omnibus, ad quos ſpectar, & quaodocumque ſpectabir, exactiſſimè obſervari faciant; ioobedientes vero opportunis juris & facti remediis coërceant & compeſcaot, tam ex Officio, quàm ad inſtantiam Advocati Paopetum, Procuratoris Fiſci, Commiſſarii Cameræ, & Procuratorum Pauperum pro tempore exiſtentium, ſeu Partis quetelantis, & aliorum, qootum intereſt; omni & quacumque appellatioue, ſive recurſu, adverſus præmiſſorum obſervaotiam & executionem forſan interponendis, omnioo poſtpoſitis, & remotis.

§. 28. Ac decernentes præioſertam Schedulam, necnon præſentes Noſtram Litteras, perpetuò validas, firmas, & efficaces eſſe & fore, ac, quibuscumque juris ſeu facti deſectibus, qoi adverſus illas quovis modo, ſeu quavis ex cauſa opponi, ſeu objici poſſent, mioime refragantibus, ſuos plenarios & iotegros effectus ſortiri, & obtinere; eaſque propterea, omoibus & ſingulis impedimentis penitus rejectis, ac neutiquam attentis, ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quomodolibet ſpectabit, ſublatâ præfatis omnibus, aliiſque quibuslibet aliter ſtatuendi & interpretandi facultate, inviolabiliter & ioconcuſſè obſervari debere: Ac irritum & inane decernentes, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 29. Noo obſtantibus omnibus iis, quæ in ipſa præinſerta Schedula non obſtare voluimus, & quibuſvis aliis Cooſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ejuſdemque Tribuoalis facultatibus, ſtylis, oſibus, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 30. Nulli ergo omoino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ confirmationis, approbationis, roboris adjectioois, ſanctionis, ordinationis, juſſionis, præcepti, mandati, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire: Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, Kalendis Octobris, Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

D. Cardinalis Paſſioneus.

J. Datarius.

Visa.
De Curia J. C. Boſchi.
Loco † Plumbi.

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

XXVII.

Terra Sublaci aliaque Oppida, & loca, intra ditionem Eccleſiaſticam ſita, Monaſterio S. Scholaſticæ Sublacen. antea ſubjecta, a temporali dominio & juriſdictioue Monaſterii præfati, & Abbatum eximuotur, & Cameræ Apoſtolicæ, quoad temporalem hujuſmodi juriſdictiooem & dominium, applicantur & iocorporautur, præſervatis Monaſterio ac Abbatibus juriſdictione ſpirituali, oecnon emolumentis a præfata temporali juriſdictione promanantibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Pontifici curæ, ut S. R. E. Subditi in recto ordine, & mutua concordia perſiſtant.

COMMENDATAM Nobis unà cum Suprema Eccleſiæ & Reipublicæ adminiſtraoone omoium Populorum Apoſtolicæ Sedis temporali Dominio ſubditorum felicitatem pro viribus promovere cupientes; qoum hanc potiſſimum ex eo peodere non ignoremus, ut optima regiminis forma ioter illos ſtabiliatur, per quam in mutua aoimorum concordia, ab omni tumultu, rixa, & perturbatione remoti, & in debita ergs eamdem Apoſtolicam Sedem fide ac devotione, contineantur; nec aliàs omiſimus, nec onqoam omittendum Nobis eſſe cenſemus, ad ſaloberrimum hujuſmodi finem obtinendum, providentiæ Noſtræ ſtodia, & poteſtatis Nobis traditæ plenitudinem interponere, ubicumque rerum neceſſitatem id poſtulare noverimus, & ad propoſitum publicæ utilitatis augmentum opportunè expedire.

Peculiaris providentia requiritur pro locis Monaſterio Sublacen. in temporalibus ſubjectis.

§. 1. Huic autem inſtitoto Noſtro, & recti regiminis rationi deeſſe Nobis videremur, niſi nunc temporali gubernio Terræ Sublaci, aliarumque Terrarum, Caſtrorum, & Locorum intra fines temporalis Ditionis S. R. E. conſiſtentium, & a Monaſterio, Abbatia nuncupato Sanctæ Scholaſticæ Sublacen., Ordinis Sancti Benedicti, Nullius Diœceſis in Diſtrictu Urbis, dependentium, quod quidem variis perturbationum generibus & ſæpè aliàs, & Pontificatus etiam Noſtri tempore oon ſemel agitatum fuiſſe doluimus, paternâ ſollicitudino conſuleremus.

Nec alio magis idonea dignoſcitur quam eorum ſubjectio immediatæ juriſdictioni Sedis Apoſtolicæ.

§. 2. Cumque Monaſteriom prædictum, quod bonæ memoriæ Jozoues Baptiſta, dum viveret, Epiſcopus Albanenſis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Spinola nuocupatus in Commendam ad ſui vitam ex coocceſſiooe & diſpeoſatione Apoſtolicis obtinebat, illius Commenda per obitum dicti Joaonis Baptiſtæ Epiſcopi & Cardinalis illius ultimi poſſeſſoris Commendatarii ceſſante, vacaverit, & vacet adhuc ad præſens; facile Nobis fuit, hujuſmodi vacatione durante, cognoſcere, dictam Sublaci Terram, cum aliis prædictis Terris, Caſtris, & Locis ab eodem Monaſterio dependentibus, quæ hactenus non ſolùm ſpirituali, verùm etiam temporali dicti Monaſterii, illiuſque Abbatis ſeu Commendatarii pro tempore exiſtentis, juriſdictioni immediatè ſubjectæ atque ſubjecta extiterunt, non alia meliori & magis proficua gubernii forma regi poſſe, nec Homioum ibi degentium tranquillitati & commodis meliùs proviſom fore, quàm ſi eadem Sublaci, & aliæ Terræ, Caſtra, & Loca prædicta, prævîâ illarum & illorum a dicto Mooaſterio, illiuſque Abbate, ſeu Commendatario hujuſmodi, quoad temporalem in illis juriſdictionem, diſmembratione & ſegregatione, immediato Sedis & Cameræ Apoſtolicæ dominio perpetuo ſubjicerentur, & unirentur.

§. 3.

Ideo Pont. ſeparat à dicto Monaſterio temporalē juriſdictionē in Sublaci, aliiſque Terris in ſtatu Eccleſiaſtico conſiſten.

§. 3. Habita igitur ſuper his diligenti conſideratione, ac omnibus & ſingulis maturè penſatis, Motu proprio & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, prædictam Terram Sublaci, cum aliis Terris, Caſtris, & Locis hujuſmodi annexis, & a ſæpedicto Monaſterio dependentibus, ut præfertur, intra tamen fines præfatæ Ditionis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſitis, quæcumque hactenus temporali ſimul & ſpirituali juriſdictioni, ac forſan proprietati, directo dominio, & ſuperioritati dicti Monaſterii, illiuſque Abbatis & Commendatarii præfati, ſubjectæ & ſubjecta extiterunt, quarum & quorum omnium & ſingularum ac ſingulorum denominationes & vocabula, cum earum & eorum ſituationibus, Territoriis, eorumque extenſionibus & confinibus, præſentibus pro expreſſis & ſingulariter nominatis & ſpecificatis haberi volumus, (ſalvis tamen integrè, & abſque ulla diminutione, ac in perpetuum dicto Monaſterio, illiuſque Abbati, ſeu Commendatario pro tempore exiſtenti Juriſdictione Eccleſiaſtica & ſpirituali ſuper prædictâ Sublaci, aliiſque Terris, Caſtris, & Locis annexis & dependentibus prædictis, illarumque & illorum Clero & Populo; ac ſalvo etiam privilegio & jure privativo tam venandi, quàm piſcandi, eodem modo, quo Abbates dicti Monaſterii Commendatarii pro tempore exiſtentes hujuſmodi privilegio ac jure gaviſi ſunt, & gaudere conſueverunt; nec non ſalvâ juriſdictione ſpirituali ſimul & temporali, ac proprietate, dominio, & ſuperioritate ſuper qualibet alia Terra, ac quolibet alio Caſtro, & Loco, extra Ditionem temporalem ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſita, ac ſito, & ab eodem Monaſterio quomodolibet dependente), ex nunc, & de cætero, ac perpetuis futuris temporibus, quoad temporalem in illis juriſdictionem, ab ejuſdem Monaſterii ejuſque Abbatis, & Commendatarii pro tempore exiſtentis juriſdictione, ipſarum tenore præſentium, ſeparamus, dividimus, & disjungimus; prædictamque Sublaci, aliaſque Terras, Caſtra, & Loca hujuſmodi, quoad dictam temporalem in illis juriſdictionem, ad præfatam Sedem, & Cameram Apoſtolicam, earumdem præſentium vigore, avocamus, eique perpetuò applicamus, appropriamus, & incorporamus, ac cum ſupremo ejuſdem Sedis & Cameræ dominio, & reliqua illius immediata temporali Ditione conſolidamus.

Præſervata tamen juriſdictione Eccleſiaſtica, ac jure venandi, & piſcandi, ac etiam juriſdictione temporali in Locis extra Ditionem Sanctæ Sedis.

Ac juriſdictionem temporalem ſeparatam, cum univerſo Sanctæ Sedis immediato temporali dominio conſolidat.

§. 4. Decernentes, omnimodam temporalem juriſdictionem, nec non proprietatem, ſeu directum dominium, ac etiam ſuperioritatem ſuper dicta Sublaci, aliiſque Terris, Caſtris, & Locis, ut præfertur, ſeparatis, diviſis, & disjunctis, deinceps & perpetuo penes Sedem & Cameram prædictam reſidere debere, neque prædictum Monaſterium, ejuſque futuros Abbates, & Commendatarios, aliquod jus & actionem aliquam ſuper illis habere, aut prætendere poſſe; ad quorum effectum omnes & ſingulas utriuſque ſexus Perſonas ex prædicta Sublaci, aliiſque Terris, Caſtris, & Locis hujuſmodi oriundas, & in eis reſpectivè degentes, præſentes, & futuras, ab omni juriſdictione, poteſtate, auctoritate, ſubjectione, dominio, gubernio, & ſuperioritate temporali Abbatis & Commendatarii dicti Monaſterii pro tempore exiſtentis, ejuſque Officialium & Miniſtrorum, ac à qualibet vaſſallagii, clientelæ, fidelitatis, & cujuſcumque alterius ſervitutis, ratione temporalis juriſdictionis tantum debitorum, præſtatione; ita ut Perſonæ, ut præfertur, oriundæ, & inibi degentes, deinceps quoad temporale regimen & gubernium, aliaque præmiſſa, non alium, quàm Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, ac Sedem & Cameram prædictam, recognoſcere, eique parere debeant, etiam perpetuò liberamus, eximimus, & abſolvimus.

Bona juriſdictionalia dicti Monaſterii aliis in cenſū conceſſa, in caſu devolutionis eidem Sanctæ Sedi applicat.

§. 5. Et quoniam aliæ quædam intra fines prædictæ Eccleſiaſticæ Ditionis forſan exiſtunt Terræ, ſeu Caſtra, & Loca juriſdictionalia, a proprietate ac directo dominio ſeu ſuperioritate ejuſdem Monaſterii dependentia, quæ ab aliquibus in feudum, vel cenſum, & recognitionem tenentur, & poſſidentur; Si quando illæ & illa, ob non ſolutum canonem, cenſum, aut recognitionem, ſeu ob ſervitia non præſtita, aut pacta non ſervata, vel ob lineam finitam, aut alio quovis titulo & capite, jam nunc devoluta eſſe, aut in poſterum devolvi contingat; Nos illas, & illa, quæ ſcilicet intra prædictæ Ditionis fines dumtaxat, ut præfertur, exiſtant, quoad directum dominium & temporalem juriſdictionem hujuſmodi, non amplius ad dictum Monaſterium, ſed ad ipſam Sedem & Cameram Apoſtolicam, ex nunc prout ex tunc, perpetuo devolvi & reverti, & ex tunc prout ex nunc devoluta cenſeri, volumus, ſtatuimus, & declaramus.

Bona vero non juriſdictionalia, in ſimili caſu Monaſterio adjudicat.

§. 6. Cætera verò non juriſdictionalia bona, ſeu jura, & prædia ruſtica aut urbana, in dictis Terris, Caſtris, & Locis, quoad temporalem juriſdictionem, ut præfertur, ſeparatis, ac reſpectivè applicatis, & incorporatis, illorumque Territoriis, exiſtentia, quæ aliàs a dicti Monaſterii Abbatibus & Commendatariis in emphyteuſim, ſeu livellum, aut locationem, vel alio titulo, aut nomine, quibuſvis Perſonis conceſſa, vel aliàs ex juribus ejuſdem Monaſterii poſſeſſa dignoſcantur, ſi quandocumque ex quovis capite devolvi contingat, aut etiamſi eadem ob delictum Fiſco ſubjicienda & applicanda forent, volumus & declaramus, eidem Monaſterio, ejuſque Abbati & Commendatario pro tempore exiſtenti, quoad directum & utile dominium, perpetuo reſervata eſſe & cenſeri; adeoque eadem pro tempore ad Monaſterium ipſum, ejuſque Abbatem & Commendatarium, devolvi & reverti ſtatuimus & decernimus.

Bona per Monaſterium originariis concedenda, eiſdem ſed non uti ſubditis Monaſterii, concedi debere declarat.

§. 7. Quod ſi, circa aliqua bona hujuſmodi, ex ſtatutaria forſan diſpoſitione, ſeu ex contractu, aut privilegio, vel aliàs, id juris obtineat, ut Vaſſallis ejuſdem Monaſterii dumtaxat in emphyteuſim, livellum, aut cenſum concedi, aut locari, vel in favorem eorundem renovari ſoleant, aut debeant: Volumus, & ſtatuimus, ut poſthac eiſdem, non amplius ut Vaſſallis ipſius Monaſterii, ſed tanquam eorundem Terrarum, & Caſtrorum ſeu Locorum originariis, & incolis, Nobis, ac dictæ Sedi, & Cameræ Apoſtolicæ ſubjectis, Noſtriſque, & Succeſſorum Noſtrorum Vaſſallis, ſervatâ tamen in reliquis omnibus formâ in ſimilibus conceſſionibus, locationibus, & renovationibus ſervari ſolitâ, concedi, locari, & reſpectivè renovari pergant.

Decernit omnia bona & fructus Monaſterio, non ratione temporalis juriſdictionis ſpectan., ad illud ut antea pertinere debere.

§. 8. Cœterum omnes, & ſingulos dicti Monaſterii fundos, agros, vineas, domos, palatia, aliaque bona, fructus, redditus, & proventus, flumina, rivos, ac molendina, & Fullonicas, Juraque univerſa, & emolumenta in illis, & ex illis percipi ſolita, canones etiam, cenſus, recognitiones, laudemia, regalias, vectigalia, portoria, decimas, præſtationeſque reales, aut pecuniarias, ſeu perſonales, quæcumque in dictis Terris, Caſtris, & Locis, ab eodem Monaſterio, ut præfertur, ſeparatis, ac reſpectivè applicatis, & incorporatis, ac etiam ut ſupra devolvendis, conſiſtunt, ſeu ex eiſdem, vel ex perſonis ibidem degentibus, non in vim ſolius juriſdictionis temporalis, ejuſque exercitii, ſed vigore ſtatutorum, aut conventionum, vel privilegiorum, ſeu conſuetudinum dicti Monaſterii, percipi, & ſolvi

consueverunt, nullatenùs ſub præſenti ſeparatione, diviſione, diſmembratione, ac reſpectivè applicatione, appropriatione, & incorporatione comprehendi, ſed eidem Monaſterio, futuriſque pro tempore illius Abbatibus, & Commendatariis ſimiliter perpetuo reſervata eſſe, & cenſeri; ita ut prædicti Abbates, & Commendatarii illis omnibus uti, frui, & gaudere, dictoſque fructus, redditus, proventus, præſtationes, & emolumenta quæcumque, & undecumque, præterquam ex dicta temporali juriſdictione, & illius exercitio provenientes, & provenientia, percipere, exigere, & levare, ac in ſuos dictique Monaſterii uſus, & utilitatem convertere, liberè, & licitè perpetuò poſſint, & valeant, prout alii ejuſdem Monaſterii Abbates, & Commendatarii hactenus potuerunt, ac etiam debuerunt, & fecerunt; earundem præſentium tenore decernimus, & expreſſè declaramus.

nenta alis tionis expri-, & e-iſum ben-ibi re-

§. 9. Ne autem futuris temporibus dubitari aut controverti contingat, quænam ex dictis emolumentis, ſeu præſtationibus, aliiſque proventibus, & redditibus, ex juriſdictione temporali prædicta, ejuſque exercitio proveniant, & conſequenter ſub præſenti diſmembratione, ſeparatione, & applicatione comprehenſa, vel contrà eiſdem Monaſterio, ac Abbatibus, & Commendatariis reſervata ſint, & cenſeri debeant; ſimulque pateat, qua lege ac methodo dictarum Terrarum, Caſtrorum, atque Locorum regimen atque gubernium in temporalibus deinceps procedere & adminiſtrari; & qua ratione occurrentes expenſæ ac ſumptus pro eodem temporali gubernio & regimine, exigi, ſupportari, & erogari debeant; Nos ipſi hæc omnia in peculiari Schedula Noſtri Motus proprii, eâdem infraſcriptâ die Noſtra manu ſignata, latiùs declaravimus, & opportunè præſcripſimus; quam quidem Schedulam, uti partem integralem præſentium, & tanquam iiſdem præſentibus de verbo ad verbum inſertam haberi volumus, & juxta declarationes in eadem expreſſas, quoad præmiſſa, judicari & cenſeri, atque omnia & ſingula in eadem præſcripta & ordinata pleniſſimè adimpleri, ac perpetuò obſervari præcipimus & mandamus.

æ pro orum e.

§. 10. Denique tam præſentes Litteras, quàm dictam Schedulam & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quod quicumque in præmiſſis aliquod intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes ad id vocati, citati, & auditi non fuerint, ſeu cauſæ, propter quas eædem præſentes emanaverint, ſatis adductæ & verificatæ non fuerint, aut ex quovis capite & titulo, etiam læſionis, de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, in jus vel controverſiam vocari, aut ad terminos juris reduci minime poſſe; Sicque in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcumque Judices, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Cameræ Apoſtolicæ prædictæ Clericos, ac ejuſdem Cameræ Theſaurarium Generalem, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere: Et quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

gatio iis.

§. 11. Non obſtantibus præmiſſis, & quatenus opus ſit, fel. rec. Symmachi, & Pauli Secundi, & aliorum de rebus Eccleſiæ non alienandis, nec non Joannis VII., Gregorii IV., Nicolai I., Joannis X., Benedicti VI., Benedicti VIII. Honorii III. Gregorii IX., Alexandri IV. Bonifacii etiam IX., ac forſan etiam aliorum, ſuper temporali juriſdictione dicti Monaſterii, illiuſque Abbatis, & Commendatarii pro tempore exiſtentis, Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, Conſtitutionibus Apoſtolicis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, generalibuſque Conciliis editis, ac unâ, de jure quæſito non tollendo, & alterâ, de diſmembrationibus & applicationibus committendis ad partes, vocatis quorum intereſt, Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, necnon dicti Monaſterii fundatione, & donationibus ei forſan factis, & quorumvis Piorum Teſtatorum diſpoſitionibus, dictique Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis & conſuetudinibus: Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris, quacumque etiam Apoſtolica auctoritate & liberalitate, eidem Monaſterio, illiuſque Abbatibus, Superioribus, Conventui, & Perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis, per quoſcumque etiam Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, & Sedem prædictam, etiam ad Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum quorumcumque Principum inſtantiam, ſeu illorum contemplatione & intuitu, etiam motu ſimili, ac conſiſtorialiter, vel aliàs quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus & ſingulis, etiamſi de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis habentes; ad præmiſſorum effectum, latiſſimè, & pleniſſimè, ac ſpecialiter & expreſſe harum ſerie derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 12. Volumus autem præſentes Noſtras Litteras ad formam Conſtitutionis recol. mem. Pii PP. IV., in Camera Apoſtolica, illiuſque Libris regiſtrari, ac earum exempla ad Valvas Eccleſiæ Sancti Joannis Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, aliiſque Locis ſolitis & conſuetis Urbis, appendi & publicari debere. Ipſarum verò Litterarum exempla, etiam impreſſa, manu alicujus Notarii publici ſubſcripta, & Sigillo cujuſcumque Curiæ Eccleſiaſticæ, aut Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ obſignata, eamdemque fidem promereri, quæ ipſis præſentibus præſtaretur, ſi originaliter exhibitæ forent vel oſtenſæ. Pontifex mandat præſentem Conſtit. in Camera Apoſt. regiſtrari & publicari, ac tranſumptis illius fidem haberi.

§. 13. Nulli ergo omnino Hominum liceat, paginam hanc Noſtrarum ſeparationis, diviſionis, disjunctionis, avocationis, applicationis, appropriationis, incorporationis, conſolidationis, liberationis, exemptionis, declarationis, ſtatuti, præcepti, mandati, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, Septimo Idus Novembris, Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo. Dat. Pont. Anno 14 die 7 Novembris 1753.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA
De Curia J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 26. Novembris 1753.

Sub-

Subſequitur Declaratio, quænam ſint jura & Emolumenta ex temporali juriſdictione promanantia, quæque onera ex hujuſmodi emolumentis ſint imposterum ſuſtinenda.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

Moto proprio, in cui dichiaraſi, quali ſieno i diritti e rendite della Giuriſdizione temporale.

AVENDO Noi *ſotto queſto medeſimo giorno ſeparati, diviſi, e diſmembrati dalli due Monaſterj del Sagro Speco, e di Santa Scolaſtica di Subiaco, dell'Ordine di S. Benedetto, e dagli Abbati Commendatarj pro tempore, il dominio, governo, e giuriſdizione temporale della Terra di Subiaco, e de' Caſtelli, e Luoghi Giuriſdizionali da eſſa dipendenti, con tutti i proventi e rendite, che derivano da detta Giuriſdizione temporale, e quelli e queſti appropriati, applicati, ed incorporati in perpetuo alla Noſtra Camera Apoſtolica, ſalva però ſempre a' ſuddetti Abbati Commendatarj la Giuriſdizione Eccleſiaſtica e Spirituale, la Privativa della Peſca, e della Caccia, e ſalva ancora qualunque ſorta di rendite, ed emolumenti non provenienti dalla ſola giuriſdizione, e governo temporale, come più largamente appariſce dalle Noſtre Lettere Apoſtoliche ſopra ciò ſpedite* ſub Plumbo; *Ed eſſendoci in dette Lettere riſervati di dichiarare, mediante la preſente Cedola di Noſtro Moto proprio, quali ſieno li diritti, rendite, e proventi derivanti dalla detta Giuriſdizione temporale; come ſi abbiano in avvenire da governare quanto al medeſimo temporale le dd. Terre, Caſtelli, e Luoghi dell'Abbazia; e come ſi debba ſupplire alle ſpeſe occorrenti per lo ſteſſo governo temporale. Quindi è, che avendo quì per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto l' intiero tenore di dette Noſtre Lettere Apoſtoliche, e volendo che queſta Noſtra Cedola ſi abbia e debba averſi come parte integrante delle medeſime: Di Noſtro Moto proprio, certa ſcienza, e pienezza della Noſtra Sovrana Poteſtà, decretiamo, e dichiariamo, che i diritti, rendite, e proventi derivanti da detta Giuriſdizione temporale ſono:*

Sono ridotti principalmente a cinque capi, e quali ſiano.

In primo luogo: *Il Provento & affitto della Cancelleria, e Cancellerie Civili e Criminali dei Tribunali Laici, e degli Archivj, che attualmente ſono, o potranno ſtabilirſi in avvenire in qualunque Terra e Luogo dell'Abbazia.*

Secondo. *La facoltà di deputare il Governatore di Subiaco, e i Giudici Subalterni d'ogni Luogo dell'Abbazia, e di eſigere da eſſi Giudici Subalterni gli emolumenti, ch' erano ſoliti di pagare per la Spedizione delle Patenti; In ordine a che, trovandoſi preſentemente affiteato, per l'affitto fattone dal defonto Abbate Commendatario, alla Communità della Camerata il paſcolo della montagna di Camposecco, per annui ſcudi ducento, con la facoltà di nominare il Podeſtà dell'iſteſſa Terra; vogliamo, che ſi detragga dal detto affitto, e che tanto meno corriſponda quella Comunità al futuro Abbate, quanto importa l' emolumento della patente della ſudetta Podeſteria, miſurandolo e regolandolo da quello, che per la medeſima è ſtato ſolito altre volte di pagarſi.*

Terzo. *Le carceri ſituate in mezzo la Terra di Subiaco vicino alla piazza, con l' abitazione anneſſa per uſo dei Birri, con tutti i ſuoi ſtigli, e utenſili, che dovranno ſervire per il Tribunale del Governo laicale; reſtando per uſo e comodo del Tribunale Eccleſiaſtico le carceri eſiſtenti nella Rocca e Palazzo ſpettante all'Abbate Commendatario, al quale però dovrà darſi liberamente anche l' uſo, e comodo di dd. carceri laicali vicine alla piazza, fino a tanto che avrà fatto accomodare ed aſſortire degli ſtigli neceſſarj le ſuddette carceri della Rocca.*

Quarto. *Il Provento de' danni dati: quale vogliamo, che ſi regoli, tanto riſpetto all' applicazione delle pene, quanto riſpetto alla cognizione delle Cauſe, a tenore di quanto ſi preſcrive colla Noſtra Coſtituzione, che incominciа:* Inveterata Reipublicæ incommoda: *dei 25. Gennaro 1751., non obſtante che le Comunità dell'Abbazia nulla paghino in Camera per il provento delle ſuddette pene.*

Quinto. *Finalmente la Poſta delle Lettere: volendo Noi, che queſta non più camini, come caminava per lo paſſato, per mezzo d'un Poſtiglione deputato dall'Abbate Commendatario, e ſtipendiato per la maggior parte da dd. Comunità, mediante una certa annua contribuzione; ma che reſti, e ſi uniſca con tutte le altre Poſte del Noſtro Stato Eccleſiaſtico, ſotto l' appalto e diſpoſizione del Generale delle Noſtre Poſte: Coſicchè le dette Comunità, e ciaſcuna di eſſe, rimangano in avvenire affatto libere da detta contribuzione, e ciaſcheduno, che in Roma o in Subiaco vorrà riſcuotere le ſue lettere, debba pagarne il porto, ſecondo la Tariffa ſtabilita tra la Noſtra Camera, e il detto Generale delle Poſte. Vogliamo però e dichiariamo, per quiete e indennità degli Abitanti & Uomini dell'Abbazia, che volendoſi ne' giorni fuori di Poſta mandare da qualunque Particolare Lettere o Pieghi per eſpreſſo, o per mezzo di qualche Vetturale, o di altri; niuno poſſa eſſere per ciò moleſtato, nè dal ſuddetto Generale delle Poſte, nè da' ſuoi Subappaltatori o Miniſtri.*

Peſi anneſſi alla Giuriſdizione temporale da' quali vien ſgravata l' Abbazia.

§. 2. *Siccome dunque abbiamo ſeparato, e ſepariamo dall'Abbazia tutto quello, ch' è frutto ed emolumento della giuriſdizione temporale, così per la dovuta correſpettività vogliamo, che ſieno ſgravati, e liberati la medeſima Abbazia e li ſuoi Abbati Commendatarj pro tempore, di tutto quello, ch' è peſo dell' iſteſſa giuriſdizione; onde non ſaranno eſſi in avvenire più obbligati a pagare il ſalario del Governatore di Subiaco, del Bargello, e Birri, e degli altri Ufficiali del Tribunale Secolare; ma dovranno unicamente ſoccombere a quelle ſpeſe, che ſaranno neceſſarie per l'eſercizio della Giuriſdizione Eccleſiaſtica, e ſervizio del loro Tribunale Abbaziale. E perchè queſti ſteſſi frutti, ed emolumenti derivanti dalla giuriſdizione temporale, che abbiamo, come ſopra, ſeparati, e incamerati, li cediamo in perpetuo ed applichiamo fino da ora al Corpo delle Comunità della ſuddetta Abbazia; Quindi è che dovranno penſare in avvenire le Comunità medeſime a ſopportare i peſi dell'iſteſſa giuriſdizione: conſiſtenti nel pagamento di ſcudi cento annui al Governatore di Subiaco; ſcudi trecento al Bargello, con l' obbligo di tenere al ſuo ſervizio dodici Birri, a' quali dovranno ſomminiſtrarſi i ſoliti utenſilj, quando ſono in giro per ſervizio di giuſtizia dei luoghi dell'Abbazia; ſcudi ventiquattro al Procuratore de Poveri, ch' è obbligato a difendere i Carcerati; ſcudi nove e bajocchi ſeſſanta al Mandataro; ſcudi tre e bajocchi ſeſſanta per provedere giornalmente i Carcerati di acqua; ſcudi otto e bajocchi ſeſſanta per il Cappellano, che deve celebrare in ogni Feſta la Santa Meſſa nella Cappella delle Carceri; e ſcudo uno per la cera in ſervizio della ſudetta Cappella, nella iſteſſa guiſa appunto, che ſi è coſtumato fin' ora: Al qual effetto, ſe mai per avventura non corriſpondeſſero li frutti & emolumenti come ſopra incamerati, e reſpettivamente ceduti, al pieno dei diviſati peſi, vogliamo, che ſieno tenute a ſupplire con la dovuta proporzione a tutto quello, che mancherà, le Comunità dell'Abbazia ſuddetta; le quali potendo all'incontro ſollevarſi, come ci è noto, da molti peſi, che ſoffrivano in tempo del governo dei paſſati Abbati Commendatarj, non verranno perciò a riſentire neſſun aggravio maggiore.*

Ed addoſſati alle Comunità, da ſoſtenerſi con gl' Emolumenti ceduti loro.

Con l'obbligo di ſupplire del proprio quando non foſſero ſufficienti.

giore. Come pure vogliamo, che ſia cura e penſiero delle ſteſſe Comunità, il trovare e ſtabilire la maniera, mediante cui i ſalarj, e proviſioni, come ſopra, aſſegnate agli Ufficiali, e Miniſtri del Tribunale del Governo, ſieno puntualmente pagate di meſe in meſe. Finalmente tutte le Terre, Caſtelli, e luoghi della predetta Abbazia, vogliamo, che in avvenire ſi governino nella maniera, che ſono ſtate governate finora da un Governatore Generale, che riſegga in Subiaco, e da altri Giudici Subalterni, chiamati Podeſtà, che riſeggano in ogni Terra, e Caſtello, quali Giudici Subalterni però non avranno giuriſdizione maggiore di quella, che hanno avuta per lo paſſato; e vogliamo ancora, che le Noſtre Congregazioni della Conſulta, e del Buon Governo abbiano ſopra le medeſime Terre, Caſtelli, e Luoghi quella ſopraintendenza, e ſuperiorità, che hanno, ſecondo le reſpettive loro incombenze, e ſecondo le Coſtituzioni e Riforme Apoſtoliche, negli altri Luoghi del Noſtro Stato Eccleſiaſtico immediato: per eſſere così mente e volontà Noſtra eſpreſſa.

§. 3. *Volendo e decretando, che alla preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, benchè non eſibita, nè regiſtrata in Camera, e ne' ſuoi libri, non poſſa mai darſi nè opporſi di ſurrezione, orrezione, nè d' alcun altro vizio, o difetto della Noſtra volontà, ed intenzione, anzi vogliamo, che vaglia, e debba aver ſempre ed in perpetuo il ſuo effetto, eſecuzione, e vigore, colla ſemplice Noſtra Sottoſcrizione, benchè non vi ſieno ſtati chiamati, ſentiti, o citati li detti due Monaſterj del Sagro Speco, e di Santa Scholaſtica di Subiaco dell' Ordine di S. Benedetto, e gli Abbati Comendatarj pro tempore, ed altre qualſiſieno perſone, ancorchè privilegiate e privilegiatiſſime, che vi aveſſero o pretendeſſero avervi intereſſe, e che per comprenderle foſſe biſogno di ſpecial menzione: Non oſtanti la Bolla di Pio IV. Noſtro Predeceſſore de regiſtrandis, la regola della Noſtra Cancelleria de jure quæſito non tollendo, e qualſiſieno altre Coſtituzioni, ed Ordinazioni Apoſtoliche Noſtre, e de Noſtri Predeceſſori, Leggi, Statuti, Riforme, Stili, Uſi, Conſuetudini, e qualunque altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario; alle quali tutte e ſingole, avendone il tenore quì per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto, e regiſtrato, e ſupplendo colla pienezza della Noſtra Poteſtà Pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque ſoſtanziale, e formale, che vi poteſſe intervenire, per queſta volta ſola, e per la piena e total eſecuzione di quanto ſi contiene nella preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, ampiamente ed eſpreſſamente deroghiamo.*

Dato dal Noſtro Palazzo Apoſtolico di Monte Cavallo queſto dì 7. Novembre 1753.

BENEDICTUS PP. XIV.

XXVIII.

Congregationis Cameralis Decreta, quibus privilegia liberæ extractionis, & exemptionis a Datiis, aliiſque oneribus, in Ducatu, & Provincia Ferrariæ, prævio accuratiſſimo examine, vel approbata fuerant, vel rejecta, vel ſuper iiſdem moderatio aliqua implorata, iteratò confirmantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Privilegia non temerè abroganda, ſed ſuis limitibus coercenda, & ad Reipublicæ ſalutem moderanda.

CIRCUMSPECTA Romani Pontificis providentia generales quidem leges publico bono latas atque ſtatutas ita opportune temperare non recuſat, ut peculiaria privilegia in privatorum commodum juſtis de cauſis Apoſtolica liberalitate conceſſa, in ſuo robore manere permittat; Sed ſimul etiam ſollicite cavere non negligit, ut ſi quod vitium in hujuſmodi Privilegiorum Titulo adſit, ſi forte eadem in uſu ad perſonas vel bona in ipſis non comprehenſa indebite extendi comperiantur, ſeu aliàs præſcripti eorum limites, & conditiones iiſdem adjectæ nequaquam ſerventur, vel denique ſi quid in primæva eorum conceſſione inconſultè largitum fuiſſe dignoſcatur; omnia quamprimum ad æquitatis & juſtitiæ terminos redigantur, prout, diligenti & maturo præmiſſo examine, rationi conſentaneum, & ad Reipublicæ ſalutem, & Cameræ Apoſtolicæ indemnitatem expediens fore judicatur.

Commercii libertas ſub certis legibus conceſſa in univerſa Ditione Status Eccleſiaſtici.

§. 1. Cum itaque Nos aliàs, dum pleriſque Civitatibus atque Provinciis temporali Noſtro & Apoſtolicæ Sedis dominio ſubjectis, perpetuam commercii libertatem, quoad plura rerum genera, ſub certis providis legibus & conditionibus, per Noſtram Conſtitutionem, decimo quinto Kalendas Auguſti anno milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo octavo editam, indulſimus; generales tamen Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutiones, earumdem rerum ex ipſo Dominio extractionem vetantes, aliaſque ſuper ſolutionibus vectigalium & onerum, Cameræ Apoſtolicæ, ſeu aliis, in caſibus permiſſæ extractionis, ſeu reſpectivè pro tranſitu & introductione, debitorum, diverſis temporibus emanatas, firmas & ratas eſſe voluerimus; facile intelleximus, hujuſmodi Conſtitutionum & Legum implemeoto, ad communem alioquin utilitatem & æquabile Ditionis Eccleſiaſticæ regimen neceſſario, magna & multiplicia obſtacula opponenda fore, ex parte complurium ſive perſonarum, ſive Societatum, & Corporum, quibus extrahendi licentiæ, ac exemptionum & immunitatum privilegia, variis rationibus, titulis, & formis, a Prædeceſſoribus Noſtris conceſſa aut confirmata aſſerebantur.

Obtentu Privilegiorum, ultra definitos limites extendi poterat, in damnum Cameræ Apoſt. & Civitatum.

Itaque opportunum, ſeu potius neceſſarium duximus, ſingularum hujuſmodi conceſſionum atque privilegiorum titulos, formas, atque tenores, ad accurati examinis trutinam revocare; factâque juſta titulorum approbandorum atque rejiciendorum diſtinctione, certam præſcribere regulam ac methodum, juxta quam in Congregatione Camerali de eorumdem Privilegiorum ſubſiſtentia, & vigore judicari deberet.

Ideo eorum diſcuſſio, approbatio, & proſcriptio Congregationi Camerali demandata.

Et quoniam in Ferrarienſi Docatu & Provincia complura hujuſmodi privilegia a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris antiqoitus conceſſa, ſeu confirmata, adeſſe ferebantur, de quorum firmitate, atque etiam amplitudine, aliter a prætenſis Privilegiatis, aliter verò a Miniſtris Cameralibus, aliiſqoe publicorum onerum Exactoribus &

Creditoribus,

Creditoribus, judicabatur; Idcirco dicta Congregatio Cameralis ad eorum diſcuſſionem præcipuo ſtudio intendens, Noſtriſque ſemper mandatis & ordinationibus inhærens, per quinquennii ſpatium, & ultra, ſuper iiſdem diverſa decreta condidit, quæ ſcilicet, pro ſingulorum naturâ, partim in Urbe coram eadem Congregatione, partim Ferrariæ coram deſignatis rerum Cameralium Curatoribus, expensâ, convenire meritò cenſuit; prout latius enarratum legitur in Schedula Noſtri Motus proprii ſuper eorumdem Decretorum approbatione & confirmatione confecta, ac die duodecima elapſi menſis Decembris Chirographo Noſtro ſubſcripta; Cujus tenor talis eſt, videlicet.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Moto Proprio.

Motu proprio &c.

Libertà del Commercio riſtretta allo ſtato Eccleſiaſtico.

§. 2. » Con altra Cedola di Moto proprio inſerita oella Noſtra Coſtituzione ſopra il libero Commercio, che principia: *Quo die:* data li 18. Luglio 1748., fu da Noi conceduta a' Noſtri fedeliſſimi Sudditi la libertà di commerciare e contrattare grani, marzatelli, animali, ed altri generi dentro lo Stato Eccleſiaſtico; e volendo precludere l' adito alle continue eſtrazioni, che di ſomiglianti generi preſſo che lo vuotavano, non ſolo rinovammo l' antiche proibizioni ſopra di ciò emanate da Pio IV., Gregorio XIII., Clemente VIII., & Urbano VIII. Noſtri Predeceſſori, ma rintracciata l' origine di tal male, proveniente per lo più da' mendicati privilegj, diſſeminati particolarmente nel Noſtro Ducato di Ferrara, prendemmo quindi la giuſta determinazione di moderare detti Privilegj, e ridurli ſoltanto a quelli conceſſi per titolo veramente oneroſo, o d' effettivo pagamento, o d' appalto e cootratto Camerale, o di privilegio confermato *in actu devolutionis*, con dare alla Congregazione Camerale la commiſſione, e le facoltà neceſſarie di riconoſcere il titolo di ciaſcum privilegio, e d' approvare quei ſoli, di cui ſi foſſe verificata la provenienza loro da uno de' ſopradetti titoli, e reſpettivamente dichiarar nulli tutti gli altri, in qualunque modo, e forma conceduti per titoli diverſi: ſopra di che furono da Noi ſucceſſivamente aggiunti altri regolamenti, e provviſioni, in altra Noſtra Cedola ſegnata li 30. Maggio 1749. Dopo aver provveduto colla libertà del Commercio al bene de' Noſtri Sudditi, e moderate le tante irregolari eſtrazioni fuor di Stato; rivolgemmo le Noſtre mire ai maggiori pregiudizj dell' Erario Camerale, cagionati dagl' iſteſſi privilegj, che, oltre il diritto dell' eſtrazione, ſeco portavano eziandio l' altro di mal preteſe eſenzioni dai dazj dovuti alla Noſtra Camera: E a tal' oggetto con altra Noſtra Cedola ſegnata li 3. Settembre 1749. commettemmo all' iſteſſa Congregazione Camerale di riconoſcere, ed eſaminare i titoli di dette eſenzioni, citati Monſignor Commiſſario della Noſtra Camera, e i riſpettivi Teſorieri delle Provincie, e con la legge di dichiarare valide, e giuſte ſoltanto quell' Eſenzioni, che proveniſſero da titolo oneroſo come ſopra, o da privilegio dato, o confermato in qualunque tempo dal predetto Clemente VIII. in rapporto al Ducato di Ferrara, oppure dato da altri Noſtri Predeceſſori *in actu devolutionis.*

Norma preſcritta alla Congregazione Camerale nell' eſame, ed approvazione de' Privilegj d' eſtrarre le graſcie.

E di eſenzione da' Dazj Camerali.

§. 3. » In ſeguito d' ambedue le ſopradette Cedole, fù dalla Congregazione Camerale tutto ciò maturamente eſeguito, in contradittorio di Monſig. Commiſſario della Noſtra Camera, de' Teſorieri, e degli ſteſſi Privilegiati: avendo ella ammeſſo il dritto dell' eſtrazione, e reſpettivamente l' altro dell' Eſenzione da' dazj Camerali, a quei Privilegj, che provenivano da alcuno de' titoli preſcritti in dette Cedole, e rigettari altresì tutti gli altri, che da oiuno di detti titoli derivavano. Ma perche, oltre all' eſame del titolo, vi reſtavano da verificarſi altre condizioni additate ne' reſpettivi privilegj, e conferme di Clemente VIII., perciò quei privilegj di Ferrara, e ſuo Ducato, che detta Congregazione credette validi, e giuſti, per validi e giuſti li dichiarò, ma però colla modificazione -- *ad formam Privilegiorum, adimpletis conditionibus Brevis Clementini* --, e con ſomiglianti preſerve di condizioni, che, oltre al titolo del privilegio, reſtavano per anco da verificarſi. Fo creduto da Noi, che il fare una tal verificazione quì in Curia ſarebbe riuſcito di grave diſpendio a' Privilegiati nel traſporto delle ſcritture; Onde per ſollevarli da qualunque ſpeſa, ed incomodo, deputammo nella ſteſſa Città di Ferrara per Giudice remiſſoriale il Noſtro Commiſſario colà reſidente, coll' ajuto, e opera del Dottor Carlo Bottoni Canonico della Metropolitana, comunicandogli le facoltà di procedere de bono, & æquo, ſenza minimo aggravio d' eſſi Privilegiati, giuſta le iſtruzioni, che mandate gli ſarebbono da Monſignor Banchieri allora Teſoriere Generale, oggi Cardinale, e Pro-Teſoriere, & ordinandogli, che dopo compiti gli atti della ſudetta verificazione, doveſſe traſmetterne una eſatta relazione, o riſtretto, per ſottoporlo all' eſame, e giudizio della Congregazione Camerale; riſervato però l' oracolo della Noſtra ulteriore approvazione, e di poter Noi moderare, e ridurre al giuſto, ed oneſto, qualunque ecceſſo, o eſorbitanza di privilegio, eziandio approvato dalla detta Congregazione, come più ampiamente s' eſprime nel Noſtro Moto proprio ſegnato li 22. Agoſto 1750.

Alcuni Privilegj vengono rigettati, ed altri approvati.

Ma colla riſerva di verificare le condizioni loro annesse.

Al qual fine furono deputati due in Ferrara colla facoltà.

§. 4. » Nell' Iſtruzione data da detto Reverendiſſimo Cardinale Pro-Treſoriere al Commiſſario di Ferrara, s' avvertiva di verificare tralle altre condizioni, quella dell' identità de' beni, e delle diſcendenze, e diſtinguere quei dazj, dai quali il Privilegiato era eſente, dagli altri, al cui pagamento era tenuto, ſulla ſcorta anco delle Regole generali, fermate nella Congregazione Generale li 16. Decembre 1749. e 7. Aprile 1750., in rapporto alla Macina Ducale, all' altra detta *Urbana*, & all' eſtrazione de' generi venduti, o contrattati. Ed affine di togliere la confuſione, che cagionavano le tante diverſe ſpecie de' privilegj, gli fù parimente ingiunto di ridurli a tre claſſi, per quindi formarne tre cataſtri: Nel primo de' quali ſi doveſſero regiſtrare le conceſſioni fatte *Intuitu Perſonarum*, nè tranſitorie *ad extraneos*; nel ſecondo riportare quelle limitate nel progreſſo loro ad un numero determinato di Succeſſori; e nel terzo deſcrivere tutti i privilegj conceſſi a' beni, e che reali s' appellano. A forma di tal Iſtruzione fu dal ſuddetto Commiſſario di Ferrara, col Canonico Bottoni, riſcontrato ciaſcum privilegio colle ſue condizioni, ſu i documenti eſibitigli da' Privilegiati, ſentiti più volte i loro Procuratori, in contradittorio col Teſoriere della Provincia; e compilati che furono gli Atti,

Regole preſcritte ai Deputati.

Diſtinzione de' Privilegj in perſonali, progreſſivi a certo numero di Generazioni, e reali.

„ e verificate le condizioni di ciaſcun privilegio, e trall'altre le diſcendenze, e il paſſaggio de' Beni, e loro identità, ſull'eſame delle Note, come ſopra eſibitegli; ne traſmiſe al detto Reverendiſſimo Cardinal Pro-Teſoriere la relazione in tanti brevi Riſtretti, ſottoſcritti da eſſo, e dal prefato Canonico Carlo Bottoni, aſcendenti in tutto al numero di 243.

§. 5. „ Una dell'incombenze adempiute dalla detta Congregazione nel corſo di quaſi tre anni, è ſtata quella di dover eſaminare i ſuddetti Riſtretti ſul confronto de' Fatti, che riſultavano da i Sommarj altre volte diſtribuiti dalle Parti ſteſſe: e riconoſciuta la giuſtizia, e l'adempimento delle condizioni, che verificare ſi dovevano, ha in più e diverſe Seſſioni decretata l'eſecuzione, & oſſervanza di detti privilegj, giuſta le relazioni di detto Commiſſario, e relativamente a i di lui Riſtretti formati ſopra ciaſcun privilegio; riſervato però l'ulteriore Noſtra approvazione, ed oracolo: Al qual oggetto nell'eſibirci poi Monſig. Commiſſario della Noſtra Camera l'elenco di tutti li ſuddetti privilegj, ci ha riferite parimente le reſpettive riſoluzioni ſopra di eſſi preſe dalla Congregazione Camerale, tanto quelle, che canonizavano la verificazione del titolo, quanto le altre, che approvavano l'adempimento delle condizioni, a forma de' Riſtretti compilati dal Commiſſario reſidente in Ferrara. E ſiccome trà detti privilegj ve n'erano alcuni, che oltre a' beni acquiſtati *de tempore conceſſi privilegii*, s'eſtendevano eziandio ai Beni, che acquiſtati aveſſero in futuro i diſcendenti maſchi, e femine, e loro diſcendenti in infinito; Così detto Monſignor Commiſſario implorava la Noſtra ſuprema autorità, ſupplicandoci a voler moderare l'eſorbitanza di ſomiglianti privilegj, e aderire in ciò al voto della Congregazione Camerale, la quale li 13. Novembre 1753. aveva reſcritto: *Conſulendum Sanctiſſimo pro moderatione privilegiorum quoad Bona acquirenda in futurum per Privilegiatos.*

§. 6. „ Sulla ſerie per tanto di queſti fatti, vedendo Noi, che per dar l'ultimo compimento ad un'opera maturata con tanti eſami, e ſollennità, altro non reſta, che premunirla coll'oracolo della Noſtra ſuprema poteſtà, ed approvare tutte le riferite riſoluzioni della Congregazione Camerale, con inſieme i ſuddetti Riſtretti ſteſi dal Commiſſario di Ferrara; Perciò colla preſente Cedola di Moto proprio, in cui abbiamo per eſpreſſe le altre quattro di ſopra enunciate, tutti li privilegj, iſtrumenti, e qualunque ſorta di ſcritture avanti detta Congregazione eſibite, e prodotte, il Breve, e Brevi di Clemente VIII. ſopra la conferma generale, e ſpeciale de' medeſimi privilegj, l'Iſtruzione data al Commiſſario di Ferrara, i di lui Riſtretti come ſopra enunciati in numero di 243., e altrettante riſoluzioni della Congregazione Camerale, ed ogni altra coſa neceſſaria da eſprimerſi; Di Noſtra certa ſcienza, e ſuprema poteſtà, approviamo, e confermiamo tutte, e ſingole ſuddette riſoluzioni preſe in più, e reiterate Seſſioni dalla Congregazione Camerale, regiſtrare nei reſpettivi ſopradetti Riſtretti, e ſottoſcritte da Monſignor Commiſſario Generale della Noſtra Camera, tanto quelle ſopra la verificazione del titolo di ciaſcun privilegio, quanto l'altre ſopra l'adempimento delle condizioni a norma di detti Riſtretti: e conſecutivamente coll'iſteſſa Noſtra ſuprema autorità approviamo altresì tutti, e ciaſcuno di detti Riſtretti fatti dal Commiſſario reſidente in Ferrara, e ſottoſcritti da eſſo, e dal Canonico Carlo Bottoni, con le ſopradette Note de' beni, e vogliamo, che quelle e quelli ſi oſſervino inviolabilmente, come Regole, e Leggi da Noi formate, e come inſerite, e regiſtrate de verbo ad verbum nella preſente Cedola; con obbligo a tutti, e ſingoli Privilegiati di prendere la Bolletta dalla Teſoreria, come ha anco dichiarato la Congregazione Camerale ſotto il primo Settembre 1750.

Colla riforma di quelli, che comprendevano i beni futuri.

§. 7. „ Ed inerendo al d. Voto della Congregazione Camerale circa l'effrenatezza d'alcuni privilegj dati anco per i beni, che s'acquiſtaſſero in futuro, approviamo la moderazione de' medeſimi a forma di detto voto, e dichiariamo, che niuno Indulto, o Privilegio, tuttochè confermato da Clemente VIII. o da altri Noſtri Predeceſſori, o premunito d'altro titolo, anche oneroſo, poſſa mai comprendere ed eſtenderſi ai beni, che s'acquiſtaſſero in futuro: annullando e caſſando in queſta parte tali privilegj, come eſtorti *ad importunas preces*; ſiccome in queſta parte ſola, ed in rapporto ai beni, che s'acquiſtaſſero in futuro, moderiamo e riformiamo i detti Riſtretti del Commiſſario di Ferrara, e le reſpettive riſoluzioni della Congregazione Camerale fatte ſu i medeſimi.

Si provvede alla perpetua conſervazione delle riſoluzioni e riſtretti, con ordinarne molte copie.

§. 8. „ Vogliamo poi, che quelli e queſte ſi raccolgano tutte in un volume, il quale s'eſibiſca dal d. Monſig. Commiſſario negli Atti del Caſtellani Segretario di Camera; Donde poi ſe n'eſtragga una copia, e quella autenticata, ſi traſmetta a Ferrara, da conſervarſi negli Atti del Notaro Camerale: Della quale, a ſpeſe di Lorenzo Panaacchi e Pietrantonio Odorici Teſoriere di Ferrara, dovranno formarſi tre Cataſtri, col ripartimento de' privilegj in tre Claſſi, diviſato nella ſopradetta Iſtruzione del ſuddetto Reverendiſſimo Cardinal Pro-Teſoriere; con un Regiſtro, e rapporto fedele di tutte le condizioni, dazj, e tutt'altro individuato nelli detti Riſtretti, e decretato nelle Riſoluzioni della Congregazione Camerale: E formati che ſiano detti tre Cataſtri, ordiniamo, che gli originali ſi conſegnino e producano negli Atti del Notaro della Camera in Ferrara, da conſervarſi in perpetuo in quell'Officio, e a tal effetto ſi deſcrivano nell'inventario degl'iſtromenti di eſſo: La copia poi di detti tre originali, da farſi parimente a ſpeſe de' predetti Teſorieri, vogliamo, che reſti preſſo i medeſimi, per norma invariabile dell'eſazione de' dazj e gabelle Camerali; e a tal oggetto dovranno non ſolo conſervarla durante il loro appalto, ma ſaranno parimente tenuti a conſegnarla a' Teſorieri ſucceſſori, e così di ſucceſſore in ſucceſſore; Volendo per fine, che tanto i detti originali, quanto le dette copie, ſiano prima legalizate dal detto Notaro della Noſtra Camera in Ferrara.

Si ordina la formazione de Cataſtri.

§. 9. „ Ad oggetto poi, che i medeſimi Cataſtri ſiano formati colla dovuta diſtinzione, e chiarezza, e a norma in tutto dei Riſtretti, e Riſoluzioni della Congregazione Camerale, eleggiamo, e deputiamo il Commiſſario della Camera in Ferrara, acciochè Egli, coll'intervento, ed ajuto del detto Canonico Carlo Bottoni, invigili alla formazione di dd. Cataſtri, uniformemente a i detti Riſtretti, e Riſoluzioni, e a quanto da Noi quì ſi diſpone.

§. 10.

Eſecutori deputati.

§. 10. » E perchè tuttò ciò, che ſi con-
» tiene nella preſente Cedola, venga eſatta-
» mente eſeguito, ne deputiamo Eſecutore
» Monſignor Teſoriere Generale pto tempore,
» e la Congregazione Camerale, privativa-
» mente ad ogu'alrro Giudice, comunican-
» dogli per tal' effetto, oltre le ſue facoltà
» otdinarie, tutte le altre neceſſarie, e oppot-
» tune, ancorchè ricercaſſero ſpeciale menzio-
» ne. Volendo e decretando, che alla preſente
» Noſtra Cedola di Moto proprio, benchè non
» eſibita, nè regiſtrata in Camera, e ne' ſuoi
» libri, non poſſa mai darſi nè opporſi di
» ſurrezione, orrezione, nè d'alcun altro vi-
» aio, o difetto della Noſtra volontà, ed in-
» tenaione: nè che mai ſotto tali o altri pre-
» teſti, quantunque validi, validiſſimi, e giu-
» ridichi, anche di Jus queſito, e pregiudizio
» del Terzo, poſſa eſſere impugnata, mode-
» tata, e rivocata, ridotta ad viam Juris,
» o concederſi contro di eſſa l'aperiaione o-
» ris, o altro qualunque rimedio: E che co-
» sì, e non altrimenti, debba ſempre ed in
» perpetuo giudicarſi, definirſi, ed interpre-
» tarſi da qualſiſia Giudice, e Tribunale, ben-
» chè Collegiale, Congregaaioni, anche de'
» Reverendiſſimi Cardinali, Legati a Latere,
» Vice Legati, Camerlengo di S. Chieſa, Te-
» ſoriere, Rota, Camera, e qualunque altro;
» togliendo loto ogni ſacoltà e giuriſdizione di
» definire, ed interpretare in contrario: Di-
» chiarando Noi ſin d'adeſſo preventivamente
» nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da
» ciaſcuno di eſſi, con qualſivoglia autorità ſci-
» entemente, o ignorantemente, foſſe in qua-
» lunque tempo giudicato, o ſi tenraſſe di giu-
» dicare contro la forma e diſpoſizione della
» preſente Noſtra Cedola di Moto proprio:
» quale vogliamo che vaglia e debba avere
» ſempre ed in perpetuo il ſuo pieno effetto,
» aſecuzione, e vigote, colla Noſtra ſemplice
» ſottoſcrizione, benchè non vi ſieno ſtate chia-
» mate, ſentite, o citate qualſiſieno altre Per-
» ſone, ancorchè privilegiate, e privilegiatiſ-
» ſime, Eccleſiaſtiche, e Luoghi Pii, che aveſ-
» ſero, o pretendeſſero avere intereſſe nella
» preſente Noſtra diſpoſizione, e che per
» comprenderle foſſe biſogno di ſpecial men-
» aione.

Clauſole per la perpetuità delle coſe ſtabilite.

Decreto irritante.

Deroga a tutto ciò, che oſtaſſe.

§. 11. » Non oſtante la Bolla di Pio IV.
» Noſtro Predeceſſore de *regiſtrandis*, la rego-
» la della Noſtra Cancellaria *de Jure quæſito*
» *non tollendo*, e non oſtanti ancora tutti,
» e qualſiſieno Chirografi, Brevi, Ordinazioni,
» e Coſtituaioni Apoſtoliche Noſtre, e de'
» Noſtri Predeceſſori, Bandi, ed Editti in
» virtù di eſſe, & in qualunque altrn modo
» emanati, affiſſi, e publicati, Leggi, Sta-
» tuti, Riforme, ſtili, uſi, conſuetudini, e
» qualunque altra coſa, che faceſſe, o poteſſe
» fare io contrario: alle quali tutte, e ſin-
» gole, avendone il renore qui per eſpreſſo,
» e di parola in parola inſerito, e regiſtrato,
» e ſupplendo colla pienezza della Noſtra po-
» teſtà Pontificia ad ogni vizio, e diferto
» quantunque ſoſtanziale, e formale, che vi
» poteſſe intervenire, per queſta volta ſola, e
» per la piena, e totale eſecuzione di quanto
» ſi contiene nella preſente Cedola di Moto
» proprio, ampiamente, ed in ogni più vali-
» da forma deroghiamo.

Data 12. Decembre 1753.

» Dato dal Noſtro Palazzn Apoſtolico di
» Monte Cavallo queſto dì 12. Decembre
» 1753.

BENEDICTUS PP. XIV.

Iterata ampliſſima præmiſſorii confirmatio.

§. 12. Nunc autem volentes adeò diligentis atque maturi judicii perpetuam firmitatem, ac ſupremæ voluntatis Noſtræ in præinſerta Schedula expreſſæ, aliarumque Ordinationum in ea editarum obſervantiam, magis magiſque aſſerere; iiſdem motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine, per hanc Noſtram perpetuo valituram Conſtitutionem, omnia & ſingula indulta, & privilegia in prædicta Congregatione Camerali hactenus, ut præfertur, rejecta & raprobata, rejicimus & reprobamus: Quæ verò in eadem admiſſa & approbata fuerunt, Nos etiam, intra eoſdem limites, & cum iiſdem conditionibus, necnon quoad perſonas & bona in prænarratis Summariis ſeu Reſtrictibus deſignata, non tamen quoad illa, quæ in poſterum per Privilegiatos acquiri contigerit, admittimus, aptobamus, & reſpective confirmamus; ea vero, quæ ad bona etiam de futurn per Privilegiatos acquirenda extendi dicuntur, ſeu etiam apertè digooſcuntur, de ejuſdem Congregationis conſilio, ut præfertur, hac in parte moderamur, annullamus, atque caſſamus; ac demum cætera omnia & ſingula in præinſerta Schedula per Nos ordinata, volita, atque ſancita, per omnes & ſingulos, ad quos pertinet & pertinebit in poſterum, omnimodæ executioni mandari, ac inviolabiliter etiam perpetuo obſarvari volumus atque præcipimus.

Firmitas conſtitutis aſſeritur.

§. 13. Decernentes, tam præinſertam Schedulam, quàm ipſas præſentes Litteras, omniaque & ſingula in ipſis contenta & expreſſa, etiam ex eo, quod aliqui in ipſis intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes, etiam ſpecifica & individua mentiooe digni, eiſdem non conſenſerint, vel ſe nullatenus ad ea vocatos, aut non ſufficienter auditos aſſerere valeant, ac etiam proteſtari quandocumque auſi fuerint, ſeu ex alia quantumvis juridica & privilegiata cauſa, colore, prætextu, & capite, impugnari, ſeu in jus & controverſiam vocari poſſe; ſed eadem ſemper valida & efficacia exiſtera & fore; & ſecundum ea, & non alias, per quoſcumque Ordinarios, & Delegatos Judices, etiam in præinſerta Schedula expreſſos, ſublata ipſis, & eorum cuilibet aliter judicandi, interpretandi, & decernendi facultate, in quocumque judicio, tam petitorio, quàm poſſeſſorio, ac ſummario, & ſummariſſimo, & in quacumque inſtantia, judicari & definiri debere; ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quolibet, quavis auctoritate, ſcientar vel ignoranter, attentari, ſeu judicari, definiri, & decerni contigerit.

Per ampliſſimam derogationem contrariorum.

§. 14. Non obſtantibus contrariis quibuſque Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, & quorumcumque Judicum ac Tribunalium reſolutionibus, & decretis, uſibus, ſtilis, & conſuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apoſtolicis, tam dictis Ferrarten. Civitati, ac Ducatui, quàm quibuſcumque Perſonis, atque Familiis, ſeu Locis Piis, ac etiam Monaſteriis, & Eccleſiis Cathedralibus & Metropolitanis, ac Mendicantium, ſeu non Mendicantium Ordinibus, Congregationibus, & Inſtitutis, etiam Societatis Jeſu, uecnon Hoſpitalibus, ac Militiis, etiam Sancti Joannis Hieroſolymitani, aliiſque quibuslibet, quavis etiam Apoſtolica auctoritate, quandocumque, & qualitercumque conceſſis ſeu confirmatis, ac etiam ſæpius innovatis, aliiſque in præinſerta Schedula expreſſis: Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de ipſis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis & individua, non autem per clauſulas generales, expreſſio, ac etiam totalis inſertio, ſeu alia exquiſita forma neceſſariò ſervanda dici poſſit; eorum totos & integros tenores, cauſas, & occaſiones præſentibus pro expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, necnon derogationis formas in

ipſis traditas pro plene obſervatis habentes, ad præmiſſorum effectum dumtaxat, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine præfatis, ampliſſime derogamus; cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 15. Volumus autem, ut earumdem præſentium Tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in Judicio, & extra habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc noſtrarum approbationis, & confirmationis, ac reſpectivæ reprobationis, moderationis, annullationis, caſſationis, atque derogationis, mandati, ſtatuti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, duodecimo Kalendas Februarii, Pontificatus Noſtri anno Quartodecimo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Card. Pro-Datarius.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi. J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

IX. Gregorianum Cantum in Choro, aliiſque functionibus a Fratribus, vel Monialibus Ordinis Minimorum Sancti Franciſci de Paula peragendis, adhiberi præcipitur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

ROMANUS Pontifex perſonarum Eccleſiaſticarum quarumlibet præſertim Regularium Vota, Divini Cultus, piorumque operum augumentum concernentia, ad exauditionis gratiam libenter admittit, prout conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

§. 1. Exponi ſiquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Franciſcus Galindo Zeloſus, seù Procurator Generalis Ordinis Fratrum Sancti Franciſci de Paula Minimorum nuncupatorum, quod cum uſus canendi Divinas Laudes frequentiſſimus fuerit ab initio naſcentis Eccleſiæ, tum in Oriente, tum in Occidente, hujuſmodi uſui inhærens dictus Sanctus Franciſcus memorati Ordinis Parens, in prima ſua Regula ſuis Alumnis Cantum Muſicalem, seù figuratum, Gregorianum nuncupatum, præmiſit, qui quidem Cantus per aliquod temporis ſpatium apud Fratres memorati Ordinis in uſu fuit. Novis vero ſupervenientibus menti ejuſdem Sancti Franciſci de Paula cauſis, in ſecunda regula, quam ſuis Fratribus obſervandam tradidit, ſtatuit Miſſas Divinumque Officium concinenda eſſe ſine notulis, voce quadrata, & rotunda, quaſi computando, ita ut modus hujuſmodi uſque nunc à Fratribus dicti Ordinis obſervari pergitur.

§. 2. Cum autem, ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, & dictus Franciſcus Zeloſus, seu Procurator Generalis aſſeruit, ſuccedentibus temporibus experientia compertum ſit talem modum non tantum eſſe difficilem, verum etiam plurima afferre inconvenientia, prout nonnulli docti, zelanteſque dicti Ordinis Viri diverſis temporibus ea adnotaverint, quæ referuntur, nempe -- Primo, plurimum laborant dicti Ordinis Fratres, ut cantent uniformiter ſine notulis, & abſque ulla vocis inflatione, præſertim quando Miſſa ſolemnis, Officiumque Divinum altiori voce cantari debent; Secundo, ex hujuſmodi cantus difficultate per univerſum Ordinem prædictum diſſimilis, diverſuſque factus eſt canendi modus, ut non ſolum inter Italos, Germanos, Gallos, & Hiſpanos ejuſdem Ordinis Fratres varius ſit Cantus, verum etiam in eademmet cujuſcumque Nationis Provincia, & fere in unoquoque ejuſdemmet Provinciæ Conventu memorati Ordinis, alio modo, & aliter cani ſoleat, quod quidem alienum eſt uniformitati Deum laudandi, quæ toties à Sacris Conciliis, & Sanctis Patribus commendatur, quæque à Sancta Univerſali Eccleſia tenetur. Tertio, cum Cantus Gregorianus ubique receptus reperiatur, adeoque à Chriſtifidelibus devotè audiatur, accidere ſolet, ut Chriſtifideles ad Eccleſias dicti Ordinis accedentes, cantandi diverſitatem agnoſcant, non raro fit, ut ſcandalizentur, & loco orandi, excitandive ad devotionem, ab illa retrahantur, imò & quandoque Fratres prædictos inconcinniter canentes irrideant. Quarto, plures ſupradicti Ordinis Conventus, ex hujus Sanctæ Sedis benignitate Parochiales Eccleſias unitas habent, in quibus neceſſe ſit, Miſſam, Divinaque Officia ſolemni pompa celebrare, præcipuè in ſolemnioribus anni feſtis diebus, & dictus canendi modus, voce quadrata & rotunda, multum detrahat devotioni, & majeſtati, ubi è contra cantus figuratus cum debita moderatione adhibitus illas augeat. Quinto, plures etiam Conventus prædicti, quibus Parochiales Eccleſiæ unitæ minime exiſtunt, ſocietatem, concordiamque, & unionem cum aliis Confraternitatibus, Communitatibus, & Parochialibus Eccleſiis habent, in quibus uſus Cantus Gregoriani viget, concurrentibus viciſſim una cum Fratribus prædictis in alienis Eccleſiis ad faciendas Parochorum, vel aliorum Superiorum, & perſonarum ab hac luce migrantium exequias clarius inconvenit diverſitas, quippe qui cum alii Reſponſoria, & Gradualia cum notis in Eccleſiis ejuſdem Ordinis ſolemniter cantent, Fratres Ordinis hujuſmodi non valeant, neque ſciant ad eamdem formam reſpondere, id apud populos inibi intereſſentes & adventantes novitatem non parvam, & admirationem reddit. Demum Fratres ejuſmodi Ordinis, ex tali Cantu voce quadrata, & rotunda, facilè tædio afficiuntur, ut proinde, laudes Deo minus devote perſolvant: Ac propterea dictus Franciſcus Zeloſus, seù Procurator Generalis hiſce incommodis obviare cupiens, opportune in præmiſſis à Nobis provideri, & ut infra indulgeri plurimum deſideret.

§. 3. Nos piis dictis Franciſci Zeloſi, seù Procuratoris Generalis votis hac in re, quantum cum Domino poſſumus, favorabiliter annuere volentes, eumque à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, ſupplicationibus ejus nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, attento dilecti Filii Noſtri Alexandri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis Tanari nuncupati, ejuſdem Ordinis apud Nos, & hanc Sanctam Sedem Protectoris voto Nobis facto, non obſtantibus, quod in ſecunda regula dicti Ordinis præſcriptum

Gregorianus Cantus in Choro, aliiſque functionibus præcipitur.

reperia-

reperiatur, Miſſas, Divinaque Officia per Fratres hujuſmodi canenda eſſe ſine ootulis, voce quadrata, & rotunda; oibilominus dilectis Filiis Correctori Generali, ac Correctoribus Provincialibus, nec noo Correctoribus Conventuum, ac uuiverſis Fratribus dicti Ordinis, nec non Correctricibus, & Monialibus Monaſteriorum ejuſdem Ordinis, ſub cura, regimine, gubernio, & adminiſtratione Frarrum dicti Ordinis, nunc, & pro tempore exiſtentibus, ut ipſi, & illæ de cætero Cantum Gregorianum figuratum cum Notulis, in Choro, aliiſque Eccleſiaſticis Functionibus adhibere, & introducere libere, & licitè poſſint, & valeant, ac proſequantur, auctoritate Apoſtolica teoore præſentium permittimus, volumus, & mandamus.

Clauſulæ pro firmitate præmiſſorum.

§. 4. Decernentes eaſdem præſentes Literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & iotegros effectus ſortiri, & obtinere, & illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, pleniſſime ſuffragari, & ab eis reſpectivè inviolabiliter obſervari, ſicque in præmiſſis per quoſcumqoe Judices, Ordioarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcieoter, vel ignoranter cootigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dicti Ordinis, etism juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & Conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, coofirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Derogatio contrariis.

Exemplorum fides.

§. 5. Volumus autem, quod præſentium Litterarum tranſumptis, ſeù exemplis, etiam impreſſis, manu dicti Zeloſi, ſeù Procuratoris Generalis ſubſcriptis, & ſigillo ejuſdem Ordinis munitis, eadem prorſus fides tàm in Judicio, quàm extra illud adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum 22. Januarii 1754 Pont. XIV.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXII. Januarii MDCCLIV. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

D. Card. Paſſioneus.

XXX.

Correctoribus tum Generali tum Provincialibus Ordinis Minimorum Sancti Franciſci de Paula, conceditur facultas decidendi circa Electiones, vel alia negotia, quæ ad Generale vel Provinciale reſpective Tribunal, ob paria poſt tertium ſcrutinium ſuffragia, devolvuntur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INJUNCTI Nobis per abundantiam Divinæ gratiæ Paſtoralis officii ſollicitudo poſtulat, ut in iis, per quæ Chriſtifidelium ſub ſuavi Religionis jugo Altiſſimo famulantium proſpero ſtatui conſulitur, ejuſdem officii partes ſedulò intendamus, prout conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Dubium in poſtremo Capitulo Generali propoſitū circa Electiones ob paria ſuffragia ad Tribunal Generalitium aut Provinciale devolutas.

§. 1. Exponi ſiquidem Nobis nuper fecit dilectus Filius Franciſcus Galindo Zeloſus, ſeu Procurator Generalis Ordinis Fratrum Sancti Franciſci de Paula, Minimorum nuncupatorum, quod dilectus itidem Filius Julius Malmuſi Frater expreſſè profeſſus, & tunc temporis Zeloſus, ſeu Procurator Generalis dicti Ordinis, Vocalibus pro celebratione Capituli Generalis ejuſdem Ordinis in Civitate Barchinonen. Anno MDCCLII. canonice congregatis, inter cætera, decidendum propoſuit infraſcriptum dubium, nempè, Primo: quomodo reſolvendæ eſſent Electiones devolutæ ad Tribunal Generalitium, vel Provinciale, ſi poſt tertium ſcrutinium ſit paritas votorum; à Vocalibus prædictis, ſive Capitulo Generali nemine diſcrepante ſancitum fuit, Nobis ſupplicandum eſſe pro facultate, cujus vigore Correctori Generali pro tempore exiſtenti eſſet facultas hujuſmodi paritates ſuo voto definire. Nobis propterea dictus Franciſcus Zeloſus, ſeu Procurator Generalis humiliter ſupplicari fecit, ut in præmiſſis opportunè providere, &, ut infra, indulgere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Correctori Generali, in iis, quæ ob paritatem ſuffragiorum ad ſuum Tribunal devolvuntur, facultas decidendi conceditur.

§. 2. Nos igitur, qui Ordinem prædictum paternis amplectimur affectibus, ac felici, proſperoque dicti Ordinis, illiuſque Provinciarum, & Fratrum regimini, & gubernio, atque directioni, quantum cum Domino poſſumus, conſulere, dilectoſque etiam Filios Superiores, & Alumnos Ordinis, Provinciarumque hujuſmodi ſpecialibus favoribus proſequi volentes, ac dicti Franciſci, & illorum ſingulares perſonas, à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, audito, perpenſoque prius voto dilecti Filii Noſtri Alexandri S. R. E. Diaconi Cardinalis Tanari nuncupati, dicti Ordinis apud Nos, & Apoſtolicam Sedem Protectoris Nobis facto, licet Capitulum Generale, ſeu Vocales, ſuffragium in Capitulo Generali ultimo loco in Civitate Barchinonen. celebrato habentes, nemine diſcrepante decreverint, quod Nobis ſupplicandum eſſet pro facultate Correctori Generali deciſiva in omnibus Electionibus devolutis tam ad Tribunal Generalitium, quàm ad Tribunal Provinciale ſpectantibus, eveniente paritate ſuffragiorum, ſeu votorum, habitis prius per tres vices ſcrutiniis, per Nos concedenda; nihilominus Nos, ne negotia dicti Ordinis propter abſentiam Correctoris Generalis à Provinciis dicti Ordinis inter ſe diſſitis retardentur, & detrimenta patiantur; facultatem deciſivam dilecto Filio moderno, & pro tempore exiſtenti Correctori Generali dicti Ordinis, in omnibus ad Tribunal Generalitium ſpectantibus, juxta votum dictorum Vocalium, peractis debitis ſcrutiniis, ſi paritas votorum acceſſerit, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus & indulgemus.

Eadem tribuitur quoque Correctoribus Provincialibus pro iis negotiis, quæ ad eorum Tribunal ſpectant.

§. 3. Ac inſuper eadem deciſivam facultatem auctoritatemque modernis, & pro tempore exiſtentibus Correctoribus Provincialibus dicti Ordinis quarumcumque Provinciarum, tam in omnibus Electionibus Correctori Provinciali devolutis, ſeu de jure pertinentibus, quàm in aliis cauſis, & rationibus, ad Tribunal Provinciale quomodolibet, juxta dicti Ordinis Statuta, & peculiares cujuſcumque Provinciæ Conſtitutiones, ſpectantibus & pertinentibus, peracto prius tertio ſcrutinio, & intercedente votorum paritate, auctoritate & tenore prædictis extendimus, & ampliamus, ac de novo concedimus, & impertimur; itaut tam Corrector Generalis,

quàm

quàm Correctores Provinciales, juxta datam ſibi à Domino prudentiam, & juxta rerum qualitates, intra ſuum Tribunal reſpective Generale, vel Provinciale, & non aliter, ad quaſcumque Electiones, factis priùs tribus ſcrutiniis, vel a Correctore Generali in ſuo, ſeu à Correctore Provinciali reſpective in ſuo, Tribunalibus, ex quatuor votis compoſitis, interveniente tamen paritate votorum, devenire, ac quaſcumque cauſas quoad Correctores Provinciales cognoſcere, & decidere, aliaque Ordinis, & Provinciarum negotia decernere, & quidquid in omnibus præmiſſis per eum, & illos, ſeu aliquem eorum, ſancitum, decretum, cognitum, actum, geſtumque fuerit, ſuum ſortiri debeat effectum, perinde ac ſi omnium uniuſcujuſque Tribunalis hujuſmodi ſuffragiorum conſenſu factum fuiſſet.

§. 4. Decernentes eaſdem præſentes Litteras ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & illis, ad quos ſpectat, & in futurum quomodolibet ſpectabit, pleniſſimè ſuffragari, & ab eis inviolabiliter obſervari: ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices, Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dicti Ordinis, & illius Provinciarum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & Conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 5. Volumus autem, quod præſentium Litterarum tranſſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu dicti Zeloſi, ſeu Procuratoris Generalis ſubſcriptis, & ſigillo ejuſdem Ordinis munitis, eadem prorſus fides tam in Judicio, quam extrà illud adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXII. Januarii MDCCLIV. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

D. Card. Paſſioneus.

Ad exercendos, erudiendoſque Picturæ, atque Sculpturæ Tyrones, Gymnaſium publicum, ſeu Academia in Ædibus Capitolinis erigitur, annuo cenſu conſtituto in neceſſarios ſumptus.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

INTER curas ſupremo Principe dignas, non ultimum locum tenere cenſemus eam, quæ pertinet ad tuendas promovendaſque ingenuas artes, quibus honeſta ingenia excoluntur, & liberaliter occupantur; quæque, dum naturalium rerum pulchritudines imitando exprimunt, propriam humanæ naturæ nobilitatem, atque præſtantiam declarant; nec modò Civium commodis, ſed ſæpe etiam Divino cultui cum dignitate inſervientes, ſocietati ſimul utilitatem afferunt, & ſplendorem.

Urbs Roma quamobrem his claruerit.

§. 1. Hanc curam in omni recte conſtituta Civitate nunquam neglectam, Nobis potiſſima quadam ratione ſuſcipiendam eſſe duximus: quibus nimirum, Divinæ providentiæ conſilio, delatum eſt illius Urbis dominium & regimen, quæ olim quidquid ubique pretioſum, vel inſigni arte elaboratum extitit, aut ditione & imperio, aut etiam ſinu ſuo complexa, ipſam artium omnium excellentiam ſuam fecit; eamque laudem a ſubjectis Nationibus ad ſe translatam, aliis deinde gentibus, quæ illius omnino expertes erant, invexit; & ab reliquo Terrarum Orbe inſcitiam atque barbariem ſemel atque iterum depulit.

Sine exercitatione facile intercunt.

§. 2. Verum quum artium gloria, ceſſante artificum exercitatione, facile intereat; videbatur illa in hac Urbe Noſtra paulatim imminui poſſe: dum ipſa Urbs, præclaris veterum atque recentium Pictorum, Sculptorumque operibus referta, in eorum poſſeſſione quadam veluti ſecuritate conquieſcit; novoſque earum artium tyrones formare parum ſollicita, futurorum deinde Magiſtrorum ſcholam propemodum extingui ſinit: non ſatis advertens, ad eam ſe aliquando artificum penuriam redigi poſſe, ut quum aliquod opus ad uſum, ad ornatum, ad memoriam inſigne efficiendum occurrat, alienorum operam implorare cogatur, & induſtriæ ſubſidia ab iis expectare, qui olim politioris culturæ, ac ſcientiarum & artium omnium documenta ab ipſa petere conſueverunt.

Cura Pontificis, ut Tyronum induſtriæ & exercitationi nihil deſit.

§. 3. Huic malo quum Nos tempeſtivè occurrendum meritò judicaverimus; poſtquam plura artia antiquæ monumenta collegimus, plura reſtauravimus, eorumque in publicam utilitatem conſervationi proſpeximus; Capitolinam Pinacothecam, Prædeceſſoris Noſtri Clementis Papæ XII. munificentia collectam, inſtructamque, magnâ Græcorum, Ægyptiorum, Romanorumque Signorum acceſſione locupletavimus; inſigniumque Pictorum Tabulas magno numero diverſis ex locis conquiſitas, multoque ære comparatas, in eodem Capitolio, laxis a ſolo ædibus ad auſtralem montis crepidinem excitatis, aptè decenterque diſpoſitas collocavimus; nunc denique ibidem, ubi tot artis prodigia viſuntur, hominum admirationi, & artificum exemplo propoſita, publicam quoque inſtitutionem ingenuarum Artium Tyronibus conſtituere deliberavimus, eamque ipſis præberi volumus exercitationem, quam omnium opinione idoneam maximè haberi novimus, adeoque aptiſſimam fore confidimus, ad perfectos aliquando futuros Pictores, Sculptoreſque informandos, qui veteris Romanæ Academiæ gloriam renovare, & in omnem poſteritatem propagare queant.

Pingendi fingendique principium in exactiſſima delineatione. hæc in contemplatione naturæ potiſſimum conſtituta.

§. 4. Quum enim rectè pingendi atque fingendi principium & fons in exactiſſimæ delineationis peritia ſtatuatur; hæc autem ex ipſa naturæ contemplatione certiùs, quàm ex ſervili priorum artificum imitatione acquiri poſſit; idcirco in prædictarum Ædium a Nobis extructarum corpore capacem Aulam ad id aptari curavimus; ut ibi quicumque in delineandi arte proficere ſtudent, ad vivi hominis exemplar ſeſe exercentes, certas veraſque ducere lineas addiſcant: Quo ſemel conſtantibus naturæ legibus probe imbuti, & ad earum normam conceptas animo rerum formas exigere & conformare docti, in omni genere liberalis artificii, ad quod ingenium ſtudiumque appulerint, intrepida manu operari valeant. Quod quidem commodum quum alias in Urbe ſtudioſis adoleſcentibus

ægrè

ægrè ſuppeteret, ac pretio plerumque, & pecuniarum collatiooe comparandum eſſet; nihil ipſis jucundius, aut honeſtis artibus promovendis utilius, præſtare Nos poſſe putavimus, quàm ſi perpetuo liberalitatis Noſtræ muoere provideremus, ut omnes ſumptus ad conducendum hominem in delineationum exemplar, ad locum inſtruendum atque illuſtrandum, & ad ipſum opus dirigendum urgendumque neceſſarii, de publico præberentur. Hac enim ratione ſperandum fore judicavimus, ut beneficio Noſtro invitati adoleſcantes oblatam ſibi proficiendi occaſionem cupidè arripiant, & ad præclaras hujuſmodi artes omni cura excolendas, ac perficiendas, magis magiſque accendantur.

Academia ſeu Gymnaſium publicum, vulgo *del Nudo*, in Capitolinis ædibus erigitur.

§. 5. Jam verò certam huic operi formam præſcribere, ejuſdemque perpetuam ſtabilitatem aſſerere volentes, Motu proprio, ac certa ſcientia, per hanc noſtram perpetuo manſuram Conſtitutionem, in præfatis Ædibus oostro juſſu & ſumptu in Capitolio extructis, in inferiori ſcilicet earum Aula ad id deſtinata, Gymnaſium, ſeu Academiam, populari vocabulo *del Nudo* appellandam, in pauperum ſtudioſorum, qui delineandi artem addiſcere curant, beneficium & uſum, erigimus & inſtituimus; cujus quidem Gymnaſii ſeu Academiæ ſic erectæ & inſtitutæ Protectorem & Præſidem, earumdem præſentium Literarum tenore, Venerabilem Fratrem Noſtrum Sylvium Sabinenſem Epiſcopum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem Valenti nuncupatum, Noſtrum in Status univerſi negociis Secretarium, dictæque Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarium, qui Nos in hujus rei conſilio ſuſcipiendo, & ad exitum perducendo, pro ſua rerum gerendarum ſolertia, & ſingulari erga bonas artes ſtudio, plurimum juvit, ac deinde illius in Camerariatus hujuſmodi Officio Succeſſores, eligimus & deputamus: Mandantes eidem Sylvio Epiſcopo & Cardinali, ut opportunas Leges, & provida Statuta pro deſtinati operis conſtitutione, & perpetuo regimine, quamprimum condere curet, Noſtroque etiam nomine & auctoritate promulget; ac dantes eidem moderno, ac pro tempore exiſtenti præfatæ Academiæ, ſeu Gymnaſii Præſidi, ac Protectori, neceſſarias omnes & opportunas facultates, ad hoc, ut pro ejuſdem operis executione & progreſſu, quaſcumque utiles & idoneas pro tempore ordinationes facere, atque decreta edere, & tam eorum, quàm Legum & Statutorum hujuſmodi obſervantiam injungere, & exigere, ac etiam, quoties ita res ferent, illas & illa revocare, corrigere, & in melius immutare poſſit, & valeat; prout ad ipſius Academiæ, ſeu Gymnaſii utilitatem, & mentis ac voluntatis noſtræ implementum, magis expedire, illius prudentiæ viſum fuerit.

Ejuſdem Præſes, & Protector deſignatur.

Cui ampliſſima datur auctoritas in Academiam.

Certo annuo cenſu Academiæ addicto conſulitur neceſſariis expenſis.

§. 6. Pro ejuſdem vero Gymnaſii dote, qua occurrentes expenſæ pro mercede hominis delineantium ſtudio proponendi, aliiſque rebus ad hujuſmodi operis executionem, ac directionem neceſſariis, fieri & ſuſtineri valeant; Nos annuam ſummam tercentorum ſcutorum de juliis decem pro quolibet ſcuto, ex publici Promptuarii, a Nobis etiam in hac Urbe ad aſſervandas, & venales proponendas ſoleas inſtituti, proventibus, (quos quidem Nos ipſi aliàs per Schedulam noſtri Motus proprii die xxii. Junii Anni MDCCXLVIII. ſignatam, & in Actis dilecti Filii Gregorii de Caſtellanis unius ex Cameræ prædictæ Secretariis & Notariis exiſtentem, in noſtro Monte Pietatis, ad creditum ejuſdem Cameræ, in peculiari tamen computo, & ad liberam dicti Sylvii Epiſcopi & Cardinalis Camerarii, ejuſque in Officio hujuſmodi Succeſſorum diſpoſitionem, ad hoc ut ipſe, ejuſque Succeſſores de illis, prævia participatione Nobis, & Romano pro tempore Pontifici facienda, diſponere valeant, deponi voluimus), percipiendam, ab ejuſdem Cameræ Apoſtolicæ redditibus, motu & ſcientia præfatis, ac de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, per eaſdem præſentes, perpetuò ſeparamus, ſejungimus, & diſmembramus: Eamdemque ſummam annis ſingulis, duabus æqualibus & anticipatis ſolutionibus, in eodem Monte Pietatis, ad Creditum præfatæ Academiæ Capitolinæ *del Nudo* nuncupatæ, & ad dicti Cardinalis moderni & pro tempore exiſtentis illius Protectoris diſpoſitionem, liberè deponendam, eidem Gymnaſio ſeu Academiæ, ad prædictos effectus, etiam perpetuò applicamus, concedimus, & aſſignamus: Mandantes eidem Sylvio Epiſcopo & Cardinali, ejuſque Succeſſoribus prædictæ Academiæ Protectoribus & Præſidibus pro tempore futuris, ut ejuſmodi pecuniarum ſummam, pro eorum prudenti arbitrio, in opportunas quaslibet, & ad prædictum opus rectè ordinandum & promovendum neceſſarias & utiles expenſas, abſque ullo reddendæ rationis onere, erogari curent. Nos enim quidquid ab ipſis ea in re providè ſtatutum, ordinatum, & geſtum fuerit, ratum & gratum habebimus, ac etiam faciemus auctoritate noſtra, ab omnibus, ad quos pertinet, appellatione poſtpoſita, inviolabiliter obſervari.

Firmantur Statuta ampliſſimis clauſulis.

§. 7. Ac decernentes has noſtras Literas, quas in dicta Camera Apoſtolica, juxta Conſtitutionem felicis recordationis Pii Papæ IV. Prædeceſſoris noſtri deſuper editam, præſentari, inſinuari, & regiſtrari volumus, præmiſſaque omnia & ſingula, nullo unquam tempore, ex quibuſvis cauſis, de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel quocumque alio defectu notari, & impugnari, ſeu revocari, ſuſpendi, reſtringi, limitari, aut in jus, vel controverſiam vocari poſſe: Sed tamquam ad bonarum Artium conſervationem & propagationem, Urbiſque noſtræ decorem factas, ſemper & perpetuo validas & efficaces exiſtere, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere debere.

Aliter judicari prohibetur.

§. 8. Sicque, & non aliàs, per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam prædictæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, nec non Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ejuſdemque Cameræ Theſaurarium Generalem, ac Clericos Præſidentes, ſublatâ eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere: irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio generalis.

§. 9. Non obſtantibus contrariis quibuſcumque Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus, ac, quatenus opus ſit, promptuarii præfati inſtitutione, ac proventuum inde obvenientium applicatione, ut præfertur, per Nos factis: privilegiis quoque, indultis, & Literis Apoſtolicis, eidem Cameræ, ac illius Officialibus & Miniſtris, & quibuſvis aliis, ſub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus clauſulis, ac irritantibus Decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine paribus, etiam Conſiſtorialiter, ac aliàs quomodolibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, ac etiam pluries firmatis, approbatis & innovatis,

Et ſpecialis oppoſitorum.

§. 10. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro ſufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum omnium & ſingulorum tenores præſentibus pro plenè

&

& ſufficienrer expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum ſpecialiter & expreſſè, ac latiſſimè & pleniſſimè derogamus; cæterìſque contrariis quibuſcumque.

§. 21. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ erectionis, inſtitutionis, electionis, deputationis, faculiatum impertitionis, ſeparationis, ſejunctionis, diſmembrationis, applicationis, conceſſionis, aſſignationis, decreti, derogationis, & voluntatis iofringere, vel ei auſu temerario contraire: Siquis autem hoc atrentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Bearorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. M. Majorem Anno Incarnatinnis Dominicæ 1754. XVI. Kal. Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno Quarrodecimo.

J. Card. Pro-Datar. D. Card. Paſſioneus.

VISA
De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi. J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Baſilica Aſſiſienſis S. Franciſci in Patriarchalem & Cappellam Papalem erigitur: Com aliis gratiis, privilegiis, & indultis.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

FIDELIS Dominus in verbis ſuis, quum ſæpe in Scripturis ſanctis declaraverit, exaltaturum ſe illos, qui voluntariæ demiſſionis affectu humiliarent in terra animas ſuas, non ſolum in cœleſti Regno puſillos Servos, quos Filii ſui humilitati conformes repetit, gloria & hooore mirabiliter coronat; ſed etiam, ad mortalium fidem excitandam & robnrandam, hoc pro ſua ſapientia diſponit, ut qui viventes in Mundo, Mundi glotiam contemſerunt, eique placere nnn curarunr, ſplendidioribus poſt mortem honoribus in ipſo conſpectu filiorum hominum exrnllantur, eorumque memoria in tetris decorata fulgeat, &glorioſa clareſcat. Quod quum in pluribus ſanctis Viris ab ipſo Muodi exordio, & maximè poſt conſtitutam Eccleſiam, ſæpiſſime demonſtratum eſt; tum vero in Beati Franciſci Confeſſoris exaltatione, & in omnibus, quæ ad illius Inſtituti amplificationem, & memoriæ celebritatem pertinenr, manifeſte impletum conſpicimus. Qui enim vivens, in oculis ſuis, & aliorum vileſcere ſemper ſtoduit, ac opprobriis & vituperationibus delectari conſuevit; jampridem irrefragabili Catholicæ Eccleſiæ judicio, clariſſimoque præconio, inter Amicos Dei cum ipſo in Cœlis regnantes, ubique terrarum honoratur & colitur: illius autem Corpus, in quo mortificationem Chriſti ad mnrtem uſque circumferre non deſtitit, ſingularibus ſignis atque prodigiis de Cœln illuſtratum, atque certantibus omnium Ordinum ſtudiis, ita Populorum & Principum devotione clarificatum fuir, ut ejuſdem Sepulchrum glorioſum, ſuper ambitioſa potentium ſæculi moounmenta, meritò celebrari mereatur.

§. 1. Et ſanè vix altero ab illius obitu anno decurſo, quum de Servi Dei exuviis decenter collocandis ageretur, eumque in finem opportunus locus & fundus, prope Aſſiſienſis Civitatis mœnia, illius Alumnis pro Apoſtolica Sede recipientibus oblatus fuiſſet; ſan. mem. Prædeceſſor Noſter Gregorius Papa IX. dignum exiſtimans & conveniens, illius memoriam, per quem tantus Eccleſiæ Dei fructus provenerat, in eo etiam hooorificari, ut Eccleſia, in qua ejus Corpus recondendum erat, nemini, præterquam Romano Pontifici, ſubeſſet; eumdem fundum in jus & proprietatem prædictæ Sedis Apoſtolicæ recepit; ſtatuitque Eccleſiam inibi conſtruendam omnino liberam, ac nulli alii, quàm Apoſtolicæ Sedi ſubjectam fore; & ad hujuſmodi libertatis ab Eccleſia Romana perceptæ iodicium, unius libræ ceræ cenſum annuatim ſibi, & Succeſſoribus ſuis ab eadem Eccleſia perſolvendum decrevit; Super quibus Apoſtolicas Litteras, quarum initium eſt -- *Recolentes* -- edidit Reate, XI. Kalendas Novembris Pontificatus ſui anno II. Deinde verò, quum idem Gregorius Prædeceſſor, in ipſa Aſſiſienſi Civitate, glorioſiſſimum Patriarcham Sanctorum Confeſſorum Catalngo rite adſcripſiſſet, ac deſignatam hujuſmodi Eccleſiam in ipſius honorem Omnipotenti Deo dicandam, erigendamque ſtatuiſſet, illius primario lapide ſuis ipſe manibus poſito, per alias ſuas Litteras datas Laterani, X. Kalendas Maji, anno Incarnationis Dominicæ MDCCXXX. Ponrificatus ſui anno IV. incipientes -- *Is, qui Eccleſiam* -- non modò conceſſum eidem Eccleſiæ libertatis, & immediatæ Romano Pontifici ſubjectionis privilegium, nova & ſolemniori conceſſione firmavit, ſed etiam Eccleſiam ipſam Ordinis Fratrum Minorum Caput & Matrem ab omnibus habendam, ac in ea per Fratres ejuſdem Ordinis perpetuò ſerviendum fore conſtituit; aliaque ad aſſerendam illius immunitatem, ac dignitatem, & Fratrum in ea deſervientium commoda promovenda, opportunè decrevit, quæ latiùs continentur in præfatis ejuſdem Gregorii Litteris: quas alii deinde Prædeceſſores Noſtri Romani Pontifices, ex quo ipſius Sancti Franciſci Corpus in eamdem memorabili pompa illatum fuit, in primis Innocentius Papa IV., qui poſtea Eccleſiam ipſam ad ſupremum faſtigium perductam, ſuaque jam conſtructione & mole conſpicuam, anno MCCLIII., Dominica ante Feſtum Aſcenſionis Domini, ad honorem Dei, & ejuſdem Beati Franciſci, ſolemni ritu dedicavit, nec non Clemens Papa IV. per ſimiles ſuas Litteras confirmarunt & innovarunt. Nicolaus verò etiam IV. peculiaribus Litteris, datis Reate II. Idus Maji Pontificatus ſui anno II., & incipientibus -- *Præclara* -- ſtatuit Eccleſiam ipſam, & totum locum ipſius, cum pertinenriis ſuis, Eccleſiaſtico Interdicto, abſque ſpeciali & expreſſo Apoſtolicæ Sedis mandato, ſub certa forma ibidem præſcripta concepto, ſuppoui non poſſe.

§. 2. Porro eidem Eccleſiæ oon parum honoris ex eo acceſſit, quòd alii ex Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus non ſolùm ad eam, Beati Partiarchæ Tumulum veneraturi, ſæpe ſe contulerunr, ſed in Pontificiis quoque Ædibus prope ipſam extructis ad non exiguum tempus domicilium figere, atque omnis generis Pontificalia Sacra in ea celebrare conſueverunt; Inſuper Apoſtolicæ Sedis ſcrinia, aliaque Eccleſiaſticæ Poteſtatis, & Civilis Imperii inſtrumenta apud eam collocarunt; nonnulli etiam in ea ſepulturam ſui corporis elegerunt; quapropter ejuſdem Eccleſiæ immediata Apoſtolicæ Sedis ſubjectio, quæ ipſi cum aliis pluribus per Orbem Eccleſiis ab inferiorum Præſulum jutiſdictione exemptis communis videri poterat, peculiaris cujuſdam Pontificum dominii, & proprietatis induit ſpeciem; eo vel maximè confirmatam, quòd quum in unius ſtructuræ altitudine trium revera Eccleſiarum, quarum altera alteri imminer, mira ædificatio conſurgat, in ſuperioris Eccleſiæ Hemicyclo, Pontificia marmorea Cathedra contra Aram Maximam uſque ab initio extructa,

A fundatione ipſi S. Sedi immediate ſubjicitur, annuo reſervato cenſu.

Pontificia manu primarius lapis Eccleſiæ ponitur.

Caput & Mater Ordinis Minorum conſtituitur, Fratribuſque ejuſdem Ordinis cuſtodienda in perpetuum traditur.

Per Rom. Pontificem ſolemni ritu dedicatur.

Vetitum, ne Eccleſiaſtico Interdicto abſque Sanctæ Sedis mandato ſupponatur.

Magis ſpecialiter addicitur proprietati S. Sedis, utpote decorata Frequenti Pontificum acceſſu. Pontificiis Ædibus, & diuturno eorum domicilio. Pontificio Archivo. Pontificum ſepultura.

Duplici Pontificia Cathedra.

ſemper

ſemper ſtetiſſe dignoſcitur; in ea verò, quæ media eſt, atque ſubjectum venerandi Corporis conditorium propius attingit, a latere Altaris, ubi Pontifices Sacris ſolemnibus operantes Thronum erexiſſe oportuit, aliquot ab hinc annis Pontificius pariter Thronus, ex auctoritate primum ſan. mem. Deceſſoris Noſtri Clementis Papæ XII., atque iterum Nobis annuentibus, erectus, aſſiduè retineri conſpicitur;

Nil in ea immutari conſuevit inconſulto Romano Pontifice.

De omnibus autem, quæ ad ipſam Eccleſiam, ejuſque cultum, & ſacras actiones in ea peragendas quoquomodo pertinent, nihil ſive magnum, ſive parvum, ſtatui, aut immutari conſuevit, niſi conſultis prius Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus; quorum ſingularis cura, & ſollicitudo, tam pro ejuſdem Eccleſiæ conſervatione, ac decore, quàm pro recta omnium in ipſa agendorum ordinatione ſemper enituit.

Ditatur appellatione Baſilicæ, pluribuſque gratiis Spiritualibus, & temporalibus.

Quare nil mirum ſi plerique Romani Pontifices Prædeceſſores Noſtri, eamdem Eccleſiam, Baſilicam etiam nuncupatam, compluribus Privilegiis, & Gratiis ſpiritualibus, & temporalibus cumularunt, & Nicolaus Papa V. per ſuas Apoſtolicas Litteras incipientes: *Licet ex debito:* datas Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ MCDL. VIII. Idus Februarii, omnia, & ſingula privilegia & indulta hujuſmodi, tanquam a ſe ipſo conceſſa, perpetuam roboris firmitatem obtinere decrevit; & Sixtus Papa IV. eadem, aliaque poſterius impertita, ſimiliter pro ſuis adoptans, novo confirmationis munimine roboravit, per ſuas pariter Litteras ſub Plumbo editas Romæ, apud Sanctum Petrum pridie Idus Novembris anno MCDLXXI., quarum initium eſt: *Ad Ordinem:*

Archiconfraternitas Chordigerorum in ipſa erigitur cum facultate aggregandi.

& Sixtus Papa V. aliis ſimiliter Litteris datis XIII. Kalendas Decembris anno MDLXXXV. piam Chriſtifidelium utriuſque ſexus, Chordigerorum nuncupatorum, Archiconfraternitatem, in eadem Eccleſia, & ad illius Altare Majus, auctoritate Apoſtolica erexit, compluribus eidem Iodulgentiis & gratiis conceſſis, quarum participatione etiamnum, juxta poſteriores Apoſtolicæ Sedis ſanctiones, innumeri Chriſtifideles, aliis hujuſmodi Confraternitatibus per omnes Mundi partes ex ejuſdem Sixti conceſſione erectis, aggregati, ditentur.

Indulgentia plenaria quotidie ibidem in perpetuũ conceditur.

Utque alia innumera Apoſtolicæ liberalitatis erga eamdem Eccleſiam effuſæ, argumenta prætereamus, fel. rec. Prædeceſſor Noſter Innocentius Papa XII. per ſuas Litteras ſub Annulo Piſcatoris datas die XVIII. Auguſti anno MDCXCVIII., ac perpetuis temporibus valituras, omnibus Chriſtifidelibus, qui illam verè pœnitentes & confeſſi, ac Sac. Communione refecti, io quocumque anni die devotè viſitaverint, ibique, ut in ipſis Litteris præſcribitur, oraverint, plenariam omnium peccatorum Indulgentiam, & remiſſionem conceſſit:

Tres in ea Pœnitentiarii Auctoritate Apoſtolica deſignãtur.

Deinde etiam per alias ſimiles Littetas die XI. Martii ſequentis anni editae, tres in eadem pro tempore deputandos riteque conſtituendos Pœnitentiarios, Ordinis Fratrum Minorum Conventualium expreſsè profeſſos, ſatis amplis facultatibus pro confluentium Chriſtifidelium abſolutione a peccatis atque cenſuris, & pro votorum commutationibus, Apoſtolica auctoritate inſtructos, perpetuo extare voluit atque conceſſit.

Pontifex Prædeceſſorum exemplo, & propria devotione erga Sanctum Franciſcum, permotus:

§. 3. Tot igitur Venerabilium Prædeceſſorum Noſtrorum exemplis Nobis propoſitis, eorumque veſtigiis inſiſtentes, Nos etiam ad ejuſdem Eccleſiæ ſplendorem ac decus augendum cumulandumque libenter adducti ſumus. Quod quidem non tam ſingularis obſequii Noſtri affectus erga B. Franciſcum Patriarcham multis jam rebus privatim, & publice declaratus, atque teſtatus; & peculiaris quædam, ac veluti hæreditaria in eumdem Familiæ Noſtræ devotio, Nobis ſuggeſſit;

Ac a memoria Gentilium ſuorũ,

qui ſociis ejuſdem adhuc viventis fundum Bononiæ obtulerunt pro conſtruendo Cœnobio, & inſigne beneficium acceperunt;

dum animo occurrit, ipſo adhuc Beato Franciſco in vivis agente, primum Bononiæ locum illius Diſcipulis, ad eorum Ordinis Cœnobium fundandum, a Majoribus Noſtris oblatum fuiſſe; illius verò cum Chriſto regnantis Patrocinio, complura in Noſtros beneficia profecta, ipſiuſque Familiæ Noſtræ conſervationem, peſtifera quondam graſſante lue, acceptam referri, grata mente recolimus:

Et ad implorandum præſidiũ Romanæ Eccleſiæ, & Eccleſiaſticæ Ditioni:

Sed ea potiſſimum cogitatio Nobis ſuaſit, quod merito ſperandum duximus, Romanam Eccleſiam, ejuſque Ditionem, in cujus ſinu Beatus Pater & ortum habuit, & ſepulchrum, eo magis illius apud Deum interceſſionibus protegendam, atque ſervandam, quo magis illuſtria, ad illius memoriæ honorem, Apoſtolicæ Sedis judicia extiterint & decreta.

Motu proprio confirmat, & innovat Privilegia Eccleſiæ Aſſiſienſi a Prædeceſſ. conceſſa.

§. 4. Itaque motu proprio, ac certa ſcientia, & matura deliberatione Noſtris, per hanc Noſtram perpetuo valituram Conſtitutionem, omnia & ſingula Privilegia, Prærogativas, Libertates, Exemptiones, & Immunitates, aliaque Indulta ſæpedictæ Eccleſiæ Sancti Franciſci Aſſiſienſis, tam per præfatos Gregorium IX. Innocentium IV. Clementem etiam IV. Nicolaum IV. & V. Sixtum quoque IV. & V. ac Innocentium XII., quàm per alios quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros quandocumque, & qualitercumque conceſſa, ſeu confirmata, & innovata, dummodo non ſint actu revocata, ſeu ſub aliqua generali revocatione comprehenſa, Nos etiam Apoſtolica auctoritate approbamus, confirmamus, & innovamus,

Iterum eam eximit ab omni Ordinaria & delegata juriſdictione, & ſuſcipit ſub immediata S. Sedis poteſtate.

eamdemque Eccleſiam ab Ordinarii Loci, ac omnium, & quorumcumque Præſulum, ſeu Superiorum, etiam Regularium, tam ordinaria, quàm delegata juriſdictione, viſitatione, & auctoritate penitus exemptam, liberam, & immunem, ſub immediata Noſtra, & Succeſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum, & Sedis Apoſtolicæ poteſtate, dominio, & proprietate, confirmamus, & immutabiliter conſtituimus.

Eccleſiam Aſſiſienſem Sancti Franciſci in Baſilicam Patriarchalem, & Cappellam Papalem erigit.

§. 5. Præterea ſimili motu, ac ſcientia, prædictam Eccleſiam Noſtram Sancti Franciſci Aſſiſienſis, præſentium Litterarum tenore, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, in Baſilicam Patriarchalem, & Cappellam Papalem erigimus, ac talem ex nunc in futurum perpetuò eſſe & fore decernimus; Eamque Baſilicam Patriarchalem, & Cappellam Papalem æque & pariformiter nuncupari & haberi volumus, ac aliæ Baſilicæ Patriarchales intra Almam Urbem, & extra illius muros, nec non Cappellæ Papales in Pontificiis Ædibus, & prope eas conſtitutæ appellantur, atque cenſentur;

Præſervat & confirmat Dignitatem Capitis & Matris Ordinis Minorũ.

Statuentes nihilominus eamdem Ordinis Fratrum Minorum ejuſdem Sancti Franciſci Caput & Matrem ſemper eſſe, & haberi;

Servitium, ut hactenus, per Fratres Min. Convent. præſtandum;

nec non, ut hactenus, per Fratres ipſius Ordinis Conventuales nuncupatos in ea perpetuo ſerviendum fore;

Et annuum cenſum Cameræ Apoſtolicæ ſolvendum.

Ac decernentes antiquum cenſum unius libræ ceræ albæ, qui hucuſque ex parte ejuſdem Baſilicæ quotannis in pervigilio Natalis SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli, in ſignum immediatæ ſubjectionis Apoſtolicæ Sedi, in Camera Apoſtolica perſolvi ſolebat, perpetuis futuris temporibus in memoriam etiam hujus honorificentiſſimi fœderis, quo noviter Baſilica Aſſiſienſis cum Sede Apoſtolica conjuncta eſt, ut antea, præſtari & recipi debere.

Reſervat privativo uſui Romanorum Pontificum utrumque Thronũ ſuperioris & inferioris Eccleſiæ.

§. 6. Volumus idcirco Pontificium Thronum, ſeu Cathedram, tam eam videlicet, quæ in ſuperiori Eccleſia jam inde ab initio ſtabiliter locata conſpicitur, quàm quæ in Eccleſia inferiori poſterius, ut præfertur, erecta fuit, iiſdem in locis, in quibus nunc ſunt, pro ſolius Romani Pontificis, & nullius alterius uſu perpetuò retineri.

Et utramque Aram Majorem, quæ Thronũ Pontificium reſpicit.

Utrumque autem Altare Majus Baſilicæ hujuſmodi, ex ea tamen parte dumtaxat, qua Thronum Pontificium reſpicit,

Altare Pontificium ſeu Papale, ex nunc in poſterum eſſe & fore declaramus; itaut nemini liceat, abſque ſpeciali Indulto, ſeu extra caſus, ut infra, permiſſos, in uno aut altero eorum Miſſam, ſive privatim, ſive ſolemniter celebrare.

...ſu ſuo ex... tum Cære... oniale pro ...ſilicæ uſu, ...contempo... ...eis Literis ...robatum ſervari ...ndat.

§. 7. De ſacris autem Actionibus in eadem Baſilica peragendis, & Cæremonialibus Ritibus ibidem ſervandis, quum Nos multiplices Leges & Regulas in unum colligi juſſerimus, eaſdemque peculiari Inſtructione digeſtas, ac diligenter examinatas, atque probatas, aliis Noſtris Apoſtolicis Litteris in forma Brevis cum Cæremonialis hujuſmodi inſertione hac ipſa die expeditis duxerimus confirmandas; nunc omnia & ſingula in Cæremoniali prædicto ordinata, & contenta, ac præſertim Indulta celebrandi in præfatis Papalibus Aris, tam Cuſtodi Conventus ejuſdem Sancti Franciſci, quàm aliis diverſis Præſulibus, atque Perſonis in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, Sæcularibus, ſeu Regularibus Prælatis, pro ſtatis diebus, ſeu certis reſpectivè vicibus conceſſa; & alia quæcumque, etiam indulti, & privilegii naturam habentia, tam in ipſius Baſilicæ, quàm in Perſonarum quarumvis favorem, ibidem præſcripta atque ſtatuta, præſentium quoque tenore approbamus, ac etiam perpetuò confirmamus: mandantes omnibus & ſingulis, ad quos pertinet, & quandocumque pertinebit in poſterum, etiam ſpecifica mentione & expreſſione dignis, ut omnia & ſingula ibidem, ut præfertur, ordinata & diſpoſita obſervent, ac reſpectivè iiſdem in omnibus & per omnia ſe conformare ſtudeant, iiſque obſequantur.

...dulget Per... ...nis in Cæ... ...moniali re... ...is, ut præ... ...ptis die... ...& vici... ...s Sacrum ...ciant in A... Papalibus.

...eimit a lege ...ſpectandi ſi... ...num Cam... ...narum Ca... ...edralis in ...bbato San... ...o.

§. 8. Neque verò eamdem Baſilicam comprehenſam eſſe aut cenſeri volumus ſub Prædeceſſoris Noſtri Leonis Papæ X. Lege ab ipſo in Concilio Lateranenſi edita, qua ſcilicet ſub certa pœna vetuit, ne in Sabbato majoris Hebdomadæ, in quibuslibet Sæcularium, aut Regularium etiam Privilegiatorum Eccleſiis, antequam in Cathedralibus, ſeu Matricibus Locorum, Campanæ pulſari poſſent; quin immo illam, utpote Papalem, & Patriarchalem Baſilicam, ab hujuſmodi Lege ſpecialiter eximimus per præſentes; ita tamen, ut ſi illius Campanas prædicta die, ante illas Cathedralis Eccleſiæ Aſſiſienſis, pulſari contingat, aliæ in eadem Civitate vel extra eam conſtitutæ Eccleſiæ nequaquam eidem Baſilicæ reſpondere, ſed a prædicta Eccleſia Cathedrali hac in re, ut antea, dependere teneantur.

...eſignat illi ...ſitandam ...empore Ju... ...ilæi, vel pu... ...icarum ...ecum a S. ...ede indicta... ...um.

§. 9. Quod ſi ad implorandam cœleſtis auxilii opem, publicæ preces, oblata Fidelibus Indulgentia, de mandato Apoſtolicæ Sedis, ut identidem fieri ſolet, per Civitates atque Diœceſes ſint indicendæ, ſeu Jubilæi generalis, vel particularis conceſſio, aut extenſio, ab eadem Apoſtolica Sede emanaverit, relicta Locorum Ordinariis facultate deſignandi Eccleſias aliquot, præter Cathedralem uniuſcujuſque Civitatis, in quibus hujuſmodi preces fundendæ, ſeu quæ ad indulgentiam aut Jubilæum conſequendum viſitandæ ſint: quod pertinet ad Aſſiſienſem Civitatem, volumus & decernimus, eamdem Baſilicam S. Franciſci, tamquam a Nobis, & Romano Pontifice pro tempore exiſtente ad prædictos effectus, una cum ipſius Civitatis Cathedrali Eccleſia, ſingulis vicibus expreſſe deſignatam, ſemper haberi: dictamque facultatem ab Aſſiſienſi Epiſcopo ſeu Ordinario, exerceri poſſe dumtaxat in aliarum Eccleſiarum delectu, ſi forte pluteæ duabus Eccleſiis fuerint deſignandæ. Cœterum ejuſdem Epiſcopi ſeu Ordinarii edicta, ſententias, mandataque omnia, ſive ad Divinum cultum, ſive ad Cleri Populique ſui regimen quomodocumque ſpectantia, ad valvas ipſius Baſilicæ, ſeu reſpectivè in illius Sacrario proponi non interdicimus; ejuſdemque ordinationes atque ſtatuta ſuper præmiſſis, alioquin rite condita & lata, ibidem per eos, ad quos pertinet, obſervari volumus & mandamus.

Præſervat Ordinario facultatem in ...a affigendi Edicta, quæ Divinum cultum, vel Cleri Populique regimen concernunt.

Providè ſtatuta circa Proceſſionē Kalendis Auguſti habendam confirmat.

§. 10. Quod autem ad debitam erga glorioſum Beati Franciſci Corpus Fidelium venerationem fovendam, & magis magiſque augendam, fel. rec. Prædeceſſor Noſter Clemens Papa VII. per ſuas Litteras ſub Annulo Piſcatoris die XVIII. Julii MDXXVI. ad tunc exiſtentem Peruſiæ & Umbriæ Vicelegatum datas, quarum initium eſt -- *Accepimus* --, ſingulis annis in Proceſſione ſolemni die prima Auguſti ab Eccleſia ejuſdem Sancti Franciſci ad eam Sanctæ Mariæ Angelorum, ſive de Portiuncula, habenda, ſervandum decrevit; atque itidem rec. me. Prædeceſſor quoque Noſter Urbanus Papa VIII. per ſimiles Litteras datas die XXII. Martii anno MDCXLIII. incipientes -- *Domini Noſtri Jeſu Chriſti* -- perpetuò cuſtodiendum voluit & præcepit; id ipſum Nos quoque earumdem præſentium tenore in poſterum perpetuò ſervandum decernimus & jubemus.

Tres alios Pœnitentiarios cum facultatibus ab Innocentio XII conceſſis adjungit.

§. 11. Et quoniam ad venerandum ejuſdem glorioſiſſimi Confeſſoris Tumulum, ejuſque Patrocinii ſuffragia demerenda, atque etiam ut Indulgentiæ quotidianæ compotes fiant, frequentes undique Fideles ad præfatam Baſilicam omni tempore confluere dignoſcuntur; Nos opportuna animarum ſaluti procurandæ ſubſidia augere cupientes, volumus, ut præter tres Pœnitentiarios ibidem ex auctoritate prædicti Innocentii Papæ XII., ut ſupra dictum eſt, conſtitutos, tres alii ejuſdem Ordinis Minorum Conventualium Fratres expreſſe profeſſi, ad hujuſmodi munus idonei, vitaque & moribus conſpicui, per Ordinarium Loci examinati, & approbati, a dilecto Filio moderno, & pro tempore exiſtente Miniſtro Generali Ordinis præfati, in dicta Baſilica Pœnitentiarii etiam pro tempore conſtituantur, & deputentur; qui ſic conſtituti, & deputati, omnibus, & ſingulis facultatibus per dictum Innocentium Prædeceſſorem prioribus tribus Pœnitentiariis, ut præfertur, conceſſis, & elargitis, & in præcitatis ipſius Litteris, quarum initium eſt -- *Ex incumbenti* -- datis apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XI. Martii MDCXCIX. latius expreſſis, æque & pariformiter, ex conceſſione Noſtra, & præſentium Litterarum vigore, gaudeant & utantur.

Privilegium pro omnibus Defunctis Aræ Majoris Eccleſiæ inferioris impertitum, confirmat.

§. 12. Præterea Fidelium Defunctorum refrigerio & ſaluti per opportunam ſpiritualis Theſauri diſpenſationi Noſtræ concrediti erogationem ampliùs conſulere volentes, quum in præfata Baſilica Altare Majus Eccleſiæ inferioris Omnipotenti Deo in honorem S. Franciſci dicatum, a fel. rec. Prædeceſſore Noſtro Gregorio Papa XIII. per Litteras anno Incarnationis Dominicæ MDLXXVII. pridie Idus Octobris ſub Plumbo editas, quarum initium eſt -- *Omnium ſaluti* --, Privilegio quotidiano et perpetuo pro Defunctis decoratum extiterit; verùm experientia compertum fuerit, piis confluentium votis, & eleemoſynarum oblationibus, quæ pro Miſſis ad hujuſmodi Altare celebrandis quotidie deferebantur, minime ſatisfieri poſſe per eum numerum Miſſarum, quæ ſingulis diebus ad illud celebrari valebant; ideoque jampridem a piæ mem. Alexandro PP. VII. conceſſum fuerit, ut quæ Miſſæ ad illud celebrari tunc nequibant, ad alia duo Altaria in Litteris ſuper hoc editis enunciata, pari cum Fidelium Defunctorum ſuffragatione, celebrari poſſent: Nos prædictas Gregorii Prædeceſſoris Litteras præſentium tenore etiam perpetuò confirmantes, ſimili motu, & auctoritate ſtatuimus, atque concedimus, ut Miſſæ, pro quibus ad præfatum Altare celebrandis,

Et in ſupplementum aſſignat Aram Majorem aut Papalem ſuperioris Eccleſiæ, atque Altaria inferioris.

eleemo-

eleemoſynas pro tempore offerri contigerit, quæque ad idem Altare re ipſa celebrari nequiverint, ad Altare Majus Eccleſiæ ſuperioris, ex ea videlicet parte, qua illud nequaquam Pontificium Altare eſſe & fore decrevimus, nec non ad tria infraſcripta Altaria in inferiori Eccleſia poſita, nimirum ad Altare Sacrarum Reliquiarum, & ad alterum Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis Immaculatæ, & ad reliquum B. Joſephi a Cupertino Confeſſoris, liberè, & licitè celebrari poſſint & valeant; itaut earumdem Miſſarum oneri perinde ſatisfiat, & ſatisfactum eſſe cenſeatur, ac ſi Miſſæ hujuſmodi ad præfatum Altare primariò Privilegiatum celebratæ forent. Præterea dictum Altare Majus ſuperioris Eccleſiæ, quà Pontificium eſt, ſimili privilegio decorare volentes, eadem auctoritate Nobis a Domino tradita, concedimus, ut quoties Miſſa ad Altare hujuſmodi, prædictorum Indultorum, aliorumque forſan deinceps ſpecialiter concedendorum vigore, celebrabitur pro Anima cujuſcumque Fidelis, quæ Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit, Anima ipſa de Theſauro Eccleſiæ Indulgentiam per modum ſuffragii conſequatur, & Domini Noſtri Jeſu Chriſti, ac Beatiſſimæ Virginis Mariæ, aliorumque omnium Sanctorum meritis ſuffragantibus, a Purgatorii pœnis liberetur.

Privilegium etiam pro Defunctis tribuit Aræ Maximæ Papali ſuperioris Eccleſiæ, quoties ex Indulto ibidem celebratur.

Prohibet, ne Reliquiæ SS. extrahantur, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ Romano Pontifici reſervatæ.

§. 13. Ut autem inſignis Sacrarum Reliquiarum Theſaurus, qui in dicta Baſilica, ejuſque Sacrario aſſervatur, & magnam Populorum devotionem erga Sanctuarium hujuſmodi merito conciliat, integrum inviolatumque permaneat; reſque & memoriæ, quæ ad Sanctum Patriarcham Franciſcum quoquomodo pertinent, minimè diſperdantur, aut pereant; Nos dilectis Filiis Cuſtodi & Fratribus Conventus prædicti S. Franciſci, nec non ipſius Ordinis Minorum Conventualium Superioribus, etiam Miniſtro Generali, pro tempore exiſtentibus, ſub excommunicationis ſententia eo ipſo incurrenda, cujus abſolutionem, præterquam pro iis, qui in mortis articulo conſtituti fuerint, Nobis, & Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus reſervamus, nec non remotionis ab eorum reſpectivè officiis, aliiſque arbitrio Noſtro, & Succeſſorum prædictorum infligendis pœnis, per præſentes expreſſe interdicimus, & prohibemus, ne quavis cauſa & occaſione, abſque Noſtra, & Succeſſorum Noſtrorum prædictorum licentia in ſcriptis tradenda, particulam aliquam Reliquiarum, ſive ad dictum S. Franciſcum quomodolibet pertinentium, ſive aliarum, quæ in dicta Baſilica, illiuſque Sacrario aſſervantur, extrahere, dividere, & aliis concedere, ac donare, aut pro ſe retinere audeant, ſeu præſumant.

Conceſſiones Juriſpatronatus, & Sepulturæ, inconſulto Romano Pontifice, in Baſilica faciendas irritat.

§. 14. Præterea de ejuſdem Baſilicæ decore, ac libertate plurimùm, ut par eſt, ſolliciti, ſimili auctoritate ac tenore, prædictis Cuſtodi ac Fratribus, & aliis quibuſvis etiam Superioribus, & Miniſtro Generali præfatis, præcipimus, & diſtricte prohibemus, ne Juſpatronatus alicujus Altaris aut Cappellæ in eadem Baſilica exiſtentis, neve locum ad Sepulturam ædificandam, ſeu ſcamnum, vel ſedile, aut areæ ſitum ad illud collocandum, aut retinendum intra eamdem Baſilicam, cuilibet Perſonæ, etiam ſpecifica, & individua mentione dignæ, aut Familiæ, ſeu Virorum, aut Mulierum cœtui, Congregationi, aut Univerſitati, inconſulto Romano Pontifice pro tempore exiſtente, nec niſi facultate ab eo in ſcriptis pariter obtenta, in poſterum concedant; & quidquid contra hujus præcepti Noſtri formam per eos fieri, aut attentari contigerit, ex nunc irritum, & inane decernimus. Quæ verò ſcamna aut ſedilia jam nunc, ex legitimis juribus, in eadem Baſilica exiſtere, ſeu certis in locis intra eamdem retineri ſolere dignoſcuntur, volumus & jubemus, ut omnia ad æqualem menſuram & formam reducantur, ſublatis gradibus, & ſuppedaneis quibuſcumque, atque ita per Baſilicæ ſpatia collocentur, ut non deformitatem, ſed potius decorem illi afferant, & ornatum. Per hæc autem ullius Perſonæ, Familiæ, aut Univerſitatis aſſerta jura, ſive Patronatûs in ejuſdem Baſilicæ Altaria, & Cappellas, ſive habendi Sepulturas intra eamdem, aut ſcamna, aut ſedilia ibidem retinendi, niſi quatenus legitimis, & ſufficientibus titulis, aut conſuetudinibus fulciantur, approbare non intendimus.

Scamna ad æqualitatem reduci, & recte diſponi mandat.

Privilegium immunitatis localis Areæ ante Baſilicam antea conceſſum latius extendit.

§. 15. Externas quoque Porticus, & aream præ foribus utriuſque Eccleſiæ tam ſuperioris, quàm inferioris, nec non adnexi Conventus, in longum, latumque protenſam uſque ad locum, qui dicitur *la Cordonata*, & ad Foſſam *Sanctæ Margaritæ* nuncupatam, non ſolùm ab omni moleſtia, & perturbatione liberas & immunes, pro Noſtra & Apoſtolicæ Sedis reverentia, ſervari volumus, & præcipimus; Verùm etiam Eccleſiaſticæ Localis Immunitatis juribus gaudere concedimus, & earumdem præſentium tenore decernimus; Ampliantes quoad hoc fel. rec. Prædeceſſoris Noſtri Benedicti Papæ XIII. conceſſionem, in Schedula Motus proprii die XX. Decembris MDCCXXVI. ab ipſo ſignata, latius expreſſam, eamdemque nihilominus in reliquis ejus partibus confirmantes; Ac decernentes, tam Prædeceſſorum Noſtrorum Gregorii XIV. ejuſdemque Benedicti XIII. ac Clementis XII. Apoſtolicas Conſtitutiones ſuper Immunitate Locali, quam Noſtram anno Incarnationis Dominicæ MDCCXXXIX. Idibus Martii, Pontificatus Noſtri Anno X. editam, quæ incipit -- *Officii Noſtri ratio* -- in occurrentibus caſibus ſervandas, & exequendas eſſe. Nos enim Venerabili Fratri moderno, & pro tempore exiſtenti Epiſcopo Aſſiſienſi omnes ad id neceſſarias, & opportunas facultates, iiſdem auctoritata & tenore, perpetuò tribuimus, & elargimur.

Tribuit Epiſcopo facultatem extrahendi Reos, obſervata forma Conſtit. Apoſt.

Confirmat unionem Monaſterii de Campolongo, & Beneficiorum.

§. 16. Porro quum aliàs memoratus Prædeceſſor Noſter Sixtus Papa IV. conſervationi ſtructurarum ejuſdem Baſilicæ, & Domus adnexæ, ac etiam augmento Divini cultus, & ſuſtentationi majoris numeri Fratrum ad illud in ea exercendum a prima erectione deputatorum, proſpicere volens, per ſuas Apoſtolicas Litteras ſub Plumbo datas Aſſiſii anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXXVI. octavo Kalendas Septembris, incipientes -- *Venerabilem* --, in Monaſterio olim exiſtente Sancti Nicolai de Campolongo Ordinis Sancti Benedicti Aſſiſienſis Diœceſis, Abbatialem Dignitatem, & Ordinem prædictum, ac nomen ipſum, & Titulum Monaſterii ſuppreſſerit, & extinxerit; illiuſque ſtructuras, ædificia, ac bona omnia, ac etiam deinde per alias ſimiles Litteras datas Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXXVIII. quarto nonas Februarii, quarum initium eſt -- *Applicavimus* --, omnia & ſingula Beneficia Eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, olim ad collationem Abbatis dicti ſuppreſſi Monaſterii, cum Conventu ejuſdem Monaſterii, vel ſine, ſpectantia & pertinentia, eorumque fructus, redditus, & proventus, Sacriſtiæ Domus ejuſdem Sancti Franciſci, pro ſupportatione onerum Fabricæ hujuſmodi, & Fratrum in decenti numero ibidem ſuſtentatione, perpetuò applicaverit, appropriaverit, univerit, & incorporaverit, itaut liceret Cuſtodi, & Fratribus prædictæ Domus pro tempore exiſtentibus, hujuſmodi Beneficiis, eorumque Eccleſiis, Cappellis, & Altaribus, per aliquem etiam ejuſdem Ordinis Profeſſorem ad eorum nutum amovibilem, in Divinis deſerviri facere, ac onera ipſis adnexa, & aliàs Perſonis eadem pro tempore obtinentibus incumbentia, etiam in miniſtratione Sacramentorum, perferre & adimplere

Nos hujuſmodi applicationem & unionem, ad effectum præmiſſum, novæ confirmationis Noſtræ munimine roboramus; Ac inſuper inductam a multo jam tempore, & actu, ut accepimus, vigentem conſuetudinem, ut ſcilicet ad exercitium curæ Animarum in quatuor Parochialibus, videlicet in una Sancti Petri Caſtri Paradiſi nuncupat., ac in alia Sancti Joannis Baptiſtæ Caſtri Podii ſuperioris, ac in altera ejuſdem Sancti Joannis Baptiſtæ Caſtri Plebis, & in reliqua Sancti Laurentii Caſtri Porciani, nec non in Eccleſia Sanctæ Mariæ de Gualdo nuncupat. mox dictæ Parochialis Sancti Laurentii ſubſidiaria, Eccleſiis, olim a prædicto Monaſterio dependentibus, totidem Præsbyteri Sæculares in illarum Vicarios Curatos pro tempore a prædictæ Domus Cuſtode & Fratribus amovibiliter deputentur, præſentium tenore approbamus, & in poſterum quoque ſervari concedimus; mandantes, ut omnes & ſinguli Vicarii Curati hujuſmodi, præter aſſiſtentiam, & obſequium Eccleſiæ Cathedrali Aſſiſienſi in conſuetis Functionibus, & Proceſſionibus ab ipſis præſtandum, Supplicationi etiam in Dominica infra Octavam Solemnitatis Corporis Chriſti ab eadem Baſilica S. Franciſci quotannis celebrandæ, in loco ipſis in præfato Cœremoniali aſſignato, intereſſe teneantur.

§. 17. Cæterum ſæpedicti Conventus Cuſtodi & Fratribus, ac etiam præfati Ordinis Miniſtro Generali pro tempore exiſtentibus, harum ſerie injungimus, & enixè commendamus, ut ipſi tam prædictarum, ac etiam Sanctæ Margaritæ intra Aſſiſienſem Civitatem Parochialium, quàm aliarum ab eodem Conventu quacumque ratione dependentium, videlicet dicti Sancti Nicolai de Campolongo, & Sancti Franciſci Parvuli nuncupati intra Aſſiſium, ac Sanctæ Mariæ Conventus Rivitorti, nec non Sancti Joannis Baptiſtæ prope eumdem Rivumtortum, ejuſdemque Sanctæ Mariæ apud Caſtrum Rocchicciolæ ejuſdem Aſſiſienſis Diœceſis, & alterius Sancti Joannis Baptiſtæ extra muros Caſtri Turris Alfinæ, Diœceſis Urbevetanæ, Eccleſiarum conſervationi, ac in eis ſacrarum Supellectilium manutentioni, diligenter & ſedulò incumbant.

§. 18. Denique iiſdem Cuſtodi, & Fratribus, in iis præſertim, quæ ad Animarum ſalutem referuntur, uberius gratificari, dictaſque Sanctæ Margaritæ in Civitate Aſſiſienſi, & Sancti Petri Caſtri Paradiſi, & Sancti Joannis Baptiſtæ Caſtri Podii ſuperioris, ac aliam ejuſdem S. Joannis Baptiſtæ Caſtri Plebis, nec non S. Laurentii Caſtri Porciani, Parochiales, ac etiam præfatam Sanctæ Mariæ de Gualdo dictæ Aſſiſien. Diœceſis Eccleſias, a præfato Conventu, ratione unionis a dicto Sixto Papa IV., ut præfertur, factæ, dependentes, ſpeciali pro Animabus in Purgatorio exiſtentibus privilegio illuſtrare volentes; Auctoritate Nobis a Domino tradita, ac de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, ut quum die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, ac ſingulis diebus infra illius Octavam, ac Feria ſexta cujuſlibet hebdomadæ Sacerdos aliquis Sæcularis, vel cujuſvis Ordinis, Congregationis, ſeu inſtituti Regularis, Miſſam Defunctorum pro Anima cujuſcumque Chriſtifidelis, quæ Deo in Charitate conjuncta ab hac luce migraverit, ad Altare Majus dictarum ſex Eccleſiarum celebrabit, Anima ipſa de Theſauro Eccleſiæ per modum ſuffragii Indulgentiam conſequatur; ita ut ejuſdem Domini Noſtri Jeſu Chriſti, ac Beatiſſimæ Virginis Mariæ, Sanctorumque omnium meritis ſibi ſuffragantibus, a Purgatorii pœnis liberetur, in perpetuum concedimus, & indulgemus: Cujus quidem conceſſionis in ſingulis Eccleſiis hujuſmodi Monumentum lapideum publico aſpectui apponi volumus & mandamus.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

§. 19. Decernentes præſentes Noſtras Litteras, etiam ex eo, quod quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, vel habere prætendentes, ad hoc vocati, & auditi non fuerint, aut ex alia quavis cauſa, de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, ſuſpendi, reſtringi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam poſſe; eaſque omnino ſub quibuſvis contrariis Conſtitutionibus, revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, modificationibus, decretis, vel declarationibus, etiam Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam Conſiſtorialiter, aut aliàs quandocumque, & quibuſvis de cauſis etiam pro tempore factis, minimè comprehendi, ſed ab illis ſemper exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſtatum reſtitutas, ac de novo conceſſas, ſemperque & perpetuò validas, firmas, & efficaces eſſe, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab omnibus, ad quos ſpectat, & ſpectabit quomodolibet in futurum, perpetuò, & inviolabiliter obſervari, ac prædictæ Baſilicæ & præfati reſpectivè Conventus Cuſtodi & Fratribus nunc & pro tempore exiſtentibus, ac Eccleſiis prædictis, aliiſque Eccleſiis, & Perſonis, quarum favorem eædem præſentes quomodolibet concernunt, perpetuis futuris temporibus pleniſſimè ſuffragari debere: Eoſdemque ſuper præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcumque quavis auctoritate quomodolibet moleſtari, perturbari, inquietari, vel impediri, neque ad probationem, ſeu verificationem quorumcumque in eiſdem præſentibus Litteris narratorum, ullatenus unquam teneri, nec ad id in judicio, vel extra cogi, vel compelli poſſe: ſicque in præmiſſis omnibus cenſeri, ac ita per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate, & poteſtate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio Judicum Aſſiſtentium & Executorum.

§. 20. Quocirca Dilectis Filiis Noſtris Henrico Benedicto Mariæ Clementi Baſilicæ Sanctorum Duodecim Apoſtolorum prædictæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbytero Cardinali, Duci Eboracenſi nuncupato, ac Vincentio Tituli Sanctorum Marcellini, & Petri, ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ etiam Presbytero Cardinali Malvetio nuncupato, eorumque in Baſilica, & Titulo hujuſmodi Cardinalibus ſucceſſoribus, nec non Dilecto etiam Filio moderno, & pro tempore exiſtenti Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, ipſas præſentes Litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tempore exiſtentis Cuſtodis dicti Conventus fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eique in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate Noſtra, eaſdem, & in eis contenta hujuſmodi, ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inviolabiliter obſervari, dictamque Baſilicam, ac ipſius Conventus Cuſtodem, & Fratres, aliaſque Eccleſias prædictas, illis omnibus & ſingulis pacificè frui, & gaudere: non permittentes eos, vel quempiam ex ipſis deſuper per quoſcumque,

quo-

quomodolibet indebitè moleſtari, perturbari, vel inquietari: Contradictores quoſlibet & rebelles, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint, per ſententias, Cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo; ac legitimis ſuper his habendis, ſervatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii Sæcularis.

Derogatio contrariis.

§. 21. Non obſtantibus, quatenus opus ſit, Noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula, de jure quæſito non tollendo, & Bonifacii Octavi etiam Prædeceſſoris Noſtri, qua cavetur, ne quis extra ſuam Civitatem, vel Diœceſim ad judicium evocetur, ſeu ne Judices a Sede Apoſtolica prædicta deputati extra Civitatem vel Diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere audeant vel præſumant, & in Concilio generali edita de duabus dictis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad judicium non trahatur, nec non præmiſſis, aliiſque Apoſtolicis aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum pariter Prædeceſſorum Noſtrorum, ac etiam in Synodalibus, Provincialibus, & univerſalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non majoris Eccleſiæ, & Civitatis Aſiſienſis, dictique Ordinis Minorum Sancti Franciſci, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus: Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis, quibuſvis Perſonis, Civitatibus, & Locis per quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, Sedemque prædictam, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, nec non irritantibus & aliis Decretis, in genere, vel in ſpecie, etiam Motu, Scientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam iteratis, & multiplicatis vicibus conceſſis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, vel aliqua alia forma ad hoc ſervanda foret, eorum tenores, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad effectum validitatis, & perpetuæ firmitatis præmiſſorum omnium, & ſingulorum, hac vice duntaxat, harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter, aut diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, niſi per Litteras Apoſtolicas facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujuſmodi mentionem.

Fides habenda tranſumptis.

§. 22. Ad hoc autem, ut præſentes Noſtræ Litteræ amplius innoteſcant, & de eis fides commodè fieri poſſit; volumus, quòd ipſarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu Cancellarii, ſeu Archiviſtæ dicti Conventus, ſeu cujuſvis Notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo ejuſdem Conventus, vel alicujus Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus ubique fides in judicio, & extra illud adhibeatur, quæ iiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 23. Nulli ergo omnino Hominum liceat, paginam hanc Noſtræ Approbationis, Confirmationis, Conſtitutionis, Erectionis, Interdicti, Prohibitionis, Statuti, Conceſſionis, Indulti, Mandati, Decreti, Derogationis, & Voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. Pont. Anno XIV. die 25. Martii 1754.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, octavo Kalendas Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Card. Pro-Datarius.

VISA
De Curia J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco ✝ plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 6. Aprilis 1754.

XXXIII.

Albaniæ Epiſcopis traditur methodus, qua ſatagant, ut, a Catholicis illius regionis ſuæ Eccleſiis bona reſtituantur, vel aliquo modo ſuper illis tranſigatur, & ſi neutrum queat obtineri, facultas ſit Epiſcopis derelinquendi ſundos, fructuſque Poſſeſſoribus, eoſdemque abſolvendi a cenſuris.

Si preſcrive ai Veſcovi d'Albania come debbano portarſi in procurare, che da' Cattolici ſiano reſtituiti alle Chieſe i loro Beni, o almeno ſi venga a qualche oneſta tranſazione; e nel caſo che niuna di queſte due coſe poſſa ottenerſi, ſi dà loro autorità di rilaſciare a' Poſſeſſori i beni, aſſolvendoli ancora dalle Cenſure.

Ven. Fratri Nicolao Lercari Archiep. Rhodien. Cong. Propagandæ Fidei Secretario.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Conſulti Albaniæ Epiſcopi de periculo, quod ſubeſſet, ſi ab Eccleſiis ſua bona vindicari velleſ, quæ ab illegitimis poſſeſſoribus detinentur.

CUM Enciclycas litteras, ſicut Nos tibi præcepimus, & Congregationis de Propaganda Fide ſententia ſuit, cujus te ipſum præſtas emeritum Secretarium, ad Albaniæ Antiſtites dederis, nempe ad Venerabiles Fratres Archiepiſcopum Antibari, Epiſcopos Scedræ, Sappæ, Liſſi, & Pullariarum, ut ab iis innoteſceret, an propoſitâ ab Eccleſiis ſuarum Diœceſium vindicatione ſuorum bonorum, exindeque percep-

Ven. Fratri Nicolao Lercari Archiep. Rhodien. Cong. Propagandæ Fidei Secretario.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Sono ſtati conſultati i Veſcovi d'Albania, qual pericolo potrebbe temerſi, ſe dalle Chieſe ſi voleſſero ricuperare i loro beni illegitimamente poſſeduti.

AVENDO Ella, in eſecuzione dei noſtri ordini, e della mente della Congregazione de Propaganda Fide, di cui è degniſſimo Secretario, ſpedita la Lettera circolare ai Prelati dell' Albania, cioè ai Venerabili Fratelli l'Arciveſcovo di Antivari, i Veſcovi di Scuttari, Sappa, Aleſſio, e Pulati, per ſaperе da eſſi, ſe promovendoſi dalle Chieſe delle loro Dioceſi la giuſta domanda della reſti-

torum fructuum, in detentores, qui illa a Turcis occupata emerunt, vel ab Emptoribus jure hæreditario, aliove titulo ſunt conſecuti, aut in eos, qui eadem bona, quaſi res derelictas, ipſo, ut inquiunt, facto invaſerunt; pertimeſcendum ſit, ne ſi id Turcis compertum fiat, graves exinde concitentur turbæ; perſecutioni, vel alicui graviſſimæ indictioni recludatur aditus; neve aliquis temporalium rerum cupiditate obcæcatus a Sancta Religione Catholica ad Mahumetiſmum deficiat, ut fundis, fructibuſque, eluſa vindicatione, fruatur:

§. 2. Cumque omnes recenſiti Præſules, explorato prius ſuarum Diœceſium ſtatu, unanimi conſenſu retulerint, ingens heu nimis ſubeſſe alterutrius, & nonnunquam utriuſque infortunii periculum, ſuadentes, ut aliquem periclitantibus rebus adhiberemus modum, in quem nos jam animo paratiores noverant, quotieſcunque illo opus eſſe videretur; hinc nos probantes, quod etiam Congregationi Propagandæ Fidei, dum juſtæ affuiſſent cauſæ, probabatur, quodque ſuaſerunt locorum Ordinarii, hunc præ cæteris modum rebus adhibendum exiſtimamus.

§. 3. Erit itaque uniuſcujuſque ex prædictis Epiſcopis, ſua in Diœceſi, vel per ſe, vel per Confeſſarios, & Sacerdotes prudentes, atque expertes, bonis ut inquiunt verbis, atque monitis efficiendi, ut detentores bonorum mente percipiant ſibi incumbentem rerum, fructuumque reſtituendorum obligationem; illacrimabilem, in quem abrupti ſunt, ſtatum, quippe qui cenſuris irretiantur inflictis per Sacros Canones in invaſores, detentoreſque bonorum Eccleſiæ. Ita vero ſiquem, divina affulgente gratia, facti pæniteat, negligere haud debet Epiſcopus, quive ab eo fuerit delegatus, quin illi ſuadeat niſi univerſæ, rei ſaltem alicujus reſtitutionem; vel etiam, ut fundis ſibi habitis, obligationem ſuſcipiat alicujus annuæ præſtationis Eccleſiæ penſitandæ; ſi autem fundorum reſtitutioni, moxque indicatæ æquitati obſiſtatur, tunc reſtitutio omnium, vel partis fructuum attentetur. Verum quoties nec deſit, qui ex imbecillitate virium, vel ex improba voluntate nil horum præſtare velit, hunc tantummodo pernoſcens ſermonem, habendi nimirum etiam impoſterum, quod hactenus habuit, producendique in futura quoque tempora, quam ſuperioribus obtinuit, univerſorum fructuum perceptionem, hiſce noſtris litteris unicuique Epiſcopo quoad ſuam Diœceſim, impertimur auctoritatem, quam & ipſe aliis, uti monuimus, delegare poterit, eximendi ab onere fundorum fructuumque reſtituendorum detentores bonorum Eccleſiæ, eoſdemque abſolvendi a cenſuris, quibus innodantur; ſive cum iis agatur, qui ſe paratos exhibant ad partem bonorum aliquam reſtituendam, vel ad tranſigendum de iis; ſive cum aliis, qui univerſos, vel aliquorum ſaltem fructuum partem offerunt; ſive demum cum cæteris, quibus propoſitum eſt, nihil plane vel rerum ſoli, vel fructuum reſtituere. Supervacaneum autem arbitramur monere, ne noſtra hæc facilitas evulgetur; haud enim difficile captu eſt, eâdem perſpectâ, fieri perfacile poſſe, ut niſi omnes, plerique ſaltem nihil plane reſtituendi propoſitum amplectantur, de abſolutione a reſtituendi onere, & cenſuris, plane certi.

§. 4. Noſtra hæc facilitas exinde eſt, quod Nos, qua Pontifex Summus, niſi domini, ſupremi certe quidem ſimus temporalium bonorum Eccleſiæ diſpenſatores: *Res Eccleſiæ ſunt Papæ*,

tuzione da' ſuoi beni, e frutti decorſi, contra chi ne è in poſſeſſo, avendoli comprati dai Turchi occupatori, o eſſendo ſucceſſori ed eredi di chi nel detto modo gli ha comprati, o contra quelli, che ſi ſono poſti in poſſeſſo de' beni per via, come ſuol dirſi, di fatto, quaſi che foſſero beni derelitti, poſſa temerſi, che arrivando queſta intrapreſa alla notizia de' Turchi, foſſe per inſorgere qualche grave ſcompiglio, foſſe per aprire la ſtrada a qualche perſecuzione, o a qualche avarìa; o pure che tal'uno accecato dalla paſſione del mondano intereſſe, per aſſicurarſi de' capitali, e frutti, ed eſimerſi dalla reſtituzione, foſſe per apoſtatare, facendoſi Turco, ed abbandonado la Santa Cattolica Religione: Vedi ſopra la ſteſſa materia l'altra Lettera nel To. 18. del Bollar. pag. 266.

§. 2. Ed avendo tutti i ſopradetti Prelati, dopo aver conſiderato lo ſtato delle loro Dioceſi, concordemente riſpoſto, eſſervi pur troppo un gran pericolo, o dell'uno, o dell'altro de' predetti due infortunj, e qualche volta di tutti e due; conſigliandoci a prendere qualche temperamento, al quale vedevano eſſere già Noi diſpoſti, ogni qual volta ve ne foſſe ſtato il biſogno. Quindi è, che aderendo Noi a quanto ancora, concorrendo le dovute circoſtanze, aderiva la Congregazione di Propaganda, e a quanto i Prelati locali ci hanno inſinuato, ci appigliamo al ſeguente temperamento. Riſpoſta de' Veſcovi, eſſervi pericolo d'una perſecuzione, e dell'Apoſtaſia di molti.

§. 3. Dovrà dunque ciaſcheduno de' predetti Veſcovi nella ſua Dioceſi, o a dirittura, o pel mezzo di Confeſſori a Sacerdoti abili, e prudenti, colle buone, come ſuol dirſi, e per via d'iſtruzione, far comprendere ai poſſeſſori de' beni l'obbligo, che hanno, di reſtituire i capitali ed i frutti, lo ſtato infelice, in cui ſi ritrovano, reſtando illaqueati nelle cenſure fulminate dai Sacri Canoni contra gli uſurpatori, e detentori de' beni delle Chieſe: e ritrovandoſi qualcheduno, che reſti per miſericordia di Dio compunto, non ſi deve dal Veſcovo, o da altro ſuo delegato, traſcurare d'inſinuargli la reſtituzione, ſe non di tutti i capitali, almeno di qualche capitale, o la retenzione de' capitali coll'obbligo di pagare qualche coſa ogni anno alla Chieſa, a cui appartengono i beni, de' quali è in poſſeſſo: ed incontrando reſiſtenza nella reſtituzione de' capitali, o nel altro mezzo termine poc'anzi accennato, ſi paſſi al punto della reſtituzione de' frutti, o in tutto, o in parte; e quando ſi ritrovi chi o per impotenza, o per cattiva volontà nulla vuol fare, non intendendo altro linguaggio, che quello di ſeguitar a ritenere quanto ha ritenuto ſin ora, e ricavare in futuro dai beni, quanto ne ha ricavato in paſſato, diamo con queſta noſtra ad ogni Veſcovo nella ſua Dioceſi l'autorità, che potrà, come già ſi è detto, ancora ſuddelegare ad altri, di liberare dal peſo della reſtituzione de' capitali, e de' frutti i detentori de' beni delle Chieſe, ſciogliendoli dalle cenſure incorſe; o ſi tratti di quelli, che ſono diſpoſti a reſtituire parte de' capitali, o far contratti ſopra eſſi; o degli altri, che ſono diſpoſti a reſtituire o interamente i ſoli frutti, o parte de' frutti; o degli altri, che non vogliono reſtituire coſa veruna, nè quanto ai capitali, nè quanto ai frutti: credendo ſuperfluo l'avvertire, non doverſi propalare queſta noſtra facilità: non volendovi molto a comprendere, che quando foſſe propalata, ſarebbe coſa facile, che, ſe non tutti, almeno multi, ſi gettarebbero al partito di nulla voler reſtituire, eſſendo ſicuri dell'aſſoluzione e dalla reſtituzione, e dalle cenſure. Perciò il Sommo Pontefice da la facoltà a' Veſcovi di far tranſazioni, ed anche intieramente ſciogliere i Poſſeſſori, aſſolvendoli dalle cenſure.

§. 4. Si appoggia queſta noſtra condiſcendenza all'eſſere Noi, come Sommo Pontefice, ſe non padrone, almeno ſupremo diſpenſatore de' beni temporali delle Chieſe: *Res Eccleſiæ ſunt* Il Papa come ſupremo diſpenſatore, che autorità abbia ſopra i beni delle Chieſe!

ut principalis diſpenſatoris, non ut domini & poſſeſſoris: inquit S. Thomas 2. 2. *quaſt.* 100. *art.* 1. *ad ſeptimum*, ex quo porro ſequitur, ut non quidem vel ad ditandos conſanguineos, vel ex arbitrariis cauſis, fas ſit nobis Eccleſias ſuis nudare bonis; at illud quidem, ut quoties urgens ſubſit ratio, qualis indubie eſt, removere præſens publicæ calamitatis diſcrimen, oſtium quantum in nobis eſt Apoſtaſiæ intercludere, & fluctuantibus animis conciliare tranquillitatem, nobis liceat, quod nunc facimus, imperare, ut probata licet Eccleſiarum jura conticeſcant, utque illæ ipſæ, pro publica incolumitate ac religionis commodo, ſacrificium quaſi faciant ſuorum bonorum, quæ non poſſident, & quæ publici luctus tempore iiſdem fuerunt adempta. Quapropter Card. Cajetanus *in prætndicatum locum S. Thomæ notabil.* 3. hæc habet: *Cum poteſtas Papæ quoad res temporales Eccleſiæ ſit poteſtas non domini, ſed diſpenſatoris, conſequens eſt, ut plenitudo poteſtatis Papalis circa bona Eccleſiæ temporalia non exeat limites poteſtatis diſpenſativæ &c. ac per hoc non poteſt Papa ad libitum donare Res Eccleſiæ, ſed poteſt, tanquam habens apicem diſpenſativæ poteſtatis, multo plus de iiſdem diſpenſare, quam quicunque proximus alicujus Eccleſiæ Prælatus &c. Ex eodem quoque fundamento, quod Papa non eſt dominus, ſed diſpenſator, ſequitur, quod de plenitudine poteſtatis non poſſit bona Eccleſiæ dare, cui voluerit, aut conſanguineis &c. Sed tenetur prudenter diſpenſare.* Eſt & illud etiam nobis perſpectiſſimum, communem eſſe Canoniſtarum ſententiam, Romanum Pontificem non diſtributorem, ſed dominum eſſe rerum Eccleſiæ. At nos hujuſmodi diſputationem intactam volumus, cum in rem præſentem vel id ſufficiat, Pontificem ſupremum haberi diſpenſatorem; Theologi quippe cum Canoniſtis conſentiunt, Papam quovis etiam tantummodo in ſupremum diſtributorem agnoſcatur, poſſe utique ad mox expreſſas facti circumſtantias de Eccleſiarum rebus libere decernere. *Concurrente juſta cauſa, conveniunt omnes tam Canoniſtæ, quam Theologi, Papam uti ſupremum adminiſtratorem, ac diſpenſatorem bonorum Eccleſiaſticorum, poſſe res uni Eccleſiæ auferre, & dare alteri:* ſunt hæc concepta verba, quibus utitur celebris Fagnanus *in Cap. Relatum num.* 21. *ad* 41. *& præcipue n.* 36. *Nec Clerici vel Monachi &c.*, poſtquam jam expenderat quæſtionem illam, an Pontifici ſit ſuprema tantum adminiſtratio, vel potius dominium adjudicandum, & in Canoniſtarum ſententiam inclinaverat.

Canoniſtarum communiori ſuffragio Papa eſt etiam Dominus.

Papa, ut principalis diſpenſatoris, non ut domini & poſſeſſoris: dice San Tommaſo *nella* 2. 2. *queſt.* 100. *art.* 1. *ad ſeptimum*: il che porta ſeco, non già che o per arricchire i parenti, o per cauſe capricciose, ci ſia permeſſo ſpogliare le Chieſe de' beni, che hanno, ma bensì, che, concorrendo un rilevante motivo, quale ſenza dubbio è quello d'impedire una pubblica imminente diſgrazia, di chiudere, per quanto a Noi è poſſibile, le porte all'apoſtaſia, e di porre in calma le coſcienze agitate, ci ſia permeſſo il fare, quanto ora facciamo, imponendo ſilenzio alle pretenſioni benchè giuſte delle Chieſe, e loro ingiungendo in ſagrificare al pubblico bene, al bene della Religione, quelle ſoſtanze, che non hanno, e delle quali ſono ſtate ſpogliate ne' tempi delle pubbliche calamità. Onde il Cardinale Gaetano *ſopra il citato luogo di S. Tommaſo, al notabile* 3. così ſcrive: *Cum poteſtas Papæ, quoad res temporales Eccleſiæ, ſit poteſtas, non domini, ſed diſpenſatoris, conſequens eſt, ut plenitudo poteſtatis Papalis circa bona Eccleſiæ temporalia non exeat limites poteſtatis diſpenſativæ &c. Ac per hoc non poteſt Papa ad libitum donare res Eccleſiæ, ſed poteſt, tamquam habens apicem diſpenſativæ poteſtatis, multo plus de eiſdem diſpenſare, quàm quicumque proximus alicujus Eccleſiæ Prælatus &c. Ex eodem quoque fundamento, quod Papa non eſt dominus, ſed diſpenſator, ſequitur, quod de plenitudine poteſtatis non poſſit bona Eccleſiæ dare, cui voluerit, aut conſanguineis &c. Sed tenetur prudenter diſpenſare, ut recta ratio ſuadet.* Sappiamo ancor Noi, eſſer comunemente i Canoniſti d'opinione, che il Papa non ſia diſpenſatore, ma padrone aſſoluto degli averi delle Chieſe: ma Noi non vogliamo entrare in queſta controverſia, baſtando per l'effetto, di cui ſi tratta, che il Papa ſia ſupremo diſpenſatore: e concordando i Teologi, ed i Canoniſti nell'aſſerire, che, quand'anche il Papa non ſia che ſupremo diſpenſatore, può ne' termini ſopradetti liberamente diſporre dei beni delle Chieſe: *Concurrente juſtâ causâ, conveniunt omnes tam Canoniſtæ, quàm Theologi, Papam uti ſupremum adminiſtratorem, ac diſpenſatorem bonorum Eccleſiaſticorum, poſſe res uni Eccleſiæ auferre, & dare alteri*: ſono parole del celebre Fagnano *nel cap. Relatum, num.* 21. *uſque ad* 41. e particolarmente *al n.* 36. *Ne Clerici, vel Monachi &c.*; dopo aver trattata la controverſia, ſe il Papa ſia ſupremo padrone, o amminiſtratore, ed eſſerſi moſtrato favorevole all'opinione de' Canoniſti.

Secondo l'opinione più commune de' Canoniſti, il Papa è anche Padrone de' beni della Chieſe.

Exempla afferuntur Pauli III. & Julii III., qui idem præſtiterunt de bonis Eccleſiæ.

§. 5. Quæ porro a nobis mox ſupra propoſita eſt methodus, ut nimirum bonis verbis pertentetur, an ex poſſeſſoribus, bonorum pars aliqua, vel ſaltem fructuum recuperari poſſit, antequam illorum condonatio, atque cenſurarum relaxatio indulgeatur, non ſolum ratione, ſed & Prædeceſſorum Noſtrorum exemplis comprobatur. In ſecretiori Vaticano Archivo preces reperimus a Carolo V. Imperatore oblatas Paulo III. Prædeceſſori Noſtro, ut ipſe Legatis, ſiquos in Germaniam ablegandos cenſuiſſet, ampliſſimam faceret auctoritatem tranſigendi cum iis, a quibus invaſa Eccleſiarum bona detinebantur; propterea quod eorum reſtituendorum onus converſiones quam maxime, & reconciliationes cum Romana Eccleſia remoraretur. Ejuſdem quoque conſilii invenimus auctores extitiſſe Cardinales ad Tridentinum Concilium, dum Bononiæ haberetur, Legati, in quo ſeſe exhibuerunt propenſiorea in ampliſſimam quamque facultatem abſolvendi a reſtitutione bonorum Eccleſiarum, ea ſpe ducti, fore ut Apoſtolici Miniſtri hujuſmodi indulto ſapienter ac moderate uterentur. Denique nec latuit Nos Pauli III. Conſtitutio lata pridie Kalend. Septembris 1548.,

Paolo III. e Giulio III. tennero lo ſteſſo metodo d'operare nel rilaſcio de' beni Eccleſiaſtici.

§. 5. Il metodo poi da Noi poc'anzi inſinuato, cioè che ſi veda colle buone, ſe ſi può dai poſſeſſori ricavare qualche coſa o in ordine ai capitali, o in ordine ai frutti, prima di venire alla condonazione de' beni, e piena aſſoluzione dalle cenſure incorſe, ha il ſuo fondamento non ſolo nella ragione, ma anche ne' fatti de' noſtri Predeceſſori. Nel ſecreto Archivio Vaticano abbiamo ritrovato l'iſtanza dell'Imperadore Carlo V. fatta al noſtro Predeceſſore Paolo III., acciò, ſpedendo Legati in Germania, daſſe loro una piena libertà di concordare con quelli, che ritenevano i beni occupati delle Chieſe: imperocchè il peſo di doverli reſtituire era una potentiſſima remora contro le Converſioni, e la riunione alla Chieſa Romana. Abbiamo ritrovato il conſiglio, che diedero ſopra la predetta iſtanza i Cardinali Legati al Concilio di Trento, nel tempo, che il Concilio era in Bologna, in cui ſi moſtrarono molto proclivi ad ogni ampla facoltà per aſſolvere dalla reſtituzione de' beni delle Chieſe, colla ſperanza, che i Miniſtri Apoſtolici ſe ne ſarebbero prevaluti colla dovuta moderazione, e prudenza. Abbiamo finalmente ritrovata la Bolla di Paolo III. dei 31. Agoſto 1548.,

in qua hic Pontifex ablegans in Germaniam Nuncios Fanenſem, Veronenſem, & Ferentinum Epiſcopos, iiſdem limitatam induſit facultatem tranſigendi & paciſcendi ſuper fructibus, fundis tamen prius reſtitutis. Verum cum proceſſu temporis experientia edocuiſſet, magni Religionis intereſſe, ut quid amplius indulgeretur, dum ingens excreverat numerus eorum, qui hæreſim ejurare detrectabant, quoties omnia, vel ratam detentorum bonorum partem reſtituere fuiſſent adacti, nihil morati ſunt Romani Pontifices, quin ſua auctoritate in Germania utentes, provida liberalitate omnia donarent iis, qui reduces in Sanctæ Eccleſiæ gremium confugiebant. Nec ſecus in Anglia tranſacta res eſt, cum Cardinalis Polus, Regina Maria imperante, ad inſtaurandam inibi Religionem adlaboraret. Namque Julius III. Pontifex primùm quidem ipſi facultatem delegavit conveniendi ac tranſigendi cum intruſis in Eccleſiæ bona, ſuper fructibus male perceptis, mox vero auctoritatem tranſigendi de ipſis quoque fundis, eoſdem integre etiam relinquendo poſſeſſoribus, quoties hæreſim ejuraſſent, uti videre eſt ex ſuperioribus noſtris litteris, quas hac ipſa de re dedimus ad te die 19. Menſis Martii 1752. *num.* 26. atque *num.* 28., plura inſuper in iiſdem horum ſimilia exempla colligentes. Nec illud quoque ducimus prætereundum, quod poſt datas proximas litteras offendimus in manuſcripto P. Petri Alagona e Societate Jeſu Vaticanæ Baſilicæ Pœnitentiarii; teſtatur enim ipſe, suborta, Clemente VIII. Pontifice Maximo, quæſtione, an liceret Catholicis *emere ab hæreticis terras, & bona, quæ fuerant Monaſteriorum*, Sacram Pœnitentiariam reſcripſiſſe, *juſtam eſſe cauſam diſpenſandi per Summum Pontificem*: Ex quo illa apprime congruit animadverſio, nimirum, ſi juſta propoſita cauſa poteſt Summus Pontifex id dare Catholico, ut Eccleſiaſtica bona emat ab Hæretico, æquo ſaltem jure poterit quoque, quoties juſta ſubſit ratio, facultatem facere Catholico ſibi habendi res Eccleſiarum coëmptas ab infidelibus.

§. 6. Fatemur mox allata Prædeceſſorum exempla ad eos referri, qui ab Eccleſiæ gremio profugi, reditum ad nos moliebantur, nec aliud eos morabatur impedimentum, quam onus reſtituendi, quæ diu obtinuerant, Eccleſiarum bona: Fatemur ſimiliter, rem nunc eſſe de iis, qui licet nobiſcum ſentiant, pertimeſcendum tamen eſt, ne a Religione deficiant, ſi res Eccleſiarum, fructuſque rerum, quas poſſident, vel a Turcis emptas, vel ſævientibus concitationum bellorumque æſtibus a ſe ipſis occupatas reſtituere adigantur: denique poſſet & aliquis ſubtilioribus nixus argumentis inter alteram, & alteram facti ſpeciem diſcrimen aliquod adinvenire, quod ipſi quoque innuimus in litteris ad te datis *§.* 19. Attamen cum nos omnia æqua lance libraverimus, cenſuimus, atque cenſemus, in rem præſentem faciendum plurimi timorem Apoſtaſiæ, in quam plures prolaberentur, ſi acrius bonorum fructuumque reſtitutio urgeretur. In dies conſpicimus veluti emolliri rigorem Sacrorum Canonum, fierique epichejæ locum, atque diſpenſationibus, quibuſdam in rebus, ac præſertim in matrimonialibus, quoties qui relaxationem juris expoſtulat, regionem incolat hæreticis proximam, vel mediis hæreticis obverſetur, propter timorem, ne cæco animi impetu abreptus, a nobis deficiat, & quod inter Catholicos abſque diſpenſatione inire prohibetur matrimonium, ſtudeat contrahendum, ſeſe recipiendo in eum locum ac communionem, ubi nihil de diſpenſatione ſollicitus, genio ſuo valeat indulgere. Accedit, in noſtra hac facti ſpecie, nos non ſola impelli Apoſtaſiæ formidine: torquet nos ea inſuper ſollicitudo, ne

nella quale il detto Pontefice ſpedendo i Veſcovi di Fano, Verona, e Ferentino, Nunzj in Germania, non conceſſe loro la facoltà, che di concordare, e tranſigere ſopra i frutti, fatta però prima la reſtituzione de' capitali: ma, eſſendoſi poi nel progreſſo del tempo veduto in atto pratico, che l'intereſſe della Religione eſigeva qualche coſa di più, mentre era grande la moltitudine di quelli, che ricuſavano di convertirſi, ogni qual volta foſſero ſtati aſtretti a laſciare o tutto, o parte di quello, che avevano; non hanno avuta i Pontefici Romani difficoltà di prevalerſi nella Germania della loro autorita, facendo libera condonazione del tutto a chi ritornava al grembo di Santa Chieſa. Lo ſteſſo pure accadde nell' Inghilterra, quando il Cardinal Polo, nel tempo del governo della Regina Maria, travagliava per riſtabilirvi la Religione Cattolica: avendogli il Pontefice Giulio III. data prima la facoltà concordare e tranſigere coi poſſeſſori intruſi ne' beni Eccleſiaſtici ſopra i frutti malamente percetti, e dipoi l'autorità di concordare ſopra i capitali, dandone anche l'intiera ritenzione, ogni qual volta i poſſeſſori abbandonaſſero l'ereſia, come può vederſi nella noſtra prima Lettera ſcritta a Lei ſopra queſta materia ſotto il giorno 19. di Marzo 1752. *num.* 26.; ove anche *al num.* 28. ſono portati gli altri eſempj conſimili: non volendo tralaſciare quanto, dopo la prima predetta Lettera, abbiamo ritrovato in un manoſcrito del P. Pietro Alagona della Compagnia di Gesù Penitenziere di S. Pietro, atteſtando eſſo, che, eſſendoſi dubitato nel tempo di Clemente VIII. ſe foſſe lecito ai Cattolici *emere ab hæreticis terras, & bona, quæ fuerant Monaſteriorum*, fu dalla Sacra Penitenziaria riſpoſto, *juſtam eſſe cauſam diſpenſandi per Summum Pontificem*: il che da adito ad una rifleſſione, che ſe, concorrendo una giuſta cauſa, può il Sommo Pontefice concedere al Cattolico il comprare i beni di Chieſa dall'Eretico, con uguale almeno ragione potrà, concorrendo una legitima cauſa, concedere a chi è Cattolico, l'autorità di ritenere i beni di Chieſa, che ha comprati dagl' infideli. E fu approvato ancora da un decreto della Penitenzieria.

§. 6. E' vero, che gli eſempj de' noſtri Predeceſſori poc' anzi riferiti riguardano quelli, che, eſſendo fuori del grembo della Chieſa, erano diſpoſti a ritornare fra Noi, nè avevano altro retraente, che quello di dover laſciar i beni delle Chieſe, de' quali erano in poſſeſſo: è ancora vero, che ora ſi tratta di perſone, che ſono fra Noi, delle quali ſi teme, che ſiano per apoſtatare, ſe vengono obbligate a reſtituire i capitali, o i frutti dei beni delle Chieſe, de' quali ſono in poſſeſſo, o per averli comprati dai Turchi, o per averli eſſi occupati ne' tempi delle rivoluzioni, e delle guerre: E finalmente ſottilizzando potrebbe taluno ritrovare qualche differenza fra un caſo e l'altro, il che anche fu da Noi accennato nella Lettera ſcritta a Lei *al §.* 19. Ma avendo Noi fatte ſopra ciò le dovute ponderazioni, abbiamo creduto, e crediamo, doverſi molto valutare per l'effetto, di cui ſi tratta, il probabile timore dell'apoſtaſia, che pur troppo da molti ſi commetterebbe, ſe ſi voleſſe la reſtituzione de' beni, o de' frutti. Vediamo giornalmente rilaſciarſi il rigore de' Canoni, e farſi luogo all'epicheja, ed alle diſpenſe in alcune materie, e ſpecialmente in quelle de' Matrimonj, ogniqualvolta chi la domanda, abita in qualche luogo vicino agli eretici, o in mezzo agli eretici, pel timore, che traſportato dalla paſſione ci abbandoni, e vada a contrarre il Matrimonio, che fra' Cattolici non può contrarre ſenza diſpenſa, in quel luogo, ed in quella comunione, dove ſenza diſpenſa può ſoddisfare il ſuo impegno. S'aggiunge, che nelle noſtre circoſtanze non è il ſolo timore dell'apoſtaſia, che ci muove à fare quello, che facciamo: v'è per ſopraccarico un Che non debbaſi far differenza tra il ridurre gli Eretici, e impedire la perverſione de' fedeli.

ſi Eccleſiarum petitio, quæ ſine turbis proponi haud facile poteſt, Turcis perſpectat fiat, captent exinde ipſi oportunitatem alicujus excitandæ inſectationis, quæ quouſque protendi valeat, haud facile conjectura aſſequi poſſis, in maximum Chriſtifidelium detrimentum, Sanctæ Religionis, ac tot inſontium pauperum, perniciem, qui licet nihil moliti, pro ipſorum libidine divexarentur.

altro timore, che arrivando alla notizia de' Turchi la pretenſione, che non può non eccitare qualche bisbiglio, non prendano eſſi da ciò occaſione di qualche avanìa, i confini della quale non ſono facili ad indovinarſi, con grave pregiudizio de' Criſtiani, della Santa Religione, e di tanti miſerabili innocenti, che ſenza aver data menoma occaſione, ſarebbero capricciosamente maltrattati.

Exemplis idem confirmatur.

§. 7. Huc autem re perducta, videtur nobis, debere quemlibet facile intelligere, quæcunque a nobis præſtantur, ea optimo jure fieri, quamvis nunc non ſit nobis negotium cum exteris, qui ad Eccleſiam reditum maturent, ſed cum iis, qui licet a nobis ſtent, non levia tamen exhibent defectionis indicia, niſi aſſequantur, quidquid ſubeſt noſtræ auctoritati diſtribuendum. Congruit plane rei noſtræ indultum à Pontifice Martino V. in Synodo Conſtantiæ conceſſum Teutonicæ Nationi, quod affertur ab Harduino *tomo* 8. *Collectionis Conciliorum pag.* 891. *cap.* 6. cujus verba hìc ideo non exſcribimus, quod textus plurimum producitur. Univerſam Germaniam Simoniaca Lues jam plene obtinuerat, perplures quippe aderant Catholici Eccleſiaſtici, qui illicitis aperteque Simoniacis artibus, Sacros Ordines, & Eccleſiaſtica Beneficia fuerant conſecuti: Contagioſus morbus pene omnes inceſſerat; obſtringebantur turpiter conſcientiæ; indubius erat in cenſuras, ac in ipſam quoque irregularitatem lapſus; contendere autem, ut quicunque recenſita methodo Beneficia obtinuerat, eadem dimitteret, dimiſſaque amplius adipiſci non poſſet, ac inſuper fructus omnes eouſque perceptos reſtitueret, nil exinde aliud conſecutum fuiſſet, quàm ut eò ardentiori igne Germania conflagraret. Quapropter magnus ille Pontifex perpendens animo, ea jam incidiſſe tempora, quibus ſua auctoritate uteretur, contrariis quibuſcunque abrogatis, ampliorem Confeſſariis poteſtatem indulſit abſolvendi reos a pœnis, quibus erant obnoxii, idoneos eos efficiendo, qui & obtentis frui, & alia quoque Beneficia aſſequi deinceps valerent, ipſamque etiam adimendo obligationem reſtituendi fructus injuſte perceptos, quoties reſtitutio eoſdem ad inopiam adigere, infamia notare, atque offenſionis occaſionem afferre debuiſſet; quam autem indulgentiam ad præterita cohibuit, ut pro viribus futura præcaveret incommoda.

Si prova con la ragione, e cogli eſempj.

§. 7. E ridotto l'affare a queſto ſtato, ci ſembra, che dovrà ciaſcheduno riconoſcere, farſi da Noi giuſtamente, quanto ſi fà, ancorchè non ſi tratti di chi, eſſendo fuori della Chieſa, ſi moſtra pronto ad entrare nella Chieſa, ma di chi eſſendo fra Noi, dà indizio d'abbandonarci, ſe non ottiene, quanto da Noi ſe gli può dare. Fa molto a propoſito di queſto aſſunto l'Indulto del Pontefice Martino V. dato alla Nazione Tedeſca nel Concilio di Coſtanza, riferito dall' Arduino *nel tomo* 8. *della ſua Collezione de' Concilj pag.* 891. *al cap.* 6. non riferendo Noi qui le parole, perchè il teſto ſarebbe troppo lungo. Aveva la ſimonìa nella Germania preſo un piede intollerabile, eſſendovi pur troppo molti e molti Cattolici Eccleſiaſtici, che avevano ricevuti gli Ordini Sacri, ed i Benefizj Eccleſiaſtici, con mezzi illeciti, ed evidentemente ſimoniaci. Il male era univerſale, le coſcienze erano enormemente illaqueate, l'incorſo nelle Cenſure, ed anche nelle irregolarità, era patente; ed il pretendere, che chi nel modo predetto aveva ottenuto i Benefizj, li dimetteſſe, e dimettendoli, non li doveſſe riavere, e che di più doveſſe reſtituire i frutti inſino allora percetti, a nulla avrebbe ſervito, che ad accendere un fuoco maggiore nella Germania: e quel gran Pontefice, conſiderando eſſer giunto il tempo di prevalerſi della ſua autorità, derogando ad ogni coſa, che foſſe in contrario, diede ai Confeſſori un'ampia facoltà d'aſſolvere i delinquenti dalle pene incorſe, abilitandoli alla ritenzione de' Benefizj, ed a poterne conſeguir altri, liberandoli dall'obbligo di reſtituire i frutti malamente percetti, quando la reſtituzione gli aveſſe dovuto impoverire, e cagionar loro infamia, e dar occaſione di ſcandalo, reſtringendo queſta ſua diſpenſa a quanto era ſeguito in paſſato, per ovviare nel modo che poteva, al futuro.

Exempla Pontificiæ auctoritatis, dum res erat cum Chriſtianis Principibus, vel ſubditis Eccleſiæ.

§. 8. Fauſta nimis, Venerabilis Frater, extitere illa tempora, quibus, propterea quod res eſſet tranſigenda cum Chriſtianis Principibus, ſubditiſque Eccleſiam ex animo verentibus, Romani Pontifices, magna ſpe fecundioris exitus ſibi propoſita, poterant elata voce canonicarum ſanctionum executionem indicere. Obtigit id S. Nicolao I. Pontifici Maximo, quo Petri Cathedram obtinente, cum in Gallia & Germania ſuis Eccleſiæ bonis fuiſſent denudatæ, quorum nonnulla per Principes fuerant laicis diſtributa, reliqua vero ab ipſiſmet laicis occupata, non deſtitit, quin ſuam ipſe Epiſtolam daret, numero 59. impreſſam *tom.* 5. *præcit. Collectionis Conciliorum Harduini pag.* 296. *De his quidem rebus, quæ ſemel Deo tributæ, atque dicatæ ſunt, & poſtea ſub occaſione conceſſionis Principum a quibuſdam invaduntur, ſancimus, ut prius conſulto Principe, ad reſecandam tam præſumptivam factionem, cognoſcendum, utrum illius ſit conceſſio, aut invaſionis præſumptio? Quod ſi Principis inordinata largitio, ipſe ſit Princeps pro emendatione redarguendus; ſi autem invaſoris declaretur præſumptio, uſque ad emendationem excommunicationis ſit vindicta coercendus.*

Eſempj della ſuprema autorità del Romano Pontefice, quando trattaſi o con ſudditi alla Chieſa, o co' Principi Criſtiani.

§. 8. Felici, Monſignor noſtro, ſono ſtati que' tempi, ne' quali, trattandoſi di Principi Criſtiani, e di Sudditi pieni di riverenza verſo la Chieſa, petevano i Romani Pontefici, con buona ſperanza di profitto, alzar la voce, intonando l'eſecuzione de' Canoni. Ciò ſucceſſe al Sommo Pontefice San Niccolò I., nel di cui tempo eſſendo ſtate ſpogliate le Chieſe della Francia, e della Germania de' loro beni, alcuni de' quali erano ſtati dati dai Principi ai laici; ed altri dagli ſteſſi laici erano ſtati a dirittura occupati, non mancò eſſo di ſcrivere la ſua lettera 59. ſtampata *nel tomo* 5. *della Collezione citata de' Concilj* dell' Arduino *pag.* 296. *De his quidem rebus, quæ ſemel Deo tributæ, atque dicatæ ſunt, & poſtea ſub occaſione conceſſionis Principum a quibuſdam invaduntur, ſancimus, ut priùs conſulto Principe, ad reſecandam tam præſumptivam factionem, cognoſcendum, utrum illius ſit conceſſio, aut invaſionis præſumptio. Quod ſi Principis inordinata largitio, ipſe ſit Princeps pro emendatione redarguendus; ſi autem invaſoris declaretur præſumptio, uſque ad emendationem excommunicationis ſit vindicta coercendus.*

Et Catholicorum Principum religioſiſſimorum.

§. 9. Fauſta itidem & illa fuere tempora, quibus cum Principes vellent conſcientiæ ſuæ plene conſulere, quod ad occupationem bonorum

E de' Principi Cattolici piiſſimi.

§. 9. Felici altresì ſono ſtati que' tempi, ne' quali, volendo i Principi aſſicurare le loro coſcienze in ciò, che riſguardava l'occupazione de'

Eccleſiæ ſpectare videbatur, non ſatis ipſis fuit, nihil ſibi habere, in pia opera velle omnia erogare; ſed Summos Pontifices, quibus concredita eſt univerſalis adminiſtratio bonorum Eccleſiarum inferiorum, adiere, ut per eos ſibi liceret eadem huic potius, quàm alteri pio operi addicere; optime ſcientes, quantumvis pie erogaſſent quæcunque Eccleſiis abſtulerant, non propterea ſatis ſibi eſſe conſultum, niſi factum illud, ſuperaddita Pontificia auctoritate, fuiſſet veluti obſignatum: juxta celebres litteras Alexandri III. ad Henricum Angliæ Regem, relatas apud Card. Baronium *in Annalibus tom.* 12. *ad annum* 1164. *Si autem univerſa, quæ in uſus tuos per hujuſmodi angarias de bonis Eccleſiaſticis convertuntur, in refectionem pauperum, vel aliis pietatis operibus expenderes, obſequium non magis Deo gratum efficeres, quàm ſi Altari quolibet diſcooperto, aliud cooperires, aut ſi Petrum crucifigeres, ut Paulum a mortis periculo liberares.* Præclara extant non adeo vetuſta exempla unius, & alterius ex Ducibus Neoburgi, nimirum Wulfangi Willelmi, & Philippi Willelmi, qui nihil penitus ex occupatis Eccleſiarum bonis retinere voluerunt, ſed Romanorum Pontificum explorata ſententia, præobtentaque approbatione, res, rerumque fructus in ſacram dotem conſtituerunt piis quibuſdam Inſtitutis, ac Religionis operibus, de quibus cum ipſa Sancta Sede jam antea convenerant. Superioribus noſtris litteris *num.* 27. de præclaro hoc facto meminimus, tutiſſima autem ipſius monumenta ſuppeditarunt acta Congregationis Romanæ Univerſalis Inquiſitionis habitæ ſexto Idus Februarii 1657.

ſ. 10. Iniqua fert præſentis cauſæ conditio, ut damna & incommoda, quæ Mahumetani Regionem obtinentes, inferre poſſunt, ſerio expendere debeamus; atque præterea cum agreſtibus miſerrimiſque hominibus agendum eſſe conſideremus: exinde enim nobis eſt dura illa neceſſitas efficiendi probandique, quod nunc præſtamus, ne fiat lapſus in deteriora. Tu interim, qua præſtas ſedulitate, ne prætermittas, ad Cardinales Congregationis deferre hæc omnia, ipſiſque annuentibus, iteratas dare Encyclicas litteras ad Albaniæ Præſules, ad quos ſicuti ſuperioris Noſtræ ad Te datæ Epiſtolæ die 19. Martii 1752. exemplum tranſmiſiſti, ita dabis & hujuſce ad Te Noſtræ, quam, Apoſtolicam Tibi Benedictionem impertientes, abſolvimus.

Datum apud S. Mariam Majorem die 24. Maii 1754. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

beni delle Chieſe, non ſi ſono contentati di non voler nulla ritenere per ſe, di volere ſpendere tutto in opere pie, ma ſono ricorſi ai Romani Pontefici, ai quali è ſtata commeſſa la generale amminiſtrazione de' beni delle Chieſe inferiori, per poterſene prevalere più per un'opera pia, che per un'altra, ben ſapendo, che, non oſtante il pio impiego di quanto avevano tolto alle Chieſe, non erano ſalvi in coſcienza, ſe non era l'atto autenticato dalla Pontificia approvazione; giuſta la celebre lettera del Pontefice Aleſſandro III. al Re Enrico d'Inghilterra, appreſſo al Cardinale Baronio *negli Annali al tomo* 12. *all'anno* 1164. *Si autem univerſa, quæ in uſus tuos per hujuſmodi angarias de bonis Eccleſiaſticis convertuntur, in refectionem pauperum, vel aliis pietatis operibus expenderes, obſequium non magis Deo gratum efficeres, quàm ſi Altari quolibet diſcooperto, aliud cooperires, aut ſi Petrum crucifigeres, ut Paulum a mortis periculo liberares.* Illuſtri in ciò ſono gli eſempj non tanto da noi remoti dei due Duchi di Neoburgo, cioè di Wolfango Willelmo, e di Filippo Willelmo, che nulla vollero ritenere de' beni occupati alle Chieſe, ma coll'intelligenza ed approvazione de' Romani Pontefici, impiegarono e capitali, e frutti, in varie fondazioni pie, ed opere criſtiane, concertate colla Santa Sede. Di queſto grand'atto ſi è da Noi parlato nella Noſtra precedente Lettera *al num.* 27. e di eſſo abbiamo avuto i ſicuri rincontri dagli Atti della Congregazione del Sant'Ufficio tenuta ai 7. di Febbrajo 1657.

I quali vollero non ſolamente reſtituire i beni occupati, ma anche impiegarli con ſubordinazione alla volontà del Papa.

ſ. 10. Porta la noſtra diſgrazia, che ſiamo obbligati a dover penſare al male, che poſſono fare i Turchi, che ſono i padroni del paeſe; e che abbiamo alle mani perſone, che ſono rozze, ed oppreſſe dalle miſerie: il che ci pone nella dura neceſſità di dover fare, quanto facciamo, per non far peggio. Ella non laſci colla ſua ſolita diligenza di partecipare il tutto ai Cardinali della Congregazione, e colla loro annuenza di ſcrivere la ſeconda Lettera Circolare ai Prelati dell' Albania, ai quali manderà una Copia di queſta noſtra, che ſcriviamo a Lei, come fece dell'altra, che le ſcrivemmo ſotto li 19. di Marzo 1752.; terminando col darle l'Apoſtolica Benedizione.

Non poſſono dar norma alla deciſione del preſente caſo, e perchè?

Datum apud S. Mariam Majorem die 24. Maii 1754. Pontificatus Noſtri Anno XIV.

Dato l'24 di Maggio dell'an. 1754. quartodecimo del Pontificato.

Lucenſi Reipublicæ Facultas conceditur nominandi tres Viros Eccleſiaſticos, eoſque Romano Pontifici præſentandi, ut ex iis unum in Archiepiſcopum Lucanum eligere poſſit.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei.

Dilectis Filiis Nobilibus Viris, Antianis, & Vexillifero Reipublicæ Lucanæ, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Romanum Pontificem in univerſa Chriſtianæ Reipublicæ procuratione hoc inter omnia maximè convenit, ut quidquid ad Divinum cultum promovendum ſimul, & populorum tranquillitatem conſtabiliendam pertinet, id prudenter, ſtudioſeque curare non prætermittat. Quod quidem Nobis, Divina benignitate in tam illuſtri Pontificatus faſtigio collocatis, ita ſemper cordi fuit, ut quæcumque cum Sanctiſſimæ Religionis dignitate publicam populorum felicitatem conjungerent, ea, ſi a Nobis peterentur, libentiſſimè impertiremur.

ſ. 1. Sanè veſtro Nobis nomine expoſuit Dilectus Filius Philippus Bonamicus Presbyter Civis veſter, & Familiaris noſter, homo in obeundis negotiis veſtris certe diligens, Nobiſque apprimè charus & probatus, conſtituiſſe vos offerre & irrevocabiliter dono dare Eccleſiæ Cathedrali Sancti Martini Civitatis veſtræ, illiuſque Menſæ Archiepiſcopali, decem millia nummum aureorum (qui nummi decem juliis monetæ Romanæ conſtent) ad augendos ejuſdem Menſæ redditus; ſimulque a Nobis humiliter, ac enixè petere, ut habita ratione hujuſce piæ liberalitatis veſtræ, Apoſtolica providentia, atque authoritate præcaveremus mala & incommoda omnia, quæ ab electione Archiepiſcopi vobis minùs grati facile invehi poſſent in Rempublicam veſtram.

Pia volontà Lucani Senatus donandi decem millia nummum aureorum Menſæ Archiepiſcopali ejuſdem Civitatis.

ſ. 2. Quamvis autem oblatio illa tanti non ſit, ut ex inſtituto Eccleſiaſticæ Diſciplinæ, & Canonicis legibus, idoneam Nobis cauſam ſuppeditare valeat, ut Patronatus jura in eamdem

Non tanti ea oblatio eſt, ut inde acquiri poſſint Patronatus valeant.

Eccleſiam,

Eccleſiam, (quæ cæteroquin per ſeſe jam ſatis commodè dotata eſt) vobis concedere, aut reſervare debeamus; Nos oihilominus, non tam ob recentem hanc oblationem veſtram, quàm ob veterem erga Romanam Sedem Reipublicæ veſtræ obſervantiam, & Catholicæ Religionis ruendæ ſtudium conſtans atque perpetuum, quod pulcherrimè declaraſtis ſemper, & eo præſertim tempore, quum Majores veſtri ingruentem in Italiam, atque adeo in Civitatem veſtram hæreticæ pravitatis peſtem, piè, fortiterque repreſſerunt, quinimò aliquot familias, licet generis, & opum ſplendore illuſtres, propterea quod minus rectè da Catholica Romana Fide ſentiebant, omnino exterminandas, & tamquam vitioſas partes exſecandas per ſe ipſi ſtatuerunt, ne totum corpus Civitatis traherent, atque contaminarent: Er eapropter tunc Romani Pontifices Prædeceſſores noſtri Rempublicam veſtram maximis, ac veriſſimis laudibus cumularunr: his meritis veſtris, aliiſque plurimis officiis in Nos & Apoſtolicam Sedem, & maximè ſingulari noſtra quadam paterna benevolentia excirati, veſtris annuere precibus, & Reipublicæ veſtræ, quam ſemper ex animo diliximus, quiati, ttanquillitatique conſulere decrevimus.

Lucenſis Reipublicæ Studium pro tuenda Catholica Religione, tempore præſertim ingruentis in Italia hæreſis, commemoratur.

§. 3. In primis igitur oblationem illam veſtram decem millium nummorum aureorum, quos in tot Locis Montium Cameralium non vacabilium Almæ Urbis noſtræ poſitos eſſe intelleximus, harum authoritate litterarum acceptamus, & Menſæ Archiepiſcopali Eccleſiæ Lucanæ adjungimus, atque cum cæteris illius Bonis incorporamus: Nec non Venerabili Fratri Noſtro Joſepho Palma moderno ejuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus ſuturis Archiepiſcopis, ante dictotum Locorum Montium poſſeſſionem ſtabilem, ac certam tradimus, ita ut ipſe Joſeph Archiepiſcopus eorum redditus, uti cæteros ſuæ Menſæ fructus, ex hoc ipſo tempore jam percipere, atque in ſuos uſus, utilitatem, ac ſuſtentationem convertete omnino poſſit.

Oblata donatio decem millium aureorum pro Menſa Archiepiſcopali Eccleſiæ Lucanæ acceptatur.

§. 4. Deinde majoribus Rempublicam veſtram, & ampliotibus ſavoribus & gratiis proſequi volentes, ac vos, veſtraſque ſingulares Perſonas a quibuſvis excommunicationis, interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis, a jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati ſitis, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes & abſolutos fore cenſentea; carta ſcientis Noſtra, & de Apoſtolicæ Nobis a Deo traditæ poteſtatis plenitudine, Nobilitatibus veſtris, & Senatui Reipublicæ Lucanæ, in ſinceritate Catholicæ Fidei, & devota erga Apoſtolicam Sedem obſervantia manentibus, facultatem & jus perpetuum concedimus & indulgemus, ut quotieſcumque contigerit conſequenti tempore Eccleſiam Archiepiſcopalem Lucanam Archiepiſcopo & Paſtore deſtitui, nominetis tres Eccleſiaſticos viros, pietatis & doctrinæ laude inſignes, cætetiſque neceſſariis qualitatibus inſtructos, quos tanto muneri ſuſtinendo maximè idoneos in Domino judicaveritis, eoſque Nobis, & Romanis Pontificibus Succeſſoribus noſtris pro tempore exiſtentibus præſentare poſſitis, ex quo numero Nos & Succeſſores præfati eligemus & eligent unum, in Eccleſiæ Lucanæ Archiepiſcopum & Paſtorem, Apoſtolica authoritate, ut moris eſt, præficiendum.

Facultas Senatui Lucano tribuitur tres Eccleſiaſticos viros nominandi, eoſque præſentandi Romano Pontifici, quoties Sedes Lucana vacaverit.

§. 5. Vos autem præterea hortamur, & paternè monemus; ut in nominandis antedictis Eccleſiaſticis viris Sacroſanctæ Tridentinæ Synodi Decreta præ oculis habentes, nihil alind ſpecteris, quàm Omnipotentis Dei gloriam, Religionis Catholicæ incrementum, & ſalutem Civium veſtrorum ſempiternam.

Hortatio, ut Tridentinæ Synodi decreta in hujuſmodi nominatione præ oculis habeantur.

§. 6. Præſentas damum litteras, & in eis contenta hujuſmodi, nullo unquam tempore de ſubraptionis, obreptionis, aut onllitatis vitio, aliove quolibet, etiam quantumvis magno ſeu ſubſtanriali, aut ſolemnitatum defectu, impugnari, retractari, aut ad terminos juris raduci, ſeu illis ex quavis cauſa derogari poſſe, ſed ſemper firmas, validas & efficaces exiſtere & ſore, ſuoſque plenarios & integros effectus, ſortiri, & obtinere, vobiſque & Reipublicæ veſtræ perpetuò ſuffragari: Sicque & non aliter per quoſcumque Judices quavis authoritate ſungentes, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac ipſummet Conſiſtorium, ſublàta eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultata, judicari & definiri debere volumus. Et irritum quoque decernimus & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attantari.

Clauſulæ de perpetuo conceſſionis vigore.

§. 7. Non obſtantibus quibuſvis reſervatoriis & revocatotiis, aliiſque Cencellariæ Apoſtolicæ regulis, nec non Univerſalium, Provincialium, ac Synodalium Conciliorum generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, nec non dictæ Eccleſiæ Lucanæ, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia toboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus: Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis eidem Eccleſiæ, illiuſque Capitulo, & Canonicis, ac Clero, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus apptobatis & innovatis; quibus omnibus & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet, renores hujuſmodi ac ſi de verbo ad verbum inſerti eſſent, præſentibus pro ſufficientes expreſſis habentes; illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxar, ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Derogationes generales & ſpeciales.

§. 8. Nulli etgo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ acceptationis, incorporationis, abſolutionis, conceſſionis, Indulti, bortationis, decreti, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Siquis autem &c. incurſurum.

Sanctio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, ſeptimo Kalendas Junii, Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

Dat. 16. Maii 1754. Pont. XIV.

J. Card. Pro-Datar. D. Card. Paſſioneus.

VISA
De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi. J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Ency-

XXV. Encyclicæ Litteræ ad Patriarchas, Archiepiſcopos, ac Epiſcopos Italiæ, quibus hortantur, ut veteribus nova ſuperaddant paſtoralis ſollicitudinis ſtudia, ut Chriſtifideles in rudimentis Fidei inſtituantur & erudiantur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

ntificis, ut in-ntur, qui triar-bus Ba-pœni-is ſube-Data-poſitas.

CUM Religioſi æque, ac divini cultus promovendi Studioſi Viri ad Nos detulerint, optimum fore, ſi Noſtris S. Joannis in Laterano, S. Petri in Vaticano, & S. Mariæ Majoris Patriarchalibus Baſilicis, certi conſtituerentur Miniſtri, ad inſtruendos eos, qui a Dataria Apoſtolica in præfatas tres Baſilicas ablegantur, ut ibi ſeſe exerceant iis ſervilibus operibus, quæ ipſis imponuntur obeunda perficiendaque, antequam iiſdem concedatur matrimonialis impedimenti relaxatio, ad quam conſequendam Romam advenere: eò autem hujuſmodi inſtitutionem dirigendam eſſe, ut rite utiliterque poſſent homines illi Sacramentali Pœnitentia abſtergi, & Altaris Sacramento digne fieri participes, quæ duo, præter Sacram ad ſeptem Eccleſias peregrinationem, Sanctarumque Scalarum aſcenſum, ab ipſis expoſcit Dataria: Cumque ea de re oportuna ediderimus mandata, veluti perſpicuum ſit ex Noſtris Litteris Encyclicis ad Cardinales præfatarum Baſilicarum Archipresbyteros datis decimoquinto Kalendas Februarii labentis anni; nobiſque exinde certo conſtiterit, quanto zelo nonnulli ex Canonicis, aliiſque Eccleſiaſticis viris præfatarum Baſilicarum, momentoſo operi manum admovere, alacri ſemper animo ſollicitam mandatorum Noſtrorum executionem urgentes; gaudio quodam planè ſingulari perfundi Nos ſenſimus; totoque animo debitas ſummo bonorum omnium Auctori Deo gratias perſolvimus.

inde de-ır, non-s neceſ-ad ſalu-gnora-

§. 1. Haud tamen expleri animus gaudio potuit, cum ſubinde relatum ad Nos fuerit, hujuſmodi homines, dum ſacris inſtructionibus ad Confeſſionem Sacramque Communionem parantur, detegi ſæpe ſæpius Myſteriorum Fidei, atque eorum etiam, quæ *neceſſitate medii* noſcenda ſunt, ignaros, ideoque tales, qui Sacramentorum nequeant fieri participes. Cui quidem maximo malo quamvis memorati Miniſtri opportuna non negligant remedia adhibere aſſiduis inſtitutionibus; exinde tamen non fit, quin præter ſollicitudinem & laborem, quem Evangelici illi Operarii agnoſcunt ſibi neceſſario ſubeundum, quemque lubenti animo perferunt, idipſum mærore quodam non afficiat diſpenſationem expoſcentes, expectanteſque, qui cum paupertate vexentur, ſuiſque manibus ſibi victum quæritent, quamcitiſſime cupiunt Urbe excedere, in patrias reverti ſuas, optatoque ſeſe jungere Matrimonio, cujus cauſa iter arripuerunt, publicæque, nec levis pœnitentiæ incommoda non detrectarunt.

noratio on Epiſ-rum e ſeu ne-ntia, pſortuna-omi-vitio nda di-

§. 2. Pontificatus Noſtri initio, Encyclicas Litteras dedimus, quibus Venerabilium Fratrum Noſtrorum zelo ſtimulos veluti addidimus, ut quæ Chriſtianæ Doctrinæ ſunt rudimenta, & præcepta, in ſua quiſque Diœceſi explananda curaret, & addiſcenda. Diœceſanas eorum Synodos legimus vetuſtiores ac recentiores; novimus eas inſtructionibus & adhortationibus plane refertas, nihilque in iis deſiderari, quod ad graviſſimum Chriſtianæ Doctrinæ tradendæ opus perficiendum conducere videatur. Quapropter ex animo affirmamus, perſuaſum nobis

Lettera Circolare ſcritta ai Patriarchi, Arciveſcovi, e Veſcovi d' Italia, affinche col loro zelo Paſtorale ſempre più efficacemente procurino, che i Fedeli ſiano iſtruiti nelle coſe della Fede.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

ESSENDOCI ſtato rappreſentato da Perſone da bene, e zelanti dell' onor di Dio, che ſarebbe ſtata coſa ben fatta, qualora nelle noſtre Baſiliche Patriarcali di S. Giovanni in Laterano, di S. Pietro in Vaticano, e di S. Maria Maggiore, ſi foſſero ſtabiliti Miniſtri, che iſtruiſſero i penitenti, che dalla Dataria Apoſtolica ſi ſpediſcono alle dette tre Baſiliche, per adempire in eſſe le opere ſervili e laborioſe, che vengono loro preſcritte, e che devono adempire, prima che ad eſſi ſi rilaſci la Diſpenſa Matrimoniale, per ottenere la quale ſi ſono portati a Roma; e che l' iſtruzione ſi riduceſſe a far loro fare una fruttuoſa Confeſſione, ed a ricevere degnamente il Sagramento dell' Altare, il che loro pure viene preſcritto dalla Dataria, oltre la viſita delle ſette Chieſe, e l' aſcendere le Scale Sante: Ed avendo Noi ſopra ciò dati gli ordini opportuni, come ſi raccoglie da una Noſtra Lettera Circolare ſcritta a' Cardinali Arcipreti delle dette tre Baſiliche ſotto il giorno 18. Gennajo di queſto anno corrente; ed avendo avuti ſicuri rincontri del zelo, con cui alcuni Canonici, ed altri Eccleſiaſtici delle dette Baſiliche, ſi ſono accinti alla grande opera, travagliando indefeſſamente per l' eſecuzione degli ordini dati; ne abbiamo avuta una ſtraordinaria conſolazione, e ne abbiamo reſe di cuore le dovute grazie al Signore Iddio Autore di ogni bene. Premure ed ordini Pontificj per l' iſtruzione di quelli, che nelle tre Baſiliche di Roma fanno la penitenza loro impoſta dalla Dataria.

§. 1. Non è ſtata però in tutto, e per tutto compiuta la Noſtra conſolazione, eſſendoci ſtato riferito, che nell' occaſione de' Catechiſmi, che ſi vanno facendo per diſporli alla Confeſſione, ed alla Comunione, ſi ritrovano bene ſpeſſo i Diſpenſandi ignari de' Miſterj della Noſtra Santa Religione, parlando anche di quelli, che ſono neceſſarj *neceſſitate Medii*; e però incapaci di eſſere ammeſſi ai Sagramenti. Al qual graviſſimo inconveniente benchè eſſi non manchino di porre gli opportuni rimedj colle neceſſarie iſtruzioni, non è però, che, oltre il travaglio, e la fatica, che gli ſteſſi Miniſtri riconoſcono neceſſaria ed indiſpenſabile, e che ben volentieri ſoffrono, ciò non amareggi i Diſpenſandi, che eſſendo poveretti, e vivendo colle fatiche delle loro mani, non vedono l' ora di partire da Roma, e ritornare alle loro Patrie, e contrarre il Matrimonio, che bramano, e per cui hanno intrapreſo il viaggio, e ſi ſono ſottopoſti alla pubblica laborioſa penitenza. Con ciò ſi ſcopre, che alcuni non ſanno le coſe neceſſarie per ſalvarſi.

§. 2. Nel principio del Noſtro Pontificato ſpedimmo una Lettera Circolare, nella quale eccitammo il zelo de' Noſtri Confratelli ſopra l' inſegnamento della Dottrina Criſtiana nelle loro Dioceſi. Abbiamo veduti i loro Sinodi vecchj, e nuovi, ed abbiamo riconoſciuto, che ſono pieni di eſortazioni, ed iſtruzioni, e che nulla vi manca di quanto è neceſſario per l' opera importantiſſima dell' inſegnamento della Dottrina Criſtiana. Perlocchè con tutta buona fede ci proteſtiamo, di eſſere perſuaſi, che non vi ſia fra loro chi abbia in queſto par- Si conviene, che tale ignoranza nō debbaſi già attribuire a' Veſcovi, ma bensì a colpa di chi non ha imparato.

eſſe, inter ipſos reperiri plane neminem, qui Apoſtolico ſibi concredito muneri hac in re defuerit; & ignorantiam, in qua verſari nonnullos ex ſuis Diœceſanis compertum eſt, haud quidem ipſis culpæ vel negligentiæ vertendam, ſed repetendam plane vel ex eorundemmet ſubditorum pervicacia, qua, neglectis Superiorum mandatis, Chriſtianæ Doctrinæ inſtitutiones refugerunt, & ad exaudiendum Dei Verbum pro concione explanatum raro, vel fortaſſe nunquam convenerunt; vel ſaltem ex hebeti nonnullorum ingenio in iis addiſcendis, quæ docentur, vel denique ex quo Chriſtianæ Doctrinæ rudimenta primis ætatis ſuæ annis exceperint, ubi vero ætate illa exceſſere, nihil exinde fuerint ſolliciti ad ea loca accedere, ubi percommode ac fructuoſius fortaſſe etiam potuiſſent obfirmata ætate percipere, quæ ipſis puerulis fuerunt tradita, adeo ut hi paulatim redigantur ad conditionem ei omnino ſimilem, in qua obverſantur quicumque nec prima ætate edocti, nec Chriſtianæ Doctrinæ inſtitutionibus unquam interfuerunt: Incommoda hæc quidem ſunt, quæ quamvis obvenerint, obveniantque fortaſſe, curis omnibus per Venerabiles Fratres Noſtros adhibitis, non exinde tamen Nos levant onere Encyclicis hiſce Litteris eorum zelum iterato excitandi; nec ipſi propterea eximuntur, quin ſtudia ſolicitudineſque eo ſemper majores conferre debeant in id, unde concreditarum ſibi animarum ſempiterna ſalus pendere dignoſcitur.

ticolare mancato al ſuo Apoſtolico miniſtero, e che l'ignoranza ritrovata in alcuni de' loro Dioceſani non ſia provenuta, nè provenga da loro colpa, o negligenza; ma bensì o dalla ritroſia de' Sudditi nell' ubbidire agli ordini de' ſuoi Superiori, col non andare alla Dottrina Chriſtiana; e poche volte, o forſe mai accoſtarſi a ſentire la parola di Dio; o dall' incapacità di tal' uni di apprendere ciò, che s'inſegna loro; o dall' eſſere ſtati ne' primi anni della loro età alla Dottrina Criſtiana, ſenza più eſſerſi curati di accoſtarſi a quei luoghi, ne' quali avrebbero potuto comodamente, e forſe con maggior profitto, intendere nell'età adulta quanto fu loro detto nella età puerile, in tal maniera che ſi riducono ad uno ſtato in tutto, e per tutto ſimile a quello, in cui ſi ritrovano coloro, che nella età puerile non ſono mai ſtati iſtruiti, ne ſono ſtati mai alla Dottrina Criſtiana: diſordini tutti, che, benchè forſe ſian ſeguiti, e ſiegnano, non oſtanti le diligenze de' Noſtri degni Confratelli; non eſentano però Noi dal peſo di dovere con queſta Noſtra Lettera Circolare eccitare di nuovo il loro zelo; nè eſentano Eſſi dal proſeguire, e dall' accreſcere le loro diligenze, in un punto, dal quale dipende l' eterna ſalute delle Anime alla loro cura commeſſe.

Aſſertur Sancti Caroli Borromæi exemplum.

§. 3. Neminem fortaſſe reperire erit inter vos, Venerabiles Fratres, cui perſpectum penitus non ſit, quanta peregerit S. Carolus Borromæus tum in ampla ſua Diœceſi Mediolanenſi, tum in univerſa Provincia, cui præerat Metropolitanus, ut proficuam tradendæ Chriſtianæ Doctrinæ methodum conſtitueret; quantoſque pertulerit labores, ut religioſum hoc inſtitutum firmiter conſtabiliret: cumque animadvertiſſet, non eum cepiſſe ex tot laboribus fructum, quem exoptabat, haud deſpondit animum; ſed veteribus novas ſuperaddidit curas & ſollicitudines, quemadmodum deprehenditur ex quinta Mediolanenſi Synodo: *Nos multum hactenus diligentiam adhibuimus, ut omnes, & ſinguli Chriſtifideles in Fidei Chriſtianæ rudimentorum inſtitutione erudirentur; ſed cum parum Nos hucuſque profeciſſe tanta in re cognoverimus, negotii periculique magnitudine adducti, hæc præterea decernimus.* Satis namque fuit Sanctiſſimo Præſuli perſpectam fieri vigentem indigentiam, ut iterum manum operi admoveret, curas curis accumulando, parvipenſis omnibus, quæ ſatis multa eouſque peregerat; ad eum plane modum, quo Aſſyriorum Rex ſatis habuit, delatum ad ſe fuiſſe, ignorare gentes præcepta Dei: *Nunciatumque eſt Regi Aſſyriorum, & dictum: gentes, quas tranſtuliſti, & habitare feciſti in Civitatibus Samariæ, ignorant legitima Dei Terræ*; ut ſtatim illò mitteret Sacerdotem, qui gentes illas Dei præcepta edoceret: *Præcepit autem Rex Aſſyriorum dicens: ducite illuc unum de Sacerdotibus, quos inde captivos abduxiſtis, & vadat, & habitet cum eis, & doceat eos legitima Dei Terræ*: quemadmodum legitur *lib. 4. Regum cap. 17.*

Si propone l'Eſempio di S. Carlo Borromeo.

§. 3. Niuno forſe vi ſarà fra voi, cariſſimi Noſtri Confratelli, che non ſia pienamente informato di quanto fece il gran S. Carlo Borromeo, non meno nella ſua vaſta Dioceſi di Milano, che in tutta la Provincia, di cui era Metropolitano, per iſtabilire un fruttuoſo inſegnamento della Dottrina Criſtiana; quante, e quali furono le fatiche, che eſſo ſopportò per ben fondare queſto Santo Iſtituto: E quando Eſſo ſi avvide, che le fatiche fatte non avevano conſeguito quel frutto, che Eſſo bramava, non ſi perdette d'animo, ma accrebbe diligenze a diligenze, come ſi deduce dal ſuo quinto Concilio Milaneſe: *Nos multam hactenus diligentiam adhibuimus, ut omnes, & ſinguli Chriſtifideles in Fidei Chriſtianæ rudimentorum inſtitutione erudirentur; ſed cum parum Nos hucuſque profeciſſe tanta in re cognoverimus, negotii, periculique magnitudine adducti, hæc præterea decernimus*: Eſſendo baſtato a quel gran Santo il ſapere, che v' era il biſogno, per dovere operare in avvenire, aggiungendo diligenze à diligenze, nnoſtante quel molto, che inſin all' ora aveva fatto; in quella guiſa, che baſtò al Rè degli Aſſirj l'avere avuta notizia, che le genti ignoravano i precetti di Dio: *Nuntiatumque eſt Regi Aſſyriorum, & dictum: gentes, quas tranſtuliſti, & habitare feciſti in Civitatibus Samariæ, ignorant legitima Dei Terræ*; per ſpedirvi ſubito un Sacerdote, che inſegnaſſe a quei Popoli i precetti di Dio: *Præcepit autem Rex Aſſyriorum dicens: ducite illuc unum de Sacerdotibus, quos inde captivos abduxiſtis, & vadat, & habitet cum eis, & doceat eos legitima Dei Terræ*: Come ſi legge *nel lib. 4. de' Re al Cap. 17.*

Ideoque excitantur Epiſcopi ad iteratas curas adhibendas.

§. 4. Nos itaque S. Caroli Borromæi exemplum præ oculis habentes, quamvis omne hactenus ſtudium impenderitis atque ſedulitatem, hortamur adhuc rogantes vos per Jeſu Chriſti viſcera, ne in tanto opere tradendi Chriſtianæ Fidei rudimenta, animum deſpondeatis. Hoc agite, ut Parochorum quiſque, quæ Sacro Tridentino Concilio, quæ veſtris Synodalibus ſtatutis jubentur, ſedulo exequatur:

Recenſentur complures.

ut ſtatis diebus Scholarum Magiſtri, & Magiſtræ, Doctrinam tradant Chriſtianam: ut Confeſſarii, quæ muneris ſui ſunt impleant, quoties

Col quale ſi eſortano i Veſcovi a fare nuove diligenze.

§. 4. Conformandoci Noi a queſto pratico inſegnamento di S. Carlo Borromeo, non oſtanti le diligenze in ſin ad ora da voi praticate, vi eſortiamo, pregandovi per le viſcere di Gesù Criſto, a non perdervi d' animo nella grande opera dell' inſegnamento della Dottrina Criſtiana. Fate, che ogni Parroco faccia ciò, che gli vien preſcritto dal Sagro Concilio di Trento, ed anche da' voſtri Sinodi: che s'inſegni ne' giorni determinati la Dottrina Criſtiana da' Maeſtri, e Maeſtre delle Scuole:

Se ne accennano molte.

che i Confeſſori facciano il loro dovere, quando tal' uno ſi accoſta al loro

quiſquam ſe ipſorum Tribunali ſiſtit, ignorans quæ *neceſſitate medii* ſun- ad ſalutem neceſſaria; idipſumque præſtent & Parochi, antequam Sponſos Matrimonio conjungat: Patres familias, atque domorum Heri, ſerio moneantur de impoſita ſibi obligatione erudiendi per ſe, erudiendoſque curandi Chriſtianæ Doctrinæ præceptis filios, ſuoſque familiares: quibuſque in Diœceſibus receptus eſt, ſervetur, cureturque recipiendus, ubi hactenus non obtinuit, uſus, juxta quem, ante, vel poſt Parochialem Miſſam, elata voce, per ipſummet Parochum recitantur Fidei, Spei, & Charitatis actus recte compoſiti, populo interim Parochi verba iterante. Nec etiam negligatur incumbens Parocho onus, quo feſtis diebus, niſi concionem ad populum habere, certe quidem ex Altari Evangelium ei explanare, ipſumque præcipua Sanctæ Religionis Noſtræ Myſteria, Dei præcepta, & Eccleſiæ, ac quidquid demum opus eſt, ut Sacramentorum digne particeps fiat, edocere tenetur. Veſtigia hæc ſectentur quoque Concionatores, quibus ſalutare illud iteretur monitum, ut adhortationibus inſtitutiones adjungant, quandoquidem utriſque indigent Auditores. Denique quænam ſit optima methodus in rudibus hominibus Chriſtiana Doctrina erudiendis, indigitatur a S. Auguſtino in libro de *Catechizandis rudibus cap.* 10. ubi inquit, proficuam præ cæteris eam eſſe, qua poſt explanationem, familiares inſtituantur interrogationes; ex familiari quippe interrogatione comperrum fit, an quæ quiſque audivit, mente perceperit, vel an potius iterata explanatione opus ſit, ut alieno captui res ſubjiciatur: *Interrogatione quærendum eſt, utrum is, qui catechizatur, intelligat; & agendum pro ejus reſponſione, ut aut planius, & enodatius loquamur, aut quæ illis nota ſunt, non explicemus latius &c. Quod ſi nimis tardus eſt, miſericorditer ſuccurrendus eſt, breviterque ea, quæ maxime neceſſaria ſunt, ipſi potiſſimum inculcanda.* Illud nobis perſuaſum eſt, fore, ut longe plura ipſi perſequamini, quàm Encyclicis hiſce Litteris Noſtris vobis indigitamus. Interim vobis, Venerabiles Fratres, concreditoque ſollicitudini veſtræ Gregi, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum ex Arce Caſtri Gandulphi die 26. Junii 1754. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

Tribunale ignorando le coſe neceſſarie *neceſſitate Medii* per ſalvarſi; e che lo ſteſſo ſi faccia anche da' Parrochi prima di congiungere in Matrimonio quelli, che vogliono maritarſi. S'inculchi a i Padri di famiglia, e Padroni delle Caſe, l' obbligo d' iſtruire, e fare iſtruire i loro Figli, e Famigliari nella Dottrina Criſtiana: E nelle Dioceſi, nelle quali è introdotta la diſciplina, ſi proſiegua, e dove non è introdotta, s' introduca, che prima, o dopo la Meſſa Parrochiale, ſi dicano ad alta voce, ed adagiatamente, dal Parroco iſteſſo, gli Atti di Fede, Speranza, e Carità, ben compoſti, ripetendo il Popolo le parole del Parroco. Non ſi traſcuri l'adempimento dell' obbligo, che ha il Parroco, ſe non di predicare ne' giorni feſtivi, almeno di eſporre dall' Altare al Popolo l' Evangelio, e d'iſtruirlo de' Miſterj principali della noſtra Santa Religione, de' precetti di Dio, e della Chieſa, e di quanto è neceſſario per degnamente ricevere i Santi Sagramenti. Si battano le ſteſſe pedate da' Predicatori, a' quali ſi dia il ſalutare avvertimento di unire all' eſortazione, l'iſtruzione; avendo gli Uditori biſogno dell' una, e dell' altra. Il metodo finalmente d' inſegnare a i rozzi la Dottrina Criſtiana viene additato da S. Agoſtino nel libro *de Catechizandis rudibus al Cap.* 10.: ove dice, eſſere utiliſſimo quello delle famigliari interrogazioni, dopo aver fatta la ſpiegazione; ricavandoſi dalla famigliare interrogazione, ſe chi l' ha udita, l'ha capita, e ſe per farla capire v' è biſogno d'altra ſpiegazione: *Interrogatione quærendum eſt, utrum is, qui catechizatur, intelligat; & agendum, pro ejus reſponſione, ut aut planius, & enodatius loquamur, aut quæ illis nota ſunt, non explicemus latius &c. Quod ſi nimis tardus eſt, miſericorditer ſuccurrendus eſt, breviterque ea, quæ maxime neceſſaria ſunt, ipſi potiſſimum inculcanda.* Teniamo per certo, che ſi farà ſempre da voi più di quello, che non queſta noſtra preſente Lettera Circolare vi additiamo. Ed intanto con pienezza di cuore diamo a voi, Venerabili Fratelli, ed al Gregge alla voſtra cura commeſſo, l' Apoſtolica Benedizione.

Nell'inſegnare la Dottrina ſi loda l'uſo d'interrogare dopo la ſpiegazione.

Datum ex Arce Caſtri Gandulphi die 16. Junii 1754. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

Scritta li 16. Giugno 1754. del Pont. XIV.

Confirmatur Decretum Congregationis Conſiſtorialis, quo fuit declaratum ſub Conſtitutione Innocentii PP. XII. ſuper Capitulationibus Sede Vacante initis, comprehendi etiam Monaſteria & Collegia utriuſque ſexus, necnon eadem Conſtitutione prohiberi quaſcumque pactiones, & Capitulationes, etiam per ſe honeſtas & licitas.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

PASTORALIS regiminis ſolicitudo ex alto Nobis immerentibus commiſſa exigit, ut non ſolum curemus novas leges, ſi quando rerum conditio, aut neceſſitas poſtulat, condere; ſed etiam ea, quæ a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris provide ac ſalubriter conſtituta ſunt, Apoſtolicæ confirmationis robore communire.

§. 1. Aliàs ſiquidem a Congregatione rebus Conſiſtorialibus præpoſita emanavit Decretum tenoris ſequentis, videlicet. Cum ſan. mem. Innocentius PP. XII. per Conſtitutionem editam die 23. Septembris 1695., quæ incipit *Eccleſiæ Catholicæ*, innovatis etiam pluribus aliorum Prædeceſſorum Pontificum ſanctionibus, diſtricte interdixerit, ne, occurrente Eccleſiarum, ſive Monaſteriorum quorumvis vacatione, pactiones ullæ, ſive capitulationes, aut concordata, aut ſtatuta, adverſus Sacrorum Canonum, & Apoſtolicarum Conſtitutionum diſpoſitionem, ab iis, ad quos perſonarum præficiendarum electio pertinet, ante electionem, vel poſtulationem fiant; &, ubi nihilominus inita fuerint, ea prorſus irrita, & invalida, nec obſervanda eſſe, etiamſi juramento munita fuiſſent, declaraverit, & decreverit; quæ vero poſt electionem ſeu poſtulationem fieri contingeret, ea ad Romanum Pontificem deferri, ejuſque judicio ſubjici, ſuſpenſa interim eorum executione, donec a Sede Apoſtolica impetrata fuerit confirmatio, præceperit, prout in memorata Conſtitutione uberius continetur; dubitatum vero fuerit, primò, an ſub ea comprehendantur etiam Monaſteria fæminarum, vel Capitula, ſeu Collegia, quæ juxta nonnullarum Provinciarum conſuetudinem, ſunt mixta ex maribus & fæminis, ſub unius Abbatiſſæ, ſeu Præpoſitæ, ſive Prioriſſæ regimine; ſecunda,

Innocentii PP. XII. Conſtitutio vetat Sede Vacante quaſcumque Capitulationes contra Sacros Canones ante electionem initas.

Quæ vero poſt electionẽ factæ fuerint, jubet judicio ſubjici Rom. Pontificis.

Dubitatum, an ſub ea Conſtitutione comprehendantur etiam Monaſteria Fæminarum, & Collegia utriuſque ſexus.

Et an etiam non illicitæ pactiones prohibeâtur?

ſecundo, an prædicta Conſtitutio eas etiam afficiat pactiones, quæ in Eccleſiarum, vel Monaſteriorum ipſorum utilitatem cedunt, vel quæ alioquin, ſi per ſe ſpectentur, non judicantur illicitæ.

Cēſuit Congregatio prædicta, Monaſteria ſeu Collegia prædicta cõprehendi.

§. 2. Hinc ad tollendas hujuſmodi dubitationes, & animarum pericula tutius ſubmovenda, Congregatio particularis Conſiſtorialis, a Sanctiſſimo Domino Noſtro deputata, cenſuit, ſi Sanctitati Suæ videbitur, declarandum, & decernendum, ſub præmiſſa Conſtitutione Innocentii XII., ejuſque omnibus præſcriptionibus, etiam quoad inflictas pœnas, omnino comprehendi etiam Monaſteria, vel Capitula, ſeu Collegia mixta ex utriuſque ſexus perſonis, regimini, vel juriſdictioni unius Abbatiſſæ, ſeu Præpoſitæ, ſive Prioriſſæ ſubjectis, ac de ejuſmodi etiam Monaſteriis, Capitulis, ſive Collegiis præfatam Conſtitutionem eſſe intelligendam, perinde ac ſi de iis quoque expreſſa, & ſpecialis mentio habita fuiſſet: Adeoque pactiones, Capitulationes, concordata, ſeu ſtatuta quæcumque hujuſmodi, occaſione electionis perſonæ prædictis Monaſteriis, ſive Capitulis, & Collegiis præponendæ, tum facta, tum quæ deinceps fieri contingeret, tametſi interpoſita jurisjurandi religione roborata, omnino obnoxia eſſe, & fore prohibitioni, nullitati, pœnæ, ceteriſque omnibus, & ſingulis ordinationibus, decretis, & declarationibus reſpective in ea, ut præfertur, Conſtitutione contentis, &, quatenus opus ſit, ad hujuſmodi etiam Monaſteria, vel Capitula, ſive Collegia mixta ex utriuſque ſexus perſonis, præfatam Conſtitutionem eſſe extendendam.

Et prohiberi licitas etiam pactiones, ſi ante electionem fuerint initæ.

§. 3. Præterea, cum valde Eccleſiaſticæ diſciplinæ interſit omnem ambitioſæ cupiditati aditum præcludere, ac providere, ne ullo modo etiam indirecte, læſa remaneat libertas eligendi perſonas magis dignas, magiſque idoneas, quæ aſſentiri forſan recuſarent iis pactionibus, quibus aliæ minus idoneæ, ad obtinendum electionis commodum, annuerent; ſimiliter declarandum, & decernendum cenſuit, memorata Conſtitutione affici eas etiam pactiones, ante electionem, vel poſtulationem initas, quæ cæteroquin Eccleſiis ipſis, vel monaſteriis utiles ſint, vel quæ intrinſecus, & per ſe conſideratæ, nullam mali ſuſpicionem redoleant, ſed quæ ideo malæ ſunt, quia jure humano, & per Sacros Canones ſive Apoſtolicas Conſtitutiones, ac præſertim illam Innocentii XII. interdicuntur: Quo vero ad eas, quas poſt electionem vel poſtulationem fieri contingeret, ſervandam itidem eſſe memoratam Innocentii XII. Conſtitutionem, ut ſcilicet illæ ſtatim ad Summum Pontificem deferantur, & Sedis Apoſtolicæ judicio ſubjiciantur, ſuſpenſa interim earum executione, donec ab eadem Sancta Sede, ſine cujus auctoritate nihil omnino in ſimilibus paciſci fas eſt, confirmationis robur in totum, vel in partem obtinuerint. Facta autem per me infraſcriptum præfatæ Congregationis Secretarium de præmiſſis relatione Sanctiſſimo Domino Noſtro, ejuſdem Congregationis ſententiam Sanctitas Sua approbavit, atque ita ab omnibus, ad quos pertinet, perpetuo, & inviolabiliter ſervari, & judicari mandavit, cum omnibus etiam derogationibus præfatæ Conſtitutioni Innocentii XII. inſertis; nec non Litteras Apoſtolicas in forma Brevis ſuper præſentis Decreti confirmatione, & approbatione expediri juſſit.

Si vero poſt, Sedis Apoſtolicæ judicio eſſe ſubjiciendas.

Datum Romæ hac die 16. Auguſti 1727.

P. Cardinalis Corradinus.

Dominicus Rivera dictæ Congreg. Secretarius.

Loco † Sigilli.

Hoc Decretum Apoſtolica auctoritate roboratur.

§. 4. Hujuſmodi autem tam providum, ac ſalubre Decretum, quo firmius ſubſiſtat, & ſervetur exactius, tenore præſentium, Apoſtolica auctoritate approbamus, & confirmamus, ac de novo, quatenus opus ſit, ſtatuimus, & innovamus, atque illud ab omnibus cujuſcumque ordinis, gradus, ſtatus, ac dignitatis, in perpetuum ſervari, & cuſtodiri præcipimus, & mandamus: decernentes, eaſdem præſentes Litteras ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus & per omnia pleniſſime ſuffragari, ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari: quibuſcumque in contrarium facientibus non obſtantibus.

Et illius perpetuæ firmitati conſulitur, non obſtātibus quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die xv. Julii MDCCLIV. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

Dat. die 15. Julii 1754. Pontificatus XIV.

D. Card. Paſſioneus.

XXXVII.

Ne Chriſtifideles ſub Turcarum ditione verſantes, ad occultandam Chriſtianæ Religionis profeſſionem, Mahumetana Nomina ſibi imponant, iiſque ſe compellari patiantur.

Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis & Epiſcopis, necnon dilectis Filiis Parochis, & Miſſionariis, Provinciæ Albaniæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Iterata decreta, quibus vetitū Chriſtifidelibus quamcūque ob causā Mahumetana nomina aſſumere.

QUOD Provinciale Concilium Albanum Provinciæ veſtræ, Venerab. Fratres, Dilecti Filii, Anno MDCCIII. ſub fel. rec. Clemente Papa XI. Prædeceſſore noſtro celebratum, inter cætera, Canone tertio ſanctiſſime ſtatuerat, nimirum ne Turcica, ſeu Mahumetana Nomina, ſive parvulis, ſive adultis in Baptiſmate imponerentur; neve Chriſtifideles Turcicis, ſeu Mahumetanis Nominibus, quæ nunquam ſibi impoſita fuerant, ob quamcumque vel tributorum exemtionem & immunitatem, vel liberi commercii commodum, vel evitandarum pœnarum cauſam, ſe nuncupari paterentur: id ipſum, inter cætera, Nos quoque commendantes, confirmavimus, ac ſervandum præcepimus in noſtra Encyclica Epiſtola, cujus initium eſt -- *Inter omnigenas*, pro Regno Serviæ, & finitimis Regionibus, ſuper pluribus Religionis ac diſciplinæ capitibus die xi. menſis Februarii Anno MDCCXLIV. * Pontificatus Noſtri Anno Quarto edita. Providum igitur, ac ſalutare ejuſmodi ſtatutum ab Anteceſſoribus veſtris tanta cum ſapientia ac religione conditum, & tamquam loculentum Catholicæ Fidei, ſinceræque veſtræ chriſtianæ pietatis exemplum, aliis ad imitandum & omnino cuſtodiendum a Nobis diſtricte præceptum, quemadmodum in Provinciæ veſtræ majorem gloriam & exiſtimationem, majoremque conſequendæ æternæ animarum ſalutis utilitatem, ita ſi negligi forte contingat, in majus ejuſdem veſtræ Provinciæ dedecus, apertumque animarum diſcrimen redundare videtur.

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 173.

Eorum quippe uſus mendacium in re graviſſima, & virtualem fidei negationē continet.

§. 1. Nos autem, qui abuſum illum in prædicta Epiſtola noſtra tamquam turpem chriſtianæ profeſſionis occultationem ad infidelitatem acceden-

quiſquam ſe ipſorum Tribunali ſiſtit, ignorans quæ *neceſſitate medii* ſuo ad ſalutem neceſſaria; idipſumque præſtent & Parochi, antequam Sponſos Matrimonio conjungat: Patres familias, atque domorum Heri, ſerio moneantur de impoſita ſibi obligatione erudiendi per ſe, erudiendoſque curandi Chriſtianæ Doctrinæ præceptis filios, ſuoſque familiares; quibuſque in Diœceſibus receptus eſt, ſervetur, cureturque recipiendus, ubi hactenus non obtinuit, uſus, juxta quem, ante, vel poſt Parochialem Miſſam, elata voce, per ipſummet Parochum recitantur Fidei, Spei, & Charitatis actus recte compoſiti, populo interim Parochi verba iterante. Nec etiam negligatur incumbens Parocho onus, quo feſtis diebus, niſi concionem ad populum habere, certe quidem ex Altari Evangelium ei explanare, ipſumque præcipua Sanctæ Religionis Noſtræ Myſteria, Dei præcepta, & Eccleſiæ, ac quidquid demum opus eſt, ut Sacramentorum digne particeps fiat, edocere tenetur. Veſtigia hæc ſectentur quoque Concionatores, quibus ſalutare illud iteretur monitum, ut adhortationibus inſtitutiones adjungant, quandoquidem utriſque indigent Auditores. Denique quænam ſit optima methodus in rudibus hominibus Chriſtiana Doctrina erudiendis, indigitatur a S. Auguſtino in libro de *Catechizandis rudibus cap. 10.* ubi inquit, proficuam præ cæteris eam eſſe, qua poſt explanationem, familiares inſtituantur interrogationes; ex familiari quippe interrogatione compertum fit, an quæ quiſque audivit, mente perceperit, vel an potius iterata explanatione opus ſit, ut alieno captui res ſubjiciatur: *interrogatione quærendum eſt, utrum is, qui catechizatur, intelligat; & agendum pro ejus reſponſione, ut aut planius, & enodatius loquamur, aut quæ illis nota ſunt, non explicemus latius &c. Quod ſi nimis tardus eſt, miſericorditer ſuccurrendus eſt, breviterque ea, quæ maxime neceſſaria ſunt, ipſi potiſſimum inculcanda.* Illud nobis perſuaſum eſt, fore, ut longe plura ipſi perſequamini, quàm Encyclicis hiſce Litteris Noſtris vobis indigitamus. Interim vobis, Venerabiles Fratres, concreditoque ſollicitudini veſtræ Gregi, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum ex Arce Caſtri Gandulphi die 26. Junii 1754. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

Tribunale ignorando le coſe neceſſarie *neceſſitate Medii* per ſalvarſi; e che lo ſteſſo ſi faccia anche da'Parrochi prima di congiungere in Matrimonio quelli, che vogliono maritarſi. S'inculchi a i Padri di famiglia, e Padroni delle Caſe, l' obbligo d' iſtruire, e fare iſtruire i loro Figli, e Famigliari nella Dottrina Criſtiana: E nelle Dioceſi, nelle quali è introdotta la diſciplina, ſi proſiegua, e dove non è introdotta, s'introduca, che prima, o dopo la Meſſa Parrochiale, ſi dicano ad alta voce, ed adagiatamente, dal Parroco iſteſſo, gli Atti di Fede, Speranza, e Carità, ben compoſti, ripetendo il Popolo le parole del Parroco. Non ſi traſcuri l'adempimento dell' obbligo, che ha il Parroco, ſe non di predicare ne' giorni feſtivi, almeno di eſporre dall' Altare al Popolo l' Evangelio, e d'iſtruirlo de' Miſterj principali della noſtra Santa Religione, de' precetti di Dio, e della Chieſa, e di quanto è neceſſario per degnamente ricevere i Santi Sagramenti. Si battano le ſteſſe pedate da' Predicatori, a' quali ſi dia il ſalutare avvertimento di unire all' eſortazione, l'iſtruzione; avendo gli Uditori biſogno dell' una, e dell' altra. Il metodo finalmente d' inſegnare a i rozzi la Dottrina Criſtiana viene additato da S. Agoſtino nel libro *de Catechizandis rudibus* al *Cap.* 10.: ove dice, eſſere utiliſſimo quello delle famigliari interrogazioni, dopo aver fatta la ſpiegazione; ricavandoſi dalla famigliare interrogazione, ſe chi l' ha udita, l'ha capita, e ſe per farla capire v' è biſogno d'altra ſpiegazione: *Interrogatione quærendum eſt, utrum is, qui catechizatur, intelligat; & agendum, pro ejus reſponſione, ut aut planius, & enodatius loquamur, aut quæ illis nota ſunt, non explicemus latius &c. Quod ſi nimis tardus eſt, miſericorditer ſuccurrendus eſt, breviterque ea, quæ maxime neceſſaria ſunt, ipſi potiſſimum inculcanda.* Teniamo per certo, che ſi farà ſempre da voi più di quello, che non queſta noſtra preſente Lettera Circolare vi additiamo. Ed intanto con pienezza di cuore diamo a voi, Venerabili Fratelli, ed al Gregge alla voſtra cura commeſſo, l' Apoſtolica Benedizione.

Nell'inſegnare la Dottrina ſi loda l'uſo d'interrogare dopo la ſpiegazione.

Datum ex Arce Caſtri Gandulphi die 26. Junii 1754. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

Scritta li 26. Giugno 1754. del Pont. XIV.

Confirmatur Decretum Congregationis Conſiſtorialis, quo fuit declaratum ſub Conſtitutione Innocentii PP. XII. ſuper Capitulationibus Sede Vacante initis, comprehendi etiam Monaſteria & Collegia utriuſque ſexus, necnon eadem Conſtitutione prohiberi quaſcumque pactiones, & Capitulationes, etiam per ſe honeſtas & licitas.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

PASTORALIS regiminis ſolicitudo ex alto Nobis immerentibus commiſſa exigit, ut non ſolum curemus novas leges, ſi quando rerum conditio, aut neceſſitas poſtulat, condere; ſed etiam ea, quæ a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris provide ac ſalubriter conſtituta ſunt, Apoſtolicæ confirmationis robore communire.

§. 1. Aliàs ſiquidem a Congregatione rebus Conſiſtorialibus præpoſita emanavit Decretum tenoris ſequentis, videlicet. Cum ſan. mem. Innocentius PP. XII. per Conſtitutionem editam die 22. Septembris 1695., quæ incipit *Eccleſiæ Catholicæ*, innovatis etiam pluribus aliorum Prædeceſſorum Pontificum ſanctionibus, diſtricte interdixerit, ne, occorrente Eccleſiarum, ſive Monaſteriorum quorumvis vacatione, pactiones ullæ, ſive capitulationes, aut concordata, aut ſtatuta, adverſus Sacrorum Canonum, & Apoſtolicarum Conſtitutionum diſpoſitionem, ab iis, ad quos perſonarum præficiendarum electio pertinet, ante electionem, vel poſtulationem fiant; &, ubi nihilominus inita fuerint, ea prorſus irrita, & invalida, nec obſervanda eſſe, etiamſi juramento munita fuiſſent, declaraverit, & decreverit; quæ vero poſt electionem ſeu poſtulationem fieri contingeret, ea ad Romanum Pontificem deferri, ejuſque judicio ſubjici, ſuſpenſa interim eorum executione, donec a Sede Apoſtolica impetrata fuerit confirmatio, præceperit, prout in memorata Conſtitutione uberius continetur; dubitatum vero fuerit, primò, an ſub ea comprehendantur etiam Monaſteria fæminarum, vel Capitula, ſeu Collegia, quæ juxta nonnullarum Provinciarum conſuetudinem, ſunt mixta ex maribus & fæminis, ſub unius Abbatiſſæ, ſeu Præpoſitæ, ſive Prioriſſæ regimine;

Innocentii PP. XII. Conſtitutio vetat Sede Vacante quaſcumque Capitulationes contra Sacros Canones ante electionem initas.

Quæ vero poſt electionem factæ fuerint, jubet judicio ſubjici Rom. Pontificis.

Dubitatum, an ſub ea Conſtitutione comprehendantur etiam Monaſteria Fæminarum, & Collegia utriuſque ſexus.

ſecundo,

Et an etiam non illicitæ pactiones prohibeãtur?

ſecundo, an prædicta Conſtitutio eas etiam afficiat pactiones, quæ in Eccleſiarum, vel Monaſteriorum ipſorum utilitatem cedunt, vel quæ alioquin, ſi per ſe ſpectentur, non judicantur illicitæ.

Cẽſuit Congregatio prædicta, Monaſteria ſeu Collegia prædicta cõprehendi.

§. 2. Hinc ad tollendas hujuſmodi dubitationes, & animarum pericula tutius ſubmovenda, Congregatio particularis Conſiſtorialis, a Sanctiſſimo Domino Noſtro deputata, cenſuit, ſi Sanctitati Suæ videbitur, declarandum, & decernendum, ſub præmiſſa Conſtitutione Innocentii XII., ejuſque omnibus præſcriptionibus, etiam quoad inflictas pœnas, omnino comprehendi etiam Monaſteria, vel Capitula, ſeu Collegia mixta ex utriuſque ſexus perſonis, regimini, vel juriſdictioni unius Abbatiſſæ, ſeu Præpoſitæ, ſive Prioriſſæ ſubjectis, ac de ejuſmodi etiam Monaſteriis, Capitulis, ſive Collegiis præfatam Conſtitutionem eſſe intelligendam, perinde ac ſi de iis quoque expreſſa, & ſpecialis mentio habita fuiſſet: Adeoque pactiones, Capitulationes, concordata, ſeu ſtatuta quæcumque hujuſmodi, occaſione electionis perſonæ prædictis Monaſteriis, ſive Capitulis, & Collegiis præponendæ, tum facta, tum quæ deinceps fieri contingeret, tametſi interpoſita juriſjurandi religione roborata, omnino obnoxia eſſe, & fore prohibitioni, nullitati, pœnæ, ceteriſque omnibus, & ſingulis ordinationibus, decretis, & declarationibus reſpective io ea, ut præfertur, Conſtitutinne contentis, &, quatenus opus ſit, ad hujuſmodi etiam Monaſteria, vel Capitula, ſive Collegia mixta ex utriuſque ſexus perſonis, præfatam Conſtitutionem eſſe extendendam.

Et prohiberi licitas etiam pactiones, ſi ante electionem fuerint initæ.

§. 3. Præterea, cum valde Eccleſiaſticæ diſciplinæ interſit omnem ambitioſæ cupiditati aditum præcludere, ac providere, ne ullo modo etiam indirecte, læſa remaneat libertas eligendi perſonas magis dignas, magiſque idoneas, quæ aſſentiri forſan recuſarent iis pactionibus, quibus aliæ minus idoneæ, ad obtinendum electionis commodum, annuerent; ſimiliter declarandum, & decernendum cenſuit, memorata Conſtitutione affici eas etiam pactiones, ante electionem, vel poſtulationem initas, quæ cæteroquin Eccleſiis ipſis, vel monaſteriis utiles ſint, vel quæ intrinſecus, & per ſe conſideratæ, nullam mali ſuſpicionem redoleant, ſed quæ ideo malæ ſunt, quia jure humano, & per Sacros Canones ſive Apoſtolicas Conſtitutiones, ac præſertim illam Innocentii XII. interdicuntur:

Si vero poſt, Sedis Apoſtolicæ judicio eſſe ſubjiciendas.

Quo vero ad eas, quas poſt electionem vel poſtulationem fieri contingeret, ſervandam itidem eſſe memoratam Innocentii XII. Conſtitutionem, ut ſcilicet illæ ſtatim ad Summum Pontificem deferantur, & Sedis Apoſtolicæ judicio ſubjiciantur, ſuſpenſa interim earum executione, donec ab eadem Sancta Sede, ſine cujus auctoritate nihil omoino in ſimilibus paciſci fas eſt, confirmationis robur in totum, vel in partem obtinuerint. Facta autem per me infraſcriptum præfatæ Congregationis Secretarium de præmiſſis relatione Sanctiſſimo Domino Noſtro, ejuſdem Congregationis ſententiam Sanctitas Sua approbavit, atque ita ab omnibus, ad quos pertinet, perpetuo, & inviolabiliter ſervari, & judicari mandavit, cum omoibus etiam derogationibus præfatæ Conſtitutioni Innocentii XII. inſertis; nec non Litteras Apoſtolicas in forma Brevis ſuper præſentis Decreti confirmatione, & approbatione expediri juſſit.

Datum Romæ hac die 16. Auguſti 1727.

P. Cardinalis Corradinus.

Dominicus Rivera dictæ Congreg. Secretarius.

Loco ✝ Sigilli.

Hoc Decretum Apoſtolica auctoritate roboratur.

§. 4. Hujuſmodi autem tam providum, ac ſalubre Decretum, quo firmius ſubſiſtat, & ſervetur exactius, tenore præſeotium, Apoſtolica auctoritate approbamus, & confirmamus, ac de novo, quatenus opus ſit, ſtatuimus, & innovamus, atque illud ab omnibus cujuſcumque ordinis, gradus, ſtatus, ac dignitatis, in perpetuum ſervari, & cuſtodiri præcipimus, & mandamus: decernentes, eaſdem præſentes Litteras ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus & per omnia pleniſſime ſuffragari, ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari: quibuſcumque in contrarium facientibus non obſtantibus.

Et illius perpetuæ firmitati conſulitur, non obſtãtibus quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die xv. Julii MDCCLIV. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

Dat. die 15. Julii 1754. Pontificatus XIV.

D. Card. Paſſioneus.

XXXVII.

Ne Chriſtifideles ſub Turcarum ditione verſantes, ad occultandam Chriſtianæ Religionis profeſſionem, Mahumetana Nomina ſibi imponant, iiſque ſe compellari patiantur.

Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis & Epiſcopis, necnon dilectis Filiis Parochis, & Miſſionariis, Provinciæ Albaniæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Quod Provinciale Concilium Albanum Provinciæ veſtræ, Venerab. Fratres, Dilecti Filii, Anno MDCCIII. ſub fel. rec. Clemente Papa XI. Prædeceſſore noſtro celebratum, inter cætera, Canone tertio ſanctiſſime ſtatuerat, nimirum ne Turcica, ſeu Mahumetana Nomina, ſive parvulis, ſive adultis in Baptiſmate imponerentur; neve Chriſtifideles Turcicis, ſeu Mahumetanis Nominibus, quæ nunquam ſibi impoſita fuerant, ob quamcumque vel tributorum exemtionem & immunitatem, vel liberi commercii commodum, vel evitandarum pœnarum cauſam, ſe nuncupari paterentur: id ipſum, inter cætera, Nos quoque commendantes, confirmavimus, ac ſervandum præcepimus in noſtra Encyclica Epiſtola, cujus initium eſt -- *Inter omnigenas*, pro Regno Serviæ, & finitimis Regionibus, ſuper pluribus Religionis ac diſciplinæ capitibus die xi. menſis Februarii Anno MDCCXLIV. * Pontificatus Noſtri Anno Quarto edita. Providum igitur, ac ſalutare ejuſmodi ſtatutum ab Anteceſſoribus veſtris tanta cum ſapientia ac religione conditum, & tamquam luculentum Catholicæ Fidei, ſinceræque veſtræ chriſtianæ pietatis exemplum, aliis ad imitandum & omnino cuſtodiendum a Nobis diſtricte præceptum, quemadmodum in Provinciæ veſtræ majorem gloriam & exiſtimationem, majoremque conſequendæ æternæ animarum ſalutis utilitatem, ita ſi negligi forte contingat, in majus ejuſdem veſtræ Provinciæ dedecus, apertumque animarum diſcrimen redundare videtur.

Iterata decreta, quibus vetitũ Chriſtifidelibus quamcũque ob cauſã Mahumetana nomina aſſumere.

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 173.

§. 1. Nos autem, qui abuſum illum in prædicta Epiſtola noſtra tamquam turpem chriſtianæ profeſſionis occultationem ad infidelitatem

Eorum quippe uſus mendacium in re graviſſima, & virtualem fidei negationẽ continet.

ccedentem pronuntiavimus, maximo cum Pon-
ficii animi noſtri mœrore accepimus, quod
uamplurimi iſtius Provinciæ, poſthabita æternæ
ilutis ratione, eadem Turcica, ſive Mahumeta-
a Nomina uſurpare pergant, non ſolum ut a tri-
utis & oneribus illis, quæ Chriſtifidelibus im-
oſita ſunt, vel imponi ſæpe contingit, immunes
: liberi ſint & habeantur; verum etiam ut tam
ɔſi, quàm eorum Parentes, a Mahumetana Secta
poſtataſſe minime credantur, nec pœnis hac in
: inflictis mulctentur. Hæc enim omnia, etſi
'ides Chriſti in corde teneatur, fieri tamen ne-
ueunt, ſine Mahumetis errorum ſimulatinne, ſin-
eritati Chriſtianæ contraria; quæ mendacium
ı re graviſſima continet, & virtualem Fidei ne-
ationem, maxima cum Dei injuria, Proximi-
ue ſcandalo, includit: Unde opportuna etiam
ræbetur Turcis ipſis occaſio, Chriſtifideles om-
es, tamquam hypocritas & deceptores exiſtiman-
i, atque adeò jure ac merito perſequendi.

§. 2. Accedit præterea ad mœrorem, dolo-
emque noſtrum magis magiſque augendum,
uod nonnulli ex Vobis ipſis, Venerabiles Fra-
res, atque ex Vobis quoque, Dilecti Filii Pa-
ochi & Miſſionarii, ad tam pravam ac deſtabi-
em ſimulationem nihil animadvertentes, immo
onniventes, atque inanibus ad excuſandas ex-
uſationes in peccatis rationum momentis ad-
lucti, eos Chriſtifideles curæ veſtræ creditos,
ui ſæpedicta Turcica, ſeu Mahumetana No-
nina aſſumunt, iiſque vocari ſtudent, ad Sa-
ramentorum participationem, ſine ullo prorſus
onſcientiæ angore, & publica cum bonorum
Chriſtifidelium offenſione, admittere non vere-
antur.

§. 3. Hinc eſt, quod Nos, qui ex injuncta
Nobis omnium Eccleſiarum ſollicitudine, ac ſu-
prema Sacroſancti Apoſtolatus procuratione,
Chriſtianos omnes in viam ſalutis reducere, eoſ-
demque puros, ſinceros, in ſpiritu & veritate
ambulantes, & abſque macula, Deo exhibere te-
nemur, poſtquam Venerabiles Fratres noſtros S.
Romanæ Eccleſiæ Cardinales contra Hæreticam
pravitatem Generales Inquiſitores ſuper hac re
audivimus, de eorum conſilio, primùm quidem
laudatum Concilii Albani veſtræ provinciæ Cano-
nem renovantes, Apoſtolica auctoritate noſtra
tenore præſentium confirmamus, & diſtricte ſer-
vandum mandamus; necnon memoratæ Epiſtolæ
noſtræ decreta ad veſtram quoque Provinciam
auctoritate & tenore paribus extendimus, & ſer-
vanda itidem præcipimus: Deinde diſtricte pari-
ter prohibemus, ne quilibet ex Chriſtifidelibus,
quocumque caſu vel prætextu, aut in quibuſvis
excogitabilibus circumſtantiis, eadem Turcica,
ſeu Mahumetana Nomina, ut Mahumethani cre-
dantur, aſſumere audeat.

§. 4. Porro, Venerabiles Fratres, Dilecti Fi-
lii, Vos rogamus & in Domino hortamur, ut
ſerio animo miniſterium veſtrum, & diſtrictam
Supremo Paſtorum Principi Jeſu Chriſto Æterno
Judici rationem de commiſſis unicuique veſtrum
ovibus a Vobis reddendam conſiderantes, & ipſi
curetis per bona opera veſtra certam electionem
veſtram facere, & minime omittatis, (quod ſine
graviſſima incuriæ, negligentiæque veſtræ cul-
pa accidere non poteſt) eoſdem Chriſtifideles
Provinciæ veſtræ arguere, obſecrare, & incre-
pare in omni patientia & doctrina, ut conver-
ſationem ſuam inter Gentes habentes bonam,
in omnibus ſeipſos præbeant exemplum bonorum
operum, ut ii, qui ex adverſo ſunt, vereantur,
nihil habentes malum dicere de ipſis, quaſi
malefactoribus, qui turpis lucri cauſa aliud in
ore, aliud in corde gerant. Quod ſi qui admo-
nitionibus veſtris & præceptis noſtris non acqui-
eſcant, ad Apoſtolicæ diſciplinæ normam, virga
compeſci debent, & circa ipſos Albanenſis Syno-
di veſtræ, & dictæ Epiſtolæ noſtræ, ſanctiones &
pœnæ omnino exequendæ ſunt, quibus in vita Sa-
cramentorum, & poſt mortem, ſi impœnitentes
deceſſerint, ſuffragiorum incapaces declarantur.
Quas quidem pœnas iterum, quatenus opus ſit,
innovamus & infligimus, & debitæ executioni a
Vobis mandandas volumus, & injungimus. Hoc
autem nemini ex Vobis, Venerabiles Fratres,
Dilecti Filii, durum eſſe debet; quoniam niſi
abundaverit juſtitia veſtra pluſquam Schiſmatico-
rum & Hæreticorum, quorum tamen nullus Ma-
humetanum Nomen aſſumere præſumit, non intra-
bitis in Regnum Cœlorum.

§. 5. Iſtos denique, qui ex Mahumetanis
Chriſtiani ſunt facti, vel qui iſtorum ſunt filii,
ſi de ſua in Fide conſtantia diffidant, vereantur-
que, ne ſi Turcica deponant nomina, Domi-
nantium pœnas incurrant, eaſdemque ſubire for-
mident, ſerio admoneatis, ut omnino regiones
illas occulte deſerant, & ad Terras Chriſtianorum
accedant, atque confugiant, in quibus & Deus,
qui dat eſcam omni Carni, & Fidelium Caritas
minime ipſis deerit; maxime ſi Epiſcoporum com-
mendatitiis Epiſtolis muniantur. Interim Vobis,
Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, Apoſtolicam
Benedictionem, quam a quolibet Venerabili Fra-
tre Antiſtite in ſua Diœceſi Chriſtifidelibus Ortho-
doxis noſtro nomine impendi volumus, peraman-
ter elargimur.

Diſſidentes de ſua in Fide conſtantia ad Chriſtianorũ terras confugere hortatur.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die
prima Auguſti MDCCLIV. Pontificatus Noſtri
Anno XIV.

Dat. die 1. Auguſti anni 1754. Pontificatus anno 14.

XXXVIII.

Eccleſiaſticis omnibus Ritus Slavo-Latini præ-
cipitur ut in Miſſis & Divinis Officiis Slavum
Litterale idioma cum characteribus Hierony-
mianis retineant, & Miſſalibus, Breviariis &c.
utantur typis Congregationis Propagandæ Fi-
dei editis.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

EX paſtorali munere, quo Romani Pontifi-
ces Catholicæ præſunt Eccleſiæ, eamque
moderantur, conſueverunt Prædeceſſores Noſtri
vigilem navare curam, ut in Sacris peragendis,
ſuos unaquæque Natio legitime invectos Ri-
tus religioſe cuſtodiat, ejuſque idiomatis uni-
formitatem retineat, quo illius reſpective Ma-
jores in Miſſæ Sacrificio Diviniſque Officiis uſi
dignoſcuntur; prohibentes ne quid a priſca lin-
gua, vulgaribus licet dicendi formulis immu-
tata, deflectatur, omnemque adhibentes operam,
ut abuſus procedentibus temporibus inoleſcentes
eradicarent.

Pontificis ſollicitudo, ne novitates & abuſus in Sacros Ritus irrepant.

§. 1. Cum itaque ex fide dignorum teſti-
monio acceperimus, in Ritum Slavo-Latinum,
quem felicis recordationis Prædeceſſor Noſter
Joannes Papa VIII. fideli ac religioſæ Na-
tioni Illyricæ, una cum idiomate, quod nunc
Slavum litterale appellant, & characteribus,
quos Hieronymianos dicunt, adhibendum con-
ceſſit, & ſucceſſivis temporibus recolendæ me-
moriæ Prædeceſſores pariter Noſtri Urbanus
VIII., & Innocentius X., dum Miſſale, & Bre-
viarium eodem idiomate, & characteribus,
excudenda typis traderentur, iteratis vicibus
confirmarunt; nonnullos irrepere abuſus, Apo-
ſtolicæ Sedis intentionibus, inſtitutiſque contra-
rios, pernicioſa aliquorum libertate, qui au-
dent Miſſas, inſertis Orationibus & precibus
Slavo vulgari ſermone conſcriptis, componere,
Initium quoque Evangelii ſecundum Joannem,

Ritus Nationi Illyricæ conceſſus a Joanne VIII.

Interverſis pluribus irreptis abuſibus.

&

& Pſalmum *Lavabo*, eadem vulgari lingoa, latiniſque characteribus impreſſa, nulla deſuper a Nobis facultate, & approbatione præobtenta, ſibi, aliiſque Sacerdotibus legenda proponere: Idcirco ne hujuſmodi abuſus, qui eumdem Ritum miſcere ac turbare facile poſſet, latius progrediatur; poſtquam aliis Noſtris editis Coostitutionibus, nimirum quinquageſima ſeptima cui initium *Etſi paſtoralis*, & octogeſinoa ſeptima incipieote *Demandatam cælitus*, quæ extant in Bullarii Noſtri Tom. 1. p. 167. & 290. * Græcorum Rituum cooſervationi, & integritati, pro Italo-Græcorum, & Græco-Melchitarum Nationibus, abunde providimus; eamdem nunc ſollicitudinis Noſtræ curam ad Illyricam Nationem coovertentes, ſuprema, qua fungimur Apoſtolica auctoritate, volumus, præcipimus, atque mandamus, ut Eccleſiaſtici omnes & Sacerdotes tam Seculares, quam cujuſcumque Ordinis, aut Inſtituti Regulares, qui Ritum Slavo-Latinum profitentur, io Auguſto Altaria Sacrificio, & in Horis Canonicis, aliiſque divinis Officiis perſolvendis ac obeundis, Miſſalia, Tabellas, & Breviaria characteribus Hieronymianis impreſſa typis Congregationis Propagandæ Fidei, quæque inpoſterum ibidem imprimentur, non ſine præviis opportunis reviſionibus, & approbatiooibus, aliiſque diligentiis hucuſque adhibitis, & deinceps adhibendis a Viris doctis, & Slavo-Latinum idioma, ac Hieronymianos characteres apprime callentibus, quemadmodum per plura anteacta ſæcula ab Illyrico Clero ſervatum ſtudioſe fuit, ita deinceps omnino adhibere debeant, & teneantur: utque io poſterum nemo ex prædicto Clero, io Miſſis celebrandis, aut in divinis Officiis perſolvendis, Orationes & Preces, quæ noſtra, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate examinatæ non fuerint, & approbatæ, recitare, aut quoquo modo adhibere audeat, ſeu præſumat.

* In hac Editione Tom. XVI. p. 94. & 166.

Quibus proſcriptis vetuſtior redintegratur, noviſque Sanctionibus ejuſdem firmitati conſulitur.

Quarum Executio Archiepiſcopis & Epiſcopis demandatur.

§. 2. Quocirca Venerabilibus Fratribus Noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis, in quorum Diœceſibus Ritus Slavo-Latinus viget, committimus, atque injungimus, ut pro zelo & ſollicitudine, qua tenentur concreditis ſibi Ovibus præeſſe, & Sacrorum Eccleſiæ Rituum integritati advigilare, ſedulam exactamque hujuſce Noſtræ voluntatis, ac diſtricti præcepti executionem curent, atque urgeant, ac novitates omnes, irreptoſque quoslibet abuſus eliminent, adhibitis efficacioribus remediis a Sacris Caooo ibus in pervicaces & refractarios indictis; ſimilia vero ſucceſſivis temporibus attentari minime patiantur.

Decreta pro præmiſſorum firmitate.

§. 3. Decernentes has Noſtras Litteras, & in eis contenta hujuſmodi, ſemper & perpetuo firma, valida, & efficacia exiſtere & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inviolabiliter obſervari debere: ſicque, & non aliter præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, horumque Congregationes, necnoo Apoſtolicæ Sedis Nuncios, & quoſvis alios quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

§. 4. Non obſtantibus contrariis quibuſvis, etiam in Synodalibus forſan, aut Provincialibus Conciliis editis Conſtitutionibus, aut Decretis; Privilegiis quoque, & Indultis eidem Nationi Illyricæ, ejuſque Eccleſiis, atque Præſulibus, quavis etiam Apoſtolica auctoritate conceſſis, ac iteratis vicibus confirmatis, & ioiovatis, ac uſibus, ſtylis, & conſuetudinibus quantumvis diuturna obſervantia firmatis; quibus omnibus, & ſingulis, tenore præſentium, & ad præmiſſum effectum, ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptis habenda.

§. 5. Volumus autem, ut earumdem præſentium Litterarum tranſſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergo Hominum liceat paginam hanc Noſtræ Declarationis, inhibitionis, præcepti, mandati, commiſſionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit iocurſurum.

Dat. die 19. Aug. 1754. Pontificatus XIV.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, decimo octavo Kalendas Septembris, Pontificatus Noſtri anno Quartodecimo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Card. Pro-Datar.

Visa

De Curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

XXXIX.

Quinque-Eccleſienſis Epiſcopus, ejuſque Succeſſores, perpetua Pallii uſus, ac prægeſtandæ Crucis conceſſione donaotur, ſub certis modis ac conditionibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. Pontifices in diſtribuendis honoribus inferiorum Eccleſiarum Præſulibus, jus ſuum exercent, & animarum ſaluti proſpiciant.

Romanus Pontifex in Beati Petri Sede ad univerſæ Eccleſiæ regimen à Deo conſtitutus, dum Apoſtolicæ benignitatis favores inferiorum Eccleſiarum Præſulibus circumſpecta liberalitate diſtribuit, non modo ſupremam illam exercet poteſtatem, quam ſibi veluti hæreditate relictam agnoſcit a Beatiſſimo Apoſtolorum Principe, a quo, ut Sanctus Innocentius inquit, *Epiſcopatus ipſe, & tota auctoritas nominis hujus emerſit*; ſed illud præterea efficere ſtudet, ut animarum Paſtores ſacris honoribus aucti, majorem ſibi a ſubjectis Populis reverentiam concilient, utque ita uberiores ſpiritualis ſollicitudinis ſuæ fructus ex eorum docilitate & obedientiæ percipiant.

Inter præſtantiora honoris inſignia Pallii uſus recenſetur, & jus prægeſtandæ ſibi Crucis.

§. 1. Porro inter eximia ſacræ dignitatis decora, quæ ab Apoſtolica Sede diverſis per Orbem Eccleſiis, earumque Antiſtitibus, indulgeri cooſueveruot: & ſacri Pallii uſus, & jus præferendi Sanctiſſimæ Crucis ſigni merito numerantur. Quorum primum illud, materiæ quidem ſimplicitate, ipſaque ſui ſpecie exiguum, ſed Pontificiæ Benedictionis munere, & myſteriorum ſignificatione pretioſum, e ſanctiori Eccleſiæ Theſauro, nimirum ex veneranda Beati Petri Apoſtoli

Pallii Miſticum indumentum quibus datur.

Conf.ſſione deſumptum, certis dumtaxat tribuitur inſignium Eccleſiarum Præſulibus, iiſdemque enixe poſtulantibus, & peculiarem obedientiam & fidem Romano Pontifici, ſolemnis jurisjurandi interpoſitione, ſpondentibus: Ut, ſicut olim Dominus noſter Jeſus Chriſtus, ovium ſuarum curam eidem Beato Petro committens, conditionem poſuit dicens, *Si diligis me, paſce Oves meas*; Ita non aliis præſtantiora hæc Paſtoralis Officii inſignia tradantur, quàm qui Apoſtolicæ Sedi ſubjectionis debitæ ſigna perſolvant, quæ ipſos cum Beato Petro tamquam membra de membro habere, & Catholici capitis unitatem ſervare declarent.

§. 2. Erectæ autem Crucis delatio, Salvatoris noſtri, cujus legatione fungimur, humilitatem pariter, & potentiam declarat; atque ita intuentium animos allicit ad illius excipienda præcepta, qui exaltatus a terra, omnia traxit ad ſe ipſum, ut ſimul etiam prævaricatores admoneat, hoc idem Crucis ſignum in Cœlo fore, quum Dominus ad judicandum Orbem Terræ in ſplendore Majeſtatis advenerit. Quæ quidem Indulta, licet olim ſolis Apoſtolicæ Sedis Vicariis concedi conſueverint, deinde verò omnium Eccleſiarum Metropolitanarum Præſulibus communicata, ad minoris autem Ordinis Antiſtites, nimirum ad ſimplices Cathedralium Sedium Epiſcopos, nequaquam extenſa fuerint; nihilominus omnium ſeculorum monumenta teſtantur, eadem præclaris quibuſdam Eccleſiarum Paſtoribus, etiam Metropolitico jure & poteſtate carentibus, ex Apoſtolicæ Sedis indulgentia, nunc perſonali privilegio peculiaribus ipſorum meritis debito, nunc autem perpetua conceſſione, ad illuſtrium Eccleſiarum ſplendorem augendum cumulandumque, tributa fuiſſe.

§. 3. Cum itaque Eccleſia Quinqueccleſienſis, Provinciæ Strigonienſis, in Hungariæ Regno conſtituta, Sancti Stephani I. quondam Hungariæ Regis pia liberalitate fundata atque dotata, & tam in Eccleſiaſtica Hierarchia, quàm in prædicti Regni Ordine multis nominibus clara, & illuſtris, hac olim prærogativa, de tempore recol. mem. Innocentii Papæ III. Prædeceſſoris noſtri gaviſa fuiſſe dignoſcatur, ut illius Epiſcopus, ex Romani Pontificis conceſſione, Pallio uteretur; quod conſtat ex ejuſdem Innocentii Papæ litteris relatis in Cap. *Cum in Juventute, de præſumptionibus*: Et licet aliquorum opinione, eorum probabilior ſententia videatur, qui Indultum ejuſmodi tunc exiſtenti Epiſcopo dumtaxat, non autem illius Succeſſoribus tributum fuiſſe putant; quum tamen major Canoniſtarum, aliorumque Scriptorum numerus, privilegium ipſum Eccleſiæ Quinqueccleſienſi, ejuſque Epiſcopis pro tempore exiſtentibus conceſſum, nec niſi ob lacrymabiles ejuſdem Eccleſiæ viciſſitudines, quæ ſub graviſſimo Turcarum jugo diu oppreſſa jacuit, amiſſum fuiſſe arbitretur; Hinc factum eſt, ut plures ejuſdem Eccleſiæ Epiſcopi, dum illius ſtatum Apoſtolicæ Sedi præſcriptis temporibus de more referrent, & opportuna ſuis rebus poſtulata proponerent, ad prædicti privilegii uſum ſe ſe reintegrari petierint. Quod cum etiam nuper exiſtens Quinqueccleſienſis Epiſcopus in ſua relatione, quam anno 1748. per occaſionem viſitationis Sacrorum Liminum, ad Nos & Apoſtolicam Sedem tranſmiſit, atque iterum Ven. Frater Georgius modernus ejuſdem Eccleſiæ Antiſtes, enixis precibus poſtulaverint; eorum autem votis Cariſſima in Chriſto Filia Noſtra Maria Thereſia Hungariæ & Bohemiæ Regina Illuſtris, in Romanorum Imperatricem Electa graviſſimum ſupplicationis ſuæ ſuffragium adjunxerit: Nos, attentis præmiſſis, & tam devotionis noſtræ affectum erga memoriam Beati Regis ejuſdem Eccleſiæ Fundatoris de Catholica Fide & Religione optime meriti, quàm paternæ voluntatis noſtræ ſtudium erga ipſam Mariam Thereſiam Reginam & Imperatricem Electam, cujus egregia ad hunc diem extiterunt in Nos, & Apoſtolicam Sedem officia, amplius declarare volentes, præfati etiam Georgii moderni Quinqueccleſienſis Epiſcopi zelum atque virtutes juſta æſtimatione penſantes, eumdemque a quibuſvis ſuſpenſionis, & interdicti, &c. cenſentes; eidem Georgio Epiſcopo, ut ipſe & ejus Succeſſores Eccleſiæ Quinqueccleſienſis Præſules pro tempore exiſtentes, de cætero perpetuis futuris temporibus Sacrum Pallium in ſolemnitatibus & functionibus in Pontificali Romano deſcriptis, induere & geſtare, ac etiam Crucem ad inſtar Archiepiſcoporum ante ſe elevari & geſtari facere, in dicta Quinqueccleſienſi Civitate & Diœceſi dumtaxat, & non alibi omnino, ſive in alienis Diœceſibus, ſive in prædicti Hungarici Regni Comitiis, ſive in quibuſvis aliis locis Epiſcopo præfato non ſubjectis, etiamſi Ordinariorum Locorum licentia ad id accederet; nec etiam in dicta Civitate & Diœceſi Quinqueccleſienſi, in præſentia alicujus ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, vel Noſtri, & ejuſdem Sedis Apoſtolicæ Ordinarii aut Extraordinarii Legati, ſeu Nuncii, vel Archiepiſcopi Strigonienſis, niſi de eorum reſpectivè conſenſu, ſub gratiæ & conceſſionis hujuſmodi nullitate; & dummodo quoad Pallium prædictum tam ipſe Georgius, quàm illius Succeſſores Quinqueccleſienſes Epiſcopi pro tempore futuri, illud ab eadem Apoſtolica Sede, ſervatis de jure vel conſuetudine ſervandis, & poſtulare, & conſueto fidelitatis debitæ juramento edito, accipere, aliaque in ſimilibus obſervari ſolita adimplere teneantur, nec ante acceptum Pallium erectæ Crucis geſtationem ſibi licitam eſſe noverint; Utque demum, ſalvo in omnibus Jure Metropolitico Eccleſiæ Strigonienſis, illiuſque Archiepiſcopi pro tempore exiſtentis, & nihil immutato præcedentiæ ordine inter ipſos Epiſcopos Quinqueccleſienſes, aliosque Epiſcopos, ſive ejuſdem, ſive alterius Provinciæ, hactenus de jure, uſu, aut conſuetudine, in quibuſvis functionibus, conſeſſibus, aut comitiis ſervari ſolito, hujuſmodi Pontificalis honoris inſigniis uti liberè & licitè poſſint, & valeant, de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, tenore præſentium, concedimus & indulgemus.

Quorum ob egregia merita, & Beati Fundatoris inclytam memoriam.

Perpetuum indultum utendi Pallio, & prægeſtandæ Crucis Quinqueccleſienſibus Epiſcopis conceditur, ſub certis tamen modis ac conditionibus.

§. 4. Decernentes eaſdem præſentes litteras ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, nec unquam ſub quibuſvis generalibus ſimilium vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus comprehenſas, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe & fore, ac cenſeri; ac dicto Georgio Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus dictæ Quinqueccleſienſis Eccleſiæ Præſulibus pro tempore exiſtentibus, perpetuo ſuffragari, necnon ab ipſis reſpective in omnibus, & per omnia obſervari; ſicque, & non aliàs, per quoſcumque Judices, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac dictæ S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, ejuſdemque Sedis Nuncios, judicari & definiri debere; ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter judicari, aut reſpectivè attentari contigerit.

Decreta ad Indulti firmitatem.

§. 5. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus; ſeu dictæ Quinqueccleſienſis, aut alterius cujuſcumque Eccleſiæ, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Derogatio contrariis.

§. 6. Nul-

Sanctio.

§. 6. Nulli ego omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ abſolutionis, conceſſionis, Indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Siquis autem &c. incurſurum.

Dat. 1. Septemb. 1754. Pont. XV.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, Kalendis Septembris, Pontificatus Noſtri Anno Quintodecimo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Card. Pro-Datarius.

Visa

De Curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

XL.

S. Leoni I. Papæ & Confeſſori, Miſſa & Officium decernitur ſub Ritu Sanctorum Doctorum.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

MILITANTIS Eccleſiæ auctor rectorque Deus, quum eam ſuper fundamentum Apoſtolorum & Prophetarum ædificaverit, ſummoque angulari lapide Chriſto Jeſu innixam voluerit, tum provido cavit conſilio, ut ad illius cuſtodiam atque præſidium uſque in ſæculorum finem advigilarent egregii ſanctique Doctores, qui nedum ſublimioris virtutis exemplo Fidelium mores ad Sanctitatem juſtitiamque componerent, ſed etiam doctrinæ vi & excellentia eoſdem in Fidei ſinceritate, & ſalutaris ſcientiæ veritate continerent. Horum quidem operam tanti ſe facere oſtendit communis Dominus & Magiſter, ut eos Sal Terræ, & Lucem Mundi appellaverit; utpote qui, non vivæ tantum vocis officio, quemadmodum cœteri ſanctarum plebium paſtores, præſentium ſibi populorum ſaluti conſulturi erant, ſed peculiari ſapientiæ lumine Spiritus Sancti dono ditati, doctiſſimis conſcriptis Libris, univerſam Eccleſiam inſtruere, & omnium ſæculorum poſteritatem in Religione erudire debebant. Hinc Eccleſia ipſa, Sponſi ſui Spiritu imbuta, ejuſque inſtituta ſervare ſtudens, eoſdem glorioſos Viros uberiori doctrinæ munere a Deo repletos, hoc ſingulari honore proſequi conſuevit, ut in ſolemnibus Sacris, quæ recurrentibus eorum feſtivitatibus celebrantur, tam ſcilicet in Sacrificio Miſſæ, quàm in Eccleſiaſticis Officiis, ejuſmodi preces, lectiones, & laudes adhiberi jubeat, in quibus & Sancti Doctoris titulus ipſis tribuitur, & eorum ſapientia ac doctrina ſpecialius prædicantur.

Glorioſi Viri non Sanctitate ſolum, ſed & doctrina conſpicui, in Miſſa & Divinis Officiis uti Doctores celebrantur.

Quantopere doctrina præſtiterit S. Leo I. Pontifex.

§. 1. Porro inter eos, quorum natales dies hoc peculiari ritu ac privilegio decorantur, merito ſemper numerandum exiſtimavimus Prædeceſſorem Noſtrum Sanctum Leonem I. Romanum Pontificem, qui (ut doctiſſimi Cardinalis Baronii verbis utamur) *ob excellentem virtutem, doctrinam, & in cura paſtorali vigilantiſſimum ſtudium, a majoribus MAGNI cognomento jure meruit appellari.* Cujus quidem doctrinæ excellentia, ſive in altioribus Fidei noſtræ Myſteriis explicandis, & contra inſurgentes errores vindicandis, ſive in tradendis diſciplinæ regulis, & morum præceptis, cum ſingulari Sacerdotalis eloquii gravitate & ubertate, adeo elucеſcit, ac etiam tot hominum laudibus cumulata, tantoque Conciliorum, Patrum, Scriptorumque Eccleſiaſticorum ſtudio & conſenſu celebrata dignoſcitur, ut ſapientiſſimus Pontifex nulli ferme Sanctorum Doctorum, qui in Eccleſia floruerunt, aut fama, aut exiſtimatione poſtponendus eſſe videatur. Et ſane Sancta univerſalis Synodus apud Chalcedonem congregata, non illum tantummodo *vocis Beati Petri interpretem* appellavit, ſed & illius de Incarnatione Domini doctrinam veneranbunda ſuſcipiens, exclamare non dubitavit: *Petrus per os Leonis locutus eſt.* Idem Sanctus Pontifex a Concilio Conſtantinopolitano ſub Menna celebrato, *illuminator & columna Eccleſiæ*; idem a ſexta Synodo, *firmamentum orthodoxæ Fidei* prædicatur; Idem in pervetuſto Synodorum Libro *Apoſtolicorum dogmatum defenſor, & Apoſtolis coæquandus* dicitur. Quid autem clariſſimi Religionis noſtræ Proceres ac Patres? Sanctus Sophronius Hieroſolymorum Antiſtes *Sanctiſſimum Romanæ Eccleſiæ, immo omnium, quæ ſub Cœlo ſunt, luminare*, Leonem fuiſſe affirmavit. Utque aliorum innumera prætereamus teſtimonia, S. Nicolaus Papa I. ad Michaelem Imperatorem ſcribens, libere aſſeruit, quod niſi Deus Leonis virtutem atque doctrinam adverſus Latrocinium Epheſinum excitaſſet, *Religio Chriſtiana penitus corruiſſet.* Etſi autem Eccleſia, inter eos, quos Doctorum titulo & appellatione diſtinguit, Sanctum Leonem Pontificem nondum peculiari Decreto recenſuit; illius tamen doctrinam tanto in honore ſe habere oſtendit, ut ipſius ſcripta, non ſecus ac illorum, quos præcipuos Religionis Magiſtros atque Doctores jamdudum veneratur, in Divinis Officiis frequenter locum habere juſſerit; & in iis præſertim Solemnitatibus, quibus majora Fidei noſtræ Myſteria per anni curſum recoluntur, univerſum Clerum & Populum ex illius Sermonum lectione ſolidam eruditionem, & ſpirituale pabulum haurire voluerit.

Præclariſſimum de ea teſtimonium Conciliorum ac Patrum.

Peculiares præterea obſequii ſui cauſas recenſet Pontifex.

§. 2. Ad hæc autem, quæ de Sancti Leonis meritis & gloria cum omnibus ſentimus, & jampridem animo Noſtro reputavimus, peculiaris quædam, Nobiſque cum paucis communis, accedit cauſa, quæ Noſtram olim erga ipſum pietatem & venerationem magnopere accendit & auxit; quod ſcilicet, dum in Vaticana Beati Petri Baſilica Canonicalem dignitatem in minoribus obtineremus, quum Sacrum illius Corpus, a multo jam tempore ſub Altari Sanctæ Mariæ de Columna nuncupatæ quieſcens, ad alterum ipſius Sancti Pontificis nomine in eadem Baſilica erectum & dedicatum, ſolemni ritu ac pompa transferendum fuit, venerabilium illius oſſium elevationi & recognitioni præſentes adfuimus, eaque noſtris oculis intueri, ac debito cultu proſequi, ſummæ felicitatis loco habuimus; cujus rei Nos alibi, nimirum in Opere *de Canonizatione Sanctorum Lib. IV. Part. II. Cap. XXIII.* mentionem fecimus.

Quapropter ejus Officiũ & Miſſam ſub Ritu Sanctorum Doctorũ celebrari jubet.

§. 3. Quod itaque ſemper, præmiſſas ob cauſas, juſtum & æquum cenſuimus, quodque Noſtra in Sanctum Pontificem ſingularis devotio Nobis ſuadet, hoc demum, auctoritate Apoſtolicæ Sedis, in qua, magno licet temporum, majore autem meritorum intervallo, eidem ſucceſſimus, nunc reipſa præſtare decrevimus;

Ideoque exempla ſequentes aliorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, qui præter ſummos illos Eccleſiæ Doctores, alios etiam Sanctiſſimos Viros, qui eximia doctrinæ laude in Eccleſia floruerunt, eamque Scriptis ſuis locupletarunt, proprio Doctorum titulo & cultu honorandos eſſe decreverunt, Motu proprio, & certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, volumus, præcipimus, & mandamus, ut in Officii Divini Breviario, in Feſto Sancti Leonis Papæ & Confeſſoris, Antiphona *ad Magnificat* in utriuſque Veſperis ponatur ea, quæ incipit: *O Doctor optime*; In Miſſa autem dicatur Introitus: *In medio Eccleſiæ*; & poſt Collectam ſubſequatur Lectio Libri Sapientiæ: *Juſtus cor ſuum tradet*; cum Graduali, ut in Communi Doctorum: Poſt Evangelium verò dicatur *Credo*; Reliqua, ut in conſueta Miſſa propria de Sancto Leone. Atque ita per omnes Eccleſias, & reſpectivè ab omnibus & ſingulis, qui ad Divini Officii recitationem tenentur, perpetuo ſervandum ſtatuimus & decernimus: Non obſtantibus contrariis Rubricis, uſibus, & conſuetudinibus, etiam expreſſe per Sedem Apoſtolicam approbatis & confirmatis, aliiſque in contrarium facientibus quibuſcumque.

§. 4. Nulli ergo hominum liceat paginam hanc Noſtri præcepti, mandati, ſtatuti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, Idibus Octobris, Pontificatus Noſtri Anno Quintodecimo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Card. Pro-Datarius.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

L. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 9. menſis Novemb. 1754.

Centum inſigne Oppidum, Bononiam inter & Ferrariam, in Civitatem erigitur, cum omnibus juribus, honoribus, & prærogativis, quibus reliquæ Pontificiæ Ditionis Civitates fruuntur: ita tamen, ut quoad ſpirituale vel temporale gubernium nihil plane innovetur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

APOSTOLICÆ Sedis Majeſtati convenit, temporalis ſuæ Ditionis Oppida, quæ temporum curſu, & Civium induſtria, ad inſignem amplitudinem excreviſſe dignoſcuntur, ſplendidioribus titulis, & honoribus decorare, ut fideliſſimi Subditorum animi, virtutis, & devotionis ſuæ præmium agnoſcant, locorumque opibus, & virtutibus, paria dignitatis, & Ordinis ornamenta reſpondeant.

§. 1. Sane inter Panarum, & Rhenum Amnes, æquali ferme diſtantia a Bononia, & Ferraria Civitatibus Noſtris, extat illuſtris Terra, Centum nuncupata, quæ in Spiritualibus Archiepiſcopali Eccleſiæ Bononienſi ſubeſt, in temporalibus autem per pro tempore exiſtentem Apoſtolicæ Sedis Legatum Ferrariæ conſtitutum regitur, ac Civium frequentia, honeſtarum Familiarum copia, Virorum illuſtrium fama, artium cultu, Ædificiorum elegantia, Eccleſiarum etiam, Cœnobiorum, aliorumque piorum Locorum numero, ipſiuſque agri ubertate, & amplitudine, ſuper plurimas Pontificiæ Ditionis Noſtræ Terras longe excellit; ideoque digna videtur quæ illuſtriori Civitatis titulo, atque huic adnexis convenientibus prærogativis condecoretur.

bus prærogativis inſigne Oppidum.

§. 2. Quam in rem Nos quidem eo magis propenſum animum gerimus, quod ipſius Terræ amplitudinis, & formæ, Civium conditionis, ac vigentis in ea tum Sacrorum Officiorum decoris, tum etiam Civilis Politiæ notionem, non ex aliorum ſcriptis, aut relationibus traditam, ſed noſtriſmet ipſis oculis acceptam retinemus, ex quo, dum Archiepiſcopali Eccleſiæ Bononienſi præeramus, non ſolum in Paſtorali viſitatione Diœceſim perluſtrantes, memoratam Terram pluries inviſimus, ejuſque res omnes plene cognovimus, ſed ſingulis ferme annis certum temporis ſpatium, tum valetudinis Noſtræ, tum etiam ſtudiorum Noſtrorum rationibus opportuniſſimum, in ea tranſigere conſuevimus; unde illius Cleri, & Populi obſequiis, officiiſque devincti, Paternæ benevolentiæ affectum in eos merito conceptum, in hoc etiam Summi Apoſtolatus faſtigio, Dei bonitate, conſtituti, retinemus; eodemque adhuc tum univerſos, tum ſingulos ipſius Terræ Cives & Incolas ex animo proſequimur, ſpecialiter verò Dilectum Filium Hieronymum Barufaldum illius Collegiatæ Eccleſiæ Sancti Blaſii Epiſcopi, & Martyris Archipreſbyterum, quem Nobis & Loci Dignitas, & ſedula Officii ejus adminiſtratio, & non vulgaris doctrinæ atque eruditionis fama commendant.

Peculiares quædam promeriti Pontificii amoris cauſæ.

§. 3. Quapropter ipſius Terræ Centi ſplendorem, & decus augere, & cumulare volentes, ejuſdemque Communitatem, & Homines, ac eorum ſingulares Perſonas a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes; Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ, & ſupremæ Noſtræ poteſtatis plenitudine, dictam Terram Centi in Civitatem, harum ſerie, in perpetuum erigimus, & inſtituimus: eique Civitatis titulum, & denominationem, cum omnibus honoribus, juribus, prærogativis, ac decorationibus, quæ cæteris omnibus ejuſdem Ditionis Noſtræ Pontificiæ Civitatibus, non tamen ex peculiaribus titulis, competere dignoſcuntur: Necnon Magiſtratui ejuſdem Terræ, per Nos in Civitatem, ut præfertur, erectæ, conſuetos honores, & inſignia, quibus aliarum ejuſdem Ditionis Civitatum Magiſtratus de jure, uſu, vel conſuetudine gaudere ſolent, ſeu debent; ita tamen, ut eadem Terra, per Nos in Civitatem, ut præfertur, erecta, Venerabili Fratri Noſtro Moderno, & pro tempore exiſtenti Archiepiſcopo Bononienſi, ut antea, in ſpiritualibus ſubjecta remaneat, nec ipſe Archiepiſcopus apud eam reſidere teneatur, ac etiam in temporali ipſius gubernio nihil innovetur, eadem authoritate concedimus, & elargimur.

Unde in Civitatem erigitur, cum omnibus juribus, honoribus & prærogativis, quæ cum noſtræ Civitatis Magiſtratu communicantur.

Ita tamen, ut quoad ſpirituale, vel temporale gubernium nihil innovetur.

§. 4. Decernentes eaſdem præſentes, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo quod quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, vel habere prætendentes, iiſdem præmiſſis non

Firmantur præmiſſa.

conſenſerint, nec ad ea vocati, citati, vel auditi fuerint, aut ex alia quantumvis legitima cauſa, aut quovis capite, etiam in corpore juris clauſo, nullo umquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut intereſſe habentium conſenſus, aliove quolibet etiam quantumvis ſubſtantiali defectu notari, impugnari, in Jus, vel controverſiam revocari, aut ad terminos Juris reduci, ſeu adverſus illas aperitionis oris, reſtitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari ullo modo poſſe; ſed ipſas præſentes Literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus, & per omnia pleniſſime ſuffragari: ſicque

Aliter judicari prohibetur.

in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem Camerarium, alioſque ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, & alios quoſcumque quavis præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter decerni contigerit, aut attentari.

Derogatio contrariis.

§. 5. Non obſtantibus contrariis quibuſcumque, etiam Apoſtolicis Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non ejuſdem Terræ, per Nos in Civitatem, ut præfertur, erectæ, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis, quibuſvis Perſonis, & Locis ſub quibuſvis verborum tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis in genere, vel in ſpecie, aut aliàs in contrarium quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, & forma in illis tradita obſervata, præſentibus exprimerentur, & inſererentur, pro plenarie & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cœteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ abſolutionis, erectionis, inſtitutionis, conceſſionis, elargitionis, decreti, & derogationis, infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 18. Decemb. 1754. Pont. XV.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, decimoquinto Kalendas Januarii, Pontificatus Noſtri Anno Quintodecimo.

D. Card. Paſſioneus.
J. Card. Pro-Datarius.

VISA
De Curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.
Loco † plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

XLII.

Abbati Generali Ordinis Monachorum S. Hieronymi Congregationis Italicæ indultum conceditur interveniendi Cappellis Pontificiis, locuſque cum aliis Abbatibus Generalibus eidem aſſignatur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Superiores Generales Ordinum Regularium ad Cappellam Pontificiam admitti ſolent.

ROMANORUM Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum Religioni & decori convenire viſum fuit, ut quoties ſacri ſolemniores Eccleſiæ Romanæ Conventus, ſeu Cappellæ Pontificiæ, ipſis præſentibus, una cum ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Archiepiſcopis, & Epiſcopis, aliiſque Prælatorum Romanæ Curiæ Ordinibus, vel ad Miſſarum ſolemnia celebranda, vel ad alia Eccleſiaſtica Officia peragenda haberentur, Regularum quoque Ordinum Generales Superiores ad illas admitterent.

Ad preces Card. Columna S. R. E. Vice-Cancellarii, Protectoris Ordinis Monachorum S. Hieronymi Congregationis Italicæ.

§. 1. Cum autem Abbas Generalis Ordinis Monachorum Sancti Hieronymi Congregationis Italicæ, qui ut plurimum extra Romanam Curiam moram trahere ſolet, hactenus dictis Cappellis minimè interfuerit: Et Dilectus Filius noſter Hieronymus Sancti Laurentii in Damaſo nuncupati prædictæ S. R. Eccleſiæ Diaconus Cardinalis Columna nuncupatus, ejuſdemque Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vice-Cancellarius, qui prædicti Ordinis Sancti Hieronymi apud Nos & Sedem Apoſtolicam Protector exiſtit, Nobis preces porrexerit, ut dilecto Filio Felici Neriolo moderno, nec non futuris dicti Ordinis Sancti Hieronymi Abbatibus Generalibus pro tempore exiſtentibus, locum in dictis Cappellis, & Pontificiis Functionibus, ut infra, concedere & aſſignare dignaremur.

Indultum conceditur Abbati Generali ejuſdem Ordinis, ut Cappellis Pontificiis intereſſe poſſit.

§. 2. Nos, qui in egregium Eccleſiæ Doctorem ſpecialis obſequii ſtudium ſemper profeſſi ſumus, idque compluribus & manifeſtis editis argumentis teſtatum facere non prætermiſimus; volentes quoque erga illuſtrem Monachorum Ordinem, illius legibus & inſtitutis fundatum, benevolentiæ noſtræ ſignificationes oſtendere, dictumque Felicem a quibuſvis &c. abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus libentiſſimè inclinati; eidem Felici moderno, & pro tempore exiſtenti dicti Ordinis Sancti Hieronymi Abbati Generali, ut ipſe perpetuis futuris temporibus ſingulis Miſſis Pontificalibus, Diviniſque Officiis, & aliis Eccleſiaſticis Functionibus, quæ in Baſilicis etiam Patriarchalibus Urbis, & in Cappellis alicujus ex Pontificiis Palatiis, in præſentia quòque Noſtra, ſolemniter celebrantur & peraguntur, nec non quibuſvis generalibus Supplicationibus, cum habitu Prælatitio ipſi aliàs a Sede Apoſtolica conceſſo, ſeu juxta ritum, cum Pontificalibus indumentis, intereſſe & intervenire, ac locum in conſueto ſcamno, immediatè poſt alios modernos & pro tempore exiſtentes Ordinum Monaſticorum Abbates Generales, qui ſimili conceſſione hactenus gaviſi ſunt & gaudent de præſenti, habere, & Miſſis ac Officiis & Functionibus hujuſmodi durantibus, retinere, liberè & licitè poſſit & valeat, Apoſtolica auctoritate, harum ſerie, perpetuo concedimus & indulgemus, plenamque & liberam ad id facultatem & licentiam impertimur.

Clauſulæ pro indulti firmitate.

§. 3. Decernentes ipſum Felicem, ac pro tempore exiſtentem Abbatem Generalem dicti Ordinis Sancti Hieronymi, ſuper conceſſione & indulto hujuſmodi, a quoquam, ſub quovis præ-

textu, occaſione vel cauſa quantumvis juridica, & legitima, vel quæſito colore & ingenio, nullatenus impediri, moleſtari, retardari, aut inquietari poſſe, neque debere: Præſentes quoque litteras ſemper & perpetuo validas & efficaces eſſe & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, ac eidem Felici, ejuſque Succeſſoribus pro tempore exiſtentibus Abbatibus Generalibus dicti Ordinis Sancti Hieronymi in omnibus & per omnia pleniſſimè ſuffragari, nec ſub quibuſvis ſimilium vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus comprehendi, ſed ſemper ab illis excipi debere: Sicque & non aliàs per quoſcumque Judices ordinarios & delegatos quavis auctoritate fungentes, ac Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, & Sedia prædictæ Nuntios judicari & definiri debere: Irritum quoque & inane quidquid ſecus ſuper hia a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Non obſtantibus quibuſvis etiam in Synodalibus, & Provincialibus, ac Generalibus Conciliis editis vel edendis, ſpecialibus vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, nec non quorumvis Ordinum, & Congregationum, ac Fratrum etiam Mendicantium privilegiis, ac ſimilibus conceſſionibus & indultis Apoſtolica auctoritate quovis titulo conceſſis: Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, pro expreſſis & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum, hac vice dumtaxat, harum ſerie ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc noſtræ abſolutionis, conceſſionis, indulti, licentiæ, impertitionis, decreti, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem &c., incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLV., tertio Kalendas Februarii, Pontificatus Noſtri anno Quintodecimo.

J. Card. Pro-Dat. D. Card. Paſſioneus.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Lettera Circolare della Sagra Congregazione della Diſciplina, diretta a' Superiori Regolari d' Italia, e dell' Iſole Adjacenti, ſopra il dubio, ſe li Confeſſori Regolari, non Curati, ſiano obligati ad intervenire alla Conferenza dei Caſi Morali, ordinata dalli Veſcovi nelle loro Dioceſi?

ALTRE *volte è ſtata eſaminata nelle Sagre Congregazioni l'Iſtanza di alcuni Veſcovi, di potere aſtringere i Confeſſari Regolari, non Curati, a dovere intervenire nella Conferenza de' Caſi Marali, da detti Veſcovi in certi giorni della Settimana deſtinata; e varie furono le Riſoluzioni, ſecondo la diverſità de i Caſi, i quali nelle medeſime furono propoſti. Eſſendoſi poi conoſciuto il pregiudizio, che recava all' Oſſervanza della Diſciplina Regolare il dovere aſſiſtere alla detta Conferenza in quel tempo, in cui dovevano i Regolari adempire i di loro Officj Clauſtrali, e l' abuſo, che ſi era introdotto tra i Confeſſori ſudetti, i quali col preteſto di dovere aſſiſtere alla detta Conferenza, non volevano indi intervenire all' altra ſtabilita dalla ſa. me. di Clemente VIII., e dalle loro Coſtituzioni dentro i Chioſtri; per poterſi in tanto dare l' opportuno rimedio a queſti inconvenienti, molti Procuratori Generali, ſpecialmente quello de i Minori Conventuali, hanno ſtimato coſa neceſſario il dover far ricorſo in queſta S. C. della Diſciplina, per poterne ſentire la finale riſoluzione, colla quale ſi poteſſero in avvenire togliere tutti i contraſti. Riferitaſi perciò queſta Cauſa in eſſa S. C. dall' Eminentiſſimo Signor Cardinal Guadagni Prefetto della medeſima ſotto il ſeguente Dubbio:*

Se li Confeſſori Regolari, non Curati, ſiano, o non, obligati ad intervenire alle Conferenze de i Caſi di Coſcienza da i Veſcovi nelle di loro Chieſe Secolari ſtabilite? Dubbio propoſto in Congregazione della Diſciplina Regolare.

§. 2. *Et eſſendoſi, prima di dare la riſpoſta al Dubbio ſuddetto, conſiderato, che queſta materia era ſtata già magiſtralmente eſaminata, e riſoluta a favore delli Regolari nella S. C. del Concilio, nel tempo, in cui la Santità di Noſtro Signore PP. BENEDETTO XIV. era Segretario della medeſima, in una Cauſa d'Acquapendente -- Viſitationis Sacrorum Liminum 12. Martii 1718., inſerita nella Notificazione 15. -- al §. De i Confeſſori Regolari, nel Tom. 5. delle Notificazioni, & Editti della Santità Sua, quando era Arciveſcovo di Bologna. Fu di commune conſenſo riſpoſto al Dubbio ſuddetto nel dì 29. Maggio del corrente Anno 1752.*

Negative, & dentur Decreta aliàs in re hac emanata. Scilicet a S. C. Concilii in una Aquipendii Viſitationis Sacrorum Liminum 12. Martii 1718. & in Foroſempronien. 12. Maii 1685. *Riferita nel Foglio della citata Cauſa d'Acquapendente.* Et ex S. C. ſuper ſtatu Regularium, in una Maceraten. 15. Januarii 1682. *Quali tutte ſi danno per extenſum nel fine della preſente Lettera.* Riſoluzione del medeſimo.

§. 3. *Paſsò poi eſſa S. C. nel dare l'opportuno Provedimento ſopra l'abuſo introdotto in alcuni Conventi, ne i quali o per negligenza, o per ignoranza de i Decreti ſudetti, non vi ſi tiene la lezione della Morale, nè vi ſi fanno le Conferenze de i Caſi giuſta il Decreto di Clemente VIII., e delle di loro Coſtitazioni Regolari, con ordinare, ſiccome colla preſente ordina a tutti i Superiori Regolari d'Italia, e delle Iſole adjacenti, l'eſatta, e puntuale oſſervanza del citato Decreto di Clemente VIII., e delle di loro Coſtituzioni circa la Lezione della Morale, e la Conferenza de i Caſi di Coſcienza, da farſi impreteribilmente in tutti i Conventi del di loro Ordine, tanto in quelli, nelli quali vi è la ſufficiente Famiglia di Religioſi, quanto ne i piccioli Conventi, dove però vi ſono Confeſſori Regolari approvati da i Veſcovi per aſcoltare le Confeſſioni dei Secolari. E coll' eſpreſſa condizione, che qual' ora dentro i Chioſtri non veniſſero eſeguiti ad unguem i Decreti di Clemente VIII., e le Coſtitazioni del loro Ordine, le quali preſcrivono la Lezione della Morale, e la Conferenza dei Caſi di Coſcienza, da farſi dentro i loro Conventi, o Monaſterj, in detto caſo ſiano tenuti, ed obligati i Confeſſori ſuddetti Regolari d'aſſiſtere, & intervenire alla Conferenza dei Caſi ſtabilita dai Veſcovi. S' incarica intanto a' detti Superiori Regolari, di fare eſeguire quanto nella preſente Lettera ſi contiene, acciò con effetto reſtaſſero adempiti i Decreti di Clemente VIII., e le Coſtituzioni dei loro reſpettivi Ordini, le quali hanno preſcritto, e ſtabilita la detta Lezione di Morale, e Conferenza di Caſi, come* Provedimenti per far tenere ai Regolari la lezione di Morale, e per far loro oſſervare il Decreto di Clemente VIII.

un Punto principale dell' oſſervanza della Regolare diſciplina dentro i Chioſtri: E di dover traſmettere la preſente Lettera in tutti i loro Conventi, e Monaſterj, con farla ivi leggere due volte l' Anno, tenerla affiſſa nel luogo ſolito, e regiſtrarla nelle loro Segretarie, acciò non ſi poſſa allegare cauſa d' ignoranza in contrario. Per eſſer così, e non altrimente, l' intenzione di Noſtro Signore, a cui eſſendo ſtata fatta da Monſignor Segretario la Relazione di tutto il contenuto nella preſente Lettera, ſi è benignamente degnato di approvarlo, e di confermarlo. Dato dalla noſtra ſolita Reſidenza queſto dì 8. Novembre 1752.

F. G. A. Card. Guadagni Prefetto.

F. Solazzi Archiveſcovo di Tebe Segretario.

DECRETUM
SACRÆ CONGREGATIONIS
CONCILII

In una Aquipendii Viſitationis Sacrorum Liminum editum 12. Martii 1718.

Decretum S. Congregationis Concilii, de quo ſupra.

IN relatione Status Eccleſiæ, de more ab Epiſcopo Aquipendii ad hanc Sacram Congregationem tranſmiſſa, legitur, ab eodem inſtitutas fuiſſe in ſua Diœceſi Conferentias, ſive Congregationes pro diſcutiendis Caſibus Conſcientiæ, quæ ſingulo quoque Menſe coguntur, cuique diligentiſſime interveniunt omnes Parochi, & Sacerdotes, quibus Fidelium Sacramentales Confeſſiones commiſſæ ſunt, & reliquus Eccleſiaſticorum Cœtus.

In eadem Relatione habetur, quatuor eſſe Conventus Regularium in Civitate Aquipendii, Auguſtinianorum videlicet, Minorum Conventualium, Capucinorum, & PP. Minorum Obſervantiæ, & Religioſos in iiſdem degentes ſæpe ſæpius non eſſe in numero a Sanctionibus Apoſtolicis præſcripto.

Rurſus in citata legitur Relatione, alios quinque eſſe Religioſorum Conventus in Diœceſi, duos PP. Minorum Obſervantiæ, alterum in Terra Canini, alterum in Terra Farneſii, ubi pariter exiſtit Conventus Capucinorum; quartus Conventus eſt ille Servorum Beatæ Mariæ Virginis, qui eſt in Terra Iſchiæ; & poſtremus eſt Conventus Carmelitarum in Oppido Cellularum, qui eſt Epiſcopali Viſitationi ſubjectus.

Tandem in Relatione, aliis prætermiſſis dubiis, quæ ſpecialem non merentur diſcuſſionem, proponit Epiſcopus, an, Regularibus, qui ſuorum Subditorum Confeſſiones audire capiunt, liberum ſibi ſit & licitum, conditionem in concedendis facultatibus injungere, intereſſendi videlicet menſtruis Diſceptationibus, & Congregationibus Caſuum Conſcientiæ?

Pro parte affirmativa ponderari poſſe videtur, id non eſſe novum: clar. etenim mem. Card. de Luca in adnotationibus ad Concilium Tridentinum diſcurſ. 2. num. 12. *dixit, id futurum eſſe maximopere proficuum, tum, ut Epiſcopus perſpectas habeat opiniones omnium ſuorum Confeſſariorum, tum, ut quantum poſſibile eſt, uniformis ſit Confeſſariorum doctrina in materia morum, & ſignanter Contractuum, in qua ſæpe ſæpius Theologi diſſident a Theologis, & a Canoniſtis; quibus addi poſſet, Collationem hanc omnium Confeſſariorum, tam Sæcularium, quàm Regularium, futuram eſſe non inutilem pro animorum unione; juxta ea, quæ habentur* in actis Eccleſiæ Mediolanenſis tomo 1. par. 4. in Inſtruct. Confeſſ. pag. 647. Ideo Regularium Superiores Confeſſarios ſuos ſæpius moneant, & ad hanc animorum unionem in Fidelium ædificationem adhortentur, curentque in primis, ut dum in Caſuum reſolutione, diverſa inter eos, & Parochos ſententia fuerit, prudenter in eos ſe gerant, & ad Laicorum notitiam id non veniat, ſed ad Nos pro Deciſione recurrant.

Negativæ e contra favent opinioni ea, quæ ſequuntur. Primo, quod Epiſcopus Confeſſariorum Regulariorum Doctrinam perſpectam habere poteſt in examine, quod illorum approbationem præcedit, ad terminos Sacri Concilii Trid. ſeſſ. 23. cap. 15. de Reformat. *Secundo, quod in Decretis pro Reformatione Regularium editis a Clemente Octavo præſcribitur, quod in ſingulis Monaſteriis, & Conventibus bis in hebdomada habeatur lectio Sacræ Scripturæ, vel Caſuum Conſcientiæ, ad quam Fratres omnes convenire tenentur; Tertio, quod hìc in Urbe, in decem & ſeptem Conventibus fiunt Congregationes Caſuum Conſcientiæ, illiſque interveniunt Parochi tantummodo, & Confeſſarii ex Clero Sæculari, non vero Regulares, in quorum Conventibus prædictæ caſuum lectiones habentur; Quarto tandem, quod ab hac Sacra Congregatione die 12. Maii 1685., uti habetur* lib. Decretorum 35. fol. 238., *prodiit hæc reſolutio in quadam Cauſa Foroſempronien. Acceſſus ad Congregationem Caſuum Conſcientiæ.*

Epiſcopus exponit, in Civitate Foroſempronien. duo adeſſe Regularium Cœnobia, unum ſcilicet Minorum Conventualium S. Franciſci, alterum vero Barbanitarum, quæ propter exiguum Religioſorum numerum inibi degentium, ſubjecta ſunt juriſdictioni Ordinarii ex Decreto San. mem. Innocentii X. incipien., *Ut in parvis*, & licet dicti Religioſi hujuſmodi ſubjectionem agnoſcant, atque patiantur; qui tamen ex eis Sæcularium Confeſſiones, eodem Ordinario approbante, excipiunt, ad Congregationem Caſuum Conſcientiæ, quæ ſingulis Menſibus habetur, cuique Confeſſarii omnes interſunt, accedere renuunt; quo circa petit declarari, an prædictos Confeſſarios Regulares cogere poſſit ad intereſſendum præfatæ Congregationi Caſuum Conſcientiæ? Sacra Congr. &c. Reſpondit: Negative.

Hic poſitis, onus erit EE. VV. decernere.

An in caſu, de quo agitur, permiſſum eſſe valeat Epiſcopo concedenti Sacerdotibus Regularibus facultatem audiendi Confeſſiones Sæcularium, injungere, ut interſint Congregationibus Caſuum Conſcientiæ?

Negative: & detur Decretum in Foroſempronien. 12. *Maii* 1585.

DECRETUM
SACRÆ CONGREGATIONIS

Super Statu Regularium in una Maceraten. 15. Januarii 1682. editum.

Alterum S. Congregationis ſuper Statu Regularium.

CUM Conventus ſuppreſſi, & poſtea reſtituti, in quibus non degunt de Familia duodecim Religioſi, ſint vigore Decreti: Ut in parvis fel. rec. Innocentii X. ſubjecti Viſitationi, correctioni, & omnimodæ Juriſdictioni Ordinariorum Locorum, contigit dubitari, an Religioſi Confeſſores, & non Parochi, in hujuſmodi Conventibus degentes, compelli poſſint ab eiſdem Ordinariis, ut accedant ad Conferentiam Caſuum Conſcientiæ?

Propoſito hoc Dubio in Sac. Congregatione ſuper Statu Regularium habita in Palatio Vaticano die 15. Januarii 1682., Eminentiſſimi PP. cenſuerunt, Ordinarios Locorum poſſe quidem hortari, non autem compellere prædictos Religioſos Confeſſores, non Parochos, ad accedendum ad Conferentiam Caſuum Conſcientiæ.

DE-

DECRETUM

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI PAPÆ XIV.

IN CAUSA

POLONA, SEU LUCEORIEN.

Beatificationis, ſeu declarationis Martyrii Ven. Servi Dei Andreæ Bobola *Sacerdotis Profeſſi Societatis Jeſu.*

PRopoſita in Congregatione Generali Sacrorum Rituum, coram Nobis habita die 13. Maii 1749. Cauſa Beatificationis, ſeu Declarationis Martyrii Ven. Servi Dei Andreæ Bobola Sacerdotis Profeſſi Societ. Jeſu, diſputatoque dubio ſequentibus verbis concepto -- *An conſtet de Martyrio, & cauſa Martyrii, nec non de Signis, ſeu Miraculis, in caſu, & ad effectum &c.* -- ſequens a Nobis editum fuit reſponſum die 22. ejuſdem menſis, & anni: *Non conſtare* videlicet *de Martyrio, & cauſa Martyrii, per probationes directas, per Teſtes videlicet de viſu conteſtes idoneos, & aptos, juxta Congregationis praxim, & Sedis Apoſtolicæ inſtitutum*: Sed inſimul Poſtulatoribus conceſſum eſt, ut in alia Generali Coogregatione dubium ſupradictum iterum proponere poſſent, & Cauſam, in eo quod attinet ad Martyrium, & cauſam Martyrii, proſequi per viam ſubſidiariæ probationis in ſuo genere perfectæ: & in eodem ſupradicto reſponſo nonnulla alia addita fuerunt, quæ fuerant a Poſtulatoribus omiſſa, & quæ demandatum fuit, ut ab iiſdem ſupplerentur.

§. 2. Ad prædicti reſponſi tramites, derelicta a Poſtulatoribus via directæ probationis, aliaque inita ſubſidiariæ probationis ſuper Martyrio, & cauſa Martyrii; cæteriſque adamuſſim adimpleti-, quæ adimplenda in ſupradicto reſponſo præſcripſeramus; cum in alia Congregatione Generali Sacrorum Rituum coram Nobis habita die 26. Novembris 1754. ab ipſis fuerit iterum propoſita Cauſa Beatificationis, ſeu Declarationis Martyrii Ven. Servi Dei Andreæ Bobola Sacerdotis Profeſſi Soc. Jeſu, & iterato fuerit diſputatum dubium -- *An conſtet de Martyrio, & cauſa Martyrii, nec non de Signis, & Miraculis in caſu &c.* -- etſi ante acceſſum ad Congregationem tum Scripturæ Poſtulatorum, tum Animadverſiones Fidei Promotoris, tum etiam Conſultorum omnium ſuffragia, Nobis juxta morem ſcripto exhibita, ac Nobis diligenter perlecta fuiſſent, & ſingula rationum momenta a Procuratoribus, & Advocatis viva quoque voce coram Nobis expoſita propriis auribus excepiſſemus, & Congregationi deinde dicta die interesſentes, omnia & ſingula, quæ a Venerabilibus Fratribus Noſtris Cardinalibus prædictæ Congregationi addictis deducta ſunt, audiviſſemus; a Noſtra tamen promenda ſententia tunc abſtinuimus, & intereſſentes rogavimus, ut ſuis precibus a Patre luminum humiliter peterent, ut Nobis præſto eſſe, mentemque Noſtram illuſtrare dignaretur, antequam ſuper propoſito dubio reſponſum a Nobis ederetur.

§. 3. Poſt hæc, aliorum precibus Noſtras quoque conjunximus; reſumptoque negotio, & omnibus iterum mature perpenſis, habitaque potiſſimum ratione tercentum fere Teſtium in Proceſſionibus tum Ordinariis, tum Apoſtolicis juridice examinatorum, qui de Martyrio, cauſaque Martyrii, & perſeverantia finali, etſi uno, aut altero exceptis, qui ſunt de Viſu, de auditu deponentes, moralem conſtituunt certitudinem, quæ, ſi non impoſſibile, imprudens tamen redderet judicium de oppoſito; inhærentes etiam ſuffragiis Conſultorum, & Cardinalium Congregationis Sac. Rituum adſcriptorum, qui in mox exponendam, in ſufficienti, juxta mentem ejuſdem Congregationis, numero, ſententiam devenerant, Divino iterum in Sacroſancto Miſſæ Sacrificio ferventiſſime implorato præſidio, Decretum edimus, quod Secretario Congregationis propriis manibus conſignamus, in quo ſtatuimus, & declaramus, Martyrium, & cauſam Martyrii Ven. Servi Dei Andreæ Bobola Sacerdotis Profeſſi Societatis Jeſu ita probari, ut tuto procedi poſſit ad ulteriora, nimirum ad diſcuſſionem, & approbationem quatuor Miraculorum, juxta formam Decreti Generalis die 23. Aprilis 1741. enunciati in ſupra memorato reſponſo Noſtro edito die 22. Maii 1749. Decretum.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 9. Februarii 1755. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquinto. Die 9. Februarii 1755. Pontificatus XV.

D. F. Card. Tamburinus Præf.

Loco † Sigilli.

M. Mareſuſcus S. R. C. Secr.

Pueros ante uſum rationis in odium Chriſti occiſos, an canonizari expediat, diſquiritur, & in hanc rem plura de Martyrio horum Puerorum, cultuque publico iiſdem in Eccleſia præſtito; & de Martyrio cultuque præſertim Beati Andreæ Rinnenſis, cujus inſtitutæ Canonizationis cauſa conſcribendæ Epiſtolæ occaſio fuit, diſtinctim adnotatur.

Dilecto Filio Benedicto Veterani Sacræ Conſiſtorialis Aulæ Advocato & Fidei Promotori.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

BEatus Andreas de Pago, ſeu Vico Rinnenſi, Brixinenſis Diœceſis, nondum exacto tertio ætatis ſuæ anno a Judæis in

odium

Si eſamina, e definiſce il punto, ſe ſia eſpediente il canonizare i Fanciulli ucciſi in odio di Criſto prima che giungeſſero all' uſo di ragione; ſi fanno più oſſervazioni intorno al martirio ſofferto da tali Fanciulli, ed al culto perciò loro accordato nella Chieſa, ed in particolare ſopra il martirio e culto del Beato Andrea Rinnenſe, la di cui cauſa di Canonizazione è ſtato il motivo di ſcrivere la preſente Lettera.

Dilecto Filio Benedicto Veterani Sacræ Conſiſtorialis Aulæ Advocato & Fidei Promotori.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

IL Beato Andrea del Pago, o Villaggio Rinnenſe, Dioceſi di Breſſanone, che non aveva per anche compito il terzo anno della Racconto iſtorico del martirio, e culto del B. Andrea Rinnenſe.

ſua

odium Chriſtianæ Fidei ſub annum 1462. fuit crudeliſſime trucidatus. Non ita poſt multos a Martyrio annos publice coli cœpit; quandoquidem ſub annum 1475. ejuſdem oſſa, ſublimi a terra loco recondita fuerunt in pariete Eccleſiæ præmemorati Vici, Deo in honorem S. Andreæ Apoſtoli dicatæ. Cum autem ſubinde una cum miraculorum fama, eo ſemper magis religioſum Populi obſequium excreverit, ac præterea Infantis Reliquiæ, ſcientibus, & probantibus Ordinariis, aſſiduis nec interruptis cultus publici actibus fuerint exceptæ; impulere hæc omnia ſuperioribus annis Venerabilem Fratrem Noſtrum Epiſcopum Brixinenſem, Dilectumque Filium Abbatem Monaſterii Viltinenſis Ordinis Præmonſtratenſis, alioſque emeritos viros Eccleſiaſticos, ut ſupplices a S. Sede expoſcerent indultum peculiaris Miſſæ, & Officii peculiares itidem Lectiones habentis, in Beati honorem, Martyrii die quarto Idus Julii, recitandi a Clero Sæculari, & utriuſque ſexus Regulari, in Civitate, univerſaque Brixinenſi Diœceſi. Huic autem petitioni quinto Kalendas Octobris anni 1751. reſcripſimus, ut primum omnium ab Ordinario conficeretur Proceſſus de martyrii, ac Miraculorum fama, deque cultu immemoriali, de quibus juridice nobis liquere optabamus, ante peculiaris Officii Miſſæque conceſſionem.

Propoſitæ inſtantiæ pro conceſſione Officii, peculiariſque Miſſæ.

Reſcriptum fuit, ut ſuper fama martyrii, & Miraculorum, ac ſuper cultu immemorabili conficeretur proceſſus.

Quandonam hujuſmodi proceſſus non ſit neceſſario præmittendus.

§. 2. Haud ipſis arriſit reſcriptum hoc noſtrum. Quare cum expoſitum nobis fuiſſet, ad exequenda omnia, quæ illo præcipiebantur, diuturno tempore, labore magno, nec exiguis ſumptibus opus eſſe, quandoquidem Brixinone duo Proceſſus Ordinaria auctoritate confici deberent; Noſque ipſos in Noſtro opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 5.*, plura recenſere exempla, quibus Officia & Miſſæ propriæ in alicujus Beati honorem conceſſa quandoque fuiſſe conſtabat, ex iis tantummodo, quæ de eo litteris conſignarant Auctores graves, quæque de publico ejuſdem cultu erant pervulgata, quin ullus anteceſſerit Proceſſus ab Ordinario confectus ſuper virtutum, ſeu martyrii, aut miraculorum, vel cultus antiqui, ac hominum memoriam excedentia fama; propterea quod hujuſmodi Proceſſus tunc ſolummodo ſit neceſſario præmittendus, quando præter Officii Miſſæque conceſſionem in cauſa progredi quis velit, & ad formalem uſque Canonizationem procedere; haud vero, quum peculiaris Officii Miſſæque indulto obtento, nihil de formali Canonizatione cogitatur, ſed mens eſt ſui dumtaxat impetraris: Hinc igitur animum induximus viam relinquere a Nobis antea præſcriptam, & alteram inire, quam ipſi patefecimus, plurimiſque exemplis *id præcit. cap. 5.* confirmavimus.

Hiſtorici, qui de B. Andrea ſcripſerunt.

§. 3. Incognitum nobis non erat hujuſce B. Andreæ nomen, neque martyrium, cum legerimus quidquid de ipſo ſcripſerunt celebres Bollandiſtæ *tom. 3. Menſis Julii ad diem* 12. Noſque ipſi de eo mentionem fecerimus in præcit. Noſtro opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 3. cap. 15. num. 6.* Antequam vero oblatis precibus annueremus, opus fuit, ut percurreremus hujuſce Martyris hiſtoriam manu ſcriptam, ab Hippolyto Guarinonio Germano idiomate compoſitam, latine vero redditam a P. Norberto Abbate Viltinenſi; ut inſpiceremus acta martyrii, publicique cultus monumenta multo labore ac eruditione collecta, typiſque tradita ſub annum 1745. a Patre Hadriano Kembtero; nec non diſceptationem Apologeticam de martyrio Beati Simonis Tridentini, Tridenti impreſſam anno 1747. ubi *cap. 5.* de Martyrio, Cultuque Beati Andreæ late diſſeritur; Quam quidem Diſceptationem quamvis eruditi Auctoris modeſtia

ſua età, fu nel 1462. barbaramente trucidato dagli Ebrei in odio della Fede di Criſto. Poco dopo il martirio, incominciò il culto pubblico; eſſendo ſtate nell'anno 1475. poſte le di lui Oſſa ſopra terra nel muro della Chieſa del detto luogo, dedicata a Dio in onore di S. Andrea Apoſtolo; ed eſſendo unitamente colla fama de' miracoli ſempre più creſciuta la divozione del popolo; ed in oltre eſſendoſi mai ſempre continuati verſo le di lui Reliquie gli atti non interrotti di pubblico culto, colla ſcienza, ed approvazione degli Ordinarj. Tutto ciò diede negli anni paſſati impulſo al Venerabile Fratello il Veſcovo di Breſſanone, ed al Diletto Figlio il Padre Abbate del Monaſtero Viltinenſe dell' Ordine Premonſtratenſe, e ad altri degni Eccleſiaſtici, di ſupplicare la Santa Sede per la conceſſione della Meſſa propria, e dell' Officio colle Lezioni proprie, da recitarſi in di lui onore nel giorno 12. di Luglio, giorno della morte, dal Clero Secolare, e Regolare dell' uno e l' altro ſeſſo della Città, e Dioceſi di Breſſanone: ed a queſt' iſtanza fu da Noi riſpoſto ſotto il giorno 27. di Settembre 1751. che, prima d' ogni altra coſa, ſi faceſſe dall' Ordinario il Proceſſo ſopra la fama del martirio e de' miracoli, e ſopra il culto immemorabile, dovendo queſto eſſere il preliminare alla conceſſione dell' Officio e della Meſſa propria.

All' Iſtanza per la conceſſione dell' Officio, e Meſſa propria;

Fu reſcritto, che ſi formaſſe Proceſſo ſopra la fama del martirio, miracoli, e ſopra il culto immemorabile.

Quando non ſia neceſſario premettere un tal Proceſſo.

§. 2. Non piacque queſta riſpoſta: ed eſſendoci ſtato rappreſentato, che, per eſeguire quanto in eſſa veniva preſcritto, ſarebbe ſtato d'uopo impiegarvi molto tempo, gran fatica, e ſpeſa, dovendoſi fare in Breſſanone due Proceſſi coll' autorità Ordinaria; e che da Noi ſteſſi nella noſtra Opera *de Canonizat. Sanctor. al lib. 4. part. 2. cap. 5.* venivano riferiti varj eſempj di conceſſioni d' Offici e Meſſe proprie in onore di qualche Beato, in ſequela di quanto d' eſſo avevano ſcritto Autori gravi, in ſequela del notorio pubblico culto, ſenza che ſia preceduto verun Proceſſo fatto dall' Ordinario ſopra la fama delle virtù, o del martirio, o de' miracoli, o del culto antico ed immemorabile; richiedendoſi queſto Proceſſo, quando, oltre la conceſſione dell' Officio, e della Meſſa, ſi penſa di proſeguire la Cauſa, e portarla alla formale Canonizazione; ma non quando, ottenuto l' Officio e la Meſſa, non penſavaſi a formale Canonizazione, ma l' intenzione era di contentarſi dell' ottenuto: ci diſponemmo a laſciare la ſtrada da Noi preſcritta, ed a battere la nuova, che Noi ſteſſi avevamo aperta, e corroborata con molti e molti eſempj *nell' allegato cap. 5.*

Iſtorici, che hanno fatto menzione del B. Andrea.

§. 3. Non ci era ignoto il nome di queſto Beato Andrea, nè ci era ignoto il di lui martirio; avendo letto quanto ne ſcrivono i celebri Bollandiſti *nel tom. 3. del meſe di Luglio al giorno* 12. ed avendone ancor Noi fatta menzione nella citata noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum al lib. 3. cap. 15. num. 6.* Ma, prima d' aderire all' iſtanza propoſtaci, ci convenne il vedere la Storia manoſcritta di queſto Martire, compoſta da Ippolito Guarinonio in lingua Tedeſca, e tradotta in lingua Latina dal Padre Norberto Abbate Viltinenſe; il vedere gli Atti del Martirio, e del culto pubblico, non molta fatica ed erudizione radunati, e dati alle ſtampe l' anno 1745. dal Padre Adriano Kembter; la Diſſertazione Apologetica ſopra il martirio del Beato Simone da Trento, ſtampata in Trento l' anno 1747. ove *al cap. 5.* ſi diſcorre a lungo del martirio, e del culto del Beato Andrea, Diſſertazione, che, benche ſtampata ſenza nome per umiltà dell' erudito Autore, ſi ſa però eſſer Opera del Padre

nullo inſcriptam nomine ediderit, perſpectum tameo eſt, opus eſſe Patris Benedicti a Cavalleſio, quemadmodum teſtis locupletiſſimus eſt celebris Flaminius Cornelius Senator Venetus in ſuo opere *de cultu S. Simonis Pueri Tridentini & Martyris pag.* 4. ubi debitas præfato emerito Religioſo Viro laudes non prætermittit.

§. 4. Inſuper, cum delatum fuiſſet, antiquum quemdam extare Proceſſum Ordinaria auctoritate confectum ſuper cultu hujuſce B. Andreæ, authenticum ejus exemplum tranſmitti ad nos juſſimus; utque extrajudiciales ſaltem ſuppeterent probationes continuationis ejuſdem publici cultus, miſſæ ea de re ad Nos fuerunt teſtificationes; Poſtquam autem omnia accurate perpendimus, per organum Congregationis Rituum, inſtantibus Venerabili Fratre Brixinenſi Epiſcopo, Dilectiſque Filiis Procuratore Generali Ordinis Præmonſtratenſis, & Abbate Monaſterii Viltinenſis, decimo octavo Kalendas Januarii 1753. Miſſam propriam, Officiumque cum peculiaribus Lectionibus a Clero Sæculari, & utriuſque ſexus Regulari, ſub ritu duplici in Civitate, ac per univerſam Brixinenſem Diœceſim recitandum conceſſimus; nec tamen omiſimus, Miſſam ipſam, atque proprias Lectiones examinandas curare, omniaque cum Dilecto Filio Ludovico Valenti tunc Fidei Promotore, nunc vero Aſſeſſore S. Officii communicare: ac inſuper præmemorati Brixinenſis Epiſcopi, reliquorumque, quos mox ſupra expreſſimus, precibus annuentes, decimo octavo Kalendas Februarii Plenariam Indulgentiam conceſſimus ſingulis, qui confeſſi Sacraque Communione refecti, quarto Idus Julii cujuſque anni, Rinnenſem viſitent Eccleſiam, in qua Beati Andreæ Reliquiæ conquieſcunt.

§. 5. Hæc omnia peregimus, propoſito Nobis Sixti V. Prædeceſſori Noſtris exemplo. Sub annum 1475. fuit ab Hebræis in odium Fidei Chriſti ſæviſſime occiſus Beatus Simon Tridentinus Puer, qui nondum impleverat tertium ætatis ſuæ annum. Ex inhumano hoc ſcelere tot tantæque turbæ derivarunt, totque ac tantis artibus uſi ſunt Judæi, ad promeritas pœnas declinandas, avertendumque a ſe juſtum Chriſtifidelium odium, ut Sixtus IV. refugere haud potuerit, quin ea in re ipſe intercederet, prohibendo, ne qui antea publicus cultus Beato Simoni præſtabatur, eidem amplius exhiberetur, quoſque perſpicuum evaſiſſet, eumdem in odium Chriſtianæ Fidei fuiſſe a Judæis trucidatum. Sixti IV. Breve relatum a nobis fuit in Noſtro opere *de Canonizatione Sanctorum lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 4. Cum vero ſubinde palam omnia facta fuiſſent, allatiſque probationibus, demonſtrata, unà cum nece, ejuſdem inferendæ cauſa, atque conſtitiſſet etiam interfectores Hebræos fuiſſe, veluti evincitur ex Proceſſu, qui vel nunc temporis in ſecretiori Archivo Caſtri S. Angeli aſſervatur, quemadmodum monuimus in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib.* 3. *cap.* 15. *num* 6. a Sixto V. Pontifice anno 1588. datum fuit Breve conceſſionis Miſſæ celebrandæ, ac Officii proprii in Civitate univerſaque Diœceſi Tridentina, in honorem Beati Simonis, definita die recitandi, ſuperaddita Indulgentia Plenaria omnibus, qui Confeſſionis, ac Communionis Sacramentis muniti, die eidem ſacra viſitaſſent Eccleſiam, in qua ejuſdem Reliquiæ coluntur. Breve Sixti V. inſertum eſt præcitatæ Diſceptationi Apologeticæ ſuper Martyrio Beati Simonis, Tridentinis prælis cuſæ anno 1747. *pag.* 207. ubi eruditus Auctor refutare non negligit quæcunque Wagenſeilius, & Baſnagius in Pueri innoxii martyrium objecerant: idque ipſum, vi & eruditione haud impari, præſtatur a Flaminio Cornelio Senatore

Benedetto da Cavaleſio, come atteſta il celebre Flaminio Cornaro Senator Veneto della ſua bell' Opera *de Cultu S. Simonis Pueri Tridentini & Martyris, alla pag.* 4., ove non laſcia di dare le dovute lodi al ſopradetto degno Religioſo.

Altre memorie intorno al medeſimo.

§. 4. Di più, eſſendoſi avuta notizia, che v' era un antico Proceſſo fatto coll' autorità Ordinaria ſopra il culto di queſto Beato Andrea, ne facemmo venire la copia autentica; e per avere le prove almeno eſtragiudiziali della continuazione del predetto pubblico culto, ne furono traſmeſſe le atteſtazioni. E dopo aver tutto maturamente conſiderato, pe'l canale della Congregazione de' Riti, ad iſtanza del Venerabile Fratello il Veſcovo di Breſſanone, de' Diletti Figli il Procuratore Generale dell' Ordine Præmonſtratenſe, e l' Abbate del Monaſtero Viltinenſe, facemmo ſotto il giorno 15. di Dicembre 1753. la conceſſione della Meſſa propria, e dell' Officio colle Lezioni proprie, da recitarſi dal Clero Secolare, e Regolare dell' uno e l' altro ſeſſo della Città e Dioceſi di Breſſanone ſotto rito doppio; non avendo mancato di far prima eſaminare la Meſſa propria, e le Lezioni proprie, e di conferir tutto col Diletto Figlio Lodovico Valenti allora Promotore della Fede, ed oggi Aſſeſſore del S. Officio. E ad iſtanza pure del ſopraddetto Veſcovo di Breſſanone, e degli altri ſopradetti, nel giorno 14. di Gennajo 1754. concedemmo l' Indulgenza plenaria a chi confeſſato e comunicato aveſſe divotamente nel giorno 12. di Luglio di ciaſchedun anno viſitata la Chieſa Rinnenſe, in cui ſono le Reliquie del Beato Andrea.

Sopra le quali ſi fonda la conceſſione dell' Officio, Meſſa, ed Indulgenza.

Altro ſimile Indulto di Siſto V.

§. 5. Avendo avuto avanti gli occhj l'eſempio del noſtro Predeceſſore Siſto V. Fu nell' anno 1475. barbaramente trucidato dagli Ebrei in odio della Fede di Criſto il Beato Simone fanciullo di Trento, che non avea compito il terzo anno della ſua età. Da queſto barbaro fatto derivarono tanti e così gravi diſordini, e furono tali e tanti gli artificj uſati dagli Ebrei per ſottrarſi dalle dovute pene, e liberarſi dal dal giuſto odio conceputo contra di loro dai Criſtiani, che il Pontefice Siſto IV. non potè eſentarſi dal mettervi le mani, proibendo il culto pubblico, che eſibivaſi al Beato Simone, ſintantochè ſi foſſe poſto in chiaro, ch' eſſo era ſtato trucidato dagli Ebrei per odio della Fede di Criſto. Il Breve di Siſto IV. è da Noi riferito nella noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum al lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 4. Ed eſſendoſi dipoi poſto il tutto in chiaro, ed eſſendoſi colle prove alla mano fatta vedere, unitamente colla morte, la cauſa della morte, che gli ucciſori erano ſtati gli Ebrei, come riſulta dal Proceſſo, che ancor oggi ſi conſerva nell' Archivio Segreto di Caſtel S. Angelo, come abbiamo accennato nella noſtra Opera *de Canonizatione al lib.* 3. *cap.* 15. *num.* 6. fu dal Pontefice Siſto V. l' anno 1588. ſpedito un Breve di conceſſione dell'Officio e Meſſa propria da poterſi recitare e celebrare nella Città e Dioceſi di Trento nel tal giorno determinato in onore del Beato Simone, coll' aggiunta dell' Indulgenza plenaria a quelli, che confeſſati e comunicati aveſſero nel giorno della di lui Feſta viſitata la Chieſa, in cui ſi ritrovano le ſue Reliquie. Il Breve del Pontefice Siſto V. è ſtampato nella ſopraccitata Diſſertazione Apologetica ſopra il martirio del Beato Simone, della ſtampa di Trento del 1747. *alla pag.* 207., ove non laſcia l' erudito Autore di refutare le obbiezioni fatte dal Wagenſeilio, e dal Baſnagio contra il martirio dell' innocente Fanciullo: il che pure con uguale energia ed erudizione ſi adempie da Flaminio Cornaro Veneto

Veneto in ſuo opere *de Cultu S. Simonis Pueri Tridentini* Venetiis recuſo ſub annum 1743. Inter ea vero, quæ vel ipſi pro B. Andreæ Cultu indulſimus, vel Prædeceſſores Noſtri pro Cultu B. Simonis decreverant, hoc unum diſcrimen eſt, quod oimitum juſſu Gregorii XIII. Pontificis, Beati Simonis nomen in Martyrologium Romanum fuit illatum, uti prænotavimus in *Noſtro lib. 1. de Canonizatione cap. 14. num. 4.* At id Nos præſtare noluimus quoad Beatum Andream, ad ſarta tecta ſervanda posteriora Decreta, ut in Martyrologium Romanum Canonizatorum nomina ſolummodo inferantur, omiſſis nominibus eorum, qui Beatorum numero adſcripti ſunt, vel ſolemni, vel æquipollenti Beatificatione: uti videre eſt *Noſtro lib. 4. de Canonizatione part. 2. cap. 18. num. 9. & ſeq.*

Diſcrimen inter utrumque, & diſcriminis cauſa.

§. 6. Si religioſis Viris ſatis fuiſſet, quemadmodum affirmaverant, Officium Miſſamque propriam obtinuiſſe, & ſubinde ulterius progreſſi, Cauſam ipſam ad formalem Canonizationem inſtruere non attentaſſent, Nos quidem Epiſtolam hanc dictandi, te vero perlegendi ac expendendi labore levaviſſemus; at cum formalem Canoniaationem nunc ſibi animo propoſuerint, obtinuerintque ut Potentiſſimi Catholicorum Principum in id ipſum vehementer inſtarent; opus nobis eſſe conſpeximus, ut omnia rite recteque ſe habeant, hac Epiſtola ſententiam Noſtram de nupera petitione aperire.

Nova pro Canonizatione inſtantia, unde conſeribende Epiſtolæ occaſio.

§. 7. Haud ſane conquerimur eos, poſtquam expreſſa ſuperius ratione, Miſſæ propriæ proprique Officii conceſſionem a nobis ſunt aſſecuti, declarato eorum animo ulterius minime progrediendi, mutaſſe exinde ſententiam; nova enim hæc molimina libenter damus iteratis Religioſæ devotionis impulſibus. Certi præterea ſumus, quoties ipſi ad formalem Canonizationem properare velint, te, pro ea, qua uti conſueviſti diligentia, non neglecturum, Commiſſionem relaxare, quæ dicitur, *in ſtatu & terminis*, de qua verba fecimus in noſtro Opere de Canonizatione *lib. 2. cap. 38. num. 13.* legitimam quoque expoſcere probationem, qua caſum hunc Urbani VIII. decretis non eſſe comprehenſum demonſtretur, quod cæteroquin facilè admodum præſtabunt Poſtulatores, authenticum noſtrum Miſſæ atque Officii indultum proferentes, veluti nos quoque innuimus præcitato Opere *lib. 2. cap. 21. num. 3.* Nec te pariter prætermiſſurum ſcimus, tum exigere, ut novo confecto Proceſſu Apoſtolico, una cum martyrio, ipſa probetur cauſa martyrii Beati Andreæ; cum ad ſolemnem Canonizationem haud ſatis habeantur, quæcunque & facta, & oculis ſubjecta fuerunt ad Officii Miſſæque conceſſionem; veluti ipſi plene demonſtravimus in Noſtro *lib. 1. de Canonizatione cap. 32. a num. 6. ad 17., & cap. 42. num. 9.* Tum ad ſeveræ critices regulas expendere, an Hiſtorici martyrium referentes neceſſariis polleant conditionibus, ad probationem conſtituendam, in judicio ſolemnis Canonizationis quibus de conditionibus Nos late egimus *Noſtro lib. 3. de Canonizatione cap. 8. & duobus ſequentibus*, cum major etiam quoad Hiſtoricos adhibeatur facilitas, quoties res eſt de ſimplici conceſſione publici cultus, peculiaris alicujus Diœceſis finibus circumſcripti, quam cum agitur de publico cultu præceptiva lege decreto, atque in univerſam Eccleſiam ampliato, quemadmodum vel ipſi adnotavimus *lib. 4. part. 2. cap. 10. num. 26.* Ac denique expetere, præter martyrium, ejuſque cauſam, ſignorum præterea ac miraculorum acceſſionem, quæ poſt Indultum publici cultus contigerint, quod perinde eſt ac dicere, poſt datum a Nobis Breve conceſſionis Officii ac Miſſæ. Neque hic

Quænam ſint ad formalem Canonizationem præmittenda.

Senatore nella ſua Opera *de cultu S. Simonis Pueri Tridentini*, riſtampata in Venezia l'anno 1743. E fra le conceſſioni da Noi fatte pe'l culto del Beato Andrea, e le conceſſioni fatte da' noſtri Predeceſſori pe'l culto del Beato Simone, non v'è altra differenza, ſe non che per ordine del Pontefice Gregorio XIII. fu poſto il nome del Beato Simone nel Martirologio Romano, come da Noi è ſtato anche riferito *nel noſtro lib. 1. de Canonizatione cap. 14. num. 4.* ma ciò da Noi non è ſtato fatto in ordine al Beato Andrea, per mantenere i poſteriori decreti, di non inſerire nel Martirologio Romano, che i nomi de' Canonizati, eſcludendo i nomi de' Beatificati o con Beatificazione formale, o con Beatificazione equipollente, come può vederſi *nel noſtro lib. 4. de Canonizatione part. 2. cap. 18. num. 9. e ſeg.*

Differenze fra l'uno, e l'altro, e ſua ragione.

§. 6. Se i divoti ſi foſſero contentati, come avevano detto, della conceſſione dell'Officio e della Meſſa propria, e non ſi foſſero dipoi avanzati a paſſi ulteriori, e ad incamminare la Cauſa alla formale Canonizazione, avreſſimo riſparmiata a Noi la fatica di dettar queſta Lettera, ed a lei il tedio di leggerla e di conſiderarla; ma avendo indirizzati i loro nuovi penſieri alla formale Canonizatione, ed avendo impetrate da' maggiori Principi del Criſtianeſimo premuroſe iſtanze pe'l loro intento; ci ſiamo ritrovati nella neceſſità, acciò il tutto vada a dovere, d'eſprimere in queſta Lettera i noſtri ſentimenti ſopra la nuova iſtanza.

Nuova iſtanza per la Canonizazione, che da motivo a ſcrivere.

§. 7. Noi non facciamo veruna querela, che, dopo aver ottenuto da Noi, nella maniera di ſopra riferita, la conceſſione dell'Officio e della Meſſa propria, coll'aver eſpreſſa la loro idea di non paſſare più oltre, ſi ſiano poi mutati d'opinione; riferendo Noi ben volentieri queſto paſſo a nuovo impulſo di divozione. Siamo inoltre perſuaſi, che, volendo eſſi proſeguire alla formale Canonizazione, ella colla ſua ſolita diligenza non laſcerà di fare ſpedire la Commiſſione, che ſi dica *in ſtatu & terminis*, della quale ſi è da Noi parlato nella Noſtra Opera *de Canonizatione al lib. 2. cap. 38. num. 13.* non laſcierà di far provare il caſo eccettuato dai Decreti d'Urbano VIII., il che per altro ſi farà dai Poſtulatori con molta facilità, eſibendo in forma autentica la Noſtra conceſſione dell'Officio e della Meſſa, come pure da Noi ſteſſi è ſtato accennato nella citata Noſtra Opera *al lib. 2. cap. 21. num. 3.*, non laſcerà di eſiggere e che con nuovo Apoſtolico Proceſſo ſi provino il martirio e la cauſa del martirio del Beato Andrea: non baſtando per la formale Canonizazione quanto ſi è fatto e ſi è veduto per la conceſſione dell'Officio e della Meſſa, come da Noi ſteſſi è ſtato pienamente dimoſtrato *nel noſtro lib. 1. de Canonizatione cap. 32. dal num. 6. ſino al 17. ed al cap. 42. num. 9.* Non laſcerà di eſaminare con ſevera critica, ſe gli Storici, che raccontano il martirio, abbiano i requiſiti neceſſarj per far prova nel giudizio della formale Canonizazione, de' quali requiſiti ſi è da Noi diffuſamente trattato *nel noſtro lib. 3. de Canonizatione al cap. 8. e due ſeguenti*, procedendoſi con maggiore facilità, anche nella materia degli Storici, quando ſi tratta della pura permiſſione del culto pubblico riſtretto ad una Dioceſi particolare, di quando ſi diſcorre del culto pubblico precettato, ed eſteſo alla Chieſa univerſale, come anche da Noi fu avvertito *nel lib. 4. part. 2. cap. 10. num. 26.* Non laſcerà finalmente d'eſigere, oltre il martirio, e la cauſa del martirio, ancora l'intervento de' ſegni, e de' miracoli ſeguiti dopo la conceſſione del pubblico culto, che è lo ſteſſo che dire, dopo il noſtro Breve dell'Officio e della Meſſa. Non baſtando due ſegni, o due miracoli; ma dovendo eſſere quattro: imperoc-

Condizioni da premetterſi per la Canonizazione formale.

ſufficient duo ſigna, vel miracula, ſed quatuor afferantur neceſſe eſt; cauſa namque Beati Andreæ, quoad martyrium, & martyrii cauſam, fulciri non poteſt probationibus directis, Teſtibus nempe *de viſu*, ſed auxiliaribus veluti ac ſubſidiariis, Teſtibus nimirum *de auditu*; qua quidem in facti ſpecie, duo ſigna, vel miracula ſatis non ſunt, ſed quatuor deſiderantur, juxta Generale Decretum a Nobis editum nono Kalendas Maii 1741., impreſſumque in Noſtro Opere *de Canonizatione lib. 3. cap. 3. num.* 25., quod nunc temporis accuratiſſimam executionem in Congregatione Rituum conſequitur.

§. 8. Certum Nobis eſt, te nihil eorum, quæ hactenus recenſuimus, pro perſpecta Nobis cura, ac ſedulitate tua reliqui facturum. Quod Nos habet ſolicitos illud eſt, cauſam Beati Andreæ Pueri, ab Hebræis occiſi in odium Fidei, primam eſſe, quæ, poſt cauſas Canonizationis S. Sedi reſervatas, inſtrui velit, haud quidem ad obtinendum, vel Indultum permiſſivum publici cultus una aliqua Diœceſi circumſcripti, vel formalem, aut æquipollentem Beatificationem, ſed ad impetrandum publicum cultum, & quidem præceptum, atque in univerſam Eccleſiam per expreſſam formalem Canonizationem ampliatum. Nos hac de re diſſeruimus *in Noſtro lib.* 1. *cap.* 14. *n.* 5. *& lib.* 3. *cap.* 15. *n.* 6., monuimuſque, quoties caſus iſte obveniſſet, cauto opus eſſe; cum res nova agatur, nec unquam in praxim deducta a S. Sede, ex quo eadem ſibi Canonizationis cauſas reſervavit, quemadmodum prædiximus. Eſtque hoc plane illud, quod Nos impulit, ut haſce ad Te daremus Litteras; congruere enim Nobis viſum eſt, ut primum omnium in Rituum Congregatione diſquiratur, an promoveri debeat Beati Andreæ cauſa, quam Poſtulatores ad formalem uſque Canonizationem perducere decreverunt; namque æquum non eſt, ut cauſa inſtitui permittatur, efformari Proceſſus ſuper martyrio, & martyrii cauſa, ac ſuper ſignis atque miraculis, & fortaſſe etiam probentur hæc omnia, poſtremo autem reſpondeatur, formali Canonizationi non eſſe locum, ex quo nullum extet ſimilis Canonizationis exemplum, Canonizationis nimirum Pueri in Fidei odium enecati. Audita autem Congregationis ſententia, antequam reddamus quæſito Decretum, non ceſſabimus ſupplices Deum exorare, ut Divino Nos lumine dirigere non dedignetur.

§. 9. Interea vero, ut facilior evadat diſquiſitio, opportunum exiſtimamus hiſce Litteris ſummatim retexere, quidquid docuere Theologi de Pueris, in odium Chriſti occiſis, & ex Sacris Eccleſiæ monumentis colligere, quæ de ipſis Pueris, delatoque iiſdem cultu, memoriæ prodita adinveniuntur. Videntur enim Nobis hæc omnia plurimum poſſe conferre ad abſolutiſſimam definitionem inſtantiæ propoſitæ a Poſtulatoribus Beati Pueri Andreæ Rinnenſis, qui, ab impetrato cultu peculiaris Miſſæ & Officii, ad certum quemdam locum, ut prænotavimus, circomſcripti, id quod nihil aliud eſt quàm æquipollens Beatificatio, ulterius progredi vellent, & formalem obtinere Canonizationem.

§. 10. Hanc itaque ſectantes methodum, aſſeremus, ex quo Eccleſia tanquam Martyres colat Bethleemiticos Infantes, Theologis juſtam fuiſſe cauſam propugnandi, Martyres quoque eſſe cæteros omnes Pueros, quibus in odium Chriſtianæ Fidei vita fuit adempta. Collectæ a Nobis fuerunt auctoritates in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 3. *& ſeq.* Neque enim ulla firma ratione defendi poteſt, quod affirmant nonnulli, Martyres nimirum fuiſſe Bethleemiticos Infantes, peculiari quodam privilegio divinitus ipſis dato, quo ipſorum

chè la cauſa del Beato Andrea non può appoggiarſi, quanto al martirio, e cauſa del martirio, a prove dirette, cioè a' Teſtimonj *de viſu*, ma a prove ſuſſidiarie, cioè a' Teſtimonj *de auditu*: nel quale ſtato di coſe non baſtano due ſegni, o due miracoli; ma debbono eſſere quattro, a tenore del noſtro Decreto Generale dei 23. d'Aprile 1741. ſtampato nella noſtra Opera *de Canonizatione al lib. 3. cap. 3. num.* 25. che con ogni maggior eſattezza viene oggidì eſeguito nella Congregazione de' Riti.

Ma perchè induce tal cauſa qualche ſorta di novità.

§. 8. Siamo ſicuri, che colla ſua da Noi ben conoſciuta attenzione e diligenza nulla da lei ſi tralaſcerà di quanto poc' anzi abbiamo detto. Ciò, che a Noi reca ſollecitudine, ſi è, che la cauſa del Beato Andrea fanciullo, ucciſo dagli Ebrei per odio della Fede, è la prima, che, dopo la riſerva delle cauſe di Canonizazione alla Santa Sede, ſi pretende d'introdurre, non già per ottenere la permiſſione del pubblico Culto riſtretto ad una Dioceſi, o la Beatificazione formale, o equipollente, ma per ottenere un pubblico culto precettato, ed eſteſo alla Chieſa univerſale, mediante un' eſpreſſa formale Canonizazione. Noi di ciò abbiamo trattato *nel noſtro lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 5. e *nel lib.* 3. *cap.* 15. *num.* 6., ed abbiamo avvertito, che, ſuccedendo il caſo, era neceſſario aprire gli occhi; trattandoſi di coſa nuova, nè mai praticata dalla Santa Sede dopo la riſerva ad eſſa fatta delle cauſe di Canonizazione, come di ſopra ſi è detto. E queſto per appunto è quello, che ci ha moſſo a ſcrivere a lei la preſente Lettera; ſembrandoci conveniente, che, prima d'ogni altra coſa, ſi eſamini nella Congregazione de' Riti il punto, ſe debba darſi corſo alla cauſa del Beato Andrea, che i Poſtulatori pretendono di portare alla formale Canonizazione: non eſſendo del dovere, che ſi laſci introdurre la cauſa, ſi laſcino formare i Proceſſi ſopra il martirio, e cauſa del martirio, e ſopra i ſegni e miracoli, e forſe anche ſi approvi tutto; ed in ultimo ſi riſponda, non eſſer luogo alla formale Canonizazione, non eſſendovi eſempio di ſimile Canonizazione, cioè della Canonizazione d'un Fanciullo ucciſo per odio della Fede. Ed inteſo il parere della Congregazione, non laſceremo di raccomandarci a Dio per eſſere illuminati, prima di fare il Decreto ſopra il queſito.

Perciò ſi ordina, che in primo luogo ſi eſamini, ſe ſia bene dargli corſo.

§. 9. Ed intanto per rendere più agevole l'eſame, crediamo opportuno il riaſſumere brevemente in queſta Lettera quanto inſegnano i Teologi in ordine ai Fanciulli, a' quali in odio di Criſto è levata la vita, e raccorre dai ſacri monumenti dalla Chieſa le memorie, che riſguardano i predetti Fanciulli, ed il culto conceſſo ad eſſi; parendoci, che tutto ciò poſſa influire per un' adeguata riſoluzione ſopra l'iſtanza propoſta dai Poſtulatori del Beato Fanciullo Andrea Rinnenſe, che dal culto dell'Officio e della Meſſa, accordato, como ſi è veduto, per un luogo determinato, e che non è, che una equipollente Beatificazione, vorrebbero paſſare più avanti, ed impetrare una formale Canonizazione.

Motivi per formarne un fondato giudizio.

§. 10. Camminando con queſto metodo, diremo, che venerando la Chieſa come martiri gl' Infanti di Betlemme, ciò ha dato un giuſto fondamento ai Teologi di ſoſtenere, che Martiri ſono ancora tutti quegli altri Fanciulli, a' quali è data la morte in odio della Fede di Criſto. Da Noi ſono ſtate radunate le autorità nella noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum al lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 3. *e ſeg.*, non eſſendovi fondamento per ſoſtenere ciò, che da alcuni ſi dice, eſſere ſtati Martiri gl' Infanti di Betlemme per uno ſpeciale privilegio dato loro da Dio, che accelerò

Tutti i fanciulli, ucciſi in odio di Criſto, ſono Martirj.

Probatur ratione Theologica, & Theologorũ auctoritatibus.

ætatem rationis uſus antevertit, ut mortem perpeſſi, martyrii palmam aſſequerentur: etenim tam quoad Bethleemiricos Infanres, quam quoad ceteros omnes in odium Fidei Chriſti necaros, obtinet Theologica ratio, martyrium ſcilicet intelligi per mortem in Chriſtianæ Fidei odium perlatam, Infanteſque, qui hujuſmodi morte tolluntur, martyrii gloriam aſſequi ex Jeſu Chriſti meritis, quamvis libero arbitrii actu illud non oppetierint. Auctoritatibus autem ibi per Nos allatis ſuperaddemus ſequentes, Sylvium nempe *in 2. 2. D. Thomæ quæſt. 124. art. 1. Sunt qui dicant acceleratum fuiſſe in iſtis Innocentibus*, de Bethleemiticis loquitur, *uſum rationis: ſed hoc nulla vel Scripturæ, vel Patrum auctoritate probatur &c. Non eſt ergo mirandum, quod Beatus Thomas nolit admittere accelerationem uſus rationis in parvulis Innocentibus pro Chriſto occiſis, quos tamen recte dicit habere palmam martyrii: quia, quod in aliis propria voluntas, Dei auxilio adjuta, meretur, iſti propter Chriſtum occiſi, ſunt per Dei gratiam conſecuti &c. Si quis ergo quærat, utrum pueri non baptizati, eſſent martyres, ſi modo interficerentur propter Chriſtum, vel in odium Chriſtianæ Religionis, reſpondendum eſt affirmative.* Satis ponderis & momenti ineſt quoque verbis Suareſii *in 3. part. D. Thomæ tom. 3. diſcept. 29. ſect. 1.* ubi poſtquam evicerat, Pueros Bethleem fuiſſe vere martyres, ita ſubdit: *Ex hoc autem ſingulari facto recte colligimus, nullum infantem, ratione infantiæ, eſſe martyrii incapacem; ſed omnes eos, qui eodem modo pro Chriſto mortem ſuſtinuerint, vere eſſe martyres: nam eadem eſt ratio & cauſa in cæteris infantibus, quæ fuit in illis Innocentibus; quia vel in illo facto interceſſit ſpeciale privilegium, factum illis pueris, vel non: ſi non interceſſit; ergo non eſt, cur alii cenſeantur magis incapaces martyrii, quàm illi, cum omnes æque careant uſu rationis: ſi vero interceſſit privilegium, hoc certe non eſt factum perſonis, ſed cauſæ. Quid enim in illis Pueris cogitari poteſt pertinens ad perſonalem dignitatem, vel conditionem eorum, propter quod hujuſmodi privilegium illis conceſſum ſit? Nihil ſane. Tota ergo ratio illius privilegii fuit cauſa mortis, nimirum quod propter Chriſtum occiſi ſunt &c. Quin etiam Eccleſia eodem modo inter martyres numerat quoslibet pueros, vel infantes, qui in lege Gratiæ pro Chriſtiana Religione mortui ſunt, ut conſtat ex omnibus hiſtoriis Eccleſiaſticis, & ex modo loquendi Sanctorum &c. Neque enim gratia Chriſti minus liberaliter nunc, quàm eo tempore, communicatur, neque horum mors minus eſt propter Chriſtum, quàm illorum: immo quodammodo videtur expreſſius, ac formalius eſſe propter Chriſtum; nam, licet omnes interfecti ſint in odium Chriſti, tamen illi priores Innocentes ſolum mortui ſunt inter quærendum Chriſtum; hi vero interficiuntur propter Fidem Chriſti, & ad deſtruendam & evertendam Religionem ejus: Eſt ergo par omnium ratio,* Ejuſdemque ſententiæ ſunt quoque Eſtius *in 4. ſent. diſt. 4. §. 21. verſ. Præterea non leve*, Cardinalis Lauræa *in 3. lib. ſent. part. 2. diſput. 20. de martyrio art. 4. num. 34.* nec non bon. mem. Card. Gotti *tom. 2. in 3. part. tract. de Baptiſmo quæſt. 2. dub. 2. §. 2. & tom. 4. part. 1. de Veritate Religionis cap. 14. §. 3. num. 15.*

Inde Eccleſiaſticis monumentis: & primo, quod Puerorũ nomina ſint in Martyrologium Romanum illata.

§. 21. Proximum eſt, ut ea colligantur, quæ ſacris Eccleſiæ monumentis conſignata reperiuntur. Percurrentes Martyrologium Romanum, reperimus quinto Idus Januarii habitam mentionem, Antiochiæ Celſi cujuſdam pueri, qui una cum Marcionilla Matre, aliiſque Fratribus in odium Fidei Chriſti fuit occiſus; pridie Idus Februarii, Alexandriæ Modeſtii, & Ammonii Infantium; XVI. Kalendas Julii, Tharſi in Cilicia SS. Martyrum Julittæ matris, & Quirici filii tertium ætatis ſuæ annum agentis; Idibus Julii

Si prova con la ragione Teologica, ed autorità de' Teologi.

in eſſi l'uſo della ragione, acciò, morendo, conſeguiſſero la palma del martirio; avendo tanto negl'Infanti di Betlemme, quanto in tutti gli altri, che muojono ammazzati in odio della Fede di Criſto, luogo la ragione Theologica, che il martirio conſiſte nella morte patita per la Fede di Criſto, e che dagl'Infanti, che così muojono, ſi acquiſta la gloria del martirio pe'l merito di Gesù Criſto, ancorche con un atto libero di volontà non l'abbiano accettato. Ed alle autorità ivi da Noi allegate aggiungeremo le ſeguenti; cioè il Silvio *in 2. 2. Divi Thomæ quæſt. 124. art. 1. Sunt qui dicant, acceleratum fuiſſe in iſtis Innocentibus*, parla di quei di Betlemme, *uſum rationis: ſed hoc nulla vel Scriptura, vel Patrum auctoritate probatur &c. Non eſt ergo mirandum, quod Beatus Thomas nolit admittere accelerationem uſus rationis in parvulis Innocentibus pro Chriſto occiſis, quos tamen recte dicit habere palmam Martyrii: quia, quod in aliis propria voluntas, Dei auxilio adjuta, meretur, iſti propter Chriſtum occiſi, ſunt per Dei gratiam conſecuti &c. Si quis ergo quærat, utrum pueri non baptizati, eſſent Martyres, ſi modo interficerentur propter Chriſtum, vel in odium Chriſtianæ Religionis, reſpondendum eſt affirmative.* Peſanti e gravi ſono pure le parole del Suarez *in 3. part. D. Thomæ tom. 3. diſput. 29. ſect. 1.* ove, dopo aver provato, che gl'Infanti di Betlemme furono veri Martiri, così ſoggiugne: *Ex hoc autem ſingulari facto recte colligimus, nullum infantem, ratione infantiæ, eſſe martyrii incapacem; ſed omnes omnes, qui eodem modo pro Chriſto mortem ſuſtinuerint, vere eſſe Martyres; nam eadem eſt ratio & cauſa in cæteris infantibus, quæ fuit in illis Innocentibus; quia vel in illo facto interceſſit ſpeciale privilegium, factum illis pueris, vel non: ſi non interceſſit; ergo non eſt, cur alii cenſeantur magis incapaces martyrii, quàm illi, cum omnes æque careant uſu rationis; ſi vero interceſſit privilegium, hoc certe non eſt factum perſonis, ſed cauſæ. Quid enim in illis Pueris cogitari poteſt pertinens ad perſonalem dignitatem, vel conditionem eorum, propter quod hujuſmodi privilegium illis conceſſum ſit? Nihil ſane. Tota ergo ratio illius privilegii fuit cauſa mortis, nimirum quod propter Chriſtum occiſi ſunt &c. Quin etiam Eccleſia eodem modo inter Martyres numerat quoslibet pueros, vel infantes, qui in lege Gratiæ pro Chriſtiana Religione mortui ſunt, ut conſtat ex omnibus hiſtoriis Eccleſiaſticis, & ex modo loquendi Sanctorum &c. Neque enim gratia Chriſti minus liberaliter nunc, quàm eo tempore, communicatur, neque horum mors minus eſt propter Chriſtum, quàm illorum; immo quodammodo videtur expreſſius ac formalius eſſe propter Chriſtum: nam, licet omnes interfecti ſint in odium Chriſti, tamen illi priores Innocentes, ſolum mortui ſunt inter quærendum Chriſtum; hi vero interficiuntur propter Fidem Chriſti, & ad deſtruendam & evertendam Religionem ejus. Eſt ergo par omnium ratio.* E dello ſteſſo ſentimento ſono pure l'Eſtio *in 4. ſent. diſt. 4. §. 21. verſ. Præterea non leve*, il Cardinale di Lauria *in 3. lib. ſent. part. 2. diſput. 20. de Martyrio art. 4. num. 34.* ed anche la buona memoria del Cardinale Gotti *tom. 2. in 3. part. tract. de Baptiſmo quæſt. 2. dub. 2. §. 2. e nel tom. 4. part. 1. de Veritate Religionis al cap. 14. §. 3. num. 15.*

Indi dai monumenti della Chieſe; e in primo luogo dall'inſerzione de' loro nomi nel Martirologio Romano.

§. 21. Subentra l'adunanza de' monumenti della Chieſa. Scorrendo il Martirologio Romano, ritroviamo *ai 9. di Gennajo* fatta menzione, in Antiochia d'un certo Celſo fanciullo, che colla madre Marcionilla, ed altri Fratelli, fu ucciſo in odio della Fede di Criſto; *ai 12. di Febrajo* in Aleſſandria di Modeſtio, ed Ammonio infanti; *ai 16. di Giugno*, in Tarſo nella Cilicia de' SS. Martiri Quirico, e Giulitta madre, eſſendo il figlio nell'età d'anni tre; *ai 15. di Luglio*, in Aleſſandria di dieci Infanti; *ai 28. dello ſteſſo meſe*, in

ulii Alexandriæ decem Infantium; quinto Kalenas eodem menſe, Mediolani SS. Nazarii, & Celſi pueruli; decimo ſexto Kalendas Septembris, Cartagine in Africa Maximi pueri; duodecimo Kalendas Septembr., in Sardinia Ciſellii, & Camerini puerorum; decimo nono Kaleodas Octoris, Romæ Creſcentii pueri; decimo quinto Kalendas ejuſdem menſis Auguſtoduni S. Flocelli iofantis; Idibus Novembris Paulilli pueri, qui, in Vandalica Genſerici perſecutione per Africam, martyrium pertulit; decimo quinto Kalendas eodem menſe, Antiochiæ Barulæ infantis; octavo Idus Decembris in Africa Sancti Majorici adoleſcentuli. De hoc Majorico loquitur quoque Victor Vitenſis *lib.* 5. *de Perſecutione Vandalica*, *tom.* 8. *Bibliothecæ Patrum*, ubi etiam pag. 681. meminit de aliis pueris, qui in prædicta Vandalica perſecutione forti animo martyrium ſubierunt. *Ibi & Infantuli fuere quamplurimi, quos genitrices materno ſequebantur affectu, aliæ gaudentes, aliæ triſtes, aliæ retrahentes: aliæ gaudebant, ſe Martyres peperiſſe; aliæ moliendo, diluvio rebaptizationis nitebantur a confeſſione Fidei revocare. Nullum tamen tunc nec blandimenta vicerunt, nec carnalis pietas aliquem inclinavit ad terram.*

Milano de' SS. Nazario, e Celſo fanciullo; *ai* 17. *di Agoſto*, io Cartagine nell'Africa di Maſſimo fanciullo; *ai* 21. *di Agoſto* nella Sardegna di Ciſello e Camerino fanciulli; *ai* 14. *di Settembre*, in Roma di Creſcenzio fanciullo; *ai* 17. *dello ſteſſo meſe*, in Autun di S. Flocello fanciullo; *ai* 13. *di Novembre*, di Paolillo fanciullo, che ſopportò il martirio nella perſecuzione Vandalica di Genſerico nell'Africa; *ai* 18. *dello ſteſſo meſe*, in Antiochia del fanciullo Barula; *ai* 6. *di Dicembre*, nell'Africa di S. Majorico giovanetto. Di queſto Majorico parla pure Vittore Vitenſe *nel lib.* 5. *della Perſecuzione Vandalica*, *nel tom.* 8. *della Biblioteca de' Padri*, ove ancora *alla pag.* 681. fa menzione d'altri fanciulli, che nella detta perſecuzione Vandalica ſopportarono coraggioſamente il martirio: *Ibi & Infantuli fuere quamplurimi, quos genitrices materno ſequebantur affectu, aliæ gaudentes, aliæ triſtes, aliæ retrahentes: aliæ gaudebant, ſe Martyres peperiſſe; aliæ moliendo, diluvio rebaptizationis nitebantur a confeſſione Fidei revocare. Nullum tamen tunc nec blandimenta vicerunt, nec carnalis pietas aliquem inclinavit ad terram.*

§. 12. Pueros, quorum nomina, uti prænotavimus, in Martyrologium Romanum ſunt relati, quique inter Martyres recenſentur, ſequuntur cæteri, quorum Reliquiæ martyrii nota ſignatæ, ſeu, quod perindè eſt, cum ampulla ſanguinis, in veteribus Chriſtianorum Cœmeteriis fuerunt repertæ, una cum proprio cujuſque nomine, ac indicatione annorum, quibus Sancti illi Pueruli pro Chriſto occiſi ſunt. Ad id ipſum evincendum, ſatis eſt, ut præ manibus habeatur opus accuratiſſimum bonæ memoriæ Canonici Marci Antonii Boldetti *de Cœmeteriis Sanctorum Martyrum, & veterum Chriſtianorum*, *ubi pag.* 344. affertur inſcriptio ſepulcralis lapidis S. Dorotei martyris ſexto infantiæ menſe ſublati; *pag.* 363. ſimilis inſcriptio S. Anaſtaſii, *pag.* 365. alia S. Serenillæ, quorum uterque fuit primo ineuntis ætatis anno interfectus; eadem itidem *pag.* 365. epitaphium exſcribitur S. Bonifaciæ trimæ; *pag.* 432. alterum S. Aurelii quadrimi; nec non alia tria de tribus Infantibus quinquennibus, Decentio nimirum *pag.* 345. Tiberia *pag.* 363. Candida *pag.* 366. Demum ſimilia monumenta profert de duobus, qui ſextum non exceſſerant ætatis annum, alterum nimirum de S. Doroteo *pag.* 372., alterum de S. Diogenia *pag.* 381. Idemque Canonicus Boldetti *lib.* 1. *cap.* 48. 261. poſtquam ſcite prænotaverat, non ſolum Bethleemiticos Innocentes, ſed & cæteros quoque, qui ſucceſſivo tempore pro Chriſti Fide mortem perpeſſi ſunt, ut ut Infantes, dignos eſſe, quibus Martyrum cultus exhibeatur, ſubdit, ſævientibus perſecutionibus, ubique terrarum, præſertim vero Romæ, Idolorum Cultores, ipſos quoque pueros in odium Fidei Chriſti, interemiſſe: *In pueris quoque virtus major ætate annos ſuos confeſſionis laude tranſcendit, ut Martyrii veſtri beatum Gregem, & ſexus, & ætas omnis ornaret*: ſunt S. Cypriani verba in *Epiſtola* 77. *ad Nemeſianum* Baluzianæ editionis. Loquens autem de Chriſtifidelibus Romæ degentibus, inquit Minutius Felix in *Octavio*, *tom.* 3. *Bibliothecæ Patrum*: *Pueri, & Mulierculæ noſtræ cruces, tormenta, feras, & omnes ſuppliciorum terriculas, inſpirata patientia doloris illudunt.*

§. 12. Ai Fanciulli, i nomi de' quali ſono deſcritti, come abbiamo veduto, nel Martirologio Romano, e che ſono poſti nel numero de' Martiri, ſuccedono gli altri, le Reliquie de' quali, colle diviſe del Martirio, che è lo ſteſſo che dire, col vaſo di ſangue, ſi ſono ritrovate ne' Cimiterj de' noſtri antichi Chriſtiani, col nome proprio, e colla notizia degli anni, ne' quali i Santi Fanciulli furono occiſi per Criſto. Per verificare queſt'aſſunto, baſta dar mano all'Opera diligentiſſima della buona memoria del Canonico Marcantonio Boldetti *ſopra i Cimiterj de' SS. Martiri, ed antichi Criſtiani*, ove *alla pag.* 344. ſi riferiſce la lapida di S. Doroteo Martire, morto nell'età di meſi ſei; *alla pag.* 363. quella di S. Anaſtaſio, *alla pag.* 365. quella di S. Serenilla, ambidue morti nel primo anno della loro vita; *alla pag.* pure 365. quella di S. Bonifazia morta d'anni tre; alla *pag.* 432. quella di S. Aurelio d'anni quattro; tre che appartengono a tre Infanti d'anni cinque, cioè di Decenzio *alla pag.* 345. di Tiberia *alla pag.* 363. di Candida *alla pag.* 366., e finalmente di due, che non avevano paſſato l'anno ſeſto, cioè quella di S. Doroteo *pag.* 372. e quella di S. Diogenia *pag.* 381. E lo ſteſſo Canonico Boldetti *al lib.* 1. *cap.* 48. *pag.* 261. dopo aver ſaviamente conſiderato, che non i ſoli Innocenti di Betlemme, ma che gli altri ancora, che dipoi ſono morti per la Fede di Criſto, benchè fanciulli, ſono degni del culto dovuto ai Martiri, ſoggiugne, che nelle Perſecuzioni, per tutto il mondo, e ſpecialmente in Roma, fu data dagl'idolatri la morte anche ai Fanciulli in odio della Fede di Criſto: *In Pueris quoque, virtus major ætate, annos ſuos confeſſionis laude tranſcendit, ut martyrii veſtri beatum gregem & ſexus & ætas omnis ornaret*: ſono parole di S. Cipriano *nell' Epiſtola* 77. *ad Nemeſianum* dell'edizione del Baluzio. E parlando de' Criſtiani di Roma, dice Minuzio Felice *in Octavio*, *nel tom.* 3. *della Biblioteca de' Padri*: *Pueri & mulierculæ noſtræ, cruces, tormenta, feras, & omnes ſuppliciorum terriculas, inſpirata patientia doloris illudunt.*

Secondo dal trovarſi le loro Reliquie colle inſegne del martirio.

§. 13. His conſoni ſunt Eccleſiæ Annales, aliaque Eccleſiaſtica monumenta: Sub Decio, aut Valeriano, celebre fuit martyrium S. Cyrilli primoris ætatis, *Pueri*, cujus acta referuntur a Bollandiſtis *tom.* 7. *Maji ad diem vigeſimam nonam*, & a Ruinart. *in Actis Martyrum editionis* Amſtelo-

§. 13. Concordano gli Annali della Chieſa, ed altri monumenti Eccleſiaſtici. Ne' tempi di Decio, o di Valeriano, celebre fu il martirio di S. Cirillo fanciullo, *Pueri*, gli Atti del quale ſono riferiti dai Bollandiſti *nel tom.* 7. *di Maggio al giorno* 29. e dal Ruinart *in Actis Martyrum dell'* edizione

Terzo, dagli Annali, ed altri Eccleſiaſtici monumenti.

Amſtelodami pag. 246. In Annalibus Cardinalis Baronii *ad annum Chriſti* 311. *num.* 16. fit mentio de duobus fratribus Puerulis, quorum corpora condita fuere ad Nicomediam in Eccleſia, quæ ſubinde dicta fuit *Martyrium Infantium*; *& ad annum Chriſti* 522. *pag.* 57. *& ſeq.* exſcripta ſunt acta Martyrii cujuſdam Mulieris, ejuſque Filii quintum ætatis annum non prætergreſſi. Apud Bollandiſtas ad *diem* 24. *Martii*, præter ea, quæ de Beato Simone puero Tridentino ſuperius commemoravimus, narratur, in Diœceſi Colonienſi coli Joannettum quemdam Puerum, in odium Fidei ab Hebræis occiſum: Baillet. ad *eandem diem* 24. *Martii* inquit, Pariſiis coli tanquam Martyrem Riccardum quemdam Puerum; alterumque itidem puerum Villelmum nomine, in odium Fidei ab Hebræis interemptum in Anglia fuiſſe cultum. Tomo autem 18. Operum Patris Theophili Raynaudi, & nominatim in eo Opere, quod inſcriptum eſt *de Martyrio per peſtem, part.* 2. *cap.* 2. *num.* 7. legitur, Ferdinandi Hiſpaniarum Regis ætate, in odium Chriſti, fuiſſe a Judæis interfectum in oppido prope Toletum, *Guardia* dicto, puerum quemdam trimum, eidemque cultum exhiberi, atque dici antonomaſtice, *Innocentem a Guardia*: idque ipſum teſtatur de geminis aliis pueris bimis, in Sardinia, Ceſſelio, & Camerino nuncupatis. Inſuper in præcitata diſceptatione Apologetica de martyrio S. Simonis Tridentini *p.* 242. Infantula quædam commemoratur, nomine Urſula, annorum trium, quæ ad annum circiter 1442. Loncii, parva quidem, ſed vetuſta Civitate in finibus Comitatus Tirolenſis ad Carinthiam poſitæ in Valle Puſteria, truculentiſſime fuit in Chriſti odium ab Hebræis interempta; vetuſtiorique lapidi in ſacrario loci appoſito ſubrogatus ſubinde fuit recentior an. 1609. ex vetuſtiori illo exſculptus, in quo deſcripta legitur horrendi ſceleris hiſtoria: *& pag.* 246. *& ſeq.* mentio habetur de Laurentino puero, quem Hebræi quinquennem in odium itidem Fidei Chriſti anno 1485. interfecerunt, quique ab ipſo martyrio in hæc uſque tempora, Maroſticæ, in agro Vicentino, proximiſque pagis, martyr habetur ac colitur.

Non omnes, qui ſupra commemorati ſunt pueri vel infantes, rationis expertes fuerunt.

§. 14. Non id Nobis ſumimus, ut propugnemus, omnes, quorum nomina huc uſque innuimus, ea reipſa fuiſſe ætate, qua rectum a pravo, cum occiſi fuerunt, non ſecernerent, quamvis ex ipſis nonnulli *Pueri*, reliqui *Infantes* dicantur. Fatemur ingenue, ut ut aliqui nuncupentur Pueri, ex his tamen ipſis nonnullos duodecimum, alios nonum, & alios itidem ſeptimum ætatis annum impleviſſe; quemadmodum ipſi adnotavimus ad martyrium S. Babilæ, & Sociorum, in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 5. & uti etiam monetur ab emeritis viris, & in latina lingua apprime verſatis, quorum aliqui pueritiam a tertio quartove ætatis anno ad decimum uſque, alii a ſeptimo ad decimum quartum producunt; uti videre eſt apud Martinium *Verb. Puer.* Alii pueritiam decimo, vel etiam decimo quinto ætatis anno concludunt, quemadmodum legi poteſt penes celebrem Facciolatum *Verb. Puer*, & inter juriſperitos apud Gonzalez, *in cap. Referente num.* 7. *& ſeq. de delictis puerorum*: qua nimirum ætate oportet fuiſſe ſanctum illum Cyrillum *Puerum*, quem ſupra commemoravimus, ſi ejus agendi ratio, reſponſiones ad Tyrannum, adhibitaque ab ipſo Tyranno verba expendantur. *Vidiſti, o puer* (*inquit*) *ignem; vidiſti, o juvenis, gladium?* quæ in ejuſdem Actibus ſuperius indicatis leguntur. Animadvertimus, plures dici infantes, eum autem eſſe infantem, qui adhuc concepta verba proferre neſcit, id eſt non valet. *Infans ab infando dictus eſt:* inquit Nonius. Et S. Iſido-

Verba *Puer*, *Infans* non ſemper ætatem indigitant judicio expertem.

edizione di Amſterdam pag. 246. Negli Annali del Cardinal Baronio *all'anno di Criſto* 311. *num.* 16. ſi fa menzione del martirio di due Ragazzi fratelli, i Corpi de' quali furono ſepolti in una Chieſa vicino a Nicomedia, che dipoi chiamoſſi *Martyrium Infantium*: *e* ed *all'anno di Criſto* 522. *num.* 57. *e ſeg.* ſono regiſtrati gli Atti del martirio di una Donna, e d'un di lei Figlio, che non aveva più d'anni cinque. Ne' Bollandiſti *al giorno* 24. *di Marzo*, oltre il Beato Simone fanciullo di Trento, di cui di ſopra ſi è parlato, ſi racconta, che nella Dioceſi di Colonia ſi preſta culto ad un certo Joannetto fanciullo, ucciſo dagli Ebrei in odio della Fede. Il Baillet *allo ſteſſo giorno* 24. *di Marzo*, dice, che in Parigi un certo Riccardo fanciullo è venerato per Martire, e che un certo Guglielmo parimente fanciullo, che fu ucciſo dagli Ebrei in odio della Fede, ha avuto culto nell'Inghilterra. *E nel tom.* 18. *delle Opere* del Padre Teofilo Raynaudo, ed individualmente in quella intitolata *de Martirio per peſtem, part.* 2. *cap.* 2. *num.* 7. ſi legge, che nel tempo del Re Ferdinando fu ucciſo dagli Ebrei in odio di Criſto un certo Fanciullo di tre anni in un Caſtello vicino a Toledo, chiamato *Guardia*, che eſſo ha culto, e che chiamaſi per antonomaſia *Innocens a Guardia*: ed atteſta lo ſteſſo di due altri Fanciulli di due anni nella Sardegna, chiamati Ceſelio, e Camerino. E nella citata Diſſertazione Apologetica ſopra il martirio del Beato Simone da Trento *alla pag.* 242. ſi fa menzione d'una certa Bambina, chiamata Orſola, d'anni tre, che circa l'anno 1442. in Lienz, piccola, ma antica Città, poſta ſu i confini del Tirolo verſo la Carintia, nella valle di Puſteria, fu barbaramente ucciſa dagli Ebrei in odio di Criſto, eſſendo ſtata poſta nella Sagreſtia della Chieſa del Luogo, in vece d'un' antica lapide, una più recente del 1609. eſtratta dall'antica, in cui l'orrido infanticidio viene deſcritto: ed *alla pag.* 246. *e ſeg.* ſi fa menzione del fanciullo Lorenzino, che in età d'anni cinque l'anno 1485. fu ſvenato dagli Ebrei in odio pure della Fede di Criſto, e che dal giorno del ſuo martirio ſino al preſente, in Maroſtica nel territorio Vicentino, e ne' luoghi vicini, è riconoſciuto e venerato come Martire.

Non tutti i ſopranominati fanciulli, o infanti, erano privi d'uſo di ragione.

§. 14. Noi non c'impegniamo a ſoſtenere, che tutti quelli, i nomi de' quali abbiamo poc'anzi additati, foſſero veramente in quell'età, in cui non diſtinguevano il bene dal male, quando furono ucciſi, ancorchè alcuni d'eſſi ſiano chiamati *Puer*, ed altri *Infans*. Con ogni ingenuità riconoſciamo, che, benchè alcuni ſiano chiamati Fanciulli, alcuni però d'eſſi erano, chi in età di dodici anni, chi di nove, e chi di ſette; come Noi ſteſſi abbiamo oſſervato nel Martirio di S. Babila, e de' Compagni, nella noſtra Opera *de Canonizat. Sanctorum al lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 5., e come ancora vien avvertito degli uomini di gran merito, e profondi nella lingua Latina, alcuni de' quali miſurano la puerizia dal terzo, o quarto anno, fino al decimo; altri dal ſettimo fino al decimo quarto, come può vederſi nel Martinio *alla parola Puer*; altri mettono il fine della puerizia nell' anno decimo, ed anche nel decimo quinto, come può vederſi nell' inſigne Facciolati *alla parola Puer*, e fra i Giuriſti nel Gonzalez *ſopra il Cap. Referente*, *num.* 7. *& ſeq. de delictis puerorum*, e come finalmente è d'uopo, che foſſe quel S. Cirillo fanciullo, *Puer*, di ſopra memorato, ſe ſi conſidera la di lui condotta, le riſpoſte da eſſo date al Tiranno, ed il linguaggio uſato dal tiranno; *Vidiſti, o puer* (*inquit*) *ignem; vidiſti, o juvenis, gladium*: come ſi legge ne' di lui Atti di ſopra indicati. Riflettiamo, che molti ſono chiamati infanti, e che infante è quello, che per anche non ſa, cioè non può parlare. *Infans ab infando dictus eſt:* dice

Le parole *Fanciullo*, *Infante* non ſempre indicano età incapace di ragione.

1s *de originib.* ſubdit : *Infans dicitur homo pri-
1æ ætatis : dictus autem infans, quia adhuc ſa-
i neſcit, id eſt loqui non poteſt.* Qua in re con-
entiunt viri latinæ linguæ peritia inſigniores,
Hofmannus nempe, & præmemoratus Faeciolati.
Verum non ignoramus infantis nomine ab Eccle-
iaſticis Scriptoribus eos etiam fuiſſe deſignatos,
qui eam agebant ætatem, qua eloqui poterant,
ic noverant. In Actis Proconſularibus S. Satur-
nini & Sociorum martyrum a Surio editis, rela-
iſque a Cardinali Baronio ad annum Chriſti 303.,
habetur, a Coloniæ magiſtratu captum Saturni-
num Presbyterum, una cum quatuor filiis, quos
nter aderat Hilarianus infans, omneſque marty-
ium conſecutos : ad verbum autem *Infans* hæc
expendit prædictus Cardinalis *num.* 36. *Cum hic
udis infantem, ne exiſtimes, puerum hunc eſſe
iuper natum, qui fari neſciat; nam loquendi uſus
rat apud Afros, ut quoſque pueros infantes dice-
ent, ut ex Victore Uticenſi alibi diximus, qui
ueros Eccleſiæ cantores, infantulos nominat &c.*
Poſt hæc idem Cardinalis quæſtionem exhibet de
etate, quam ageret Hilarianus infans, cum mar-
yrium paſſus eſt. *Porro quotennis eſſet puer hic,
uem Auctor vocat infantem, ſua ipſius confeſſio,
oram Proconſule facta, inferius declarabit :* Et
num. 57. verba exſcribens ab infante coram Pro-
conſule dicta, ſatis indicat, infantem & fari ſci-
iſſe, & potuiſſe, eaque fuiſſe ætate, in qua
robe animo menteque aſſequebatur, ſibi mortem
n odium Fidei Chriſti inferri; *Hilarianus adhuc
upererat*, ſunt ipſa Actorum verba, *unus de na-
is Presbyteri Martyris Saturnini, qui ætatem
uam parvulam ingenti devotione vincebat &c.
Subito brevi de corpore vox juvenilis auditur, &
anguſtum pueri pectus ad confeſſionem Domini to-
um aperitur in voce reſpondentis : Chriſtianus ſum,
& mea ſponte atque voluntate cum patre meo, &
um fratribus feci Collectam.*

§. 15. S. Bernardus in Sermone de Innocen-
ibus *tom.* 1. *pag.* 787. ait nonnullos Martyres
ſſe *voluntate & opere*, veluti Sanctus Stepha-
nus : *Habemus in Beato Stephano martyrii ſimul
& opus, & voluntatem*; alios eſſe Martyres ſo-
a voluntate, cujuſmodi fuit S. Joannes Evan-
geliſta, qui poſt martyrium ebullientis olei ſu-
perſtes, in pace quievit, *habemus ſolam volun-
tatem in Beato Joanne :* & quoſdam Martyres
haberi ſolo opere, ex eo nimirum, quod pro
Chriſti Fide mortem obierint : *ſolum in Beatis
nnocentibus opus.* In Claſſe Martyrum *operis
& voluntatis* redigendi ſunt quotquot puerilem
icet ætatem agentes, noverunt tamen ſibi pro
Chriſti Fide moriendum, volueruntque pro ea
occumbere, Deo Optimo efficacibus gratiæ ſuæ
auxiliis ætatem antevertente. Hunc gratiæ trium-
phum innuit S. Ambroſius, cum *in ſuo lib.* 1.
de Virginibus cap. 2. loquitur de martyrio S.
Agnetis : *Hæc duodecim annorum martyrium fe-
ciſſe traditur. Quo deteſtabilior crudelitas, quæ
nec minuſculæ pepercit ætati : immo magna vis
Fidei, quæ etiam ab illa teſtimonium invenit æta-
te :* & paulo infra : *Magiſterium virtutis imple-
vit, quæ præjudicium vehebat ætatis.* Paulò ſu-
pra martyrium commemoravimus matris, ejuſ-
que filii, a Cardinale Baronio relatum *ad an-
num Chriſti* 522. *num.* 57. *& ſeq.* nunc autem
opportune ſubditur, valuiſſe puerum, etſi haud
quinquennio majorem, blandimentis Tyranni ob-
ſiſtere, qui poſtquam matrem comburi juſſerat,
filium cupiebat pœna eximere, modo a Chriſti
Fide defeciſſet; verum cum effervescente con-
certatione, a ſuo ſe cuſtode abripuiſſet puer,
ex ſuperno peculiari impulſu proſiliit in flam-
mas, inter quas perierat mater, quemadmo-
dum noſſe licet ex univerſa facti ſerie deſcrip-
ta in Actis a Cardinali Baronio relatis, in qui-
bus dum pueri deſcribitur indoles, instructus

Nonio. E S. Iſidoro *de originib.* ſoggiugne : *In-
fans dicitur homo primæ ætatis : dictus autem in-
fans, quia adhuc fari neſcit, id eſt loqui non po-
teſt.* Nel che concordano gli uomini più inſigni
nella lingua Latina, cioè l'Hofmanno, ed il ſo-
pradetto Facciolati. Ma ſappiamo, che il nome
d'infante appreſſo gli Scrittori Eccleſiaſtici è ſta-
to dato anche a quelli, che erano in una età,
in cui potevano e ſapevano parlare. Negli Atti
Proconſolari di S. Saturnino, e Compagni Mar-
tiri, ſtampati dal Surio, e riportati dal Cardina-
le Baronio *all' anno di Criſto* 303. vien riferito,
che dal Magiſtrato della Colonia fu preſo Satur-
nino Prete coi quattro ſuoi Figliuoli, fra' quali vi
era Hilariano infante, e che tutti furono marti-
rizzati, a ſopra la parola Infante così riflette il
detto Cardinale *al num.* 36. *Cum hic audis in-
fantem, ne exiſtimes, puerum hunc eſſe nuper na-
tum, qui fari neſciat; nam loquendi uſus erat apud
Afros, ut quoſque pueros infantes dicerent, ut ex
Victore Uticenſi alibi diximus, qui pueros Eccle-
ſiæ cantores infantulos nominat &c.* Dopo ciò,
lo ſteſſo Cardinale forma il queſito circa l'età,
in cui era Hilariano infante, quando ſopportò il
martirio : *Porro quotennis eſſet puer hic, quem
Auctor vocat infantem, ſua ipſius confeſſio, coram
Proconſule facta, inferius declarabit.:* Ed *al num.*
57. riferendo le parole dell'infante dette avanti
il Proconſole, dà a conoſcere, che l'infante po-
teva e ſapeva parlare, e ch'era in una età, in
cui ben conoſceva, che riceveva la morte per la
Fede di Criſto : *Hilarianus adhuc ſupererat*, ſo-
no parole degli Atti, *unus de natis Presbyteri
Martyris Saturnini, qui ætatem ſuam parvulam
ingenti devotione vincebat &c. Subito brevi de cor-
pore vox juvenilis auditur, & anguſtum pueri pe-
ctus ad confeſſionem Domini totum aperitur in voce
reſpondentis : Chriſtianus ſum, & mea ſponte at-
que voluntate, cum patre meo, & cum fratribus
feci Collectam.*

§. 15. S. Bernardo nel Sermone degl'Inno-
centi *al tom.* 1. *pag.* 787. dice, che alcuni ſono
Martiri *voluntate & opere*, come fu Santo Ste-
fano : *Habeamus in Beato Stephano martyrii ſimul
& opus & voluntatem :* altri ſono Martiri di ſola
volontà, come fu S. Giovanni Evangeliſta, che
morì in pace, eſſendo ſopravviſſuto al martirio
dell'olio bollente, che ſofferſe : *Habemus ſo-
lam voluntatem in Beato Joanne :* e che altri ſono
Martiri per l'opera ſola, cioè per aver perduta
la vita per la Fede di Criſto : *Solum in beatis In-
nocentibus opus.* Alla claſſe de' Martiri *operis &
voluntatis* debbono riferirſi tutti quelli, che, quan-
tunque in età puerile, conobbero, che doveva-
no morire per la Fede di Criſto, e vollero mo-
rire per eſſa, avendo il Grande Iddio cogli aju-
ti efficaci della ſua grazia prevenuto l'età. Allu-
de S. Ambrogio a queſto trionfo della grazia,
quando *nel ſuo lib.* 1. *de Virginibus al cap.* 2. par-
la del martirio di S. Agneſe : *Hæc duodecim anno-
rum martyrium feciſſe traditur. Quo deteſtabilior
crudelitas, quæ nec minuſculæ pepercit ætati : im-
mo magna vis Fidei, quæ etiam ab illa teſtimonium
invenit ætate :* e poco dopo : *Magiſterium vir-
tutis implevit, quæ præjudicium vehebat ætatis.* Po-
c'anzi ſi è parlato del martirio di una Madre, e
d'un Figlio, riferito dal Cardinale Baronio *all'
anno di Criſto* 522. *num.* 57. *e ſeg.*, ed ora cade
in acconcio l'aggiugnere, che, benchè in Fan-
ciullo non aveſſe più di cinque anni, ſeppe re-
ſiſtere alle luſinghe del Tiranno, che, dopo aver
condannata la Madre alle fiamme, era portato a
ſalvare il Figlio, purchè aveſſe abbandonata la
Fede di Criſto; ma, eſſendoſi eſſo, nel mezzo
del contraſto, ſottratto dal ſuo cuſtode, per iſtin-
to particolare celeſte gettoſſi nelle fiamme, nel
mezzo delle quali era morta la Madre; come
il tutto può vederſi negli Atti portati dal Car-
dinale Baronio, ne' quali, deſcrivendoſi le qualità

Diſtinzione de' Martiri in tre Claſſi. Di fatto cioè, e per elezione.

Di ſolo deſiderio.

Di ſolo fatto.

dicitur prudentia, quæ ætatem longe præſtaret. De his Martyribus non eſt Nobis ſermo; de tertia loquimur claſſe Martyrum, qui *ſolo opere Martyres ſunt*, ut verbis utamur S. Bernardi, damuſque libenter, ex iis multos reperiri inter eos, quos ſupra commemoravimus; occurrunt quippe nonnulli, de quibus, vel adnotatus annorum numerus, quo martyrium ſubierunt, vel integer hiſtoriæ complexus omnem adimunt occaſionem diſceptandi, quonam ſenſu verbum *Puer*, alterumque *Infans*, ſint accipienda. Cum in Sacro Textu apud Matthæum *cap. 2.* ætas puerorum, quos Herodes in Bethleem ejuſque finibus juſſit occidi, adnotetur -- *a bimatu, & infra* -- inde demonſtratur perſpicue, interfectos pueros Martyres fuiſſe *ſolo opere;* pugnat quippe cum veriſimilitudine, & cum ipſa littera textus, ſententia, quam Janſenius quoque *in Evangelia cap. 11.* improbavit, aſſerentium, verba illa -- *a bimatu & infra* -- haud ita accipi oportere, quaſi adhibita ad circumſcribendam ætatem infantium interfectorum, ſed ad innuendum, primum quidem occiſos fuiſſe infantes biennes, vel biennio minores, quamvis ſubinde necati fuerint & illi, qui erant grandiores.

Poſtremæ Claſſi accenſendi Bethleemitici infantes.

del Fanciullo, ſi dice, ch'era dotato d'una prudenza ſuperiore all'età. Noi non parliamo di queſti Martiri: parliamo della terza claſſe de' Martiri, che *ſolo opere Martyres ſunt*, per ſervirci delle parole di S. Bernardo; e ben volentieri ammettiamo, che molti d'eſſi ſi ritrovino fra quelli di ſopra indicati, ritrovandoſene alcuni, ne' quali o il numero eſpreſſo degli anni, in cui furono martirizzati, o tutto il conteſto della ſtoria, levano di mezzo qualunque controverſia, che poteſſe eccitarſi ſopra l'intelligenza della parola *Puer*, e dell'altra *Infans*. Il ſacro teſto in S. Matteo *al cap. 2.* eſprimendo l'età, in cui erano quegl'Infanti, che per ordine d'Erode furono trucidati in Betlemme, e ne' confini, -- *a bimatu, & infra* --, dà pienamente a divedere, che gli uccisi furono Martiri *ſolo opere:* eſſendo improbabile, e contraria alla lettera del teſto l'opinione, confutata anche da Gianſenio *ſopra gli Evangelj al cap. 11.*, di quelli, che hanno detto, che le parole -- *a bimatu, & infra* -- non debbono prenderſi come riſtrette all'età degli uccisi, ma come indicanti, che prima furono occiſi quegl'Infanti, che erano d'anni due, o ſotto gli anni due, ancorchè dipoi foſſero trucidati ancor quelli, che erano in età ſuperiore.

Dell'ultima Claſſe ſono gl'innocenti di Betlemme.

Quinam cultus infantibus in odium Chriſti ſublatis, fuerit in Eccleſia præſtitus.

§. 16. Nihil deflectentes a ſtatuta methodo, proximum eſt, ut de Cultu differamus, qui juxta Eccleſiæ diſciplinam exhibitus fuit, nuncque exhibetur Infantibus, quibus in odium Chriſti mors fuit illata, quique Martyres ſunt *ſolo opere;* propterea quod mortem ipſam ea ætate ſint perpeſſi, qua potis non erant, bonum a malo ſecernere, nec adhuc advenerat *tempus intelligentiæ, quo Dei mandata cognoſcimus, ut perveniamus ad vitam*, uti loquitur S. Hieronymus *in epiſt. 121. ad Algaſiam quæſt. 8.*, victoriamque obtinuerint vel ante quam, quid viciſſe ſit, noſſe potuerint; juxta phraſim, qua utitur S. Ambroſius differens de Infantibus Bethleemiticis *lib. 1. de officiis Miniſtrorum cap. 41. num 213. Quid de bimulis loquar, qui ante palmam victoriæ acceperunt, quam ſenſum naturæ?* Utque res clarior evadat, in nonnullas claſſes eoſdem diſtribuemus.

Qual culto ſiaſi nella Chieſa preſtato ai fanciulli uccisi in odio di Gesù Criſto.

§. 16. Senz'abbandonare l'ordine prefiſſo, ſubentra ora il diſcorſo del culto, che, ſecondo la diſciplina della Chieſa, ſi è preſtato, e ſi preſta agl'Infanti, a' quali in odio di Criſto è ſtata data la morte, e che *ſolo opere* ſono Martiri, avendola ſopportata in una età, in cui non avevano il diſcernimento del bene dal male, nè era anche venuto *tempus intelligentiæ, quo Dei mandata cognoſcimus, ut perveniamus ad vitam*, come parla S. Girolamo *nell'epiſt. 121. ad Algaſiam, alla queſt. 8.*, ed avendo conſeguita la vittoria, prima anche che ne aveſſero la conoſcenza, come dice S. Ambrogio, parlando degl'Infanti di Betlemme *nel lib. 1. de officiis miniſtrorum cap. 41. num. 213. Quid de bimulis loquar, qui ante palmam victoriæ acceperunt, quàm ſenſum naturæ?* e per isfuggire la confuſione, ne faremo alcune claſſi.

Variæ numerantur claſſes, cum hujuſmodi infantium, tũ cultus iiſdem tributi.

Si numerano varie Claſſi, così di tali fanciulli, come del culto loro attribuito.

Prima claſſis eorum, qui in univerſa Eccleſia cultum obtinent a primis ſæculis, quique aliqua ratione canonizati dici poſſunt.

§. 17. Prima claſſis iis conſtat, qui a remotioribus uſque ſæculis cultum obtinent in tota Eccleſia univerſalem; de his quippe licet aſſerere, Sanctorum albo eos eſſe adſcriptos per eam Canonizationis ſpeciem, quæ tum adeſſe intelligebatur, cum cultus aliqua in Diœceſi inſtitutus, ex ea in aliam Diœceſim, & ita ſubinde in univerſam Eccleſiam protendebatur; qua quidem in re, Eccleſiaſtica ſemper accedebat auctoritas, Epiſcoporum nimirum, & Romani Pontificis. Epiſcoporum quidem, dum cultus ex altera in alteram Diœceſim ipſis conſentientibus derivabat: Romani autem Pontificis, vel quia a particularibus locorum Epiſcopis ſæpe tranſmittebantur Acta, ut eadem ipſe expenderet, atque probaret; vel quia, cum perſpectum haberet, nec improbaret cultum jam inſtitutum, ac ſenſim longe lateque manantem, hoc ipſo eum probare videbatur: veluti videre eſt in *noſtro lib. 1. de Canonizatione Sanctor. cap. 6.* & nominatim *num. 9.*

Prima claſſe formata da quelli, che fino da' primi ſecoli hanno culto in tutta la Chieſa, e che però in qualche maniera dir ſi poſſono canonizati.

§. 17. La prima claſſe è di quelli, che da' ſecoli più remoti hanno un culto univerſale in tutta la Chieſa; potendoſi dire, che queſti ſono canonizati con quella ſpecie di Canonizazione, che intendevaſi fatta, allora che, eſſendo il culto incominciato in una Dioceſi, da eſſa paſſava in un'altra, e così ſucceſſivamente in tutta la Chieſa. Nel che ſempre interveniva l'autorità Eccleſiaſtica, cioè de' Veſcovi, e del Romano Pontefice: de' Veſcovi, mentre il culto introdotto in una Dioceſi, paſſava nell'altre col loro aſſenſo: del Romano Pontefice, o perchè dai Veſcovi particolari molte volte ſi traſmettevano gli Atti, acciò eſſo gli eſaminaſſe, e gli approvaſſe; o perchè ſapendo pur eſſo, e non riprovando il culto, che eraſi introdotto, e andavaſi dilatando, con ciò veniva ad approvarlo: come può vederſi *nel noſtro lib. 1. de Canonizat. Sanctor. al cap. 6.* e ſpecialmente *al num. 9.*

Huic accenſendi Bethleemitici infantes.

§. 18. In hanc autem primam Claſſem nos Bethleemiticos Innocentes referimus, quorum cultus jam inde a primis ſæculis in univerſa Eccleſia obtinuit, quemadmodum demonſtrat Cardinalis Baronius *in Notis ad Martyrologium Romanum*, & uti etiam fateri cogitur ſeverus cenſor Baillet, qui in *Hiſtoria Cultus horum SS. Innocentium §. 2.* quamvis neget feſtum ipſorum

A queſta ſi devono annoverare gl'Infanti di Betlemme.

§. 18. Ed in queſta prima claſſe Noi riponiamo gl'Innocenti di Betlemme, il culto de' quali in tutta la Chieſa fu introdotto fino da' primi ſecoli, come dimoſtra il Cardinale Baronio *nelle Note al Martirologio Romano*, e come ancora è obbligato a confeſſare il ſevero critico Baillet, che *nella Storia del Culto di queſti SS. Innocenti al §. 2.*, ancorchè non ammetta l'univerſale offer-

diem ante ſæculum nonum fuiſſe oniverſim ſervatum, fatetur tamen, cultum erga eos in univerſa Eccleſia jam inde a primis ſæculis inoleviſſe; quandoquidem & ipſe S. Auguſtinus ſcripſerat *libro 3. de libero arbitrio cap. 23. aum. 67. Non fruſtra etiam Infaates illos, qui, cum Dominus noſter Jeſus Chriſtus necandus ab Herode quæreretur, occiſi ſunt, in bonorem Martyrum receptos commendat Eccleſia*: Quod etiam colligitur *ex lib. 10. de Geneſi ad litteram cap. 22. aum. 39.* Prior hæc Claſſis multa ſane eſſet ac frequens, ſi Græcorum firma eſſet aſſertio, qui in ſuis Meoæis volunt, infantes juſſu Herodis in Bethleem necatos, numerum quatuordecim millium impleviſſe: *Commemoratio Sanctorum Infantium, qui ab Herode occiſi fueraat, quorum numerus quatuordecim millia*; qua in re conſentiunt quoque Moſchi *in ſuis Sacris Ephemeridibus*, & Æthiopes *in ſua Liturgia*. At Nos hujuſmodi aſſertioni minime aſſeotiri Nos poſſe ducimus; cum legerimus, quidquid contra ſcripſere Papebrochius *tom. 1. Actaum Sanctorum Maji pag. 57.* Tillemoot. *In Monumentis Eccleſiaſticis tom. 5. pap. 432. aot. 13.* Calmet *in Commentariis ad Evangelium S. Matthæi*, Serry *in ſuis exercitationibus*, & noviſſime eruditus Pater Caſtus Innocens Anſaldi in egregia ſua Diſceptatione, ſeu *Viadiciis Infanticidii Herodis*, Brixiæ ſub annum 1746. impreſſis, ubi eos refutans, qui auſi ſunt facti veritatem in dubium revocare, ex ea leviſſima ratione, quod nihil de eo habeat Joſeph Hebræus, non prætermiſit omnia colligere, quæcunque a cæteris uſpiam allata fuere adverſus prælatam Græcorum aſſertionem. Satiſque Nobis erit aſſeruiſſe, infantes in Bethleem ejuſque finibus fuiſſe jubente Herode occiſos, eoſdemque non ſolum Martyres extitiſſe, ſed cum inſuper in univerſa Eccleſia cultum ſine conſueti, quemadmodum ſupra adnotavimus, Caoonizatos haberi debere, ideoque pertinere ad primam claſſem, de qua nunc Nobis eſt ſermo; quam quidem in claſſem libenter recenſebimus alium quemcunque infantem, cui demonſtretur in univerſa Eccleſia a primis uſque ſæculis, cultum veluti Martyri fuiſſe exhibitum, eo plane modo, quo fuit exhibitus, & nunc quoque temporis Bethleemiticis infantibus exhibetur.

§. 19. Altera Claſſis ex iis conſtituitur Infantibus in odium Chriſtianæ Fidei interfectis, qui a tempore hominum memoriam antevertente publicum ſibi in aliqua Civitate, vel Diœceſi vindicant cultum, ſcientibus, & ferentibus, quin & quandoque nomioatim etiam adprobantibus Ordinariis. Secundæ huic claſſi poſſunt accenſeri perplures, quorum, uti prænotavimus, in Eccleſiæ Annalibus, ac Monumentis fit meotio, & nonnulli etiam ex iis, quorum nomina ſunt in Martyrologium Romanum relata. In eadem ipſa Claſſe locus ſtatuendus erit Beato illi Infanti Joanetto, duobuſque Pueris Riccardo & Guilelmo, & præter reliquos Beato etiam Laurentino, de cujus vetuſtiſſimi cultus antiquitate, extat Epiſcopalis Patavinæ Curiæ teſtimonium impreſſum in præcitata Diſceptatione apologetica, de martyrio Sancti Simonis Tridentini *pag. 253.* his verbis compoſitum. *Il Culto Religioſo verſo coteſto Santo Fanciullo ſi è mantenuto ſempre invariabile nel lungo corſo d'anni dugento ſeſſanta dal ſuo Martirio ſino al preſente, così in Maroſtica, come ne' luoghi vicini, informati del di lui ſagrifizio alla rabbia Giudaica. Nelle urgenze sì private, e sì publiche di queſti popoli, ſi ricorre a Dio Signore col mezzo del di lui credito, ſcoprendoſi in tal occaſione l'Arca del ſuo ſacro Depoſito, per ſempre più infervorare i ſupplicanti.* De his itaque diſſerendo, qui præfata immemorabili poſſeſſione publici cultus fruuntur,

aſſeri

vanza della loro Feſta, che oel principio del ſecolo nono, confeſſa però, che il culto verſo di loro nella Chieſa oniverſale aveva avuto principio oe' primi ſecoli; ſcrivendo ancora S. Agoſtino *nel lib. 3. de libero arbitrio al cap. 23. n. 67. Noa fruſtra etiam Infaates illos, qui, cum Dominus noſter Jeſus Chriſtus necandus ab Herode quæreretur, occiſi ſunt, in honorem Martyrum receptos commendat Eccleſia*: il che anche ſi raccoglie *dal lib. 10. de Geneſi ad litteram cap. 22. num. 19.* Queſta prima claſſe ſarebbe molto ferace ed abbondante, ſe foſſe ſuſſiſtente l'aſſerzione de' Greci, che *ne' loro Menei* vogliono, che gl'Infanti uccisi in Betlemme per ordine di Erode foſſero quattordici mila: *Commemoratio Sanctorum Infantium, qui ab Herode occiſi fuerunt, quorum numerus quatuordecim millia*: nel che anche concordano i Moſchi *nelle loro ſacre Efemeridi*, e gli Etiopi *nella loro Liturgia*. Ma Noi non crediamo di poter aderire alla predetta aſſerzione; avendo letto quanto contro ad eſſa viene ſcritto dal Papebrochio *nel tom. 1. degli Atti de' Santi di Maggio alla pag. 57.* dal Tillemont *nelle Memorie Eccleſiaſtiche al tom. 1. pag. 432. not. 13.* dal Calmet *ne' Commentarj ſopra il Vangelo di S. Matteo*, dal Serry *nelle ſue Eſercitazioni*, ed ultimamente dall' erudito Padre Caſto Innocence Anſaldi oella ſua bella Diſſertazione, o ſieno *Vindicie dell' Infanticidio di Erode*, ſtampate in Breſcia l'anno 1746.; ove confutando chi ha oſato di dubitare della verità dell' Infanticidio, pel debole motivo, che Gioſeppe Ebreo d'eſſo non parla, non ha laſciato di raccorre quanto dagli altri è ſtato dedotto contro la ſopra riferita aſſerzione de' Greci. Ci contenteremo dunque di dire, che gl'Infanti, che erano io Betlemme, e ne' confini, furono fatti uccidere da Erode; e che non ſolo furono Martiri, ma che, avendo in tutta la Chieſa il culto, come poc'anzi ſi è eſpoſto, ſono canonizati, e così appartengono alla prima claſſe, di cui ora parliamo; nella qual claſſe ſiamo anche preparati ad annoverare ogni altro Infante, che a Noi veniſſe additato, e che da' primi ſecoli foſſe ſtato venerato in tutta la Chieſa come Martire, conforme lo ſono ſtati, e lo ſono gl' Infanti di Betlemme.

Poco probabile opinione de Greci, e di altri, intorno al loro numero.

Sono gli Canonizati, e come.

§. 19. La ſeconda claſſe è di quegl'Infanti uccisi in odio della Fede di Criſto, che ſono da tempo immemorabile in qualche Città, o Dioceſi in poſſeſſo d'un pubblico culto, colla ſcienza, e tolleranza, ed anche alle volte colla poſitiva approvazione degli Ordinarj. A queſta ſeconda claſſe poſſono riferirſi molti, e molti, de' quali, come abbiamo veduto, ſi parla negli Annali, e ne' monumenti della Chieſa, ed alcuni ancora di quelli, i nomi de' quali ſono deſcritti nel Martirologio Romano; ed in queſta claſſe ancora dovranno riporſi quel Beato Infante Joaonatto, i due Fanciulli Riccardo e Goglielmo, ed oltre gli altri, quel Beato Lorenzino, dell' antichità del di cui culto ritrovaſi un atteſtato della Curia Veſcovile di Padova, ſtampato nella citata Diſſertazione Apologetica ſul Martirio del Beato Simone da Trento *pag. 253.*, che è conceputo colle ſeguenti parole: *Il culto religioſo verſo coteſto Santo Fanciullo ſi è mantenuto ſempre invariabile nel lungo corſo d'anni dugento ſeſſanta dal ſuo Martirio ſino al preſente, così in Maroſtica, come ne' luoghi vicini, informati del di lui ſagrifizio alla rabbia Giudaica. Nelle urgenze sì private, e sì pubbliche di queſti popoli, ſi ricorre a Dio Signore col mezzo del di lui credito, ſcoprendoſi in tal occaſione l'Arca del ſuo ſacro Depoſito, per ſempre più infervorare i ſupplicanti.* Parlando di queſti, che ſono nel predetto poſſeſſo immemorabile di pubblico culto, non ſi può dire, che ſiano beatifi-

Seconda claſſe, di quelli, che in luoghi particolari da tempo immemorabile ſono venerati col conſenſo degli Ordinarj

cati

Beatificati a Sancta Sede, nec Canonizati dici poſſunt.

aſſeri jure non poteſt, eoſdem Sanctæ Sedis judicio, & auctoritate Beatificatos fuiſſe, dum ponitur, ipſorum cultum, ſcientibus, & probantibus tantummodo Ordinariis, obtinuiſſe; cumque de ipſo nullus fuerit efformatus proceſſus, vel Romam ad Romanum Pontificem miſſus fuerit ejus auctoritate approbandus: Multo minus dici merentur Canonizati, tum quia illorum cultus ad univerſam non protenditur Eccleſiam, tum quia deſideratur ſupremum Romani Pontificis judicium, ad Canonizationem omnino neceſſarium. Illud tamen de præfatis Pueris affirmare licet, quod quum Urbanus Octavus Pontifex ſuis in Decretis edixerit, nolle ſe quicquam detrahere iis, qui centenariam ante ſua Decreta poſſeſſionem publici cultus obtinuerant, nihil hinc præterea deſideretur, ut ipſis debeatur idem cultus, iiſdem in locis, in quibus centum ante id temporis annos illum continenter ſunt conſecuti, ſcientibus, & probantibus Ordinariis; potiorique jure quoties Romani quoque Pontificis ſcientia ſuperacceſſiſſet.

Tamen in Urbani VIII. Decretis cultus ipſis præſervatur.

Tertiam claſſem implent pueri, quorum Reliquiæ cum inſignibus martyrii repertæ ſunt.

§. 20. Tertia denique Claſſis eorum eſt puerorum, de quibus ſupra meminimus, quorum ætas una cum propriis eorundem nominibus, ſepulcralibus lapidibus eſt notata; quorumque Oſſa ac Reliquiæ, in Sacris Urbis Catacumbis, cum notis martyrii inventa publico cultui proponuntur. Nemo ex ſeverioribus criticis non conſentit, indubiam eſſe martyrii notam vaſculum ſanguine plenum, vel tinctum ſaltem, quod in ſepulchris in Urbis Catacumbis effoſſis ſæpe reperitur. Aringhius, Mabillonius, Senator Buonarroti, Raphael Canonicus Fabrettus, Abbas Ludovicus Antonius Muratorius, Canonicus Boldetti, Canonicus Marangonius, Eques Victorius, Præfecti ſacris hiſce Corporibus extrahendis, huic ſententiæ omnimoda conſenſione ſubſcribunt: veluti deprehendere eſt ex Noſtro Opere *de Canonizatione lib. 4. part. 2. cap. 27. n. 21. ad fin.* Ex pervetuſta Eccleſiæ diſciplina eſt, ut ſacra Oſſa Romæ ex Cæmeteriis effoſſa, & cum ſignis ſive notis martyrii adinveta, in Eccleſiis publice colenda exponantur: quemadmodum videre eſt ex vulgato Anaſtaſio in vita S. Pauli I. Pontificis octavo ſæculo; ubi poſtquam enarravit, Pontificem hunc reperta in ſacris Cæmeteriis Corpora Romam tranſtuliſſe, ſacraque Oſſa in varias Eccleſias diſtribuiſſe, inde pergens, paulo infra ſubdit, *infra Clauſtra vero ipſius Monaſterii*, quod in propriis paternis ædibus conſtruxerat, *Eccleſiam miræ pulchritudinis a fundamentis noviter conſtruxit &c. Illicque innumerabilium Sanctorum Corpora, quæ de præfatis demolitis abſtulit Cæmeteriis, maximo venerationis condidit affectu.* Ad Sixtum uſque V. Pontificem, in Baſilica S. Pauli Urbis colebantur exigua quædam Oſſa, quæ pia opinione, ſanctorum aliquot Bethleemiticorum Innocentium Oſſa cenſebantur; quemadmodum teſtatur Panvinius in ſuo Opere *de ſeptem Urbis Eccleſiis pag. 96.* Severanus autem *eodem in Tractatu* translationem a Sixto V. ſub annum 1586. ad Liberianam Baſilicam factam deſcribit. Et Abbas Paulus de Angelis in *ſua hujus ipſius Baſilicæ deſcriptione lib. 10. cap. 11.* prolixum quemdam locum exſcribit, ex Bulla ejuſdem Pontificis, in qua, verba faciens de Cappella S. Luciæ, una cum alia plane conformi extructa ad limina Sacelli Præſepis Chriſti Domini, hæc habet. *Sub Altari*, nimirum S. Luciæ, *in Arca marmorea duo Sancta Beatorum Innocentium Corpuſcula, a Baſilica Sancti Pauli extra Portam Oſtienſem noſtro juſſu tranſlata, rite recondi curavimus, ut ad Chriſti Infantis Cunabula iidem S. Innocentes (flores, ac primitiæ Martyrum, Deoque gratiſſimæ victimæ) quodammodo excubare videantur.* Ad inſtar autem &

Quænam ſint certæ martyrii notæ.

Vetera & recentiora exempla avincta praxim, exponendi publicè colendas horum puerorum Reliquias.

exem-

cati dalla Santa Sede; ſupponendoſi, che il loro culto abbia avuto il ſuo corſo colla ſcienza ed approvazione degli Ordinarj; nè eſſendoſi ſopra eſſo formato verun Proceſſo, o traſmeſſo a Roma al Romano Pontefice, acciò l' approvaſſe. Molto meno ſi poſſono dire canonizati; sì perchè il loro culto non è eſteſo alla Chieſa univerſale; sì perchè manca il finale giudizio, che per la Canonizatione è neceſſario che s' interponga dal Pontefice Romano. Ma quello che dee dirſi de' predetti fanciulli, ſi è, che, eſſendoſi il Pontefice Urbano VIII. proteſtato ne' ſuoi Decreti di non voler recare verun pregiudizio a quelli, che erano in poſſeſſo del pubblico culto cento anni prima de' ſuoi Decreti; nulla di più ſi richiede, acciò ad eſſi ſia dovuto quel culto, in tutti que' luoghi, ne' quali l' hanno avuto cento anni prima del detto tempo, con ſcienza, ed approvazione degli Ordinarj, e molto più quando vi foſſe ſtata ancora la ſcienza del Romano Pontefice.

Queſti non ſi poſſono dire Beatificati dalla S. Sede, nè canonizati.

Reſta però preſervato il loro culto ne' Decreti di Urbano VIII.

§. 20. La terza claſſe è di que' fanciulli, de' quali di ſopra *ſi* è fatta menzione, l' età de' quali col loro nome è eſpreſſa nelle loro lapide ſepolcrali; le Oſſa, e le Reliquie de' quali, ritrovate nelle ſacre Catacombe di Roma colle diviſe del martirio, ſi eſpongono nelle Chieſe alla pubblica venerazione. Non vi è ſevero critico, che non ammetta, eſſer ſegno certo del martirio il vaſo col ſangue, o tinto di ſangue, che ſi ritrova ne' Sepolcri che ſono nelle Catacombe di Roma. L' Aringhi, il Mabillon, il Senatore Buonarroti, Raffaello Canonico Fabretti, l' Abate Ludovico Antonio Muratori, il Canonico Boldetti, il Canonico Marangoni, il Cavalier Vettori, i Miniſtri dell' eſtrazione de' Corpi, concordano pienamente in queſto ſentimento; come può vederſi nella noſtra Opera *de Canonizatione al lib. 4. part. 2. cap. 27. dal num. 21. ſino al fine.* Antica è la diſciplina, che le ſacre Oſſa eſtratte dai Cimiterj di Roma, e ritrovate coi ſegni indicanti il martirio, ſi eſpongano nelle Chieſe alla pubblica religioſa venerazione; come può vederſi nel vulgato Anaſtaſio nella vita di S. Paolo I. Pontefice nel ſecolo ottavo: ove, dopo aver riferito, che dai ſacri Cimiterj portò in Roma i Corpi ivi trovati, e che collocò le ſacre Oſſa in varie Chieſe, poco dopo proſeguendo ſoggiugne: *Infra clauſtra vero ipſius Monaſterii*, che aveva fondato nella propria Caſa paterna, *Eccleſiam miræ pulchritudinis a fundamentis noviter conſtruxit &c. Illicque innumerabilium Sanctorum Corpora, quæ de præfatis demolitis abſtulit Cæmeteriis, maximo venerationis condidit affectu.* Sino ai tempi del Pontefice Siſto V. erano venerate alcune piccole Oſſa nella Baſilica di S. Paolo di Roma, che piamente ſi credevano eſſer le Oſſa di alcuni Santi Innocenti di Betlemme; come atteſta il Panvinio nella ſua Opera *delle ſette Chieſe di Roma pag. 96.* Il Severano poi *nello ſteſſo Trattato* racconta il traſporto fattone da Siſto V. l'anno 1586. alla Baſilica Liberiana. E l' Abbate Paolo de Angelis *nella ſua Deſcrizione di queſta ſteſſa Baſilica al lib. 10. cap. 11.* porta un lungo tratto d' una Bolla del detto Pontefice, in cui parlando della Cappella di S. Lucia, che fu fabbricata con altra ſimile ſul limitare della Cappella del Preſepio, così dice: *Sub Altari*, cioè di S. Lucia, *in Arca marmorea duo ſancta Beatorum Innocentium Corpuſcula, a Baſilica Sancti Pauli extra Portam Oſtienſem noſtro juſſu translata, rite recondi curavimus, ut ad Chriſti Infantis Cunabula iidem Sancti Innocentes (flores, ac primitiæ Martyrum, Deoque gratiſſimæ victimæ) quodammodo excubare videantur.* Ed a ſimiglianza ed eſempio delle Reli-

Terza claſſe composta da' fanciulli, le Reliquie de' quali ſono ſtate trovate coll' inſegne del martirio.

Quali ſiano i certi ſegni del martirio.

Eſempi antichi, e recenti, che provano lo ſtile d' eſporre al publico le Reliquie di tali fanciulli.

quie

exemplum Reliquiarum SS. Bethleemiticorum Innocentium, paſſim ad Altaria exponuntur colendæ Reliquiæ Puerorum, qui in odium Chriſtianæ Fidei martyrium ſubierunt, quorum Oſſa certis martyrii notis diſtincta, ex Urbis Cæmeteriis effodiuntur. In Cæmeterio Gordiani, uti prædiximus, reperta fuerunt Oſſa pueruli Dorotei, ipſo adſcripto nomine, adpoſitoque ſanguinis vaſculo; & infantis Cineres ac Oſſa, una cum inſcriptione, Anagniam fuerunt tranſmiſſa, ut in Eccleſia SS. Coſmæ & Damiani collocarentur, quemadmodum teſtatur Boldetti *prœcitato ſuo Opere pag.* 344. ubi *pag.* 345. refert, in eodem Gordiani Cæmeterio inventum fuiſſe Corpus Decentii pueri quinquennis, una cum proprio nomine inſcripto, ampullaque ſanguinis, fuiſſeque illud in Cappella Roſarii, intus Eccleſiam Sanctæ Sabinæ, in Aventino collocatum. Niſi perſpicua res eſſet, & quotidiano uſu comprobata, nullo negotio poſſet contexi catalogus compluribus exemplis, quibus horum infantium Reliquiæ in Eccleſiis locatæ noſcuntur; verum cum nemini incognita ſit diſciplina iſthæc, libenti animo a ſimilium exemplorum collactione ceſſabimus, concludemuſque de tertia hac claſſe ſermonem, animadvertentes, recenſitos in ea pueros publicum obtinere cultum in Eccleſiis, in quibus eorum Reliquiæ conquieſcunt, in id maxime conſentiente, & probante Sancta Sede, quæ firmum ſtatuit ſuæ conceſſionis fundamentum in certis martyrii inſignibus, in eorum ſepulchris repertis; nec propterea tamen aſſeri poſſe, eoſdem aſſe formalem Canonizationem conſecutos, ſi Canonizatio, pro ut par eſt, nil aliud eſſe ponatur, quàm ſententia Romani Pontificis in univerſali Eccleſia per modum præcepti cultum tribuentis. De cultu præfatis Reliquiis exhiberi ſolito, quamvis plerumque is ſit abſque Officio & Miſſa, diſſeruimus ipſi in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctor. lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 28., ubi invectæ praxis fundamenta recenſuimus; *& lib.* 1. *cap.* 38. *n.* 3. *& ſeq.* prætermiſſa haud fuere, quæcunque ſpectant ad recitandum Officium, Miſſamque celebrandam in univerſa Eccleſia, quoties res ſit de pueris, formali vel æquipollenti Canonizatione inter Sanctos relatis.

§. 21. Poſtremam claſſem illi pueri conſtituunt, quibus in odium Jeſu Chriſti adempta eſt vita, quorumque cultus experitur per formalem vel æquipollentem Beatificationem; quam denique, quoties nil aliud obſtet, poteſt, ac etiam ſolet conſequi formalis Canonizatio. Superiùs dictum eſt, Romanos Pontifices ſuam auctoritatem in Canonizationibus ſemper interpoſuiſſe, etiam tum cum de ea Canonizatione agebatur, quæ fiebat ex introducto in unam Diœceſim cultu, qui deinde in aliam, & poſtremo in univerſum Orbem propagabatur. Nunc vero addimus, ab Alexandro III. invectam fuiſſe, firmiterque ſtatutam diſciplinam, juxta quam ſolius Romani Pontificis eſt, in peculiari unoquoque loco, & in ſingulis totius Orbis Diœceſibus cultum indulgere, vel approbare. Hujuſce Conſtitutionis fundamenta, rationeſque deprehendere eſt ex *præcitato Noſtro lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 3. *& ſeq.*, & ex iis, quæ ibi latiori calamo adducuntur, inferre licet, non ſolum Romani Pontificis præcipuum eſſe, quemadmodum ſemper fuit, cultum in univerſa Eccleſia vel Martyribus, vel Confeſſoribus præcipiendo aſſerere, in quo, uti ſæpe dictum, ſita eſt Canonizatio, verum etiam permittendo, indulgere, ut aliqua in Civitate, vel Diœceſi, cæteriſve definitis locis, religioſo cultu honoretur aliquis Dei Servus Confeſſione, vel Martyrio conſpicuus, qua in re conſtituitur Beatificatio. Ex

quie de' SS. Innocenti di Betlemme, continuamente ſi eſpongono negli Altari le Reliquie de' fanciulli martirizati per la Fede di Criſto, le Oſſa de' quali ſi eſtraggono dai Cimiterj di Roma colla precedenti ſicure diviſe del martirio. Come ſi è veduto, nel Cimiterio di Gordiano furono ritrovate le Oſſa di un fanciullo Doroteo coll'iſcrizione del nome, e col vaſo di ſangue; e le Ceneri, ed Oſſa del Bambino coll'iſcrizione furono mandate alla Città d' Anagni, per eſſer collocate nella Chieſa de' SS. Coſmo e Damiano, come atteſta il Boldetti *nella ſua citata Opera alla pag.* 344., ove *alla pag.* 345. riferiſce, che nello ſteſſo Cimiterio di Gordiano fu ritrovato il Corpo di Decenzio fanciullo d'anni cinque col nome proprio, e col vaſo di ſangue, e che fu collocato nella Cappella del Roſario della Chieſa di S. Sabina ſu l'Aventino. Se la coſa non foſſe notoria, e quotidiana, ſi potrebbe comodamente fare un elenco d'eſempj delle Reliquie di queſti fanciulli collocate nelle Chieſe; ma non eſſendovi chi non ſia informato di queſta diſciplina, ben volentieri tralaſcieremo il radunare altri eſempj, e conchiuderemo il diſcorſo appartenente a queſta terza claſſe, col dire, che hanno i fanciulli in eſſa annoverati il culto pubblico nelle Chieſe, ove le loro Reliquie ſono collocate, con plenario conſenſo, ed approvazione della Santa Sede; la quale ripone il ſondamento della ſua conceſſione ne' ſegni indubitabili del Martirio ritrovati ne' loro Sepolcri; ma che non per queſto può dirſi, ch' eſſi ſiano ſtati formalmente canonizati, prendendo la Canonizazione, come ſi dee prendere, per una ſentenza del Romano Pontefice, che ingiugne per via di precetto il culto nella Chieſa univerſale. Del culto, che ſi preſta alle predette Reliquie, benchè per lo più ſenza l'Officio e Meſſa, ſi è da Noi diſcorſo nella noſtra Opera *de Canonizat. Sanctorum lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 28. ove ſono ſtati riferiti i fondamenti di queſta pratica; ed *al lib.* 1. *cap.* 38. *num.* 3. e *ſeg*, non ſi è laſciato di riferire quanto riſguarda l'Officio e la Meſſa, da recitarſi e celebrarſi nella Chieſa univerſale, quando ſi diſcorre dei Canonizati con formale, o equipollente Canonizazione.

Non per queſto però ſi poſſon dire canonizati formalmente

§. 21. L'ultima claſſe è di que' Fanciulli, che hanno perduta la vita, levata loro per odio contra Gesù Criſto, il culto de' quali viene promoſſo per la ſtrada conſueta della Beatificazione formale, o equipollente; il termine della quale, quand' altro non oſti, può, ed anche ſuol eſſere la formale Canonizazione. Poc' anzi ſi è detto, eſſer ſempre intervenuta l'autorità Pontificia nelle Canonizazioni, ancor quando eſſe ſi facevano, paſſando il culto, introdotto in una Dioceſi, ſucceſſivamente in un' altra, e così dilatandoſi in tutto il Mondo: ed ora aggiungiamo, che dal Pontefice Aleſſandro III. fu introdotta e ſtabilita la diſciplina, che al ſolo Romano Pontefice appartenga la conceſſione, o ſia approvazione del culto ne' luoghi particolari, ed in qualſivoglia Dioceſi del Mondo. Se ne poſſono vedere i fondamenti, e le ragioni *nel citato noſtro lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 3. e *ſeg.*, e da quanto ivi è diffuſamente riferito, ſi deduce, che al Romano Pontefice appartiene non ſolo, come è ſempre appartenuto, l'ordinare per via di precetto il culto nella Chieſa univerſale, o ſia ai Martiri, o ſia ai Confeſſori, nel che conſiſte, come più volte ſi è detto, la Canonizazione; ma altresì il concedere per via di poſitiva permiſſione il culto in qualche Città, o Dioceſi, o in alcuni altri luoghi particolari, in onore di qualche Servo di Dio o Confeſſore, o Martire, nel che conſiſte la Beatificazione. Ed a queſta ultima claſſe appartengono

Ultima claſſe de' fanciulli, che uccisi in odio di Criſto, ſi chiede, che ſiano beatificati, o canonizati.

Al ſolo Romano Pontefice appartiene ora la conceſſione del pubblico culto, Beatificazione, e Canonizazione.

BB. Pueri Andreas Rinnenſis, & Simon Tridentinus, ad hanc poſtremam claſſem ſpectant, ſed dumtaxat æquipollenter Beatificati.

hac autem poſtrema claſſe ſunt duo Beati infantes in odium Fidei interempti, Simon Tridentinus martyrium conſecutus anno 1475. & Andreas Rinnenſis, ſeu Vico Rinnenſi, martyrio ſublatus ſub annum 1462., de quo nunc agimus. Utrumque enim ab hac Sancta Sede, niſi formalem, æquipollentem ſaltem Beatificationem obtinuiſſe, affirmari poteſt, dum, allatis, diſcuſſiſque jam omnibus, quæ erant de martyrio, cauſa martyrii, & ſama ſignorum ac miraculorum neceſſario perpendenda, ad Officii Miſſæque conceſſionem in certis quibuſdam locis, deventum eſt. Et quamvis, uti ſuperius diximus, juſſu Gregorii XIII. Pontificis, Beati Simonis nomen in Martyrologium Romanum fuerit illatum, haud tamen contendi poteſt, eumdem propterea fuiſſe canoniaatum; eſt namque tutiſſimum æque ac receptiſſimum principium, *annuntiari in Martyrologia nomina, & clariores res geſtas eorum, qui in eo deſcripti ſunt, ut excitentur fideles ad imitationem, & etiam ad cultum, ſed intacta ſemper permanente Eccleſiaſtica diſciplina: ita ut, ſi res ſit de jam Canonizatis, cultus, ad quem excitantur fideles, ſit præceptivus, univerſalis, & publicus; ſi vero agatur de Beatificatis, ſit quidem publicus, ſed tantum permiſſus perſonis, & locis Indulta Beatificationis comprehenſis; ſit autem permiſſus, ſed privatus, quoad alios, qui Indulto comprehenſi non ſunt*: veluti ipſi hiſce conceptis verbis, re mature perpenſa, inveſtigataque praxi per Sanctam Sedem ſervari ſolita, concluſimus in noſtro Opere *de Canonizatione lib. 4. part. 2. cap. 19. num. 16.*

Hujuſce cauſæ momentum.

§. 22. Beati Simonis Canonizationem, quamvis Beatorum honores, longe ante Beatum Andream conſecuti, nemo eſt qui promoveat. Inſtantia pro Canonizatione, quæ nunc urgetur, B. Andream reſpicit multo poſt Beatificatum: tota autem diſquiſitio in eo verſatur, num inſtantiæ aditus dari debeat; neque enim inaudita res eſt, juſtis & gravibus de cauſis, ſiſti alicujus Cauſæ curſum, occludique viam ad Canonizationem, etiamſi Beatificatio præceſſerit, quemadmodum perſpicuum faciunt tam multæ Cauſæ, in quibus, poſtquam per formalem, vel æquipollentem Beatificationem Officium & Miſſa conceſſa fuit, nemo extitit umquam, neque deinceps erit, qui ſolemnem petendam cogitet Canoniaationem.

An infantes Martyres canonizari expediat, non eſt perſpicuum.

§. 23. Paucis igitur gradum facimus ad rationes, quæ non ad unam coarctantur Beati Andreæ cauſam, ſed omnes æque afficiunt cauſas Puerorum, quos in ætate boni malive neſcia, odium in Chriſti fidem ſuſtulit, quique cum Martyres ſint, non tamen ſunt *voluntate & opere*, ſed ſolo *opere*, ut ipſis utamur verbis S. Bernardi. Videri enim cuiquam fortaſſe poterit, recte factum, ſi, omnibus confluentibus conditionibus, proprius Beatorum cultus iis decernatur; at dubitabit, num congruat ulterius progredi, per modum præceptivæ legis cultum ampliando ad univerſam Eccleſiam, quod præcipuum Canonizationis eſt, quamvis etiam, nihil deſideraretur eorum, quæ requiruntur, ut tranſitus fiat a Beatificatione ad Canonizationem.

Negantis ſententiæ fundamenta.

§. 24. Fundamenta, quibus poteſt iſthæc inniti dubitatio, ſingula ſubnectimus. Primum in eo ſitum eſt, nullum fortaſſe in veteri Canonizationum praxi, aliud offendi exemplum veræ ac propriæ Infantium Canoniaationis, præter illud unum Bethleemiticorum Infantium, quandoquidem cætera exempla poſſunt commodè ad Beatificationem referri; atque præterea certum eſſe, extare planenullum exemplum formalis Canonizationis vel unius horum Puerorum, poſt methodum Sanctæ Sedis auctoritate invectam, confirmatam, ſervatamque in Cauſis

Primum, rei novitas.

I fanciulli Andrea Rinnenſe, e Simone da Trento appartengono a queſt' ultima claſſe, e ſono equipollentemente Beatificati.

i due Beati Fanciulli uccisi in odio della Fede, Simone di Trento, che ricevè il martirio l'anno 1475., ed Andrea del Pago, o Villaggio Rinnenſe, che ricevè il martirio l' anno 1462., che è quello, di cui oggi ſi tratta: potendoſi dire ambidue già beatificati da queſta Santa Sede con beatificazione, ſe non formale, almeno equipollente; mentre, dopo eſſerſi veduto ciò, che era neceſſario, riſpetto al martirio, alla cauſa del martirio, ed alla fama de' ſegni e de' miracoli, ſi è fatta la conceſſione dell'Officio e della Meſſa in alcuni luoghi particolari. E, ſebbene, come già di ſopra ſi è detto, per ordine del Ponteſice Gregorio XIII. fu poſto il nome del Beato Simone nel Martirologio Romano, non può però prenderſi, ch'eſſo perciò ſia ſtato canonizato; eſſendo maſſima ben ſondata e ricevuta, *annuntiari in Martyrologia nomina, & clariores res geſtas eorum, qui in eo deſcripti ſunt, ut excitentur fideles ad imitationem, & etiam ad cultum, ſed intacta ſemper permanente Eccleſiaſtica diſciplina: ita ut, ſi res ſit de jam canonizatis, cultus, ad quem excitantur fideles, ſit præceptivus, univerſalis, & publicus; ſi vero agatur de beatificatis, ſit quidem publicus, ſed tantum permiſſus perſonis & locis Indulto beatificationis comprehenſis; ſit autem permiſſus, ſed privatus, quoad alios, qui Indulto comprehenſi non ſunt*: come da noi con queſte ſteſſe parole, dopo aver diſcuſſa la materia, ed eſaminata la praſſi della Santa Sede, fu concliuſo nella noſtra Opera *de Canonizatione al lib. 4. part. 2. cap. 19. num. 16.*

Iſpezione della preſente cauſa.

§. 22. Del Beato Simone, benchè beatificato prima del Beato Andrea, non v'è chi parli in odine alla Canoniaazione. La petizione per la Canonizazione è promoſſa pe'l Beato Andrea beatificato molto tempo dopo: ed il punto ſi riduce a vedere, ſe debba darſi corſo alla medeſima; non eſſendo coſa inſolita, che per giuſti e rilevanti motivi ſi fermi il corſo d'una Cauſa, e ſe ne impediſca il progreſſo alla Canonizazione, ancor dopo che in eſſa ſi è ottenuta la Beatificazione: come ſi vede in tante e tante Cauſe, nelle quali dopo la conceſſione dell'Officio e della Meſſa, fatta per mezzo della Beatificazione o formale, o equipollente, nè vi è ſtato chi abbia mai penſato, nè vi ſarà chi ſia per penſare a chiedere la formale Canonizazione.

Non è affatto fuor di dubbio, ſe ſia eſpediente canonizare i fanciulli martirizati.

§. 23. E però brevemente facendo paſſaggio ai motivi, non ſono eſſi riſtretti alla cauſa del Beato Andrea, ma ſono comuni a tutte le cauſe de' Fanciulli, uccisi per odio della Fede di Criſto in quella età, in cui non poſſono diſcernere il bene dal male, e che, eſſendo Martiri, lo ſono, non *voluntate & opere*, ma ſolamente *opere*, per ſervirci del linguaggio di S. Bernardo: potendo taluno credere, che ſia ben fatto il concedere ad eſſi, quando vi ſieno i dovuti requiſiti, il ſolo culto proprio de' beatificati; ma poterſi dubitare, ſe ſia conveniente il paſſare più oltre, eſtendendo per via di precetto il culto alla Chieſa univerſale, come ſi fa nelle Canonizazioni, ancor quando non mancaſſero i ſoliti requiſiti per fare il paſſaggio dalla Beatificazione alla Canonizazione.

Motivi per l'opinione negativa.

§. 24. I fondamenti, che poſſono aſſiſtere a queſt' aſſunto, ſono quelli, che ſieguono. Conſiſte il primo nell' oſſervare, non eſſervi forſe nell' antica praſſi delle Canoniaazioni altro eſempio di vera e ſtretta Canonizazione di Fanciulli, che quello degl' Infanti di Betlemme, potendoſi riferire gli altri eſempj alla Beatificazione; ed in oltre eſſer coſa certa, che non v'è eſempio di formale Canonizazione di veruno di queſti Fanciulli dopo il metodo ſtabilito, introdotto, e praticato per ordine della Santa Sede nelle cauſe di pubblico culto, che riſpetto a queſti

Primo, fondato ſu la mancanza di ſimili eſempj.

publici Cultus, qui ſemper quoad hoſce Pueros ſola fuit Beatificatione concluſus. Quod autem per plura ſæcula nullum offendatur exemplum, quamvis ejus inducendi non defuerit occaſio, res eſt magni momenti, quæque negotium jure faceſſat cuilibet novarum rerum minime ſtudioſo.

Fanciulli è ſtato riſtretto alla Beatificazione. Ed il non ritrovarſi eſempio nel corſo di molti ſecoli, ancorchè non ſiano mancate occaſioni di poterlo introdurre, è una circoſtanza di gran rilievo, e che ingombra la teſta a chi non è amico di novità.

§. 25. Alterum ex ea eſt animadverſione, rem totam hanc in eo verti, quod hi Pueri Martyres ſint, quia pro Chriſto mortem ſubierunt. Id autem ſi generatim loquimur, inficiatur nemo; ideoque libenter datur, ut quoties neceſſaria quæque concurrant, iiſdem Beatificationis cultus decernatur. At ſi recepta probataque eſt regula, non eſſe latam Canonizarionibus ſternendam viam, ne vileſcant, quemadmodum & Nos adnotavimus *in noſtro lib. 1. cap. 13. num. 16.*, videtur pertimeſcendum, ne plane hujuſmodi incommodo reſeretur aditus, quotieſcumque ad Canonizazionem admittantur Pueri pro Chriſti Fide mortem perpeſſi, ex eo tantummodo, quod Martyres ſint: Docent quippe Theologi, Martyres eſſe & eos Pueros, qui in bello ſacro, dum oppugnantur urbes, vel ex inſidiis invaduntur arces, cœſi fuerint, uti apertè docet Sotus *in 4. Sent. diſt. 3. quæſt. unic. art. 11. §. Secunda propoſitia*, & eos quoque Pueros cenſeri Martyres tradunt, quos Chriſti hoſtes interfecerint, quamvis nondum ex materno ventre eruperint, ſive ſuperſtes maneat Genitrix, ſive cum iis pereat, uti videre eſt apud Theopbilum Raynaudum *cit. tom. 18. in Opere inſcripto de Martyrio per peſtem par. 2. cap. 2. num. 8.* & latè apud Hurtadum *in reſolutionibus de vera Martyrio tract. 2. reſolut. 20. per tot.* Quidquid autem pronunciatur de Pueris ante uſum rationis in Chriſti odium ſublatis, protendi ad homines adultæ ætatis contenditur, qui rationis ſemper expertes fuerint, ſi & his in odium Fidei ab inimicis Chriſti vita adimatur, hos quippe ſtatuunt Pueris omnino ſimiles. Videatur Cardinalis Capiſucchius in ſuis controverſiis Theologicis, & nominatim in illa de Martyrio *quæſt. 2. §. 4. in fin. Licet in Pueris ante uſum rationis pro Chriſta morientibus non adſu propria ac perſanalis intentio, adeſt tamen intentio Eccleſiæ, qaæ in illis mortem pro Chriſto acceptat, eaſque per Martyrium Deo conſecrat &c. Quæ autem de Infantibus ante uſum rationis pro Chriſto occiſis dicta ſunt, intelligenda ſant etiam de amentibus, qui nunquam rationis uſum babuerunt, ſi contingat, eos in odium Chriſti occidi:* Sententiæ & opiniones hæ quidem ſunt, quæ ſi in praxim deducerentur, Canonizationum ſplendori plurimum poſſent detrahere.

Secondo, ſul timore, che la frequenza non renda meno riſpettabili le Canonizazioni.

§. 25. Conſiſte il ſecondo nell' oſſervare, ridurſi il tutto all' eſſere queſti Fanciulli Martiri, avendo patita la morte per Criſto. Ne ciò univerſalmente parlando, ſi nega; e perciò volentieri ſi ammette, che concorrendo i neceſſarj requiſiti, diaſi ad eſſi il culto della Beatificazione. Ma, *ſe* è ſiſtema approvato, che non ſi apra una larga ſtrada alle Canonizazioni per non renderle diſpregevoli, come anche da Noi è ſtato oſſervato *nel noſtro lib. 1. cap. 13. num. 16.*, ſembra poterſi temere, che per appunto ſi apra la ſtrada al temuto inconveniente, ogni qual volta ſi ammettano alla Canonizazione *i* Fanciulli uccisi per la Fede di Criſto, per la ragione che ſono Martiri: inſegnando i Teologi, che ſono Martiri ancora que' Fanciulli, che ſono ammazzati nelle guerre di Religione, negli aſſalti delle Città, nelle ſorpreſe delle Piazze, come eſpreſſamente inſegna il Soto *in 4. Sent. diſt. 3. quæſt. unic. art. 11. §. Secunda propoſitia*; eſſere inoltre Martiri anche que' Fanciulli, che perdono la vita uccisi dagl' inimici di Criſto, ancorchè non ſiano uſciti dal ventre della madre, o reſti viva, o muoja con eſſi la predetta loro genitrice, come può vederſi in Teofilo Raynaudo *nel cit. tom. 18.* nell' Opera intitolata *de Martyrio per peſtem part. 2. cap. 2. num. 8.*, e diffuſamente nell' Hurtado *in Reſolutionibus de Martyrio tract. 2. reſolut. 20. per totam*: e quanto vien detto de' Fanciulli ammazzatti prima dell' uſo della ragione in odio di Criſto, ſi pretende, che debba eſtenderſi anche agli adulti, che non hanno mai avuto l' uſo della ragione, ſe a queſti vien tolta la vita dagl' inimici di Criſto, e per odio contro la ſua Fede, ſupponendoli ſimili in tutto e per tutto ai Fanciulli. Vedaſi il Cardinale Capiſucchi nelle ſue Controverſie Teologiche, in quella *de Martyrio quæſt. 2. §. 4. in fine: Licet in Pueris ante uſum rationis pro Chriſta morientibus non adſu propria ac perſonalis intentio, adeſt tamen intentio Eccleſia, qua in illis mortem pro Chriſto acceptat, eoſque per Martyrium Deo conſecrat &c. quæ autem de Infantibus ante uſam rationis pro Chriſto occiſis dicta ſunt, intelligenda ſant etiam de amentibus, qui nunquam rationis uſum babuerunt, ſi contingat, eos in adium Chriſti occidi*: maſſime, e ſentenze, che, ridotte in pratica, poſſono offuſcare il fulgore delle Canonizazioni.

§. 26. Tertium denique fundamentum ſtatuitur in doctrina, quam cum S. Thoma tradunt cæteri quoque Theologi, nimirum, in Paradiſo martyribus eſſe gloriam eſſentialem, quæ dicitur *aurea* eſſe; & prætcrea eidem adjunctam, ſive accidentalem, gloriam, quæ *aureola* appellatur, ſitam in quodam gaudio, quo perfunduntur, dum animo cunſpiciunt partam ſibi ex Mundo victoriam, cum pro Chriſto pugnantes, ultro mortem pro ipſo oppetierunt; cujus quidem aureolæ non æque participes ſunt pueri, qui cum Martyres fuerint, *ſolo* tamen *opere* fuerunt, non *volantate*: *Innocentes ſicut non pertingant ad perfectam rationem martyrii, ſed aliquid martyrii babens ex hoc, quod paſſi ſunt pro Chriſto; ita etiam aureolam, non quidem ſecundum perfectam rationem, ſed ſecundum aliquam participationem; in quantum ſcilicet gaudent, ſe in obſequium Chriſti occiſos eſſe; ut dictum eſt de pueris baptizatis, quad habebunt aliquod gaudiam*

Terzo, ſulla mancanza dell' aureola, e delle virtù eroiche, da proporſi ad imitare.

§. 26. Conſiſte il terzo fondamento in ciò, che inſegna S. Tommaſo, e con eſſo ancora gli altri Teologi, cioè, che i Martiri in Paradiſo hanno la gloria eſſenziale, che ſi chiama *aurea*, ed hanno anche la gloria accidentale, che diceſi *aureola*, che conſiſte in una certa allegrezza, che provano, conſiderando la vittoria da eſſi riportata contra il Mondo, combattendo per Criſto, e ſopportando per eſſo volontariamente la morte, della quale aureola non partecipano adeguatamente i Fanciulli, che eſſendo ſtati Martiri, lo ſono ſtati *ſolo opere*, non *voluntate*: *Innocentes ſicut non pertingant ad perfectam rationem Martyrii, ſed aliquid Martyrii babent ex hoc, quod paſſi ſant pro Chriſta; ita etiam aureolam, non quidem ſecundum perfectam rationem, ſed ſecundum aliquam participationem; in quantum ſcilicet gaudem, ſe in obſequiam Chriſti occiſos eſſe; ut dictam eſt de pueris baptizatis, quod habebunt aliquod gaudium de innocentia, & carnis integritate.* Queſte

de innocentia, & carnis integritate. Sunt hæc S. Thomæ verba *in 4. ſent. diſt. 49. quæſt. 5. art. 3. quæſt. 2. ad duodecimum.* Ad hæc autem Sancti Doctoris verba ſic pergit Cardinalis Capifucchius *præcit. loco §. 26. Cum aureola ſit præmium a Deo beatis conceſſum intuitu egregiorum operum, quæ ipſi pro Deo in terris patrarunt, ac proinde ſit præmium reſpondens operibus; evidens eſt, ſanctos Innocentes, & alios Parvulos pro Chriſto ante uſum rationis occiſos, aureola non gaudere martyrii.* Cum vero infantes, licet martyres, ob mox expenſam rationem, aureola non gaudeant martyrii, aſſumi id a quopiam fortaſſe poterit, ut tueatur, ſi iis in militanti Eccleſia Beatificationis cultus poteſt competere, haud tamen congruere, ut alter Canonizationis cultus iiſdem tribuatur; quandoquidem inter Canonizationis decernendæ cauſas & illa recenſetur, ut Canonizati geſta omnibus per Orbem Catholicis in exemplum proponantur: hujuſmodi autem res geſtæ in pueris pro Chriſto necatis deſiderantur.

ſono le parole di S. Tomaſo *in 4. ſent. diſt. 49. quæſt. 5. art. 3. quæſt. 2. Ad duodecimum.* E coerentemente a queſte parole del Santo Dottore così proſiegue il Cardinale Capiſucchi *nel luogo citato al §. 26. Cum aureola ſit præmium a Deo beatis conceſſum intuitu egregiorum operum, quæ ipſi pro Deo in terris patrarunt, ac proinde ſit præmium reſpondens operibus; evidens eſt, ſanctos Innocentes, & alios Parvulos pro Chriſto ante uſum rationis occiſos, aureola non gaudere Martyrii.* E non avendo i Fanciulli, benchè Martiri, l'aureola del Martirio per la ragione poc'anzi accennata, ciò tal uno potrà eſſer adottato per ſoſtenere, che, ſe ad eſſi nella Chieſa Militante può competere il culto della Beatificazione, non è ben fatto, che ſi ammettano all'altro della Canonizzazione; annoverandoſi fra i motivi di queſta anche quello, che le geſta del Canonizato ſervano di eſempio ai fedeli in tutto il Mondo Cattolico, quali geſta mancano nel Fanciullo ammazzato per Criſto.

Cur poſtremum hoc non obſtet Bethleemiticis infantibus.

§. 27. Et quamvis reſpondere quiſquam valeat, nimiam ineſſe vim argumento, cum inde concludatur, ne Bethleemiticos quidem infantes honorem Canonizationis promeritos, cum nec ipſi martyrii aureolam ſint conſecuti; videtur tamen reſponſio omni plane robore deſtituta, ſi animus advertatur ad eam facti ſpeciem, in qua Bethleemiticis infantibus vita adempta fuit, atque ad vetuſtiſſimam conſtantemque obſervantiam Eccleſiæ, quæ eoſdem tanquam Martyres ſemper eſt venerata. Et profecto, abſque eo quod neceſſe ſit amplecti opinionem Armacani, martyrium Bethleemiticorum infantium ad ſolos circumciſos cohibentis; quod a cæteris communiter exploditur, uti videre eſt apud Valentiam in ſuo celebri Tractatu *de rebus Fidei cap. 4. de Baptiſmo Parvulorum §. Atque hoc*; rejectaque etiam ſuperius allata, improbataque ſententia aliorum, qui opinati ſunt acceleratum fuiſſe Bethleemiticis infantibus rationis uſum; quod aperte improbatur a D. Thoma 22. *quæſt. 124. art. 1. ad primum*; replicari poſſe videtur, martyres eſſe Bethleemiticos infantes, & horum inſtar Martyres eſſe cæteros etiam, qui antequam iis affulgeat ratio, pro Chriſto intereunt; at cum illis faveat conſenſus atque doctrina Patrum, & perpetua Eccleſiæ traditio, his vero ſola, licet ceteroquin ſpectabilis, Theologorum opinio, haud mirum videri debere, ſi primis aliquid amplius ſupra ſecundos tribuatur. Videatur Vaſquez *in 3. part. D. Thomæ tom. 2. diſput. 153. quæſt. 68. cap. 7.* ubi, poſtquam firmaverat, Bethleemiticos eſſe verè Martyres, & Martyres quoque eſſe ceteros pueros pro Chriſto occiſos, ita ſubdit: *Porro, quamvis non tam certum ſit, quod diximus de aliis infantibus pro Chriſto occiſis, quàm de illis, qui hac de cauſa ab Herode interfecti ſunt, quia pro interfectis ab Herode, Eccleſiæ traditionem, & doctrinam Patrum pleniorem habemus; nihilominus indubitatum apud nos eſſe debet* (id tamen ita certum habendum, ut niſi definitioni Eccleſiæ, communi certe quidem Theologorum opinioni innitatur) *eamdem rationem eſſe de omnibus, qui poſt adventum Chriſti propter ipſum occiſi ſunt.*

Perchè queſt' ultimo motivo non oſti agli infanti di Betlemme.

§. 27. E quantunque poſſa tal uno riſpondere, che l'argomento prova troppo, provando, che nemmeno gl'Infanti di Betlemme abbiano meritato l'onore della Canonizazione, non avendo nemmeno eſſi ottenuta l'aureola del Martirio; ſembra però, che la riſpoſta debba perdere tutta la ſua forza, ſe ſi riflette alla circoſtanza, in cui quelli di Betlemme perdettero la vita, ed all'uniforme ed antica divozione della Chieſa, che gli ha ſempre venerati per Martiri. E ſenza inveſtire le opinioni dell'Armacano, che reſtrinſe il martirio de' Fanciulli Betlemitici a que' ſoli, che erano circoncìſi, il che vien comunemente rigettato dagli altri, come può vederſi nel Valenza nel ſuo celebre Trattato *de rebus Fidei al cap. 4. de Baptiſmo Parvulorum §. Atque hoc*, e rigettando altresì l'opinione di ſopra riferita, e confutata, d'altri che hanno creduto, eſſere ſtato accelerato ai Betlemitici l'uſo della ragione, il che vien eſpreſſamente impugnato da San Tomaſo 2. 2. *quæſt.* 124. *art. 1. Ad primum*, ſembra poterſi replicare, eſſere Martiri i Fanciulli di Betlemme, eſſere a loro ſimiglianza Martiri anche gli altri, che avanti l'uſo di ragione muojono per Criſto; ma che, avendo i primi in loro favore la tradizione e la dottrina de' Padri, e la continuata tradizione della Chieſa, ed avendo i ſecondi a loro favore la ſola benchè riſpettabile opinione de' Teologi, non dee recar maraviglia, ſe ai primi ſi dia qualche coſa di più, che non ſi dà ai ſecondi. Vedaſi il Vaſquez *in 3. part. D. Thomæ tom. 2. diſput. 153. quæſt. 68. cap. 7.* ove, dopo avere ſtabilito, che i Betlemitici ſono veri Martiri, e che Martiri ancora ſono gli altri Fanciulli ammazzati per Criſto, così ſoggiugne: *Porro, quamvis non tam certum ſit, quod diximus de aliis Infantibus pro Chriſto occiſis, quàm de illis, qui hac de cauſa ab Herode interfecti ſunt, quia pro interfectis ab Herode Eccleſiæ traditionem, & doctrinam Patrum pleniorem habemus; nihilominus indubitatum apud nos eſſe debet* (intendendo però ciò di quella certezza, che ſe non ha per ſe la definizione della Chieſa, ha però la comune opinione de' Teologi,) *eamdem rationem eſſe de omnibus, qui poſt adventum Chriſti propter ipſum occiſi ſunt.*

Aliud diſcrimen profertur.

§. 28. Eoque magis, quia quæ nunc proponitur quæſtio, non ea eſt, ſi res recte expendatur, an pueri poſt Chriſtum natum ab ejus hoſtibus interempti canonizari poſſint; verum an id fieri expediat: his autem terminis concluſa quæſtione, non magnopere adlaborandum, ut intelligatur quantum intercedat diſcriminis inter Bethleemiticos infantes, & ceteros omnes, qui poſt ipſos pro Chriſto intereunt.

Altra diverſità cavata dallo ſtato della queſtione.

§. 28. Tanto più che la preſente queſtione non è, rigoroſamente parlando, ſe i Fanciulli, che dopo la venuta di Criſto ſono ammazzati dai di lui nemici, poſſano canonizarſi, ma ſe ſia eſpediente, che ciò ſi faccia: e, poſto il queſito in queſti termini, non vi vuol molto a comprendere la diſuguaglianza, che paſſa fra gl'Infanti di Betlemme, e tutti gli altri, che muojono dopo di loro, e che perdono la vita per Criſto.

§. 29. Quæcumque hactenus perſecuti ſumus, videri quoque poſſunt *in Noſtro lib. 1. de Canonizatione cap. 14. & lib. 3. cap. 15. num. 2. & ſeq.* Supereſt modo, ut expendantur omnia, ac cognoſcatur, an deceat, ut cauſæ Beati Andreæ permittendus ſit ad ulteriora progreſſus, an verò conducibilius ſit, ut eum ſervet ſtatum, quem nunc habet, quique idem plane eſt cum eo, in quo Cauſa Beati Simonis conquieſcit. Et quia impoſſibile haud eſt alias huic ſimiles excitari inſtantias, ſollicitudinis tuæ partes erunt, prudentiſque conſilii cæterorum, quos ipſi ad id deſignabimus, indicare, quæ ineunda ratio, cum ſe hujuſmodi obtulerit caſus, qui plerumque proponi conſuevit, de puero aliquo majori hebdomada ab Hebræis in contumeliam Chriſti occato: tales namque ſunt Beati Simonis & Andreæ, nec non bene multorum ex iis, quos Auctores commemorant, puerorum neces. Videri enim cuiquam fortaſſe poterit, quoties placeret cauſis interemptorum hujuſmodi infantium patere aditum, oportere, haſce neces fuiſſe clamoſas, populo cognitas, ab omnibus damnatas, atque a magiſtratibus vindicatas; prætereaque etiam optimum eſſe, quandoquidem res eſt de martyribus *non voluntate & opere, ſed ſolo opere*, ſignorum & miraculorum numerum definire, ac requirere majorem conſtituto ad formalem Canonizationem obtinendam. Litteras haſce Noſtras, Apoſtolicam tibi, Dilecte Fili, Benedictionem impertientes, abſolvimus.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 22. Februarii 1755. Pontificatus Noſtri Anno decimoquinto.

S' inſiſte nuovamente per l' eſame, ſe debbaſi dar corſo a ſimili cauſe.

§. 29. Quanto ſin ora abbiamo eſpoſto, può anche vederſi *nel noſtro lib. 1. de Canonizatione al cap. 14. e nel lib. 3. cap. 15. num. 2. e ſeg.* Reſta ora, che il tutto ſi eſamini, e ſi veda, ſe è conveniente, che ſi dia corſo alla Cauſa del Beato Andrea; o ſe è meglio che ſi fermi nello ſtato, in cui è, che è per l' appunto quello ſteſſo in cui ſi ritrova l' altra del Beato Simone. E perchè non è impoſſibile, che ſi riſveglino altre ſimili iſtanze, ſarà proprio della di lei diligenza, e del prudente conſiglio degli altri, che da Noi ſaranno eletti, il ſuggerire il partito, che dovrà prenderſi, quando ſucceda il caſo, che per lo più ſuol eſſere di qualche Fanciullo ammazzato dagli Ebrei nella Settimana Santa in onta di Criſto, tali eſſendo gl' Infanticidj dei Beati Simone, ed Andrea, e d' una gran parte degli altri commemorati dagli Autori: potendo ſembrare a tal uno, che, quando ſi voleſſe laſciar aperta la ſtrada alle cauſe di queſti Infanticidj, dovrebbero queſti eſſere ſtati clamoroſi, noti al popolo, maledetti da tutti, e vendicati dai Magiſtrati; e che anche foſſe bene, giacchè ſi tratta di Martiri *non voluntate & opere, ſed ſolo opere*, l' accreſcere il numero de' ſegni e de' miracoli oltre il ſolito, per ottenere la formale Canonizazione. Terminiamo col darle l' Apoſtolica Benedizione.

Ed in caſo d' affirmativa con quali circoſtanze debbano eſſere qualificate.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 22. Februarii 1755. Pontificatus Noſtri Anno decimoquinto.

Data alli 22. di Febbr. 1755. del Pont. 15.

Liber Gallice editus, inſcriptuſque: *Principes ſur l' eſſence, la diſtinction, & les limites des deux puiſſances ſpirituelle, & temporelle, Ouvrage poſthume du Père la Borde de l' Oratoire*, Decreto Congregationis Univerſalis Inquiſitionis jam damnatus, iterata acriori cenſura proſcribitur, & ſob excommunicationis pœna, legi, aut retineri prohibetur.

Venerabilibus Fratribus, Primati, Archiepiſcopis, & Epiſcopis Regni Poloniæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

AD aſſiduas, quibus angimur, curas, ut excitata a nonnullis hujus ſæculi Filiis inter Sacerdotium & Imperium diſſidia compeſcantur, illud acceſſit ſane permoleſtum, quod licet univerſalis noſtræ Inquiſitionis Decreto die 5. Auguſti anni 1753. edito, confixum damnatumque fuerit Opuſculum gallicè editum hoc titulo: *Principes ſur l' eſſence, la diſtinction & les limites des deux puiſſances ſpirituelle, & temporelle, Ouvrage poſthume du Père la Borde de l' Oratoire*; rurſus tamen idem Opuſculum prodiiſſe, tam Gallico, quam Polonico idiomate impreſſum, lateque in Regionibus, ac Provinciis veſtris per omnium manus pervagari nuper accepimus. Quod quidem vel ob ſolam ignorationem prælaudati Decreti contigiſſe arbitramur, vel quod ſatis explorata atque comperta Vobis non fuerint exitioſa ac perverſa Dogmata, quæ in eo traduntur: alioquin dubitare vix poſſumus de Fraternitatum Veſtrarum zelo, ac vigili ſtudio, quo certe in Fidelium manus non incidiſſet, ſi oculos, judiciumque Veſtrum antea ſubiiſſet.

Parvum, impiumque ſyſtema auctoris jam re de a Joanne XXII. proſcriptum.

§. 1. Eò enim tendere, ac collimare vidiſſetis execrandi fœtus auctorem, ut collatam a Chriſto Domino & Salvatore noſtro Eccleſiæ ſuæ poteſtatem, non ſolum dirigendi per conſilia & ſuaſiones, ſed etiam jubendi per leges, ac devios, contumaceſque exteriore judicio, & ſalubribus pœnis coercendi, atque cogendi, labefactet, convellat, & pro ſus eliminet; Eccleſiaſticum miniſterium ita ſæculari dominationi ſubjiciens, ut ad hanc ſpectare pronunciet, de externa omni ac ſenſibili gubernatione cognoſcere ac judicare. Pravum ac pernicioſum ſyſtema, jampridem ab Apoſtolica Sede, præſertim vero a Johanne XXII. Prædeceſſore noſtro, Conſtitutione incipiente: *Licet juxta doctrinam*, reprobatum, ac pro hæretico expreſſe damnatum, fallacibus ratiunculis, fucatis, atque ad Religionem compoſitis verbis, contortiſque Scripturarum, ac Patrum teſtimoniis, impudens Scriptor obtrudit, quo ſimplicibus, & minus cautis facilius imponat. Rem tamen ipſam ad Religionis & Fidei regulas ſedulo accurateque expendenti, facile occurrit principiorum falſitas, eorumque conſecutionum abſurditas; Auctoris demum a veritatis tramite longe aberrantis temeritas, qua propoſitiones obtrudit captioſas, & falſas, impias quoque & erroneas, alias damnatas, & hæreticas, Eccleſiæ vero maxime injurioſas, ejuſque poteſtatis, jurium, & libertatis, quantum in ipſis eſt, prorſus everſivas.

§. 2. Qua-

Digitized by Google

Nova impreſſi liberculi cenſura.

§. 2. Quapropter ne latius ſerpat, in Eccleſiæ animarumque perniciem, pravi dogmatis corruptela: Nos, quibus ſanæ doctrinæ cuſtodia, & Sacerdotalis auctoritatis propugnatio præcipue demandata eſt, pro ſollicita, quam gerimus, Eccleſiarum omnium, & Chriſtifidelium cura, Vos maxime, Venerabiles Fratres, monitos hortatoſque volumus, ut procul ab ovibus Veſtris exitialis hujuſce doctrinæ pabulum arceatis. Quod ut nomine quoque Noſtro præſtare valeatis, ſupra deſcriptum Librum quocumque idiomate impreſſum, vulgatum, aut ſcriptum, ſub enunciatis cenſuris rejicimus, reprobamus, damnamus, ejuſque lectionem, retentionem, & uſum, omnibus & ſingulis Chriſtifidelibus, etiam ſpecifica, & individua mentione dignis, ſub pœna excommunicationis ipſo facto abſque alia declaratione incurrenda, a qua nemo a quoquam, præter quam a Nobis, ſeu a Romano Pontifice pro tempore exiſtente, niſi in mortis articulo conſtitutus, abſolutionis beneficium obtinere valeat, omnino interdicimus ac prohibemus. Volentes, & Apoſtolica auctoritate mandantes, ut quicumque Librum prædictum, aut ejus exemplaria, ſive typis impreſſa, ſive manu deſcripta, penes ſe aliqua habuerint, ea, ſtatim ac præſentes litteræ eis innotuerint, teneantur tradere locorum Ordinariis, qui exemplaria ſic tradita illico flammis aboleri curent.

Monitum ad Epiſcopos Regni Poloniæ.

§. 3. Vos itaque, Venerab. Fratres, conjunctis nobiſcum ſtudiis, Paſtorali zelo, & Sacerdotali conſtantia, vigilate in cuſtodiis veſtris, aſcendentes ex adverſo, atque opponentes murum pro Domo Iſrael, adverſus vaniloquos, & ſeductores, docentes quæ non oportet; qui conſtitutos a Deo civilis poteſtatis fines amplificare, ac tranſilire moliuntur, Eccleſiæ vero jura coarctare, imminuere, atque convellere ſtudent; & Divinis humana miſcentes, Imperium & Sacerdotium ſeditioſe committunt. Creditas vobis oves monete identidem, ut acquieſcant ſanis ſermonibus Domini Noſtri Jeſu Chriſti, & ei, quæ ſecundum pietatem eſt, ſanæ doctrinæ; non intendentes mandatis hominum avertentium ſe a veritate: reddant autem omnibus debita, quæ ſunt Cæſaris Cæſari, quæ ſunt Dei Deo. Interim Vobis, Venerabiles Fratres, ac univerſis Fidelibus regimini veſtro ſubjectis, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Dat. 4. Martii 1755. Pont. an. 15.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die IV. Martii MDCCLV. Pontificatus Noſtri Anno XV.

D. Cardinalis Paſſioneus.

XLVI.

Olivetanæ Congregationis Privilegia a Prædeceſſoribus Pontificibus, & præſertim a Pio II. conceſſa confirmantur, & ampliantur; novumque ſuperadditur, quo ejuſdem Congregationis Abbatibus indulgetur, ut in die feſto S. Franciſcæ Romanæ, Pontificalibus in Miſſa, reliquiſque Officiis intra Eccleſias Conventuales Regularis Obſervantiæ uti poſſint.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium a munificentia S. Sedis in emeritos de Eccleſia Viros.

CUM ſemper Apoſtolicæ benignitatis, & munificentiæ Noſtræ ſignificationes in eos, qui ſanctioribus Ordinum Regularium inſtitutis addicti, uberes in vinea Domini virtutis, & honeſtatis afferunt fructus, libenter edidimus: tum verò eorum votis, ac precibus animum propenſius intendimus, quum & petitiones æquitati conſonas eſſe, & conceſſiones noſtras ad augendam Dei gloriam, & Sanctorum cultum amplificandum opportunas fore conſpicimus.

Indultis & privilegiis Congregationem Montis Oliveti decorarunt Prædeceſſores Pontifices.

§. 2. Sanè pro parte dilecti Filii Flaminii Gandini Abbatis, & Procuratoris Generalis Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Montis Oliveti nuncupatæ, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod aliàs nonnulli Romani Pontifices Prædeceſſores Noſtri dictæ Congregationi diverſa Privilegia, gratias, favores, & Indulta tum ſpiritualia, tum temporalia conceſſerunt, & præcipue felic. record. Pius Papa II. etiam Prædeceſſor Noſter per ſuas Literas Apoſtolicas ſub datum Petreoli Senenſis Diœceſis Anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXII. Tertio Nonas Octobris Pontificatus ſui anno Quinto, inter alias gratias dictæ Congregationi conceſſas, illius Abbatibus, Viſitatoribus, Prioribus, Perſonis, Monaſteriis, Prioratibus, Locis, & Membris, quod ipſi omnibus aliis, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis, Congregationi Sanctæ Juſtinæ Paduan. ejuſdem Ordinis, ejuſque Monaſteriis, Prioratibus, Membris, ac Perſonis, & Bonis per prædictos Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, tunc ſuos, quomodolibet elargitis, ſub certis modo, & forma tunc expreſſis, uti poſſent, & gaudere, ac ſi illa omnia, & ſingula primodictæ Congregationi ſpecialiter, & expreſsè indulta fuiſſent, conceſſit pariter, & indulſit, prout in dictis Literis plenius continetur. Cum autem ſubinde, juxta temporum ſuccedentium opportunitatem, aliæ conceſſiones, & gratiæ hujuſmodi Congregationi Sanctæ Juſtinæ, Caſſinenſium quoque nuncupatæ, per alios Romanos Pontifices Prædeceſſores quoque Noſtros, attributæ fuerint; pro parte dicti Flaminii Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut gratias eaſdem, favore ſuæ primodictæ Congregationis extendere, ac aliàs eamdem Congregationem, præcipuè ad augendum in illius Eccleſiis Divini Servitii cultum, aliqua beneficentiæ Noſtræ prærogativa decorare, ut infra, dignaremur.

Et præſertim Pius II., qui privilegia Congregationi S. Juſtinæ Paduan. illò uſque conceſſa eidem communicavit.

Confirmat primo Pontifex vetera indulta non revocata, uſu recepta, nec Tridentino contraria.

§. 3. Nos igitur, firma ſpe, fiduciaque concepta, eamdem Congregationem, quo amplioribus gratiis, & favoribus ab Apoſtolica Sede cumulari pergat, eò majores pietatis, obedientiæ, & obſequii erga Nos, & eamdem Apoſtolicam Sedem, aliarumque virtutum, & ſcientiarum fructus edituram fore, hujuſmodi ſupplicationibus annuere, & dicto Flaminio ſpecialem gratiam

facere volentes, eumdemque Flaminium a quibuſvis excommunicationis &c. abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatia plenitudine, omnia & ſingula privilegia, gratias, immunitates, exemptiones, præeminentias, & indulta a prædictis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris ejuſdem primodictæ Congregationis Abbatibus, etiam Generali, Prioribus, & Monachis, necnon Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, Domibus, & Locis Regularibus conceſſa, & elargita, eorum omnium, & ſingulorum tenores præſentibus pro expreſſis, & inſertis habentea, dummodo tamen ſint in uſo, & non revocata, nec ſub aliqua revocatione comprehenſa, Conſtitutionibus quoque Apoſtolicis, & Concilii Tridentini Decretis non adverſentur, harum ſerie confirmamus, & approbamus, illiſque Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus.

§. 4. Ac præterea eidem primodictæ Congregationi, illiuſque Abbatibus, Prioribus, & Monachis, necnon Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, Domibus, & Locis Regularibus quibuſcumque, ut ipſi, & ipſa, omnibus, & ſingulis privilegiis, gratiis, exemptionibus, immunitatibus, conceſſionibus, & indultis, aliis dicti Ordinis Sancti Benedicti, & præcipuè Congregationi Sanctæ Juſtinæ, ſeu Caſſinenſi prædictæ, earumque Abbatibus, Prioribus, & Monachia, necnon Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, Domibus, & Locis Regularibus, a Prædeceſſoribua Noſtris prædictis, ſignanter poſt præfataa dicti Pii Prædeceſſoris Literas, ſive communiter omnibus, ſive earum ſingulis non tamen ex peculiaribus cauſis, & titulis, in hunc uſque diem, ac etiam per Nos, conceſſis, & elargitis, ac quibus præfata Caſſinen., aliæque dicti Ordinis Congregationes legitimè utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, pari modo uti, frui, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, perindè acſi privilegia, gratiæ, exemptiones, immunitates, conceſſiones, & indulta hujuſmodi, Congregationi primodictæ, illiuſque Abbatibus, Prioribus, & Monachis, ac Monaſteriis, Prioratibus, & Eccleſiis, Domibus, & Locis prædictis directè, & non per medium communicationis hujuſmodi, conceſſa, & conceſſæ fuiſſent, auctoritate, & tenore præfatis concedimus, & indulgemus, ac privilegia, gratias, exemptiones, immunitates, conceſſiones, & iodulta hujuſmodi ad Congregationem primodictam extendimus, & ampliamus.

§. 5. Porro attendentes eamdem Congregationem erga Sanctam Franciſcam Romanam nuncupatam, ſui olim, dum io humanis ageret, Inſtituti Oblatam, aliarumque ſimilium Oblatarum in Urbe Matrem, & Fundatricem, ſpecialis devotionis ſtudium ſemper profeſſam fuiſſe, & profiteri, illiuſque cultum per ipſius Congregationis Profeſſores, in Locis præcipuè, ubi Monaſteria ejuſdem Coogregationis extant, propagatum fuiſſe, itaut in ſingulis ferè eorum Eccleſiis Altare aliquod Omnipotenti Deo in honorem dictæ Sanctæ dicatum reperiatur, ipſaque Congregatio, præter Beatum Bernardum Tholomei Fundatorem ſuum, dictam Sanctam Franciſcam in ſpecialem Protectricem agnoſcat; ad augendum dictæ Sanctæ Franciſcæ cultum, ac illius Feſti diei celebritatem, ut in ſingulis Eccleſiis Conventualibus primodictæ Congregationis Monaſteriorum, in quibos Clauſtralis vigeat obſervantia, dilecti Filii moderni, & pro tempore exiſtentes dictorum Monaſteriorum Abbates, die Feſto dictæ Sanctæ Franciſcæ, Miſſam ſolemnem, & Divina Officia, aſſiſtentibus ſibi uno ſaltem Diacono, & alio Subdiacono, alioque Pluviali induto, aliiſque Clericis, Pontificaliter, & more Epiſcoporum, præter tres alios dies, juxta Canonica Decreta præfinitos, ſervatis tamen aliàs, tam Literaium in forma Brevis Urbani VIII. incipien. *Exponi* ſub datum Romæ ſub Annulo Piſcatoris die v. Aprilis MDCXXIX. expeditis, quàm generalia Decreti Alexandri VII. Romanorum Pontilicum Prædeceſſorum noſtrorum die XXVII. Septembris MDCLIX. editi, reſpectivè forma, & diſpoſitione, & non aliàs, celebrare liberè, & licitè poſſint, & valeant, Apoſtolica auctoritate prædicta, harum quoque ſerie etiam concedimus, & indulgemus: Iiſdemque modernis, & pro tempore exiſtentibus primodictæ Congregationis Abbatibus plenam, & liberam poteſtatem, & auctoritatem deſuper impertimur.

Firmantur ſuperius ſtatuta.

§. 6. Eoſdemque modernos, & pro tempore exiſtentes dictæ Congregationis Abbates, Monachos, & Perſonas ſuper præmiſſis, aut eorum aliquo, a quibuſvis Locorum Ordinariis, vel aliorum Ordinum, & Congregationum Abbatibus, aut aliis quibuſcumque, quavis auctoritate, & quovis prætextu, colore, vel ingenio, publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, moleſtari, inquietari, aut perturbari ullo unquam tempore nullatenus poſſe, neque debere: Præſentes quoque Literas de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ defectu minimè notari, nec ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitatioo bus, derogationibus, aut aliis contrariia Diſpoſitionibus, per quaſcumque Regulas, & Conſtitutiones Apoſtolicas per Nos, & Succeſſorea noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, etiam Motu proprio, ac aliàs ſub quibuſvia tenoribus, & formis pro tempore factis, & faciendis, & conceſſis, ac concedendis, comprehendi, ſed ſemper ab illis excipi, ac illaa ſemper validas, & efficaces exiſtere, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere: Sicque, & ooo aliàs per quoſcumque Judices, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictæ Sedis Nuncios, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter jodicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere decernimus; irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter eontigerit attentari.

Derogatur contrariis quibuſcumque.

§. 7. Non obſtantibus prædictis Urbani Literis, & Alexandri Prædeceſſorum prædictorum Decretis in ea parte, qua præſentibus adverſantur, ac quibuſvis aliis Apoſtolicis, ſeu in Synodalibus, Provincialibus, Generalibuſque Conciliis editis, vel edendis, Conſtitutionibus, & Ordinationibus, necnon primodictorum Ordinis, & Congregationis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Statutis, & eonſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis dicto Ordini, & Congregationi primodictæ, ac quibuſvis aliis Superioribus, & Perſonis in genere, vel in ſpecie, aut aliàs in contrarium præmiſſorum, quomodolibet forſan conceſſis, confirmatis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & iodividua mentio, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenorea hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, oihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice domtaxat latiſſimè, & pleniſſimè, ac ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ abſolutionis, confirmationis,

approbationis, conceſſionis, Indulti, extenſionis, ampliationis, decreti, & derogationis, infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 1. Aprilis 1755. Pontif. ann. 15.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quinto, Kalendis Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno Quintodecimo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Card. Pro-Datar.

V I S A

De Curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

XLVII.

Confirmatur Reſolutio Congregationis deputatæ ſuper correctione librorum Eccleſiæ Orientalis, ſuper abbreviatione Officii, & Miſſæ pro Monachis Ordinis S. Baſilii.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Ad debitum Deo cultum exhibendum, & canonicas horas recitari, & Sacrificium offerri quotidie voluit Eccleſia.

QUEM religionis ſenſum natura Nobis indidit, ut non ſolum laudemus, celebremus, & glorificemus jugiter Dominum omnium conditorem, propter quod rationales facti ſumus, & a brutis differimus; verum etiam ut oblationibus & ſacrificiis placemus Deum noſtrum, ac ſcelera noſtra expiemus; ad eumdem tam in veteri Teſtamento, quàm in Catholica JESU CHRISTI Eccleſia alendum, fovendum, adaugendumque in primis ſtudia omnia intenta fuerunt. Quoniam autem JESUS CHRISTUS verus Deus, veruſque homo, Mediator Dei & hominum, Sacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchiſedech, ceſſante carnalium ſacrificiorum varietate, omnes differentias hoſtiarum una Corporis & Sanguinis ſui implet oblatione; &, quomodo adorare Patrem ſuum in ſpiritu & veritate, ipſumque orare & laudare docuit, exemplumque præbuit; Sancti Apoſtoli ab eo Magiſtro inſtructi, ac per ipſos Catholica Eccleſia Spiritu Sancto inſpirante edocta, & Officium Canonicarum Horarum, debita cum rituum, cæremoniarumque magnificentia, Deo quotidie perſolvendum digeſſit; & Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium, in quo nimirum Agnus Dei in odorem ſuavitatis Deo jugiter a Sacerdotibus immolatur, & panem de cœlo verum comedimus, cum ritibus pariter, cæremoniis, & precibus, quotidie in Eccleſiis peragendum mandavit. Utrumque vero Officium ſcilicet & Sacrificium, ut Omnipotenti Deo eſſet magis gratum & acceptabile, diverſæ, variæque, quoad ſacras preces, ritus, & cæremonias, initæ fuerunt rationes, juxta diverſas, variaſque nationes, & religioſorum hominum Ordines, atque Inſtituta tum Occidentalis, tum Orientalis Eccleſiæ, quæ ſecundum acceptum a majoribus cujuſque morem & conſuetudinem, etſi pro temporum vicibus aliquando variatam, in unitate tamen Catholicæ Fidei, doctrinæque perſtantem, quamplurima pro libito & pietate addere ſtuduerunt. Apoſtolica autem hæc Sancta Romana Sedes nihil habuit antiquius, nihil curavit impenſius, quàm ut cum de utroque nempe Officio & Sacrificio ab ipſa aliquid exquiſitum fuit, quoad fieri poſſet, brevitati ac ſinceræ pietati, ſervatis ſervandis, conſuleretur; ne quamplurimi ex Chriſtifidelibus, ſive recitantibus, ſive celebrantibus, ſive audientibus Officium, vel Miſſam infirmiores, tum propter prolixitatem, tum propter linguæ ignorationem tædio affecti, quam inde percipere ſolebant, Spiritus pinguedinem & ſuavitatem averſari inciperent.

In variis diverſarum gentium cæremoniis eadem ſemper unitas fidei.

Eccleſia Romana humanæ fragilitati parcens, ſemper ſtuduit brevitati.

§. 2. Porro cum Dilectus Filius Auguſtinus Sciommari Monachus & Abbas Ordinis Sancti Baſilii, ejuſque modernus in hac Alma Urbe noſtra Procurator Generalis, nomine totius ſuæ Congregationis, Nobis ſupplices preces humiliter porrigendas fecerit, ut dignaremur abbreviare Miſſam & Officium Divinum, pro quibus recitandis, ac celebrandis adeo longum tempus inſumendum eſt, ut id vix ob humanam infirmitatem ſine tædio aliquo peragi poſſit, & modicum eis temporis ſpatium ſupereſt, quo operam ſacrarum literarum ſtudiis dare valeant: Nos ſanè preces hujuſmodi remiſimus ad Dilectum Filium noſtrum Fortunatum Tituli Sancti Calixti Presbyterum S. R. E. Cardinalem Tamburinum nuncupatum, Congregationi Particulari ſuper correctione Librorum Eccleſiæ Orientalis deputatæ Præfectum, ut eas eidem Congregationi expendendas, atque examinandas proponeret.

Preces Procuratoris Generalis Ordinis S. Baſilii, ut brevior Miſſa, & Officium pro ſua Congregatione redderetur.

§. 3. Itaque dicta Congregatio habita die VII. Maii, & XIII. Auguſti MDCCLII. reſcripſit, indulgeri poſſe, ut abbreviatio Officii ferialis extra Quadrageſimam fiat juxta modum infra deſignatum, nempe quoad abbreviationem Matutini diebus ferialibus, præter Quadrageſimam, retineatur integrum Cathiſma: Omittatur Exapſalmon, ſed quotidie unus ex Pſalmis in eo comprehenſis ex ordine recitetur. Die autem Dominico integrum Exapſalmon dicatur, & quatuor Pſalmi, qui notantur in Horologio Baſilianorum pagina 42. Aliis vero diebus non ferialibus ſervetur Typicus ſolitus uſque ad primum Canonem excluſivè: Canon Sancti ad Triodium redigatur, nempe prima, octava, & nona Ode recitetur: Poſtea dicatur Canon Feriæ, ſed tria tantum Troparia ſingularum Odarum, ſcilicet primum, quod ad Feriam; alterum quod ad Sanctos Martyres; ultimum quod ad Beatam Virginem pertinet: Poſt tertiam Odem, ſolitæ Cathiſmæ, ſeu Antiphonæ: Poſt ſextam, conſuetum Conthacion, ſeu Icon; deinde Synaxarium Sancti: Poſt octavam Odem Pſalmus *Magnificat*, & ſolita Exapoſtillaria, & reliqua juxta Typicum. Quoad abbreviationem Veſperarum, ex ſex Antiphonis, ſeu Stichis, quatuor tantum dicantur; deinde: *Gloria*, & hymnus: *Lumen hilare*, verſiculi; & prophetiæ, aut lectiones e Scriptura, quando occurrunt: Poſt Orationem: *Dignare*, omittantur Antiphonæ: Deinde dicatur Pſalmus: *Nunc dimittis*: reliqua autem omnia, de quibus nihil adnotatur, juxta ſolitum. Quoad abbreviationem Completorii: Canon redigatur ad Triodium, & in ejus recitatione intermiſceantur de more Oratio Dominica, Antiphona, & Synaxarium, quando oportet: Deinde Pſalmus: *Magnificat*, & reliqua omnia de more, ut in Horologio.

Reſcriptum Congregationis deputatæ ſuper correctione Librorum Eccleſiæ Orientalis, cui fuerunt remiſſæ preces, quoad abbreviationem Officii.

§. 4. Poſtea tractatum eſt de abbreviatione Miſſæ privatæ, & eadem Congregatio cenſuit permitti poſſe in hunc modum -- Facta præparatione materiæ de more in Altari, cum ſolitis Orationibus, Miſſa privata incipiatur a verbis illis. *Εὐλογημένη ἡ βασιλεία &c. Benedictum Regnum &c.* cætera, quæ præcedunt, recitentur a Sacerdote, vel in Sacrario, vel dum pergit ad Altare. Magnam Synaptim, ſeu Collectam eſſe retinendam. Retineantur quoque Orationes primi, ſecundi, & tertii Antiphoni, una cum exclamationibus, & cum ipſis Antiphonis. Minor autem

Alterum ejuſdem Congregationis reſcriptum quoad abbreviationem Miſſæ privatæ.

Collecta, ſeu Pacifica, quæ incipiunt: Ἔτι καὶ ἔτι &c. *etiam atque etiam in pace*, omittantur. Oratio ingreſſus Evangelii omittatur. Retioendum Triſagium cum Oratione. Supplicatio, quæ incipit; Εἴπωμεν πάντες &c. *Dicamus omnes &c.* retinenda; ſed eo modo, quo ſequitur, nempe omiſſis, quæ legoutur poſt verba illa: Κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου δεόμεθά σου ἐπάκουσον καὶ ἐλέησον: *Secundum magnam miſericordiam tuam exaudi & miſerere* uſque ad Orationem extenſæ ſupplicationis, quæ incipit: Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν &c. *Domine Deus noſter &c.* Deinde omittantur, quæ ſequuntur poſt verba illa: Πλούσιον ἔλεος, *Divitem miſericordiam* uſque ad exclamationem: Ὅτι ἐλεήμων &c. *Quoniam miſericors &c.* Preces atque Oratio pro Catechumenis omittantur. Hymnus Cherubicus cum Oratione retineatur. Oratio Κύριε ὁ Θεὸς &c. *Domine Deus Omnipotens*, retineatur, omiſſis verbis, quæ ſequuntur: τῇ σῇ χάριτι &c. *gratia tua*, uſque ad διὰ τῶν οἰκτιρμῶν, *per miſerationes &c.* Symbolum quotidie more Græcorum recitandum, exceptis Miſſis, ut vocant, pro Defunctis. Troparia, ſeu Theotocion in fine Miſſæ omittantur. Reliqua omnia retineantur.

§. 5. Demum in Congregatione diei 16. Septembris 1753. inter cætera propoſitum eſt: An Patribus Baſilianis indulgendum ſit, ut in Officio Quadrageſimæ omittant Cathiſma Pſalterii ad horam tertiam, & ad horam nonam? Et inſuper, ut magnum Completorium in Quadrageſima ono tantum die cujuſque hebdomadæ in ſuis Eccleſiis dicant, aliis vero diebus omittant, dicantque ſolum parvum Completorium? Et reſcribere placuit: Quoad primam partem, omitti poſſe Cathiſma ad horam nonam tantum, dummodo recitatio integri Pſalterii in tota hebdomada compleatur: Quoad ſecundam partem, magnum Completorium retineatur feria ſecunda, & quarta. Hæc tamen & alia in ſuperioribus Congregationibus definita pro Patribus Baſilianis, intelligantur Monaſterium Medijuſſi non comprehendere, cui ſuos veteres ritus, mores, atque inſtituta io fundatione præſcripta, juxta Apoſtolicas Conſtitutiones, retinere, ac ſervare præcipitur.

§. 6. Facta autem Nobis per Dilectum Filium Magiſtrum Nicolaum Antonellum in utraque Signatura noſtra Referendarium Prælatum noſtrum Domeſticum & dictæ Congregationis Particularis Secretarium hujuſmodi relatione, mandavimus, ut recitatio Cathiſmatum Pſalterii ſingulis diebus ferialibus extra tempus Quadrageſimæ facienda ita aptetur, ac diſtribuatur, ut ſaltem in duabus hebdomadis integrum integrum Pſalterium recitetur: Quoad abbreviationem verò Miſſæ, ut Symbolum in omnibus Miſſis, etiam io iis, quas ipſi pro Defunctis vocant, more Græcorum recitetur. Cætera verò benignè approbavimus die 24. Auguſti elapſo anno 1754.

§. 7. Verum ut præinſerta omnia firmius ſubſiſtant, ac ſerventur exactius; Nos, qui memoratum Ordinem Sancti Baſilii, & potiſſimum Congregationem ſub ejuſdem Sancti Baſilii auſpiciis & Ordine militantem, & in Occidentali Catholica Eccleſia religioſis virtutibus, eximiis Orthodoxarum adverſus ſchiſmaticos doctrinarum, diſciplinarumque ſtudiis, & exemplis florentem, plurimi facimus, magnoque in honore, ac pretio habemus, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, omnia & ſingula præinſerta approbamus & confirmamus, illaque perpetuo Apoſtolicæ firmitatis robore munimus, atque inſimul auctoritate & tenore paribus mandamus omnibus & ſingulis Superioribus Generalibus, Provincialibus, Prioribus, ac Monachis dictæ Congregationis & Ordinis, in virtute ſanctæ obedientiæ, ut deinceps, prout præmittitur, & non aliter, ipſi ſervent, & ab aliis ſibi ſubditis ſervari faciant & curent & præcipiant; ſalva tamen ſemper io præmiſſis ejuſdem Congregationis Particularis ſuper correctione Librorum Orientalium deputatæ auctoritate.

§. 8. Decernentes, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, ac Monachis ſæpe memorati Ordinis & Congregationis in omnibus & per omnia pleniſſime ſuffragari, & ita ab eis reſpective inviolabiliter obſervari debere; ſicque, & non aliter, in præmiſſis, per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales & eorumdem Cardinalium Congregationes, nec non Apoſtolicæ Sedis Nuncios, & quoſvis alios quacumque præeminentia & poteſtate fungentes & functuros, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus, Provincialibuſque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, dictique Ordinis & Congregationis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Literis Apoſtolicis, & quibuſcumque aliis Decretis in genere, vel io ſpecie, aut aliàs io contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus pro hac vice tantum, ad præmiſſorum effectum, derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. *Clauſulæ cum derogatione contrariis.*

§. 9. Volumus autem, ut earumdem præſentium literarum tranſumptis ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu Abbatis Generalis, vel Generalis Procuratoris pro tempore exiſtentium ſubſcriptis, & ſigillo ejuſdem Ordinis munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. *Fides tranſumptis habenda.*

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris, die XVII. Maji MDCCLV. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquinto. *Dat. 17. Maji 1755. Pont. XV.*

Cajetanus Amatus.

XLVIII.

Epiſtola Sanctiſſimi Domini Noſtri Benedicti Papæ XIV. ad Reverendiſſimum Dominum Vincentium Card. Malvetium Bononienſem Archiepiſcopum, de S. Philocali Martyris Corpore.

Dilecta Filia Noſtra Cardinali Vincentio Malvetio Bononiæ Archiepiſcopo.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Sororis Imeldæ de Lambertinis pia vota pro alicujus Sancti Corpore obtinendo, collocandoque in interiore Monaſterii Eccleſia.

SOROR Imelda de Lambertinis Monialis Profeſſa in iſto S. Mariæ Novæ Monaſterio, utpote Filia Noſtri quondam Fratris Joannis Lambertini Senatoris, Noſtra etiam Neptis eſt ſecundum carnem ut Pontificio dicendi genere utamur. Ea cum a Nobis, ex religioſo animi ſtudio poſtulaſſet, ut alicujus Sancti Corpore in interiori Monaſterii ſui Eccleſia collocando donaretur, haudquaquam reſpondimus perinde, ut duo ex Prædeceſſoribus Noſtris Gregorius IV., & Clemens itidem IV. reſponderunt, ſe videlicet non habere, unde piis hujuſmodi precibus ſatisfacerent. Tooc enim Romæ non omnia ſacra Cœmeteria fuerant detecta, quæ deinceps alia aliis temporibus detecta ſunt; quemadmodum Ipſi Nos poſt celeberrimum Virum Joannem Mabillonium animadvertimus in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 27. *num.* 11. *&* 12. Sed cum feliciter accidiſſet, ut nonnullæ apud Cuſtodes haberentur inſignes Reliquiæ, nonnullaque Sanctorum Corpora ex Cœmeteriis, ſeu Catacumbis prædictis eruta, unum ſelegimus quod in Urna ſacra ſigillis clauſa honorifice, ut par eſt, reconditum, & non ſine multa diligentia cuſtoditum, Bononiam tranſmitti juſſimus, ut in prædicta Eccleſia decenter reponeretur; quam quidem Urnam ad hunc finem in tuas manus prius deferendam curavimus, ut tu eam poſtquam receperis, ad præfatum Monaſterium mittas cum debita veneratione; ſimulque præeſſe velis, quando eadem in loco ſibi deſtinato collocabitur. Cultus enim ſacrarum Reliquiarum una eſt ex Paſtoralibus curis, quas Sacra Tridentina Synodus Epiſcoporum ſolertiæ vult eſſe commendatas. Cum tu cætera Paſtoralis officii munera diligentiſſime adimpleas, id quod Nobis eſt maximæ cauſa lætitiæ, non dubitamus, quin idem facturus ſis in hac quoque re, quam nunc tuæ ſedulitati committimus. Ut autem ea, quæ de hoc Sancto Corpore ſciri potuerunt, omnia comperta habeas, ne tibi grave ſit legendo percurrere, quas contigit Nobis io hoc argumento ſive conjecturis, ſive librorum ſtudio notitias coadunare.

Unum Bononiam tranſmiſſo ad Cardinalem Archiepiſcopū, eidem pro eo collocando cura demandatur.

Cœmeterium, ex quo illud erutum fuit.

§. 2. Sanctum Corpus, quod iſthuc tranſmittimus, erutum fuit ex antiquo Pontiani Cœmeterio foris Portueoſem Portam quingentis circiter paſſibus procul ab Urbe, quod alio nomine appellatur nunc Cœmeterium *SS. Abdon, & Sennen*, nunc vero etiam *ad Urſum Pileatum* propter quamdam Urſi Statuam ibidem olim erectam. De hujus porro Cœmeterii ſive antiquitate, ſive religioſo cultu, agunt ſatis ſuperque tum celebris vir Paulus Aringhius *in ſua Roma ſubterranea Tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 19., tum diligentiſſimus Canonicus Marcus Antonius Boldettus in ſuo Opere, cui titulus: *Oſſervazioni ſopra i Cimiterj de' SS. Martiri, e d' altri Antichi Criſtiani, Tom.* 2. *pag.* 540. Cum autem ſacrum Corpus, de quo ſermo eſt, repertum ſit cum Vaſe ſanguine reſperſo, nihil certius deſiderari poteſt, ut, juxta rigidioris Criticæ leges vel ſeveriſſimas, tuto

Vas Sanguine reſperſum una ſimul repertum, ex quo indubia martyrii nota.

affir-

Lettera della Santita' di Noſtro Signore Benedetto Papa XIV. al Signor Cardinal Vincenzo Malvezzi Arciveſcovo di Bologna, ſopra il Corpo di San Filocalo Martire.

Dilecto Filio Noſtro Cardinali Vincentio Malvetio Bonoaiæ Archiepiſcopo.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, ſalutem, & Apoſtalicam Benedictionem.

Pio deſiderio di Suor Imeld. Lambertini di ottenere un Corpo Santo; affin di ſituario nella interior Chieſa del ſuo Monaſtero.

LA Madre Suor Imelda Lambertini Monaca Profeſſa in codeſto Monaſtero di Santa Maria Nuova, come figlia del fu Senatore Giovanni Lambertini Noſtro Fratello, e Noſtra Nipote *ſecundum carnem*, uſando il linguaggio Pontificio. Avendoci eſſa fatta una divota premura per avere un Corpo Santo da collocare nella Chieſa interiore del ſuo Monaſtero, non le abbiamo riſpoſto, come riſpoſero i due Noſtri Predeceſſori Gregorio IV., e Clemente IV., che non avevano il modo di compiacere ſimili richieſte; imperocchè nel tempo loro non erano ſcoperti tutti i Sacri Cimiterj, o ſiano Catacombe, che dipoi ſi ſono andate ſcoprendo; come dopo il celebre Padre Mabillon, è ſtato da Noi oſſervato nella Noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 27. *num.* 11. *e* 12. Ma eſſendoſi per buona ſorte ritrovate appreſſo i Cuſtodi alcune inſigni Reliquie, ed alcuni Corpi eſtratti dai Luoghi predetti, ne abbiamo ſcelto uno, che abbiamo fatto rinchiudere in una Sacra Urna, che mandiamo ben cuſtodita a Bologna, acciò ſia decentemente collocata nella predetta Chieſa. L'indrizziamo a Lei, acciò abbia la bontà di riceverla, e di traſmetterla colla dovuta decenza al Monaſtero, pregandola anche ad aſſiſtere alla collocazione della ſteſſa nel luogo, che ſarà preparato, eſſendo la decente collocazione delle Reliquie una parte delle Paſtorali ſollecitudini impoſta dal ſacro Concilio di Trento al Veſcovo. Siamo ſicuri, che adempiendo Ella con tanta eſattezza le altre cure Paſtorali, il che è di una noſtra grandiſſima conſolazione, non laſcierà di fare lo ſteſſo in quella, che ora le commettiamo. Ed acciò non le manchi veruna notizia di quanto appartiene al Corpo Santo, che traſmettiamo, avrà la ſofferenza di leggere quanto in queſto propoſito abbiamo potuto conſiderare, e radunare.

Traſmeſſone uno a Bologna da Sua Santità al Cardinale Arciveſcovo, a medeſimo s' ingiunge la cura di collocarlo.

Cemeterio dal quale è ſtato cavato il Corpo ſudetto.

§. 2. Il Corpo Santo, che traſmettiamo, è ſtato eſtratto da un Cimiterio, che è fuori di Porta Porteſe uo mezzo miglio circa, e che è l'antico Cimiterio detto di Ponziano, altre volte anche chiamato Cimiterio *SS. Abdon & Sennen*, ed altre volte *ad Urſum Pileatum* per la Statua di un Orſo ivi collocata. Quanto all' antichità, e venerazione di queſto Cimiterio, baſta vedere il celebre Paolo Arringhi *nella ſua Roma Sotterranea al tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 19., ed anche il diligente Canonico Marco Antonio Boldetti *nelle Oſſervazioni ſopra i Cimiterj de' Santi Martiri, e d' altri antichi Criſtiani di Roma al Tom.* 2. *pag.* 540. Ed eſſendoſi ritrovato il ſacro Corpo, che traſmettiamo, col Vaſo tinto di ſangue, non v' è coſa più certa, anche aderendo al parere de' Critici più ſeveri, per poter ſicuramente aſſerire, che il Corpo, o ſiano

le

affirmari queat, Corpus hoc, ſive Oſſa, procul dubio eſſe Corpus, atque Oſſa unius alicujus, qui pro Chriſti Fide Martyrium paſſus eſt: de qua re uberius & fuſius diſſeruimus tum in citato Opere Noſtro *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 27. a num. 21. uſque ad finem*; tum etiam in Epiſtola Bononiæ typis edita, quam 12. Kal. Maii anno 1745. ad iſtius Eccleſiæ Metropolitanæ Capitulum dedimus, ſimul cum S. Proci Corpore, quod in S. Thraſonis Cœmeterio repertum fuerat.

§. 3. Nomen huic Sancto *Philocalus* eſt, quod perinde ſonat atque amans pulchri, non quidem in eo ſenſu, quatenus pulchrum apud Latinos idem eſt ac formoſum, ſed quatenus pro decoro ſæpe explicatur apud eoſdem, & indecoro ſeu turpi contrarium eſt. Atque hinc fortaſſe quis dubitare queat, utrum *Philocali* nomen ſit huic Sancto proprium, an potius appellativum. Sanctis enim Corporibus, quæ a Catacumbis extrahuntur, ſolet interdum nomen aliquod appellativum imponi, *Juſti* videlicet, *Candidi*, *Victoris*, & ſimilium. Nos non ignoramus laudabilem hujuſmodi conſuetudinem. Nos de illa egimus *in ſupradicto capite 27. & ſeq.* Nos adverſariorum oppoſitionibus ſatisfecimus, qui falſo criminabantur id legitimo Sanctorum culti obeſſe, & magno pietati ac Religioni detrimento eſſe; Nos ſuperius allatam hujus vocis *Philocalus* explicationem ultro recipimus: *Erat autem illis in diebus archimedicus regionis Hollandrinorum, vir Philocalus, ac devotorum pauperum zelator magnus, nomine Godefridus, cognomine Sonder-dank*: ut habetur in Vita S. Liduinæ a Bollandianis edita *Tom. 2. Aprilis, die 14.* nihilo tamen minus affirmare omni cum veritate poſſumus, nomen *Philocali* haudquaquam appellativum eſſe in hoc caſu, ſed omnino proprium hujus Sancti; neque enim rarò contingere ſolet, ut idem nomen aliàs appellativum ſit, aliàs proprium. Atque id non aliunde, præterquam ex circumſtantiis erui poteſt, utro modo ſcilicet, appellative ne, an proprie, accipi debeat. Ut cætera exempla ſilentio prætereamus, perſpicuum eſt hoc, & evidenter conſtat in ſupra indicatis nominibus *Juſti*, *Candidi*, & *Victoris*, quæ cum ſint appellativa, Sanctiſque ignotis, ſive Baptizatis, quorum Corpora ex Cœmeteriis eruuntur, imponi communiter ſoleant, ſunt etiam peculiariter propria multorum Sanctorum, qui ſub hoc non appellativo, ſed proprio eorum nomine, *Juſti* videlicet, *Candidi*, & *Victoris*, in Martyrologio Romano enunciantur.

§. 4. Sed ſermonem ad hoc *Philocali* nomen contrahentes, ac miſſa facientes profana monumenta, in quibus facile occurrere poteſt tanquam proprium *Philocali* nomen, ut videre eſt in clariſſimi Muratorii *Theſauro Inſcriptionum Tom. 2.*; & ſtando intra limites hiſtoriæ tantum ſacræ, animadvertimus, unum ex Epiſcopis, qui anno 325. in prima Nicæna Synodo Fidei definitioni contra Arium ſubſcripſerunt, fuiſſe Philocalum quemdam Epiſcopum Paneadis in Provincia Phæniciæ primæ, ut conſtat ex *Tom. 1. Conciliorum* Collectionis Harduini *col. 314. D*, & ex P. le Quien *Tom. 2. Orientis Chriſtiani pag. 831. B.* Notatum invenimus inter Epiſcopos, qui anno 449. in pſeudo-Concilio Epheſino, ſeu latrocinali, ſubſcripſerunt condemnationi Sancti Flaviani, Philocalum alium Zagilenſem Epiſcopum in Lybia, ut conſtat ex Actis prædicti Concilii *Tom. 2. col. 86. D, col. 268. C, col. 272. B.* ejuſdem Collectionis, atque ex citato P. le Quien *pag. 635. C.* Legimus denique S. Philocalum Martyrem Alexandrinum *die 21. Martii* enunciatum in celebri Martyrologio

le Oſſa, ſieno il Corpo, e le Oſſa di uno, che per la Fede di Criſto ha ſopportato il Martirio. Di tutto ciò ſi è da Noi diffuſamente trattato nella citata Noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 27. dal num. 22. ſino ad fine*, ed anche nella Noſtra Lettera dei 20. di Aprili 1745. ſtampata in Bologna, ed indirizzata al Capitolo di codeſta Metropolitana, quando traſmettemmo il Corpo di S. Proco, ritrovato in queſto Cimiterio di San Traſone.

Si cerca, ſe il nome di *Filocalo*, con cui chiamaſi queſto Santo, ſia proprio, o appellativo.

§. 3. Il nome del Santo è *Filocalo*, che ſignifica Amante del bello, non di quello, che i Latini diſſero *pulchrum*, ma piuttoſto di quello, che chiamarono *decorum*, e che ſi oppone all' *indecorum*, o ſi *turpe*. E da ciò qualcheduno potrebbe eſſere indotto a ſoſpettare, che il nome di *Filocalo* non foſſe nome proprio del Santo, ma nome appellativo; eſſendo coſa practicata, che ai Corpi de' Santi, che ſi eſtraggono dalle Catacombe, s' imponga qualche volta qualche nome appellativo, come di *Giuſto*, di *Candido*, di *Vittore*. Noi ſiamo informati di queſto coſtume; Noi ne abbiamo trattato *nel Noſtro ſopraddetto cap. 27. num. 12. e ſeg.* Noi abbiamo eſpoſti i fondamenti, ai quali è appoggiata queſta diſciplina; Noi abbiamo riſpoſto alle obbiezioni di chi falſamente diceva, che ciò pregiudicava al Culto de' Santi; Noi ammettiamo l' intelligenza di ſopra riferita della parola *Filocalo*: *Erat autem illis in diebus Archimedicus regionis Hollandrinorum, vir Philocalus, ac devotorum pauperum zelator magnus, nomine Godefridus, cognomine Sonder-dank*: come ſi legge nella Vita di S. Liduvina, ſtampata *nel tom. 2. dell' Aprile* de' Bollandiſti *al giorno 14.* ma, tutto ciò non oſtante, poſſiamo aſſicurare, che il nome di *Filocalo* è nome proprio del Santo, e non è in veruna maniera nome appellativo; eſſendo frequenti gli eſempj di uno ſteſſo nome, che alle volte è proprio, ed altre volte è nome appellativo: dipendendo dalle circoſtanze lo ſtabilire, a quale delle dette due claſſi debba il nome riferirſi. Ciò ſi vede, per laſciare tanti altri eſempj, nei nomi di *Giuſto*, *Candido*, *e Vittore*, che ſono i nomi appellativi di ſopra indicati, che ſi mettono ai Corpi eſtratti dalle Catacombe, e che però volgarmente ſi dicono Santi Battezzati: eſſendovi nel Martirologio Romano molti Santi col nome di *Giuſto*, o di *Candido*, e di *Vittore*, che era nome proprio di loro, e non appellativo.

Il nome di *Filocalo* ſi trova ne' monumenti Eccleſiaſtici.

§. 4. Ma, reſtringendo il diſcorſo al nome di *Filocalo*, non vogliamo entrare ne' monumenti profani, ne' quali ci ſarebbe facile il ritrovare il nome di *Filocalo*, come nome proprio, nel qual propoſito baſta dar mano *al tom. 2. del Teſoro delle Iſcrizioni* raccolte dal celebre Muratori. Ci reſtrigneremo ai monumenti ſacri, e diremo, ritrovarſi fra i Veſcovi, che nel primo Concilio Niceno tenuto l' anno 325. ſottoſcriſſero la definizione della Fede contra Arrio, Filocalo Veſcovo di Paneade nella Provincia di Fenicia prima, come può vederſi *nel tom. 1. de' Concilj* della Collezione dell' Arduino *col. 314. D*, e nel le Quien *tom. 2. Orientis Chriſtiani pag. 831. B.* Diremo, ritrovarſi fra que' Veſcovi, che nell' anno 449. nel ſecondo Concilio latrocinale Efeſino ſi ſottoſcriſſero alla condanna di S. Flaviano, un certo Filocalo Veſcovo Zagilenſe nella Libia, come può vederſi negli Atti del detto Concilio nella Raccolta dell' Arduino *tom 2. col. 86. D, col. 268. C, col. 272. B*, e nel citato le Quien *pag. 635. C.* Diremo finalmente, ritrovarſi *ai 21. di Marzo*

per Florentioium edito, atque illuſtrato; cui conſonanr cætera de Hieronymi Martyrologia apud Bollandianos *Tom. 3. Martii pag. 529. die* 21. qua eriam die conſuli poteſt Franciſci Mariæ de Aſte Archiepiſcopi Hydruntini *Diſceptatio in Martyrologium Romanum, nota E.*

nel celebre Martirologio pubblicato ed illuſtrato dal Fiorentini un S. Filocalo Martire in Aleſſandria: e concordano gli altri Martirologj Geronimiani *nel tom. 3.* de' Bullandiani *nel Meſe di Marzo pag. 529. al giorno 21. del detto Meſe*: e ſopra lo ſteſſo giorno 21. di Marzo può vederſi l' Archiveſcovo d' Otranto Franceſco Maria d' Aſte *nella ſua Diſcettazione ſopra il Martirologio Romano ſotto la nota E.*

§. 5. Ex eo quod reperiatur, ut oſtendimus, in relatis Martyrologiis *S. Philocali* nomen, non propterea iuferre volumus, Corpus S. Philocali, quod nunc Bononiam tranſmittimus, eſſe idem cum Corpore S. Philocali, de quo mentio fit in mox laudatis Martyrologiis. Sanctus enim Philocalus noſter Romæ obiit, utpote qui in uno ea Romanis Cœmeteriis ſepultus condebatur cum ſigno Martyrii: alter vero, de quo meutionem faciunt ſupra citata Martyrologia, procul ab Urbe Roma, nempe Aleaandriæ in Egypto, paſſus, procul item ſepultus fuit. Sed nomina Epiſcoporum, qui Concilio Nicæno, & Epheſino Conciliabulo ſubſcripſerunt, ſub hoc nomine *Philocali*, nomeo quoque *S. Philocali M.*, de quo præfata Martyrologia ſermonem habeor, ideo recenſere placuit, ut innoteſceret, nomeo *Philocali*, etſi aliquando appellativum, apud Chriſtianos fuiſſe quandoque etiam proprium, cum nimis a veritate alieoum ſit, quod quis alio nomine, quàm proprio, Conciliis ſe ſubſcribat; & quod in Martyrologiis, alicujus Sancti nominatim mentio fiat, proprio oomine non indicato.

Non è però il medeſimo col noſtro.

§. 5. Coll' aver Noi oſſervato nei predetti Martirologj il oome di *S. Filocalo*, non intendiamo di aſſerire, che il Corpo di S. Filocalo, che ora traſmettiamo a Bologna, ſia di quel S. Filocalo, di cui ſi fa menzione ne' citati Martirologj; eſſendo morto il noſtro in Roma, eſſendo ſtato il ſuo Corpo ritrovato colle diviſe del Martirio io uno di queſti Noſtri Cimiterj, ed eſſendo ſtato l' altro, di cui parlano i citati Martirologj, martirizzato lungi da Roma, e lungi da Roma ſepolto, cioè in Aleſſandria di Egitto. Ma abbiamo commemorati i nomi de' Veſcovi ſottoſcritti al Concilio Niceno, ed al Conciliabolo Efeſino, col nome di *Filocalo*, ed il Santo Martire Filocalo, di cui ſi fa menzione ne' Martirologj indicati, per far vedere, che ſe alcune volte il nome di *Filocalo* ha fatta la figura di oome appellativo, appreſſo i Criſtiani è ſtato altre volte adoprato come nome proprio; eſſendo impoſſibile, che chi ſi ſottoſcrive ad un Concilio, non ſi ſottoſcriva col nome proprio; e che ne' Martirologj, volendoſi far menzione di un Santo, indicando chi era, non ſi faccia coll' eſprimere il di lui nome proprio.

§. 6. Fatemur quidem, non ſatis eſſe hoc ad pleoam Noſtri argumenti probationem faciendam; oeque enim ſufficiens ratio eſt ad hnc probandum, quod nooien *Philocali* ſæpe uſurpatum ſit in ſignificatione propria, & nullo modo appellativa; ſed oeceſſe eſt præterea illud evincere, quod nomen hoc non tam proprium eſſe poſſit, quam proprium re vera illius Sancti ſit, cujus Corpus Bononiam tranſmittimus; quod putamus comprobari poſſe evidenter.

Non pare abbaſtanza provato che il nome di *Filocalo* ſia proprio al noſtro Santo.

§. 6. Conoſciamo, ehe ciò non baſta per la compiuta ed adeguata prova del noſtro aſſunto, non baſtando per l' effetto, di cui ſi tratta, l' aver dimoſtrato, che il nome di *Filocalo* è ſtato più volte uſurpato come nome proprio, e oon come appellativo. E aſſolutamente neceſſario, che ſi dimoſtri eſſer nome proprio, ed eſſer tale quello, con cui vien chiamato il Santo, il di cui Corpo traſmettiamo a Bologna. Ma Noi crediamo, poterſi ciò evidentemente comprovare.

§. 7. Corpus hujus Sancti noo fuit repertum in Catacumbis ſioe nomine, neque *Philocali* nomen illi impoſitum eſt, ne remanerer ſine nomine. Sepulcbro, ubi Sacrum Corpus tumulabatur, inſcriptum erat nomen *Philocalus* hiſcemet verbis: *Philocalus in pace*. Cum autem nomina ſepulchris inſcribantur ad indicaodam perſonam, quæ ibi ſepulta eſt; facile intelligitur, nomen *Philocali* inſcriptum ſepulchro hujus Martyris eſſe noo poſſe appellativum, ſed eſſe nomen proprium ejuſdem; adeoque Saoctum Corpus, quod Bononiam mittimus, eſſe Corpus *S. Philocali*, qui pro Chriſti Fide Martyrium paſſus eſt; quod non ſolum probant illa verba *in pace*, quæ, ut babent veteres Inſcriptiones io Catacumbis repertæ, Martyribus communia ſunt æque ac Chriſtifidelibus ibidem ſepultis; ſed eruitur ex Vaſe ſanguinis, ſigno indubitato Martyrii, quod pro Chriſto martyr ſuſtinuit; ut Nos quoque adnotavimus in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. c. 27. num.* 26.

Lo dimoſtra però evidentemente l' Iſcrizione inciſa nel Sepolcro del medeſimo.

§. 7. Non è ſtato ritrovato il Corpo Santo nelle Catacombe ſenza nome, nè il nome di *Filocalo* gli è ſtato dato, per non laſciarlo ſenza nome. Il nome di *Filocalo* era impreſſo nel Sepolcro, in cui giaceva il Sacro Corpo, e le parole erano le ſeguenti: *Philocalus in pace*. E mettendoſi i nomi ne' Sepolcri per additare chi in eſſo è ſepolto, vi vuole poco a comprendere, che il nome di *Filocalo* poſto nel Sepolcro del noſtro Martire, non può eſſere oome appellativo, ma che è vero nome di lui proprio, e che il Corpo, che traſmettiamo a Bologna, è il Corpo di S. Filocalo martirizzato per la Fede di Criſto: comprovandoſi il di lui Martirio non già dalle ſole parole *in pace*, che nelle antiche iſcrizioni, che ſi trovano nelle Catacombe, ſono comuni ai Martiri, ed ai Criſtiani in eſſe ſepolti; ma dal Vaſo intinto di Sangue, che è la certa diviſa del Martirio ſofferto per Criſto: il che anche da Noi è ſtato avvertito nella Noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 27. num. 26.*

§. 8. Divinarum Scripturarum explanatoribus, & Cornelio a Lapide in primis, Auguſtioo Calmet, Joanni Baptiſtæ du Hamel, Noſtro quoque bonæ memoriæ Vincentio Ludovico Cardinali Gotti *in tom. 5. Veritatis Catholicæ Religionis cap. 3. par. 2. num. 2.* inveſtigandum relinquimus, utrum Theophilus ille, de quo ſermo habetur *in cap. 1. Act. Apoſt.* -- *Primum quidem ſermonem feci de omnibus, o Theophile, quæ cœpit Jeſus facere, & docere* -- eſſer unus aliquis hoc

Diſputa ſopra il nome di *Teofilo*, che ritrovaſi negli atti degli Apoſtoli.

§. 8. Laſcieremo agl' Interpreti delle Divine Scritture, e particolarmente a Cornelio a Lapide, al Calmet, al du Hamel, ed anche alla buona memoria del Noſtro Cardinale Gotti *nel tom. 5. della Verità della Cattolica Religione al cap. 3. pag. 2. num. 2.* l' inveſtigare, ſe quel Teofilo, di cui ſi parla *nel cap. 1. degli Atti degli Apoſtoli* -- *Primum quidem ſermonem feci de omnibus, o Theophile, quæ cœpit Jeſus facere, & docere* -- foſſe una particolare perſona, che

proprio avesse

proprio nomine inſignitus; an potius ſub Theophili appellativo oomine intelligi debeat quiſquis cum Deo charitate conjungitur. Nobis ſatis eſt potuiſſe demonſtrare, *Philocali* nomen hic proprium omnino eſſe, non appellativum. Propterea te paterno cordis affectu etiam atque etiam complectenres, tibi, Dilecte Fili Noſter, tuoque Gregi, qoem tanta cum laude moderaris, & cui tamdiu præeſſe Nobis quoque contigit, Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem dic 20. Maji 1755. Pontificatus Noſtri anno Decimoquinto.

aveſſe il detto nome, o pure ſe quel Theoſilo foſſe nome appellativo, indicante chiunche è amico di Dio; e ci contenteremo d'aver provato, che *Filocalo* nel caſo Noſtro è nome proprio. Ed abbracciandola con pienezza di cuare paterno, diamo a Lei, ed a quel Gregge, che ella con tanta edificazione governa, ed a cui per tanri anni Noi ſteſſi abbiamo preſeduto, l'Apoſtolica Benedizione.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 20. Maji 1755. Pontificatus Noſtri anno Decimoquinto.

Data li 20. Maggio 1755. Pontificato XV.

Sanctæ Inquiſitioois Officialium ſeu Mioiſtrorum numerus, deputationis forma, qualirates, onera, privilegia & exemptiones reales & perſonales, tum in Civilibus Cauſis, tum & Criminalibus, diſtinctim recenſentur, ac perpetua Conſtitotione præcedentis Motus proprii confirmativa, futuris quibuſcunque abuſibus, vetitiſque ampliationibus occurritur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI,

Ad perpetuam rei memoriam.

AD Supremum Juſtitiæ Solium, nullis quidem meritis noſtris, ſed iaſcrutabili Divinæ Providentiæ conſilio evecti, inter præcipuas maneris noſtri euras atque ſollicitudines, eam ſemper graviſſimam exiſtimavimus, ut diligenter inveſtigantes, qaenam ia ſiagalis Tribanalibus, præſerrim hujus noſtræ Almæ Usbis, univerſæqae Ditioais Ecelcſiaſtieæ, ſervaretar adminiſtrandæ juſtitiæ ratio, abuſas omnes in ea pedetentim inductos de medio sollere, ac depravata quæque ad priſtina & recta .inſtitata revocare; ſi quid autem præterea deſiderari videresur, nova lege ſupplere pro viribas adniteremar: baud ignorantes, cujaſvis Reipublieæ, præſersim vero illius, quæ pacaso undique regimine coatinetur, firmiſſimum in recta juſtitiæ adminiſtratione poſitum eſſe præſidium. Suſcepto libenter oaeri implendo qaantopere adlaboraverimus, ſatis teſtantur plures, qaa in Bullario noſtro ocsurrunt, hac ipſa de re per Nos editæ Conſtitutioaes, quibus abunde conſultum exiſtimamus optimo regimini eorum Tribunalium, qaa hactenus, veteribus rediategratis, aat novis ſuperaddiris legibas, inſtaurare as reformare conſtisuimus. At vero nunc pares ſollicitudinis noſtræ curas expoſcere viſa ſunt Officia illa, quæ per diverſas Civitates, atqae Provincias, eum Civilis & Criminolis juriſdictionis exercitio diſtribata, unum, Sancti Officii *nuncapatam, Tribunal conſtituunt, quod a Congregatioae Venerabilium Frasrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium in univerſa Chriſtiaaa Repablisa contra Hæreticam pravitatem Inqaiſitorum Generalium, a Nobis, & ab Apoſtolica Sede ſpecialiter depusatorum, immediate peadet, & ab ea anctorisatem, agendique normam deſumit. Qaamvis enim, ad accuratiorem ſrusiaam revocasis omnibas, quæ ad bajaſmodi Tribuaalis facultates & jura, Caaſarum quoque & Perſonarum illius Foro ſubjectarum aatnras & qualitates, cæteraque illius ſyſtematis asque ordinis adjuncta pertinent, nibil fere deprebeaderimus, quod vel a Prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontifieibas, per Apoſtolieas Conſtitutiones, vel ab ipſa Congregatione, per iterasa Decreta, ſeu etiam per Eacyclicas litteras, ſapienter ac recte ordinatam, & conſtitutum non fueris, ita ut vix unum aut alterum ſe obtulerit rerum Capas, quod nova ſanctione ſuppleri atqae juvari mereretur; nibilominus quum plura ex iis, quæ ſæpe ſtatata ac demandata fuiſſe non ignoramus, præſertim circa ipſius Tribunalis Officiales, Miniſtros, & Familiares, non ita exacte, ut par erat, ubique ſervari, & maxime per Provincias Eeeleſiaſtica Dirionis param diligenter euſtodiri conſtaret, facile intelleximus id quidem at plurimum ex præmiſſarum Conſtitutionum & Decretorum ignoratione, aliquando etiam ex affectata diſſimulatione, aut ex arbitraria & incongrua eorundem interpretatione provenire. Quumque ea de cauſa præfiniti juriſdictionum limites, & rectæ juſtitiæ reddendæ methodus frequentibus tranſgreſſionibus pateant, multaque exoriantar incommoda, & multo plura diſſeminantur dicteria, quæ immeritam plane de æquiſſimo Tribunali opinionem aliquibas ingerant, & in eoram animis foveas; Idcirco Nos bujaſmodi malis remedium efficax atque perpetuum afferre volentes, de conſilio eorandem Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium Generalium Inquiſitorum, collectis asque reſumptis pleriſque Decretis, Statutis, Reſolutionibus, atque Declarationibas, præſertim eirca memoratorum Officialium, Miaiſtroram, & Familiarium electionem, ſeu deputatioaem, qualitates, onera, & privilegia, tam Apoſtolica dictorum Romanorum Poatificum Prædeceſſorum noſtrorum, & Noſtra, quàm etiam ipſius Congregationis Cardinalium auctorisate & providentia, bactenus editis & emanatis, ea omaia & ſingula in qaadam Schedula noſtri Motus proprii ſuperioribus diebus manus noſtra ſubſcripsione firmata diſtincte expoſuimus, aptumque in ordinem redegimas, paucis adjectis, qaa ad eundem recti ordinis aſſerendi finem, tam Nobis, quàm ipſius Prædeceſſoribus noſtris, ejuſdemqae Congregationis Cardinalibus prædictis ſemper propoſitum, conducere & opportuno fore judicavimus: Quam quidem Schedulam cum omnibas & ſingulis in ea contentis, ſancitis, & ordinatis, novo & ſolemniori Apoſtolica confirmationis munimine roborare volentes, illam per præſentes, ab omnibas & ſingulis, ad quos ſpectat, exactiſſime obſervandam tradimas & injungimus.*

Pont., de conſilio &c., opportuna Decreta colligit in ſua Schedula Motus proprii.

Sequitur tenor dictæ Schedulæ.

Schedulæ tenor inſeritur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

§. 2. ANcorchè la oostra Congregazione dei Cardinali ſpecialmente deputati Generali Inquiſitori contro l'eretica pravità io tutta la Criſtiana Repubblica abbia con ſomma attenzione, e con indefeſſa diligenza ſempre mai invigilato, che li Privilegj, de' quali godono gli Uffiziali, Miniſtri, e Familiari dei S. Officio, oon ſieno di aggravio alle Comunità, e non perturbino il corſo e buon'

ordine

ordine della giuſtizia, per ciò che appartiene alli beni e perſone particolari di eſſi Miniſtri, e Familiari, come chiaramente dimoſtrano le tante riſoluzioni, e Decreti, e le replicate Iſtruzioni, e lettere anche circolari di eſſa Congregazione:

Diviſione generale.

§. 3. Tuttavia, perchè meglio appariſca a tutti l'equità, e moderazione de' ſuddetti Privilegj, e perche gli nomini non bene informati, depongano finalmente una volta quell' apprenſione, in cui taluni ſono, del dutto contraria alla verità delle coſe: abbiamo perciò determinato di fare ad ognuno paleſe, quali ſieno gli Uffiziali, e Miniſtri, che chiamanſi *Patentati Privilegiati*, e quali ſieno quei Familiari, che ſi chiamano *Patentati Semplici*: a chi appartenga la deputazione sì degli uni, che degli altri: le qualità che reſpettivamente ſi richieggono in cadauno di eſſi: le incombenze, e peſi, a' quali debbono ſoggiacere: e finalmente i Privilegj, e l' eſenzioni, dei quali debbono meritamente godere in retribuzione e premio del loro ſervigio.

§. 4. Inerendo pertanto ai Decreti più volte fatti, e ai provvedimenti più volte preſi da detta noſtra Congregazione, e quelli approvando, rinnovando, e confermando nelle parti non contrarie alla preſente, CON QUESTA NOSTRA COSTITUZIONE DA VALERE IN PERPETUO, ſotto la quale però non intendiamo comprendere ne l' Inquiſizione di Malta, ne altre Inquiſizioni fuori del noſtro Stato Eccleſiaſtico, quali ſi reggono, e governano colle proprie loro lodevoli coſtumanze, ammeſſe, ed approvate dai Sommi Pontefici Noſtri Predeceſſori: di Noſtro Moto proprio, certa ſcienza, e pienezza della noſtra Apoſtolica autorità, con il conſiglio e parere di detti Cardinali Generali Inquiſitori, ordiniamo e dichiariamo, che in quelle Città, e Luoghi, ove trovaſi ſiſſato il Tribunale della Santa Inquiſizione, mediante la reſidenza degl' Inquiſitori, i Patentati, che ſi chiamano *Privilegiati*, non ſiano più di cinque, cioè l' Inquiſitore medeſimo, il Fiſcale, il Procuratore dei Rei, il Notajo, o ſia Cancelliere, e il Mandatario. E che nelle altre Città, Terre, o Luoghi, ove non riſiedono gl' Inquiſitori, ma i loro Vicarj Foranci, li Patentati Privilegiati non ſiano più di trè, cioè il medeſimo Vicario, il Cancelliere, o ſia Notajo, e il Mandatario: concioſiache ſenza l' opera di tali Miniſtri non potrebbe ſuſſiſtere il Tribunale della Santa Inquiſizione.

Quali ſono i Patentati Privilegiati.

A chi appartiene la deputazione de' medeſimi.

§. 5. La deputazione de' ſuddetti Vicarj, Fiſcali, Procuratori dei Rei, Cancellieri, e Mandataj, vogliamo che, privativamente ad ogni altro, ſpetti ed appartenga, come di preſente appartiene, alla detta noſtra Congregazione dei Cardinali Generali Inquiſitori, e che da eſſa ſe ne ſpediſcano le Patenti firmate, e ſottoſcritte di propria loro mano, e per quello appartiene alla deputazione degl' Inquiſitori locali, vogliamo ſi oſſervi il ſolito, e quello ſteſſo che ſi oſſerva preſentemente.

§. 6. Non ſarà perciò lecito ai Veſcovi dare a veruno alcuna Patente, o viglietto di Uffiziale, Miniſtro, o Familiare del S. Officio, dovendo i Veſcovi, anche nei Proceſſi, e Cauſe di Fede, prevalerſi de' proprj loro Uffiziali, e Miniſtri ordinarj; e così nettampoco ſarà lecito agl' Inquiſitori locali di dare a veruno alcuna Patente di Vicario, di Fiſcale, di Procuratore de' Rei, di Cancelliere, o di Mandatario; anzi neppure ſarà lecito ai medeſimi deputare queſti tali Uffiziali per modo di proviſione con il titolo di Pro-Vicario, Pro-Fiſcale, Pro-Mandatario, e ſimili; ma ſolamente potranno, o dovranno i ſuddetti Inquiſitori Locali, in caſo di vacanza di alcuno de' riferiti Uffizj, proporre alla Congregazione tre ſoggetti per l' Uffizio, che vaca, con rappreſentare nello ſteſſo tempo le qualità, e i requiſiti di ciaſcheduno, ſecondo le iſtruzioni, e le lettere circolari più volte traſmeſſe da eſſa Congregazione. E ſe mai nel frattempo della vacanza, o anche di altro forzoſo impedimento, occorreſſe il biſogno di fare ſenza indugio qualche atto appartenente ad alcuno de' ſudetti Uffiziali; in tal ſolo caſo permettiamo agl' Inquiſitori Locali di deputare in iſcritto, e per quell' unico atto, Perſona oneſta ed idonea, colle facoltà neceſſarie ed opportune.

Qualità neceſſarie nei Patentati privilegiati.

§. 7. Prima di concedere alcuna di dette Patenti Privilegiate, dovrà la Congregazione attentamente oſſervare, come ha ſempre mai lodevolmente oſſervato, che quei ſoggetti, a cui ſi concedono, ſiano perſone di buona fama, non inquiete, non riſſoſe, non diſſolute, non inquiſite, o contumaci della Giuſtizia, non gravate di molti debiti, e che non abbiano attualmente inimicizie: che non ſiano Soldati, non Patentati, Uffiziali, o Miniſtri di altro Tribunale, o Magiſtrato; e particolarmente che fuori del caſo di vera neceſſità, non ſiano Parrochi, o Sacerdoti, da' quali, per altro qualunque titolo, ſi eſerciti la cura dell' Anime: nè ſiano Vicarj Foranei, Cancellieri, o Miniſtri della Curia Veſcovile.

§. 8. Di più dovrà oſſervare, che ciaſcuno di detti Patentati Privilegiati ſia veramente abile, idoneo, e proporzionato ad eſercitare per ſe ſteſſo l' impiego, per cui ſe gli concede la Patente; e perciò, che i Vicarj ſiano veramente forniti di zelo, prudenza, e dottrina ſufficiente, in quanto permette la qualità del luogo: che ſiano Sacerdoti Regolari, ſe poſſono averſi Regolari, non però Minori Oſſervanti, nè Cappucini. Che non ſi deputi, e coſtituiſca un Vicario in ogni Terra o Luogo, ma di più Terre, e Luoghi ſi formi uno ſolo Vicariato, e nel più groſſo, e popolato di eſſi, in cui il Veſcovo ſia ſolito di tenere il ſuo Vicario Foraneo, ſi deputi e coſtituiſca il Vicario del S. Offizio, reſtringendo in tal guiſa, per quanto è poſſibile, il numero dei Vicariati, e ſopprimendo quelli, che l' eſperimento del tempo paſſato ha fatto, o farà conoſcere non eſſere neceſſarj per conſervare la purità della Santa Fede.

§. 9. Che tanto il Fiſcale, come il procuratore de' Rei, ſiano ſempre Dottori di legge, ed attualmente addetti alla Profeſſione Legale. Che almeno per l'avvenire reſtino eſattamente eſeguiti gli ordini altre volte dati da eſſa Congregazione, cioè che i Cancellieri non ſiano perſone nobili, ma Notaj di Profeſſione, oppure Chierici Secolari, capaci, ed abili per eſercitare un tale impiego. Che molto meno il Mandatario ſia perſona nobile, anzi neppure Mercadante, ma al più ſemplice Artegiano, ſempre però perſona oneſta, e dabbene. E finalmente, che niuno di detti Patentati Privilegiati poſſieda quantità conſiderabile di Beni, ſpecialmente ſtabili: e che ciaſcheduno di detti impieghi ſi conceda ad una ſola, e non a più perſone, e che in una medeſima Famiglia non mai vi ſiano due Patentati Privilegiati.

§. 10. La conceſſione di dette Patenti privilegiate dovrà farſi in tutto gratis; onde per ottenere dagl' Inquiſitori Locali la nomina di detti Uffizj Privilegiati, ſi proibiſce eſpreſſamente ai medeſimi Inquiſitori di recevere ſotto qualſivoglia titolo, o preteſto, promeſſa, o donativo di ſorta veruna, tanto avanti, che dopo la nomina; nemeppure ſi proibiſce agl' iſteſſi Inquiſitori, e a quelli, che ſaranno da loro nominati, di promettere, o dare alli Miniſtri, ed Uffiziali di Roma, e reſpettivamente a queſti, di ricevere danaro, o altra benchè minima coſa, per la ſpedizione, e conſegna delle Patenti. E contravvenendo alcuno di eſſi, oltre la privazione dell' Uffizio, e di ogni altro impiego nella S. Inquiſizione, vogliamo che incorrano *ipſo facto* nella Scommunica maggiore riſervata a Noi, e noſtri Succeſſori, e di più ſe ſaranno Regolari, cadano parimente *ipſo facto* nella privazione della voce attiva, e paſſiva, e nella inabilità perpetua a qualunque grado della loro Religione: permettendoſi ſolamente il dare, e reſpettivamente ricevere da chi voglia ſpontaneamente darli, quei donativi di eſculenti, e poculenti, che ſi ſogliono dare, e ricevere nelle Feſte del Santo Natale, e nel principio d' Agoſto, purchè i ſuddetti donativi ſi facciano ſenza fraude, e poſſano conſumarſi in tre giorni.

§. 11. I ſuddetti Inquiſitori, Vicarj, Fiſcali, Procuratori de' Rei, Cancellieri, e Mandataj, ſaranno tenuti a preſtare il ſolito giuramento *de fide & ſilentio in perpetuum ſervando*, e ciaſcheduno di eſſi ad eſercitare l' Uffizio, che ſe gli commette, con tutta attenzione, e diligenza: Per lo che dovranno continuamente abitare con fiſſo, e ſtabile domicilio, in quel luogo, ove debbono eſercitare l' impiego deſtinatogli nella Patente; Nè da queſta continua reſidenza potrà alcuno di eſſi eſſere diſpenſato per qualunque ſia cauſa dagl' Inquiſitori Locali: Riſervando però alla Congregazione de' Cardinali Inquiſitori la facoltà di accordare la licenza di aſſentarſi per pochi giorni, qualora vi concorra giuſta e legitima cauſa, e non poſſa probabilmente temerſi, che patiſca per ciò il buon ſervigio del Tribunale; Anzi che, in caſo di mancanza, ſaranno tenuti i medeſimi Inquiſitori farne ſollecita rappreſentanza alla Congregazione, e attendere da eſſa le opportune provvidenze.

§. 12. In premio poi, correſpettività, e retribuzione dell' attenzione, e fatiche loro, e del peſo ſuddetto di riſedere, i ſopranominati Patentati Privilegiati, quali ſervono al S. Tribunale ſenza mercede,. e ſalario alcuno, oltre le grazie ſpirituali concedute dai Sommi Pontefici noſtri Predeceſſori, quali ancor Noi rinnoviamo, e confermiamo, goderanno ancora, e dovranno godere degl' intraſcritti Privilegj nel modo che ſiegue.

§. 13. Primieramente godranno il Privilegio non ſolamente per ſe, ma ancora per un loro Servitore attuale, quando il Patentato Privilegiato non ſia Regolare, ma Secolare, della libera delazione delle armi tanto offenſive, che difenſive, non ſolamente per propria difeſa loro, ma pur anche del Sant' Officio; Eccettuate però le armi proibite nello Stato Eccleſiaſtico anche ai Miniſtri delle Corti Secolari, nella Bolla: *Cum vices ejus*, di S. Pio V., nell' altra: *Etſi cuncta*, di Aleſſandro VIII., e nell' altra: *In ſupremo Juſtiæ Solio*, di Clemente XII. Quali armi non ſarà loro lecito portare, ne ritenere, ſotto le pene contenute in dette Coſtituzioni. E tutto ciò ſenza prigiudizio dei Decreti altre volte fatti per le Inquiſizioni fuori di Stato, cioè che i Patentati Privilegiati del S. Offizio poſſano portare, e ritenere quelle medeſime armi, che poſſono ivi portare e ritenere i Miniſtri delle Corti Secolari.

Eſenzione dai peſi Comunitativi. Eſenzione dai peſi perſonali.

§. 14. Dovranno inoltre i ſuddetti Patentati Privilegiati riputarſi *in omnibus ad inſtar Clericorum*, e perciò godere di quella medeſima eſenzione, della quale godono gli Eccleſiaſtici, dai peſi Comunitativi, tanto perſonali, che reali. In virtù dell' eſenzione perſonale non potranno i detti Patentati Privilegiati eſſere angariati, o perangariati, e molto meno repreſagliati per debiti delle loro Comunità; anzi neppure eſſere coſtretti ad accettare alcun Uffizio, o Carica pubblica: qual Privilegio di eſſenzione dalle Cariche publiche è ſtato da Noi conceduto anche ai Bargelli, e Cuſtodi delle Carceri. Ma ſe nondimeno alcuno di eſſi di ſua ſpontanea volontà chiederà, ovvero accetterà alcuna delle Cariche pubbliche, vogliamo che in tal caſo, ſenz' altra dichiarazione, s' intenda *ipſo facto* decaduto e privato non ſolo del Privilegio perſonale, del quale parliamo, ma pure anche del Privilegio del Foro del S. Officio, del quale ſi parlerà più ſotto; e che reſti ſoggetto alla giuriſdizione dei Magiſtrati, e Governatori Locali, in tutto ciò, che appartiene all' eſercizio di eſſa Carica, e di più che non poſſa in appreſſo ſcuſarſi dall' accettare e dall' eſercitare ogni altra Carica, ed ogni altro Uffizio tanto lucroſo, che non lucroſo, pel quale venga eletto dalla medeſima Comunità.

Eſenzione dai peſi reali.

§. 15. In virtù dell' eſenzione reale, vogliamo, che i beni ſpettanti alli più volte nominati Patentati Privilegiati, in qualunque luoghi poſti, e ſituati, ſieno pienamente eſenti da tutte quelle collette, e peſi Comunitativi, dai quali ſono eſenti gli Eccleſiaſtici; Ma riſpetto a quelli, dai quali per qualunque ſia ragione non ſono eſenti gli Eccleſiaſtici, nettampoco ſaranno eſenti i beni di detti Patentati Privilegiati; dovendoſi, come ſi è detto, l' eſenzione reale di queſti regolare in tutto e per tutto, come quella degli Eccleſiaſtici.

§. 16. Ma ſebbene i Patentati Privilegiati godono, e debbono godere *ad inſtar Eccleſiaſticorum* il Privilegio di eſenzione, tanto perſonale, che reale dai peſi Comunitativi, come ſi è detto fin' ora; non godono però, nè debbono goder alcuna ſorta d'Immunità locale, o ſia nelle loro Caſe, o ſia ne' loro Poderi; E perciò dichiariamo non eſſer lecito nè permeſſo ai medeſimi Patentati tenere ſopra le loro Caſe, Cantine, Botteghe, o Poſſeſſioni, l'Arme, e l'Inſegna del S. Officio, volendo che queſto ſia ſolamente permeſſo nella Caſa, e luogo, ove è ſtabilito, e ſi tiene il Tribunale.

Privilegio del Foro del S. Officio.

§. 17. Oltre i ſuddetti due Privilegj della delazione delle Armi, e della eſenzione tanto perſonale, che reale dai peſi Comunitativi, gl' Inquiſitori locali, e Vicarj Fiſcali, Procuratori de' rei, Cancellieri, e Mandataj ſuddetti, e quando alcuno di eſſi abbia moglie, anche le loro mogli, e ſimilmente i figliuoli, purchè abitino, e convivano ad una ſteſſa menſa con loro, debbono ancora, e dovranno godere del Privilegio del Foro, che chiamaſi del S. Officio, tanto in Civile, che in Criminale; purchè però non ſiano Vicarj Foranei, Cancellieri, o altri Miniſtri della Curia Veſcovile, oppur Parrochi, o altri Sacerdoti con cura di Anime; poichè qualora queſti per vera e indiſpenſabile neceſſità ſiano deſtinati ad eſercitare alcuni de' ſuddetti impieghi Privilegiati del S. Officio, non perciò potranno ſottrarſi, ma dovranno ſempre, come prima, rimaner ſoggetti all' obbedienza, Foro, e giuriſdizione del Veſcovo.

Cauſe Civili.

§. 18. Affinchè poi in ordine a queſto Privilegio del Foro non inſorga in avvenire, per quanto

è poſſibile, alcuna dubbiezza e controverſia: incominciando *dalle Cauſe Civili*, ordiniamo e dichiariamo, che li ſuddetti Patentati Privilegiati debbano goderne, quando ſono Cauſe indifferenti, ma non quando ſono Cauſa *Feudali*, *o Fiſcali*, o quando ſi tratti di pagamento di collette, e Gabelle, per le quali i ſuddetti Privilegiati non ſiano, come ſopra, eſenti; poiche tali Cauſe dovranno ſempre conoſcerſi, e terminarſi da i ſuoi Giudici proprj, cioè a di Giudici Fiſcali, & Ordinarj. E coſippure dovranno ſempre conoſcerſi, a terminarſi da i Giudici, e Congreg. della Fabrica di S. Pietro, le Cauſa tra la medeſima Fabrica, e li ſuddetti Patentati Privilegiati, per l'eſecuzione e adempimento de' Legati Pii.

§. 19. Inoltre li ſuddetti Privilegiati goderanno, e dovranno godere di detto Privilegio nelle Cauſe indifferenti, quando eſſi ſono rei convenuti, ma non quando ſono Attori; imperciocchè eſſendo Attori, devono ſeguire il Foro del Reo; Eccettuamo però da queſta regola quelle Inquiſizioni, nella quali per lunga conſuetudine di ſopra quarant' anni indietro, li detti Patentati Privilegiati del S. Officio hanno legittimamente preſcritto il Privilegio di trarre al Foro di eſſo S. Officio anche le Cauſe Civili, nelle quali eſſi ſono Attori; poiche riſpetto a queſte tali Inquiſizioni, non vogliamo che s' innovi coſa alcuna, ma anzi ſi oſſervi per l' avvenire la conſuetudine già introdotta e preſcritta, nella ſteſſa maniera, che ſi oſſerva preſentemente; Purchè però ſia ſtata altre volte in paſſato ammeſſa, ed approvata in contradittorio Giudizio dalla piena Congregazione dei Cardinali Inquiſitori, altrimenti non debba attenderſi in conto veruno.

§. 20. Se i pupilli, o vedove, o altre miſerabili perſone, che per Privilegio chiuſo *in corpore Juris* godono il diritto di eleggere, e variare il Foro, vorranno agire per alcuna Cauſa civile e indifferente contro alcuno di detti Patentati Privilegiati del S. Officio, potranno bensì godere del ſuddetto Privilegio di eleggere e variare, ma però ſempre dentro il medeſimo Foro del S. Officio: Coſicchè ſarà in loro arbitrio, ed elezione convenire il Patentato Privilegiato o nella noſtra Curia avanti Monſignore Aſſeſſore, declinando dall' Inquiſitore, o Vicario Locale; o avanti l' Inquiſitore, o Vicario locale, declinando il Tribunale di Monſignor Aſſeſſore, ma non mai ſarà in loro arbitrio di eleggere altro Giudica fuori del S. Officio.

§. 21. E perchè non avvenga in avvenire, come qualche volta è avvenuto in paſſato, che il Patentato Privilegiato del S. Officio, dopo aver preſtato il ſuò conſenſo nella Giuriſdizione di altro Giudice fuori di eſſo S. Officio, pretenda declinare dal Foro, nel quale ha acconſentito, con abuſo del ſuo Privilegio, e con perturbare così il buon ordine della Giuſtizia; pertanto vogliamo, e dichiariamo, che ſe alcuno di detti Patentati Privilegiati, dentro il termine di tre giorni, dopo eſſere ſtata contra di lui riprodotta la prima citaziona, o monitorio avanti altro Giudice ordinario, e competente, non avrà eſpreſſamente allegata negli Atti del S. Officio, e intimata all' Attora la declinazione del Foro, oppure non avrà fatta eſeguire contra il medeſimo Attore la opportuna citazione ad *videndum reaſſumi & inhiberi* avanti Monſignor Aſſeſſore, oppure avanti l'Inquiſitore, o Vicario Locale, non poſſa più allegarla durante quella iſtanza, ma che queſta debba onninamente proſeguirſi a terminarſi avanti quel Giudice e Tribunale, in cui avrà, come ſopra, benchè tacitamente acconſentito; ancorchè la ſuddetta prima citazione, o il ſuddetto Monitorio ſiano ſtati contra di lui eſeguiti ſenza alcuna precedente licenza, o *Exequatur* dell' Inquiſitora Locale, o di Monſignor Aſſeſſore, quale dichiariamo non eſſere neceſſario per lo effetto ſuddetto.

§. 22. Per la medeſima ragione, nella Cauſe Civili di riconvenzione, il Patentato Privilegiato, che ſarà riconvenuto, non potrà in veruna iſtanza declinare il Foro del Giudice, avanti il quale è ſtato da lui convenuto il ſuo Avvarſario. E ſimilmēte non potrà in veruna iſtanza declinare il Foro del Giudice ordinario, quādo ſarà chiamato come Autora laudato, a liberare il reo dalla moleſtie.

§. 23. Accade bene ſpeſſo il caſo, che dopo introdotta la cauſa avanti il Giudice ordinario e competente, ſopraviene al reo convenuto il Privilegio del Sant' Officio, o perchè il Patentato Privilegiato ſucceda al Defonto non Privilegiato, o perche il reo convenuto, pendente la lite, venga ad eſſere deputato dalla Congregazione per uno di detti impieghi Privilegiati del Santo Officio. Vogliamo pertanto, e dichiariamo, che in tali caſi, o altri ſimili, ne' quali ſopravvenga il Privilegio, non pertanto poſſa avvocarſi la Cauſa dal Giudice Ordinario, avanti il quale ſi troverà introdotta, neppure colla clauſula *in ſtatu, & terminis, & ſtati indicationi quoad jura producta*: Ma che debba prima conſumarſi l'iſtanza, e ſolamente poi poſſa riaſſumerſi dal Tribunale del Sant' Officio, colla Clauſula ſuddetta, per l'iſtanza ulteriore, qualora il Giudicato dell' Ordinario ſia di ſua natura appellabile, a, non eſſendo di ſua natura appellabile, quando col reſcritto della piena Congregazione debba commetterſi ulteriormente, o in ſuſpenſivo, o in devolutivo.

§. 24. In tutti però e ſingoli caſi, ne' quali abbiamo dichiarato, che li ſopranominati Patentati Privilegiati non debbano godere il Privilegio del Foro del Sant' Officio, ſe la Parte vorrà procedere all' eſecuzione del Mandato ſpadito dal Giudice Ordinario, vogliamo che ſi faccia la dovuta diſtinzione tra l' eſecuzione reale, e l' eſecuzione perſonale. L' eſecuzione reale potrà farſi liberamente ſenza alcuna precedente licenza, e ſenza alcun precedente *Exequatur* degl' Inquiſitori, o Vicarj locali, o di Monſignor Aſſeſſore, purchè però non ſi faccia dentro la Caſa di attuale abitazione del Patentato Privilegiato, poichè volendoſi fare dentro la Caſa, ove quelli attualmente abita, vogliamo, che ſe ne prenda prima *l'Exequatur*, o da detto Monſignore Aſſeſſore, oppure dall' Inquiſitore, o Vicario locale. Eſecuzione dei Mandati di altri Giudici.

§. 25. Qualora poi voglia venirſi all' eſecuzione perſonale contra il Patentato Privilegiato, dovrà ſempre ottenerſene il permeſſo, e l'*Exequatur*, o dall' Inquiſitore locale, o da Monſignor Aſſeſſora; quali però tanto nel primo caſo di eſecuzione reale dentro la Caſa, quanto nell' altro di eſecuzione perſonale, ſaranno tenuti di darlo in tutto *gratis*, prontamente, a ſenza alcuna precedente citazione, e molto meno eſame, e diſcuſſione della Cauſa: E ſolamente per l'eſecuzione contra la perſona potrà, e dovrà aggiungerſi all'*Exequatur*, in grazia, e per comodo del Privilegiato, la Clauſula: *Oſtendatur per ſex dies ante*; come ſi coſtuma cogli Ufficiali delle Milizie, e con altri ſimili Privilegiati.

§. 26. All' incontro in tutti e ſingoli caſi, ne' quali abbiamo di ſopra dichiarato, che li Patentati Privilegiati debbano godere del Privilegio del Foro del S. Officio, vogliamo, ed ordiniamo che il Tribunale del S. Officio faccia anche eſſo la dovuta diſtinziona, nel commetter le Cauſe Civili, tra quelle, che ſono di ſomma appellabile, e quelle, che ſono di ſomma ſolamente ricorribile: di modo che nelle Cauſe di ſomma ricorribile debba ancor egli oſſervare le regole già da Noi preſcritte alla Noſtra Segnatura di Giuſtizia, ed agli altri Tribunali di Roma, tanto in ordine alla remiſſiona delle medeſime

ad Partes, quanto in ordine al traſporto degli Atti, ed alle Propine. E che inoltre nelle Cauſe de' danni dati, ſiano caſuali, o ſiano ſtudioſi, debba il Tribunale del S. Officio ancor eſſo uniformarſi alla noſtra Coſtituzione dei 25. Gennajo 1751.

§. 27. E quindi, paſſando dalle Cauſe Civili alle Cauſe Criminali, è ſtato già altre volte ſtabilito da detta Noſtra Congregazione dei Cardinali Inquiſitori Generali, e Noi ancora inerendo alla medeſima, ordiniamo, e ſtabiliamo, che li ſunnominati Patentati Privilegiati godano, e debbono godere nelle Cauſe paſſive il Privilegio del Foro del S. Officio, privativamente a qualunque altro Giudice, e Tribunale, di maniera che queſti non poſſano in eſſe intromettersi, neppure par conſenſo de' medeſimi Patentati; Volendo Noi, che queſto Privilegio nelle Cauſe paſſive Criminali s'intenda conceduto non tanto in riguardo alle Perſone, quanto e piuttoſto alla Sacra Inquiſizione, coſicchè non poſſa al medeſimo nè tacitamente, nè eſpreſſamente rinunciarſi: E che all' incontro nelle Cauſe attive, li detti Patentati Privilegiati godano il Privilegio del Foro *cumulativè tantum*, coſicchè nè gl' Inquiſitori locali, nè Monſignore Aſſeſſore poſſano avocarle dal Giudice Ordinario, quando il Giudice Ordinario, o a querela dello ſteſſo Privilegiato, oppure anche *ex Officio*, o in altro qualunque modo avrà prevenuto nella Cattura dell' Inquiſito.

§. 28. Da queſto Privilegio del Foro del S. Officio nelle Cauſe Criminali paſſive, ſi eccettuano primieramente tutti quei caſi, e delitti, per li quali ſecondo la diſpoſizione de' Sacri Canoni li Chierici delinquenti non godono il Privilegio del Foro Eccleſiaſtico: dovendo oſſervarſi per regola generale, che dove non ha luogo riſpetto ai Chierici il Privilegio del Foro Eccleſiaſtico, non deve nepure aver luogo il privilegio del Foro del Sant' Officio riſpetto ai ſuddetti Patentati, quali, come ſi è detto, debbono in tutto riputarſi *ad inſtar Clericorum*: donde ancora ſiegue, che ſiccome i Chierici ritrovati *in fragranti crimine*, o con armi indoſſo proibite dalle ſuddette Apoſtoliche Coſtituzioni, poſſono arreſtarſi e carcerarſi dal Giudice laico, e ſua famiglia, ad effetto però di rimetterli, immediatamente, che quelli allegano il Privilegio del Chiericato, al ſuo proprio Giudice Eccleſiaſtico: così anche poſſano prenderſi in fragranti, o con dette Armi proibite indoſſo, li ſuddetti Patentati Privilegiati del S. Officio, ad effetto però di rimetterli al Tribunale di eſſo S. Officio, ſubito che queſti alleghino il loro Privilegio, ed eſibiſcano la loro Patente privilegiata.

§. 29. Similmente ſi eccettuano per Decreti altre volte fatti dalla medeſima Congregazione, quali Noi approviamo e confermiamo, tutti quei caſi, ne' quali ſi tratti di mancanza, o fraude commeſſa nell' eſercizio delle Arti loro, dai ſuddetti Patentati privilegiati, quali ſiano Mercanti, Bottegaj, ovvero Artiſti; poichè in queſte Cauſe, benchè paſſive, non dee loro ſuffragare il Privilegio del Foro del S. Officio, ma debbono, come ogni altro, reſtar ſottopoſti alla viſita e Giuriſdizione de' Magiſtrati e Giudici Ordinarj, ed alle pene contenute nei loro Editti: e queſto medeſimo dovrà oſſervarſi riſpetto ai Notarj o Cancellieri; poichè, non oſtante che ſieno Patentati privilegiati, pur tuttavia, in ciò, che riguardi li Bandi del Prefetto degli Archivj, dovranno eſſere ſottopoſti, come ogni altro non Privilegiato, alla viſita, giuriſdizione, e punizione del medeſimo.

§. 30. E coſippure qualunque ſia di detti Patentati Privilegiati, benchè non Artiſta, non Bottegajo, nè Mercante, dee reſtar ſottopoſto, come ogni altro non Privilegiato, alla Giuriſdizione del Giudice Ordinario competente, quante volte cada in commeſſo, fraudando le publiche Gabelle. Vogliamo però, che tanto nel caſo di mancanza commeſſa nell'eſercizio dell'Arte propria, quanto nel caſo di fraude commeſſa in pregiudizio delle publiche Gabelle, ſia ſempre ſalva la perſona del Patentato privilegiato, di maniera che queſta non poſſa carcerarſi, nè punirſi nella perſona, ſenonche dal medeſimo S. Officio; quale per tale effetto potrà chiedere, e farſi rimettere gli Atti fatti dal detto Giudice Ordinario: e che ſe mai per rinvenire la fraude, che ſi pretenda commeſſa in pregiudizio delle publiche Gabelle, gli Appaltatori delle medeſime vorranno, che ſi faccia alcuna perquiſizione nelle caſe di eſſi Patentati privilegiati, queſte non ſi facciano ſenza l'intervento della perſona da deputarſi dall' Inquiſitore, o Vicario del luogo, ove ſi vuol fare la perquiſizione; quali però ſaranno tenuti a deputarla immediatamente, e ſenza verun indugio, ſotto pena, in caſo di ritardo, di eſſere tenuti del proprio a tutti i danni ed intereſſe.

§. 31. Quanto fin' ora abbiamo ordinato, e decretato, riguarda, ed appartiene ai ſoli Patentati privilegiati; ora parlando degli altri, che ſi chiamano Patentati ſemplici, ſono queſti tutti coloro, che in qualche modo ſervono alla S. Inquiſizione, ma non ſono Inquiſitori, nè Vicarj, non ſono Fiſcali, nè Procuratori de' Rei, non ſono Cancellieri, nè Mandataj del S. Officio. Patentati ſemplici.

§. 32. Fra queſti ſemplici Patentati, o vogliamo dire ſemplici Famigliari del S. Officio, tengono il primo luogo coloro, che chiamanſi *Conſultori*. La nomina di queſti in ciaſcheduna Inquiſizione ſpetta ed appartiene ai riſpettivi Inquiſitori locali, quali però non vogliamo, che poſſano concedere o conſegnare in avvenire ad alcuno la Patente di Conſultore, ſe non dopo che le nomine delle perſone da eſſi fatte ſieno ſtate lette, ed approvate dalla Congregazione dei Cardinali Generali Inquiſitori: eſſendo ben certi che la detta Congregazione non approverà per Conſultori, ſe non perſone di buona ed integra ſama, di pietà, e di dottrina: che averà il neceſſario riguardo, affinchè altri ſiano Teologi, ed altri Canoniſti, o Leggiſti di Profeſſione, quali poſſano all' occorrenza rivedere anche ſtampe, e libri; e che il numero di eſſi non ecceda il biſogno di quella Inquiſizione, a cui devono ſervire. Conſultori. Come debbono deputarſi.

§. 33. In premio del loro ſervigio, e della reſidenza, che dovranno fare i ſuddetti Conſultori, per trovarſi pronti ad ogni occorrenza del Tribunale, avrà ciaſcheduno di eſſi, oltre l'acquiſto delle Indulgenze, e grazie ſpirituali, il Privilegio della delazione dell'Armi non proibite dalle ſuddette Coſtituzioni Apoſtoliche, purchè però non ſiano Regolari; anzi di più i Conſultori ſuddetti potranno comunicare il medeſimo privilegio della delazione delle Armi anche ad un loro attuale Servitore, nella maniera, che ſi dirà in appreſſo, purchè non ſia Bottegajo, nè Mercante, e purchè non ſia Parente di quel Conſultore, che lo nomina. All' incontro i Conſultori Regolari, ai quali non conviene nè avere per ſe, nè communicare ad altri il Privilegio di portar Armi, avranno in luogo di queſto un' altro Privilegio, cioè, che non potranno eſſere rimoſſi da' loro Superiori dal Convento di quel luogo, ove devono ſervire al S. Officio, ſenza giuſta cauſa, e ſenza ſaputa, e conſenſo di detta Noſtra Congregazione; ben inteſo però, che in ogni altra coſa, che riguardi alla diſciplina Regolare, debbano come ogni altro obbedire al proprio Superiore. Peſi, e Privilegi de' medeſimi. Delazione dell' Armi. Conſultori Regolari.

§. 34.

Altri Famigliari e ſemplici Patentati.

§. 34. In quelle Inquiſizioni, ove per lunga e inveterata conſuetudine gl' Inquiſitori locali ſono in poſſeſſo di nominare, oltre i ſuddetti Conſultori, altri Familiari del S. Officio, coll' acquiſto delle Indulgenze, e colle facoltà di portar Armi, come per eſempio, il Bargello, il Cuſtode delle Carceri, il Provveditore de' Carcerati, e ſimili, permettiamo, che ancora in avvenire poſſano eleggerli, e deputarli, purchè la nomina, ed elezione di tali perſone ſia letta, ed approvata, come ſopra, da detta Congregazione. Incaricando Noi alla medeſima Congregazione di avvertire coll' uſata diligenza, che non ſiano perſone diſcole, o riſſoſe; che ſiano di qualità e condizione, proporzionate all' impiego, a cui ſono nominate; e che il numero di eſſe non ecceda il puro e preciſo biſogno.

§. 35. Fuori del ſuddetto Privilegio delle Armi, non potranno i Conſultori, o altri Familiari, arrogarſi, o pretendere verun altro di quei Privilegj, che competono, come ſopra, ai ſoli Patentati privilegiati; e perciò non potranno pretendere di eſſer eſenti dai peſi reali, o perſonali delle reſpettive Comunità, qualora tal eſenzione non gli competa per eſſere Eccleſiaſtici, o per altro titolo legittimo; e molto meno potranno pretendere il Privilegio del Foro del S. Officio, ſe pure non ſia ſtato ad alcuno di eſſi ſpecialmente conceduto da detta Noſtra Congregazione per titolo oneroſo, come in fatti è ſtato giuſtamente ad alcuni pochi conceduto; ma non eſſendo, che ſemplici Patentati, reſteranno, come prima, ſogetti tanto in Civile, che in Criminale, al Foro e Giuriſdizione dei loro Giudici ordinarj e competenti, per qualunque ſia cauſa, o delitto, anche di delazione, o ritenzione d'Armi proibite in dette Apoſtoliche Coſtituzioni; volendo Noi, che ancor queſto delitto appartenga ai Giudici ordinarj, quando ſi tratta di Patentati del S. Officio, che, ſecondo la preſente Coſtituzione, non godono il Privilegio del Foro.

Patentati ſemplici dell' Inquiſizione di Ancona.

§. 36. Ma perche nell'Inquiſizione *di Ancona* è ſtato ſolito da tempo antichiſſimo, e ſi oſſerva tuttavia pacificamente, che anche i Conſultori, ed altri ſuddetti Familiari, benchè ſemplici Patentati, godono il Privilegio del Foro del S. Officio; Vogliamo perciò, che tale conſuetudine della Inquiſizione di Ancona, quale ſappiamo eſſer ſtata più volte da detta Congregazione, ed anche da Noi ſteſſi ammeſſa ed approvata, debba oſſervarſi ancora per lo avvenire; e così parimente debba oſſervarſi, quando vi ſia in alcun'altra Inquiſizione del Noſtro Stato Eccleſiaſtico, purche però ſia pacifica, ed antica è purchè in paſſato ſia ſtata ammeſſa, ed approvata dalla Congregazione dei Cardinali Inquiſitori, o da Noi, e da' Noſtri Predeceſſori, come quella di Ancona; altrimenti non debba attenderſi in conto veruno; e di più con eſpreſſa dichiarazione, che una tal conſuetudine non ſuffraghi neppure per la Inquiſizione di Ancona, che pel ſolo Privilegio del Foro, e non mai per l'altro dell'eſenzione da' peſi Comunitativi; e che il detto Privilegio del Foro ſi oſſervi, e ſi regoli colle ſteſſe regole, e modificazioni, colle quali abbiamo poc'anzi dichiarato, che debbono goderlo i Patentati privilegiati.

Regiſtro delle Patenti.

§. 37. Ad effetto poi di evitare qualſivoglia confuſione, vogliamo, che ciaſcheduna Patente, o ſia privilegiata, o ſemplice, tanto per la ſuddetta Inquiſizione di Ancona, quanto per ogni altra Inquiſizione, compreſe ancor quelle dei Servitori de' Conſultori, prima di conſegnarſi al Patentato, ſia regiſtrata negli atti della Cancellaria di queſta Noſtra Univerſale Inquiſizione, e che niuna di eſſe abbia alcuna forza e valore, ſe in calce, o a tergo non apparirà la fede del ſuo regiſtro, colla ſpecifica eſpreſſione dell' Uffizio dell' Inquiſizione o Vicariato, per cui dee ſervire, come per eſempio -- *Patente privilegiata d' Inquiſitore, (di Fiſcale, e ſimili), per l' Inquiſizione di Fermo -- Patente privilegiata di Vicario, (Notajo, e ſimili) pe'l Vicariato del tale e tal luogo nella Inquiſizione di Fermo -- Patente ſemplice di Conſultore, (di Cuſtode delle Carceri, e ſimili) per la tale, o tale Inquiſizione.*

Abolizione de Viglietti.

§. 38. E perchè ci è noto, che alcuni, in vece di lettere Patenti, hanno conceduto ſemplici Viglietti di Famigliarità del S. Officio, nel numero e qualità de' quali ſi potrebbe più facilmente fraudare la Noſtra volontà, e riſoluta intenzione: perciò annullando, e dichiarando irriti, caſſi, e nulli tutti e ſingoli Viglietti di Famigliarità, che ſono ſtati dati fin'ora, o che in avvenire ſi daſſero, eziandio a' proprj Servitori, tanto dagl' Inquiſitori locali, quanto anche da ogni altro Uffiziale, o Miniſtro del S. Officio, maggiore o minore di detti Inquiſitori: ordiniamo e comandiamo agli Eſecutori di qualunque ſia Corte Eccleſiaſtica, o Laicale, che eſſendo loro eſibiti ſomiglianti ſemplici Viglietti, non ſolo non debbano attenderli, ma anzi debbano toglierli dalle mani di coloro, che avranno avuto l' ardimento di eſibirli, e che debbano mandarſi immediatamente a queſta Noſtra univerſale Inquiſizione, ad effetto che da eſſa vengano debitamente mortificati quelli, che li avranno conceduti.

Moderazione del numero de' Vicariati.

§. 39. Incarichiamo finalmente alla detta Noſtra Congregazione dei Cardinali Generali Inquiſitori, e al moderno Noſtro Aſſeſſore, di proſeguire inceſſantemente con quello ſteſſo zelo, con cui hanno già incominciato, l'opera utiliſſima di ridurre il numero dei Vicariati, con ſopprimere quelli, che l' eſperimento del tempo paſſato ha fatto conoſcere non eſſer neceſſarj; Ed eſaminando lo ſtato, ed il biſogno di ciaſcheduna Inquiſizione locale, di fiſſare una volta per ſempre il numero dei Conſultori, e degli altri ſemplici Familiari, ſecondo l' eſigenza di quella tale Inquiſizione, ad effetto di tenerne a perpetua memoria un' Elenco ben diſtinto, ed ordinato, nella Cancellaria di queſta Noſtra Univerſale Inquiſizione; giacchè è ſtato più volte riconoſciuto dalla medeſima Congregazione, che il ſovverchio numero o di dette Vicarie, o di detti ſemplici Patentati, in vece di giovare al buon ſervigio della S. Inquiſizione, reca piuttoſto diſcredito, e detrimento.

E de' Conſultori, e Famuliari.

§. 40. Tutto ciò, che abbiamo fin quì determinato, appartiene alle Inquiſizioni particolari coſtituite in diverſe parti del noſtro Stato Eccleſiaſtico fuori di Roma. Per queſta di Roma, che ſtà ſotto gli occhi noſtri, e dei Cardinali Generali Inquiſitori, come pure per gli Uffiziali, Miniſtri, ed Inſervienti al Tribunale della medeſima dentro la Città, e ſuoi Contorni, non abbiamo coſa da inſinuare, o provvedere, oltre quello, che è ſtato ſaviamente provveduto, e ſi provvede opportunamente alle occorrenze da eſſi Cardinali Inquiſitori, tanto riſpetto alla loro deputazione, quanto riſpetto ai loro Privilegj. Onde ci reſta ſolamente a ſpiegare la noſtra volontà in rapporto alla Tenuta di Conca, e ſuoi Affittuarj.

Tenute di Conca e ſuoi Privilegj.

§. 41. La Tenuta di Conca poſta nell'Agro Romano fu diſmembrata dal Patrimonio della Camera Apoſtolica dal noſtro Santo Predeceſſore Pio V., e con tutti e ſingoli ſuoi membri, anneſſi,

pertinenze, unita in perpetuo, incorporata, ed aſſegnata alla Pia Caſa di queſta Santa Univerſale Inquiſizione, per ſupplire colle rendite della medeſima alle ſpeſe neceſſarie, e indiſpenſabili, che fino a quel tempo facevanſi dalla noſtra Camera Apoſtolica, dei Miniſtri, ed Uffiziali, delle Carceri, e dei Carcerati, ed alle altre, che occorrono alla giornata. Non pertanto però la ſuddetta Tenuta ha laſciato di eſſere come prima Tenuta propria di queſta noſtra Santa Sede; E perciò, ſiccome i beni, che in qualunque altro luogo poſſedono le Inquiſizioni particolari, ſono beni proprj dalla Sede Apoſtolica, e perciò in tutto e per tutto eſenti da qualunque gravezza, tanto ordinaria, che ſtraordinaria, eziandio dalle Decime Papali, impoſte, e da imporſi: Così anche per la ſteſſa ragione gode, e dee godere della medeſima totale eſenzione la detta Tenuta di Conca, per qualunque ſorta di frutti tanto naturali, che induſtriali, ivi nati, e raccolti, come pure per qualunque ſorta di beſtiame, che ſia iſtrumento veramente neceſſario di eſſa Tenuta, cioè, quel beſtiame, ſenza il quale non potrebbe la Pia Caſa o Affittuario ricavare i frutti, che ſi producono nella medeſima, e gli utili delle ſue Ferriere: a finalmente per le Graſcie, e Comeſtibili, che s'introducono nella Diſpenſa, e ſi conſumano dalli Inſervienti, ed Operarj in eſſa Tenuta, e Ferriere; E queſta ſteſſa totale eſenzione ancor Noi in forma ampliſſima approviamo in perpetuo, a conſermiamo.

§. 42. Anzi per maggior fermezza della medeſima, ſiccome i noſtri Predeceſſori, e Noi ſteſſi, quante volte è inſorta ſopra detta eſenzione alcuna dubiezza tra la noſtra Camera Apoſtolica, e la detta Pia Caſa, abbiamo voluto giudicarne nella Congregazione, che ſi tiene il Giovedì di ciaſcuna ſettimana: Così parimente riſerviamo a Noi ſteſſi, ad alli noſtri Succeſſori, la cognizione e deciſione di tali controverſie nella medeſima Congregazione dal Giovedì, quando mai ne inſorgeſſero in avvenire, o foſſero di già inſorte e pendenti: E dello ſteſſo Privilegio vogliamo, che godano tutte le altre Inquiſizioni particolari, quante volte naſca alcuna lite circa l'eſenzione dei beni alle medeſime appartenenti, ſiccome di fatti ne hanno ſempre goduto in paſſato.

§. 43. A contemplazione della medeſima Tenuta, gli Affittuarj di eſſa ſono in poſſeſſo di godere da tempo antichiſſimo, non ſolo per le loro proprie perſone, ma ancora per un congruo numero di altre perſone, che ſono neceſſarie alla coltivazione, e ſervigio della medeſima Tenuta, e ſue Ferriere, di due privilegj, cioè di quello di portar armi non proibite dalle ſuddetta Coſtituzioni Apoſtoliche, e dell'altro del Foro del S. Officio, tanto in Civile, che in Criminale: Onde Noi ancora in virtù della preſente lodiamo, approviamo, e conſermiamo queſt'antica, e ben giuſta conſuetudine altre volte approvata e confermata dal noſtro Predeceſſore Clemente VIII., ma però colle ſeguenti dichiarazioni, cioè:

§. 44. Primieramente che gl'Inſervienti a detta Tenuta non ſiano riputati per tali, nè godano alcuno di detti due privilegj, ſe non dopo che ſaranno ſtati nominati ſecondo il ſolito dagli Affittuarj al Padre Commiſſario, e che il Padre Commiſſario gliene avrà ſpedite le Lettere Patenti ſottoſcritte di ſua mano, e regiſtrate negli Atti di queſta Cancellaria: Volendo Noi, che i ſemplici viglietti, o degli Affittuarj, o del Padre Commiſſario, o di altro qualunque ſia Uffiziale del S. Officio, non abbiano alcun effetto o valore, anzi poſſano dagli Eſecutori di qualſivoglia Curia impunemente diſprezzarſi, col ſolo peſo di conſegnarli a Monſignor Aſſeſſore, ad effetto di riferirli in piena Congregazione, per punire, e mortificare quelli, che ſi ſaranno preſi l'arbitrio di concederli contro queſta noſtra determinata volontà; Anziche neppure le ſteſſe Patenti ſottoſcritte dal Padre Commiſſario vogliamo, che ſiano di alcun velore, ſe non avranno in calce, o a tergo, la fede, e nota del loro Regiſtro.

§. 45. Inoltre vogliamo, che li Patentati di Conca, compreſe le perſone degli ſteſſi Affittuarj, e dei loro Servitori, non eccedano in tutti il numero già ſtabilito dalla detta Congregazione, di cento cinquanta; e che non debbano godere di alcuno di detti privilegj, ſe non che durante il loro ſervigio. Perche poi coloro, che partono, o ſono licenziati dal ſervigio, non ſiano in ciò cagione di diſordine, e di fraude, ordiniamo al Padre Commiſſario di non ſottoſcrivere le nuove Patenti in favore di quelli, che ſubentreranno al ſervigio a nomina degli Affittuarj, e reſpettivamente al Cancelliero, di non regiſtrerle, ſe non gli ſaranno ſtate riportate le vecchie Patenti già concedute a coloro, che non ſervono più alla Tenuta: Lodando Noi, che per maggior cautela, Monſignor Aſſeſſore *pro tempore* tenga nota a parte de' ſuddetti Affittuarj, e Patentati di Conca, e che ne faccia relazione ogni anno nella prima, o ſeconda Congregazione di Gennaro, che ſuol tenerſi alla Minerva, ſiccome per decreto di eſſa Congregazione, e con noſtro particolare gradimento, ha incominciato a fare il moderno Monſignore Aſſeſſore.

§. 46. Quanto poi al Privilegio del Foro del S. Officio, vogliamo bensì, che i ſuddetti Inſervienti, e Patentati di Conca debbano goderne, tanto nelle Cauſe Civili, quanto nelle Cauſe Criminali; ma però debbano goderne, nello ſteſſo modo, e forma, ed in quei ſoli caſi, ne' quali lo godono i Patentati Privilegiati nelle Inquiſizioni particolari fuori di Roma; e che all'oppoſto in tutti e ſingoli altri caſi, ne' quali abbiamo di ſopra dichiarato, che non debbano goderne i Patentati Privilegiati di dette Inquiſizioni particolari, e non eſſer luogo alla riaſſunzione delle loro Cauſe, vogliamo ſimilmente, e dichiariamo, che non debbano goderle, nè poſſano riaſſumerſi le Cauſe dei Patentati di Conca.

§. 47. Per ultimo, inerendo agli Editti provvidamente pubblicati da detta noſtra Congregazione dei Cardinali Generali Inquiſitori nell'anno 1703., nel 1728., nel 1743., e nel 1754., dichiariamo e decretiamo, che a niuno di detti Patentati di Conca ſia lecito tenere ſopra le porte delle Caſe, Botteghe, Magazzini, Orti, e ſimili, le Inſegne, ed Arme del S. Offizio, o pretendere in eſſe alcuna ſpecie d'Immunità Locale; Come pure che in detta Tenuta non acquiſtino mai alcun diritto di legitimo aſilo gli Uomini facinoroſi, e contumaci della Giuſtizia, come più largamente ſi ſpiega nell'ultimo Editto dei 4. Gennajo 1754. quale Noi in tutto e per tutto approviamo, e conſermiamo, per eſſere così mente, e volontà noſtra eſpreſſa.

§. 48. Volendo, e decretando, che alla preſente noſtra Cedola di *Moto proprio*, benchè non eſibita, nè regiſtrata in Camera, e ne' ſuoi libri, non poſſa mai darſi, nè opporſi di ſurrezione, orrezione, nè d'alcun altro vizio, o difetto della noſtra volontà, ed intenzione, nè che mai ſotto tali, o altri preteſti, quantunque validi, validiſſimi, e giuridichi, poſſa eſſere impugnata, moderata, e rivocata, ridotta *ad viam juris*, o concederſi contra di eſſa l'aperizione *oris*, o altro qualunque rimedio; e che così, e non altrimenti &c. Dichiarando Noi fin d'adeſſo preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciaſcuno d'eſſi con qualſivoglia autorità, ſcien-

tamente,

temente, o ignorantemente, foſſe in qualunqua tempo giudicato, o ſi tentaſſe di giudicare, contro la forma a diſpoſizione della preſente noſtra Cedola di *Moto proprio*; quale vogliamo che vaglia, a debba avere ſempre, ed in perpetuo il ſuo pieno effetto, eſecuzione, e vigore, colla ſemplice noſtra ſottoſcrizione, benchè non vi ſiano ſtate chiamate, ſentite, o citate qualſiſieno perſone, ancorchè privilegiate, e privilegiatiſſime, che pretendeſſero avervi intereſſe, e che per comprenderle foſſe biſogno di ſpecial menzione; non oſtante la Bolla di Pio IV. noſtro Predeceſſore *de regiſtrandis*, la regola della noſtra Cancellaria *de jure quæſito non tollendo*, e qualiſiſieno altre Coſtituzioni, ed ordinazioni noſtre, e de' noſtri Predeceſſori, leggi, ſtatuti, riforme, ſtili, uſi, conſuetudini, e qualunque altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario; alle quali tutte e ſingole, avendone il tenore quì per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto, e regiſtraro, e ſupplendo colla pienezza della noſtra Poteſtà Pontificia ad ogni vizio, e difetto, quantunque ſoſtanziale a formale, che vi poteſſe intervenire, per queſta volta ſola, e par la piena, e totale eſecuzione di quanto ſi contiene nella preſente noſtra Cedola di *Moto proprio*, ampiamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo.

Dato dal noſtro Palazzo di Monte Cavallo queſto dì 8. Luglio 1755.

BENEDICTUS PAPA XIV.

§. 49. Motu itaque proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, eamdem Schedulam, omniaque & ſingula in ea contenta & expreſſa, & a Nobis per eam, ut præfertur, ſancita, volita, & ordinata, per hanc noſtram perpetuò valituram Conſtitutionem, confirmamus, & approbamus, eiſque perpetuum, & inviolabile ejuſdem præſentis Sanctionis robur & firmitatem adjicimus: Atque iterum & ex integro ea omnia & ſingula, in omnibus & per omnia, juxta ejuſdem Schedulæ ſeriem, continentiam, & tenorem, Apoſtolicæ Auctoritatis plenitudine præfata ſtatuimus, volumus, & ordinamus; ac ea ab iis, ad quos ſpectat, & pro tempore quomodolibet ſpectabit in futurum, perpetuò obſervari, & exactiſſimè impleri jubemus atque præcipimus.

§. 50. Mandantes propterea Dilectis Filiis ejuſdem Tribunalis Supremæ Inquiſitionis contra hæreticam pravitatem in Urbe noſtra Aſſeſſori, aliorumque Tribunalium in temporali Ditione noſtra præfata Inquiſitoribus, Cancellariis, Tabellionibus, & Miniſtris nunc & pro tempore exiſtentibus, aliiſque ad quos pertinet, & pertinebit in futurum, ut præmiſſa omnia & ſingula obſervent, ac ab omnibus, ad quos ſpectat, & quandocumque ſpectabit, exactiſſimè obſervari faciant: Inobedientes verò, opportunis juris, & facti remediis, ac etiam privationis officii, pœna coërceant & compeſcant, tam ex officio, quàm ad cujuſvis Partis inſtantiam, omni & quacumque appellatione, ſive recurſu, etiam ad præfatam Supremam Inquiſitionem, adverſus præmiſſorum omnium & ſingulorum obſervantiam & executionem forſan interponendis, omnino poſtpoſitis & remotis.

§ 51. Ac decernentes eamdem Schedulam, necnon præſentes litteras, omniaque & ſingula in ipſis contenta, & ſancita, volita, & ordinata, etiam ex eo, quod Perſonæ in ipſis intereſſe habentes, & quas præmiſſa concernunt, etiam ſpecifica, & individua mentione dignæ, eiſdem non conſenſerint, ſeu ex alia quantumvis juridica & privilegiata cauſa, in jus vel controverſiam vocari minimè poſſe; Sed eadem ſemper valida, & efficacia eſſe & fore, ac ſecundum ea, & non aliàs, per ipſam Cardinalium Inquiſitorum Congregationem, ac quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, etiam dicti Tribunalis Aſſeſſorem, ac Inquiſitores præfatos, ſublatâ eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quolibet quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari, judicari, vel definiri contigerit.

Derogatio contrariis.

§. 52. Non obſtantibus noſtra & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula, de jure quæſito non tollendo, & quibuſvis aliis contrariis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ejuſdemque Tribunalis facultatibus, ſtylis, uſibus, & conſuetudinibus, etiam antiquis, ac diuturno temporis curſu invectis, & toleratis, ac omnibus iis, quæ in dicta Schedula voluimus non obſtare: Quibus omnibus & ſingulis, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine pari, harum quoque ſerie derogamus, contrariis quibuſcumque.

Fides habenda Tranſumptis.

§. 53. Volumus autem, ut earumdem præſentium tranſumptis, cum dictæ Schedulæ tenore inſerto impreſſis, ac manu Cancellarii dictæ Supremæ Inquiſitionis ſubſcriptis, ac ejuſdem Supremæ Inquiſitionis ſigillo munitis, eadem prorſus fides in judicio & extra habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio.

§. 54. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc noſtrarum Confirmationis, approbationis, roboris adjectionis, ſtatuti, ordinationis, juſſionis, mandati, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. die 21. Julii 1755.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quinto, duodecimo Kalendas Auguſti, Pontificatus Noſtri Anno Quintodecimo.

J. Card. Pro-Datarius.

D. Card. Paſſioneus.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

L. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

L.

A Syriacis & Armenis in Latinorum Eccleſiis Sacra peragentibus proprium Ritum ſervari præcipitur: Miſſionariis denegatur facultas diſpenſandi eoſdem Syriacos & Armenos ſuper abſtinentia a Piſcibus jejunii tempore: omnes denique Græcos & Orientales Ritus conſervandos eſſe decernitur; monenturque Miſſionarii, ut in Orientalibus convertendis, eos ab erroribus, & ſchiſmate revocent, non a ſuis approbatis Ritibus avertant.

Ad Miſſionarios per Orientem deputatos.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Duplex quæſitum Congregat. Propagandæ Fidei a Miſſionario propoſitum.

ALLATÆ ſunt ad Congregationem Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpoſitorum Litteræ Sacerdotis cujuſdam, Sacris Miſſionibus exercendis deputati in Civitate Balſeræ, quam vulgo *Baſſoram* vocant, quæque itinere quindecim dierum a Babylonia diſtat, & Mercatorum negotiationibus eſt celeberrima; quibus Litteris exponendum cenſuit, plures in illa

Urbe commorari Catholicos Ritûs Orientalis, Armenos nempe, aut Syriacos, qui peculiari Templo carentes, ad Latinorum Miſſionariorum Eccleſiam ſe conferunt, ubi eorum Sacerdotes Miſſarum Sacrificia juxta peculiares ipſorum ritus offerunt, aliaſque Sacras Cœremonias perficiunt; Laici autem hujuſmodi Sacris interſunt, & Sacramenta ab iiſdem Sacerdotibus ſuſcipiunt. Indeque occaſionem arripuit quærendi, utrum prædicti Armeni, & Syriaci, Catholicum ſuum Ritum obſervare debeant, an verò, ad tollendam varietatem in ipſa Eccleſia, in quam Latini etiam, uti diximus, conveniunt, magis conſentaneum videatur, ut Armeni, & Syriaci, relicto veteri Kalendario, novum amplectantur, in iis, quæ pertinent ad ſtatuenda tempora Paſchalis Solemnitatis, & annuæ Communionis, ſicuti etiam Quadrageſimæ, dierumque Feſtorum tam mobilium, quàm immobilium: atque ulterius progrediendo, quæſivit, quatenus prædictis Balſeræ Armenis, & Syriacis novum Kalendarium obſervandum decernatur, utrum aliis quoque Orientalibus præſcribi debeat, qui peculiare quidem habent Templum, ſed adeò anguſtum, ut Sacris Functionibus decenter obeundis impar deprehendatur, ideoque ad Eccleſiam Latinorum plerumque ſe conferunt.

§. 2. Inſuper idem Miſſionarius prædictæ Congregationi ſubdidit, quod quum Catholicis Orientalibus Armenis, & Syriacis præceptum ſit, diebus jejunio dicatis, a piſcibus abſtinere, plures inter ipſos repetiuntur, qui id minime obſervant, non ullo ſanè adducti contemptu, ſed partim naturæ fragilitate pertracti, partim ex eo, quod Latinis Catholicis aliam eſſe conſuetudinem intuentur: ideò non alienum videri, ſi facultas Miſſionariis tribuatur permittendi, non quidem univerſis, ſed ſpeciatim his, aut illis, ut piſcibus utantur jejunii tempore, ita tamen, ut nullum inde ſcandalum oriatur, & aliud pietatis opus, loco abſtinentiæ a piſcibus, ſubrogare jubeantur.

§. 3. Hæc, uti diximus, a prædicto Miſſionario propoſita ſunt Congregationi de Propaganda Fide, quæ de more eadem examinanda remiſit alteri Congregationi Generalis Inquiſitionis. Habita verò hæc fuit coram Nobis die 13. Martii hujus anni 1755., & unanimi Cardinalium Inquiſitorum conſenſu, reſponſum fuit: *nihil eſſe innovandum.* Id quod Nos etiam auctoritate noſtra firmavimus, permoti potiſſimum decreto aliàs a primodicta Congregatione de Propaganda Fide die 31. Januarii anni 1702. edito, quod deinde confirmatum, & renovatum non ſemel fuit, & eſt hujuſmodi: *Referente R. P. D. Carolo Auguſtino Fabrono Secretario, Sacra Congregatio mandavit præcipi, prout præſenti decreto præcipitur, omnibus, & ſingulis Miſſionum Apoſtolicarum Præfectis, & Miſſionariis, ne ullus eorum in poſterum, quavis occaſione, aut prætextu, audeat diſpenſare cum Catholicis quarumcumque Nationum Orientalium, ſuper jejuniis, orationibus, cæremoniis, & ſimilibus, a proprio earumdem Nationum Ritu præſcriptis, & a Sancta Sede Apoſtolica approbatis. Præterea eadem Sacra Congregatio cenſuit, non licuiſſe, nec licere præfatis Catholicis ullatenus a proprii Ritus, a Sancta Romana Eccleſia ut ſupra, approbati, conſuetudine & obſervantia recedere. Hujuſmodi autem decretum ſit confirmatum, ac renovatum, iidem Eminentiſſimi Patres ab omnibus & ſingulis prædictis Præfectis, & Miſſionariis omninò & abſque ullâ tergiverſatione obſervari debere, mandarunt.* Quod quidem decretum reſpicit Catholicos Orientalis Eccleſiæ, eorumque Ritus ab Apoſtolica Sede approbatos: Orientalem autem Eccleſiam omnibus notum eſt quatuor Ritibus conſtare, Græco videlicet, Armeno, Syriaco, & Cophtico, qui ſanè Ritus univerſi ſub uno nomine Eccleſiæ Græcæ, aut Orientalis intelliguntur, non ſecus ac ſub Eccleſiæ Latinæ Romanæ nomine, Ritus Romanus, Ambroſianus, Mozarabicus, & varii peculiares Ritus Ordinum Regularium comprehenduntur.

Conſcribendæ Encyclicæ finis, ut Miſſionariis decreta Congregationum perſpecta ſiant, iiſdemque in Orientalibus reducendis certa tradatur agendi norma.

§. 4. Adeo perſpicua eſt decreti ſententia, ut nullo Commentario indigeat. Quare noſtra hæc Encyclica Epiſtola eò tendit, ut hujuſmodi Lex omnibus cognita fiat, atque perſpecta, utque deinceps executioni diligentius mandetur. Merito tamque dubitari poteſt, quæſtiones a Miſſionario Balſeræ propoſitas, ex ignoratione decretorum, quæ jampridem edita ſunt, promanaſſe. Sed quoniam ex aliis multis atque frequentibus indiciis conjicimus, Miſſionarios Latinos in id curam, & cogitationes intendere, ut in convertendis Orientalibus a Schiſmate & errore ad Unitatem, Sanctamque Catholicam Religionem, Orientalem Ritum de medio tollant, aut ſaltem labefactent, Catholicoſque Orientales ad Latinum Ritum amplectendum alliciant, non alia quidem de causâ, niſi ſtudio Religionis amplificandæ, & opus bonum, Deoque gratum operandi; ideò conſentaneum putavimus (quoniam animum ad ſcribendum appulimus) hac noſtra Encyclica Epiſtola breviùs, quo fieri poterit, ea omnia complecti, quæ, juxta hujus Apoſtolicæ Sedis ſententiam, pro norma haberi debent, quoties Orientales ad Catholicam Religionem convertuntur, quæque ſervanda ſunt cum Orientalibus Catholicis, qui verſantur in Locis, ubi aut nulli degunt Latini, aut Latini Catholici ſimul cum ipſis Orientalibus Catholicis commorantur.

Romanorum Pontificum ſollicitudo in revocandis ad unitatem Orientalibus.

§. 5. Sane hiſtoriam Eccleſiaſticam ne quidem primis, ut ajunt, labiis attigiſſe dicendus eſſet, qui ignoraret quantum elaboraverint Romani Pontifices, ut Orientales ad unitatem adducerent, poſt funeſtum ſchiſma Photii, qui tempore Summi Pontificis Sancti Nicolai I., Conſtantinopolitanam Sedem, depulſo per vim Sancto Ignatio Patriarcha legitimo, invaſit. Sanctus Leo IX. Prædeceſſor noſter Legatos ſuos Conſtantinopolim miſit, ut hujuſmodi ſchiſma, quod per duo circiter ſæcula ſopitum, Michael Cerularius redintegraverat, extirparet; ſed illius conatus in irritum ceciderunt. Urbanus deinde II. Græcos ad Barenſe Concilium invitavit; ſed exiguum fructum conſecutus eſt, tametſi Sanctus Anſelmus Cantuarienſis Archiepiſcopus omnem curam impenderit, ut ipſos Eccleſiæ Romanæ conciliaret, ipſiſque errores, in quibus verſabantur, doctrinæ ſuæ lumine patefaceret. In Lugdunenſi Concilio, quod Beatus Gregorius X. coegerat, Michael Palæologus Imperator, & Græci Epiſcopi, unitatem Romanæ Eccleſiæ amplexi ſunt; verùm mutatis animis ab illa rurſum deſciverunt. In Concilio autem Florentino ſub Eugenio IV. Summo Pontifice, ad quod Joannes Palæologus, & Joſeph Patriarcha Conſtantinopolis, cum cæteris Orientalibus Epiſcopis, convenerant, Unio ſtatuta fuit, & uniuſcujuſque ſubſcriptionibus acceptata; eodemque in Concilio, Armenorum, & Jacobitarum Eccleſiæ, ad obedientiam Sedis Apoſtolicæ redierunt; deinde Eugenius Pontifex Florentiâ Romam profectus, Legatos etiam Regis Æthiopum excepit, ac Syros, Chaldæos, & Maronitas ad obedientiam Romanæ Sedis redegit. Sed quoniam, uti legitur in Evangelio Sancti Matthæi *Cap.* 13., ſemen, quod cecidit ſuper petram, nullum affert fructum, quia non habet, ubi radicem defigat: *Hi ſunt, qui cum gaudio ſuſcipiunt continuò verbum Dei, non habent autem in ſe radicem: factâ autem tribulatione & perſecutione propter verbum, continuo ſcandalizantur*: ideo vix Marcus Archiepiſcopus Epheſinus, tamquam novus Photius, Unionem convellere adnixus eſt, & adverſus ipſam cœpit vocem extollere, ſtatim omnis optatus fructus deperiit.

In unione curanda ſemper id actum, ut, exploſis erroribus Orthodoxæ Fidei oppoſitis, Ritus eſſet illæſus.

§. 6. Præterea Eccleſiaſticæ hiſtoriæ ignarum ſe proderet, qui pariter neſciret, ita cum Orientalibus Unionem peractam, firmatamque fuiſſe, ut Dogma proceſſionis Spiritus S. a Patre, & Filio reciperent, atque adeo licitam fuiſſe admitterent additionem vocis *Filioque*, Symbolo factam; ut panem non minus

fermentatum,

fermentatum, quam azymum, Sacramenti Euchariſtiæ materiam eſſe faterentur; ut dogma Purgatorii, viſionis beatificæ, ac Primatus Romani Pontificis amplecterentur; uno verbo omnem curam collatam fuiſſe, ut errores Catholicæ Fidei adverſi evellerentur; nunquam verò id actum eſſe, ut venerabili Orientali Ritui detrimentum ullum inferretur. Sed præſentem quoque Eccleſiæ diſciplinam prorſus ignoraret, cui ſatis exploratum non eſſet, Romanos Pontifices, qui infelicibus præteritorum temporum ſucceſſibus minime deterriti, de reducendis ad Unitatem Græcis ſemper cogitarunt, eamdem viam, quam paulò ante indicavimus, ſemper inſtitiſſe, & adhuc inſiſtere; ſicut ex ipſorum cum dictis, tum factis manifeſtè colligitur.

Præclarum in id affertur S. Leonis IX. factum.

§. 7. Undecimo ſæculo nonnullæ Conſtantinopoli, Alexandriæ, & in Patriarchatu Jeroſolymitano reperiebantur Latinorum Eccleſiæ, in quibus Latinus Ritus ſervabatur, quemadmodum Romæ non deerant Græcorum Templa, in quibus ipſi Græco Ritu ſacra munera perſolvebant. Michael Cerularius, impius ſchiſmatis inſtaurator, Latinas Eccleſias juſſit obſerari. Verum Sanctus Leo IX. Romanus Pontifex par pari nequaquam retulit, quamvis id facillimè poſſet, neque Græcorum Templa Romæ clauſit, ſed aperta eſſe voluit. Itaque de injuria Latinis illata conqueſtus *in ſua Epiſtola prima cap. 9.* ita ſubdidit: *Ecce in hac parte Romana Eccleſia quanto diſcretior, moderatior, & clementior vobis eſt? ſiquidem, cum intra & extra Romam plurima Græcorum reperiantur Monaſteria, ſive Eccleſiæ, nullum eorum adhuc perturbatur, vel prohibetur a paterna traditione, ſive ſua conſuetudine; quin potius ſuadetur, & admonetur eam obſervare.*

Innocentii III., & Honorii III. reſcripta, de Græcis Ritibus retinendis.

§. 8. Initio ſæculi decimi tertii, cùm Latini in poteſtatem ſuam Conſtantinopolim redegiſſent, & Summus Pontifex Innocentius III. decreviſſet Patriarcham Latinum in ea Civitate conſtituere, cui non ſolum Latini, ſed etiam Græci obtemperarent; nihilominus palam declarare non prætermiſit, nullum ſe velle Græcis Ritibus inferre detrimentum, niſi ſi quæ forte conſuetudines inter eos receptæ, periculum animarum parerent, aut honeſtati Eccleſiaſticæ adverſarentur. Decretalis hujus Pontificis, in Concilio Lateranenſi IV. edita, refertur tum in *Tom. VII.* Collectionis Conciliorum Harduini *pag. 22.*, tum *in Cap. Licet, de Baptiſmo*: *Licet Græcos diebus noſtris ad obedientiam Sedis Apoſtolicæ revertentes fovere, ac honorare velimus, mores ac Ritus eorum, quantum cum Domino poſſumus, ſuſtinendo, in his tamen illis deferre nec volumus, nec debemus, quæ periculum generant animarum, & Eccleſiaſticæ derogant honeſtati.* Honorius poſtea III., qui Innocentio immediatè ſucceſſit, iiſdem verbis uſus eſt, cum literas dedit ad Regem Cypri, qui duos Epiſcopos in nonnullis Regni ſui Civitatibus optabat, Latinum videlicet pro Latinis, qui in illis verſabantur, Græcum alterum pro Græcis, qui iiſdem in locis commorabantur. Atque hæc Honorii epiſtola typis impreſſa legitur in Annalibus Raynaldi *ad annum Chriſti 1222. num. 5.*

Idipſum iterum conſtituit Innocentius IV.

§. 9. Documentis ejuſmodi plurimum redundat ſæculum decimum tertium. Ad hoc quippe ſæculum pertinet epiſtola Innocentii IV. ad Danielem Regem Ruſſiæ, apud Raynaldum *ad annum 1247. num. 29.*, qua ipſius Regis ſpecialem devotionem erga Eccleſiam Catholicam commendans, concedit, ut Ritus, qui Fidei Romanæ Eccleſiæ non repugnarent, in ejuſdem Regno ſerventur, ita ſcribens: *Ea propter, chariſſime in Chriſto Fili, tuis ſupplicationibus inclinati, Epiſcopis, & aliis Presbyteris de Ruſſia, ut liceat eis more ſuo ex fermentato conficere, & alios eorum Ritus, qui Fidei Catholicæ, quam Eccleſia Romana tenet, non obviant, obſervare, auctoritate præſentium indulgemus.* Huc etiam ſpectat ejuſdem Innocentii IV. epiſtola ad Othonem Cardinalem Tuſculanum Sanctæ Sedis Legatum in Inſula Cypri, cui munus demandaverat nonnullas controverſias componendi, quæ Græcos inter, ac Latinos excitatæ fuerant, uti deprehenditur ex ejus Conſtitutione, quæ incipit: *Sub Catholica*: quæque in *veteri Bullario Tom. I.* * numero decima quarta recenſetur: *Verùm quia nonnulli Græcorum jamdudum ad devotionem Sedis Apoſtolicæ redeuntes, ei reverenter obediunt, & intendunt; licet, & expedit, ut mores ac Ritus eorum, quantum cum Deo poſſumus, tolerantes, ipſos in Eccleſiæ Romanæ obedientia præſervemus. Quamquam in his, quæ animarum periculum parerent, vel honeſtati Eccleſiaſticæ derogarent, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec velimus.* Poſtquam verò in eadem epiſtola præſcripſit ea, quæ a Græcis facienda erant, tum ea enumeravit, quæ illis permittenda arbitrabatur; his verbis concludit: *Memoratis autem Archiepiſcopo Nicoſienſi, & ejus Suffraganeis Latinis, communiter auctoritate noſtra præcipias, ut eoſdem Græcos ſuper præmiſſis, contra hujuſmodi proviſionem, & deliberationem noſtram, non inquietent aliquatenus, nec moleſtent.* Idemque Pontifex Innocentius IV. Laurentium Minoritam Pœnitentiarium ſuum, Apoſtolicum Legatum conſtituens, eique plenam auctoritatem tribuens in Græcos omnes, qui in Regno Cypri, in Patriarchatibus Antiocheno, & Hieroſolymitano morabantur, in Jacobitas etiam, Maronitas, ac Neſtorianos, hoc illi potiſſimum mandavit, ut Græcos univerſos auctoritate ſua vindicaret ab omnibus moleſtiis, quæ ipſis a Latinis inferri poſſent: *Mandamus, quatenus Græcos illarum partium, quocumque nomine cenſeantur, auctoritate Apoſtolica protegens, turbari eos violentiis, vel quibuſcumque moleſtiis non permittas, injurias quaslibet & offenſas a Latinis illatas eiſdem, plenarie faciens emendari, & Latinis ipſis diſtrictè præcipiens, ut a ſimilibus de cætero penitus conquieſcant.* Hæc ſunt Innocentii verba ad prædictum Legatum Apoſtolicum, quæ a Raynaldo *ad annum Chriſti 1247. num. 30.* recenſentur.

* In hac Editione Tom. I. Conſtit. XIV. p. 100. & ſeqq.

Hujuſque proximus Succeſſor Alexander IV.

§. 10. Alexander IV. in locum Innocentii Pontificis immediate ſuffectus, cum iteratam ceſſiſſe Prædeceſſoris ſui voluntatem animadvertiſſet, cumque turbas, ac diſſenſiones Græcos inter ac Latinos Epiſcopos in Regno Cypri adhuc vigere percepiſſet, Latinis Epiſcopis indixit, ut Græcos Eccleſiaſticos ſuas ad Synodos accerſerent; eos autem Decretis Synodalibus ſubjectos declarans, ſequentem conditionem adjecit: *Recipere, & obſervare ſynodalia ſtatuta, quæ tamen Græcorum Ritibus Fidei Catholicæ non adverſis, & a Romana Eccleſia toleratis, non obvient.* Hujuſmodi laudabili exemplo inhærens Elias Archiepiſcopus Nicoſienſis *anno 1340.* Decretis ſuis ſynodalibus hanc declarationem inſeruit: *Per hoc autem non intendimus inhibere Græcis Epiſcopis, & eorum ſubditis, quin Ritus ſuos, Fidei Catholicæ non adverſos, ſequantur, juxta compoſitionem a felicis recordationis Domino Alexandro Romano Pontifice in Regno Cypri inter Latinos, & Græcos editam, & obſervatam.* Hæc omnia perſpici poſſunt in Labbeana Collectione, Venetæ editionis, *tom. 14. pag. 279., & tom. 15. pag. 775.*

Unio Græcorum in Lugdunenſi Concilio ſtipulata ſub conditione, nequid Græcus Ritus immutaretur.

§. 11. Finem ſæculo decimo tertio imponit memorata Græcorum, Latinorumque Unio ſtatuta in Generali Concilio Lugdunenſi ſub Beato Gregorio X. Summo Pontifice, qui ad Michaelem Palæologum Fidei Confeſſionem, Unioniſque Decretum a Concilio firmatum, & a Legatis Orientalibus juratum miſit, ut ipſe

quoque

quoque Imperator, ac reliqui Græci Epiſcopi eiſdem ſubſcriberent. Peracta fueront omnia ab Imperarore, & Orientalibus, adjecta tamen hac conditiooe, quæ ipſorum litteris continetur, ab Harduino relatis in ſua Collectione, *tom.* 8. *pag.* 698. *Sed rogamus Magnitudinem Veſtram &c. quod permaneamus in Ritibus noſtris, quibus utebamur ante Schiſma, qui ſcilicet Ritus non ſunt contrarii contra ſupradictam Fidem, nec contra Divina præcepta.* Quamvis autem reſponſum Gregorii Pontificis ad bas Orientalium litteras intercierit, quum ramen ipſe Unionem ab iis acceptatam atque ſubſcriptam ſatis firmam reputaverit, meritò inde colligitur, prædictam conditionem ab ipſo receptam, probatamque fuiſſe. Er ſane Nicolaus III. Gregorii Succeſſor, per ſuos Legatos, quos Conſtaotinopolim miſit, bis verbis animum ſuum patefecit, oti habetur apud Raynaldum *ad annum Chriſti* 1278.: *De cæteris autem Græcorum Ritibus, eadem Romana Eccleſia intendit Græcos, quantum cum Deo poterit, favorabiliter proſequi, & ipſos in illis Ritibus, de quibus Sedi Apoſtolicæ viſum fuerit, quod per eos Catholicæ Fidei non lædatur integritas, nec ſacris ſtatutis Canonum derogetur, perſeverare permittit.*

Similiter res geſta eſt in Concilio Florentino, probante Eugenio IV. Pontifice.

§. 12. Quod attinet ad ſæculum decimum quiotum, ſat eſſe poreſt indicata ſuperius Uoin in Concilio Florentiuo ſtatuta, cui ab Eugenio Pontifice probatæ, Joannes Palæologus ſubſcripſit, hac lege: *ne ex Ritibus noſtræ Eccleſiæ aliquid immutetur*: uti videre eſt *tom.* 9. Collectionis Harduini *pag.* 395. Verùm, cum Nobis in aoimo non ſit ſingula percenſere, quæ a Romanis Pontificibus, ſequentibus deinde ſæculis geſta ſunt, præcipua quædam attiogemus, ex quibus manifeſto deprehendatur, ipſos quidem omni conatu, ſtudioque egiſſe, ot inſidentes Orientalium animis errores ab iis evellerent, ſed ſimul etiam manifeſtis argumentis id oſteodiſſe, ſartos tectoſque ſe velle Ritus, quibus eorum majores ante Schiſma, approbante Sede Apoſtolica, uſi fuerant; nec unquam ab Orientalibus poſtulaſſe, ut ſi Catholici eſſe vellent, Latinum Ritum amplecterentur.

Subſequentiſs Pontificum Leonis X Clementis VII. & Pii IV. cura ſervandi Græci Ritus.

§. 13. In Græcorum Enchiridio edito Beneventi, duæ Summorum Pontificum Leonis X., & Clementis VII. babentur Conſtitutiones, quibus vebemenrer iocrepantur Latini illi, qui in Græcis reprehendebant obſervantiam eorum, quæ in Florentino Conciiio eiſdem permiſſa fuerant; præſertim quod Sacrificium offerrent in fermentato, oaorem ducerent, antequam ſacris Ordinibus initiarentur, eamque poſt ſuſceptos Ordines ſacros retinerent, quodque Euchariſtiam ſub utraque ſpecie etiam Pueris exhiberent. Pius IV. in Conſtitutione: *Romanus Pontifex*; quæ numero eſt *LXXV. Tom. II veteris Bullarii*, * dum Græcos in Latinorum Diœceſibus commorantes, Latinis Epiſcopis ſubjectos fore decernit, ita ſubdit: *Per hoc tamen non intendimus, quod ipſi Græci ab eorum Græcanico Ritu detrahantur, vel aliàs deſuper quoquo modo per locorum Ordinarios, aut alios, impediantur.*

* In hac Editione Conſtit. LXXV. Tom. II. pag. 290.

Gregorius XIII. in Collegiis pro Græcis, Maronitis, & Armenis in Urbe erectis, Ritû Orientalem ſervari voluit

§. 14. Annales Gregorii XIII. a Patre Maphæio conſcripti, & Romæ impreſſi anno 1742. complura referunt, quæ idem Pontifex geſſit, licet exitu parum felici, ut Cophtos, Armenoſque ad Catholicam Fidem reduceret. Sed ad rem noſtram potiſſimum faciunt ea, quæ leguntur in ipſius Conſtitutione 63. *in novo Bullario tom.* 4. *part.* 3., & in duabus aliis, videlicet 157. & 173. *in eodem, Bullario tom.* 4. *part.* 4., de fundatiooe trium Collegiorum io Urbe ab eodem Pontifice inſtitutorum pro Græcis, Maronitis, & Armenis, in quibus Alumnos dictarum Nationum educari voluit, ita tamen, ut ſemper io ſuis Ritibus Orientalibus perſeverarent. Celeberrima fuit Uoio Ruthenorum cum Apoſtolica Sede tempore fel. record. Clementis Papæ VIII. peracta, cujus monumenta relata leguntur in Annalibus Venerabilis Cardinalis Baronii, Romanæ editionis anni 1596. *Tom. VII.* ubi *pag.* 682. exhibetur decretum ab Archiepiſcopis, & Epiſcopis Ruthenis pro ineunda Unione confectum, cum hac conditione: *Salvis tamen, & in integrum obſervatis cæremoniis, & Ritibus cultus Divini peragendi, & Sanctorum Sacramentorum, juxta conſuetudinem Eccleſiæ Orientalis; correctis tantummodo iis articulis, qui ipſam Unionem impedirent; ut more antiquo fierent omnia, ſicut olim Unione durante fuerunt.* Sed cum paulo poſt ad pacem turbandam rumor percrebuiſſet, ſublatos eſſe in Unione Ritus univerſos, quibus Rutheni antiquitus uſi fuerant in Divina Pſalmodia, in Miſſæ Sacrificio, in Sacrameotis adminiſtrandis, aliiſque Sacris Cœremoniis; Paulus V. Litteris Apoſtolicis in forma Brevis datis anno 1615., quæ in eodem Græcotum Enchiridio impreſſæ ſunt, voluntatem ſuam his verbis ſolemniter declaravit: *Dummodo veritati, & doctrinæ Fidei Catholicæ non adverſentur, & communionem cum Romana Eccleſia non excludant, per Unionem præmiſſam tollere, aut extinguere, Eccleſiæ Romanæ intentionem, mentem, & voluntatem non fuiſſe, nec eſſe; nec id dici vel cenſeri potuiſſe, nec poſſe; quinimo dictos Ritus eiſdem Ruthenis Epiſcopis, & Clero, ex Apoſtolica benignitate permiſſos, conceſſos, & indultos eſſe.*

Rutheni ad unitatem Catholicam redeuntes eundem Orientalem Ritum ſibi illæſum ſtipulantes.

Eamdē conditionem ſuper ratam, firmamque fore edixit Paulus V.

§. 15. Aptiſſime hic recenſeri poſſent Eccleſiæ, quas diverſis temporibus poſteriores Romani Pontifices Græcis, Maronitis, Armenis, Cophtis, Melchitis in Urbe addixerunt, quæque etiamnum extant, & patent, ut ſacras functiones in ipſis, juxta Ritum ſuum, ſinguli expleant. Opportune hic quoque referri poſſet, quemadmodum Clemens Papa VIII. in ſua Conſtitutione 34. *§. 7. veteris Bullarii*, Græcum Epiſcopum Romæ conſtituit, ut Italo-Græcis Latinas Diœceſes incolentibus Ordines juxta Græcotum Ritum cooferret; deinde vero alium a Clemeote XII. proximo Prædeceſſore noſtro, in ſua Conſtitutione incipien. *Paſtoralis*, fuiſſe ſuperadditum Græcum Epiſcopum, qui fixam in Biſinianenſi Diœceſi Sedem habet, ut Italo-Græcis Ordines conſerat; ne qui loogius ab Urbe diſtant, longum iter aggredi cogantur, ut Ordines ab Epiſcopo Græco Romæ degente, juxta allatam Clementis VIII. Conſtitutionem, ſuſcipiant; ac ne ipſis quidem Epiſcopis Catholicis Maroniratum, Cophtorum, & Melchitarum, qui aliquando Romæ verſantur, denegari facultatem conferendi Ordines juxta Ritum ſuum, nationis ſuæ hominibus, dummodo idonei reperiantur. Ad rem pariter hic addi poſſet, quoties aliqua de diſciplina Orientalium, vel Italo-Græcorum excitata eſt controverſia, Apoſtolicam Sedem nihil prætermiſiſſe, ut ſi quæ emendatioue digna viſa ſunt, emendaret, edicendo ſtatim, velle ſe, ut cæteris in rebus omnibus Orieotalis Ritus inviolatus, firmuſque maneret; aut aperte declarando, quæ pro Italo-Græcis inter nos degentibus, & Latinotum Epiſcoporum juriſdictioni ſubjectis ſtatuebantur, ita accipi oportere, ut eos dumtaxat afficiant, neutiquam vero protendantur ad Græcos Orientales, qui a nobis longe diſſiti, Græcis Epiſcopis ſuis Catholicis ſubſunt.

Clarioa Summorum Pontificum facta, quibus evincitur fuiſſe eos de Orientali Ritu ſervando vehementer ſollicitos.

§. 16. Deprehenditur id ex confirmatione Synodi Provincialis Ruthenorum coactæ in urbe Zamoſciæ anno 1720., ad quam examinandam Nos quoque, quippe qui tunc munere Secretarii Congregationis Concilii fungebamur, acciri fuimus a fel. record. Benedicto XIII., qui licet obſecundandum putaſſet inſinuationibus Patrum ejuſdem Concilii, a quibus nonnulli

Immo ne paſſus quidem eſſe, ut ab aliis quidquam eidem Ritui detraheretur.

Ritus

Ritus inter Græcos vigentes, ſuis Decretis vel temperati fuerant, vel ſublati; prædictam Synodum confirmavit quidem ſuis Apoſtolicis Litteris in forma Brevis, datis anno 1724., hac tamen addita declaratione: *Ita tamen, quod per noſtram prædicta Synodi confirmationem nihil derogatum eſſe cenſeatur Conſtitutionibus Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum, & Decretis Conciliorum Generalium, emanatis ſuper Ritibus Græcorum, quæ, non obſtante hujuſmodi confirmatione, ſemper in ſuo robore permanere debent.* Idem quoque colligitur ex pluribus noſtris Conſtitutionibus, quæ in noſtro Bullario continentur, de Ritibus Cophtorum, Melchitarum, Maronitarum, Ruthenorum, & Italo-Græcorum generatim, atque etiam ſpeciatim de Ritibus Cleri Collegiatæ Eccleſiæ Meſſanenſis S. Mariæ *de Grafeo* nuncupatæ, ac poſtremo de Græco Ritu in Ordine Sancti Baſilii ſervando. Siquidem in Conſtitutione 87. *ejuſdem Bullarii Tom. I.* * de Græcorum Melchitarum Ritibus hæc leguntur: *De Ritibus igitur, & moribus Eccleſiæ Græcæ illud in primis generatim ſtatuendum decrevimus, nemini licuiſſe, aut licere, quovis titulo, & colore, & quacumque auctoritate, aut dignitate, etiamſi Patriarchali, aut Epiſcopali præfulgeat, quidquam innovare, aut aliquid introducere, quod integram, exactamque eorumdem obſervantiam imminuat.* In præcedenti vero Conſtitutione 57. quæ incipit: *Etſi Paſtoralis §. 9. num. 1.* * hæc de Italo-Græcis præſcribuntur: *Quoniam Orientalis Eccleſiæ Ritus, utpote non minima ex parte a Sanctis Patribus profecti, vel a Majoribus traditi, ſic animis Græcorum, aliorumque inſederunt, ut Prædeceſſores noſtri Romani Pontifices ſatius conſultiuſque duxerint Ritus hujuſmodi, qua in parte nec Fidei Catholicæ adverſantur, nec periculum generant animarum, aut Eccleſiaſticæ derogant honeſtati, approbare, ſeu permittere, quam illos ad Romanarum cæremoniarum normam reducere &c.* Et *§. 9. num. 24.* hæc leguntur: *His inſuper, quæ ſuperius in quacumque parte Italo-Græcis conceſſimus, indulſimus, declaravimus, præcepimus, ordinavimus, & interdiximus, ſeu prohibuimus, Græcorum in Oriente, ſub propriis Catholicis Epiſcopis, Archiepiſcopis, vel Patriarchis commorantium, & aliarum Chriſtianarum Nationum quorumcumque Rituum a Sancta Sede approbatorum, ſeu permiſſorum, juribus qualibuſcumque, ſi quæ illis de jure, vel ex conſuetudine, vel aliàs quomodolibet legitime competant, aut Apoſtolicis Conſtitutionibus, vel Conciliorum Generalium, aut particularium, ſeu Congregationum Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium Decretis, quæ ſuper Ritibus Græcorum, ſeu aliorum Orientalium emanarunt, nullo pacto præjudicatum, vel præjudicium ullum illatum eſſe, non intendimus.*

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 166.

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 94.

Hæreſes tamen unitatem proſcindentes, ſummopere averſati, certas formulas Profeſſionis Fidei Græcis, & Orientalibus ſtatuerunt.

§. 17. Verum his, aliiſque pluribus prætermiſſis, libere aſſeremus, Romanos Pontifices aſſiduam, atque indefeſſam curam impendiſſe, ut hæreſes, a quibus Schiſma inter Occidentalem, atque Orientalem Eccleſiam dimanavit, profligarent; ac propterea earum deteſtationem, ſive abjurationem expopoſciſſe ab iis Orientalibus, qui ad Eccleſiæ unitatem redire poſtulant, aut de quibus explorandum eſt, utrum vere ad unitatem Apoſtolicæ Sedis pertineant. Duæ ſunt formulæ profeſſionis Fidei, quarum prima Græcis præſcripta a Summo Pontifice Gregorio XIII., *tom. 2. veteris Bullarii Romani trigeſima tertia* recenſetur; alteram vero pro Orientalibus ſtatuit Urbanus VIII. Ambæ Typis Congregationis de Propaganda Fide editæ fuerunt, prima quidem anno 1623.; altera anno 1642. Cum autem deinde anno 1665. Patriarcha Antiochenus, Syriacus Hierapolis, necnon Archiepiſcopus Syrorum in eadem urbe Hierapolis commorantium, ſuæ Fidei profeſſionem ad Urbem tranſmiſiſſent, eaque data fuiſſet examinanda Patri Laurentio de Lauræa Ordinis Minorum Sancti Franciſci Conventualium, tunc temporis Sancti Officii Conſultori, & deinde S. R. E. Cardinali; is die 28. Aprilis ejuſdem anni ſuffragium ſuum ſcripto exaratum protulit, quod etiam ſubinde fuit a Congregatione probatum, illudque his verbis concluditur: *Omnes ſunt admittendæ, ſed ſignificandum eſt iis, ad quos ſpectat, ut in poſterum curent, emitti Profeſſionem Fidei aliàs a felicis recordationis Urbano VIII. Orientalibus præſcriptam, quia illa continet multarum hæreſum deteſtationem, & alia pro iis regionibus neceſſaria.*

Curaruntque eorum Miſſalia expurgata recudi, Euchologium emendari, ſervato cæteroquin ſemper Græco Ritu.

§. 18. Cumque inimicus homo, ut ſuperſeminaret zizania, eo nequitiæ nonnullorum animos impuliſſet, ut Miſſalibus, Breviariis, ac Ritualibus admiſcerent errores, quibus Eccleſiaſtici, cæteriique de Clero inficerentur, opportuno conſilio, & poſt accuratum examen, Romani Pontifices Typis Congregationis de Propaganda Fide, Miſſale Cophticum, ac Maronitarum, ſicut etiam Illyrica, aliaque hujuſmodi Miſſalia recudenda curarunt. Neque ſilentio preterire poſſumus, quantum curæ, ac laboris collatum fuerit in emendando Græcorum Euchologio, quod è Typographia ejuſdem Congregationis ſuperioribus menſibus prodiit abſolutum. Hujus Operis examen magno quidem ſtudio ſub Urbano VIII. Pontifice cœptum fuit, at poſt non multum temporis intermiſſum; inſtauratum autem noviſſimè ſub Clemente XII., proximo Prædeceſſore noſtro: aſt Deus Optimus Maximus eo Nos gaudio perfudit, ut poſt innumeras vigilias, labores, ac diſcuſſiones, Pontificatus Noſtri tempore, a Cardinalibus, Præſulibus, Theologis, ac Viris Orientalium Linguarum peritiſſimis peractas, quin nobis ipſi pepercerimus, inveſtigando nimirum, perlegendo, & expendendo quæcumque inſpicienda, legenda, & examinanda erant, graviſſimum hujuſmodi opus abſolutum intueremur; ea ſemper adhibita accurata, ac quodammodo ſcrupuloſa circumſpectione, nequid minimum læderetur Græcus Ritus, ſed illibatus omninò retineretur, & integer, quamvis cæteroquin ſuperioribus temporibus inter noſtros Theologos non defuerint, qui Orientalium Liturgiarum, Rituumque, qui ante Schiſma in Orientali Eccleſia obtinuerant, penitus ignari, improbarent quidquid adverſabatur Occidentalis Eccleſiæ Ritui, quem tantummodo probè noverant. Utque uno verbo complectamur omnia, in reditu Græcorum, Schiſmaticorumque Orientalium ad Catholicam Religionem curando, id unum Romanis Pontificibus maximæ curæ fuit, ut ex illorum animis radicitus evellerent Arii, Macedonii, Neſtorii, Eutychetis, Dioſcori, Monothelitarum, aliorumque errores, in quos infeliciter proruerant; ſalvis tamen, & intactis Ritibus, ac diſciplina, quam ante Schiſma ſervabant, & profitebantur, quæque venerandis ipſorum antiquis Liturgiis, ac Ritualibus innititur; quin unquam iidem Romani Pontifices popoſcerint, ut ad Catholicam Fidem redeuntes, ſuum Ritum dimitttere, & Latinum amplecti deberent: id namque Eccleſiæ Orientalis, & Græcorum, ac Orientalium Rituum omnimodam ſecum ferret internecionem, quod porro non modo nunquam tentatum, imo vero ſemper fuit, & eſt ab hujus Sanctæ Sedis conſilio quammaxime alienum.

Miſſionariorum quale ſit munus, & quam methodum in eo utiliter obeundo ſectari debeant.

§. 19. Ex his, quæ huc uſque latiori calamo relata ſunt, plura facile inferri poſſunt. Primum quidem, conatus omnes, omnemque diligentiam in id unum impendendam eſſe ab eo Miſſionario, qui Orientales Schiſmaticos, & Græcos, ad unitatem, Deo juvante, redigere contendit, ut ſcilicet ab illorum animis errores

depel-

depellat Catholicæ Fidei adverſantes, quos Majores eorum amplexi ſunt, ut cauſam aliquam prætenderent, qua ſe ab Eccleſiæ unitate ſegregarent, ſubtraherentque ab obedientia ac obſequio, Romano Pontifici, tanquam ejuſdem Eccleſiæ Capiti, exhibendis. Quod vero ſpectat ad argumenta, quibus Miſſionarius uti debet; quum Orientales propriis veteribus Patribus magnopere adhæreant, peracta jam res eſt operoſa ſedulitate diligentiſſimi Leonis Allatii, aliorumque clariorum Theologorum, qui perſpicue demonſtrarunt, convenire maxime inter ſeſe veteres, ſpectabilioreſque Græcorum, noſtroſque Eccleſiæ Occidentalis Patres, in iis omnibus, quæ ad Dogma pertinent, & ad confutationem errorum, quibus Orientales, & Græci nunc temporis miſere implicantur. Quapropter horum Librorum ſtudium maximam indubie afferet utilitatem. Conati ſunt ſane Lutherani præterito ſæculo, Orientales, & Græcos in errores ſuos pertrahere. Idem quoque tentarunt Calviniſtæ infenſiſſimi hoſtes praeſentiæ realis Chriſti in Sacramento Euchariſtiæ, & tranſubſtantiationis panis, ac vini in ejuſdem Corpus, & Sanguinem; & in partes ſuas Patriarcham Cyrillum, ut ajunt, adduxerunt. Attamen, cum Græci, licet Schiſmatici, animadvertiſſent, novis Lutheranorum erroribus adverſari ſuorum veterum Patrum auctoritates, præſertim Sanctorum Cyrilli, Joannis Chryſoſtomi, Gregorii Nyſſeni, Joannis Damaſceni, tum authentica argumenta, quæ ex ipſorum Liturgiis depromuntur, ad realem præſentiam, & tranſubſtantiationem aſſerendam; ſe decipi minime paſſi ſunt, nec ullo modo a Catholica veritate recedere voluerunt. Conſtat id omne ex Schelestrato in Diſſertatione: *De perpetua conſenſione Orientalis Eccleſiæ contra Lutheranos*: ſub titulo: *De tranſubſtantiatione, pag. 717. tom. 2. Actorum Eccleſiæ Orientalis.* Iidemque duabus in Synodis Patriarcham Cyrillum, ſeu edita ſub ejus nomine Calviniana dogmata, unanimes damnarunt, uti videre eſt apud Chriſtianum Lupum *part.* 5. ad Concilia Generalia, & Provincialia; ac potiſſimum in Diſſertatione: *De quibuſdam locis cap. 9. in fine.* Ex quo primum haud levis ſpes affulget, fore, ut ipſorum oculis ſubjectæ auctoritates veterum Patrum, quæ novis eorumdem erroribus adverſantur, Catholico autem noſtro Dogmati favent quammaxime, facilem iiſdem viam ad reditum ſternant, eoſque ad veram converſionem impellant. Deinde alterum quoque poteſt inferri, nimirum, non modo opus non eſſe, ad Orientales & Græcos in viem unitatis revocandos, ut lædantur ipſorum Ritus, aut corrumpantur; quandoquidem id ſemper alienum fuit ab inſtituto Sedis Apoſtolicæ, quæ in hac ipſa Sacrorum Rituum materia, zizania a tritico, quoties oportuit, ſecernere novit; verum etiam conatus hujuſmodi plurimum optatiſſimæ unioni adverſari, uti recte perpendit Thomas a Jeſu: *De converſione omnium gentium procuranda lib. 7. cap. 2. Oſtendendum etiam, Eccleſiam Romanam probare, ac indulgere, ut quævis Eccleſia propriis adhæreat Ritibus, & Cæremoniis; quippe cum Schiſmatici propriorum Rituum tenaciſſimi ſint. Ne ipſos eorum perdendorum ingruens aliqua ſuſpicio ab Eccleſia Romana alienet, & avertat, opportune laborandum, ut ſe in propriis Cæremoniis infectandis conſervandos eſſe perſuadeantur.* Demum ex iis, quæ ſopra præjecimus, illud tertio infertur, cavendum omnino eſſe Miſſionario, qui Orientalem ſchiſmaticum reducere cupit, ne eumdem ad Latinum amplectendum Ritum inducere contendat: munus namque hoc unum Miſſionario demandatur, revocandi Orientalem ad Catholicam Fidem, non verò ipſum ad Latinum Ritum inducendi.

Latinis non licet ad Græcum Ritum tranſire, neque Græcis Latinum Ritum ſemel amplexis, ad illum reverti, niſi Apoſtolica intercedat diſpenſatio.

§. 20. Peracta in Florentino Concilio Unione, quam ſuperiùs memoravimus, quidam ex Latinis Catholicis, in Græcia commorantes, arbitrati ſunt, fas ſibi eſſe a Latino Ritu ad Græcum tranſire, allecti fortaſſe ea libertate, quam noverant Græcis præſervatam, retinendi poſt Ordinem Sacrum uxores, quas duxerant, antequam eumdem Sacrum Ordinem ſuſcepiſſent. Verum Nicolaus V. Pontifex Maximus opportunum huic corruptelæ remedium afferre non prætermiſit, uti colligitur ex ejus Conſtitut. *tom. 3. part. 3. Bullarii* recenter Romæ editi *pag. 64. Pervenit ad aures noſtras, quod in Locis, quæ Catholicis in Græcia ſubjecta ſunt, multi Catholici, Unionis prætextu, ad Græcos impudenter tranſeunt Ritus. Mirati admodum ſumus, mirarique non deſiſtimus, neſcientes, quid ſit, quod eos a conſuetudine, ac Ritibus, in quibus nati, enutritique ſunt, in alienigenarum Ritus tranſpoſuit: nam, etſi laudabiles Orientalis Eccleſiæ Ritus ſint, non licet tamen Eccleſiarum Ritus permiſcere, neque id unquam Sacroſancta Synodus Florentina permiſit.* Cùm Latinus Ritus is ſit, quo utitur Sancta Romana Eccleſia, quæ Mater eſt & Magiſtra aliarum Eccleſiarum, reliquis omnibus Ritibus præferri debet: Ex quo porro ſequitur, haud licere a Latino Ritu ad Græcum tranſire; nec illis, qui ſemel a Ritu Græco, vel Orientali, ad Latinum tranſierunt, integrum eſſe ad priſtinum Græcum Ritum reverti, quemadmodum patet ex noſtra Conſtitutione: *Etſi Paſtoralis* 57. *§. 2. num. 13. Bullarii noſtri Tom. I.**, niſi forte peculiares quædam intercederent circumſtantiæ, quæ impertinendam hac ſuper re diſpenſationem ſuaderent; ſicuti ſuperioribus temporibus aliquando, & nunc etiam accidit in Collegio Maronitarum hujus noſtræ Urbis, in quo, cum quandoque reperiatur aliquis Societatis Jeſu Sacerdos, qui Societatem ingrediens, diſpenſationem obtinuit tranſeundi ad Latinum Ritum, nonnunquam cum eo diſpenſatur, ut in Eccleſia memorati Collegii Miſſam celebret Ritu Syriaco, & Chaldaico, Divinumque Officium juxta eumdem Ritum perſolvat, nempe, ut Alumnos in eodem Collegio degentes Ritum ipſum edoceat. Id liquidò apparet ex pluribus Decretis Congregationis Sancti Officii, uno videlicet dato die 30. Decembris anno 1716., altero die 14. Decembris anno 1740., nec non ex alio recentiori, quod Nos die 19. Auguſti anno 1752. juſſimus expediri.

* In hac Editione Tom. XVI. Conſt. LVII. pag. 54

Græcis quidem interdictus ad Latinum Ritum tranſitus, ſed non æque; is autem non a Miſſionariis, ſed ab Apoſtolica Sede probandus.

§. 21. Hæc tranſitum de Latino ad Græcum Ritum ſpectant. Nunc autem verba facientes de tranſitu ab Orientali, & Græco ad Latinum Ritum, libere affirmari poteſt, tranſitum hujuſmodi, non æquè, ac primum, interdici; ſed tamen nequaquam licere Miſſionario, Græcum & Orientalem, ad Catholicæ Eccleſiæ unitatem reverti exoptantem, inducere, ut proprium Ritum dimittat, cum ex hac agendi methodo, graviſſima detrimenta, ſicuti paulò ante innuimus, promanare poſſint. Melchitæ Catholici libenter olim a Græco Ritu ad Latinum tranſibant; ſed vetitum id ipſis fuit, monitique Miſſionarii, ne illis ſuaderent hujuſmodi tranſitum; cujus permiſſio eſt privativo Apoſtolicæ Sedis judicio reſervata, uti manifeſtum fit ex noſtra Conſtitutione: *Demandatam* 85. *§. 35. Bullarii Tom. I.** *Præterea omnibus, & ſingulis Melchitis Catholicis, Græcum Ritum ſervantibus, ad Latinum Ritum tranſire deinceps expreſſè vetamus. Miſſionariis verò omnibus diſtrictè mandamus, ſub pœnis etiam infra exprimendis, aliiſque arbitrio noſtro decernendis, ne cuiquam ex illis hujuſmodi tranſitum a Græco ad Latinum Ritum ſuadere præſumant, aut etiam cupientibus, inconſultâ Apoſtolicâ Sede, permittant.* Conſentanea ſunt Decreta Urbani VIII. Prædeceſſoris noſtri quoad Ritum Græco-Ruthenum, edita in Congregatione Propagandæ Fidei coram ipſo habita die 7. Februarii, ac die 7. Julii anno 1624.

* In hac Editione Tom. XVI. Conſtitut. LXXXVII. pag. 166.

Et quid de Italo-Græcis.

Quamvis autem æquum videri poſſet liberam Italo-Græcis relinquere facultatem tranſeundi, ſi liberet, a Græco Ritu ad Latinum, cum ipſi inter nos verſentur, & Latino Epiſcopo ſubjiciantur; tamen conſtitutum eſt, ut Sedis Apoſtolicæ auctoritas ad id omninò requiratur, ſi de Eccleſiaſticis tam Sæcularibus, quam Regularibus agatur: Si verò Laici, & Sæculares tranſitum hujuſmodi poſtulaverint, Epiſcopi ſufficiat licentia, quam ob juſtas, ac legitimas cauſas, certis quibuſdam perſonis mederatè impertiri quidem poteſt, nonquam verò integræ Univerſitati: In hac enim facti ſpecie Apoſtolicæ Sedis auctoritate opus eſt, uti videre eſt in ſæpe memorata noſtra Conſtitutione: *Etſi Paſtoralis*: 17. *§. 2. num.* 14. *Bullarii noſtri Tom. I.* *

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 94.

Objectio ex eo deſumpta, quod aliqui Latinorum Ritus Orientalibus permiſcantur.

§. 22. Quod ſi defendi vellet, Orientales, & Græcos hæreſim abjurantes, & ad Unitatem redeuntes, allici jure poſſe, ac urgeri ad Ritus ſuos deſerendos, Ritumque Latinum omnino amplectendum, eò quod aliàs probatum fuerit, atque nunc etiam probetur, Orientales, & Græcos Latinum aliquem Ritum ſectari; opportuna haud deſideratur reſponſio. Orientales ſiquidem & Græci duas veluti Claſſes conſtituunt. Prima eſt illorum, qui nequaquam contenti iis rebus, quæ ab Apoſtolica Sede ipſis ad Unionem conſervandam permittuntur, extra honeſtatis limites impudenter feruntur, jactantes, quæcumque a ſe fiunt, ea jure optimo fieri, Latinoſque decipi, qui eadem non peragunt. Exemplo ſit Azymum: Græci, & Orientales, ut Catholici ſiot, fateri debent, tam azymum, quam fermentatum panem, materiam eſſe aptam Sacramenti Euchariſtiæ, & quemlibet Eccleſiæ ſuæ Ritum ſectari oportere; adeo ut quicumque improbat Eccleſiæ Latinæ Ritum, quæ in Euchariſtiæ conſecratione utitur azymo, a veritate recedat, & in errorem prolabatur. Hilarion Monachus in Dialectica ſua Oratione, quam Leo Allatius è Græco ſermone Latinam reddidit *tom.* 1. *Græciæ Orthodoxæ*, edito Typis Congregationis de Propaganda Fide 1652. *p.* 762. hæc advertit: *Et hæc ſcripſi vobis, Græci amiciſſimi, non panem veſtram, quem adorans æquè ac noſtra azyma revereor, incuſans, ſed exponens, æquè probè, neque ut Chriſtianum addecet, vos gerere, dum Latinorum azyma dicto factoque læditis, injuriâque afficitis; in utriſque enim, ut dictum eſt, verus Chriſtus continetur.* Exemplum eſt itidem ex libertate, Orientali & Græcæ Eccleſiæ relicta, ut qui in ea Sacris Ordinibus, atque etiam Sacerdotio ſunt inſigniti, uxores, quas ante Sacrum Ordinem duxerunt, retinere valeant, uti patet *ex Can. Aliter, diſt.* 31. *& cap. Cum olim, de Clericis Conjugatis.* Romani ſiquidem Pontificea perpendentes id nequaquam adverſari Divino, aut naturali juri, ſed tantum Eccleſiaſticis ſanctionibus, opportunum cenſuerunt conſuetudinem hanc inter Græcos, & Orientales vigentem ferre, ne, auctoritate Apoſtolica ad eam evellendam interpoſita, illis occaſio ab unitate recedendi præberetur; quod rectè expendit Arcudius *in ſua Concordia lib.* 7. *c.* 33. Attamen, quis crederet? non deſuerunt, neque deſunt ex Græcis, & Orientalibus, qui Latinam Eccleſiam injuriâ arguunt, tamquam Matrimonio infenſam, propterea quod exemplum Apoſtolorum ſequuta, in ſuis Subdiaconis, Diaconis, ac Presbyteris cœlibatum ſervaverit, ac ſervet. Legi poteſt Hincmarus Rhemenſis *tom.* 2. *ſuorum Operum epiſt.* 51. Tertium denique exemplum ſuppeditant nonnulli ex Cophtis, quorum Ritus præſcribit, ut poſt Baptiſmi Sacramentum illicò adjungatur Confirmatio; qui mos non obtinet in Occidentali Eccleſia, quæ plerumque talem in confirmandis ætatem expoſcit, ut quid bonum, quidve malum ſit, poſſint dignoſcere. Romana Eccleſia veteri Cophtorum conſuetudini non adverſatur. Verum (quis crederet?) extant ex ipſis nonnulli, qui Baptiſmum a Latinis collatum ideo perhorreſcunt, quod poſt Baptiſma, Confirmationis etiam Sacramentum non fuerit miniſtratum. Quamobrem in noſtra Conſtitutione 129., quæ incipit: *Eo quamvis tempore: Bullarii noſtri Tom. I.* * meritò a nobis arguuntur, atque damnantur: *Sicuti lenitati, & patientiæ Sedis Apoſtolicæ conſanum videri poteſt, quod Cophti in ſuo jamdiù recepto, & ab eadem Sede tolerato uſu perſeverent, ita ferendum non eſt, quod Baptiſmum Ritu Latino, & ſeorſim a Confirmatione collatum, acerbo, alienoque animo perhorreſcant.*

Duplex ſtatuitur Græcorum, & Orientalium Claſſis. Nonnulli ſuis Ritibus ita adhærent, ut Latinos damnent, atque improbent. Exemplis res illuſtratur.

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 292.

Altera Claſſis eorum, qui cum propriis Latinû aliquem Ritum conjungunt. Afferuntur exempla.

§. 23. Alteram Claſſem conſtituunt Orientales illi, & Græci, qui retinentes majori ex parte Ritus ſuos, & inſimul Occidentalium, ac Latinorum Ritus venerantes, ex his nonnullos ſequuntur, ex veteri conſuetudine ſuis Epiſcopis perſpecta, & approbata, atque inſuper ab Apoſtolica Sede expreſſè, vel tacitè confirmata. In hanc Claſſem referri poſſunt Armeni, ac Maronitæ, qui fermentatum deſeruerunt, & Euchariſtiam, ſicuti Latini, in azymo conficiunt, uti teſtatur Abrahamus Echellenſis *in ſua Eutychia vindicato p.* 477.; quam quidem Armenorum diſciplinam nonnulli tribuunt Sancto Gregorio Illuminatori, primo Armeniæ Epiſcopo, qui initio ſæculi quarti, ſub Tiridate Rege, martyrii coronam eſt conſecutus; alii verò Sancto Silveſtro Pontifici, aut Sancto Gregorio Magno eamdem referunt acceptam, in Conventionibus cum Armenorum natione initis, quæ indicantur a Summo Pontifice Gregorio IX. in ſuis Epiſtolis ad Regem Armeniæ, relatis a Raynaldo *ad annum Chriſti* 1239. *num* 82. Eam certè diſciplinam ab Eccleſia Romana Armenis traditam, teſtatur eorumdem Armenorum Siſenſis Patriarcha Gregorius, in epiſtola ad Haytonem patrem Leonis Regis Armeni e Cœnobitam, *apud Clementum Galanum, in Conciliatione Eccleſiæ Armenæ cum Romana Tom I p.* 449., ſic ſcribens: *Quocirca nos a S. Romana Eccleſia, aquæ commixtionem* (cum vino in Calice) *modo recipimus, ſi ut ab eadem acceptum habemus Azymum, Mitram Epiſcopalem, & modum ſignandi Crucem.* Vetuſtiſſima pariter, & immemorabilis eſt apud Maronitas azymi conſuetudo, uti conſtat ex Morini *Præfatione ad Maronitarum Ordinationes; & ex Bibliothecâ Orientali Aſſemani ſenioris tom.* 1. *p* 410.; atque ex Synodo Nationali in Monte Libano congregata anno 1736., & a Nobis in noſtra Conſtitutione: *Singularis* 31. *Bullarii noſtri Tom. I.* * confirmata, in cujus *c.* 12. *de Sacramento Euchariſtiæ*, cum de azymo agitur, hæc leguntur: *Qui mos, & in Eccleſia noſtra, & apud Armenos quoque in Oriente, ab immemorabili tempore obtinuit, & authentica etiam hujus rei documenta proferre poſſumus.* Horum Armenorum, & Maronitarum exemplo, Beſſarion Cardinalis, cui primum Abbatia Cryptæ Ferratæ ſita in Diœceſi Tuſculana fuerat commendata, id obtinuit, ut Græci Monachi in illa degentes in azymo conſecrarent, quemadmodum legere eſt in noſtra Conſtitutione 33. *Inter multa: §. Ut autem: Bullarii noſtri Tom. II.* * Idem ſemper ſervatum fuit, hodieque ſervatur in Eccleſia Collegiata S. Mariæ *de Grafeo* nuncupata, ſita in Meſſanenſi Diœceſi, licet ipſius Clerus Ritum Græcum retineat, uti videri poteſt in noſtra Conſtitutione 81., quæ incipit: *Romana Eccleſia, §.* 1. *Bullarii noſtri Tom. I.* * quamvis, generatim loquendo, Presbyteri Italo-Græci ſervent in Italia, Inſuliſque adjacentibus ſuam diſciplinam, ac Ritum conficiendi in fermentato Euchariſtiam; moneanturque impenſius Sacerdotes Latini, vel Græci Ritus, ne Euchariſtiam conſecrare, ac diſtribuere juxta proprium cujuſque Ritum prætermittant, uti declaratur in noſtra Conſtitutione, quæ incipit: *Etſi Paſtoralis*, 57. *§.* 1. *num.* 2., *ac §.* 6. *num.* 10. *& ſeq. Bullarii noſtri Tom. I.* *

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 45.

* In hac Editione Tom. XVII. pag. 157.

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 153.

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 94.

Ritus miniſtrandi Euchariſtiam Infantibus, illico poſt Baptiſmum, quando viguerit, & quare obſoleverit.

§. 24. Quibuſdam Eccleſiæ ſæculis is uſus obtinuit, ut poſt Baptiſmi Sacramentum Euchariſtia pueris traderetur, haud quidem ex ea perſuaſione, quod eſſet ad æternam puerorum ſalutem neceſſaria, ſed ex mero ritu, & conſuetudine tunc temporis vigente, quemadmodum ſapienter animadverterunt Tridentini Concilii Patres, *Seſſ.* 21. *cap.* 4. Inter errores Armenorum a Summo Pontifice Benedicto XII. damnatos,

quinquageſimus octavus apud Raynaldum *ad annum Chriſti* 1314. *§. 66.*, recenſetur ille, quo aſſerebant, ad æternam puerorum ſalutem, & Baptiſmi iis collati validitatem, præter Confirmationis ſacramentum, Euchariſtiam etiam iiſdem eſſe adminiſtrandam. In Occidentali Eccleſia, quadringentis, & amplius ab hinc annis, Euchariſtia pueris poſt Baptiſmum non adminiſtratur. Verum negari nequit, in Libris Ritualibus Orientalium, commemorari Ritum Communionis poſt Baptiſmum pueris adminiſtrandæ. Aſſemanus junior *lib.* 2. *Codicis Liturgici pag.* 149. refert ordinem miniſtrandi Baptiſmi apud Melchitas; *pag.* quoque 309. ordinem exſcribit Baptiſmi Syrorum, editum a Philoxeno Mabagenſi Epiſcopo Monophyſita; *pag.* 306. alium affert deſumptum a veteri Rituali Severi Patriarchæ Antiocheni Monophyſitarum anteſignani: & *lib.* 3. *ejuſdem Codicis pap.* 95. & *pag.* 130. binos alios ordines commemorat, ſervatos inter Armenos, & Cophtos in miniſtrando Baptiſmo; quibus omnibus præcipitur, ut pueris poſt Baptiſmum Euchariſtia miniſtretur. Hujuſmodi conſuetudinem apud nonnullos Græcos ad ſua uſque tempora obtinuiſſe ait Sanctus Thomas 3. *part. quæſt.* 80. *art. ad tertium.* Arcudius vero *lib.* 3. *de Sacramento Euchariſtiæ cap.* 11. hanc eſſe Græcorum diſciplinam ſcribit; ſed aliqui ex ipſis paulatim eam deſeruerunt, propter incommoda, quæ in præbenda pueris poſt Baptiſmum Euchariſtia identidem intercedebant. In actis Synodi ſub Sergio Patriarcha Antiocheno Maronitarum, habitæ in Monte Libano die 18. Septembris anno 1596. cui præfuit Pater Hieronymus Dandinus Societatis Jeſu, Nuncius Summi Pontificis Clementis VIII., hæc verba leguntur *can.* 7.: *Quoniam parvulis ſine indecentia maxima, venerabiliſque Sacramenti injuria, vix poteſt Sacra Chriſti Communio dari, caveant in poſterum Sacerdotes univerſi, ne quemquam ante rationis uſum ad eam admittant.* Conſentiunt Patres Concilii Zamoſciæ habiti anno 1720. §. 3. *de Euchariſtia.* Idemque firmatum legitur in Actis Libanenſis Concilii, quod habitum fuit anno 1736. *cap.* 12. *de Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento num.* 13., cujus hæc ſunt verba: *In antiquis quidem noſtris Ritualibus, ſicut & in Ordine vetere Romano, & in Euchologiis Græcis, Baptiſmatis Miniſtro diſertè præcipitur, ut infantes mox a Baptiſmate, Chriſmate delibutos, paſcat Euchariſtiæ Sacramento; nihilominus tum ob debitam huic Auguſtiſſimo Sacramento reverentiam, tum quia idem non eſt infantibus ac pueris ad ſalutem neceſſarium, præcipimus, ut infantibus quidem, dum baptizantur, Euchariſtia nullo pacto, neque ſub ſpecie Sanguinis, porrigatur.* Quod ipſum ſtatutum fuit in Conſtitutione pro Italo-Græcis, incipiente: *Etſi Paſtoralis*: 57. *§.* 2. *num.* 7. *Bullarii noſtri Tom. I.* *

§. 25. De uſu adminiſtrandæ Euchariſtiæ ſub utraque ſpecie etiam Laicis, quoad Orientalem, & Græcam diſciplinam, fuſè differunt Arcudius *in Concordia Occidentali, & Orientali in Sacramentorum adminiſtratione lib.* 3. *cap.* 4., & Leo Allatius *in prima adnotatione de Eccleſiæ Occidentalis, atque Orientalis conſenſione p.* 1614. & *ſeq.* In Græcorum Collegio, quod Romæ, uti diximus, erectum fuit a Gregorio XIII., ea indicta lege, ut Græcus in eo Ritus ſervetur, quemadmodum præfatus Leo Allatius teſtatur *in ſuo Tractatu de ætate, & Interſtitiis pag.* 21., juxta ipſius Collegii Conſtitutiones a Summo Pontifice Urbano VIII. confirmatas, debent Alumni quolibet octiduo animi ſordes Pœnitentiæ Sacramento eluere, & Sacram Euchariſtiam ſumere quintadecima quaque die, nec non feſtis diebus ſolemnibus, & ſingulis Adventus, & Quadrageſimæ Dominicis; Latino Ritu ſervato; in feſtis verò ſolemnioribus, videlicet diebus Paſchatis, Pentecoſtes, & Nativitatis Domini, jubentur, Euchariſtiam ſub utraque ſpecie Ritu Græco ſuſcipere, hoc eſt in fermentato, Sanguine intincto, ad quam rem perficiendam Sacerdos utitur parvo cochleari, quod infert in os ſuſcipientis Euchariſtiam: Idemque Ritus ſervatur cum reliquis Græcis omnibus, qui prædictis diebus ad ſolemne Miſſæ Sacrificium conveniunt, aut qui aliis per annum diebus in Eccleſia Græci Collegii ſibi Euchariſtiam Ritu Græco adminiſtrari depoſcunt. Verum Italo-Græcis in memorata Conſtitutione: *Etſi Paſtoralis*: 57. *§.* 6. *num.* 15.* Euchariſtia ſub utraque ſpecie permittitur in illis dumtaxat locis, in quibus Ritus hujuſmodi Communionis retentus viget; ſed in aliis locis, ubi idem Ritus obſolevit, Euchariſtia ſub utraque ſpecie prohibetur. Ab hac diſciplina, ſeu ritu ſumendæ Euchariſtiæ ſub utraque ſpecie, licet in univerſa Orientali Eccleſia recepto, nonnulli Græci, & Orientales paulatim receſſerunt. Lucas Holſtenius, vir ſanè clari nominis, in Epiſtola ad Bertoldum Nihuſium, quæ typis impreſſa affertur in Opuſculis Græcis, ac Latinis Leonis Allatii *pag.* 436. refert, ſe præbuiſſe Euchariſtiam in Vaticana Baſilica Presbytero Abyſſino, qui cum aliis communicaturus, ad ſacram Menſam acceſſerat; cumque eum ſub unica ſpecie panis Euchariſtiæ participem feciſſet, ab ipſo deinde, atque etiam ab aliis Æthiopicæ Eccleſiæ hominibus, ſciſcitatum fuiſſe, an, juxta Patriæ ſuæ Ritum, Euchariſtiam ſub unica ſpecie panis ſumere conſuevissent, tam in ſolemni Lyturgia, quam in quotidiana Euchariſtiæ participatione, necnon cum ad eos extremo morbo laborantes eadem in Viaticum afferebatur; teſtaturque, fuiſſe ſibi ab ipſis reſponſum, Sacram Synaxim ſub unica ſpecie panis ſibi ſemper adminiſtrari, hancque eſſe veterem diſciplinam in Æthiopica Eccleſia obtinentem. Inter quæſita Summo Pontifici Gregorio XIII. propoſita a Patriarcha Maronitarum, ſequens recenſetur: *Nos Miſſam celebramus in ſolo azymo: Laici verè noſtri ſub utraque ſpecie communicant*; cui Pontifex his verbis reſpondit: *Si volunt in azymo conſecrare, non videntur prohibendi: Laici verò a Communione ſub utraque ſpecie pedetentim arcendi ſunt; totus enim Chriſtus ſub una ſpecie continetur, & in uſu Calicis magnum eſt periculum effuſionis*: uti legere eſt in laudato Opere Thomæ a Jeſu, *de Converſione omnium gentium pag.* 486. & *ſeq.* Patres etiam Concilii Libanenſis habiti anno 1736. *part.* 2. *cap.* 12. *num.* 21. hujuſmodi conſilio inhærentes, ita ſtatuerunt: *Deinde ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ inſtitutis inhærentes, præcipimus, & ſtrictè mandamus, ne cui Laico, vel Clerico in minoribus Ordinibus conſtituto, Communio ſub utraque ſpecie tradatur, ſed ſub una tantum, panis nimirum*: Solis Diaconis permittentes, ut in ſolemni Miſſa Euchariſtiam ſub utraque ſpecie a Sacerdote accipiant, hoc eſt ſub ſpecie panis primum, deinde ſub ſpecie vini, ſemoto tamen, quem ſuperius commemoravimus, cochlearis uſu: *At vero Diaconi, ut Hoſtiam Sanguine intinctam a Sacerdotibus, in ſolemni præſertim Miſſa, accipere poſſint & valeant, concedimus & permittimus, modò abſit cochlearis uſus, quem omnino abrogandum eſſe ſtatuimus.*

Ritusque affundendi aquam tepidam in calicem poſt conſecrationem, & ante conſumptionem.

§. 26. Poſtremò, ab Euchariſtiæ Sacramento minimè recedentes, hic verba faciemus de alio Orientali, & Græco Ritu, quo nimirum Sacerdos poſt conſecrationem, & ante conſummationem, paululum aquæ tepidæ in calicem fundit. Matthæus Blaſtares *in Syntagmate Alphabetico cap.* 8. *tom.* 2. *Synodicon Græcorum pag.* 153. hujuſmodi Ritum commemorat, ejuſque ſignificationem affert. Eutymius Tyri ac Sidonis Archiepiſcopus anno 1716. Summo Pontifici Clementi XI. nonnulla quæſita propoſuit, quorum alterum erat, utrum Melchitis Syriæ, ac Paleſtinæ interdicere deberet, aquam tepidam Divino

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 54.

Sanguini

Sanguini poſt Conſecrationem affundere; cui redditum fuit reſponſum, adjecta accurata, & luculenta inſtructione ab eodem Pontifice approbata, ejuſque juſſu tranſmiſſa ad Superiores Miſſionum Terræ Sanctæ, Damaſci, Tyri, ac Sidonis; injunctumque prædicto Archiepiſcopo, ne id fieri interdiceret, cum de veteri Ritu ageretur, Sedi Apoſtolicæ perſpecto, & Græcis Sacerdotibus etiam Romæ permiſſo; per quem innuitur Fidei ardor, qui maximus erga tantum Myſterium debet conflagrare. Simile reſponſum die 31. Martii anno 1729. juſſu Benedicti Papæ XIII. datum fuit Cyrillo Græcorum Patriarchæ Antiocheno. Idem Ritus Italo-Græcis permittitur in citata Conſtitutione 57. *Etſi Paſtoralis*, §. 6. *num.* 2. *Bullarii noſtri Tom. I.* * Cumque ſubinde in Congregationibus, quæ pro correctione Librorum Eccleſiaſticorum Eccleſiæ Orientalis habitæ fuerunt, ad accuratiorem quamque diligentiam adhibendam, diu multumque diſputatum fuiſſet, utrum interdicendus eſſet Ritus infundendi in calicem aquam tepidam poſt Conſecrationem, cum potiſſimum Humbertus Cardinalis Sylvæ Candidæ ſuperioribus temporibus plurimum adverſus eumdem Ritum declamaſſet, reſponſum fuit die 1. Maji anno 1746., *nihil eſſe innovandum*, quod reſcriptum a Nobis deinde confirmatum fuit; rationibus enim a prædicto Cardinali allatis nil ponderis ineſſe compertum fuit. Attamen Patres Concilii coacti in urbe Zamoſciæ anno 1720., graves ob cauſas, inhibuerunt Rutheuis Sacerdotibus, ne aquam tepidam poſt Conſecrationem in calicem funderent, uti legi poteſt §. 4. de celebratione Miſſarum: *Inhibet, gravem ob cauſam, & abrogat toleratam in Orientali Eccleſia conſuetudinem, ad conſecratas calicis ſpecies aquam tepidam affundendi, poſt Conſecrationem, ante Communionem.*

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 94.

Allata huc uſque exempla, ad propoſitam ſuperius objectionem probandam, inepta demonſtrantur.

§. 27. His ſanè, & aliis hujuſmodi exemplis, quæ facilè cumulari poſſent, inniti valent, qui erga tranſitum a Ritu Orientali & Græco, ad Occidentalem & Latinum ſunt propenſiores, vel certe quidem putant ſe jure optimo agere, dum Schiſmaticum Orientalem ad Eccleſiæ unitatem convertentes, ſatagunt eumdem abducere ab aliquo Ritu, quem ſervare conſueverat, priuſquam nobis conſentiret, quique a reliquis omnibus Orientalibus & Græcis, ex veteri diſciplina, firmiter retinetur & obſervatur. Verùm, neque ſuperius allata exempla, nec cætera, quæ in medium proferri poſſent, quidquam illorum opinioni ſuffragantur; tum quia in tranſitu a Ritu Orientali & Græco, ad Occidentalem & Latinum, tollitur omnino quidquid ab ipſo Græco Ritu præſcribitur, & noſtro Ritui non conformatur; quod non contingit in iis exemplis, quæ paulò ſuperius allata ſunt, quibus nempe, ſi aliqua peculiaris ſolemnitas Græci Ritus tollitur, Ritus tamen ipſe, ac reliqua omnia eodem Ritu præſcripta intacta ſervantur; tum quia partem etiam aliquam demere ex aliquo Ritu, ſalvis reliquis ejuſdem Ritus partibus, non eſt privati viri, ſed auctoritas publica intercedat neceſſe eſt, videlicet Supremi Capitis univerſalis Eccleſiæ, qualis plane eſt Romanus Pontifex. Sedes namque Apoſtolica ea eſt, quæ præcipuo quodam jure, quoties ipſi conſentaneum viſum fuit, ab Orientali Eccleſia Ritum aliquem deſumpſit, & in Occidentalem traduxit; aut permiſit, Ritum aliquem Græcum in aliqua Latina Eccleſia uſurpari. Eademque Apoſtolica Sedes, quoties deprehendit, periculoſum vel indecorum aliquem Ritum in Orientalem Eccleſiam irrepſiſſe, illum damnavit, improbavit, ejuſque uſum ipſi prohibuit. Ipſa denique Apoſtolica Sedes, poſtquam vidit Orientalem, vel Græcam aliquam gentem in aliquo Latino Ritu uſurpando, ac defendendo, vehementer obfirmatam, ac potiſſimum, quando Ritus ipſe ab antiquo tempore invectus fuit, ab omnibus communiter receptus, atque expreſſe, vel tacitè ab Epiſcopis probatus, Ritum ipſum tolerando, & ſic approbando, firmavit.

Triplex præcipuum Sedis Apoſtolicæ munus, admittendi Græcos Ritus in Latinam Eccleſiam, interdicendi noxios in Græca, & eidem permittendi innoxios.

§. 28. In Latina, & Græca Lyturgia recitatur Symbolum, ejuſque recitatio in Miſſæ Sacrificio in Eccleſia Orientali primum inſtituta, deinde in Occidentalem traducta eſt, uti colligitur ex tertio Toletano Concilio habito anno 589. *can.* 2. *tom.* 5. Collectionis Labbeanæ *pag.* 1009. cujus hæc ſunt verba: *Ut per omnes Eccleſias Hiſpaniæ vel Gallæciæ, ſecundum formam Orientalium Eccleſiarum, Concilii Conſtantinopolitani, hoc eſt centum quinquaginta Epiſcoporum, Symbolum Fidei recitetur, ut, priuſquam Dominica dicatur Oratio, voce clara a populo decantetur.* Quare, cum Patres Toletani Concilii, diſciplinam ſtatuentes recitandi Symbolum in Sacrificio Miſſæ, ſe ad Ritum Orientalium Eccleſiarum retulerint; id ſatis eſt ad agnoſcendum, hujuſmodi diſciplinam in Oriente primo inſtitutam, inde in Occidentem promanaſſe; ſicut advertunt Cardinalis Bona *Rerum Lyturgic. lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 2., & Georgius *de Lyturgia Romani Pontificis tom.* 2. *cap.* 20. *num.* 2. *pag.* 176. Sed rem propoſitam perſequendo, Amalarius in *libro de Divinis Officiis cap.* 14., poſtquam, innixus auctoritate Sancti Paulini in Epiſtola *ad Severum*, retulit, ſola Feria ſexta majoris Hebdomadæ in Eccleſia Hieroſolymitana exponi conſueviſſe populo adorandam Crucem ipſam, in qua Chriſtus pependit, huic Græcæ conſuetudini tribuit Ritum adorationis Sanctæ Crucis, quæ in Officio prædictæ Feriæ ſextæ in unaquaque Latina Eccleſia ad hanc uſque diem peragitur. Triſagium *Sanctus Deus, Sanctus Fortis, Sanctus Immortalis, miſerere nobis*, pia eſt, & frequentiſſima Oratio in Græcorum Lyturgia, uti rectè advertit Goarius in notis ad Euchologium in Miſſam Sancti Joannis Chryſoſtomi *pag.* 109. Ejus Orationis origo repetitur ex miraculo, quod medio ſæculo quinto contigit in Regia Urbe Conſtantinopolitana; cum enim Theodoſius Imperator, Patriarcha Proclus, & univerſus populus in aperto ad Deum preces effunderent, ut ab imminenti liberarentur excidio, quod ipſis ab ingentibus terræ motibus impendebat, puer repentè in Cælum rapi viſus eſt, qui deinde in terram demiſſus, retulit ſe audiviſſe Angelos prædictum Triſagium canentes; quare, cum juſſu Procli Patriarchæ, univerſus populus illud devotè ceciniſſet, terra ab horrendis, quibus concutiebatur, motibus, conquievit, uti narrat Nicephorus *lib.* 14. *cap.* 46., rectèque proſequitur Summus Pontifex Felix III. in epiſtola tertia ad Petrum Fullonem, quæ habetur *tom.* 4. Labbeanæ Collectionis. Idem vero Triſagium in Eccleſia Occidentali Feria Sexta majoris Hebdomadæ Græcè, & Latinè canitur, quemadmodum appoſitè animadvertit Cardinalis Bona *Rerum Lyturgicar. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 5. Aquæ benedictio in pervigilio Epiphaniæ ex Ritu eſt Græcæ Eccleſiæ proprio, uti fuſè oſtendit Goarius in Euchologio, ſive Rituali Græcorum, & nunc etiam prædicta die Romæ in Græcorum Eccleſia peragitur hæc functio, de qua in allata ſuperius Conſtitutione noſtra 57. §. 5. *num.* 13. mentio habetur, ſimulque permittitur, ut Fideles eadem aqua benedicta aſpergantur. De tranſitu Ritus hujuſmodi ab Orientali in aliquas Occidentales Eccleſias videri poſſunt, quæ congeſſit eruditus Martene *tom.* 4. *de antiqua Eccleſiæ diſciplina in Divinis celebrandis Officiis cap.* 4. *num.* 2., & quæ afferuntur in Diſſertatione Patris Sebaſtiani Pauli Congregationis Matris Dei, edita Neapoli anno 1719., cui titulus eſt: *De ritu Eccleſiæ Neritinæ exorcizandi aquam in Epiphania*, ubi propterea *part.* 3. *pag.* 177. *& ſeq.* opportunè monet Epiſcopos, in quorum Diœceſes longo abhinc tempore nonnulli Ritus ab Eccleſia Græca manantes

Exempla Græcorum Rituum, quos Sedes Apoſtolica a Græca in univerſam Eccleſiam tranſtulit, vel in aliqua Eccleſia Latina uſurpari permiſit.

irrepſerunt, ut illos de medio tollere tantopere non contendant, ne turbæ exciteotur, & ne videantur improbare rationem agendi Sedis Apoſtolicæ, quæ Ritus illos irrepſiſſe cum optimè novetit, eoſdem tamen ſervari & frequentari permiſit; affertque etiam *pag.* 203. epiſtolam Cardinalis Sanctorii, Sanctæ Severinæ nuncupati, ſcriptam anno 1580. ad Fornarium Epiſcopum Neritinum, de hoc ipſo argumenro, & de aquæ benedictione in Epiphania, quæ in illa Diæceſi peragitur. Græcus pariter eſt Ritus ſpoliandi, ac lavandi Altare Feria quinta in Cœna Domini. Hujuſce Ritus monumentum aliquod reperire eſt ſæculo quinto; de eo namque meminit in ſuo Typico, ſive Ordine recitandi Officium Eccleſiaſticum per totum annum, S. Sabas, qui, teſte Leone Allatio *de Libris Eccleſiæ Græcæ diſſert.* 1. *pag.* 9., abiit anno 451. Si certò affirmari poſſet Ordinem Romanum ab Hittorpio editum, Sancti Gelaſii Pontificis juſſu compoſitum fuiſſe, Ritus lavandi Altaria Feria quinta in Cœna Domini, prædictæ Græcorum conſuetudini fuiſſet quaſi coævus in Latina Eccleſia, cum Sanctus Gelaſius Pontifex obierit *anno* 496. At, cum incertum ſit, utrum Romanus Ordo ab Hittorpio vulgatus, tantæ antiquitatis merito præſtet, & cum, eo ſepoſito, Sanctus Iſidorus Hiſpalenſis Epiſcopus inter Latinos primus extiterit, qui de hoc Ritu verba fecerit; idemque S. Iſidorus *anno* 636. ſit vita functus; ſatis id eſt, ut ab Oriente in Occidentem fluxiſſe aſſeratur Ritus prædictus, qui in hunc uſque diem in nonnullis Latinis Eccleſiis retinetur, probantibus Romanis Pontificibus; ac potiſſimum in Vaticana Baſilica, magna cum Solemnitate, Feria quinta in Cœna Domini quotannis peragitur. Suareſius Epiſcopus Vaſionenſis, & Vicarius ejuſdem Baſilicæ, & Joannes Chryſoſtomus Battellus Archiepiſcopus Amaſenus, qui in minoribus inter Beneficiatos ejuſdem Baſilicæ recenſebatur, duas elucubratiſſimas Diſſertationes ediderunt, quibus prædictum Ritum illuſtrarunt. Quæ cum ita ſint, exemplis, & factis apertè evincitur id, quod paulo ante diximus, Sedem videlicet Apoſtolicam non omiſiſſe, quoties id rationi conſentaneum putavit, aut adſciſcere in univerſam Latinam Eccleſiam Ritus, qui ad Græcam Eccleſiam pertinebant, aut permittere, ut peculiares quidam Ritus, qui ab Eccleſia Græca manarunt, in nonnullis Latinis Eccleſiis obſervarentur.

§. 29. Jam paulo ſuperius de Triſagio ſermonem fecimus, deque admirabili modo; quo cantus ejuſdem in Sacras Lyturgias Eccleſiæ Græcæ inductus fuit: Cum tamen Petrus Fullo, cognomento Gnaphæus, fautor hæreſis Apollinariſtarum, qui Theopaſchitæ appellantur, auſus fuiſſet Triſagio hæc verba ſuperaddere: *Qui crucifixus es pro nobis*: ſicuti fuſe commemorat Theodorus Lector *lib.* 1. *Collectanear.*; & cum nonnullæ Orientis Eccleſiæ, ac potiſſimum Syrorum, & Armenorum, opera cujuſdam Jacobi Syri, teſte Nicephoro *lib.* 18. *cap.* 52. additamentum hujuſmodi recepiſſent; haud prætermiſerunt Romani Pontifices, pro ea, quam in ſimilibus adhibere conſueverunt, vigili cura & ſollicitudine, inoleſcenti errori ſe opponere, factamque Triſagio additionem interdicere; rejicientes interpretationem, qua, Triſagium ipſum referendo ad ſolam Filii perſonam, non vero ad tres Divinas perſonas, omnem erroris ſuſpicionem adimi jactabatur; tum quia periculum ſemper ſupererat adhærendi dogmati hæretico; tum quia humanæ mentis præſumptio ad ſolum Chriſtum referre minime poterat Hymnum ab Angelis in honorem Sanctiſſimæ Trinitatis decantatum, ſicuti Lupus recte expendit *in notis ad Can.* 81. *Trullanum*, ubi, poſtquam retulerat, a Felice III., & Romana Synodo damnatam fuiſſe additionem Triſagio factam, ita ſubdit: *Hymnum ſoli Divinæ Trinitati a Sanctis ſemper Angelis adcantatum, Eccleſiæ ab ipſo Deo ac eiſdem Sanctis Angelis in puero laudato traditum, malorum Regiæ Urbi impendentium depulſione confirmatum, ac in eodem ſenſu & ratione comprobatum a plena Synodo Chalcedonenſi, conſtanter aſſeverant*, (loquitur de Epiſcopis tum in prædicto Concilio congregatis, tum de aliis additamentum Triſagio factum reſpuentibus) *humana præſumptione non potuiſſe ad ſolum Chriſtum detorqueri.* S. Gregorius VII. eodem Religionis ſtudio ipſam additionem improbavit in ſua epiſtola prima *lib.* 8. ſcripta ad Archiepiſcopum, ſive Patriarcham Armenorum. Idem præſtitit Gregorius XIII. in nonnullis ſuis epiſtolis datis in forma Brevis ad Patriarcham Maronitarum die 14. Februarii anno 1577. In Congregatione autem Propagandæ Fidei, habita die 30. Januarii anno 1635., cum examini ſubjecta fuiſſet Armenorum Lyturgia, atque inter cætera accuratiori diſquiſitione fuiſſet expenſum, utrum additio inducta Triſagio tolerari poſſet, ob indicatam cauſam, quod illa ad ſolam Filii perſonam relationem habere poſſe videretur, reſponſum fuit, id non eſſe permittendum, additionemque omnino expungendam. Summus Pontifex Gelaſius in ſua epiſtola nona ad Epiſcopos Lucaniæ *cap.* 26. pravam conſuetudinem jam invectam improbavit, juxta quam, mulieres Sacerdoti Miſſam celebranti inſerviebant; cumque idem abuſus ad Græcos tranſiiſſet, Innocentius IV. in epiſtola, quam ad Epiſcopum Tuſculanum dedit, eumdem ſeveriſſime proſcripſit: *Mulieres autem ſervire ad Altare non audeant, ſed ab illius miniſterio repellantur omnino*: Iiſdem verbis a Nobis quoque prohibetur in noſtra ſæpius citata Conſtitutione: *Etſi paſtoralis*: *§.* 6. *num.* 21. *Tom. I.* * *Bullarii Noſtri.* Feria quinta Majoris Hebdomadæ, ad recolendam Dominicæ Cœnæ memoriam, ſacra peragitur functio, in qua conſecratur panis, qui per integrum annum aſſervatur, ut illo reficiantur lethali morbo laborantes, qui Sacram Synaxim in Viaticum ſibi depoſcunt, & aliquando etiam eidem pani conſecrato exigua pars vini conſecrati affunditur. Ritus hujuſmodi a Leone Allatio deſcribitur in ſuo Tractatu *de Communione Orientalium ſub ſpecie unica num.* 7. Summus Pontifex Innocentius IV. in laudata epiſtola ad Epiſcopum Tuſculanum, Ritum illum Græcis interdixit, hiſce verbis: *Euchariſtiam in die Cœnæ Domini conſecratam, uſque ad annum, prætextu infirmorum, ut videlicet de illa ipſos communicent, non reſervent*: addiditque, ut paratam ſemper Euchariſtiam haberent pro Infirmis, ſed illam qualibet decima quinta die renovarent. *Arcudius in Tract. de Concordia Eccleſiæ Occidentalis, & Orientalis lib.* 3. *cap.* 55. & 56. abſurditates, quæ ex eo Ritu promanabant, indicare haud prætermiſit, deprecans Romanos Pontifices, ut illum penitus abrogarent. Præſtitit id Clemens VIII. in ſua Inſtructione, idemque & Nos præſtitimus in noſtra Conſtitutione: *Etſi Paſtoralis* 57. *§.* 6. *num.* 3. & *ſeq.* In Concilio Zamoſciæ, a duabus Congregationibus, Concilii videlicet, ac Propagandæ Fidei examinato, *§.* 3. *de Euchariſtia*, legitur ſtatutum, ut ſi alicubi adhuc vigeret Ritus conſecrandi Euchariſtiam Feria quinta in Cœna Domini, eam ſuffundendi aliqua gutta Sanguinis, ſervandique pro infirmis in annum integrum, in poſterum omnino prætermittatur; ſed Parochi Euchariſtiam pro Infirmis ſervent, ipſam qualibet octava, aut decima quinta die renovantes. Eamdem viam inſtiterunt Patres Concilii Libanenſis a Nobis confirmati, ſicuti patet ex *cap.* 12. *de Sacramento Euchariſtiæ num* 24. Quibus ſane exemplis manifeſto comprobatur, quod

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 14.

Sedes

Sedes Apoſtolica nunquam omiſerit Græcis interdicere Ritus aliquos, licet apud eos jampridem obtinerent, quoties eoſdem pernicioſos & malos eſſe, aut evadere poſſe deprehendit.

Hac ipſa tamen in re, Apoſtolica Sedes, pro circumſtantiarum varietate, epicheiam adhibuit.

§. 30. De Proceſſione Spiritus Sancti à Patre, ac Filio, quemadmodum ſuperius indicavimus, præcipue diſputatum eſt, quoties de unione Græcæ, & Orientalis Eccleſiæ cum Latina, & Occidentali actum fuit. Hujus articuli examen trinam veluti faciem præſetulit, atque adeo ad hæc tria capita redactum eſt. Primum, an proceſſio Spiritus Sancti a Patre & Filio eſſet Fidei Dogma: & quoad primum hoc caput, firmiſſime reſponſum ſemper fuit, non eſſe ullo modo dubitandum, quin proceſſio Spiritus Sancti a Patre & Filio inter Fidei Dogmata adnumeretur; neque Catbolicum revera eſſe, qui illud non recipit, ac profitetur. Alterum, ao, poſito boc eſſe unum ex Fidei Dogmatibus, licuerit in Symbolo Miſſæ ſuperaddere verbum *Filioque*, quamvis neque in Nicœna, neque in Conſtantinopolitana Synodo illud reperiretur, cum potiſſimum ab Oecumenica Synodo Epheſina decretum fuerit, ne quid Nicæno Symbolo adderetur: *Statuit Sancta Synodus, alteram Fidem nemini licere proferre, aut conſcribere, aut componere, præter definitam a Sanctis Patribus, qui in Nicæa cum Spiritu Sancto congregati fuerunt.* Quod autem ad alterum hoc caput attinet, firmatum fuit, non modo licuiſſe, ſed & valde conveniens fuiſſe, ut hujuſmodi additio fieret Nicæno Symbolo; eò quod Epheſinum Concilium ſolummodo inhibuerit additiones Fidei oppoſitas, aot temerarias, & a communi conſuetudine devias; non vero orthodoxas, & quibus aliquis Fidei articulus in eodem Symbolo implicite contentus, explicatius declararetur. Tertium denique, utrum, poſita pro indubio Fidei dogmate Proceſſione Spiritus Sancti a Patre, & Filio, agnitaque inſuper in Eccleſia poteſtate addendi Symbolo vocem *Filioque*; permitti poſſet, ut Orientales, & Græci in Sacrificio Miſſæ Symbolum recitarent ad eum modum, quo prius, & ante Schiſma conſueverant, quod perinde eſt ac dicere, prætermiſſa voce, *Filioque*. Quod autem pertinet ad poſtremum hoc caput, non eadem ſemper fuit Sedis Apoſtolicæ diſciplina; quandoque enim Orientalibus & Græcis, Symbolum abſque voce *Filioque* recitare permiſit; tunc nimirum, cum certo conſtiterat, priora duo capita, ſeu articulos ab illis recipi, noveratque omnino fore, ut, ſi iiſdem denegaretur id quod tanto ſtudio depoſcebant, exoptatæ Unioni aditus intercluderetur: Nonnunquam verò Symbolum cum additione *Filioque*, ab Orientalibus, & Græcis recitari omnino voluit; cum ſcilicet merito ſuſpicari potuit, eoſdem ideo nolle Symbolum cum additamento recitare, quod adhærerent errori opinantium, ac aſſerentium, Spiritum Sanctum a Patre, & Filio non procedere, vel ab Eccleſia additionem illam, *Filioque*, Symbolo fieri non potuiſſe. Duo Summi Pontifices, nempe Beatus Gregorius X. in Lugdunenſi Concilio, & Eugenius IV. in Florentino, primam agendi rationem, ob indicatas cauſas, cum Græcis adhibuerunt, uti conſtat ex *tom.* 7. Collectionis Conciliorum Harduini *pag.* 698. *D*, & *tom.* 9. ejuſdem Collectionis *pag.* 395. *D.* Alteram vero rationem, ex cauſis itidem ſupra allatis, amplexus eſt, ſervavitque Summus Pontifex Nicolaus III., cum deprehendit, Michaelem Imperatorem ex bona fide non agere, neque iis ſtare, quæ pollicitus fuerat in tractanda Unione, quam cum Pontifice Gregorio X. Prædeceſſore ſuo abſolverat, atque firmaverat. Hujus rei documentum e Vaticano Archivo deſumptum in Raynaldi Annalibus impreſſum eſt *ad annum Chriſti* 1278. §. 7. Eamdem viam inſtiterunt Martinus IV., & Nicolaus IV. Et quamvis de Pontificibus iſtis, quod ad hanc rem pertinet, Scriptores diverſa tradiderint, Pachymeres tamen, qui tunc temporis Conſtantinopolitanam hiſtoriam poſterorum memoriæ commendabat, *lib.* 6. *cap.* 14. aperte teſtatur, eos Prædeceſſorum ſuorum epicheiam non fuiſſe ſecutos, ſed voluiſſe, ut ab Orientalibus, & Græcis Symbolum cum additione *Filioque* recitaretur, ut injecta ſibi de Orthodoxa illorum Fide dubitatio tolleretur, *ad certum experimentum capiendum Fidei, & Sententiæ Græcorum: ejus vero pignus idoneum fore, ſi & ipſi Symbolum, ſicut Latini, pronunciarent.* Idem Pontifex Eugenius, qui in Florentino Concilio Orientalibus conceſſerat, ut ſine ea voce, *Filioque*, Symbolum recitarent, cum deinde Armenos in unitatem Sanctæ Eccleſiæ reciperet, eiſdem præcepit, ut Symbolo prædicta additione adaucto uterentur, uti videre eſt in Collectione Conciliorum Harduini *tom.* 9. *pag.* 435. *B*, eò quod fortaſſe Armenos non æque ac Græcos, ejuſmodi additamento repugnantes deprehenderat. Calliſtus itidem III. Romanus Pontifex, cum Fratrem Simonem ex Ordine Prædicatorum munere Inquiſitoris decoratum in Cretam ablegaret, quam io Inſulam ſe receperant plures Græci auſugientes ab urbe Conſtantinopolitana, cujus ante biennium Turcæ potiti fuerant, juſſit ipſum vigilem adhibere curam, ut iidem Græci Symbolum cum additione *Filioque* recitarent, ſicuti narrat Gregorius Trapezuntius *in ſua epiſtola ad Cretenſ. Tom. I. Græciæ Orthodoxæ, apud Allatium pag.* 537., quod confirmatur etiam *ab Echard. Tom. I. Scriptorum Ordinis Sancti Dominici pag.* 762.; fortaſſe enim Pontifex ſuſpicabatur, ne prædicti Græci, quippe qui ex Urbe Conſtantinopoli advenerant, in eo Fidei dogmate minus firmi eſſent. In duabus formulis Proceſſionis Fidei, quas jam ſuperius commemoravimus, quarum alteram Gregorius XIII. Græcis, alteram Urbanus VIII. Orientalibus præſcripſit, nihil aliud continetur, quam quod in Floreotino Concilio fuit conſtitutum. In duabus Conſtitutionibus, altera videlicet Clementis VIII. quæ eſt 34. *veteris Romani Bullarii Tom III. §. 6.*, noſtra altera incipiente: *Etſi Paſtoralis §. 1. Bullarii noſtri Tom. I.* *, utraque edita pro Latinis Epiſcopis, in quorum Diœceſibus verſantur Græci, aut Albanenſes Græcum Ritum ſervantes, dummodo hi Spiritum Sanctum a Patre & Filio procedere fateantur, & agnoſcant Eccleſiæ fuiſſe poteſtatem addendi Symbolo vocem *Filioque*, minime jubentur Symbolum cum hac additione recitare; niſi forte, ea prætermiſſa, ſcandalum immineret; aut certo aliquo in loco peculiaris conſuetudo jam invaluiſſet recitandi Symbolum cum additione *Filioque*; aut deinde neceſſarium putaretur, ut Symbolum ab illis cum prædicta additione recitaretur, ad eliciendam indubiam rectæ ipſorum Fidei probationem. Recte autem non modo Patres Concilii Zamoſciæ *tit.* 1. *de Fide Catholica*, ſed etiam Patres Libanenſis Concilii *part.* 1. *eodem tit. num.* 12., ad omnem ſcrupulum ſubmovendum, provide ſtatuerunt, ut Sacerdotes omnes eorum legibus ſubjecti, Symbolum, juxta conſuetudinem Romanæ Eccleſiæ, cum particula *Filioque* uſurpent.

* In hac Editione Tom XVI. pag. 94.

Tertium denique munus permittendi in Græca Eccleſia certos quoſdam innoxios Ritus, quomodo executa ſit Apoſtolica ſedes.

§. 31. Ex his, quæ huc uſque dicta ſunt, plenè concluditur, Sedem Apoſtolicam hac ipſa in re quandoque, ex peculiaribus circumſtantiis, perſpectaque ſibi gentis alicujus indole, conſenſiſſe, ut certus adhiberetur modus, quem tamen ab aliis, ob diverſas circumſtantias, diverſumque locorum ac populorum genium, nullatenus

uſurpari permiſit. Quamobrem, ut oneri ſuſcepto ſatis faciamus, nihil aliud ſupereſt, quàm ut oſtendamus, aliquando eamdem Sedem Apoſtolicam, dum novit gentem aliquam Orientalium, & Græcorum, in aliquo Latino Ritu adhibendo tenaciorem eſſe, illius uſum ei benigne permiſiſſe; præſertim ſi hujuſmodi Ritus uſurpandi conſuetudo a vetuſtioribus temporibus inolevit, & Epiſcopi non modò eidem nunquam adverſati ſunt, ſed aut tacitè, aut expreſsè eamdem comprobarunt. Verùm, cum hac ipſa de re perſpicua exempla jam fuerint ſuperius allata; dum verba fecimus de ea claſſe Orientalium, & Græcorum, qui Ritus ſuos majori ex parte retinentes, atque Latinos æquè, ac Orientales Ritus venerantes, aliquem ex noſtris Ritibus amplexi ſunt, ab inutili idcirco repetitione abſtinebimus, ea hìc revocantes, quæ ſuperius in his ipſis litteris plenè fuerunt expoſita. Duo ſolùm exempla ex Maronitis deſumpta, ſubnectemus iis, quæ jam adduximus. Nonnullis ab hinc ſæculis Maronitæ Pontificales ac Sacerdotales veſtes adhibent ejuſdem planè formæ, quam Latinus Ritus præſcribit, quemadmodum in citato ſæpius Libanenſi Concilio habito anno 1736. legitur *cap.* 12. de Sacramento Euchariſtiæ *num.* 7. Summus enim Pontifex Innocentius III. epiſtola ad Hieremiam Patriarcham anno 1215. data, quæ incipit : *Quia Divinæ Sapientiæ bonitas* : illos adhortatus eſt, ut ſe Latinæ Eccleſiæ in Pontificalibus ornamentis conformarent. Quam ob cauſam tum idem Pontifex, tum ejus Succeſſores ad illos ſacra Indumenta, Calices, ac Patenas dono miſerunt, uti narrat Petrus Patriarcha in duabus epiſtolis ad Leonem Decimum datis, relatiſque *tom.* 14. Collectionis Conciliorum Labbeanæ *pag.* 346. *& ſeq.* Nuper autem in præcitato Libanenſi Concilio *cap.* 13. unanimi conſenſu, noſtraque ſubſequuta approbatione, iidem Maronitæ, quoad Præſanctificatorum Miſſam, Latinum Ritum amplexi ſunt, illam tantummodo Feria Sexta in Paraſceve celebrantes, relicta, juſtis gravibuſque de cauſis, diſciplina Græcorum, qui diebus Quadrageſimalis jejunii, nonniſi Miſſam Præſanctificatorum celebrant, excepto Sabbato, die Dominico, & Feſto Annunciationis Beatæ Virginis, ſi forte in Quadrageſimam incidat, juxta præſcriptum in *Trullano Can.* 52. Hiice ſiquidem diebus, Sacerdos Panem conſecratum in tot particulas dividit, quot dies ſubſequuntur, quibus Miſſa Præſanctificatorum celebratur; quibus nimirum veſcitur Pane Euchariſtico, quem antea conſecravit, aſſervans in Ciborio reliquas conſecratas particulas, ut ſequentibus diebus, quibus Miſſam Præſanctificatorum celebrabit, iiſdem veſcatur, atque aliis etiam, qui adſtant, petuntque, diſtribuat; uti fusè commemorat Leo Allatius in Prolegomen. ad Gabrielem Naudæum *de Miſſa Præſanctificatorum pag.* 1531. *num.* 1.

§. 32. Huic noſtræ Epiſtolæ finis hic imponendus alicui fortè videri poterit, cum in ea, & allatum jam fuerit Reſponſum redditum quæſitis a Sacerdote Miſſionario Balſeræ propoſitis, nimirum, *Nihil eſſe innovandum*, & indicatæ itidem fuerint firmiſſimæ regulæ, quas ſequantur Miſſionarii, qui Orientales a Schiſmate & erroribus ad Unitatem, Sanctamque Catholicam Fidem revocare ſatagunt; neque enim ex jure Canonum, & Apoſtolicarum Conſtitutionum ſe gerit, qui in convertendis Orientalibus, Ritum quoque Orientalem, & Græcum, in iis, quæ ab Apoſtolica Sede tolerantur atque admittuntur, de medio auferre contendit; aut id agit, ut, qui convertuntur, Ritum, quem hactenus ſervaverunt, dimittant, & Latinum amplectantur. Nihilominus, antequam finis huic epiſtolæ imponatur, nimis congruit, ut nonnulla inſuper attingantur, quæ propius pertinent ad quæſtiones a prædicto Miſſionario propoſitas, quibus jam reſponſum fuit, *nihil eſſe innovandum.*

Ritus commixtio non inducitur, ex quo Græcus, Armenus, vel Maronita Sacerdos celebrat in Latina Eccleſia juxta Ritum ſuum.

§. 33. Porro, ſi in Urbe Balſeræ degunt Catholici Ritus Orientalis, Armeni, aut Syriaci, ipſique peculiari Eccleſia carentes, ad Miſſionariorum Latinorum Eccleſiam conveniunt, ubi Sacerdotes Orientalis Ritus Rem Divinam, reliquaſque peragunt ſuis Ritibus cœremonias, Laici autem Miſſæ Sacrificio interſunt, & Sacramenta ſuſcipiunt, non magnopere adlaborandum eſt, ut deſeodatur, nihil eſſe innovandum, uti reſcriptum fuit; quodque antea obtinuit, idipſum & in poſterum ſervari oportere, permittendo videlicet prædictis Sacerdotibus, & Laicis, ut in Latina Eccleſia ea facere pergant, quæ ad hanc uſque diem peregerunt. Nam jure Canonico illud quidem ſtatutum habetur, Ritum Orientalem, & Græcum cum Latino haud eſſe miſcendum, uti videre eſt ex integra Decretali Cæleſtini III. apud Gonzalez *cap. Cum ſecundum; de temporibus Ordinationum*; atque in Decretali Innocentii III. *cap. Quanto; de conſuetudine, cap. Quoniam; de Officio Judic. Ordinar.*, & in Decretali Honorii III. *cap. Litteras; de celebrat. Miſſar.*; at nullo jure affirmari poteſt, Ritus commixtionem Apoſtolica aliqua Conſtitutione vetitam, induci ex eo tantum, quod Armenus, Maronita, aut Græcus juxta Ritum ſuum in Latina Eccleſia, vel Miſſæ Sacrificium, vel alias cœremonias cum populo ſui Ritus exerceat, aut verſa vice Latinus in Orientalium Eccleſia idem præſtet; dum præſertim legitima aliqua ſubeſt cauſa, de qua in præſenti facti ſpecie nullo modo dubitari poteſt, cum Orientales illi in Civitate Balſeræ peculiari careant Eccleſia, ita ut, ſi ipſis Latinorum Eccleſia non pateret, loco plane omni deſtituerentur, in quo Miſſæ Sacrificium offerre poſſent, & cum Populo ſui Ritus ea exercere, quæ peragenda ſunt, ad illos in ſancta unione retinendos, ac confovendos.

At contra, ſi Latinus in fermentato, Græcus in azymo, vel alternatim nunc in azymo, nunc autem in fermentato conſecrarent.

§. 34. Vetita ſane Ritus admixtio eſſet, ſi Latinus in fermentato conſecraret, & Euchariſtiam in fermentato conſecratam Latinis adminiſtraret. Idemque dicendum eſſet, ſi Orientales qui azymi conſuetudinem haud amplexi ſunt, in azymo Rem Divinam facerent, & genti ſuæ Sacram Euchariſtiam in azymo diſtribuerent. Curare ſiquidem debent ſollicite Ordinarii quoque Latini, quibus Italo-Græci ſubjiciuntur, *ut Latini ſemper in azymo, Græci autem, ubi propriam Parochiam habent, in fermentato communicent*: uti præcipitur in Conſtitutione noſtra : *Etſi Paſtoralis* : 57. *num.* 6. *num.* 14. *Bullarii noſtri Tom. I.* * Vetita quoque Ritus permixtio eſſet, ſi Latinus Sacerdos, modo juxta Latinum, modo juxta Græcum Ritum, aut Sacerdos Græcus modo Græco, modo Latino Ritu Miſſam celebraret. Id enim interdicitur in Conſtitutione S. Pii V., quæ incipit : *Providentia*, quæque eſt 21. *Tom. IV. part.* 2. *Bullarii novi* Romæ impreſſi *, ubi facultates omnes, quæ præcedentibus temporibus nonnullis Presbyteris ſuper hoc conceſſæ fuerant, omnino revocantur. Huic Conſtitutioni S. Pii V. congruit quoque præindicata noſtra §. 7. *num.* 10. Quod ſi Presbyteris Societatis Jeſu, qui Collegiis Nationum Orientalium Romæ erectis præſunt, & qui prædictæ Societatis inſtitutum amplectentes a Græco Ritu ad Latinum tranſierant, indultum fuit, uti ſupra indicavimus, ut aliquando Miſſæ Sacrificium Græco, & Orientali Ritu celebrent; hoc ideo factum eſt, ficuti præmonuimus, ut Alumni, qui Græcorum, & Maronitarum Ritum profiteri debent, Miſſam prædicto Ritu celebrare addiſcant, & juxta eumdem, Divina Officia toto vitæ ſuæ curriculo perſolvere : verum circumſtantiæ peculiares hujuſce plane ſingularis caſus ſatis evincunt, non

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 94.

* In hac Editione Tom. II. Conſt. XII. pag. 105.

poſſe

poſſe illum in exemplum afferri ad ſimilia indulta obtinenda : quod adeo verum eſt, ut, quamvis Cardinalis Leopoldus Kollonitz Clementi XI. Prædeceſſori noſtro expoſuerit, valde profuturum Catholicæ Religioni, ſi Latinis Miſſionariis permitteretur, ut in Hungaria Græco Ritu celebrarent, quoties ita neceſſitas poſtulare videretur, relicta tamen ipſis libertate, ut ad Latinum Ritum redirent; idem tamen Pontifex perpendens animo debere unumquemque, juxta Canonicas Sanctiones, in ſuo Ritu permanere, neque licere Sacerdoti, modo Latino, modo Græco Ritu celebrare, facultatem, quæ a prædicto Cardinali petebatur, impertiri recuſaverit; uti patet ex ejus Epiſtola in forma Brevis, quam ad eumdem Cardinalem dedit 9. Maji anno 1705., & quæ continetur *tom. 1. Epiſtolar. & Brev. ſelectior. ejuſdem Pontificis typis editor. pag. 205.*

Prior aſſertio confirmatur exemplis Græcorum, qui Romæ, & Venetiis diu in Latinis Eccleſiis, proprio ſervato Ritu, ſacra peregerunt.

§. 35. Hæc & alia plura exempla, quæ facile poſſent cumulari, pertinent ad Ritus permixtionem ab Eccleſiæ legibus vetitam : Verum, uti jam diximus, interdicta Ritus permixtio appellari nunquam poterit, ſi ob legitimam aliquam cauſam Sacerdos Orientalis Ritus ab Apoſtolica Sede probati, in Latinorum Eccleſiam admittatur, ut ibi Miſſam, cæteraſque functiones celebret, & Sacramenta populo Nationis ſuæ adminiſtret. Id palam Romæ fieri intuemur, ubi Sacerdotibus Armenis, Cophtis, Melchitis, & Græcis patent ad Miſſam celebrandam Templa noſtra, ut illorum pietati ſatisfiat; quamvis ſuas peculiares Eccleſias habeant, ubi Rem Divinam facere poſſent : dummodo tamen ſacra Indumenta, & cætera, quæ ad Miſſæ celebrationem juxta ipſorum Ritum neceſſaria ſunt, ſecum afferant, eoſque comitetur Nationis ſuæ Miniſter, qui eiſdem celebrantibus inſerviat, & a Cuſtodibus, & Sacrario Præfectis opportune caveatur, ne ob rei novitatem in adſtantibus turbæ ac tumultus excitentur; quemadmodum in Edicto, quod pro Eccleſiaſticis & Laicis Orientalibus Romæ degentibus die 13. Februarii anno 1743. per Ven. Fratrem noſtrum Joannem Antonium tunc Tituli SS. Silveſtri, & Martini in Montibus Presbyterum, nunc Epiſcopum Tuſculanum, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem Guadagni nuncupatum, noſtrum in Urbe, ejuſque diſtrictu Vicarium Generalem, juſſu noſtro promulgatum fuit, plenius continetur. Verum ad rem hanc noſtram plurimum facere videtur, quod mox indicabimus. Medio circiter ſæculo decimo quinto, uti notum eſt, Mahumetes II. Conſtantinopolim vi oppugnatam cepit, nonnullique ex Græcis, qui Schiſmaticorum errores averſati, communionem cum Latina Eccleſia ſervaverant, Venetias ſe contulerunt, ibique manſere. Quam in Urbem cum Iſidorus Cardinalis natione Græcus perveniſſet, detulit ad Senatum Romani Pontificis deſideria, ut hujuſcemodi Græci Ritus hominibus, Templum aliquod aſſignaretur, in quo functiones ſuas exercerent. Excitata Senatus pietas profugæ genti Eccleſiam S. Blaſii conceſſit, ubi ſpatio plurium annorum Græci quidem in certo ejuſdem Eccleſiæ Sacello Divina Officia Ritu Græco, in reliquis vero Sacellis, Latini Ritu Latino peregerunt, ſicuti Flaminius Cornelius Scriptor clari nominis teſtatur in *Decad. 14. Venetarum Eccleſiarum pag. 359.* : *Gemini itaque Ritus Officia per aliquot annos in una Eccleſia. licet in diverſis Sacellis peracta fuerunt* : quod eo uſque obtinuit, donec aucto Græcorum numero, prædictæ Eccleſiæ S. Blaſii Latinis Græciſque communi, aliud ſubrogatum fuit Templum, quod Græcorum proprium eſſet, ac privativum.

Et Latinorum, qui in Ruthenas Eccleſias a Ruthenis comiter excepti fuerunt.

§. 36. Hæc ad Græcos pertinent, qui celebraturi in Latinas Eccleſias recipiuntur. Verum, ut eo clarius oſtendatur, nullam exinde ſequi Ritus permixtionem ab Eccleſiæ Legibus proſcriptam; non abs re erit verba facere de Latinis quoque, qui ad Sacrificium Miſſæ offerendum, & Divina Officia perſolvenda in Græcorum Eccleſiis, ex juſta aliqua cauſa admittuntur. Quod quidem non modo propoſitam ſententiam confirmabit, ſed etiam plurimum conferet ad demonſtrandum, quàm neceſſaria ſit mutua inter Catholicos, licet diverſi Ritus, animorum conjunctio ac benevolentia. In Ruſſia Alba Rutheni Catholici, quos Unitos vocant, plures habent Eccleſias, paucas verò Latini, & quod magis eſt, longe diſſitas a pagis Latinorum, qui inter Ruthenos verſantur. Latini quandoque diutius Sacrificio Latinæ Miſſæ carebant, eo quod ſuis negociis detenti, nequibant tam longum iter aggredi, ut ad Latinas Eccleſias ſe conferrent : Neque Latini Presbyteri facile poterant ad paucas illas Latinorum Eccleſias, quæ in Ruſſia Alba reperiuntur, accedere, ut Miſſam celebrarent, propterea quod Eccleſiæ ipſæ ab illorum domicilio nimis longo intervallo ſejungerentur. Itaque, ne Latini Miſſâ Latino Ritu celebrata tamdiu carerent, unum illud ſupererat, ut Latini Sacerdotes, in Latinorum commodum, Latinas Miſſas in Ruthenis Eccleſiis celebrarent. Verum hac ipſa in re, ea occurrebat difficultas, quod Altaria Græcorum ſacro Lapide careant, cum ipſi celebrent ſuper Antimenſiis, quæ ſunt Lintea quædam ab Epiſcopo conſecrata, quorum angulis Sanctorum Reliquiæ includuntur; quamobrem Latini Sacerdotes Sacrum Lapidem ſecum deferre cogebantur, haud levi intercedente incommodo, ac diſcrimine, ne in itinere frangeretur. His omnibus incommodis tandem opportunum remedium, opitulante Deo, inventum, adhibitumque fuit : Siquidem, conſentientibus etiam ipſis Ruthenis, indultum fuit Latinis Presbyteris, ut Miſſam Latino Ritu celebrarent in Ruthenis Eccleſiis, & ſuper illorum Antimenſiis : idque eò vel expeditius viſum eſt, quod Rutheni Sacerdotes, accedentes quandoque ad Latinas Eccleſias Miſſam inibi celebraturi, ſuper noſtris ſacris Lapidibus Sacrificium conficiebant. Id omne cognoſci poteſt ex Conſtitutione noſtra : *Impoſito Nobis*, *quæ quadrageſima tertia eſt*, *Bullarii noſtri Tom. III.* *

* In hac Editione Tom XVIII. p. 205.

Juxta Græcam diſciplinam, in unaquaque Eccleſia unum extitit Altare, & ad hoc unica Miſſa in die celebrata.

§. 37. Præclarum pariter eſt ad rem noſtram id, quod mox ſubjiciemus. Diſcrepant inter ſe eruditi viri, extiterit ne, juxta veterem diſciplinam, in Baſilicis Eccleſiæ Occidentalis unum, an plura Altaria. Primùm quidem affirmat *Scheleſtrat. part. 1. Actor. Eccleſiæ Orientalis cap. 2. de Miſſa privata in Eccleſia Latina* : ſed contra Cardinalis Bona *Rerum Lyturgicar. lib. 1. cap. 14. num. 3.* innixus auctoritate Walfridi *cap. 4.* plura Altaria fuiſſe in Romana Baſilica S. Petri demonſtrat. Verùm, ſi de Templis, atque Baſilicis Orientalibus, & Græcis ſermo ſit, perſpicuum videtur, nonniſi unum Altare in ipſis extitiſſe, atque nunc etiam temporis, plerumque exiſtere; uti colligitur ex lineari deſcriptione hujuſmodi Templorum, quam Du Cangius *in Conſtantinopoli Chriſtiana*, Beveregius in notis *ad Pandectas Canonum*, & Goarius *in Euchologium Græcorum* attulerunt. Cumque in Templo S. Athanaſii, quod Romæ a Græcis obtinetur, plura extarent Altaria, Leo Allatius in epiſtola ad Joannem Morinum ſcripta *de Templis Græcorum recentiorum num. 2.* aſſerere non dubitavit, in prædicta Eccleſia nihil Græcæ formæ reperiri, præter *Bema*, id eſt Sepimentum, quod Aram majorem a reliquis Eccleſiæ partibus ſecernit. Ad illud autem Altare, ad quod Sacerdos Miſſam celebravit, nequit alius Sacerdos eodem die iterum Miſſæ Sacrificium offerre. De hac Græcorum

diſciplina verba faciunt Dionyſius Barſalibæus Jacobita, Amidæ Epiſcopus, *in Explanatione Miſſæ*, & Cyriacus Jacobitarum Patriarcha apud Gregorium Barhebræum item Jacobitam *in ſuo Directorio*, quos citat Aſſemanus *tom. 2. Biblioth. Oriental. pag. 184.; ac Tom. III. part. 1. pag.* 248. De hac eadem diſciplina Cardinalis Bona *cit. cap. 14. num. 3.* ita ſcriptum reliquit: *Unicum Altare in ſuis Eccleſiis habent, nec fas eſſe putant intra ſepta ejuſdem Templi Sacrum eadem die iterare.* Euthimius Tyri ac Sidonis Archiepiſcopus, & Cyrillus Patriarcha Antiochenus Græcorum, in Pontificatu Clementis XI., Benedicti XIII., & Clementis XII. plures ſciſcitati ſont, an vigentem relinquere deberent prædictam diſciplinam vetantem ne ſecundum Miſſæ Sacrificium eadem die, eodemque in Altari offeratur. At illis ſemper reſponſum fuit, nihil eſſe innovandum, ſed veterem Ritum omninò retinendum. Quoniam verò error in vulgus manaverat, ideo non offerri ſecundum Miſſæ Sacrificium eadem die, idemque ad Altare, in quo alius Sacerdos celebraverat, quia Sacerdos, qui poſterior celebraret, iiſdemque ſacris indumentis, quibus primus uteretur, jejunium frangeret; idcircò in noſtra Epiſtola Encyclica ad Patriarcham Antiochenum Græcorum Melchitarum, & ad Epiſcopos Catholicos eidem ſubjectos conſcripta, iiſdem præcepimus, ut omni ſtudio curarent errorem illum populo adimere; ita tamen, ut integram ſervarent diſciplinam, juxta quam ad Altare, ubi Sacerdos celebravit, alius Sacerdos eadem die offerre prohibetur, uti videri poteſt in Conſtitutione noſtra, quæ incipit: *Demandatam*: 87. *Bullarii noſtri Tom. I.* *

§. 38. Denique, communis olim fuit Occidentali æquè, ac Orientali Eccleſiæ Ritus, ut Presbyteri unà cum Epiſcopo Miſſæ Sacrificium offerrent: hujus rei documenta congeſta fuerunt a Chriſtiano Lupo *in Appendice ad Synodum Chalcedonenſem Tom. I. ad Concilia Generalia, & Provincialia, primæ editionis p.* 994., dum hæc verba Baſſiani interpretatur: *Mecum Miſſas celebrabat, mecum communicabat*, & a Georgio *Tom. II. Lyturgiæ Pontificiæ pag. 1. & ſeq. ac Tom. III. pag. 1. & ſeq.* Concelebrandi Ritus nunc temporis in Occidentali Eccleſia obſolevit, præterquam in Ordinatione Sacerdotum, quam peragit Epiſcopus, & in Conſecratione Epiſcoporum, quæ ab Epiſcopo cum duobus aliis Epiſcopis aſſiſtentibus perficitur. Sed in Orientali Eccleſia viguit, vigetque adhuc frequentior uſus concelebrationis Presbyterorum cum Epiſcopo, aut cum alio Sacerdote, qui primi Celebrantis perſonam ſuſtinet, iſque uſus refertur ad Conſtitutiones, quæ Apoſtolicæ nuncupantur *lib.* 8., & ad Canonem octavum, ex iis, qui Apoſtolici dicuntur. Porro ubicunque ea conſuetudo inter Græcos, & Orientales viget, non modo approbatur, ſed etiam cuſtodiri præcipitur, uti conſtat ex eadem Conſtitutione noſtra ſuperius allegata, *Demandatam*, §. 9.

§. 39. Ex Græco & Orientali hoc Ritu, quem hucuſque commemoravimus, nonnulli occaſionem arripuerunt revocandi in dubium, an privatis Miſſis, quæ ab uno Sacerdote celebrantur, in Orientali & Græca Eccleſia locus eſſe poſſit, cum in Græcis Templis unicum, uti prædiximus, Altare exiſtat, unicum ad illud Miſſæ Sacrificium offeratur, & Sacerdotes cum Epiſcopo concelebrent, aut cum Sacerdote, qui primi Presbyteri munere fungitur. Non neglexerunt quidem Lutherani Confeſſionem Auguſtanam, in qua privatæ Miſſæ tolluntur, ad Hieremiam Conſtantinopolitanum Patriarcham mittere, eumque ad eamdem amplectendam allicere; cum tamen privatæ Miſſæ uſus ac diſciplina in Orientali Eccleſia deſumatur ac vindicetur *ex Canone* 31. Concilii Trullani, & ex Notis, quas in ipſum compoſuit Theodorus Balſamon, ideo & Ritus frequentis concelebrationis Sacerdotum cum Epiſcopo, & intacta pariter privatarum Miſſarum conſuetudo in Orientali Eccleſia permanſit. Quare in irritum ceſſerunt conatus Lutheranorum; quibus reſponſum fuit, damnari quidem ab Orientalibus, ſicut ab Occidentalibus, pravum illorum uſum, qui improba conſequendæ eleemoſynæ cupiditate, ad Altare impelluntur, non verò illorum, qui, qua decet pietate ac religione, privatas Miſſas celebrant, ut Deo Sacrificium offerant acceptabile. Hæc patent *ex Actis Eccleſiæ Orientalis contra Lutheranos*, auctore Scheleſtrato, *cap. 1. de Miſſis privatis in Eccleſia Græca, circa finem.* In commodum autem Sacerdotum, qui privatum Miſſæ Sacrificium offerre cupiunt, ſalva ſemper conſuetudine, ut ad unum Altare unum tantummodo Sacrificium in dies ſingulos offeratur, Græci conſtituere coeperunt *Paraccleſias*, de quibus verba facit Leo Allatius *in citata Epiſtola ad Joannem Morinum.* Paraccleſiæ verò nil aliud ſunt, quàm Oratoria quædam Eccleſiæ contigua, in quibus erectum adeſt Altare, ubi Sacerdotes Miſſam celebrant, quam in Eccleſia celebrare nequeunt, eo quod ad Altare in ea extructum alius Sacerdos jam celebraverit.

Nec Latini Sacerdotes ab illis excluſi; cum ideo ſecundum Altare in commodum Latinorum Sacerdotum in Græcis Eccleſiis fuerit erectum.

§. 40. Alii verò ab hac Orientalium, & Græcorum diſciplina meritò timendum cenſuerunt, ne Latini Sacerdotes ab offerendo Miſſæ Sacrificio in Græcis Eccleſiis perpetuò excluderentur, eò quod, uti ſupra dictum eſt, in illis unicum Altare exiſtat, ubi eodem die unus tantum Sacerdos poteſt celebrare; neque Latini Presbyteri celebrare poſſint *in Paraccleſiis*, utpote pro Græcis tantummodo conſtitutis. Verùm ad hunc ipſum timorem auferendum, in Græcis Eccleſiis hoc tempore erectum plerumque cernitur ſecundum Altare, in quo Divinum Sacrificium a Latinis Sacerdotibus offeratur. Tres Græcorum Templorum formas expreſſit Goarus *in Euchologium Græcorum*, quarum tertia ſecundum Altare exhibet Latinis Presbyteris poſitum, ſicut ipſe Goarius *loco citato* perpendit, & proſequitur Scheleſtrat. *loco ſuperius allato* 887. In Eccleſiis Nationis Maronitarum, & Græcorum, Romæ exiſtentibus, præter Aram majorem, alia occurrunt Altaria, in quibus a Latinis Sacerdotibus Miſſa celebratur; & in noſtra Conſtitutione: *Etſi Paſtoralis*: 57. §. 6. *num.* 8. & 9. *noſtri Bullarii Tom. I.* *, qua Italo-Græcis tutiſſima traditur agendi norma, prohibentur Latini Sacerdotes in Græcorum Templis ſuper Ara majori celebrare, niſi omnimoda neceſſitas id poſtulet, & Parochi Græci conſenſus intercedat; ibique inſuper Græcis conceditur, ut ſuis in Templis, præter Altare majus, alia quoque altaria poſſint erigere, in quibus Latini Sacerdotes, ſi velint, Miſſæ Sacrificium celebrare valeant.

* Tom. XVI. hujus Edit.

Concluditur, valde congruere, ut Græcis Latinæ pateant Eccleſiæ, modusque traditur, quo id abſque diſſidiis fiat.

§. 41. Ex his, quæ huc uſque dicta ſunt, videtur jam perſpicue demonſtratum, ſicuti antea, ita & in poſterum permitti debere Catholicis Armenis, & Syriacis, qui Baſſeræ Latinis commixti commorantur, propriaque carent Eccleſia, ut in Latinam conveniant, & in ea juxta Ritum quique ſuum ſacras functiones peragant; idque eo magis, quia non ſolum nulla exinde oritur Rituum permixtio per Apoſtolicas Conſtitutiones damnata, ſed urbanitatis officia exercentur, vel potius præcepta implentur æquitativi cujuſdam juris, expoſcentis, ut non habenti opportunum locum ad ea peragenda, quæ jure aliquo præſtare jubetur, locus ipſe libenti animo concedatur. Quamobrem nil aliud ſupereſt, quàm præcipere, ut omnia ad debitæ charitatis leges exigantur, ut Sacellum Orientalibus aſſignetur,

aut

aut pars aliqua Eccleſiæ, in qua ſuis functionibus obeundis incumbant; & quanta fieri poteſt, cura impendatur, ut aliis horis Latini, aliis Orientales ſuas peragant functiones. Si enim aliter fieri contingat, proxima ſuberit cauſa diſſenſionum, quæ binos Predeceſſores noſtros Leonem X., & Clementem VII. tantopere vexarunt; tum ſcilicet, quum contra pacta conventa in Florentino Concilio ſub Eugenio IV., ne Græcis ulla moleſtia in ſuis Ritibus ac cœremoniis obſervandis inferretur, relatum eſt ad prædictos Pontifices, quod nonnulli ex Latinis Græcorum Eccleſias adibant, & ad illorum Altare Miſſam Latino Ritu celebrabant, eo conſilio, ut Græcis Sacerdotibus impedimentum crearent, ne Sacrificium Ritu ſuo offerre, ſuaſque functiones peragere poſſent; adeo ut Græci nonnunquam, ipſis diebus feſtis, Miſſæ Sacrificio carerent: *Neſcitur, quo Spiritu ducti* (de Latinis Presbyteris ſermo eſt) *interdum Altaria dictarum Parochialium Eccleſiarum præoccupant, & ibi, contra voluntatem eorumdem Græcorum, Miſſas, & forſan alia Divina Officia celebrant; adeo quod dicti Græci ſepenumero ſine auditione Miſſarum, cum magna animorum moleſtia, feſtivis & aliis diebus, quibus Miſſas audire conſueverunt, remaneant.* Pontificias haſce querelas refert monumentum, quod incipit, *Proviſionis noſtræ*, extatque in Enchiridio Græcorum impreſſo Beneventi anno 1717. *p.* 86. Non eſt profecto, cur illis noſtras addamus conqueſtiones, quæ tamen nec leviores eſſent, neque opportunis remediis deſtitutæ, ſi unquam ad Nos deferretur, Balſeræ a Latinis noſtris prohiberi Orientales, ne in Latinis Eccleſiis poſſint functiones ſuas peragere.

Quæſtio proponitur, quo Kalendario uti debeant Græci in Latinis Eccleſiis celebrantes, in definiendo Paſchali die.

§. 42. Primæ huic altera ſuccedit quæſtio, eoſdem attingens Armenos, & Syros, qua diſquiritur, an iidem, ad ſtatuendum tempus Paſchatis, aliorumque ei reſpondentium Feſtorum, poſſint veteri Kalendario uti, vel potius novum emendatumque ſequi debeant, cum in Latinis Eccleſiis Sacra conficiunt; & quatenus iisdem licitus dicatur veteris Kalendario uſus, an hujuſmodi definitio afficiat illos quoque Orientales, qui, ſuam quidem habent Eccleſiam, ſed adeo anguſtam, atque exiguam, ut, cum omnes in illam convenire non poſſint, eorum plerique Latinas Eccleſias adire compellantur.

Emendatio Kalendarii qua cura ſub Gregorio XIII. peracta fuerit.

§. 43. Neminem latent, quæ a Sanctis Romanis Pontificibus Pio, & Victore, atque etiam a Nicæna Synodo, de recta Paſchatis celebratione ſancita fuerunt. Omnes pariter norunt Romano Pontifici a Concilio Tridentino reſervatam fuiſſe provinciam correctionis Kalendarii, ac demum Gregorio XIII. Pontifice, fuiſſe rem hanc numeris ſuis omnibus abſolutam. Quamobrem Bucherius *in Commentario de doctrina temporum*, in Præfatione ad Lectorem, ita ſcripſit: *Computi Paſchalis in futurum certitudini, jubente Gregorio XIII. Pontifice, noſter abundè providit Clavius.* Is fuit e Societate Jeſu Sacerdos Matheſeos peritiſſimus, qui in Kalendarii correctione egregiam Pontifici navavit operam. Exhibiti itidem Pontifici fuerunt calculi cujuſdam Aloyſii Lilii, qui plures annos in illis componendis inſumſerat. Perpenſis denique libratiſque omnibus in pluribus Congregationibus, adſtantibus, adhibitiſque in conſilium peritiſſimis quibuſque Viris, prodiit anno 1582. Conſtitutio præſcribens Kalendarii normam, quæ incipit: *Inter graviſſimas, in ordine LXXIV. in veteri Bullario Tom. II.* *

* In hac Editione Tom. II. pag. 487.

Ejuſdem Kalendarii inductio, an Orientales obſtrinxerit, quæſtio non nova.

§. 44. Veteri igitur Kalendario hâc Pontificia Conſtitutione abrogato, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, aliiſque Prælatis imperatum fuit, ut novo, emendatoque Kalendario uterentur, quemadmodum in eadem Conſtitutione legere eſt, fuſiuſque eruitur ex ejuſdem Pontificis Annalibus Romæ impreſſis *anno* 1742. *Tom. II. pag.* 271. Verum, cum in Conſtitutione nullum de Orientalibus factum fuerit verbum, exurgit hinc quæſtio, num eadem Orientales afficiat; quæ quidem quæſtio non a Doctoribus modo inſtituitur, ut videre eſt apud Azorium *Inſtit. Moral. tom.* 1. *lib.* 5. *c.* 11. *quæſt.* 7. apud Baldellum *in ſua Theologia Morali tom. I. lib.* 5. *diſputat.* 41.; ſed etiam propoſita diſcuſſaque fuit in præſtantium Virorum conventu habito die 4. Julii anno 1631., in ædibus Cardinalis Pamphilii, qui ad Summum Pontificatum evectus, Innocentii X. nomen aſſumpſit. Hæc autem tunc prodiit reſolutio: *Subditi quatuor Patriarcharum Orientis non ligantur novis Pontificiis Conſtitutionibus, niſi in tribus caſibus: primò in materia Dogmatum Fidei; ſecundò, ſi Papa explicitè in ſuis Conſtitutionibus faciat mentionem, & diſponat de prædictis; tertiò, ſi implicitè in iiſdem Conſtitutionibus de eis diſponat, ut in caſibus appellationum ad futurum Concilium*: Refertur hæc reſolutio tum a Verricello *de Apoſtolicis Miſſionibus lib.* 3. *quæſt.* 83. *num.* 4.; tum a Nobis in noſtro Opere de *Canonizatione Sanctorum lib.* 2. *cap.* 38. *num.* 15.

Illud certè, Italo-Græcis indictum fuiſſe Kalendarium, ſed ita, ut & leniter cum iis ſit actum.

§. 45. Hanc quæſtionem Nos miſſam facimus, cum de illa diſputare nulla nunc neceſſitas urgeat; ſatis enim Nobis erit indicare, quid ad rem hanc noſtram geſſerit Sedes Apoſtolica, quandoquidem ipſa præcedentia facta evincunt, conſultiſſimum eſſe reſponſum quæſito redditum, nimirum: *Nihil eſſe innovandum.* Italo-Græcis, qui inter nos vivunt, & regimini ſubjiciuntur Latinorum Epiſcoporum, in quorum Diœceſibus conſtitutum habent domicilium, ab Apoſtolica Sede mandatum fuit, ut ſe ad novum Kalendarium conformarent, uti percipi poteſt in citata Conſtitutione noſtra: *Etſi Paſtoralis*, 57. §. 9. *num.* 3. *& ſeq. Bullarii noſtri Tom. I.* * Et Clerus quidem Eccleſiæ Collegiatæ S. Mariæ *de Grapheo* Civitatis Meſſanenſis, qui Græcum Ritum retinet, accuratiſſimè novum Kalendarium ſervat, uti videre eſt in altera Conſtitutione noſtra: *Romana Eccleſia, quæ eſt* 81. §. 1. *eodem Tom. I.* * *noſtri Bullarii*: attamen non illud ita ſeverè fuit indictum, quin nonnunquam, gravioribus id requirentibus cauſis, Epicheiæ locus ſit relictus. Renuebant Armeni Catholici Liburni degentes, ſeſe Kalendario Gregoriano ſubjicere, preceſque Innocentio XII. obtulerunt, ut eos veteri Kalendario uti permitteret. Etenim in Congregatione S. Officii Feria 4. die 20. Junii 1674. Decretum hujuſmodi emanaverat: *Nuntii Apoſtolici Florentiæ relatis iterum litteris datis die* 10. *Aprilis, circa petitiones ei factas ab Armenis, orandi in Miſſa pro Patriarcha Armenorum, & circa celebrationem Paſchatis, & aliorum Feſtorum, ſecundum eorum Ritum, ideſt ſecundum calculationem antiquam, quæ erat ante correctionem Kalendarii, & circa celebrationem Paſchatis, &c. Necnon relata ſcriptura remiſſa a Sacra Congregatione de Propaganda Fide circa modum orandi in Miſſa pro Patriarcha Armeno: Reſcribatur Nuntio, quoad permiſſionem orandi in Lyturgia pro Patriarcha Armenorum, quod Sacra Congregatio ſtetit in Decretis emanatis die* 7. *Junii* 1673., *videlicet*, NON POSSE: *& omnino prohibeatur. Quo vero ad celebrationem Paſchatis, &c. & aliorum Feſtorum, &c. ſteterunt pariter in Decretis, videlicet, quod in celebratione Paſchatis, & aliorum Feſtorum, Armeni Liburni exiſtentes, omnino ſervare debeant Kalendarium Gregorianum.* Quum igitur huic Decreto obtemperare Armeni prædicti renuerent, hujus rei cognitio delegata fuit particulari Congregationi Cardinalium doctrina præſtantium, quos inter fuere Card. Joannes Franciſcus Albanus, qui Summum deinde Pontificatum obtinuit, & Cardinalis Henricus Noriſius præclari nominis inter Litteratos Viros. Porrò ipſa Congregatio habita die 23. Septembris anno 1699. hujuſmodi edidit Decretum, a prædicto Pontifice eadem

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 94.

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 155.

ipſa

ipſa die confirmatum: *Re maturè tractata, & perpenſis omnibus facti circumſtantiis, cenſuerunt, ſecundum ea, quæ proponuntur, conniveri poſſe cum Armenis Catholicis Liburni commorantibus*, & qui peculiarem obtinent Eccleſiam, *circa uſum Kalendarii veteris, donec ipſi ad omnimodam Kalendarii Gregoriani obſervantiam diſponantur, & interim ad Sedis Apoſtolicæ beneplacitum; hac inſuper conditione adjectâ, quod diebus feſtis de præcepto juxta Kalendarium Gregorianum occurrentibus, ab operibus ſervilibus abſtinere, & Sacrum audire omninò teneantur.*

§. 46. Si vero de Græcis Orientalibus ſermo ſit, conſtat quidem, aliquando propoſitum ipſis fuiſſe, ut novo emendato Kalendario uterentur; ſed tamen id nullum exitum habuit. Inter articulos, & conditiones Ruthenis propoſitas in Unione ſub Clemente VIII. tractata, & abſoluta, ea quoque de Kalendario recipiendo inſerta fuit, cui redditum reſponſum: *Kalendarium novum, ſi ſecundum antiquum fieri poſſit, ſuſcipiemus*: uti legere eſt in Opere Thomæ a Jeſu *pag.* 329.; & licet reſponſum illud ambiguitatem quamdam præſeferret, tamen ea de re nihil ulterius actum fuiſſe deprehendimus, neque hoc ſuper articulo judicium ullum protulit Theologus, qui ad rem examinandam fuerat deputatus, quemadmodum patet ex eodem Opere *pag.* 335. *& ſeq.* Aliquando tamen ipſimet Orientales ſponte ſua novum Kalendarium ſuſceperunt, uti cognoſcere licet ex ſæpius citata Synodo Provinciali Maronitarum habita anno 1736.: *Tam in jejuniis, quàm in Feſtis anni diebus, ſive mobilibus, ſive immobilibus, Romanum Kalendarium a Gregorio XIII. Summo Pontifice, de noſtra Natione optime merito, emendatum, in omnibus Eccleſiis noſtris obſervari diſtricte mandamus, ejuſque Kalendarii rationem & uſum. quemadmodum & cantum Eccleſiaſticum, in unaquaque Eccleſia a Magiſtris pueros edoceri præcipimus*: Sed quoties Orientales minime conſenſerunt, juſtuſque adfuit timor, ne tumultus, diſſenſioneſque excitarentur, ſi novi Kalendarii ipſis injungeretur uſus, tulit Apoſtolica Sedes, ut Orientales & Græci, in remotis Regionibus degentes, veterem ſuam diſciplinam retinerent, videlicet antiquum ſervarent Kalendarium, occaſionem opportuniorem expectans, inducendi uſum novi emendatique Kalendarii. Qua in re conſona quoque ſunt Decreta Congregationum de Propaganda Fide, & Sacræ Inquiſitionis; quemadmodum, quoad primam, deprehenditur ex Decretis editis die 22. Auguſti 1625., & die 30. Aprilis 1631.; quoad ſecundam vero, ex Decretis dierum 18. Julii 1613., ac 14. Decembris 1616. Imo res eò quandoque proceſſit, ut Miſſionariis quoque veteris Kalendarii uſus fuerit permiſſus, dum moram traherent in Regionibus, in quibus veteris Kalendarii uſus ſolummodo obtinebat; veluti cognoſcere eſt ex nonnullis Decretis a Congregatione de Propaganda Fide 16. Aprilis 1703., & die 16. Decembris 1704. evulgatis.

§. 47. Reliquum eſt, ut de poſtremo quæſito, de jejunio ſcilicet, verba fiant. Syri, Armenique Catholici, juxta ipſorum Ritum, ab eſu piſcium jejunii tempore abſtinent; verum, cum Latinos iis veſci conſpiciant, & cæteroquin impoſſibile, vel ſaltem difficillimum afferatur, eos temperare poſſe a piſcibus, quibus Latinos veſci intuentur; ideo tamquam rationi conſentaneum proponitur, ut Miſſionariis facultas tribuatur cum iis diſpenſandi; caute tamen, omnique ſecluſo ſcandalo, & pio aliquo opere in locum abſtinentiæ a piſcibus ſubrogato. Aptiſſimus hìc fieret locus differendi de vetuſtate jejunii apud Orientales, ejuſque lege, licet ſeveriori, exactiſſime tamen ſemper ſervata; ſed ne longiores ſimus, quàm par eſt, id unum dicimus, Apoſtolicam Sedem toties Patriarchis obſtitiſſe, quoties veterem rigorem jejunii ſuis ſubditis præſcripti relaxare voluerunt. Petrus Maronitarum Patriarcha Archiepiſcopis, & Epiſcopis ſibi ſubjectis, carnibus veſci Laicorum more indulſit, licet juxta veterem diſciplinam carnibus abſtinerent; univerſo autem populo Quadrageſimæ tempore piſces edere, vinumque bibere permiſit, quamvis id illis eſſet prohibitum. Sed Pontifex Paulus V., datis ad Patriarcham Petri ſucceſſorem Litteris Apoſtolicis in forma Brevis die 9. Martii 1610., juſſit, ut abrogatis iis, quæ Petrus Patriarcha conceſſerat, res in priſtinum ſtatum reſtituerentur. In Pontificatu noſtro ad examen revocata eſt nimia facilitas atque indulgentia Euthymii Archiepiſcopi Tyri & Sidonis, & Cyrilli Patriarchæ Antiocheni, erga Græcos Melchitas; fuitque improbata, ut patet ex Conſtitutione noſtra: *Demandatam* 87. §. 6. *Bullarii noſtri tom.* 1. *Nos hujuſmodi innovationem, & abſtinentiarum relaxationem, & coarctationem, in nimium detrimentum veteris Græcarum Eccleſiarum diſciplinæ vergere judicantes, licet alioquin, deficiente auctoritate Apoſtolicæ Sedis, nullius roboris eſſe dignoſcantur, eas tamen auctoritate noſtra expreſſe revocamus, & nullum effectum in poſterum habere, neque ullatenus executioni mandari, ſed omnia in priſtinum reſtitui debere jubemus, atque inſuper in toto tractu Patriarchatus Antiocheni laudabilem conſuetudinem a Majoribus derivatam, abſtinendi etiam qualibet Feria quarta, & ſexta per annum ab eſu piſcium, quæ ab aliis quoque finitimis populis ejuſdem Græci Ritus exacte cuſtoditur, indiſtincte ſervari præcipimus.* Incongruum vero eſt aſſerere, ideo diſpenſationem concedendam eſſe, vel potius generalem diſpenſandi facultatem, quod nempe Orientales aſpicientes Latinos veſci piſcibus tempore jejunii, exinde facile adducantur, ut & ipſi non quidem ex aliquo contemptu, ſed naturæ fragilitate victi, piſcibus jejunii diebus utantur; hoc namque argumento, ſi quid illud valeret, in primis omnimoda induceretur Rituum confuſio; deinde, ſi illius ratio haberetur, illud etiam conſequeretur, ut Latini inſpicientes Græcos peculiaribus quibuſdam vivere inſtitutis, quæ Latinis minime permittuntur, imo inhibentur, diſpenſationem petere poſſent, ut ſibi liceret ea facere, quæ a Græcis fieri intuentur; profitentes ſe Latinum quidem Ritum ſuſcipere, ſed ob naturæ fragilitatem eum diutius ſervare non poſſe.

Veterem jejunii diſciplinam iiſdem relaxari, nunquam paſſa eſt Apoſtolica Sedes.

Ideoque, rejecta, tamquam minus legitima, cauſa ad facultatem diſpenſandi obtinendam allata, jejunii lex ſervari præcipitur.

§. 48. Hæc ſunt, quæ duximus exponenda in hac Encyclica noſtra Epiſtola, non ſolum ad pateſacienda fundamenta, quibus innituntur reſponſiones redditæ Miſſionario, qui quæſtiones ſub initium exſcriptas propoſuit; ſed etiam, ut omnibus perſpecta fiat benevolentia, qua Sedes Apoſtolica Catholicos Orientales complectitur, dum præcipit, ut omnino ſerventur veteres ipſorum Ritus, qui neque Catholicæ Religioni, neque honeſtati adverſantur; nec a Schiſmaticis ad Catholicam unitatem redeuntibus expoſcit, ut Ritus ſuos deſerant, ſed ut Hæreſes ſolum ejurent, atque execrentur: exoptans vehementer, ut diverſæ eorum Nationes conſerventur, non deſtruantur, omneſque (ut multa paucis complectamur) Catholici ſint, non ut omnes Latini fiant. Finem denique huic noſtræ Epiſtolæ imponimus, Apoſtolicam Benedictionem cuicumque eam legenti impertientes.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 26. Julii 1755. Pontificatus noſtri Anno XV.

Dat. 26. Julii 1755. Pont. XV.

LI.

Ad Incendium compeſcendum ad Eccleſiam S. Nicolai in Carcere exortum, minus rite allatam fuiſſe ex Eccleſia Sacram Pyxidem Sanctiſſimum Sacramentum intercludentem, eâque ſuper populum, & ad furentes flammas benedictum, rationibus, pluribuſque allatis Eccleſiaſticis ſanctionibus, demonſtratur; & ne tale quid exinde fiat, opportune ſancitur.

Venerabili Fratri Noſtro, Fr. Joanni Antonio Epiſcopo Tuſculano S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupato, noſtro in Urbe, ejuſque diſtrictu Vicario Generali.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noſter, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

…xortum in …be incen…um enarra…r, montiū…æ populum, divinam o…m depre…cetur.

CUM, ut recte noſti, proximo ſuperiore menſe Aprilis invaviſſet ignis ſuppellectiles, ac merces quaſdam aſſervatas in parvis quibuſdam domibus ſitis io Foro Montium dicto, Parochialis diſtrictus S. Nicolai in Carcere, cumque continuò, quod ſatis ſuperque fieri aſſolet, in magnum excreviſſet inceodium; memoratæ Parochialis, inſimulque Collegiatæ Eccleſiæ Canonici ſuum eſſe exiſtimarunt, bortari populum ad Dei implorandam opem, ot pro ſua miſericordia maximum impeodens detrimentum avertere dignaretur, cujus vebemens ſuberat timor, quoties extinctum incendium non fuiſſet.

…ctam de…ſemagnam …puli multi…dinem in …cleſiam, …is precibus …i miſeri…dıam im…raſſe.

§. 2. Ad congregandum populum initum fuit conſilium, nt circumiens Miniſter tintinnabulum pulſaret ad eum plane modum, quo cogi multitudo ſolet, ut ſanctiſſimum Sacramentum ad ægrum aliquem deferendum comitetur. Cumque ita contigiſſet, nt Eccleſia populo compleretur, ante Aram Beatiſſimæ Virgini dicatam, multa quidem Religione recitatum fuit elata voce Roſarium, atque etiam in ejuſdem Sanctiſſimæ Virginis honorem cantatæ fuerunt Litaniæ. Ad hæc Sacerdos pio æque ac ferveoti ſermone iotereſſentes excitavit, ad Dei placandam indignationem, implorata ſibi ex aoimo de patratis crimioibus venia, & quantum quidem relatum eſt, inſonuit Templum clamoribus illorum, qui ſibi a divina miſericordia multis gemitibus & lacrymis pattatorum eriminum veniam precabantur.

…ſum præ…a, ut Sacra …ide San…ſimum Sa…nentum …udente …æ Populi, …nceadium …edicere.

§. 3. Si nihil fuiſſet prætera geſtum, nil quoque fuiſſet, qnod objiceretut, & nemo piam agendi rationcm in memorato luctuoſo caſu ſervatam oon laudaſſet. At cum ex religioſo, ſanctoque ſtudio adaugeodæ devotionis populi, enixiſque ejuſdem votis ſatisfaciendi, oppottunum quin & congruum viſum fuerit præcipere, ot reſerato Tabernaculo, in quo Sacra Pyxis cuſtoditur, eadem ſuper populo, & ad incendium benediceretur:

…od & præ…m fuit …a in via, populus …frequens, …gnis con…ius.

§. 4. Cumqoe is, qui Parochi vice fungitur, data ſibi juſſa perficiens, ſacris indutus veſtibus, accepta Sacra Pyxide, in qua erat adorandum Sacramentum, ab Eccleſia proceſſerit, ſatis congruo ſacum, miniſtrorumque numero ſtipatus, mediaque in via conſiſtens, unde ignis erat conſpicuus, Pyxide humerali velo obtecta non ſolum coactæ immenſæ multitudini, ſed & ad regionem voraci igne vaſtatam benedixerit; hoc plane illud eſt, onde ſermones varii exorti ſunt; quibuſdam factum ipſum commendantibus; cenſentibus aliis, in ea ſacti ſpecie ſecns rem tranſigi non potuiſſe, ne populi frigeſceret devotio, neve offenderentur puſilli, ſibi, cohibendoque igni benedictionem

…ctum hoc …probant, …robant a…

vebe-

LI.

Che per ſmorzare nn'Incendio inſorto nelle vicinanze della Chieſa di S. Niccolò in Carcere, foſſe contro il vero Rito portata fuori della Cbieſa in ſtrada la Sacra Piſſide con entro il Santiſſimo Sagramento, e coo eſſa data la benedizione ſopra il popolo, e verſo l'Incendio, ſi dimoſtra e colla ragione, e con molte ordinazioni Eccleſiaſtiche; e ſi danno gli ordini opportuni per impedire in futuro ſimile inconvaniente.

Venerabili Fratri Noſtro, Fr. Joanni Antonio Epiſcopo Taſculano S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupato, noſtro in Urbe, ejuſque diſtrictu Vicario Generali.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Naſter, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Si narra l'incendio nato, per cui il popolo venne eſortato a ricorrere all'ajuto Divino.

ESSENDOSI, come ella ben ſa, nel proſſimo paſſato meſe d'Aprile appiccato il fuoco ad alcuni mobili e mercanzie, ch'erano in alcune picciole caſe ſituate in Piazza Montanara, Parrocbia di S. Niccola in Carcere, ed eſſendoſi, come pur troppo ſuol ſuccedere, veduto in un tratto eccitato un grave incendio, i Canonici della Collegiata della predetta Cbieſa Parrocchiale, ſi ſtimarono in obbligo di dover invitare il popolo a ricorrere all'ajuto di Dio, acciò colla ſua miſericordia ſi degnaſſe d'impedire l'imminente graviſſimo daono, che pur troppo temevaſi, ogni qual volta l'incendio non foſſe reſtato eſtinto.

Queſto In gran moltitudine radunato in Chieſa implora da Dio miſericordia.

§. 2. Per unire la gente, fu preſo l'eſpediente di far girare un miniſtro, che ſonaſſe il campanello, come ſi ſuol fare, quando ſi vuol fare ammaſſo di perſone, cbe vengano ad accompagnare il Santiſſimo Sagramento, che ſi porta a qualche inſermo; ed eſſendoſi in queſto modo riempita la Chieſa di popolo, fu avanti l'Altare della Beatiſſima Vergine con molta divoaione recitato ad alta voce dai radunati il Roſario, e furono ancora cantate le Litanie in onore della gran Vergine Maria; e dopo ciò un'Eccleſiaſtico, con pio e ſervoroſo ragionamento, eccitò gli aſtanti a placare l'ira di Dio, chiedendogli di vero cuore perdono de'peccati commeſſi, e per quanto ſi è riſaputo, rimbombò la Chieſa di clamori di quelli, che implcrando la Divina miſericordia, chiedevano con gemiti e ſinguiti perdono de'proprj peccati.

Ordine dato di benedire colla Sacra Piſſide contenente l'Eucariſtia, il popolo, ed il fuoco.

§. 3. Se nulla di più ſi foſſe fatto, nulla vi ſarebbe ſtato da opporre; e ciaſcheduno avrebbe lodata la pia condotta tenutaſi nella ſopradetta lagrimevole congiuntura: ma pe'l pio e ſanto deſiderio di mantenere ed accreſcere nel popolo la divoaione, e ſoddisfare alle ſue ferveroſe brame, eſſendoſi creduto opportuno e ben fatto il ſar aprire il Tabernacolo, ove ſi conſerva la ſacra Piſſide, e di far con eſſa dare la Benedizione al popolo, ed all'incendio:

Fu ciò eſeguito nella pubblica ſtrada alla preſenza del popolo, e di contro all'incendio.

§. 4. Ed avendo il Vicecurato in eſecuzione degli ordini datigli, dopo eſſerſi veſtito coi ſacri arredi, preſa la ſacra Piſſide, in cui era il Venerabile Sagramento, ed uſcito col decente accompagnamento di lumi e Miniſtri dalla porta della Chieſa, avendo nel mezao della ſtrada, da dove ſi vedeva il fuoco, data la Benedizione colla Piſſide coperta dal velo umerale, non meno ſopra l'immenſo popolo iviradunato, che verſo qnella parte, ove era il fuoco; ciò è quello, che ha ſomminiſtraro campo a varj diſcorſi: avendo alconi commendata la predetta Benedizione; avendo altri creduto, che nelle circoſtanze del fatto, altro oon ſi poteſſe fare, che qoello che fu

Il fatto è approvato da alcuni biaſimato da altri.

fatto,

vehementiſſime exoptantes, aliis denique contra aſſertum novum incongruumque ritum inclamantibus.

§. 5. Et quamvis Fraternitas Tua inter has diſputationes non aliam, prout aſſoles, iniveris rationem, quam quæ Chriſtianæ prudentiæ omnino congruerit, hancque ipſam probaverimus Ipſi, & nunc quoque, ut mox conſtabit, probemus; nobis tamen videmur facere non poſſe, quin ea, quæ Ipſi hac de re expendimus ac notavimus, perſpecta tibi reddamus hiſce noſtris litteris; quas mandamus, in futurorum temporum normam, apud Acta tabularii tui aſſervari.

§. 6. Quicunque ea, quæ geſta ſunt probanda ſibi, ac defendenda ſuſcipiens aſſereret, nihil plane in eo præſtitum, quod cultui Sanctiſſimæ Euchariſtiæ debito non congruerit, & perdifficile eſſe per integram rei geſtæ ſeriem, quidquam offendere ex intrinſeca ratione improbandum, immo vero facile reperiri poſſe, quod pietatem, & devotionem ſapiat, aliaque afferat ſpiritualia commoda; multa is quidem diceret, ſuamque aſſertionem firmare poſſet iis, quæ adnotat Theophilus Raynaudus *tom. 15. ſuorum Operum pag. 83. col. 1.*, ubi loquens de Sacramenti expoſitione fieri ſolita, cum aliquod imminet infortunium, ita ſcite rem expendit: *Eſt modus aptiſſimus permovendi populum, ac excitandi ad pietatem neceſſitati congruentem, verbi gratia, ſi ingruat peſtis, aut incurſus hoſtium, aut aerearum tempeſtatum malignitas: nihil enim habet Eccleſia aptius ad plebem Fidelium excitandum, & ſenſu pietatis Deum placaturo afficiendam, quàm ſacrum ſpectaculum Corporis Chriſti propalam exhibiti, & objectum ejus, in quo eſt ſalus, vita, & reſurrectio noſtra.* Sed non ſatis ea eſſent: Ritus quippe, de quo eſt quæſtio, multa habet adnexa inferius a nobis expendenda, ex quibus, ſepoſita pietate actus, jure meritoque poteſt Eccleſia eum non probare, neque enim illa hac in re intrinſecam tantummodo ejoſdem bonitatem ſpectat, ſed & alia, quæ vel neglecta, vel non prævisa, facile poſſunt confuſiones inducere ac perturbationes.

§. 7. Si quis autem, ut ſibi tuta unoque veluti ictu ſalva res eſſet, Eccleſiaſticas proferret hiſtorias, exempla ipſi præſto eſſent opinioni ſuæ valde accommoda. In Chronica Albigenſium Epiſcoporum, atque Abbatum Caſtræ, apud Thiers in Tractatu *de Expoſitione Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramenti 2. part. impreſſionis Pariſienſis anno 1677. lib. 5. cap. 12.* legitur, ſub Abbate Geraldo, qui vixit ad annum 1090. incendium a fulmine excitatum, fuiſſe hoc pacto extinctum:

Jamque Monaſterium furibunda incendia volvit,
Cum, Chriſti oblato Corpore, flamma cadit.

Celebre eſt S. Bernardi factum relatum in ejus vita, quam ſcribere inſtituit Abbas Guilelmus a S. Theodorico, abſolvitque Abbas Hernaldus a Bonavalle, veteri amicitia cum Sancto conjunctus. Adſtabat ad Eccleſiæ Januam Willelmus Aquitaniæ Dux, intus ob excommunicationem non ingrediens. Vir Sanctus interea Sacrum faciebat: cumque conſecraſſet, ante conſummationem, impoſito Patenæ Divino Sacramento, & ad Ducem accedens ipſum eo ferventis animi affectu eſt allocutus, ut eundem ad inſignem pœnitentiam adduxerit, & ad novum vitæ inſtitutum, unde porro in Beatorum album, qui cultum in Eccleſia obtinent, recenſeri promeruit,

uti

fatto, per non intiepidire la divozione del popolo, e non iſcandalizare i puſilli, che ſoſpiravano la Benedizione e ſopra il fuoco, e ſopra loro ſteſſi; ed altri finalmente eſclamando contra la preteſa novità del rito, e contra la ſuppoſta improprietà dello ſteſſo.

§. 5. E benchè Ella fra queſte dicerie non abbia, ſecondo il ſuo ſolito, tenuta altra condotta, che quella, che in tutto e per tutto è ſtata confacente alla prudenza Criſtiana, e queſta ſua condotta ſia ſtata, e ſia anche da Noi approvata, comi vedraſſi io appreſſo; crediamo nulladimeno non poterci eſentare dal manifeſtarle con queſta noſtra lettera le noſtre conſiderazioni; ordinandole il conſervarla negli Atti della ſua Cancelleria, per regola de' tempi futuri.

Loda il Pontefice il precedente contegno dell'Eminentiſſimo Vicario, a cui dirige queſta lettera per regola de' caſi futuri.

§. 6. Chi, volendo approvare e ſoſtenere il fatto, diceſſe, non eſſervi in eſſo ſtata coſa veruna, che non ſia ſtata confacente all' adorazione dovuta alla Santiſſima Eucariſtia, ed eſſer molto difficile il ritrovare in tutta la ſerie di quanto è ſeguito, un' atto, per intrinſeca ragione, degno d' eſſere riprovato, anzi eſſer facile il ritrovare pietà e divozione, ed altri ſpirituali vantaggj; direbbe molto, e potrebbe convalidare la ſua aſſerzione con quello, che ſcrive Teofilo Rainaudo *al tom. 15. delle ſue Opere pag. 83. col. 1.* ove, diſcorrendo dell' eſpoſizione del Sagramento, che ſi fa, quand' è imminente qualche diſgrazia, così ſaviamente riflette: *Eſt modus aptiſſimus permovendi populum, ac excitandi ad pietatem neceſſitati congruentem, verbi gratia, ſi ingruat peſtis, aut incurſus hoſtium, aut aerearum tempeſtatum malignitas: nihil enim habet Eccleſia aptius ad plebem Fidelium excitandam, & ſenſu pietatis Deum placaturo afficiendam, quàm ſacrum ſpectaculum Corporis Chriſti propalam exhibiti, & objectum ejus, in quo eſt ſalus, vita, & reſurrectio noſtra*: Ma forſe non direbbe quanto baſta; concorrendo nel rito, che è in queſtione, alcune circoſtanze, delle quali parleraſſi dipoi, in vigore delle quali, non oſtante la pietà dell' atto, può ragionevolmente la Chieſa non averlo approvato; non avendo Ella in ciò unicamente riguardo all' intrinſeca bontà, ma ad altre coſe, che o non curate, o non prevedute, poſſono facilmente eſſer cagione di varj diſcordini.

Ragioni a legabili in difeſa del fatto accennato.

§. 7. Chi per aſſicurare la partita, e porre in un colpo il tutto in ſalvo, deſſe di mano alla Storia della Chieſa, ritroverebbe eſempj molto favorevoli Nella Cronaca de' Veſcovi d' Albi, e degli Abbati di Caſtro, appreſſo il Thiers nel Trattato *dell' Eſpoſizione del Santiſſimo Sagramento dell' Altare nella 2. part. della Stampa di Parigi del 1677. lib. 5. cap. 12.* ſi legge, che nel tempo di Geraldo Abbate, che viſſe nel 1090. fu eſtinto un' incendio cagionato da un fulmine, nel modo ſeguente:

Ed eſempj preſi dalla Sacra Storia.

Jamque Monaſterium furibunda incendia volvit,
Cum, Chriſti oblata Corpore, flamma cadit.

Celebre è il fatto di S. Bernardo, riferito nella di lui Vita incominciata dall' Abbate Guglielmo di San Teodorico, e proſeguita dall' Abbate Ernaldo di Buonavalle, antico amico del Santo. Era nella porta della Chieſa Guglielmo Duca d' Aquitania, che non entrava, eſſendo ſcomunicato. Celebrava il Santo la Meſſa: e dopo aver conſecrato, prima di conſumare, poſto il Divin Sagramento ſopra la Patena, ed accoſtatoſi al Duca, gli parlò con tal fervore di ſpirito, che lo induſſe ad una glorioſa penitenza, e ad una nuova vita, per cui ha poſcia meritato d' eſſere annoverato fra i Beati, che hanno culto nella Chieſa, come può vederſi nel

Marti-

uti videre eſt in Martyrologio Romano quarto idus Februari. Geſta res deſcripta legitur in præindicata antiqua vita S. Bernardi, & perbelle retexitur a duobus receotioribus ejuſdem Vitæ Scriptoribus, a Magagnotio nempe *lib. 2. cap. 6. num. 38.* & a Petrina io *Hiſtoria Chranologica lib. 4. tom. 1. num. 371. & ſeq.* Celebre quoque ſeſe prodit factum S. Claræ, quæ, ut Monaſterium ſuum, univerſamque Aſſiſienſem Urbem ſervaret a diraptione, ac ſtragibus Saracenorum, jam jam impia conſilia exequentium, ad Monaſterii januam afferri curavit Tabernaculum Sacramentum intercludens: Chriſtique vix objecto corpore, Saracenorum nonnulli obcæcati, reliqui præcipites effugere. Rem narrat S. Antoninus in *ſuis Hiſtoriis tit. 24. cap. 6. §. 3.* Reſumitur eadem a Bollandiſtis *tom. 2. menſis Auguſti pridie idus pag. 759. num. 21.*, & a Pagio *in Vita Alexandri IV. n. 15.* Ejuſdem fere temporis cum S. Claræ facto eſt & aliud relatum a Roderico Granatenſi *part. 2. explanationis Symboli cap. 27.* §. 7. ſecutum anno 1230. in Regno Valentiæ, dum bellum geretur in Mauros: de horum quippe exercitu tum Chriſtifideles inſignem retulere victoriam, cum pius Sacerdos manibus geſtans pannum lineum conſecratis Particulis plenum, prodiit in omnium conſpectum, Deum exorans, ut noſtris præſto eſſet, eoque pacto eſt eoſdem hortatus ad inſtaurandum certamen, quod porro inſignis victoria eſt conſecuta. Meminimus & ipſi eorum, quae in minoribus, agenteſque Promotorem Fidei, legimus in Actis collectis ſuper Virtutibus Beati Petri Fourerii, ad quem cum delatum fuiſſet, publica in Caupona quoſdam ſacrilegis verbis Divinum Nomeo violare, ad Sacrum Tabernaculum advolavit, arreptamque Sacram Pyxidem, ſecum detulit ad Cauponam, cumque Sacratum pignus manu oſtentans, immane facinus ſceleſtis pateſeciſſet atque exprobaſſet, eoſdem ad pœnitentiam adduxit. Aſt hæc, hiſque ſimilia axempla ex peculiari divino ſpiritu impulſuque proceſſiſſe, demonſtratum eſt non ſolum ex ſecundo eventu, ſed & ex peculiaribus hæc agentiom virtutibus. Ea itaque ſunt hæc exempla, quæ miremur, haud autem imitemur, nec quidquam exinde inferri poteſt pro iis, qui debent ſe ad legum normam componere: quemadmodum a Nobis quoque fuit generaliter demonſtratum in noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 3. cap. 41.* & præcipue *num. 20.*

Non congruunt eadē cuicunque caſui, nec generalem exhibere poſſunt agendi normam, & quare.

§. 8. In hanc Claſſem referri & illud poteſt, qood legitur in *Natali 10.*, quod S. Paulini Nolani opus eſt, ubi narrat, ingens incendium fuiſſe extinctum objecto tantum ad flammas Sanctæ Crucis fruſtulo.

Vicerat ignis aquam, nos ligno vincimus ignem,

Quamque aqua non potuit, vicit brevis haſtula flammam.

Quæ autem aptiora ad rem comprobandam proferuntur exempla, nec laudantur, nec ritum poſſunt inducere.

Et quoties ex claſſe horum, ſimiliumque exemplorum, quæ peculiari Divino afflatui non immerito tribuuntur, ad alios progredi quis vellet eventus, allatam Divini impulſus exceptionem haud ita facile recipientes, veluti ad id, quod ſub annum 1647. contigiſſe fertur Halæ Tyrolis, obi cum Sacerdos Venerabili Encharistia adhibita ingenti incendio benedixiſſet, reſtitit ignis; vel ad illud, quod anno 1734. ſive alio veriori tempore, hic Romæ geſtum eſt, tunc, quando publica ſolemnique pompa fuit Sacramentum ab Eccleſia delatum ad incendii locum, eoque impertita benedictio; qui his uteretur exemplis, haud valde proficeret, tum quia primum ex recenſitis factis affertur a Gobato in ſua *Theologia experimentali tract. 4. caſ. 21. ſect. 1. num.* 375.,

Martirologio Romano *ai 10. di Febbrajo.* Il fatto è riferito nella detta antica Vita di San Bernardo, ed è riaſſunto felicemente da due moderni Scrittori della ſteſſa Vita, cioè dal Magagootti *al lib. 2. cap. 6. num. 38.*, e dal Petrina *nella Storia Cronologica al lib. 4. tom. 1. n. 371. e ſeg.* Celebre pure è il fatto di Santa Chiara, che per liberare il ſuo Monaſtero, e la Città d'Aſſiſi dal ſaccheggio e ſtrage de' Saraceni, che già erano in procinto di eſeguire i loro furibondi diſegni, fece portare alla porta del Monaſtero il Tabernacolo, ov' era il Venerabile, ed alla comparſa del Corpo di Criſto alcuni Saraceni perderono la viſta, e gli altri ſi diedero ad una fuga precipitoſa. Il fatto è riferito da S. Antonino *nelle ſue Storie tit. 24. cap. 6. §. 3.*, ed è riaſſunto dai Bollandiſti *nel tom. 2. d' Agoſto al giorno 12. pag. 759. num. 21.*, e dal Pagi *nella Vita di Aleſſandro IV. al num. 15.* Quaſi contemporaneo al fatto di S. Chiara è l' altro riferito da Roderico Granatenſe *alla part. 2. della ſpiegazione del Simbolo cap. 27.* §. 7., che ſegui l' anno 1230. nel Regno di Valenza nella guerra contro i Mori, eſſendoſi dai Criſtiani ottenuta un' inſigne Vittoria contra il loro eſercito, allora che un pio Sacerdote preſentoſſi con un Corporale in mano pieno di Particole conſecrate, pregando Dio ad aſſiſtere ai noſtri, ed eccitandoli in quel modo ad un nuovo combattimento, da cui derivò l' inſigne Vittoria. Ci ricordiamo ancor Noi di quanto, eſſendo in minoribus, ed eſercitando l' uffizio di Promotore della Fede, legemmo ne' Proceſſi fatti ſopra le virtù del Beato Pietro Fourerio, che, avendo avuta notizia, che in una pubblica Oſteria alcuni beſtemmiavano il nome di Dio, corſe al ſacro Tabernacolo, diede di mano alla Sacra Piſſide, coo eſſa s' incaminò all' Oſteria, ed avendo col Sacro pegno in mano predicato, e rimproverato ai delinquenti il loro grave misfatto, gl' induſſe a penitenza. Ma queſti, ed altri ſimili eſempj furono effetti di uno ſpeciale ſpirito ed impulſo Divino, riconoſciuto non meno dalla felicità dell' evento, che dalle perſonali virtù di quelli, che li praticarono. Sono dunque eſempj ammirabili, e non imitabili; nè poſſono fondar conſeguenza a pro di quelli, che debbono vivere ſecondo le leggi; come anche da Noi è ſtato generalmente dimoſtrato nella oostra Opera *de Canonizatione Sanctorum lib. 3. cap. 41.* e ſpecialmente *al n. 20.*

Non ſono eſſi applicabili ad ogni caſo, nè poſſono formar regola per tutti; e perchè.

§. 8. A queſta Claſſe può anche riferirſi ciò, che ſi legge *nel Natale 10.* Opera di S. Paolino di Nola, ove racconta, che reſtò eſtinto un grand' incendio con aver voltata verſo la fiamme una particella del legno della ſanta Croce:

Vicerat ignis aquam, nos ligno vincimus ignem,

Quamque aqua non potuit, vicit brevis haſtula flammam.

Gli eſempj addotti per comprovare il fatto, nè ſi commendano, nè ſono valevoli ad introdurre un rito.

E quando dalla claſſe di queſti e ſimili eſempj, che con molto fondamento vengono attribuiti a ſpeciale impulſo Divino, ſi faceſſe paſſaggio ad altri eventi, ne' quali il predetto Divino impulſo non così facilmente potrebbe ammetterſi, come ſarebbe a dire a quello, che ſuccaſſe l' anno 1647. in Hala del Tirolo, ove avendo un Sacerdote data la Benedizione col Venerabile ad un grave incendio, reſtò il fuoco eſtinto, o a quanto fu praticato l' anno 1734., o in altro più vero tempo, quì in Roma, allorchè con pubblicità e ſolleonità fu portato il Venerabile dalla Chieſa al luogo, ove era l' incendio, e col Venerabile fu data la Benedizione; chi ſe ne prevaleſſe, noo ſarebbe grao viaggio, sì perchè il primo de' predetti fatti

375., qui tamen illud non probat, ſed tantum nuncupat felix ab exitu: *Factum felix ab eventu*; tum quia unum, vel plura adhuc facta hujuſmodi, aut incognita, aut a Superioribus diſſimulata, haud tanti ſunt, quibus jure recens aliqua diſciplina, novuſque ritus innitatur.

§. 9. Sicuti prænotatum eſt, ſuperius allata argumenta, ad ritum, de quo ſermo eſt, vindicandum infirma ſunt, leviorîſque momenti, ſed ejuſdem furfuris ſunt alia quædam, quæ in Ritum ipſum objectantur, atque extolluntur. Ajunt nonnulli Euchariſtiæ Sacramentum a Chriſto fuiſſe inſtitutum, ut eo veſceremur; quod quidem indubium eſt: at ſatis deprehendi non poteſt, quomodo ex hoc antecedenti inferre liceat, haud decere illud in Supplicationibus deferre, Deumque, qui ſub Sacramenti ſpeciebus adeſt, deprecari, ut a gravibus nos quandoque obſidentibus periculis præſtet incolumes. *Neque enim ideo minus eſt adorandum*, (ſunt concepta verba Concilii Tridentini, de hoc Divino Sacramento loquentis, *ſeſſ. 13. cap. 5.*) *quod fuerit a Chriſto Domina, ut ſumatur, inſtitutum: nam illum eumdem Deum præſentem in eo adeſſe credimus, quem Puter æternus introducens in Orbem terrarum, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei: quem Magi procidentes adoraverunt, quem denique in Galilæa ab Apoſtolis adoratum fuiſſe Scriptura teſtatur*: Exindeque Tridentini Patres commendare pergunt pias Supplicationes in Feſto Corporis Chriſti habari ſolitas, religioſaſque actiones comitantium Adorandum Sacramentum, dum ad ægrotos affertur, uti videre eſt *cap. 5. & cap. 6. & can. 6. cit. ſeſſ. 13.* Chriſtus Dominus quâ homo, vel nunc in gloriæ ſtatu, Deum Patrem pro nobis rogat: *Chriſtus Jeſus, qui eſt ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis*: legitur *in Epiſtola ad Romanos 8. Advocatum habemus apud Patrem, Jeſum Chriſtum*: ſubditur in Epiſtola prima S. Joannis *cap. 2.* ſive porro hoc præſtet, petens expreſſe a Deo, ut nobis proficua concedat, ſive implicite ſuam exhibens Humanitatem, veluti Hoſtiam jam ipſi in Cruce oblatam, ut Deus in eam reſpiciens, quæ utilia nobis poſſunt evadere, elargiatur; veluti differunt noſtri Theologi, qui licet in explicatione tradenda diſcrepent inter ſe, dum alii primæ ſubſcribunt, alii ſecundæ ſententiæ: conſentiunt tamen omnes quoad dogma, inſimul adnotantes: neque Eccleſiam, neque Fideles ſolere abſolutè ad Chriſtum confugere, ut ipſe pro nobis oret, ſed ut noſtra velit exaudire vota, ne videantur cum Arii, & Neſtorii erroribus conſentire, qui tueri audebant, ipſam Chriſti perſonam, ad quam vota diriguntur noſtra, eſſe creatam, & divina inferiorem. Cum autem noſtras preces audiat Chriſtus, quoties id promerentur, cumque idem Chriſtus vere Deus & Homo, vere, realiter, ac ſubſtantialiter ſub ſpeciebus Euchariſtici panis contineatur, omnino nunquam affirmari poterit, non poſſe nos ſupplices ad ipſum confugere, ut incendium extingui deprecemur, ex eo tantum, quod Sacramentum fuerit in noſtrum cibum inſtitutum; ſed erit tantummodo aſſerendum, non licere ita ad illum confugere, ut Sacramentum educatur e Tabernaculo, afferatur ad ignem, atque ad incendium benedicatur, ob qualitatem Ritus, quoties firma deſint ad eum vindicandum argumenta.

§. 10. Alii olterius progrediuntur, aſſerenteſque non poſſe rem creatam irrationalem Dei nomine adjurari, autumant, hoc unum poſſe valide obſiſtere ritui benedicendi incendii cum Euchariſtiæ

fatti vien riferito dal Gobat *nella ſua Teologia eſperimentale tratt. 4. caſ. 21. ſect. 1. num. 375.*, che non l'approva, ma lo chiama felice dall'evento: *Factum felix ab eventu*; sì perchè uno, o anche più atti, o non ſaputi, o diſſimulati dai Superiori Eccleſiaſtici, non ſono baſtanti per formare una diſciplina, ed introdurre un Rito.

§. 9. Come ſi è veduto, i ſupradetti argomenti, che ſi portano a pro del Rito, di cui ſi tratta, ſono fiacchi, e di poco rilievo: E tali ancora ſono alcuni altri, che ſi vanno eſagerando, e proponendo contra lo ſteſſo. Diceſi, che il Sagramento dell'Eucariſtia fu iſtituito da Criſto, acciò Noi ce ne cibaſſimo; il che è certiſſimo: ma non ſi fa vedere, come da queſto antecedente ſi poſſa dedurre la conſeguenza, che non ſia conveniente il portarlo proceſſionalmente, e pregare Iddio, che è preſente ſotto le ſpecie Sacramentali, a liberarci dai gravi pericoli, ne' quali talora ci ritroviamo: *Neque enim ideo minus eſt adorandum*, (ſono parole del Sacro Concilio di Trento, quando parla di queſto Divin Sagramento *alla ſeſſ. 13. cap. 5.*), *quod fuerit a Chriſto Domino, ut ſumatur, inſtitutum; nam illum eumdem Deum præſentem in eo adeſſe credimus, quem Pater æternus introducens in Orbem terrarum, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei; quem Magi procidentes adoraverunt; quem denique in Galilæa ab Apoſtolis adoratum fuiſſe, Scriptura teſtatur*: dopo le quali parole paſſano i Padri del Concilio a commendare le divote proceſſioni, che ſi fanno nella feſta del Corpus Domini, ed i divoti accompagnamenti, che ſi fanno al Venerabile, quando ſi porta agli Infermi, come ſi vede *nel cap. 5. e nel cap. 6. e nel can. 6. della citata ſeſſ. 13.* Criſto noſtro Signore, come uomo, ancor oggi nello ſtato di gloria prega Iddio Padre per noi: *Chriſtus Jeſus, qui eſt ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis*: ſi legge *nella epiſtola ad Romanos 8. Advocatum habemus apud Patrem Jeſum Chriſtum*: ſi legge nella prima epiſtola di San Giovanni *al cap. 2.* O ciò poi faccia, eſpreſſamente domandando a Dio, che ci dia quelle coſe, che ſono a noi ſalutari, o tacitamente eſibendogli la ſua Umanità come Oſtia già offertagli nella Croce, acciò Iddio, vedendola, conferiſca a noi quel bene, che ci può eſſere giovevole; come la vanno diſcorrendo i noſtri Teologi: che, ſe ſono diſcordi nella ſpiegazione, mentre taluni abbracciano la prima, ed altri la ſeconda, ſono poſcia concordi nel dogma, e nell'oſſervare, che nè la Chieſa, nè i Fedeli ſogliono aſſolutamente ricorrere a Criſto, acciò preghi per noi, ma acciò voglia eſaudirci; per non moſtrare d'aderire agli errori degli Ariani, e de' Neſtoriani, che oſavano ſoſtenere, che la ſteſſa Perſona di Criſto, a cui s'indrizzano le orazioni, era creata, ed inferiore alla Divina. Eſaudendo poi Criſto le noſtre preghiere, quando meritano di eſſer eſaudite, e contenendoſi Criſto vero Dio ed Uomo, *vere, realiter, ac ſubſtantialiter* ſotto la ſpecie del pane nel Sagramento dell'Eucariſtia, non dovrà mai dirſi, che ad eſſo non poſſiamo ricorrere, per ottenere la grazia, che ſi eſtingua un'incendio, pe'l motivo che il Sagramento è ſtato iſtituito per noſtro cibo; ma ſolamente potrà dirſi, non eſſer lecito il ricorrere ad eſſo, eſtraendolo dal Tabernacolo, portandolo al fuoco, e benedicendo l'incendio, per la qualità del rito, quando ad eſſo manchino validi fondamenti per ſoſtenerlo.

Prima ragione, ma non molto valida, di quelli, che riprovano il fatto.

§. 10. Altri paſſano più oltre, e dicendo non poterſi ſcongiurare una creatura, che non ha ragione, pretendono con ciò di poterſi validamente opporre al rito di benedire col Venera-

Due altri argomenti non più forti del primo.

riſtiæ Sacramento: ſed infirmum omnino videtur hoc argumentum. Creata res expers rationis, ſi ipſa per ſe attendatur, cum non intelligat, talis non eſt, quæ adjurari poſſit; capax tamen evadit, quæ exorciſmis Eccleſiæ ſubjiciatur, ſi veluti ab alio acta inſpiciatur; ex quo conſequitur, poſſe orationes noſtras ad Deum intendi, ut eam nobis nocere prohibeat, etiamſi a Dæmone in noſtrum damnum detrimentumque ageretur. Eſt hæc S. Thomæ doctrina 2. 2. *quæſt.* 90. *art.* 3. Verum eàdem nil profecto opus eſt in hac facti ſpecie, in qua dum adhibita Pyxide benedicitur incendio, nulli unquam intermixti ſunt, vel intermiſcentur exorciſmi. Alii ritum improbant, aſſerentes ipſi ineſſe Dei tentationem, vitium Religioni oppoſitum, ideoque peccatum ſapiens, & grave quidem peccatum, quamvis ſuperſtitione inferius, uti fuſe docet, demonſtratque Sanctus Thomas 2. 2. *quæſt.* 97. *art.* 2. *& duob. ſeqq.* At ſi expreſſa Dei tentatio, juxta ejuſdem Sancti Doctoris ſententiam, tunc inducitur, cum quis quidquam agit ea mente, atque conſilio, ut Dei ſcientiam, potentiam, patientiam, voluntatemve ſcrutetur; interpretativa autem & implicita, quando non agit is quidem eadem concepta expreſſaque mente, ſed tamen quidquam loquitur vel agit, cui non alius poteſt eſſe ſcopus, quàm ut Divinæ alicujus virtutis periculum fiat; quod tunc plane contingit, cum quis paratas habens uſitatas, vulgateſque agendi rationes, has quidem ſponte omittit, ſeque ultro in diſcrimen adducit. *Sicuti tentare, eſt experimentum ſumere ſeu explorare; ita Deum tentare, eſt velle ſumere experimentum de aliqua ipſius perfectione; veluti an ſciat, an poſſit, an velit quidpiam; quod tum verbis, tum factu fieri poteſt, idque dupliciter; uno modo expreſſè, puta cum aliquis ea intentione dicit, aut facit quidpiam, ut exploret Dei ſcientiam, potentiam, patientiam, aut voluntatem: altero modo implicitè, ſeu interpretativè, quando non eſt quidem homini formalis & expreſſa intentio ſimile aliquid explorandi, hoc tamen dicit, aut facit, quod non poteſt aliò ordinari, quàm ad experimentum ſumendum de aliqua Dei perfectione, veluti quando aliquis humanis & naturalibus mediis non deſtitutus, ea ſine rationabili cauſa omittit, aut ſe periculo exponit*: verba ſunt Sylvii egregii S. Thomæ Interpretis *ad Art.* 1. *præcit. quæſt.* 97. Quomodo unquam poterit jure defendi, eum, qui Venerabili Sacramento ad Incendium benedicit, qui Deum rogat, ut miſeros afflictoſque ab irruente infortunio velit præſtare exemptos, qui non ea mente eſt, ut Divinæ potentiæ ſumat periculum, qui humana non ſpernit ſubſidia, ſed iis undique collectis, omnia enititur, aſſiduas tamen Divinæ Majeſtati preces offerens, ut, quod imminet, grave malum, dignetur avertere, hunc, inquam, graviſſimi criminis expreſſæ vel tacitæ Dei tentationis poſſe reum pronunciari?

Poſtremum deſumptum ex abſurdis: quæ facile præcaveri poſſe vel nihil habere commune cũ præſenti facti ſpecie, demõſtratur.

§. 11. Alii denique arbitrantur, non eſſe uſu recipiendam aſſertam piam conſuetudinem afferendi Sacramentum Sacra Pyxide contentum, eoque benedicendi incendiis, ne forte id fiat cum ignis divitum ædes inceſſit, non autem pauperum domunculas: neque inanis hic quidem eſt, vel ſola mente conceptus timor: Thiers quippe *præcit. cap.* 12. invehitur in ſatis illacrymabilem hanc perſonarum acceptionem, veluti aliquibus in locis uſu receptam. Idem auctor prætera plures cumulat Synodales ſanctiones, quibus ſevere interdicitur, ſacra Lintea ad incendium afferre, eaque projicere in flammas, ut extinguantur, atque multo etiam magis, ſi ipſa ſacra Hoſtia projiciatur in ignem, ea quidem ſpe, ita illum reſtingui poſſe. Quidquid aſſerit præcitatus

nerabile gl'incendj. Ma queſt'aſſunto ſembra non poter avere veruna ſuſſiſtenza. La creatura irragionevole, conſiderata in ſe ſteſſa, non avendo intelligenza, non è capace di eſſere ſcongiurata; è però capace d'eſſere ſcongiurata cogli eſorciſmi della Chieſa, ſe ſi conſidera come moſſa da altri: dal che deriva, che ſi poſſono diriggere le noſtre preghiere a Dio, acciò le impediſca il recar nocumento a Noi, ancor quando foſſe moſſa dal Demonio a recarci danno e pregiudizio. Queſta è la dottrina di S. Tommaſo 2. 2. *quæſt.* 90. *art.* 3. Ma di queſta, per vero dire, non v'è biſogno nel caſo preſente, in cui benedicendoſi colla Piſſide l'incendio, nè ſi è praticato, nè ſi pratica verun eſorciſmo. Altri riprovano il rito, aſſerendo, che in eſſo interviene la tentazione di Dio, che è un vizio oppoſto alla Religione, e che per conſeguenza è peccato, ed è peccato grave, benchè inferiore a quello della ſuperſtizione, come diffuſamente prova ed inſegna S. Tommaſo *nella* 2. 2. *quæſt.* 97. *art.* 2. *e due ſegg.* Ma, ſe la tentazione eſpreſſa di Dio, come inſegna lo ſteſſo Santo Dottore, interviene, quando taluno ardiſce di fare una coſa coll'intenzione di eſplorare la ſcienza, la potenza, la pazienza, o la volontà di Dio; e la tentazione interpretativa ed implicita interviene, quando l'uomo non ha la predetta formale, ed eſpreſſa intenzione, ma però dice, o fa una coſa, che non può avere altro ſcopo, che quello di prendere eſperimento ſopra qualche perfezione Divina; il che avviene, quando l'uomo, che potrebbe prevalerſi de'mezzi uſitati ed ordinarj, li tralaſcia, e ſi eſpone al pericolo. *Sicuti tentare, eſt experimentum ſumere ſeu explorare; ita Deum tentare, eſt velle ſumere experimentum de aliqua ipſius perfectione: veluti an ſciat, an poſſit, an velit quidpiam; quod tum verbis, tum factu fieri poteſt, idque dupliciter: uno modo expreſſe, puta cum aliquis ea intentione dicit, aut facit quidpiam, ut exploret Dei ſcientiam, potentiam, patientiam, aut voluntatem: altero modo implicite, ſeu interpretative, quando non eſt quidem homini formalis & expreſſa intentio ſimile aliquid explorandi, hoc tamen dicit, aut facit, quod non poteſt aliò ordinari, quàm ad experimentum ſumendum de aliqua Dei perfectione, veluti quando aliquis humanis & naturalibus mediis non deſtitutus, ea ſine rationabili cauſa omittit, aut ſe periculo exponit*: ſono parole del Silvio, bravo interprete di S. Tommaſo, *ſopra l'art.* 1. *della citata quæſt.* 97.; Come mai può ragionevolmente pretenderſi, che chi benedice l'incendio col Venerabile; che prega Iddio, acciò ſi degni liberare gli afflitti dalla diſgrazia, nella quale ſi ritrovano; che non ha veruna intenzione di far eſperimento della Divina potenza; che non rigetta i mezzi umani, ma nel mezzo d'eſſi fa quanto ſa, pregando ſempre Sua Divina Maeſtà, acciò ſi degni di torre il grave male imminente; poſſa dirſi reo del grave peccato della tentazione di Dio, o eſpreſſa, o interpretativa?

Ultimo argomento fondato ſu certi inconvenienti, che o ſi poſſono facilmente evitare, o non ſi verificano nel caſo preſente.

§. 11. Altri finalmente credono, non poterſi dar ſeguito alla ſuppoſta pia coſtumanza di portare il Sagramento coperto colla Piſſide, e con eſſo benedire l'incendio, pe'l timore che tal funzione ſi faccia quando il fuoco s'appicca alle caſe de'ricchi, ma non quando s'appicca alle caſe de' poveretti: nè queſto timore è panico, o ideale; eſagerando il Thiers *nel cit. cap.* 12. contra queſta troppo deplorabile accezione di perſone, avvegnachè in alcuni luoghi praticata; e lo ſteſſo Autore ammaſſa alcune diſpoſizioni Sinodali, nelle quali ſeveramente vien proibito il portare i ſacri Corporali agl'incendj, buttandogli nelle fiamme per eſtinguere il fuoco, e molto più il gettare nel fuoco la ſacra Oſtia, per la fiducia di eſtin-

tatus auctor, perfacile admitti debet; imo quoties, ad ea firmanda, quæ in ritum jaciendi in ignem Sacram Hoſtiam profert, & in irreverentiam eo actu contentam, alio opus eſſet exemplo per ipſum non inducto, illud minime deſideraretur. Etenim, quamvis in Italia, & præſertim Florentiæ, vigeret uſus comprobandi abditam veritatem innocuæ alicujus tranſitu per ignem, quod plane præſtitit Beatus Petrus Igneus dictus, qui ut evinceret Petrum Paveſium Florentiæ Epiſcopum ſimoniace in Epiſcopatum fuiſſe intruſum, ideoque deponendum eſſe, uti reipſa factum eſt, illæſus per ardentem ignem pertranſiit, quemadmodum opportunis allatis monumentis demonſtravimus *noſtro lib. de Canoniz. Sanct. cap. 33.* tamen cum nonnullis exinde ſeculis in eadem Civitate idem ſumi voluerit experimentum ad fidem auctoritatemque conciliandam Doctrinæ Hieronymi Savonarolæ, cumque aliqui ſeſe protulerint paratos per ignem tranſgredi, manu geſtantes Euchariſtiæ Sacramentum, Euchariſtiæ delationem non probarunt judices, conſtanti judicio eam denegantes, ac irreligioſam definientes, pravique exempli, ſpectatis iis facti circumſtantiis, in quibus uſurpari cupiebatur; uti videre eſt in vita præfati Hieronymi Savonarolæ ſcripta a Franciſco Pico *tom. 2. impreſſionis Pariſiorum 1674. pag. 70. tom. 2. additionum ad eandem vitam pag. 306.* & in Appendice ad Vitam Alexandri Sexti Pontificis exaratam ab Alexandro Gordonio *tom. 2. pag. 485.* Verum his omnibus nihil commune eſt cum caſu noſtro. Qui enim ritum, de quo nunc agimus, tuetur, facile reſpondere poteſt, ſi afferat, licere omnino ipſo adhibito Sacramento excitatis incendiis benedicere, nec tamen ullum fieri debere divitis & pauperis diſcrimen, neque Euchariſtiam poſt benedictionem in ignem projiciendam eſſe, ſed imo in tabernaculum, unde fuit educta, omni cum honore reſtituendam.

§. 12. Sepoſitis itaque ſuperius allatis animadverſionibus, rationibuſque, vel ritui faventibus vel oppoſitis, ut tuto liceat ad propoſitam metam pertingere, unica, cui inſiſtas, tutaque via ſita eſt in inveſtigandis expendendiſque regulis ab Eccleſia præſcriptis de cultu Sanctiſſimæ Euchariſtiæ; neque enim fas cuique eſſe debet privata auctoritate, vel ex veræ etiam devotionis, zelique affectu, novum ritum inducere. *Si quis dixerit, receptos & approbatos Eccleſiæ Catholicæ Ritus, in Solemni Sacramentorum adminiſtratione adhiberi conſuetos, aut contemni, aut ſine peccatu a Miniſtris pro libito omitti, aut in novus alios per quemcumque Eccleſiaſticum Paſtorem mutari poſſe, anathema ſit:* verba ſunt Sacræ Tridentinæ Synodi *Can. 13. ſeſſ. 7. de Sacramentis in genere.* Et quoties aliquem Ritum ejuſmodi induci contigit, etſi nihil continentem pietati ac religioni oppoſitum, Apoſtolica Sedes eumdem ipſum intercedere non dubitavit, ex quibuſdam extrinſecis circumſtantiis, nullatenus prævIſis, vel neglectis ab eo, qui ritum invexit. Ut plura prætermittamus exempla, ad rem præſentem ſat eſt unum illud innuere de Sanctiſſimo Sacramento, olim afferri ſolito ad ægrotos, qui cum exoptarent illud ſumere in Viaticum, nec tamen poſſent deglutire, nonnulli in ipſum ſaltem intueri concupiebant, alii adorare ac deoſculari; vetitum quippe id fuit a Sancto Pontifice Pio V., cui interdicto conſonum quoque eſt alterum adſcriptum in Rituali Romano a Paulo V. Summo Pontifice evulgato, in ea parte, quæ eſt *de Communione Infirmorum*, ubi, ſermone inſtituto de Divino Sacramento, hæc leguntur. *Sed alicui ad adorandum ſolum, ſeu devotionis, ſeu cujuſvis rei prætextu, ad oſtendendam non deferatur:* idque non ea ſane de cauſa, quod

eſtinguerlo con eſſa. Quanto dice il citato Autore, dee con tutta facilità eſſere ammeſſo: e quando, per convalidare quanto dice contra il gettito del Sagramento nelle fiamme, e contra l'irriverenza, che in quell'atto ſi contiene, vi foſſe biſogno di qualche altro eſempio da eſſo non portato, eſſo certo non mancherebbe; imperocchè, ancorche nell'Italia, e particolarmente nella Città di Firenze, foſſe vigente l'uſo di provare le verità occulte, paſſando taluno illeſo pel fuoco, come fece il B. Pietro Igneo, che per comprovare, che Pietro Paveſio Veſcovo di Firenze aveva ottenuto il Veſcovado per Simonia, e doveva eſſer depoſto, come ſucceſſe, paſsò ſenza verun nocumento pe'l fuoco acceſo, come cogli opportuni documenti abbiamo dimoſtrato *nel noſtro lib. 3. de Canonizat. Sanctor. cap. 33. num. 3.*; eſſendoſi alcuni ſecoli dopo voluto fare nella ſteſſa Città lo ſteſſo eſperimento per accreditare la dottrina di Girolamo Savonarola, ed eſſendoſi alcuni eſpoſti a paſſare pe'l fuoco, ma col Sagramento dell' Eucariſtia in mano, non fu la delazione dell' Eucariſtia approvata dai Giudici, che coſtantemente la rigettarono, qualificandola per irriverente, e ſcandaloſa nelle circoſtanze, in cui voleva praticarſi; come può vederſi nella Vita del predetto Girolamo Savonarola, ſcritta da Franceſco Pico *al tom. 2. della Stampa di Parigi del 1674. pag. 70. nel tom. 2. delle addizioni alla ſteſſa Vita pag. 306.* e nell' Appendice alla Vita del Pontefice Aleſſandro Seſto ſcritta da Aleſſandro Gordon, *al tom. 2. pag. 485.* Ma tuttociò non ha punto che fare col caſo noſtro, potendo chi ſoſtiene il rito che è in queſtione, facilmente aſſerire, eſſer lecito il benedire col Sagramento un' incendio, non doverſi però fare veruna differenza fra il povero ed il ricco, e poterſi benedire l'incendio col Venerabile, ma però ſenza gettarvelo, riportandolo colla dovuta decenza al Tabernacolo, donde fu eſtratto.

§. 12. Poſte dunque da parte le riffleſſioni e ragioni poc'anzi eſpoſte, o favorevoli, o contraire al rito; per arrivare ſicuramente al fine propoſto, l'unica e ſicura ſtrada è quella d'oſſervare, e bene conſiderare le regole preſcritte dalla Chieſa in ordine al culto della Santiſſima Eucariſtia, non dovendo eſſer permeſſo a chiccheſia con privata autorità, ed anche per vera divozione, e zelo, iſtituire un nuovo rito. *Si quis dixerit, receptos & approbatos Eccleſiæ Catholicæ Ritus, in Solemni Sacramentorum adminiſtratione adhiberi conſuetos, aut contemni, aut ſine peccatu a Miniſtris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcumque Eccleſiaſticum Paſtorem mutari poſſe, anathema ſit:* Sono parole del ſacro Concilio di Trento *al Can. 13. ſeſſ. 7. de Sacramentis in genere.* E, quando taluno di queſti riti è ſtato introdotto, ancorche non vi foſſe in eſſo coſa veruna, che foſſe contraria alla pietà ed alla divozione, non ha dubitato la Santa Sede di proibirlo, per alcune eſtrinſeche circoſtanze, non prevedute, o non curate da chi l'introduſſe. Laſciando da parte molti altri eſempj, baſta per l'intento additar quello del Venerabile Sagramento, che una volta portavaſi agl' Infermi, che bramavano di riceverlo per Viatico, e che non potendo inghiottirlo, ſoſpiravano alcuni di poterlo vedere, ed altri di poterlo adorare, e baciare: eſſendo ſtato ciò proibito dal Santo Pontefice Pio V., colla di cui proibizione concorda ancor quella del Rituale Romano pubblicato dal Sommo Pontefice Paolo V., quando tratta *de Communione infirmorum*, ove così ſi legge, trattandoſi del Divin Sacramento: *Sed alicui ad adorandum ſolum, ſeu devotionis, ſeu cujuſvis rei prætextu, ad oſtendendum, non deferatur:* e tutto ciò, non perchè (ciocchè ſiaſi del bacio della Sacra Oſtia)

Vero principio, da cui arguir ſi poſſa commendabile, o riprovevole l'accennato fatto.

Si dimoſtra il tutto cogli eſempj Dell' uſo interdetto di portare agli infermi il Santiſſimo Sagramento per ſolo motivo di adorarlo.

ſimplex adoratio, (quidquid ſit de Sacræ Hoſtiæ oſculo) quicquam haberet contrarium debito cultui, quum potius eidem eſſet maxime conſentanea; ſed ratione quarumdam circumſtantiarum, quas ſapientes legiſlatores recte adnotarunt, quaſque innuit Card. de Lugo *in ſuis Reſponſis Moralibus lib. 1. dub. 11. num. 3. Merito id prohibuit*, loquitur de Sancto Pio V., *quia ſi ad privatam ægroti conſolationem, & ſine ſpe refectionis Sacramentalis, tanta Salvatoris Majeſtas loco movenda, & per vias publicas circumferenda eſſet, paulatim ea infirmorum pietas introduceret, ut, ſicut Sanctorum Reliquiæ ad eos deferuntur, & applicantur curationis gratia, ita & ad eoſdem non communicaturos, nec periculoſe decumbentes, deferretur Euchariſtia, & applicaretur partibus læſis & dolentibus, ſpe impetrandæ curationis; quæ, & alia ſimilia, cultum & reverentiam debitam tantæ Majeſtati paulatim imminuerent.*

vi foſſe nella ſemplice adorazione coſa veruna contraria al culto, anzi molto ſi conteneſſe a pro dello ſteſſo; ma per l'oſtacolo d'alcune circoſtanze ben ponderate dai ſavj legiſlatori, ed accennate dal Cardinale de Lugo *ne' ſuoi Reſponſi morali al lib. 1. dub. 11. num. 3. Merito id prohibuit*, parla di S. Pio V., *quia ſi ad privatam ægroti conſolationem, & ſine ſpe refectionis Sacramentalis, tanta Salvatoris Majeſtas loco movenda, & per vias publicas circumferenda eſſet, paulatim ea infirmorum pietas introduceret, ut ſicut Sanctorum Reliquiæ ad eos deferuntur, & applicantur curationis gratiâ, ita & ad eoſdem non communicaturos, nec periculoſe decumbentes, deferretur Euchariſtia, & applicaretur partibus læſis & dolentibus, ſpe impetrandæ curationis; quæ, & alia ſimilia, cultum & reverentiam debitam tantæ Majeſtati paulatim imminuerent.*

Aliæ Eccleſiaſticæ ſanctiones de cultu Sanctiſſimæ Euchariſtiæ exhibendo.

§. 13. Annuam Eccleſiæ conſtituit ſolemnitatem Corporis Chriſti, quæ a Tridentino Concilio dicitur Religionis noſtræ adverſus Hæreſes Triumphum, ſicuti videre eſt *ſeſſ. 13. cap. 15.* Supplicationem quoque inſtituit ea occaſione habendam, jam inde ab Urbano IV., quemadmodum fuſe a nobis demonſtratum fuit in noſtro Opere *de Feſtis Domini*, cum de Feſto Corporis Chriſti diſſeruimus. Cavit Eccleſia, ut Sacramentum ad infirmos cum debito honore deferatur, cum ipſum ſuſcepturi ſunt in Viaticum, uti licet deprehendere ex pluribus Synodalibus ſanctionibus, decretiſque editis tum a Summis Pontificibus, tum & ab Epiſcopis quoad Diœceſes ſuas. Amplexa eſt Eccleſia pium uſum exponendi Venerabile Sacramentum omnibus conſpicuum, utpote duobus Cryſtallis incluſum in Oſtenſorio, quod dicitur *Monſtrantia*, in ſtatutis Concilii Colonienſis habiti ſub Card. de Cuſa Nicolai V. per Germaniam Legati Apoſt., ſicuti noſſe licet ex *Tom. IX.* Collectionis Conciliorum Harduini *col. 1368. lit. C.*, dummodo id de licentia Ordinarii, publicamque ob cauſam aliquam fiat. Adjecit & illud Eccleſia, quod ſi privata tantum, non autem publica cauſa ſubſit, Sacramentum exponatur; ita tamen, ut, reſerato Tabernaculo, inde Sacrum Chriſti Corpus minime educatur, ſed vel Sacra Pyxide ſit incluſum, aut Velo obtectum ita, ut videri non poſſit, quemadmodum deprehenditur ex iteratis conformibus decretis editis a Congregationibus Urbis, & per Summos Pontifices probatis, quas omnes collegimus ipſi, cum Bononiæ eſſemus, in una ex noſtris Inſtitutionibus *Italicæ editionis Tom. II.*, quæ in latinam quoque verſionem eſt illata. Cogitavit Eccleſia de Benedictionibus, Venerabili Sacramento adhibito, impertiendis, tum poſt publicas habitas ſupplicationes, tum quoties poſt ſolemnem Expoſitionem Sacramentum eſt in Tabernaculum reſtituendum, ac denique cum, ſumpto per Ægrotum Viatico, reliqua in Sacra Pyxide eſt Particula, quam Sacerdos ſecum ad Eccleſiam refert, veluti noſſe licet ex Rituali Romano *tit. de Communione Infirmorum.* Caſum denique proſpexit Eccleſia inſtantis alicujus nimbi, procellæ, alteriuſve ingentis periculi, cavitque, ut ſi populus excitari velit ad Deum Optimum Maximum deprecandum, quò ab ingruenti malo præſtetur immunis, adaperiatur Tabernaculum, minime educto Sacramento, ſed ante ipſum Sacra Pyxide incluſum preces religioſo affectu recitentur. Hæc eſt methodus præſcripta a magno S. Carolo Borromæo in ſua tertia Synodo Diœceſana habita anno 1572. *Cum grandines, nimbi, turbines, & aliæ temporum procellæ imminent, ad eas tempeſtates ſedandas, vel, ut vocant, ſignandas, ne Sacerdos vaſculum, in quo Sanctiſſimum Chriſti Domini Corpus aſſervatur,*

Synodalia decreta circa ritum ſervandum in caſibus huic ſimillimis.

Altre leggi Eccleſiaſtiche intorno al culto da preſtarſi al Santiſſimo Sagramento.

§. 13. Ha la Chieſa ſtabilita l'annuale Feſta del Corpo di Criſto, che dal Concilio di Trento vien detta trionfo della noſtra Santa Religione contra l'ereſia, come può vederſi *nella ſeſſ. 13. al cap. 15.* Ha pure ſtabilita la Proceſſione da farſi nella detta occaſione, ſino da' tempi d'Urbano IV., come da Noi diffuſamente ſi è dimoſtrato nella noſtra Opera *delle Feſte del Signore*, quando abbiamo trattato della Feſta del Corpo di Criſto. Ha la Chieſa determinato, che il Sacramento ſi porti agl'infermi colla dovuta decenza, quando lo debbono ricevere per Viatico, come ſi può vedere in tante e tante determinazioni, in tanti e tanti Sinodi, ed ordini dati non meno dai Sommi Pontefici, che dai Veſcovi nelle loro Dioceſi. Ha la Chieſa adottata la divozione dell' Eſpoſizione del Venerabile in maniera viſibile, perche racchiuſo fra due Criſtalli nell' Oſtenſorio, chiamato *Monſtrantia*, negli Statuti del Concilio Colonienſe radunato dal Cardinal di Cuſa Legato Apoſt. di Niccola V., come può vederſi *nel Tom. IX.* della Collezione de'Concilj dell'Harduino *col. 1368. litt. C.*, purche ſi faccia coll'autorità dell'Ordinario, e vi concorra una pubblica cauſa. Ha aggiunto la Chieſa, che, concorrendo qualche altra cauſa, che non ſia pubblica, ma ſia privata, l'Eſpoſizione ſi faccia, aprendo il Tabernacolo, ſenza eſtrarre da eſſo il Venerabile, ma tenendolo racchiuſo nella Sacra Piſſide, o coperto con un Velo, in tal maniera che non poſſa vederſi; come ſi deduce dalle reiterate uniformi riſoluzioni preſe dalle Congregazioni di Roma, ed approvate dai Sommi Pontefici, unite da Noi in una noſtra Notificazione *nel Tom. II. della edizione Italiana*, quando eravamo in Bologna, ed inſerita ancora nell'edizione latina. Ha penſato la Chieſa alle Benedizioni da darſi col Venerabile, e dopo le Proceſſioni pubbliche, e quando dopo la pubblica Eſpoſizione ſi vuol riporre il Sacramento, e quando, comunicato l'infermo col Viatico, reſta nella Sacra Piſſide una Particola, e con eſſa il Sacerdote ritorna alla Chieſa, come può vederſi nel Rituale Romano *al tit. de Communione infirmorum.* Ha finalmente la Chieſa previſto il caſo di qualche nembo, di qualche procella, di qualche grave pericolo imminente, ed ha ordinato, che volendoſi eccitare il popolo a pregare il Grande Iddio, per eſſer liberato dal male, ſi apra il Tabernacolo, non ſi eſtragga il Venerabile, ma avanti d'eſſo rinchiuſo nella Sacra Piſſide ſi recitino divotamente le preci. Queſto è il metodo inſinuato dal gran S. Carlo Borromeo nel ſuo terzo Sinodo Dioceſano tenuto l'anno 1572. *Cum grandines, nimbi, turbines, & aliæ temporum procellæ imminent, ad eas tempeſtates ſedandas,*

Decreti Sinodali, che determinano il rito da praticarſi in caſi affatto ſimili al preſente.

adhibeat, ſed Tabernaculum accenſis luminibus pateſaciat, ut ea nimborum vi imminente, rogationes & preces a Clero populoque coram Domino religioſe fiant. Quod confirmatum noſcitur in tertia Synodo Provinciali coacta ſubſequenti anno 1573. *Cum nimbi, procellæ, turbines, aut grandines impendent, ne Sacerdos ad tempeſtatis procellam arcendam vaſculum adhibeat, in quo Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſſervatur, ſed Tabernaculum, ubi illud in Altare reconditur, pateſaciat, licet; tumque in ejus conſpectu Litanias, aliaſque religioſas preces ejus rei cauſa inſtitutas pie ſancteque pronunciet.* Conſonat his Rituale Ebroicenſe anno 1606. a magno Cardinali du Perron compoſitum. Perſpicuum itaque eſt ſiſtema a S. Carolo Borromæo, velati lex quædam, io univerſa Diœceſi, Provinciaque ſua ſtabilitum, quodque merito pro cæteris locis haberi poteſt tanquam tegula *in vi directiva*, cum ex aliquo tempeſtatum, grandinum, fulminumque inopinato caſu, ſupplices ad Deum libet confugere. Aperiendum namque eſt, uti prænotavimus, Tabernaculum, Sacramentum intra Pyxidem relinquendum, piæ fundendæ preces, ut Divinam nobis opem imploremus. Si autem Sacrameotum non debet a Tabernaculo educi, facile intelligitur, in deſignatis caſibus non eſſe illnd afferendum ad Eccleſiæ januam, nec cum eodem Benedictionem impertiendam.

§. 14. Loquuntur quidem mox ſupra allatæ auctoritates de turbinum, procellarumque caſu, quin ſuſpicari poſſimus, audere quemquam excipere, eas minime congruere incendiis; par omnium quippe ratio eſt: & quoties, ut aliorum ſubtilibus levibuſque cavillationibus fieret ſatis, exquiri Synodi vellent, ac Ritualia conceptis verbis loquentia de incendii caſu, ſat erit manum protendere ad Synodum Archiepiſcopi Pariſienſis habitam anno 1674. *art.* 7. *cap.* 2., in qua diſertis verbis cavetur, ne Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum quacunque de cauſa unquam ad incendia afferatur, indicta in Sacerdotem, qui deliquiſſet, ſuſpenſionis pœna; & ad Rituale Argentoratenſis Eccleſiæ evulgatum a bonæ mem. Cardinali de Rohan, impreſſumque anno 1742., ubi *pag.* 83. ſequentia adnotantur verba -- *Prohibitum eſt inſuper*, ſermo eſt de Sacramento Altaris, *ne ad extinguenda incendia deferatur, & quidem ſub pœna ſuſpenſionis, a Miniſtris deferentibus ipſo facto incurrenda. Scriptum eſt: Non tentabis Dominum Deum tuum. Qui dixit mari -- uſque huc venies .... & hic confringes tumentes fluctus tuos -- poteſt & impetum ignis refrænare. Quandoque autem, ſicut potens, ſic & juſtus, mala quædam permittit; & quia, num facile ſit placabilis, ignoramus; vitandum illud omne, quod & quorundam Chriſtianorum fidem infirmare poſſet, & noſtrorum honorem Myſteriorum malignis infidelium, aut hæreticorum irriſionibus exponere.* Qui temporalia a Deo expoſcit, pavidus debet eadem rogare, divinæque voluntati ſe omnino committere: *Quando petitis temporalia, cum modo petite, cum timore petite, illi committite, ut, ſi proſint, det, ſi ſcit obeſſe, non det. Quid autem obſit, quid proſit, medicus novit, non ægrotus:* inquit Sanctus Auguſtinus *in ſerm.* 354. *alias* 53. *de verbis Domini cap.* 7. Cum ſæviunt infortunia, homines plerumque Deum, quomodo oporteret, non orant: liberari ſe petunt, nihilque præterea curant: cumque cæteroquin pietate ac devotione erga Sacramentum Altaris exardeſcant, videntes educi illud è Tabernaculo poſt recitatas preces, afferri ad Eccleſiæ januam, eodemque adhibito per Sacerdotem benedici ad eam regionem, unde erumpunt turbines & procellæ, vel ad eam, in qua furit incendium; implentur fi-

ducia

vel, ut vocant, ſignandas, ne Sacerdos Vaſculum, in quo Sanctiſſimum Chriſti Domini Corpus aſſervatur, adhibeat, ſed Tabernaculum accenſis luminibus pateſaciat, ut ea nimborum vi imminente, rogationes & preces a Clero populoque coram Domino religioſe fiant. Il che anche ſi trova confermato nel ſuo terzo Concilio Provinciale, tenuto l'anno ſeguente 1573. *Cum nimbi, procellæ, turbines, aut grandines impendent, ne Sacerdos ad tempeſtatis procellam arcendam vaſculum adhibeat, in quo Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſſervatur: ſed Tabernaculum, ubi illud in Altare reconditur, pateſaciat, licet; tumque in ejus conſpectu Litanias, aliaſque religioſas preces ejus rei cauſa inſtitutas pie ſancteque pronunciet.* Concorda il Rituale d'Evreux del 1606. fatto dal gran Cardinale del Perton. Chiaro dunque è il ſiſtema ſtabilito da S. Carlo Borromeo, come Legge, nella ſua Dioceſi, e nella ſua Provincia, e che ragionevolmente può qualificarſi come regola *in vi directiva* negli altri luoghi, quando ſi vuol ricorrere a Dio, ſuccedendo qualche caſo inopinato di tempeſte, di grandini, di fulmini; dovendoſi, come ſi è veduto, aprire il Tabernacolo, dovendoſi laſciare il Sagramento coperto dentro la Sacra Piſſide, dovendoſi recitare divotamente le preci, invocando l'ajuto di Dio. E ſe non deve il Sagramento eſſer eſtratto dal Tabernacolo, vi vuol poco a comprendere, che nno dee nelle dette occaſioni eſſer portato alla porta della Chieſa, nè ſi dee con eſſo dare la Benedizione.

Sono deſinitivi della preſente queſtione per l'identità de' motivi.

§. 14. Parlano, è vero, le autorità poc'anzi tiferite, del caſo di turbini e procelle, nè può caderci in mente, che taluno oſi di replicare, non aver eſſe luogo nel caſo degl'incendj, mentre io tutti i predetti caſi concorre la ſteſſa ragione: e quando, per ſoddisfare alle altrui ſottili ed inſuſſiſtenti indagini, ſi voleſſe far ricerca di Sinodi, e Rituali, che parlino del caſo dell'incendio, baſterà ſtender la mano al Sinodo dell'Archiveſcovo di Parigi tenuto l'anno 1674. *art.* 7. *cap.* 2. in cui a chiare note viene ordinato, che il Santiſſimo Sagramento dell'Altare non ſi porti mai agl'incendj ſotto qualunque preteſto ſi ſia, ſotto pena di ſoſpenſione al Sacerdote, che contravveniſſe; ed al Rituale della Chieſa d'Argentina pubblicato dalla buona memoria del Cardinale di Rohan, e ſtampato l'anno 1742. ove *alla pag.* 83. ſono regiſtrate le ſeguenti parole: *Prohibitum eſt inſuper*, parlaſi del Sagramento dell'Altare, *ne ad extinguenda incendia deferatur, & quidem ſub pœna ſuſpenſionis, a Miniſtris deferentibus ipſo facto incurrenda. Scriptum eſt: Non tentabis Dominum Deum tuum. Qui dixit mari -- uſque huc venies .... & hic confringes tumentes fluctus tuos -- poteſt & impetum ignis refrænare. Quandoque autem, ſicut potens, ſic & juſtus, mala quædam permittit; & quia, num facile ſit placabilis, ignoramus, vitandum illud omne, quod & quorumdam Chriſtianorum fidem infirmare poſſet, & noſtrorum honorem Myſteriorum malignis infidelium, aut hæreticorum irriſionibus exponere.* Chi domanda a Dio coſe temporali, le dee domandare temendo, ed in tutto dee rimetterſi alla di lui volontà: *Quando petitis temporalia, cum modo petite, cum timore petite, illi committite, ut, ſi proſint, det, ſi ſcit obeſſe, non det. Quid autem obſit, quid proſit, medicus novit, non ægrotus:* dice Santo Agoſtino *nel Serm.* 354. *altre volte* 53. *de verbis Domini al cap.* 7. Succedendo le diſgrazie, gli uomini pur troppo non pregano Dio, come dovrebbe pregarſi: pregano per eſſerne liberati, e ad altro nno penſano: ed eſſendo per altro pieni di pietà, e di divozione verſo il Sagramento dell'Altare, vedendolo dopo le preci eſtrarre dal Tabernacolo, vedendolo portare alla porta della Chieſa; vedendo darſi con eſſo dal Sacerdote la Benedi-

Si recano altri decreti preciſamente deciſivi del caſo dell'incendio, e che ſtabiliſcono ciò, che deve farſi.

zione

ducia quadam, certaque ſpe, ad exitum jam pertigiſſe calamitates ſuas, &, ſi id haud fiat, ſicuti ea juſto Dei judicio pluries reipſa non contingit, magnum exinde ſubeſt periculum, ne labefactetur vel tepeſcat ſervens illa devotio erga Auguſtiſſimum Altaris Sacramentum; miſſo interea facto altero periculo irriſionum ab incredulis. Atque hæ profecto animadverſiones fecerunt, ut a ſolertiſſimis Epiſcopis ſtatueretur, ne Pyxis e Tabernaculo educatur, ne exportetur ab Eccleſia, neve cum ea in Eccleſia, vel extra Eccleſiam, ad tempeſtates, aut incendia benedicatur.

Cur vetita ad incendia benedictio cum Euchariſtia?

Interdictum hoc afficit quoque caſum obſeſſi exorciſandi.

§. 15. Haud abſimilis eſt obſeſſorum exorcizandorum ſpecies; in Rituali ſiquidem permittuntur Sanctorum Reliquiæ, opportunis adhibitis cautelis, eorum capitibus pectoribuſque imponi. *Reliquia quoque Sanctorum, ubi haberi poſſint, decenter ac tutò colligata & cooperta, ad pectus, vel ad caput obſeſſi reverenter admoveantur.* Non tamen licet ad caput eorum, vel pectus, ſacram admovere Euchariſtiam, ob irreverentiæ periculum; *Sanctiſſima verò Euchariſtia ſuper caput obſeſſi, aut aliter ejus corpori non admoveatur, ob irreverentiæ periculum.* Etſi in vita Sancti Bernardi, in Chronicis Belgicis Molineti, & in Catalogo Belgico Bernardi a Lucemburgo *litt. G.* haud deſiderentur exempla Sanctorum Virorum, qui tale quidpiam præſtitere, atque ita ab Obſeſſis Dæmones ejecerunt: facta enim hæc, ſicut prædiximus, iis accenſenda ſunt exemplis, quæ admiratione quidem, non vero imitatione proſequi debeas.

Quiſnam eruditius & rectius de quæſtione hac differuerit.

§. 16. Cæteris quibuſque Auctoribus Joannes Baptiſta Thiers eruditiùs, doctiùſque de hac quæſtione differuit, illamque diremit juxta ea, quæ hactenus dicta ſunt, in ſuo Tractatu *de Sanctiſſimo Sacramento 2. part. Cap. 12.*, & quidquid ibi latius attulit, legitur ab ipſo ſummatim reſumptum in ſuo Tractatu *de ſuperſtitionibus tom. 2. cap. 13.* Opus Thiers *de Expoſitione Sacramenti*: valde commendatum, probatumque fuit pio, ac docto Cardinali Bonæ, uti noſſe licet ex ejus Epiſtola 321. in tomo hoc ipſo anno 1755. cuſo, *pag. 246.* Laudatus Cardinalis in ea epiſtola inquit, præclarum ſe de illo opere feciſſe judicium, cum ſermonem de eo habuiſſet cum Patre Luca Dacherio, indeque ſubdit: *Librum optimum eſſe, & pium, & ab omnibus viris doctis ac eruditis approbatum. Omnes autem mirantur, quod argumentum per ſe ſterile, & hactenus intentatum, tanta ubertate tractaveris, ut nihil ei deſit, nihil ultra deſiderari poſſit. Audivi rumorem propter illum a quibuſdam Pariſiis excitatum fuiſſe, ſed protinus ſedatum, cum nihil in eo cenſura obnoxium ſit.* Tanti Cardinalis ſententiæ ipſi ſubſcribimus, ſed quoad præſentem quæſtionem erudite adeo diſcuſſam a Thiers, putamus, deeſſe nonnulla, quæ niſi congrua aliqua interpretatione ſolvantur, concidit Thiers aſſumptio, atque etiam nonnihil concuti poſſunt, quæ hactenus conſtituta ſunt.

Quæritur, an verum, quod Thiers aſſerit, nullam reperiri Synodum, nec Rituale, ubi de hujuſmodi benedictione agatur?

§. 17. Hoc maximè Thiers expendit, cum in tot Synodis actum ſit ac conſtitutum, quidquid agi oportet, dum aliquod tempeſtatis, incendiique accidit infortunium, ne unam reperiri quidem ſuadentem, vel permittentem Benedictionem, Sacramento adhibito: Præterea, ex tot Ritualibus in Sacrarum Functionum normam impreſſis, nullum penitus adinveniri conſentiens, ut tempeſtatibus, incendiiſque, Sacramento adhibito, benedicatur; etſi cæteroquin ſimilia non

zione verſo quella parte, donde vengono i turbini e le procelle, o verſo quella, in cui arde l'incendio, ſi riempiono di una fiducia, di una ſicura ſperanza, che ſia giunto il termine delle loro diſſavventure: e, ſe ciò non ſuccede, come per giuſti giudizj di Dio tante volte non ſuccede, ſi apre il campo ad un grave pericolo, che ſi ſcemi, o s'intepidiſca il fervore verſo l'Auguſtiſſimo Sagramento dell'Altare; paſſando intanto ſotto ſilenzio l'altro pericolo delle irriſioni de' miſcredenti: riſleſſioni, che ſono ſtate la cagione, per cui fu ſtabilito dai vigilantiſſimi Veſcovi, che non ſi eſtragga dal Tabernacolo la Piſſide, che non ſi porti fuori di Chieſa, nè con eſſa, o in Chieſa, o fuori di Chieſa, ſi dia la Benedizione ſopra le tempeſte, o gl' incendj.

Perchè ſia proibito di benedire l'incendio coll' Eucariſtia.

§. 15. Simile è il caſo degli oſſeſſi, che ſi eſorcizzano; permettendoſi nel Rituale, che ſopra i loro petti, e le loro teſte, colle dovute cautele, ſi mettano le Reliquie de' Santi: *Reliquia quoque Sanctorum, ubi haberi poſſint, decenter ac tuta colligata & cooperta, ad pectus vel ad caput obſeſſi reverenter admoveantur*: ma non ſi può accoſtare al capo o al petto dell' oſſeſſo l'Eucariſtia, pe 'l pericolo dell'irriverenza: *Sanctiſſima vero Euchariſtia ſuper caput obſeſſi, aut aliter, ejus corpori non admoveatur, ob irreverentiæ periculum*: ancorchè nella Vita di S. Beroardo, nelle Cronache Belgiche del Molinet, nel Catalogo Belgico di Bernardo di Lucemburgo *littera G.*; non manchino eſempj d'uomini Santi che l'hanno fatto, ed in queſto modo hanno cacciato i demonj dagli oſſeſſi; dovendo queſti caſi annoverarſi, come ſi è detto, fra gli eſempj ammirabili, e non imitabili.

Sotto la ſteſſa legge proibitiva, è compreſo anche il caſo d'eſorcizare qualche Oſſeſſo.

§. 16. Chi fra gli Autori ha con maggior erudizione e ſapere diſcorſo del punto preſente, riſolvendolo coerentemente ad detto ſin ora, è ſtato Gio. Battiſta Thiers nel ſuo Trattato *del Santiſſimo Sagramento nella 2. part. al cap. 12.* e quanto ivi con ampiezza ha detto, ſi ritrova da eſſo compendioſamente riaſſunto nel ſuo Trattato *delle ſuperſtizioni al tom. 2. cap. 13.* L'Opera del Thiers *dell'Eſpoſizione del Sagramento* fu molto lodata ed approvata dal pio e dotto Cardinale Bona, come ſi vede *nella ſua lettera* 321. nel tomo ſtampato queſt'anno medeſimo 1755. *alla pag. 246.* Dice il Cardinale nella Lettera, d'aver già dato il ſuo giudizio favorevole del Libro, avendone parlato col Padre Luca d'Achery, e poi ſoggiugne: *Librum optimum eſſe, & pium, & ab omnibus viris doctis ac eruditis approbatum. Omnes autem mirantur, quod argumentum per ſe ſterile, & hactenus intentatum, tanta ubertate tractaveris, ut nihil ei deſit, nihil ultra deſiderari poſſit. Audivi rumorem propter illum a quibuſdam Pariſiis excitatum fuiſſe, ſed protinus ſedatum, cum nihil in ea cenſura obnoxium ſit.* Noi ci ſottoſcriviamo al ſentimento di un così gran Cardinale; ma in ciò che appartiene alla queſtione preſente trattata con tanta erudizione dal Thiers, crediamo mancare alcune coſe, alle quali ſe non ſi dà uno sfogo competente, cade l'aſſunto del Thiers, ed anche in parte può crollare quanto ſin ad ora ſi è detto.

Chi ſia ſtato quello, che con più erudizione e fondamento abbia ſcritto ſu queſta materia.

§. 17. Conſidera il Thiers, che, eſſendoſi in tanti Sinodi trattato di quanto dee farſi, quando ſuccede la diſgrazia di qualche tempeſta, o di qualche incendio, neppur uno vi ſia, che inſinui, o permetta la Benedizione col Venerabile; inoltre, che in tanti Rituali ſtampati per regola delle Funzioni, neppur uno ſe ne ritrovi, in cui ſi ammetta il benedire le tempeſte, e gl'incendi col Sagramento; ancorchè non manchino ſimili Rituali, e monumenti

Se ſia vera l'aſſerzione del Thiers non trovarſi alcun Sinodo, nè Rituale, che tratti di tal benedizione.

deſint Ritualia, & monumenta Benedictionum, quæ, adhibitis Sanctorum Reliquiis, vel Crucis imaginibus, impertiantur: & ex tanto omnium ſilentio validum elicit argumentum adverſus ritum benedicendi, adhibito Sacramento, tempeſtatibus, incendiiſve. At ſi forte nonnulla extarent Ritualia, quibus hoc plane ſuaderetur, ingeos concuteretur ædificium, omniaque diſrupta corruerent.

§. 18. In Sacerdotali Romano *pag.* 227. *a tergo, ſub tit. de Benedictione adverſus tempeſtates*, ſequentia verba adnotata reperiuntur: *Si expediens viſum fuerit, Sacerdos accipiat reverenter Corpus Domini in vaſe debito, & Eccleſia exiens, nubes in modum Crucis cum dicto vaſe ſignet.* Et in Rituali Cardinalis Sanctorii *pag.* 709. *ſub tit. de Exorciſmis contra ingruentes aereas tempeſtates* hæc adſcripta leguntur verba: *Poſtea, ſi expedire viſum fuerit, Sacerdos accipiat reverenter & cum luminaribus Corpus Domini in calice, aut alio vaſe debito, & Eccleſiam exiens, nubes in modum Crucis cum dicto vaſe ſignet.* Auctor Sacerdotalis Romani fuit Pater Albertus Caſtellani Ordinis Prædicatorum, qui multo labore illud elucubravit, dicavitque Leoni X. Pontifici Maximo. Et antequam typis traderetur, examinatum emendatumque fuit juſſu Pii IV. Pontificis, veluti cognoſcere eſt *Tom. II. Scriptorum Ordinis Prædicatorum P. Jacobi Echard pag.* 48. Alterum Rituale auctorem habuit Cardinalem Sanctorium, S. Severinæ nuncupatum, teſte Ciacconio *in ejus Vita Tom. III. pag.* 1044. De hoc autem Rituali Cardinalis Sanctorii perhonorifica fit mentio in Brevi Summi Pontificis Pauli V. incipiente *Apoſtolicæ Sedis* dato quarto Idus Julii 1614, impreſſoque ad frontem Ritualis Romani ab eodem Paulo Pontifice evulgati; in eo quippe refertur, Cardinales ad novi Ritualis editionem deſignatos, vetera expendiſſe Ritualia, præſertim vero illud, *quod vir ſingulari pietate, zelo, & doctrina, bonæ memoriæ Julius Antonius S. R. E. Cardinalis Sanctæ Severinæ nuncupatus, longo ſtudio, multaque induſtria & labore pleniſſimum compoſuerat.*

§. 19. His tamen nihil faceſſentibus, ſtat Thiertis Aſſertio: præindicata quippe duo Opera publicæ auctoritatis pondere deſtituuntur. Nos nihil detractum volumus egregio Operi Patris Alberti Caſtellani, ſed aſſerimus, eſſe privati Auctoris Opus, nullumque extare argumentum, quo illud a Pio IV. Pontifice approbatum demonſtretur. Neque id temere aut nulla ratione affirmamus. Agitur in eo Opere de Baptiſmi forma ſub conditione, ac recenſentur peculiares factorum circumſtantiæ, quando, in hujuſmodi Sacramento adminiſtrando, forma ſub conditione uti licet; a Sacramento autem Pœnitentiæ univerſim hæc forma ſub conditione rejicitur: *Secus in Sacramento Pœnitentiæ, quod non licet.* Theologi illi, qui in Sacramento Pœnitentiæ miniſtrando locum eſſe negant formæ ſub conditione, auctoritate utuntur Sacerdotalis Romani a præfato Religioſo compoſiti, venditantes illud Pontificia auctoritate roboratum. At cæteri, quibus forma ſub conditione in Pœnitentiæ Sacramento probatur, fidenter reſpondent, neque anteacto tempore fuiſſe unquam demonſtratum, nec demonſtrari nunc poſſe, enunciatum Opus fuiſſe ab aliquo ex Summis Pontificibus approbatum, quod & ipſi expreſſimus in Noſtro Opere *de Synodo Diœceſana lib.* 7. *cap.* 15. *Tom. II. & ſeq. noviſſimæ editionis Romanæ*, jam jam abſolutæ & quamprimum evulgandæ. Prætermittenda nec eſt conſideratio illa, ſi nimirum Opus Patris Caſtellani approbatum fuiſſet a Pio IV. Pontifice, Sanctum

delle Benedizioni da farſi o colle Reliquie de' Santi, o colle Immagini della Croce: E da tanto univerſale ſilenzio ricava un forte argomento contra il rito di benedire col Sagramento le tempeſte, o gl' incendj. Ma, ſe per avventura ſi ritrovaſſero Rituali, che ciò inſinuaſſero, crollerebbe la gran fabbrica, ed il tutto caderebbe a terra.

Il Sacerdotale Romano del P. Caſtellani, e il Rituale del Cardinale Santorio approvano detta benedizione.

§. 18. Nel Sacerdotale Romano *alla pag.* 227. *a tergo, ſotto il titolo della Benedizione contra le tempeſte*, ſi ritrovano regiſtrate le ſeguenti parole: *Si expediens viſum fuerit, Sacerdos accipiat reverenter Corpus Domini in Vaſe debito, & Eccleſiâ exiens, nubes in modum Crucis cum dicto Vaſe ſignet.* E nel Rituale del Cardinale Santorio *alla pag.* 709. nel Titolo degli Eſorciſmi *contra ingruentes aëreas tempeſtates*, ſono regiſtrate queſte altre parole: Poſtea, *ſi expedire viſum fuerit, Sacerdos accipiat reverenter & cum luminaribus Corpus Domini in Calice, aut alio Vaſe debito, & Eccleſiam exiens, nubes in modum Crucis cum dicto Vaſe ſignet.* Autore del Sacerdotale Romano fu il Padre Alberto Caſtellano dell' Ordine de' Predicatori, che con molta fatica lo compoſe, e lo dedicò al Sommo Pontefice Leone X.: E prima che foſſe ſtampato, fu eſaminato, e corretto per ordine del Pontefice Pio IV., come può vederſi *nel Tom. II. degli Scrittori dell' Ordine de' Predicatori* del P. Giacomo Echard *alla pag.* 48. Autore dell' altro Rituale il Cardinale Santorio detto di Santa Severina, come atteſta il Ciacconio *nella di Lui Vita al Tom. III. pag.* 1044., e di queſto Rituale del Cardinale Santorio ſi parla con gran riſpetto nel Breve del Sommo Pontefice Paolo V., che incomincia *Apoſtolicæ Sedis*, e che fu ſpedito ſotto il giorno 12. di Luglio 1614., e che è ſtampato in teſta al Rituale Romano pubblicato dallo ſteſſo Pontefice Paolo, dicendoſi in eſſo, che i Cardinali deputati per l' edizione del nuovo Rituale, conſiderarono gli antichi Rituali, e ſpecialmente quello, *quod vir ſingulari pietate, zelo, & doctrina, bonæ memoriæ Julius Antonius S. R. E. Cardinalis Sanctæ Severinæ nuncupatus, longo ſtudio, multaque induſtria & labore pleniſſimum compoſuerat.*

Tali opere non ſono mai ſtate autorizzate: e ciò in primo luogo ſi prova in quanto al Sacerdotale Romano.

§. 19. Ciò non obſtante reſta nel ſuo vigore l'aſſertiva del Thiers, mancando alle accennate due Opere il peſo della pubblica autorità. Noi non leviamo il pregio alla bell'Opera del P. Alberto Caſtellano; ma diciamo, che è un' Opera di un'autore privato; e che non v'è prova veruna, che foſſe approvata dal Pontefice Pio IV. Nè queſta è una noſtra capriccioſa invenzione. Si tratta nella detta Opera della forma condizionata del Batteſimo, e ſi aſſegnano le circoſtanze, nelle quali è luogo alla forma condizionata nel detto Sagramento; ed univerſalmente ſi eſclude la forma condizionata nel Sagramento della Penitenza: *Secus in Sacramento Pœnitentiæ, quod non licet.* I Teologi, che eſcludono la forma condizionata nel Sagramento della Penitenza, ſi prevalgono dell'autorità del Sacerdotale Romano del predetto Religioſo, dandolo per approvato dal Sommo Pontefice. Ma gli altri, che ammettono la condizionata nel Sagramento della Penitenza, francamente riſpondono, non eſſere mai ſtato provato, nè poterſi provare, che l'Opera predetta ſia ſtata approvata da verun Sommo Pontefice; come anche da Noi è ſtato riferito nella Noſtra Opera *de Synodo Diœceſana al lib.* 7. *cap.* 15. *num.* 2. *e ſeg. dell'ultima edizione Romana*, che ormai ſi può dir terminata, e che quanto prima ſarà pubblicata. Non potendoſi tralaſciare la rifleſſione, che ſe l'Opera del Padre Caſtellano foſſe ſtata approvata dal Pontefice Pio IV., non avrebbe S. Carlo Borromeo,

Carolum Borromæum Pontificis Nepotem, totoque ejus Pontificatu in Eccleſiaſticis negotiis maximè verſatum, haud fuiſſe permiſſurum, ut in ſua Diœceſana Synodo, ſuaque itidem in Synodo Provinciali poſtea coactis, ſtatueretur, quod noſcitur reipſa ſtatutum, quodque omnimode adverſatur iis, quæ in præfato Opere Patris Caſtellani tradita leguntur.

Hiſtorica narratio de Rituali Cardinalis Sanctorii.

§. 20. Hinc ad Rituale Cardinalis Sanctorii gradum facimus. Celebris Præſul Fontanini, qui paucos librorum peritia ſibi pares habuit, in appendice ad Catalogum librorum bonæ memoriæ Cardinalis Imperiali, *littera S.* hæc adnotata reliquit: *Opus rariſſimum, ſine principio, & fine, impreſſum ſub Paulo V.*, & jure quidem: egregii quippe hujuſce operis impreſſa folia deliteſcebant in angulo Vaticanæ Bibliothecæ, quorum notitia ad Viros Sacrorum Rituum ſtudioſos delata, impetrarunt hi, ut ſimul colligerentur, quò eorum exemplum ſibi ſumere liceret. Tunc vero factum, ut multi ejuſdem ſibi exemplum comparaverint, quod in ſuis Bibliothecis condiderunt, cum ante id temporis pauca eſſent, atque rariora exempla: neque enim alia eouſque comperta erant exempla, quàm quæ extabant, & nunc etiam extant, unum in Bibliotheca Monaſterii S. Crucis in Hieruſalem, duo autem in Bibliotheca Collegii Romani, quorum alterum fuit Venerabilis Cardinalis Bellarmini, alterum Præſulis Coccini Rotæ Auditoris. Uti prænotatum eſt, aſſerit Præſul Fontanini, Rituale Cardinalis Santorii principio deſtitui, & fine; idque omnino verum, quemadmodum videre eſt in exemplis mox ſupra indicatis. Teſtatur, illud ſub Paulo V. impreſſum, at non meminit, quod illum latuerit fortaſſe, ſuppreſſum fuiſſe juſſu ejuſdem Pontificis, dum adhuc ſub prælo eſſet, quemadmodum ab eodem Præſule Coccino ſua manu adnotatum legitur in præfato Rituali, in Collegio Romano, uti prædictum eſt, aſſervato: *Hoc Opus, dum adhuc ſub prælo eſſet, ſuppreſſum fuit Romæ tempore Pauli V., ideoque caret principio, medio, & fine.* Et licet in ejuſdem Ritualis exemplis noviſſime evulgatis, ac diſtributis, initium reperiatur ac finis, facile tamen deprehenditur, & initium, & finem ipſis fuiſſe, quamvis fortaſſe parum conſiderate, ſuperadditum, ne per manus abiret mutilum exemplum, nec caput habens nec pedes.

Plura ei ſuperaddita ſub initium.

§. 21. Id vero comprobatur ex titulo, ſive inſcriptione præfatis recentibus exemplaribus præpoſita; conſtat quippe his verbis: *Rituale Sacramentorum Romanum, Gregorii XIII. Pontificis Maximi juſſu editum, Romæ* 1584. in quo facti veritas primum deſideratur, cum de imprimendo Rituali Cardinalis Sanctorii cogitatum fuerit tantummodo ſub Pontificatu Pauli V., uti mox ſupra dictum eſt, nec cuſum illud fuerit ſuperſtite Auctore, qui e vivis exceſſit ſub annum 1601., Clemente VIII. Pontifice, ſed ab ejuſdem hæredibus ſub Pontificatu Pauli V., quemadmodum mox infra conſtabit.

Et ad finem.

§. 22. In prædictis exemplaribus & finis quoque conſpicitur; *pagina quippe* 712., hæc leguntur verba: *Ritualis Romani Finis.* Qui autem id ſibi ſumpſit, ut extrema ſuppleret, mediam partem ſatis non inſpexit, ubi non minus in ipſis, quam in cæteris quibuſcumque exemplis deſiderantur paginæ, *quæ a pag.* 252. *ad pag.* 257. *ſubſequuntur.* Verum, quanticunque ſit hæc animadverſio, ſermonem omnem colligentes ad finem, facili negotio detegitur recens ſuperadditio nonnullorum foliorum,

quæ

ch'era di lui nipote, e che nel tempo del di lui Pontificato aveva avuta tutta l'ingerenza negli affari Eccleſiaſtici, permeſſo, che nel ſuo Sinodo Dioceſano, ed in un ſuo Concilio Provinciale tenuti dopo il predetto tempo, ſi ſtabiliſſe quanto fu ſtabilito, e che è in tutto e per tutto contrario a quanto ſi legge nell'Opera predetta del Caſtellano.

Notizie Iſtoriche intorno al Rituale del Cardinal Santorio.

§. 20. Facendo poi paſſaggio al Rituale del Cardinale Santorio, il celebre Monſignor Fontanini, Uomo, che ha avuti pochi pari nella cognizione de' Libri, nell'appendice al Catalogo de' Libri del fu Cardinale Imperiali, *alla lettera S*, così laſciò ſcritto, trattando del detto Rituale: *Opus rariſſimum, ſine principia & fine, impreſſum ſub Paulo V.* e ſcriſſe molto bene; imperocchè i fogli di queſta bell'Opera ſtampati, erano ſepolti in un' angolo della Biblioteca Vaticana, ed avendone avuta notizia alcuni uomini ſtudioſi de' Sacri Riti, eſſi ottennero, che ſe ne faceſſe l'unione, per averne un eſemplare; ed allora fu, che molti procurarono d'averne uno da mettere nella ſua Libreria, mentre prima del detto tempo pochi e rari erano gli eſemplari, non eſſendovi ſino a quel tempo ſtata altra notizia, che di un eſemplare, ch' era, ed è nella Biblioteca del Monaſtero di S. Croce in Geruſalemme, e di due altri eſemplari, che erano e ſono nella Biblioteca del Collegio Romano, uno de' quali fu del Venerabile Cardinale Bellarmino, e l'altro di Monſignor Coccino Uditore di Rota. Come ſi è veduto, Monſignor Fontanini dice, che il Rituale del Cardinale Santorio è ſenza principio, e fine; e ciò è ſuſſiſtente, come ſi può vedere negli eſemplari poc'anzi indicati. Atteſta, che fu ſtampato ſotto Paolo V., ma non fa menzione, perchè forſe non ne avrà avuta notizia, che, mentre ſi ſtampava, fu ſoppreſſo per ordina dello ſteſſo Pontefice, come ſi trova notato di mano di Monſignor Coccino nel predetto Rituale, eſiſtente, come ſi è detto, nel Collegio Romano: *Hoc Opus, dum adhuc ſub prælo eſſet, ſuppreſſum fuit Romæ tempore Pauli V., ideoque caret principio, medio, & fine.* E ſebbene negli ultimi eſemplari dello ſteſſo Rituale, come ſopra, pubblicati e diſtribuiti, ſi vede, eſſervi il principio ed il fine; vi vuol poco però a comprendere, che vi fu fatto l'aggiunta del principio e del fine (ma forſe ſenza tutte le dovute avvertenze) per non laſciar correre un eſemplare mutilo, e ſenza principio, e fine.

Vi ſono ſtate fatte varie aggiunte ſul principio.

§. 21. La prova di queſt'aſſunto ſi deſume dal Titolo, o ſia Frontiſpizio de' predetti ultimi eſemplari, eſſendo eſſo concepito colle ſeguenti parole: *Rituale Sacramentorum Romanum, Gregorii XIII. Pontificis Maximi juſſu editum, Romæ* 1584., il che non ſuſſiſte in fatto, eſſendoſi penſato alla ſtampa del Rituale del Cardinale Santorio nel Pontificato di Paolo V., come poc'anzi ſi è detto, e non eſſendo ſtata fatta la ſtampa nel tempo, che vivea l'Autore, che morì l'anno 1601. nel Pontificato di Clemente VIII., ma bensì da' ſuoi eredi nel Pontificato di Paolo V., come or ora vedraſſi.

Ed al fine.

§. 22. Ne' predetti eſemplari ſi ritrova pure il fine, leggendoſi *alla pag.* 712. *Ritualis Romani Finis.* Nè chi ſi preſe il penſiero di ſupplire ciò, che mancava, ebbe l'avvertenza d'oſſervare il mezzo, mancando in eſſi, come in tutti gli altri precedenti, le pagine intermedie fra *la pag.* 252. e *la pag.* 257. Ma, ciocchè ſiaſi di queſta rifleſſione, reſtringendo il diſcorſo al fine, vi vuol poco a comprendere la recente aggiunta di alcuni fogli, che non ſolo ſi deſume dalla carta, e dall'inchioſtro, ma dal

numero

quæ non ſolum ex charta & atramento evincitur, ſed ex ipſo paginarum numero; poſtrema quippe exemplaria ad paginam pertingunt 712., cum cæteroquin duo vetera exempla, alterum nempe Cardinalis Bellarmini, & alterum in Bibliotheca S. Crucis in Hieruſalem aſſervatum, paginam 604. non prætergrediatur, atque etiam alterum Præſulis Coccini pag. 708. compleatur. Ritus itaque Benedictionis cum Sanctiſſimo Sacramento nonniſi in poſtremis exemplaribus reperitur, cum legatur ipſe ad paginam 709., & cæteroquin vetera inter exemplaria nullum paginam 708. prætergrediatur.

ſ. 23. Ad abſolutiſſimam notitiam eorum omnium, quæ Rituale reſpiciunt Cardinalis Sanctorii, nil ſupereſt aliud, quàm inquirere cauſam, cur fuerit, Paulo V. Pontifice, ſudante prælo ſuppreſſum. Huic autem inveſtigationi videntur poſſe cumulate ſatis facere ea ipſa, quæ charactere Venerabilis Cardinalis Bellarmini adnotata reperiuntur in exemplo Ritualis Cardinalis Sanctorii, quo Bellarminus utebatur, quodque, uti ſæpius monuimus, extat in Bibliotheca Collegii Romani. *Hic Liber confectus eſt a Cardinali Sanctæ Severinæ longo tempore, & magno labore, & ſi quidem ſub nomine prædicti Cardinalis fuiſſet impreſſus, dempto illo verbo Romani* (quod verbum etſi non extaret in libri fronte, tunc non impreſſa; aderat illa tamen in prima Operis pagina: *Ritualis Romani Liber primus*) *potuiſſet libere communicari cum omnibus: ſed non placuit iis, ad quos pertinebat, ut cum nomine Romani publicaretur; & non placuit hæredi Cardinalis, ut ſine nomine Romani exiret. Ea cauſa eſt, cur hic Liber lucem non aſpiciat, & imperfectus ac mutilus extet in privatis Bibliothecis.*

ſ. 24. Eſt itaque Opus Cardinalis Sanctorii omni commendatione dignum, optimoque jure ſibi vindicat laudes, quæ de eo, tum in adnotatione Cardinalis Bellarmini, tum & in præmemorato Brevi Pauli V. leguntur. Noſque ipſi auctoris laborem, & eruditionem ſæpius admirati, non prætermiſimus eo uti, debitamque laudem in noſtris evulgatis Operibus ipſi tribuere. At, ex ſuperius allatis notitiis, fieri nullo modo poteſt, ut ipſi vis legis concedatur, exiſtimeturque veluti opus a Summis Pontificibus approbatum, & tanquam Rituale Romanum; titulus enim hic ſolummodo convenit Rituali Pauli V. Pontificis, ad Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos per ipſum directo, *ut in poſterum, tanquam Eccleſiæ Romanæ Filii, ejuſdem Eccleſiæ omnium Matris & Magiſtræ auctoritate conſtituto Rituali in Sacris functionibus utantur, & in re tanti momenti, quæ Catholica Eccleſia, & ab ea probatus uſus antiquitatis ſtatuit, inviolate obſervent:* uti legitur in illius Brevi anni 1614., quo Rituale Romanum confirmat, & in quo licet adnotatæ legantur preces recitandæ *ad repellendam tempeſtatem*, fiatque mentio ſonitus æris campani, ſigni Crucis, atque aſperſionis aquæ benedictæ; nullum tamen omnino fit verbum de Benedictione, adhibito Sacramento impertienda.

ſ. 25. Denique in una libræ lance ſtatuatur opus Cardinalis Sanctorii, quod, quanticunque tandem ſint reliquæ exceptiones omnes, nunquam dici poterit Pontificia auctoritate roboratum, illique in novam oneris acceſſionem ſuperaddatur alterum Opus Patris Caſtellani, nunquam & ipſum approbationem illam Pontificiam conſequutum; in altera vero lance ponantur Synodi Sancti Caroli Borromæi, quamvis illæ, ſi vim legis conſideres, in Diœceſi, totaque Provincia Mediolanenſi ſolummodo obtineant; hæcque omnia ſi quiſpiam ponderet, conſpiciet illico propendere illam Synodorum

lan-

numero delle pagine; arrivando gli ultimi eſemplari *alla pag.* 712, quando i due eſemplari antichi, cioè quello ch'era del Cardinale Bellarmino, e l'altro della Biblioteca di S. Croce in Geruſalemme, terminano *alla pag.* 604., e quando l'altro di Monſignor Coccino termina *alla pag.* 708. in tal maniera, che la Benedizione col Venerabile non ſi ritrova in verun'altro eſemplare, che negli ultimi, leggendoſi eſſa *alla pag.* 709. e non eſſendovi fra gli antichi eſemplari verun'eſemplare, che paſſi la pagina 708.

ſ. 23. Per compimento di tutto ciò, che riſguarda il Rituale del Cardinale Santorio, altro non reſta, che l'indagare il motivo, per cui ne fu ſoppreſſa la ſtampa nel tempo del Pontificato di Paolo V. Ed a queſta indagine ſembra poterſi pienamente ſoddisfare con ciò, che ſi ritrova ſcritto di carattere del Venerabile Cardinale Bellarmino nell'eſemplare del Rituale del Cardinale Santorio, di cui eſſo prevalevaſi, e che, come più volte ſi è detto, è della Biblioteca del Collegio Romano: *Hic Liber confectus eſt a Cardinali Sanctæ Severinæ longo tempore & magno labore, & ſi quidem ſub nomine prædicti Cardinalis fuiſſet impreſſus, dempto illo verbo Romani* (quale parola benchè non ſi trovaſſe nel fronteſpizio, che non fu allora ſtampato, ritrovavaſi però nella prima pagina dell'Opera: *Ritualis Romani Liber primus*) *potuiſſet libere communicari cum omnibus: ſed non placuit iis, ad quos pertinebat, ut cum nomine Romani publicaretur; & non placuit hæredi Cardinalis, ut ſine nomine Romani exiret. Ea cauſa eſt, cur hic Liber lucem non aſpiciat, & imperfectus ac mutilus extet in privatis Bibliothecis.*

Perche foſſe ſoppreſſo fra le ſtampe.

§. 24. L'Opera dunque del Cardinale Santorio merita ogni lode, e giuſtiſſimi ſono gli encomj, che di eſſa ſi leggono non meno nella nota del Cardinale Bellarmino, che nel Breve di Paolo V. di ſopra memorato; e Noi avendo avuta occaſione d'ammirare più volte la fatica e l'erudizione dell'Autore, non abbiamo laſciato di prevalercene, e di rendergli nelle Noſtre Stampe la dovuta giuſtizia. Ma, ſtanti le notizie poc'anzi eſpoſte, reſta impoſſibile il poter dare ad eſſa la forza di legge, e qualificarla come Opera approvata dai Sommi Pontefici, e come un Rituale Romano; competendo unicamente queſto titolo a quello del Pontefice Paolo V., che traſmiſe ai Patriarchi, Arciveſcovi, e Veſcovi, *ut in poſterum, tanquam Eccleſiæ Romanæ Filii, ejuſdem Eccleſiæ omnium Matris & Magiſtræ auctoritate conſtituto Rituali in Sacris functionibus utantur, & in re tanti momenti, quæ Catholica Eccleſia, & ab ea probatus uſus antiquitatis ſtatuit, inviolate obſervent:* come ſi legge nel di lui Breve del 1614. in cui conferma il Rituale Romano, e nel quale ſebbene ſono inſerite le preci da dirſi *ad repellendam tempeſtatem*, e ſi fa menzione del ſuono delle campane, e del Segno della Croce, e dell'aſperſione coll'acqua benedetta, nulla però ſi dice della Benedizione col Venerabile.

Contuttociò merita lode, benchè non abbia forza di legge.

Il vero Rituale Romano ſtampato per ordine di Paolo V. coſa ſtabiliſca del caſo preſente.

ſ. 25. Finalmente ſi metta da una parte della bilancia l'Opera del Cardinale Santorio, che, ciocchè ſiaſi di tutte le altre eccezioni, non potrà mai dirſi, che ſia ſtata riveſtita col manto dell'autorità Pontificia; e ſe le metta per ſopraccarico l'altra Opera del Padre Caſtellano, che nemmeno ha avuta mai la detta approvazione; e nell'altra parte della bilancia ſi mettano i Sinodi di San Carlo, ancorchè la loro forza, in linea di legge, ſia riſtretta alla Dioceſi e Provincia di Milano: e chi peſa, vedrà, prevalere quella parte della bilancia, in cui ſono i Sinodi predetti; e dovendo prender

Paragone dell'opere del Cardinal Santorio, e del Padre Caſtellano, colli Sinodi di San Carlo.

parti-

lancem, quumque, aliquo hujuſmodi caſu ſeſe offerente, deliberandum erit, obſtrictum ſe noſcet, vi quidem directiva, amplecti quidquid fuit a Sancto Carolo præfatis in Synodis conſtitutum. Non indigent profecto præfatæ Synodi, ut quidquam illis adjiciatur, at ſi quæ fieri vellet acceſſio, io promptu illa quidem eſſet, & facillime comparanda ea aliis Synodis, & Ritualibus aliarum Diœceſium, io quibus ea norma io S. Caroli Synodis tradita, ſtatutum cernitur, ot cum incendii periculum ſubeſt, aperiatur Tabernaculum, Sacramentum relioquatur obtectum, religioſa fiat precum recitatio, nec extrahatur Sacramentum, ac proinde nè cum eodem ad incendia, tempeſtateſque benedicatur.

Alia Synodus Italica, Auctorumque Sententiæ, quibus propoſita aſſertio roboratur..

§. 26: Supra allatæ ſunt Synodorum, Auctorumque tranſalpinorum anctoritates, nunc alias ſuperaddemus ea Italis noſtris deſumptas. Injoriam ſibi faceret is, cui incomperta eſſent tum eximia virtus Præſulis Gratiani olim Ameriæ Epiſcopi, tum ejuſdem celebris Synodus habita anno 1595., *in cujus capite* 109. ita legitur. *Ad arcendas pluvias, aut tempeſtates, procellaſque, quæ forte impendere videbuntur, nemo Sacerdos Pyxidem ipſam cum Sacramento efferat, ſed tantum Taberaaculum, patefacto oſtio, adaperiat, & in conſpectu Sacramenti, genibus ad terram datis, Litanias, aliaſque precationes ejus rei cauſa inſtitutas, pie ſancteque cum popula, qui aderit, aut cum Clericis, aut etiam ſolus peragat, Divinamque benignitatem, ut mala, quæ peccata noſtra mereatur, miſericordiâ ſuâ avertat, religioſa precetur.* Perſpecta quoqoe eſt præſtantia in rebus ad Ritus ſpectantibus Patris Bartholomæi Gavanti, qui compoſuit *Enchiridéon*, ſeu *Manuale Epiſcoporum* ad Sacras functiones rite dirigendas; in boc autem *verbo Euchariſtia num.* 14. hæc ſcripta reliquit: *Non adhibeatur cantra grandinem, puta in valvis Eccleſiæ, benedicendo aërem.* Nec miſſum faciemus Clericatum, utcumque cæteris recentiorem, non exiguam tamen laudem conſecutum; in ejus quippe *deciſione* 60. de Euchariſtia *num.* 11. hæc leguntur: *At ad benedicendum aërem contra grandiaem, probibitum eſt, Sacram Euchariſtiam exponere in valvis Eccleſiæ.*

Iterata commendatio Eminentiſſimi Vicarii, ac monita.

§. 27. His Litteris fiuem impooimus, tum quia aliis obruimur curis, tum & quia æſtivis caloribus afficimur. Prudens nobis probatur Fraternitatis tuæ agendi ratio, dum nihil graviter egiſti in pium illum Sacerdotem, qui extra Januam Eccleſiæ S. Nicolai in Carcere Benedictionem ſuper Populo, & ad incendium eſt impertitus; valde enim huic caſui congruere nobis videntur verba S. Bernardi *Serm.* 40., *ſuper Cantica*, ubi hæc ſcripta reliquit: *Etiamſi perperam actum quid deprebeadas, nec ſic judices proximum; magis autem excuſa. Excuſa intentionem, ſi opus non potes: puta ignorantiam, puta ſubreptionem, puta caſum.* Verum cum haud juſtum æquumve ſit, ot, quæ ſunt minus recte geſta, conniventiâ invaleſcant, iteratiſque actibus quamdam veluti legitimæ ſpectabiliſque conſuetudinis ſpeciem obtineant, non ſolum tibi coræ erit, hanc ooſtram Epiſtolam in Cancellaria tua cuſtodiri, verùm etiam Edictum, interpoſitâ auctoritate noſtra propones, in certam normam eorum, quæ, excitato incendio aliquo, præſtanda ſunt, ut Deo ſupplicetur juxta Ritum S. Romanæ Eccleſiæ: Edictumque ipſum, veluti ad amuſſim, exiges ad ea, quæ a Sancto Carolo noſcuntur conſtituta, quæque fuerunt a nobis in his Noſtris Litteris fuſius expoſita. Teque, Ven. Frater Noſter, ea animo amplectentes, Apoſtolicam Benedictiooem tibi peramanter impertimur,

Datum 27. Julii 1755. Pont. 15.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die xxvii. Julii MDCCLV. Pootificatus ooſtri Anno XV.

partito, qoando ſocceda il caſo, in linea direttiva, ſi ritroverà aſtretto ad abbracciare quanto ſi rittova ſtaſtilito da San Carlo ne' predetti Sinodi. Non hanno cestamente queſti Sinedi biſogno di ſopraccarico; ma, quando il ſopraccarico ſi voleſſe ritrovare, non mancherebbe, deſumendolo da altri Sinodi, e Rituali d'altre Dioceſi, ne' quali, aderendo ai Sinodi di San Carlo, ſi vede ſtabilito, che ne' pericoli degl' incendj ſi apra il Tabernacolo, ſi laſci coperto il Venerabile, ſi recitino divotamente le preci; nè il Sagrameoto ſi eſtragga, e per conſegueoza con eſſo ſi dia la Benedizione ſopra gl' incendj, o le tempeſte.

Aggiunta di un'altro Sinodo Italiano, ed autorità di Dottori in conferma della ſtabilita ſentenza.

§. 26. Di ſopra ſi ſono riferite le autorità de' Sioodi, e degli Autori Oltramontani; ora aggiungeremo quelle de' noſtri Italiani. Farebbe gran torto a ſe ſteſſo, chi non aveſſe cognizione del merito di Monſiguor Graziani gia Veſcovo di Amelia, e del ſuo celebre Sinodo tenuto l' anno 1595. *nel di cui cap.* 109. così ſi legge: *Ad arcendas pluvias, aut tempeſtates, procellaſque, quæ forte impendere videbuntur, aemo Sacerdos Pyxidem ipſam cum Sacramento efferat, ſed tantam Tabernaculum, patefacto oſtio, adaperiat, & in conſpectu Sacramenti, genibus ad terram datis, Litanias, aliaſque precationes ejus rei cauſa inſtitutas, pie ſancteque cum populo, qui aderit, aut cum Clericis, aut etiam ſolus, peragat: Divinamque benignitatem, ut mala, quæ peccata noſtra merentur, miſericordia ſua avertat, religioſe precetur.* Notorio pure è il merito, nella materia de' Sacri Riti, del Padre Bartolommeo Gavanto, che compoſe l' *Enchiridion*, o ſia *Manuale de' Veſcovi*, per ben regolare le ſacre funzioni; ed in queſto, *alla parola Euchariſtia*, *al num.* 14. così laſciò ſcritto: *Non adhibeatur contra grandiaem, puta in valvis Eccleſiæ, benedicendo aërem.* Nè tralaſcieremo il Clericato, che benche più recente degli altri, ha avuto il ſuo gran pregio, leggendoſi *nella deciſ.* 60. *de Euchariſtia num.* 11. quanto ſiegue: *At ad beaedicendum aërem contra graadinem, probibitum eſt, Sacram Euchariſtiam expoaere in valvis Eccleſiæ.*

Iterate lodi dell'Eminentiſſimo Vicario, ed ordini opportuni.

§. 27. Terminiamo la preſente lettera, non meno perchè ſiamo oppreſſi da altre faccende, ma perchè ſiamo anche tormentati dal caldo. Approviamo la ſua prudente condotta nel noo aver fatto verun riſentimeoto contra quel buon Sacerdote, che fuori della porta della Chieſa di San Niccola in Carcere diede la Benedizione ſopra il popolo e ſopra l' incendio, ſembrandoci molto adattabile le parole di San Bernardo *nel Serm.* 40. *ſuper Cantica*, ove così laſciò ſcritto: *Etiamſi perperam actum quid deprehendas, nec ſic judices proximum; magis autem excuſa. Excuſa intentionem, ſi opus non potes: puta igaorantiam, puta ſubreptiunem, puta caſum.* Ma non eſſendo poi del dovere, che le coſe che non ſono ben fatte, colla cooniveoza prendano piede, e colla frequenza degli atti preodano una patina di legittima e venerabile oſſervanza, non ſolo avrà la bontà di far conſervare queſta Noſtra Lettera nella ſua Cancelleria, ma altresì di pubblicare, anche colla noſtra autorità, un' Editto regolativo di quanto dee farſi nel caſo degl' incendj, per pregare Iddio, ſecondo i Riti della Santa Romana Chieſa; conformandoſi nell' Editto in tutto e per tutto a quanto ſi vede ſtabilito da San Carlo, ed è ſtato da Noi diffuſamente eſpoſto in queſta Noſtra Lettera. Ed abbracciandola, con pienezza di cuore le diamo l' Apoſtolica Benedizinne.

Dat. 27. di Luglio 1755. del Pontificato 15.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die xxvii. Julii MDCCLV. Pontificatus Noſtri Anno XV.

Quod

Quod Epiſcopis Vicariis Apoſtolicis Indiarum Orientalium injunctum fuit, ut ſi Epiſcopum Coadjutorem, vel Vicarium generalem non haberent, hunc ſibi adſciſcerent, cui ampliſſimæ tribuebantur facultates in caſu obitus Vicarii Apoſtolici, id cæteris etiam Vicariis Apoſtolicis nunc imperatur: Salva tamen electione Vicarii Capitularis, ubi vel Canonici, vel Parochi eam peragere conſueverunt; in iis vero locis, ubi vel non adſunt, vel convenire nequeunt, conſtitutus jam ab Epiſcopo Vicarius generalis, ipſe, eodem defuncto, Vicarius etiam Capitularis habeatur.

Venerabilibus Fratribus, ac dilectis Filiis, Metropolitanis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, aliiſque Apoſtolicis Vicariis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ac dilecti Filii, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

QUAM ex ſublimi hac Sacroſancti Apoſtolatus ſpecula, in qua per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam plane immerentes præſidemus, pro injecta Nobis graviſſima omnium Eccleſiarum ſolicitudine, impoſitaque omnium animarum JESU CHRISTI Sanguine redemtarum procuratione, aliàs, nempe die vigeſima ſexta menſis Januarii anno MDCCLIII. inivimus apoſtolicæ providentiæ rationem pro Indiis Orientalibus; eamdem quoque, Venerabiles Fratres, ac dilecti Filii, in iis partibus, in quibus vos conſtituti ac deputati, Apoſtolicum miniſterium veſtrum, non ſine magnis aſſiduiſque laboribus & incommodis, laudabiliter obire pergitis, haud patimur deſiderari, quemadmodum immenſa Supremi Paſtorum Principis JESU CHRISTI caritas maximopere urget, ut eo alacrius omnem operam ſtudiumque noſtrum ad hoc conferamus, quò longius a Nobis regiones illas abeſſe non ignoramus.

§. 1. Quoniam autem non ſine graviſſima Pontificii animi noſtri moleſtia tunc acceperamus, aliquem ſcilicet ex Indiarum Orientalium Apoſtolicis Vicariis Epiſcopali titulo & charactere inſignium, ſed ſine Coadjutore cum futura ſucceſſione, viam univerſæ carnis ingreſſum, ad repoſitam in Cœlis coronam Apoſtolicis laboribus partam evolaſſe, ac neminem, qui Ordinariam pro defuncto Vicario Apoſtolico juriſdictionem exerceret, repertum aut deputatum fuiſſe; Eapropter omnibus & ſingulis Vicariis Apoſtolicis hujuſmodi injunximus & mandavimus, ut qui neque Epiſcopum Coadjutorem cum futura ſucceſſione, neque Vicarium ex Clero ſive ſeculari, ſive regulari Generalem haberent, ſtatim atque ad unumquemque eorum aliarum noſtrarum in ſimili forma Brevis deſuper expeditarum Litterarum certa notitia perveniſſet, deputarent Vicarium ex Clero ſive ſeculari ſive regulari, habilem tamen, atque idoneum, qui eveniente cujuſvis Apoſtolici Vicarii ſine Coadjutore cum futura ſucceſſione obitu, tamquam Apoſtolicæ hujus Sanctæ Sedis Delegatus, teneretur aſſumere & obire regimen, & gubernium Apoſtolici Vicariatus, uſque ad captam ejuſdem Apoſtolici Vicariatus hujuſmodi poſſeſſionem a novo Vicario Apoſtolico, quem eadem hæc Sancta Sedes conſtituiſſet, aut uſque ad quamcumque aliam ab ipſa Sancta Sede ineundam ordinationem. Porro Vicario Generali hujuſmodi per Apoſtolicum quemcumque Vicarium ſibi, ut præmittebatur, deputando, Nos laudatarum noſtrarum Litterarum tenore, Apoſtolica auctoritate, conceſſimus & tribuimus omnes & ſingulas facultates perpetuis futuris temporibus valituras, quæ Vicariis Capitularibus cujuſvis Cathedralis Eccleſiæ, Sede vacante, ineſſe & de jure competere dignoſcuntur. Præterea eidem Vicario Generali, poſt tamen Apoſtolici Vicarii obitum, conceſſimus & impertiti fuimus uſum & exercitum earum facultatum, quibus utebatur & gaudebat, dum viveret, defunctus Apoſtolicus Vicarius Epiſcopus; iis dumtaxat exceptis, quæ requirunt Ordinem, & Characterem Epiſcopalem, vel non ſine Sacrorum Oleorum uſu exercentur. Quandocumque vero neceſſitas urgeret, ſæpedicto Vicario Generali poteſtatem etiam indulſimus & dedimus, conſecrandi Calices, Patenas, & Altaria portatilia, cum Sacris Oleis omnino ab Epiſcopo benedictis.

§. 2. Porro, cum, ſicut pariter accepimus, eaſdem omnino occaſiones, eoſdemque prorſus caſus, in iſtis, in quibus munus vobis demandatum adimplere contenditis, regionibus accidere, atque inſimul reperiri aliquibus in locis nonnullos Apoſtolicos Vicarios haud Epiſcopali titulo, & charactere inſignitos, ſed per Apoſtolicas dumtaxat Litteras ſive ſub Plumbo, ſive in ſimili forma Brevis expeditas, pro Vicarii Apoſtolici hujuſmodi officio defungendo deſtinatos, propter quorum obitum eadem quoque momenta urgere poſſunt; Eapropter eaſdem proviſiones, & facultates, ut ſupra expreſſas, & pro Indiis Orientalibus initas, & conceſſas, ſub iiſdem modo, & forma, & non aliter, extendimus ad omnes iſtarum regionum Apoſtolicos Vicarios ſive titulo, & charactere Epiſcopali inſignitos, ſive Sacerdotali dumtaxat dignitate præditos; atque hiſce quidem Sacerdotibus, ita ut præmittitur, Apoſtolicis Vicariis, pariter injungimus & mandamus, ut unuſquiſque, memor reſolutionis ſuæ, teneatur deputare Pro-Vicarium, habilem tamen atque idoneum, qui poſt cujuſque obitum aſſumere debeat regimen Vicariatus Apoſtolici, atque in ejuſdem Vicariatus munere permanere, & cum uſu earum tantummodo facultatum, quibus utebatur, fruebatur, & gaudebat defunctus Vicarius, adlaborare debeat, donec & quouſque novus Apoſtolicus Vicarius ab Apoſtolica hac Sancta Sede deſignatus, ipſius Vicariatus poſſeſſionem & regimen adierit.

Ampliatur que ad reliquas quaſcunque regiones.

§. 3. Præterea cum compertum, exploratumque nuper fuerit, in Hibernia, Albania, Macedonia, Servia, Bulgaria, Inſulis Maris Egæi, Perſide, Meſopotamia (quemadmodum alibi fortaſſe reperiatur) reperiri aliquos Venerabiles Fratres Archiepiſcopos, & Epiſcopos locorum Ordinarios, & Reſidentiales, quorum aliquot quidem Capitulum Canonicorum habent, aliquot vero ejuſmodi Canonicorum Capitulo deſtituuntur; idcirco, tenore & auctoritate paribus, ſtatuimus, præſcribimus, & mandamus, ut, eveniente cujuslibet Antiſtitis hujuſmodi obitu, ſtatim procedatur ad electionem Vicarii Capitularis, juxta morem, uſum, & conſuetudinem hactenus ſervatam: nimirum ubi Canonicorum Capitulum fuerit, vel a Canonicis duntaxat, ſi ita in more jam poſitum, ſervatumque fuit, vel a Canonicis unà cum aliis Eccleſiaſticis Viris, quos in caſibus hujuſmodi ſemper interveniſſe, & ſuffragium ſuum in ea electione tuliſſe conſtat. Quando autem Capitulum Canonicorum non habeatur, ii Parochi ſive ſoli, ſive cum aliis Eccleſiaſticis Viris, juxta modum itidem, uſum, & conſuetudinem de præterito ſervatam, ad Vicarii Capitularis electionem habendam accedant. Sed in hiſce electionibus Vicariorum Capitularium quorumcumque volumus, præcipimus, & mandamus, ut omnino ſerventur Conſti-

Vicarii Capitularis electio ubinam, & quomodo celebranda.

tutio-

tutiones Concilii Tridentini, præſertim in Seſſione vigeſimaquarta capite decimoſexto.

Et quando Vicarius Generalis, decedente Epiſcopo, ſit habendus Vicarius Capitularis.

§. 4. Inſuper volumus & mandamus, ut in iis locis, in quibus Venerabiles Fratres Antiſtites Ordinarii eorumdem locorum Reſidentiales, neque Capitulum Canonicorum, neque Parochos in ſuis Civitatibus, & Diœceſibus habent, ſed dumtaxat Sacerdotes aliquot, & Miſſionarii repeniuntur, per terras, & oppida diſperſi, ita ut, cum quemlibet Antiſtitem ejuſmodi mori contingat, inſimul convenire minime valeant, tunc Vicarius Generalis jam a defuncto Antiſtite conſtitutus, ipſo facto intelligatur ſit, & habeatur Vicarius Capitularis, cum ſupra expreſſis facultatibus ad Vicarios Capitulares de jure ſpectantibus, exerceatque munus Vicarii Capitularis hujuſmodi, donec, & quouſque novus Antiſtes ab eadem Apoſtolica hac Sancta Sede deſignatus illuc advenerit, ac regimen ſuſceperit. Verum probe intelligentes, haud facile in iiſdem locis reperiri Eccleſiaſticos Viros, qui ſive Doctores, ſive Licentiati in Jure Canonico in aliqua Studiorum Univerſitate fuerint, quemadmodum pro Vicariatus cujuſlibet ſive Capitularis, ſive Generalis munere obeundo requiritur; Nos earumdem partium calamitates commiſerantes, tenore & auctoritate paribus, quemcumque in Vicarium Capitularem, ut præmittitur, in caſibus antedictis eligendum, dummodo ad gubernium, & regimen habilis, & idoneus fuerit, nunc pro tunc talem eſſe, & haberi volumus, & declaramus, perinde ac ſi Doctor, ſive Licentiatus in Jure Canonico fuerit.

Confirmantur ſuperius ſtatuta.

§. 5. Decernentes eaſdem præſentes Literas, & in eis contenta quæcumque, ſemper firma, valida & efficacia exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri, & obtinere debere, & illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus & per omnia pleniſſime ſuffragari, ſicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, & quoſvis alios quacumque præeminentia & poteſtate fungentes, & functuros, judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

§. 6. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus, Provincialibuſque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, & quibuſcumque aliis Decretis in genere, vel in ſpecie, aut aliàs in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Hortatio ad quoſcumque Miſſionarios.

Cæterum vos, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, iiſdem quoque, quibus Indiarum Orientalium Apoſtolicos Vicarios proſequuti fuimus, Apoſtolicis verbis, & adhortationibus proſequimur. Itaque ex Apoſtolicæ providentiæ, auctoritatiſque noſtræ ratione, maxime ad procurandam ſalutem animarum conſentanea, a Nobis ſuſcepta, atque unicuique veſtrûm præcepta animadvertite, quanta ſit Apoſtolici muneris unicuique veſtrûm injuncta cura, atque eapropter ſatagite, ut per aſſiduos labores, vigilantiam paſtoralem, ſollicitudinemque contendatis, ne quiſpiam Chriſti fidelium vobis commiſſorum, & de quibus ratio ſupremo Paſtorum Principi æterno Judici reddenda eſt, pereat; ſed potius ut omnes æternam ſalutem conſequantur, & vobis merces veſtris meritis debita a juſto remuneratore Deo tribuatur. Nos interim cœleſtis præſidii auſpicem Apoſtolicam Benedictionem in populos etiam veſtrarum Diœceſum, vel Provinciarum redundaturam Vobis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, peramanter impertimur.

Exemplorum fides.

§. 7. Volumus autem, ut earumdem præſentium Litterarum tranſumtis, ſeu exemplis etiam impreſſis, & a Congregationis Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiia Propagandæ Fidei præpoſitorum Præfecto, & Secretario pro tempore exiſtentibus ſubſcriptis, & ſigillo ejuſdem Congregationis munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. 8. Auguſti 1755. Pont. XV.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris, die VIII. Auguſti MDCCLV. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquinto.

Cajetanus Amatus.

LIII.

Pontificium Decretum ſuper nullitate Matrimonii Violantis Joſephæ Henriquez de Almada, & Ludovici Franciſci de Aſſis Sanches de Baena editum, Apoſtolica auctoritate per Litteras in forma Brevis expeditas roboratur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Pro Matrimonii validitate primum fuit a Congregatione Concilii pronunciatum.

Etsi Matrimonialis Cauſa jamdudum inter dilectam in Chriſto filiam Violantem Joſepham Henriquez de Almada puellam Nobilem Liſbonenſem, ac dilectum filium Ludovicum Franciſcum de Aſſis Sanches de Baena Ordinis Jeſu Chriſti Commendatarium, ſuper validitate, vel nullitate Matrimonii invicem, ut aſſerebatur, contracti vertens, non ſemel, ſed iterum atque iterum in Congregatione Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum propoſita, ac ſecundum allata, & probata rationum momenta, pro validitate fuerat reſoluta, atque per Apoſtolicas Noſtras in ſimili forma Brevis literas confirmata; tamen in eadem Congregatione Cardinalium die 13. currentis menſis Septembris, & anni 1755. maturiori examine, ob nova adducta documenta iterum expenſa, & diſcuſſa, ita deciſa fuit, quod nimirum Matrimonium hujuſmodi irritum, ac nullum eſſet, ac foret, atque adeo diſſolvendum: ea præſertim ratione, quod ſuper impedimento duplicis quarti gradus conſanguinitatis inter unam, & alteram intercedente, haud ſatis, atque idoneè derogatum fuiſſet in Diſpenſatione impertita per Apoſtolicas in forma Brevis literas die 12. menſis Septembris anno 1750. datas.

Sed deinde pro Matrimonii nullitate capta reſolutio.

Non hinc tamen integrū erat partibus ad ſecunda vota tranſire, obſtante Conſtitutione Pōtificis, qua cavetur in hujuſm. di cauſis captam reſolutionē per aliam uniformē confirmandam eſſe.

§. 2. Quoniam autem hujuſmodi reſolutio a memorata Congregatione Cardinalium ſuper nullitate dicti Matrimonii prolata, haud ſatis, & ſufficiens eſt, ut Contrahentes omnimoda libertate gaudeant, tranſeundi ſcilicet, ut dicitur, ad ſecunda vota; cum juxta Conſtitutionem Noſtram, tamquam regulam, & normam in Cauſis Matrimonialibus rite ſancteque expediendis decidendiſque præſcriptam, atque alias editam, & propoſitam, reſolutio antedicta per aliam uniformem reſolutionem confirmari, atque iterum in laudata Congregatione Cardinalium neceſſario ſæpedicta Cauſa reproponi debeat;

Hinc eſt, quod Nos ſeriò conſiderantes non minus nova Partium diſpendia, quàm temporis jacturam in hac Matrimoniali Cauſa, a tot annis agitata, ſatis, ſuperque inopportunam, ac pernicioſam, de conſilio etiam ejuſdem Congregationis, poſtquam libellos, ſcripturaſque pro utraque parte allatas, necnon Acta omnia hoc in graviſſimo negotio confecta accurate expendimus, & examinavimus, tandem die 27. currentis menſis Septembris decretum hac ſuper re edidimus, per quod ſententiæ laudatæ Congregationis Concilii conſentientes, declaravimus, ac ſtatuimus, Matrimonium antedictum inter Violantem Joſepham, & Ludovicum Franciſcum Nobiles Lisbonenſes contractum, eſſe, ac fore irritum, & nullum, necnon unam, & alterum in ea quidem omnimoda libertate eſſe, ac fore, ad alia vota, quoties vero aliud non obſter canonicum impedimentum, libere, & licite tranſeundi: Quod ſane decretum dilecto Filio Magiſtro Joſepho Alexandro Furietto ejuſdem Congregationis Concilii Secretario tradendum mandavimus, ut inter Acta ſæpedictæ Congregationis reponatur, ac ſervetur.

§. 3. Antedictum itaque Decretum noſtrum, quò firmius ſubſiſtat, & ſervetur exactius, Apoſtolica etiam auctoritate tenore præſentium confirmamus, illudque inviolabili Apoſtolicæ firmitatis robore communimus. Decernentes, Decretum præfatum, & præſentes noſtras Literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, dictiſque Violanti Joſephæ, & Ludovico Franciſco in omnibus, & per omnia pleniſſime ſuffragari debere; ſicque, & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, necnon Apoſtolicæ Sedis Nuntios, & quoſvis alios quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari,

§. 4. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus, Provincialibuſque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, & quibuſcumque aliis Decretis in genere, vel in ſpecie, aut aliàs in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, ut earumdem præſentium literarum tranſumptis, ſeu eaemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctam Matiam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 30. Septembris 1755. Pontificatus oostri Anno Decimoſexto.

Loco † Annuli Piſcatoris.

Cajetanus Amatus.

Pontificii Decreti tenor.

CUM ſuper Matrimonio, prævia diſpenſatione ſuper impedimento quarti gradus conſanguinitatis a fel. rec. Clemente PP. XII. conceſſa, in Civitate Zamorenſi contracto inter Violantem Joſepham Enriquea de Almada, & Aloyſium Franciſcum Aſſis Sanchez de Baena, & numquam carnali copula conſummato, contentio exorta fuerit, tum quia Violantes aſſerebat, illud non fuiſſe contractum coram proprio contrahentium Parocho, tum quia comprobare nitebatur, a ſe re integra fuiſſe revocatum Mandatum, quod Procuratori dederat, ut matrimonium contraheret; controverſiæ definitio a Nobis commiſſa fuit Congregationi Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum: & cum ipſi poſt nonnulla reſponſa, aperiendæ veritati maximopere conducentia, binas tandem ediderint reſolutiones Matrimonii validitati faventes, petente prædicto Aloyſio Franciſco, juxta morem fuerunt eædem confirmatæ per noſtras Literas Apoſtolicas in forma Brevis expeditas *die 8. Julii* 1750. Judicium favorabile validitati Matrimonii bis latum, &, uti ſupradictum eſt, a Nobis confirmatum, completum, & terminatum dici poterat, ad tramites Conſtitutionis a Nobis editæ ſuper ordine, & forma cauſarum Matrimonialium, quæ incipit: *Dei Miſeratione*, & quæ eſt *trigeſimatertia in noſtro Bullario Tom. I.*

re integra revocatum mãdatum ad contrahendũ.

A Congregatione Concilii validum judicatum, & Apoſtolicis litteris hujuſmodi judiciũ approbatum.

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 48.

§. 2. Sed aliter res ſe habuit, inſtaurata videlicet controverſia contra validitatem Matrimonii, non ex quo contractum fuiſſet coram Parocho illegitimo, aut poſt revocatum Procuræ Mandatum, ſed ex alio diſparato capite, uti mox exponetur. Violantes, & Aloyſius Franciſcus non erant conjuncti tantum tertio, & quarto conſanguinitatis gradibus, ſed erant conjuncti duplicibus tertio, & quarta gradibus a duplici latere provenientibus: diſpenſatio autem conceſſa a Noſtro Prædeceſſore Clemente PP. XII. quartum tantummodo, & ad ſummum tertium gradum comprehendebat, nec ſe extendebat ad duplicem tertium, & quartum gradum. Cumque, inſtante Aloyſio Franciſco, fuerint a Nobis eapeditæ Literæ Apoſtolicæ in forma Brevis *die 12. Septembris* 1750., quarum ope duplicitatis gradus impedimentum ſublatum dici poterat, ſed ſanatoriæ gratiæ conceſſio eo ſub obtentu facta ſit, quod Violantes tunc eſſet ignara novi impedimenti duplicitatis gradus, inter ipſam, & Aloyſium intercedentis, & Violantes provinciam aſſumpſerit comprobandi, quod tempore conceſſionis gratiæ, & expeditionis Brevis ſanatorii, ipſa erat conſcia novi impedimenti, juſque ſuum perfecte cognoverat; ex his inſtaurata eſt controverſia contra validitatem Matrimonii, non ex quo contractum fuiſſet coram Parocho non proprio contrahentium, vel ex quo initum fuiſſet poſt revocatum procuræ mandatum, uti ſupra dictum eſt; ſed ex alio diſparato capite, ſeu fundamento, quod videlicet contractum fuiſſet, vigente impedimento dirimente, per Apoſtolicas Literas nullatenus ſublato.

Inſtaurata controverſia ex alio capite nullitatis, nimirum quod impetrata a Clemẽte XII. diſpenſatio gradus non comprehenderet quibus invicem contrahentes erant conjuncti.

§. 3. Delata ad Nos novæ prætenſionis notitia, ejus definitio eidem memoratæ Congregationi Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum fuit a Nobis commiſſa, ea tamen adjecta conditione, ut de validitate, aut nullitate Matrimonii cognoſcerent, habita tantum ratione ſufficientiæ, aut inſufficientiæ derogationis obtentæ ſuper impedimento gradus, nec ulla habita conſideratione aliarum rationum, ob quas præcedenter, & in præteritis cauſæ propoſitionibus, promota fuerat inſtantia pro nullitate Matrimonii. Ad tramites impoſitæ legis examen aſſumptum eſt, adhibitiſque opportunis diligentiis, communibus tandem ſuffragiis edita eſt reſolutio contra validitatem, & pro nullitate Matrimonii; Defenſore Matrimonii ad tramites Noſtræ Conſtitutionis conſtituto, ſuo munere, de more, egregie tum voce, tum ſcriptis functo; exhibito tantum in poſtrema Cauſæ propoſitione ab Aloyſio Franciſco ſupplici libello, in quo ſe, & jura ſui Matrimonii judicio Congregationis ſubmittere profeſſus eſt.

Delata iterũ queſtio ad Congregationem Concilii, ea tamen lege, ut de novo ſolummodo controverſia cognoſceret.

Pro nullitate Matrimonii prodiit reſponſum.

§. 4.

Altera ſuperaccedere debuiſſet reſolutio præcedenti conformis, juxta legem a Pontifice traditā in ſua Conſtitutione.

§. 4. Unica reſolutio favens nullitati Matrimonii, juxta memoratam Noſtram Conſtitutionem, non ſufficit, ut judicium abſolutum dici poſſit, cum altera reſolutio præcedenti conformis accedere debeat. Pro totius ergo negotii finali abſolutione, neceſſarium fuiſſet, ut Cauſa iterum in Congregatione proponeretur, & alia ederetur reſolutio præcedenti conformis: ſed, cum id fieri nullatenus poſſet abſque novis expenſis, & longioris temporis mora, maximopere inopportuna in cauſa Matrimoniali a longo tempore introducta; non obſtante gravi ætate, in qua ſumus conſtituti, neque pariter obſtantibus moleſtis negotiis, quibus quotidie vexamur, & opprimimur, inhærentes etiam inſinuationi prædictorum Cardinalium, qui in Congregatione uniformibus ſuffragiis cenſuerant Matrimonium fuiſſe nullum, quique expediens futurum eſſe dixerunt, ut poſthabita nova propoſitione in Congregatione, Nos ipſi rem totam perpenderemus; laborem aſſumpſimus ſcripturas Congregationi exhibitas perlegendi, & omnia, & ſingula, quæ a ſcribentibus fuerant deducta, ponderandi, ut, quatenus judicium Noſtrum conforme fuiſſet reſolutioni Congregationis, ſuperabundanter dici poſſent adimpleta, quæ a Nobis in Conſtitutione Noſtra ſtatuta ſunt, & quatenus difforme fuiſſet, nulla amplius ſupereſſet de validitate Matrimonii dubitatio.

Ex peculiaribus tamen circumſtantiis controverſiæ cognitionem ipſe Pontifex aſſumpſit.

Tria quæſtionis capita exponuntur.

Primum, an fuerit neceſſaria nova diſpenſatio ſuper impedimento duplicitatis gradus, cum quæ a Clemente XII. conceſſa fuit, impedimentum ſuſtulerit tertii ſolummodo & quarti gradus?

Secundum, an nova diſpenſatio data fuerit, ex quo mulier ignoraverit impedimentū duplicitatis gradus.

Tertium, an revera illud mulier, tempore expeditionis novi Brevis, ignoraverit.

§. 5. Tria ſunt, de quibus actum eſt in Cauſæ diſcuſſione. Primum eſt, an pro validitate Matrimonii neceſſaria fuerit diſpenſatio a Nobis conceſſa, permittens, ut non obſtante impedimento duplicis gradus, Matrimonium contrahi poſſet, vel potiùs ſufficiens fuiſſet præcedens diſpenſatio a Noſtro Prædeceſſore conceſſa, quæ impedimentum ſuſtulit tertii, & quarti gradus. Secundum, an diſpenſatio a Nobis conceſſa, eo ſub præſuppoſito facta ſit, quod tempore conceſſionis Violantes ignoraret impedimentum duplicitatis gradus. Tertium, an tempore expeditionis novi Brevis, Violantes ignoraret, ſeu potius conſcia eſſet impedimenti duplicitatis gradus. Ex horum quippe dubiorum reſolutione, prout uno, vel altero modo fieri contingat, judicium pendet validitatis, aut invaliditatis Matrimonii contracti.

De primo capite agitur. Communior eſt Doctorū Sententia, ut impedimentum ex duplicitate gradus derivans ad obtinendam diſpenſationē exponatur.

§. 6. Ducto autem initio a primi examine puncti, cum in Tribunalibus, & communiori calculo a ſcribentibus ea opinio recepta ſit, quæ pro validitate diſpenſationis, & conſequenter Matrimonii, quod dependenter ab ea contrahitur, requirit, ut conjunctio proveniens ex duplicitate gradus exponatur, & quod eidem derogetur, ſeu quod, ea minimè obſtante, permittatur, ut conjuncti duplici conſanguinitatis gradu Matrimonium inter ſe contrahere poſſint; ſuo marte ſequitur, pro validitate Matrimonii fuiſſe neceſſariam novi Brevis expeditionem, per quam impedimentum duplicis conſanguinitatis gradus de medio tolleretur, nec ſufficere potuiſſe primum Breve derogans impedimento quarti, ſeu tertii, & quarti gradus. Hoc quippe Breve ſufficiens fuiſſet, ſi Violantes, & Aloyſius Franciſcus fuiſſent conjuncti ſimplici tertio, & quarto gradu, juxtà Conſtitutionem ſanctæ memoriæ Pii Quinti *In XIII. Bullarii Tom. II.* *, ubi, excepto caſu, quod vir, & mulier primum conſanguinitatis, ſeu affinitatis gradum attingerent, in quo proteſtatus eſt, ſe nolle diſpenſare, quoad reliquos gradus decrevit, pro validitate diſpenſationis ſatis eſſe expreſſionem remotioris gradus, obtentis poſtea ſuper propinquiore litteris declaratoriis. Juxtà quoque communem Doctorum ſententiam in Tribunalibus receptam, illicitum tantum eſt, ſed non invalidum Matrimonium, quod contrahitur ope diſpenſationis obtentæ ſuper quarto gradu, nullâ tertii gradus factâ mentione, & antequam litteræ declaratoriæ præſcriptæ a S. Pio V. fuerint obtentæ: prout, dum in minoribus Secretarii Concilii munere fungeremur, fusè a Nobis comprobatum eſt, & a Congregatione admiſſum in diſcuſſione Cauſæ *Luceorien. Nullitatis Matrimonii*, quæ fuit propoſita, & reſoluta *die 18. Martii 1722.*, uti videri poteſt *Tom. 2. Theſauri Reſolutionum* prædictæ Congregationis, ubi noſter diſcurſus unà cum Reſolutione typis editus eſt. Sed, cum prædicta omnia ſibi vindicent locum in ſimplici impedimento tertii, & quarti gradus, & non in impedimento duplicis conſanguinitatis gradus; nemo eſt, qui non videat, pro validitate Matrimonii, de quo nunc agitur, nullatenus fuiſſe ſufficientem Diſpenſationem a Noſtro Prædeceſſore conceſſam, quæ tertii, & quarti gradus impedimentum ſuſtulit, ſed aliam pro dictâ validitate fuiſſe neceſſariam, cujus ope duplex ex duplicitate gradus impedimentum derivans de medio tolleretur.

* In hac Editione Tom. II. pag. 106.

Conſtitutio S. Pii V. loquitur in caſu conjunctionis tertii & quarti gradus, pro validitate diſpēſationis decernens, ut remotior gradus exprimatur, ſuper propinquiore vero expediantur litteræ declaratoriæ.

Paſſim Doctores validum judicāt, quamvis illicitum, Matrimonium initum ope diſpenſationis ſuper quarto gradu, reticito tertio, neque expeditis litteris declaratoriis.

Nunc vero res eſt, non de tertio & quarto, ſed de duplici conſanguinitatis gradu.

Itaque definitur novā diſpenſationē fuiſſe neceſſariam.

Secundum controverſiæ caput examinatur.

§. 7. Admiſſâ neceſſitate expeditionis novi Brevis, & admiſſâ primi inſufficientiâ pro validitate Matrimonii, ſequitur, ut videatur, an ſecundi Brevis facta fuerit conceſſio eo ſub præſuppoſito, quod tunc Violantes ignoraret impedimentum duplicitatis gradus. At, ſi Aloyſius Franciſcus exorans pro conceſſione novi Brevis, ut remanere poſſet in Matrimonio, non obſtante impedimento duplicitatis gradus, expoſuit, ſe timere, ne ſcandala orirentur, ſi hujus novi impedimenti notitia ad Violantem deveniret; ſi cohærenter ad hæc facta fuit conceſſio Brevis, excluſâ neceſſitate novi conſenſus a Violante præſtandi, vel quod ipſa de novo impedimento certior fieret, ut ex lecturâ Brevis plane dignoſcitur; ex his evidenter deſumitur, novæ gratiæ conceſſionem emanaſſe eo ſub præſuppoſito, quod Violantes tempore conceſſionis ignoraret impedimentum deſcendens ex duplicitate gradus: & eò fortiùs, cum in eodem Brevi legatur, gratiam debere in ſuo robore permanere, ſi poſt ejus conceſſionem notitia impedimenti ad Violantem deveniſſet, quæ circumſtantia evidenter evincit, comprobatque, gratiam fuiſſe eo ſub præſuppoſito conceſſam. Porrò gratia conceſſa importat diſpenſationem in radice Matrimonii, quæ a Romanis Pontificibus concedi conſuevit, urgente magnâ cauſâ, & quando agitur de impedimento Matrimonii, ortum habente, non a Jure Divino, aut naturali, ſed a Jure Eccleſiaſtico, & per eam non fit, ut Matrimonium nulliter contractum, non ita fuerit contractum, ſed effectus de medio tolluntur, qui ob hujuſmodi Matrimonii nullitatem, ante indultam diſpenſationem, atque etiam in ipſo Matrimonii contrahendi actu, producti fuerunt: de quibus omnibus a Nobis fuſe actum eſt, dum in minoribus Secretarii Congregationis Concilii munere fungeremur in Cauſa *Pragan. Matrimonii*, quæ fuit propoſita, *die 13. Junii 1720.*, *16. Januarii 1723.*, *28. Auguſti ejuſdem anni*, & tandem reſoluta die 18. *ſequentis Septembris*, uti videri poteſt *tom. 1. & 2. Theſauri Reſolutionum* dictæ Congregationis, ubi typis edita inveniuntur ea omnia, quæ tunc a Nobis deducta fuerunt. Cumque ſolius Romani Pontificis ſit, non ſolùm diſpenſationes in radice Matrimonii indulgere, ſed etiam conditiones ſtatuere pro validitate gratiæ adimplendas; in ea, de qua nunc agitur, ea quodammodo ſtatuta dici poteſt conditio, quod, tempore conceſſionis, Violantes novum impedimentum ignoraret, ne ipsâ contradicente, & obnitente, prout contigiſſet, ſi impedimentum ſciviſſet, conceſſa diſpenſatio diceretur: in hoc quippe rerum themate factum eſt, atque conceſſum, quidquid fieri, aut concedi poterat, ut Matrimonium, cujus validitas fuerat approbata, perſiſteret; nec mulieri ſublata eſt facultas impugnandi ex novo capite validitatem, ſi novi impedimenti notitiam, tempore conceſ-

Ex ipſo Brevi patet novā diſpenſationem ideo fuiſſe conceſſam, quia putarunt, mulierem ignoraſſe impedimentum.

Gratia ex ſecundo Brevi conceſſa diſpenſationem importat in radice Matrimonii, cujus ope nulliter contracti Matrimonii effectus de medio tolluntur.

Solius Romani Pontificis eſt eam cōcedere, & conditiones quaſcumque præſcribere.

In caſu, de quo agitur, ſtatuta conditio dici poteſt, quod mulierem tēpore conceſſionis novū impedimentum lataret.

conceſſionis gratiæ, novæque diſpenſationis, habuiſſet, nullâ habitâ conſideratione notitiæ ſupervenientis poſt conceſſionem Brevis; ea quippe ſuperveniens ſuperveoitet poſt ſublatum ope novæ diſpenſationis duplicitatis gradus impedimentum.

§. 8. Poſt hæc nihil aliud remanet, quàm, ut videatur, an tempore conceſſonis gratiæ Violantes haberet notitiam novi impedimenti: Cumque ex documentis, & teſtibus quacumque exceptione majoribus demonſtratum ſit, quod Violantes impedimenri notiriam, ante conceſſionem, & rempore cooceſſionis gratiæ, habuerat, & habebat, & omnia parabat neceſſaria pro inſtauranda controverſia ſuper nullitate Matrimonii in vim novi impedimenti, cui in primo Brevi non fuerat derogatum; nedum approbamus Congregationis Concilii judicium ultimo loco prolatum pro nullitate Matrimonii, ſed hoc noſtro Decreto inter acta Congregationis Concilii aſſervando, & per Literas Apoſtolicas in forma Brevis etiam corroborando, dicimus, & pronunciamus, Marrimonium contractum inter Violantem Joſepham Enriquea de Almada, & Aloyſium Franciſcum Sauchez de Baena, nulliratis vitio laborare, & quatenus aliud Canonicum non obſtet impedimentum, poſſe utrumque ad alia vota tranſire.

Datum apud S. Mariam Majorem die 27. Septembris 1755.

.BENEDICTUS PP. XIV.

Quæ, & qualis conveniat exemptio ab Archiepiſcopi Neapolitani juriſdictione, Hoſpirali S. Angeli a Nido nuncupat., ejuſdemque Ecclefiæ, & perſonis, decernitur & declaratur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI,

Ad perpetuam rei memoriam.

PRÆCLARUM ſemper fuit, ac laudabile, opportuno conſilio adverſus ea occurrere, quæ Divinum cultum imminuere, bonumque publicum perturbare videntur, eas præſertim controverſias Apoſtolica auctoritate dirimendo, quæ animorum diſſenſionem in rebus Eccleſiaſticis foventes, mutuam caritatem labefactant, & quaſi fontes ſunt aliorum innumerabilium malorum. Quamobrem ſæpe Nos Prædeceſſorum Noſtrorum exemplis inhærentes, quamquam graviſſimis aliis curis, quæ ab Apoſtolico miniſterio disjungi nequeunt, aſſidue implicari ſumus, haud tamen prætermiſimus cauſas diſſenſionum hujuſmodi ad Nos avoeare, illas diligenter examinare, noſtriſque oculis perſcrurari, ac cognoſcere. Quos quidem conatus, laboreſque Noſtros, qui veræ ſolidæque pacis auctor eſt Deus, pro ſua in Nos immenſa benignitate approbare & benedicere dignatus eſt; nam inter illas, vel Eccleſias, vel perſonas, ad quas Decreta Noſtra direximus, inſperatam anre concordiam, non ſine magno Noſtro, ipſarumque partium gaudio, vidimus pleniſſime reſtituram.

§. 2. Porrò ejuſmodi conditionis ac naturæ, cum adhuc in minoribus verſaremur, eam controverſiam exiſtimavimus, quæ ſæpius excitata eſt inter Deputatos Sedilis, quod a Nido appellant, & Archiepiſcopos pro tempore Eccleſiæ Neapolitanæ; eo quod in varios diverſoſque ſenſus diſtraherentur tum Litteræ quædam Apoſtolicæ felicis recordarionis Prædeceſſoris Noſtri Marrini Papæ V. die 24. Aprilis anno 1426., ſeu veriori tempore, datæ & bonæ memoriæ Raynaldum S. R. E. Cardinalem Brantaccium nuncupatum, quum hic Hoſpitale S. Angeli a Nido in Civitate Neapolis tunc temporis pene dirutum a fundamentis reſtituere, novaque dote, ex bonis ſibi a Deo collatis, ditare propoſuiſſet: tum nonnulla pro ipſius Hoſpitalis adminiſtratione non ita multo poſt ab eodem Cardinali Apoſtolica auctorirate ſtatuta die 11. Martii 1427. tum demum aliud Apoſtolicum Breve ſimilis recordationis Prædeceſſoris pariter Noſtri Pauli Papæ III. expeditum ex officio Cardinalis Pœnitentiarii. Itaque quum diſſenſiones iſtæ nec longi temporis diuturnitate molliri, nec decretis ſeu reſolutionibus Ven. Fratrum Noſtrorum S.R.E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum extingui potuerint; quin potius noviſſimis temporibus magis magiſque viſæ fuerint recrudeſcere, eo quod reperta dicebantur vetuſta quædam documenta, qua vel incognita prius erant, vel non ſatis probata: propterea, quum primum Dilectum Filium Noſtrum Antoninum S. R. E. Presbyterum Cardinalem Serſalium nuncupatum, modernum ex conceſſione & diſpenſatione Apoſtolica Neapolitanæ Archiepiſcopalis Eccleſiæ Praſulem, & coram, & per litteras, proclivem prupenſumque deprehendimus ad ea probanda, atque amplectenda, quæ a Nobis in gravi hoc negocio decernerentur, & ex corde cupere, ut finis aliquando tot liribus imponeretur, quas Archiepiſcopi Prædeceſſores non alio ſuſtinuerant animo, niſi ut ipſis vitio verti non poſſet, quod jura Eccleſiæ ſuæ indefenſa reliquiſſent: hæc omnia ſtatim Cariſſimo in Chriſto Filio Noſtro Carolo utriuſque Siciliæ Regi Illuſtri denuntiavimus, qui non modo propoſitum Noſtrum commendavit, ſed etiam pietare, qua præditus eſt, maxima, ſtudioque Religionis incenſus, magnopere Nos impulit, ut illud quamprimum executioni maodaremus.

Unde primum exorta.

Fruſtra ad eaſdem eradicandas hactenus adlaboratum.

§. 3. Quare Cauſam & litem, quæ inter Cardinalem Archiepiſcopum ex una parte, & ab alia inter Sacriſtam ſeu Rectorem Hoſpitalis & Eccleſiæ SS. Angeli & Andreæ a Nido, ac illius Gubernatores in Urbe Neapolis (cujus quidem litis varum ſtatum hìc pro expreſſo haberi volumus) cum omnibus & ſingulis incidentibus, & emergentibus, annexis, & connexis, rebuſque aliis tam deductis, quàm non deductis, a quocumque Judice, Tribunali, & Congregatione, & præſertim a prælaudata Congregatione Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, ad Nos ipſos avocantes, eamque omnino ſupprimentes, & extinguentes; motu proprio, ex certa ſcientia, & matura deliberatione Noſtra, ac de plenitudine Apoſtolicæ Auctoritatis declaramus atque decernimus, virtute dictarum litterarum in limine fundationis, ſeu reædificationis conceſſarum a Martino V. Prædeceſſore Noſtro, ad ſupplicationem dicti Raynaldi Cardinalis Brancacci, nec non aliarum Pauli III. ſimiliter Prædeceſſoris, dictorumque Statutorum, ſive Ordinationum ejuſdem Cardinalis Brancacci;

Has omnes ad ſe avocat, ſupprimitque Pontifex.

Per opportunas Litterarū Apoſtolicarū & Statutorum Hoſpitalis ſubjectas declarationes.

§. 4. In primis Hoſpitale S. Angeli a Nido, ejuſque Eccleſiam exteriorem, nec non Oratorium, ſeu Cappellam interiorem, bona, redditus, jura, & pertinenrias cujuſvis generis univerſas, fuiſſe, & eſſe pleno jure exempta a quocumque dominio, vviſitatiooe, poteſtate, & juriſdictione tam Ordinaria, quàm delegata Archiepiſcopi pro tempore Civitatis Neapolis, nobiſque, & S. Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjecta.

Exemptio Hoſpitalis, ejuſdemque Eccleſiæ, Oratorii, bonorum &c. ab Ordinaria & Delegata Archiepiſcopi juriſdictione.

§. 5. Rurſus & ſecundo loco: Ad Univerſitatem Nobilium memorati Sedilis a Nido ſpectare

Duumvirorum Electio, eorumque adminiſtrandi redditus auctoritas.

&

& pertinere jus eligendi quolibet aono duos ex eorum gremio Nobiles Viros, quorum unus ſit ſemper de Domo de Brancaccis; hiſque duobus, ut præfertur, electis, competere jus, & poteſtatem omnes fructus, redditus, & proventus, obventiones, & legata ad dictum Hoſpitale, Eccleſiam, & Cappellam quovis modo pertinentia, & quæ pertinebunt inpoſterum exigendi, petendi, recipiendi, & de receptis quietandi, necnon recepta pro commodo, & utilitate dictorum Hoſpitalis, Eccleſiæ, & Cappellæ, ac Miniſtrorum illis inſervientium expendeodi, & diſpenſandi, prout ipſis videbitur expedire, & neceſſe erit, in quocumque judicio agendi, experiendi, reſpondendi, & proſequendi.

Eorum eſt eligere Sacriſtam, ſeu Rectorem Hoſpitalis.

§. 6. Prædictos duos Nobiles, ut ſupra electos, & in poſterum eligendos habere inſuper jus & poteſtatem deputandi atque eligendi in Sacriſtam, ſeu Rectorem Hoſpitalis, & Eccleſiæ, unum Clericum, ſeu Presbyterum ad nutum, & voluntatem ipſorum quandocumque amovibilem, qui tamen tempore ipſo deputationis hujuſmodi, ſit, ac reperiatur ab Ordinario ſuo rite, & canonice ordinatus, conſuetiſque litteris teſtimonialibus ſuper vita, & honeſtate, ab ipſo ſuo Ordinario debite ac de recenti munitus.

Nec non viginti quatuor tantum Clericos, ſeu Presbyteros eidem inſervientes.

§. 7. Item dictos duos Nobiles habere jus, & poteſtatem eligendi, ultra memoratum Sacriſtam, ſeu Rectorem, alios viginti quatuor, ſed non ultra, Clericos, vel etiam Presbyteros, pro ſervitio ipſius Hoſpitalis, ejuſque Eccleſiæ, & Oratorii, nec non pro cura, & cuſtodia Bibliothecæ, ad ipſorum nutum & voluntatem quandocumque ſimiliter amovibiles: dummodo tamen ſint, & uouſquiſque eorum ſit ab Ordinario ſuo, & ſupra rite, & canonice ordinatus, ejuſque litteris teſtimonialibus de receoti munitus, & quatenus eligantur Presbyteri, dummodo iſti, & unuſquiſque eorum habeant a Curia Archiepiſcopali licentiam, quæ nondum expiraverit, celebrandi in Civitate, & Diœceſi.

Itidémque & decimo ſexto Miniſtros Laicos, omnes ad nutum amovibiles.

§. 8. Habere etiam dictos duos Nobiles jus, & poteſtatem eligendi ad eorum nutum, & voluotatem quandocumque amovibiles, & cum aſſignatione congrui Salarii ſexdecim, & non ultra, Miniſtros Laicos, pro ſervitio Infirmorum, curaque & cuſtodia Hoſpitalis, Eccleſiæ, & Bibliothecæ, prout ipſi duo Nobiles, & Sacriſta, ſeu Rector ordinaverint.

Duumvirorum exemptio a quacunque juriſdictione Archiepiſcoporum quoad geſtam adminiſtrationē.

§. 9. Præterea dictos duos Nobiles eſſe, & intelligendos eſſe, quoad adminiſtrationem ipſis incumbentem, liberos totaliter & exemptos a qoacumque viſitatione, correctione, & juriſdictione tam Ordinaria, quàm delegata Archiepiſcopi; ita ut ipſi Archiepiſcopo neque de bonis, & redditibus Hoſpitalis per eos adminiſtratis, neque de legatis Hoſpitali relictis, aut in poſterum relinquendis, etiam cum onere Miſſarum, rationem ullam reddere vel exhibere teneantur; ſed ſolum finito anno, teneantur de receptis, & expoſitis, ac geſtis, & adminiſtratis, rationem & computum ſuis ſucceſſoribus reddere, ac eis, quod ſupereſt, aſſignare; & ſi aliquid mali geſſerint, aut adminiſtraverint, vel aliqua inter eos diſcordia orta fuerit, declaramus atque decernimus, ſpectare ad Univerſitatem Nobilium dicti Sedilis, vel ad quinque Nobiles per illam deputandos jus & poteſtatem eos coercendi, & compelleodi ad debitam ſatisfactionem abſque ulla ingerentia Archiepiſcopi, ſalva dumtaxat, ut infra, auctoritate Sedis Apoſtolicæ.

Similis exemptio Sacriſtæ ſeu Rectoris actu inſervientis.

§. 10. Item declaramus, atque decernimus Sacriſtam, ſeu Rectorem Hoſpitalis a duobus Nobilibus, ot ſupra, electum, toto tempore, quo in hujuſmodi Officio permanſerit, eſſe, atque intelligendum eſſe totaliter exemptum a quacumque viſitatione, & juriſdictiooe tam Ordinaria, quàm Delegata Archiepiſcopi, Nobiſque, & Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjectum.

Itidemque & 24. Clericorum, ſeu Sacerdotum, aliorumque 16. Miniſtrorum.

§. 11. Item eſſe ſimiliter exemptos a quacumque viſitatione, & juriſdictione tam Ordinaria, quàm Delegata Archiepiſcopi, prædictos vigintiquatuor Clericos, ſeu etiam Presbyteros, nec non dictos alios ſexdecim Miniſtros Laicos, qui memoratis duobus Nobilibus, ut ſupra, electi fuerint pro ſervitio Eccleſiæ, Hoſpitalis, & Bibliothecæ pro toto tempore, quo unuſquiſque ipſorum in Officio ſibi aſſignato permanſerit; ita quod Archiepiſcopus ratione delicti, vel contractus, aut rei, de qua agitur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, nullam poſſit in eorum perſonas, & bona juriſdictionem, poteſtatem, viſitationem, ſeu dominium, nec jure Ordinario, nec jure delegato, exercere, vel ab ipſis computum, ſeu rationem exigere.

Præfati Clerici, ſeu Presbyteri, Laicique Miniſtri quandonam expreſſa exemptione gaudere incipiant.

§. 12. Utque hac in parte omnis in poſterum, circa numerum, & perſonas exemptorum, turbarum occaſio præventive ſubmoveatur, Sacriſtæ ſeu Rectori Hoſpitalis pro tempore exiſtenti diſtricte injungimus, ut Syllabum ſeu Rotulum diligenter conficere, & quoties propter mutationem perſonarum opus fuerit, renovare iidem teneatur, in quo ſcripta ſiot oomina, & cognomina ſingulorum vigintiquatuor Eccleſiaſticorum, & ſexdecim Laicorum prædictorum, ipſumque Rotulum propria manu ſubſcriptum, & ſigillo Hoſpitalis munitum Nuntio Apoſtolico Neapoli reſidenti, ut eum pro ootitia ad Archiepiſcopum tranſmittere poſſit, tradere, & conſignare debeat: ita ut oemo ex prædictis Eccleſiaſticis, & Laicis utcumque electis, & deputatis a dictis duobus Nobilibus, exemptione aliqua, niſi poſt hujuſmodi conſignationem gaudere, & multo minus aliquis ſive Clericus, ſive Presbyter, qui intra præfixum numerum dictorum vigintiquatuor, io Rotulo, ut ſupra, conſignato, deſcriptus non reperiatur, exemptionem aliquam allegare poſſit, vel intuitu alicujus Cappellaniæ, vel ex quo pro ſua devotione, aut recepta etiam conſueta eleemoſyna, vel denique ex alio quovis titulo, ſeu prætextu, ad Eccleſiam exteriorem Hoſpitalis, ſive ad Oratorium, & Cappellam interiorem, acceſſerit, aut accedat pro celebrandis inibi Miſſis, aut aliis Divinis Officiis peragendis. Hos enim omnes, tamquam nullo pacto exemptos, volumus, atque decernimus, ut oe quidem ad celebrandas Miſſas in Eccleſia, ſeu Oratorio admittantur, niſi exhibita Sacriſtæ ſeu Rectori conſueta licentia Curiæ Archiepiſcopalis celebrandi in Civitate & Diœceſi, quæ nondum expiraverit.

Iidem omnes Rectoris juriſdictioni ſubjiciuntur.

§. 13. Declaramus itidem, atque decernimus, Rectorem, ſeu Sacriſtam Hoſpitalis a duobus Nobilibus, ut ſupra, electum, toto tempore, quo in hujuſmodi Officio duraverit, habere poteſtatem & juriſdictionem ſuper dictos vigintiquatuor Clericos, ſeu Presbyteros, oec non ſuper dictos ſexdecim Laicos Eccleſiæ, Hoſpitali, & Bibliothecæ addictos, eiſque reſpective inſervientes, poſtquam tamen io Rotulo, ut ſupra, conſignato deſcripti fuerint, & non prius; ipſoſque corrigendi, puniendi, excommunicandi, & omnem juriſdictionem Eccleſiaſticam in eos exercendi, quotieſcumque contingat, ipſos in delictum, ſeu crimen aliquod incidere.

Rectoris aliorumque Sacerdotum facultas in audiendis Confeſſioni-

§. 14. Item declaramus, atque decernimus Sacriſtam, ſeu Rectorem, & alios vigintiquatuor Eccleſiaſticos in Rotulo deſcriptos, ſi Presbyteri fuerint, poſſe ſuas invicem, atque Infirmorum

ibidem decumbentium, nec non etiam dictorum ſexdecim Miniſtrorum Laicorum Sacramentales Confeſſiones audire, & Sacram Euchariſtiam, atque Oleum Sanctum in ipſo Hoſpitali, & reſpectivè in ejus Oratorio, vel Eccleſia eiſdem miniſtrare, atque alia facere, quæ circa hæc neceſſaria fuerint, & opportuna: dummodo tamen ab Archiepiſcopo approbati fuerint, vel generaliter ad Confeſſiones audiendas in Civitate, & Diœceſi, vel etiam in genere pro Hoſpitalibus; & dummodo inſuper Oleum Sanctum Infirmorum per eos quotannis accipiatur, conſueto ritu, & tempore, ab Eccleſia Cathedrali Metropolitana, quemadmodum illud accipiunt, & accipere tenentur Regulares, & cæteri exempti.

§. 15. Item Rectorem ſeu Sacriſtam præfatum, nec non dictos alios vigintiquatuor Clericos ſeu Presbyteros, Hoſpitali, ut ſupra, addictos, non teneri accedere neque ad Synodum, neque ad publicas & generales Proceſſiones, aut alias quaſvis functiones Eccleſiaſticas, ab Archiepiſcopis pro tempore jure Ordinario, ſive etiam Delegato indicendas; & quatenus ipſi Proceſſionem aliquam facere velint, poſſe eas facere, dummodo faciant tempore diverſo ab illis indictis ab Archiepiſcopo, eaſque ducant prope muros Eccleſiæ, exterioris dumtaxat. In ea vero Proceſſione, quam Sacriſta, & Presbyteri Hoſpitalis facere ſolent die Feſto S. Candidæ, ad effectum accipiendi illius Imaginem ſive ſtatuam ab Eccleſia Metropolitana, declaramus atque decernimus teneri eos obſervare Ordinem & formam, quam cæteri omnes obſervant, quando ob eamdem cauſam accipiendi ſtatuas ſuorum Patronorum accedunt ad ipſam Eccleſiam Metropolitanam.

§. 16. Item declaramus, atque decernimus, Sacriſtæ, ſeu Rectori Hoſpitalis nullo pacto licere, & multo minus alicui ex dictis vigintiquatuor Eccleſiaſticis, Indulgentias, ſeu Jubilæum publicare, aut litteras dimiſſorias ad Ordines alicui, etiam ex ipſis vigintiquatuor, concedere, aut publicare Monitoria pro rebus ſubtractis, aut deperditis, aut reos extrahere ab eorum Eccleſia, & Hoſpitali, aut veſtibus, vel inſignibus Prælatitiis inter ipſam Eccleſiam, & Hoſpitale, & multo minus extra illa, uti, & generaliter nullam aliam ſibi aſſumere facultatem, præter eas, quæ in hiſce noſtris litteris exprimuntur.

§. 17. Eidem tamen Sacriſtæ, ſeu Rectori de benignitate Apoſtolica concedimus, ut per ſe, vel per alium exercitia ſpiritualia ſemel in anno, ſed clauſis januis intra Eccleſiam ſive Oratorium Hoſpitalis, iis dumtaxat, qui exemptione, ut ſupra, gaudere debent, libere, & licitè præbere poſſit, cum ſcientia tamen, atque intelligentia Nuntii Apoſtolici Neapoli reſidentis: alio vero quovis tempore, caſu, & occaſione, nolumus omnino, quod intra Eccleſiam, Oratorium, aut Hoſpitale prædictum, ſive publice, ſive privatim conciones habeantur, aut quod non exempti ad prædicta exercitia ſpiritualia ullo unquam tempore admittantur, non obtenta prius, & qualibet vice licentia in ſcriptis ab Archiepiſcopo.

§. 18. Ad hæc eidem Hoſpitali de Apoſtolica benignitate ſimiliter concedimus, ut ſemel in quolibet menſe, ideſt prima die Dominica horis Veſpertinis, Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum in ejus Eccleſia exteriori, abſque alia Archiepiſcopi licentia publicæ adorationi exponi poſſit, ſervatis tamen legibus, & regulis ab Archiepiſcopo præſcriptis pro expoſitionibus hujuſmodi rite peragendis in aliis Civitatis Eccleſiis; & quatenus alio quocumque die, præter diem, ut ſupra, præſtitutum, Sanctiſſimum Sacramentum exponi velit, eo caſu licentia in ſcriptis ab Archiepiſcopo qualibet vice obtineri debeat.

Juſtiſſima præſervatio reverentiæ & obſequi, Archiepiſcopo ab omnibus, etiam exemptis, ubique exhibendi.

§. 19. Ulterius declaramus, atque decernimus exemptionem, qua ſupra fruuntur, & gaudent, fruique & gaudere debent vigore dictarum litterarum Apoſtolicarum Martini V., & Pauli III. nec non Ordinationum, ſeu Statutorum præfati Cardinalis Brancacci, Hoſpitale, ejuſque Eccleſia exterior, & Cappella interior, duo Nobiles Deputati, Sacriſta ſeu Rector, nec non alii vigintiquatuor Clerici, ſeu Presbyteri, & ſexdecim Miniſtri laici in Rotulo, ut præfertur, deſcribendi a quacumque juriſdictione tam ordinaria, quam delegata, viſitatione, poteſtate, & dominio Archiepiſcopi, intelligendam ſemper eſſe, ſalva reverentia eidem Archiepiſcopo de jure debita ab omnibus, & quibuſcumque exemptis, non ſolum extra, ſed etiam intra ipſum Hoſpitale, ejuſque Eccleſiam, atque Oratorium.

Recenſitæ omnes perſonæ ut ſupra exemptæ declarantur immediate ſubjectæ S. Sedis auctoritati & juriſdictioni.

§. 20. Ac tandem declaramus, atque decernimus dictam exemptionem, & reſpective juriſdictionem, quam ſuperiùs competere diximus Sacriſtæ, ſeu Rectori in dictos vigintiquatuor Clericos, ſeu Presbyteros, & alios ſexdecim Laicos, puniendi, excommunicandi, & corrigendi; necnon facultatem eidem Sacriſtæ, dictiſque aliis Presbyteris attributam, excipiendi Confeſſiones Sacramentales ipſorum Exemptorum, atque infirmorum in dicto Hoſpitali decumbentium, prout etiam adminiſtrandi iiſdem Infirmis alia Sacramenta Sanctiſſimæ Euchariſtiæ, & Extremæ Unctionis, ac præbendi, ut ſupra, ſemel in anno januis clauſis Exercitia Spiritualia, atque exponendi ſemel in menſe prælaudatum Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum, intelligi ſemper debere, ſalva in omnibus noſtra, & Sedis Apoſtolicæ auctoritate, cui, vigore ipſarum litterarum Martini, & Pauli Prædeceſſorum noſtrorum, atque Ordinationum Cardinalis Brancacci, Hoſpitale ipſum cum ſuis perſonis, & bonis immediatè ſubjectum eſt. Volumus propterea, ut Nuntio Apoſtolico in Civitate Neapolis reſidente, tamquam ſpeciali Delegato ejuſdem Sanctæ Sedis, quandocumque liceat, & quoties ei opportunum videbitur, ipſum Hoſpitale, Oratorium, & Eccleſiam, ejuſque Sacriſtam, ſeu Rectorem, alioſque tam Clericos, vel Presbyteros, quam Laicos a juriſdictione Archiepiſcopi tam ordinaria, quam delegata, ut præfertur, exemptos, in iis, quæ reſpiciunt divinum cultum, morum, vitæque honeſtatem, & adminiſtrationem prædictorum Sacramentorum, ac doctrinæ in Exercitiis Spiritualibus exponendæ puritatem, & generaliter quoad omnia ſpiritualia, viſitare corrigere, & punire, & in eos quoſcumque juriſdictionis actus exercere, quos nomine S. Sedis exercet, atque exercere poteſt, ac debet in alios hujuſmodi, qui in limine fundationis a poteſtate & juriſdictione ſuorum Ordinariorum exempti fuerunt, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecti. Et hæc omnia cum expreſſa declaratione quod ea, quæ pro bono pacis, & ad extinguendas tot lites, quæ non ſine magna Civitatis perturbatione hactenus exarſerant, huic Hoſpitali S. Angeli a Nido, ut præfertur conceſſa, & declarata fuerunt, ab aliis Civitatis Hoſpitalibus nullo pacto in exemplum trahi poſſint.

Quæ exiſtenti pro tempore Apoſtolico Nuncio in Civitate Neapolis delegantur exercenda.

Ampliſſimæ clauſulæ & decreta in præmiſſorum firmitatem.

§. 21. Decernentes quoque has Noſtras litteras & in eis contenta, & decreta hujuſmodi etiam ex eo quod quicumque in præmiſſis, vel illorum aliquo quomodolibet intereſſe habentes, vel habere prætendentes ad hoc vocati & auditi non fuerint, aut ex quibuſvis aliis cauſis, occaſionibus, vel prætextibus, de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel quovis alio defectu notari vel impugnari, aut aliàs infringi, ſuſpendi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam poſſe: eaſque omnino ſub quibuſvis contrariis Conſtitutionibus, revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus gene-

ralibus,

Digitized by Google

ralibus, vel ſpecialibus, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac aliàs quandocumque, & quibuſvis de cauſis pro tempore factis, & faciendis minime comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſtatum reſtitutas, ac de novo conceſſas, ſemperque & perpetun validas, firmas, & efficaces eſſe & fnre, ſuoſque plenarios & integros effectus ſnrtiri, & obtinere, ac ab omnibus, ad quos ſpectat, & ſpectabit quomodolibet in futurum, perpetuo & inviolabiliter obſervari debere.

Aliter judicandi adempta facultas.

§. 22. Sicqne, & non aliàs per quoſcumque Judices, Ordinarios, & Delegatos quavis auctoritate, & poteſtate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditnrca, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuntios, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Efficaciſſima contrariorum derogatio.

§. 23. Nnn obſtantibus, quatenus opus ſit, Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ regulis, etiam de jure quæſito oon tollendn, & prædictis Martini V., & Pauli III., aliiſque Apoſtolicis quorumcumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Nnſtrorum, ac io Synodalibus, Provincialibus, & univerſalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, nec non quibuſvis prædictæ Concilii Tridentini Interpretum, & aliarum ejuſdem S. R. E. Cardinalium Congregationum decretis, ſeo reſolutionibus, Apoſtnlica etiam auctoritate confirmatis, ac quibuſvis actibus io contrarium præmiſſorum omnium, aut ſingulorum antiquitus, aut nuper factis, & iteratis, ſeu pluries & ſæpe repetitis, nec non dicti Hoſp talis, illiuſqne Eccleſiæ, & Domus, etiam juramenio, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuctudinibus, etiam immemorabilibus; præmiſſis quoque, aliiſque privilegiis, indultis, & litteris Apoſtolicis, eiſdem Hoſpitali, & Eccleſiæ, ac Domui, illiuſque Gubernatoribus, ſeu Deputatis prædictis, per quoſcumqne Rnmanos Pontifices Prædeceſſnres prædictos, & Sedem Apoſtolicam, vel alios quoſcomque, quacumque dignitate ac auctoritate fulgentes ſub quibuſcumque tenoribus, & fnrmis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, nec non irritantibus, & aliis decretis in genere vel in ſpecie, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, conceſſis, confirmatis, & innovatis; quibus nmnibus & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, nnn autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeo quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita, obſervata inſerti forent; præſentibus pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad effectum validitatis, & executionis, ac obſervantiæ omnium & ſingulorum præmiſſorum, hac vice tantum harum ſerie derogamus: illaſque & illa juxta omnia & ſingula præmiſſa mndificamus, limitamus, & reducimus; cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 24. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam haoc Noſtræ avocationis, ſuſpenſionis, extinctionis, declarationis, conceſſionis, decreti, derogationis, modificationis, limitatinnis, & reductionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. 4. Oct. 1755. Pont. 16.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Annn Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quinto, quarto nonas Octobris, Pontificatus Noſtri Anno Sextodecimo.

J. Card. Pro-Datar.

D. Card. Paſſioneus.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

L. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

LV.

Celebratio trium Miſſarum Natalitio Chriſti die præcipuus Latinæ Eccleſiæ Ritus demonſtratur: ideoque nnuverſim ab Orientalibus, præſertim vero ab Armenis Ligurno in Pnrtu commorantibus, non uſurpandus.

Ven. Fratri Nicolao Lercari Archiepiſcopo Rhodien. Congregationis Propagandæ Fidei Secretario.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Conſcribendæ Epiſtolæ occaſio recenſetur.

IN ſuperiori ante proximum ad Nos habito acceſſu, retuliſti, Te, in ſuſpicionem adductum, Sacerdotes Armenos Ligurno in Portu commotantes Sacro Natali Dnmini die tres unumquemque Miſſas in natinnis ſuæ templo celebrare, non prætermiſiſſe opportunas ad Piſanum Archiepiſcopum dare litteras, ut cerior fieres, num res, prout ferebatur, ſe haberet, & ſi ita quidem, ex qun tempore invaluerit uſus, tria deſignato die offerendi Sacrificia; tibique fuiſſe a memorato Præſule reſcriptum, offerri ab Armenis Sacerdotibus in Ligurnenſi ſuæ gentis Ec-

La Celebrazinne delle tre Meſſe nel giorno di Natale ſi prova Rito privativo della Chieſa Latina, e perciò da non poterſi uſare generalmente dagli Orientali, ed in particolare dagli Armeni dimotanti in Livorno.

Ven. Fratri Nicolao Lercari Archiepiſcopo Rhodien. Congregationis Propagandæ Fidei Secretario.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Racconto del fatto, che diede occaſione di ſcrivere la preſente lettera.

NELLA penultima udienza, che Noi le dammo, Ella ci eſpoſe; che avendo avuto qualche barlume, che i Sacerdoti Armeni, che ſono in Livnrnn, nella loro Chieſa nazionale nel dì del Santo Natale celebravano le tre Meſſe; non aveva tralaſciatn di ſcrivere a Monſignor Arciveſcovo di Piſa, per ſapere, ſe il fattn era vero; e da quanto tempo in quà, eſſendn vero, ſi foſſe introdotto l'uſo della celebrazione delle tre Meſſe nel giorno predetto; e che dal Prelato l'era ſtato riſpoſto, celebrarſi dai Sacerdoti Armeni nella loro Chieſa nazionale in Livorno le

cleſia tres Miſſas Natalitio Chriſti die, idque in uſu primum ea in Eccleſia fuiſſe poſitum a duobus Miſſionariis Parochis ſub annum 1725., exindeque ſemper rem eodem modo tranſactam; ac inſuper ejus gentis homines referre, multos per Orientem Sacerdotes Armenos Catholicos, ejuſdemque Ritus Miſſionarios Sancto Natalis Chriſti die tres Miſſas ſingulos celebrare; a quibus porro omnibus, noſtra ipſe expetebas juſſa, de relinquenda, vel interdicenda trium Sacrorum oblatione, ab Armenis Sacerdotibus, Natalitio Chriſti die, Liburni in gentis ſuæ Eccleſia, fieri ſolita.

tre Meſſe nel giorno di Natale; eſſerſi ciò incominciato a praticare da due Miſſionari Parochi nella detta Chieſa nell'anno 1725., ed eſſerſi ſempre da quel tempo in qua continuato nello ſteſſo modo; riferire altresì i nazionali, che nell'Oriente molti Sacerdoti Armeni Cattolici, e Miſſionarj dello ſteſſo Rito nel dì del Santo Natale celebrano le tre Meſſe; conchiudendo poi eſſa il diſcorſo col richiedere i Noſtri ordini ſopra o il laſciar correre, o il proibire la celebrazione delle tre Meſſe, che ſi fa dai Sacerdoti Armeni nel dì di Natale nella loro Chieſa nazionale in Livorno.

§. 2. Pervetuſtus eſt, atque univerſim in Latinam Eccleſiam receptus Ritus trini Sacrificii per unumquemque Sacerdotem Natalitio Chriſti die offerendi; verum apud Orientalem Eccleſiam nullum extat præfati Ritus veſtigium; ne verbum quippe de eo in Liturgiis Græco-Arabicis Melchitarum, nec in Syriacis, Chaldeiſque, neque etiam in reliquis Cophtorum, Armenorum, Græcorum, atque Ruthenorum, qui Græcos ſibi ritus adſcivere. Patres Baſiliani Cryptæ Ferratæ, etſi Latinos aliquot Ritus amplexi ſint, tres tamen Miſſas Natalis Domini die nec in memorato Monaſterio, nec alibi celebrare conſueverunt. Et in ipſa Provinciali Synodo habita ſub annum 1736. in Monte Libano, cui præfuit Joſeph Simonius Aſſemanus Præſul, qui juſſu Clementis XII. Prædeceſſoris noſtri eo profectus, impoſito ſibi muneri cumulate ſatisfecit, hæc leguntur *cap. 13. de ſacroſancto Miſſæ Sacrificio: Privilegium autem, quod Latini Presbyteri habent in Natali Domini ter Miſſas celebrandi, ad noſtros Sacerdotes nullatenus extendendum eſſe decernimus, & ſtatuimus: non quod morem illum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ omnium Eccleſiarum matris, ac magiſtræ condemnemus: abſit hoc a nobis, qui filii illius obſequentiſſimi ſumus; ſed quia veterem noſtrum ritum ſervari volumus.*

L'uſo di celebrarſi tre Meſſe nel giorno di Natale da ciaſcun Sacerdote è Rito privativo della Chieſa Latina.

§. 2. Il Rito della celebrazione delle tre Meſſe, che ſi fa da ogni Sacerdote nel giorno del Santo Natale, è antico, ed univerſale nella Chieſa Latina: ma nella Chieſa Orientale non v'è veſtigio del predetto Rito: non facendoſene parola nelle Liturgie Greco-Arabe de' Melchiti, nè in quelle de' Siri, o Caldei, nè in quelle de' Copti, degli Armeni, e de' Greci, e de' Ruteni, che hanno adottato il Rito Greco. I Padri Baſiliani di Grotta Ferrata, benchè in molti capi abbiano adottato alcuni Riti Latini, non celebrano però nè nel detto Monaſtero, nè in altro le tre Meſſe nel giorno di Natale. E nel Sinodo Provinciale tenuto l'anno 1736. nel Monte Libano ſotto il Patriarca Antiocheno colla preſidenza di Monſignor Giuſeppe Simonio Aſſemani, che per ordine del Noſtro Predeceſſore Clemente XII., eſſendoſi portato colà, adempì lodevolmente il ſuo miniſtero, così ſi legge *al cap. 13. de ſacroſancto Miſſæ Sacrificio: Privilegium autem, quod Latini Presbyteri habent in Natali Domini ter Miſſas celebrandi, ad Noſtros Sacerdotes nullatenus extendendum eſſe decernimus, & ſtatuimus: non quod morem illum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ omnium Eccleſiarum matris, ac magiſtræ condemnemus: abſit hoc a nobis, qui filii illius obſequentiſſimi ſumus; ſed quia veterem noſtrum Ritum ſervari volumus.*

§. 3. Hæc Synodus prævio opportuno examine, fuit a Nobis confirmata, veluti noſſe licet ex Conſtitutione Noſtra in Bullarium Noſtrum illata. Cumque ex memorata Synodo, æque ac ex præindicatis Liturgiis Orientalibus innoteſcat, offerri quidem in Occidentali Eccleſia trinum Natali Chriſti die Sacrificium, non item vero in Orientali Eccleſia, jam locus fit regulæ latius per Nos firmatæ in Noſtris Encyclicis Litteris datis octavo Kalendas Auguſti anni 1755. ad Miſſionarios per Orientem, præloque Congregationis Propagandæ Fidei impreſſis, non eſſe ſcilicet permiſcendos ritus; ſuum a Latina, ſuum itidem ab Orientali Eccleſia ritum ſervari oportere: hoc quippe eſt Sacris Canonibus ſancitum, Conſtitutionibus Apoſtolicis cautum, ac Sanctæ Sedis perpetuo ſyſtemate, præfatis literis late demonſtrato, firmatum.

E perciò non può uſarſi dalla Chieſa Orientale.

§. 3. Fu queſto Concilio, dopo il dovuto eſame, confermato da Noi, come può vederſi nella noſtra Coſtituzione inſerita nel noſtro Bollario. E ricavandoſi non meno dal detto Concilio, che dall'allegate Liturgie Orientali, celebrarſi nella Chieſa Occidentale le tre Meſſe nel giorno di Natale, e non celebrarſi nella Chieſa Orientale, reſta aperta la ſtrada alla maſſima da Noi diffuſamente comprovata nella Noſtra Lettera Circolare ai Miſſionari d'Oriente ſcritta ſotto il giorno 26. di Luglio del preſente anno 1755., e ſtampata nella Stamperia della Congregazione di Propaganda, che non ſi confonda un Rito coll'altro, che la Chieſa Latina oſſervi il ſuo Rito, e la Chieſa Orientale il proprio: eſſendo ciò preſcritto dai Sagri Canoni, e dalle Apoſtoliche Coſtituzioni, e ſtabilito nel ſiſtema della Santa Sede, ampiamente dimoſtrato nella Lettera predetta.

Si veda queſta lettera Circolare di ſopra Conſt. L. pag. 151. & ſeq.

§. 4. Et ſi unquam excipi contingeret, iiſdem in Litteris in exemplum per Nos adduci Latinos quoſdam Ritus ab Orientalibus, & viciſſim Græcos quoſdam Ritus a Latinis cooptatos, parata ſuppetit reſponſio, eſtque ejuſmodi, id factum, vel conſectarium fuiſſe immemorialis conſuetudinis ſecumferentis famam conceſſi Apoſtolici privilegii; vel inductum ex privilegio Apoſtolico vero, conceptoque; quarum quidem rerum, quod ad præſentem quæſtionem attinet, nec ſpecies ulla, quin potius perſpicua ex adverſo perſtat probatio. Cum enim Edeſſenus Archiepiſcopus Armeni Ritus, Romæ degens facultatem ſibi expetiiſſet, celebrandi tres Miſſas Natalitio Chriſti die, utque facultas ejuſmodi ad reliquos etiam Sacerdotes Romæ

Riſpoſta all'objetto d'eſſerſi tra Latini ed Orientali fatta vicendevole comunione di alcuni Riti.

§. 4. E quando mai ſi diceſſe, che nella ſteſſa Lettera ſono allegati da Noi alcuni eſempj di Riti Latini adottati dagli Orientali, e di alcuni Riti Greci adottati dai Latini, la riſpoſta è in pronto, ed è, ciò eſſerſi fatto o in ſequela d'una immemorabile conſuetudine, che porta ſeco la fama della conceſſione d'un privilegio Apoſtolico, o in ſequela d'un vero effettivo Apoſtolico privilegio: delle quali coſe nel caſo, ch'è in queſtione, non v'è apparenza, anzi piuttoſto v'è chiara pruova in contrario: imperocchè avendo Monſignor Arciveſcovo di Edeſſa di Rito Armeno, che ſtava in Roma, pregato per avere la licenza di celebrare le tre Meſſe nel giorno di Natale, e che queſta licenza s'eſtendeſſe anche agli altri Sacerdoti Armeni,

commo- che

commorantes protenderetur; propoſitis hujuſmodi precibus in Congregatione Sacræ Inquiſitionis coram Conſultoribus decimo tertio Kalendas Martii 1710., relatiſque iterum in Congregatione de more habita in Palatio Apoſtolico tertio Kalendas Martii, negativum redditum fuit reſponſum; quamvis is, cui demandata fuit provincia ſcribendi ea de re, ſcriptoque ſuam proferendi ſententiam, io partem affirmativam ſeſe præſtiterit procliviorem, quemadmodum deprehendimus ex ſcriptis oegotium illud attingentibus, quæ ex ædibus Sacræ Inquiſitioois afferri ad Nos voloimos; & hoc fuit quidem dubium tunc propoſitum: *An dicto Archiepiſcopo concedendum ſit Indultum celebrandi tres Miſſas in die Nativitatis Domini more Latinorum, hocque extendendum ad omnes Presbyteros Armeni Ritus in Urbe commorantes*: hoc vero reſcriptum: *Quoad petitum Indultum celebrandi tres Miſſas in die Natalis Domini more Latinorum, reſpondendum eſſe negative.*

Alia peculiaris ratio adverſus Armenos Liburni cõmorantes.

§. 5. Prætereuodæ nec ſunt, quæ in præfatis Litteris Nnſtris §. 45. a Nobis afferuntur. Cautum fuerat jam inde ab anno 1674., ut Armeni Liburno in Portu domicilium habentes, quippe una nobiſcum viventes, in Paſchatis, ceteriſque Feſtis diebus celebrandis, ad Gregorianum emendatum Kalendarium ſe conformarent. Tot rantaſque turbas commoverunt præfati Armeni, ot habita ſub annum 1699. iterata Congregatione decretum fuerit, ut uſus veteris Kalendarii Armenis Liburnenſibus relinqueretur, quouſque ad novum recipiendum ſeſe accommodaſſent, & quouſque Apuſtolica Sedes aliud edixiſſet. Eſt itaque Liburnenſibus Armenis ſua pro ratione voluntas, reſpuunt Latinum Ritum, uſum ſcilicet Kalendarii emendati, quamvis nobis intermixti vivant, ſitque illud juſtitiæ conſonum: cumque porro Latinum Ritum ter offerendi Sacrificium Natali Chriſti die ſibi indebitum expoſcant, facile captu eſt, haud decere, ut ſui voti compotes fiant.

Altera objectio deſumpta ex oblatione trini Sacrificii a Sacerdotibus Armenis peragi ſolita etiam per Orientem.

Præmiſſa opportuna hiſtorici facti narratione, piaxia iſthæc ex erronea cauſa veriſimiliter derivata demonſtratur.

§. 6. Reliquum illud eſt, quod aſſeritur in Litteris Piſani Archiepiſcopi, Armenæ nimirum oationis homines Liburno in Portu commorantes aſſeverare, memoratas tres Miſſas a multis per Orientem Armenis Sacerdotibus Catholicis, ejuſdemque Ritus Miſſionariis celebrari; idque Nobis veriſimile videtur, at nihil inde io rem præſentem. Beatus Bartholomæus Bononienſis ex Fratrum Prædicatorum familia, fuit à Joanne XXII. Pontifice in Armeniam ablegatus ſub ann. 1318., & ab ipſo Maragenſis Epiſcopus inauguratus, exindeque translatus ad Naxivanum Archiepiſcopatum. Quo ipſo rempore præfatus Beatus Bartholomæus celebri illa Miſſione fungebatur, aderat in Armenia Iſaias quidam Schiſmaticus trecentis ſeptuaginta diſcipulis præpoſitus. Mens ipſi incrat recta, & motus fama ſanctitatis B. Bartholomæi, edoctuſque ab ipſo Catholicæ Fidei veritatem, ſe ei ſocium adjunxit, ſuis omnibus diſcipulis ſecum adductis: tuncque contigit, ut iuſtitueretur Congregatio Fratrum unitorum, aſſumpto ab iis omnibus habitu Dominicani inſtituti, emiſſaque Profeſſione vitæ Regularis ſub Regula Sancti Auguſtini, & Frattum Prædicatorum Conſtitutionibus. Videre eſt omnia in Opere Patris Galani *de conſenſione Armenæ Eccleſiæ cum Romana part. 1. pag. 508. & ſeq.* atque elucubratius *tom. 2. hiſtoriæ virorum illuſtrium Dominicani Ordinis*, Auctore Patre Touron *lib. 1 pag. 108. & ſeq.* Iſthæc Congregatio ſubjecta fuit Magiſtro Generali Dominicæ Familiæ ab Innocentio VI. ſub annum 1356., uti colligere eſt ex ejus Litteris in Dominicanum Bullarium relatis *pag. 148.*, & in generalibus totius Ordinis

Comi-

che erano in Roma; propoſtaſi l'iſtanaa nella Congregasione del S. Officio fra i Conſultori ai 17. di Febbrajo 1710., e ripropoſtaſi nella Congregazione tenuta ſecondo il ſolito in Palazao nel giorno 27. di Febbrajo, la riſpoſta fu negativa: ancorchè chi ebbe l'incombenza di ſcrivere, e di dire il ſuo voto in carta, foſſe ſtato molto proclive alla parte affermativa: come abbiamo riconoſciuto, eſſendoci fatte portare dal S. Officio le ſcritture appartenenti al caſo: ed ecco il Dubbio propoſto: *An dicto Archiepiſcopo concedendum ſit Indultum celebrandi tres Miſſas in die Nativitatis Domini more Latinorum, hocque extendendum ad omnes Presbyteros Armeni Ritus in Urbe commorantes*: ed ecco la riſpoſta: *Quoad petitum Indultum celebrandi tres Miſſas in die Natalis Domini more Latinorum, reſpondendum eſſe negative.*

Altro motivo particolare contrario agli Armeni di Livorno.

§. 5. Nè dee tralaſciarſi quanto da Noi vien riferito oella predetta Noſtra Lettera Circolare al §. 45. Era ſtato ordinato ſino dall'anno 1674., che gli Armeni, che hanno domicilio in Livorno, avvegnachè viventi con Noi, doveſſero conformarſi al Calendario Gregoriano corretto, nella celebrazione della Paſqua, e delle altre Feſte. Furono tanti e tanti i rumori, che dai predetti Armeni ſi eccitarono, che eſſendoſi tenuta nell'anno 1699. una nuova Congregazione, fu riſoluto, che ſi laſciaſſe correre l'uſo dell'antico Calendario riſpetto agli Armeni, che erano in Livorno, finchè ſi foſſero diſpoſti ad accettare il nuovo, e finchè la Santa Sede oon aveſſe ordinato diverſamente. Vogliono dunque gli Armeni, che ſono in Livorno, quello che vogliono. Non vogliono il Rito Latino, cioè l'uſo del Calendario corretto, benchè vivano fra noi, e benchè ciò ſia giuſto: e volendo poi il Rito Latino nelle tre Meſſe di Natale, che non gli tocca, non vi vuol molto a comprendere, che non è di dovere, che ſiano eſauditi.

Seconda objezione fondata ſull'uſo di celebrarſi anche in Oriente da' Sacerdoti Armeni le dette tre Meſſe.

Con una opportuna oſſervazione iſtorica ſi prova probabilmente erroneo nella ſua origine un tal'uſo.

§. 6. Reſta quello, che ſi dice nella Lettera di Monſignor Arciveſcovo di Piſa, che i nazionali, che ſono in Livorno, atteſtano, celebrarſi in Oriente le tre Meſſe da molti Sacerdoti Armeni Cattolici, e da' Miſſionarj del loro Rito: e ciò da Noi ſi crede veriſimile, ma non giova all'intento. Il Beato Bartolomeo da Bologna Domenicano, detto comunemente l'Apoſtolo degli Armeni, fu ſpedito nell'Armenia nel 1318. dal Pontefice Giovanni XXII., e fu da eſſo creato Veſcovo di Maraga, e poi traſportato all'Arciveſcovado di Naxivan. Nel tempo della celebre Miſſione del detto Beato Bartolomeo eravi in Armenia un certo Iſaia ſciſmatico, che aveva ſotto di ſe trecento ſettanta diſcepoli. Era eſſo di buona intenzione, e moſſo dalla fama della ſantità del Beato Bartolomeo, ed illuminato da eſſo della verità della Fede Cattolica, s'unì con lui, conducendo ſeco tutti i ſuoi diſcepoli: ed allora fu, che ſi formò la Congregazione de' Frati uniti, avendo tutti preſo l'Abito di S. Domenico, e fatta Profeſſione di vivere in vera Religione, ſeguitando la Regola di S. Agoſtino, e le Coſtituaiooi de' Frati Predicatori. Il tutto ſi vede nell'Opera del Padre Galano *nella Conciliazione della Chieſa Armena colla Romana part. 1, pag. 508. e ſeg.*, e con maggior felicità *nel tom. 2. della Storia degli Uomini Illuſtri dell' Ordine Domenicano* del Padre Touron *al lib. 1. pag. 108. e ſeg.* Fu queſta Congregazione ſottopoſta al Generale de' Domenicani dal Pontefice Innocenao VI. l'anno 1356., come ſi raccoglie dalla di lui Lettera nel Bollario Domenicano *al tom. 2. pag. 248.*, e nel Capitolo Geoerale tenuto l'anno 1583. queſta nuova Congregazioone iocominciò a prendere il rango

di

Comitiis habitis anno 1583. nova hæc Congregatio ad Regularis Provinciæ gradus jura, & honores attolli cœpit. Cum autem Iſaiæ diſcipuli unam noſcerent Armenam Linguam, præterea nullam, & plenam ceteroquin cum Dominicanæ Familiæ Religioſis unionem conſtituerent, neceſſe fuit, quemadmodum referunt præcitati Hiſtorici, ut Regulæ, Statuta, Breviarium, & Miſſale Ordinis in Linguam verterentur Armenam. Comperimus autem temporibus nobis proximis inſtetiſſe Patres Armenæ Provinciæ Ordinis Prædicatorum, quo ſibi liceret, typis mandare ſua Breviaria, ac Miſſalia, e Latino in Armenum idioma translata; annuitque precibus Congregatio Romanæ univerſalis Inquiſitionis habita octavo Idus Septembris 1713., deputatis emendatoribus, ſive præli typici præſidibus, ut ad opportunas regulas exigerentur omnia, . liceretque exinde tuto ſibi polliceri, nullos in novam editionem errores irrepere, quod ſatis ſuperque in hujuſmodi caſibus aliàs contigiſſe conſtiterat; probavitque omnia Summus Pontifex in Congregatione, proximo die, ſeptimo videlicet Idus Septembris ejuſdemmet anni habita.

di Provincia. Non intendendo i Diſcepoli d'Iſaia altro, che la lingua Armena, e facendo l'unione coi Frati Domenicani; fu d'uopo tradurre in lingua Armena le Regole, gli Statuti, il Breviario, ed il Meſſale dell' Ordine, come raccontano i ſopradetti Iſtorici. Ne' tempi a Noi vicini ritroviamo avere i Padri dell' Ordine de' Predicatori della Provincia Armena pregato di poter far ſtampare i loro Breviarj, e Meſſali tradotti dal Latino nell' idioma Armeno; e la Congregazione del S. Officio tenuta ai 6. di Settembre 1713. ammiſe l'iſtanza, deputando i correttori, o ſiano preſidenti alla ſtampa, acciò il tutto ſi faceſſe colle dovute regole, e colla ſicurezza, che nella nuova edizione non correſſero errori, come altre volte in ſimili occaſioni era pur troppo accaduto: ed il tutto fu confermato dal Sommo Pontefice nella Congregazione tenuta nel giorno ſeguente 7. di Settembre dell' anno medeſimo.

§. 7. Cum itaque Dominicanum Miſſale in Armenam Linguam verſum fuerit, cumque in Miſſali Dominicano tres reperiantur adnotatæ Miſſæ Natalitio Chriſti die celebrari ſolitæ, videtur admodum ſimile vero, Sacerdotes quoſdam Armenos, & Miſſionarios, videntes tres Miſſas a Patribus Dominicanis celebrari Natalitio Chriſti die, cœpiſſe & ipſos tria Sacrificia offerre, Dominicano Miſſali utentes in Armenam Linguam reddito: quoties autem ita ſe res habeat, quod veroſimilius eſt, quiſque ſanæ mentis homo facile animadvertet, haud ſubſiſtere fundamentum, in oblatione trini Sacrificii a nonnullis Armenis per Orientem peragi ſolita, conſtitutum, nec eo juvari ullatenus poſſe Armenos Liburno in Portu commorantes; eo quod tres Miſſæ in Miſſali Dominicano adnotatæ, ſemper Latini Ritus eſſe cenſeantur, etſi in Armenam Linguam verſæ; nec liceat Armenis pro arbitrio Latinos Ritus uſurpare. Simillimum Nobis ſuppetit exemplum ex Miſſa Latina Patrum Dominicanæ Familiæ in Græcam Linguam verſa juxta indultum a Bonifacio IX. datum Maximo Conſtantinopolitano Dominicanæ Familiæ viro, relatumque *tom.* 2. Bullarii Dominicani *pag.* 370. Ea quippe Dominicani Fratres quidem, nullatenus autem Græci, in Sacrificio offerendo uti poſſunt.

E perciò inutile per l'intento.

§. 7. Eſſendoſi dunque fatta la traduzione del Meſſale Domenicano in lingua Armena, ed eſſendovi nel Meſſale Domenicano le tre Meſſe nel giorno di Natale, pare aſſai veriſimile, che alcuni Sacerdoti Armeni, e Miſſionarj, vedendo che le tre Meſſe ſi celebravano nel dì di Natale dai Padri Domenicani, le abbiano ancor eſſi incominciate a celebrare, prevalendoſi del Meſſale Domenicano tradotto in Armeno: e quando queſto ſia, come è molto veriſimile, il fondamento della celebrazione delle tre Meſſe, che ſi fa da alcuni Armeni in Oriente; ogni uomo di buon ſenno facilmente ne conoſcerà l'inſuſſiſtenza, e ch' eſſo non può in veruna maniera giovare agli Armeni, che ſono in Livorno: appartenendo ſempre le tre Meſſe, che ſono nel Meſſale Domenicano, benche tradotte in lingua Armena, al Rito Latino; e non potendo gli Armeni prevalerſi a loro capriccio del Rito Latino. Simile è l'eſempio della Meſſa Latina de' Padri Domenicani tradotta in lingua Greca, giuſta la conceſſione fatta da Bonifazio IX. a Maſſimo di Coſtantinopoli Domenicano, che è nel *tom.* 2. del Bollario Domenicano *pag.* 370.; celebrandoſi eſſa dai Domenicani, e non potendoſi celebrare dai Greci.

Si conferma l'aſſunto con un eſempio del tutto ſimile.

§. 8. Hæc itaque ſunt, quæ Nobis, quamvis male a podagra habitis, licuit colligere. Curæ tibi erit, Venerabilis Frater, deferre omnia ad Congregationem de Propaganda Fide; & ſi mandatum ab ea tibi fuerit, quod facilimum, ut ad Piſanum Archiepiſcopum reſcribas, opportunum fortaſſe erit, hujus ad te Noſtræ Epiſtolæ exemplum eidem reddendum curare. Interea Apoſtolicam tibi Benedictionem impertimur.

Ordini pel Secretario.

§. 8. Ed ecco quanto abbiamo potuto raccorre, non oſtante l'eſſere malamente trattati dalla podagra. Sarà ſua cura il notificare il tutto alla Congregazione di Propaganda; e ricevendo da eſſa gli ordini, come ſi può credere, di reſcrivere a Monſignor Arciveſcovo di Piſa, caderebbe forſe in acconcio di fargli capitare una copia di queſta Lettera, che ſcriviamo a Lei: alla quale intanto diamo l'Apoſtolica Benedizione.

Datum apud S. Mariam Majorem die 29. Decembris 1755. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

Data 29 Decembre 1755. e decimo ſeſto del Pontificato.

Datum apud S. Mariam Majorem die 29. Decembris 1755. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

DECRE-

LVI.

DECRETUM

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI PAPÆ XIV.

In Cauſa Neapolitana Beatificationis, & Canonizationis Ven. Servi Dei PAULI BURALIS S. R. E. Cardinalis de Aretio nuncupati.

Dubium in Congregatione Rituum propoſitum.

CONgregatio Generalis Sacrorum Rituum habita fuit coram Nobis die 27. præteriti menſis Januarii, & in Cauſa Beatificationis, & Canonizationis Venerabilis Servi Dei Pauli Buralis S. R. E. Cardinalis de Aretio nuncupati propoſitum fuit dubium ſequentibus verbis conceptum: *An conſtet de Virtutibus Theologalibus Fide, Spe, & Charitate, & Cardinalibus Prudentia, Juſtitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque annexis in gradu heroico in caſu, &c.*

Omnia primum à Pontifice ante Congregationem ſunt diligenter expenſa.

§. 2. Congregationi interfuimus, nec ad eam imparati acceſſimus; acceſſimus enim poſt perlectas Scripturas & Informationes tum Poſtulatorum, tum Fidei Promotoris, poſt lecta Conſultorum Congregationis ſuffragia Nobis præcedenter juxta morem in ſcriptis exhibita, poſt auditas Advocatorum Cauſæ verbales informationes. In ipſa Congregatione propriis auribus audivimus ſententias Dilectorum Filiorum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium Congregationi Sacrorum Rituum adſcriptorum, quas ſuper prædicto dubio oretenus protulerunt; ſed nullum à Nobis editum fuit reſponſum, ut, ſecundis adhibitis curis, porrectiſque Deo Optimo Maximo jugibus precibus, opportuniori tempore Noſtram ederemus ſuper propoſito dubio ſententiam.

...ed reſponſu... aliud tem... us rejectum.

...aliditas pro... ſuum au... oritate or... naria con... ctorum in... e cauſa, ...ud levi e... detrimen... aumquam ...minata.

§. 3. Dum in minoribus Promotoris Fidei munere fungebamur, animadvertimus, plures in Cauſa Venerabilis Servi Dei Pauli Buralis confectos fuiſſe Proceſſus auctoritate ordinaria, & Apoſtolica, nec umquam fuiſſe examinatam, multoque minus approbatam validitatem Proceſſuum auctoritate Ordinaria confectorum, Cajetani videlicet, Placentini, & Neapolitani, ex quo non exiguum integritati, & valori probationum damnum derivabat; Teſtes enim in Dictis Proceſſibus examinati, qui attento eorum numero, fide ipſorum dictis debita, adminiculis, quibus eorum atteſtationes erant roboratæ, conſonantia cum Teſtibus examinatis in Proceſſibus Apoſtolicis, probationis gradum attingere potuiſſent, ſi validitas Proceſſuum, in quibus fuerunt examinati, fuiſſet diſcuſſa & approbata; Ceſſantibus diſcuſſione & approbatione validitatis, ſolius adminiculi vim & robur poterant obtinere, juxta Congregationis praxim, de qua in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib.* 2. *cap.* 5. Sed, cum in toto Cauſæ decurſu nulla de validitate Proceſſuum promota fuiſſet indago, neceſſarium eſſe exiſtimavimus ſedulo inſpicere, an validi re vera eſſent memorati Proceſſus auctoritate ordinaria confecti, & an omiſſio examinis involuntariæ quodammodo negligentiæ eſſet adſcribenda, vel potius derivaſſe dicenda eſſet ex metu, quod eorum validitas approbari non poſſet.

...m ipſe ...ifex ad ...encevo... , & de... ...m pro ...itate eu...

§. 4. Ut id autem in aperto tandem poneretur, prædictos Proceſſus ad Nos afferri mandavimus, & quamvis longa, quinquagenaria videlicet, & ultra, in examine Cauſarum Beatificationis, & Canonizationis experientia, potuiſſemus Nobis ipſis blandiri de Noſtrarum virium ſufficientia in examine validitatis prædictorum Proceſſuum, advocari nihilominus fecimus Dilectum Filium Benedictum Veteranum Sacræ Conſiſtorialis Aulæ Advocatum, diligentiſſimum Fidei Promotorem a Nobis conſtitutum, cui prædictos Proceſſus conſignavimus, & ipſius ſententia tum voce, tum ſcriptis Nobis expoſita, communicato cum ipſo conſilio, Decretum edidimus die 1. currentis menſis Februarii, Secretario Congregationis Sacrorum Rituum conſignatum, in quo conſtare decrevimus de validitate Proceſſuum Cajetani, Placentini, & Neapolitani, Ordinaria auctoritate confectorum in Cauſa Venerabilis Servi Dei Pauli Buralis S. R. E. Cardinalis de Aretio nuncupati.

Aliis adhibitis quoque diligentiis, ſupra relato dubio deinde reſponſum datum.

§. 5. Aliæ præterea poſt Congregationem habitam die 27. præteriti menſis Januarii adhibitæ ſunt ſcrupuloſæ diligentiæ, ne in re tanti momenti aliquid prætermiſſum dici poſſet, quod videri & examinari potuiſſet. Deum Optimum Maximum jugibus precibus obſecravimus, ut Nobis præſto eſſe, & mentem Noſtram illuſtrare dignaretur: poſt quæ, inhærentes unanimibus ſuffragiis Cardinalium, qui Congregationi Sacrorum Rituum habitæ die 27. præteriti menſis Januarii interfuerunt, propoſito in ea dubio ſic reſpondemus, auditoque Sacro, perceptaque Euchariſtica Communione, cum præ impedimento podagræ Miſſam celebrare non potuerimus, ſic reſpondendum decernimus, *Ita conſtare de Virtutibus Theologalibus Fide, Spe, & Charitate, & Cardinalibus Prudentia, Juſtitia, Fortitudine, ac Temperantia, earumque annexis in gradu heroico, ut tuto procedi poſſit ad ulteriora, ad diſcuſſionem videlicet quatuor Miraculorum.*

In omni, quem tenuit, vitæ ſtatu Ven. Paulus Buralis omnes virtutes in gradu heroico exercuit.

§. 6. Venerabilis Dei Servus Paulus Buralis vixit in ſtatu ſeculari uſque ad annum quadrageſimum ſextum ſuæ ætatis. Nomen deinde dedit Congregationi Clericorum Regularium, qui Theatini nuncupantur, & in dicta Congregatione permanſit ſpatio annorum undecim. Ad dignitatem Epiſcopalem deinde evectus, præfuit primum Eccleſiæ Placentinæ, & Collegio Cardinalium S. R. E. adſcriptus, tranſlatus deinde fuit ad regimen Archiepiſcopalis Eccleſiæ Neapolitanæ, quæ omnia ſpatio fere decem annorum implevit; ponderatiſque ſedulo omnibus, quæ in unoquoque prædictorum ſtatuum ab eo geſta ſunt, conſtat, ipſum in gradu heroico eas omnes Virtutes frequentibus actibus exercuiſſe; quæ unicuique prædictorum ſtatuum erant proportionatæ & propriæ, cum eximia ſemper charitate erga Deum & proximum, ſpectabili humilitate, & eximia undequaque prudentia.

Non tamen omnia teſtibus de viſu comprobantur.

§. 7. At, cum ea omnia, quæ pertinent ad ſtatum ſecularem, & ſic ad longum vitæ ipſius curſum, & pleraque alia, quæ ſtatum Regularem reſpiciunt, in quo non modicum ſuæ ætatis curſum perfecit, non ſint probata Teſtibus de viſu, ſed Teſtibus aut de auditu a videntibus, aut de auditu auditus, & ea tantum, quæ ſtatum Epiſcopalem, & Cardinalitiam reſpiciunt dignitatem, ſufficienti numero Teſtium de viſu innixa ſint, locus factus eſt Decreto a Nobis edito die 21. Aprilis 1741. & impreſſo in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib.* 3. *cap.* 3. *num.* 25., in quo ſtatutum eſt, ut in Cauſis etiam procedentibus per viam non Cultus, ſi Virtutes probatæ ſint per Teſtes de auditu, & ſic per probationes ſubſidiarias, dilatâ, prout in caſu, abſque culpa & dolo Poſtulatorum, confectione Proceſſuum longe poſt obitum Dei Servi; ſi de validitate Proceſſuum poſt dictum tempus confectorum abunde conſtet, prout in caſu; ſi, Teſtium numero, & qualitate, cæteriſque attentis adminiculis, moralis, prout in caſu, conſurgat certitudo, quæ, ſi non impoſſibilis, imprudens ſaltem judicium reddat de oppoſito: propoſito de Virtutibus dubio nullatenus reſpondeatur *Conſtare*, deficiente

Atque hinc propterea propoſito de virtutibus dubio congrua ratione reſponſum.

videlicet

videlicet probatione directa per Teſtes de viſu, ſed reſpondeatur, *Ita conſtare, ut tuto procedi poſſit ad diſcuſſionem quatuor Miraculorum*, aucto videlicet Miraculorum numero, a duobus, quæ olim ſufficiebant pro obtinenda Beatificatione, ad alia duo, & ſic ad quatuor Miracula, ut quod ex humano defuit Teſtimonio, Divino compenſetur.

Præſens Decretum manu Noſtra ſubſcriptum, Noſtroque Sigillo munitum, Secretario Congregationis Sacrorum Rituum conſignamus, inter Acta ejuſdem Congregationis aſſervandum.

Datum hac die 8. Februarii 1756.

BENEDICTUS PP. XIV.

D. F. Card. Tamburinus Præf.

Loco † Sigilli.

M. Mareſuſcus S. R. C. Secr.

Excitantur omnes Græci Ritus Orientales, ut nova Euchologii editione utantur; narratur quoque quid pro ea perficienda factum fuerit; & quæ eidem novæ editionis Euchologio præpoſita ſunt Monita, latius explicantur.

EPISTOLA PRIMA.

Ad Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſque Ritus Græci Eccleſiaſticos, Sæculares & Regulares, gratiam & communionem Sedis Apoſtolicæ habentes.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

EX quo primum tempore Apoſtolicam B. Petri Sedem conſcendimus, uſque in præſentem diem, aſſidua Nobis videmur edidiſſe argumenta paternæ prorſus charitatis, qua dilectos Nobis in Chriſto Eccleſiaſticos, Laicoſque Orientales Nobis conſentientes, ſive, uti vocant, *Unitos*, & a ſchiſmatis labe immunes, complectimur; nihilque intactum reliquiſſe, quo ii, qui in ſchiſmate ſunt, ejuratis erroribus, Catholicæ unitati conſocientur. Nolumus hìc quæcumque in hunc finem egimus, commemorare: quum & referta ſint Regeſta Congregationis de Propaganda Fide Decretis noſtris hac de re conditis; & Apoſtolicas Litteras, atque Conſtitutiones pro Orientalium rebus a Nobis editas, in Bullarii noſtri Voluminibus unuſquiſque percurrere valeat. Illud Nobis propoſitum nunc eſt, ut Vos, Venerabiles Fratres, Dilectoſque Filios, certiores faciamus, abſolutum jam eſſe opus Correctionis Græci Euchologii, idque jam Typis ejuſdem Congregationis de Propaganda Fide impreſſum fuiſſe, poſt diuturnum rerum omnium examen, accuratiſſima caſtigatione emendatum; ideoque vos hortemur, ut hoc potiſſimum in ſacris actionibus adhibeatis, ſepoſitis aliis, quæ variis erroribus ſatis ſuperque infecta deprehenduntur. Quod quidem haud mirum videri debet: Id enim incommodi facillime accidit, quoties in pluribus ac ſæpe iteratis unius Operis editionibus, ab iis, qui præſunt, aliquid omittitur exactiſſimæ illius diligentiæ, quæ neceſſaria eſt, ne aliqua, aut per fraudem, aut per inſcitiam, identidem inſerantur, aut adjiciantur, quæ in primævis puriſque editionibus non erant; quæque deinde reſecanda quum ſint, aut aliquo modo temperanda, tractu temporis cauſam præbent inſtituendis correctionibus, noviſque repurgatis editionibus; quemadmodum in ipſa quoque Occidentali Eccleſia, quantumvis præ Orientali minoribus periculis expoſita ſit, eveniſſe dignoſcitur: quocirca Romani ſæpe Pontifices coacti ſunt opportune conſulere, ut Miſſalia, Ritualia, Breviaria, & Martyrologia emendarentur, & caſtigata noviter ederentur. Verum quod attinet ad correctionem veſtri Euchologii, quod, ut optime noſtis, nihil aliud eſt, quàm collectio Eccleſiaſticarum precum, atque benedictionum, ideoque, ut Goarius explicat, Eccleſiæ veſtræ Rituale, ſeu Manuale, aut Sacerdotale, & Pontificale commode appellari poſſet; duo potiſſimum his noſtris Litteris agenda ſuſcepimus: hiſtoriam nimirum exponere correctionis, novæque editionis, quæ nuper perfecta fuit; & Monita quædam latius explicare, quæ in ipſius Euchologii veſtibulo opportunè præpoſita ſunt; dilato in aliud tempus conſilio aperiendi vobis, ſi Deus vitam & vires Nobis largietur, res alias complures ad Euchologium ipſum pertinentes, quæ nec ſatis recte præſentibus Litteris nimis in longum protrahendis infererentur, & immodicum Nobis afferrent laborem, ætati Noſtræ prorſus alienum, nec apte conciliandum cum reliquis magni momenti curis, quæ nunc præſertim Nos in Apoſtolici Miniſterii noſtri procuratione circumſtant, & a quibus Nos modo expedire non poſſumus.

Græcum Euchologium quid?

Summa eorum, quæ hac Epiſtola continentur.

§. 2. Philippus IV. Hiſpaniarum Rex Catholicus is fuit, qui ſub annum 1631. habito ad Apoſtolicam Sedem recurſu, expoſuit, delatum ſibi eſſe a Græcis Unitis ditionis ſuæ Terras incolentibus, editum fuiſſe a Græcis ſchiſmaticis Euchologium pluribus erroribus vitiatum, ſimulque rogavit, ut abſurdis, quæ inde manare poſſent, opportunis remediis occurreretur. Summus autem Pontifex Urbanus VIII. ſtatim egregio operi manum admovit, deputata ad Euchologii correctionem peculiari Congregatione, cui & ipſe primum nonnullos S. R. E. Cardinales, Romanæque Curiæ Prælatos, atque Theologos magni nominis, adſcripſit; & alios per Orbem tunc maxime Eccleſiaſticæ eruditionis laude præſtantes viros, eidem Congregationi adſcribendos, Romam accivit. Inter hos vocatus fuit Dionyſius Petavius Presbyter Societatis Jeſu in Galliis degens, qui tamen juſtiſſima affectæ ætatis excuſatione uſus fuit, ne tantum iter arriperet; & Joannes Morinus Gallicani Oratorii Presbyter, qui & ad Urbem acceſſit, & pluribus ſeſſionibus interfuit, in quibus multa ſcitu digna protulit, ad rem recte inſtituendam dirigendamque opportuna, de quibus alibi ſermonem habebimus.

Euchologii correctio, quando, quibuſque de cauſis primum inſtituta.

§. 3. Summum profecto ſtudium ac diligentiam in demandatum ſibi opus contulerunt ii, qui Congregationem ab Urbano Pontifice deputatam conſtituebant; eorumque curas atque labores innuit Leo Allatius, quum de Græco Euchologio ſermonem habens, ita ſcripſit: *De libro plura poſſem referre, & examinare: verumtamen, cum ſub cenſura, ac judicio acerrimorum virorum ſtet, ſententiam de eo veram, & judicium infallibile expecto.* Et quidem duo ſupra octoginta ſeſſiones inter eos habitæ fuerunt, ut olim teſtatus eſt Cardinalis Franciſcus Barberinus ſenior, in Congregatione de Propaganda Fide, quæ die 23. Januarii anni 1645. coacta fuit coram Innocentio Papa X., paulo poſt obitum illius Deceſſoris Urbani, ejuſdem Cardinalis Patrui. Non ideo tamen abſoluta fuit Euchologii emendatio, nec nova editio confici potuit.

Quantoque ſtudio ſub Urbano VIII. & Innocentio X. PP. curata fuerit.

§. 4. Sub-

§. 4. Subſequentium Pontificum tempore propoſitum opus nunquam omnino fuit deſertum, ſed parum lenteque promotum; dum novis, ut aſſolet, negotiis ſupervenientibus, inceptorum antea exitus & finis retardatur. Quum autem Deo Optimo Maximo viſum fuerit Nos, licet immerentes, ad Summum Pontificatum evehere, inter primas, quas libenter aſſumpſimus, curas, hæc fuit, de correctione librorum Orientalis Eccleſiæ, præſertim vero Euchologii Græcorum. Quare, ut optatam Nobis metam aliquando contingere liceret, hæc, quæ ſequuntur, mandata per Nos tempeſtive edita, & executioni diligenter tradita fuerunt. Primum itaque collecta, & in ordinem digeſta ſunt Acta Congregationum, quæ ſub Urbano VIII., & Succeſſoribus Pontificibus habitæ fuerant, ut comperta fieret captarum reſolutionum ſententia, quantumvis illæ Pontificia confirmatione roboratæ non fuiſſent; neque enim unquam ad Summos Pontifices facta apparebat earum relatio, ſed in opportuniora tempora, juſtis fortaſſe de cauſis, dilata. Deinde quum jam omnes è vivis exceſſiſſent, quicumque olim adſcripti fuerant prædictæ Congregationi, ad Euchologii correctionem inſtitutæ, Nos alios S. R. E. Cardinales, & Conſultores ad graviſſimum opus urgendum deputavimus; e Cardinalibus nimirum bo. me. Antonium Xaverium Gentili, Philippum Monti, Joachimum Beſozzi, & Aloyſium Lucini, reſpective nuncupatos, qui omnes jam ex hac vita migrarunt; Congregationis autem Præfectum conſtituimus Dilectum Filium Noſtrum Fortunatum Presbyterum Card. Tamburini nuncupatum, qui ſoſpes vivit; Conſultores vero deſignavimus Dilectos Filios Fr. Joſephum Auguſtinum Orſi Ord. Prædic. Palatii Noſtri Apoſtolici Magiſtrum, Leonardum Siderer Societ. Jeſu Presbyterum, Dominicum Vitali Monachum Ordinis Sancti Baſilii, Thomam Sergium e Piis Operariis Sacerdotem, & Dominicum Teoli Presbyterum Romanum, quorum aliqui ſuperſtites ſunt, alii ſupremum diem obierunt; denique ejuſdem Congregationis Secretarium elegimus Dilectum Filium Magiſtrum Nicolaum Antonellum Prælatum Noſtrum Domeſticum. His omnibus præſcriptum fuit, ut certis recurrentibus diebus inter ſe convenientes, de rebus eorum cognitioni delegatis tractarent; id quod per integrum decennium exactiſſime præſtitum fuit. Quum autem olim controverſia fuiſſet de methodo in examine rerum ſervanda; cenſentibus nonnullis, ut ante omnia de Sacramentorum formis inquireretur; aliis vero ſuadentibus, ut ſecernerentur ea, quæ ad ſimplicium Presbyterorum officium pertinent, ab iis, quæ ſunt Epiſcoporum propria: Nos hujuſmodi controverſiam de medio ſuſtulimus, jubendo, ut Euchologii reviſio, & correctio, a prima illius pagina ad ſubſequentes gradatim produceretur, eodem ordine, quo Euchologium ipſum conflatum, impreſſumque conſpicitur. Denique præfato Congregationis Secretario id oneris impoſuimus, ut ante ſingulas ſeſſiones, folium efformaret, non modo cuilibet ex Cardinalibus, & Conſultoribus, qui conventuri erant, ſed Nobis etiam, qui omnibus de rebus in Congregatione diſcutiendis certiores fieri volebamus, opportune tradendum; quo in folio, indicatis proponendarum quæſtionum capitibus, adnotaretur primo quidquid ſuper illis expenſum, atque concluſum fuerat in Congregationibus habitis ſub Prædeceſſoribus Pontificibus, quatenus in anteactis Congregationibus de ipſis agi contigiſſet; deinde ea, quæ circa hujuſmodi quæſtiones in Theologorum libris conſcripta, & in Eccleſiaſticis monumentis relata haberentur.

...chologiis, adhibita a Congregationis Secretario.

§. 5. De veteribus Euchologiis, uti par erat, inſpiciendis, conferendiſque, minime neceſſe fuit eumdem Secretarium monere; quem porro invenimus & Græcæ Linguæ peritum, & ſacra eruditione, doctrinaque præſtantem, paratumque ad magnos quoſlibet perferendos labores in Apoſtolicæ Sedis obſequium & utilitatem; quemadmodum ſæpe aliàs, rebus ita expoſcentibus, ac etiam editis plurimo ſtudio voluminibus, demonſtravit. Notum cuique eſt, P. Jacobum Goarium Ordinis Prædicatorum, natione Gallum, octo ipſos annos in Orientalibus Regionibus commoratum, ubi omnia attente exploravit, Romam deinde veniſſe ſub anno 1640., diuturniſque collationibus habitis cum inſignibus doctrina viris, & rerum Græcarum peritiſſimis, Leone Allatio Romanæ Curiæ Præſule, Baſilio Falaſca Ordinis Sancti Baſilii Procuratore Generali, Georgio Coreſio, & Pantaleone Ligaridio, ut etiam de eo refert P. Echardus ***De Scriptoribus Ordinis Prædicatorum Tom. 2. pag.*** 574., in Galliam denique reverſum, in lucem edidiſſe Euchologium Græcum, una cum Latina illius verſione. Pro cujus Operis majori perfectione, quum doctus ac diligens Vir plures manuſcriptos Codices, & Libros Typis impreſſos, qui in ipſius Proœmio ad Lectorem recenſentur, inſpicere & perpendere non omiſiſſet, variantes lectiones ubique adjecit, & opportunas, doctaſque adnotationes huc illuc inſeruit. Opus iſtud primò prodiit Pariſiis anno Domini 1647., deinde Venetiis anno 1730. recuſum fuit.

De Euchologio edito a P. Goario, deque hujus peritia Græcorum Rituum.

§. 6. Norunt etiam eruditi Viri, complura Mſs. exempla Euchologii Græci in Bibliotheca Vaticana aſſervari: præterea extare in Barberina Bibliotheca celebre ***Euchologium Barberinum S. Marci***, ſic dictum, propterea quod è Cœnobio S. Marci Florentiæ ad prædictam Bibliothecam olim translatum fuit; illudque antiquiſſimum eſſe, ac decem ſæculorum ætatem ſuperare; quum Leo Allatius teſtatum reliquerit, a peritiſſimis ſui temporis viris, jam tunc nongentis annis vetuſtius fuiſſe habitum: ***Omnium autem antiquitatem ſuperat Codex Barberinus in charta pergamena quadratis litteris accuratiſſime deſcriptus, ante nongentos, & plures annos, ſententia eorum, qui in hiſce rebus judicandis primi habentur, conſcriptus.*** Illud quoque eruditis incompertum eſſe non poteſt, in Archivo Monaſterii Cryptæ Ferratæ pretioſum aſſervari Codicem, ***Euchologium Patriarchale*** nuncupatum, quem magnus Cardinalis Beſſarion, primus illius Monaſterii Abbas Commendatarius, ejuſdem Abbatiæ Monachis teſtamento legavit; quum ipſe eum dono habuiſſet a præclaræ memoriæ Cardinale Juliano Cæſarino; huic autem donatus fuiſſet in Concilio Florentino a Sacerdote Georgio Varj Cretenſe, quemadmodum teſtatur Arcudius; quapropter hujuſmodi Codex a Cardinali Beſſarione plurimi ſemper habitus fuerat. Omnes hi, quos innuimus, Euchologii Codices inſpecti, explorati, collatique invicem fuerunt, tum a Præſule Secretario, tum ab aliis Congregationi adſcriptis idioma Græcum callentibus, quo rectius tutiuſque dirigeretur nova Euchologii editio; neque porrò Noſtris hortationibus, aut monitis ad id opus fuit, quum ipſi ſua ſponte hujuſmodi curam ſuſceperint, ac ſumma diligentia ſubierint.

Plures Euchologii Codices in Vaticana Bibl. aſſervati.

Euchologium Barberinum; ejus denominatio, & antiquitas.

Euchologium Cryptæ Ferratæ unde habitum, & cujus auctoritatis habeatur.

§. 7. Neque ſimiliter neceſſe habuimus doctis Cardinalibus, & Conſultoribus Congregationem efformantibus in memoriam revocare ſapientes illas animadverſiones, quæ leguntur tum apud laudatum Joannem Morinum, in Præfatione illius Operis ***De Sacris Ordinibus***, tum apud Lucam Holſtenium ***Diſſertatione I. de Sacramento Confirmationis***, tum denique apud Auctorem ***Vindiciarum P. le Brun***, in his, quæ ſcripſit de Forma Sacramenti Euchariſtiæ; quaſque præ oculis omnino habere debet, quicumque vult de Græcorum Ritibus rectum judicium ferre. Injuſta quippe & fallax, Eccleſiæque

Ampliores curæ, & labores, per Secretarium, cæteroſque Congregationi adſcriptos adhibentur.

paci atque unitati contraria eſt, eorum judicandi ratio, qui Latinorum tantummodo Ritualium notitiam habentes, nec aliud ſcientes, præter ea, quæ tradiderunt oonnulli ex noſtris Scriptoribus, ooſtrarum quidem rerum periti, ſed Græcarum conſuetudinum rudes, ejuſque rationis ignari, quam ſemper cum ipſis ſequuta eſt Apoſtolica Romana Sedes, non dubitarunt in ſacris Græcotum Ritibus ea omnia damnare, quæcumqoe Latino Ritui conformia & conſentanea non reperiebant. Hæc, inquam, præfatis Cardinalibus & Conſultoribus ad Euchologii correctionem delectis minime commemorare oportuit, quum ipſi jam hujuſmodi agendi & judicandi normam ſibi propoſuerint, eamque reipſa pleniſſime ſequuti ſint; quemadmodum etiam revera factum foiſſe agnovimus a Cardinalibus & Prælaris, qui ſub Urbano VIII. in Congregationibus hac de re habitis ſententiam dixerunt. Quæ autem a Nobis demandata fuiſſe ſuperius innuimus, ea undequaque impleta fuerunt; nec ſatis dici poteſt, quam aſſidua diligentia & labore omnes Congregationem conſtituentes operi conficiendo incubuerint. Prædictus vero Secretarius, oon ſolum ante ſingulas inter eos habendas ſeſſiones, injuncta ſibi ſolia docte & ſapienter elocubravit, Nobiſque exhibuit; verum etiam, poſt habitas ſeſſiones hujuſmodi, Congregatorum ſententias, atque reſolutiones Nobis referre non omiſit; Nos autem omnibus perlectis, & mature penſatis, eaſdem; prout in Domino expedire viſum eſt, approbavimus & confirmavimus. Et hac quidem ſervata methodo, abſoluta eſt Euchologii correctio, & nova ejuſdem editio elapſo anno 1754. typis Congregationis de Propaganda Fide impreſſa eſt. Hæc habebamus, Ven. Fratres, Delecti Filii, quæ ad veſtram notitiam deduceremus, ut vobis compertum eſſet, quantum ſtudii, laboris, ac diligentiæ adhibitum fuerit, ut Euchologii veſtri editio correctiſſima in lucem prodiret.

§. 8. Porro ſub initium noviſſimæ hujus editionis quatuor poſita ſunt Monita, de quibus in hac Epiſtola, juxta id, quod ſuperius conſtitutum Nobis eſſe diximus, operæ pretium facturos nos eſſe exiſtimamus, ſi ea vobis breviter indicemus, quæ in iiſdem ſtatuendis præ oculis habita fuerunt.

§. 9. Primum itaque Monitum his verbis conceptum legitur: *Sciendum eſt, quod Sacerdotes, qui Euchologio ſunt uſuri, noſſe debent Eccleſiaſticos Sanctorum Patrum Canones, & Catholicæ Eccleſiæ Conſtitutiones, ne divina adminiſtrantes Sacramenta, aliaque peragentes Officia, errare comperiantur. Cum igitur in ſacra Liturgia commemorationes fieri ſoleant, oportet primum quidem Romani Pontificis commemorationem agi, deinde proprii Epiſcopi, & Patriarchæ, dummodo Catholici ſint. Quod ſi alter eorum, vel ambo ſunt ſchiſmatici, ſive hæretici, eorum commemoratio nequaquam fiat.* Quod ſane conſentaneum omnino eſt iis, quæ decreta fuerunt in Congregatione habita die prima Maji anni 1746., quæque approbatione noſtra confirmata fuerunt. Dubium in ea Congregatione propoſitum fuit ſequens: *Num in precibus, quæ a Sacerdote, & Diacono in Protheſi recitantur, ponendum ſit Nomen Summi Pontificis, tum etiam in cæteris precibus: videlicet, pro Summo Pontifice N.* Redditum autem fuit Dubio Reſponſum hujuſmodi: *In Inſtructione initio Euchologii adſcribenda, admoneantur Sacerdotes Græci, ut commemorationem faciant Summi Pontificis, & eorum Epiſcopi, ſeu Archiepiſcopi, ſi ſit cum Eccleſia Catholica Romana unitus, & inſuper ponatur alia Rubrica in margine Liturgiæ, quæ eos remittat ad Inſtructionem.* Viſum eſt enim hoc pacto ſuppleri debere, quæ in ipſo Euchologii Textu deſiderantur.

De primi Moniti parte, ſcilicet de Commemor. Rom. Pontificis.

§. 10. De commemoratione Romani Pontificis in Sacrificio Miſſæ, deque hujus diſciplinæ vetuſtate, Nos ipſi fuſe diſſeruimus in Noſtro Tractatu *De Sacrificio Miſſæ Sect. 1. num.* 219. ſed poſt ejus Libri editionem, idem argumentum, congeſtis pluribus haud ſane communibus monumentis, tractavit Dominicus Georgius, noſter, dum viveret, intimus Sacellanus, *De Liturgia Romani Pontificis Tom. 3. cap. 3. num.* 14. ubi hæc habet: *Solemne ſemper fuit in Eccleſia Catholica, ut Romani Pontificis nomen inter ſacra Myſteria recitaretur*; deinde *num.* 22. ita ſubdit: *De Romani Pontificis nomine ad unum omnia vetuſtiſſima monumenta concordant, & exemplaria ſacri Canonis antiquiſſima.* Et quidem hujuſmodi commemorationem in Miſſa habitam fuiſſe oſtendunt Liturgia Ambroſiana, Miſſa Mozarabica, Miſſa Latina, quam Flaccus Illyricus Lutheranus vetuſto è Codice exſcriptam protulit; item antiquiſſima Liturgia, quæ legitur in vetuſtiori Codice Sacramentorum Eccleſiæ Romanæ, quam Ven. Cardinalis Thomaſius in lucem edidit; omnes denique Sacri Miſſæ Canones, ſive impreſſi, ſive manuſcripti; quemadmodum fuſe demonſtrat memoratus Præſul Nicolaus Antonellus, in ſua copioſa, ac erudita Diſſertatione, quam pro injuncto ſibi munere Secretarii præfatæ Congregationis ad Euchologii correctionem deputatæ, conſcripſit, & Typis cudendam curavit, tunc quum a Cardinalibus, & Conſultoribus ea de re diſceptari cœpit; quam etiam recuſam legere eſt in Appendice ad antiquum Miſſale Monaſticum Lateranenſe, *Tom.* 1. *Collectionis Liturgicæ* a P. Emanuele de Azevedo adornatæ.

Monumenta, ex quibus vetuſtiſſimus in Latina Eccleſia probatur hujus commemorationis Ritus.

§. 11. Hactenus enunciata Monumenta ad Latinam Eccleſiam pertinent. Quod autem ſpectat ad Græcam Eccleſiam, Cardinalis Bona *Rer. Liturgicar. lib.* 2. *cap.* 11. *num.* 3. ignotum eſſe ait, an ea prioribus ſæculis in Sacrificio Miſſæ Romani Pontificis mentionem fecerit: *An vero primis ſæculis Græcia Orthodoxa mentionem fecerit Romani Pontificis, non liquet.* Porro Iſaacus Habertus, *in Obſervationibus ad Pontificale Græcorum part.* 8. *obſervat.* 12., fatetur ſe inter prioris ævi monumenta nullum invenire, ex quo conſtet, in Orientali Eccleſia, infra Miſſarum actionem, Romani Pontificis memoriam fieri conſueviſſe: *Vellem factum, & laudarem; ſed factum non lego: factum quidem laudarem.* Quum autem in quibuſdam antiquis exemplis Liturgiæ Sancti Joannis Chryſoſtomi ſequentia verba legantur: *Nicolai Sanctiſſimi Univerſalis Papæ longa ſint tempora*; credibile eſſe ait, temporibus S. Nicolai I. Pontificis Maximi, videlicet circa ann. Chriſti DCCCLVIII., Patriarchæ nomini adjectum fuiſſe nomen Romani Pontificis. At vero laudatus Antonellus in citata Diſſertatione contendit, multo ante Epocham ab Haberto indicatam, in Eccleſia Græca Romani Pontificis commemorationem in Miſſa fieri conſueviſſe; idque evincit tum aliis multis monumentis, tum eo potiſſimum facto, quod refert Nicephorus *in Hiſtoria Eccleſiaſtica l.* 16. *cap.* 17., & teſtimonio nititur antiquioris atque gravioris Hiſtorici, Baſilii Cilicis. Acacius nimirum Conſtantinopolitanus Epiſcopus, Eutychianæ hæreſis fautor, Zenoni Imperatori auctor fuerat, ut infauſtum illud publicaret edictum, *Heneticon* appellatum, quo irrita fiebat Sacri Chalcedonenſis Concilii definitio adverſus hæreſim Eutychetis. Quod cum Sanctiſſimus Pontifex Felix III. diſſimulare non potuerit, ideoque Acacium communione privaverit, auſus eſt hic anno Domini CCCCLXXXIV., novo & inaudito ad eam diem temeritatis exceſſu, Felicis Romani Pontificis nomen è Sacris Diptychis abradere: Quam ob rem damnata deinde fuit Acacii memoria, ejuſque damnationi acquievit Eccleſia

An idem primis ſæculis in Græca Eccleſia viguerit, diſputatur.

Egregium factum, quo comprobatur affirmantis ſententia.

Græca,

Græca, ſub Hormiſda Pontifice, & Juſtino Imperatore; id quod a duobus Hormiſdæ Prædeceſſoribus, Anaſtaſio II., & Symmacho, obtineri nequiverat. Erat igitur in magna Conſtantinopolitana Eccleſia, (cujus exemplum procul dubio ſequutæ erunt inferiores aliæ Orientis Eccleſiæ), erat, inquam, in Sacris Diptychis Romani Pontificis nomen, ideoque dicendum eſt, pro eo nominatim oratum fuiſſe inter Miſſarum ſolemnia. Quod ſi Acacius hujuſmodi nomen primus abraſiſſe dicitur, ejuſque factum ideo etiam improbatum ſpecialiter fuit, quod, ſine præcedenti alterius cujuſque exemplo, rem perpetraſſet novam, & eo uſque inauditam, quamvis anteactis temporibus inter Romanos Pontifices, & Regiæ Urbis Epiſcopos, offenſiones ac diſſenſiones non defuiſſent; hinc ſatis ſuperque evincitur, multo ante Acacii tempora, ideoque prioribus ſæculis, Romani Pontificis nomen Sacris Græcorum Diptychis inſcriptum fuiſſe, & in Miſſarum actione pro eo preces fieri conſueviſſe.

Commemoratio iſthæc, quid vi ſua importet.

§. 12. Sed quidquid ſit de hoc controverſo Eccleſiaſticæ eruditionis capite, Nobis ſatis eſt affirmare poſſe, commemorationem Romani Pontificis in Miſſa, fuſaſque pro eodem in Sacrificio preces, cenſeri, & eſſe declarativum quoddam ſignum, quo idem Pontifex tamquam Eccleſiæ Caput, Vicarius Chriſti, & Beati Petri Succeſſor agnoſcitur, ac profeſſio fit animi & voluntatis Catholicæ unitati firmiter adhærentis; ut etiam recte advertit Chriſtianus Lupus, ſuper Conciliis ſcribens *Tom. 4. Editionis Bruxell. pag. 422. Hæc commemoratio eſt ſuprema & honoratiſſima Communionis ſpecies.* Neque id tantummodo probatur auctoritate Ivonis Flaviniacenſis *in Chronico pag.* 228. ubi ita legitur: *Noverit ſe a communione totius Orbis ſeparari, quicumque nomen Apoſtolici, pro qualicumque diſſenſione, in Canone non recitaverit*; aut vulgati Alcuini, qui *lib.* 1. *de Divinis Officiis cap.* 12. ita ſcripſit: *Conſtat, ab univerſi Orbis communione ſeparatos eſſe, ſicut Beatus Pelagius docet, qui qualibet diſſenſione, inter Sacra Myſteria Apoſtolici Pontificis memoriam ſecundum conſuetudinem non frequentant*, ſed graviore ſententia Pelagii II. Summi Pontificis, qui ſexto Eccleſiæ ſæculo Apoſtolicam Cathedram tenuit, quique in ſuis litteris, relatis in Labbeana Conciliorum Collectione *Tom. 5. col. 794. & ſeq., & col.* 810. ita ad rem noſtram ſcriptum reliquit. *Diviſionem veſtram a generali Eccleſia, quam tolerabiliter ferre non poſſum, vehementer ſtupeo; cum enim beatiſſimus Auguſtinus, Dominicæ ſententiæ memor, quæ fundamentum Eccleſiæ in Apoſtolicis Sedibus collocavit, in ſchiſmate eſſe dicat, quicumque ſe a Præſulum earumdem Sedium auctoritate, vel communione ſuſpenderit, nec aliam manifeſtet eſſe Eccleſiam, niſi quæ in Pontificalibus Apoſtolicarum Sedium eſt ſolidata radicibus, quomodo vos ab univerſi Orbis communione ſeparatos eſſe non creditis, ſi mei inter Sacra Myſteria, ſecundum conſuetudinem, nominis memoriam reticetis, in quo, licet indigno, Apoſtolicæ Sedis, per ſucceſſionem Epiſcopatus, præſenti tempore videtis conſiſtere firmitatem?* Quibus Pelagii litteris uſus eſt quoque magnus Lugdunenſis Archiepiſcopus Sanctus Agobardus in ſuo Tractatu *De comparatione utriuſque regiminis*, qui impreſſus habetur *in Magna Bibliotheca Patrum, impreſſionis Lugdunenſis Tom. 14. pag. 315. num.* 21., & a Baluzio recuſus fuit, inter alia ejuſdem Sancti Opera *Tom. 2. pag.* 49.

§. 13. Satis præterea Nobis eſt, hoc tuto aſſerere poſſe, quocumque demum tempore in Eccleſia Græca recepta fuerit diſciplina orandi nominatim pro Romano Pontifice in Miſſa, eam certe in Græcis Eccleſiis viguiſſe pluribus ſæculis ante conflatum ſchiſma, nec niſi poſt funeſtam diviſionem fuiſſe intermiſſam. Extat epiſtola Petri Antiocheni Patriarchæ, qui vivebat anno Chriſti 1053. ad Michaëlem Cærularium, inſignem ſchiſmatis Photiani inſtauratorem, quam Græce & Latine edidit Joannes Baptiſta Cotelerius *Tom. 2. Monument. Eccleſ. Græc.* Michaël dixerat, ſe mirari, quod Antiochenus ipſe Petrus, necnon Alexandrinus, & Hieroſolymitanus Antiſtites, Roman. Pontificem in ſacris Diptychis referrent; quemadmodum deſumitur *ex cit. Tom. 2. num. 9. pag.* 140. Sed ſaoatici hominis audaciam Petrus acerrime perſtrinxit, oſtendens, ad ſuam uſque ætatem, tum Antiochiæ, tum Conſtantinopoli non fuiſſe intermiſſam Romani Pontificis commemorationem: *Ad hæc ego quoque teſtis ſum omni exceptione major, aliique mecum plures eorum, qui in Eccleſia præcelluns, quod ſub beatæ memoriæ Patriarcha Antiochiæ Domno Johanne, Papa Romæ, ipſe etiam Joannes nominatus, in ſacris Diptychis referretur. Conſtantinopolim præterea ante hos annos quadraginta quinque ingreſſus, reperi, ſub ſanctæ memoriæ Patriarcha Domno Sergio, prædictum Papam in ſacra Miſſa cum aliis Patriarchis referri.* Additur, nunquam agi cœptum de unione ioſtauranda, niſi ea in anteceſſum admiſſa conditio fuerit, ut Sacræ Liturgiæ inſeretetur Romani Pontificis commemoratio; neque vero conventam unionem pro impleta habitam fuiſſe, niſi præindicata initialis conditio reipſa executioni fuerit demandata. Ex quibus omnibus manifeſte eruitur conſenſio Eccleſiarum Latinæ & Græcæ, in agnoſcendo & ſtatuendo, ineſſe in præfata commemoratione proteſtationem ſubjectionis debitæ Romano Pontifici, tamquam Eccleſiæ Capiti, ac voluntatis permanendi in unitate Eccleſiæ, ot ſupra diximus; contra vero, per hujuſmodi commemorationis omiſſionem, declarari animum ſchiſmati pertinaciter adhærentem.

idem oe-
one ſchiſ-
is inter-
, & in
landa u-
ne, ſem-
ante alia
que con-
a.

Probatur aſſertio iteratis exemplis inſtauratæ unionis, rebuſque geſtis ſub Michaele Palæologo.

§. 14. Quum Michaël Palæologus Conſtantinopolitanus Imperator, anno 1263. & ſequenti, ſtudium ſuum declaraſſet redeundi, una cum Græcis ſibi ſubjectis, in unitatem atque concordiam cum Eccleſia Romana, Urbanus IV. Prædeceſſor Noſter hanc conditionem diſerte propoſuit, teſte Niceta *lib. 5. cap. 2. Ut in ſacris Officiis è Diptychis Papæ nomen cum quatuor Patriarchis memoraretur.* Cumque ſubinde hujuſmodi unionis tractatio ab eodem Michaële Imperatore, & Patriarcha Joanne Vecco, reſumpta fuiſſet, ac de ea ſerio actum fuerit in Concilio Generali Lugduni habito anno Domini MCCLXXIV., Beatus Gregorius X. Pont. Max., aſſentientibus Patribus in Concilio congregatis, ante omnia nonnullas propoſuit conditiones, quæ niſi acceptarentur, nullus Unioni tractandæ ac perficiendæ locus reliquus foret; quarum prima fuit: *Ut inter ſacras Hymnodias Papa cum aliis quatuor Patriarchis in Diptycha relatus memoraretur*; ut apud eumdem Nicetam habetur, *loco eitato.* Eam vero conditionem a Græcis acceptatam fuiſſe, & exequeodo impletam, teſtatur Pachymeres *lib. 5. cap. 22. Ex hoc Legatorum adventu pacem factam referentium, duo conſecuta ſunt, vi prius conventorum; exauctoratio Patriarchæ, & Papæ in ſacro commemoratio publica.*

Impia Andronici intermedii Imperatoris attentata.

§. 15. Michaëli Palæologo ſucceſſor in Imperio fuit Androoicus Filius, damnato ſchiſmati adeo perdite adhærens, ut, quoniam Pater unioni Eccleſiæ Græcæ cum Latina ineundæ operam contulerat, illius Corpus extra locum ſacrum ſepeliri permiſerit. Et quia, donec Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ præſideret Catholicus Patriarcha Joannes Vecco, minime ſperabat Imperator, deſtinatam ſibi ſchiſmatis inſtaurationem ad exitum perduci poſſe, Joſephum quemdam hæretica labe infectum in Patriarchalem Sedem intruſit. Exinde res in pejus ruere

cœperunt, nec amplius obtineri potuit ſincera Eccleſiarum reconciliatio, donec coacto Ferrariæ Generali Concilio, quod deinde Florentiam translatum fuit, rebuſque inter Latinos Græcoſque Patres mature diſcuſſis, anno demum MCCCCXXXIX. dejectus fuit diviſionis paries, qui unam ab altera Eccleſia tam diu ſejunctam tenuerat. Utque omnibus teſtata fieret unionis peractæ veritas, Joannes Palæologus Græcorum Imperator juſſit, in ſacris Diptychis reponi nomen Romani Pontificis; uti teſtatur vel ipſe ſchiſmaticus ſcriptor Sylveſter Sguropulus *in Hiſtoria Concilii Florentini ſeſſ.* 10. *c.* 11. Cumque ſubinde unionis conſtitutæ Decretum ad Philotheum Alexandrinum Patriarcham tranſmiſſum fuerit, non prætermiſit hic, in ſua reſponſione ad Eugenium IV. Pontificem data, teſtari, a ſe quoque ſtatutum fuiſſe, ut in Sacrificio Miſſæ, Romani Pontificis commemoratio, notequam aliorum Patriarcharum, fieri deberet: *Unde cum noſtris Ægyptiis Pontificibus, & cæteris Clericis noſtris ſtatuimus, ut ubique, in omnibus Chriſti Eccleſiis, inter Miſſarum ſolemnia, præ cæteris Patriarchis, memoriam Tuæ Beatitudinis faciamus, ſicuti in Sacris Canonibus cautum eſt*; quemadmodum videre eſt in Actis Concilii Florentini a Cardinale Juſtiniano collectis *part.* 2. *collect.* 22. *pag.* 323.

§. 16. Poſt Joannem Palæologum in Græcia imperavit Conſtantinus, qui quum ad Nicolaum V. Legatos miſiſſet, qui ſibi periclitanti opem implorarent, hoc ſimul profiteri non omiſit, ſe omni conatu daturum operam, ut concordia Florentiæ conſtituta optatam ſortiretur executionem; ideoque effecturum, ut Pontificis Romani nomen ſacris Diptychis reſtitueretur, uti teſtatur Ducas in Hiſtoria Byzantina: *Imperator ſuppetias rogatum Romam jam antea miſerat, ut etiam Concordia Florentiæ reconciliata reſtabiliretur, inque magnæ Eccleſiæ Liturgiis Papæ nomen è ſacris Diptychis recitaretur.* Pontifex autem promptum ſe atque paratum exhibuit ad afferendam illi pro viribus opem; ſimulque ipſum hortari, & urgere non deſtitit, ut Decretum Unionis in Concilio Florentino peractæ promulgaret, efficeretque, ut nomen Romani Pontificis *recitetur in Diptychis, & pro ipſo nominatim expreſſe ab univerſa Græcorum oretur Eccleſia, ſicut ii, qui Deo placuere, & Conſtantinopolitani Patriarchæ, & Imperatores hactenus ſervavere*; ut habetur in Annalibus Raynaldi, *ad Annum Chriſti* 1451. *n.* 2.

§. 17. Hæc ſunt, quæ pertinent ad priorem partem primi Moniti, ubi agitur de obligatione Celebrantium, orandi pro Papa in Sacrificio Miſſæ; nec aliud præterea addendum videtur, niſi quod ante hujuſmodi Monitum, Catholici Epiſcopi Græci Orientales, in ſuis Synodis, hoc ipſum ſtatuere non omiſerunt; & Nos ipſi pro Italo-Græcis opportuna Decreta edere non prætermiſimus. Anno Domini MDCCXX. Zamoſciæ habita fuit Synodus Provincialis, de mandato fel. record. Prædeceſſoris Noſtri Clementis Papæ XI., ac præſidente in ea Hieronymo Grimaldo tunc Archiepiſcopo Edeſſeno, & Apoſtolicæ Sedis Nuntio in Regno Poloniæ, deinde vero a recol. mem. Deceſſore Noſtro Clemente Papa XII. ad Cardinalatus honorem aſſumpto. In hujus itaque Synodi Decretis, quæ etiam a piæ memoriæ Benedicto Papa XIII. ſimiliter Prædeceſſore Noſtro, maturo præmiſſo examine, confirmata fuerunt, ſub Titulo *de Fide Catholica*, ſequentia leguntur verba: *Eadem de cauſa, nimirum ad removendam omnem ſchiſmatis ſuſpicionem, & ad demonſtrandam ſinceram Membrorum cum Capite conjunctionem, cenſuit etiam, ac præcepit, ſub pœnis arbitrio Ordinarii infligendis, ut ubicumque in ſacris Diptychis commemoratio Romani Pontificis facienda erit, præſertim vero tempore Sacrificii Miſſæ, in translatione Oblatorum, fiat claris & expreſſis verbis, quibus alter quàm Romanus univerſalis Epiſcopus deſignari non poſſit.* Conſentiunt Patres Concilii Libanenſis anno MDCCXXXVI. congregati, ſub præſidentia Dilecti Filii Magiſtri Joſephi Simonii Aſſemani Romanæ Curiæ Præſulis, & Ablegati Apoſtolici; in cujus pariter Concilii Decretis, ſub Titulo de *Symbolo Fidei, ejuſque profeſſione, num.* 12. hæc occurrunt verba: *Sanctiſſimi Romani Pontificis commemorationem, tam in Miſſis, quàm in Divinis Officiis, ante Reverendiſſimi Domini Patriarchæ nomen, uti hactenus conſuevimus, celebrare non omittamus.* Et hoc etiam Concilium, poſt accuratiſſimum rerum omnium examen, Apoſtolica auctoritate a Nobiſmetipſis confirmatum extitit, ut videre licet in Noſtra Conſtitutione, quæ incipit *Singularis*: *Tom. I. Bullarii Noſtri, n. XXXI.* * Petrus Arcudius in ſuo Opere *de Concordia Eccleſiæ Occidentalis & Orientalis lib.* 3. *cap.* 39., monitum adſcripſit pro Latinis Epiſcopis, in quorum Diœceſibus commorantur Græci, ut eos adigere ſtudeant ad faciendam in Miſſa commemorationem Romani Pontificis; ne qua reliqua ſit ſuſpicio propenſionis erga ſchiſma: *Epiſcopi Latini omnino curare debent, ut ſibi ſubditi Parochi Græci in unione Catholica ſint, & Summum Paſtorem agnoſcant, juxtaque veterem morem, pro illo ſolemniter deprecentur*, in Sacrificio Miſſæ, de quo nempe eo in loco agit. Conſentanee autem ad hoc æquiſſimum monitum, in noſtra Conſtitutione pro Italo-Græcis emanata, cui initium: *Etſi Paſtoralis*, quæque eſt 57. *in Bullarii Noſtri Tom. I.* * *§.* 9. *num.* 4. ita cautum fuit: *Deinde Summi Romani Pontificis, ac Ordinarii loci, in Miſſis, atque Divinis Officiis, commemoratio fiat.*

* In hac Editione Tom. XVI. Pag. 45.

Eamdem Italo-Græcis indixit Pontifex.

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 94.

§. 18. Sequitur pars altera ejuſdem primi Moniti, in qua, uti ſuperius notatum fuit, injungitur Sacerdoti Græco, ut infra Miſſam, poſtquam oraverit pro Pontifice Romano, oret pro proprio Epiſcopo, oret etiam pro ſuo Patriarcha, ſi tamen Catholici ſint; nam ſi eorum alter, vel uterque ſchiſmaticus eſſet, aut hæreticus, de illo, aut illis commemorationem facere non deberet.

Secunda Moniti pars, de Commemoratione Epiſcopi & Patriarchæ, habenda, vel omittenda.

§. 19. In Latina Eccleſia nulla ſe ſe offerre ſolet difficultas, quoad commemorationem faciendam illius Epiſcopi, in cujus Diœceſi Sacerdos Miſſarum ſacra facit. Hac de re Nos ipſi egimus in noſtro Opere *de Sacrificio Miſſæ ſect.* 1. *num.* 120. *Latinæ editionis*; ibique demonſtravimus, debere eum, qui in Diœceſi aliqua Miſſam celebrat, Epiſcopi Diœceſani loci mentionem facere, non vero alterius, in cujus Diœceſi ipſe ordinatus fuerit, ſeu cujus Ordinariæ Juriſdictioni ſubjectus ſit; neque vero licitum eſſe Regularibus, proprii Superioris Generalis, aut aliis Sacerdotibus alicui Prælato inferiori Territorium ſeparatum habenti ſubjectis, hujuſmodi Prælati commemorationem facere in Miſſa; quum is honor deferendus tantummodo ſit ei Superiori, ſeu Præſuli, qui Epiſcopali auctoritate, & ordine eſt inſignitus. Auctores vero, qui hæc omnia tradunt, & probant, ibidem a Nobis allati fuerunt. Quare nihil aliud hic adjiciemus, niſi quod præcitatus Dominicus Georgius, qui poſt editum noſtrum illud opus, ſuum prælo dedit Tractatum *de Liturgia Romani Pontificis*, pluribus antiquis perluſtratis Codicibus, hæc adnotata reliquit, *dicti Operis Tom* 1. *cap.* 3. *n.* 23. *pag.* 52. *Omnia ferme vetuſtiſſima exemplaria Sacri Canonis Miſſæ, poſt Romanum Pontificem, nomen Antiſtitis deſignant, quod quidem nomen Florus, & antiquiores Expoſitores Miſſæ, quos in appendice damus, commemorant.*

Latinæ Eccleſiæ diſciplina quoad Commemorationem Epiſcopi

§. 20. Utque adhuc a Latina diſciplina non diſcedamus, hoc etiam adnotabimus, Epiſco-

Epiſcopus celebrans qua formula pro ſe oret in Miſſa.

pum

pum Miſſam celebrantem, pro ſemetipſo orare, ſe *indignum ſervum* compellando; quod conſentaneum eſt bis, quæ leguntur *lib.* 8. *Conſtitutionum, quæ Apoſtolicæ dicuntur, inter Opera Patrum Apoſtolicorum a Cotelerio edita Tom.* 1. *pag.* 407. ubi is, qui ſacrum facit, poſtquam pro aliis oravit, pro ſe ipſo deprecatur his verbis: *Adhuc rogamus Te pro nullius pretii homine, qui Tibi offero &c.* Præterea ſciendum eſt, in Urbe Roma ſolius Romani Pontificis commemorationem fieri, eo quod ipſe non modo ſit Summus Pontifex, ſed etiam ſpecialiter Romanæ Urbis Epiſcopus; ipſum vero Pontificem, dum Miſſam celebrat, pro ſe etiam orare, ad eum plane modum, quo Epiſcopus quilibet celebrans pro ſe ipſo Deum orat. *Poſtulaſti* (verba ſunt Innocentii III. in Epiſtola non adhuc edita, ſed in Regeſtis Vaticanis aſſervata, *lib.* 9. *num.* 33., qua reſpondet Epiſcopo Aurienſi, ſciſcitanti quomodo Pontifex Miſſam celebrans de ſe ipſo mentionem faciat:) *Poſtulaſti præterea doceri, quibus verbis Pontifex Romanus utatur in eo loco Canonis Miſſæ, in quo Sacerdos inferior dicit, una cum Papa Noſtro; cum idem pro ſe tunc videatur orare, ac ſupra ſe Antiſtitem non habere: ad quod devotioni tuæ taliter reſpondemus, quod Nos ibi dicimus: una mecum indigno famulo tuo.* Denique notandum eſt, a Latinis Sacerdotibus, commemorationem Archiepiſcopi, uti Metropolitani, in Canone nomine fieri; ut etiam notat accuratus P. Merati *in ſuis Commentariis ad Gavantum part.* 2. *tit.* 8. *num.* 5., & quidem etiamſi vacet Sedes Epiſcopalis: *Si vero Epiſcopus Ordinarius loci, in quo celebratur, ſit vita functus, prædicta verba omittuntur;* nimirum de eo non fit commemoratio: *ſed advertendum eſt, loco Epiſcopi, non poſſe nominari Vicarium Capitularem, quia licet, ſede vacante, Ordinarius ſit illius loci, non tamen eſt Epiſcopus illius Diœceſis. Rurſus neque nominari poteſt Archiepiſcopus, aut Patriarcha Provinciæ, intra quam continetur Epiſcopatus Epiſcopi defuncti, licet in eo habeat aliquam juriſdictionem; quia Archiepiſcopus, aut Patriarcha, non dicitur Ordinarius in Diœceſibus Suffraganeorum.*

Romæ ſolius Pontificis fit mentio, & quare.

Pontifex celebrans, quomodo pro ſe oret.

Archiepiſcopi nunquam fit mentio a Latinis in Miſſa.

§. 21. Nunc autem converſo ad Græcos ſermone, ſi quidem de Italo-Græcis agatur, hi omnimodæ ſubjiciuntur juriſdictioni Epiſcopi Latini, in cujus Diœceſi ſuum conſtituerunt domicilium, juxta Conſtitutionem LXXIV. Prædeceſſoris Noſtri Pii Papæ IV., quæ incipit *Romanus Pontifex, Bullar. Roman. Tom. II.* *, de qua Nos fuſe diſſeruimus in noſtro Tractatu *De Synodo Diœceſana lib.* 2. *cap.* 12. *noviſſimæ editionis Romanæ.* Itaque hujuſmodi Presbyteri Italo-Græci, in Sacrificio offerendo, Latinam diſciplinam ſequi tenentur, commemorationem ſcilicet facientes Romani Pontificis, & Epiſcopi loci, nunquam vero Orientalium Epiſcoporum, aut Patriarcharum, quantumvis Catholici ſint, quum hi nulla fruantur juriſdictione in Italia, & Inſulis adjacentibus; ut etiam ſtatutum eſt in præfata Conſtitutione noſtra: *Etſi Paſtoralis* §. 9. *num.* 4. *Bullarii Noſtri Tom. I.* * *Conſt.* 57. Sane in Dictato Sancti Gregorii VII. Rom. Pont. *Can.* 10. hæc verba leguntur: *Quod Papæ ſolius nomen in Eccleſia recitetur.* Et quidem Dictatum hoc Conciliorum Collectionibus inſertum reperitur, nimirum Regiæ Pariſienſi, *Tom.* 26., Labbeanæ vero *Tom.* 10.; atque alteri ab Harduino conflatæ *Tom.* 6. *part.* 1. Non tamen ignoramus vigentem inter eruditos controverſiam, ſitne Dictatum illud genuinum opus S. Pontificis, an potius ſuppoſititium; adeo quidem ut P. Mabillonius in ſuo Tractatu *De Studiis Monaſticis*, quæſtionem hanc recenſuerit inter graviores, quibus enodandis Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ Profeſſores occupari poſſunt. Verum hoc etiam poſito, Dictatum eſſe genuinum opus S. Gregorii VII., vera ac germana citati Canonis ſententia haud quidem eſt, ut in Eccleſia Latina Epiſcopi Diœceſani nomen a Miſſæ Canone ſit removendum, ſed ut eidem minime inſerantur nomina Orientalium Patriarcharum, qui ſcilicet tunc temporis hac conditione conſenſuros ſe dicebant, ut Romani Pontificis nomen in Liturgia reponeretur, ac per univerſas Orientis Eccleſias pro eo preces fierent, ſi viciſſim Pontifex conſenſiſſet, ut ipſorum nomina a Sacerdotibus Latinis Eccleſiæ Romanæ, aliarumque Eccleſiarum Romani Patriarchatus, in Canone Miſſæ recitarentur. Quæ quidem conditio jure optimo rejecta fuit, prout ſapienter obſervat Chriſtianus Lupus *ad Concilia part.* 4. *pag.* 437. *editionis Bruxellen. A ſchiſmate receſſurus Michaël* (de Michaële Cærulario Conſtantinopolitano Patriarcha loquitur) *petiit nomen ſuum inſcribi Romanis tabulis, ſpopunditque Pontificis nomen omnium ſuarum Eccleſiarum tabulis reddendum. Sed Leo* (Romanum Pontificem innuit S. Leonem IX.) *noluit annuere: mutua enim Patriarchalium nominum recitatio viguit in ſolis æqualibus, & conſororibus, Orientalium Patriarcharum Sedibus, nunquam in Romana. Hæc enim Orientalium non tantum ſoror, ſed etiam caput eſt & mater, ideoque nullius, niſi ſui ſolius Epiſcopi, nomen unquam recitavit.* Et ſequenti *pag.* 438. ita proſequitur: *Orientalium Patriarcharum nomina nunquam recitavit Romana, imo nec ulla Latina Eccleſia.*

Italo-Græci, quoad commemorationes in Miſſa, Latinam diſciplinam ſervare debent.

* In hac Editione pag. 112.

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 94.

Dictatum S. Gregorii VII. genuinum ne ſit, an ſuppoſititium, in quæſtione eſt.

Traditur legitimus ejus loci ſenſus, ubi ſolius Papæ nomen in Eccleſia recitari jubet.

§. 22. Hæc pertinent ad Italo-Græcos. Verum quod ſpectat ad cæteros Græcos, & Orientales, Monitum iſtud Euchologio præpoſitum, de quo nunc agimus, nequaquam iis prohibet ſuorum Metropolitarum, & Patriarcharum mentionem facere in Miſſa; ſed cavet tantummodo, ne id fiat, quatenus illi ſchiſmatici ſint, aut hæretici. Conſtat antiquum eſſe morem in Eccleſia Græca, ut in Miſſarum precibus Patriarcharum nomina commemorentur. Theodorus Balſamon in iis, quæ ſcripſit *de Patriarcharum juribus*, hæc habet: *Statutum eſt, ut in quavis Eccleſia Dei, ſive ad Euphratem, ſive ad Tygrim, ſive ad ipſum pertingat Oceanum, conjunctim Patriarcharum nomina referantur.* Goarius *in notis ad Rituale Græcorum pag.* 63. hoc refert, veluti uſu receptum, videlicet in Græca Liturgia, Sacerdotem orare pro omnibus Epiſcopis, & pro Metropolitano. Meratus autem *in notis ad Gavantum Tom.* 1. *part.* 1. *pag.* 539. *Romanæ editionis*, poſtquam illud poſuit, quod ſupra retulimus, in Eccleſia Latina Archiepiſcopi commemorationem non fieri in Miſſa, vacante licet Eccleſia ſuffraganea, ita ſubdit: *Hoc tamen non obſervatur a Græcis, aliiſque Orientalibus, qui Patriarcham nominant, & Metropolitam.* Neque id ipſum in ſæpe indicato Monito iiſdem indefinite prohibetur, ſed tunc ſolummodo, quum Metropolitæ, aut Patriarchæ, ſchiſmatici ſunt, vel hæretici; juxta regulas jampridem receptas atque ſtatutas, antequam Euchologii correctioni manus admoveretur. Sane in Congregatione Sancti Officii anno 1673., quum de hoc diſciplinæ capite actum fuerit, decretum prodiit tenoris ſequentis: *In Congregatione Generali Sancti Officii die* 7. *Junii* 1673. *Utrum in Miſſa poſſit nominare Sacerdos in Oppido Liburni Patriarcham Armenorum, pro ipſo orando, qui eſt ſchiſmaticus; quod inſtanter petunt ſibi concedi, ut per hoc natio magis, & majori erga Latinos alliciatur affectu; Sacra Congregatio reſpondit, non poſſe, & omnino prohibeatur. In eadem Congregatione* 20. *Junii* 1674. *lectis litteris R. P. D. Nuntii Florentiæ, datis die* 10. *Aprilis* 1674. *ſcriptis Sacræ Congregationi de Propaganda, & ab eadem remiſſis ad Sacram Congregationem Sancti Officii, decretum fuit, quod*

Græcis Orientalibus licitū eſt pro Metropolita, & Patriarcha orare in Miſſa.

Modo ne ſint hæretici vel ſchiſmatici.

reſcribatur eidem Nuntio, ut quoad permiſſionem orandi in Liturgia pro Patriarcha Armenorum, Sacra Congregatio ſtetit in decretis emanatis anno 1673., *videlicet, non poſſe, & omnino prohibeatur.*

§. 23. Conſonat aliud plane ſimile Decretum Congregationis ſuper correctione editionis Miſſalis Cophtorum habitæ anno 1732.; ubi inter alia propoſita Dubia, hoc fuit: *An, & quomodo emendanda ſint verba, quibus Sacerdos commemorationem facit de Patriarcha, Epiſcopo &c.* Reſponſum autem datum fuit hujuſmodi: *Initio Miſſalis ponatur Rubrica, in qua admoneatur, & inſtruatur Sacerdos de iis, quæ ſpectant ad celebrationem Miſſæ, & inter illas Rubrica ſpecialis de commemoratione Romani Pontificis, necnon Patriarchæ, & Epiſcopi, ſi ſint uniti Romanæ Eccleſiæ; ſin minus, eorum commemoratio omittatur; quæ Rubrica proprio loco repetatur.* Porro hæretici, atque ſchiſmatici excommunicationis majoris cenſuræ ſubjecti ſunt, ex lege *Can. de Liguribus*, 23. *quæſt.* 5., & *Can. Nulli*, 5. *diſt.* 19. Sacri autem Eccleſiæ Canones pro excommunicatis orari publice vetant; uti cautum legitur *in cap. A Nobis*, 2. & *in cap. Sacris*, *de Sent. Excomm.* Et quamvis id non obſtet, quominus pro eorum converſione orare liceat, hoc tamen ita præſtari non debet, ut eorum nomina in ſolemni Sacrificii prece pronuncientur; quod plene congruit veteri diſciplinæ, de qua Eſtius *in* 4. *Sententiar. Diſt.* 12. §. 15. Satis eſt in eum finem, mente animoque Deum Optimum Maximum rogare, ut aberrantes ad viam ſalutis, & ad Sanctæ Matris Eccleſiæ ſinum reducere dignetur; quemadmodum pergit Sylvius *in* 3. *part. D. Thomæ Tom. IV. quæſt.* 83. *art.* 1. *quæſt.* 9. Atque hæc eſt ipſiuſmet Sancti Thomæ doctrina in 4. *Sent. diſt.* 18. *quæſt.* 2. *art.* 1. *in reſponſione ad primum: Pro Excommunicatis orari poteſt, quamvis non inter orationes, quæ pro membris Eccleſiæ fiunt.* Neque ut huic Chriſtianæ charitatis officio ſatisfiat, neceſſe eſt intervertere leges Eccleſiæ, quæ a Fidelium ſibi obſequentium catalogo excludit eorum nomina, qui ſe ab illius unitate, & obedientia ſepararunt; quæque, dum prohibet, ne pro his publice oretur, eorum certe commemorationem ab Officio Miſſæ, quæ publicum eſt Sacrificium, excludit. Quapropter Ven. Card. Bellarminus *Controverſiarum Tom. III. lib.* 6. *de Miſſa cap.* 6. optime ad rem noſtram ſcribit: *Aliquis petet, utrum liceat hoc tempore Sacrificium offerre pro Hæreticorum, ſive Infidelium aliquorum converſione. Ratio dubitandi eſt, quia tota Liturgia Latinæ Eccleſiæ, quæ nunc eſt in uſu, refertur ad Fideles, ut patet ex precibus oblationis, tum extra, tum intra Canonem. Reſpondeo: Exiſtimo id licere, modo nihil addatur ad Miſſam, ſed ſolum per intentionem Sacerdotis applicetur Sacrificium converſioni Infidelium, ſeu Hæreticorum: id enim faciunt Viri pii, & docti, quos reprehendere non poſſumus, nec extat expreſſa Eccleſiæ prohibitio.*

§. 24. Nullum quidem verbum in hoc primo Monito fit de commemoratione, ſeu prece, inter Miſſarum actionem habenda, pro Imperatore, Rege, univerſoque ejus Palatio, & Exercitu. Sed quum id plurimum connexionis habeat cum cæteris rebus in eodem primo Monito enunciatis, haud inopportunum exiſtimamus ea, quæ ſequuntur, adjicere.

§. 25. In omnibus Euchologiis, ſive impreſſis, ſive manuſcriptis, quæ anteriora ſunt correctione a Leontio peracta, adſcriptæ leguntur preces habendæ pro Imperatore, Rege, ejuſque Palatio, & Exercitu. Quum autem in Congregatione ſuper correctione Euchologii habita die prima Maji anno 1746. propoſitum fuerit Dubium, an hujuſmodi preces tolli deberent, reſcriptum fuit, Nobis ſubinde approbantibus, *relinquendas eas eſſe in Canone, ſeu Liturgia.* Sed quoniam Græci eaſdem olim preces in Protheſi quoque faciebant, ſubinde vero eas ſuſtulerant, additum fuit: *Non autem habendas eſſe in Protheſi, ſeu præparatione.* Superfluum namque viſum eſt hujuſmodi preces fieri in Protheſi, dum ipſæ jam fiunt in Canone, ſeu Liturgia. Atque ad hunc plane modum exacta res eſt in nova Euchologii editione ſeu correctione.

Commemoratio Imperatoris, Regumque in Miſſa, an, & a quo tempore fiat in Latina Eccleſia.

§. 26. De commemoratione Imperatoris, ſeu Regis, cujus temporali ditioni Regio ſubjecta eſt, quatenus in Canone Miſſæ quibuſdam in locis fieri ſolet, Nos ipſi jam diſſeruimus in noſtro Tractatu *de Sacrificio Miſſæ Sect.* 1. *num.* 221. Et quidem Cardinalis Bona *Rer. Liturgicar. lib.* 2. *cap.* 11. *num.* 4. teſtatur, in multis Latinis Eccleſiis nomen Regis in Canone commemorari. Præterea Martene *de antiquis Eccleſiæ Ritibus l.* 1. *cap.* 4. *art.* 8. *num.* 9. poſt allata monumenta ad id opportuna, ita concludit: *Ex conſtanti Eccleſiæ traditione ab Apoſtolis accepta, certiſſimum eſt, pro Regibus & Principibus inter Sacra Myſteria ſemper oratum fuiſſe.* Ubi ſatis patet, Auctorem ad ea ſe referre, quæ ſcripſit Apoſtolus *in Epiſtola* 1. *ad Timoth. cap.* 2., mandans, orationes & obſecrationes fieri pro Regibus, & omnibus, qui in ſublimitate ſunt; necnon ad ea, quæ leguntur *in Conſtitutionibus quæ Apoſtolicæ dicuntur*, in editione Patrum Apoſtolicorum a Cotelerio adornata *Tom. I.*, ubi *lib.* 8. *cap.* 12. hæc habentur: *Adhuc rogamus te, Domine, pro Rege, & pro iis, qui in ſublimitate ſunt, & pro cuncto exercitu, ut res noſtræ in felicitate verſentur;* deinde *ſeq. cap.* 13. iterum legitur: *Pro Regibus, & in ſublimi poteſtate conſtitutis, oremus, ut res noſtræ pacificæ ſint.* Videri etiam hac de re poteſt Georgius *in præcit. Tom. III. de Liturgia Rom. Pont. lib.* 4. *cap.* 3. *num.* 24. Quidquid autem ſit de controverſia illa, quæ inter Balutium, & Lupum agitata fuit, de tempore nimirum, quo primum Imperatoris nomini ſubrogatum fuerit nomen Regis in terris dominio Regum ſubjectis, quam quidem quæſtionem fuſiori calamo tractat citatus Lupus *in Can.* 101. *Dictatûs S. Gregorii VII.*;

Quænam nunc ſervetur conſuetudo.

illud ſatis compertum eſt, commemorationem Regum fieri in Eccleſia Latina per eas regiones, in quibus hujuſmodi conſuetudo dudum recepta eſt, aut Apoſtolicæ Sedis conceſſio id permiſit; ut advertit Meratus *ad Gavantum cit. Tom. I. part.* 1. *pag.* 539. *num.* 6. *juxta editionem Romanam.*

Apud Orientales nationes univerſim receptus uſus orandi in Miſſa pro Rege.

§. 27. At apud Orientales nationes communis dici poteſt hæc diſciplina, memoriam faciendi Regis in ſacra Liturgia; uti videre licet in Liturgiis Armenorum, Cophtorum, Æthiopum, atque Syrorum. Si quis autem quæreret, qua ratione id tolerari poſſit, ubi certò conſtet, Reges illos, pro quibus orant, & quorum commemorationem in Liturgia faciunt, infideles eſſe;

Explicatur, quomodo id ipſis licere, permittique poſſit.

huic Ven. Card. Bellarminus reſponderet (uti reipſa reſpondit in ſuperius citato *cap.* 6.) nequaquam vetitum eſſe *ex natura rei*, ut ajunt Theologi, orare in Miſſa etiam pro Infidelibus; quandoquidem Sacrificium Crucis pro omnibus oblatum fuit. Et ſane Divus Thomas *in* 4. *Sentent. diſt.* 12. *quæſt.* 2. *art.* 2. *quæſt.* 2. *ad quartum*, docet, quod quamvis Sanctus Auguſtinus in libro *de origine Animæ* ſcripſerit, Sacrificium pro iis tantum offerri, qui ſunt membra Chriſti, hæc tamen ſententia ita accipi debet, ut eos omnes complectatur, qui vel jam Chriſti membra ſunt, vel tales evadere poſſunt. Quare idem Cardinalis ſubdit, rem totam ex interdicto Eccleſiæ eſſe dimetiendam: *Certum eſt, ex natura rei, ſi nulla ſit prohibitio Eccleſiæ, licere offerre pro hujuſmodi hominibus*, de Infidelibus loquitur: Cum-

que

que hujuſmodi prohibitio extet quoad excommunicatos, adeoque quoad hæreticos, & ſchiſmaticos, non verò quoad infideles, qui excommunicatione non ligantur; hoc ſatis eſſe ait, ut de his commemoratio fieri poſſit io Miſſa, atque etiam pro his Sacrificium offerri; juxta manifeſtam hac de re traditionem, & Conſtitutionem Apoſtolicam: *Sed quæret aliquis, utrum, ſi Rex infidelis eſt, ut in Græcia, ubi Turca dominatur, & in India, & in Japonia, apud Sinas, ubi Ethnici regnant, liceat Sacerdotibus, qui ibi ſunt, expreſſe offerre pro Rege. Reſpondeo: Exiſtimo licere, modo Rex ille non ſit excommunicatus, ut ſunt Reges hæretici, ſed Paganus ſive Ethnicus. Nam hæc traditio, immo & conſtitutio, Apoſtolica eſt, ut paulò ante oſtendimus. Neque extat, quod ſciam, ulla Eccleſia manifeſta prohibitio.* Ad hæc oon inutiliter ſubjiciendus occurrit textus Tertulliani *ad Scapulam cap.* 2. ubi ſic legitur: *Sacrificamus pro ſalute Imperatoris, ſed Deo noſtro, & ipſius; ſed quomodo præcepit Deus, pura prece; non enim eget Deus, conditor univerſitatis, honoris, aut ſanguinis alicujus.*

Solidior Reſponſio, ex declarata Orantium mente deſumpta.

§. 28. Verum, relictis io ſua probabilitate hujuſmodi aſſertionibus, nihil illis opus fuit, ad hoc, ut Imperatoris, & Regum commemoratio in Græci Euchologii textu relinqueretur. Innotuit ſiquidem, Græcos Catholicos interrogatos, num io præfatis commemorationibus habendis, hoc animo eſſent, ut preces offerrent pro Turcis, quos dominos temporales patiuntur, ex quo ſuis propriis Principibus orbati fuerunt; reſpondiſſe, ſe hoc ſemper propoſitum animo habere, ut pro Orthodoxis Regibus, & Chriſtianis Principibus orent. Ita teſtatur Goarius *in notis ad Euchologium pag.* 38., ubi ait, interrogationi Græcis Catholicis a ſe propoſitæ, an preces illas pronunciando, pro Turcis Deum deprecari intenderent, conſtanter ab iis fuiſſe reſponſum: *Solos ut piiſſimos, & a Deo cuſtoditos Reges Principes noſtros Chriſtianos profiteri, & quos dominio expoſtulant, fide jam & religione rectores dominoſque in Eccleſiis prædicare, & pro eis ſolis impræterminſſè, etiam libris editis preces ſupprimentibus, orare velle.*

Secundum Monitum; de differentia inter Introitum, quo Oblata, & illum, quo Præſanctificata Dona deferuntur.

§. 29. Sequitur nunc ſecundum Monitum ex his, quæ novæ editioni Græci Euchologii præfixa fuerunt, in hæc verba conceptum: *Ad hæc, in eadem Divina & Sacra Liturgia Sacerdos Deo gloriam canens accedit ad dona, eaque decenter ac religiosè ſupra caput tollens, ad Altare defert, circumducens & procedens per Templum, dum interim populus ſumma cum reverentia & devotione inclinat caput, & procidit; ſupplicans, memoriam ſui fieri in ea donorum circumductione: Sed, quia nonnulli Fidelium procidentium, circumlata dona tamquam Corpus & Sanguinem Chriſti adorant, atque exiſtimant; ab introitu fortaſſe Præſanctificatorum decepti, quando ſcilicet præſanctificatus Panis defertur, ignorantes differentiam, quæ inter hanc & illam delationem intercedit; idcirco oportet, in hoc operam ſuam ſtudiumque impendere, ut cunctos Fideles accurate doceat, admoneatque de illa, quæ inter utramque donorum delationem intercedit, differentia; cum alia quidem dona nondum ſint immolata & perfecta, alia vero Dei verbo confecta, & ſanctificata; & hæc religioſiſſime debeant coli & adorari, cum ſub ſpecie ac ſymbolis panis & vini Corpus & Sanguinem Chriſti contineant; ſecus vero, antequam conſecrentur, & perficiantur.*

Quot ſint Introitus, eorumque diſtinctio, ac varius Ritus.

§. 30. Jam illud recte noſtis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, duos in veſtra Liturgia eſſe Ingreſſus, Minorem alterum, alterum Majorem nuncupatum. Minor eſt ille, quo ſacri Evangelii Codex infertur; Major autem ille eſt, quo ſacra Dona, nimirum Panis & Vinum, non adhuc conſecrata, a parvo Altari, ſeu Menſa, quæ *Protheſis* dicitur, ſuper quam præparata fuerant, Supplicationis ordine inſtructo, ad ſacrum Altare deferuntur. Itaque in ſecundo Capite hujus Moniti, ooo quidem agitur de Minori Ingreſſu, ſed de Majori; in quo nimirum Ritus hujuſmodi obſervatur, ut Panis in Patena obtectus velo ſupra caput deferatur vel a Diacono, vel a Sacerdote; a Diacono ſcilicet, quando ſolemne Miſſæ Officium celebratur cum aſſiſtentia & miniſterio Diaconi; tunc enim hic ſiniſtra manu Patenam cum pane ſupra caput ſuſtinet, dextera vero Sacerdotem thurificat, qui Calicem cum vino utraque manu geſtat; ſi vero Sacerdos ſine Diacono celebret, tunc a Lectore thus adoletur, Sacerdos autem Patenam cum pane ſupra caput ſuum ſiniſtra manu ſuſtinet, dextera autem ſacrum Calicem ad pectus defert.

Introitus Major hujus Moniti objectum.

Ad hunc igitur Majorem ingreſſum contingit, ut populus inclinetur, ſeu, pro vario regionum more, in terram procumbat, ac fronte humum feriat, perinde ac ſi ſub ſpeciebus panis & vini, licet nondum conſecrati, Corpus & Sanguis Chriſti Domini contineretur. *Populus paſſim, in Græcia quidem valde demiſſe ſe inclinat, neque enim genua flectere vult, ne imitari videatur Latinos, quamvis extra diem Dominicum; in Ruſſia vero proſternit ſe, terram fronte percutit, ac veluti præſentem in ea oblatione Cœlorum Regem alloquitur, & adorat.* Verba ſunt Petri Arcudii *De Concordia Eccleſ. Occid. & Orient. lib.* 3. *cap.* 19.

Adſtantis populi demiſſa nimis obſequia; ex quibus ſuborta quæſtio inferius proponenda.

§. 31. Chriſtianus Lupus *part.* 3. *ſuorum Operum ſuper Conciliis Edit. Bruxel. pag.* 760. ritum deſcribit Majoris Ingreſſus, quando Patriarcha, aut Metropolitanus Miſſam celebrant. Magiſtri *in Vocabulario Eccleſiaſtico*, verbo, *Protheſis*, ſingillatim deſcribit quæcumque fiebant ab Imperatore, ſacræ Synaxi adſtante, eo die, quo Imperii coronam aſſumebat. Goarius *in notis ad Liturgiam Sancti Joannis Chryſoſtomi num.* 110., totam actionem Ingreſſus Majoris accuratiſſime exponit. Idemque fit a Cardinali Bona *Rer. Liturgicar. lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 4. Quæcumque vero ea occaſione a Græcis fiunt, eadem ſimiliter aguntur ab Armenis, Cophtis, Æthiopibus, ac Syris Jacobitis, ut videri poteſt apud le Brun *in Explanatione Miſſæ Tom. III.*, apud Chardon *in Hiſtoria Sacramentorum Tom. II. cap.* 2., & Renaudot *Tom. I. in notis ad Liturgiam Cophtorum.*

Functionem Majoris Introitus plures deſcripſerunt, prout a plerisque Orientalibus peragitur.

Quin etiam in hac Romana Urbe, in Feſto Sancti Athanaſii, videre eſt Græcos in ſua Eccleſia ea omnia facientes, quæ ſupra recenſuimus: *Et ita etiamnum hodie faciunt Græci, in Feſto, ac in Romana Baſilica S. Athanaſii*, ait Lupus *loco citato.*

Idem Ritus a Græcis Romæ ſervatur.

§. 32. Perſpectum quoque vobis eſt, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, juxta Ritum veſtrum, diebus Jejunii Quadrageſimalis, ſolam tantummodo Præſanctificatorum Miſſam apud vos celebrari, exceptis Sabbatis, & Dominicis diebus, necnon Feſto Annunciationis Beatæ Mariæ Virginis, ſi in Quadrageſimam inciderit: ad normam Canonis Trullani LII. his verbis concepti. *In omnibus ſanctæ Quadrageſimæ jejunii diebus, præterquam Sabbato, & Dominica, & Sancto Annunciationis die, fiat ſacrum præſanctificatorum Miniſterium.* Noſtis etiam, Sacerdotem, qui Miſſam celebrat in Quadrageſima, diebus, quibus hoc fieri conceditur, Sabbato ſcilicet, & Dominico die, unam quidem hoſtiam conſecrare, & conſummare, alteram vero conſecratam ſeponere; quam quidem in tot particulas dividit, quot numerantur ſubſequentes dies, quibus celebranda eſt Præſanctificatorum Miſſa, in qua nimirum & ſeipſum, & alios, ſi qui ſint communicantes, Euchariſtico Pane ſuperioribus diebus conſecrato communicat; quemadmodum recte omnia perſequitur Leo

Præſanctificatorum Miſſa quibus diebus, quoque ritu a Græcis celebretur.

Allatius in Prolegomenis ad Gabrielem Naudæum *de Miſſa Præſanctificatorum pag. 1531. num. 1. Quilibet Sacerdos ventura hebdomadis dies, quibus celebraturus eſt, digitis ipſe ſuis numerat; inde tot particulas Panis in ablatione abſcindit, quot Miſſas dicturus eſt; eas, cum particula ea die abſumenda, conſecrat, & conſecratas, Sanguineque Dominico intinctas, uti moris eſt, conſervat in Pyxide, ex qua poſtmodum celebraturus, tempore opportuno, cochleari, aliis ibi ad alium uſum relictis, haurit, & in diſco reponit, & ad Altare majus advectam conſumit.*

§. 33. Hac item occaſione per Eccleſiam ſolemni Ritu proceditur, Diacono ſacram Pyxidem, in qua Sacramentum ſub ſpecie Panis continetur, ſupra caput deferente, Sacerdote autem manibus geſtante Calicem cum vino aqua mixto, non quidem conſecrato, ſed tantum benedicto: Et quoniam non ſemper a Sacerdote Miſſa cum aſſiſtentia Diaconi celebratur, ſi ſolus Sacerdos celebret, ipſe ſiniſtra manu defert Pyxidem capiti impoſitam, dextera autem Calicem ſuſtinet; atque ita a parvo Altari ad Aram majorem progreditur; uti teſtatur Arcudius *in citato Opere lib. 3. cap. 58. Solent Græci in Præſanctificatis Liturgiis, ante quam incipiant Sacrum, reponere Sacramentum contentum in Patena ſuper parvum Altare propoſitionis, & infundere vinum in Calicem ſine ullis precibus. Deinde circa medium ſacrum, Sacerdos, ſi ſolus celebrat, Patena impoſita capiti, & Calice manu dextera apprehenſo, transfert ad majus Altare &c. Si vero Sacerdos hujuſmodi ſacra peragit adminiſtrante Diacono, ſolet Patenam cum Sacramento Diacono tradere, qui eam imponens capiti defert. Ipſe autem, accepto Calice, exit, & Diaconum ſequitur.* Tunc vero non omittit populus genua flectere, pectus tundere, aliiſque idoneis actibus Conſecratum Panem à Sacerdote, vel a Diacono, ut ſupra diximus, delatum, uti par eſt, adorare. Quum autem hinc factum eſſe dicatur, ut ſimilia præſtentur a populo, dum in functione majoris Ingreſſus, Panis & Vinum non adhuc conſecrata, ſed poſtmodum conſecranda, ſupplicationis ritu per Eccleſiam deferuntur; hoc illud eſt, quod negotium faceſſit, quodque locum præbuit difficultatibus adverſus Ingreſſum majorem excitatis. Nicolaus Cabaſilas *in Expoſitione Liturgiæ cap. 24.* ita ſcripſit: *Si qui autem ſunt, qui, Sacerdote cum donis ingrediente, humi procumbunt, & tamquam Corpus & Sanguinem Chriſti, dona, quæ deferuntur, adorant & alloquuntur; ab ingreſſu præſanctificatorum donorum decepti ſunt, ignorantes differentiam hujus, & illius Sacrificii: hoc enim in ipſo Ingreſſu non ſanctificata habes dona, & nondum perfecta: illud autem perfecta, & ſanctificata, & Corpus & Sanguinem Chriſti.* Et poſt eum, Arcudius ita proſequitur *in eodem citato Opere lib. 3. cap. 19. Itaque Populus ignorans diſcrimen hujus, & illius Liturgiæ, ſimiliter ſe gerit in ordinariis, atque in præſanctificatis. Quacirca & graviter errat, quippe in præſanctificatis verum Corpus Sacerdos in Patena defert, meritoque Populus humi procumbit, atque adorat: in aliis vero Sacrificiis, dum hæc ablatio fit ante conſecrationem, longius ſe gerat, oportet.* Idem Arcudius in ſubſequentibus ejuſdem libri capitibus, refellit Gabrielem Archiepiſcopum Philadelphiæ, qui plura ſcripſerat ad vindicandum hujuſmodi Ritum. Quin etiam Goacius, *præallegato loco*, neceſſarium duxit, ad eumdem Ritum tuendum, opportunas quaſdam rationes afferre. In recentiori editione Operis inſcripti *Perpetuitas Fidei Catholicæ de Sacramento Euchariſtiæ, adverſus Claudium vindicata pag. 68.* hoc ſcriptum legitur: tantum abeſſe, ut Græci Sacramentum Euchariſtiæ non adorent, ut potius ſeſe purgare teneantur, oſtendentes, quomodo recti limites non excedant, nec iiſdem adorationis actibus proſequantur panem & vinum nondum conſecrata, quibus ea poſt conſecrationem venerantur. Pater le Brun non dubitavit aſſerere, talem eſſe Ritum, ut aliquo modo reformari mereatur. Tournefort *Tom. 2. p. 412. & ſeq.* quum ſe propriis oculis vidiſſe referat Armenos functionem hanc peragentes, cum aliqua indignatione de ea loquitur. Chardon *loco ſuperius notato*, ea affert, quæ ſcripſerunt Tournefortius, & Pater le Brun; deinde quæſtionis punctum indeciſum relinquit. Itaque Patres Concilii Zamoſciæ habiti anno 1720. *Decreto, de celebratione Miſſarum §. 4.* non dubitarunt interdicere, ne qua fiat genuflexio, aut capitis inclinatio, dum Panis, Vinumque nondum conſecrata a parvo Altari ad Majorem Aram transferuntur. *Prohibet Synodus, ne fiant genuflexiones, ſeu capitis inclinationes, dum transfertur panis oblationis a minori ad majus Altare, pro Conſecratione, tempore Offertorii; præcipitque Parochis, ut Populum hac de re moneant, ne periculo idololatriæ exponatur.* Illud enim Patres fortaſſe præ oculis habuerunt, quod in ſacro Textu refertur *lib. 4. Regum, cap. 18.*, de Ezechia Rege Juda, qui ſerpentem æneum a Moyſe conflatum fregit, propterea quod Filii Iſrael uſque in eum diem thus illi adoleverant.

Ab ipſis Orientalibus Synodali ſanctiora prohibentur.

§. 34. Hæc ſunt, quæ nobis licuit colligere ex libris Auctorum, qui de hoc Ritu tractarunt. Nunc autem ea ſubjiciemus, quæ circa eumdem Ritum animadverſa & conſtituta fuerunt, tum in Congregationibus ſub Urbano VIII. coactis, tum in iis, quæ noſtris temporibus habitæ ſunt, & quarum Decreta Nos ipſi ſubinde approbavimus.

Æquius Congregationis judicium ea de re.

§. 35. Primum itaque illud prudenter animadverſum fuit, functionem hanc majoris Ingreſſus omnino tollere, atque interdicere, (quod cæteroquin, ut dici ſolet, falcem ad radicem miſiſſet) rem fore Eccleſiæ Græcæ permoleſtam, nec conſentaneam inſtitutis Eccleſiæ Latinæ, quæ Græcos Ritus in Eccleſia Græca, quantum potuit, ſervare ſemper ſtuduit: idque eo vel maxime, quod antiqua eſt hujuſmodi cæremonia; quæque in ea ſervatur ſolemnitas, ita explicari conſuevit, ut triumphalem referat ingreſſum Chriſti, quum ex Bethania Jeruſalem venit; quemadmodum ſcripſit Germanus Patriarcha Conſtantinopolitanus, hac ipſa de re agens: *Tunc enim plurima turba, & Hebræorum pueri, tamquam Regi, & mortis victori, ſenſibiliter hymnum referebant, ſpiritualiter autem Angeli cum Cherubim ter ſanctum perſolvebant hymnum:* deinde ſubjungens, per minorem Ingreſſum ſignificari humilem adventum Filii Dei in hunc mundum.

Excluditur temperamentum tollendi functionem Majoris introitus, atque ita & memoratis obſequii actus.

§. 36. Secundo loco animadverſum fuit diſcrimen, quod intercedit inter ea, quæ canuntur in translatione Præſanctificatorum, atque ea, quæ Clerus concinit in Proceſſione majoris Ingreſſus. Hic enim dicitur: *Ut Regem univerſorum excepturi;* quæ verbo non Regem præſentem indicant, ſed poſtea venturum. In illa autem, omiſſo hymno Cherubico, ſequentia verba ingeminantur: *Ecce Sacrificium myſticum & conſummatum.* Adeo ut unuſquiſque, modica etiam intelligentia præditus, inter unam, & alteram functionem diſcernere valeat, dum in translatione Præſanctificatorum, Jeſus Chriſtus ſub Panis ſpeciebus præſens exhibetur; in cæremonia vero majoris ingreſſus, idem Dominus indicatur, non veluti præſens ſub ſpeciebus Panis & Vini, ſed ut proxime adfuturus, poſtquam nimirum conſecrationis verba a Sacerdote prolata erunt.

Differentia eorum quæ in diverſis functionibus decantantur, Populo adimit errandi periculum.

§. 37. Tertio perpenſum fuit, quod ſi Græci in rebus ſacris edocti, perſpectum habent, ſub Panis & Vini ſpeciebus, dum major ingreſſus

Alia obſervationes vindicantes memorates actus ab ...

ducitur, nondum exiſtere Corpus & Sanguinem Domini; iidemque oonnt, quod ignorare non poſſunt, Latriæ cultum ſoli Deo deberi; nemo jure ſuſpicari poterit, hanc illis eſſe mentem, ut per exteriores venerationis actus, quos ad ingreſſum Oblatorum exercent, Latriæ cultum erga ſpecies non adhuc conſecratas exhibeaot; quum eædem exterioris obſequii ſignificationes aliquando erga Creatorem, aliquando vero erga res creatas exhiberi ſoleant; (quemadmodum in Scripturis Sanctis legitur, Abrahamum Angelos adoraſſe, & Jacob oon ſemel coram fratre Eſau procubuiſſe, & Nathao Prophetam idem in conſpectu David præſtitiſſe); quumque adoratio Latreutica non unice in actibus externis conſiſtat, ſed præſertim in interna affectione animi, qua hujuſmodi actus eliciuntur. Praeterea ſi Græci in Miſſa Præſanctificatorum, iiſdem exterioris adorationis actibus proſequuntur Panem, qui conſecratus eſt, ſimulque Vinum in Calice contentum, quod conſecratum non eſſe conſtat; nec ideo iis objicitur, quod in prædicta Miſſa Præſanctificatorum, pari Latriæ cultu adorent Panem conſecratum, & Vinum mere benedictum; quia ſcilicet extrinſecæ actiones ab interno animi ſenſu diriguntur, ita ut pro varia mentis intentione, unus idemque actus, nunc quidem Latriæ adorationem, nunc autem minoris obſequii ſignificationem importet; ex hoc ipſo ſatis evincitur, quod quamvis etiam Græci, dum major procedit Ingreſſus, in conſpectu Panis, & Vini, quæ nondum conſecrata circumferuntur, eoſdem edereot externos adorationis actus, qui erga Euchariſticum Panem, & conſecratum Calicem exhiberi ſolent; non ideo jure affirmari poſſet, communem panem, vinumque non conſecratum, Latriæ cultu ab iis adorari: quum omoia metiri oporteat ex interiori animi ſenſu, cujus ea vis eſt, ut eoſdem externos actus poſt Conſecrationem quidem dirigere poſſit ad eliciendam adorationem Latreuticam erga Euchariſticum Panem & Vinum; eoſdemque, ante Conſecrationem, ad ſolemnem Oblatorum Ingreſſum exercendo, Latriæ cultum ab illis excludere valeat. Ita ad rem noſtram appoſite diſſerit Leo Allatius *in ſua Tractatu de Miſſa Præſanctificatorum num. 8. Cultus hic non dicitur Latria, qua ſoli Deo debetur, ſed qualem veneratio creaturarum expoſcit: Geſtus enim exteriaris reverentia, capitis ſcilicet detectio, manuum oſcula, in modum ſupplicantium complicatio, extenſio, elevatio, & ſimilia, nec nan in genua procumbere, & proſternere ſe in terram, non ſolum adorationi Dei, ſed creaturarum etiam attribuitur, nec in eo error committitur, dummodo Deum Creatorem a creatura, & creaturam excellentiorem a minus excellente, mente diſtinguamus. Per exteraas erga carporis geſtus, cultus Deo exhibitus in adoratione, non ob naturam ejuſmodi actuum, ſed ab intentionem, qua aſurpantur, cum aliàs ex ſola natura ſint indifferentec, latria infertur. Interior enim voluntat atque intentio conciliandi per hos externas actus exiſtimationem divinam, facit, ut ſint materia cultus divini, atque adeo ut per illos adoratio Dei exterior exerceatur, Divinum cultum tribuens.* Sanctus Thomas 2. 2. *quæſt. 84. art. 2. in Reſponſ. ad ſecundum* ita docet: *Adaratio principaliter quidem in interiore Dei reverentia conſiſtit, ſecundario autem in quibuſdam carporalibus humilitatis ſignis; ſicut genuflectimus, noſtram infirmitatem deſignantes in comparatiane ad Deum; proſternimus autem nos, quaſi profitentes, nos nihil eſſe ex nobis.* Cujus doctrinam explicans Sylvius *ad citat. art. 2.* hæc ſubdit: *Docet, adorationem principaliter in interiore Dei reverentia conſiſtere, ſecundario verò in quibuſdam ſignis corporalibus. Quod adeo verum eſt, ut inter ſigna corporalia nullum fere ſit obſequium, ſeu officium, quo non tantum Deo, ſed etiam creatura cultus exhiberi queat; ac proinde ex intentione colentis deſumi debeat cultus externi diſtinctio. Nam ſi ei ſit animus, de eo, quem per externum obſequium honorat, excitare opinionem Deo ſoli convenientem, atque illum honorare, ut ſummum, tunc ejuſmodi officium pertinebit ad cultum Divinum: ſi autem ſit intentio eum venerari ut creaturam excellentem, Deoque amicam, pertinebit ad cultum Duliæ, vel Hyperduliæ. Dixi, fere; nam de Sacrificio etiam externo, quod ſoli Deo poſſit offerri, non eſt dubium.* Itaque Sylvius unicum exterius ſignum, quod neceſſario Latriæ cultum importet, externum Sacrificium eſſe aſſerit, quod ſoli Deo offerri certiſſimum eſt, ſicut etiam fuſe demonſtrat idem Divus Thomas 2. 2. *quæſt.* 85. *art.* 2. Quapropter in Actibus Apoſtolorum legimus, Laodicenos, quum Paulum, & Barnabam Deos eſſe autumaſſent, ſtatim de offerendo iis Sacrificio cogitaſſe. Eamdem omnino doctrinam tradit Suarez *in 3. part. Divi Thomæ Tom.* 1. *quæſt.* 25. *art.* 2. *diſp.* 61. *ſect.* 4., ut ex ſequentibus illius verbis deprehenditur: *Actus exteriores non ſunt ita ex ſe determinati, quin tam ad venerandum Deum, quàm ad honorandam Creaturam exerci poſſint &c. Quo fit, ut diſtinctio Latriæ ſoli Deo debitæ, ab adoratione Creaturæ, in his externis actibus, potiſſimum ex interiori intentione pendeat.* Et quamvis idem paulo inferius ſubjiciat, exteriorem actum, oon ſolum ob internam agentis voluntatem, adorationis Divinæ naturam induere, ſed talem quoque evadere, ac dici poſſe, ſi hujuſmodi ſignificatio exteriori illi actui tributa ſit ab eo, qui tali poteſtate & auctoritate polleat: *Attendenda eſt, præter intentionem internam, publica impoſitio; nam ſi hæc ſigna, ſufficienti auctoritate & poteſtate, ad ſignificandum Deum, & cultum, ſunt impoſita, ſolum ad Divinum cultum uſurpari poſſunt, &, ſi creaturis communicetur talis cultus, erit idololatria ſaltem exterior, ſi non ex animo, neque ex falſa æſtimatione fiat.* Hæc tamen doctrina ad id, de quo nunc agimus, aptari non poteſt; quum nullibi reperiatur, auctoritate publica ſtatutum fuiſſe, ut exteriores illi actus, qui ſupra deſcripti ſunt, quique a Græcis fiunt, dum major Ingreſſus per Eccleſiam procedit, pro actibus & ſignis cultus Latriæ haberi debeant.

Sacrificium externum Creaturæ offerri nunquam licet.

Alii actus externi Latriam per ſe non ſignificant, niſi legitima auctoritas eos ad id deſtinarit.

§. 38. Quarto demum, quum in Congregatione ſuper correctione Euchologii habita die 5. Septembris 1745. propoſita fuerit quæſtio, an abolendus, ſeu emendandus foret Ritus Ingreſſus majoris, de quo hucuſque ſermonem habuimus, omnibus mature diſcuſſis atque perpenſis, conſtitutum denique fuit, oihil eſſe innovandum; idque ſubinde approbatione noſtra firmatum extitit. Nec alia profecto fuit ſententia Congregationum, quæ ſub Urbano VIII. hanc ipſam quæſtionem examinarunt. Placuit tamen conſilium prudenter exhibitum, ut monerentur Epiſcopi, aliique animarum curam gerentes, & quorum ea eſt inſpectio, ut rudem populum docere non prætermittant, quod dum ſacra Dona a Protheſi ad Aram majorem ſolemni ritu transferuntur, quum ea nondum ſint conſecrata, ſub eorum ſpeciebus nequaquam exiſtit Corpus, & Sanguis Domini noſtri Jeſu Chriſti, prout futurum erit poſt peractam Conſecrationem; ideoque exteriores illi venerationis actus, qui erga præfata Dona nondum conſecrata exhibentur, oon ea ratione peraguntur, ut cultus Latriæ ſoli Deo debitus iiſdem præſtetur, ſed ut inferioris ſpeciei cultus exerceatur, cujus objectum eſt, futura tranſubſtantiatio eorumdem Donorum in Corpus & Sanguinem Domini. Non abſimilii methodo uſi ſunt Tridentini Concilii Patres, quum actum fuit de veneratione cultuque Sacrarum Imaginum; decernentes

Congregationis concluſio: *Nihil eſſe innovandum*: a Pontifice approbatur.

Prudens tamen cautio ſuperaddita, ad quodcumque periculum removendum.

Cautionis norma deſumpta eſt a Concilii Tridentini Decreto de Sacris Imaginibus.

nimirum,

nimirum, ut nihil immutata hac in re antiqua Eccleſiæ diſciplina, onus eſſet Epiſcoporum, aliorumque, quibus docendi munus eſt demandatum, Chriſtianam Plebem erudire de omnibus, quæ circa hujuſmodi cultum tenenda, & ſervanda ſunt, uti videre eſt in prædicti Concilii *ſeſſ.* 25. *Decreto de invocatione, & veneratione, & Reliquiis Sanctorum, & Sacris Imaginibus.* Quodque ad rem noſtram proprius ſpectat, Goarius *loco ſuperius citato* conſilium ſimiliter dedit, ut minime abrogaretur Ritus Majoris Ingreſſus, ſed, ut populus opportunis documentis inſtrueretur: *erudienda eſt certe ruſticæ plebis illius fides; devotio nunquam extinguenda, aut cultus ille externus omnino comprimendus.* Similiter Pater Philippus de Carboneano *in Appendice ad Tract. P. Antoine de Euchariſtia* §. 3. ita concludit: *Nihil ergo in hoc eſt reprehendendum; ſed Gens illa rudis inſtruenda, ne Dona illa, ut Chriſti Corpus, & Sanguinem venerentur.* Quod quidem ſi a vobis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, præſtabitur, quemadmodum facturos vos eſſe confidimus, eam a vobis procul amovebitis accuſationem, qua Arcudius *de Concordia lib.* 3. *cap.* 19. Epiſcopos Græcos ſui temporis reprehendit, dicens, Populum quidem tunc in ſumma ignorantia verſatum fuiſſe; ſed Epiſcopos facile potuiſſe idoneis inſtructionibus illius cæcitati remedium afferre, niſi ob humanos reſpectus, ab hujuſmodi onere implendo abſtinuiſſent: *Poſſent autem, ac deberent Græcorum Antiſtites diligenter monere populum, & utique concordes multum proficerent; ſed quoniam vel & ipſi laborant eodem morbo, & ex ignorantia in eodem errore verſantur, vel ſi verum nonnulli vident, timent pauci plurimos, timent terrenam perdere gloriam, & humanos favores, verentur, ne, inſtar Hæreticorum, nomen ipſorum a vulgo conculcetur; propterea ipſimet, ſaltem externa ſpecie cæterorum errorem egregie imitantur, aliaque ſilentio omnia prætereunt, ac diſſimulant; ita cæci cæcos ducunt, & omnes in foveam cadunt.*

§. 39. Porro Sacerdos celebrans, ſacris indutus veſtibus, antequam ſacra Dona a minore Menſa, ſeu Protheſi, ad majus Atare transferantur, ad illam accedit, & Panem conſecrandum dividit in plures partes. Pars major offertur, ut Deo Optimo Maximo debitus præſtetur cultus, in memoriam Salvatoris Noſtri Jeſu Chriſti. Reliquæ minores partes, quæ *Merides* appellantur, Omnipotenti Deo ſimiliter offeruntur; ſed earum una in honorem glorioſæ Virginis Dei Genitricis Mariæ, altera in honorem Sancti Joannis Baptiſtæ, Sanctorum Apoſtolorum, aliorumque Sanctorum, quorum nomina a Sacerdote enunciantur; alia vero pro ſalute vivorum, quorum etiam nomina ab eo recenſentur; alia pro Defunctis, qui pariter nominatim commemorantur; alia in honorem illius Sancti, cujus Feſtus dies celebratur; relicta cæteroquin Sacerdoti facultate offerendi ſpecialiter Sacrificium pro illo, aut illis, quos ipſe maluerit. Ritus hujuſmodi diviſionis Panis in plures partes, prout a Nobis deſcriptus eſt, jam dudum viguiſſe probatur ex Typico Irenes Auguſtæ, edito a Patre Montfaucon *Tom.* 1. *Analect. Græcor. cap.* 34. Si vero Epiſcopus, aut Presbyter primi Celebrantis perſonam ſuſtinens, cum aliis Sacerdotibus concelebret, & Diaconi quoque in officio miniſtrantes aſſiſtant, non modo quilibet Sacerdos, ſed unuſquiſque etiam ex Diaconis, Hoſtiam unam majorem offert, ſimulque minores particulas, ſeu *Merides*; ex quibus, ſi quæ demum ſuperſunt a Celebrante, ſeu Celebrantibus non conſumratæ, eæ diſtribuuntur adſtantibus, qui Euchariſticæ Communionis participes fieri petunt. Hæc omnia exacte deſcribunt, & narrant Card. Bona *Rer. Liturgicar. lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 7. Arcudius *lib.* 3. *de Concordia cap.* 9., & Goarius *ad rituale Græcorum, in notis ad Liturgiam Sancti Joannis Chryſoſt. pag.* 98. *& ſeq.*

De Hoſtiarum diviſione in Concilio Florentino vindicata nulla nunc quæſtio inter Catholicos.

§. 40. Nulla inter Catholicos extitit controverſia circa Ritum majoris Hoſtiæ, aliarumque minorum, quæ *Merides* appellantur. Quum enim de eo inſtituta fuiſſet quæſtio in Oecumenica Florentina Synodo, adnotatum eſt in Actis, Archiepiſcopum Mitylenſem propoſitis interrogationibus cumulate ſatisfeciſſe. Et quamvis ibi relatus non ſit illius reſponſionum tenor; non aliter tamen interrogationibus ſatisfeciſſe cenſendus eſt, quàm oſtendendo antiquitatem hujuſmodi Ritus per plura ſæcula in Orientali Eccleſia obſervati, cujus ea eſt ſignificatio, ut diverſos innuat fines, ob quos Sacrificium offertur. *Puto dixerit, hanc eſſe antiquam Orientalis Eccleſiæ conſuetudinem, qua utitur illa Eccleſia ad declarandos varios fines Sacrificii*: ſunt ipſa Arcudii verba *præfato lib.* 3. *cap.* 9. Porro nullam diximus ſuper hoc Ritu viguiſſe controverſiam inter Catholicos; è Schiſmaticis enim, conſtat, Simeonem Archiepiſcopum Theſſalonicenſem, in ſuo Tractatu *de Sacramentis*, addubitare ſe oſtendiſſe de conſecratione Particularum. Sed quàm irrationabile fuerit illius dubium, unuſquiſque facile deprehendere poteſt: Quum enim Sacerdos ad ſacrum Altáre Conſecrationis formam non minus proferat ſuper majore portione, quàm ſuper minoribus particulis; cumque & illius intentio ad omnium conſecrationem æque dirigatur, & earum omnium materia ad ſacramentalem tranſmutationem idonea ſit; ſi portio major conſecrationem recipit, profecto conſecrari quoque oportet minores illas particulas, quæ, uti jam diximus, *Merides* appellantur.

Temerarium dubium de portionum minorũ conſecratione a Schiſmatico excitatum.

Controverſia vigens de Oblatione Diaconali, ac diſſidẽtes de ea Scriptorum ſententiæ.

§. 41. Controverſia quidem fuit inter Catholicos circa Oblationem, quam a Diaconis fieri ſuperius innuimus. Arcudius *lib.* 3. *cap.* 17., demonſtrandum ſumit, id illis per ſacros Canones licitum omnino non eſſe. Goarius *ad Euchologium pag.* 72. teſtatur, Oblationem Diaconalem in magna Conſtantinopolitana Eccleſia uſu receptam non fuiſſe. Nec defuerunt, qui contenderent, expungenda eſſe ab Euchologio verba, quæ pertinent ad Oblationem Diaconalem, utpote a Schiſmaticis adjecta. Contra vero Cardinalis Bona *Rer. Liturgic. lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 7., nullum eſſe Canonem tuetur, qui hujuſcemodi Ritui obſiſtat, quum ſacri Canones eam quidem Oblationem excludant, quam Diaconus ad ſacrum Altare facere præſumeret, non autem eam, quam ad Protheſim peragit, quippe quæ nihil aliud eſt, quàm præparatio ad aliam a Sacerdote perficiendam in ſacro Altari. Ad hæc idem Cardinalis oſtendit, antiquum eſſe Ritum oblationis Diaconalis, & a pluribus ſæculis in Eccleſia Græca obſervatum; cumque de eo diſputatum fuerit etiam in Florentino Concilio, ſatisfactum fuiſſe Patribus ibi adunatis, per reſponſiones ab Archiepiſcopo Mitylenenſi datas. Similiter Berlendis *Tractatu de Oblationibus impreſſ. Venetiis anno* 1743. §. 5. *pag.* 143. inter functiones Diaconorum, admittit Ritum Oblationis ad Protheſim, interdicto eiſdem jure offerendi ad Altare, quod ſolis Sacerdotibus competit: *Illud offerendi Diacono munus attributum, intelligi de prima Particularum oblatione, dum ſuper menſam, Protheſim vocatam, adhuc adſunt; non vero de aliis duabus oblationibus, quæ a Sacerdote inter Liturgiam fiunt.*

Diſpenſatio, ſeu Conſervatio Corporis Chriſti, in nonnullis veteribus mo-

§. 42. Sanctus Ambroſius virtutem Sancti Laurentii prædicans, qui, Diaconus quum eſſet, una cum Sancto Sixto Pontifice ad martyrium duci exoptabat, ſic eum loquentem

inducit:

numentis Diaconis tributa, quid importet.

inducit: *Experire utrum idoneum Miniſtrum elegeris, cui commiſiſti Dominici Sanguinis diſpenſationem.* Scimus quidem nonnullos Codices, pro verbo *diſpenſationem*, hoc aliud habere: *conſecrationem*: At conſecratio hoc loco nihil aliud ſignificat, quam miniſterium, ſive aſſiſtentiam Sacerdoti conſecranti præſtitam: *Nobis Diaconis conſecratio illius ſalutaris Hoſtiæ committitur, non ut conficiamus, ſed ut conficientibus humiliter aſſiſtamus*; ait Petrus Bleſenſis *in ſua Epiſtola* 123. Nec abſimilis eſt explicatio Petri Cantoris apud Menardum *in notis & obſervationibus ad librum Sacramentorum S. Gregorii pag.* 287. Subdiaconis enim vetitum ſemper fuit, Euchariſtiam populo miniſtrare, ſive ſub ſpecie Panis, ſive ſub ſpecie Vini; juxta Canonem Laodicenum XXV., & in eum notas Balſamonis, Zonaræ, & Ariſteni: uti videre eſt apud Beveregium *Tom.* 1. *pag.* 464. Non ſic autem Diaconis, quibus olim ſpecialiter demandata erat ſola Dominici Sanguinis diſtributio, quæ deinde, ob enatos quoſdam abuſus, ipſis etiam adempta fuit: uti demonſtrat Cotelerius *ad cap.* 13. *lib.* 8. *Conſtitutionum, quæ Apoſtolicæ dicuntur Tom.* 1.

Diaconalis Oblatio ad Protheſim intacta ſervatur, & quare?

§. 43. Jam vero in Congregationibus habitis tam ſub Urbano VIII., quàm noſtris hiſce temporibus, minime prætermiſſum fuit examen propoſitæ quæſtionis; utrum tollenda eſſet Oblatio, quæ a Diaconis fiebat ad Protheſim. In ea autem, quæ habita eſt die 3. *Januarii anni* 1745., reſcriptum fuit, Nobis deinde approbantibus, *nihil eſſe innovandum.* Validiores enim atque firmiores viſæ ſunt rationes huic Ritui faventes, per Cardinalem Bonam allatæ, quam illæ, quas ad oppugnandum eumdem Ritum congeſſit Arcudius. Itaque in nova Euchologii editione intactus relictus eſt Oblationis Diaconalis Ritus. De qua licèt nulla mentio fiat in eo capite ſecundi Moniti, de quo hucuſque egimus; Nos tamen hìc aliquid circa eam innuendum duximus; tum quia una eſt è ſacris actionibus, quæ ad Protheſim fiunt, quæque præcedentis ſermonis objectum fuerunt; tum quia nullam elabi ſinimus occaſionem, qua Vobis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, magis magiſque teſtatum fiat, nequaquam infenſam eſſe veſtris Ritibus Romanam Eccleſiam, quin potius eam pro viribus id agere, ut inviolati ſerventur ii, qui errorem nullum, nihilque indecorum contineant.

Tertium Monitum: de Sacramento Extremæ Unctionis.

§. 44. Tertium modo ſe ſe offert Monitum, duabus partibus conſtans, & ſequentibus verbis conceptum. *Præterea meminiſſe debent Sacerdotes, Sacramentum Sancti Olei, quod Euchelaon dicitur, a Chriſto eſſe inſtitutum, tamquam cæleſtem medicinam, non pro anima tantum, ſed etiam pro corporis ſalute: ſolis proinde infirmis adminiſtrandum, non autem bene valentibus; & in eo quidem tempore, in quo ſibi conſtant, & ſui compotes ſunt; ut ita majorem Sacramenti gratiam recipiant, ſi cum Fide ac devota voluntate accedentes, Oleo Sancto ungantur. Item ſciendum eſt, quod, quamvis Orientalis Eccleſiæ Pontifices in conficiendo Sacro Chriſmate pluribus de more aromatibus utantur, neceſſaria tamen Sacramenti materia ſunt oleum, & balſamum, quibus, ſecundum antiquum Eccleſiæ Orientalis morem, aliæ aromatum ſpecies rectè admiſcentur, ſi juxta præſcriptum adſint. Verum ſi earum quædam deſint (dummodo oleum, & balſamum adſint,) tamquam non neceſſaria ad Chriſmatis materiam, rite omnino Sanctum Chriſma conficitur.*

Varia nomina, quibus Sacramentum illud a Latinis, Græciſque deſignatur.

§. 45. Sacramentum hoc, quod a Latinis *Extrema Unctio* dicitur, eodem plane nomine a Græcis appellatum legitur in Concilio Generali Lugdunenſi ſecundo, ex Orientis, & Occidentis Præſulibus coacto, anno Domini 1274., cujus Acta leguntur in Collectione Harduini *Tom.* 7. *pag.* 695., quum ſcilicet Latini ſimul & Græci formulæ Fidei communibus ſententiis probatæ ſubſcripſerunt. Dicitur etiam a Græcis Sacramentum hoc, Oleum conſecratum, & ſanctificatum precibus Sacerdotum, atque perfectio, ſeu conſummatio Sacramenti Pœnitentiæ. In Euchologio Goarii *pag.* 346. *num.* 42. & *pag.* 349. *num.* 1. nominatur *Euchelæon*; idemque nomen a Scriptoribus ſequioris ævi uſurpatum legitur, uti videre eſt apud Georgium Pachymerem *lib.* 6. *Hiſtor. Palæol. cap.* 32., ubi Poſſinus idem quoque notavit, *lib.* 1. *Gloſ. pag.* 386., apud Gabrielem Philadelphium *De Sacramento Euchelæi*, & *Tom.* 1. *Actorum Eccleſiæ Orientalis pag.* 348. Præterea nonnunquam, licet raró, idem Sacramentum a Græcis nuncupatum invenitur *Heptapapadum*, quemadmodum legitur in Synodo Conſtantinopolitana, ſub Patriarcha Joanne Vecco habita anno Domini MCCLXXVII. *in dicta Collectione Harduini Tom.* 7. *pag.* 758. *B.*, ubi idem Patriarcha, amplectens confeſſionem Fidei in Lugdunenſi Concilio ſtatutam, ita ad Romanum Pontificem Joannem XX., dictum XXI., ſcribit: *Extremam Unctionem etiam ipſam recipimus ſimiliter cum aliis Sacramentis, quæ & a nobis celebrata, Heptapapadum nominatur*, ideſt Officium ſeptem Sacerdotum, hoc quippe modo a Græcis Sacramentum iſtud miniſtratur.

Nonnulla de hoc Sacramento ſibi videnda, indicantur.

§. 46. Nos hìc nihil dicemus de hujus Sacramenti inſtitutione a Chriſto facta, aut de illius effectu; nihil de legibus circa illius miniſtrationem ſervandis, ut ſcilicet ſolis Fidelibus graviter ægrotantibus, non autem bene ſe habentibus, miniſtretur, neque tamen expectetur tempus illud, quo æger jam ſuæ mentis compos non eſt; nihil præterea de quibuſdam Ritibus Eccleſiæ Græcæ, in qua videlicet Oleum Infirmorum, non ſolum ab Epiſcopo, ut apud Latinos, ſed etiam a ſimplice Presbytero benedicitur, & Sacramentum Extremæ Unctionis, non ab uno tantum, ſed a pluribus ſimul Sacerdotibus miniſtratur; quum de his omnibus plura tradiderimus in noſtro Tractatu *de Synodo Diœceſana noviſſ. edit. lib.* 8. *a cap.* 1. *ad tot. cap.* 8. Sed ad illuſtrandam tantummodo priorem partem hujuſce tertii Moniti, hoc adjiciemus, quòd quum & olim ſub Urbano VIII., & ſuperioribus Pontificatus noſtri annis, diſceptatum diu fuerit, an a Græco Euchologio delenda eſſent quædam verba, quæ innuere videntur, licitum eſſe, hoc Sacramentum etiam bene valentibus miniſtrare; in Conſeſſu habito *die* 3. *Septembris anni* 1747. definitum fuit, deindeque a Nobis probatum, ut nihil in Textu immutaretur; ſed quæ neceſſario ſervanda erant, adnotarentur in Monito, quod initio Euchologii præponeretur; id quod eſt factum per verba ſuperius exſcripta, monendo Græcos Sacerdotes, ne Sacramentum Extremæ Unctionis miniſtrent bene valentibus, ſed iis duntaxat, qui gravi morbo laborant. Porro nihil neceſſe viſum eſt Euchologii Textum hic mutare; propterea quod, illius verbis undequaque perpenſis, apparuit, rectum illis ſenſum, ſanamque interpretationem tribui poſſe. Neque enim ibi dicitur, ut Sacramentum miniſtretur iis, qui bene valent, ſed ut ii quoque ungantur, qui ad Eccleſiam ſe conferunt; id quod percommode intelligi poteſt de iis etiam, qui, licet gravi morbo affecti, poſſunt nihilominus ad Eccleſiam vel pedibus ſuis accedere, vel aliorum ope deferri; ibique, ut propriæ devotioni magis ſatisfaciant, Extremæ Unctionis Sacramentum ſibi miniſtrari poſtulant; cujuſmodi exempla in ipſa quoque Occidentali Eccleſia non deſunt, uti videre licet apud Martene, *de antiquis Eccleſiæ Ritibus lib.* 1. *cap.* 7. *art.* 2. *num.* 7. & 8. Et penes Mabillonium *in Præfatione ad Sæculum primum, in Actis Sanctorum Ordinis Benedictini* §. 9. *num.* 101.

Græci Euchologii verba, de Sacramento miniſtrando iis, qui ad Eccleſiam veniunt, in quæſtionem revocata.

Juſta interpretatione explicantur, acceptantur, adjecto præſenti Monito.

§. 47.

§. 47. Cohærentia ſunt cum hac prima parte tertii Moniti, duo hæc, quæ advertenda ſubjicimus. Primum, quod quamvis Græcis diſerte vetitum fuerit, Extremæ Unctioois Sacramentum aliis conferre, præterquam ægrotis, & quidem gravi morbo laborantibus; iiſdem nihilominus interdictum non eſt, quominus Oleo lampadis, quod ad ſanandas infirmitates in Eccleſia aſſervatur, inungant Energumenos, alioſve, qui vel devotionis gratia, vel ut aliquo incommodo liberentur, hujuſmodi Unctionem petunt; quum Oleum in ea lampade aſſervatum, nequaquam ab Epiſcopo, aut Sacerdote conſecratum ſit, ad effectum utendi eo in Extremæ Unctionis adminiſtratione. Haud ignoramus, poſtulatum alias ſuiſſe, ut Græcis permitteretur, Extremæ Unctionis Oleo extra gravis infirmitatis caſum ſeſe inungere, abſque eo quod Sacramentalis forma a Sacardote pronunciaretur; ea ſcilicet ratione allata, quod per ſolam applicationem Materiæ, Sacramentum minime conferretur, quum ad id neceſſaria omnino ſit ſimultanea Formæ prolatio. Verum nec id receptum fuit, nec recipi ullo modo poteſt: quum minime liceat Sacramentum a Chriſto inſtitutum in arbitrariam quamdam, licet piam, cæremoniam convertere; ut etiam recte obſervat Pater de Carboneano *in Appendice ad Tractatum P. Antoine de Extrema Unctione §. 4. pag. 661.*, & quamvis, pro eo quod pertinet ad Latinam Eccleſiam, Quintanadueñas *in Tract. 5. de Extrema Unctione, ſingular.* 11. aſſeruerit, licere Parochis mittere ad ægrotos, alioſque petentes, Oleum Sanctum Infirmorum, ad hoc ut eo in ſuis infirmitatibus ſe limitant; nihilominus ſi quis hoc facere attentaret, gravibus pœnis a Tribunali Eccleſiaſtico plecteretur, vel tamquam abutens Sacramento Eccleſiæ, vel tamquam ſuſpectus non rectæ Fidei circa Sacramentum Extremæ Unctionis, ut opportune advertit Clericatus *de Sacramento Extremæ Unctionis decif. 70. num. 32.*

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 94.

An in ea Unctione peſcienda prolata fuerit ſacramentalis forma, confectumque Sacramentum?

§. 48. Alterum eſt, quod, ſtante prohibitione adminiſtrandi Sacramentum Extremæ Unctionis extra gravis morbi neceſſitatem, quum jam definitum ſit, ſatisfactionem, ſeu pœnitentiam, quæ a Sacerdote Confeſſario ſacramentaliter confeſſis imponitur, conſtare potiſſimum debere precibus, jejuniis, & eleemoſinis (quemadmodum habetur in Decreto a fel. record. Eugenio PP. IV. pro Inſtructione Armenorum edito); minime licet, Pœnitenti confeſſo pro ſatisfactione, ſeu pœnitentia imponere, ut Extremæ Unctionis Oleo inungatur. Invecta ſane olim fuit inter Orientales hujuſmodi Unctio, veluti mere cæremonialis, uti deprehenditur ex Canone LXXIV., ex iis, qui in verſione Arabica Nicæno Concilio tribuuntur, *in Collectione Harduini Tom. 1. p. 492.* ubi ſtatutum legitur, ut ſi quis Fidelis cum infideli muliere impudice verſatus fuerit, poſt diuturnam peractam pœnitentiam, Eccleſiæ reconcilietur *per Aquam benedictam, & Oleum Infirmorum.* Exinde vero, ſi fidea habenda eſt Joanni Nathanaëli in reſponſione *de Moribus Græcorum*, & Franciſco Richardo *de Expeditione ſacra cap.* 12. abuſus alter inductus fuit, ut pœnitentibus divitibus, pro Sacramentali Pœnitentia, hujuſmodi ſacra Unctio paſſim imponeretur, ex cujus ſatisfactionis uſu, non exigua pecuniarum retributio colligebatur. Graviſſimo huic abſurdo occurrere non prætermiſit fel. rec. Innocentius IV. Pontifex Maximus, dum in Epiſtola ſua ad Tuſculanum Epiſcopum ita ſcripſit *§. 6. Nulli per Sacerdotes, vel Confeſſarios, pro ſatisfactione Pœnitentiæ, Unctio aliqua ſolummodo injungatur.* Hoc idem ſtatutum legitur in Synodo apud Nicoſiam celebrata, *in dict. Collect. Harduini Tom. 7. pag. 1714.* Noſque etiam hujuſmodi præceptum inſtauravimus in Conſtitutione Noſtra: *Etſi Paſtoralis §. 5. Bullarii noſtri Tom. I. num. LVII.* * Videatur etiam Thiers *de Superſtit. lib. 8. cap. 6.* Porro Arcudius loquens de Græcis Presbyteris, qui Pœnitenti apud ſe confeſſo, ſacram Unctionem pœnitentiæ loco imponebant, aſſerit eos, in ipſa unctione peragenda, Sacramentali forma uti conſueviſſe, idque gravibus ſane verbis reprehendit; ut legitur in ejus Opere *de Concordia lib. 5. cap. 4. §. Ego præſentem.* Verum Goarius *in notis ad Euchologium pag.* 350. negat hanc Græcis mentem fuiſſe, ut in ejuſmodi Unctione peragenda Sacramentum conferrent: *Non ita tamen, ut unctio precibus adjuncta ex opere operato animæ deleat infirmitates, ſed, ſi quid poſſit, ex pœnitentis tantum devotione, aut ex Sacerdotis deprecantis charitate, ideſt ex opere operantis, illud valet producere.* Nihilominus præfatam qualemcumque conſuetudinem ipſemet improbare non omittit; dum omnino curandum dicit, ut Græci hac in re ita ſe gerant, quemadmodum docet Sancta Romana Eccleſia omnium Chriſtifidelium Mater, & Magiſtra; quum præſertim ex præfatæ unctionis uſu plura, & gravia ſequantur abſurda, dum vel Sacramentum Extremæ Unctionis confertur bene valenti, adeoque ei, qui ſubjectum capax hujuſmodi Sacramenti non eſt; vel Sacramenti materia & forma adhibetur, ut ſuperius indicatum fuit, abſque intentione ipſius Sacramenti conficiendi & miniſtrandi.

Abſurda, ob quæ reprobata fuit hujuſmodi unctio.

§. 49. Secunda pars tertii Moniti pertinet ad Sanctum Chriſma; quod quidem a Græcis conficitur non Oleo dumtaxat & Balſamo, ſed admixtis etiam aliis aromatibus. In hac autem Moniti parte, unicuique videre licet, haud quidem interdictam eſſe hujuſmodi aromatum permixtionem, ſed illud dumtaxat tenendum doceri, in Oleo & Balſamo conſiſtere materiam Sacramenti, adeoque, ſi aliquod deficiat ex aliis aromatibus admiſceri ſolitis, nihil deeſſe, quod neceſſarium ſit ad Sacrum Chriſma conficiendum.

Sacrum Chriſma ex quibus apud Græcos conficiatur.

§. 50. Apud Græcos nihil præſcriptum legitur de impoſitione manuum in adminiſtrando Chriſmatis Sacramento. Morinus in ſuo Tractatu *de Confirmatione cap. 4.* ita ſcribit: *Ut Latini conſtantiſſime impoſitionem manuum unctioni conjunxerunt, ſic Græci non minus conſtanter alterum ab altero ſepararunt, ſoloque Chriſmate in adminiſtratione iſtius Sacramenti uſi ſunt; manuum enim impoſitionis non meminerunt nec recentia Euchologia, nec antiqua.* Hoc idem conſtanter aſſerit Goarius *in Euchologio pag. 299. num.* 28. Renaudotius *in Opere de Perpetuitate Tom. 5. lib. 2. cap.* 12. teſtatur, a pluribus retro ſæculis, nullum in Eccleſia Græca reperiri veſtigium impoſitionis manuum in conferendo Sacramento Confirmationis; ſuæque aſſertionis auctores laudat recentiores Græcos ſacra eruditione præſtantes, Simeonem Theſſalonicenſem, Gabrielem Philadelphium, Sirinum, alioſque. Modernus Scriptor Chardon *in Hiſtoria Sacramentorum lib. 1. cap. 1. de Confirmatione*, contendit quidem, prioribus ſæculis in Eccleſia Græca adhibitam fuiſſe manuum impoſitionem in conferendo Chriſmatis Sacramento, ſed tamen ultro concedit, multis ab hinc ſæculis, nullum illius ſupereſſe veſtigium. Denique Dilectus Filius Joſeph Auguſtinus Orſi Ord. Præd., nunc temporis Palatii noſtri Apoſtolici Magiſter, in Diſſertatione Hiſtorico-Theologica, quam olim edidit *de Chriſmate Confirmatorio*, compluribus monumentis erudite congeſtis, demonſtrat, materiam Sacramenti Confirmationis apud Græcos non eſſe manuum impoſitionem, ſed ſacrum Unguentum. Nec ideo dici poteſt, id quod a nonnullis temere affirmatum fuit, non adeſſe in Eccleſia Græca Sacramentum Confirmationis,

Apud eos nulla mentio de impoſitione manuum in Confirmationis Sacramento miniſtrando.

Nefas tamen eſt aſſerere, in Eccleſia Græca deficere Confirmationis Sacramentum.

propter-

propterea quod in ea impoſitio manuum deficiat: Altoquin id ſequeretur, quod nemo ſibi perſuaſerit, tot ſæculorum decurſu, in tam ampla Chriſtiani Orbis parte, atque in Eccleſia non minus doctrina, quàm ſanctitate illuſtri, defeciſſe Confirmationis Sacramentum; ut optime ad rem noſtram pergit Goarius *loco cit. At vero tam amplam & ſpatioſam, tam eruditam, & Apoſtolicarum, Eccleſiaſticarumque ſanctionum tenacem Chriſtiani Orbis portionem, adeo exquiſitum Sacramentum reſpuiſſe, neglexiſſe, vel ignoraſſe, pauci, me quidem judice, dicere attentabunt.*

Theologorū quæſtiones de ritu ab Apoſtolis ſervato in miniſtranda Confirmatione, deque ejuſdem Sacramenti materia.

§. 51. Caput hoc injuſtæ atque inopportunæ diſſenſionis inter Latinam & Græcam Eccleſiam, originem traxit a controverſiis, quæ inter noſtrates Theologos agitari ſolent. Diſputant hi, utrum Apoſtoli Sacramentum Confirmationis miniſtraverint per manuum impoſitionem, an etiam Sacro Chriſmate adhibito; & quidem, ut aſſolet, nonnulli aſſirmant, quod alii negant. Diſceptatur etiam inter eos, an ſola manuum impoſitio ſit materia hujus Sacramenti; nonnullis tuentibus, in ea dumtaxat conſiſtere Sacramenti materiam; dum alii malunt in Sacro Chriſmate ſtatuere materiam remotam Sacramenti, proximam vero in illius applicatione, quæ ſit cum ſigno Crucis ad Confirmandi frontem; juxta id, quod legitur in Decreto pro Armenorum inſtructione ab Eugenio IV. Pontifice edito: *Secundum Sacramentum eſt Confirmatio, cujus materia eſt Chriſma, confectum ex Oleo, quod nitorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo, quod odorem ſignificat bonæ famæ, per Epiſcopum benedicto.* Ubi etiam Pontifex loquens de manuum impoſitione, quæ ab Apoſtolis hoc Sacramentum miniſtrantibus fiebat, ita ſubdit: *loco autem illius manus impoſitionis, datur in Eccleſia Confirmatio.* Alii denique impoſitionem manuum, & Chriſma ſimul jungunt; dicentes, tam illam, quàm iſtud, materiam eſſe Sacramenti Confirmationis; ſed illam æque, ac iſtud, materiam inadæquatam, quotieſcumque ſeorſim conſiderentur; ſi autem ſimul jungantur, tunc, ajunt, in iiſdem ita conjunctis materiam totalem Sacramenti conſiſtere. Cæterum ipſam manuum impoſitionem, alii putant eam eſſe protenſionem manuum, quam facit Epiſcopus verſus Confirmandos, ſub initium ſacræ actionis, dum priores recitat preces; alii eamdem agnoſcunt in ipſo ungendi actu, quo Epiſcopus ſignat frontem illius, quem confirmat; cum nequeat alicujus frons unguento liniri, niſi manus eidem imponatur. Hæ ſunt controverſiæ, de quibus Theologi noſtri diſputant; & circa quas unicuique licet eam ſequi partem, quæ magis ipſi placuerit. At nemini fas eſt aſſerere, in Eccleſia Græca non adeſſe Sacramentum Confirmationis. Si quis enim hanc opinionem tueretur, huic maniſeſte obſtaret vetus Orientalis Diſciplina, quam Apoſtolica Sedes optime perſpectam habuit, nec unquam damnavit, aut improbavit, juxta quam in Græcorum Ritualibus libris nulla fit mentio de manuum impoſitione, tamquam materia adæquata, aut inadæquata Sacramenti Confirmationis. Quare ad evadendum hujus difficultatis labyrinthum, alio filo utendum eſt, quod quidem diligenter inquirenti non deerit; abſque eo quod ſuper propoſitione incerta, & nullibi definita, ſtabiliatur reprobatio alienæ opinionis & ſententiæ, quæ defenſoribus orthodoxis non caret.

§. 52. Quod itaque extra controverſiam eſt, hoc dicatur; nimirum in Eccleſia Latina Confirmationis Sacramentum conferri, adhibito Sacro Chriſmate, ſeu Oleo Olivarum, Balſamo commixto, & ab Epiſcopo benedicto, ductoque ſigno Crucis per Sacramenti Miniſtrum in fronte ſuſcipientis, dum idem Miniſter Formæ verba pronuntiat. Et quidem pro iis Regionibus, in quibus vera Balſami ſpecies non reperitur, haud recuſarunt Romani Pontifices indulgere, ut ad conficiendum Chriſma liceret uti certo quodam fragranti ſucco, ſeu liquore, qui communiter pro vero Balſamo accipitur, ut videre eſt in Conſtitutione 180. Sancti Pii V. *in Bullario novo Romæ edito Tom. 4. Part. 3.* *, per quam videlicet Conſtitutionem, Indiarum Epiſcopis ejuſmodi Indultum conceditur; & in Conſtitutione 47. Sixti V. *eodem Bullar. eodemque Tom. 4. Part. 3.* *, ubi expoſita veri Balſami penuria, ex eo potiſſimum proveniente, quod arbuſta illa, ex quibus major illius copia educebatur, quæque olim in Palæſtina, & maxime in Valle Jericho frequentia erant, a Turcis exciſa, & radicitus extirpata fuerant; conceditur Archiepiſcopis & Epiſcopis Luſitaniæ, ut in conficiendo Sacro Chriſmate, adhibere poſſint Balſamum, ex Braſilia, aliiſque novi Orbis, Indiarumve Regionibus allatum; eaque in re Pontifex ſuorum Prædeceſſorum Pii IV., & Gregorii XIII. exempla ſequi ſe profitetur. Quorum ſane Pontificum providentiam collaudat Morinus in ſuo opere poſthumo *de Sacramento Confirmationis pag.* 35. In Eccleſia Græca ſimiliter Confirmationis Sacramentum confertur, adhibito ſacro Unguento, quod compoſitum eſt ex Oleo Olivarum, & Balſamo, ac inſuper ex aliis fragrantium herbarum ſpeciebus, quæ ſunt numero vigintitres, adjecta quoque aliqua vini portione. Prædictas omnes herbas odoriferas accurate enumerat Habert *in librum Pontificalem Eccleſiæ Græcæ, obſervat. 5. ad Ritum Chriſmatis,* & Pater Berti *Tom. 7. ſua Theologiæ lib. 32. cap. 5.*, qui tamen ſubdit, difficile admodum ſibi videri, omnes illas herbas ab Haberto indicatas ſacro Unguento a Græcis infundi, quum nonnullæ ex illis incognitæ ſint, ita ut vix aliqua earum mentio extet in lexicis, & in libris Auctorum, qui de plantis herbiſque tractarunt. Sed quidquid ſit de his, quum antiquus ſit uſus commiſcendi has herbas Oleo, & Balſamo, intactus relictus eſt ritus in Morito, de quo nunc agimus; admonitis tantummodo Græcis, ne aliud quidpiam ad materiam Sacramenti neceſſarium putent, præter Oleum & Balſamum; utque proinde validam agnoſcant hujus Sacramenti miniſtrationem, quæ fiat cum Oleo & Balſamo ab Epiſcopo rite benedictis, etiamſi aliquæ forte defuerint ex illis herbis, quæ, juxta eorum ritum, in ſacri Unguenti compoſitione admiſceri ſolent. Sapienter etiam, & magna cum ratione, in Synodo Zamoſciæ habita anno 1720. animadverſum fuit a Patribus §. 2. *de Confirmatione*, quidquid herbarum Balſamo adjiciatur, cavendum eſſe, *ut maxima pars Chriſmatis ſemper ſit Oleum Balſamo mixtum.*

* In hac Editione Tom. II. Conſt. XII. pag. 20.

* In hac Editione Tom. II. Conſt LXXIV pag. 669.

Quidque de ejuſdem miniſtratione, & confectione in Eccleſia Græca.

Appendix ad tertium Monitum.

§. 53. Expenſa jam ſecunda parte tertii Moniti, nonnulla hìc, appendicis loco, ſubnectemus, quæ nec inopportuna, nec a propoſito aliena jure cenſeri poterunt, quum & ejuſdem Sacramenti Confirmationis doctrinam reſpiciant, & ad Euchologii correctionem pertineant.

Forma Sacramenti Confirmationis apud Græcos *Signaculum Doni Sancti Spiritus.*

§. 54. Forma Sacramenti Confirmationis in Græca Eccleſia, juxta communem receptamque ſententiam, ſequentibus verbis continetur: *Signaculum Doni Sancti Spiritus*; quæ verba pronunciantur ab eo, qui Sacramentum miniſtrat, dum ſuſcipientis fronti cum ſacro Unguento Crucis ſignum imprimit; uti colligitur ex Canone 7. Concilii Conſtantinopolitani I., *in Collectione Harduini Tom. 1. pag.* 811., utque ex illius Canonis verbis recte perpenſis infert Beſſarion Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis *in ſuo Opuſculo de Euchariſtia*, quod impreſſum habetur in Bibliotheca Patrum *edit. Lugdunea. Tom. 26. pag.* 795.

Secunda Oecumenica Synodus, *verba*, *quæ ſacrum Chriſma perficiunt*, *tradens in ſeptimo Canone*, *ita inquit*: *Obſignantes*, *hoc eſt ſacratiſſimo Chriſmate eos chriſmantes*, *dicimus*: *Signum Doni Spiritus Sancti*: *& hæc verba*, *ſecundum eas*, *Chriſmatis Sacramentum perficiunt.* Quamvis autem hæc Cardinalis aſſertio oppugnata fuerit a Lupo *in notis ad Canonem .95. Concilii Trullani*; vix tamen erit, ut Lupi ſententia plures inveniat ſuffragatores, præ ſententia Cardinalis Beſſarionis, ut optime advertit Arcudius *lib. 2. cap. 7.*, ubi poſt relatum Beſſarionis effatum, hæc ſubdit: *Hactenus Beſſarion*; *quo certe*, *quæ fiunt in Eccleſia Orientali circa Sacramentorum adminiſtrationem*, *præſtantius callere poterat nemo.* Arcudio conſentit Goarius *in notis ad Euchologium pag. 301. num. 31.* Item Habert *in ſuis notis ad Pontificale Græcorum Obſervat. 4. n. 2.* Et, omiſſis aliis, qui facile cumulari poſſent, ſatis hìc erit afferre, quæ habentur in Synodo Zamoſciæ, ubi agitur de Sacramento Confirmationis: *Forma*, *quam probata*, *& ſchiſmate ipſa antiquiora laudant Euchologia*, *hæc eſt*: *Signaculum Doni Spiritus Sancti*, *amen*: *eaque ſemel dumtaxat*, *ſimul cum ipſa Unctione proferri debet.*

Ex Decreto Sancti Methodii de reconciliandis Apoſtatis, & ex nonnullis Euchologiis, dubium ingeritur, de iteratione Sacramenti.

§. 55. Celebre eſt in Eccleſia Græca Decretum Sancti Methodii Patriarchæ Conſtantinopolitani, qui medio circiter nono ſæculo floruit, ac ſemper in id maxime incubuit, ut aberrantes ad ſanctæ unitatis gremium revocaret. In quo Decreto quum illud ſtatutum reperiatur, ut, qui ab Eccleſia deſciverunt, deindeque ad illius ſinum revertuntur, ſequenti ratione recipiantur: *Oratione completa*, *ſacro unguento accepto*, *ſecundum baptizatorum conſuetudinem*, *illum inungit*, *Crucis ſigno expreſſo in fronte*, *& oculis*, *& naribus*, *& ore*, *& duabus auribus*, *& manibus*, *& pectore*, *& ſcapulis*, *dicens*: *Signaculum Doni Spiritus Sancti*: Hinc oritur magni ſane momenti difficultas, dum alterutrum dicendum videtur; aut ſcilicet ea verba: *Signaculum Doni Spiritus Sancti*, non eſſe in Eccleſia Græca formam Sacramenti Confirmationis; aut in eadem Eccleſia Græca Sacramentum hoc iteratò conferri iis, qui jam ſemel ipſum, & quidem valide, ſuſceperunt, ſi deinde, poſt apoſtaſiæ crimen, ad Eccleſiam reverti velint; quod ſane contrarium eſt receptæ ſententiæ, quæ pro inviolabili regula habetur, ut Sacramenta, quæ characterem imprimunt, iterari nequeant iis, qui ſemel valide ea ſuſceperunt; juxta definitionem Tridentinæ Synodi *Seſſ. 7. de Sacramentis in genere Can. 9.* Nec quicquam prodeſt confugere ad ſupra citatum Canonem 7. Concilii Conſtantinopolitani I., quo ſtatuitur, ut ſacro Chriſmate reconcilientur Ariani, Macedoniani, Novatiani, & Appollinariſtæ, quum ab hæreſi converſi ad Eccleſiam ſe ſe recipiunt. Hujus namque Canonis ſanctio prænominatos tantummodo Hæreticos reſpicit, qui Sacramentum Confirmationis, aut nullo modo, aut invalide conferebant. At Sancti Methodii decretum generale eſt, eoſque omnes complectitur, qui poſt defectionem ad Eccleſiæ ſinum redire cupiunt. Quum autem in quibuſdam Euchologiis, ubi de pœnitentium reconciliatione agitur, eadem legantur præſcripta, quæ habentur in Decreto Sancti Methodii; ſequitur, ut eadem difficultas, quæ circa Decretum hujuſmodi offenditur, in præindicatis etiam Euchologiis occurrat.

Variæ de eo Decreto opiniones minus tutæ.

§. 56. Incredibile eſt quantupere ſe torqueant Scriptorum ingenia, ut propoſitæ difficultati ſatisfaciant. Sunt qui aſſerunt, Decretum illud nequaquam conditum fuiſſe a S. Methodio Patriarcha Conſtantinopolitano, qui, ut ſuperius innuimus, floruit anno Chriſti DCCCXLII., ſed ab alio quodam Methodio Patriarcha ſchiſmatico, qui Urbis Regiæ Sedem occupabat anno MCCXL. Sed quum Goarius *in notis ad ipſum Decretum*, quas addidit ad Calcem Euchologii a ſe illuſtrati, *pag. 698.* teſtetur ſe complura vidiſſe monumenta temporibus hujuſce Methodii antiquiora, quæ illud ipſum Decretum Sancto Methodio Patriarchæ tribuunt; hoc ſatis eſt ad demonſtrandam reſponſionis hujuſce levitatem. Sunt alii, qui & admittunt, verba illa: *Signaculum Doni Spiritus Sancti*, eſſe formam Sacramenti Confirmationis; & agnoſcunt, juxta Decretum S. Methodii, quoties Apoſtatæ converſi in unitatem Eccleſiæ recipiebantur, eadem verba proferri debuiſſe, dum pœnitentes ſacro unguento ungebantur; ſed tamen putant non ideo affirmari poſſe, Sacramentum Confirmationis collatum fuiſſe iis, qui jam ſemel illud ſuſceperant; quum ad collationem Sacramentorum neceſſaria ſit intentio Miniſtri; in ea autem actione ſatis appareat non fuiſſe Miniſtri intentionem, ut Sacramentum conferret, ſed ut Apoſtatam converſum Eccleſiæ reconciliaret. Hac reſponſione utitur Du Hamel *Theologiæ Tom. 6. edit. Pariſ. ann. 1695. pag. 383.* eamque innuunt quoque Goarius *in notis ad Euchol. pag. 698. §. Verum potuiſſet*, Tournely *in Tractatu de Confirmatione*, *circa finem*, *ubi ad objecta reſpondet*, *pag. 612. & ſeq. juxta editionem Pariſien.*, & Aſſemanus Junior *Codicis Liturgici Lib. 3. De Confirmatione pag. 63.* Verum aliis pluribus reſponſio hæc non probatur, & præſertim Juvenino *De Sacramentis Diſſert. 3. de Confirmatione*, *quæſt. 7. cap. 1. art. 1. §. 1.*, qui obſervat primo, nullum adduci Græcum monumentum, ex quo inferri poſſit, eum, qui Apoſtatam reconciliat, dum ſacro Unguento illum ungit, & profert verba, quibus continetur forma Sacramenti Confirmationis, animum habere a collatione Sacramenti alienum: deinde, nequaquam recte agere, quin immo peccare Miniſtrum, qui Sacramenti materiam, & formam ei applicat, qui eidem ſuſcipiendo idoneus non eſt; etiamſi Sacramentum ei conferre non intendat. Alii denique advertentes, priorum ſæculorum monumenta teſtari, in Occidentali Eccleſia, reconciliatos aliquando fuiſſe Apoſtatas per manuum impoſitionem, fatentur quidem nunc temporis vetitum eſſe Confirmationis Sacramentum iteratò conferre iis, quibus ſemel valide collatum fuerit; at olim non ita ſe rem habuiſſe ajunt; proindeque concludunt, non adeo mirum videri debere, ſi in Decreto Sancti Methodii, quod pertinet ad Orientalem Eccleſiam, præſcribitur, ut Apoſtatæ reduces iterum Sacramento Chriſmatis confirmentur, quantumvis aliàs id ipſum valide ſuſceperint.

Applicatio materiæ Sacramenti, cū prolatione formæ, ſecluſa intentione conficiendi Sacramentum, nec præſumitur, nec licita eſt.

At minime tutum eſt hoc etiam ſyſtema. Quum enim nonnulla ex indicatis monumentis diſerte teſtentur, Apoſtatas receptos fuiſſe *ſola manuum impoſitione*, ſi quis hanc ipſam putat fuiſſe collationem Sacramenti Confirmationis, hoc probare tenetur, ſola manuum impoſitione, nullaque unctione adhibita, Sacramentum iſtud tunc temporis collatum fuiſſe. Si quis autem dixerit (quod aliquo etiam exemplo fulcire poſſet), una cum impoſitione manuum, ſacram quoque Unctionem in hujuſmodi pœnitentium reconciliatione adhibitam fuiſſe, illud nihilominus, ad evincendam iterationem Sacramenti, oſtendendum illi ſupererit, an aliqua, & quænam verborum formula proferri ſoleret ab eo, qui & manus imponebat, & Chriſmate ungebat. Marcus Rhemenſis *in Tractatu de variis Capitibus Eccleſiæ*, *cap. 18.* plures recenſet ſpecies impoſitionis manuum. Hoc ipſum accurate præſtitit auctor Gloſſæ *in Can. Manus impoſitio*, *1. quæſt. 1.* Duo celebres viri, Sirmondus *in ſuo Antirbetico ſecundo*, *cap. 5.*, & Morinus *de Sacram. Confirm. cap. 12. pag. 56.*, & iterum

Impoſitio manuum, ubi non conſtat de Unctione, & prolatione Formæ, non probat collationem Sacramenti Confirmationis.

in

in Tract. de Pœnitentia lib. 9. cap. 9. & 10. exiſtimant, impoſitionem manuum, de qua nunc loquimur, fuiſſe confirmatoriam. At Petrus Aurelius contendit, eamdem in reconciliandis hæreticis adhibitam, meram fuiſſe cæremoniam, non vero alicujus Sacramenti collationem. Et hanc quidem ſententiam amplectuntur Lupus *in Can. 7. Conſtantinopolitanum Tom. 2. pag. 46. & ſeq.* Arcudius *lib. 2. cap. 18.* Suarez *in 3. part. Divi Thomæ Tom. 3. quæſt. 72. diſp. 34. ſect. 1. §. Unde eſt tertia reſponſio, & diſp. 36. art. 11. ſect. 3. §. Ad rationem dubitandi.* Quapropter Wittaſſe *in ſua Tract. de Sacram. Confirm.* poſt relata monumenta omnia, quæ alterutri opinioni favere poſſunt, denique *pag. 63.* utramque in ſua probabilitate relinquit; eâdemque prudentia ſe gerit Auctor additionum ad Eſtium *in lib. 4. Sentent. diſt. 5. §. 16. lit. B. pag. 87.*

Meliore reſponſione ſatisfit difficultati exortæ ex Decreto Sancti Methodii.

§. 57. Alia itaque ineunda eſt ratio, ut ſatisfiat prædictæ difficultati, quæ oritur ex Decreto S. Methodii, & ex his, quæ in aliquibus Euchologiis, cohærenter ad idem Decretum, adnotata reperiuntur. Et primum quidem, quod ad Decretum attinet, relatum idem legitur in Annalibus Ven. Cardinalis Baronii, *ad annum Chriſti 842.* ſed diverſo plane modo, ac ab aliis refertur, quàmque a Nobis ſuperius conſcriptum fuit. In eo enim, quod refert Baronius, minime præſcriptum legitur, ut in Apoſtatæ reconciliatione proferantur verba: *Signaculum Doni Sancti Spiritus*, licet præſcribatur Unctio cum ſacro Unguento peragenda. Et quamvis adhuc legatur: *Chriſmate ungantur, ut ſolent inungi, qui baptizantur;* nihilominus (omiſſo etiam, quod aliqui ſatis veriſimiliter defendunt, hæc verba adjtitia eſſe, iiſdemque admiſſis, tamquam authenticis) eorum naturalis germanuſque ſenſus is ſemper erit, ut in reconciliatione Apoſtatæ ungantur eædem corporis partes, quæ inungi ſolent, quum poſt Baptiſma Confirmatio miniſtratur. Cumque nihil adjiciatur de prolatione verborum: *Signaculum Doni Spiritus Sancti;* evaneſcit vis omnis propoſitæ difficultatis. Accedit inſuper, quod quum Legati a S. Nicolao Papa I. in Bulgariam miſſi, Confirmationis Sacramentum iis contuliſſent, quibus jam idem a Græcis Presbyteris miniſtratum fuerat; ob eam præcipue rationem, quod hujuſmodi Presbyteri facultatem a Sede Apoſtolica non obtinuiſſent pro talis Sacramenti adminiſtratione; acerrimam adverſus eos querelam inſtituit Photius in ſuis encyclicis litteris, hoc illis vitio vertens, quod Sacramentum Chriſmatis contuliſſent iis, qui jam ſemel confirmati fuerant. *Talem quis inſaniam unquam audivit, quam iſti mentecapti audere non dubitarunt, ut illos, qui ſemel Chriſmate uncti ſunt, iterum chriſmarent, excelſa denique myſteria in nugas & deriſum convertentes?* Ex hoc autem aperte evincitur, S. Methodium in ſuo Decreto minime ſtatuiſſe, aut voluiſſe, ut Sacramentum Chriſmatis iterato miniſtraretur iis, qui jam antea confirmati fuerant, ſi forte poſt apoſtaſiæ crimen ad Eccleſiam redirent. Nam Photius, qui quadraginta circiter annis poſt mortem S. Methodii floruit, quique pravi ſane animi, ſed doctus & catus homo ſemper habitus fuit, non id Apoſtolicis Legatis adeo acriter objeciſſet, quod Sacramentum Chriſmatis iteraſſent, ſi Sanctus Methodius antea decreviſſet, aut ea mente fuiſſet, ut Apoſtatæ ad Eccleſiam redeuntes idem Sacramentum iteratò ſuſciperent; facile enim proſpexiſſet hoc ſibi reſponſum a Legatis redditum iri, ſe nihil ultra citrave egiſſe, quàm quod Eccleſia Orientalis, ex Decreto S. Methodii, ſervare conſueverat, dum aberrantes in unitatem recipiebat.

Verba ex Euchologiis allegata additia probãtur.

§. 58. Quod autem pertinet ad Euchologia, ſi in eorum aliquo præſcriptum legitur, ut in pœnitentium reconciliatione adhibeatur ſacra Unctio cum prolatione verborum: *Signaculum Doni Sancti Spiritus;* id utique tribuendum eſt interpolationi Schiſmaticorum, quibus a Theodoro Balſamone perſuaſum fuit, ut ſi quis Latinus ad Græcos commigraret, huic Sacramentum Confirmationis denuo conferendum eſſet; uti teſtatur Gregorius Protoſyncellus in Apologia adverſus Marcum Epheſium, *in Collectione Concil. Harduini Tom. 9. pag. 640.* At enunciatæ formulæ prolatio minime præſcripta reperitur in quamplurimis manuſcriptis Euchologiis, quæ inſpexit & recognovit vir ſumma fide dignus Joannes Matthæus Cariophylus Cydonius; quemadmodum refert Arcudius *lib. 2. de Reformat. cap. 18.*; quodque magni æſtimandum eſt, nihil ejuſmodi legitur in celebri Euchologio Cryptæ Ferratæ. Quare in Congregationibus ſuper correctione Euchologii habitis tam ſub Urbano VIII., quàm noſtris hiſce temporibus, Nobis annuentibus, decretum fuit, ut in Euchologio, quod correctum typis edendum erat, Ritus reconciliationis pœnitentium ad eam plane formam exigeretur, qua deſcriptum legitur in Euchologio Cryptæ Ferratæ: id quod eſt factum. Quum enim in Congregatione habita die 7. Januarii 1748. propoſitum fuiſſet dubium, an corrigendus eſſet ritus reconciliandi Apoſtatas in unitatem Eccleſiæ redeuntes, ad formam in Decreto Methodii traditam; animadverſum fuit, unctionem eorum, qui reconciliantur, ibi quidem faciendam præſcribi eo modo, quo unguntur ii, qui baptizantur; ſed ut in hujuſmodi unctione peragenda proferri debeant verba: *Signaculum Doni Spiritus Sancti;* id in paucis ſolummodo, iiſque recentibus, Euchologiis adſcriptum reperiri. Itaque in alia Congregatione habita die 18. ſequentis Menſis Februarii decretum fuit: *Corrigatur Euchologium impreſſum ad formam Euchologii Patriarchalis Cardinalis Beſſarionis, nunc Cryptæ Ferratæ.* Factaque Nobis relatione, atque omnibus per Nos inſpectis, libratiſque, Decretum idem approbatione noſtra roboratum fuit.

Priſtinæ integritati reſtituuntur omnia.

Quartum Monitum: de quibuſdam immunditiis, & precibus ad eas abſtergendas in Euchologio appoſitis.

§. 59. Agendum nunc ſequitur de quarto Moniti capite, quod eſt de peculiaribus quibuſdam immunditiis, ad quas expurgandas, nonnullæ benedictiones & preces in Euchologio appoſitæ leguntur. En autem Moniti verba: *Denique ſciendum, quod, ſi contigerit, immundum quid, aut contaminatum incidere in puteum, aut in aliud vas liquidi cujuſcumque, ſive etiam rem immundam tangi, aut manducari, ſive in Eccleſia animal impurum gigni, aut mori, Sacerdotes quidem Orientalis Eccleſiæ, precibus & benedictionibus in Euchologio contentis, ſecundum Eccleſiæ ſuæ conſuetudinem, utuntur, nullatenus tamen intendunt obſervare præcepta antiquæ Legis, quæ ſunt per adventum Chriſti ſublata, quemadmodum omnibus manifeſtum eſt.*

Oratio de cibis mundis & immundis, quæ in Euchologio legitur.

§. 60. In Euchologio, cujus correctioni adlaboratum eſt, prout etiam in celebri Euchologio Cryptæ Ferratæ, olim Cardinalis Beſſarionis, & in aliis vetuſtiſſimis hujuſmodi Codicibus, Oratio quædam legitur, in qua & commemoratur id, quod in Lege veteri ſtatutum fuerat de differentia inter cibos mundos & immundos, deque immunditia legali, quam contrahebat quicumque, contra interdictum Legis, immundum quid comediſſet; & ſimul adjicitur, non poſſe eum, qui cibos immundos ederit, pretioſum Corpus & Sanguinem Chriſti ſine peccato ſuſcipere. Id autem in cauſa fuit, ut diſcutiendum proponeretur, num ex prædicta, aliiſque ſimilibus Orationibus, ſeu ex his, quæ in hujuſmodi precibus continentur & enunciantur, juſta præberetur occaſio ſuſpicandi, ne forte obſervatio cæremoniarum legalium veteris Legis, una cum nova Lege & Evangelio, cumulari,

An retinenda, vel tollenda eſſet, addubitatum, & quare?

ſeu retineri vellet. Ut igitur deprehendatur, an ſuſpicio hæc aliquo fundamento innitatur, ſequentes propoſitiones ſtrictim indigitabimus, ex quibua omnia illuſtrentur, & propria in luce colloeentur.

§. 61. Prima eſt: Cæremonias legia Moſaicæ per adventum Chriſti fuiſſe ſublatas; & poſt promulgatiooem Evaogelii, non poſſe amplius abſque culpa ſervari. Quum itaque diſcrimen a lege veteri inductum inter cibos muodos, & immundos, ad cæremonialia præcepta pertineat; hoc ſatis eſt, ut aſſeri jure poſſit, nullum amplius ſupereſſe, aut ſtatui debere diſcrimen inter cibos mundos & immundos. Quamvis enim beatiſſimi Apoſtoli, *Actor. cap.* 15. Fidelibua interdixeriot, ne ſanguine & ſuffocato veſcerentur, juxta ſententiam Jacobi in Concilio Jeroſolymitano propoſitam in hæc verba: *Propter quod ego judico, non inquietari eos, qui ex Gentibus convertuntur ad Deum, ſed ſcribere ad eos, ut abſtineant ſe a contaminationibus ſimulacrorum, & fornicatione, & ſuffocatis, & ſanguine;* hoc tamen conſtat ideo tunc ſancitum fuiſſe, ut omnis diſſidii occaſio inter Judæoa & Gentilea ad Chriſtum converſoa tolleretur; qua cauſa jamdudum ſublata, ejus quoque effectus ſublatua dici debet. *Item legalia veteris Teſtamenti, ſeu Moſaicæ Legis cæremonias, ſacra, Sacrificia, & Sacramenta, Domino noſtro Jeſu Chriſto adveniente, ceſſaſſe, & poſt promulgatum Evangelium ſine peccato obſervari non poſſe. Ejuſdem etiam Legis veteris ciborum mundorum & immundorum differentiam, ad cæremonialia pertinere, quæ, ſurgente Evangelio, tranſierant. Illam etiam Apoſtolorum prohibitionem ab immolatis ſimulacrorum, & ſanguine, & ſuffocato, illi tempori congruiſſe, ut inter Judæos & Gentiles diſſenſionis materia tolleretur, cujus Apoſtolicæ prohibitionis cauſa ceſſante, etiam ceſſavit effectus.*

§. 62. Præmiſſa verba deſumpta ſunt ex Profeſſione Fidei Orthodoxæ, quam Orientales, ex præſcripto Urbani Papæ VIII., emittere debent, quæque impreſſa fuit Typis Congregationia de Propaganda Fide anno 1642. Conſonat iiſdem doctrina Sancti Thomæ, quam is fuſe tradit *in* 1. 2. *quæſt.* 103. *art.* 4. *ad tertium.* Neque deſunt antiquiora monumenta, quibus eadem doctrina firmatur. Siquidem Sanctus Gregorius II. in ſuo Capitulari, quo inſtructos in Bavariam ablegavit Mariniaoum Epiſcopum, & Georgium Presbyterum, *cap.* 7. ita loquitur: *Ut nihil in perceptione ciborum judicetur immundum, niſi quod fuerit idolis immolatum, quia, juxta quod magiſterio Apoſtolico docetur, omnis creatura Dei bona. & nihil rejiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur.* Similiter Sanctus Nicolaus I. in reſponſis ad Conſulta Bulgarorum *num.* 43. de animalibus mundis & immundis, hæc habet: *Quæ animalia ſeu volatilia liceat manducare, quantum exiſtimo, Dominus evidenter oſtendit, cum poſt diluvium animalia cuncta Noë tribuit, & Filiis ejus edenda .... Itaque omne animal, cujus cibus minime corpori nocivus eſſe probatur, & ſocietas hoc in cibum admittit humana, comedi non prohibetur.* Itaque in Concilio Florentino, in Decreto pro Jacobitis edito, in *Collectione Labbeana Tom.* 13. *pag.* 1209. ſequentia verba leguntur: *Sacroſancta Romana Eccleſia &c. firmiter credit, profitetur, & prædicat, omnem Creaturam Dei bonam, nihilque rejiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur; quia, juxta verbum Domini, non quod intrat in os coinquinat hominem; illamque Moſaicæ Legis ciborum mundorum & immundorum differentiam ad cæremonialia aſſerit pertinere, quæ, ſurgente Evangelio tranſierunt ..... Nullam itaque cibi naturam condemnandam eſſe denuntiat, quam ſocietas admittit humana; nec inter animalia diſcernendum, per quemcumque ſive virum, ſive mulierem, & quocumque genere mortis intereant, quamvis pro ſalute corporis, pro virtutis exercitio, pro regulari & Eccleſiaſtica diſciplina, poſſint & debeant multa non negata dimitti, quia, juxta Apoſtolum, omnia licent, ſed non omnia expediunt.*

Poteſt tamen Eccleſia cæremonialia præcepta renovare, exceptis iis, quæ venturum Meſſiam referebant.

§. 63. Altera propoſitio eſt: Quamvis, promulgato Evangelio, ceſſarint cæremonialia præcepta veteria Legia, & nullum in lege nova extet præceptum, quo mundi ab immundis cibia ſecernantur, cujuſmodi erat in Lege veteri; non minus tamen in poteſtate eſt Eccleſiæ Chriſti, juſtis concurrentibua rationibus, gravibuſque de cauſis, ut obligationem redintegret obſervandi aliquod ex præceptis cæremonialibua, quæ erant in Lege veteri, licet in nova, ut innuimus, abrogata ſint; dummodo præceptum non ſit ex eorum numero, quæ in Lege veteri præcipue ordinata erant ad præfigurandum Meſſiam venturum; cujuſmodi patet fuiſſe, exempli gratia, Circumciſionem, & animalium ſacrificia, uti ad rem noſtram advertit Vaſquez *in* 1. 2. *Divi Thomæ Tom.* 2. *diſput.* 182. *cap.* 9. §. *Ex quibus omnibus;* ſed ſit ex genere eorum, quæ ad externam diſciplinam, & corporis munditiem pertinebant, in quorum claſſem profecto referenda veniunt, quæ de cibia mundia & immundis præſcripta fuerant. Id autem aſſumptum non minus ex Occidentalis, quàm ex Orientalis Eccleſiæ diſciplina, & quidem ex priorum ſæculorum monumentis comprobatur.

Religioſæ priorū Chriſtianorum obſervantiæ argumentum

§. 64. Celebris eſt calumnia in primævos illos Chriſtifideles a Gentilibua conficta, quod ſcilicet Hominum, præſertim infantium, carnibus veſcerentur, humanumque ſanguinem biberent. Huic cauſam dedit religioſa, quæ tunc vigebat, Arcani diſciplina, juxta quam ſervato inter Fidelea ſecreto circa præſentiam realem Corporis Chriſti in Eucbariſtica menſa; ex qua iidem paſcebantur, quum tamen ſubobſcura quædam Myſterii notitia ad Gentilium aures perveniſſet, hanc ipſi anſam arripuerunt, ut prædictam calumniam in Chriſtianos excogitarent, & in vulgus ſpargerent; uti recte demonſtrat Schelestratus *in Diſſertat. de Diſciplina Arcani artic. unic. cap.* 4. §. 17. Æque tamen celebris eſt reſponſio, quam veteres illi Apologiarum pro Chriſtianis Scriptores, abſque ſecreti violatione, Gentilibus reddere conſueverunt, dicentea, fieri nullo modo poſſe, ut Chriſti Diſcipuli humanas carnea ederent, & ſanguinem biberent, quum ſatis compertum eſſet, eos ab animalium quoque ſanguine, & a ſuffocatis animalibus abſtinere. Hoc argumento utitur Tertullianus *Apologetici cap.* 9. Ex hac autem reſponſione manifeſtè evincitur, temporibus illis, nimirum prioribua Eccleſiæ ſæculis, ciborum delectum apud Chriſtianos aliqua ratione viguiſſe, eoſque potiſſimum a ſanguine & ſuffocato abſtinuiſſe; ut ſapienter obſervant Nicolaus le Nourry *Tom.* 1. *Apparatus in Bibliotb. Patr., Diſſert.* 4. *in Tertullianum cap.* 12. *art.* 2., & Pamelius *in dictum cap.* 9. *Tertulliani num.* 138. Neque vero Chriſtiani illi exiſtimabant vigentem adhuc eſſe ea de re Moſaicæ Legia ſanctionem; neque porro ignorabant ſublatum jam eſſe Apoſtolicum interdictum de abſtinentia a ſanguine & ſuffocato; nec alia demum de cauſa illicitas putabant hujuſmodi eſcas; ſed tamen ab iis abſtinebant, ex conſuetudine a Majoribus tradita, quam ſequi & ſervare maxime conveniens arbitrabantur: *Mos itaque abſtinendi a ſanguine & ſuffocato in illis Eccleſiis tanta religione ſervatus eſt, quia conſuetudinem illam a majoribus acceperant, quamvis uſum ſanguinis & ſuffocati abſolute illicitum eſſe non cenſerent:* verba ſunt Natalis

Ale-

Alexandri *Hiſtor. Eccleſiaſt. ſæcul.* I. *Diſſert.* 10.

Ad quod uſque tempus ea diſciplina viguerit in Latinis Eccleſiis.

§. 65. Aſſerit Calmet *in ſuis Commentar. ad Cap.* 15. *Actuum Apoſtol.* ad ea verba : *& ſuffocato & ſanguine*, in aliquibus Eccleſiis Latinis, per plura ſaecula, & quidem uſque ad decimum, & undecimum Æræ Chriſtianæ ſæculum, obſervatam fuiſſe diſtinctionem inter cibos mundos & immundos, ſervatamque abſtinentiam a ſanguine & ſoffocato. Et quamvis ipſe aſſertionem hanc ſuam nullis probationibus ibi confirmet, comprobari tamen facile poſſet a quolibet in monumentis Eccleſiaſticis parumper verſato. Etenim Caniſius in lucem edidit vetos Pœnitentiale Romanum, ſæculo octavo labente, vel nono ineunte, compoſitum : in quo *ſub Tit. de Suffocatis* ſtatuitur pœnitentia ab eo ſubeunda, qui ſuffocati animalis carnem ediderit; ſub Titulo autem *de Laceratis*, præſcribuntur pœnitentiæ & jejunia iis injungenda, qui vel piſcem comederint in piſcina mortuum, vel aquam biberint ex eo puteo, in quo demortuus mus, vel gallina reperti fuerint, niſi prius exhauſtus omnino fuerit ipſe puteus. Humbertus autem Cardinalis Silvæ Candidæ, qui Sancti Leonis Papæ IX. Legatus fuit, & quidem Conſtantinopoli cum Græcis acriter diſputavit, in ipſis diſputationibus hujuſmodi, aperte faſſus eſt, nullam hac de re diſſenſionem eſſe inter Latinos & Græcos; ſiquidem adhuc in aliquibus Latinis Eccleſiis obſervabatur, non ſecus ac apud Græcos, abſtinentia a ſanguine & ſuffocato : *Antiquam conſuetudinem, ſeu traditionem majorum noſtrorum diligenter retinentes, nos quoque hæc abominamur, adeo ut ſanguine, vel quocumque morticinio, aut aquis, ſeu quacumque negligentiâ humana præfocato, apud nos aliquando veſcentibus, abſque extremo periculo vitæ hujus, pœnitentia gravis imponatur.* Et alibi : *Nos ergo, quamvis a Domino, & ab Apoſtolis licentiam habeamus manducandi omnia, quæ nec noſtræ, nec fraternæ ſaluti officiunt, conſuetudine tamen provinciarum, & præceptis majorum noſtrorum hactenus detenti, devitamus comedere nonnulla, non quia mala, & immunda ſunt, ſed quia aut nobis aliquando non expediunt, aut longo uſu in naturam jam verſo abhorrent.*

Apud eoſdem Latinos nunc penitus obſoleta.

Viget tamen adhuc in Eccleſia Græca.

§. 66. Jam vero in Latinis Eccleſiis nullum amplius ſupereſt hujuſmodi abſtinentiæ veſtigium, ſi fidem habeamus Cornelio a Lapide *in Commentar. in Actus Apoſt. cap.* 15. *verbo : Et ſanguine.* Viget illa tamen vel nunc in Eccleſia Græca, quæ ſibi laudi duxit, Apoſtolicum præceptum de abſtinentia a ſanguine & ſuffocato, retinere & cuſtodire, quemadmodum notant præcitati Calmet, & a Lapide *in d. cap.* 15. *Actuum Apoſt.*, pergitque Chriſtianus Lupus in notis ad Can. 67. Concilii Trullani : *Græci etiam dudum poſtea in obſervantia iſtius Apoſtolicæ Legis manſerunt conſtantes*; retenta nimirum lege prædicti Canonis Trullani 67., in quo ita legitur : *Divina nobis Scriptura mandavit, a ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione abſtinere. Eos autem, qui propter lautum & delicatum ventrem, cujuſcumque animalis ſanguinem arte aliqua eſculentum condiunt ac inſtruunt, atque ita illo veſcuntur, convenienter punimus. Si quis ergo deinceps animalis ſanguinem quovis modo comedere aggrediatur, ſi ſit quidem Clericus deponatur; ſin autem laicus, ſegregetur* : Soli autem Armeni, quod quidem ſciamus, in acceptanda unione cum Eccleſia Romana, hujuſmodi Græcorum conſuetudinem ſe relinquere profeſſi ſunt. Licet enim Vartanes Schiſmaticus iis perſuaſiſſet, ut a quibuſdam cibis abſtinerent, quos Lex Moſaica immundos pronunciavit, excepta ſolum carne ſuilla, quam eis a S. Gregorio Illuminatore, primo eorum Nationis Patriarcha, conceſſam fuiſſe aſſerebat; eoſdemque docuiſſet confringere vaſa Oleo, Vinoque plena, ſi forte muſca, vel aliud animalculum hujuſmodi in ea cecidiſſet; nihilominus in Collationibus habitis ad conciliandam adeo exoptatam unionem Eccleſiæ Armenæ cum Romana, ſtatutum fuit, ut ſequitur : *Patres Armeni tum Siſenſis, tum Adanenſis Concilii, cum Romana Eccleſia ſuam conciliantes, approbarunt Epiſtolam Dogmaticam Gregorii Armeniæ Patriarchæ ad Regem Haytonem, ubi Hebraica illa ciborum diſcretio his verbis refellebatur : cibos autem immundos, præcipue, qui ad pauperum manus obiter veniunt, omnes, ut inquit Paulus, in nomine Dei purificatos haberi jubemus, quos & orationibus benedici docuit Dominus Nierſes, nimirum Ghelajenſis, qui ſimiliter Armeniæ Doctor & Patriarcha fuerat.* Quæ omnia videri poſſunt apud Galanum *Tom. II. De conciliatione Eccleſiæ Armenæ cum Romana.*

Armeni hac in re Latinis plene conſentiunt.

Quomodo licita ſit Græcis diſtinctio ciborum, uſuſque precum ad abſtergendam immunditiam inde contractam.

§. 67. Tertia denique propoſitio ea eſt, quæ innuitur etiam in ipſo capite quarto Moniti, de quo nunc agimus : videlicet minime prohibitum intelligi Græcis Sacerdotibus uſum ullius ex precibus aut benedictionibus, quæ in eorum Euchologio continentur, quantumvis reſpiciant, pertineantque ad eas ipſas res, quæ in lege veteri ſubjectum erant cæremonialium præceptorum; dummodo quidquid ab iis fit, non eo animo fiat, ut veteris jam abolitæ Legis præceptis pareatur, ſed ut obſequium præſtetur vel novæ Eccleſiaſticæ Legi, vel canonicæ conſuetudini, diuturni & continui temporis obſervantia roboratæ. Lorinus *in cit. cap.* 15. *Actuum Apoſt. verſ.* 20. *§. Si abſtinent*, circa Græcorum morem abſtinendi a ſanguine, & ſuffocato, hæc advertit : *Si abſtinent hodie Græci a ſanguine, putantes hac ſe lege teneri, ſuperſtitioſi ſunt, quia neminem nunc ligat, & ejus obſervatio ſapit cæremonias veteris Legis : ſi vel quod naturaliter ab ejuſmodi cibo abhorreant, vel honeſta alia de cauſa, reprehendi non debent.* Goarius autem ad Euchologium Græcorum, *in variantibus lectionibus*, ubi eam Orationem expendit, quæ fit *pro iis, qui prohibita & immunda comederunt*, ſequentem ponit adnotationem : *Non Moſaicæ, ſed Eccleſiaſticæ Legis ſtudio, ab immundis deguſtandis ſibi cavent Orientales &c. Proindeque a Judaico ritu obſervando, dum Eccleſiæ obſervant traditiones, longe alienos ſe præſtant, quidquid in adverſum garriat, & falſo imputet Catumſyritus* : Cujus quidem audax aſſertio aliquid fundamenti haberet, ſi ad id, quod faciunt Græci, non tam præindicatis rationibus adducerentur, ſed potius adſtrictos ſe eſſe putarent ex falſa opinione vigentis adhuc Apoſtolici præcepti de abſtinentia a ſanguine, & ſuffocato, quam opinionem parum feliciter tueri nititur Guillelmus Beveregius *Tom. II. Codicis primitivæ Eccleſiæ, illuſtrati, & vindicati, cap.* 7. *num.* 5.

Temeraria Schiſmaticorum aſſertio in Latinam Eccleſiam, ejuſque refutatio.

Tentarunt quidem Schiſmatici Eccleſiam Latinam, veluti judaizantem, traducere, propterea quod in azymo conſecret, & Sabbata obſervet, Regumque Unctionem inter ſacros ritus retineat. At Leo Allatius in ſuo egregio Opere, *de perpetua conſenſione Eccleſiæ Occidentalis & Orientalis, lib.* 3. *cap.* 14. temerariam hanc illorum aſſertionem refellit; ſpecialiter vero *ſub num.* 4. ita adverſus eos argumentatur : *Quia Judæi Sabbata ſervant, qui ſervat Sabbata, Judæum agit : ergo qui ſuffocata non manducat, Judæum agit, cum Judæi ex Lege prohibeantur illa comedere : ſed Græci ſuffocata non edunt; ergo Græci judaizant.* Deinde *num.* 9. ad rem noſtram recte concludit, minime poſſe abſolute & indiſtincte dici, quod is judaizet, qui in Eccleſia aliquid agit, & ſervat, conſentaneum & ſimile cæremoniis antiquæ legis. *Si quis ſub alium finem & commoditatem, etiam ex intentione cultus, & tanquam religioſas cæremonias, non tam-*

quam ſpiritu illius Legis, nec tamquam habentia in illa fundamentum, ſed vel ex proprio arbitrio, vel ex aliqua conſuetudine humana, vel ex præcepto & inſtitutione Eccleſiæ, obſervaret; neque peccaret, neque diceretur judaizare. Quare non ſemper quiſquis in Eccleſia aliquid agit, quod cum cæremoniis veteris Legis ſimilitudinem habet, ſtatim dicendus eſt judaizare.

§. 68. Quoniam vero unicuique ex tribus prioribus Monitis, de quibus in hac noſtra Encyclica egimus, quamdam veluti appendicem addidimus; priuſquam ſcribendi finem faciamus, huic etiam quarto Monito ſuam appendicem ſubnectere volumus, quæ & ab ipſius Moniti ſubjecto, & a correcti Euchologii editione aliena non ſit.

§. 69. In Lege Levitici, *cap.* 12., ſtatuitur, ut Mulier, quæ Maſculum pepererit, immunda ſit ſeptem diebus, deinde aliis triginta tribus diebus maneat *in ſanguine purificationis ſuæ*; ſi vero fœminam enixa fuerit, duabus hebdomadis immunda ſit, & ſexaginta ſex diebus maneat ſimiliter *in ſanguine purificationis ſuæ*; ita ut Sanctuarium ingredi nequeat, antequam elapſum ſit hujuſmodi tempus; quum autem primo Templum adierit, certam oblationem afferre debeat.

§. 70. Hoc interdictum in Eccleſia per aliquod tempus viguiſſe, negari nequit; legitur enim in Canonibus Pœnitentialibus Theodori, quos refert Ivo *in ſuo Decreto*, quoſque commemorat Ven. Card. Baronius ad annum Chriſti 266. *Mulier, quæ intrat in Eccleſiam ante mundum ſanguinem poſt partum, ſi maſculum genuerit, triginta tres dies pœniteat; ſi fœminam, quinquaginta ſex. Si quæ autem præſumpſerit ante tempus præfinitum Eccleſiam intrare, tot dies pœniteat in pane & aqua, quot Eccleſia carere debuerat.* Sed neque negari poteſt, hujuſmodi prohibitionem labentibus temporibus in Eccleſia Latina abrogatam fuiſſe. *Si eadem hora, qua genuerit, actura gratias, intra Eccleſiam, nullo peccati pondere gravatur:* verba ſunt S. Gregorii Papæ, relata etiam in Decreto Gratiani *Can.* 2. *diſt.* 5. Subdit autem Innocentius III. in Decretali: *Volens, De purificatione poſt partum*, (recitato prius eo Textu: *Lex per Moyſen data eſt; gratia, & veritas per Jeſum Chriſtum facta eſt*), Mulierem puerperam, quæ Religionis cauſa ab ingreſſu Eccleſiæ aliquamdiu abſtinere velit, non prohiberi; ingredientem non peccare: *Nulla proinde peccati mole gravantur, nec Eccleſiarum aditus eſt eis aliquatenus denegandus, ne pœnam in culpam convertere videamur. Si tamen ex veneratione voluerint aliquamdiu abſtinere, devotionem earum non credimus improbandam.* Cumque Beatiſſima Virgo Maria, quantumvis in præindicata Levitici Lege minime comprehenderetur, nihilominus eidem ſe ſe ſubjicere voluerit, dum, elapſo puerperii tempore, ſe ipſam, Divinumque Filium in Templo præſentavit; in hujus præclariſſimi facti memoriam inſtitutus fuit Ritus, qui deſcriptus legitur in Rituali Romano, Pauli V. Pontificis juſſu edito, juxta quem mulier prolem enixa, poſt puerperii terminum, ad Eccleſiam ſe confert, ubi præ foribus a Sacerdote excipitur, & aqua benedicta cum prece aſpergitur; deinde tenens extremam partem Stolæ ejuſdem Sacerdotis, pergit ad Altare, & coram eo genuflexa, orat, gratias agens Deo de beneficiis ſibi collatis. Verum hæc benedictio mulieris poſt partum, in Eccleſia Latina nullo jure præcipitur, eamque prætermittens mulier minime peccat, niſi forte id ageret per ſpretum atque contemptum; ut optime monet Quartus *in ſuo Opere de Benedictionibus Tit.* 3. *ſect.* 12. *dub.* 1.

§. 71. In Græca autem Eccleſia puerperii lex, tamquam de præcepto, religioſe cuſtoditur, nec mulier partum enixa permittitur ante præſtitutum tempus ad Eccleſiam accedere; quin etiam ſuperioribus ſeculis eo ſeveritatis pervenerat Græcorum diſciplina, ut menſtruatas mulieres ab Euchariſtica Communione repelleret, quantumvis in vitæ periculo verſarentur: Qua de re graviter reprehenſi fuerunt ab Humberto Cardinali Sylvæ Candidæ, ut videre eſt apud Cardinalem Baronium *ad annum Chriſti* 1054. Et quamvis ſubinde temperatus fuerit hujuſmodi rigor, excluſis a ſacra menſa mulieribus menſtruatis tunc ſolum, quum nullo vitæ periculo premerentur; quod conſentaneum viſum eſt Epiſtolæ Canonicæ Dionyſii Alexandrini, & Novellæ 13. Leonis Sapientis Imperatoris; peropportune tamen huc revocanda venit animadverſio prædicti Cardinalis Baronii *ad annum Chriſti* 266. *nu.* 11., ubi obſervat, Dionyſium in citata Epiſtola opinionem ſuam tantummodo expoſuiſſe, ut eam aliorum judicio, & Baſilidis præſertim, cenſuræ ſubjiceret: *Ego, non ut Doctor, hæc ſcripſi, ſed, ut cum omni ſimplicitate convenit diſſerere, meam ſententiam in communi ederem, quam tu cum examinaveris ſæpiſſime, quod juſtum meliuſque apparuerit, vel etiam an ſic de eis haberi exiſtimes, reſcribe.* At ex adverſo, nimis perſpicua eſt ratio per Sanctum Gregorium Magnum adducta in ſua Epiſtola, cujus partem Gratianus inſeruit *Can.* 4. *diſt.* 5. *Naturæ ſuperfluitas in culpam non valet imputari, & per hoc quod invita patitur, juſtum non eſt, ut ingreſſu Eccleſiæ privetur.* Quod autem pertinet ad Euchariſticam Communionem, non quidem improbat Sanctus Doctor, ſi mulier ab illa ex reverentia ſe abſtineat; ſed ſi nihilominus eo etiam tempore communicet, aperte declarat, ſe eam non damnare: *Si autem ex veneratione magna percipere non præſumit, laudanda eſt; ſed ſi percipiat, non judicanda: bonarum quippe mentium eſt, etiam ibi aliquo modo culpas ſuas agnoſcere, ubi culpa non eſt.* Itaque Græcorum diſciplina hac in parte nequaquam probatur Theophilo Rainaudo *Tom. XVI. illius Operum*, in eo quod inſcribitur *Heteroclita Spiritualia, impreſſ. Lugdun. pag.* 33. *num.* 28. Ac ipſe etiam Goarius, perpetuus cæteroquin Græcorum Rituum fautor & defenſor, *in notis ad Euchologium pag.* 270. ultro fatetur, in nimium rigorem vergere, & præter omnem regulam invectam eſſe Legem, quæ menſtruatas mulieres a ſacra Menſa repellit: *Mitius tamen cum impuris mulieribus agendum, & naturæ imbecillitas non ſpontaneo ſe onere levantis; quidquid in adverſum objectent, & obtrectent Græci &c.*, poſt quæ verba præmiſſam affert auctoritatem Sancti Gregorii, ex citata ipſius Epiſtola deſumptam.

Vim conſtitui præcepti habet Lex de puerperis apud Græcos.

§. 72. Sed quidquid ſit de mulieribus menſtruatis, tam quoad earum ingreſſum in Eccleſiam, quàm circa permittendam ipſis Dominici Corporis participationem; ſermonem nunc referentes ad eas, quæ a partu recentes ſunt, quamvis puerperii obſervatio in Eccleſia Latina, ut jam dictum eſt, non præcipiendi modo illis præſcripta ſit, ſed mere conſulendo propoſita; in Græca tamen Eccleſia viget præceptum, ut ab ingreſſu Eccleſiæ abſtineant, donec certus dierum numerus elapſus ſit: *Obedientiam illam ex debito requirunt Græci; Latini nonniſi ex reverentiæ obſervantia*: ita Goarius loco citato, *pag.* 269. In Euchologio autem leguntur preces per Sacerdotem ea occaſione recitandæ; ſicut etiam in eodem Euchologio deſcribitur univerſus ritus, quo puerperii cæremonia completur.

Iterata hujuſce diſciplinæ diſcuſſio, & nonnullorum de ea judicium.

§. 73. Itaque in Congregationibus pro Euchologii correctione habitis tam ſub Urbano VIII., quàm noſtri Pontificatus tempore, de hac materia diligentiſſime actum, quæſitumque fuit. Nemo ſane extitit, qui expungendum propoſuerit

ex Euchologio puerperii ritum; fuit tamen, qui ſuggeſſerit, ot tolleretur præfinitio termioi quadraginta dierum; utque aliæ preces ſubrogarentur in locum illius Orationis, quæ in Euchologio legitur, quæque nimium alludere videbatur ad immunditiam legalem, ob quam Judæi mulieres ſuas, quadraginta diebus poſt partum, ab omni commercio ſegregabant, & a Templo excludebant; quum præſertim ibi minus proprie ſupplicari Deo videatur in hunc modum: *Ab omni peccato, & ab omni ſorde perpurga &c. ſordes corporis ejus, & maculas animæ ablue in quadraginta dierum curſu.*

r ue ſen. juſ. a-

§. 74. Verum quum alii ſapienter animadverterint, poſſe utique io nova Lege ſervari aliquem ex cæremonialibus Ritibus antiquæ Legis, dummodo id non fiat tamquam in vim ipſius Legis antiquæ, quæ evacuata eſt; ſed morem gerendo aut legitimæ conſuetudini, aut novo præcepto, ab eo edito, cui legislativa ſimul, & coërcitiva poteſtas competere dignoſcatur, uti proſequitur Vaſquez *cit. Tom. III. in 3. part. S. Thomæ, diſput.* 210. *quæſt.* 80. *art.* 7., ſatis id viſum eſt, ut nemo mirari jure poſſit, ſi puerperii obſervatio, Latinis mulieribus conſilii modo propoſita, Græcis pro Lege præſcripta inveniatur. Cumque præterea Græci non eadem ratione, qua olim Hebræi, puerperii ritum adimpleant; neque eoim Sacerdoti oblationem Judaico more afferunt; quin potius eumdem Ritum ſanctificaverint per appoſitas preces, quibus Deus rogatur, ut mulieri peccata, ſi quæ patraverit, dimittere dignetur, invocato in hunc ipſum finem Deiparæ Virginis patrocioio; idcirco in ſeſſione habita ioter eos, qui a Nobis, ut initio diximus, Euchologii correctioni præpoſiti fuerant, die 8. Januarii 1747., concluſum fuit, nihil hac in parte innovari; Noſque ſubinde hujuſmodi reſolutionem approbavimus. Pronum eſt enim, ſupra relatis Græcæ Orationis verbis rectum ſenſum aptare, dicendo nimirum, Deum ibi rogari, ut & mulieris animam ab omni culpa penitus emundet, & corpus etiam illius liberet ab omni immunditia, non quidem legali, ſed oaturali, quatenus ſpiritualem immunditiam ſignificat; quum etiam externa corporis mundities pars ſit cultus & venerationis debitæ erga Eccleſias, atque res ſacras; quapropter prioribus ſæculis Eccleſias non ingrediebantur Fideles, niſi prius diligenter loti fuiſſeot; uti teſtatur Sanctus Joannes Chryſoſtomus; neque privatim ſacrorum Evangeliorum Codicem attingere audebaot, quin antea manus laviſſent.

§. 75. Hæc vobis exponenda cenſuimus, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, per has noſtras Encyclicas Litteras, ut & cauſas intelligatis, ob quas Apoſtolica Sedes laborioſam banc provinciam jamdudum ſuſcipiendam exiſtimavit, ut Euchologii veſtri correctioni manus apponeret; & Vobis compertum ſit, qua diligentia, quo ſtudio, & quàm æquâ prudentique ratione ſuſceptum opus peractum fuerit. Intacta relicta ſunt omnia, quæcumque reperta ſunt in iis Euchologiis, quæ & antiquitate, & auctoritate cæteris præſtant: nihil ademptum, aut emendatum eſt, niſi quod in recentiores quaſdam editiones, nonnullorum oſcitantia, aut malitia, irrepſiſſe apparuit: Omnia retenta fuerunt, quæcumque demum retineri poſſe viſa ſunt, & benigna quævis interpretatio adhibita eſt, ne Ritus veſter aliqua in re labefactari videretur. Ex quibus omnibus quum ſinceram ooſtram, & Apoſtolicæ Sedis in vos charitatem teſtatam vobis eſſe non dubitamus, tum etiam illud vos intellecturos confidimus, incredibili Nos ſtudio, & ſollicitudine urgeri, ut & vos, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, in ſancta Unione conſtantes perſeveretis, & alii aberrantes, ad eandem ſocietatem, & ad ſalutis viam aliquando per Dei gratiam revocentur. Veſtrum erit in poſterum correcta hac Euchologii editione uti, ac diligenter curare, ut, ſi nova aliqua ejuſdem editio fiat, ea ad normam hujus, quæ prodiit anno 1754. e Typis Congregationis de Propaganda Fide, omnibus numeris exigatur; quo interclusus ſit aditus erroribus omnibus, & abſurdis, quæ ſuperioribus temporibus in alias quaſdam editiones irrepſerunt, eaſque fœdarunt. Hoc denique a vobis petimus, ut Nos in ardua Eccleſiæ univerſæ procuratione laborantes, orationum veſtrarum ſubſidio juvetis; vobiſque Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Pontificis cohortatio paterni amoris referta, ad Græcos, qui novo, correctoque Euchologio uti jubentur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 1. Martii 1756. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

Dat. 1. Martii 1756. Pont. XVI.

Facultas tribuitur Jacobo III. Magnæ Britanniæ Regi, ut S. Euchariſtiam poſſit ſuſcipere, de Spiritualis directoris ſui conſilio, etſi poſt mediam præcedentem noctem jentaculum aliquod, ſic expoſcente valetudine, ſumpſerit.	Si concede la diſpenſa alla Maeſtà di Giacomo III. Re della Gran Bretagna di poterſi comunicare col conſiglio del ſuo Padre Spirituale, ancorchè doppo la mezza notte precedente abbia preſo qualche riſtoro per l'indigenza della ſua compleſſione.
Dilecto Filio Magiſtro Ludovico de Valentibus Sancti Officii Aſſeſſori.	*Dilecto Filio Magiſtro Ludovico de Valentibus Sancti Officii Aſſeſſori.*
BENEDICTUS PAPA XIV.	BENEDICTUS PAPA XIV.
Dilecte Fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.	*Dilecte Fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.*
QUADAM, de more, tibi impertita audientia, detuliſti ad Nos pium æque ac religioſum votum Cariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Jacobi III. Magnæ Britanniæ Regis, liceret ut ſibi Euchariſticum ſumere Sacramentum, etſi de media nocte antevertente diem, quo ſactis myſteriis participem ſe fieri cupit, quandoque, ex ægra valetudine, cibum aliquem ſumere cogatur,	IN una delle ſolite udienze, che le diamo, ella ci eſpoſe il divoto e pio deſiderio del Noſtro Re Britanico, di poter ricevere la Sacra Eucariſtia, aocorchè dopo la mezza notte precedente al giorno, in cui vuol comunicarſi, per le ſue indiſpoſizioni venga tal volta aſtretto a prendere qualche poco di riſtoro; eſibendoſi a non ricevere la Sacra Comunione nel modo pre-

Pio deſiderio del Re Britannico di poterſi comunicare, ancorchè non digiuno.

tur, quò vires reficiat, atque id quidem haud ſe facere paratum eſſe, niſi ſui Confeſſarii conſilium & approbatio acceſſerit.

§. 2. Facilioris doctrinæ Theologus reſponderet, nulla Regem indigere diſpenſatione, cum res ſit de exiguo cibo, neceſſitate cogente; non ex animi levitate ſumpto, atque non minùs in naturali jejunio, quàm in Eccleſiaſtico materiæ, ut inquiunt, parvitas indulgeatur. Verum opinio iſthæc, etſi a Paſqualigo propugnata, falſa eſt; veluti pluribus demonſtrant Suarez *in 3. part. Tom. III. quæſt.* 80. *art.* 8. *diſpu.* 68. *ſect.* 4. §. *Dico ſecundo.* Salmaticenſes *Tom. I. Curſus Theologici Moralis tractat.* 4. *cap.* 7. *quæſt.* 4. *num.* 66. Eamdemque refutavimus ipſi pro viribus ac facultate, in noſtro Tractatu *de Sacrificio Miſſæ ſect.* 2. *cap.* 4. §. 2. *Patavinæ editionis.* Alia itaque via inſiſtendum; his, quæ ſequuntur, præpoſitis.

§. 3. Primum, etſi, peramabilis Redemptor noſter ſacra ſui Corporis Communione participes fecerit Apoſtolos non jejunos; cum tamen peculiaribus quibuſdam gravioribuſque de cauſis id præſtiterit, haud tamen ademit ipſe Eccleſiæ ſuæ auctoritatem conſtituendi, pro reipſa conſtituit ne cui, Viatici, aliiſque paucis exceptis caſibus, videndis apud Theologos Morales, non jejuno, & quidem a media ſuperiori nocte Communionem præcedente, Eucharaſticum Sacramentum miniſtretur. Rem hanc tractat S. Auguſtinus *Epiſt.* 54. *alias* 118. *ad Januarium cap.* 6., ubi poſtquam retulit, Chriſtum Diſcipulis non jejunis Corpus ſuum miniſtraſſe: *Liquido apparet, quando primùm acceperunt Diſcipuli Corpus & Sanguinem Domini, non eos accepiſſe jejunos*: ita ſubdit: *Numquid tamen propterea calumniandum eſt univerſæ Eccleſiæ, quod a jejunis ſemper accipitur? Ex hoc enim placuit Spiritui Sancto, ut in honorem tanti Sacramenti in os Chriſtiani, prius Dominicum Corpus intraret, quàm cæteri cibi.* Quod, poſt S. Auguſtinum, traditur quoque a Magiſtro Sententiarum *in* 4. *Sent. diſt.* 8., & a S. Thoma 3. *part. quæſt.* 80. *art* 8. Suntque in hoc ipſum gravia, & momentoſa verba Pontificis S. Nicolai I. *ad conſulta Bulgarorum cap.* 65.

§. 4. Alterum, cum generali lege caveatur, ut non niſi jejuno univerſim ſacra miniſtretur Communio, quam ipſam legem innuit quoque Synodus Conſtantienſis *ſeſſ.* 13., ubi hæc leguntur: *Hujuſmodi Sacramentum non debet confici poſt cœnam, neque a Fidelibus recipi non jejunis, niſi in caſu infirmitatis, aut alterius neceſſitatis a jure, vel Eccleſia conceſſo, vel admiſſo* ut alicui expreſſis caſibus non comprehenſo liceat, etſi non jejuno, ſacra participare myſteria, neceſſe erit, eumdem expreſſa diſpenſatione juvari, quæ porro diſpenſatio a nemine, præter Romanum Pontificem, poteſt indulgeri. Id ſolide tuetur Henaus *de Euchariſtia diſputat.* 14. *ſect.* 3. *num.* 44. Et Suarez *citat. loco ſect.* 5. §. *Nihilominus*, quæſtionem verſans, num poſſit Sacerdos etſi non jejunus Miſſam celebrare, ut ægro in vitæ diſcrimine conſtituto Sacram Euchariſtiam miniſtret, pervalide oppugnat ſententiam aſſerentium, id ipſi licere ex diſpenſatione Epiſcopi: *Non poteſt Epiſcopus diſpenſare, quia eſt præceptum univerſale totius Eccleſiæ, & nulla auctoritate, vel conſuetudine conſtat, datam eſſe Epiſcopo facultatem diſpenſandi in illo. Per ſe autem non poteſt inferior in lege Superioris diſpenſare.* Firmiſſimam in hanc regulam conſentit Cardinalis de Lugo, *de Euchariſtia diſp.* 15. *ſect.* 2. *num.* 55. & hæc ſunt ejus verba: *In hoc præcepto jejunii naturalis diſpenſare poteſt ſolus Papa. De facto autem neque ipſe Papa diſpenſare ſolet:* Dignumque animadverſione eſt

præpo-

predetto, che col conſiglio, ed approvazione del ſuo Confeſſore.

Il digiuno naturale non ammette parvità di materia.

§. 2. Un Teologo, como ſuol dirſi, della manica larga, riſponderebbe, che Sua Maeſtà non ha biſogno di veruna diſpenſa; trattandoſi d' un piccolo riſtorativo, preſo per biſogno, non per capriccio; ed ammettendoſi non meno nel digiuno Eccleſiaſtico, che nel digiuno naturale, la parvità della materia. Ma queſt' opinione, benchè ſoſtenuta dal Paſqualigo, è falſa, come ampiamente comprovano il Suarez *in 3. part. tom.* 3. *quaſt.* 80. *art.* 8. *diſp.* 68. *ſect.* 4. §. *Dico ſecondo*, i Salmaticenſi *nel tom.* 1. *del loro Corſo Teologico Morale tratt.* 4. *cap.* 7. *queſt.* 4. *num.* 66. e Noi ſteſſi, quanto abbiamo potuto e ſaputo, l' abbiamo impugnata nel noſtro Trattato *del Sacrifizio della Meſſa ſez.* 2. *cap.* 4. §. 2. *dell' edizione di Padova.* E' d' uopo dunque il camminare per altra ſtrada, premettendo le ſeguenti coſe.

Potette la Chieſa, anzi fu conveniente, che ordinaſſe il digiuno naturale prima di Comunicarſi.

§. 3. La prima, che, benchè il noſtro amabiliſſimo Redentore deſſe la Comunione agli Apoſtoli, che non erano a digiuno, avendo però ciò fatto per motivi particolari e rilevanti, non ha tolto alla ſua Chieſa l' autorità di ſtabilire, come ha fatto, che, eccettuato il caſo del Viatico, ed eccettuati altri pochi caſi, che ſi poſſono vedere ne' Libri de' Teologi Morali, non ſi dia la Sacra Communione, ſe non a chi è digiuno, e digiuno dalla mezza notte antepaſſata, e precedente, alla Comunione. L' argomento è trattato da S. Agoſtino *nell' epiſt.* 54. *altre volte* 118. *ad Januarium al cap.* 6., ove dopo aver eſpoſto, che Criſto diede la Comunione ai Diſcepoli, che non eran digiuni: *Liquido apparet, quando primum acceperunt Diſcipuli Corpus & Sanguinem Domini, non eos accepiſſe jejunos*: così ſoggiunge: *Numquid tamen propterea calumniandum eſt univerſa Eccleſia, quod a jejunis ſemper accipitur? Ex hoc enim placuit Spiritui Sancto, ut in honorem tanti Sacramenti in os Chriſtiani prius Dominicum Corpus intraret, quàm cæteri cibi.* Il che, dopo S. Agoſtino, viene anche inſegnato dal Maeſtro delle Sentenze *in* 4. *Sent. diſt.* 8., e da S. Tommaſo *nella* 3. *part. queſt.* 80. *art.* 8. E gravi e ſenſate ſono in queſto propoſito le parole del Pontefice S. Niccolò I. *ad conſulta Bulgarorum cap.* 65.

Da ſimil legge il ſolo Papa può diſpenſare.

§. 4. La ſeconda, che, eſſendovi la legge univerſale, che non ſi dia la Communione ordinariamente, ſe non a chi è digiuno, legge anche indicata dal Concilio di Coſtanza *alla ſeſſ.* 13., ove così ſi legge: *Hujuſmodi Sacramentum non debet confici poſt cœnam, neque a Fidelibus recipi non jejunis, niſi in caſu infirmitatis, aut alterius neceſſitatis, a jure, vel Eccleſia conceſſo, vel admiſſo*; acciò uno non compreſo ne' caſi eſpreſſi poſſa lecitamente ricevere la Comunione, benchè non ſia a digiuno, è d' uopo, ch' eſſo ſia munito d' una diſpenſa, qual diſpenſa non può darſi, che dal Romano Pontefice. Così fondatamente ſoſtiene l' Henao *de Euchariſtia diſput.* 14. *ſect.* 3. *num.* 44. Ed il Suarez *nel luogo citato ſect.* 5. §. *Nihilominus*, trattando la queſtione, ſe poſſa un Sacerdote, benchè non digiuno, celebrare la Meſſa, per dare la Sacra Comunione ad un ammalato, che è in pericolo di morte, impugna con molto vigore l' opinione di quelli, che dicono poterlo fare colla diſpenſa del Veſcovo: *Non poteſt Epiſcopus diſpenſare, quia eſt præceptum univerſale totius Eccleſiæ, & nulla auctoritate, vel conſuetudine conſtat, datam eſſe Epiſcopo facultatem diſpenſandi in illo. Per ſe autem non poteſt inferior in lege ſuperioris diſpenſare.* Concorda in queſta maſſima il Cardinale de Lugo *de Euchariſtia diſput.* 15. *ſect.* 2. *num.* 55. ed ecco le di lui parole: *In hoc præcepto jejunii naturalis diſpenſare poteſt ſolus Papa. De facto autem neque*

ipſe

præpoſitum verbum *ſolet*, innuens, rariora eſſe ſimilium diſpenſationum exempla, veluti ſcite expendit Tamburinus *in methodo expeditæ commuaioais cap. 2.* §. 8.

Diſpenſatio ejuſmodi cauſâ prærequiſit, & quam.

§. 5. Tertium, quandoquidem omnem diſpenſationem ex cauſa eſſe oportet, in propoſita autem facti ſpecie unica tantum viget ratio indulgendi pietati ac religioni. Regis Britannici, Euchariſtico Pane ſe freqnenter reficientis, expendendum propterea eſt, an ſatis idonea hæc cauſa ſit, numve afferri poſſint vetera ſimilium diſpenſationum exempla; Nos enim difficiliores quidquam aggredimur novi, quod nulli Prædeceſſores Noſtri præſtiterint.

Aliqua exempla Communionis ſûptæ a non jejunis.

§. 6. Ut facilior imploratæ diſpenſationi fiat locus, poſſet quiſquam ad diſciplinam confugere quarumdam Eccleſiarum Africæ, io quibus Chriſtifideles feria ſexta majoris Hebdomadæ cœnari Sacram ſumebant Communionem, idque ex religioſo cultu erga inſtitutionem Sanctiſſimi Sacramenti, ut prædictum eſt, a Chriſto Jeſu Apoſtolis, poſtquam comederant, diſtributi: *Nonaullos probabilis quadam ratia delectavit, ut uao certo die per annum, quo ipſam cœaam Domiaus dedit, tanquam ad inſigniorem commemorationem, poſt cibos offerri, & accipi liceat Corpas & Sanguinem Domini.* Verba ſont Sancti Auguſtini *in cit. Epiſtola ad Januarium cap.* 7. ad diu toleratam in Occidentalibus & Orientalibos Eccleſiis praxim, cum ſcilicet poſt Baptiſma Communio miniſtrabatur infantibus, quibus matres vel nutrices, etiam ante ſumptam Sacram Euchariſtiam, eorum imbecillitatem commiſerando, lac exhibere permittebantur; *ad epiſtolam* 125. Sancti Joannis Chryſoſtomi *ad Cyriacum Epiſcopum*, ubi Vir ſanctus incuſatus, quod Communionem paſto cuidam miniſtraſſet, his reſpondet: *Quod ſi mihi obſtinata mente id objicere perguat, Paulum etiam de dignitatit grada dejiciant, qui cœnatus univerſam domum baptizavit; Domino item ipſi auctoritatem abrogent, qui Apoſtolis poſt cœnam Communionem dedit*, ac denique ad celebre factum S. Udalrici Auguſtæ Epiſcopi, de quo in Chronica incerti Auctoris *ad anaum* 978. hæc leguntur: *Iſte Udalricus Epiſcopus fecit praadium cum Conrado Conſtantienſi Epiſcopo, & eodem die, facto prandio, celebravit Miſſam cam Clero, & populo. De boc accuſatus reſpoadit: ego non camedi, ſed charitas.*

Irrelevantia oſtenduntur, nonnulla quidemquia proſcripta, vel abſoleta.

§. 7. In noſtro Tractatu *de Synodo Diœceſana noviſſimæ editionis lib. 6. cap.* 8. *num.* 4. egimus de Communioue in nonnullis Ecelefiis feria quinta in Cœna Domini miniſtrari ſolita etiam non jejunis, deque Euchariſtia infantibus porrecta illico poſt Baptiſmum: verum monumenta iſta viam nibilo faciliorem ad id, quod propoſuimus, efficiunt. Iovectum quippe uſum communicandi poſt comeſtionem feria quinta majoris Hebdomadæ, proſcripſerunt ſubinde Patres Synodi tertiæ Carthaginenſis, quorum decreto congruir omnino Canon 29. Concilii Trullani habiti anno 692., uti etiam videre eſt in eruditis adnotationibus P. Lupi *ad dictam Canonem Trullanum*, & apud Juenin *de Sacramentis diſſert. 4. quæſt. 8. artic. 2. §. 1. conclnſ.* 2. Quod autem ſpectat ad Communionem pueris, ſtatim poſt Baptiſmum, miniſtratam, jam a quadringentis & amplios annis is ritus in Occidentali Eccleſia obſolevit. Nonnulla quidem ſuperſunt adhuc veſtigia in Orientali Eccleſia; at & ipſa quoque pedetentim & antea, & nunc quoque temporis ſtuduit ab eo deflectere, quemadmodum larius oſtendimus in noſtris encyclicis Litteris ad Miſſionarios per Orieotem §. 24. typis editis ſuperiore anno 1755.

Vide has literas hic etiá ditas ſuperiri p. 286. * * In hac ditione Tom. XIX. Conſt. L. pag. 51. & ſeqq.

ipſe Papa diſpenſare ſolet: eſſendo degna di rifleſſione la predetta parola *ſolet*, che addita, eſſer rari i caſi di ſimili diſpenſe; eome molto bene cooſidera il Tamburino *ia methodo expeditæ Commuaionis cap. 2.* §. 8.

Simil diſpenſa non ſi da ſenza cauſa, e quale debba eſſere.

§. 5. La terza, che, dovendo in ogni diſpenſa intervenire la cauſa, e non eſſendovi nel caſo preſente altra cauſa, che quella di ſoddisfare alla pietà e divozione della Maeſtà del Re Britannico, che coo frequenza ſi eiba del Pane Eucariſtico, è d' nopo l' eſaminare, ſe queſta ſia cauſa ſufficiente, e ſe vi ſiano eſempj di ſimili diſpenſe accordate; eſſendo Noi molto reoitenri a ſar paſſi nuovi, e non fatti da' noſtri Predeceſſori.

Eſſempj di caſi, in cui fu permeſſa la Comunionea non digiuni.

§. 6. Per agevolare la ſtrada alla richieſta diſpenſa, ral' uno potrebbe ricorrere alla pratica d' alcune Chieſe dell' Affrica, oelle quali i Fedeli ricevevano la Sacra Comuoione nel Giovedì Santo dopo aver mangiato, e ciò per divozione verſo l' iſtituzione del Santiſſimo Sagramento, che, eome ſi è detto, fu diſtribuiro da Gesù Criſto agli Apoſtoli, cbe avevano mangiato: *Nonaullos probabilis quadam ratio delectavit, ut uno certo die per annum, quo ipſam Cœnam Dominus dedit, tamquam ad inſigniorem commemorationem, poſt cibos oſſerri, & accipi liceat Corpus, & Sanguinem Domiai*: ſono parole di Sant' Agoſtino *nella citata lettera ad Januarium cap.* 7. alla tolleranza mantenuta nelle Chieſe d' Occidente, e d' Orienre, Allor quando dopo il Batteſimo davaſi ai fanciulli la Sacra Comunione, ai quali, prima anche di ricevere la Saera Eucariſtia, compatendo la loro indigenza, ſi permetteva alle madri, e alle nutrici il dare il latte: *alla lettera* 125. di S. Giovanni Criſoſtomo *ad Cyriacum Epiſcopum*, ove il Santo accuſato d' aver data la Comuoione a cbi prima aveva mangiato, riſponde nel modo ſeguente: *Quod ſi mihi obſtinata mente id objicere pergunt, Paulum etiam de dignitatis gradu dejiciant, qui cœnatus univerſam domum baptizavit; Domiau item ipſi auctoritatem abrogent, qui Apoſtolis poſt cœnam Communionem dedit*: e finalmente al celebre ſatto di S. Udalrico Veſcovo d' Auguſta, di cui ſi legge nella Cronaca di Autore incognito *all' anno* 978. quanto ſiegue: *Iſte Udalricus Epiſcopus fecit prandium cum Conrado Conſtaatienſi Epiſcopo, & eodem die, facto prandio, celebravit Miſſam cum Clero, & populo. De boc accuſatus reſpondit: ega aon comedi, ſed charitas.*

Si dimoſtrão irrilevanti alcuni, perchè o vietati o andati in diſuſo.

§. 7. Nel Noſtro Trattato *de Synodo Diœceſana dell' ultima ſtampa al lib. 6. cap. 8. aum.* 4. abbiamo diſcorſo della Comunione, che in alcune Chieſe davaſi oel Giovedì Santo anche a quelli, che non erano a digiuno, e dell' Eucariſtia, che amminiſtravaſi ai ſanciulli immediatameote dopo il Batteſimo: ma queſti monumenti in nulla rendono più agevole la ſtrada per arrivare alla meta. Imperocchè l' uſanza di comunicarſi nel Giovedì Sanro dopo aver mangiato, fu dipoi ſeveramente proibita dai Padri del terao Concilio Cartagineſe, al decreto de' quali in tutto e per tutto è uniforme il Canone 29. del Concilio Trullano, tenuto l' anno 692., come anche può vederſi nelle note erudite del P. Lupo *ſopra il detto Canone Trullano*, e nel Juenin *de Sacramentis diſſert. 4. quæſt. 8. art. 2. §. 1. concluſ.* 2. Ed in ciò che appartiene alla Comunione, che davaſi ai fanciulli immediatamente dopo il Batteſimo, già ſooo più di quattrocento anni, che queſto rito non ſi pratica nella Chieſa Occidenrale. Ne reſta qualche veſtigio nella Cbieſa Orientale; ma queſta pure a poco a poco ſe n' è andata, e ſe oe va ritirando, come abbiamo diffuſamente dimoſtrato nella noſtra Let-

§. 8.   tera

§. 8. Mox ſupra indicata Epiſtola S. Joannis Chryſoſtomi genuinum ejuſdem opus agnoſcitur a Lupo, Tillemontio, & Mootſoconio; verum tamquam ſuppoſititia rejicitur multis haud levibus conjecturis ab erudito Patre Stiltingio, Bullandiani operis proſequutore in Acta S. Joanni Chryſoſtomi illuſtrata, editaque anno 1753., nobiſque dicata, uti videre eſt §. 69. *num.* 1072. *& ſeq.*, ac præcipue *num.* 1081., At, ut ut Epiſtola genuinum opus S. Joannis Chryſoſtomi haberi vellet, Vir Sanctus haud probat, Communionem miniſtrari cuiquam non jejuno, inficiatur ſe unquam eandem porrexiſſe paſto; profitetur, ſiquid ejuſmodi attentaſſet, dignum ſe, qui de Epiſcoporum Catalogo, atque Fidelium Electorumque libro expungatur, ſubinde vero ex quodam orationis impetu ſuperaddit ea, quæ ſuperius allata ſunt de Communione non jejunis a Chriſto exhibita; ita ille inquit: *Multa adverſum me ſtruxerunt, ajuntque me poſt epulus quibuſdam Communionem impertiſſe. Hoc ſi feci, de Epiſcoporum libro nomen meum expungatur, nec in Orthodoxa Fidei volumine ſcribatur, quoniam ecce, ſi quidquam ejuſmodi perpetravi, Chriſtus e regno ſuo me abjiciat:* hiſque verbis cum addat Chryſoſtomus cætera ſuperius expreſſa, facile intelligitur, hæc quemdam animi impetum importare, & argumentandi modum, quo utuntur plerique, qui poſt factum ſolide inficiatum, ultra progeſſi, non verentur ex falſa hypotheſi illud concedere, pugnantes tamen nullatenus exinde confici, quæ adverſarius inferre contendit. De S. Udalrico Epiſcopo nihil plane addemus; cum pura putaque fabella ſit illud, quod quidam de eo comminiſcuntur, uti innuit Chriſtianus Lupus *in notis ad Can. 29. Trullanum*, & latius proſequitur recens eruditus Catalanus *in ſuis Commentariis ad eumdem Canonem.*

§. 9. Itaque cum ea, quæ hucuſque demonſtrata eſt, via minus tuta reperiatur; aliam inire opus eſt, eritque hæc haud ita vetuſtis monumentis ſuffulta, propterea quod nititur proximiorum temporum conceſſionibus a Prædeceſſoribus Noſtris emanatis. In ſecreto Vaticano Tabulario inter Brevia Prædeceſſoris Noſtri Pii IV. *tom. 18. num. 63.* extat Breve ab eodem Pontifice ad preces Sebaſtiani Luſitaniæ Regis relaxatum, in quo Sacerdotibus per Indias enunciati Regis dominio ſubjectas commorantibus, qui vel ob contractam ægritudinem, vel cæli inclementiam, poſt noctem mediam, aliquem ſumunt cibum, ſit facultas ſucceſſivo die Sacrum peragendi. Innocentius XIII. Pontifex per ſuas Apoſtolicas litteras in forma Brevis Romanorum Reginæ Eliſabethæ Chriſtinæ conceſſit facultatem ſumendi Euchariſtiam, etiam poſt aliquod deguſtatum cibum, quo die in Bohemiæ Reginam ungi ſolemniter, coronarique debebat; ita expoſcente imbecilli ejuſdem valetudine, quæ tam diuturnam functionem, nullo recreata cibo, perferre non potuiſſet. *Tecum, ut dicta tuæ unctionis & coronationis die, neceſſarium jentaculum, antequam Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſuſcipias, ſumere libere & licite poſſis & valeas, harum ſerie diſpenſamus.* Simileque Indultum ab eodem Pontifice datum reperitur regnanti Regi Chriſtianiſſimo, qui cum ſolemni Conſecrationis ſuæ die Sacram Communionem ſumere deberet, eaque tunc eſſet ætate, in qua nondum obfirmata valetudine uteretur, juſtum ingeſſerat timorem, ne nullo prægustato cibo, tam diuturnæ functioni non poſſet intereſſe. Perſpectum denique eſt quid quotannis fiat Romæ in Pontificio Sacello nocte Nativitatis Domini: in eodem quippe celebratur

Miſſa

tera enciclica ai Miſſionarj d'Oriente *al §. 24.* ſtampata l'anno paſſato 1755.

Vedi queſta lettera ſtampata qui ſopra alla pag. 286.* \
* In hac Edizione Tom. XIX. Conſt. L. pag. 151. & ſeq.

§. 8. La lettera di S. Giovanni Criſoſtomo, poc'anzi nominata, è riconoſciuta per genuina dal Lupo, dal Tillemont, dal Montfaucon; ma con molte ſode congetture è rigettata come apocrifa dall'erudito Padre Stilting, Continuatore Bollandiano, negli Atti di S. Giovanni Criſoſtomo illuſtrati, e ſtampati nell'anno 1753., ed a Noi dedicati, come può vederſi *al §. 69. num. 1072. e ſeg.*, e particolarmente *al num.* 1081. Ma, quand'anche la lettera foſſe genuina di San Giovanni Criſoſtomo, il Santo non approva, che ſi dia la Comunione anche a chi non è digiuno; nega di averla mai amminiſtrata a chi aveva mangiato; ſi proteſta, che, quando l'aveſſe fatto, meriterebbe d'eſſere ſcancellato dal numero de' Veſcovi, e dal libro de' Fedeli, e degli Eletti; e poi per impeto di diſcorſo aggiunge quanto di ſopra ſi è eſpoſto della Communione data da Criſto a chi non era digiuno: ed ecco le di lui parole: *Multa adverſum me ſtruxerunt, ajuntque, me poſt epulus quibuſdam Communionem impertiiſſe. Hoc ſi feci, de Epiſcoporum libro nomen meum expungatur, nec in Orthodoxa Fidei volumine ſcribatur, quoniam ecce ſi quidquam ejuſmodi perpetravi, Chriſtus e regno ſuo me abjiciat:* ed a queſte parole ſoggiugnendo il Santo le altre di ſopra riferite, non vi vuol molto a comprendere, che queſte ſono uno sfogo, ed un modo di argomentare, del quale tanti ſi ſervono, che dopo aver fondatamente negato il fatto, s'avanzano a dire, che, quando per impoſſibile foſſe vero, da eſſo non ſi può dedurre la conſeguenza, che l'avverſario ha preteſo d'inferire. Nulla diremo di S. Udalrico Veſcovo; eſſendo una pura favola quello, che tal'uno racconta di lui, come accenna Criſtiano Lupo *nelle note al Can. 29. Trullano*, ed ampiamente proſiegue il moderno erudito Catalano *ne' ſuoi Commentarj ſopra lo ſteſſo Canone.*

Gli altri poi perchè apocrifi, o perchè ricevono altra più giuſta interpetrazione.

§. 9. Non eſſendo dunque ſicura la ſtrada indicata, fa di meſtieri tentarne un'altra; e queſta è la ſeguente, che è fondata ſopra monumenti non tanto remoti, perchè fondata ſopra varie conceſſioni fatte ne' tempi a Noi vicini dai Pontefici noſtri Predeceſſori. Nell'Archivio ſegreto Vaticano fra i Brevi del Pontefice Pio IV. *al tom. 18. num. 63.* ritrovaſi un Breve ſpedito dal detto Pontefice ad iſtanza di Sebaſtiano Re di Portogallo, in cui concede ai Sacerdoti delle Indie ſottopoſte al detto Re, che o per cauſa di propria infermità, o per l'intemperie dell'aria, prendono dopo la mezza notte qualche riſtorativo, il celebrare nel giorno ſeguente la ſanta Meſſa. Il Pontefice Innocenzo XIII. in una ſua Lettera Apoſtolica in forma di Breve conceſſe alla Regina de' Romani Eliſabetta Criſtina licenza di poter ricevere l'Eucariſtia, ancor dopo che aveva mangiato, nel giorno, in cui doveva eſſere ſolennemente onta e coronata come Regina di Boemia; così eſigendo la debolezza della ſua compleſſione, che in una funzione così lunga, ſenza qualche preventivo riſtoro, non avrebbe potuto reſiſtere: *Tecum, ut dictæ tuæ unctionis & coronationis die neceſſarium jentaculum, antequam Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſuſcipias, ſumere libere & licite poſſis & valeas, harum ſerie diſpenſamus.* Ed una ſimile conceſſione ſi trova fatta dallo ſteſſo Pontefice al preſente Re Criſtianiſſimo, che nel giorno della ſua conſecrazione dovendo ricevere la Santa Comunione, ed eſſendo allora in un'età, in cui ancora non aveva bene ſtabilita la compleſſione, aveva data occaſione ad un giuſto timore, che ſenza eſſerſi prima cibato non aveſſe potuto aſſiſtere ad una così lunga funzione. Noto

Altri più recenti eſempj di Pontificie diſpenſe.

finalmen-

Miſſa ante mediam noctem, nec ſemper ab eo, qui præcedenti die ab omni cibo abſtinuerit. Scripſere nonnulli, ſingulis annis concedi a Pontifice diſpenſationis litteras in forma Brevis; at id a veritate aberrat; Verum cum Pontifici perſpectum ſit, qua hora celebretur Miſſa; innoteſcat quoque haud ſemper eſſe jejunum, qui Sacrificium offert, nec tamen quidquam obloquatur, nec quidquam ſtatuat, remque ita tranſigi ſinat, locus ſit tacitæ cuidam diſpenſationi, quæ tutam efficit conſcientiam ejus, qui ea nocte Miſſam celebrat non jejunus; uti a Nobis fuit pluribus demonſtratum in Noſtro Tractatu *de Synodo Diœceſana nuperæ editionis lib. 6. cap. 8. num. 13. & ſeq.*

Hæc quoque nec caſui omnino congruere, demonſtratur.

§. 10. Exempla iſthæc profecto propius ad caſum noſtrum accedunt, quàm cætera ſuperius relata; verum nec plane rem præſentem attingunt: cum nunc diſſeratur de Sacræ Communionis participatione, ex ſingulari religione ac pietate exoptata; proxime autem indicata exempla verſentur circa Miſſæ celebrationem, vel ſumptionem Euchariſtiæ, quodammodo neceſſarias, & quæ prætermiſſæ admirationem induxiſſent, vel etiam offenſionem. Facultatem fecit Pius IV., uti prænotatum eſt, Indiarum Sacerdotibus celebrandi Miſſam adhuc etiam poſt ſumptum, evoluta jam media nocte, cibi aliquid vel potus; Verum cum per eas regiones haud ita frequens eſſet Presbyterorum numerus, Sacerdos quilibet Sacrum ſingulis diebus offerre tenebatur. *Quodque nonnulli Presbyteri, qui aut propriæ infirmitatis, aut aeris intemperiei occaſione, quibuſdam remediis comeſtibilibus, aut potabilibus nocte uti conſueverunt, dubitant, ſi ipſos contingat poſt mediam noctem eiſdem remediis uti, licere ſibi Miſſam, ad cujus celebrationem ob penuriam aliorum Presbyterorum, in illis partibus quotidie tenentur, die ſequenti celebrare.* Sunt hæ circumſtantiæ caſus ad Pontificem delati; quas idem in ipſa conceſſione repetens, ita ſubdit: *Si eos dictis remediis poſt mediam noctem uti contigerit, ſi urgentiſſima fuerit celebrandi neceſſitas, ac paululum inde dormierint, nihilominus die ſequenti celebrare libere, & licitè valeant, auctoritate Apoſtolica &c. licentiam & facultatem concedimus, & impertimur.* Facile quiſquam animadvertet, quod, cum debeant Reges, ſummique Principes, quo conſecrantur die, Sacra Euchariſtia refici, tum ut ſtatutis regulis & Ritualium legibus ſatisfaciant, tum ut populis ſuo exemplo præluceant, ſi cum iis diſpenſatur, ut Sacramentum eo die ſumant, licet quidpiam prius comederint, hanc tamen diſpenſationem minime pertinere ad privatam Communionem, ex privato devotionis affectu ſuſceptam, ſed ad publicam Euchariſtiæ ſumptionem, cujus neglectus admirationem ſecum tuliſſet ac ſcandalum; eodemque ferme modo obtinere dici poteſt, quod relatum eſt de eo, qui Nocte Natalis Domini in Pontificio Sacello ſacrum facit; cum nimis urgeat, ne prædicata Nocte Sacra functio in Pontificia Capella omittatur, ſimulque haud ita facile ſit adeſſe ſemper Cardinalem, qui, non obſtante ætate, quam plerumque agunt prædicta dignitate decorati, potens ſit protrahere naturale jejunium a media nocte ſuperiore, ad alteram, in qua ſolemne intra memoratum Sacellum offert Sacrificium. Accedit inſuper, in praxim omnino induci non poſſe, ut, media nocte tranſacta, conſtituatur initium Miſſæ, dum ipſi interſunt Cardinales, Archiepiſcopi & Epiſcopi, qui ſequente die, horaque congrua, ad reliquas Pontificii Sacelli functiones adire debent, quod

porro

finalmente è quanto ogni anno ſuccede in Roma nella Cappella Pontificia nella Notte di Natale, celebrandoſi nella medeſima la Meſſa prima della mezza notte, e non celebrandoſi ſempre da chi nel giorno precedente ſi è aſtenuto dal mangiare. Alcuni hanno ſcritto, che ogni anno ſi fa la ſpedizione dal Papa d' un Breve di diſpenſa; ma ciò non è vero: ma ſapendo il Papa l'ora, in cui ſi celebra la Meſſa, e ſapendo, che chi la celebra, non ha ſempre mantenuto il digiuno, e nulla di ciò parlando, e nulla sù ciò diſponendo, e laſciando correre, ſubentra una certa tacita diſpenſa, che aſſicura la coſcienza di chi celebra la Meſſa in quella Notte, dopo aver mangiato: come da Noi ampiamente ſi è dimoſtrato nel noſtro Trattato *de Synodo Diœceſana dell' ultima ſtampa al lib. 6. cap. 8. num. 13. e ſeg.*

Si prova, che neppur queſti ſono pienamente adattabili al caſo preſente.

§. 10. Si accoſtano, è vero, queſti eſempj al caſo noſtro, aſſai più degli altri prima riferiti; ma non arrivano al ſegno, che da Noi ſi ricerca: diſcorrendoſi ora d' una Communione, che ſi fa per ſingolare pietà e divozione, ed avendo luogo gli eſempj ultimamente indicati nella celebrazione della Meſſa, o ricevimento dell' Euchariſtia, in una tal qual maniera neceſſarj, e che tralaſciati, avrebbero cagionato ammirazione, o ſcandalo. Conceſſe, come ſi è veduto, Pio IV. ai Sacerdoti delle Indie il dire la Meſſa, ancor dopo aver preſo qualche cibo, o aver bevuto dopo la mezza notte: ma, non eſſendovi in quelle parti gran numero di Preti, ogni Sacerdote era obbligato a celebrare ogni giorno la Meſſa: *Quodque nonnulli Presbyteri, qui aut propria infirmitatis, aut aeris intemperiei occaſione, quibuſdam remediis comeſtibilibus, aut potabilibus nocte uti conſueverunt, dubitant, ſi ipſos contingat poſt mediam noctem eiſdem remediis uti, licere ſibi Miſſam, ad cujus celebrationem ob penuriam aliorum Presbyterorum in illis partibus quotidie tenentur, die ſequenti celebrare.* Queſte ſono le circoſtanze del caſo eſpoſte al Papa: ed eſſo riaſſumendole nella conceſſione, così ſoggiugne: *Si eos dictis remediis poſt mediam noctem uti contigerit, ſi urgentiſſima fuerit celebrandi neceſſitas, ac paululum inde dormierint, nihilominus Miſſam die ſequenti celebrare libere & licite valeant, auctoritate Apoſtolica &c. licentiam & facultatem concedimus & impartimur.* Facile poi ſarà a ciaſcuno il conſiderare, che, dovendoſi, per ſoddisfare non meno alle regole, e Rituali, che per edificazione de' popoli, ricevere la Sacra Euchariſtia dai Re, e dai Potentati nel giorno della loro conſacrazione, la diſpenſa Pontificia di poter in quel giorno communicarſi ancor dopo aver preſo qualche poco di cibo, non riſguarda una communione privata, che ſi faccia per privata divozione, ma un publico ricevimento dell' Euchariſtia, che tralaſciato, avrebbe recato ammirazione, e ſcandalo: ed in conſimili circoſtanze può dirſi, che proceda quanto ſi è riferito in ordine a chi celebra la Meſſa nella Notte di Natale nella Cappella Pontificia; eſſendo troppo neceſſario, che in quella Notte non ſi tralaſci nella Cappella del Papa la ſacra funzione, e non eſſendo così facile il trovar ſempre un Cardinale, che, non oſtante l'età, in cui per lo più ſi ritrova chi è decorato dalla detta dignità, poſſa mantenere il digiuno naturale dalla mezza notte precedente all' altra, in cui canta la Meſſa nella Cappella. Si aggiunge, che non è in veruna maniera pratticabile il cominciare la Meſſa dopo la mezza Notte, mentre vi aſſiſtono i Cardinali, gli Arciveſcovi, e i Veſcovi, che debbono nella mattina ſeguente tornare in ora competente alle altre funzioni della Cappella; il che

non

porro non præſtant, niſi lecto jam privatis in Sacellis ſuis, oblatoque trino Sacrificio; quemadmodum a Nobis latius enarratum fuit in noſtro Tractatu *de Synodo Diœceſana, deſignato loco.*

§. 21. Unicum itaque exemplum privatæ Communionis ex devoto Religionis affectu ſumpræ, in vim obtentæ a Summo Pontifice facultetis eamdem ſumendi, adhuc etiam poſt refectionis aliquid deguſtatum, ita expoſcentibus imbecillitare, indigentiaque corporeæ habitudinis, in Carolo V. Imperatore ſupperit. Is ſecum ipſe cogitavit, conſtituitque de Germanicis Provinciis cedendis, uti contigit, Ferdinando fratri, ſubinde etiam Imperatori, deque transferendis reliquis ditionibus, id quod etiam perſecit, in Philippum filium ſuum, Hiſpaniatum Regem ejus nominis II; tum ſe recepit in Monaſterium S. Juſti Monachorùm S. Hieronymi ſitum in Extremaduta, vitamque iniit eremiticam, adſtans ſimul cum Monachis divinæ Pſalmodiæ, Patrum volumina perlegens, rea Divinas ſæpe commemorans, ſæpe Sacramentali confeſſione abſtergens peccata, ſacramque Communionem pio affectu frequentans, uti latius proſequitur Famiaous Strade *de Bello Belgica decade prima, libro primo, ſub titulo, Carolus V.* Cumque pius Imperator Euchariſtiam jejunus ſumere nequiret, eidem ſuaſere Medici, ot nonnihil antea cibi deguſteret. Ita aliquandiu ſe geſſit; at cum reſciviſſet, Apoſtolica opus eſſe diſpenſatione, ut liceret præſato modo ad Communionem accedere, recutſum habuit ad Julium III. Pontificem, qui eidem, quod in præteritum geſſerat, relaxavit, indulſitque, ut inpoſterum, etiam poſt ſumptum exiguum aliquod jentaculum, poſſet Sacram participare Communiooem.

§. 12. Non cenſuimus in re tanta fidendum eſſe Auctorum aſſertioni, qui curſim innuunt datum Imperatori Carolo V. a Julio III. Prædeceſſore Noſtro Indultum. Ex ſecretiori Vaticano Archivo aſſerri juſſimus Pontificium Breve repertum *tom. 70. a. 152.* in quo Imperatoris preces ſequentibus verbis referuntur: *Expoai aobis tua Majeſtas fecit, ſe nonaunquam, ratioce ſua valetudiais ita ſuadenre, & cogeare, diebes, quibas Sacratiſſimam Euchariſtiam ſumere inſtituit, de medicoram conſilio, modicam jentaculum ad neceſſariam ſabſtentationem ventriculi ſemere ante conſaeviſſe, & aabis, ut sam de præterito veniam illi dare, quàm ia faturam ſecum ſuper eo diſpeaſare auctoritate Apoſtolica vellemus, ſupplicavit.* Subſequitur in ipſo Brevi Pontificia conceſſio, cujus en concepte verba: *Quare nos hujuſmodi aeceſſitatem tuam attendentes, & tua Majeſtatis pium ſincerumque ia Catholica Religioae, & Sanctorum Patrum Conſtitutionibus tuendis, ae veacraadis animum omnibes in rebus agaoſcentes, te omni conſcientiæ ſcrupula, quod propter iſtiuſmodi uſum babeaus forſaa contrahere potuiſti, prorſus in Domino liberamus & abſolvimas, atque ut impoſteram eodem modo, poſt ſamptum neceſſarium jentaculum, præfatum Sacratiſſimam Eachariſtiæ Sacramentam ſamere poſſis, tecum, ab eodem Domino tradita nobis auctoritate, iadulgeacer diſpeaſamus.*

§. 13. Quod Julius III. Prædeceſſor Noſter præſtitit erga Carolum V. Imperatorem, idipſum & Nos agere intendimus, quin & peragimus cum Jacobo III. Magnæ Britenniæ Rege. Perſpecta Nobis eſſe non poreſt imbecillia valetudo Imperatoris Caroli V, a medicis conteſtata; ſcimus equidem, ipſum natum anno 1500., cumque datum fuerit Pontificium Breve ſub annum 1554., eumdem, dum Breve obtinuit, non exceſſiſſe 54. ætatis ſuæ annum. Quæ patitur Britannicus Rex Noſter incommoda, ſunt Nobis

satis

noo fanno, ſenz' aver prima dette le tre Meſſe oelle loro Cappelle private: come da Noi ſi è ampiamente diſcorſo nel noſtro Trattato *de Synodo Diœceſana al luogo citato.*

Eſempio del tutto ſimile al caſo preſente.

§. 11. L'unico eſempio dunque di Comunione privata, fatta per divozione, dopo aver ottenuta dal Sommo Pontefice la licenaa di poterla fare, anche dopo aver preſa qualche piccola refeaione, così efiggendo la fiacchezza ed il biſogno della compleſſione naturale, è quello dell' Imperadore Carlo V. Pensò queſti, e riſolvette di cedere, come fece, gli Stati d'Allemagna a Ferdinando ſuo fratello, che poſcia ancora fu riconoſciuto Imperadore, e di cedere gli altri Stati, come anche fece, a Filippo ſuo figlio, che fu Filippo II. Re di Spagna; ritiroſſi nel Convento di S. Giuſto de' Girolamini oell' Eſtremadura, e ſi diede ad una vita eremitica, aſſiſtendo coi Monaci alla Divina Salmodia, leggendo i Volumi de' Padri, diſcorrendo ſpeſſo delle coſe di Dio, confeſſandoſi ſpeſſo, e ricevendo ſpeſſe volte con divoaione la Sacra Euchariſtia, come diffuſameore racconta Famiano Strada *de Bello Belgico, cella prima decade, al primo libro, ſotto il titolo Carolus V.* e non potendo il pio Imperadore riceverla a digiuno, fu conſigliato dai Medici a prender prima qualche poco di cibo. Così per qualche tempo regoloſſi; ma avendo poi ſaputo, ch'era neceſſaria una diſpenſa Apoſtolica per poter ricevere la Comunione nel detto modo, ricorſe al Pontefice Giulio III., che gli condonò quanto aveva fatto per lo paſſato, concedendogli, che in avvenire poteſſe comunicarſi, ancor dopo aver preſo qualche piccolo riſtoro.

Tenore del riduito Pontificio.

§. 12. Non abbiamo creduto di doverci fidare in una materia di tanto rilievo della ſola aſſertaione degli Autori, che alla sfuggita toccano la cooceſſione fatta da Giulio III. noſtro Predeceſſore all' Imperadore Carlo V. Dal noſtro ſegreto Archivio Vaticano abbiamo fatto eſtrarre il Breve di Giulio, che è *nel tom. 70. cem. 152.*, in cui ſi eſpone la petizione dell' Imperadore colle ſeguenti parole: *Expoai Nobis taa Majeſtas fecit, ſe nonaunquam, ratione ſaæ valetudinis ita ſuadente, & cogente, diebus, quibus Sacratiſſimam Euchariſtiam ſumere inſtituit, de Medicorum conſilio modicem jentaculum ad neceſſariam ſubſtentationem ventriculi ſumere anse conſaeviſſe, & Nobis, et tam de præterita veniam illi dare, quàm in futarum ſecum ſuper eo diſpenſare auctoritate Apoſtolica vellemas, ſupplicavit.* Proſiegue nel Breve la conceſſione Pontificia, ed eccone le parole: *Quare Nos hujeſmodi aeceſſitatem tuam atteadentes, & tue Majeſtatis piem ſinceramque ia Catbolica Religione, & Sanctorum Patrum Conſtitutionibus tuendis, ac venerandis aaimam omnibus ie rebas agaoſcentes, te omai cnaſcientiæ ſcrapulo, quod propter iſtiuſmodi uſum habeaas forſaa contraberi potuiſti, prorſas ia Domiaa liberamas, & abſolvimus; atque, ut ie poſterum eodem modo, poſt ſumptam aeceſſariam jentaculam, præfatum Sacratiſſimum Eechariſtia Sacramentum ſamere poſſis, tecum, ab eodem Domino tradita Nobis auctoritate, iadalgenter diſpenſamus.*

Si confrontano le circoſtanze d'ambedue i caſi, e ſi trovano uniformi.

§. 13. Quanto fece il noſtro Predeceſſore Giulio III. verſo l'Imperadore Carlo V., tanto Noi intendiamo di fare, e facciamo colla Maeſtà di Giecomo III. Re della Gran Bretagna. Non poſſiamo ſapere la deboleaza della compleſſione dell' Imperadore Carlo V., che fu atteſtata da Medici; ſappiemo bensì, che nacque nel 1500. e che eſſendo ſtato ſpedito il Breve di Giulio nel 1554., eſſo non eccedeva l'anno 54., quando l'ottenne. Gl'incomodi del noſtro Re Britanico ci ſono pur troppo

noti,

ſatis ſuperque nota, ſcimuſque etiam, eum agere 68. ætatis ſuæ annum. Ex animo credimus, quidquid ſcripſere Hiſtorici de pietate, ac religione Caroli V. At Hiſtoricis minime indigemus, ut perſpecta Nobis fiat ſingularis Chariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Jacobi Regis integritas vitæ, pietas, & religio, quibus dum totam vivendi rationem moderatur, univerſæ fit Urbi exemplo; cum ipſi ſimus horum oculati teſtes. Tu itaque, qui ad Nos Regium deſiderium attuliſti, nuncius Noſtro nomine eidem eris, Apoſtolica Nos, qua fungimur, auctoritate, ipſi facultatem indulgere, ſacram ſumendi Euchariſtiam, conſulto conſcientiæ ſuæ Moderatore, etſi poſt evolutam ſuperioris noctis partem dimidiam, valetudine ita expoſcente, exiguum aliquod jentaculum deglutiverit. Brevia Prædeceſſorum Noſtrorum Julii III, & Gregorii XIII. ſuperius relata, & ad rem noſtram ſpectantia, concludit Paterna monitio ad Principes, quibus conceſſa fuerunt, pro eorum valetudine tuenda, veluti Chriſtianæ Reipublicæ apprime neceſſaria. Nos quoque, dum Epiſtolæ huic Noſtræ finem facimus, idem præfecto Jacobo Regi in memoriam revocantes, quod a Prædeceſſoribus Noſtris commemoratum legimus iis Principibus, quos hujuſmodi facultate donabant, Tibi, Dilecte Fili, Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Unde optatū indultum conceditur.

Datum apud S. Mariam Majorem die 24. Martii 1756. Pootificatus Noſtri Anno decimoſexto.

Dat. 24. Martii 1756. Pont. XVI.

noti, e ſappiamo; che ora è nell'anno 68. di ſua vita. Con tutta buona fede crediamo quanto ſcrivono gli Storici della pietà e divozione di Carlo V., Ma Noi non abbiamo biſogno di Storici, per ſapere l'illibato tenore di vita del noſtro Re Giacomo, la pietà, la divozione, ed il pubblico edificante eſempio, che dà a tutta Roma, vivendo come vive; eſſendone Noi teſtimonj di viſta. Ella dunque, che ci ha eſpoſte le Regie premure, gli dica in nome noſtro, che colla noſtra Apoſtolica autorità, atteſe le cauſe poc' anzi eſpoſte, gli concediamo ben volentieri il poter comunicarſi, col conſiglio del ſuo Padre Spirituale, ancorchè dopo la mezza notte precedente abbia preſo qualche riſtoro per l'indigenza della ſua compleſſione. I Brevi de' noſtri Predeceſſori Giulio III. ed Innocenzo XIII. di ſopra riferiti, ed appartenenti alla preſente materia, finiſcono con una Paterna ammonizione ai Potentati, ai quali furono conceſſi, d'aver cura della propria ſanità, come troppo neceſſaria alla Repubblica Criſtiana. E mentre Noi ſiamo al fine di queſta noſtra lettera, ripetendo verſo il noſtro Re Giacomo quanto dai noſtri Predeceſſori è ſtato detto verſo gli altri Principi, a cui facevano ſimili conceſſioni, diamo a Lei l'Apoſtolica Benedizione.

Onde ſi accorda il deſiderato indulto.

Datum apud S. Mariam Majorem die 24. Martii 1756, Pontificatus Noſtri Anno decimoſexto.

Dat. 24. Martii 1756. Pont. XVI.

LIX.

Definitur auctoritas tum Metropolitani Nationis Ruthenorum, tum Proto-Archimandritæ Ordinis S. Baſilii Magni ejuſdem Nationis, in Abbates, ſeu Archimandritas Monaſteriorum ipſius Ordinis: Aliaque ad hujuſmodi Abbates & Monachos Ruthenos pertinentia opportune ſtatuuntur.

BENEDICTUS PAPA XIV,

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium. Pontificia cura de Fidei puritate, ac diſciplinæ integritate.

SUPER familiam Domini Cæleſtis Patris ordinatione conſtituti, ad omnes Nationes, & Gentes, quæ Catholica Societate continentur, ſollicitudinis noſtræ curas extendimus; quæque ad Religionis, ac Fidei puritatem, & Eccleſiaſticæ Diſciplinæ integritatem ubique ſervandam, pro diverſa regionum opportunitate, magis proficua fore proſpicimus, ea peculiari ſtudio fovere, &, quantum in Nobis eſt, augere ac promovere non prætermittimus. Quapropter, quum ſatis compertum habeamus, Ordinem Monachorum Sancti Baſilii Magni, apud inclytam Ruthenorum Nationem, jampridem Catholicæ Romanæ Eccleſiæ inviolabili unitatis fœdere junctam, ſpiritualibus Eccleſiarum, & Populorum utilitatibus eximiam operam, aſſiduoſque labores, & antea ſemper impendiſſe, & adhuc laudabiliter impendere; officii noſtri partes eſſe duximus, ad ea, per quæ Ordo ipſe in proprio Inſtituto firmius conſiſtere, ac etiam felicioribus in dies incrementis augeſcere valeat, animum noſtrum intendere; comparatiſque neceſſariis rerum notionibus, ac ſæpius auditis tum Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium, tum aliorum Sedis Apoſtolicæ Miniſtrorum conſiliis, complura decrevimus & conſtituimus, quæ ad prædicti Ordinis, ejuſque Provinciarum, ac Monaſteriorum perpetuam ſtabilitatem & ordinatam tranquillitatem, nec non ad definienda & aſſerenda ejuſdem Superiorum jura, & Monachorum regimen ac diſciplinam, magis opportuna fore, & in Domino ſalubriter expedire judicavimus.

Ordinis commendatio, nec non Pontificis ſollicitudo de optimo illius regimine.

§. 1. Jam enim uſque ab anno Domini 1744. pluribus præhabitis conſultationibus, editæ a Nobis fuerunt Litteræ Apoſtolicæ, quibus initium eſt: *Inter plures*, impreſſæ deinde in Bullarii Noſtri *Tom. 1. num.* 98. * quibus potiſſimum unio Monaſteriorum omnium prædicti Ordinis S. Baſilii Ruthenorum, tam in Lithuania, quàm in Polonia ſeu Ruſſia exiſtentium, in unam Congregationem ex duabus Provinciis coaleſcentem, de qua unione inter ipſius Ordinis Archimandritas & Profeſſores convenerat, per Nos approbata & confirmata fuit: Cumque ſuperiore anno 1743. habitum fuiſſet in Civitate Dubnenſi Generale ejuſdem Ordinis Capitulum, ſub præſidentia Ven. Fratris Athanaſii totius Ruſſiæ Metropolitani, aſſiſtente etiam in eo Ven. quoque Fratre Georgio Epiſcopo Zenopolitano, quem tunc exiſtens Noſter, & Apoſtolicæ Sedis Nuntius in Poloniæ Regno conſtitutus, ad id ſubdelegaverat; hujuſmodi Capituli Generalis deliberationes atque decreta diligenter expenſa, ac per ſupradictas Litteras Noſtras partim approbata & confirmata, partim temperata, & reformata fuerunt. Quum vero indeciſa tunc temporis relicta fuerit quæſtio, utrum Abbates, ſeu Archimandritæ Monaſteriorum prædicti Ordinis, juriſdictioni Metropolitani, an potius Proto-Archimandritæ totius Congregationis, immediate ſubjecti eſſe deberent; propterea quod opportuna documenta ad eam quæſtionem dirimendam nondum allata fuerant; exhibita Nobis poſtmodum hujuſmodi documentorum ſerie, una cum copioſis allegatinnibus, quibus unaquæque ex contendentibus Partibus rationes & jura ſua fuſe deduxit; tandem die 23. Novembris elapſi anni 1755, coacta fuit coram Nobis nonnullorum Ven. Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium Congregatio, cui etiam intereſſe voluimus Ven. Fratres, Albericum Archiepiſcopum Nicænom Almæ Urbis Gubernatorem, qui Apoſtolici Nuntii munere in præfato Poloniæ Regno plures annos laudabiliter perfunctus eſt, ac prædictum Georgium olim Epiſcopum Zenopolitanum, nunc autem

Quanta in id præſtiterit Pontifex.

* In hac Editione Tom. XVI. Conſtitut. XCVIII. pag. 198.

Quæſtio de ſubjectione Abbatum ſeu Archimandritarum hactenus indeciſa.

Digitized by Google

Theodoſiæ Archiepiſcopum: Quorum omoium ſententiis auditis, non ſolom definita fuit quæſtio jamdudum pendens, utrum nimirum Abbates immediatæ Metropolitani, vel potius Proto-Archimandritæ juriſdictioni ſubeſſe debeant; opportuno quodam inito temperamento, quo & Regularis diſciplinæ conſervationi proſpiciatur, & minime recedatur ab obſequio, ac dependentia, quam Ordo S. Baſilii Magni Ruthenorum erga propriæ Nationis Metropolitanum innumeris atque ſolemnibus actibus ſemper profeſſus eſt: Verum etiam alia condita fuerunt decreta, ad conſulendum Animarum ſaluti, earumque ſpirituali curæ, & ad Divinum cultum promovendum, ot ex inferius afferendis perſpectum fiet, maxime idonea.

§. 2. Primo itaque definitum atque decretum fuit, Abbates ſeu Archimandritas Monaſteriorum præfatæ Congregationis, immediatæ juriſdictioni Proto-Archimandritæ pro tempore exiſtentis ſubeſſe debere; ita tamen ut unuſquiſque eorum Inſtitutionem quidem a Metropolitano, Inſtallationem vero a Proto-Archimandrita ſuſcipere teneatur; Obedientiæ autem juramentum in Metropolitani manibus præſtent; cujus quidem juramenti formula ita concepta ſit, ut relationem habeat ad omnia jura, conſtitutiones, & decreta ab Apoſtolica Sede emanata, & ſignanter ad ea, quæ in præcitatis, quarum initium eſt; *Inter plures*, & in præſentibus Noſtris Litteris continentur.

§. 3. Secundo ſtatutum eſt, vt prædicti Abbates, ſeu Archimandritæ, in poſterum tam in Provincialibus ſuarum reſpective Provinciarum, quàm etiam in Generalibus univerſæ Congregationis Capitulis, activi & paſſivi ſuffragii jure fruantur, ſervatis tamen, ac religioſe impletis iis, quæ circa Vocalium numerum decreta fuerunt in ſæpedicta Epiſtola: *Inter plures*; ita videlicet, ut in deſignato bujuſmodi numero Abbates ipſi includantur.

§. 4. Tertio decretum fuit, Proto-Archimandritæ licitum fore, Abbates Regolares ſeu Archimandritas Monaſteriorum præfatæ Congregationis viſitare, atque etiam eos, in actu viſitationis hujuſmodi, quoties id exigat Monaſteriorum utilitas, ab officio ſuſpendere: reſervato tamen ſuſpenſis jure appellandi in devolutivo ad Metropolitanum, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatum; ac etiam appellandi in ſuſpenſivo ad eundem, ſi forte Proto-Archimandrita in præfata viſitatione ad alias pœnas corporis afflictivas, aut infamiam irrogantes, contra prædictos Abbates proceſſerit.

§. 5. Quarto, ſi extra Viſitationis actum Proto-Archimandrita procedere velit adverſus dictos Abbates, in cauſis graviorum & perſonalium criminum, quæ, ex juris præſcripto, depoſitionis pœna, vel alia corporis afflictiva, aut infamiam irrogante, punienda eſſent; decretum fuit, id aliter ab eo præſtari non poſſe, quàm legitimo Proceſſu efformato, & una cum Conſultorio ſuo, collatis ſententiis, ſtatuendo quidquid in cauſa decernendum & pronunciandum exiſtimaverit; Ab illus autem ſententia, licitum & integrum fore appellationem etiam in ſuſpenſivo interponere ad prædictum Metropolitanum, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatum.

§. 6. Quinto permiſſum fuit Monachis quibuſcunque, ſi forte gravamen ſibi aliquod a Proto-Archimandrita illatum fuiſſe contendant, recurſum habere ad Metropolitanum, tamquam prædictæ Sedis Delegatum; ſalva tamen ſemper Apoſtolicæ Nunciaturæ, ejuſdemque Sedis auctoritate.

§. 7. His autem adjecta ſunt alia Decreta, quæ Animarum Chriſtifidelium ſalutem, eorumque ſpiritualem curam concernunt: quibus edicendis occaſionem & cauſam id præbuit, quod Nobis & Apoſtolicæ Sedi innotuit, ſæpe contingere, ut propter penuriam Sacerdotum Sæcularium Ritus Græco-Rutheni, neceſſario cogantur ejuſdem Nationis Epiſcopi, Monachos prædicti Ordinis ad gerendam Animarum curam evocare; ac etiam aliquando nonnullos ex iis ad inſerviendum Eccleſiis Cathedralibus arceſſere. Quod itaque ſpectat ad Monachos Animarum regimini præponendos, decretum fuit, ot, quoties è Clero Sæculari Sacerdotes ad id muneris idonei revera deficiant, non omittant Epiſcopi rem cum Proto-Archimandrita communicare, & cum ipſo agere, quo ſibi eos Monachos concedi obtineant, qui in regimine & adminiſtratione Eccleſiarum, quibus cura imminet Animarum, defectum ſuppleant Sæcularium Sacerdutum; utque hujuſmodi Monachi, in exercitio muneris ſibi concrediti, Epiſcopis ipſis ſubjecti eſſe debeant, eiſque rationem reddere de injuncti ſibi officii adminiſtratione: Ita ut quicumque Regulares ad animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem, ut ſupra, aſſumpti foerint, in iis, quæ ad utrumque hujuſmodi miniſterium pertinent, immediatæ Epiſcoporum juriſdictioni, viſitationi, & correctioni ſubeſſe debeant; nunquam vero animarum curam ſuſcipere poſſint, niſi antea opportunam eorumdem Epiſcoporum approbationem obtinuerint, quam quidem hi, prævio eorum examine circa idoneitatem, ſi id neceſſarium & expediens eſſe judicaverint, ipſis elargientur. Si autem aliquos ex Monachis ad inſerviendum Eccleſiis Cathedralibus aſſumi contingat, hos etiam decretum fuit, in iis, quæ Eccleſiarum hujuſmodi ſervitium, Divinumque cultum reſpiciunt, prædictorum Epiſcoporum juriſdictioni ſubeſſe debere.

In Cathedrales quomodo peragenda.

Epiſcoporum in eos juriſdictio.

§. 8. Quas quidem omnes Reſolutiones, ut ſupra, captas, Nos tunc approbavimus; & nunc iterum, prævia confirmatione ſupra citatæ Conſtitutionis Noſtræ: *Inter plures*, quoad ea omnia, quæ iiſdem reſolutionibus hucuſque relatis contraria non ſunt, præſentium Litterarum Noſtrarum tenore, eas approbamus & confirmamus, atque omnimodæ executioni mandari volumus & ſtatuimus.

Iterata prædictorum confirmatio.

§. 9. Quum vero poſt præmiſſarum quæſtionum examen, atque definitionem, expoſitum Nobis fuerit, nonnulla exſtare Monaſteria, gubernari olim ſolita per Abbates, qui inibi ad nominationem Chariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Poloniæ Regis, Magni Ducis Lithuaniæ pro tempore exiſtentis, ſeu etiam aliorum inferiorum Patronorum, conſtituebantur; eaque nunc a Superioribus, & Monachis Provinciæ Lithuaniæ, in ſimplices Superioratus converſa fuiſſe; Nobiſque proinde ſupplicatum fuerit, ut hujuſmodi Monaſteria in priſtinam Abbatiarum dignitatem reſtitui, ac debita Patronatus jura ſuper illis, tum Regiæ Majeſtati, tum aliis inferioribus Patronis, illæſa manere juberemus; providentes præterea, ut quoties hujuſmodi Abbatias vacare contingat, earum adminiſtratio ad Metropolitanum deferatur, ſeu ad Ordinarium Loci, in cujus Diœceſis finibus Monaſteria ipſa conſiſtunt, donec legitima per Patronos præſentatio expleta fuerit; Nos, qui ex una parte certam, atque diſtinctam de præmiſſis ſcientiam non habemus, ex alia vero promptos atque paratos Nos eſſe profitemur ad jus ſuum unicuique reddendum; omnibus & ſingulis, qui in hujuſmodi negotio jus aliquod ſibi competere, ſeu quavis ratione id ſua intereſſe putabunt, denunciamus, ad reſpective injungimus, ut fundamenta jurium, quæ ſuper qualibet ex ſupradictis Abbatiis ſibi afferunt, Noſtro & Apoſtolicæ Sedis Nuntio diſtinctim exhibeant: eidem vero nunc & pro tempore exiſtenti Apoſtolico Nun-

Nova propoſitæ inſtitutæ definitio ob res incompertas ampliatur.

tio

Atque interim opportuna colligi, tranſmittique documenta præcipitur.

tio committimus, ut monumenta omnia, quæ tum ab iis, qui hujuſmodi Monaſteriorum Patronatum ſibi vindicare intendant, tum ab aliis, qui eorumdem libertatem propugnare conentur, ſibi fuerint exhibita, ad Nos, & Sedem Apoſtolicam tranſmittat, ut, omnibus viſis atque perpenſis, ſive a Nobis, ſive a Succeſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, tam circa aſſerta nominandi ſeu præſentandi jura, quàm ſuper vacantium hujuſmodi Abbatiarum, & Monaſteriorum adminiſtratione, prout juſtum fuerit, definiatur, & opportune provideatur.

Fides aſſeritur exemplis.

§. 10. Volumus autem, ut præſentium Litterarum exemplis, etiam typis impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides ubique, in judicio & extra illud adhibeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. 30. Martii 1756. Pont. 16.

Datum apud S. Mariam Majorem die 30. Martii 1756. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

LX.

Spolia Prælatorum Neapolitani Regni, jam pridem ab Innocentio XII. Eccleſiis, quibus iidem præfuerunt, applicata, ut in deſignatos uſus erogentur, novis ſuperadditis cautionibus, providetur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI,

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Aſſidua Pontificum cura in ſublevandis Eccleſiarum indigentiis.

PASTORALIS ſollicitudo, qua Prædeceſſores Noſtri Romani Pontifices indigentium Ecceliarum neceſſitatibus occurrere, eaſque, collatis etiam in id Apoſtolici Ærarii redditibus, ſublevare pro viribus ſtuduerunt, Nobis una cum reliquis ſupremi Pontificatus Officiis impoſita, animum Noſtrum impellit, ut providas leges in eum finem ab ipſis Prædedeſſoribus Noſtris ſtatutas, quæ temporum decurſu, ob impedimenta poſtmodum objecta, & fraudes malitia hominum excogitatas, eaſque in pravam conſuetudinem generaliter iuoleſcentes, ad propoſitum utilitatis fructum inefficaces evaſiſſe deprehenduntur, præſenti rerum conditioni attemperemus, noviſque ſuperadditis ſanctionibus ita roboremus, ut remotis obſtaculis, opportunum earumdem Eccleſiarum decori ac dignitati ſubſidium per Apoſtolicæ Sedis largitatem allatum fuiſſe lætemur.

Innocentii XII. Conſtitutio de Spoliis Prælatorum Neapolitani Regni, ipſorum Eccleſiis applicandis.

§. 2. Aliàs ſiquidem fel. record. Prædeceſſor Noſter Innocentius Papa XII. paterna miſeratione conſiderans inopiam complurium Eccleſiarum Archiepiſcopalium, Epiſcopalium, aliarumque, quibus Prælati inferiores, ſeu Dignitates, juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ſeu Ordinpriorum jura habentes, præſunt, in Regno Neapolitano exiſtentium, per ſuas litteras Apnſtolicas, incipientes *Inſcrutabili*, datas apud S. Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicæ 1694. III. Kalendas Februarii Pontificatus ſui anno III., jus illud, quod Cameræ Apoſtolicæ ex antiqua conſuetudine, & in vim plurium Apoſtolicarum Conſtitutionum competebat, percipiendi videlicet, exigendi, & aſſequendi poſt obitum cujuslibet ex Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Prælatis inferioribus dicti Regni, quaſcumque pecunias, res, jura, & bona, etiam ſtabilia, per eos ex reditibus, fructibus, & proventibus ſuarum Eccleſiarum acquiſita, Spolia nuncupata, nec non fructus naturales a ſolo ſeparatos, & civiles ex præfatis reditibus tempore mortis exactos, & etiam inconſumptos, & incommixtos, ab eadem Camera Apoſtolica abdicavit, & ſeparavit; volens ut ſucceſſivis temporibus præmiſſis omnia & ſingula, ad antedictas Archiepiſcnpales, aliaſque Cathedrales, & reliquas, quibus decedentes Archiepiſcopi & Epiſcopi, ſeu Prælati inferiores præfuerunt, illiſque non indigentibus, ad Parochiales Eccleſias eorum regimini commiſſas, omnino ſpectarent, & ad earum favorem, beneficium & utilitatem cedere, converti, ac erogari deberent; relicta decedentibus Præſulibus facultate deſignandi uſus, in quos hujuſmodi Spolia, pro utilitate & commodo earumdem Eccleſiarum, eroganda cenſerent; quod ſi ab ipſis præſtitum non fuiſſet, id ipſum ab eorum Succeſſoribus, cum ſuorum Capitulorum ſcientia & conſilio, fieri permiſit; quemadmodum latius videre eſt in illius citata Conſtitutione, per quam nihil aliud ex præmiſſarum Eccleſiarum reditibus, quàm fructus pendentes, ſeu inexactos, favore dictæ Cameræ Apoſtolicæ reſervavit.

A Benedicto XIII. in favorem earumdem Eccleſiarum declaratur.

§. 3. Poſtmodum vero ſan. mem. Benedictus PP. XIII. ſimiliter Prædeceſſor Noſter, ad tollendas nonnullas controverſias ſuper hujuſmodi Innocentianæ Conſtitutionis intelligentia & executione exortas, per ſimiles ſuas Apoſtolicas litteras, quarum initium eſt: *Sacroſancti Apoſtolatus Officium*, editas anno 1724. v. Idus Julii, Pont. ſui anno I., ſtatuit & declaravit, eamdem Innocentii Conſtitutionem ſuum integrum & plenarium effectum ex tunc in poſterum in præfato Regno Neapolitano ſortiri, ac perpetuo obtinere debere, etiam in caſibus, quibus memoratos Archiepiſcopos, Epiſcopos, & inferiores Prælaros, extra fines Eccleſiarum, & Diœceſum, apud quas perſonalem reſidentiam facere tenebantur, obire contingeret; nolens videlicet, præfatas Archiepiſcopales, aliaſque Cathedrales, ſeu Abbatiales, aut Parochiales Eccleſias, quarum favor, utilitas, & beneficium memorato Innocentio Pnntifici in primis propoſitum fuerat, detrimentum ullum vel damnum accipere, ex eo quod earum Præſules extra debitum reſidentiæ locum ex hac vita decederent; aliaque pro earumdem Eccleſiarum utilitate decrevit & ſanxit, quæ in præfatis ipſius litteris latius continentur.

Iterata ejuſdem Pontificis adverſus pravas Innocentianæ Conſtitutionis interpretationes declaratio.

§. 4. Subinde autem, accepto quod aliqui, ad præmiſſas Innocenrii, ſuaſque Apoſtolicas Sanctiones eludendas, propoſitoque effectu fraudandas, humana ſuadente cupiditate, aſſerere non dubitabant, licitum ſibi eſſe, de bonis & juribus ex reditibus Eccleſiarum ſuarum acquiſitis, ſeu provenientibus, inter vivos diſponere, eaque donare, ſeu aliter alienare & diſtrahere, reſervatis ſibi, quamdiu in humanis egiſſent, hujuſmodi bonorum fructibus, ſeu uſu, & commoditate earum rerum, quas donatione, vel alio contractu inter vivos nuncupato, a ſe abdicaſſent; idem Beoedictus Prædeceſſor per alias ſuas litteras in forma Brevis incipientes: *Romanum decet Pontificem*, datas apud Sanctam Mariam Majorem die 12. Octobris MDCCXXVI. Pont. ſui anno III., confirmatis iiſdem Conſtitutionibus, ejuſmodi pravam interpretationem, & corruptelam reprobavit, damnavit, ac de medio ſuſtulit; cavens ne in praxim deduci poſſet, vel, ſi forſan deduci contingeret, ne quid detrimenti afferret Eccleſiis, quibus juxta Innocentianam, ſuamque præcedentem Conſtitutionem, bona ex præmiſſis reditibus acquiſita, aut provenientia, applicari debuiſſent.

Una Pontificum mens, inopia Eccleſiarum ſublevanda.

§. 5. Porrò perſpicuum eſt, memoratos duos Prædeceſſores Noſtros omni commendatione digniſſimos, dum ab Apoſtolicæ Cameræ reditibus, & proventibus id ſepararunt, & abdicarunt, quo ipſa jam pridem pacifica poſſeſſione fruebatur, nil aliud ſpectaſſe, quàm ut prædi-

ctarum Eccleſiarum inopiæ & indigentiis conſulerent. . Et Nos quidem non ſolum relatas eorum Conſtitutiones plena, ut par erat, executione ſervavimus; ſed illud præterea affirmare poſſumus, Noſtrum pro tempore exiſtentem Theſaurarium Generalem, qui ſingulis hebdomadis bis ad audientiam Noſtram accedit, vix unquam ab ea receſſiſſe, quin, expoſita Nobis, ac ſufficientibus documentis comprobata tenuitate atque inopia cujuslibet Eccleſiæ Archiepiſcopalis, ſeu Epiſcopalis, atque adeo cujuslibet Eccleſiaſtici Beneficii, per Antiſtitis ſeu Rectoris obitum vacantis, Noſtrum ſecum tulerit aſſenſum, vel potius mandatum, ut ex inexactis, ſive pendentibus, earum fructibus, ad Cameram Noſtram Apoſtolicam indubie pertinentibus, non exiguam partem, ſeu pecuniarum ſummam, in earumdem Eccleſiarum utilitatem, & beneficium, erogandam, Noſtro nomine relaxaret. Et tamen his omnibus præſtitis, ſatis conſtat, Eccleſias priſtina ſemper inopia ſordeſcere, eademque indigentia laborare.

§. 6. Quo tempore in Regno Neapolitaoo colligendorum Spoliorum uſus vigebat, atque hujuſmodi Cameræ Apoſtolicæ jus exercebatur per Subcollectores, & Commiſſarios ioibi conſtitutos, qui res & bona ex Eccleſiarum reditibus acquiſita, & provenientia, pro eadem Camera capiebant; incuſabantur hi, quod ad ipſius Cameræ jura io tuto collocanda, viventibus adhuc, licet ægrotantibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, aliiſque Prælatis, auferrent uſum & commoditatem ſuarum rerum, etiam earum, quæ tunc maxime ipſis neceſſariæ erant. Quod utrum vere ab illis fieret, Nos ignoramus; hoc onum ſcientes, quod ſi quis talia attentaſſet, contra expreſſam mentem, & manifeſta mandata Theſaurarii Generalis ejuſdem Cameræ Apoſtolicæ ſe geſſiſſet; ut ex Edictis & Ordinationibus ad recte moderandam hujuſmodi Miniſtrorum Cameralium agendi rationem in hac ipſa Spoliorum materia, jam uſque ab eo tempore promulgatis, & typis impreſſis, quilibet agnoſcere poterit. Illud quidem compertum habemus, præfatum Innocentium Prædeceſſorem, in ſua citata Conſtitutione *Inſcrutabili*, qua Epiſcoporum & Præſulum Spolia Neapolitani Regni Eccleſiis addixit, diſerte caviſſe, ne hujuſmodi Eccleſiarum Capitula & Canonici prædictos Antiſtites ſeu Prælatos viventes, quantumvis ægrotantes, & in extremis conſtitutos, ſuarum rerum commodo, uſu, & poſſeſſione ſub quocumque prætextu privare, neve illos, illiſque inſervientes quoquo modo perturbare, ſeu moleſtare præſumereot; & quidquid pro rerum hujuſmodi deſcriptione & aſſecuratione, ſeu pro Eccleſiarum commodo & utilitate, agendum eſſet, id omne poſt eorundem Antiſtitum & Prælatorum mortem exequendum decreviſſe. Et nihilominus ex fide dignorum teſtimonio ſatis ſuperque Nobis innotuit, hujuſmodi interdictum, atque Decretum nequaquam ſervari; ſed Eccleſiarum Capitula & Canonicos, alioſque, quibus jus eſt, pro ipſis Eccleſiis, & in earum commodum, memorata Spolia curare, viventibus adhuc Præſulibus, ab occupandis eorum rebus & bonis noo abſtinere, ac etiam eorum familiaribus oegotium ſæpe faceſſere.

§. 7. Cupientes igitur, quantum in Nobis eſt, hujuſmodi abuſus & incommoda removere, ſimulque Eccleſiarum jura, non minus ad Noſtræ, quàm ad prædictorum Innocentii, & Benedicti Prædeceſſorum mentis executionem, congruis adhibitis cautionibus, ſarta tecta ſervare; motu proprio, & certa ſcientia, per haoc Noſtram perpetuo valituram Conſtitutionem, omnibus & ſingulis Archiepiſcopalium, Epiſcopalium, aliarumque inferiorum Eccleſiarum in prædicto Regno Neapolitano exiſtentium, tam ſcilicet earum, quæ libere per Nos & Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, quàm quæ ad Regiam nominationem conferri ſolent, Capitulis, Canonicis, ſeu aliis, ad quos, pro ſæpedictorum Spoliorum applicatione in Eccleſiarum commodum & favorem, earum nomioe, advigilare ſpectat & pertinet, diſtricte inhibemus, ne quidquam attentare, aut omnino moliri audeant, viveotibus adhuc Eccleſiarum Præſulibus, quantumvis gravi morbo affectis, ſuper rebus & bonis per eos acquiſitis ex earumdem Eccleſiarum reditibus, etiam ſub ſpecie & obtentu illas & illa ſequeſtrandi, aut aſſecurandi; neve ipſorum Antiſtitum & Prælatorum adhuc viventium domeſticos, familiares, alioſque ipſis inſervieotes, quocumque ſimiliter pretextu, vexare aut moleſtare præſumant: neque enim ferendum eſt, ut Sacri Paſtores rerum ſuarum uſu & commoditate priveotur, vel alia ratione tunc animo perturbentur, quum maxime omnis generis ſubſidiis juvari opus habent, ut & ægritudinis dolores levius tolerare, &, ſi ita Deo placuerit, in pace Chriſti requieſcere valeant.

Viventibus Præſulibus, Canonici, Capitulaque, quibus Spoliorum applicandorum cura, quidquam attentare prohibentur.

§. 8. Quoniam vero ad id agendum, quod contra Innocentianæ Conſtitutionis Sanctionem fieri compertum eſt, ea ratio ſeu cauſa prætexi ſolet, quod caveri neceſſe ſit, ne dum Præſul æger decumbit, occultentur illius res, atque diſperdantur; quodque huic periculo non aliter occurri poſſit, quàm ſi res ipſæ, ægrotante Præſule, nec dum e vivis ſublato, ſequeſtrationi ſubjectæ in tuto collocentur; idcirco volumus, atque ſtatuimus, ut quoties agatur de rebus, quæ diſperdi facile, occultarique poſſint, Vicarius Generalis Præſulis ægrotantis hujuſmodi res univerſas in uno pluribuſque cubiculis concludat, ſeu eaſdem in conſuetis cubiculis diſpoſitas relinquens, cubicula ipſa clavibus obſerata, Epiſcopali ſigillo communiat, præſentibus duobus Sacerdotibus ejuſdem Vicarii arbitrio eligendis, qui occluſionis & impreſſionis ſigni teſtes ſint, adhibitoque Notario publico, qui ſuper præmiſſis omnibus legale Inſtrumentum conficiat.

Eccleſiarum indemnitas Vicario Generali Præſulis ægrotantis demandatur.

§. 9. Poſtquam vero Præſul ex hac vita migraverit, tunc claves obſignatorum cubiculorum a præfato Vicario Generali tradendæ erunt Vicario Capitulari, & Caoonicis ad id a Capitulo deputatis, per actum ſolemnem coram iiſdem Teſtibus explendum, & a Notario ſimiliter litteris conſignandum. Quo facto, oous erit hujuſmodi Vicarii Capitularis, & Canonicorum, exactam rerum omnium deſcriptionem, ſive Inventarium, ſine mora incipere, & cootinenter uſque ad finem urgere; eoque rite confecto, unum aut plures eligere Peritos, qui juxta artis ſuæ regulas, uniuſcujuſque rei in Inventario deſcriptæ pretium definiant, idque ipſum ſcripto mandantes, ſubſcriptis proprio charactere nominibus teſtatum relinquant. Verum his omnibus abſolutis, nequaquam licebit rem ullam in defuncti Spolio repertam vendere, aut alia ratione alienare, niſi poſtquam Eccleſiæ de novo Paſtore, ſeu Rectore proviſum fuerit, atque hic ejuſdem Eccleſiæ poſſeſſionem adeptus erit; exceptis tantummodo iis rebus, quæ ſine certo detrimento, aut diurno impendio ſervari noo poſſent; quas nempe, prævio ejuſdem Vicarii Capitularis decreto, pro juſto pretio diſtrahere licebit; ea lege, ut pecunia exinde redacta, apud ſacram Ædem, quatenus adſit, alioquin apud idoneum, probatumque Depoſitarium deponatur, cum cæteris deinde pecuniis unienda, quæ ex aliarum rerum venditione conficientur.

Demortui Præſulis Spolia quomodo, & a quibus deſcribenda, & cuſtodienda.

Quænam illico diſtrahi valeant.

§. 10. Reliquæ autem hujuſmodi res, quarum diſtractio, atque venditio, ut præfertur,

Quæve ſint adusque capto a novo Præſule poſſeſſionem, aſſervanda.

non

oon prius fieri debebit, quàm novus Præſul Eccleſiæ poſſeſſionem apprehenderit, ita, uti ſuperius præceptum eſt, deſcriptæ & æſtimatæ, in uno aut pluribus Epiſcopalis Palatii cubiculis obſeratis, & Vicarii Capitularis ſigillo obſignatis, aſſervari debebunt, Notario claves apud ſe cuſtodiente; qui eas tunc demuoi exhibere debebit, quum novus Præſul Eccleſiæ datus, illius poſſeſſione capta, hujuſmodi cubicula coram ſe, vel legitimo Procuratore ſuo referari poſtulaverit; id quod ſimiliter per actum ſolemnem ab eodem Notario rogandum, prævia ſignorum tecognitione, ac præſentibus Vicario Capitulari & Canonicis præfatis, iiſdemque ae-citis teſtibus, explendum erit.

Diſtractionis methodus, nec non applicationis retractæ exinde pecuniæ.

§. 11. Denique apertis hac ratione cubiculis, procedendum erit ad venditionem rerum in Defuncti Spolio repertarum, juxta pretium iiſdem a Peritis conſtitutum; idque, ad formam in præcitatis Innocentii, & Benedicti Prædeceſſorum Conſtitutionibus præſcriptam, pro neceſſitatibus, & reſtaurationibus Eccleſiarum Archiepiſcopalium, Epiſcopalium, ſive Abbatialium, hiſce non indigentibus, in Parochialium Eccleſiarum beneficium, & utilitatem omnino erogandum erit; ea tamen lege, ut liceat Archiepiſcopo, ſive Epiſcopo, aut Prælato recens electo, res illas, quas ſibi uſui fore conſpexerit, ex aliarum vendendarum cumulo ſeligere ac retinere, ſoluto tamen pretio, ut ſupra, per Peritos definito; quum nimis iocnngruum ſit, ut novus Præſul ad Eccleſiæ gubernium accedens, exhauſtam penitus domum inveniat, diſtractamque ſuppellectilem, & alia domeſticis uſibus neceſſaria, quæ ipſe pro eodem pretio, quo aliis divendita ſunt, ſibi comparare potuiſſet,

Conciliaris ſanctio, de redditione Rationum per Officiales Sede Vacante conſtitutos novo Præſuli exhibenda.

§. 12. Porro Concilium Tridentinum *ſeſſ. 24. cap. 6. de Reform.* ſtatuit & decrevit, ut quilibet Epiſcopus ad vacantem Eccleſiam promotus, ab Oeconomo, Vicario, & aliis qoibuſcumque Officialibus & Adminiſtratoribus, a Capitulo, Sede vacante, conſtitutis, ratiooem exigat officiorum, juriſdictionis, & adminiſtrationis per eos geſtæ; & ſi quid eos in officio ſeu adminiſtratione deliquiſſe compererit, in eoſdem animadvertere poſſit; quantumvis autea ipſi Capitulo, vel deputatis ab eo, rationes reddiderint, & abſolutionem ſeu liberationem ab iis obtinuerint. Huic itaque Conciliari Sanctioni inhærentes, Nos etiam cuilibet Antiſtiti aut Prælato ad prædicti Regni Eccleſias in poſterum recens promoto, injungimus & mandamus, ut diligenter inquirat atque cognoſcat, an a Vicario Capitulari, & aliis a Capitulo deputatis, quæcumque hac Noſtra Conſtitutione ſtatuta ſunt, debitæ executioni mandata fuerint; & ſi quid forte in aliquam ejus partem commiſſum, omiſſumve deprehendet, delinquentes pro modo culpæ punire non prætermittat; illius præterea conſcientiam onerantes, ut ſumma cura, & ſollicitudine advigilet, quo pecunia ex Prædeceſſoris Spolio confecta, in Eccleſiarum, quibus addicta fuerit, indigentias ſublevandas fideliter erogetur.

Ad Spoliorū Adminiſtratores protrahitur, novoque Præſuli, cōmendatur.

Præmiſſorum confirmatio.

§. 13. Atque ita per omnes Eccleſias præfati Regni, quæ in primodicti Innocentii Prædeceſſoris Conſtitutione comprehenſæ fuerunt, ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus obſervari volumus & præcipimus: atque ad præſentis Noſtræ Conſtitutionis formam, & non aliter, in omoibus & ſingulis præmiſſis, per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, ejuſdemque Apoſtolicæ Sedis Nuntios, & quoſvis Sedis & Cameræ prædictarum Officiales atque Miniſtros, & alios quoſcumque quavis auctoritate & poteſtate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicandum, definiendumque decernimus; ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his, a quoqoam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatur contrariis.

§. 14. Non obſtantibus præmiſſis Innocentii, & Benedicti Prædeceſſorum, quatenus præſenti baud penitus congruant, aliiſque Apoſtolicis, ſeu in Provincialibus Conciliis, aut Diœceſanis Synodis ejuſdem Regni, editis Conſtitutionibus & Ordinationibus; nec noo Eccleſiarum, & Capitulorum hujuſmodi, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, decretis, uſibus, ſtylis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & exemptionibus, quavis etiam Apoſtolica auctoritate, in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, ac etiam pluries approbatis, confirmatis, & inoovatis. Quibus omnibus & ſingulis, eorum tenores & formas pro ſufficienter expreſſis, ac etiam inſertis habentes, ad præmiſſorum effectum, pleniſſime derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcūmque.

Exemplorum auctoritas.

§. 15. Volumus autem, ut præſentium literarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo perſonæ io Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio, & extra illud habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi originaliter exhibitæ forent aut oſtenſæ,

Sanctio.

§. 16. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Noſtratum prohibitionis, & interdicti, mandati, ſtatuti, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. 28. Aprilis 1756. Pont. 16.

Datum Romæ apod Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſexto, Quarto Kalendas Maii, Pontificatus Noſtri Anno Sextodecimo,

J. Card. Pro-Datar. D. Card. Paſſioneus.

Visa
De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

J. B. Eugenius,

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Demonſtratur Congruentia ex Sacrorum Canonum præſcripto iterum inaugurandi Bononienſem Metropolitanam Eccleſiam; munuſque Conſecrationis Pontificio nomine peragendæ Cardinali Archiepiſcopo delegatur.

Dilecto Filio Noſtro Vincentio Cardinali Malvetio Archiepiſcopo Bononienſi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

JAM inde a primis annis, cum Bononienſem Eccleſiam Archiepiſcopali munere ſuſcepimus adminiſtrandam, reſcientes, dedicatum non fuiſſe Altare extructum intra Cappellam Gentis Boncompagniæ, quam a fundamentis reſtituerat proximus Deceſſor Noſter bonæ mem. Jacobus Card. Boncompagnius, atque pretioſis marmoribus, lectiſſimiſque picturis elegantiſſime ornarat, noſtri muneris eſſe cenſuimus, uti maxime decuit, memorati Altaris dedicationem peragere. Haud multos poſt annos, ex illius exemplo, quantulum quidem in nobis fuit, extructo per Nos intus Metropolitanam Divi Petri Eccleſiam amplo Sacello, in quo Euchariſticum Sacramentum perpetuo aſſervatur, eoque marmoribus, ære, ac inſignibus picturis ornato, ejuſdem quoque Sacelli Altare ſacravimus, ea plane adhibita Eccleſiaſtica pompa, quæ, ut mox ſupra innuimus, ad inaugurandum Altare Cappellæ Boncompagniæ fuerat adhibita. Ea autem occaſione Noſtram evulgavimus Inſtitutionem inter cæteras latinæ editionis 67. meminimuſque in ea Nos aſſeruiſſe, rectum videri, congruumque, ut Metropolitana Sancti Petri Eccleſia, in qua præfatum utrumque Sacellum ſitum eſt, ſolemni ritu inauguraretur, Noſque ſacræ peragendæ functioni obtulimus, quoties quædam ſoperacceſſiſſent conditiones, in præindicata Inſtitutione noſtra expreſſæ: Eſtque hoc illud, quo nunc impellimur has ad te dare litteras; ut tibi perſpicua ſit, ceteriſque omnibus cauſa, quæ Nos adducit ad Eccleſiæ Conſecrationem præcipiendam, mandantes tibi egregio Præſuli, Divini honoris, Eccleſiaſtique decoris ſtudioſiſſimo, ut Noſtro nomine functionem abſolvas, quemadmodum inferius ſubjungetur.

§. 1. Ex his autem, propius, ut aiunt, ad rem accedendo, cumque Canonici juris Interpretes vulgo edoceant, eam oportere dicari Eccleſiam, de qua juſta ſubſit dubitatio, an fuerit unquam ſolemni ritu dicata, illud primo inquirendum, an hujuſmodi axioma, vel potius ſententia, ſatis valido ſit fundamento innixa; exindeque diſpiciendum, num in hujuſce caſus hypotheſi, poſſit merito addobitari, fuiſſe unquam noſtram Divi Petri Metropolitanam Eccleſiam ſolemniter conſecratam.

§. 2. Gloſſa Canonica, cujus non levis debet eſſe auctoritas, aperte docet, quoties de præexiſtenti conſecratione ambigatur, Eccleſiam conſecrari oportere. Id ita habet *in Can. Eccleſia, de Conſecrat. diſt.* 1. cujus en verba: *Docetur quibus caſibus Eccleſiæ ſunt reconſecrandæ: unus, quando dubitatur de Conſecratione.* Quæ repetit quoque *in Cap. Propoſuiſti de Conſecrat. Eccleſ.* cujus hæc ſunt concepta verba: *Nota, quando Eccleſia debet conſecrari: primo, ſi dubitatur, an ſit conſecrata.* Perfacile eſſet plurimos cumulare Doctores, qui nulla præmiſſa diſquitione

Gloſ-

Si dimoſtra conforme alla diſpoſizione de' Canoni, che ſi venga ad una nuova conſagrazione della Metropolitana di Bologna, e ſi deputa il Cardinale Arciveſcovo a farne la funzione a nome di Sua Santità.

Dilecto Filio Noſtro Vincentio Cardinali Malvetio Archiepiſcopo Bononienſi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

NE' primi anni del noſtro governo della Chieſa di Bologna in qualità d' Arciveſcovo, non eſſendo ſtato conſecrato l' Altare della Cappella della Famiglia Boncompagni, riedificata, e nobilmente adornata con ricchi marmi e nobili pitture dal noſtro immediato degno Predeceſſore Cardinale Giacomo Boncompagni, ci credemmo obbligati a fare, come facemmo con tutta l' Eccleſiaſtica decenza, la Conſecrazione del predetto Altare. Ed alcuni anni dopo, ſegoitando il di lui eſempio, per quanto comportarono le noſtre deboli forze, avendo Noi con marmi, bronzi, e ragguardevoli pitture fatta la gran Cappella, che è nella ſteſſa Metropolitana di S. Pietro, nella quale ſi conſerva ſiſſamente il Venerabile, facemmo altresì la Conſecrazione dell' Altare della detta Cappella con tutta quella pompa Eccleſiaſtica, con cui fù fatta la Conſecrazione dell' Altare della Cappella Boncompagni, come poc' anzi ſi è accennato. Ed avendo nella detta congiuntura pubblicata una noſtra Notificazione, che è la LXVII. nell' edizione Latina, ci ricordiamo d' avere in eſſa detto, che ſembrava ben fatto e conveniente il fare la Conſecrazione della Chieſa Metropolitana di S. Pietro, in cui ſono le dette due Cappelle, e ci eſibimmo ancora di farla, quando foſſero ſopraggiunte alcune circoſtanze eſpreſſe nella ſopradetta Notificazione. E queſto è quello, che ora ci muove a ſcriverle queſta noſtra lettera; acciò a Lei, ed a tutti gli altri ſia nota la cagione, che ci muove ad ordinare la Conſecrazione della Chieſa, incaricando alla ſua degna Perſona, che è tutta zelo per l' onore di Dio, e pe'l decoro Eccleſiaſtico, il farla in nome noſtro, come abbaſſo diraſſi.

Eſordio della eſpoſizione dei motivi, che han dato impulſo a ſcrivere.

§. 1. E dopo ciò, entrando come ſuol dirſi in materia, ed inſegnando comunemente gl'Interpreti del Diritto Canonico, che ſi conſagri quella Chieſa, della quale ragionevolmente ſi può dubitare, ſe ſia ſtata mai conſecrata, deeſi in primo luogo vedere, ſe l' aſſioma, o ſia la ſentenza, ſia ben appoggiata, ed abbia il ſuo ſtabile fondamento; ed in ſecondo luogo deeſi vedere, ſe nel caſo preſente ſi poſſa ragionevolmente dubitare, che la noſtra Chieſa Metropolitana di S. Pietro ſia ſtata mai conſecrata.

Opinione dei Canoniſti quanto alla Conſecrazione della Chieſa, di cui v'è dubbio ſe ſia mai ſtata conſecrata.

§. 2. La Chioſa Canonica, la di cui autorità deve avere il ſuo peſo, chiaramente inſegna, che, dubitandoſi della Conſecrazione, la Chieſa ſi conſagri. Così eſſa inſegna *nel Can. Eccleſia, de Conſecrat. diſt.* 1. ed ecco le di lei parole: *Docetur, quibus caſibus Eccleſiæ ſunt reconſecrandæ: unus, quando dubitatur de Conſecratione.* Il che anche ripete *nel Cap. Propoſuiſti, de Conſecrat. Eccleſ.* ed ecco le di lei parole: *Nota, quando Eccleſia debet conſecrari: primò ſi dubitatur, an ſit conſecrata.* Sarebbe aſſai facile il cumulare Autori, che ſenza verun eſame

Sentenza della Chioſa favorevole alla Conſecrazione abbracciata dagli Autori.

ſi fan-

Gloſſam ſectantur; quique Eccleſiæ conſecrationem comparantes cum Baptiſmate miniſtrando venientibus ad S. Romanæ Eccleſiæ gremium, tradunt, quemadmodum ubi jure ambigitur an quiſquam fuerit Baptiſmalibus aquis ablutus, ſacro ipſo lavacro *ſub conditione* abſtergitur; ita, dum juſta ſubeſt de Sacrarum ædium conſecratione dubitatio, eandem eſſe *ſub conditione* peragendam. Verum ſi ex his ſciſcitari contingeret, cuinam textui Canonico, vel publicæ auctoritatis monumento fidentiores iſtæ ipſorum aſſertiones innitantur, perfacile eſſet, haud exiguis eoſdem difficultatibus implicari.

Allatorum in id Canonum auctoritas quanta ſit.

§. 3. Perſpectus eſt Nobis textus *in Can. Solemnitates, de Conſecrat. diſt.* 1. ubi hæc leguntur: *De Eccleſiarum Conſecratione quoties dubitatur, & nec certa ſcriptura, nec certi teſtes exiſtunt, a quibus Conſecratio ſciatur, abſque ulla dubitatione ſcitote eas eſſe conſecrandas: nec talis trepidatio facit iterationem; quoniam non monſtratur eſſe iteratum, quod neſcitur factum*: nec etiam alterum ignoramus textum *in Can. Eccleſiæ, de Conſecrat. eadem diſt.* 1. *Eccleſiæ, vel Altaria, quæ ambigua ſunt de Conſecratione, conſecrentur*: novimuſque hos plane eſſe Canonicos textus a præfatis Auctoribus in medium productos. At ſi Canon *Solemnitates* nihil plane eſt aliud, quàm indubie apocrypha Epiſtola Felicis Pontificis, ſique Canon *Eccleſiæ* Meldenſi Synodo tribuitur, in Meldenſi autem Synodo idem ille deſideratur; nullo negotio intelligitur, relatam Doctorum opinionem, nulla ſcripta Canonica lege, juvari.

Et quanta potiſſimæ rationis efficacia.

Præallata vero comparatio deſumpta ex Baptiſmate miniſtrando, cum dubitatur, an illud fuerit antea collatum, ſatis validam patitur objectionem: collatum enim ab hæreticis Baptiſmum propria adhibita materia & forma, ratum eſt, nec pure aut ſub conditione iteratur; at inauguratæ ab hæreticis Eccleſiæ iterata conſecratione dicantur, uti videre eſt *Can.* 20. *Eccleſiis*, *Can.* 21. *Eccleſias Arianorum*, *Can.* 23. *Agapitus de Conſecrat. diſt.* 1., in quibus exempla referuntur Joannis Papæ, & Agapiti, qui Templa vaſaque Eccleſiarum ab hæreticis antea conſecrata, *ſacrilegis infecta fabulis hæreticorum*, uti habet textus, iterato ſacrarunt. Præclarum quoque extat exemplum S. Gregorii Magni, qui Eccleſiam S. Agathæ in Urbe ad Suburram tot antea annos ab Arianis hæreticis conſecratam, dicavit, veluti ipſe enarrat *lib.* 3. *Dialogorum cap.* 30., teſtaturque Cardinalis Baronius ad *annum Chriſti* 591. *num.* 51., atque fuſius proſequitur Floravantes Martinellius in ſuo Opuſculo *de Diaconia S. Agathæ pag.* 69. Idemque ipſe S. Gregorius *Epiſtola* 19. *lib.* 3. *tom.* 2. juxta editionem PP. S. Mauri, refert, paratum ſe ad conſecrandam Eccleſiam *juxta domum Merulanam* ſub titulo S. Severini erectam, eo quod ſciret fuiſſe eam ab hæreticis dicatam.

Decretalis eadem de re Epiſtola S. Gregorii Magni.

§. 4. Quæcunque hactenus attulimus, non eo conſilio proſecuti ſumus, ut a ſententia recederemus edocente, dedicari templa, de quorum conſecratione juſta ſubſit dubitandi ratio, ſed ad inveſtiganda ſolidiora præfatæ ſententiæ fundamenta. Felix Meſſanenſis Epiſcopus litteras dedit ad S. Gregorium relatas *num.* XVI. *lib.* 14. *Epiſtolarum* ejuſdem S. Pontificis, hæcque in iis leguntur: *Sunt quædam Eccleſiæ in noſtra Provincia, ſuper quarum Conſecrationibus dubitatur, & tam propter antiquitatem, quam & propter earum cuſtodum incuriam, neſcitur, utrum dedicatæ ab Epiſcopis fuerint, necne: ſuper quibus omnibus nos a veſtra Sanctitate, ac veſtra S. Sedis auctoritate inſtrui precamur.* Hiſque Epiſcopi litteris ita reſcripſit Pontifex *in ſua Epiſtola* 17. *col.* 1279. *De Dedicationum verò* Eccle-

ſi fanno ſeguaci della Chieſa, e che uguagliando la Conſecrazione della Chieſa al Batteſimo, che ſi dà a quelli, che entrano nel grembo della Santa Romana Chieſa, inſegnano, che, ſiccome dubitandoſi ragionevolmente, ſe a tal uno ſia ſtato conferito il Batteſimo, ſe gli amminiſtra *ſub conditione*; così, ragionevolmente dubitandoſi della Conſecrazione della Chieſa, la ſteſſa ſi fa parimente *ſub conditione*. Ma, quando a queſti tali ſi domandaſſe, ſopra qual teſto Canonico, o qual monumento di pubblica autorità s' appoggiano quelle loro franche aſſerzioni; non ſarebbe gran coſa, che ſi ritrovaſſero imbarazzati.

Di quanta autorità ſiano i Canoni a ciò allegati.

§. 3. Noi abbiamo notizia del teſto *nel Can. Solemnitates, de Conſecrat. diſt.* 1. ove così ſi legge: *De Eccleſiarum Conſecratione quoties dubitatur, & nec certa ſcriptura, nec certi teſtes exiſtunt, a quibus Conſecratio ſciatur, abſque ulla dubitatione ſcitote eas eſſe conſecrandas: nec talis trepidatio facit iterationem: quoniam non monſtratur eſſe iteratum, quod neſcitur factum*: ed abbiamo ancora notizia dell' altro teſto *nel Can. Eccleſiæ, de Conſecrat. nella ſteſſa diſt.* 1. *Eccleſiæ, vel Altaria, quæ ambigua ſunt de Conſecratione, conſecrentur*: e ſappiamo, che queſti ſono i teſti Canonici allegati dai predetti Autori. Ma, ſe il Canone *Solemnitates*, non è, che una lettera certamente apocrifa del Pontefice Felice, e ſe il Canone *Eccleſiæ* è del Concilio Meldenſe, e nel Concilio Meldenſe non ſi ritrova; non vi vuol molto a comprendere, che la riferita opinione non è aſſiſtita da veruna legge Canonica poſitiva.

E di quanta forza il principal argomento, ſu cui fondaſi tale opinione.

E l' indicata parità, che ſi deſume dal Batteſimo, quale ſi amminiſtra, quando ſi dubita, ſe ſia ſtato conferito, è eſpoſta ad una forte iſtanza: imperocchè il Batteſimo conferito dagli eretici colla dovuta materia e forma, è valido, nè ſi ripete o aſſolutamente, o *ſub conditione*; ma le Chieſe conſecrate dagli eretici ſi riconſagrano, come ſi vede *nel Can.* 20. *Eccleſiis*, *nel Can.* 21. *Eccleſias Arianorum*, *nel Can.* 23. *Agapitus, de Conſecrat. diſt.* 1. ove ſono riferiti gli eſempj di S. Giovanni Papa, e di S. Agapeto, che riconſecrarono le Chieſe, e i Vaſi Eccleſiaſtici, prima conſecrati dagli eretici: *ſacrilegis infecta fabulis hæreticorum*: come parla il teſto. Celebre pure è l' eſempio di S. Gregorio Magno, che riconſecrò in Roma la Chieſa di S. Agata nella Suburra, tanti anni prima conſecrata dagli Ariani; come eſſo riferiſce *nel lib.* 3. *de Dialoghi al cap.* 30. e come atteſta il Cardinal Baronio *all' anno di Criſto* 591. *num.* 51., e come ampiamente deſcrive Fioravante Martinelli nel ſuo Opuſcolo *de Diaconia S. Agathæ, pag.* 69. e lo ſteſſo S. Gregorio *nell' epiſt.* 19. *al lib.* 3. *tom.* 2. dell' edizione de' Padri di S. Mauro, racconta, ch' era in procinto di conſecrare una Chieſa *juxta domum Merulanam* ſotto l' invocazione di S. Severino, ſapendo, ch' era ſtata conſecrata dagli eretici.

Lettera decretale di S. Gregorio Papa ſopra lo ſteſſo punto.

§. 4. Quanto fin ora abbiamo detto, non l' abbiamo detto per recedere dall' opinione, che inſegna, conſecrarſi la Chieſa, della di cui Conſecrazione ſi può ragionevolmente dubitare ſe ſia mai ſtata fatta, ma per rintracciare i veri fondamenti della predetta opinione. Felice Veſcovo di Meſſina ſcriſſe a S. Gregorio una lettera, che è la XVI. *nel lib.* 14. *delle lettere* del detto Santo Pontefice; ed in eſſa così ſi legge: *Sunt quædam Eccleſiæ in noſtra Provincia, ſuper quarum Conſecrationibus dubitatur, & tam propter antiquitatem, quàm & propter earum cuſtodum incuriam, neſcitur, utrum dedicatæ ab Epiſcopis fuerint, necne; ſuper quibus omnibus nos a veſtra Sanctitate, ac veſtræ S. Sedis auctoritate inſtrui precamur.* Ed a queſta lettera così riſpoſe il Pontefice *nella ſua lettera* 17. *col.* 1278.

Eccleſiarum dubitatione, ſuper qua inter cætera nos conſulere voluiſti, hoc vos rite tenere debetis, quod ab Anteceſſoribus noſtris traditam accepimus; ideſt, ut quoties tam de Baptiſmo aliquorum, vel Confirmatione, quàm de Eccleſiarum Conſecratione dubitatio habetur, & nec ſcriptis, nec teſtibus ratio certa habetur, utrum baptizati, vel confirmati, ſive Eccleſiæ conſecratæ ſint, ut baptizentur tales, ac confirmentur, atque Eccleſiæ canonice dedicentur, ne talis dubitatio ruina fidelibus fiat: quoniam non monſtratur iteratum, quod non certis indiciis oſtenditur rite peractum.

§. 5. Ex Criticis celebriores duo Oudinus, & Du Pinius utramque Epiſtolam ſuppoſititiam eſſe contendunt; & in ſeveriorum hujuſmodi criticorum partes conceſſit Joannes de Joanne, vir in Eccleſiaſtica eruditione verſatus, noſtriſque, dum viveret, valde ſtudioſus, in appendice ad ſuum Codicem Diplomaticum Siculum *Diplom. 20. & 21. pag. 388. & 391.* Verum quidquid ſit de litteris Felicis Meſſanenſis, quod ſpectat ad Gregorii Epiſtolam, ſi ejuſdem portionem quamdam exſcribit Joannes Diaconus *lib. 2. cap. 37.*, ſi eam ſæpe laudat Hincmarus, & ternam ſaltem ejuſdem partem affert, ſi de ea meminit Abbas Regino, qui floruit ſæculo nono, ſi extat pluribus in manuſcriptis Codicibus, ſi deprehenſæ in illa repetitiones quædam, quamobrem ſuſpecta aliquibus viſa eſt, Magno Pontifici S. Gregorio noſcuntur uſitatæ, nulla ſupereſt ratio oppugnandi, Epiſtolam genuinum eſſe Magni Pontificis opus; veluti fateri obſtringitur Natalis ab Alexandro *in Hiſtoria Eccleſiaſtica ſæculi VI. cap. 4. art. 16.* & uti mirabili diligentia proſequuntur Patres S. Mauri *in Notis ad litt. 17. lib. 14.* ejuſdem Pontificis *tom. 2. col. 1275. & ſeq.*, atque etiam perſpicue demonſtrat ſuperſtes adhuc celebris Auctor, Ceillier *in Hiſtoria Sacrorum atque Eccleſiaſticorum Auctorum tom. 17. cap. 9. art. 3. §. 14. num. 6.* In tuto autem poſita, vindicataque ſententia, de qua nunc ſermo, ex Divi Gregorii auctoritate, omni plane vi destituitur propoſita inſtantia, de iterata conſecratione adhiberi ſolita Eccleſiis per Hæreticos antea conſecratis, licet cæteroquin non iteretur Baptiſma ei, qui fuit ab hæreticis ablutus ſalutaribus aquis: Etenim ſicuti baptizatur, qui Baptiſmate ab hæretico donatus fuit, quotieſcunque hæreticus in eo conferendo præſcripta non ſit uſus forma atque materia, ita dicatur Eccleſia jam ab hæretico inaugurata, quando eadem non fuerat ab illo juxta præſcriptum ritus Eccleſiaſtici conſecrata: veluti appoſite admodum docet Gloſſa ad citatos Canones 20. & 21. *de Conſecrat. diſt. 1. Intelliguntur in eo caſu, quando Ariani non conſecrant Eccleſias in forma Eccleſiæ; nam quidam eorum faciebant Sacramenta in forma Eccleſiæ, & quidam non*: & uti rectius ad rem noſtram advertit quoque in praxi verſatus Pax Jordanus *tom. 1. oper. Canonic. de re ſacra lib. 5. tit. 9. num. 66.* In hujuſce articuli diſquiſitione longiores fuimus, memores nos in minoribus, veluti unum ex deſignatis Doctoribus in Decretis, interfuiſſe Concilio Romano habito ſub annum 1725., ubi *cap. 3. tit. 25.* ita fuit conſtitutum: *Eccleſiæ, vel Altaria ſi adſint, de quorum Dedicatione dubitetur, nec ſcriptura, aut teſtes exiſtant, qui de Conſecratione teſtentur hujuſmodi, abſolute ea ulla abſque dubitatione conſecrari poſſe, declaramus.*

§. 6. Hoc itaque extra controverſiam poſito, licere nimirum Eccleſiam conſecrare, cum ambigitur, an fuerit illa unquam conſecrata; diſquirendum modo, juſtane ſubſit, de conſecratione Metropolitanæ S. Petri Eccleſiæ dubitatio; exinde enim tota eſt determinatio, an poſſit eadem, quantum quidem ad caput hoc

perti-

De Dedicationum verò Eccleſiarum dubitatione, ſuper qua inter cætera nos conſulere voluiſtis, hoc vos ritè tenere debetis, quod ab Anteceſſoribus noſtris traditum accepimus; id eſt, ut quoties tam de Baptiſmo aliquorum, vel Confirmatione, quàm de Eccleſiarum Conſecratione dubitatio habetur, & nec ſcriptis, nec teſtibus ratio certa habetur, utrum baptizati, vel confirmati, ſive Eccleſiæ conſecratæ ſint, ut baptizentur tales, ac confirmentur, atque Eccleſiæ canonicè dedicentur, ne talis dubitatio ruina fidelibus fiat: quoniam non monſtratur iteratum, quod non certis indiciis oſtenditur ritè peractum.

Si prova genuina la lettera, contro gli argomenti di alcuni Critici.

§. 5. Due celebri Critici, l'Oudin, ed il du Pin, pretendono, che l'una e l'altra lettera ſiano apocrife, ed a queſti troppo ſeveri Critici ha aderito Giovanni di Giovanni, verſato nell'Eccleſiaſtica erudizione, e che, ſino che viſſe, fù a Noi molto ben affetto, nell'Appendice del ſuo Codice Diplomatico di Sicilia *Diplom. 20. & 21. pag 388. & 391.* Ma, ciocchè ſiaſi della lettera di Felice di Meſſina, ſe Giovanni Diacono *al lib. 2. cap. 37.* riferiſce una parte della citata lettera di S. Gregorio, ſe Incmaro la cita ſpeſſo, e ne riporta almeno la terza parte, ſe ne fa menzione Reginone Abbate, che fiorì nel 900., ſe in molti codici manoſcritti eſſa ſi ritrova, ſe alcune repetizioni, che in eſſa s'incontrano, per le quali ad alcuni pare ſoſpetta, ſono familiari al Gran Ponteſice S. Gregorio, non vi reſta attacco per impugnare, che la lettera ſia parto genuino del Gran Ponteſice: come è obbligato a confeſſare Natale Aleſſandro *nella Storia Eccleſiaſtica del ſecolo VI. cap. 4. art. 16.*, e come con indicibile eſattezza proſieguono i Padri di S. Mauro *nelle note alla lett. 17. del lib. 14.* del detto Santo *al tom. 2. col 1275. e ſeg.* e come anche pienamente comprova il celebre Autore, ancor vivente, Ceillier *nella Storia degli Autori Sacri ed Eccleſiaſtici tom. 17. cap. 9. art. 3. §. 14. num. 6.* Ed aſſicurata la ſentenza, di cui ora trattiamo, coll'autorità di S. Gregorio, reſta priva di ogni efficacia l'iſtanza della nuova Conſecrazione, che ſi fa delle Chieſe già conſecrate dagli eretici, ancorchè non ſi amminiſtri il Sagramento del Batteſimo a chi l'ha ricevuto dagli eretici: mentre, ſiccome ſi dà il Batteſimo a chi l'ha ricevuto dall'eretico, quando l'eretico non l'ha conferito colla dovuta materia, e colla dovuta forma; così ſi conſagra la Chieſa conſecrata dall'eretico, quando la ſteſſa non è ſtata conſecrata da lui, ſecondo il rito della Chieſa: come molto a propoſito inſegna la Chioſa ai citati Canoni 20. e 21. *de Conſecrat. diſt. 1. Intelliguntur in eo caſu, quando Ariani non conſecrant Eccleſias in forma Eccleſiæ; nam quidam eorum faciebant Sacramenta in forma Eccleſiæ, & quidam non*: e come anche molto bene al noſtro propoſito riflette il prattico Scrittore Pace Giordano *tom. 1. Oper. Canonic. de re ſacra lib. 5. tit. 9. num. 66.* Ci ſiamo un poco allungati nell'eſame di queſto punto, ricordandoci d'eſſere ſtati *in minoribus* fra i Dottori Canoniſti del Concilio Romano tenuto l'anno 1725., ove *al cap. 3. del tit. 25.* così fu ſtabilito; *Eccleſiæ, vel Altaria, ſi adſint, de quorum Dedicatione dubitetur, nec ſcriptura, aut teſtes exiſtant, qui de Conſecratione teſtentur hujuſmodi, abſolute ea ulla abſque dubitatione conſecrari poſſe, declaramus.*

Riſpoſta all'objetto toccato di ſopra.

Sinodo Romano, e ſua determinazione.

§. 6. Aſſicurato il punto, che ſi può conſecrare la Chieſa, quando ſi dubita, ſe ſia mai ſtata conſecrata, ſubentra ora l'eſaminare, ſe ſiavi dubbio ragionevole, che la noſtra Chieſa di S. Pietro ſia ſtata conſecrata; dipendendo da queſto punto il riſolvere, ſe, in ciò che appartiene a queſto capo, poſſa la ſteſſa

Il titolo di dubbia Conſecrazione ſi poſſa aver luogo riſpetta alla Metropolitana di Bologna.

oggi

pertinet, nunc temporis nova dedicatione ſacrari. Nullæ in Templo ſignatæ conſpiciuntur Cruces, vivitque nemo, qui hujuſmodi conſecrationis argumentum ſe vidiſſe meminerit; quotannis tamen recitatur dedicationis Officium; teſtanturque Hiſtorici noſtri, conſecratam eamdem fuiſſe a Lucio III. Pontifice octavo Idus Julii anno 1184. Videantur Ghirardaccius *lib. 4. fol. 98.* Sigonius *de Epiſcopis Bononienſibus* editionis Mediolanenſis *lib. 2. col. 419.* Vizanius *lib. 2. fol. 77. & 78.* Celſus Falleonius *in Monumentis Hiſtoricis Eccleſiæ Bononienſis fol. 186. & 187.* Maſinius *in ſua Bononia perluſtrata part. 1. fol. 107. & 108.* Verum, integra ipſorum exiſtimatione relicta, cum ſcripſerint illi plura poſt ſæcula a Lucio III. Pontifice, nullumque attulerint enarrato facto coævum monumentum, haud ita facile, accuratiores homines plenam ipſis fidem adhibendam eſſe conſentient.

Liberianæ quoque Baſilicæ conſecratio in dubium olim revocata.

Haud abſimilis nobis ſuborta eſt dubitatio nonnullos antea annos quoad Baſilicam Liberianam, Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatam, in qua, dum Ara Major a nobis extructa conſecraretur, ſuborta eſt diſputatio, num congrueret, ut Eccleſiam quoque ſolemni ritu dicaremus, quandoquidem Cruces in ea nullæ conſpiciebantur; quamvis cæteroquin in ſingulos annos fieret ab ejuſdem Clero conſecrationis Officium; nec deeſſet, de ſignis miraculiſque, dum eadem conſecraretur, peractis, ad nos uſque protenſa traditio. Evanuit autem omne dubium, dum opportuno ſtudio ac cura perluſtrato celebri Tabulario Capituli memoratæ Baſilicæ, adinventa eſt Bulla Gregorii IX. Pontificis, in qua commemorantur Indulgentiæ a S. Sixto III. Pontifice conceſſæ, dum dedicavit Templum, quod reædificavit, redegitque ad retentam hactenus formam, centum necdum evolutis annis, ex quo Liberius Pontifex illud a fundamentis primum excitaverat.

Proditis de utriuſque conſecratione perſpicuis monumentis, rejicitur allatus dubietatis titulus.

Quod Liberianæ Baſilicæ contigit, idipſum de noſtra quoque S. Petri Eccleſia evenire, poſſumus incunctanter aſſerere. Etenim adactus Lucius III. Pontifex, excitatis tunc in Urbe vehementiſſimis diſſidiis, inde abſcedere, & ſeſe in Ciſalpinas Gallias recipere, dum Bononiam tranſgrederetur, Templum Divi Petri, & ulterius progreſſus, dum Mutinam prætergrederetur, Eccleſiam S. Geminiani, ſolemni ritu dicavit, uti legitur *in vetuſtis Mutinenſibus Annalibus* Auctoris anonymi impreſſis *tom. 11. Rer. Ital. Script. col. 54. & in Annalibus Italiæ* a Muratorio editis, *ad annum 1184. tom. 7. pag. 46.* Utriuſque inaugurationis monumentum exhibetur in Epiſtola ejuſdem Pontificis data ad Gerardum Ravennatenſem Archiepiſcopum, cui, quà Metropolitano, ſuberant tunc temporis Bononienſis ac Mutinenſis Diœceſes. Pontificiæ Litteræ in celebri Ravennatenſis Eccleſiæ Tabulario aſſervantur, editæque ſunt a claro de Rubeis *in Hiſtoria Ravennæ pag. 356.*, cumque in iiſdem litteris hæc adſcripta legantur: *Dignum eſt, & conſonum rationi, ut, cum ad tuæ Fraternitatis inſtantiam, Bononienſi, & Mutinenſi Eccleſiis impenderimus Dedicationis munus, nunquam ex hoc adverſus Eccleſiam tuam, cui tamquam Metropoli ſunt ſubjectæ, & aliquantam vindicare valeant libertatem. Nos itaque providere volentes, ne de facto noſtro, contra te, vel ſucceſſores tuos, injuriæ, aut ſcandali materia oriatur, auctoritate Apoſtolica conſtituimus, ut nullum ex hoc tibi, vel ſucceſſoribus tuis, præjudicium in poſterum generetur, ſed ſemper jam dictæ Eccleſiæ, ſicut ante Dedicationem, quam eis impendimus, erant, in tua, & ſucceſſorum tuorum obedientia, & ſubjectione, ſine contradictione conſiſtant:*

Opportuna adnotatio de juribus in conſecratam Eccleſiam Conſecranti olim tributis.

licebit hic obiter adnotare, juxta vigentem iis temporibus diſciplinam, ſi quam Eccleſiam a quopiam loci non Ordinario ſacrari contigiſſet, evaſiſſe

eamdem

oggi eſſere conſecrata. Nella Chieſa non ſi ritrovano, ne vi è chi ſi ricordi d'avervi vedute le Croci, che ſono indizio della Conſecrazione. Se ne recita però ogni anno l'Officio; ed i noſtri Iſtorici atteſtano, che fù conſecrata dal Pontefice Lucio III. nel giorno 8. di Luglio dell'anno 1184. Vedaſi il Ghirardacci *al lib. 4. fol. 98.* il Sigonio *de Epiſcopis Bononienſibus* della ſtampa di Milano *lib. 2. col. 419.* il Vizani *lib. 2. fol. 77. e 78.* Celſo Falconi *nelle Memorie ſtoriche della Chieſa di Bologna fol. 186. e 187.* il Maſini *nella ſua Bologna Perluſtrata part. 1. fol. 107. e 108.* Ma, ſenza levare il pregio ai predetti, avendo eſſi ſcritto molti ſecoli dopo il Pontefice Lucio III., e non avendo portato verum monumento contemporaneo al fatto, che raccontano, non ſarà così facile, che gli uomini accurati ſi riſolvano a preſtar loro un'intera credenza.

Dubbio inſorto intorno alla conſecrazione della Baſilica Liberiana.

Una ſimile dubbietà incontrammo anni ſono nella Baſilica Liberiana, detta volgarmente di S. Maria Maggiore, quì in Roma: nella quale facendoſi la Conſecrazione dell'Altare Maggiore, in eſſa da Noi riedificato, nacque la controverſia, ſe era conveniente, che anche faceſſimo la Conſecrazione della Chieſa, non eſſendovi in eſſa le Croci; recitandoſi per altro ogni anno l'Officio della Conſecrazione dal Clero della medeſima; e non mancando tradizione di prodigj e miracoli ſeguiti nell'occaſione, che fù conſecrata. Ceſsò poi ogni dubbio: mentre, eſſendoſi fatte le dovute diligenze nel celebre Archivio del Capitolo della predetta Baſilica, ritrovoſſi una Bolla del Pontefice Gregorio IX., in cui ſi fa menzione delle Indulgenze conceſſe dal Pontefice S. Siſto III. allora che conſecrò la Chieſa, che riedificò, e riduſſe nello ſtato, in cui ſi ritrova, non ancora trapaſſato un ſecolo, da che il Pontefice Liberio l'aveva fabbricata.

Pruove della conſecrazione d'ambedue le Chieſe, e conſecutiva eſcluſione del predetto titolo.

Quanto è accaduto nella Baſilica Liberiana, poſſiamo dire francamente, ſuccedere ancora nella noſtra Chieſa di S. Pietro: mentre, eſſendo ſtato sforzato il Pontefice Lucio III. dalle gravi diſſenſioni, che in quel tempo erano in Roma, a partirne, ed a ricoverarſi in Lombardia; nel paſſaggio, che fece per Bologna, conſecrò ſolennemente la Chieſa di S. Pietro, e paſſando per Modena, conſecrò la Chieſa Veſcovile di S. Geminiano: come ſi legge *negli antichi Annali di Modena* d'Autore anonimo, ſtampati *nel tom. 11. Rer. Ital. Script. col. 54.* e *negli Annali d'Italia* del Muratori *all'anno 1184. al tom. 7. pag. 46.* ed il monumento dell'una e dell'altra Conſecrazione ſi ritrova in una lettera dello ſteſſo Pontefice, ſcritta a Gerardo Arciveſcovo di Ravenna, a cui, come a Metropolitano, erano in quel tempo ſoggette le Dioceſi di Bologna, e di Modena. La lettera del Pontefice ſi ritrova nel celebre Archivio della Chieſa di Ravenna, e ſi ritrova ſtampata dall'accreditato Roſſi *nell'iſtoria di Ravenna alla pag. 356.* e leggendoſi nella lettera quando ſiegue: *Dignum eſt, & conſonum rationi, ut, cum ad tuæ Fraternitatis inſtantiam, Bononienſi, & Mutinenſi Eccleſiis impenderimus Dedicationis munus, nunquam ex hoc adverſus Eccleſiam tuam, cui tamquam Metropoli ſunt ſubjectæ, & aliquantam vindicare valeant libertatem. Nos itaque providere volentes, ne de facto noſtro, contra te, vel ſucceſſores tuos, injuriæ, aut ſcandali materia oriatur, auctoritate Apoſtolica conſtituimus, ut nullum ex hoc tibi, vel ſucceſſoribus tuis, præjudicium in poſterum generetur, ſed ſemper jam dictæ Eccleſiæ, ſicut ante Dedicationem, quam eis impendimus, erant, in tua, & ſucceſſorum tuorum obedientia, & ſubjectione, ſine contradictione conſiſtant:*

S'oſſerva il diritto, che anticamente acquiſtava il Conſecrante ſopra la Chieſa da lui conſecrata.

ſarà qui lecito l'oſſervare di paſſaggio, che, ſecondo la diſciplina di que' tempi, conſecrandoſi da chi non era l'Ordinario del luogo,

una

camdem obnoxiam auctoritati, & juriſdictioni Epiſcopi conſecrantis, niſi is ſuo juri ceſſiſſet. Quod quidem & ipſum comprobatur ex ſolemni actu ſecuto ſub annum 1140. quo, cum Falconius, Abbas inſignis Monaſterii SS. Trinitatis ad Cavam, Reginnenſem rogaſſet Epiſcopum, ut Eccleſiam dicaret S. Joannis intra fines ſuæ Abbatiæ extructam, dedicatio per Epiſcopum, adjecta tamen ſequenti declaratione, facta perhibetur: *Ita tamen, ut neque noſtri, neque poſteri, nos, nec ipſa Sancta noſtra Regianenſis Eccleſia, nec aliquis pro parte noſtra, ibi aliquod dominium, aut aliquod jus aliquo tempore habeamus, aut quolibet modo habere quæramus, ſed ſemper ipſa prædicta Eccleſia Sancti Joannis, cum domibus, aut cæmeteriis ſuis, & cum ſuis omnibus pertinentibus, ſit juris & ditionis ipſius Domini Abbatis, & ſucceſſorum ejus, & prædicti Cœnobii SS. Trinitatis, habendi, & ordinandi, & faciendi exinde quæ voluerint, abſque noſtra, ſucceſſorumque noſtrorum, & prædictæ Sanctæ Reginnenſis Eccleſiæ contrarietate*: quemadmodum noſſe licet ex ipſo actu relato *tom.* 7. Ughellii, Venetæ impreſſionis *anni* 1721. *col.* 299.

§. 7. Rejecto titulo ex dubia conſecratione deſumpto, alter ſubſequitur expendendus titulus, ſi nimirum Eccleſia combuſta quandoque fuerit. Atque ſuperius etiam ſervatæ methodo inſiſtentes, diſquiramus oportet, an ſiqua Eccleſia fuerit incendio exuſta, ſatis id ſit, ut iterata poſſit ipſi adhiberi conſecratio, exindeque an hujuſmodi titulus in propoſitam nobis ſpeciem de Bononienſi Divi Petri Eccleſia cadere poſſit. Canonicos indubie eſt injectæ combuſtionis titulos; veluti deprehenditur ex *Can. Eccleſiis* 20. *de Conſecrat. diſt.* 1. cujus hæc ſunt verba: *Eccleſiis ſemel Deo conſecratis non debet iterum Conſecratio adhiberi, niſi ab igne exuſtæ fuerint*: quod porro accipiendum ita eſt, quoties univerſa, vel maxima Eccleſiæ pars fuerit igne abſumpta, quemadmodum pergit Gloſſa *in Cap. Propoſuiſti, verbo, Reconciliari, de Conſecrat. Eccleſ. vel Altaris*; cujus concepta verba ſunt hæc: *Si Eccleſia eſt exuſta tota, vel major pars, debet iterum conſecrari*: vel quando, licet conſiſtant parietes, detractæ tamen iis cruſtæ, ſejunctique lapides ſunt; quod quidem ipſum notatur a Gloſſa *in prællegatum Can. Eccleſiis, verbo, exuſta, de Conſecrat. diſt.* 1. *Cum Eccleſia ita comburitur, quod deſtruatur, vel decruſtatur interius, & exterius, tunc exſecratur. Conſecratio enim Eccleſiæ maxime conſiſtit in unctione exteriori, & conjunctione, & diſpoſitione lapidum.* Conſentiunt Repetentes Canonici juris *ad præcitatum Cap. Propoſuiſti*, Innocentius nimirum *num.* 1. Zabarella, *num.* 2. Oſtienſis *num.* 3. & ad rem præſentem perbelle advertit Ivo Carnotenſis, Scriptor ſæculi ix. *in ſuo Serm.* 4. *de Sacramentis dedicationis*, conſecrationis ſubſtantiam parietibus adhærere, qui inunguntur, & Crucibus ſignantur; quod etiam expenditur a S. Petro Damiano *in ſuo Serm.* 1. *in dedicat. Eccleſ.*

§. 8. Titulo ſubſecutæ, mox ſupra expreſſo modo, combuſtionis favet Liber Diurnus Romanorum Pontificum, vetuſtiſſimo e Codice exſcriptus, Romaniſque typis publici juris factus a celebri Luca Holſtenio ſub annum 1658., ubi *pag.* 130. *num.* 41. legitur ſic cautum: *Baſilicam, quam in Caſtro Illo dilectio tua poſt incendium aſſerit reparatam, & in honorem Beati Illius. habitatores loci Illius deſiderant conſecrari, Dedicationis tibi in eo per præceptionis noſtræ ſeriem facultatem tribuimus, ut fidelium devotio competens ſortiatur effectum.* Neque ad hunc magis firmandum titulum ex igne vaſtante erutum,

deſide-

una Chieſa, eſſa diventava ſoggetta all' autorità del Conſecrante, ſe eſſo non cedeva al ſuo diritto; e così reſtava eſente dal jus del proprio Ordinario. Il che anche ſi comprova con un atto ſolenne, ſeguito nel 1140., in cui avendo Falconio, Abbate del celebre Monaſtero della Trinità della Cava, pregato il Veſcovo della Chieſa Reginenſe a conſecrare la Chieſa di S. Giovanni, ſituata nel diſtretto della ſua Badia, fu fatta la Conſecrazione dal Veſcovo, ma colla ſeguente proteſta: *Ita tamen, ut neque noſtri, neque poſteri, nos, nec ipſa Sancta Noſtra Reginnenſis Eccleſia, nec aliquis pro parte noſtra, ibi aliquod dominium, aut aliquod jus aliquo tempore habeamus, aut quolibet modo habere quæramus, ſed ſemper ipſa prædicta Eccleſia Sancti Joannis, cum domibus, aut cæmeteriis ſuis, & cum ſuis omnibus pertinentibus, ſit juris & ditionis ipſius Domini Abbatis, & ſucceſſorum ejus, & prædicti Cœnobii SS. Trinitatis, habendi, & ordinandi, & faciendi exinde quæ voluerint, abſque noſtra, ſucceſſorumque noſtrorum, & prædictæ Sanctæ Reginnenſis Eccleſiæ contrarietate*; come ſi vede nell' Atto regiſtrato *nel tom.* 7. dell' Ughelli della ſtampa di Venezia del 1721. *col.* 299.

§. 7. Eſcluſo il titolo della dubbietà della Conſecrazione, ſuccede l'eſame d'un altro titolo, che è quello del patito incendio. E qui pure, camminando col metodo poc' anzi tenuto, è d'uopo l'eſaminare, ſe, avendo una Chieſa patito l'incendio, ciò baſti, ad effetto ch' eſſa poſſa conſecrarſi di nuovo; e di poi ſe queſto titolo concorra nel caſo preſente della noſtra Chieſa di S. Pietro di Bologna. Canonico ſenza dubbio è il titolo del patito incendio; come ſi deſume *dal Can. Eccleſiis*, 20. *de Conſecrat. diſt.* 1. ed eccone le parole: *Eccleſiis ſemel Deo conſecratis non debet iterum Conſecratio adhiberi, niſi ab igne exuſtæ fuerint*: il che s' intende, ogni qual volta o tutta la Chieſa, o la maggior parte d' eſſa è reſtata abbruciata, conforme proſiegue la Chioſa *nel Cap. Propoſuiſti, alla parola: reconciliari, de Conſecratione Eccleſiæ vel Altaris*, le di cui parole ſono le ſeguenti: *Si Eccleſia eſt exuſta tota, vel major pars, debet iterum conſecrari*: o quando, benchè reſtino in piedi i muri, reſtano però ſcroſtati, ed una pietra reſta diſgiunta dall' altra: il che pure vien avvertito dalla Chioſa *nell' allegato Can. Eccleſiis, alla parola: exuſta, de Conſecrat. diſt.* 1. *Cum Eccleſia ita comburitur, quod deſtruatur, vel decruſtatur interius, & exterius, tunc exſecratur. Conſecratio enim Eccleſiæ maxime conſiſtit in unctione exteriori, & conjunctione, & diſpoſitione lapidum.* Concordano i Repetenti Canonici *ſopra l'allegato Cap. Propoſuiſti*, cioè l' Innocenzo *al num.* 1. il Zabarella *al num.* 2. l' Oſtienſe *al num.* 3. Ed a queſto propoſito oſſerva molto bene Ivone Carnotenſe, Scrittore del ſecolo xi. *nel ſuo Serm.* 4. *de Sacramentis Dedicationis*, che la ſoſtanza della Conſecrazione particolarmente conſiſte nelle pareti, nelle quali ſi fanno le unzioni, e le Croci: il che anche vien conſiderato da S. Pier Damiani *nel ſuo Serm.* 1. *in Dedicatione Eccleſiæ.*

Altro titolo, per cui e lecito riconſecrare le Chieſe; il preteſo incendio.

Baſta a tal effetto ſieno ſcroſtati i muri, ed una pietra reſti diſgiunta dall' altra.

§. 8. Al titolo dell' incendio patito nel modo poc' anzi accennato, è favorevole il Libro Diurno de' Romani Pontefici, ricavato da un antichiſſimo Codice, e dato alle ſtampe in Roma dal celebre Luca Holſtenio l' anno 1658. ove *alla pag.* 130. *num.* 41. così ſi ritrova ſtabilito: *Baſilicam, quam in Caſtro Illo, dilectio tua poſt incendium aſſerit reparatam, & in honorem Beati Illius, habitatores loci Illius deſiderant conſecrari, Dedicationis tibi in eo per præceptionis noſtræ ſeriem, facultatem tribuimus, ut fidelium devotio, competens ſortiatur effectum.* Nè per convalidare il titolo che deriva dal patito incendio,

Si conferma queſta opinione coll' autorità, ed eſempj.

mancano

deſiderantur in Eccleſiaſticis Hiſtoriis opportuna monumenta. Nono jam elabente, vel decimo ineunte ſeculo, in Italiam irruerunt Pannonii, igne ferroque immaniter miſcentes omnia; & inter cætera Sacra loca igne conſumpta, Nonantulanam quoque Eccleſiam una cum Cœnobio concremarunt: *Siquidem barbarorum gladio vaſtante, tuumque Monaſterium ab iiſdem igne crematum, malorum hominum infeſtatione, te ipſum cum tuis turbatum audimus.* Ita Sergius Pontifex Nonantulano Abbati Leopoldo ſcripſit. Haud neglexit providi conſilii Abbas Monaſterium & Eccleſiam a fundamentis reſtituere: *ut poſt tot flagella tui laboris certamine Eccleſiam ipſius tui Monaſterii uſque ad culmen levares &c.* pergit idem Pontifex. Cumque ab eo quæſiiſſet Abbas, ut Epiſcopum Eccleſiam conſecraturum deſignaret, tres nominavit Pontifex, tributa ipſi facultate ſeligendi ex tribus jam deſignatis, quem maluiſſet ad dedicandam Eccleſiam invitare: *De cætera, ſi ad conſecrandam tui Monaſterii Eccleſiam Epiſcopum quæris &c. de his tribus, qualem volueris, induc ad conſecrandum tuam Eccleſiam.* Monumentum hoc impreſſum eſt penes Ughellium *tom.* 2. præcitatæ editionis *col.* 205. Ineunte XIV. ſeculo cum Lateranenſem Baſilicam adverſo caſu inceſſiſſet ignis, eadem una cum adjuncto Pontificio Palatio exuſta manſit atque conſumpta, uti referunt S. Antoninus 3. *part. Chronicorum tit.* 21. *cap.* 1. *§.* 4. *&* Villanius *lib.* 5. *cap.* 98. Cumque Clemens V. Pontifex non prætermiſiſſet eandem reædificandam curare, non multo poſt exactum præfati XIV. ſeculi dimidium, novo adverſo fato, ingenti ſuborto incendio iterum fuit abſumpta, quemadmodum teſtantur Rainaldus *in Continuatione Annalium ad annum* 1361. & Soreſinus *in Annalibus Lateranenſibus* manu ſcriptis, aſſervatiſque in Tabulario Capituli *fol.* 147. Et quamvis ex ſollicita Romanorum Pontificum cura, omnia Baſilicæ ſuppeditata fuerint, quibus in priſtinum ſtatum reſtituta fuit, cum tamen non fuiſſet iterata conſecratione dicata, quamvis ſuperioribus temporibus, & cum primum conſtructa extitit, eam S. Silveſter dedicaviſſet, hinc placuit Benedicto XIII. Pontifici eamdem ſacrare, quod quidem præſtitit nobis ſpectantibus, vehementerque mirantibus univerſam laborioſam functionem a pio illo Pontifice, ſumma cum religione animique conſtantia peractam, quamvis idem ipſe viribus eſſet deſtitutus, ideoque ad noviſſima vitæ properaret.

Nec alter hic ſubſecuti incendii titulus Bononienſi Eccleſiæ accommodatus demonſtratur.

§. 9. Tradunt Hiſtorici noſtri, providos Concives noſtros iniiſſe conſilium, de Bononienſi Cathedrali Eccleſia extra Civitatem olim conſtructa, Barbarorumque everſa populationibus, reædificanda, ſed intra Civitatis muros, eodemque ipſo in loco, ubi vel nunc ſita conſpicitur: id quodquod præſtitum eſt X. ineunte ſeculo. Iidem Hiſtorici referunt, ſub Henrico I. Epiſcopo, medio circiter ſeculo XII. ſacram illam ædem igne penitus fuiſſe conſumptam; ſubduntque, non ita multo poſt fuiſſe eandem a Joanne Epiſcopo antea Lateranenſi Canonico, egregio opere reſtitutam. Videri poſſunt ea de re Sigonius *in Vitis Epiſcoporum Bononienſium*, Ghirardaccius *in ſuis Hiſtoriis*, Pompeus Vizanius, fuſiuſque Celſus Faleonius, & Maſinius; quibus porro auctoribus, etſi geſtæ rei haud coætaneis, integra fides adhiberi valet, cum agatur de factis publicis, omnibuſque perſpectis, quorum in plura ſecula protenditur recordatio, quorumque nulla ſervantur monumenta, ideoque referri aliter nequeunt, quam ſi Hiſtorici regionis, in qua geſta res dicitur, conſulantur. Indubium itaque eſt ſecutum incendium; certa itidem ſatis ſuperque incendii conditio; at non propterea pronunciari poteſt exinde titulum profluere, ad Eccleſiæ conſecrationem jure iterandam.

mancano nella Storia Eccleſiaſtica i monumenti. Nel fine del ſecolo IX. o ſia nel principio del ſecolo X. vennero gli Ungheri in Italia, ove fecero ſtragi, ed incendj enormi; e fra gli altri luoghi ſacri che abbruciarono, abbruciarono la Chieſa, ed il Monaſtero di Nonantola: *Siquidem barbarorum gladio vaſtante, tuumque Monaſterium ab iiſdem igne crematum, malorum hominum infeſtatione, te ipſum cum tuis turbatum audimus.* Così ſcriſſe Sergio Papa all' Abbate Leopoldo, Abbate Nonantolano. Non mancò il provido Abbate di rifare il Monaſtero, e la Chieſa: *ut poſt tot flagella tui laboris certamine Eccleſiam ipſius tui Monaſterii uſque ad culmen levares &c.* proſiegue lo ſteſſo Pontefice. Ed avendogli l' Abbate fatta iſtanza, acciò deſtinaſſe un Veſcovo, che conſecraſſe la Chieſa, tre dal Papa gli furono nominati, dandogli fra eſſi tre l'elezione di quello, che eſſo aveſſe avuto genio d' invitare a conſecrare la Chieſa: *De cætero, ad conſecrandum tui Monaſterii Eccleſiam Epiſcopum quæris &c. de his tribus, qualem volueris, induc ad conſecrandum tuam Eccleſiam.* Il monumento è ſtampato nell' Ughelli *al tom.* 2. dell' edizione allegata *col.* 205. Nel principio del ſecolo XIV. eſſendoſi per diſgrazia attaccato il fuoco alla Baſilica Lateranenſe, eſſa reſtò, unitamente coll' anneſſo Palazzo Papale, abbruciata e diſtrutta, come riferiſcono S. Antonino *nella* 3. *part. delle Cronache tit.* 21. *cap.* 1. *§.* 4. ed il Villani *nel lib.* 5. *cap.* 98. e non avendo mancato il Pontefice Clemente V. di riedificarla, poco dopo la metà del predetto ſecolo XIV. reſtò per nuova diſgrazia eſpoſta ad un nuovo vaſtiſſimo incendio, come atteſtano il Rainaldi *nella Continuazione degli Annali all' anno* 1361. *num.* 3. il Soreſino *negli Annali Lateranenſi manoſcritti*, che ſi conſervano nell' Archivio del Capitolo, *fogl.* 147. E benchè dalla provida cura de' Romani Pontefici foſſero alla Baſilica ſomminiſtrati tutti i mezzi, in vigore de' quali ritornò nel primiero ſtato, non eſſendo però la ſteſſa ſtata di nuovo conſecrata, ancorchè ne' tempi precedenti, e quando fu fabbricata, foſſe conſecrata da S. Silveſtro, volle il Pontefice Benedetto XIII. riconſecrarla, come fece; avendo Noi con noſtra grande ammirazione veduta la funzione laborioſa, fatta da quel pio Pontefice con ſomma divozione, ed intrepidezza, non oſtante l' eſſere eſſo eſtenuato di forze, e però ridotto vicino al termine de' ſuoi giorni.

Si pruova, che nepur queſto ſecondo titolo è addattabile alla Chieſa di Bologna.

§. 9. Raccontano i noſtri Iſtorici, che, ſtando la Cattedrale di Bologna fuori della Città, ed eſſendo eſſa reſtata diſtrutta da' barbari, penſarono i noſtri providi Concittadini di riedificarla, ma dentro la Città, e nel luogo, ove anche preſentemente ſi ritrova: il che ſucceſſe nel principio del ſecolo X. Raccontano gli ſteſſi Storici, che ſotto il Veſcovo Enrico I. verſo la metà del ſecolo XII. reſtò la Chieſa affatto abbruciata; e ſoggiungono, che poco dopo ſotto il governo di Giovanni Veſcovo, che prima era ſtato Canonico Lateranenſe, fu da eſſo nobilmente rifatta. Si poſſono vedere il Sigonio *nelle Vite de' Veſcovi di Bologna*, il Ghirardacci *nelle ſue Storie*, Pompeo Vizani, e diffuſamente Celſo Faleoni, ed il Maſini; ai quali tutti ſi può preſtare intera fede, ancorchè non ſiano contemporanei, trattandoſi d' atti pubblici e notorj, de' quali dura la memoria per più ſecoli, e de' quali non ſi conſervano monumenti, nè v' è altro modo di ſaperli, che ricorrendo agl' Iſtorici del Paeſe in cui ſono ſeguiti. Certo dunque è l' incendio, certa pur troppo è la qualità dell' incendio: ma non per queſto può dirſi, che da ciò derivi il titolo, per poter di nuovo canonicamente conſecrare la Chieſa: imperocchè

Subſecutum enim poſt conſecrationem incendium iteratæ dedicatiooi locum facic; non autem combuſtio, quæ conſecrationem anteceſſerit, veluti plane contigit in ea, quam verſamus, facti ſpecie, juxta quam, cum Eccleſiam S. Petri conſumpſiſſet igois, eamque Joanoes Epiſcopus iterum a fundamentis excitaſſet ac reædificaſſet, eamdem ipſam ſic reſtitutam Lucius III. Pontifex conſecravit. Aliud itaque indigitandum eſſet, evincendumque incendium, Pontificiam conſecrationem ſubſecutum; at de hoc nullum nobis proditum monumentum.

s ite- onſe- stitu- leſiæ i, vel arie- ædifi.

§. 10. Jam reliquum eſt, nt ad examen revocetur tertius titulus caſui huic noſtro aptus, per quem nova poteſt Eccleſiæ adhiberi conſecratio, quique in veteris Eccleſiæ, ac præſertim parietum nova conſtructione continetur; ſi enim corruiſſet tectum, illudque iterum fuiſſet ſuperinductum, veteres antem conſtitiſſent parietes, jam a Pontifice Innocentio III. *in Cap. Ligneis, de Conſecrot. Eccleſiæ, vel Altar.* definitum ſuit, conſecratam Eccleſiam non debere iteraca inauguratione dicari: *Inquiſitioni tuæ taliter duximus reſpondendum, quod, cum parietes in ſua integritore permanſerint, & tobula Altaris mota, vel enormiter læſo non fuerit, ob cauſam prædictam nec Eccleſia, nec Altare debet denno conſecrari.* Scribenſque in prædictum textum Abbas ſubdit *num.* 1. *Quia Conſecratio Eccleſiæ conſiſtit, non in tecto &c. ſed in parietibus; ideo, corruente tecto, oon fiet reconſecratio*; & cum Abbate veteres Repetentes, quin & recentiores Auctores, paſſim conſentiunt.

ad id ſiam que es re-

§. 11. At non propterea omnes ſubmotæ quæſtiones a ſcripeoribus excitati ſolitæ. Caſum inducunt ipſi de Eccleſia, ejuſdemque parietibus, paulatim, & per partes refectis; & inquirunt, an refectis hoc pacto omnibus integriſque parietibus, liceat Eccleſiæ univerſim, uti prædictum eſt, refectæ conſecrationem iterare: oegant aliqui, quòd eadem ſemper ſit Eccleſia; ad eum plane modum, qoo eadem dicitur navis, quæ paulatim, pro opportunitate, novis reſtituitur tabulis, ligniſqoe; quamvis demum nullæ tabulæ, nulla ſuperſint ligna ex veteribus, quibus ſuit oavis primum compacta; idemque ipſe dicitur populus, etſi ſuperſtites non ſint amplius illi, ex quibus olim coaleſcebat, fuerintque iſti, natis ſubinde hominibus ſuppleti.

atium a, & ntum

ariva æ fu- i.

§. 12. In oppoſitam ſententiam coocedunt alii, tum quia quoad ſpiritualia, veritatem ſequimor, non fictionem; tum quia ſublatis antiquis parietibus, nec vetus manet amplius conſecratio. Eſt hæc Innocentii ſententia, quam ſequitur Abbas *in cit. Cap. Propoſuiſti*, *num.* 8. ubi poſtquam primam retolit opinionem, ita ſubdit: *Sed Innacentius ſuper rubricam refert, contrarium teneri o quibuſdom, ut indigeat reconſecratione. Et bane partem puto veriorem; nam in iſtis ſpiritualibus conſideramus veritatem, & non fictionem: ſed in veritate non eſt illa Eccleſio, ex quo in toto de novo, licet ſucceſſive, eſt refecto; nam negari non poteſt, quin Conſecratio, quæ conſiſtebat in antiquis parietibus, ſit ſublato; & jura contraria loquuntur de fictione Juris.*

inter as ci- a ſen-

§. 13. Alii denique ſentiont, ſi quæ iteratis vicibus ſit parietum ſuperinductio, ita peragitur, ut pars major conſecrati parietis conſiſtat; iteratæ conſecrationi non eſſe locum: qoòd major conſecrati parietis pars minori ſuperadditæ ſuam impartiat conſecrationem. Ita diſſerit Suarea *tom.* 3. *in* 3. *part diſput.* 81. *ſect* 4. *§. Sextus caſus*: *Quando parietes Eccleſiæ ita*

l'incendio ſeguito dopo la Conſecrazione apre la ſtrada ad una ouova Conſecrazione, ma noo già l'incendio che è ſeguito prima della Conſecraaione; come appunto è ſucceſſo nel caſo preſente, in cui eſſeodo ſeguito l'incendio della Chieſa di S. Pietro, ed avendola il Veſtovo Giovanni riſatta e riedificata, il Pontefice Lucio III. avendola ritrovata nello ſtato predetto, la conſectò. Sarebbe neceſſario il pruvare un nuovo incendio, ſeguito dnpo la Conſecrazione del Pontefice; e di queſto non abbiamo veruna contezza.

§. 10. Reſta l'eſame dell'ultimo titolo adattabile al noſtro caſo, per cui ſi può fare la nuova Confecraziooe della Chieſa, e che conſiſte nel rifacimento dell'anrica Chieſa, e particolarmente de' muri; mentre, ſe foſſe cadoto il tetto, e ſi foſſe rifatto, e foſſero reſtati in piedi gli antichi muri, già dal Pontefice Innoceozo III. *nel Cap. Ligneis, de Conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* fu deciſo, che la Chieſa conſecrata, non dee ticonſecrarſi; *Inquiſitioni tuæ taliter duximuc reſpondendum, quod, cum porietes in ſua integritate permonſerint, & tabulo Altaris moto, vel enormiter læſa non fuerit, ob cauſam prædictom, nec Eccleſio, nec Altare debet denuo conſecrari.* E ſcrivendo l'Abbate ſopra il detto teſto, così ſoggiogne *al num.* 1. *Quia Conſecratio Eccleſiæ conſiſtit, non in tecto &c. ſed in parictibus; ideo, corruente tecto, non fiet reconſecratio*: e coll'Abbate concordano gli antichi Repetenti, e comunemente ancora gli Autori moderni.

Terzo titolo per la riconſecrazione d'una Chieſa, ſe tutta, o almeno i muri ſiaſi riſabbricati.

§. 11. Ma non per qoeſto reſtano tolte le diſpute, che ſi vanno promovendo dagli Scrittori. Propongono eſſi il caſo della Chieſa, e de' muri della medeſima, cbe ſi vanno rifacendo, ma a poco a poco, ora una parte, ed ora un' altra; e cercano, ſe, in queſto modo eſſendoſi riſatti tutti, poſſa la Chieſa, dopo il totale predetto rifacimento, di nuovo conſecrarſi: ed alcuni riſpondono di no, eſſeodo ſempre la ſteſſa Cbieſa; ſiccome ſempre ſi dice eſſere la ſteſſa oave quella, cbe a poco a poco, ſecondo il biſogno, ſi va riparando con nuove tavole e nuovi legni, ancorchè non vi reſti verun'aotica tavola, o veruo antico legno di quelli, coi quali fu precedentemente fabbricata; e ſi dice eſſere lo ſteſſo popolo, ancorchè non ſiano più vivi quelli che una volta lo componevano, e queſti ſiano ſtati reclutati dagli altri che ſono nati dopo que' primi.

Se baſti a tale effetto il rifabricare la Chieſa, ed i muri parte per parte.

Opinione negativa, e ſuo principal argomento.

§. 12. Altri poi ſono di ſentimento tootrario; sì percbè nelle coſe ſpirituali ſi deve attendere la verità, e non la finzione; sì perchè, non eſſendovi più gli antichi muri, non v'è più l'antica Conſecrazione. Queſta è la ſentenza dell'Innocenao, di cui ſi fa ſeguace l'Abbate *nel cit. Cap. Propoſuiſti, al num.* 8. ove, dopo aver riſerita la prima opinione, così ſcrive: *Sed Innocentius ſuper rubricam refert, controrium teneri a quibuſdam ut indigeor reconſecratione. Et hanc partem puto veriorem; nam in iſtis ſpiritualibuc conſideramus veritatem, & non fictionem · ſed io veritate non eſt illa Eccleſio, ex quo in toto de novo, licet ſucceſſive, eſt refecta: nam negari non poteſt, quin Conſecratio, quæ conſiſtebat in antiquis parietibus, ſit ſublata; & jura contraria loquunsur de fictione Juris.*

Fondamenti di che tiene l'affermativa.

§. 13. Altri poi vngliono, che, ſe il riſacimento de' muri, che ſi fa in più volte, ſi fa, laſciando in piedi la maggior parte del muro coofecrato, non ſia luogo a nuova Conſecrazione; comunicando la maggior parte del muro conſecrato la Conſecrazione alla mioor parte, che ad eſſo ſi aggiunge. Così la diſcorre il Suarea *nel tom.* 3. *in* 3. *part. diſput.*

Sentenza di mezzo tra le due precedenti, e ſuoi ſeguaci.

deſtruantur, ut eam integre readificare oporteat, tunc iterum conſecranda eſt &c. Oportet autem, ut parietes ſimul ruant; nam, ſi paulatim, & ſucceſſive deſtruantur, ac reparentur, non perditur Conſcratio, quia ſemper cenſetur manere idem numero Templum. Quod intelligendum eſt, dummodo pars non conſecrata, qua additur, non ſit major: quia tunc id, quod eſt majus, cenſetur ad ſe trahere, quod eſt minus. Huicque ſententiæ adhærent alii, quos collegit, ſequutuſque eſt Schmalzgrueher *ad tit. Decretalium de Conſecrat. Eccleſ. §. 1. num.* 27. & 28. Verum, ut ut ſit de recenſitis ſententiis, illud tuto pronunciari poſſe videtur, quoties deſtructum eſt vetus templom, vel quia corruit, vel quia illud ſubverterunt homines, vel quia Chriſtifidelium religio, a primo poſito lapide ad uſque noviſſimum, novum excitare templum inſtituit, adeout aſſerere nemo poſſit veterem conſiſtere ædem, ſed potius veteri illi in honorem certi alicujus Sancti Deo dicatæ novam ſuperinductam ædem, Deo itidem in honorem ejuſdem Sancti nuncupatam; perſpicuum eſſe, poſſe novam dicari Eccleſiam, licet vetus illa jam deſtructa, fuiſſet & ipſa ſolemni ritu inaugurata.

Has inter quæſtiones, quid certum.

§. 14. In Hiſtoria Lotharingiæ noviſſime publici juris facta a P. Calmet, *part.* 2. *tom.* 1. *col.* 565. publicus exſcriptus legitur actus Requini Tulleoſis Epiſcopi, editus ſub anoum 1128., quo narratur, conſtructam ad Spinalium Eccleſiam quamdam, fuiſſe a S. Gerardo Tullenſi Epiſcopo conſecratam, ipſique exinde ſubverſæ novam fuiſſe ſuperinductam, hancque iterum a S. Leone PP. IX. inauguratam. *Hoc etiam a notitia poſterorum recedere nolumus, quod, deſtructo etiam Monaſterio, quod B. Gerardus dedicaverat, quia nimis parvum erat, & altero ædificato, quod Beatus Leo dignitate Sedis Apoſtolicæ ſublimatus dedicavit &c.*

Exemplo res illuſtratur.

§. 15. Templom S. Mariæ ſitum in Urbis Regione Monticolorum nuncupata, dicatum jam fuerat a Paſchali II. Pootifice, teſte Pandulpho Piſano apud Papebrochium *in Propilæo pag.* 319. *num* 27., Venetæ impreſſionis. Plura poſt annorum centena, cum ſacra Ædes fuiſſet in deteriorem ſtatum perducta, Clemens XI. Pontifex fuit adeo pro ea ſollicitus, ut ab ipſo eadem reædificata merito dici queat, veluti perbelle adnotavit Gagnius Cæremoniarum Magiſter in publicis Actis a ſe confectis ſuper dedicatione ejuſdem Eccleſiæ: *Quam Sanctiſſimus Dominus noſter Clemens Papa XI. readificari fecit*: Hæcque ipſa Eccleſia S. Mariæ in Monticulis anno 1716. conſecrata fuit, nil morante prima ejuſdem inauguratione a Paſchali II. Pontifice peracta, veluti præmonitum fuit; atque inſuper dignoſci omnia poſſunt ex Hiſtoria præfatæ Eccleſiæ ſcripta ab Horatio Ciuccioli *pag.* 89. & *pag* 94. Eccleſiam a S. Benedicto extructam in Monte Caſſino ſubverterunt Longobardi. Ipſam reſtituit Abbas Petronaces; ſed a Saracenis deinde combuſtam Joannes Abbas reædificavit, Abbas vero Deſiderius ampliavit, atque demum Zacharias Pontifex conſecravit, ſub annum 748. qua de conſecratione fuſiori calamo ſcripſere Sigonius *de Regno Italia lib.* 3. *ad annum* 748. Card. Baronius *ad eamdem annum* 748. *num.* 16. atque Gattola *parte prima Hiſtoria Abbatia Caſſinenſis ad ſeculum III. pag.* 20. De alia quoque Conſecratione, eidem Eccleſiæ ab Alexandro II. ſub annum 1071. adhibita, occurrit mentio. Ipſa inſuper Eccleſia, ingenti terræ motu, anno 1349. diruta, Urbani V. Pontificis juſſu fuit excitata. At cum eadem ite-

Iterata in id ipſum afferuntur exempla.

81. *ſect.* 4. *§. Sextus caſus: Quando parietes Eccleſia ita deſtruuntur, ut eam integre readificare oporteat, tunc iterum conſecranda eſt &c. Oportet autem, ut parietes ſimul ruant; nam, ſi paulatim, & ſucceſſive deſtruantur, ac reparentur, non perditur Conſecratio, quia ſemper cenſetur manere idem numero Templum. Quod intelligendum eſt, dummodo pars non conſecrata, qua additur, non ſit major; quia tunc id quod eſt majus, cenſetur ad ſe trahere quod eſt minus.* Ed a queſta ſentenza aderiſcono gli altri cumulati, e ſeguitati dallo Schmalzgrueber *al tit. delle Decretali de Conſecrat. Eccleſ. §. 1. num.* 27. & 28. Ma, ciocchè ſiaſi delle riferite opinioni, ſembra poterſi dire ſicuramente, che, quando la Chieſa antica è reſtata diſtrutta, o perchè è caduta, o perchè gli uomini l' hanno rovinata, o perchè la pietà de' fedeli ſi è accinta a fabbricarne una nuova, incominciando dalla prima pietra, e proſeguendo fino all'ultima, in tal maniera che non v'è chi poſſa dire che reſti in piedi l' antica Chieſa, ma bensì che in luogo dell' antica Chieſa dedicata a Dio in onore del tal Santo, ſe n'è riedificata una nuova, dedicata pure a Dio in onore dello ſteſſo Santo; ſembra eſſer coſa chiara, poterſi la nuova Chieſa conſecrare, ancorchè la prima foſſe già ſtata conſecrata.

Coſa paſſi per certo tra le queſtioni dubbie.

§. 14. Nella Storia della Lorena, ultimamente data alle ſtampe dal Calmet, *nella part.* 2. *del tom.* 1. *col.* 567. ſta regiſtrato un Atto pubblico di Riquino Veſcovo Tullenſe, fatto nell'anno 1128. in cui ſi racconta, ch'eſſendo ſtata fabbricata vicino a Spinal una Chieſa, fu eſſa conſecrata da S. Gerardo Veſcovo Tullenſe, e ch'eſſendo eſſa di poi ſtata diſtrutta, ne fu fatta una nuova, e che queſta fu per la ſeconda volta conſecrata da S. Leone IX. *Hoc etiam a notitia poſterorum recedere nolamus, quod, deſtructo etiam Monaſterio, quod B. Gerardus dedicaverat, quia nimis parvum erat, & altero ædificato, quod Beatus Leo dignitate Sedis Apoſtolica ſublimatus dedicavit &c.*

Si dà lume alla materia con l' eſempio.

§. 15. La Chieſa di S. Maria in Monticelli di Roma era già ſtata conſecrata dal Pontefice Paſquale II. come atteſta Pandolfo Piſano appreſſo il Papebrochio *nel Propileo alla pag.* 319. *num.* 27. della ſtampa di Venezia. Dopo il laſſo di più ſecoli, eſſendo la detta Chieſa ridotta in cattivo ſtato, il Pontefice Clemente XI. tanto per eſſa fece, che ſi può dire che la riedificaſſe, come molto bene avvertì il Gagni, Maeſtro delle Cerimonie, nell' Iſtrumento della dedica della ſteſſa Chieſa: *Quam Sanctiſſimus Dominus Noſter Clemens Papa XI. readificari fecit.* E queſta Chieſa di S. Maria in Monticelli nell' anno 1716. fu conſecrata, non oſtante la prima Conſecrazione di eſſa, fatta dal Pontefice Paſquale II. come ſi è detto, e come anche ſi può il tutto vedere nella Storia della detta Chieſa, ſcritta da Orazio Cioccioli, *pag.* 89. & *pag.* 94. La Chieſa eretta da S. Benedetto in Monte Caſino fu diſtrutta dai Longobardi. La riſece l' Abbate Petronace; ed eſſendo ſtata abbruciata dai Saracini, fu rifatta dall'Abbate Giovanni, ed ampliata dall'Abbate Deſiderio: ed il Pontefice Zaccaria la conſecrò l' anno 748. della qual Conſecrazione ampiamente diſcorrono il Sigonio *de Regno Italia lib.* 3. *all' anno* 748. il Cardinal Baronio *allo ſteſſo anno* 748. *num.* 16. ed il Gattola *nella parte prima della Storia dell' Abbazia Caſinenſe al ſecolo III. pag.* 20. Si fa menzione di una Conſecrazione fatta della ſteſſa Chieſa da Aleſſandro II. l' anno 1071. La ſteſſa Chieſa patì grave rovina per un gran tremoto l' anno 1349. e fu riedificata per ordine del Pontefice Urbano V. Ma eſſendo la ſteſſa di nuovo precipitata, ed eſſendo

Si portano altri eſempj allo ſteſſo effetto.

iterato corruiſſet, fuiſſetque anno 1649. a fundamentis reſtituta, & in eum, quem nunc tenet magnificentiæ ſtatum, adducta, Benedictus XIII. anno 1727. eam tertio conſecravit, quemadmodum quiſque noſtrûm meminiſſe poteſt, atque etiam legitur in ejuſdem Pontificis Vita edita a Præſule Borgia Archiepiſcopo Firmano, *ſub num. 57.*, ac veluti etiam adnotatum conſpicitur in Lapideo monumento in prædicta Baſilica ad perennem rei geſtæ recordationem appoſito: *Terræmotu anni 1349. prorſus dirutam, & Urbani V. juſſu erectam, ac rurſus ruina obrutam, atque à fundamentis anno 1649. excitatam, & recens magnificentius exornatam, Benedictus XIII. Pontifex Maximus Ordinis Prædicatorum anno 1727. die 19. Maji ſolemni ritu tertio conſecravit.* Vetus denique Templum inſignis Abbatiæ Campidonenſis fuit ab Hadriano I. Pontifice ſolemni ritu inauguratum; verum cum illud idem, ſæculo XVII., Svedenſi bello, proſtratum manſiſſet, & per Abbatem a fundamentis reſtitutum fuiſſet; Nos ex Pontificia Noſtra auctoritate, Abbati, etſi Epiſcopali charactere non inſignito, facultatem fecimus conſecrandi Eccleſiam, adhibito tamen Oleo per Epiſcopum benedicto, idque ut religioni ipſius Abbatis, & piis indulgeremus populorum votis, qui Abbatem, cujus tanta in opere perficiendo laus fuerat, ſacram functionem peragentem cernere exoptabant; & ſane fuit ab eodem, in vim dati a Nobis Apoſtolici Brevis, ſolemniter inaugurata Eccleſia, veluti noſſe licet ex Noſtro Opere *de Synodo Diœceſana lib. 13. cap. 15. num. 4.* novæ Romanæ editionis.

§. 16. Verum, ad noſtram iterum Metropolitanam Bononienſem Eccleſiam S. Petri redeundo, etſi poſt peractam a Lucio III. ſub annum 1184., uti prænotatum eſt, ejuſdem Conſecrationem, Ghirardaccius *lib. 5. fol. 146.*, Vizanius *lib. 3. fol. 101.* Maſinius *part. 1. fol. 107. 108.* Celſus Faleonius *in Hiſtoricis Monumentis Eccleſiæ Bononienſis fol. 230.*, meminerint ingentis ſequuti terræmotus, Henrico Fratta Epiſcopo, anno 1222., quo grave detrimentum Eccleſiæ S. Petri fuit illatum; cum tamen iidem ipſi referant, corruiſſe tectum, ac teſtudinem Eccleſiæ, providumque Epiſcopum haud prætermiſiſſe illata reparare damna, ad rem præſentem ſatis haud quaquam eſt acerbus hic caſus; ſuperius namque animadverſum eſt, conſiſtentibus integris parietibus, quibus potiſſimum adhæret conſecratio, non licere iterato Eccleſiam conſecrare, etſi ejuſdem tecta concidant.

§. 17. Nova itaque adhibenda Conſecratio alio debet fundamento initi; paratumque illud eſt, nec a nobis excogitatum. Cum Raynutius Cardinalis Farneſius anno 1565. Bononienſem Eccleſiam Epiſcopus adminiſtraret, exiguum miratus ædificium majoris Cappellæ ejuſdem Cathedralis Eccleſiæ, jam tum de alia a fundamentis excitanda ſecum ipſe conſtituit; at cum nunquam manum operi admoviſſet, id curæ reliquit Cardinali Gabrieli Palæotto ſibi Succeſſori, primoque in Patria noſtra Archiepiſcopo. Magnus itaque is Cardinalis auguſtam conſtruxit Cappellam majorem, ad quam ex Eccleſia per aliquot conſcenditur gradus, ipſumque etiam ſubterraneum ædificium inſtauravit, ſolemnique pompa in eamdem translatas, locataſque inſignes noſtrorum Sanctorum Martyrum Vitalis, & Agricolæ Reliquias, decenti admodum, elegantique urna incluſit. Conſpicuum Sacelli ædificium Cardinalis a primo lapide inſtituit, perfecit, ditavit, inſtruxitque congruentibus ornamentis, atque picturis celeberrimis. Enarrantur omnia a Ledeſma in Vita præfati Cardinalis *lib. 3. cap. 9.*, ab Alberto Bruni ipſi a Secretis, in Vita itidem ejuſdem per ipſum contexta,

impreſ-

ſtata riedificata da' fondamenti l'anno 1649. e ridotta in quello ſtato di magnificenza, in cui ora ſi ritrova, il Pontefice Benedetto XIII. ne fece la terza Conſecrazione l'anno 1727. come ognuno di noi ſi può ricordare, a come anche ſi legge, nella Vita dello ſteſſo Pontefice ſcritta da Monſignor Borgia Arciveſcovo di Fermo *ſotto il num. 57.* e come altresì ſi legge in una Lapide poſta nella detta Baſilica in memoria di queſto fatto: *Terræmotu anni 1349. prorſus dirutam, & Urbani V. juſſu erectam, ac rurſus ruina obrutam, atqua a fundamentis anno 1649. excitatam, & recens magnificentius exornatam, Benedictus XIII. Pontifex Maximus Ordinis Prædicatorum anno 1727. die 29. Maji ſolemni ritu tertio conſacravit.* Finalmente l'antica Chieſa della celebre Abbazia di Campidona fù conſecrata dal Pontefice Adriano I., ma eſſendo eſſa ſtata gettata a terra nel ſecolo XVII. nella guerra de' Svezzeſi, ed avendola l'Abbate riedificata da' fondamenti, prevalendoci Noi dell'autorità Pontificia di concedere ad un Abbate, benchè ſenza carattere Veſcovile, il poter conſecrare la Chieſa, ſervendoſi dell'Olio benedetto dal Veſcovo, per ſoddisfare alla divozione dell'Abbate, ed al pio deſiderio de' popoli, che bramavano di veder fare la funzione dall'Abbate, che tanto ſi era adoperato per condurre a fine la grand'opera, fu dallo ſteſſo, in ſequela d'un noſtro Breve, fatta la Conſecrazione della Chieſa: come il tutto può vaderſi nella noſtra Opera *de Synodo Diœceſana al lib. 13. cap. 15. num. 4.* della nuova edizione Romana.

§. 16. Ma, ritornando alla noſtra Chieſa Metropolitana di S. Pietro di Bologna, ſebbene dopo la Conſecrazione fattane da Lucio III., come ſi è detto, l'anno 1184. ſi faccia dal Ghirardacci *al lib. 5. fol. 146.* dal Vizani *al lib 3. fol. 101.* dal Maſini *part. 1. fol. 107. e 108.* da Celſo Faleoni *nelle Memorie ſtoriche della Chieſa di Bologna fol. 230.* menzione d'un terribile tremuoto, ſeguito l'anno 1222. nel tempo del Veſcovado di Enrico Fratta, che recò un gran pregiudizio alla Chieſa di S. Pietro, riferendo però gl'iſteſſi, che rovinò il tetto, e la volta della Chieſa, e che il provido Veſcovo non laſciò di riparare al danno; queſto funeſto accidente non baſta per l'effetto, di cui ſi tratta; eſſendoſi di ſopra già veduto, che, quando reſtano illeſe le pareti, nelle quali la Conſecrazione ha la ſua ſede, ancorchè rovini il tetto della Chieſa, non ſi può fare nuova Conſecrazione della ſteſſa.

Si eſamina, e ſi rigetta il titolo del terremoto patito dalla Chieſa di Bologna.

§. 17. Dee dunque la nuova Conſecrazione avere il ſuo fondamento in altro capo: e queſto è in pronto, e non è ideale. Reggendo il Cardinale Ranuzio Farneſe nell'anno 1565. la Chieſa di Bologna in qualità di Veſcovo, e compaſſionando l'infelice fabbrica della Cappella maggiore della noſtra Cattedrale, pensò a fabbricarne una nuova da' fondamenti: ma non avendo poſta mano alla ſua idea, ne laſciò la cura al Cardinale Gabbriello Paleotti ſuo ſucceſſore, e che fu il primo Arciveſcovo della noſtra Patria. Fabbricò dunque queſto gran Cardinale l'auguſta Cappella maggiore, alla quale dalla Chieſa ſi aſcende per certi ſcalini, ed anche accomodò il ſotterraneo, che è ſotto la ſteſſa, avendo fatta la ſollenne traſlazione, e collocazione delle inſigni Reliquie de' noſtri Santi Martiri Vitale ed Agricola, che collocò in un' Urna aſſai propria e decente. Il Cardinale incominciò la fabbrica della gran Cappella da' fondamenti, la terminò, e la reſe ricca, ed adorna con ornamenti proprj, e rinomate pitture. Il tutto vien riferito dal Ledeſmo nella Vita del detto Cardinale *al lib. 3. cap. 9.* da Alberto Bruni ſuo Segretario, nella Vita pure, che

Si ſtabiliſce il titolo legittimo della conſacrazione nella totale reedificazione della Chieſa.

Onde aveſſe principio la nuova fabbrica.

fece

impreſſaque *tom. 6. veterum Scriptorum, & Monumentorum*, quæ collecta fuerunt a Martene, & Durando, publicique juris facta Pariſiis anno 1729. *col.* 1406. *§.* 31., a Sigonio, *de Epiſcopis Bononienſibus*, cum loquitur de eodem Cardinali: quibus accedunt, quæ inſuper teſtantur Vizanius in Hiſtoriis *lib.* 12. *fol.* 107. *&* 108. Ughellius *Italia ſacra tom.* 2. *citatæ editionis col.* 41. Maſinius *part.* 1. *fol.* 107. *&* 108. & latius Celſus Faleonius *in Monumentis Hiſtoricis Benonienſis Eccleſiæ lib.* 6. *fol.* 610. *& ſeq.* ubi ſubdit, non prætermiſiſſe Gregorium XIII. Pontificem Concivem Noſtrum, quum collati ſumptus in ædificium, ornatumque ingentis Cappellæ, viciſſent Cardinalis vires, iteratis vicibus ampla ipſi munificaque ſuppeditare ſubſidia.

ſece dello ſteſſo, ſtampata *nel tom. 6. degli antichi Scrittori, e Monumenti*, raccolti dal Martene, e dal Durand, e dati alla luce in Parigi l'anno 1729. *col.* 1406. *§.* 31., dal Sigonio *de Epiſcopis Bononienſibus*, quando parla dello ſteſſo Cardinale: oltre quello, che anche atteſtano il Vizani *nelle Storie lib.* 12. *fol.* 107. e 108. l'Ughelli *nella Italia ſacra al tom.* 2. *della citata edizione col.* 41. il Maſini *part.* 1. *fol.* 107. e 108. e diffuſamente Celſo Falconi *nelle Memorie ſtoriche della Chieſa di Bologna lib.* 6. *fogl.* 610. *e ſeg.* ove aggiunge, ch'eſſendo ſtata ſuperiore alle forze del Cardinale la ſpeſa, che fece nella ſabbrica ed ornamenti della gran Cappella, non laſciò il Pontefice Gregorio XIII. noſtro Concittadino, di ſomminiſtrargli più volte larghe e copioſe ſovvenzioni.

Conficitur Archetypus, poſitoque primo lapide inchoatur.

§. 18. Novo licet abſoluto majoris Sacelli ædificio, conſiſtebant tamen adhuc reliqua vetuſtioris Templi; verum ſive quod illud in deterius inclinaſſet, ſive quod novæ Cappellæ amplitudini non reſponderet, Præſul Alphonſus Palæottus, Gabrieli ejuſdem familiæ Cardinali in Bononienſi Archiepiſcopatu Succeſſor, novam adorſus eſt conſtruendam Eccleſiam, Cappellæ recens conſtitutæ congruentem, acceptoque typo a celebri Architecto Patre Joanne Ambroſio Magente Clerico Regulari Congregationis Sancti Pauli, primum poſuit novæ ædis lapidem ſub annum 1605. die Annunciationi Virginis Deiparæ Sacra, cum e vivis ſublato Clemente VIII. Apoſtolica Sedes vacaret, atque in fundamento lapideum hoc monumentum poni juſſit. *Alphonſus Palæotus Bononienſis Archiepiſcopus, & Princeps, Metropolitanam Ædem anguſtam, ac prope dirutam, in ampliorem a fundamentis reſtituturus, primum hunc lapidem ſolemniter poſuit anno ſalutis* 1605. *die Annuntiationis B. Mariæ Virginis, per mortem Clementis VIII. vacante Sede Romana*: eaque occaſione complura excudi quoque curavit numiſmata, novum innuentia Metropoliticæ Ædis inceptum ædificium; quorum unum, ſimul cum aliis collectis numiſmatibus, tranſmiſſum a Nobis fuit ad celebre Noſtrum Bononienſe Inſtitutum.

Se ne forma il diſegno, e ſi butta la prima pietra.

§. 18. Reſtava in piedi, non oſtante la fabbrica della nuova Cappella maggiore, il reſtante della Chieſa vecchia; ed o perchè eſſa foſſe in cattivo ſtato, o perchè non corriſpondeſſe alla magnificenza della nuova Cappella, l'Arciveſcovo Alfonſo Paleotti, ſucceſſore del Cardinale Gabbriello dello ſteſſo cognome nell' Arciveſcovado di Bologna, intrapreſe il fare una nuova Chieſa corriſpondente alla nuova Cappella, avendone fatto fare il diſegno dal celebre Architetto, Padre Gio. Ambrogio Magente, Cherico Regolare Barnabita; gettò la prima pietra della nuova Chieſa l'anno 1605. nel giorno dedicato all' Annunziazione di Maria Vergine, eſſendo vacante la Sede Apoſtolica per la morte di Clemente VIII. e ne' fondamenti fece porre la ſeguente Lapide: *Alphonſus Palæotus Bononienſis Archiepiſcopus, & Princeps, Metropolitanam Ædem anguſtam, ac prope dirutam, in ampliorem a fundamentis reſtituturus, primum hunc lapidem ſolemniter poſuit anno ſalutis* 1605. *die Annuntiationis B. Mariæ Virginis, per mortem Clementis VIII. vacante Sede Romana*: ed in quell' occaſione fece ancora incidere varie Medaglie alluſive alla nuova ſabbrica della Metropolitana, che intraprendeva; ed una di queſte e ſtata già da Noi con altre Medaglie mandata al noſtro celebre Iſtituto di Bologna.

Ædificii incrementa.

§. 19. Noſtros inter Concives, qui amplioribus eleemoſynis novum opus juvarunt, quidam commemoratur Ludovicus Ruſticellius, a quo ære proprio ingens poſita pila ad lævum majoris Sacelli. Certâ ad Nos uſque productâ memoriâ ſcimus, ædificium ſub Paulo V. Pontifice fuiſſe continuatum, cum in lapide novæ Eccleſiæ ad meridiem appoſito, hæc inſcripta legantur verba: *Paulo V. Pontifice Maximo, Alphonſo Palæoto Archiepiſcopo, anno Chriſti* 1610., *& Alexandro Ludoviſio ſucceſſore* 1614., alioque in Lapide ad ſeptentrionem, hæc alia: *Pauli V. Pontificis munificentia, Scipionis Burgheſii Cardinalis Archiepiſcopi III. auſpiciis, Alexander Ludoviſ. IV. Archiepiſcop provid. anno* 1614. Quæcumque hactenus recenſita ſunt, afferuntur quoque ab Ughellio *Italia ſacra tom.* 2. *col.* 46., a Rabbi *in Continuatione Hiſtoriæ Epiſcoporum Bononienſium* a Sigonio ſcriptæ *col.* 606., a Maſinio *Bononia Perluſtrata part.* 1. *fol.* 107. *&* 108. & a Falconio *fol.* 648. *& ſeq. & fol.* 662.

Progreſſi della Fabbrica.

§. 19. Fra i noſtri Concittadini, che con larga limoſina diedero ajuto alla nuova fabbrica, viene memorato un certo Lodovico Ruſticelli, che a ſpeſe proprie fece il primo gran pilone a ſiniſtra della Cappella maggiore. Si ha ſicura memoria del proſeguimento della fabbrica nel Pontificato di Paolo V., leggendoſi in una Lapide alla parte di mezzo giorno della nuova Chieſa le ſeguenti parole: *Paulo V. Pontifice Maximo, Alphonſo Palæoto Archiepiſcopo, anno Chriſti* 1610. *& Alexandro Ludoviſio ſucceſſore* 1614. e leggendoſi in un' altra Lapide, poſta alla parte di ſettentrione: *Pauli V. Pontificis munificentia, Scipionis Burgheſii Cardinalis Archiepiſcopi III. auſpiciis, Alexander Ludoviſius IV. Archiepiſcop. provid. anno* 1614. Quanto finora ſi è detto, viene anche riferito dall' Ughelli *nell' Italia ſacra al tom.* 2. *col.* 46. dal Rabbi *nella Continuazione della Storia de' Veſcovi Bologneſi* ſcritta dal Sigonio *col.* 606., dal Maſini *nella Bologna Perluſtrata part.* 1. *fogl.* 107. e 108. e dal Falconi *fogl.* 648. e *ſeg.* ed *al fogl.* 662.

Quouſque eadem pertigerint, & cur intermiſſa.

§. 20. Quantum quidem Nobis ſuppetit memoria eorum, quæ in monumentis in Archiepiſcopali Tabulario aſſervatis vidimus adnotata, Archiepiſcopus Ludoviſius, qui Cardinalis renunciatus, haud ita multo poſt, aſſumpto ſibi nomine Gregorii XV., Summus Pontifex fuit inauguratus, fabricam Metropoliticæ Eccleſiæ ſuæ non eſt oblitus; at eo vita functo, cum plures

Fino a qual ſegno foſſe proſeguita, e perchè tralaſciata.

§. 20. Per quanto ci ricordiamo d'aver veduto nelle memorie, che ſono nell' Archivio Arciveſcovile, non ſi ſcordò l'Arciveſcovo Ludoviſi, che, fatto Cardinale, poco dopo ſalì al Sommo Pontificato col nome di Gregorio XV., della fabbrica della ſua Chieſa Metropolitana: ma dopo la di lui morte, eſſendo inſorte varie liti ſopra i pingui aſſegnamenti da eſſo fatti pel

controverſiæ de ingentibus ſubſidiis in prædictam cauſam ab ipſo conſtitutis, fuiſſent excitatæ, perfici non potuit ædificium, deficientibus adhuc poſtremis duobus magnis Sacellis, ipſaque nova fabrica producta tantum ad porticum, quæ veteri Eccleſiæ protendebatur, quæque ſub Pontificatu Innocentii VIII. anno 1487. extructa fuerat a Juliano Cardinali de Ruvere Bononiæ Epiſcopo, qui Pontifex factus nomen ſibi indidit Julii II., teſte Sigonio *de Epiſcopis Bononienſibus*, in noviſſima editione illius operum Mediolani curata *col.* 518., qui hoc quoque Lapideum monumentum in dicta Porticu appoſitum exſcribit: *Sedente Innocentio VIII. Pontifice Maximo, Pontificatus ſui anno tertio, Julianus Epiſcopus Oſtienſis, Cardinalis S. Petri ad Vincula, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Major Pœnitentiarius, & Epiſcopus Bononienſis, condi juſſit, anno ſalutis milleſimo quadringenteſimo octogeſimo ſeptimo, procurante Philippo Lucenſi Epiſcopo Urbinate, Locumtenente, & Vicario Generali.*

§. 21. Ab Anconitana Eccleſia Benedicto XIII. munificentia Nobis collata, ad Metropoliticam Bononienſem Eccleſiam ſub annum 1731. a Clemente XII. nobis itidem benefico tranſlati fuimus; cumque Porticum a Julio II. poſitam inveniſſemus undique fatiſcentem, atque etiam minam minitantem, haud prætermiſimus præſtare quæcunque tum ad ejuſdem firmitatem, tum ad congruam venuſtatem neceſſaria videbantur: ſed cognoſcentes fieri nullo modo poſſe, ut Eccleſiæ ædificio producendo animum utiliter adjiceremus, curavimus tamen omnia, quæ noſtris viribus complecti potuimus; conſtructam Eccleſiæ partem ornavimus; ac præter Altare, in quo Sanctiſſimum Sacramentum aſſervatur, uti prædictum eſt, duo inſuper Altaria ereximus in auguſtis Sacellis, proximis majori Sacello, a Cardinali Palæotto erecto, quæ euſque manſerant Altaribus deſtituta. At ſubinde nullis noſtris meritis ad Summum Pontificatum evecti, curam omnem de Eccleſia perficienda ſuſcepimus, adhuc deficientes geminas Capellas addidimus, in iis poſuimus Altaria, conſtructam a Julio II. reparatamque a nobis Porticum ſolo æquavimus, id expoſcente novæ Metropolis Archetypo, nec etiam magnifica fronte carere permiſimus Auguſtum Templum, eidem inſuper opportunis non ad neceſſitatem modo, ſed ad magnificentiam tributis ſupellectilibus. Gravior enim nobis contigiſſet (juſta ne an injuſta, ignoramus) Franciſci Petrarchæ ad Urbanum V. Pontificem exprobratio, oblitum eum ſcilicet fuiſſe Eccleſiæ S. Joannis in Laterano: *Quo, inquam, animo tu ad ripam Rhodani* (quod Pontifex tunc Avenioni detineretur, de Nobis autem Romæ reſidentibus *ad ripam Tiberis* dici potuiſſet) *ſub auratis tectorum laquearibus ſomnum capis, & Lateranum humi jacet, & Eccleſiarum Mater omnium, tecto carens, & ventis patet, & pluviis?* uti videre eſt in ejus Opere *de rebus ſenilibus lib.* 7. in Epiſtola ad dictum Urbanum incipiente: *Aliquandiu Pater Beatiſſime.* De Nobis autem dictitari potuiſſet: dum Bononienſis Eccleſiæ tuæ imperfectum adhuc eſt ædificium, dum plura adhuc in ea deſiderantur Altaria, dum quæ extant, paucis exceptis, ſordeſcunt nimis, dumque deficiunt cætera ad congruum divino numini cultum exhibendum opportuniora.

§. 22. Ex hactenus expreſſa Hiſtorica facti narratione rem iterum noſtram repetentes, perſpicuum fit, nihil plane ſupereſſe vetuſtioris Eccleſiæ; novam ipſi a primo ad ſupremum uſque lapidem ſubrogatam eſſe ampliorem atque ſpectabiliorem, & ex veteri illo Templo, præter titulum & ſitum, nihil amplius ſuperextare. Quapropter cum fuerit jam demonſtratum, fas eſſe penitus renovatæ Eccleſiæ dedicationem

perſi-

detto effetto, non reſtò perfezionata la fabbrica, mancandovi le due ultime gran Cappelle, e non eſſendo arrivata la nuova fabbrica, che al Portico, che era avanti la Chieſa vecchia, e che era ſtato fabbricato nel Pontificato d'Innocenzo VIII. l'anno 1487. dal Cardinale Giuliano della Rovere Veſcovo di Bologna, che fatto Papa, aſſunſe il nome di Giulio II. come atteſta il Sigoni *de' Veſcovi di Bologna, al tom.* 3. della ſtampa della ſue Opere fatta ultimamente in Milano, *col.* 518., che anche porta la Lapide ſeguente ſituata nel detto Portico: *Sedente Innocentio VIII. Pontifice Maximo Pontificatus ſui anno tertio, Julianus Epiſcopus Oſtienſis, Cardinalis S. Petri ad vincula, Sancto Romana Eccleſiæ Major Pœnitentiarius, & Epiſcopus Bononienſis, condi juſſit, anno ſalutis milleſimo quadringenteſimo octogeſimo ſeptimo, procurante Philippo Lucenſi Epiſcopa Urbinate, Locumtenente, & Vicario Generali.*

Quanto operaſſe il Sommo Ponteſice, mentre era Arciveſcovo di Bologna, per il proſeguimento del detto edifizio.

§. 21. Dalla Chieſa d'Ancona, che ci era ſtata conferita dal noſtro Benefattore Benedetto XIII. fummo traſferiti nell'anno 1731. dal noſtro pure Benefattore Clemente XII. alla Chieſa Metropolitana di Bologna, ed avendo ritrovato il Portico eretto da Giulio II. in uno ſtato miſerabile ed infelice, e che anche minacciava rovina, non laſciammo di fare quanto era neceſſario non meno per la ſua perſiſtenza, che per la ſua doveroſa comparſa: ed eſſendoci impoſſibile allora il penſare al proſeguimento della fabbrica della Chieſa, facemmo quanto ci fu poſſibile il fare, ornando la parte fatta, e facendo, oltre l'Altare del Santiſſimo Sagramento, come di ſopra ſi è detto, ancora due altri Altari nelle gran Cappelle contigue alla Cappella maggiore fatta dal Cardinale Paleotti, che erano fino allora reſtate ſenz' Altare. Ma ſaliti di poi ſenza verun noſtro merito al Sommo Ponteficato, abbiamo penſato a proſeguire la Chieſa, abbiamo fatte le due gran Cappelle, che mancavano, in eſſe abbiamo eretti gli Altari, abbiamo gettato a terra il Portico fatto da Giulio II. e rifatto da Noi, così eſigendo il diſegno della nuova Metropolitana; e non abbiamo laſciata la gran Chieſa ſenza una maeſtoſa facciata, avendola anche provviſta di ſacri arredi confacenti non meno al biſogno, che alla maeſtà della ſteſſa. Troppo ſenſibile ſarebbe ſtato a Noi il rimprovero, che non ſappiamo, ſe foſſe giuſto, o ingiuſto, di Franceſco Petrarca al Ponteſice Urbano V. cioè, che ſi foſſe ſcordato dei biſogni della Chieſa di S. Giovanni in Laterano: *Quo, inquam, animo tu ad ripam Rhodani* (perchè eſſo allora abitava in Avignone; e di Noi ſarebbeſi detto *ad ripam Tiberis*, eſſendo la noſtra reſidenza in Roma) *ſub auratis tectorum laquearibus ſomnum capis, & Lateranum humi jacet, & Eccleſiarum Mater omnium, tecto carens, & ventis patet, & pluviis?* come ſi vede nella ſua Opera *de rebus ſenilibus lib.* 7. nella lettera al detto Urbano, che incomincia *Aliquandiu Pater Beatiſſime.* E di Noi ſarebbeſi detto: quando la fabbrica della tua Chieſa di Bologna non è perfezionata, quando mancano molti Altari, quando quelli, che vi ſono, eccettuati alcuni, ſono troppo miſerabili, e quando manca il biſognevole pel decoroſo culto di Dio.

Aſſunto al Pontificato lo termina ed arrichiſce di nobili ſupellettili.

Concluſione del fatto eſpoſto.

§. 22. Dalla ſtorica narrazione di ſopra eſpoſta ritornando al noſtro propoſito; chiaramente ſi ſcorge, che nulla vi reſta della Chieſa vecchia, che in luogo d'eſſa ſe n'è fatta dalla prima pietra ſino all'ultima una nuova, più grande, e più magnifica, e che dell'antica non reſtano, che il titolo, ed il ſito in cui era. Per lo che, eſſendoſi già dimoſtrato, poterſi conſecrare la Chieſa interamente fabbricata di

nuovo,

perficere, quamvis præexiſtens illa vetuſtior fuiſſet inaugurata, nihil eſt reliquum, quod novam moretur Conſecrationom, eamdemque peragi, juri admodum congruit ac Religioni. Tolletur quoque per id quæſtio ab Auctoribus agitata, nimirum, an liceat retinere recitationem Officii Dedicationis Eccleſiæ, etſi vetus haud ſuperſit Conſecratio, uti plane Bononiæ hactenus factitatum; neque enim deſunt Auctores, contendentes, non licere Officium Dedicationis Eccleſiæ recitare, cum amplius non ſupereſt Conſecratio, ad quam recolendam inſtitutum fuit Officium, quemadmodum videre eſt penes Guyet *de Feſtis propriis Sanctorum lib.* 1. *cap.* 3. *quaſt.* 7., & Biſſum *in ſua Hierargia, verb. Dedicatio Eccleſia*, *n.* 51. Quamvis profecto nec deſint alii oppoſitam ſententiam docentes, ducti potiſſimum exemplo duarum Baſilicarum Lateranenſis & Vaticanæ, in qnibus ad veterum Conſecrationum recordationem diu fuit retenta Officii recitatio, etſi novis poſitis conſtructionibus, veteres amplius non ſuperextarent Conſecrationes: quod ſcilicet in cauſa fuit, ut Benedictus XIII. Pontifex, veluti prædiximus, Lateranenſem Baſilicam, Urbanus vero VIII. alteram S. Petri in Vaticano, iterata adhibita Conſecratione, dicarent.

Opinionum diſcrepantia de recitando ſublatæ conſecrationis officio.

§. 23. Conſtituto itaque de congruentia iterandæ Conſecrationis Archiepiſcopalis Bononienſis Eccleſiæ conſilio, converſoque ſermone ad Conſecrationis functionem, per Nos ipſos perficiendam, Tibi aſſeverabimus, id propoſitum Nos haud abjeciſſe, licet intermedio hoc tempore, ſupremo Numini placuerit, Nos omni plane merito deſtitutos ad Summum Pontificatum extollere. Sæpe animo recogitavimus dilectam Nobis Sponſam, Eccleſiam, in qua gemina Baptiſmatis & Confirmationis Sacramenta ſuſcepimus, & in qua Sepulcrum Nobis deſtinavimus, uti noſſe licet ex Lapide vel hodie ad Altare Sanctiſſimi Sacramenti ſubſtrato. Tenuit Nos ſemper vehemens deſiderium reviſendi Noſtrum Clerum, Concives Noſtros, Noſtros Diœceſanos. Augebatur autem illud in dies, percurrentibus Nobis Annales Noſtrorum Prædeceſſorum, a quibus tot per Italiam conſecratæ fuerunt Metropolitanæ, atque Cathedrales Eccleſiæ, Nobiſque, qui iis ſucceſſimus, haud ſecus videbatur cum Bononienſi Eccleſia Noſtra rem tranſigi debuiſſe. Ab Alexandro II. Pontifice, legitur, inclinante ſeculo XI., conſecratam fuiſſe Lucenſem Cathedralem Eccleſiam, quemadmodum mox infra demonſtrabimus. De Gelaſio II. narrat Ughellius *tom.* 4. *Italiæ ſacra col.* 851. conſecraſſe eumdem Cathedralem Eccleſiam Januenſem, extatque hujuſce rei monumentum in illius ſacrario, ubi in quodam Lapide hæc leguntur: *Sexto Idas Octobris anno Dominica Incarnationis* 1118. *indict. xii. Dedicatio Eccleſia Beatiſſimi Laurentii, atque Sanctiſſimi Syri Januenſis Epiſcopi. Qua conſecrata fuit a Gelaſio Papa, primo anno Epiſcopatus ſui, cum pluribus Epiſcopis &c.* Cardinalis Baronius ad annum Chriſti 1120. *n.* 3. colligit ex Vaticano Manuſcripto de rebus geſtis Calixti II., hunc Luca decedentem, atque pertranſeuntem Hetruriam, exceptum, honorificentiſſimeque habitum Piſis, ubi exoratus a præclaris illis Civibus: *rogatus ab ipſis Piſanis, & magna inſtantia poſtulatus, majorem Eccleſiam ad honorem Beatæ Mariæ, tota ibidem Thuſcia concurrente, dedicavit ſolemniter.* De duarum, Bononienſis, & Mutinenſis, Cathedralium Eccleſiarum inauguratione a Lucio III. peracta, jam ſuperius verba fecimus. Annalium Baronii continuator Raynaldus ad annum Chriſti 1225. *num.* 55. exemplum affert, a dicto Cardinali relictum, vetuſtæ inſcriptionis ſpectantis ad Reatinam Cathedralem Eccleſiam, in qua ita legitur: *In nomine Domini. Amen.*

Pontificis propoſitum conſecrandi per ſe Bononienſem Eccleſiam.

Confirmatſi es Prædeceſſorum Pontificum exemplis.

nuovo, ancorchè l'altra foſſe ſtata conſecrata, nulla v'è, che oſti alla nuova Conſecrazione, ed è molto ragionevole e pio il farla. Con ciò ancora ſi leverà di mezzo una controverſia, che ſi tratta dagli Autori, ed è, ſe ſia permeſſo il proſeguire la recita dell' Officio della Dedica della Chieſa, ancorchè ſia ceſſata l'antica Conſecrazione, come per appunto ſi è fatto inſino ad ora in Bologna; non mancando Autori, che pretendono, non poterſi recitare l'Officio della Dedica della Chieſa, quando non v'è più la Conſecrazione, in memoria della quale fu ordinato l'Officio; come può vederſi appreſſo il Guyet *de Feſtis propriis Sanctorum lib.* 1. *cap.* 3. *quaſt.* 7. ed il Biſſo *nella ſua Hierurgia, in verb. Dedicatio Eccleſia, num.* 51. benchè, per vero dire, vi ſiano altri che inſegnano il contrario, coll'eſempio particolarmente delle due Baſiliche Lateranenſe, e Vaticana, nelle quali in memoria delle prime Conſecrazioni ſi proſeguì la recita dell'Officio, ancorchè per le nuove riedificazioni più non reſtaſſero le antiche Conſecrazioni: il che diede campo al Pontefice Benedetto XIII. di riconſecrare la Baſilica Lateranenſe, come ſi è detto, e ad Urbano VIII. quella di S. Pietro in Vaticano.

Varietà d'opinione circa il doverſi o nò recitare l'officio della conſecrazione già mancata.

§. 23. Fiſſato il penſiere della convenienza della nuova Conſecrazione della Chieſa Arciveſcovile di Bologna, e traſportando il diſcorſo all' altro, cioè del farſi da Noi ſteſſi la funzione della Conſecrazione; le diremo, non averlo Noi depoſto nello ſpazio d'alcuni anni, ancorchè in queſto tempo intermedio ſia piacciuto al Grande Iddio ſenza verun noſtro merito di ſollevarci al Sommo Pontificato. Speſſe volte ſiamo andati penſando alla noſtra diletta Spoſa, alla Chieſa, in cui abbiamo ricevuti i due Sagramenti del Batteſimo e della Creſima, ed in cui avevamo eletta la noſtra Sepoltura, come può vederſi in una Lapide ancor oggi eſiſtente appiè dell' Altare del Venerabile. Grande è ſempre ſtato il noſtro deſiderio di rivedere il noſtro Clero, i noſtri Concittadini, ed i noſtri Dioceſani. Creſceva poi di giorno in giorno, leggendo gli Annali de' noſtri Predeceſſori, che hanno conſecrate in Italia tante Metropolitane, e tante Cattedrali; ed a Noi ſempre ſembrava, che, eſſendo Noi ſucceſſori d'eſſi, doveſſimo fare lo ſteſſo colla noſtra Chieſa di Bologna. Del Pontefice Aleſſandro II. verſo il fine del ſecolo XI. ſi legge, che conſecrò la Chieſa Cattedrale di Lucca, come or ora dimoſtreremo. Di Gelaſio II. racconta l'Ughelli *nel tom.* 4. *dell' Italia Sacra col* 851. che conſecrò la Chieſa Cattedrale di Genova, e di ciò reſta il monumento nella Sacriſtia d'eſſa, ove in una Lapide così ſi legge: *Sexto Idas Octobris anno Dominica Incarnationis* 1118. *indict. xii. Dedicatio Eccleſiæ Beatiſſimi Laurentii, atque Sanctiſſimi Syri Januenſis Epiſcopi. Qua conſecrata fuit a Gelaſio Papa, primo anno Epiſcopatus ſui, cum pluribus Epiſcopis &c.* Il Cardinal Baronio *all' anno di Criſto* 1120. *n.* 3. ricava da un manoſcritto Vaticano ſopra la Vita di Caliſto II., che paſſando eſſo per la Toſcana, dopo eſſere ſtato a Lucca, fu ricevuto e trattato con glorioſo accoglimento in Piſa, ove pregato da quegl' illuſtri Cittadini, *rogatus ab ipſis Piſanis, & magna inſtantia poſtulatus, majorem Eccleſiam ad honorem Beatæ Mariæ, tota ibidem Thuſcia concurrente, dedicavit ſolemniter.* Della Conſecrazione delle due Chieſe Cattedrali, di Bologna, e di Modena, fatte dal Pontefice Lucio III. già di ſopra ſi è ragionato. Il Rainaldi, Continuatore degli Annali del Baronio, *all' anno di Criſto* 1225. *al num.* 55. porta una copia laſciata dal detto Cardinale d'un' antica iſcrizione, appartenente alla Cattedra-

Determinazione del Pontefice di conſacrare per ſe ſteſſo la nuova Metropolitana.

Maggiormente confermata dall' eſſempio dei Predeceſſori.

Anno ejuſdem 1225. Indictinne xiii. quinto Idus Septembris, tempore Honorii III. PP. Pontificatus anno ejus decimo conſecrata eſt major Eccleſia Reatina ab ipſo Domino Honorio cum talibus Epiſcopis, videlicet Oſtienſi, Albanenſi &c. ad honorem Beatæ Mariæ ſemper Virginis. Celebris denique perhibetur Conſecratio Florentinæ Metropolis ab Eugenio IV. Pontifice ſub annum 1436. peracta, de qua meminere S. Antoninus in ſuis *Chronicis part. 3. tit. 22. cap. 10. §. 6.* Ughellius *tom. 3. col. 170.* Scipio Ammiratus in Hiſtoriis Florentinis *part. 2. lib. 22.* Idemque S. Antoninus exacte deſcribit ingentem pontem ab Eccleſia PP. Prædicatorum ad Cathedralem Eccleſiam S. Mariæ de Flore protenſum, non minus ad magnificentiam, quam ob neceſſitatem præſtandi Pontifici expeditum tranſitum, ne immenſa manu confluentis populi eſſet circumfuſos.

§. 24. Hæc nobla plures annos præ oculis obverſata ſunt exempla, ut iter Bononiam aggrederemur, novam Metropoliticam Ædem conſecraturi. Urgebat autem præſertim illud Alexandri II. exemplum, quum ipſe ſimul cum Summo Pontificatu Lucenſem retinuerit Epiſcopatum, & Nos Summum Pontificatum multos annos, retento Bononienſi Archiepiſcopatu, obtinuerimus; ipſe Lucenſis Cathedralis Eccleſiæ ædificium abſolverit, & Nos ea perfecerimus, quæ ad Bononienſis Eccleſiæ complementum deſiderabantur. *Eodem anno* (concepta ſunt verba Cardinalis Baronii *ad ann. 1070. num. 27.*) *Alexander Papa, qui imitatus Sanctum Leonem IX. licet Romanus Pontifex creatus, nunquam titulum prioris Lucenſis Eccleſiæ dimittere voluit, emenſo decennio, ex quo cœperat illic egregiam Baſilicam ædificare, ea jam abſoluta, Lucam petiit, eamque in honorem S. Martini Epiſcopi & Confeſſoris Deo dicavit pridie nonas Octobris.* Verum ætas ingraveſcens, incidens podagra, Pontificiique ærarii tot calamitatibus exhauſti tenuitas, invitos Nos, ſatiſque mærentes adegerunt, ut propoſitum ſuſcipiendi itineris Bononiam, atque per Nos ipſos abſolvendi inclitæ Metropoliticæ ædis S. Petri inaugurationem, ſeponeremus.

§. 25. Ex privativis juribus Romani Pontificis quondam fuit, Eccleſias inaugurare; adeo ut, quicunque dicare eas cupiebat, deberet opportunam ab eo petere, & obtinere facultatem. Hujuſce olim vigentis diſciplinæ argumenta extant Canone quarto & quinto *de Conſecratione, diſt. 1.* ſumpta ex Epiſtola quinta Gelaſii I. *tom. 2.* Collectionis Harduini *col. 904.* Et in ſuperius citato Diurno Romanorum Pontificum edito ab Holſtenio, *num. 35.* preces afferuntur Epiſcoporum ſupplicantium Pontifici, ut ſibi liceret ſitas ſuis in Diœceſibus Eccleſias conſecrare; *& num. 36. & ſeq.* exſcripta reperiuntur gratiæ, facultatiſque reſcripta Romanorum Pontificum. Quamvis autem is uſus tranſalpinis quibuſdam in Provinciis forte non obtinuerit, quamque alibi univerſim Epiſcopi a Romano Pontifice expetebant facultatem conſecrandi Eccleſias, eam Suffraganearum Eccleſiarum Præſules a ſuo Metropolita exquirerent, atque tandem pluribus ab hinc ſæculis, ob inſigniter adauctum Eccleſiarum numerum, invectum ſit, ut quilibet Epiſcopus, nulla præobtenta Apoſtolica facultate, ſitas in Diœceſi ſua Eccleſias ſolemni dedicatione conſecret, veluti etiam perbelle obſervat Gretſerus *tom. 5. lib. 2. de Feſtis cap. 10. pag. 123.*, id tamen non facit, quin ſi Romano Pontifici videatur Eccleſiam aliquam in quacunque per Orbem Diœceſi ſolemniter dicare, id ipſi per ſe liceat, & ex propria auctoritate, ad Diœceſes omnes protenſa. *Habent*

tedrale di Rieti, in cui così ſi legge: *In nomine Domini. Amen. Anno ejuſdem 1225. Indictione xiij. quinto Idus Spembris tempore Honorii III. PP. Pontificatus anno ejus decimo, conſecrata eſt major Eccleſia Reatina ab ipſo Domino Honorio cum talibus Epiſcopis, videlicet Oſtienſi, Albanenſi &c. ad honorem Beatæ Mariæ ſemper Virginis.* Celebre finalmente fu la Conſecrazione della Metropolitana di Firenze, fatta dal Pontefice Eugenio IV. l'anno 1436. della quale parlano S. Antonino *nelle ſue Cronache part. 3. tit. 22. cap. 10. §. 6.* l'Ughelli *al tom. 3. col. 170.* Scipione Ammirato *nelle Storie Fiorentine part. 2. lib. 22.* e S. Antonino deſcrive a minuto il gran Ponte fatto dalla Chieſa de' PP. Predicatori alla Chieſa Cattedrale di S. Maris del Fiore, non meno per magnificenza, che per neceſſità di far paſſare il Pontefice liberamente, e non affollato dalla moltitudine troppo eceſſiva del popolo.

Fatto più preciſo di Aleſſandro II.

§. 24. Queſti ſono gli eſempj, che per molti anni abbiamo avuti avanti gli occhi, per fare il viaggio di Bologna, e portarci a conſecrare la Chieſa Metropolitana: e quello particolarmente d'Aleſſandro II. faceva a Noi maggior breccia; avendo eſſo ritenuto col Sommo Pontificato il Veſcovado di Lucca, ed avendo Noi per molti anni col Sommo Pontificato ritenuto l'Arciveſcovado di Bologna; avendo eſſo compita la fabbrica della Cattedrale di Lucca, ed avendo Noi compita quella della Chieſa di Bologna. *Eodem anno* (ſono parole del Cardinale Baronio *all' anno 1070. num. 27.*) *Alexander Papa, qui imitatus Sanctum Leonem IX. licet Romanus Pontifex creatus, nunquam titulum prioris Lucenſis Eccleſiæ dimittere voluit, emenſo decennio, ex quo cœperat illic egregiam Baſilicam ædificare, ea jam abſoluta, Lucam petiit, eamque in honorem S. Martini Epiſcopi & Confeſſoris Deo dicavit pridie nonas Octobris.* Ma l'età avanzata, la podagra ſopravvenuta, e la povertà del Pontificio erario, da tante calamità eſtenuato, ci hanno contra noſtra voglia, anzi con noſtro ſenſibile rammarico, poſti nella dura neceſſità di deporre l'idea di fare il viaggio di Bologna, e di fare Noi ſteſſi la Conſecrazione della gran Chieſa Metropolitana di S. Pietro.

Impedimenti frappoſti ad un tal penſiero.

Autorità fino da' primi tempi praticata da' Sommi Pontefici in conſecrare le Chieſe poſte in qualche Dioceſi.

§. 25. Era una volta diritto privativo del Romano Pontefice il conſecrare le Chieſe, in tal maniera che era d'uopo, che chi le voleva conſecrare, doveva chiedere, ed ottenerne da lui l'opportuna permiſſione. Di queſta diſciplina ſi vedono le prove nel Canone quarto e quinto *de Conſecratione diſt. 1.* ricavati dalla lettera quinta di Gelaſio I. *al tom. 2.* della Collezione dell'Harduino *col. 904.* e nel Diurno de' Romani Pontefici, di ſopra citato, ſtampato dall'Holſtenio, *al num. 35.* ſono inſerite le domande de' Veſcovi, che facevano al Papa, per poter conſecrare le Chieſe ſituate nelle loro Dioceſi; ed *al num. 36. e ſeg.* ſono regiſtrate le riſpoſte favorevoli, e facoltative, che ſi davano da' Romani Pontefici: e benchè in alcune Provincie di là da' monti ciò forſe non foſſe in uſo, e la licenza, che altrove univerſalmente domandavaſi al Romano Pontefice dai Veſcovi per conſecrare le Chieſe, i Veſcovi delle Chieſe Suffraganee la domandaſſero al loro Metropolitano, e da molti ſecoli in qua, forſe per la multiplicità delle Chieſe, ſiaſi introdotto, che ogni Veſcovo nella ſua Dioceſi fa ſenza veruna previa licenza Apoſtolica la Conſecrazione delle Chieſe in eſſa eſiſtenti, come anche molto bene avverte il Gretſero *al tom. 5. lib. 2. de Feſtis cap. 10. pag. 123.* ciò però non impediſce, che, ſe vuole il Romano Pontefice fare la Conſecrazione di qualche Chieſa in qualche Dioceſi del Mondo, non la poſſa fare a dirittura, ed in

illi ſibi aſſignatos Greges ſinguli ſingulos, ſcripſit S. Bernardus *lib. 2. de Conſiderat. ad Eugenium cap.* 8. loquens de Epiſcopis; ſubindeque ad Papam ſermone converſo; ita ſubdit: *Pontifil univerſi ſunt crediti, nec modo Ovium, ſed & Paſtorum eſt omnium Paſtor.*

Inconſulta Rodulphi Glabri aſſertio, ratione & auctoritate improbatur.

§. 26. Rodulphus Glaber *lib. 2. Hiſtoriæ ſuæ cap.* 4. narrat, cum Joannes XVIII. Pontifex Maximus, rogante Fulcone Andegavenſi Comite, ſuum miſiſſet Legatum Petrum Cardinalem, ut Bellilocenſis Monaſterii Eccleſiam, quam Hugo Turonenſis Archiepiſcopus dicare detrectaverat, conſecraret, ægerrime id tuliſſe Gallicanos Epiſcopos: *cum multiplici ſit antiquitus auctoritate roboratum, ut non quiſquam Epiſcoporum in alterius Diœceſi id præſumat exercere, niſi Præſule, cujus fuerit, compellente, ſeu permittente.* Verum præterquam quod nullum extat veſtigium aſſertæ diſplicentiæ Epiſcoporum Galliæ, uti noſſe licet *tom. 4. Galliæ Chriſtianæ* Sammartanorum, vetuſtioris impreſſionis *pag. 150. & 151.* Petro de Marca *lib. 4. de Concordia cap. 8. num. 2.* animadvertit præterea Natalis ab Alexandro *in Hiſtoria Eccleſiaſtica ſeculi xi. in Synopſi cap. 1. art. 1.* ſi Glaber Monachus erat Hiſtoricus, eumdem ſane nec Canonica facultate inſtructum, nec Theologica fuiſſe ſcientia prædium, ideoque minus apte ſcriptitaſſe, quæcunque adnotata reliquit de Pontificia auctoritate in Conſecrandis Eccleſiis intra aliorum Epiſcoporum Diœceſes exiſtentibus: *Sed corrigendus Glaber, qui ſe Juris, ac veræ Theologiæ haud ſatis peritum oſtendit, cum Romanum Epiſcopum in aliorum Præſulum Diœceſibus munia Epiſcopalia exercere non poſſe aſſerit, niſi ipſis permittentibus.* Cardinalis Baronius quoque, *ad annum Chriſti 996. num.* 25. in Glabri aſſertionem invehitur. *Hæc Glaber: ſed ſicut in recenſenda Hiſtoria fidelis, ita in perveſtiganda, atque definienda cauſa ruinæ Templi valde hallucinatus erravit, dum nihil vult in aliena Diœceſi poſſe præſumere Romanum Pontificem, pluſquam cæteros Epiſcopos, quibus certis limitibus eſt definita Diœceſis, & extra ipſam nihil penitus agere poſſe vane exiſtimavit, contra omnes Eccleſiaſticas leges, uſumque ipſum, atque antiquam traditionem. An non jure, ſancte, pieque Joannes Papa & Martyr conſecravit Conſtantinopoli Eccleſias, quæ erant Arianorum, in uſum Catholicorum?* Et Pagius *in notis ad Annales Cardinalis Baronii ad annum 1009. num.* 3. loquens de Glabri aſſertione hæc ſcripſit: *Sed hic male aſſerit, Pontificem aliquid tentaſſe contra Canones, & Turonenſi Epiſcopo repugnante factam eſſe Bellilocenſis Eccleſiæ Conſecrationem.*

Nec non exemplis ex vetuſtate deſumptis.

§. 27. Redundant Hiſtoriæ exemplis Conſecrationum Eccleſiarum, quas Romani Pontifices non modo intra, ſed & extra Italiam peregerunt, proprio utentes jure, quin Epiſcoporum quiſquam conqueri auſus ſit, vel aſſerere, nequiviſſe ſua in Diœceſi, ſe inconſulto, Conſecrationis opus abſolvi: uti cognoſci poteſt ex dedicatione peracta a Stephano III. in Gallia, ſeculo VIII. *Gallia Chriſtiana tom. 7. col.* 344.; ex facta Conſecratione inclinante ſeculo ſexto Paderbonæ a Leone III. *in Annalibus Cardinalis Baronii ad annum 799. num.* 10. commemorata; ex dedicatione Eccleſiæ S. Stephani ineunte ſeculo XI., Bambergæ celebrata a Benedicto VIII., apud ipſum Cardinalem Baronium *ad annum 1019. num. 1.* aliiſque ex innumeris Eccleſiarum dedicationibus, quæ per Lotharingiam, XI. elabente ſeculo, a S. Leone IX. peractæ leguntur *in Hiſtoria Eccleſiaſtica & Civili Calmeti lib. 19. num. 119. & ſeq. & tom. 1. part. 2. col.* 423. & quæ per Galliam eodem ſeculo XI. ab Urbano II. factæ recenſentur a Mabillonio *in ſuis Annalibus Benedictinis ad annum 1095. lib. 69. num. 29. pluribuſque ſeq.* quæque inſuper in ipſa

ſequela della propria autorità, eſteſa in tutte le Dioceſi. *Habent illi ſibi aſſignatos Greges ſinguli ſingulos*: diſſe S. Bernardo *nel lib. 2. de Conſiderat. ad Eugenium al cap.* 8. parlando de' Veſcovi: e poi parlando del Papa, così ſoggiugne: *Pontifici univerſi ſunt crediti, nec modo Ovium, ſed & Paſtorum eſt omnium Paſtor.*

Men peſata aſſerzione di Rodolfo Glabro, rigettata coll'autorità e colla ragione.

§. 26. Rodolfo Glabro *nel lib. 2. della ſua Storia al cap.* 4. racconta, che, avendo Giovanni XVIII. Sommo Pontefice, ad iſtanza di Fulcone Conte Andegavenſe, ſpedito Pietro Cardinale ſuo Legato, acciò conſecraſſe la Chieſa del Monaſtero Bellilocenſe, che Ugone Arciveſcovo Turonenſe aveva ricuſato di conſecrare, ciò molto diſpiacque ai Veſcovi della Francia: *cum multiplici ſit antiquitus auctoritate roboratum, ut non quiſquam Epiſcoporum in alterius Diœceſi id præſumat exercere, niſi Præſule, cujus fuerit, compellente, ſeu permittente.* Ma, oltre di che non vi è verun rincontro della ſuppoſta egreſerenza de' Veſcovi Franceſi, come può vederſi *nel tom. 4. della Gallia Criſtiana* de' Sammartani dell'antica edizione *pag. 150. e 151.* ed in Pietro de Marca *al lib. 4. de Concordia cap. 8. num. 2.* conſidera Natale Aleſſandro *nella Storia Eccleſiaſtica del ſecolo XI. nella Sinopſi al cap. 1. art. 1.* che, ſe il Monaco Glabro era Iſtorico, non era certamente Canoniſta, nè Teologo, e che però poco a propoſito ſcriſſe quanto ſcriſſe circa l'autorità Pontificia nel conſacrare le Chieſe, che ſono nelle Dioceſi di altri Veſcovi: *Sed corrigendus Glaber, qui ſe Juris, ac veræ Theologiæ haud ſatis peritum oſtendit, cum Romanum Epiſcopum in aliorum Præſulum Diœceſibus munia Epiſcopalia exercere non poſſe aſſerit, niſi ipſis permittentibus.* Eſclama pure il Cardinal Baronio *all'anno di Criſto 996. al num.* 25. contra l'aſſerzione del Glabro: *Hæc Glaber: ſed ſicut in recenſenda Hiſtoria fidelis, ita in perveſtiganda, atque definienda cauſa ruinæ Templi valde hallucinatus erravit, dum nihil vult in aliena Diœceſi poſſe præſumere Romanum Pontificem, pluſquam cæteros Epiſcopos, quibus certis limitibus eſt definita Diœceſis, & extra ipſam nihil penitus agere poſſe vane exiſtimavit, contra omnes Eccleſiaſticas leges, uſumque ipſum, atque antiquam traditionem. An non jure ſancte pieque Joannes Papa & Martyr conſecravit Conſtantinopoli Eccleſias, quæ erant Arianorum, in uſum Catholicorum?* Ed il Pagi *nelle note ſopra gli Annali del Cardinale Baronio all'anno 1009. n.* 3. parlando dell'aſſerzione del Glabrn, così ſcriſſe: *Sed hic male aſſerit, Pontificem aliqull tentaſſe contra Canones, & Turonenſi Epiſcopa repugnante factam eſſe Bellilocenſis Eccleſiæ Conſecrationem.*

E cogl'eſempj delle più antiche iſtorie.

§. 27. Sono piene le Storie delle Conſecrazioni delle Chieſe, fatte da' Romani Pontefici, non che in Italia, ma fuori d'Italia, prevalendoſi del loro proprio diritto, e ſenza che verun Veſcovo abbia oſato di reclamare, o di aſſerire, che la Conſecrazione nella ſua Dioceſi non poteva farſi ſenza il ſuo conſenſo: come può vederſi nella Conſecrazione fatta da Stefano III. in Francia nel ſecolo VIII. *nella Gallia Criſtiana al tom. 7. col.* 344. nella Conſecrazione fatta da Leone III. verſo il fine dello ſteſſo ſecolo in Paderbona negli Annali del Cardinale Baronio *all'anno 799. num.* 10. nella Conſecrazione della Chieſa di S. Stefano in Bamberga, fatta nel principio del ſecolo XI. da Benedetto VIII. appreſſo lo ſteſſo Cardinal Baronio *all'anno 1019. num.* 1. in tante e tante altre Conſecrazioni di Chieſe, fatte nella Lorena nel ſecolo XI, da S. Leone IX. che ſi leggono *nella Storia Eccleſiaſtica e Civile della Lorena* del Calmet *al lib. 19. num. 119. e ſeg. ed al tom. 1. part. 2. col.* 423. ed in tante altre fatte in Francia da Urbano II. nello ſteſſo ſecolo XI. che ſono riferite dal Mabillon *ne' ſuoi Annali Benedettini all'an-*

Gallia a Gelaſio II. factæ, circa ſeculum XII., per Cardinalem Baronium *ad annam Chriſti* 1118. *num.* 16., & in Provincia Viennenſi a Caliſto II., per eumdem ipſum Cardinalem adnotantur *ad proximum annum* 1119. *num.* 16.

§. 28. Vindicata Romano Pontifici auctoritate conſecrandi jure proprio Eccleſias quacunque in Diœceſi conſtitutas, ipſo quoque irrequiſito Diœceſano Epiſcopo, conſequitur, ut, ſi propoſitum ſibi Conſecrationis opus per ſe nequeat abſolvere, poſſit alteri functionem ſuo nomine peragendam delegare; qua ratione abſoluta Conſecratio, dici poteſt ab ipſo Pontifice peracta, eidemque tribuenda venit, ex juris regula, *qui per alium facit, per ſe ipſum facere videtur.* Cum Metropolitæ, veluti ſuperius adnotavimus, jure potiebantur conſecrandi Eccleſias ſuorum Suffraganeorum, hiſce non licebat, ſine præobtenta ab illis facultate, Conſecrationis opus aggredi, deſignabatur a Metropolita Epiſcopus dedicationem peracturus, quemadmodum colligi poteſt ex iis, quæ conſtituit Montanus Toletanus Epiſcopus in ſua Epiſtola *ad Fratres Territorii Paleatini*, relata poſt Concilium Toletanum habitum *anno* 531. *Salubri Ordinatione cenſuimus, ut ſi quando talis neceſſitas incubuerit*, (loquitur de conſecranda Eccleſia), *litteris nos informare debeatis, & aut per nos, aut eum, qui nobis ex Fratribus & Coepiſcopis noſtris viſus fuerit, Conſecratio Eccleſiarum Deo auſpice poterit celebrari.* Reperiuntur hæc apud Harduinum *tom.* 2. *col.* 1143. Penes Ughellium *tom.* 5. *col.* 399. extat mandatum Pontificis ad Patriarcham Aquilejenſem, ut ſuo nomine Parentinam Cathedralem Eccleſiam dedicaret: reliquaque tantummodo eſt inter Criticos diſceptatio, ſitne ejuſmodi mandatum Joannis XII., aut Joannis XIII. Summorum Pontificum. Tribuebatur autem Conſecratio ei, qui cum ejuſdem peragendæ auctoritate polleret, non ipſe per ſe, ſed alteri delegabat perficiendam; nullatenus vero adſcribebatur abſolventi eandem ex aliena delegatione, etſi in ipſo rei geſtæ monumento de hoc quoque fieret mentio. Tetolo Turonenſis Archiepiſcopus ſeculo X. ex delegatione Frotherii Pictavienſis Epiſcopi Eccleſiam dedicavit S. Cypriani, & in Conſecrationis monumento *relato præcit. tom.* 4. Sammartanorum *pag.* 751. *col.* 2. hæc ſcripta leguntur. *Ego Tetolo Epiſcopus, vice Domini Frotherii Epiſcopi, dedicavi hanc Eccleſiam.* In Peruſina Diœceſi, extra Oppidum Titignanum nuncupatum, ſita eſt Eccleſia S. Joanni dicata, ſub annum 1229. ex mandato Gregorii IX. Pontificis a Pedinæ Epiſcopo conſecrata, & intus ipſam Eccleſiam vetus legitur hiſce verbis concepta inſcriptio. *De mandato Domini Gregorii Papæ IX. anno Domini* 1229. *menſe Mart. die* 11. *fuit conſecrata Eccleſia S. Joannis extra Caſtram Titignani per V. P. D. Petrum Filium Gruamantis quondam Bovacciani Matthæi de Comitibus de Monte Marte, Epiſcopum Pedinenſem, concedentem ſingulis diebus pro Indulgentia quadraginta dies, anniverſario ejuſdem unum annum quadraginta dies, ac etium pro omnium defunctorum dicta Conſecratione.*

§. 29. Hactenus dicta quò ſpectent, jam proſpicis, Delecte Fili Noſter. Supra vires noſtras eſt, Bononiam, quod optatiſſimum nobis ſemper fuit, reverti, & Conſecrationem Metropoliticæ Eccleſiæ noſtræ per Nos ipſos peragere. Propoſitum nobis eſt, noſtra uti auctoritate, mandantes alteri Conſecrationem noſtro nomine perficiendam. Cui autem id opus poſſumus opportunius mandare, quàm tibi, Creaturæ noſtræ, proximo in Bononienſi Archiepiſcopatu Succeſſori, tantoque cum ſpirituali Civitatis & Diœceſis progreſſu, gaudioque noſtro plane incredibili, emeritiſſimi

Præſu-

---

no 1095. *lib.* 69. *num.* 29. *e molti ſeguenti*, ed in tante altre ancora fatte pure in Francia da Gelaſio II. nel ſecolo XII. regiſtrate dal Cardinale Baronio *all' anno di Criſto* 1118. *num.* 16. e nella Provincia Vinneoſe da Caliſto II. come pure proſiegue il detto Cardinale *all' anno ſeguente* 1119. *n.* 16.

Il Papa impedito di far la funzione per ſe ſteſſo, può commetterla a chi più le piace.

§. 28. Avendo il Romano Pontefice l'autorità di conſecrare a dirittura le Chieſe, in qualunque Dioceſi ſiano, ſenza la neceſſità di richiedere il conſenſo dal Veſcovo Dioceſano, ne viene la conſeguenza, che volendo fare la Conſecrazione, e non potendola fare, può ſuddelegare un altro, che la faccia in ſua vece; e, così facendoſi la Conſecrazione, può dirſi fatta dal Papa, e ad eſſo deve attribuirſi, per la regola legale, che, *qui per alium facit, per ſe ipſum facere videtur.* Quando i Metropolitani, come poc'anzi abbiamo detto, erano nel poſſeſſo di conſecrare le Chieſe de' loro Suffraganei, e che queſti ſenza la loro licenza non potevano fare la Conſecrazione, deputavaſi dal Metropolitano il Veſcovo, che doveva conſecrare; come ſi raccoglie da quanto ſtabilì Montano Veſcovo di Toledo nella ſua lettera *ad Fratres Territorii Palentini*, regiſtrata dopo il Concilio Toletano tenuto l'anno 531. *Salubri ordinatione cenſuimus, ut, ſi quanda talis neceſſitas incubuerit* (parla di conſecrare una Chieſa), *litteris nos informare debeatis, & aut per nos, aut eum, qui nobis ex Fratribus & Coepiſcopis noſtris viſus fuerit, Conſecratio Eccleſiarum Deo auſpice poterit celebrari.* L'atto ſi ritrova *nel tom.* 2. dell' Harduino *col.* 1143. Nell' Ughelli *al tom.* 5. *col.* 399. ſi ritrova un ordine dato dal Papa al Patriarca d'Aquileja, acciò conſagri in ſuo nome la Chieſa Cattedrale di Parenza; e ſolo fra' Critici ſi va diſcorrendo, ſe l'ordine ſia di Giovanni XII. o di Giovanni XIII. ambidue Sommi Pontefici: e la Conſecrazione attribuivaſi a chi avendo l'autorità di farla, non la faceva, ma commetteva ad altri, che la faceſſe; e non attribuivaſi a quello, che per altrui commiſſione la faceva, ancorchè nell' atto ſi faceſſe anche di queſto menzione. Tetolo Arciveſcovo di Tours nel ſecolo X. conſecrò per commiſſione di Froterio Veſcovo Pittavienſe la Chieſa di S. Cipriano, e nel monumento della Conſecrazione così ſi ritrova ſcritto *nel cit. tom.* 4. de' Sammartani *pag.* 751. *col.* 2. *Ego Tetolo Epiſcopus vice Domini Frotherii Epiſcopi dedicavi hanc Eccleſiam.* Nella Dioceſi di Perugia fuori del Caſtello, detto di Titignano, ſi ritrova una Chieſa dedicata a S. Giovanni, e che fu conſecrata dal Veſcovo di Pedina l'anno 1229. per ordine del Pontefice Gregorio IX. ed in quella Chieſa ſi ritrova un'antica iſcrizione, concepita colle ſeguenti parole: *De mandato Domini Gregorii Papæ IX. anno Domini* 1229. *menſe Mart. die* 11. *fuit conſecrata Eccleſia S. Joannis extra Caſtrum Titignani per V. P. D. Petrum Filium Gruamontis quondam Bovacciani Matthæi de Comitibus de Monte Marte, Epiſcopum Pedinenſem, concedentem ſingulis diebus pro Indulgentia quadraginta dies, anniverſario ejuſdem unum annum quadraginta dies, ac etiam pro omnium defunctorum dicta Conſecratione.*

Lo ſteſſo dritto competeva anticamente alli Metropolitani nelle Dioceſi de' Suffraganei.

Eſempj di ſimili delegazioni fatte da' Pontefici.

§. 29. Già ella vede lo ſcopo di quanto ſin ora abbiamo detto. Non è poſſibile a Noi di poter fare la Conſecrazione della noſtra Metropolitana venendo a Bologna, come abbiamo ſempre deſiderato. Intendiamo di prevalerci della noſtra autorità, commettendo ad altri la Conſecrazione da farſi in nome noſtro: ed a chi poſſiamo commetterla meglio, che a lei, che è noſtra Creatura, che è il noſtro immediato Succeſſore nell'Arciveſcovado di Bologna, e che con tanto profitto della Città e della Dioceſi, e con tanta noſtra indicibile conſolazione adempie

Sapientiſſima determinazione del Pontefice nel preſente caſo.

le

Præſulis muneribus cumulatiſſime perfuogenti; quo quidem nomine enixas in dies Deo Optimo gratias rependimus. Te itaque, veluti ex noſtris ad te Litteris in forma Brevis luculentius demonſtratur, ad Eccleſiam noſtro nomine, cum tibi commodum erit, conſecrandam delegamus. Ne autem a nobis demandata Conſecratio idem plane ſubeat caſum, quem pertulit a Lucio III. peracta Conſecratio, cujus monumenta fuerunt ex Hiſtoricis, Tabulariiſque Ravennatenſibus repetenda, tibi mandamus, ut de Conſecratione per te noſtro nomine perficienda, publicum confici cures Inſtrumentum in Archiepiſcopali Tabulario aſſervandum, jubeaſque affigi intus Metropoliticam Ædem, opportuniore, quem judicaveris, loco, Lapideum monumentum, in quo inſcribantur huic Epiſtolæ ſubjicienda verba. Atque nunc quidem paterno te amore amplectentes, tibi, tuæque curæ concredito Gregi, Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Dat. 12 Maji anno 1756. Pont. XVI.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem di 12. Maji 1756. Pontificatus Noſtri Anno decimoſexto.

le parti d'un degniſſimo Paſtore; del che rendiamo ogni giorno grazie al Grande Iddio. Deputiamo dunque lei, come appariſce da un Breve, che le ſpediremo, a conſecrare la Chieſa in noſtro nome per quando le farà comodo di poter fare la funzione. Ed acciò la noſtra Conſecrazione non reſti ſoggetta alla diſgrazia dell' altra fatta da Lucio III. della quale è ſtato biſogno di ricorrere agli Archivj ed Iſtorici di Ravenna per averne i monumenti, le incarichiamo il far fare un pubblico Iſtrumento della Conſecrazione, che ella farà in nome noſtro, da conſervarſi nell' Archivio Arciveſcovile, e far affiggere nella Metropolitana in quel luogo, che ella crederà più a propoſito, una Lapide, in cui ſiano inſcritte le parole, che, dopo aver terminata queſta lettera, non laſcieremo d' indicare. E qui con pienezza di cuore abbracciandola, diamo a lei, ed al Gregge alla ſua cura commeſſo l' Apoſtolica Benedizione.

Data 12. Maggio 1756. del Pont. 16.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 12. Maji 1756. Pontificatus Noſtri Anno decimoſexto.

Inſcriptio ad perennem Dedicationis memoriam decreta, in lapideo monumento intus Metropoliticam Ædem incidenda.

METROPOLITICAM S. PETRI
APOSTOLORUM PRINCIPIS ÆDEM
QUAM
BENEDICTUS XIV. PONT. MAX.
GRAVISSIMIS CURIS PROHIBENTIBUS
DEO DICARE
QUOD IPSI OPTATISSIMUM ERAT
NON POTUIT
VINCENTIUS MARIA S. R. E. CARD. MALVETIUS
AB EO PURPURA DONATUS
IPSIQUE IN BONONIENSI ARCHIEPISCOPATU
SUCCESSOR
VICARIUS EI MUNERI DELEGATUS
SOLEMNI RITU CONSECRAVIT
. . . .
ET FIDELIBUS RELIGIOSE AD ECCLESIAM
ACCEDENTIBUS S. S. DIE
INDULGENTIAM PLENARIAM
ANNIVERSARIA VERO CELEBRITATE RECURRENTE
SEPTEM ANNORUM ET TOTIDEM QUADRAGENARUM VENIAM
SUMMI PONTIFICIS AUTHORITATE
PERPETUO CONCESSIT
JUSSUQUE EJUS
M. P. C.

DILECTO FILIO NOSTRO

VINCENTIO

TITULI SS. MARCELLINI ET PETRI

PRESBYTERO

S. R. E. CARDINALI MALVEZZI

NUNCUPATO,

EX CONCESSIONE ET DISPENSATIONE APOSTOLICA ARCHIEPISCOPO BONONIENSI.

BENEDICTUS PP. XIV.

Dilecte Fili noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

TIBI præ cæteris, Dilecte Fili Noſter, qui Booniæ, dum Archiepiſcopum ageremus, & Romæ, ubi primum intimus Cubicularius, deinde Cubiculo noſtro Præfectus per plures anoos fuiſti, magis compertum exploratumque eſt, quantum, quoad Nobis integrum fuit, pro Metropolicana Eccleſia Bononienſi olim Nobis, modo Tibi deſponſa, ſtuduerimus & adlaboraverimus, ut illius inſtauratio a tot annis cœpta, neque unquam abſoluta, tandem per Divinæ bonitatis abundanriam perficeretur, & Sacrarium ſacris ſuppellectilibus etiam pretioſis ex auro & argento affatim locupletaretur. Quoniam autem ipſam Metropolitanam Eccleſiam ita inſtaoratam eſſe probe novimus, ut nova Conſecratione indigere non dubitemus, cum eæ potiſſimum concurrant cauſæ, quæ juxta ſacros Canones novam ejuſdem inaugurationem jure ac merito exigere videntur; qoemadmodum per noſtram Epiſtolam Italico ſermone ſcriptam, ac typis editam, graviſſimis rationum momentis oſtendimus ac probavimus: eaprupter eo ſemper flagrantiſſimo deſiderio tenebamur, atque ſpe alliciebamur, fore nimirum, ut luculeotis nonnullorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum exemplis inſiſtentes, Bononiam repetere, dilectiſſimum Clerum ac populum noſtrum inviſere, atque una invicem gratulantes, Metropolitanæ Eccleſiæ laudatæ Conſecrationem peragere valeremus. Verom votorum noſtrorum impotes faciont, atqne a concepta ſpe dejiciunt non contemnenda provectæ ætatis impedimenta, & non levia podagræ incommoda. Itaque illud tandem conſilium ſuſcepimus, in eamque devenimus ſententiam, ut relicta Nobis pariter a nonnullis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris documenta ſequentes, aliquem deputaremos, qui noſtro nomine illam perficeret. Itaque, Te, Dilecte Fili Noſter, qui a Nobis ſacra Porpura donatus, qoi a Nobis Archiepiſcopus Bononiæ conſtitutus, qui Creatura Noſtra es, qui tanta cum nominis tui laude, tanta cum Chriſtiana pietate, Paſtorali ſollicitudine, Sacerdotali vigilantia, bono exemplo, & Eccleſiaſtico zelo impoſitum Tibi miniſterium cumulate adimplere ſatagis & adniteris; Apoſtolica auctoritate, teoore præſentium, conſtituimus ac deputamus, ot ſolemuem ſæpedictæ Eccleſiæ Metropolitanæ, eo die, eo menſe, prout Tibi opportunius viſum fuerit, Noſtro nomine Conſecrationem facias ac perficias. Volumus autem, ut univerſis & ſingulis Chriſtifidelibus per Edictum publicum iodicas, plenarias Indulgentias a Nobis conceſſas eſſe iis omnibus, qui ſive in ipſo Conſecrationis die, ſive in duobus immediate ſequentibus diebus confeſſi, ac ſacra Communione refecti, eamdem Metropolitanam Eccleſiam viſitaverint, & ibi pro Chriſtianorum Principum concordia, hæreſum extirpatione, & Sanctæ Matris Eccleſiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint: Indulgentiam vero ſeptem annorum, & totidem quadragenarum, pro viſitantibus ipſam Metropolitanam Eccleſiam in anniverſario Conſecrationis die in perpetuum aſſignes.

Porro etſi perſuaſum habemus, Te, Dilecte Fili Noſter, memorem impoſitionis manuum ooſtrarum ſuper Te, & Paternæ caritatis, qua Te ſemper complexi ſumos, & pro filiali Tua erga Nos obſervantia, aſſiduas ad bonorum largitorem Deum pro Nobis preces fundere; tamen hac occaſione Te, Dilecte Fili Noſter, rogamus & poſcimus, ut ferventioribus deinceps obſecrationum ſuffragiis tam dilectionis tuæ, quàm aliorum Chriſtifidelium curæ tuæ commiſſorum, quos excitare & hortari ne omittas, apud ſupremum Paſtorum Principem Jeſum Chriſtum, cujus vices in terris immerentes gerimus, continue pro Noſtra imbecillitate inſtes, & urgeas: ot cor, & corpus Noſtrum cœleſti lumini illuſtret, Divina virtute repleat, & ſuperna ope confirmet, non ſolum in graviſſima univerſalis Eccleſiæ procuratione, & in omnium Eccleſiarum ſollicitudine, verum etiam in ultimo mortalis hujus vitæ Noſtræ exitu, com diſtrictam de actibus geſtiſque Noſtris Æterno Judici rationem reddituri ſumus. Cæterum volomus & mandamus, ut Tu, Dilecte Fili Noſter, in fine ſolemnis Miſſæ, in ipſo Conſecrationis die per Te celebrandæ, Noſtro nomine & auctoritate, Papalem Benedictionem Chriſtifidelibus Tibi creditis impertiaris: dum Nos ad proſperum rerum omnium ſucceſſum, cœleſtis præſidii auſpicem, & ſtudioſæ Noſtræ voluntatis pignus, Apoſtolicam Benedictionem uberrima cum Divinorum munerum copia conjunctam, Tibi, Dilecte Fili Noſter, ex iotimo corde depromptam elargimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 15. Maji 1756. Pootificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

Cajetanus Amatus.

Vero-

LXII.

Veronenſis Epiſcopi Ordinaria privativa auctoritate in Civitatem univerſamque Diœceſim Veronenſem redintegrata, definitur juriſdictio, quam idem Epiſcopus in Capitulum, ſubjectaſque tum ipſi, tum Monaſterio S. Mariæ in Organis Veronen., Parochiales, ac ſimplices Eccleſias, & Perſonas earum ſervitio addictas, utatur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prœmium. Pontificis providentia in extinguendis diſcordiarum ſeminibus.

REGIS pacifici vices divinitus Nobis, licet immeritis, concreditas, non ſatis cumulate impleviſſe videremur, ſi poſtquam perturbatum Eccleſiarum regimeo & adminiſtrationem pro viribus componere ſtuduimus, non ea quoque ſemina reſtinguere, noxiaſque radices funditus evellere conaremur, ex quibus, cum anteactis temporibus plura ſæpe eruperiot litium ac diſcordiarum incommoda, jure meritoque pertimeſcendum eſt, ne futuris quoque temporibus, inimici hominis prævalente verſutia, ejuſdem generis prava germina in Dominici agri populationem ſuccreſcant.

Suppreſſio Patriarchatus Aquilejenſis, nec non Utinenſis, & Goritienſis Archiepiſcopatuſi erectio commemoratur.

Extant Tom. III. Conſt. L. In hac Editione Conſt. LIII. p. 224. & ſeq.

Relatæ ſunt Tom. IV. In hac Editione Tom. XIX. pag. 23. & ſeq.

Novæ Pontificiæ providentiæ ſubjectum, Capitulum Veronenſe, & Monaſterium S. Mariæ in Organis, eorumque dependentiæ.

§. 2. Quum itaque poſt Aquilejenſis Patriarchatus omnimodam ſuppreſſionem & extinctionem, per Nos, cohærenter ad ea, quæ inter Cariſſimam in Chriſto Filiam Noſtram Mariam Thereſiam Romanorum electam Imperatricem, Hungariæ & Bohemiæ Reginam, Auſtriæ Archiducem, ex una parte, dilectoſque Filios Nobiles Viros Ducem & Rempublicam Venetiarum ex altera, feliciter conventa fuerant, concluſam peractamque per Noſtras Apoſtolicas Litteras, Anno Incarnationis Dominicæ 1751. pridie nonas Julii, Pontificatus Noſtri Anno XI. datas, quarum initium eſt *Injuncta Nobis*; quibuſque etiam ex tunc decreta & ſtatuta fuit duorum Archiepiſcopatuum Utinenſis & Goritienſis erectio, cum reſpectiva Diœceſum, Provinciarum, & Suffraganeorum aſſignatione, peculiariter deinceps ordinanda; ſubinde per alias Noſtras Apoſtolicas Litteras datas Anno ejuſdem Incarnationis 1752. XIV. Kalend. Februarii, Pontificatus Noſtri Anno XIII., quibus initium eſt: *Suprema diſpoſitione*, Archiepiſcopalis Eccleſiæ Utinenſis erectionem, cum omnibus ad ipſius ſtatum & menſam, jura, atque juriſdictionem tam Diœceſanam, quam etiam Metropoliticam, pertinentibus, plenius & uberius compleverimus; animo repetentes innumera litium & controverſiarum capita, quibus Eccleſia Veronenſis ſæpe turbata fuit, propter eam juriſdictionis partem, qua olim exiſtentes Patriarchæ Aquilejenſes in ipſius Veronenſis Eccleſiæ Capitulum & Canonicos, nec non Eccleſias, & loca, ac perſonas ab ipſis dependentes, ſicut etiam io Monaſterium S. Mariæ *in Organis* nuncupatæ, Ordinis S. Benedicti, Congregationis Montis Oliveti, in eadem Veronenſi Civitate exiſtens, ejuſque ſimiliter dependentias, fruebantur; ſcienteſque hujuſmodi controverſiis & litibus penitus extinguendis & in futurum tempus præcavendis, per iteratas concordias, lauda, & tranſactiones inter Epiſcopos Veronenſes, ejuſque Eccleſiæ Capitulum & Canonicos, ſeu etiam præfati Monaſterii Abbates, diverſis temporibus initas, nunquam ſatis proſpectum fuiſſe; ad eas aliquando compeſcendas, earumque occaſiones omnino de medio tollendas, prædictorum etiam nobilium Virorum Ducis & Reipublicæ Venetiarum piis & laudabilibus votis hac in parte libenter obſecundantes, Nobis propoſuimus, quum primum afferta partium jura diſcuti potuiſſent, opportunam rebus perpetuo componendis adhibere providentiam, ſuum tameo effectum & executionem habituram duntaxat poſt obitum Dilecti Filii Noſtri Danielis Tituli Sanctæ Mariæ ſupra Minervam S. R. E. Presbyteri Cardinalis Patriarchæ Delphini nuncupati, cui priſtinam circa præmiſſa in Civitate & Diœceſi Veronenſi juriſdictionem, ejuſque exercitium, vita ejus naturali durante, integrum, & liberum, ut antea, manere voluimus. Nunc itaque, poſtquam innumera documenta a prædictis partibus exhibita, copioſaſque allegationes pro eorum reſpective juribus tuendis elaboratas, diligenti & maturo examine perpendimus, ſupremam operi manum imponere, & opportunas circa eadem præmiſſa leges ordinationes edere deliberavimus.

Suſpenſa exequutione Litterarum Apoſtolicarum durante vita Cardinalis Delphini.

Expreſſio quorumdam locorum, ad quæ inferius diſpoſita non porriguntur.

§. 3. Itaque motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, per hanc Noſtram perpetuo valituram Conſtitutionem (cujus tameo effectum, durante vita præfati Danielis Cardinalis & Patriarchæ, ſuſpenſum, ut ſupra, fore decernimus; & ſub cujus diſpoſitione nec Monaſterium, Abbatiam nuncupatum, S. Zenonis, ejuſque dependentias, in eadem Veronenſi Civitate ſeu Diœceſi exiſtens, & reſpective exiſtentes, dictique Monaſterii Abbatem Commendatarium, nullo modo comprehendere intendimus; ſicuti etiam Eccleſias & pia loca Veronenſi Capitulo quidem ſubjecta, ſed extra Veronenſis Diœceſis fines, inter aliarum Diœceſum ambitum conſtituta, ſi quæ ſint, nequaquam comprehenſa fore declaramus), omnes & ſingulas lites, cauſas, & controverſias, cujuſvis generis, in quibuſvis Tribunalibus, ſeu coram quibuſvis Judicibus, in quacumque inſtantia, inter Ven. Fratrem Epiſcopum Veronenſem ex una, & dilectos filios Veronenſis Eccleſiæ Capitulum, Archipresbyterum, & Canonicos, ſeu etiam præſatum Monaſterium S. Mariæ in Organis nuncupatæ, illiuſque Abbatem, & Conventum, ex altera partibus, introductas, conteſtatas, atque pendentes (quarum ſtatus & merita, & alia quæcumque, etiam de neceſſitate juris vel facti omnino exprimenda, pro plene & ſufficienter expreſſis haberi volumus) ad Nos avocamus, penituſque & omnino ſupprimimus & extinguimus, perpetuumque deſuper ſilentium partibus imponimus, atque os occludimus. Inſuper omnia & ſingula cujuſvis generis Indulta, gratias, & Privilegia præfatis Epiſcopo & Eccleſiæ Veronenſi, nec non Capitulo, Archipresbytero, & Canonicis, ac etiam Monaſterio & Abbatibus prædictis, quavis, etiam Apoſtolica Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, & Noſtra, ſeu Patriarchali Aquilejenſis olim exiſtentis Eccleſiæ Præſulum, aut reſpective Epiſcopali Veronenſium Antiſtitum, conceſſione & auctoritate, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, & cum quibuſvis clauſulis, quocumque tempore & quavis de cauſa, ſeu titulo, etiam oneroſo, largita, & emanata, ac ſæpius & iterum, etiam io Generalibus, Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis approbata, confirmata, & innovata; tranſanctiones quoque, lauda, & concordias, etiam juramento, aut ſpeciali confirmatione Apoſtolica, ſeu longi & immemorabilis temporis uſu & conſuetudine, aut quavis firmitate alia roboratas (quorum & quarum tenores pro hic ſatis expreſſis, ac etiam de verbo ad verbum inſertis, formaſque in illis traditas pro plene obſervatis, haberi decernimus) quatenus tamen præſentibus litteris, ſeu alicui ex iis, quæ per eaſdem præſentes inferius ſtatuere ac diſponere intendimus, quoquo modo adverſentur, prædicta aucto-

Avocatio, & ſuppreſſio quarumcumque litium.

Ampliſſimaque derogatio jurium, ac titulorum, quæ inferius ſtatuendis adverſentur.

ritatis

ritatis Noſtræ plenitudine, revocamus, caſſamus, & abolemus; omneſque alios, & quoslibet juris titulos, tam per Epiſcopum, quam per Capitulum, Archipresbyterum & Canonicos, ſeu Monaſterium & Abbates prædictos, ſive ex præmiſſis, ſive etiam ea juribus præfati Aquilejenſis Patriarchatus per Nos, ut præfertur, ſuppreſſi & extincti, adverſus eadem inferius per Nos ſtatuenda & ordinanda forſan deducendos, & allegandos, rejicimus, ac de medio tollimus pèr præſentes.

§. 4. Iiſdemque motu, ſcienria, & poteſtatis plenitudine, volumus, decernimus, & declaramus, præfatum Epiſcopum Veronenſem pro tempore exiſtentem, ſolum & unicum immediatum & universalem Ordinatium eſſe & haberi io tota Veronenſi Civitate & Diœceſi, & in quacomque ipſius Civitatis atque Diœceſis parte, & uti talem ab omnibus & ſingulis reputari, agnoſci, & honorari debere; ita ut neque futurus & pro tempote exiſtens Archiepiſcopus Utineoſis, etiam ſub obtentu jutium præſati Aquilejenſis Pattiarchatus per Nos, ut præfertur, ſuppreſſi & extincti, neque Archipresbyter, & Capitulum Cathedralis Eccleſiæ Veronenſis, neque Abbas & Conventus præfati Monaſterii S. Mariæ in Organis nuncupatæ, ullum Titulum, ſeu Jus Ordinarium in aliquam præfatæ Veronenſis Civitatis aut Diœceſis partem, vel in aliquam ipſius Civitatis atque Diœceſis Parochiam, in poſterum ſibi arrogare, aut prætendere, nec ullum Epiſcopalis, ſeu quaſi, & Ordinariæ juriſdictionis actum in ejuſdem Diœceſis aut Parœchiæ Cletum & Populum exercere poſſint aut valeant.

§. 5. Salvo dumtaxat, & reſervato favore prædicti Utinenſis Archiepiſcopi pro tempore exiſtentis Jure Metropolitico, ejuſque exercitio in dicta Veronenſi Civitate & Diœceſi ad formam Sacrorum Canonum; & juxta methodum atque rationem, qua alii Archiepiſcopi, & Metropolitani, hojuſmodi jus exercere valent in Suffraganeorum Civitatibus & Diœceſibus, ſecondum ea, quæ in ſacto Tridentino Concilio præſcripta ſunt, & non alitet, nec alio modo.

§. 6. Et ſalvis inſuper ac præſervatis favore Archipresbyteri, aliarumque Dignitatum, atque Capituli dictæ Veronenſis Cathedralis Eccleſiæ, nec non Abbatis & Monaſterii S. Mariæ *in Organis* nuncupatæ, infraſcriptis Privilegiis, exemptionibus, & Prærogativis; quas Nos in poſterum ipſis, juxta modum mox exprimendum, comperere volumus, ac reſpective iiſdem de Apoſtolica liberalitate perpetuo concedimus & elargimur.

§. 7. Poterit itaque Epiſcopus Veronenſis, vel potius debebit, quotieſcumque opus fuerit, viſitare Capitulum dictæ Cathedralis Eccleſiæ, ſingulareſque Perſonas Dignitates in ea obtinentes, ipſiuſque Eccleſiæ Canonicos, ac inferiorem Clerum, & omnes ejuſdem Eccleſiæ Miniſtros, eique quomodolibet inſervientes; atque eos omnes & ſingulos, in actu viſitationis hujoſmodi, vel per ſe ipſum ſolum, vel illis, quibus ſibi videbitur, adjunctis, juxta prælaudati Concilii Tridentini Decretum *in Cap. 3. & 4. Seſſ. 6. de Reform.* admonere, corrigere, & emendare.

§. 8. At ubi idem Epiſcopus, extra Viſitationis actum procedere velit contra aliquem ex Canonicis dictæ Cathedralis Eccleſiæ, ſeu ex his, qui Dignitates in ea obtinent & pro tempore obtinebunt, ſive id fiat ex officio, ſive ad petitionem Partis; tunc, habita ratione Privilegiorum exemptionis, quæ retroactis temporibus eidem Veronenſi Capitulo conceſſa fuerunt, teneatur in omnibus & per omnia procedere ad formam in eodem Concilio Tridentino præſcriptam *Cap. 6. Seſſ. 25. de Ref.*, dummodo tamen Capitulum idem infra terminum xx. dierum, poſtquam præſentium litterarum executioni locus factus fuerit, ac ſubinde initio cujuſque anni, duos Adjunctos, prout a præfato Concilio dicto *Cap. 6.* exemptis Cathedralium Eccleſiarum Capitulis conceditur, elegerit, & Epiſcopo ſignificaverit. Quod ſi Capitulum præſcripto tempore hujuſmodi adjunctorum electionem facere, & Epiſcopo ſignificare neglexerit; tunc liceat eidem Epiſcopo adverſus Dignitates & Canonicos, quoties ita res ferent, etiam extra Viſitationem procedere, vel per ſe ipſum ſolum, vel aliis adjunctis, qui ſibi magis videbuntur, in eum finem aſſumptis.

Cathedralis regimen in quibus commune ſit Epiſcopo cum Capitulo.

§. 9. Cathedralis autem Eccleſiæ regimen, quoad ea, quæ ſpectant ad Divina Officia, & ad obſervantiam Eccleſiaſticæ Diſciplinæ in eadem Eccleſia, ad Epiſcopum & ad Capitulum cumulative pertineat; ita tamen ut Epiſcopi mandata, & ordinationes, in caſu oppoſitionis & diſcrepantiæ, omnino prævalere debeant, & promptam executionem ſortiantur.

In quibus Epiſcopo privativum.

§. 10. Sacrarii vero, ac Supellectilium, & Campanarum, omniumque aliarum rerum ad Fabricam, & ad materialem ejuſdem Cathedralis Eccleſiæ ſtatum quoquo modo pertinentium, adminiſtratio & diſpoſitio, ad ſolum ſpectet Epiſcopum, cui etiam unice ſubjecti eſſe debtbunt Sacriſta, & *Zaghi* nuncupati, nec non Campanarum pulſatores, in omnibus, & per omnia, præterquam in iis rebus, in quibus, juxta Ordinationes anno 1615. a bo. me. Auguſtino Card. Valerio, tunc Veronenſis Eccleſiæ Præſule, & ab ejoſdem Eccleſiæ Capitulo conjunctim editas, quas etiam in poſterum hac in parte ſervandas decernimus, cumulativæ auctoritati Epiſcopi, & Capituli ſubjecti fuerunt.

Menſæ Capitularis adminiſtratio privativa Capituli.

§. 11. Bonorum autem atque reddituum ad menſam Capitularem ſpectantium omnimoda & libera adminiſtratio ad Capitulum privative pertineat. Quo vero ad Theſaurarium, ſerventur ea, quæ in erectione hujuſmodi Theſaurariatus Officii diſpoſita fuerunt; ut ſcilicet Theſaurarius, in iis, quæ ſpectant ad ipſius Officium, & ad exercitium Divini cultus intra Eccleſiam, Archipresbytero ſubjectus eſſe debeat, eique obtemperare; de expenſis autem, & adminiſtratione reddituum, Epiſcopo ſoli rationem reddat, &, ſi culpabilis in his repertus fuerit, ab eo dumtaxat corrigendus ſit, & pro modo culpæ puniendus.

Theſaurarius in quibus Epiſcopo, vel Archipresbytero ſit ſubjectus.

§. 12. Alia vero menſa, *Acolythorum* nuncupata, per unum ex Canonicis a Capitulo pro tempore deputatum, ut hactenus ſervatum fuit, gubernari & adminiſtrari debebit; ea tamen lege, ut Canonicus ille adminiſtrationis ſuæ rationes tam Epiſcopo, quam Capitulo reddere teneatur, & ſi quid ſorte deliquerit, ab utroque pro merito puniri poſſit; ita ut inter eos locus ſit præventioni.

Acolythorum menſa a quo adminiſtranda, quibusve reddenda adminiſtrationis ratio.

§. 13. Hujuſmodi autem Acolythorum electio ad Epiſcopum & ad Capitulum, alternis vicibus, ut antea, ita & in poſterum pertinebit; ſed eorum magiſtri tam in Grammatica, quam in Cantu Eccleſiaſtico, prout etiam Cantores, ab Epiſcopo & Capitulo eligentur, ea plane ſervata methodo, quæ antehac in ſimilibus electionibus obtinuit.

Acolythi, magiſtri Cantus, & Grammaticæ, ipſique Cantores, quomodo eligendi.

§. 14. Integrum erit Archipresbytero, Dignitatibus, & Canonicis, tam in ſolemni, quam in privata Miſſarum celebratione, in Cathedrali Eccleſia, & extra eam, Palmula, ſeu *Buggia* libere uti, ad formam ſpecialis Indulti eiſdem a Nobis conceſſi per Litteras Apoſtolicas in forma Brevis datas die 19. Januarii anno 1749.

Privilegium Canonicorum utendi Buggia.

§. 15.

Onus Capituli & Canonicorum quoad Synodum Diœceſanā, & aſſiſtentiā Epiſcopo præſtandam.

§. 15. Synodo Diœceſanæ intereſſe tenebitur Capitulum Cathedralis Eccleſiæ. Epiſcopo autem Pontificalia exercenti, tam intra, quam extra eamdem Cathedralem Eccleſiam, dummodo intra Civitatem, duo ex Canonicis aſſiſtentiam præſtare debebunt. Qui vero Canonici Epiſcopo ſacram Viſitationem peragenti operam ſuam oavabunt, Præbeodæ quidem fructus, oon autem diſtributiones quotidianas lucrabuntur.

Expoſitio Euchariſtiæ, nec non eleemoſynarum diſtributio Epiſcopi arbitrio præſervatur.

§. 16. Auguſtiſſimæ Euchariſtiæ expoſitionem, quæ ſtatis per annum temporibus, quadraginta borarum ſpatio, in dicta Cathedrali Eccleſia fieri ſolet; ſicuti etiam diſtributionem Eleemoſynarum, quæ io eadem Eccleſia Cathedrali colliguntur, ſolus ſemper Epiſcopus arbitrio ſuo moderabitur.

Dignitates Eccleſiæ Veronenſis quomodo providendæ.

§. 17. Excepta Archipresbyteratus Dignitate, quæ prima poſt Pontificalem in dicta Veronenſi Eccleſia eſſe dignoſcitur, atqoe idcirco Noſtræ & Apoſtolicæ Sedis diſpoſitioni, collationi, & proviſioni ſemper & quandocomque reſervata eſſe & cenſeri debebit; reliquæ duæ, nimirum Præpoſitura, quæ ſecunda, ac Theſaurariatus, quæ tertia, in eadem Eccleſia Dignitates exiſtunt, de Jure Patronatus Eccleſiaſtico ejuſdem Capituli, ut hactenus fuerunt, ita etiam in poſterum remanere debebunt, & ad illas nominatio ſeu præſentatio perſonarom idoocarum, in eis ad nominationem ſeu præſentationem hujuſmodi per Epiſcopum inſtituendarum, ad dictum Capitulum pertinebit. Ita pariter Capitulum in ſua antiquiſſima & immemorabili poſſeſſinne permanebit, conſerendi videlicet in menſibus Apoſtolicæ Sedi non reſervatis, aliiſque ceſſantibus Apoſtolicis reſervationibus & affectionibus, tam ipſius Cathedralis Eccleſiæ Canonicatns & Præbendas, quam cætera omnia Eccleſiaſtica Beneficia & Cappellanias, quibus animarom cura adnexa noo ſit, io eadem Cathedrali Eccleſia, & extra eam conſiſtentia, qnæ ramen, joxta ultimum ſtatum, ad ipſius Capituli collationem, & proviſiooem pertinere dignoſcantor.

Capitoli jus quoad Collationem Canonicatuum, aliorumque Beneficiorum, quibus cura animarum non adhæreat.

Theologalis Canonicatus & Præbenda quomodo providenda.

§. 18. Ad Theologalem Præbendam & Canonicatum, quoties illum & illam pro rempore vacare contigerit, Epiſcopus quidem duos proponet & nominabit, Capitulum vero ex his duobus oomioatis unum eligere debebit, de hujuſmodi Canonicatu & Præbeoda providendum, quemadmodum hucuſque ſervatum fuit.

Forma providendi Parochiales aliaque Curata Beneficia, ad collationem Capitali ſpectantia.

§. 19. Quod autem ſpectat ad infraſcriptas Parochiales Eccleſias eidem Capitulo ſubjectas, & alia, ſi quæ ſint, Eccleſiaſtica Beneficia, quibus adnexa ſir animarum eura, quæqoe, juxta ultimom ſtatum, ad ipſius Capituli eollationem pertinere dignoſcantur, quuties, & quocumque anni menſe, illas & illa vacare continget, toties ab Epiſeopo deputandus erir Oeconomus ad eorum remporariam adminiſtratiouem & curam, & ab eodem Epiſcopo publicanda erunt Edicta pro concurſu habeodo, adhibitis Examinaroribus Synodalibus, juxta Decretum sæpedicti Concilii Tridentini *Seſſ. 24. Cap. 18. de Reform.* Hoe tameo ſervato, ut ſi vacatio in menſe Capitulari contigerit, abſoluto examine, Epiſcopus duos eligat ex iis, qui a prædictis Examinatoribus approbati fuerint, eoſque ſignificet Capitulo, cui libera erit ſacultas conferendi Eccleſiam, ſeu Beneficium curatum, vel uni, vel alteri ex his duobus, & ſupra, approbatis & prælectis. Quod ſi Examinatores unum tantummodo ſententiis ſuis approbaverint, huic uni, ab Epiſcopn nominando, collatio ſeu depoatio per Capitulum eoncedenda erit.

Catalogus hujuſmodi Parochialiū Eccleſiarum.

§. 20. Eccleſiæ autem Curatæ, ſeu Parochiales, prædicto Capitulo Veronenſi ſubjectæ, de quibus præmiſſa Decrera intelligenda ſunt, ſequentes dumraxat, & non aliæ, ſunt, & cenſeri debenr: nimirum I. Eccleſia Archipresbyteralis Sancti Joannis in Valle. II. Eccleſia ſimiliter Archipresbyteralis Sancti Pauli in Campo Martio. III. Eccleſia pariter Archipresbyteralis Sancti Joannis in Quintiaoo. IV. Eccleſia Parochialis Sancti Joannis in Fonte nuncupati. V. Item Eccleſia Parochialis Sancti Clementis. VI. Eccleſia Parochialis Sanctæ Cæciliæ. VII. Parochialis Eccleſia Sanctæ Mariæ Conſolatricis nuncupatæ. VIII. Eccleſia pariter Parochialis Sanctorum Firmi & Ruſtici in Curte Alta. IX. Item Eccleſia Parochialis Sancti Michaelis in Campo uuncupati, coi adoexum eſt Monialiom Monaſterium eidem Capitulo Veronenſi ſubjectum. X. Eccleſia Parochialis Omniom Sanctorum in loco Mazzani. XI. Denique Eccleſia Parochialis Sanctæ Mariæ in Cinto Territorii Patavini, ſi tamen in Veroncnſi Diœceſi ſita comperiatur; alioquin ſi io Patavina Diœceſi conſtituta ſit, eam ſub præſentis Conſtitutionis Noſtræ ceuſura, juxta id, qood initio declaravimus, nequaquam comprehenſam volumus.

Eccleſia S. Georgii in domo, ſeu S. Helenæ, ademptis Parochiali jure, ac titulo, ad priſtinum ſtatum reſtituitur.

§. 21. De Eccleſia autem, ſive Cappella Sancti Georgii in Domo ouncupati, quæ eriam Sanctæ Helenæ nonc remporis appellatur, præfatæ Cathedrali Eccleſiæ contigua, ſine peculiari tamen Turri Campanaria, & ſine Campanis, quamvis noviſſime ſub annum 1740. a Patriarcha Aquilejenſi in Parochiam ſpecialem Canonieorum dictæ Cathedralis Eccleſiæ erecta fuerit, volumus, decernimus, atque ſtatuimus, ut ea deioceps pro Parochiali Eccleſia nullatenus habeatur; Nos eoim, dicta Apoſtolica auctoritate, ac earumdem præſentium tenore, omnem in ea Parochialitatis titulum, qualitatem, & denomioationem ſupprimimus & exringuimus, arque omnia Parochialia jura ab ea ſeparamus & abdicamus, eamque in priſtinum ſtatum, in quo ante præfatam erectionem in Parochialem reperiebator, reducimus & revocamus; ita ut unuſquiſque ex Canonicis dictæ Cathedralis Eccleſiæ, ac Dignitates in ea obtinentibus, qui ſparſim per Civitatem ſua quique domicilia incolunt, illam taotummodo Eccleſiam, & non aliam, in propriam reſpective Parochiam agnoſcere teneantur, in cujus diſtrictu ſinguli domicilium habent. Iu præfata autem Eccleſia ſive Cappella retineatur dumtaxar Fons Baptiſmalis, quemadmodum a vetuſtiſſimis temporibus inibi extitiſſe dignoſcitur.

Eccleſiæ non curatæ, Cappellæ, ſeu Oratoria Capitulo ſubjecta enumerantur

§. 22. At præter memoratas Parochiales Eccleſias, eidem inſuper Capitulo ſubjectæ ſunt, ac pro ſubjectis in poſterum haberi debebunt infraſcriptæ etiam Eccleſiæ, ſive Cappellæ, aut Oratoria, ſeu Hoſpitalia, quibus adnexa non eſt animarum cura, & nôn aliæ, ſeu alia: videlieet I. Eccleſia præfata ſive Cappella Sancti Georgii in Domo, nunc etiam Sanctæ Helenæ nuncupata, prædictæ Cathedrali Eccleſiæ conrigua; quam ſcilicet, quum jam inde a primæva ſua antiquiſſima fundatione ſub protectione tunc exiſtentis Patriarchæ Aquilejenſis conſtitutam & receptam fuiſſe conſtet; Nos nunc, attenta hujuſmodi Patriarchatus ſuppreſſione & extinctione per Nos, ut præfertur, facta, ſub immediata Noſtra & Apoſtolicæ Sedis protectione ſuſcipimus, ac perpetuo coostituimns; volentes nihilominus, ut temporalium bonorum arque reddituum, quæ ad ipſam Eccleſiam ſive Cappellam pertinent, & pertinebunt in poſterum, omnimoda adminiſtratio, per dictæ Cathedralis Eccleſiæ Capitulum & Canonicos, abſque ulla Epiſcopi Veronenſis, ſeu alterius cujuſque Ordinarii, aot Metropolirani ingerentia, libere geratur & exerceatur. II. Eccleſia Sancti Pauli Vetuli ooncupati joxra ripam Atheſis.

III. Eccleſia Sancti Blaſii in Diſtrictu præfatæ Parochiæ S. Clementis. IV. Eccleſia Sancti Fauſtini de Monte Draconis: In quibus quatuor Eccleſiis adſunt quædam Beneficia ſimplicia, ad collationem ſeu inſtitutionem ejuſdem Capituli pro tempore providenda. V. Eccleſia ſeu Hoſpitale S. Mariæ Novellæ nuncupatæ, prope Canonicam. VI. Eccleſia, ſeu Hoſpitale Sancti Joannis in Sacco nuncupati ſub prædicta Parochia S. Pauli in Campo Martio. VII. Eccleſia ſeu Hoſpitale S. Jacobi de Gallæcia nuncupati, ſub eadem Parochia S. Pauli: Quæ quidem tria Hoſpitalia a Laicis reguntur & adminiſtrantur: prædicto autem S. Joannis in Sacco dumtaxat, quatuor præſident Commiſſarii, a pro tempore exiſtente Marchione Familiæ illorum de Malaſpina Fundatorum deputati, videlicet unus ex Canonicis præfatæ Cathedralis Eccleſiæ, ac tres Regularium Conventuum Superiores. VIII. Eccleſia ſeu Oratorium ſub titulo S. Rochi, vel S. Alexandri, Parochia S. Joannis de Quintiano. Hæc autem Eccleſia, ſeu Oratorium, aliàs, ut accepimus, a præfatis Capitulo & Canonicis conceſſa fuit Communi Civitatis Veroneſis; quod quidem Commune ad Beneficium ſimplex in ea erectum, quoties illud vacare contingit, unum Clericum ſeu Presbyterum præſentat Capitulo, a quo idem per ſuas Bullas inſtituitur, & de eo providetur. IX. Eccleſia ſeu Oratorium, Sepulchrum S. Rocherii in Monte nuncupatum, quod ſimplex eſt Eremitorium nullo Eccleſiaſtico Beneficio decoratum. X. Denique Eccleſia ſeu Oratorium S. Valentini prope dictam Parochialem Eccleſiam de Quintiano, in quo nullum pariter Eccleſiaſticum Beneficium erectum reperitur, ſed a pio Laicorum ſodalitio Divina Officia in eo perſolvuntur.

§. 23. Has omnes Eccleſias, tam Parochiales, quam non Parochiales, Cappellas, Oratoria, ſeu Eremitoria, quas, & quæ hactenus propriis invocationibus atque denominationibus expreſſimus, & non alias, ſeu alia, poterit Capitulum per Viſitatores a ſe deputatos, qui tamen prius ab Epiſcopo pro tempore approbati ſint, viſitandas curare, non ita tamen, ut vetitum ſit Epiſcopo, illas & illa, quantumvis Capitulo, ut præfertur, ſubjectas atque ſubjecta, ſeorſum viſitare, tam per ſe ipſum, quam, ſi ipſe impeditus fuerit, per alios Viſitatores a ſe deputatos, ſervata videlicet in omnibus præfati Tridentini Concilii ſanctione *in Cap. 3. Seſſ. 24. de Refor.* prout etiam aliàs definitum fuit a Congregatione Cardinalium ejuſdem Concilii Interpretum, in cauſa *Veronen. propoſita & deciſa die 24. Aprilis anni 1595.* Id quod potiſſimum obtinere & ſervari debebit in viſitatione eorum omnium, quæ animarum curam, ejuſque exercitium, & Sacramentorum adminiſtrationem concernunt; circa quæ, ſi aliqua forte in decretis, ordinationibus, & mandatis diſcrepantia occurrat, volumus, ſtatuimus, & declaramus, potiora ſemper haberi ea, quæ Epiſcopus decreverit, juſſerit, atque præſcripſerit; juxta ea, quæ Nos ipſi aliàs decrevimus in Noſtra Conſtitutione, quæ incipit: *Firmandis*, Data VIII. Idus Novembris 1744. & impreſſa in Bullarii Noſtri Tom. I. num. 109. *

§. 24. Confeſſarii, & Parochorum adjutores in exercitio curæ animarum, per Capitulum aſſumpti, aut aſſumendi pro dictarum Eccleſiarum Parochialium eidem Capitulo ſubjectarum ſervitio, ab Epiſcopo antea examinandi & approbandi erunt. Neque vero cuiquam licebit in præfatis, ſive Parochialibus, ſive non Parochialibus Eccleſiis, Verbum Dei prædicare, niſi prius, & mandatum a Capitulo habuerit, & Benedictionem ab Epiſcopo petierit atque obtinuerit.

Jura & auctoritas Epiſcopi & Capituli in Monaſterium Monialium adnexum Parochiali S. Michaelis in Campo.

§. 25. Quod autem pertinet ad Monaſterium Monialium, quod, uti ſuperius innuimus, adnexum eſt præfatæ Eccleſiæ Parochiali S. Michaelis in Campo nuncupati, eidem Capitulo Veronenſi ſubjectæ; poterunt quidem Monaſterium hujuſmodi, ejuſque Moniales, ab Archipresbytero & Capitulo viſitari; ſervata tamen, quoad modum & tempus viſitationis, & quoad Viſitatorum numerum, forma præſcripta per fel. record. Prædeceſſorem Noſtrum Alexandrum Papam VII. in ſua Conſtitutione, quæ incipit: *Felici*, impreſſa, *in Bullar. Tom. VI. inter Conſtitutiones ejuſdem Pontificis num. 153.* *, qua ſcilicet opportunas leges, in viſitationibus Monaſteriorum Monialium Regularibus ſubjectarum ſervandas, præſcripſit. Sed non ideo interdictum erit Epiſcopo, quo minus & ipſe ſeorſim idem Monaſterium ejuſque Moniales viſitet, prout in dicta Alexandri Prædeceſſoris Conſtitutione decretum legitur; & omnem aliam juriſdictionem in hujuſmodi Monaſterium atque Moniales libere exerceat, quæcumque, in vim Decretorum Concilii Tridentini, nec non notiſſimæ Conſtitutionis piæ mem. Prædeceſſoris pariter Noſtri Gregorii Papæ XV., cujus initium eſt *Inſcrutabili*, aliarumque Apoſtolicarum Conſtitutionum, Epiſcopo Diœceſano competit in Monaſteria Monialium, etiam Regularibus & Exemptis ſubjectarum. Quocirca nemini licebit munus Confeſſarii Ordinarii aut Extraordinarii earumdem Monialium aſſumere & exercere, quamvis ad id à Capitulo deputatus ſit, niſi antea ab eodem Epiſcopo pro Monialibus ſpecialiter approbatus fuerit. Licentiæ quoque ingrediendi Monaſterium, aut alloquendi prædictas Moniales, nemini ſuffragabuntur, niſi eædem non ſolum ab Archipresbytero, ſed etiam ab Epiſcopo fuerint impetratæ.

* In hac Editione Tom. VI. Conſt. CLIII. pag. 208.

Capitulum nequit facultatem concedere quæſtuandi extra memoratas Eccleſias.

§. 26. Quæſtuandi licentiam & facultatem, extra ſuperius recenſitas Eccleſias ſibi ſubjectas, non poterit Capitulum cuiquam concedere.

Nec caſus ſibi reſervare, aut a reſervatis caſibus, vel cenſuris quibuſcumque, etiã per alios, abſolvere; multoque minus in diſpenſationibus ſe immiſcere.

§. 27. Idem abſolutiones a caſibus & cenſuris quibuslibet ſibi neutiquam reſervare poterit; minuſque abſolvere per ſe vel per alios a caſibus & cenſuris, quorum & quarum abſolutionem & relaxationem Epiſcopus ſibi reſervaverit, aut in poſterum reſervare voluerit; ac multo etiam minus a cenſuris Papalibus, etiam in iis caſibus, in quibus conceſſum eſt Epiſcopis ab earum vinculo pœnitentes abſolvere. Denique nec vota relaxare, nec in diſpenſationibus concedendis aut exequendis ullatenus ſe valeat immiſcere.

Indultum tamen concedere liceat veſcendi cibis vetitis, ſed Eccleſiaſticis tantummodo.

§. 28. Liceat ſolummodo præfatis Archipresbytero, & Capitulo licentias veſcendi cibis ab Eccleſia vetitis, in Quadrageſima, aliiſque diebus eſurialibus, concedere perſonis Eccleſiaſticis dictarum Eccleſiarum ſibi ſubjectarum ſervitio addictis, accedente tamen conſilio utriuſque medici, & ſervata lege jejunii, diebus illis, quibus id ab Eccleſia præcipitur: at nunquam ipſis licebit hujuſmodi facultatem ſive Indultum concedere Laicis quibuſcumque; cum quibus nimirum ſolus Epiſcopus poterit diſpenſare.

Matrimoniales cauſæ, & diſpenſationes, quomodo a ſolo Epiſcopo cognoſcendæ, concedendæ, & reſpective exequendæ.

§. 29. Cauſæ Matrimoniales, quas inter Perſonas ſub Parochiis dictarum Eccleſiarum Capitulo ſubjectarum degentes, oriri & agitari contingat, ad Epiſcopi judicium, excluſis quibuslibet aliis, pertinebunt. Quod ſi, earum occaſione, opus erit inhibitionem aliquam ad hujuſmodi Eccleſiarum Parochos dirigere, hæc quidem in Officio, ſeu Cancellaria Epiſcopali efformanda erit, mox ad Capitulum tranſmittenda, cujus Deputati eamdem, nulla interpoſita mora aut exceptione, ſubſcribere tenebuntur; idque in prima tantummodo inhibitione in ſingulis cauſis expedienda ſervabitur; nam quoad

cæteros

cæteros ſubſequentes actus, Epiſcopus libere procedet, ſuaque omnimoda auctoritate fruetur. Ita pariter ſolius Epiſcopi erit diſpenſare ſuper denunciationibus, quæ ante Matrimonii celebrationem fieri debent; ſicut etiam licentias ad Matrimonium contrahendum impertiri; diſpenſationes Matrimoniales ab Apoſtolica Sede conceſſas executioni mandare; ac demum in omnibus rebus, quæ Matrimonia quomodolibet concernunt, ea omnia præſtare & facere, quæ ad Epiſcopalem & Ordinariam juridictionem pertinere dignoſcuntur.

Criminales Cauſæ Parochorũ, aliorumque in recenſitis Eccleſiis Sacramenta miniſtrantium, a quo cognoſcendæ.

§. 30. Criminales Cauſæ contra prædictos Parochos, & quoſcumque alios in recenſitis ſuperius Eccleſiis Capitulo ſubjectis Sacramenta adminiſtrantes, illæ videlicet, in quibus, legitimo efformato Proceſſu, ſervataque Judicii forma legibus præſcripta, extra viſitationem procedendum erit, ſi quidem reorum crimina ipſam animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem concernant, cumulativæ juriſdictionis erunt, tam ſcilicet Epiſcopi, quam Capituli, ita ut inter eos ſit locus præventioni; at ubi delicta nec ad animarum curam, nec ad Sacrameotorum adminiſtrationem pertineant, ad privativam Capituli cognitionem ſpectabunt.

A quo itidem Criminales Cauſæ Capellanorum & Manſionariorum in præfatis Eccleſiis inſervientium.

§. 31. Ad ſolum pariter Capitulum ſpectare debebunt Cauſæ Criminales extra Viſitationem agitandæ contra Cappellanos & Manſionarios præfatis Eccleſiis Capitulo ſubjectis inſervientes; ſi tamen Cappellaniam vel Manſionariam ex collatione Capituli obtinuerint; & quatenus delictum verſetur circa miniſterium illius Officii, aut Beneficii, quod ab ipſo Capitulo recognoſcent. Verum ſi quis ex hujuſmodi Parochis, Cappellanis, aut Manſionariis a Capitulo proviſis, alterum forte Beneficium, aut Officium Eccleſiaſticum ab Epiſcopo ſibi collatum eodem tempore obtineat, & quidem in hujus miniſterio & ſervitio aliquo modo deliquiſſe arguatur, quoad hoc dumtaxat, a ſolo Epiſcopo corripiendus & puniendus erit.

Quid ſi aliquis duo Beneficia, alterum ab Epiſcopo, alterum a Capitulo obtineat.

§. 32. Si quis autem ex his, qui duo hujuſmodi Beneficia aut Officia obtineant, alterum ab Epiſcopo, & alterum a Capitulo ſibi collatum, alicujus delicti reus fiat, quod ipſorum Beneficiorum ſervitium & miniſterium minime reſpiciat, integrum erit Epiſcopo æque, ac Capitulo, contra ipſum procedere, eritque inter eos præventioni locus.

Quidve inſuper ſi is delinquat in neutrum Beneficium reſpiciente.

§. 33. Sub appellatione tamen Cappellanorum, ſeu Manſionariorum, ac generaliter ſub præmiſſorum Decretorum cenſura, nequaquam comprehenſos eſſe aut cenſeri volumus Presbyteros illos, qui de licentia aut mandato Capituli, in aliqua ex prædictis Eccleſiis eidem Capitulo ſubjectis Miſſas celebrant, ſeu aliter in Divinis miniſtrant, ſed tamen nullum Titulum Beneficiale ab ipſo Capitulo obtinent; Hos enim ſolius Epiſcopi judicio & correctioni ſubjacere volumus & mandamus.

Sub nomine Cappellani, ſeu Manſionarii qui inſi, quoad rem præſentem, comprehendantur.

§. 34. Præterea decernimus & declaramus, in omnibus ſupradictis caſibus, in quibus tributum fuit Capitulo privativum jus procedendi criminaliter contra Parochos, Cappellanos, & Manſionarios Eccleſiarum ipſi ſubjectarum, qui tamen de hujuſmodi Beneficiis ab eodem Capitulo proviſi fuerint; ſi quando præfati Archipresbyter & Capitulum negligentes ſe præbeant in procedendo adverſus delinquentes, tunc, & pro ea vice dumtaxat, totam juriſdictionem ad Epiſcopum devolvi, ac devolutam cenſeri debere; quatenus tamen Epiſcopus antea ter monuerit, & interpellaverit Archipresbyterum, præfigendo illi ſingulis vicibus quatuor dierum ſpatium.

Cauſæ privativo judicio Capituli reſervatæ, quomodo per illius negligentiã devolvantur ad Epiſcopum.

§. 35. His itaque privilegiis, & prærogativis hactenus recenſitis, & non aliis, præfatum Capitulum Veronenſe, ſub ordinaria univerſali Juriſdictione Epiſcopi Veronenſis pro tempore exiſtentis, in poſterum frui & gaudere debebit. Nos enim præmiſſa omnia & ſingula, prout ſuperius expreſſa ſunt, eiſdem Capitulo, Archipresbytero, Dignitatibus, & Canonicis, præſentium tenore, ac dictis, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine, ex nunc, & ex integro, perpetuis futuris temporibus valitura, concedimus & elargimur.

Capitulo recenſita privilegia ad præſcriptam formam redacta ex integro conceduntur.

§. 36. Denique quod ſpectat ad privilegia, & prærogativas, quibus præfatum Monaſterium S. Mariæ *in Organis* nuncupatæ, ejuſque pro tempore exiſtentes Abbates & Monachi, nec non Eccleſiæ ab eodem Monaſterio, ſeu a Congregatione Montis Oliveti dependentes, tam Parochiales, quam non Parochiales, in dicta Veronenſi Civitate, aut in illius ſuburbiis, ſeu prope illam, exiſtentes, in poſterum ſimiliter vigore præſentis conceſſionis, & non aliter, frui & gaudere debebunt; Volumus, ſtatuimus, decernimus, & delaramus, hujuſmodi Abbates, & Monachos in dicto Monaſterio ejuſque dependentiis pro tempore exiſtentes, eorumque Conventum, nullam activam juriſdictionem ordinariam, ſeu quaſi Epiſcopalem, ſibi præſumere, aut exercere poſſe in Clerum quarumvis Eccleſiarum hujuſmodi, ſeu in Populum præfatis Parochialibus ſubjectum, multoque minus ſpeciem aliquam Territorii ſeparati ſibi arrogare; ſed tantummodo ipſis Abbati, & Monachis, eorumque Eccleſiis, competere debere ſimplicem paſſivam exemptionem, ad formam & terminos Privilegiorum, quæ generaliter prædicto Ordini, eorumque Congregationi Montis Oliveti, ab Apoſtolica Sede conceſſa reperiuntur. Quocirca Abbas & Monachi præfati pacificam, ut antea, poſſeſſionem retinebunt dictarum Eccleſiarum tam Parochialium, quàm non Parochialium eorum Monaſterio ſeu Congregationi prædictæ unitarum; ac proinde, quod attinet ad Parochiales Eccleſias, ſalvo, ac præſervato favore Epiſcopi, jure deputandi in ipſis Oeconomos, quoties & quouſque eaſdem Rectore deſtitutas manere contingat, integrum erit Abbati & Conventui præfati Monaſterii, futuros hujuſmodi Eccleſiarum Rectores eidem Epiſcopo præſentare, ut, prævio conſueto examine, ad curam animarum in eis exercendam, ſive perpetuo, ſive amovibiliter, pro diverſa Parochialium conditione, ab eo approbentur; ac præterea eiſdem licebit omnes prædictas Eccleſias, & Clericos earum ſervitiis addictos, viſitare, prout fieri conſuevit ab aliis Prælatis Regularibus, & Exemptis, non habentibus Territorium ſeparatum; ſed tamen integra ſemper, ac prorſus illæſa manere debebit ejuſdem Epiſcopi juriſdictio pro omnibus & ſingulis caſibus, in quibus alii Epiſcopi locorum Diœceſani eam exercera poſſunt in Regulares, quantumvis exemptos, eorumque Eccleſias; præſertim circa ea, quæ animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem concernunt, juxta decreta præfati Tridentini Concilii, & ad formam memoratæ Conſtitutionis Noſtræ, quæ incipit *Firmandis*, aliarumque a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus editarum, & non aliter, nec alio modo.

Abbatis & Monachorũ Monaſterii S. Mariæ in Organis jura in Parochias, Parochos, cœteroſque Clericos inſervientes intra ſuos limites redacta recenſentur.

§. 37. Præſentes quoque litteras ſemper & perpetuo firmas & validas exiſtere & fore, omniaque & ſingula in eis contenta, poſt obitum tamen prædicti Danielis Cardinalis Patriarchæ, & Archiepiſcopi, ſuum plenum effectum, & omnimodam executionem ſortiri & obtinere, ac deinceps ab omnibus, ad quos ſpectat & ſpectabit quomodolibet in futurum, perpetuo & inviolabiliter obſervari debere; nec ullo unquam tempore, etiam ex eo, quod quilibet in præmiſſis jus vel intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes, etiam

Clauſulæ, & Decreta ad præmiſſorum firmitatem.

ſpecifica & individua mentiooe digni, ad ea vocati, & auditi non fuerint, ſeu ex alia qualibet privilegiata cauſa, de ſubreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari, aut alias infringi, vel quomodolibet retractari, ſuſpendi, reſtringi, limitari, vel eis in aliqoo derogari ullatenus unquam poſſe: Eaſque ſub quibuſvis contrariis Conſtitutionibus, revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, & declarationibus, quomodolibet, & quibuſvis de cauſis, etiam pro tempore factis, & faciendis, minime comprehendi, ſed ab illis ſemper exceptas, eſſe & cenſeri. Sicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis authoritate & poteſtate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, Vice-Legatos, dictæque Sedis Nuncios, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & authoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

§. 38. Quocirca Venerabilibus Fratribus Noſtris Epiſcopis Vicentino & Brixienſi eorumque in Epiſcopatibus Vicentino & Brixienſi Succeſſoribus pro tempore futuris, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, ipſas præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ſtatim ac tamen illarum effectui locus factus fuerit, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte ſive Epiſcopi, ſive Capituli Veronen., aut Abbatis & Monachorum præfati Monaſterii S. Mariæ in Organis nuncupatæ, ſeu aliorum, quorum favorem eædem præſentes concernunt, aut alicujus eorum, fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant authoritate Noſtra eaſdem præſentes, & in eis contenta hujuſmodi, ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inviolabiliter obſervari; & Epiſcopum, ac Capitulum & Canonicos, necnon Abbatem & Monachos præfatos, aliaſque Eccleſias & loca hujuſmodi, cæteroſque omnes, quos eædem præſentes quomodolibet concernunt, & concernent in futurum, illis omnibus & ſingulis pacifice frui & gaudere: non permittentes eos, vel ex ipſis quempiam deſuper per quoſcumque quomodolibet indebite moleſtari, perturbari, vel inquietari: Contradictores quoſlibet. & rebelles, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint, per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo; ac legitimis ſuper his habendis, ſervatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis.

§. 39. Non obſtantibus, quatenus opus ſit, Noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ regula de Jure quæſito non tollendo: necnon Bonifacii PP. VIII. qua cavetur, ne quis extra ſuam Civitatem vel Diœceſim ad judicium evocetur, ſeu ne Judices a Sede Apoſtolica deputati extra Civitatem vel Diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere audeant, vel præſumant, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis authoritate præſentium ad Judicium non trahatur, aliiſque Apoſtolicis aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutionibus & ordinationibus, necnon primodicti Capituli, ac præfati Monaſterii, & Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus; Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis, quibuſvis Eccleſiis, etiam Patriarchalibus & Metropolitanis, perſonis, & locis, per quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, & Sedem prædictam, vel alios quoſcumque, etiam qualibet authoritate & poteſtate fulgentes, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & aliis decretis in genere vel in ſpecie, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam iteratis vicibus conceſſis, confirmatis & innovatis: Qoibus omnibus & ſingulis, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet; tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes; illis alias in ſuo robore permanſuris, ad effectum validitatis & perpetuæ firmitatis præmiſſorum omnium & ſingulorum, hac vice dumtaxat, harum ſerie, ſpecialiter & expreſſe derogamus; aliiſque omnibus & ſingulis contrariis quibuſcumque: aut ſi aliquibus communiter aut diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, niſi per litteras Apoſtolicas facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Sumptum fides.

§. 40. Volumus autem quod earumdem præſentium tranſumptis etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio & extra illud adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi originaliter exhibitæ forent vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 41. Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc Noſtræ avocationis, ſuppreſſionis, & extinctionis, ſilentii impoſitionis, revocationis, caſſationis, & abolitionis, voluntatum, ſtatutorum, declarationum, conceſſionum, indultorum, decretorum, commiſſionum, & derogationum infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 17. Maji 1756. Pont. an. 16.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſexto, decimoſexto Kalendas Junii, Pontificatus Noſtri anno ſextodecimo

J. Card. Pro-Datar.

D. Card. Paſſioneus.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Utinenſi

LXIII.

Utinenſi Metropolitanæ Eccleſiæ Miſſa de Spiritu Sancto cum certis Collecta & Orationibus celebranda conceditur in die depoſitionis, ſeu commemorationis Beati Bertrandi Aquilejenſis Patriarchæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium. A ſtudio ampliandi Sanctorum cultum.

NON eſt equidem, quod Nos in hoc ipſo potiſſimum Apoſtolicæ omnium Eccleſiarum ſollicitudinis & procurationis graviſſimo miniſterio, imbecillitati Noſtræ a Supremo Paſtorum Principe Jeſu Chriſto, cujus vices in terris plane immerentes gerimus, impoſito, rite ſancteque obeundo fere defeſſos, magis reficere & recreare videatur, quam cum opportunæ ſeſe Nobis offerunt occaſiones, per quas Pontificiæ auctoritatis, benignitatiſque partes adhiberi a Nobis petitur in promovendo ampliandoque eorum Chriſtifidelium cultu, quos in Domino confidimus in caritate Dei conjunctos ex hac vita migraſſe, & in æterna Beatorum ſtatione in Cælis poſitos gaudere; cum per totum fere vitæ Noſtræ ſpatium, quoad Nobis integrum fuit, non omiſerimus immenſos labores impendere, ut præclara Venerabilium Servorum Dei, Beatorum, & Sanctorum geſta tot editis voluminibus illuſtraremus.

Immemorialis præſtitus Beato cultus.

§. 1. Quoniam autem in Metropolitana Eccleſia Utinenſi, ſicut Dilectus Filius Noſter Daniel Tituli Sanctæ Mariæ ſupra Minervam Presbyter S. R. E. Cardinalis Patriarcha Delphinus Archiepiſcopus Utinenſis nuper Nobis humiliter expoſuit, Corpus ſive Oſſa Beati Bertrandi, dum in humanis ageret, Patriarchæ Aquilejenſis viam univerſæ carnis anno MCCCL. ingreſſi reperiuntur, cui, quemadmodum pariter expoſuit, publicus cultus impendi cœptus ex eo Tranſitus ſui tempore, ad hanc uſque diem exhiberi pergit, pro quo ſane Cultu comprobando neceſſaria quoque documenta ad Nos tranſmittenda curavit, atque inſimul retulit, in die nimirum defunctionis ejuſdem Beati Bertrandi ſolemnem Miſſam pro gratiarum actione in Omnipotentis Dei honorem cani, juxta providum ſapienſque conſilium Venerabilis Servi Dei Cæſaris Cardinalis Baronii Eccleſiaſticorum Annalium Auctoris, de Sanctis quoque in Martyrologio Romano deſcriptis meritiſſimi, qui a fel. rec. Clemente PP. VIII. Predeceſſore noſtro oraculum acceperat. Præterea idem Daniel Cardinalis Patriarcha & Archiepiſcopus ſupplices preces obtulit, ut publicum hujuſmodi Cultum ampliare de Apoſtolica benignitate & auctoritate dignaremur.

Ad preces Emmi Card. Patriarchæ & Archiepiſcopi conceditur, ut in die commemorationis B. Bertrandi celebretur Miſſa de Spiritu Sancto cum inſcriptis orationibus.

§. 2. Nos igitur, qui laudatum Danielem Cardinalem Patriarcham & Archiepiſcopum, ob eximias generis animique dotes, ac Sacerdotales in regendis populis ſuæ Paſtorali curæ commiſſis virtutes, plurimi facimus, magnoque in honore habemus, piis votis porrectiſque precibus benigne obſecundare cupientes, poſtquam omnia & ſingula ad hujuſmodi graviſſimum negotium ſpectantia, matura conſideratione expendimus, ac præſertim allata ſuper publico exhibito Cultu documenta, & quidquid de eodem Beato Bertrando illius temporis Auctores gravis notæ ſcriptis ſuis conſignarunt, in hanc ſententiam devenimus, atque Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ſtatuimus, ut in die quidem, in qua annua in memorata Eccleſia Metropolitana Utinenſi ſæpedicti Beati Bertrandi memoria recolitur, & in qua ipſius Beati Bertrandi Corpus ſive Oſſa repoſita ſunt, celebratio ſolemnis Miſſæ cum Cantu pro gratiarum actione in Omnipotentis Dei honorem in ſingulos annos peragatur. Hujuſmodi vero Miſſa ſit illa, quæ de Spiritu Sancto in Miſſali Romano habetur; atque in ipſa addantur Orationes, ſive Collectæ, ut infra, nimirum, poſt primam quidem Orationem, ſive Collectam de Spiritu Sancto, ſub unica Concluſione dicatur: *Deus, qui Beatum Bertrandum pro Eccleſiæ ſuæ juribus ad mortem uſque certantem invicta paſtorali fortitudine roboraſti, præſta fidelibus tuis, ut ad pietatis & religionis conſtantiam ejuſdem informentur exemplis. Per Dominum &c.* Poſt alteram vero, ſive Secreta: *Sacra dona, quæ Tibi, Domine, reverenter offerimus in commemoratione Beati Bertrandi, Eccleſiæ tuæ libertatem tueantur & pacem, & ſanctificationis noſtræ incrementa promoveant. Per Dominum &c.* Poſt tertiam demum, ſive Poſtcommunio: *Præſta, quæſumus, Omnipotens Deus, ut in honorem Beati Bertrandi celebrata myſteria, ejus virtutum imitatores, & tuæ propitiatione nos dignos efficiant. Per Dominum &c.*

Conſuetæ clauſulæ & decreta in præmiſſorum firmitatem.

§. 3. Decernentes præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, & illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus & per omnia pleniſſime ſuffragari; ſicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, & quoſvis alios quacumque præeminentia & poteſtate fungentes & functuros, judicari & definiri debere, ac irritum & inane quidquid ſecus ſuper his a quocumque quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sumptuum fides.

§. 4. Volumus autem, ut earumdem præſentium Litterarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. 18. Junii 1756. Pont. 16.

Datum in Arce Gandulphi Albanen. Diœceſis ſub Annulo Piſcatoris die xviii. Junii MDCCLVI. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

Cajetanus Amatus.

LXIV.

Privilegia Monaſterii Monialium B. Mariæ Virginis, Ordinis S. Benedicti, prope & extra muros Civitatis Aquilejenſis, opportuna locorum ſubjectorum deſcriptione, ac definitione juriſdictionis Delegati Apoſtolici appoſita, confirmantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei,

Dilectis in Chriſto Filiabus, Abbatiſſæ & Conventui Monaſterii Monialium Beatæ Mariæ Virginis, Ordinis Sancti Benedicti, prope & extra muros Civitatis Aquilejen, nullius Diœceſis, Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Procemium. Privilegia non temere abroganda, ſuis tamen limitibus cohibenda.

QUÆ ex Apoſtolica Prædeceſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum auctoritate & liberalitate Religioſis Domibus ac Perſonis

Perſonis conceſſa dudum fuerunt Privilegia & Induita, nè propter varias labentium temporum & circumſtantium rerum viciſſitudines labefactari contingat, novo confirmationis munimine roborare, ſimulque eadem generalibus Eccleſiæ Legibus, & Canonicis inſtitutis, per opportunas voluntatis noſtræ declarationes, congruenter attemperare, non recuſamus; prout ipſarum Domuum ac perſonarum religioſæ utilitati & quieti, ac Eccleſiaſticæ Diſciplinæ integritati ſalobriter expedire in Domino judicamus.

§. 2. Sane exhibita Nobis nuper pro parte veſtra petitio cominebat, quod quum alias nonnulli Romani Pontifices Prædeceſſores noſtri, antiquiſſimo Monaſterio veſtro, ejuſque Perſonis & rebus, ac poſſeſſionibus, Eccleſiis quoque, Cappellis, & locis ab eo dependentibus, quæ in aliquot eorumdem Prædeceſſorum litteris, propriis leguntur expreſſa vocabulis, Apoſtolicæ Protectionis, aliaque complura privilegia & indulta conceſſiſſe dignoſcerentur; fel. record. Prædeceſſor pariter noſter Bonifacius Papa IX. per ſuas, ſub Dat. Romæ apud S. Petrum Kalend. Junii, Pontificatus ſui Anno XI. expeditas Litteras Apoſtolicas, idem Monaſterium veſtrum, cum membris ſuia, ejuſque Abbatiſſam & Conventum, ac ſingulares Perſonaa in eo tunc degentes, & poſteras, earumque bona, & jura quæcumque, quæ tunc obtinebant, & in poſterum obtinerent, ab omni poteſtate, juriſdictione, dominio, ſervitute, & viſitatione Patriarchæ Aquilejenſis tunc exiſtentis, & pro tempore futuri, nec non Capituli Aquilejenſis, aliorumque Ordinariorum, & Judicum quorumcumqoe, Auctoritate Apoſtolica exemit, & perpetuo liberavit, ac ſub Beati Petri, & Sedis Apoſtolicæ, ac ſua, protectione ſuſcepit, & exempta ac libera, exemptaſque ac liberas eſſe voluit, ſibique & Succeſſoribus ſuis Romania Pontificibus, ac dictæ Sedi, immediate ſubeſſe; ita ut Patriarcha & Judices ſupradicti, ratione delicti, ſeu contractus, aut rei, de qua ageretur, ubicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipſa conſiſteret, nullam in ipſas Abbatiſſam & Conventum, earumque Monaſterium, Perſonas, membra, Bona, aut jura prædicta, poſſent juriſdictionem, poteſtatem, dominium, aut viſitationem exercere, ſed dumtaxat coram dicta Sede, vel ejus delegatis, tenerentur de juſtitia reſpondere.

§. 3. Quodque ſubinde, poſt iteratas confirmationes, hujuſmodi exemptionis, ſuſceptionis, & ſubjectionis, ab aliis Romanis Pontificibus eidem Monaſterio veſtro, ejuſque Perſonis, membris, & Bonis elargitas, recol. mem. Prædeceſſor pariter noſter Clemens Papa VII., qui alias ad collapſam Regularis obſervantiæ Diſciplinam in eodem Monaſterio veſtro redintegrandam, illud, & illius Monialea, cum earum juribus, bonis, & pertinentiis univerſis, gubernio & regimini bo. me. tunc in humanis agentis Marini Tituli S. Vitalis S. R. E. Presbyteri Cardinalis, & Patriarchalis Aquilejenſis Eccleſiæ Præſulis, quamdiu Eccleſiæ hujuſmodi præeſſet, per ſpeciales ſuas in forma Brevis litteras ſuppoſuerat, & ſubjecerat; poſtmodum, ad ſupplicationem tunc exiſtentium dicti Monaſterii Abbatiſſæ & Monialium, attento quod plures Romani Pontifices dictum Monaſterium, & illius Perſonas, Terras, & Bona, ab omni Juriſdictione pro tempore exiſtentis Patriarchæ Aquilejenſis, ejuſdemque Vicariorum & Officialium, exempta ac libera, ut præfertur, ſub ſua, ac dictæ Sedis Apoſtolicæ protectione perpetuo manere, ipſique Sedi Apoſtolicæ immediate ſubeſſe voluerant; & ipſæ Abbatiſſa & Conventus in poſſeſſione, ſeu quaſi, exemptionis hujuſmodi, a quadringentis annis, vel circa, & tanto tempore, cujus initii hominum memoria non erat, jam tunc exiſtebant; aliiſque de cauſia tunc latius expreſſis; ac etiam conſideratione claræ mem. tunc in humanis agentis Ferdinandi Hungariæ & Bohemiæ Regis, & Comitis Goritiæ, ſub cujus temporali dominio Monaſterium prædictum exiſtebat, per alias poſteriores in ſimili forma Brevis litteras datas apud S. Petrum die 26. Novembris 1530. Pontificatus ſui anno VIII. præfatas ſuas anteriores litteras, & inde ſequuta quæcumque, revocando, caſſando, & annullando, ac pro nullis & infectis habendo, ac priſtinas exemptionem, ſuſceptionem, & ſubjectionem prædictas in ſuo robore ſubſiſtere, ac Monaſterio, Abbatiſſæ & Conventui, illorumque rebus, & bonis prædictis ſuffragari decernendo; nec non hujuſmodi exemptionis, & ſuſceptionia, ac ſubjectionis litteras, & Monaſterium prædictum, in priſtinum, & eum, in quo ante priorum litterarum hujuſmodi editionem erant, ſtatum reſtituendo, reponendo, & plenarie reintegrando; ac veterem renovando conſuetudinem, qua alii Romani Pontifices in more habuerunt alias Perſonas in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutas, ſecluſo Patriarcha Aquilejenſi, in Viſitatorea, Correctores, & Reformatores Monaſterii prædicti, tamquam ſibi & Apoſtolicæ Sedi immediate ſubjecti, conſtituere, & deputare; earumdem Litterarum tenore, Abbati Monaſterii S. Georgei Majoris Venetiarum dicti Ordinis S. Benedicti tunc & pro tempore exiſtenti, donec per ipſum Clementem, ſeu Succeſſores ſuos, aliud ordinatum foret, commiſerit & mandaverit, ut ipſe, ejuſque Succeſſores Abbates, Monaſterium ipſum in capite, & in membris, in ſpiritualibus & temporalibus viſitarent, & prout opus eſſe perſpicerent, ad debitam Regularis Diſciplinæ obſervantiam reducerent, & reformarent.

Ac in priſtinum ſtatū reſtitutis omnibus privilegiis, juriſdictio, correctio, & viſitatio, Abbati Monaſterii S. Georgei Majoris Venetiarum demandatur.

§. 4. Ex quo tempore, ſicut eadem expoſitio veſtra ſubjungebat, tam Monaſterium ipſum, ejuſqoe Abbatiſſa, & Moniales pro tempore exiſtentes, quam etiam earum bona, ac res, & Perſonæ ipſum ſubjectæ Indultis & Privilegiis ſibi conceſſis uſque in præſentem diem pacifice frui non deſtiterunt, ſub protectione Sedia Apoſtolicæ, ac Romanorum Pontificum, etiam pro tempore exiſtentium, inter quos recol. mem. Prædeceſſor quoque noſter S. Pius Papa V. Datis Apoſtolicis Litteris apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MDLXVI. Idibus Aprilis, Pontific. ſui anno primo, in ampliſſima confirmatione omnium Privilegiorum & Indultorum eidem Monaſterio, Abbatiſſæ, & Monialibus per Prædeceſſores Pontifices, & Sedem Apoſtolicam eatenus conceſſorum, comprehenſa quoque voluit, ac ſpecifice exprimenda duxit, decretum, & declarationem jam inde ab anno 1503. per bo. mem. Angelum Leoninum, dum viveret, Epiſcopum Tyburtinum, Legatum Apoſtolicum cum poteſtate Legati a Latere olim in iſtis partibus degentem facta, per quæ, inter alia, omnia & ſingula Beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, in præfatis ejuſdem Monaſterii Privilegiis contenta, & deſcripta, ad vos & Conventum veſtrum, veſtramque Nationem, proviſionem, & omnimodam diſpoſitionem ſpectare & pertinere, ac de menſa veſtra eſſe, & fore, voſque, ſtantibus præmiſſis, de hujuſmodi Beneficiis ad veſtrum nutum & voluntatem diſponere potuiſſe, & in antea poſſe, ideoque collationes, proviſiones, & alias diſpoſitiones de iiſdem Beneficiis per vos factas, omniaque & ſingula inde ſequuta, pro canonice & legitime factis cenſeri debere; nec non eorumdem Beneficiorum Cappellanos, & Beneficiatos, iiſdem Privilegiis,

Pacifica & ad hæc uſque tempora continuata privilegiorum poſſeſſio.

Iterum confirmantur a S. Pio V.

Una cum Decreto anni 1503. Legati a latere liberam Beneficiorum diſpoſitionem Monaſterio, & Monialibus adjudicante.

gratiis,

gratiis, & favoribus, ad inſtar præfati Monaſterii veſtri pariformiter uti, frui, & gaudere poſſe, & debere, decreverat, & declaraverat; prout Nobis expoſitum fuit in indicatis ipſius Pii Prædeceſſoris Litteris latius contineri.

Monaſterii, rerum, ac perſonarum cura & gubernium hactenus demandata Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ.

§. 5. Ipſius autem Monaſterii Veſtri, ac illius perſonarum, & rerum, nec non Eccleſiarum, Locorum Piorum, aliorumque membrorum ab eo dependentium, a Diœceſani, & cujuſcumque alterius Ordinarii juriſdictione, & ſuperioritate, ita ut præfertur, exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjectorum, regimen, & gubernium, per diverſas perſonas Eccleſiaſticas a pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus ſucceſſive delegatas geri & adminiſtrari conſuevit; eumque in finem, hujuſmodi perſonis delegatis, ſive per Litteras Apoſtolicas, ſive per organum Congregationis Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium negociis & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum., ampliſſimæ facultates conceſſæ dignoſcuntur; videlicet tam Monaſterium ipſum, quàm alind quodvis Monaſterium, Eccleſiam, Hoſpitale, Confraternitatem, Locum Pium, Terram, Caſtrum, & aliud quodcumque membrum eidem Monaſterio ſubjectum, Abbatiſſas, Moniales, & aliam quamvis Perſonam in eis degentem, cujuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis, tam in capite, quàm in membris, viſitandi, corrigendi, & reformandi, abuſus tollendi, ac diſciplinam & obſervantiam regularem reſtituendi; nec non Rectores, Cappellanos, & Confeſſores, tam ordinarios, quàm extraordinarios, pro ejuſdem Monaſterii, & Terrarum, Caſtrorum, Villarum, & Locorum illi ſubjectorum ſervitio, deputandi & conſtituendi, Puellas ad habitum, & ad Profeſſionem admittendi, illaſque ad hujuſmodi effectum examinandi, & approbandi; præterea quaſcumque Perſonas eidem Monaſterio ſubjectas, exceſſus ſeu delicti alicujus reas & culpabiles repertas, certa ſervata methodo, corrigendi, puniendi, & caſtigandi, ac omnes & ſingulas tam civiles, quàm criminales, & mixtas cauſas, ad ejuſdem Monaſterii forum & juriſdictionem ſpectantes, prout juris fuerit, illiuſque ordine ſervato, cognoſcendi, decidendi, & terminandi, aliaque omnia & ſingula ad Officium Vicarii, Viſitatoris, & Reformatoris ſpectantia & pertinentia, faciendi, & contra contumaces & inobedientes, illorumque conſultores & fautores, ad cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque neceſſaria & opportuna juris & facti remedia procedendi; ſicuti in nonnullis hujuſmodi deputationum Litteris latius accepimus contineri; ac etiam Dilectus Filius modernus noſter, & Sedis Apoſtolicæ Delegatus, ad ipſius Monaſterii veſtri Regimen, ejuſque juriſdictionis adminiſtrationem iſtic conſtitutus, hujuſmodi facultates hactenus circa præmiſſa obtinuiſſe, & exercuiſſe dignoſcitur.

Ampliſſimæ hujuſmodi Delegato Apoſtolico tributæ facultates.

Cur iſthæc privilegia tot Pontificum litteris firmata, iterum confirmari petatur.

§. 6. Cum autem, ſicut eadem petitio proſequebatur, poſtquam Nos, graviſſimis, juſtiſſimiſque de cauſis, Eccleſiam Patriarchalem Aquilejenſem dudum exiſtentem, ejuſque Patriarchalem dignitatem, ipſamque Cathedram, & Sedem, penitus & omnino ſuppreſſimus & extinximus, duaſque Archiepiſcopales Eccleſias, Goritienſem videlicet, ac Utinenſem ereximus; & Goritienſi quidem Eccleſiæ unam partem antiquæ Diœceſis Aquilejenſis, in qua Civitas ipſa Aquilejenſis, in cujus diſtrictu primodictum Monaſterium veſtrum, cum aliquibus terris, locis, & villis, nec non Eccleſiis eidem ſubjectis exiſtit, ſubjecimus & attribuimus; alteri vero, Utinenſi videlicet Eccleſiæ, reliquam ejuſdem antiquæ Diœceſis Aquilejenſis partem, in cujus ambitu ſitum eſt alterum Monaſterium veſtrum, prope muros Civitatis Forojulienſis extructum, ad quod, ex antiqua conſuetudine, univerſa Conventus veſtri communitas, æſtivis menſibus, ob aerem inſalubrem, qui eo tempore periculoſam reddit Aquilejenſis tractus ſtationem, ſingulis annis transferri ſolet; nec non cætera ejuſdem Monaſterii veſtri bona, & loca, ſeu terræ, villæ, & Eccleſiæ eidem ſubjectæ conſiſtunt, ſubjecimus pariter, & attribuimus; verendum eſſet, ne forte in hujuſmodi rerum immutatione, & novarum Diœceſum conſtitutione, ac reſpectiva earum terminatione, præjudicium aliquod ampliſſimæ exemptioni, cæteriſque juribus & privilegiis, quibus vos & Monaſterium veſtrum, cum ſuis membris, & bonis, ac perſonis in eo degentibus, & ab eo dependentibus, ſub immediata Sedis Apoſtolicæ ſubjectione, ut præfertur, hactenus uti, frui, & gaudere conſueviſtis, inferri, aut illatum cenſeri contingeret; ideoque pro parte veſtra Nobis fuerit humiliter ſupplicatum, quatenus præfatam Monaſterii veſtri, ejuſque membrorum exemptionem, aliaſque gratias, conceſſiones, & privilegia, a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus vobis elargita, & longa, vel etiam antiquiſſima, & immemorabili poſſeſſione, ſeu quaſi, & plurium ſeculorum uſu, a vobis retenta, novo Apoſtolicæ confirmationis munimine roborare, & opportunæ declarationis præſidio amplius afferere & firmare dignaremur.

Petitioni annuit Pontifex, ampliſſimamque Monaſterii, Perſonarum, ac rerum exemptionem confirmat.

§. 7. Idcirco Nos, ad rem maturius atque conſultius peragendam, requiſitis primum, auditiſque Venerabilibus Fratribus Noſtris modernis Utinenſi, & Goritienſi Archiepiſcopis, ac omnibus tam per eos, quàm per vos, & Procuratores veſtros fuſe deductis, aliiſque ad rem pertinentibus diligenter expenſis & conſideratis, votis veſtris in præmiſſis annuere volentes, voſque, ac veſtras ſingulares perſonas a quibuſvis excommunicationis & interdicti, aliiſque &c. cenſentes; ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, præmiſſas Bonifacii, & Clementis, aliorumque Prædeceſſorum prædictorum reſpective litteras, nec non dicti Monaſterii veſtri, illiuſque bonorum, villarum, caſtrorum, & locorum, ac Eccleſiarum in illis conſiſtentium, ſeu ab eodem Monaſterio aliàs dependentium, prout in præſentibus enumerantur, & ſunt, libertatem, & exemptionem, ac immediatam Sedi Apoſtolicæ ſubjectionem; ita ut tam primodictum Monaſterium veſtrum, quam alterum prope Civitatem Forojulienſem exiſtens, nec non Eccleſiæ, ac villæ, & caſtra, ac loca hujuſmodi, quarum, & quorum nomina inferius deſcribimus, voſque, & aliæ perſonæ, in illis nunc, & pro tempore degentes, a juriſdictione, dominio, ſuperioritate, & viſitatione Goritienſis, & Utinenſis Archiepiſcoporum pro tempore exiſtentium, ejuſque Vicariorum, & Officialium, ac utriuſque Eccleſiæ Capitulorum, prorſus & omnino, perpetuis futuris temporibus, exempta, immunia, ac libera, ac exemptæ, immunes, & liberæ, & ſub Noſtra, ac Succeſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium, & Sedis Apoſtolicæ prædictæ immediata protectione, & ſubjectione ſuſcepta, & ſuſceptæ, ac vere & immediate ſubjecta, & ſubjectæ ſint, & eſſe cenſeantur, ac reſpective permaneant; harum ſerie perpetuo confirmamus & approbamus, illiſque novum, & inviolabile Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus.

Provideque recenſet, quæ tali exēptionem fruantur.

§. 8. Quæ igitur ſub præſentium litterarum noſtrarum diſpoſitione comprehenſa, ac præfatæ exemptionis, ſuſceptionis, & ſubjectionis munere decorata eſſe, & perpetuo cenſeri voluimus, propriis duximus exprimenda vocabulis, &

ſunt quæ ſequuntur; videlicet a parte dominii in temporalibus Auſtriaci.

I. Monaſterium veſtrum *Sanctæ Mariæ* nuncupatum prope muros Civitatis Aquilejenſis extructum, *cum ſua Eccleſia*.

II. Item Villa *Monaſterii* noncupata; & in hujuſmodi Villæ ambitu Eccleſia Parochialis ſub titulo *Annunciationis B. Mariæ Virginis*.

III. Item Villa *Sancti Martini de Tertio* nuncupata, cum ſua Eccleſia Parochiali ſub titulo ejuſdem *Sancti Martini*.

IV. Item Villa *Tertii* noncupata; & in hujus Villæ ambitu, Eccleſia *Sancti Blaſii* filialis prædictæ Eccleſiæ Sancti Martini.

V. Villa *de Ronchis*, & in ejus tractu Eccleſia *Sancti Joſeph* filialis ejuſdem Eccleſiæ S. Martini.

VI. Villa *de Moruzzis* nuncupata.

VII. Alia Villa *de Malborghetto* nuncopata.

VIII. Item Villa *de Cervignano* nuncupata, & in bujus Villæ ambitu Eccleſia Parochialis ſub titulo *Sancti Michaelis Archangeli*; nec non alia Eccleſia ſub titulo *Sancti Hieronymi*: ac inſuper *Oratorium publicum*, de Jure patronatus, ut aſſeritur, Familiæ de Breſſanis; non longe vero extra eamdem Villam, Eccleſia *Sancti Martini*.

A parte vero temporalis Dominii Veneti.

I. Aliud *Monaſterium* veſtrum prope Mænia Civitatis Forojulienſis, cum ſua Eccleſia ſub titulo *Sanctæ Claræ*.

II. Villa de *Prudizzolo* nuocupata, & in ejus ambitu Eccleſia ſub titulo *S. Mariæ Virginis de Salute*, & *Sancti Oſualdi*, quæ eſt filialis præfatæ Eccleſiæ Parochialis S. Michaelis Archangeli de Cervignano.

III. Villa de *Muſcoli* nuncupata, & in ea ſimiliter Eccleſia Sacramentalis *Sancti Zenonis*, quæ etiam filialis eſt ejuſdem Parochialis Eccleſiæ de Cervignano.

IV. Villa de *Preteolis* nuncopata, & in ea Parochialis Eccleſia *Sancti Thomæ Apoſtoli*; extra vero eamdem Villam Eccleſia *Sancti Andreæ Apoſtoli*, filialis præfatæ Parochialis Eccleſiæ in dicta Villa exiſtentis.

V. Villa de *Sacilleen* nuncopata cum ſuo Caſtro; & quidem in dicta Villa, Eccleſia Sacramentalis *Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli*, in Caſtro autem, Eccleſia *Sancti Antonini*; quæ ambo filiales ſunt præfatæ Parochialis Eccleſiæ S. Thomæ de Preteolis.

VI. Villa de *Aiuris* nuncupata, cum Eccleſia *Sancti Blaſii* Epiſcupi & Martyris, filiali ejuſdem Parochialis Eccleſiæ de Preteolis.

VII. Villa de *Morteſinis* nuncupata.

VIII. Villa de *Chiaſellis* nuncupata, & in ejus ambitu Eccleſia Parochialis *Sanctæ Mariæ Virginis*.

IX. Villa de *Zumpicchia* nuncupata; & in eadem Eccleſia Parochialis *Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli*.

X. Villa de *Piantanico* nuncupata, & in ejus ambitu Eccleſia Sacramentalis *Sancti Cantiani* Martyris: prope eam vero Eccleſia *Sancti Antonii Abbatis* in Campo; quæ ſunt filiales prædictæ Parochialis Eccleſiæ de Zumpicchia.

XI. Villa de *Begliano* nuncupata, & in ipſa Villa, Eccleſia Sacramentalis *Sancti Martini*, atque inſuper alia Eccleſia *Sanctæ Mariæ Magdalenæ* in Arce diruta ejuſdem Begliani; quæ pariter filiales ſunt præfatæ Parochialis Eccleſiæ de Zumpicchia.

§. 9. Ne autem ob ſuperius enunciatas rerum immutationes, controverſiæ, & diſſidia, ſeu ambiguitates, & dubia, tum ſuper effectibus præfatæ exemptionis, vobis, & Monaſterio veſtro, dictiſque locis, Eccleſiis, atque perſonis conceſſæ, tum & potiſſimum circa uſum juriſdictionis activæ, quam dilectus filius modernus & pro tempore exiſtens Noſter, & Apoſtolicæ Sedis Delegatus, qui nunc iſtic deputatus exiſtit, & futuris quoque temporibus, ad formam prædictarum litterarum, noſtrarumque præſertim ſuper ſuppreſſione dicti Patriarchatus Aquilejenſis Anno Incarnationis Dominicæ 1751. pridie nonas Julii Pontificatus Noſtri anno XI. editarum, quibus initium eſt: *Injuncta Nobis*, deputandus erit; in ſpiritualibus, & temporalibus juxta earumdem litterarum ſuæ deputationis continentiam & tenorem, receptamque conſuetudinem, circa præmiſſa exercere debebit, in Eccleſiaſticæ pacis, & Canonicæ diſciplinæ perturbationem, ac detrimentum, ſoboriri contingat; idcirco Nos infraſcriptas declarationes, ordinationes, & regulas ſubjicere opportunum duximus; ad quarum formam, & terminos omnia redigi, & moderari volumus, ac earumdem præſentium tenore, dictaque ſcientia, & poteſtatis plenitudine præcipimus, & mandamus.

Vide To. III. Bullar. pag. 394. In hac Editione Tom. XVIII. Conſt. III. pag. 215.

§. 10. Primo videlicet, quod dictus Delegatus pro tempore exiſtens, Synodales leges, ad Eccleſiaſticam diſciplinam tuendam, aut reparandam, a Goritienſi, & Utinenſi Archiepiſcopis editas, & pro tempore edendas, Clero Sæculari Eccleſiarum, villarum, & locorum, a prædicto Monaſterio veſtro dependentium, ſervata circumpoſitarum Diœceſum diſtinctione, reſpective proponere, & ab eo obſervari facere debeat; ſub pœnis in hujuſmodi Synodalibus legibus etiam reſpective adſcriptis, quas ipſe Delegatus a contrafacientibus diſtricte exigere non omittat.

Delegatus Apoſtolicus Synodalia Archiepiſcoporum Decreta in reſpectivis locis Monaſterio ſubjectis ſervari jubeat.

§. 11. Secundo, quod in omnibus præfatis villis, & locis, juriſdictioni primodicti Monaſterii veſtri ſubjectis, idem Delegatus pro tempore exiſtens eoſdem caſus, quos Archiepiſcopi Goritienſis, & Utinenſis in eorum reſpective Civitatibus, & Diœceſibus ſibimetipſis pro tempore reſervabunt, juxta præfatam locorum poſitionem, & perſonarum domicilium, ſibi ipſi reſervare; & Confeſſariis, ut infra, approbatis, facultatem ab ipſis abſolvendi interdicere, iiſdemque reſpective, etiam ſub certis modo & forma ſibi beneviſis, tribuere poſſit & valeat.

Caſus eoſdem ſibi reſervet.

§. 12. Tertio, quod approbatio Sacerdotum, tam qui animarum curam exercere, quam qui Sacramentales Chriſtifidelium Confeſſiones in iiſdem Eccleſiis, villis, & locis, excipere debebunt, quoad idoneitatem, ad alterutrum ex dictis Archiepiſcopis juxta locorum poſitionem præmiſſam, ſpectet atque pertineat; qui tamen Archiepiſcopi litteras hujuſmodi Sacerdotibus a ſe approbatis tradendas ita efforment, ut eorum tantummodo idoneitatem, ad munus, de quo agitur, in genere teſtatam faciant; reſervata prædicto Delegato auctoritate concedendi Sacerdotibus ſic approbatis uſum juriſdictionis in Foro Pœnitentiali exercendæ.

Sacerdotibus, a reſpectivo Archiepiſcopo ad curam animarum, vel confeſſiones, quoad idoneitatem iſtorum approbatis, uſum juriſdictionis concedat.

§. 13. Quarto, quod Concionatores in hujuſmodi Eccleſiis, & locis præfatæ juriſdictioni ſubjectis verbum Dei publice annunciaturi, ab hujuſmodi Delegato Apoſtolico tantum licentiam petere, & obtinere teneantur.

Concionatoribus opportunam facultatem indulgeat.

§. 14. Quinto, quod nullus in Confeſſarium, ſive Ordinarium, ſive Extraordinarium, pro Monaſterio veſtro, & pro vobis, communiter, ſeu ſingulariter, eligi & deputari poſſit, niſi qui antea ſpecialem approbationem circa idoneitatem ad excipiendas Monialium Confeſſiones, juxta formulam hactenus ſervari ſolitam, obtinuerit; & quidem ab eo Archiepiſcopo, cujus Diœceſis ambitu continebitur Conventus veſtri Communitas, quo tempore ad Confeſſarii hujuſmodi electionem & deputationem devenietur. Verumtamen Confeſſarius ſic electus, per integrum tempus deputationis ſuæ, ſuſceptum

Monialium Confeſſarii aſſumantur, qui idonei ad hoc munus fuerint ab Archiepiſcopis renunciati.

munus

munus libere proſequi, & Confeſſiones veſtras, aliarumque perſonarum in Monaſterio veſtro cum debitis licentiis pro tempore degentium, audire poterit, etiamſi interea præfata Communitas veſtra ad aliud Monaſterium ſe transferat, alterius Archiepiſcopalis Diœceſis ambitu circumcluſum, abſque eo quod novam ab altero Archiepiſcopo Diœceſis hujuſmodi approbationem obtinere teneatur.

Elapſo quoad Confeſſarios ſuæ approbationis tempore, iterum ſe ſiſtere Archiepiſcopo reſpective debeant.

§. 15. Sexto, quod Confeſſarii ad Sacramentales Fidelium Confeſſiones excipiendas in præfatis Eccleſiis a Monaſterio veſtro dependentibus aſſumpti & deputati, elapſo tempore in eorum reſpective approbationibus enunciato, iterum ſe ſiſtere debeant eidem Archiepiſcopo, ſeu illius Succeſſori, a quo primum approbati fuerunt; reſervata ſemper Delegato Apoſtolico facultate concedendi Confeſſariis ipſis ſic iterato approbatis exercitium juriſdictionis in Foro Pœnitentiali.

Idem Delegatus Parochos & Vicarios Curatos in poſſeſſionem inducat.

§. 16. Septimo, quod novi Parochi, & Vicarii Curati ad Animarum curam in præfatis Eccleſiis exercendam conſtituendi ſeu deputandi, in eorum Officii exercitium ab eodem Delegato Apoſtolico, Noſtra, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate, immittantur.

Oeconomi, vacantibus Eccleſiis curatis, ab Abbatiſſa eligantur, a Delegato juriſdictionis exercitium tradatur.

§. 17. Octavo ſimiliter, quoties hujuſmodi Parochiales Eccleſias, ſeu Officia Curata vacare contigerit, Presbyteris Oeconomis per Abbatiſſam pro tempore exiſtentem electis, ut hactenus in more poſitum fuit, uſus & exercitium juriſdictionis, durante vacatione hujuſmodi exercendæ a præfato Delegato Apoſtolico, eadem auctoritate, tradatur.

Jus viſitandi Monaſteria, adnexaſque Eccleſias privative Delegato reſervatur.

§. 18. Nono, quod idem Delegatus pro tempore exiſtens, ſolus, & privative quoad unum, & alterum Archiepiſcopos præfatos, viſitare poſſit, & debeat, tam primo, & ſecundo dictum Monaſterium veſtrum, etiam quoad Clauſuram, ſervatis tamen quoad modum & tempus viſitationis hujuſmodi, & quoad numerum perſonarum in viſitationibus aſſumendarum, Apoſtolicis Decretis, atque Conſtitutionibus; quàm omnes præfatas Eccleſias, Oratoria, & Pia loca a prædicto Monaſterio veſtro dependentia, prout hactenus viſitare conſuevit, ac viſitatione hujuſmodi completa, præmiſſorum omnium ſtatus relationem, ſingulis trienniis, ad Sedem Apoſtolicam tranſmittere teneatur, ad formam Conſtitutionis Noſtræ incipientis: *Quod Sancta* *, datæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ 1740. Nono Kal. Decembris, Pontificatus Noſtri Anno I.

* In hac Editione Tom. XVI. Conſt. VII. pag. 11.

Ejuſdem Delegati juriſdictio in cognoſcendis cauſis civilibus & criminalibus.

§. 19. Decimo, quod Delegatus ipſe cauſas omnes civiles, criminales, & mixtas Cleri, & Populi dictarum villarum, caſtrorum, atque locorum ad ejuſdem Monaſterii veſtri forum, & juriſdictionem ſpectantes cognoſcere, decidere, & terminare, atque in iiſdem, prout juris fuerit, ſervatis ſervandis, uſque ad ſententiam definitivam procedere; & contra delinquentes, ad formam ſacrorum Canonum, & Conſtitutionum Apoſtolicarum, dictorumque Synodalium ſtatutorum reſpective procedere, eoſque pro modo culpæ punire, mulctare, & emendare poſſit, ac debeat.

Dimiſſoriales tamen Delegatus non concedat.

§. 20. Undecimo, nullatenus tamen ipſi Delegato liceat Dimiſſoriales Litteras concedere perſonis hujuſmodi Monaſterii veſtri juriſdictioni quocumque titulo ſubjectis, pro ſuſcipiendis Ordinibus, ſive Majoribus, ſive Minoribus, vel ut Clericali Militiæ adſcribantur.

Ad Pontificalia in locis Monaſterio ſubjectis peragenda quis advocandus.

§. 21. Duodecimo, quod pertinet ad Pontificalia peragenda in Eccleſiis tam uni, quàm alteri Monaſterio veſtro adnexis, aliiſque ſuperius enunciatis, nec vobis, nec ipſi Delegato liceat quemcumque Antiſtitem ad id pro libito accire, ſed illum duntaxat ex duobus Archiepiſcopis præfatis invitare teneamini, cujus Diœceſis finibus reſpective concluſa reperitur Eccleſia, in qua Pontificales Functiones habendæ erunt; Quod ſi Archiepiſcopus requiſitus, hujuſmodi Functiones & Munia Pontificalia peragere recuſaverit, ſive nequiverit, tunc liceat vobis, & Delegato prædicto, quemcumque alium Catholicum Antiſtitem, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentem, in eum finem advocare. Salva ſemper Noſtra, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate, ſi quando, vel in hoc, vel in aliis quibuſlibet ex præmiſſis rerum capitibus in peculiaribus caſibus, ſpecialiter indulgendum cenſuerimus, ſeu Succeſſores Noſtri Romani Pontifices indulgere opportunum duxerint. Et firmis integriſque manentibus favore utriuſque præfati Archiepiſcopi, Goritienſis videlicet, & Utinenſis nunc, & pro tempore exiſtentium omnibus & ſingulis juribus, tam quæ ad Ordinem, quàm quæ ad Juriſdictionem pertinent, etiam circa præmiſſa loca, Eccleſias, res, & perſonas, in iis tamen, de quibus in ipſis Litteris ſuper deputatione ſæpedicti Delegati Apoſtolici confectis, ac deinceps ſuper ſimilibus deputationibus Succeſſorum ejus, juxta conſuetam formulam, ſed ſalva præſentium Noſtrarum diſpoſitione conficiendis, nihil expreſſe cautum reperiatur; ſeu de quibus Nos per eaſdem præſentes, nihil decrevimus, ſtatuimus, & declaravimus.

Opportuna in reliquis præſervatio Archiepiſcopalis juriſdictionis & auctoritatis.

Clauſulæ, & Decreta in præmiſſorum firmitatem.

§. 22. Denique eaſdem præſentes Litteras, & in eis contenta, etiam ex eo quod aliqui in præmiſſis, vel eorum quopiam intereſſe habentes, aut habere prætendentes, ad hoc vocati, vel auditi non fuerint, aut ex quibuſvis cauſis de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel quocumque alio defectu notari, vel impugnari, aut alias infringi, vel quomodolibet retractari, ſuſpendi, limitari, vel eis in aliquo derogari, nullatenus unquam poſſe; eaſque ſub quibuſvis contrariis Conſtitutionibus, revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, modificationibus, decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine, aut alia, & quibuſvis de cauſis, etiam pro tempore factis, minime comprehendi, ſed ab illis ſemper exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſtatum reſtitutas, ac de novo conceſſas, ſemperque & perpetuo validas, firmas, & efficaces eſſe, & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, ac ab omnibus, ad quos ſpectat, & ſpectabit, quomodolibet in futurum, perpetuo, & inviolabiliter obſervari, ac primodicto Monaſterio, vobiſque, ac futuris pro tempore exiſtentibus Abbatiſſæ, & Monialibus ipſius Monaſterii, aliiſque perſonis, Eccleſiis, & locis prædictis, quorum favorem eædem præſentes quomodolibet concernunt, perpetuis futuris temporibus pleniſſimè ſuffragari debere: ſicque in præmiſſis ab omnibus cenſeri, ac ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, & ignoranter contigerit attentari, irritum quoque & inane decernimus.

Ampliſſima contrariorum derogatio.

§. 23. Non obſtantibus, quatenus opus ſit, Noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ regula de Jure quæſito non tollendo: ac quibuſvis Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, ac etiam in Synodalibus, Provincialibus, & Univerſalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, ac etiam præmiſſis litteris Prædeceſſorum eorumdem in iis, quæ præſentibus adverſantur: Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis, quibuſvis Eccleſiis, etiam Metropolitanis, perſonis, & locis, per quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros prædictos, vel alios quoſcumque, & quacumque dignitate,

& auctoritate fulgentes, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, quomodolibet conceſſis, confirmatis & innovatis: Quibus omnibus & ſingulis, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet; tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes; illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad effectum validitatis & perpetuæ firmitatis præmiſſorum omnium & ſingulorum, hac vice dumtaxat, harum ſerie, ſpecialiter & expreſſe derogamus; contrariis quibuſcumque.

§. 24. Nulli ergo omoino hominom liceat, paginam hanc Noſtræ abſolutionis, confirmationis, approbationis, roboris adjectionis, declarationum, ordinationum, derogationum, decretorum, & ſtatutorum infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingeoteſimo quinquageſimo ſexto, tertio Kalendas Auguſti, Pontificatus Noſtri anno ſextodecimo.

J. Card. Pro-Datarius.

D. Card. Paſſioneus.

VISA
De Curia J. C. Boſchi,

L. Eugenius.

Loco † plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

De jure Metropolitico Archiepiſcopalis Eccleſiæ Moguntinæ io novam Diœceſim Fuldenſem, ejuſque Clerum & Populum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAluberrimum Apoſtolicæ providentiæ benignitatiſque inſtitutum a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus ſapientiſſime initom ſervatumque, ut iis quidem, quibus potuiſſent, titulis & honoribus inſignes Eccleſias magis magiſque ad Nominis Divini cultum, & Chriſtifidelium utilitatem adaugerent, ſed pari nihilominus circumſpectione ac diligentia Hierarchicum Eccleſiæ Catholicæ ordinem in hiſce ipſis honorum largitionibus inviolatum atque intactum decretis ac reſcriptis ſuis cuſtodirent, a ſuſcepti Pontificatus Noſtri exordio ita, quoad Nobis integrum fuit, tenere & ſequi ſtuduimus, ut nullas hac in re Apoſtolicæ Noſtræ vigilantiæ partes ubique gentium deſiderari paſſi fuerimus. Quamobrem cum inſignis & antiquiſſima Abbatia Fuldenſis, quæ intra fines Provinciæ Moguntinæ ſita eſſe non ambigitur, multis nominibus clara, maxime vero propter Privilegia, quibus per Romanos Pontifices, atque ipſos etiam Seculares Principes locupletata fuit, in Germania plurimi fieret, magnoque in honore haberetur; non immerito Nos, ad majus Catholicæ Fidei præſidium atque ornamentum, Abbatiam ipſam in Epiſcopatum ereximus, ejuſqoe Abbatem pro tempore exiſtentem io Epiſcopum & Abbatem inſimul conſtituimus, quemadmodum ex aliis Noſtris ſub Plumbo expeditis literis, quarum tenorem, quatenus opus ſit, hiſce præſentibus pro expreſſo & inſerto haberi volumus, uberius continetur.

Relata ſut ſuperius Conſtit. IV. pag. 15. & ſeq.

Pontificis ſollicitudo in componenda inde exorta controverſia.

§. 1. Cum autem poſt Epiſcopatus hujuſmodi erectionem, atque Epiſcopi ordinationem, quædam eruperit controverſia ſuper auctoritate, quæ Archiepiſcopo Moguntino in dicta nova Epiſcopali Diœceſi Metropolitico jure competere deberet; ut ea quamcitius, & abſque ullo judiciali ſtrepitu abſolveretur, controverſiam ipſam ad Nos avocavimus, reque tota per Nos ipſos diligeoter conſiderata, itemque in conſilium adſcitis peritiſſimis in jure Canonico viris Noſtræ Romanæ Rotæ Auditoribus, quemadmodum eximia Moguntinæ Sedis dignitas, non ioter Germanos tantum, ſed univerſo Chriſtiano Orbi perſpecta expoſcere videbatur, lætati admodum ſumus, quod eorum ſuffragia tum oretenus, tum etiam ſcripto expoſita, & in manibus Noſtris relicta, cum concepta jamprius in mente Noſtra ſententia prorſus convenirent. Quapropter uniformi prædictorum Auditorum ſenſui inhærentes, ea ipſa die, videlicet decima Auguſti ſuperioris anni MDCCLV. decrevimus ac declaravimus, prædictas Noſtras literas ſuper erectione Abbatiæ Fuldenſis in Epiſcopatum, atque alias præcedentes itidem Noſtras ſuper abprobatione & confirmatioce cujuſdam concordiæ inter Epiſcopum Herbipolenſem & Abbatem Fuldenſem peractæ, ita ſemper accipiendas eſſe, interpretandas, atque intelligendas, ut per eas nihil omnino detractum, aut imminutum cenſeatur de auctoritate & jure Metropolitico, quod in tota Provincia, atque adeo etiam in novo Epiſcopatu Fuldenſi, & univerſa ejus Diœceſi, Moguntino Archiepiſcopo competit, juxta præſcriptum Sacrorum Canonum, & Sacri Concilii Tridentini; ſalva tamen ex alia parte, atque illæſa manente exemptione paſſiva, atque immediata ſubjectione huic Sanctæ Sedi Apoſtolicæ, quibus hactenus juxta formam ſuorum privilegiorum gaviſi ſunt, & gaudere debent Monachi omnes, & Monaſterium Fuldenſe, cum ſua Abbatiali Eccleſia, quæ nuper in Cathedralem erecta eſt, aliiſque Eccleſiis, quæ ſecundum præſentem ſtatum eidem Mooaſterio pleno jure incorporatæ & ſubjectæ reperiantur; ita tamen ut Populus & Clerus Secularis ab ejuſmodi Eccleſiis quomodolibet dependens, propter hoc a jure Metropolitico prædicto nequaquam exemptus cenſeatur.

Metropoliticum jus Eccleſiæ Moguntinæ in novam Diœceſim Fuldenſem ejuſque Clerum & Populum aſſeritur.

Nihil detractum volt exemptioni Abbatialis Epiſcopalis Eccleſiæ, Monaſterii, eidemque adnexarum Eccleſiarum.

§. 2. Quo itaque firmius Decretum hoc Noſtrum ſubſiſtat, & ſervetur exactius, Decretum ipſum tenore præſentium Apoſtolica auctoritate confirmamus, atque inviolabili Apoſtolicæ firmitatis robore communimus.

Clauſulæ & Decreta ad præmiſſorum firmitatem.

§. 3. Decerneotes idem Decretum, & præſentes Noſtras literas, ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtioere, & illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus & per omnia pleniſſime ſuffragari debere; ſicque, & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, necnon Apoſtolicæ Sedis Nuntios, & quoſvis alios quacumque præeminentia & poteſtate fungentes & functuros, judicari, & definiri debere; ac irritum & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Noo

Derogatio contrariis.

§. 4. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus Provincialibuſque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, & quibuſcumque aliis, in contrarium præmiſſorum, etiam a Nobis, quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides ſumptuum.

§. 5. Volumus autem, ut earumdem præſentium litterarum tranſumptis ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Data 15. Sept. 1756. Pont. 17.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 15. Septembris MDCCLVI. Pontificatus Noſtri Anno decimoſeptimo.

Cajetanus Amatus.

LXVI.

Refractariis Conſtitutioni *Unigenitus* an, & quando SS. Corporis Chriſti Viaticum denegari debeat, Encyclica hac Epiſtola definitur.

Venerabilibus Fratribus Noſtris, S. R. E. Cardinalibus, ac Archiepiſcopis, & Epiſcopis Regni Galliarum, in noviſſimis comitiis Cleri Gallicani congregatis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pontificis cura & ſollicitudo de turbata in Galliis Eccleſiæ tranquillitate reſtituenda.

Ex omnibus Chriſtiani Orbis regionibus, ad quas impoſita imbecillitati Noſtræ paſtoralis cura protenditur, quum multa ſæpe ad nos deferantur, quæ animum Noſtrum pro omnium ſingularumque Eccleſiarum ſtatu ſollicitum & anxium habeant, vix tamen aliunde nobis majores perturbationis, atque doloris cauſæ acciderunt, quàm ex graviſſimis controverſiarum & diſſenſionum incommodis, quibus florentiſſimum iſtud Regnum, & Catholicam Gallorum nationem aliquot abhinc annis jactari cognovimus. Neque ſane deſtitimus hoc toto perturbationum veſtrarum tempore Deum optimum maximum enixe rogare, ac interpoſitis etiam aliorum precibus, orare atque obſecrare, ut ipſe, qui Deus pacis eſt, veram ſolidamque tranquillitatem turbatis Eccleſiis veſtris reddere dignaretur. Sæpe etiam, datis ad cariſſimum in Chriſto filium noſtrum Ludovicum Galliarum Regem Chriſtianiſſimum Apoſtolicis litteris, illius opem & brachium ad Eccleſiaſticæ pacis tutelam atque præſidium imploravimus. Iis autem, qui ad Nos & ad Sedem Apoſtolicam de rebus iſtis recurſum habuerunt, ea ſemper reſponſa dedimus, quibus Nos promptos paratoſque declaravimus, pro pace Eccleſiæ Gallicanæ, quam ſincera & conſtanti dilectione proſequimur, quidquid Nobis vitæ ſupereſſe poſſet, libenter impendere; atque omnia, quæ Nobis agenda proponerentur, & aggredi & urgere, dummodo ejuſmodi conſilia eſſent, quæ ad revellendum malorum germen apta & idonea dignoſcerentur, & quorum executio cum ſpe proſperi eventus ſuſcipienda, & ad intentum finem utiliter proceſſura videretur.

Pluribus nominibus Gallicani Cleri virtus commendatur.

§. 2. Gravem atque diuturnam de rebus veſtris ſollicitudinem, qua hactenus affecti fuimus, non parum ſublevarunt litteræ e Gallicani Cleri Comitiis die 31. Octobris elapſi anni ad Nos ſcriptæ; quas quidem legentes, veſtram, Venerabiles Fratres, firmitatem atque conſtantiam, veſtram perſpeximus perfectam conſenſionem in cuſtodiendo veræ ſanæque doctrinæ depoſito, & in retinenda, quam ſemper majores veſtri profeſſi ſunt, erga Apoſtolicam Beati Petri Sedem, Catholicæ Unitatis centrum, obſervantia & veneratione. Neque enim ullam inter vos diſſenſionem vigere comperimus, quoad canonicas regulas & principia; ſed ſciſſuras tantummodo eſſe inter vos in deligendis ſtatuendiſque mediis, quibus utendum neceſſario eſt, ut eadem communia principia in uſum deducantur. Quod quamvis optandum fuiſſet longe abeſſe a Conventu veſtro, haud tamen mirum videri debet, ſcientibus, id alias inter ſacros Antiſtites, & doctrina & morum ſanctitate conſpicuos, in graviſſimarum rerum tractatione eveniſſe. In magnam autem præconceptæ conſolationis noſtræ acceſſionem ſeſe obtulit eximia Chriſtianiſſimi Regis pietas & religio, cum hæreditario ipſius in hanc Apoſtolicam Sedem obſequio conjuncta, quæ non in recentioribus tantummodo illius litteris, quas die 19. Decembris ejuſdem elapſi anni, prædictam Cleri epiſtolam huc mittens, ad nos dedit, ſed in cæteris quoque omnibus ab eo conſcriptis, præclare enituit; in quibus teſtari poſſumus atque debemus, Nos ſemper illius Regii animi ſenſus eos plane deprehendiſſe, qui maxime decebant Orthodoxum Principem, & vera in Deum religione, & ſincera erga Romanam Sedem pietate præditum, eumdemque pacis atque concordiæ in ſuis regnis reſtituendæ & conſervandæ amantiſſimum.

Regis Chriſtianiſſimi pietas ac religio.

Publicis & notoriis refractariis Conſtitutioni *Unigenitus* SS. Viaticum jure denegatur.

§. 3. Tanta eſt profecto in Eccleſia Dei auctoritas Apoſtolicæ Conſtitutionis, quæ incipit *Unigenitus*, eademque ſibi tam ſinceram venerationem, obſequium, & obedientiam ubique vindicat, ut nemo Fidelium poſſit, abſque ſalutis æternæ diſcrimine, a debita erga ipſam ſubjectione ſeſe ſubducere, aut eidem ullo modo refragari. Hinc porro conſequitur, ut in ea, quæ exorta eſt, controverſia, utrum hujuſmodi refractariis ſanctiſſimum Corporis Chriſti Viaticum expetentibus denegari debeat, ſine ulla hæſitatione reſpondendum ſit, quoties prædictæ Conſtitutioni publice & notorie refractarii ſint, denegandum eis eſſe; ex generali nimirum regula, quæ vetat publicum atque notorium peccatorem ad Euchariſticæ Communionis participationem admitti, ſive eam publice, ſive privatim requirat.

Publici & notorii refractarii qui.

§. 4. Publici autem atque notorii ſunt refractarii, in caſu, de quo agitur, quicumque per ſententiam a Judice competente prolatam rei declarati ſunt, eo nomine, quod debitam prædictæ Conſtitutioni *Unigenitus* venerationem, obſequium, & obedientiam contumaciter denegaverint; quicumque etiam hujuſmodi contumaciæ reos ſe in judicio confeſſi ſunt; ac præterea illi, qui quamvis nec a Judice condemnati, neque reatum ſuum in judicio confeſſi fuerint, nihilominus, vel eo tempore, quo ſacrum ipſum Viaticum ſuſcepturi ſunt, propriam inobedientiam & contumaciam adverſus Conſtitutionem *Unigenitus* ſponte profitentur, vel in anteactæ vitæ decurſu aliquid evidenter commiſiſſe noſcuntur, manifeſte oppoſitum venerationi, obſequio, & obedientiæ eidem Conſtitutioni debitæ, in eoque facto moraliter perſeverare; quod ita vulgo cognitum eſt, ut publicum ſcandalum inde exortum, non adhuc ceſſaverit: in his enim caſibus eadem omnino adeſt moralis certitudo, quæ habetur de iis factis, ſuper quibus Judex ſententiam tulit, vel ſaltem alia ſuppetit moralis certitudo prædictæ ſimilis & æquipollens.

Duplex notorii ſpecies, variaque demonſtratio.

§. 5. In quo tamen præ oculis habenda eſt differentia quæ intercedit inter notorium illud, quo merum aliquod factum deprehenditur, cujus facti reatus in ipſa ſola externa actione

conſi-

conſiſtit, ut eſt notorietas uſurarii aut concubinarii; & aliud notorii genus, quo externa illa facta notari contingit, quorum reatus ab interna etiam animi diſpoſitione plurimum pendet; de quo quidem notorii genere nunc agitur. Alterum enim illud gravibus ſane probationibus evinci debet; ſed alterum gravioribus certioribuſque argumentis probari oportebit.

§. 6. Ea vero, quam ſupra innuimus, certitudo minime adeſſe dicenda eſt in aliis caſibus, in quibus crimen nititur conjecturis, præſumptionibus, incertiſque vocibus, quæ originem ſuam plerumque debent hominibus aut malo animo affectis, aut qui præjudicatis opinionibus, vel partium ſtudiis ducuntur; quibus dum fides habetur, ſatis compertum eſt, tum præteritorum temporum, tum ætatis noſtræ experientia, quot modis homines errare & falli, ac in tranſverſum agi contingat.

§. 7. Quia vero nonnulli animarum Paſtores, Eccleſiæque Miniſtri, pietate & zelo commendati, hujuſmodi conjecturis & præſumptionibus deferentes, dum ad ſacrum Viaticum aliquibus miniſtrandum advocantur, animo anxii hærent, verentes ne id ſine propriæ conſcientiæ periculo adminiſtrare non poſſint; certam ſubnectimus agendi regulam, quam ſequantur.

§. 8. Hoc itaque primum animadvertere debent, an ſcilicet ei, qui extremum Viaticum poſtulat, quum antea ad ſacram menſam accederet, Paſchali præſertim tempore, a loci illius Parocho, ubi degebat, Euchariſtica Communio adminiſtrata fuerit: ſi enim hæc illi in vita non fuerit denegata, argumento id erit, aut hominem illum ab omni labe immunem, aut ſaltem non vere notorium peccatorem reputatum fuiſſe; indeque ſequetur, ſacrum Viaticum eidem in exitu vitæ publice poſtulanti denegari non poſſe; niſi forte, poſtquam olim ad Euchariſticam menſam admiſſus fuit, & ante id tempus, quo poſtrema Sacramenta requirit, aliquid commiſiſſe noſcatur, quo publici & notorii peccatoris notam, juxta præmiſſa, contraxerit.

§. 9. Ubi autem ex hac facti ſpecie certum ipſis non ſuppetat fundamentum, cui inſiſtere valeant; aliunde vero validæ adverſus ægrotum præſumptiones, & indicia gravia & urgentia militent, ob quæ obortum ſibi ſcrupulum rationabiliter deponere nequeant; in his rerum circumſtantiis, oportet eos, remotis arbitris, ægrotantem alloqui, eique cum omni lenitate & manſuetudine, non tanquam diſputantes, eumque convincere volentes, oſtendere, quæ & qualia ſint indicia, quæ ſuſpectum reddont ipſius vitæ tenorem; rogantes eum & obſecrantes, ut reſipiſcat, in eo ſaltem temporis articulo, a quo æterna ipſius ſalutis ſors pendet; eidemque præterea demonſtrantes, quod, quamvis ipſi parati ſint ſanctiſſimum Corporis Chriſti Viaticum ei miniſtrare, ac etiam reipſa illud ei miniſtrent, non ideo tamen tutus ipſe erit ante tribunal Chriſti, ſed potius novi & horrendi criminis reum ſe conſtituet, ex quo judicium ſibi manducavit & bibit; cæterum ſe non alia de cauſa Sacramentum Corporis Chriſti eidem miniſtraturos, niſi ut Eccleſiæ jubenti obtemperent, quæ præter eam, quam habet, curam, ut ſcandala publica antevertat, pro ſua etiam pietate, ægroti ipſius infamiam præcavere ſtudet, & idcirco eum a ſacra menſa non repellit, dum ipſum, licet peccatorem in conſpectu Domini reputet, non tamen in proprio Tribunali publicum atque notorium peccatorem agnoſcit.

Hortatio ad Præſules, ut traditam regulā ſectentur, aliiſque proponant ſervandam.

§. 10. Hanc itaque judicandi agendique normam oportet vos, Venerabiles Fratres, utpote Noſtro & Apoſtolicæ Sedis judicio probatam, inferioribus animarum Paſtoribus, cæteriſque Presbyteris per Civitates & Diœceſes veſtras Sacramenta legitime adminiſtrantibus, ſequendam & obſervandam proponere. Quod quidem judicium ſuper vigentibus controverſiis a Nobis interpoſitum, & Eccleſiaſticis regulis nititur, & Conciliorum olim in ipſis Galliarum regionibus habitorum decretis, & gravium ipſius Nationis veſtræ Theologorum ſententiis fulcitur. Ut igitur vobis laudi fuit, illuſtrium prædeceſſorum veſtrorum exempla ſequendo, promotas iſtic controverſias ſubortaque dubia ad Nos & Apoſtolicam Sedem deferre, certamque hinc regulam, ad revocandam tuendamque Eccleſiarum veſtrarum pacem, expoſcere; ita nunc officii veſtri partes, veſtraque ſimul apud Deum & Eccleſiam merita cumulabitis, ſi ſuprascriptam agendi methodum, ab iis, ad quos pertinet, in occurrentibus caſibus omnino ſervari curabitis. Quod Nos a Fraternitatibus veſtris eo fidentius expectamus, Nobiſque pollicemur, quo magis Nobis ipſi conſcii ſumus, nihil diligentiæ aut ſtudii a Nobis prætermiſſum fuiſſe, ſive in perpendendis ac diſcutiendis articulis, quos Epiſcopi in præfatis Cleri Comitiis adunati, licet non unanimi ſententia, propoſuerunt, deſumendiſque ex ipſa eorum diſcrepantia notionibus, ad rem penitus percipiendam, rectoque judicio definiendam opportunis; ſive in legendis ponderandiſque ſententiis ſcripto exaratis a Venerabilibus Fratribus noſtris hujus S. R. E. Cardinalibus, quorum hac de re conſilia exquiſivimus; ſive in cæteris omnibus exequendis atque præſtandis, per quæ Divini luminis adjutorium, quod interim flagrantiſſimis votis implorare non prætermiſimus, Nobis promereri poſſemus.

Ad id præſto futura ſpondetur religioſum validumque præſidium Chriſtianiſſimi Regis, Eccleſiaſtica jura vindicaturi.

§. 11. Neque vero dubitamus, quin Cariſſimus quoque in Chriſto Filius noſter Rex Chriſtianiſſimus, poſtquam ſuſceptum a vobis conſilium non ſolum probavit, ſed etiam, ut ſupra innuimus, ſuis ad nos datis litteris fovere, & adjuvare non recuſavit; pro ſua perſpecta in Deum & Eccleſiam religione ac pietate, validam Fraternitatibus veſtris opem præbere ſtudeat, quo tam vobis, quam inferioribus Eccleſiæ miniſtris, liberum & integrum ſit, ad ſuperius deſcriptam agendi normam ſacrorum Myſteriorum adminiſtrationem moderari. Qua quidem fiducia freti, nos hìc ſermonem minime habendum exiſtimavimus de reliquis Fratrum veſtrorum articulis reſpicientibus Epiſcopalia jura circa eorumdem Sacramentorum participationem concedendam, vel denegandam, & varias ſuper hac re obortas controverſias; ſed potius cum ipſo Chriſtianiſſimo Rege per alias litteras noſtras agendum duximus, ut is ſacra Epiſcopatus jura, ſua animi magnitudine ac præſtanti virtute tueatur. Quod ipſum, & proprio, & majorum ſuorum more, facturum certo confidimus; ut nobiliſſimæ Galliarum Eccleſiæ, illius regio favore noſtris veſtriſque ſtudiis obſecundante, ſuum priſtinum decorem retinuiſſe, & perturbatam ad tempus tranquillitatem cito recuperaſſe lætentur. In hujus optatiſſimi eventus auſpicium, Fraternitatibus veſtris, cunctiſque populis Paſtorali curæ veſtræ concreditis, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Dat. 16. Octobris 1756. Pont. XVII.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, die decima ſexta Octobris MDCCLVI. Pontificatus noſtri anno decimoſeptimo.

Con-

LXVII.

Conſecratio Electi in Epiſcopum, qui fuerat a Pontifice Ordinatus Presbyter, an ab ipſo Pontifice, vel ex ſpeciali ejus delegatione, ſit peragenda.

Dilecto Filio Carolo electo Epiſcopo Juſtinopolitano.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Proviſionis Conſiſtorialis quinam ſit effectus.

IN poſtremo ſecreto Conſiſtorio per Nos habito die 20. proxime ſuperioris menſis Septembris, emeritam virtutem tuam præ oculis habentes, te in Juſtinopolitanum Epiſcopum propoſuimus; cumque de eo Epiſcopatu proviſum tibi fuerit, præmiſſis antea omnibus, quæ a Sacro Tridentino Concilio *Seſſ. 24. cap. 1. de Reformat.*, & Conſtitutionibus Apoſtolicis præſcribuntur, electus ipſe merito dici potes, ac confirmatus: communis quippe Doctorum ſententia eſt, proviſionem in Conſiſtorio factam, habere vim electionis inſimul & confirmationis. Ita poſt Gloſſam *in Cap. 1. verb. Proviſionem, de elect. in 6.* docent Ripa *in Cap. Eam te, num. 11. de Reſcript.* Fagnanus *in Cap. Nullus, num. 9., & in Cap. Nihil, num. 29. de elect.* Barboſa *Jur. Eccleſ. Univerſ. lib. 1. cap. 9. num. 14.*, & a Nobis quoque advertitur in Noſtro Tractatu de Synodo Diœceſana noviſſimæ editionis *lib. 2. cap. 5. num. 3.*

Epiſcopalis Conſecrationis ſuſcipiendæ terminus.

§. 2. Quod itaque tibi adhuc reliquum, ipſa Conſecratio eſt, quæ, juxta regulas a Sacro Tridentino Concilio præſcriptas *Seſſ. 23. Cap. 2. de Ref.* intra trimeſtre, a die confirmationis tuæ ſupputandum, eſt a te ſuſcipienda: cumque in collatis nobiſcum ſermonibus aſſerueris, oſtenderiſque, Sacros Diaconatus & Presbyteratus Ordines fuiſſe tibi a Prædeceſſore Noſtro, nobiſque munifico Benedicto XIII. collatos, Diaconatum quidem die 30. Septembris 1728. in Sacello S. Pii in Palatio Apoſtolico Vaticano, Presbyteratum autem 11. Junii 1729. intra Vaticanam Baſilicam; effecit id, ut in examen diſputationemque veniret, num ſucceſſiva in Epiſcopum Conſecratio a Nobis, præterea nemine, vel certe quidem ab alio ex Noſtra ad id ſibi delegata auctoritate, confici debeat.

Suborta quæſtio, num Ordinatus Preſbyter a Pontifice, a Pontifice tantum poſſit conſecrari Epiſcopus.

§. 3. Celebris eſt Textus Innocentii III. Pontificis in *Cap. Cum in diſtribuendis, de temporibus Ordinationum*, quo Mutinenſi Epiſcopo reſcribit, quandoquidem commendatus ab ipſo Clericus, Romæ Subdiaconatum ſuſceperat, indulgere ſe Bononienſi Epiſcopo, (tunc temporis Gerardo Arioſti, uti videre eſt apud Sigonium *lib. 2. de Epiſcopis Bononienſibus, in Vita ejuſdem*) facultatem ipſum promovendi ad Ordinem Diaconatus: eſtque hic præcipuus Textus, cui univerſa Canoniſtarum ſchola innixa docet, ordinatum a Papa, non poſſe ad ſuperiores Ordines promoveri præterquam a Papa, vel ab alio, cui id muneris ipſe delegarit. *Ordinatus a Papa, ſine licentia Papæ ad ſuperiores Ordines non promovetur*: ſunt hæc concepta verba epitomes textus. A colligendis hic veterum Canoniſtarum dictis in præcitatam Decretalem temperabimus, cum unicuique in eorum operibus evolvendis parumper verſato perſpectum ſit, plerumque alterius dicta ab altero tranſcribi. Unius tantummodo, alteriuſque ex recentioribus verba afferemus. Altaſerra eſt alter, in Commentariis ad citatum *Cap. Cum in diſtribuendis*, ubi

Indefinita interpretatio textus de Ordinatis a Papa ad ſuperiores Ordines non promovendis ab inferiori.

La Conſecrazione d'uno eletto Veſcovo, il quale era ſtato prima ordinato Sacerdote dal Papa, ſe debbaſi fare dal Papa medeſimo, o da altri per ſua ſpecial commiſſione.

Diletto Filio Carolo eletto Epiſcopo Juſtinopolitano.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Virtù ed effetti della proviſta fatta in Conciſtoro.

NEll'ultimo Conciſtoro ſegreto, tenuto da Noi nel giorno 20. del proſſimo paſſato meſe di Settembre, avendo in conſiderazione il di lei merito, la proponemmo in Veſcovo di Capo d'Iſtria; ed eſſendo ſeguita la di lei proviſta, dopo eſſere ſtato adempito quanto viene preſcritto dal Sacro Concilio di Trento *alla Seſſ. 24. cap. 1. de Reformat.* e dalle Coſtituzioni Apoſtoliche, ella dee dirſi eletto e confermato: inſegnando communemente gli Autori, che la proviſta fatta in Conciſtoro, ha il vigore di elezione e confermazione. Così dopo la Chioſa *nel Cap. 1. in verb. Proviſionem, de elect. in 6.* inſegnano il Ripa *nel Cap. Eam te, num. 11. de reſcriptis*, il Fagnano *nel Cap. Nullus, num. 9. e nel Cap. Nihil num. 29. de electione*, il Barboſa *Jur. Eccleſ. univerſ. lib. 1. cap. 9. num. 14.* e da Noi viene anche oſſervato nel noſtro Trattato *de Synodo Diœceſana* dell'ultima ſtampa *al lib. 2. cap. 5. num. 3.*

Termine preſcritto ai Veſcovi per farſi Conſacrare.

§. 2. Il paſſo adunque, ch'ella oggi dee fare, è quello della conſecrazione, che camminando colle regole preſcritte dal predetto ſacro Concilio di Trento *alla Seſſ. 23. cap. 2. de Reformat.*, dee prenderſi da lei dentro il trimeſtre, che dal dì della confermazione traſcorre: ed avendoci ella ne' diſcorſi fatti con Noi aſſerito, e dimoſtrato, d'aver ricevuti gli Ordini Sacri del Diaconato e del Presbiterato dal noſtro Predeceſſore e Benefattore Benedetto XIII., il Diaconato ai 30. di Settembre 1728. nella Cappella di S. Pio del Palazzo Apoſtolico di S. Pietro, il Sacerdozio agli 11. di Giugno 1729. nella Baſilica Vaticana; ciò ha dato campo al diſcorſo, ed all' indagine, ſe la conſecrazione in Veſcovo debba farſi da Noi, e non da altri, o almeno da altri con noſtra licenza, e commiſſione.

Queſtione inſorta, ſe chi è ſtato ordinato Sacerdote dal Papa, poſſa eſſere conſacrato Veſcovo da altri, che dal ſolo Papa.

§. 3. Celebre è il Teſto del Pontefice Innocenzo III. *nel Cap. Cum in diſtribuendis, de temporibus Ordinationum*, in cui riſponde al Veſcovo di Modena, ch'eſſendo ſtato il Chierico da lui raccomandato, fatto Suddiacono in Roma, dava al Veſcovo di Bologna, (che in quel tempo era Gerardo Arioſti, come può vederſi nel Sigonio *al lib. 2. de Epiſcopis Bononienſibus nella di lui Vita*) la commiſſione, che gli daſſe l'Ordine del Diaconato: e queſto è il Teſto capitale, a cui s'appoggia la commune ſcuola de' Canoniſti, per aſſerire, che chi è ſtato ordinato dal Papa, non può eſſer promoſſo agli Ordini ſuperiori, ſe non dal Papa, o da altri colla di lui eſpreſſa permiſſione. *Ordinatus a Papa, ſine licentia Papæ ad ſuperiores Ordines non promovetur*: queſte ſono le parole del ſommario del teſto. Noi ci aſterremo dal portar quì i detti degli antichi Canoniſti ſopra la citata Decretale; ſapendo ognuno, che ha un poco di pratica delle loro Opere, che per lo più quanto è detto da uno, viene traſcritto dagli altri. Porteremo ſolo l'autorità di due più recenti. Uno è l' Altaſerra *nei Commenti al*

Generale interpretazione data al teſto, che l'Ordinato dal Papa, non poſſa eſſer promoſſo agli Ordini maggiori da un inferiore.

hæc adnotat: *Semel ordinatus a Summo Pontifice non poteſt recipere ſuperiores Ordines ab alio Antiſtite, ſine mandato ipſius Pontificis.* Alter eſt Layman *in eumdem textum*, ubi ita ſcribit: *Eſt autem hoc ſpeciale in Pontifice, & videtur accipiendum de omnibus Ordinibus, etiam prima Tonſura, ut qui eam a Pontifice accepit, ab alio Epiſcopo ſine licentia Papali ordinari non poſſit.*

§. 4. Pater Chriſtianus Lupus *part. 4. in Canones Synodorum Generalium & Provincialium editionis Bruxellenſis p. 488.*, accuratius, de more, animadvertit, textum *in Cap. Cum in diſtribuendis de temporib. Ordinationis*, quum ſcriptus appareat de Clerico Romanæ Eccleſiæ obſequiis addicto, uti ex his verbis colligitur: *Eccleſiæ Romanæ Subdiaconus erat;* ſibi quidem vindicare poſſe locum quoad eos, qui in eorum Ordinatione fuerant alicui Urbis Eccleſiæ adſcripti; propterea quod prohiberentur ii, deſerto illius ſervitio, ad aliam tranſire Eccleſiam, accepturi ab ejuſdem Epiſcopo ſuperiores Ordines, quibus a Romano Pontifice non fuerant in Urbe initiati. *Quiſquis ſemel in hac Eccleſia* (de Romana Eccleſia loquitur S. Gregorius) *Ordinem Sacrum acceperit, egrediendi de ea licentiam ulterius non habet*, ita plane *in Epiſtola 38. lib. 5. indict. 13. pag. 763. tom. 2.* Maurinæ editionis. Verum eumdem ait neque poſſe protendi, neque debere, ad alios, qui Romam adventantes, pio quodam ſtudio Subdiaconatum vel Diaconatum ſibi conferri obtinebant a Pontifice, nec tamen a Pontifice ſervitio alicujus Eccleſiæ Urbis adſcribebantur, ſed poſtquam fuerant ſacro Ordine inſigniti, ad proprias abſcedebant Diœceſes, ſervitio alicujus Eccleſiæ per ſuos Epiſcopos addicti; permodeſte innuens idem Pater Lupus, quam neceſſe ſit, aliis collectis monumentis demonſtrare, initiatos *honoris cauſa* in Urbe per Pontificem aliquo Sacro Ordine, ſubindeque ad proprias regiones reverſos, nequiviſſe ad ſuperiores Ordines, præter quam a Romano Pontifice, vel ab alio ad id per ipſum delegato, promoveri. *Voces* (inquit Pater Chriſtianus Lupus) *Erat Romanæ Eccleſiæ Subdiaconus:* evincunt, *illum fuiſſe Romanum cardini adſcriptum*, etſi textûs epigraphe latiorem ipſis ſenſum attribuat. *Verum Capituli epigraphe facit ſenſum ampliorem: Ordinatus a Papa, ſine licentia Papæ ad ſuperiores Ordines non promovetur:* pergit idem Lupus.

§. 5. Non innuit Lupus monumenta, quibus evincitur, ipſos quoque ordinatos a Papa *honoris cauſa*, nulliuſque Eccleſiæ ſervitio in Urbe addictos, nequiviſſe ſuperiores Ordines, niſi ab uno Papa ſuſcipere, vel ab alio Epiſcopo Pontificia ad id delegatione inſtructo; etſi profiteatur ſe ſequi opinionem aſſerentem, Ordinatum a Pontifice honoris cauſa, ab eodem tantummodo, vel ab alio ex præobtenta Pontificis facultate, poſſe ad reliquos Ordines promoveri. Verum curabimus ipſi opportuna quæque ad rem hanc inveſtigare, traditaſque ab aliis rationes ad eam firmandam colligere.

§. 6. In Dictato S. Gregorii VII. duo extant Canones, quorum alter eſt decimuſquartus hiſce verbis conſtans: *Quod Papa de omni Eccleſia, quacumque voluerit, Clericum valeat ordinare;* decimus quintus eſt alter, qui hæc habet: *Quod a Papa ordinatus, alii Eccleſiæ præeſſe poteſt, ſed non militare; & quod ab aliquo Epiſcopo non debet ſuperiorem gradum accipere.* Horum textuum primus generalis eſt, afficitque non minus Ordinationes Clericorum ex alienis Diœceſibus fieri ſolitas per Pontifices, ut illorum miniſterio in Urbe uterentur, quam cæterorum etiam inaugurationes, qui *honoris cauſa* ordinati, ſubinde in proprias regiones

detto *Cap. Cum in diſtribuendis*, ove così ſcrive: *Semel ordinatus a Summo Pontifice, non poteſt recipere ſuperiores Ordines ab alio Antiſtite, ſine mandato ipſius Pontificis.* L'altro è il Layman *ſopra lo ſteſſo teſto*, ove così ſcrive: *Eſt autem hoc ſpeciale in Pontifice, & videtur accipiendum de omnibus Ordinibus, etiam prima Tonſura, ut qui eam a Pontifice accepit, ab alio Epiſcopo ſine licentia Papali ordinari non poſſit.*

§. 4. Riflette, ſecondo il ſuo ſolito, con molta accuratezza il Padre Criſtiano Lupo *nella part. 4. ſopra i Canoni de' Sinodi Generali, e Provinciali*, della ſtampa di Bruſſelles, *pag. 488.* che, parlando il teſto *nel Cap. Cum in diſtribuendis, de temporib. Ordinat.* d'uno, che era addetto al ſervizio della Chieſa Romana, come ſi raccoglie dalle parole: *Eccleſiæ Romanæ Subdiaconus erat;* potrà il detto teſto aver luogo in quelli, che nella loro Ordinazione erano ſtati aſſegnati a ſervire qualche Chieſa in Roma, eſſendo loro proibito l'abbandonare il ſervizio, e portarſi ad altra Chieſa, ricevendo dal Veſcovo d'eſſa gli Ordini ſuperiori, che non avevano dal Papa ricevuti in Roma. *Quiſquis ſemel in hac Eccleſia*, parla S. Gregorio della Chieſa Romana, *Ordinem ſacrum acceperit, egrediendi de ea licentiam ulterius non habet*: così *nella lettera 38. del lib. 5. indict. 13. pag. 763. al tom. 2.* dell'edizione Maurina. Ma nè potrà, nè dovrà eſtenderſi agli altri, che venendo a Roma, ricevevano per divozione il Suddiaconato, o il Diaconato dal Papa, nè erano dal Papa aſcritti al ſervizio di veruna Chieſa di Roma; ma dopo di aver ricevuto da eſſo l'Ordine Sacro, ritornavano alle loro Dioceſi, impiegati dai loro Veſcovi al ſervigio di qualche Chieſa: additando lo ſteſſo Padre Lupo con molta modeſtia la neceſſità, che v'è, di comprovare con altri monumenti, che gli ordinati *honoris cauſa* in Roma dal Papa a qualche Ordine Sacro, e ritornati ai loro Paeſi, non poteſſero ricevere gli Ordini ſuperiori, che o dal Sommo Pontefice, o da altri per ſua commiſſione. *Voces* (dice il Padre Criſtiano Lupo) *Erat Romanæ Eccleſiæ Subdiaconus: evincunt, illum fuiſſe Romano cardini adſcriptum;* ancorchè l'epigrafe del teſto gli dia un ſenſo più amplo: *Verum Capituli epigraphe facit ſenſum ampliorem: Ordinatus a Papa, ſine licentia Papæ ad ſuperiores Ordines non promovetur:* proſiegue lo ſteſſo Lupo.

Si dimoſtra poco fondata.

§. 5. Non accenna il Lupo i monumenti, coi quali ſi prova, che anche gli ordinati dal Papa *honoris cauſa*, e ſenza eſſer aſcritti al ſervigio di veruna Chieſa di Roma, non potevano ricevere gli Ordini ulteriori, che o dal Papa, o da altro Veſcovo di ſua commiſſione; ancorchè ſi proteſti ſeguace della ſentenza, che l'ordinato dal Papa *honoris cauſa*, non può ricevere gli altri Ordini, che da eſſo, o da altri di ſua licenza. Ma Noi c'ingegneremo di rinvenire il neceſſario per l'aſſunto, e di unire le ragioni dette dagli altri per convalidarlo.

Con altri fondamenti ſi può per altro provare vera la propoſizione.

§. 6. Nel Dittato di S. Gregorio VII. ſi ritrovano due Canoni. Uno è il decimo quarto, che è concepito colle ſeguenti parole: *Quod Papa de omni Eccleſia, quacumque voluerit, Clericum valeat ordinare.* E l'altro è il decimo quinto, che è concepito colle ſeguenti parole: *Quod a Papa ordinatus, alii Eccleſiæ præeſſe poteſt, ſed non militare; & quod ab aliquo Epiſcopo non debet ſuperiorem gradum accipere.* Il primo di queſti due Canoni è generale, e comprende non meno le Ordinazioni de' Chierici delle altre Dioceſi, che ſi facevano dai Papi per ſervirſi degli ordinati in Roma; che degli altri, che erano ordinati *honoris cauſa*, e che

Prenozioni opportune per dilucidazione della dottrina da ſtabilirſi.

diſcedebant. Alter vero de iis tantum loquitur, qui in Urbe ordinati per Pontificem, Romanæ Eccleſiæ adſcribebantur: & quamvis propoſitum ibi interdictum recipiendi ſuperiores Ordines ab alio Epiſcopo, videatur ad eos cohibitum, de quibus eſt ſermo in Canone; ipſi tamen addemus, Nos primum allatorum Canonum protuliſſe, ad innuendam tantummodo auctoritatem Romani Pontificis initiandi Ordinibus cæterorum Epiſcoporum ſubditos, non ſolum ut eorum miniſterio & opera in Urbe utatur, ſed etiam ad id ſolum, ut eos hujuſmodi decoret honore, integra ipſis præſervata libertate ad ſuas redeundi Diœceſes; haud tamen ſepoſito conſilio derivandi ſubinde ex aliis fontibus Jus Pontificium, ne qui ab ipſo Pontifice etiam honoris cauſa ordinatus fuerit, valeat a quocunque, præter quam ab eo, vel ab alio ex ejuſdem delegatione, ſuperioribus Ordinibus inaugurari.

poſcia ritornavano ai loro Paeſi. Il ſecondo dei predetti due Canoni ſembra riſtretto a quelli, che ſi ordinavano dal Papa in Roma, e venivano aſcritti alla Chieſa Romana: E quantunque la proibizione di non poter ricevere gli Ordini ſuperiori da altro Veſcovo, ſembri riſtretta a quelli, de' quali ſi parla nel detto Canone; Noi però ſoggiungeremo aver allegato il primo de' detti due Canoni unicamente per additare l'autorità del Romano Pontefice di conferire gli Ordini ai ſudditi degli altri Veſcovi, non ſolo per ſervirſene in Roma, ma ancora per onorarli, laſciando loro la libertà di ritornare alle loro Dioceſi; ſenza però abbandonare l'idea di ricavare poi da altri fonti il diritto Papale, che anche l'ordinato da lui *honoris cauſa*, non può, da lui, o da altri di ſua commiſſione, ricevere gli Ordini ſuperiori.

Solidius præadductæ doctrinæ ſūdamentum.

§. 7. Duodecimo vertente ſeculo, Mediolanenſi præerat Eccleſiæ Archiepiſcopus Philippus Lampugnanus; cumque Mediolani plures exiſterent Clerici per Pontificem in Urbe ordinati, quos propterea nequibat ipſe, non præobtenta a Pontifice facultate, ad ſuperiores Ordines promovere, licet eorum opera indigeret Eccleſia, Innocentium III. Pontificem conſuluit, quomodo ſe gerere ea in re deberet. Epiſtolæ ſumma in Pontificio reſponſo affertur: *Sicuti ex tenore tuarum litterarum accepimus, Mediolanenſis Eccleſia tam in capite, quam in membris, occaſione Clericorum illorum, qui ab ipſo Romano Pontifice Ordinem receperunt, adeo eſt miniſtrorum ſolatio deſtituta, ut paucos Clericos in eadem Eccleſia valeas invenire, quos ad Diaconatus, & Preſbyteratus poſſis officium promovere.* Pergit Pontifex referens, petiiſſe Epiſcopum facultatem ordinandi præfatos; concluditque, ſe eandem ipſi indulgere, modo ii, quos promovere conſtituit, idonei ſint, ſeque promoveri conſentiant: *Verum quia Fraternitas tua ſupplicetur a Nobis expetiit, ut ipſius Eccleſiæ neceſſitatem ſollicitudine paterna penſantes, tibi deberemus licentiam indulgere, manus poſſe illis Ordinationis imponere, ſuper hoc tuæ Fraternitati taliter duximus reſpondendum, quod, ipſius Eccleſiæ neceſſitate penſata, ſi aliqui fuerint de ſupradictis Clericis, qui ad hoc videantur idonei, & ſpontanea voluntate per tuum miniſterium voluerint ad Sacros Ordines promoveri, eos auctoritate Noſtra tibi liceat ordinare.* Innuens Innocentius, illis verbis: *ſpontanea voluntate*: privilegium, quo fruuntur Ordinati a Pontifice, ne inviti ſuperiores Ordines ſuſcipere adigantur; quo de privilegio late diſſerit Hallier *de Sacris Ordinationibus part. 2. ſect.* 5. *cap.* 3. *art.* 9. §. 1. *in fine*, meminitque etiam Gloſſa *in Cap. Cum in diſtribuendis, in verb. indultum, de temporibus Ordinat.* ubi loquens de privilegiis competentibus Ordinato per Pontificem, inter cætera hoc quoque recenſet: *non poteſt cogi ab Epiſcopo recipere Ordines*: ſuperiores nimirum, qui ſibi non fuerant a Pontifice collati.

Alterum privilegium Ordinati a Papa, ut invitus non cogatur ad ſuperiorē Ordinem aſcendere.

Più forte baſe, ſu cui fondare la dottrina addotta da principio.

§. 7. Nel ſecolo XII. reggeva la Chieſa di Milano l'Arciveſcovo Filippo Lampugnano; ed eſſendo in Milano molti Chierici, che erano ſtati ordinati dal Papa in Roma, e che eſſo perciò non poteva ſenza la di lui licenza ordinare agli Ordini ſuperiori, ancorchè la Chieſa ne aveſſe biſogno, domandò al Pontefice Innocenzo III. come doveva regolarſi. Il tenore della lettera è riferito nella riſpoſta del Papa: *Sicut ex tenore ſuarum literarum accepimus, Mediolanenſis Eccleſia tam in capite, quam in membris, occaſione Clericorum illorum, qui ab ipſo Romano Pontifice Ordinem receperunt, adeo eſt Miniſtrorum ſolatio deſtituta, ut paucos Clericos in eadem Eccleſia valeas invenire, quos ad Diaconatus, & Preſbyteratus poſſis officium promovere.* Proſiegue il Papa nell' eſporre, che il Veſcovo gli domandava licenza di poter fare l'Ordinazione de' predetti; e conchiude, che gliela dà, purchè quelli, che vuol ordinare, ſiano abili, e vogliano eſſere ordinati: *Verum, quia Fraternitas tua ſuppliciter a Nobis expetiit, ut ipſius Eccleſiæ neceſſitatem ſollicitudine Paterna penſantes, tibi deberemus licentiam indulgere, manus poſſe illis Ordinationis imponere: ſuper hoc tuæ Fraternitati taliter duximus reſpondendum, quod, ipſius Eccleſiæ neceſſitate penſata, ſi aliqui fuerint de ſupradictis Clericis, qui ad hoc videantur idonei, & ſpontanea voluntate per tuum miniſterium voluerint ad Sacros Ordines promoveri, eos auctoritate noſtra tibi liceat ordinare*: alludendo Innocenzo in quelle parole: *ſpontanea voluntate*: al privilegio, che gli ordinati dal Papa non poſſano contra la loro volontà eſſer aſtretti a ricevere gli Ordini ſuperiori; del qual privilegio ampiamente diſcorre l'Hallier *de Sacris Ordinationibus part.* 2. *ſect.* 5. *cap.* 3. *art.* 9. §. 1. *in fin.* facendone anche menzione la Chioſa *nel cit. Cap. Cum. in diſtribuendis, in verb. Indultum, de temporibus Ordination.* ove parlando de' privilegj competenti all'ordinato dal Papa, fra gli altri vi enumera il ſeguente: *Non poteſt cogi ab Epiſcopo recipere Ordines*, cioè i ſuperiori, che non aveva ricevuti dal Papa.

Altro privilegio di chi è ſtato Ordinato dal Papa, di non eſſere contro ſua voglia promoſſo.

Superius adducti ſtatus factione præſentem plane caſum definiri demonſtratur.

§. 8. Clerici, quos commemorat Epiſtola, Mediolani degebant, fuerantque Romæ a Pontifice ordinati; fuerant ergo ordinati *honoris cauſa*, nullique Urbis Eccleſiæ addicti. Et ſi hi nec ad ſuperiores Ordines conſcendere, nec eoſdem poterant ſuſcipere a Mediolanenſi Archiepiſcopo ſine licentia Pontificis, a quo fuerant minoribus Ordinibus initiati; en Nobis plane caſum Ordinatorum *honoris cauſa* a Summo Pontifice, qui ab uno Summo Pontifice, vel alio ex Pontificia facultate, poterant ſuperiores Ordines recipere. Innocentii Epiſtola eſt *num* 22. *lib.* 1. *tom.* 1. Balutianæ editionis, eſtque etiam impreſſa in præclaro Opere poſthumo *De Archiepiſcopis Mediolanenſibus* Saſſii *tom.* 2. *pag.* 264.,

Si pruova ad evidenza, che il teſto poc'anzi allegato definiſce appunto la preſente queſtione.

§. 8. Erano i Chierici, de' quali ſi parla nella lettera, in Milano, ed erano ſtati ordinati dal Papa in Roma. Erano adunque ſtati ordinati *honoris cauſa*, e non erano ſtati addetti al ſervizio della Chieſa Romana. E ſe queſti non potevano aſcendere agli Ordini ſuperiori, e non potevano riceverli dall' Arciveſcovo di Milano ſenza la licenza del Papa, da cui avevano ricevuti gli Ordini minori; ecco il caſo degli ordinati *honoris cauſa* dal Sommo Pontefice, e che dal ſolo Sommo Pontefice, o da altri colla di lui licenza potevano ricevere gli Ordini ſuperiori. La lettera d'Innocenzo è *la* 22. *del lib.* 1. *nel tom.* 1. dell'edizione del Baluzio, ed è ancora ſtampata nella bell'Opera poſtuma *degli Arci-*

& licet in Collectionem Decretalium Gregorii IX., qua utimur in ſcholis, & foro, non ſit relata, haud tamen propterea vim auctoritatemque amittit Canonicæ legis: uti colligitur *ex Can. Romanorum, diſt.* 19. latiuſque proſequuntur Cardinalis Turtecremata *in Summa*, *de Eccleſia lib.* 2. *cap.* 108. Fagnanus *in Cap. Statuimus num.* 45. *de ſupplenda negligentia Prælatorum*: Cardinalis de Aguirre *in Defenſione Cathedræ S. Petri tract.* 2. *diſput.* 30. *ſect.* 3. Neque enim Juriſprudentia Canonica circumſcribitur præfata Decretalium compilatione, ſed complectitur quoque Epiſtolas Summorum Pontificum in ea non comprehenſas, aliaſque plures Conſtitutiones Pontificias in eamdem non relatas, totque præterea fontes, apprime perſpectos omnibus, qui Canonicam facultatem, qua decet diligentia, pertractant.

§. 9. Præter Patrem Lupum iterato ſuperius memoratum, in eam ſententiam, quod ordinatus a Papa *honoris cauſa* non poſſit ſuperiores Ordines ſuſcipere, præter quam a Papa, vel ab alio Epiſcopo de ejuſdem licentia, conſentiunt Hallier *præcit. loco*, & Gonzalez *in Cap. Cum in diſtribuendis*, *num.* 2. *de temporib. Ordinat.*, & reliqui paſſim. Et quamvis ſe referant tantummodo ad præcit. textum *Cum in diſtribuendis*, nihilque meminerint de Epiſt. 22. Pontificis Innocentii III. non tamen omittunt aliquid afferre, quod propoſitam ſententiam firmare valeat; nimirum, juxta generalia præcepta, non licere Inferiori manus apponere iis, quæ fuere Superioris manibus ſubjecta. Adduut præterea, ſi quo die Epiſcopus Sacrificium obtulit ad certum Altare, non permittitur ſimplex Sacerdos ad illud, eodem die, ſine ipſius Epiſcopi licentia, celebrare, uti noſcitur *ex Can. ult. de Conſecrat. diſt.* 2. multo potiori jure abjudicandam Epiſcopo facultatem, ſacram peragendi Ordinationem ſupra Altare vivum, in quo Romanus Pontifex Ordinis Sacramentum contulit, expreſſa ab eo non præobtenta licentia. Scimus inter Auctores reperiri nonneminem, qui præfatum Epiſcopale privilegium non agnoſcit, aſſerens vel illud nunquam obtinuiſſe, vel contraria conſuetudine fuiſſe ſublatum, uti videre eſt apud Paſqualigum *de Sacrificio novæ legis tom.* 2. *quæſt.* 1236. Verum ſepoſito, quod hi communi adverſantur ſententiæ, & in bene conſtitutis Diœceſibus, Epiſcopale privilegium religioſe cuſtoditur, ut omni Nos impedimento explicemus, ne latum quidem unguem a propoſita comparatione recedentes, dicimus, ſuper Pontificia Altaria intra Patriarchales Urbis Baſilicas exiſtentia, non poſſe quemquam celebrare Miſſam, niſi id ipſi fuerit a Romano Pontifice per Apoſtolicum Breve indultum; uti noſcitur ex libro *Sacrarum Cæremoniarum* attributo Chriſtophoro Marcello *lib.* 3. *ſect.* 1. *cap.* 11. & uti etiam accurate animadvertitur a prædefuncto Sacellano Noſtro Dominico Georgio, *in ſua Liturgia Romani Pontificis tom.* 2. *differt.* 1. *cap.* 1. *num.* 4., & per Nos quoque in ea, quam habuimus, allocutione, cum Ara major Liberianæ Baſilicæ fuit conſecrata, quæ allocutio impreſſa legitur *in appendice ad Tom. III. Bullarii Noſtri, eſtque numero* 3. *§.* 3. * Neque id tantum obtinet quoad Altaria Patriarchalium Urbis Baſilicarum. Quapropter Nos præ oculis habentes id, quod geſſit Sixtus V. Pontifex, cum ad Philippum II. Hiſpaniarum Regem dono mittens Altaris menſam a ſe conſecratam, ſuper quam, in Sanctorum Album referens S. Didacum, Miſſæ Sacrificium obtulerat, Perſonas ſimul deſignavit, quibus indulgebat, ut ad idem Altare Miſſam celebrarent; idem plane præſtandum duximus tunc quum ad cl. mem. Joannem V.

defun-

Fonti della Giuriſprudenza Canonica.

veſcovi di Milano del Saſſi *al tom.* 2. *pag.* 624. e benchè non ſi ritrovi inſerita nella Compilazione delle Decretali di Gregorio IX., della quale ci ſerviamo nelle ſcuole, e nel foro, non perde perciò il vigore, e l'autorità di legge Canonica: come ſi deſume *dal Can. Si Romanorum*, *diſt.* 19. ed ampiamente proſieguono il Cardinale Turtecremata *in Summa*, *de Eccleſia lib.* 2. *cap.* 108. il Fagnano *nel Cap. Statuimus*, *num.* 42. *de ſupplenda negligentia Prælatorum*, il Cardinale de Aguirre *in. Defenſione Cathedræ S. Petri*, *tract.* 2. *diſp.* 30. *ſect.* 3. non eſſendo riſtretta la giuriſprudenza Canonica alla ſola ſopradetta Compilazinne delle Decretali, ma eſtendendoſi ancora alle lettere de' Sommi Pontefici, che ſono fuori d'eſſa, a tante altre Pontificie Coſtituzioni, che non ſono in eſſa inſerite, ed a tanti altri fonti, cogniti a tutti quelli, che trattano le materie Canoniche colla dovuta accuratezza.

L'addotta ſentenza ſi conferma coll'autorità, ragione, ed eſempj.

§. 9. Oltre il Padre Lupo di ſopra più volte nominato, concordano nell'aſſerzione, che l'ordinato dal Papa *honoris cauſa*, non può ricevere gli Ordini ſuperiori, che dal Papa, o da altro Veſcuvo colla di lui licenza, l'Hallier *nel luogo citata*, ed il Gonzalez *nel Cap. Cum in diſtribuendis*, *num.* 2. *de temporib. Ordination.* e comunemente gli altri. E benchè unicamente ſi riferiſcano al predetto teſto *Cum in diſtribuendis*, e non facciano veruna menzione della lettera 22. del Pontefice Innocenzo III., non laſciano però d'eſporre quanto può favorire al loro aſſunto; cioè che, giuſta le regole generali, non può l'inferiore porre le mani, ove il Superiore ha poſte le ſue. Dicono in oltre, che ſe in quel giorno, in cui il Veſcovo ha celebrata la Meſſa ſopra un Altare, non può nello ſteſſo giorno un ſemplice Sacerdote celebrarla nello ſteſſo, ſenza licenza del Veſcovo, come ſi vede *nel Can. ult. de Conſecrat. diſt.* 2. con molto maggior ragione non potrà il Veſcovo fare la ſacra Ordinazione ſopra l'Altare vivo, in cui il Pontefice Romano ha conferito il Sagramento dell'Ordine, ſenza la di lui eſpreſſa licenza. Sappiamo, eſſervi fra gli Autori chi non ammette il ſopradetto privilegio del Veſcovo: aſſerendo, o non eſſervi mai ſtato, o eſſere ſtato tolto dalla contraria conſuetudine: come può vederſi nel Paſqualigo *de Sacrificio novæ legis tom.* 2. *quæſt.* 1236. Ma, preſcindendo, che la comune opinione è in contrario, e che nelle Dioceſi ben regolate il privilegio Veſcovile è in una piena oſſervanza; per uſcire da ogn'imbarazzo, e ſenza dipartirci dalla parità dell'Altare, diremo, che negli Altari Papali, che ſono nelle Patriarcali di Roma, non può veruno celebrare la Meſſa, ſenza che ciò gli ſia conceſſo dal Romano Pontefice con un Breve Apoſtolico; come ſi vede nel Libro *delle ſacre Cerimonie*, attribuito a Criſtoforo Marcello, *lib.* 3. *ſect.* 1. *Cap.* 11. e come anche viene accuratamente oſſervato dal noſtro defunto Cappellano Monſignor Giorgi *nella ſua Liturgia Romani Pontificis tom.* 2. *diſſert.* 1. *cap.* 1. *num.* 4. e da Noi medeſimi nella noſtra Allocuzione, che facemmo, quando fu conſecrato l'Altar maggiore della Baſilica Liberiana, quale Allocuzione è ſtampata *nell' Appendice al tom.* 3. *del noſtro Bollario*, ed è *la* 3. *al §.* 3. Nè ciò ſi reſtringe ai ſoli Altari delle Baſiliche Patriarchali di Roma: perlochè, coll'eſempio di quanto fece il Pontefice Siſto V. quando mandò in dono al Re Filippo II. di Spagna la Tavola dell'Altare da eſſo conſecrata, ſopra cui aveva celebrata la Meſſa, facendo la Canonizazione di S. Diego, avendo deſignate le Perſone, alle quali concedeva, che poteſſero ſopra lo ſteſſo Altare dire la Meſſa, fu lo ſteſſo fatto da Noi, quando mandammo

Un ſemplice Sacerdote non può celebrare nello ſteſſo giorno all'Altare, dove prima ha celebrato il Veſcovo ſenza ſua licenza.

Simile intendamo di celebrare ſopra gli Altari Papali delle tre Baſiliche di Roma.

Altri Altari fuori di Roma, che godono lo ſteſſo privilegio.

alla

defunctum Luſitaniæ Regem miſimus Altare a Nobis conſecratum in Ecclefia S. Antonii Luſitanæ Nationis in Urbe; nti videre eſt ex Noſtris litteris ad præfatum Regem datis die decima quinta Januarii 1745. jam typis evulgatis. Quod ipſum denique iterato præſtitimus quoad Altare Aſſienſis Baſilicæ, Papale & ipſum declaratum: ſancivimus namqoe in noſtra Conſtitutione incipiente *Fidelis Dominus*, data ſub annum 1754., inſerenda *Tom. IV. Bullarii Noſtri* *, qui nunc colligitur, & imprimitur, oe cui liceat in ipſo ſacra peragere myſteria ſine expreſſo Iodulto Apoſtolico; ſubiodeque eâdem in Conſtitutione Perſonas deſignavimus, quibus offerendi ad præfatum Altare Sacrificii facultatem indulgebamus. Animadverſum namqoe fuit, pro ea, quæ eſt inter Aſſiſium & Urbem diſtantia, fieri nullo modo poſſe, nt qui dignus haberi poterat celebrandi ex religioſo quodaio affectu ad prædictum Altare, pecnliare indultum obtioeret.

* In hac Editione Tom. XIX. pag. 96. & ſeq.

Status repetitur præſentis quæſtionis.

§. 10. Conſtituto autem, datoque, ut qoi etiam *honoris cauſa* a Romano Pontifice recepit inferiorem Ordinem, puta, Diaconatum, oon poſſit ab Inferiore ad Presbyteratus Ordinem promoveri, ſed a Romano Pontifice, vel alio, de illius tamen licentia, ſit promovendus; inveſtigandum expendendu nque ſupereſt, num idem affirmari debeat de eo, qui ordinatus Presbyter a Pontifice, conſecrandus eſt in Epiſcopum, nimirum, an conſecratio in Epiſcopum ſit a Pontifice, vel alin per ipſum delegato peragenda, quod Ioferiori id agere non liceat. Hic autem Nobis videris vehementer cauſa noſtra commoveri, quaſi ingreſſi ſimus immenſom pelagus Scholaſticarum quæſtionum, an ſcilicet Epiſcopatus ſit Ordo a Presbyteratu diſtinctus, num *adæquate*, vel potius *inadæquate* diſtinctus, num Character in Epiſcopali Conſecratione impreſſus alius ſit a Charactere impreſſo in ſuſceptione Presbyteratus, vel potius ſit ejuſdem extenſio; eoque vehementtus cauſa Noſtra commoveri videris, perpendens aoino, inveſtigandum Nobis fore hiſtoricum factum, quod conferre plurimum poterit ad præfatas involutas Quæſtiones Scholaſticas elucidandas; eſtque illud; an fuerit unquam ad Summum Pontificatum, vel ad Epiſcopatum canonice promotus, qui Presbyter non eſſet, ſed ſimplex Diaconus, antea ipſi non collato Presbyteratu, ſed tantummodo eidem miniſtrata Epiſcopali Conſecratione, ex ea perſuaſione, quod inſit videlicet Epiſcopali Conſecrationi *eminenter*, ut ajunt, collationem Ordinis Presbyteralis: de qua qoidem celebri controverſia, *Æneas* Pariſienſis Epiſcopus in ſuo libro *adverſus objectiones Græcorum pag.* 210. apud Lucam de Achery *Tom. VII. Spicilegii pag.* 148. primus, ad refellendam Græcorum objectionem, de qua inferius redibit ſermo, in partem affirmantem conceſſit, cui quoque adhæſere Pater Mabillon *in ſuis commentariis ad Ordinem Romanum Tom. II. Muſei Italici pag.* 119. Martene *de Antiquis Eccleſiæ ritibus lib.* 1. *cap.* 8. *art.* 3. *n.* 10. Pagi *Breviario Romanorum Pontificum, in Vitam S. Sabiniani Pontificis*, Sandini *in notis ad Vitam S. Leonis Magni.* Negantem vero viriliter tuentur Morinus *de Sacris Ordinationibus part.* 3. *exercit.* 11. *cap.* 2. ubi hæc ſcribit: *Nullum extat exemplum Epiſcopatus non Presbytero collati.* Idipſum aſſeritur a Juenin *de Sacramentis diſſert.* 8. *de Sacramento Ordinis in communi, quæſt.* 8. *cap.* 4. cujus hæc ſunt verba: *Nulli unquam collatus fuit Epiſcopatus Ordo, niſi qui Presbyterali jam inſignitus eſſet.* Hæcque ipſa ſententia ſolide confirmatur ab erudito Sacerdote Catalano, vel nunc in humanis agente, *in ſuis elegantibus commentariis ad Pontificale Romanum tit.* 13. *de Conſecratione Electi in Epiſcopum §.* 7. *num.* 3. At Nos ea perſuaſione ducimur, poſſe quæſtionem

Scholaſticæ quæſtiones de Ordine, & Charactere Epiſcopali.

Hiſtorica quæſtio, an unquam Diaconus, non ſuſcepto prius Presbyteratu, fuerit conſecratus Epiſcopus; ac diſcrepantes Auctorum ſententiæ.

alla ch. mem. del defunto Giovanni Re di Portogallo l'Altare da Noi conſecrato nella Chieſa di S. Antonio, Nazionale de' Portogheſi in Roma: come può vederſi nella noſtra lettera ſcritta al detto Re ſotto il giorno 15. di Gennajo 1745. gia data alle ſtampe. Il che pure finalmente è ſtato da Noi pratticato in ordine all' Altare della Baſilica d' Aſſiſi, dichiarato Papale; avendo oella noſtra Coſtituzione, che incomincia *Fidelis Dominus*, ſpedita l'anno 1754. che ſarà inſerita *nel Tom. IV. del noſtro Bollario* *, che ſi va radunando e ſtampando, ſtabilito, che veruno in eſſo non poſſa celebrare ſenzà un eſpreſſo Indulto Apoſtolico, ed avendo poi nella ſteſſa Bolla nominate le Perſone, alle quali concedevamo licenza di poter celebrare nel detto Altare la Meſſa, eſſendoſi riconoſciuto, che non era pratticabile nella lontananza di Aſſiſi da Roma, che chi poteva meritare di celebrare la Meſſa nel detto Altare per ſua divozione, ſpediſſe un Indulto particolare.

* In hac Editione Tom. XIX. pag. 96. & ſeq.

Si eſpone di nuovo, quali ſiano i preciſi termini della queſtione preſente.

§. 10. Fiſſato, ed ammeſſo, che chi anche *honoris cauſa* ha ricevuto dal Romano Pontefice l'Ordine inferiore, per eſempio l'Ordine del Diaconato, non può ricevere dall' inferiore l'Ordine del Presbiterato, ma lo dee ricevere o dal Romano Pontefice, o da altri colla di lui licenza; ſuccede ora il dover vedere, ed eſaminare, ſe lo ſteſſo debba dirſi di quello, che ha ricevuto dal Papa il Presbiterato, e che dee conſecrarſi Veſcovo; cioè, ſe la conſecrazione in Veſcovo debba farſi dal Papa, o da altri colla di lui licenza, non eſſendo ciò permeſſo all'inferiore. E qui ci pare di vedere, ch'ella grandemente ci compatiſca, quaſi che ſiamo in procinto d'entrare nel pelago delle queſtioni ſcolaſtiche, ſe il Veſcovado ſia Ordine diſtinto dal Presbiterato, ſe ſia diſtinto *adæquate*, o pure *inadæquate*, ſe il Carattere, che nella conſecrazione Veſcovile s'imprime, ſia Carattere diſtinto dal Carattere impreſſo nel Presbiterato, o pure ſia un' eſtenſione dello ſteſſo: e ci pare di veder creſcere la ſua generoſa compaſſione verſo di Noi, conſiderando, che dovremo eſaminare un fatto iſtorico, che può molto contribuire al riſchiarimento delle ſopradette intrigate queſtioni ſcholaſtiche; ed è, ſe ſia mai legittimamente ſtato promoſſo al Sommo Pontificato, o al Veſcovado, chi non era Prete, ma ſemplice Diacono, ſenza prima ordinarlo Prete, e conferendogli ſemplicemente la conſecrazione Veſcovile, in ſequela della maſſima, che la conſecrazione Veſcovile comprenda in ſe *eminenter*, come ſi dice, la collazione dell' Ordine Presbyterale: nella qual celebre controverſia Enea Veſcovo di Parigi nel ſuo Libro *adverſus objectiones Græcorum, pag.* 210. appreſſo Luca d' Achery *nel tom.* 7. *dello Spicilegio pag.* 148. fu il primo, che per riſpondere all' obbiezione de' Greci, della quale parleremo in appreſſo, aderì alla parte affermativa, alla quale pure hanno aderito il Padre Mabillon *ne' ſuoi Commentarj all' Ordine Romano nel Tom. II. del Muſeo Italiano pag.* 119. il Martene *de antiquis Eccleſiæ Ritibus al lib.* 1. *cap.* 8. *art.* 3. *num.* 10. il Pagi *nel Breviario Romanorum Pontificum nella Vita di Sabiniano Pontefice*, il Saodini *nelle note alla Vita di S. Leone Magno*: a la negativa è bravamente ſoſtenuta dal Morino *de Sacris Ordinationib. part.* 3. *exercit.* 11. *cap.* 2. ove così ſcrive: *Nullum extat exemplum Epiſcopatus non Presbytero collati*: e lo ſteſſo viene aſſerito dal Juenin *de Sacramentis diſſert.* 8. *de Sacramento Ordinis in communi, quæſt.* 8. *cap.* 4. ed ecco le di lui parole: *Nulli unquam collocatus fuit Epiſcopalis Ordo, niſi qui Presbyterali jam inſignitus eſſet*: e queſta ſteſſa ſenterza reſta pienamente conſermata dall'erudito Sacerdote Catalano, ancor vivente, *ne' ſuoi belli Commentarj al Pontificale*

Queſtioni agitate nelle ſcuole intorno all' Ordine Epiſcopale, e di lui Carattere.

Queſtione Iſtorica, ſe ſiaſi mai fatto Veſcovo un Diacono, ſenza prima ordinarlo Prete, diverſità d'opinioni.

enodare, atque dirimere, intactis omnino relictis Scholaſticis controverſiis; ipſa etiam declinata provincia inquirendi in factum hiſtoricum, de quo ſiquid deberemus attingere, aſſereremus, haud ita certum eſſe, quemadmodum non nemo ſibi blanditur, Diaconos electos in Pontifices, vel Epiſcopos, non recepiſſe Presbyteralem ordinem, antequam conſecrarentur Epiſcopi, ſed a Diaconatu ad Pontificatum, vel Epiſcopatum, per ſolam Epiſcopalem Conſecrationem conſcendiſſe.

Romano tit. 13. de Conſecratione electi in Epiſcopum §. 7. *num.* 3. Ma noi ci luſinghiamo di poter diſcorrere, e riſolvere il propoſto queſito, ſenza punto entrare nelle ſpinoſe queſtioni ſcolaſtiche, e ſenza l'impegno di dover aſſumere l'eſame del fatto iſtorico: nel quale quando doveſſimo entrare, direſſimo, non eſſer coſa tanto ſicura, quanto taluno ſi luſinga, che i Diaconi eletti Papi, o Veſcovi, non abbiano prima della conſecrazione Veſcovile preſo l'Ordine Presbiterale, ma ſiano dal Diaconato paſſati al Papato, o al Veſcovado, colla ſola conſecrazione Epiſcopale.

§. 11. Etenim (liceat hic leviter attingere, nec plane inopportuna digreſſione nonnihil immorari) etſi commemorentur plures, qui ſimplices Diaconi, primis octo Eccleſiæ ſeculis, fuerunt in Summos Pontifices electi, atque iiſdem ſeculis multos etiam adinvenire ſit Diaconos, qui Epiſcopi evaſere, uti noſcitur ex *Diurno Romanorum Pontificum* edito ab Holſtenio, quod opus cenſetur ſeculi ſeptimi; quod factum eſt ob gerendorum negotiorum participationem, quam ſibi Diaconi, ac præſertim Archidiaconi, in Pontificatus, vel Epiſcopatus adminiſtratione ſumebant, quemadmodum perbelle advertit Papebrochius *in Conatu in Vitam S. Leonis*, pergitque Garnerius *in ſuis notis ad citatum Diurnum Romanorum Pontificum cap. 3. tit. 3.* neque in Vitis Diaconorum, qui Pontifices facti ſunt, mentio occurrat de collato ipſis Presbyterali Ordine ante Conſecrationem Epiſcopalem; ex hoc tamen antecedenti nunquam inferri tuto poterit, non fuiſſe iiſdem ante Conſecrationem Epiſcopalem collatum Ordinem Presbyteratus; imo vero locum habet præſumptio, commemoratis priori veluti extremo, Diaconatu nimirum, nec non poſteriori, ſcilicet Epiſcopatu, non fuiſſe neglecta intermedia, ac proinde ipſam Presbyteratus collationem.

§. 11. Imperocchè (ſia qui lecito il notar di paſſaggio, ed il far una non affatto importuna digreſſione) ſebbene ſi ritrovano molti, ch'erano ſemplici Diaconi, e che ne' primi otto ſecoli della Chieſa furono eletti Sommi Pontefici, ed anche ne' detti ſecoli ſi ritrovino molti Diaconi fatti Veſcovi, come ſi vede *nel Diurno de' Romani Pontefici*, ſtampato dall'Holſtenio, Opera del ſecolo ſettimo; il che deriva dall'ingerenza, che avevano i Diaconi, e particolarmente gli Archidiaconi, nel governo del Pontificato, o del Veſcovado, come molto bene oſſerva il Papebrochio *nel Conato ſopra la Vita di S. Leone*, e proſiegue il Garnerio *nelle ſue note ſopra il citato Diurno de' Romani Pontefici al cap. 3. tit. 3.* e nelle Vite de' Diaconi fatti Papi non ſi faccia menzione dell'Ordine Presbiterale conferito ad eſſi prima della conſecrazione Veſcovile; da queſto antecedente però non può mai inferirſi una ſicura conſeguenza, che ad eſſi prima della conſecrazione Veſcovile non foſſe conferito il Presbiterato: anzi ha luogo la preſunzione, che, fattaſi menzione del primo eſtremo, cioè del Diaconato, e dell'altro eſtremo, cioè del Veſcovado, non ſi ſiano traſcurati gli atti intermedj, e per conſeguenza la collazione del Presbiterato.

Ragioni, che favoriſcono l'opinione negativa.

§. 12. Advertunt quidem accurati, eruditique oppoſitæ ſententiæ propugnatores, cum Photius cætera inter objecta in Eccleſiam Latinam propoſita, hoc quoque inſeruiſſet, Epiſcopos aſſumi ex Diaconis, non collato ipſis antea Presbyteratu; poſt Photii objectionem, in electionibus Diaconorum in Pontifices, conſpici perſpicue expreſſeque adnotatum, fuiſſe ipſis, ante Papalem Conſecrationem, collatum Ordinem Presbyteratus. At ne id quidem ſatis, ut tuta fiat aſſumptio; reponi namque veroſimilius poteſt, Photium tot inter falſas criminationes adverſus Latinam Eccleſiam excogitatas, eam quoque propoſuiſſe, Diaconos nimirum inungi Epiſcopos, non collato ipſis antea Presbyterali Ordine; criminationis cauſa nimirum exinde per ipſum derivata, quod videret, in actis electionis Diaconorum ad Summum Pontificatum, vel ad Epiſcopatum, nullam fieri mentionem de collato Presbyteratu; ideoque ad ipſam quoque incuſationis ſpeciem removendam, exiſtimatum fuiſſe peropportunum, in hiſtorica narratione Electionis Pontificum & Epiſcoporum, qui antea Diaconi erant, meminiſſe Sacerdotalis Ordinis iiſdem collati: quæ quidem animadverſiones ut minimum probabiles multum detrahunt jactatæ certitudini, Diaconos quondam conſueviſſe in Pontifices, Epiſcopoſve, Ordine Presbyterali non ſuſcepto, conſecrari.

§. 12. Riflettono, è vero, gli accurati, ed eruditi difenſori del contrario parere, che, avendo Fozio fra le altre oppoſizioni fatte contra la Chieſa Latina, inſerita ancor quella, che ſi eleggevano i Veſcovi, ch'erano Diaconi, ſenza prima farli Preti; dopo l'oppoſizione di Fozio ſi vede nell'elezione de' Diaconi in Papa chiaramente ed eſpreſſamente riferito, che prima della conſecrazione Papale, ſi era loro conferito l'Ordine Presbiterale. Ma ciò nemmeno baſta per aſſicurare l'aſſunto; potendoſi ſempre con molta probabilità replicare, che Fozio fra tante altre falſe accuſe propoſte contra la Chieſa Latina, proponeſſe ancor quella, che i Diaconi ſi facevano Veſcovi, ſenza prima dar loro l'Ordine Presbiterale; che il fondamento dell'accuſa fu per appunto da eſſo ricavato dal vedere, che negli atti dell'elezione de' Diaconi al Sommo Pontificato, o al Veſcovado, non ſi parlava della collazione del Presbiterato; e che però, per levare anche l'apparente preteſto, che diede fomento all'accuſa, foſſe creduto bene il far memoria nella Storia dell'elezione de' Papi, e de' Veſcovi, che erano Diaconi, dell'Ordine Sacerdotale ad eſſi conferito: rifleſſioni per lo meno probabili, e che eſcludono l'avanzata ſicurezza, che i Diaconi ſi eleggevano Papi, e Veſcovi, ſenz'aver prima ricevuto l'Ordine Presbiterale.

Objezione di chi tiene l'affermativa, e ſua riſpoſta.

§. 13. Sacro Tridentino Concilio *Seſſ. 22. cap. 2. de Reform.* cavetur, ne eligi quiſquam poſſit Epiſcopus, qui ſex antea menſibus non fuerit ſacro Ordine initiatus: *Quicunque poſthac ad Eccleſias Cathedrales erit aſſumendus, is non ſolum natalibus, ætate, moribus, vita, ac aliis, quæ a ſacris Canonibus requiruntur, plene ſit prædirus, verum etiam in ſacro Ordine antea ſal-*

§. 13. Il ſacro Concilio di Trento *alla Seſſ. 22. cap. 2. de Reform.* ſtabiliſce, che non poſſa uno eſſer eletto in Veſcovo, che prima non ſia ſtato ſei meſi nell'Ordine Sacro: *Quicumque poſthac ad Eccleſias Cathedrales erit aſſumendus, is non ſolum natalibus, ætate, moribus, vita, ac aliis, quæ a ſacris Canonibus requiruntur, plene ſit præditus, verum etiam in Sacro Ordine antea ſal-*

Si corrobora la riſpoſta con un argomento preſo dall'intelligenza d'una legge del tutto ſimile.

tem *tem*

tem ſex menſium ſpatio, *conſtitutus*. Cumque olterius noo progrediatur Concilium, nec edicat, electum hujuſmodi, antequam Conſecrationem recipiat Epiſcopalem, oidinandum Diaconum & Presbyterum; quis unquam auſerit aſſerere, ex Tridentini ſanctione, Subdiaconum fieri poſſe Epiſcopum, aut unquam Subdiaconos conſecratos fuiſſe Epiſcopos, Diaconatu, ac Ordine Presbyterali non ſuſcepto? Imo vero quiſque coolentiet, ſatis fuiſſe Concilio innuere, quo gradu eſſe deberet aſſumendus io Epiſcopum, oec ceoſuiſſe, exprimendos tunc cæteros ſacros Ordines, quibus erat ante Epiſcopalem conſecratioaem initiandus.

Confirmatur opportuniſſima alia ſimilitudine argumentum.

§. 14. Ad hæc, cum poſt plures annos a Tridentino Concilio, obtinuerit ſtylus interendi in Bulla data ad Subdiaconum Electum in Epiſcopum, ſequentia veiba, antea prætermiſſa: *Tecum*, *ut Eccleſiæ N. præfici*, *illique præeſſe*, *ipſumque in ſpiritualibus*, *& temporalibus regere*, *& gubernare*, *ac munus Conſecrationis prædictum*, *poſtquam tamen ad Sacros Diaconatus*, *& Presbyteratus Ordines te promoveri feceris &c.* uti videre eſt apud Rigantium *ad regul.* 24. *Cancellariæ tom.* 2. §. 1. *num.* 17. Quis uoquam in Bolla perlegens prædicta verba antea oon adhibita, tam fidenti animo erit, ut aſſerat, intermedio tempore, inter Concilium Tridentinum, invectamque praxim inferendi in Bulla præmemoratam formulam, Subdiaconos conſecrari conſueviſſe Epiſcopos, noo præſuſcepto Diaconatu & Presbyteratu? Fatebitur quiſque, placuiſſe ex accuratiori quodam ſtudio id in Bulla exprimere, quod antea noo exprimebatur quidem, ſed pro indubio certoque habebatur.

Fundamenta, quibus, prætermiſſis indicatis controverſiis, præſens quæſtio dirimitur.

§. 15. Verum, rem Noſtram repetentes, retinenteſque, quod mox ſupra ſumus polliciti, velle Nos propoſitum quæſitum dirimere, intactis penitus relictis Quæſtionibus Scholaſticis ſatis involutis, prætermiſſoque accurato examine præfati hiſtorici facti, dicemus, ſublatis Electionibus olim celebrari ſolitis a Canonicis vacantis Eccleſiæ, ob gravia inde profluentia incommoda, reſtitutâque veteri diſciplina, providendi Epiſcopatibus per Apoſtolicam Sedem; ſalvis tamen Concordatis initis cum aliquibus Nationibus, in quibus, retentis Electionibus, earum confirmatio reſervatur Romano Pontifici; In eumdem quoque recidit jus conſecrandi Epiſcopos, vel conſtituendi delegatos ad Conſecrationem peragendam; etſi ſuperioribus ſeculis Suffraganeorum conſecratio eſſet Metropolitanæ reſervata, nec manus in ea apponeret Summus Pontifex, præterquam ſi quandoque Metropolita injuſte Suffraganeum conſecrare abnueret, veluti noſcitur ex *Rhemenſi hiſtoria* Frodoardi, atque etiam ex Annalibus Cardinalis Baronii *ad annum Chriſti* 885. ubi cum Pontificem Stephanum VI. appellaſſet electus ad Epiſcopatum Lingonenſem, retuliſſetque, Lugdunenſem Archiepiſcopum Metropolitam ſuum detrectare, ipſi conſecrationis manus impertiri, præmiſſis iteratis monitionibus, ut imploratam Conſecrationem perageret, ipſoque Archiepiſcopo in ſua contumacia obfirmato, Pontifex, uſus competenti ſibi in univerſam Eccleſiam auctoritate, in Epiſcopum eumdem conſecravit. Vigens nuoc temporis diſciplina deſcribitor a Gonzalez *in Cap. Nec Epiſcopus*, *num.* 6. *de temp. Ordinat.*, per hæc verba. *Hodie conſecratio Epiſcoporum*, *non ex Metropolitani juſſu*, *ſed Pontificis mandato fit*; *cum enim Romanus Pontifex ſibi reſervaverit Cathedralium Eccleſiarum collationem*, *ſimiliter ab ejus libito pendere voluit Epiſcoporum conſecrationem*: quod ipſum in Pontificali Romano quoque accurate deſcribitur, *tit. de conſecrat. electi in Epiſcopum*, hæcque ſunt veiba: *Nemo conſecrari debet*, *niſi prius conſtet Conſecratori de commiſſione conſecrandi*, *ſive per litteras Apoſtolicas*, *ſi ſit extra Curiam*, *ſive per commiſſionem vivæ vocis oraculo a Summo Pontifice conſecratori*

Quidquid vetuſtioribus temporibus obtinuerit, nunc Epiſcoporum conſecratio eſt Papæ reſervata.

factum.

tem ſex menſium ſpatio, *conſtitutus*: e non paſſando il Concilio più oltre, e non dicendo, che il ſopradetto, prima di ricevere la conſecrazione Veſcovile, prenda il Diaconato; e Presbiterato; chi ſarà mai, che ardiſca di dire, poterſi in ſequela del Concilio di Trento far Veſcovo uo Soddiacono, o eſſerſi fatti Veſcovi i Suddiacooi, ſenza prima aver ricevuto il Diaconato, e l'Ordine Presbiterale? Ciaſcheduno dirà, eſſerſi il Concilio contentato d'indicare lo ſtato, in cui doveva ritrovarſi chi doveva eſſer Veſcovo, e non aver creduto di dover in quella congiuntura eſprimere gli altri Ordini Sacri, che doveva ricevere prima della conſecrazione Veſcovile.

Si accreſce la forza all'argomento con un'altra ſimilitudine.

§. 14. Di più, molti e molti anni dopo il Coocilio di Trento eſſendoſi introdotto il coſtume di mettere nella Bolla del Suddiacono, che ſi elegge al Veſcovado, le ſeguenti parole, che prima non v'erano: *Tecum*, *ut Eccleſiæ N. præfici*, *illique præeſſe*, *ipſumque in ſpiritualibus*, *& temporalibus regere*, *& gubernare*, *ac munus conſecrationis prædictum*, *poſtquam tamen ad Sacros Diaconatus*, *& Presbyteratus Ordines te promoveri feceris &c.*: come può vederſi nel Riganti *ad regul.* 24. *Cancellariæ tom.* 2. §. 1. *num.* 17. chi ſarà mai, che, vedendo nella Bolla le accennate parole, che prima non v'erano, avrà il coraggio di dire, che fra il tempo del Concilio di Trento, e l'altro, in cui s'incominciò ad inſerire la ſopradetta formola nella Bolla, i Suddiaconi ſi ſa eſſero Veſcovi ſenza prima aver ricevuto il Diaconato, ed il Presbiterato? Ciaſcheduoo dirà, eſſerſi per maggiore accuratezza voluto eſprimere nella Bolla ciò, che prima non ſi eſprimeva, ma ſi ſupponeva.

Fondamenti, ſu de' quali, laſciate da parte le diſpute indicate, appoggia la deciſione della preſente queſtione.

§. 15. Ma, ritornando al noſtro propoſito, e memori di quanto abbiamo poc'anzi detto, di riſolvere il propoſto queſito, ſenza punto entrare nelle ſpinoſe queſtioni ſcolaſtiche, e ſenza formalmente aſſumere l'eſame del ſopradetto fatto iſtorico, diremo, che tolte di mezzo l'elezioni, che una volta ſi facevano ai Veſcovadi dai Canonici della Chieſa vacante, in ſequela de' gravi diſordini, che in eſſe ſeguivano, e riaſſunta l'antica precedente diſciplina, che la proviſta de' Veſcovadi ſi faccia dalla Santa Sede; ſalvi però i Concordati fatti con alcune Nazioni, ne' quali, ammeſſe le elezioni, ſi riſerva la conferma d'eſſe al Sommo Pontefice; reſta devoluto al Papa il diritto di conſecrare i Veſcovi, o di deputare chi faccia la Conſecrazione: ancorchè ne' ſecoli precedenti, la conſecrazione de' Suffraganei foſſe riſervata al loro Metropolitano, nè il Sommo Pontefice vi s'ingeriſſe, ſe non nel caſo, in cui il Metropolitano ingiuſtamente ricuſaſſe di conſecrare il ſuo Suffraganeo, come ſi vede *nella Storia Remenſe* di Frodoardo, ed anche negli Annali del Cardinale Baronio *all' anno di Criſto* 885., ove, eſſendo ricorſo al Pontefice Stefano VI. l'eletto al Veſcovado Lingonenſe, ed avendogli eſpoſto, che l'Arciveſcovo di Lione, ſuo Metropolitano, ricuſava di conſecrarlo; dupo averlo più volte ammonito di fare la richieſta conſecrazione, e perſiſtendo l'Arciveſcovo nella ſua contumacia, eſſo, ſervendoſi della ſua autorità nella Chieſa univerſale, lo conſecrò Veſcovo. La corrente diſciplina viene deſcritta dal Gonzalez *nel Cap. Nec Epiſcopus*, *al num.* 6. *de temporib. Ordinat.* ed ecco le di lui parole: *Hodie conſecratio Epiſcoporum*, *non ex Metropolitani juſſu*, *ſed Pontificis mandato fit*; *cum enim Romanus Pontifex ſibi reſervaverit Cathedralium Eccleſiarum collationem*, *ſimiliter ab ejus libito pendere voluit Epiſcoporum conſecrationem*: il che pure è puntualmente eſpreſſo nel Pontificale Romano *al tit. de conſecrat. electi in Epiſcopum*, ed eccone le parole: *Nemo conſecrari debet*, *niſi prius conſtet Conſecratori de commiſſione conſecrandi*, *ſive per literas Apoſtolicas*, *ſi ſit extra Curiam*, *ſive per commiſſionem vivæ vocis oraculo a Summo*

Che che ne foſſe anticamente, in oggi la conſecrazione de' Veſcovi è riſervata al Papa.

ſactam, ſi conſecrator ipſe ſit Cardinalis: pergitque Schmier *tom. 1. Jur. lib. 1. tract. 3. cap. 1. num. 569. Moderno jure conſecratio Epiſcoporum, & Archiepiſcoporum, Summo Pontifici reſervata eſt; & ab eo ſpecialiter delegandam eſſe, communiter dicitur.*

§. 16. Munificus Nobis Pontifex Benedictus XIII. curavit pro viribus intactum ſervare jus Pontificium, ſalvo, vel certe quominus fieri potuit imminuto veteri jure Metropolitico expreſſo *in Cap. Si Archiepiſcopus, & in Cap. Nec Epiſcopus, de temporib. Ordinationum*: quoad conſecrationem Suffraganeorum. Itaque cum animadvertiſſet, conſuetam Bullam, qua abſentibus Epiſcopis fit facultas ſuſcipiendi conſecrationem, conceptis hiſce verbis expreſſam eſſe: *Cuicumque, quem maluiſſent, Catholico Antiſtiti, gratiam & communionem Sedis Apoſtolicæ habenti*: juſſit, Mandatum *de conſecrando*, quod Suffraganeo Epiſcopo concederetur, impoſterum dirigi ad ejus Metropolitanum, tributa ſimul ipſi facultate, ſi aliquo detineretur impedimento, ſubdelegandi alium ſibi beneviſum Epiſcopum: caſu autem ſeſe offerente conſecrandi Metropolitam, conſtituit, ut Mandatum *de conſecrando* antiquiori Epiſcopo Suffraganeo inſcriberetur, ſuperaddita facultate, aliquo ſuperaccedente impedimento, eum, quem maluiſſet Epiſcopum, ſubſtituendi. Verum tot tantæque excitatæ expoſtulationes, & querelæ, non ſolum propter iocommoda, ſed & ob ſumptus neceſſariò ſubeundos, ſi Suffraganeo adeundus fuiſſet ſuus Metropolita, ut conſecraretur, vel Metropolitæ Suffraganeus per ipſum conſecrandus, ut quum Nos nullis licet Noſtris ſuffragantibus meritis, ad Summum Pontificatum fuimus evecti, reſtitutam invenerimus veterem formulam, juxta quam, uti prædictum eſt, Mandatum *de conſecrando* ad eum dirigitur Epiſcopum, quem ſibi conſecrandus elegit. Nec Nobis aliud quidquam datum, quàm aliquid præſcribere circa Epiſcoporum conſecrationes, quæ in Urbe peraguntur; ſtatuimus namque, Conſecrandum, cui facultas ſit eligendi Conſecratoris, ſeligere debere aut unum ex Cardinalibus Epiſcopali Charactere inſignitum, aut aliquem ex quatuor Patriarchis plerumque in Urbe reſidentibus, ſcilicet vel Conſtantinopolitanum, vel Alexandrinum, vel Antiochenum, aut Hieroſolymitanum; eo tantum excepto caſo, quo nemo ex præfatis, quod perdifficile eſt, oblatum ſibi conſecrationis peragendæ munus acceptum haberet; in hac quippe caſus hypotheſi, facta eſt Epiſcopo Conſecrando facultas adeundi alium quemcunque Archiepiſcopum, Epiſcopumve, qui ei conſecrationem impenderet. Neque in his edendis ſanctionibus excidit Nobis Metropolitarum memoria; cum conſtituerimus, ne, ſi in Urbe præſentes ſint Metropolita, ejuſque Suffraganeus, conſecratio Suffraganei cuiquam, præter quam ſuo Metropolitæ, delegetur.

§. 17. Evincit hiſtorica hæc narratio, quandoquidem Epiſcopi, ſive a Summo Pontifice, ſive a proprio Epiſcopo io Presbyterum ordinati, Conſecratio eſt Summo Pontifici reſervata, nunc temporis jus eſſe Pontificibus præcipuum, conſecrationem Epiſcopalem peragere, vel aliis eam peragendam delegare; ideoque omnino extraneam fieri quæſtionem, num, ſicuti ordinatus Diaconus a Pontifice, ab uno tantummodo Pontifice, vel ab alio ex ejuſdem Mandato, poteſt ad Presbyteratum promoveri, idem pronunciandum ſit de Sacerdote per Pontificem ordinato, qui inaugurandus eſt Epiſcopus, nimirum hujus quoque conſecrationem a Papa tantummodo ſive ab alio per ipſum delegato,

Pontefice conſecratori factam, ſi conſecrator ipſe ſit Cardinalis: e proſiegue lo Schmier *tom. 1. Jur. lib. 1. tract. 3. cap. 1. num. 569. Moderno jure conſecratio Epiſcoporum, & Archiepiſcoporum, Summo Pontifici reſervata eſt; & ab eo ſpecialiter delegandam eſſe, communiter dicitur.*

Metodo preſcritto da Benedetto XIII. nel delegare la conſecrazione delli Suffraganei, e Metropolitani.

§. 16. Il Pontefice Benedetto XIII. noſtro Benefattore, fece quanto potè per mantenere il diritto Papale, ſenza recare, o col recare il minore poſſibile pregiudizio all' antico jus Metropolitico, eſpoſto *nel Cap. Si Archiepiſcopus, e nel Cap. Nec Epiſcopus, de temporibus Ordinationum*, riſpetto alla conſecrazione de' Suffraganei: ed avendo oſſervato, che la ſolita Bolla, in cui ſi concede ai Veſcovi aſſenti il ricevere la conſecrazione, era concepita colle ſeguenti parole: *Cuicumque, quem maluiſſent, Catholico Antiſtiti, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habenti*: ordinò, che il Mandato *de conſecrando*, che ſi concedeva ad un Veſcovo Suffraganeo, in avvenire ſi dirigeſſe al ſuo Metropolitano, colla facoltà ad eſſo, in caſo d' impedimento, di poter ſoſtituire un altro Veſcovo, che a lui foſſe piacciuto; e ſuccedendo il caſo della conſecrazione del Metropolitano, ſtabilì, che il Mandato *de conſecrando* ſi dirigeſſe al Veſcovo Suffraganeo più antico, colla facoltà ad eſſo, io caſo d'impedimento, di ſoſtituire quel Veſcovo, che gli foſſe piacciuto. Ma furono tali, e tanti i reclami e le querele, che ſi eccitarono, non meno per gl' incomodi, che per le ſpeſe, che ſarebbero ſtate neceſſarie, ſe il Suffraganeo aveſſe dovuto andare a ritrovare il ſuo Metropolitano, per eſſere conſecrato, o ſe il Metropolitano aveſſe dovuto andare a ritrovare il ſuo Suffraganeo per conſecrarlo, che aſceſi ſenza veruo noſtro merito al Sommo Pontificato, ritrovammo rimeſſa in piedi l' antica ſormola, giuſta la quale, come ſi è detto, il Mandato *de conſecrando* ſi dirigge a quel Veſcovo, che vien preſcelto da quello, che dee conſecrarſi. Nè a Noi è ſtato permeſſo il far' altro, che il dare qualche regola alle conſecrazioni de' Veſcovi, che ſi fanno in Roma; avendo ſtabilito, che il Conſecrando, a cui, ſecondo il ſolito, ſi dà la facoltà di eleggere il Conſecratore, debba eleggere o uno de' Cardinali inſignito del Carattere Veſcovile, o uno de' quattro Patriarchi per lo più reſidenti in Roma, cioè o quello di Coſtantinopoli, o quello d' Aleſſandria, o quello di Antiochia, o quello di Geruſalemme: eccettuato ſolo il caſo, in cui veruno de' predetti, il che è aſſai difficile che ſucceda, accettaſſe di fare la conſecrazione; eſſendoſi in queſte circoſtanze data al Veſcovo Conſecrando la licenza di ricorrere a qualunque altro Arciveſcovo, o Veſcovo, per ricevere da eſſo la conſecrazione. Nè in queſte noſtre ordinazioni ci ſiamo ſcordati de' Metropolitani; avendo ſtabilito, che, ritrovandoſi io Roma il Metropolitano, ed il di lui Suffraganeo, non ſi commetta a verun altro, che al Metropolitano, la conſecrazione del Suffraganeo.

Nuove regola preſcritta dal S. Pontefice per le conſecrazioni dei Veſcovi, che ſi fanno in Roma.

§. 17. Comprova queſta iſtorica narrativa, che, eſſendo riſervata al Papa la conſecrazione del Veſcovo, o abbia queſto ricevuto il Presbyterato dal Sommo Pontefice, o dal ſuo Veſcovo, è oggidì diritto privativo Papale il conſecrare, o deputare altri, che conſacri; e che perciò reſta affatto eſtranea la controverſia, ſe, ſiccome chi è ſtato fatto Diacono dal Papa, non può, che da eſſo, o da altri con ſua licenza, eſſer promoſſo al Presbiterato, debba dirſi lo ſteſſo riſpetto al Sacerdote ordinato dal Papa, che ſi ſa Veſcovo, cioè che la di lui conſecrazione in Veſcovo debba farſi unicamente dal Papa, o da altri per ſua commiſſione. Reſtano in oltre eſtranee le controverſie

Si conchiude eſſer diritto privativo del Papa il conſecrare per ſe ſteſſo, o per mezzo di un ſuo Delegato, in qualunque caſo i Veſcovi, e perciò reſta ſuperfluo l'eſame delle queſtioni promoſſe.

eſſe perficiendam. Extraneæ itidem fiunt quæſtiones ſcholaſticæ de Epiſcopatu, ſit ne ille Ordo diſtinctus a Presbyteratu, an impreſſus per ipſum character alius ſit a charactere impreſſo in ſuſceptione Presbyteratus, vel ſit ejuſdem ampliatio, extenſioque; eodemque loco babenda eſt quæſtio hiſtorica, num Diaconi fuerint unquam ad Summum Pontificatum, vel Epiſcopatum aſſumpti, non præſuſcepto Presbyterali Ordine: poſitiva quippe lex viget, reſervans Pontifici Maximo Epiſcoporum conſecrationes, ſive Epiſcopatus Ordo diſtinctus ſit a Presbyteratu, ſive non; & impreſſus in eo ſuſcipiendo character alius ſit, vel potius ampliatio characteris per Presbyteratum impreſſi; fuerintve alias, vel non fuerint inaugurati Pontifices, ſeu Epiſcopi, Diaconi non antea Sacerdotes ordinati, ob eam rationem, quod in Epiſcopatu *eminenter* contineatur Presbyteratus. Hujuſmodi enim quæſtiones nullum præſtare poſſunt impedimentum juri conſecrandi Epiſcopos, ad Pontificem, uti prædictum eſt, devolutum; iiſdemque locus tantummodo erit quoad peractas conſecrationes: quum nemo prohibeat diſceptare, num Epiſcopatus ſit Ordo a Presbyteratu diſtinctus, an character in Epiſcopali conſecratione impreſſus differat, vel potius ſit ampliatio quædam characteris in collatione Presbyteralis Ordinis impreſſi, itidemque an vetuſtioribus temporibus a Diaconatu factus ſit tranſitus ad Epiſcopatum, Ordine Presbyterali non antea ſuſcepto.

Accommodatiſſimo exemplo res illuſtratur.

§. 18. Res Nobis videtur ſatis perſpicua: at quoties ad eandem vel magis illuſtrandam exemplo aliquo opus eſſet, illud minime deſideraretur. Fuit alias inſtituta quæſtio, an qui a Pontifice Ordinem ſuſcepiſſet, exemptus propterea maneret a juriſdictione proprii Epiſcopi: & Pontifex Innocentius III. in ſua Decretali *Per tuas, de majoritate, & obedientia*, negativum edidit reſponſum: *Ad quod breviter reſpondemus, quod, etſi decens ſit, ut illis, quantum convenit, a te inter alios tibi ſubditos deferatur, quos benignitas Apoſtolica collatione ipſius Ordinis honoravit, per eam tamen ab obedientia, quam alias tibi debent, minime abſolvuntur.* Hac ſublata quæſtione, alia in medium prolata eſt; nimirum, an præſervata ab Innocentio III. obedientia eouſque pertingeret, ut ſi Ordinatus a Pontifice eſſet a collato ſibi Ordine ſuſpendendus vel deponendus, præſtari id poſſet ab Epiſcopo, vel potius eſſet Pontifici reſervatum. Gloſſa, Innocentius, aliique apud Joannem Andream *in ſuis Commentariis in Cap. Per tuas n. 5., de majoritate, & obedientia*, docent præſtari id non poſſe ab Epiſcopo: Oppoſitæ ſententiæ adhærent Abbas *num.* 2. Felinus *col.* 1. Layman *ad præcitatum Capitulum.* Hallier autem *par.* 2. *ſect.* 5. *cap.* 3. *art.* 9. §. 1. *num.* 6. mediam quamdam ſequitur viam; cenſet nimirum, debere Epiſcopum conficere proceſſum, & ad Pontificem tranſmittere, ut ipſe in eum, quem ordinavit, ſententiam proferat; id ita expoſcente obſequio Summo Pontifici exhibendo. Hoc poſito, ſi, ob prænotatam opinionum varietatem de Ordinato a Pontifice in Diaconum, vel Presbyterum, quoties res eſt de eo ſuſpendendo, vel deponendo ab Ordine ſuſcepto, expoſceret quiſquam, quomodo tranſigendum ſit negotium, quoties conſecratus a Pontifice Epiſcopus, ſuſpendi, deponive promereretur, nulla interpoſita mora quiſque reſponderet, unius Pontificis eſſe ſuſpenſionis, vel depoſitionis pœnam irrogare; cùm ſacris Canonibus, ſacroque Concilio Tridentino cautum ſit *cap.* 8. *Seſſ.* 13. *de Reformat.* ut Epiſcoporum cauſæ, in quibus pro criminis objecti qualitate, comparere debeant, coram Pontifice Maximo referantur, & terminentur, ſive fuerint Epiſcopi ab ipſo conſecrati,

ſive

ſcolaſtiche ſopra il Veſcovado, ſe ſia Ordine diſtinto dal Presbiterato, ſe il Carattere, che in eſſo s'imprime, ſia diſtinto dall'impreſſo nel Presbiterato, o ſia eſtenſione dello ſteſſo; e nella medeſima claſſe dee riporſi la queſtione iſtorica, ſe i Diaconi ſi ſiano mai fatti Papi, o Veſcovi, ſenza prima aver ricevuto l'Ordine Presbiterale: eſſendovi di mezzo una legge poſitiva, che riſerva al Sommo Pontefice la conſecrazione de' Veſcovi, o ſia, o non ſia il Veſcovado un'Ordine diſtinto dal Presbiterato, o il Carattere, che in eſſo s'imprime, ſia differente, o ſia eſtenſione dell'impreſſo nel Presbiterato, o ſianſi, o non ſianſi altre volte fatti Papi, o Veſcovi, i Diaconi, ſenza prima eſſere ſtati ordinati Preti, per la ragione, che nel Veſcovado *eminenter* ſi contenga il Presbiterato: non dovendo, nè potendo ſimili queſtioni porre verun oſtacolo al jus di conſecrare i Veſcovi, devoluto, come ſi è detto, al Papa: e potendo ſemplicemente eſſer luogo alle medeſime ſopra le conſecrazioni fatte; non eſſendovi chi impediſca il queſtionare, ſe il Veſcovado ſia un Ordine diſtinto dal Presbiterato, ſe il Carattere impreſſo nella conſecrazione Veſcovile ſia differente, o ſia un'eſtenſione del Carattere impreſſo nella collazione dell' Ordine Presbiterale, come pure, ſe ne' tempi da noi remoti ſiaſi dal Diaconato paſſato al Veſcovado ſenza prima aver ricevuto l' Ordine Presbiterale.

Si pone in chiaro il tutto con una parità propriiſſima.

§. 18. L' affare ci ſembra aſſai chiaro: ma, quando vi foſſe biſogno di qualche eſempio per renderlo ſempre più chiaro, eſſo non mancherebbe. Fu promoſſa in altri tempi la queſtione, ſe avendo taluno ricevuto dal Papa l' Ordine, reſtaſſe perciò ſottratto dalla giuriſdizione del ſuo Veſcovo: ed il Pontefice Innocenzo III. nella ſua Decretale *Per tuas, de majoritate, & abedientia*, riſpoſe di nò: *Ad quod breviter reſpondemus, quod, etſi decens ſit, ut illis, quantum convenit, a te inter alios tibi ſubditos deferatur, quos benignitas Apoſtolica collatione ipſias Ordinis honoravit, per eam tamen ab obedientia, quam alias tibi debent, minime abſolvuntur.* Sopito queſto punto, ne fu poſto ſul tavoliere un altro; e fu, ſe l'obbedienza preſervata da Innocenzo III. arrivaſſe a tal ſegno, che, meritando l' ordinato dal Papa d' eſſer ſoſpeſo, o depoſto dall' Ordine conferitogli, ciò poteſſe farſi dal Veſcovo, o appartenneſſe al Papa. La Chioſa, Innocenzo, ed altri appreſſo Giovanni Andrea *ne' ſuoi Commenti ſopra il Cap Per tuas, num.* 5. *de majoritate & obedientia*, inſegnano, non poterſi fare il paſſo dal Veſcovo. Sono di contrario parere l'Abbate *al num.* 2. il Felino *alla col.* 1. ed il Layman *ſopra il citato Capitolo.* E l'Hallier *nella part.* 2. *ſect.* 5. *cap.* 3. *art.* 9. §. 1. *num.* 6. prende un partito di mezzo; ed è, che il Veſcovo dee fare il Proceſſo, e mandarlo al Papa, acciò eſſo proferiſca la ſentenza ſopra il ſuo Ordinato; così eſiggendo l'oſſequio dovuto al Sommo Pontefice. Ciò premeſſo, ſe ſtante la varietà delle opinioni riſpetto a quello, che è ſtato ordinato Diacono, o Prete dal Papa, quando ſi tratta della di lui ſoſpenſione, o depoſizione dall' Ordine ricevuto, taluno richiedeſſe, come debba regolarſi la faccenda, quando il Veſcovo conſecrato dal Papa, meritaſſe d'eſſer ſoſpeſo, o depoſto; ſenza punto eſitare, ciaſcheduno riſponderebbe, appartenere al ſolo Papa il ſoſpendere, o il deporre; eſſendo già ſtabilito ne' ſacri Canoni, e nel ſacro Concilio di Trento *al cap.* 8. *della Seſſ.* 13. *de Reformat.* che le cauſe de' Veſcovi, nelle quali per la qualità dell' accuſa debbono comparire, ſiano riferite avanti il Papa, e da eſſo terminate, o ſiano ſtati i Veſcovi conſecrati

da

ſive ab alio quocunque per ipſum ad id delegato. Idipſum igitur, & in hac facti ſpecie ſtatuendum eſt, jus eſſe præcipuum Romani Pontificis peragere per ſe, vel aliis peragendam delegare Conſecrationem Epiſcopi ſive a Pontifice, ſive ab Ordinario ſuo in Presbyterum ordinati; urgente quoad utramque facti ſpeciem eadem ratione, intermediæ legis peculiaris, perſpicuis verbis conceptæ, omnemque ſubmoventis controverſiam.

da lui, o da altri per ſua commiſſione. Dee dunque dirſi lo ſteſſo anche nel caſo preſente, cioè eſſere jus privativo del Romano Pontefice il conſecrare, o commettere ad altri la conſecrazione del Veſcovo, o abbia queſti ricevuto il Presbiterato dal Papa, o dal ſuo Ordinario; militando nell'uno, e nell'altro caſo la ſteſſa ragione della legge particolare intermedia, che parla chiaro, e toglie di mezzo tutte le brighe.

Dichiarazione di quãto il S. Pontefice intende fare intorno alla conſecrazione del Veſcovo di Capo d'Iſtria.

§. 19. Cum itaque, uti prædictum eſt, reſervata ſit Pontifici conſecratio, ab ipſomet, vel ab alio ex ejuſdem mandato, peragenda, videris ipſe ex Nobis modeſte ſciſcitari, de tua Conſecratione quid Nobis ſit in animo. Cui quidem interrogationi reſpondemus, propoſitum Nobis eſſe, eamdem per Nos ipſos peragere, ſequendo exemplum factæ tibi collationis Diaconatus & Presbyteratus a Munifico Nobis Pontifice Benedicto XIII., necnon in publicum teſtimonium amoris, quo te, virtutemque tuam complectimur, grataque memoriam ejus, qua Nos proſequebatur prædefunctus Patruus tuus Urbevetanus Epiſcopus, benevolentiæ. Verum quia, qua ſæpe laboramus, podagra efficere Nos poteſt minus idoneos ſatis prolixæ functioni per Nos obeundæ, ſi id unquam, (quod Deus avertat,) contingeret, præſentes ſaltem adeſſe volumus functioni per alium ex ſpeciali delegatione Noſtra abſolvendæ.

§. 19. Reſtando, come ſi è detto, riſervata al Papa la conſecrazione, da farſi o da eſſo a drittura, o per ſua commiſſione da altri, ci sembra ch'ella modeſtamente ci richieda, coſa intendiamo di fare della tua. Al che riſpondiamo, eſſere la noſtra intenzione di farla Noi ſteſſi, ſeguitando l'eſempio della collazione del Diaconato, e Presbiterato, fattale dal Pontefice noſtro Benefattore Benedetto XIII., e per dare un pubblico atteſtato dell'affetto, con cui riſguardiamo la ſua Perſona, ed il ſuo merito, e della memoria, che conſerviamo, dell'amicizia che per Noi profeſſava il ſuo Zio defunto Veſcovo d'Orvieto. Ma, perchè la noſtra podagra può inabilitarci alla lunga funzione, quando ſi faccia da Noi, ſe ciò mai (che Iddio non voglia) ſuccedeſſe, vogliamo almeno eſſer preſenti alla funzione, che ſi farà da altri per noſtra eſpreſſa commiſſione.

S'indica il luogo, giorno, e tempo della funzione.

§. 20. Peragendæ functionis dies erit 28. menſis labentis, dicata celebritati SS. Simeonis & Judæ, ita etiam ſtatuente Pontificali Romano: *Statuta die conſecrationis, quæ debet eſſe Dominica, vel Natalitium Apoſtolorum, vel etiam feſtiva, ſi Summus Pontifex hoc ſpecialiter indulſerit.* Locus, atque hora indicabuntur tibi a Præſule Reali primo Nobis Cæremoniarum Magiſtro. Peracta autem Conſecratione, ſiquæ ſe obtulerit occaſio alias ad te conſcribendi litteras, te non titulo *Dilecte Fili*, veluti nunc, ſed *Venerabilis Frater*, compellabimus, qui quidem titulus adeo inhærens eſt Characteri in Conſecratione impreſſo, ut ne eo quidem careant Epiſcopi, qui Epiſcopalem Characterem illicite, malo eorum fato, dummodo valide receperint. Hac de re actum fuiſſe comperimus in particulari Congregatione de Propaganda Fide, habita 8. Novembris 1631., in qua quæſitum fuit, quo honoris titulo Pontifex appellare poſſet Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopoſque Schiſmaticos; cumque celebris Pater Waddingus adeo Bullarum, Breviumque peritus, aſſeruiſſet, dummodo valida fuiſſet eorum Ordinatio, Pontifices rationem habentes impreſſi per eam Characteris, iiſdem ſemper tribuiſſe titulum *Venerabilis Fratris*, hoc ita ſervandum eſſe, ſtatutum fuit. Ipſique vidimus, in nonnullis Brevibus datis a Summo Pontifice Innocentio XI. ad Joannem Patriarcham Alexandrinum Schiſmaticum, quibus illum ad ſanctam Unionem invitabat, ac in aliis datis ab Innocentio XII. Pontifice ad Archiepiſcopum Æthiopiæ, quibus ipſum hortabatur, ut audiret Patrem de Salem, ejuſque Socios Minores Obſervantes Reformatos, de unione ipſius, univerſæque Nationis ſuæ cum Romana Eccleſia ſecum acturos, ob præadductam rationem, titulum *Venerabilis Fratris* iiſdem attribui: præter complura alia exempla videnda in collatione Brevium Pontificis Clementis XI., & nominatim *tom. 1. pag.* 575. *& tom. 2. pag.* 135. Atque hic Epiſtolæ finem imponimus, Apoſtolicam tibi Benedictionem impertientes.

§. 20. Il giorno della funzione ſarà quello dei 28. del meſe corrente, giorno feſtivo de' SS. Simone e Giuda; così anche preſcrivendo il Pontificale Romano: *Statuta die conſecrationis, quæ debet eſſe Dominica, vel Natalitium Apoſtolorum, vel etiam feſtiva, ſi Summus Pontifex hoc ſpecialiter indulſerit.* Il luogo e l'ora le faranno indicati da Monſignore Reali primo noſtro Maeſtro di Cerimonie. E fatta la conſecrazione, capitando l'occaſione di doverle ſcrivere qualche altra noſtra lettera, le daremo il titolo, non di *Dilecte Fili*, come ora abbiamo fatto, ma di *Venerabilis Frater*, titolo talmente affiſſo al Carattere, che s'imprime nella conſecrazione, che da eſſo non ſono eſcluſi nemmeno i Veſcovi, che per loro diſgrazia l'hanno ricevuto illecitamente, purchè validamente l'abbiano ricevuto. Di ciò abbiamo veduto eſſerſi diſcorſo in una particolare Congregazione *de Propaganda Fide*, tenuta nel giorno 8. di Novembre 1631. in cui fu propoſto il queſito ſopra il titolo, con cui il Papa poteva onorare i Patriarchi, gli Arciveſcovi, ed i Veſcovi ſciſmatici; ed avendo in eſſa il celebre Padre Waddingo, tanto prattico delle Bolle, e Brevi, aſſerito, che, purchè la loro ordinazione ſia ſtata valida, riſpettando i Papi il Carattere in eſſa impreſſo, hanno ſempre mantenuto ad eſſi il titolo *Venerabilis Frater*, così fu riſoluto che ſi faceſſe. E Noi ſteſſi abbiamo veduto, che in alcuni Brevi ſcritti dal Sommo Pontefice Innocenzo XI. a Giovanni Patriarca Aleſſandrino ſciſmatico, ne' quali l'invitava alla ſanta unione, ed in altri ſcritti dal Pontefice Innocenzo XII. all'Arciveſcovo di Etiopia, in cui l'eſortava a ſentire il Padre da Salem coi ſuoi compagni Minori Oſſervanti Riformati, ſopra la bramata unione d'eſſo, e della ſua Nazione colla Chieſa Romana, per la ragione ſopradetta, ſi dà ad eſſi il titolo di *Venerabilis Frater*: oltre molti altri eſempj, che poſſono vederſi nella Raccolta de' Brevi del Pontefice Clemente XI., e particolarmente *al Tom. I. pag.* 575., *ed al Tom. II. pag.* 135. Terminiamo col darle l'Apoſtolica Benedizione.

Anche ai Veſcovi Sciſmatici è dato dai Papi il titolo di Venerabile Fratello.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 20. Octobris 1756. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſeptimo.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 20. Octobris 1756. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſeptimo.

Dat. 20. Ottobre 1756. del Pont. 17.

CONFIR-

LXVIII.

Confirmantur Motus proprius S. Pii V., & Conſtitutio Urbani VIII., contra tondentes monetas aureas & argenteas: necnon Bannimenta & Decreta adverſus falſificantes, alterantes, ac expendentes Cedulas Montis Pietatis, & Menſæ Nummariæ Sancti Spiritus: & pœnæ in illis inflictæ ad omnes Eccleſiaſticas perſonas extenduntur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. Pœnales quandoque leges ampliādas, ſuader publicum bonum.

AD curam Noſtram pertinere dignoſcimus, pro ea vigilantia, quam rectæ Juſtitiæ in Civitatibus & locis temporali Dominio Noſtro ſubjectis adminiſtrandæ præſtare debemus, omni ſtudio ſatagere, ut meritis juſtiſque pœnis ea præſertim delicta coërceantur, quæ humanæ Societatis leges perturbant, & publicæ utilitatis rationibus magnopere officiunt; eumque in finem non modo veteres Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtiutiones confirmare, atque in uſum & memoriam hominum revocare, verum etiam eaſdem extendere, & ad caſus in ipſis non ſatis expreſſos ampliare non recuſamus, prout labentium temporum & occurrentium cauſarum neceſſitates expoſcere videntur, Noſque ad providum Reipublicæ regimen expedire in Domino judicamus.

Pœnas, in tondentes monetas aureas inflictas, ad tondentes argenteas extendit Pius V.

§. 2. Sane felicis record. Prædeceſſor Noſter S. Pius Papa V. per ſuam Schedulam Motus proprii datam Romæ apud S. Petrum octavo Kal. Novembris Pontificatus ſui anno V., cujus initum eſt: *Cum nil magis*; attendens, quod licet monetarum aurearum tonſoribus ultimi ſupplicii pœna de jure inflicta eſſet, argenteas tamen monetas tondentibus ſatis minor pœna impoſita erat; animoque reputans, pro publici commercii ſubſiſtentia nimis neceſſarium eſſe eodem juris rigore in utroque delicti hujuſmodi genere adverſus delinquentes procedere; ſtatuit atque decrevit, eos, qui argenteas tonderent monetas, ultimi ſupplicii, & ea, qua aurearum tonſores eatenus puniti fuerant, & de jure puniri debebant, pœna puniendos eſſe; volens hujuſmodi Sanctionem ab omnibus Judicibus tam in Urbe, quàm alibi in toto Statu Eccleſiaſtico, remotis impedimentis, quæ ipſis a temporalibus Terrarum, Locorum, & Civitatum Dominis objici forſan potuiſſent, debitæ executioni mandari.

Urbanus VIII Pianæ Sanctioni obnoxios voluit Eccleſiaſticos tam Sæculares, quàm Regulares intra Italiam, & inſulas adjacentes.

§. 3. Poſtmodum verò recol. mem. Prædeceſſor pariter Noſter Urbanus Papa VIII. per ſuam perpetuo valituram Conſtitutionem incipientem: *In ſuprema*, datam apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ 1627. Idibus Novembris, Pontificatus ſui anno IV., ejuſmodi ſtatutum, decretum, & voluntatem præfati S. Pii Prædeceſſoris approbavit, confirmavit, & innovavit; ac ad omnes & ſingulas perſonas Eccleſiaſticas, etiam quomodolibet exemptas, tam ſæculares, quàm cujuſvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Inſtituti, etiam de neceſſitate exprimendi, necnon Militiarum quarumcumque, etiam Hoſpitalis Sancti Joannis Jeroſolymitani, Regulares, non ſolum in Statu Eccleſiaſtico tunc ſibi & Sedi Apoſtolicæ mediate vel immediate ſubjecto, ſed etiam in omnibus & ſingulis Provinciis, Regnis, Civitatibus, Terris, & Locis, in Italia dumtaxat, exiſtentes, quæ aureas & argenteas monetas tondere, vel alias, ut ibi latius exponitur, circa eas delinquere præſumpſiſſent, extendit & ampliavit; volens ut Eccleſiaſtici hujuſmodi, culpabiles in præmiſſis reperti, prævia degradatione, Curiæ ſæculari puniendi traderentur.

Quos degradandos, & brachio Sæculari tradēdos decrevit.

§. 4. Cum autem hujuſmodi delicta, perverſis hominum cupiditatibus ſuadentibus, interdum pullulare non deſinant, ac præterea nonnulli perditionis filii ſæpe reperti fuerint, qui majore commercii publici, & privatorum, ſeu etiam Communitatum, & Univerſitatum, ac Locorum Piorum, ipſiuſque forſan Cameræ Apoſtolicæ detrimento, Syngraphas, ſeu Cedulas tam Montis Pietatis & Depoſitorum hujus Noſtræ Almæ Urbis, quam Menſæ Numirariæ Sancti Spiritus, aut falſas conficere, aut genuinas corrumpere & alterare, alii autem, qui eas vel falſas, vel corruptas & alteratas, ſive in Urbe, ſive in aliis Civitatibus & Locis Ditionis Eccleſiaſticæ, ubi nimirum hujuſmodi Syngraphæ liberum obtinent curſum, & non ſecus ac auri & argenti ſignati monetæ, expenduntur, expendere præſumpſerint; & licet adverſus hujuſmodi delinquentes, cujuſcumque ſtatus, ordinis, & conditionis exiſtant, condignæ pœnæ, etiam ultimi ſupplicii, in generalibus Bannimentis, tam per Congregationem Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſuper Conſultationibus Negociorum univerſi Status Eccleſiaſtici, quam per pro tempore exiſtentes prædictæ Almæ Urbis Gubernatores ejuſdem S. R. E. Vice-Camerarios, ac etiam Cameræ Apoſtolicæ Theſaurarios, Noſtra & Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum auctoritate, editis & promulgatis, aliiſque Pontificiis legibus & Conſtitutionibus, inflictæ, latæ, & decretæ comperiantur; Cum tamen in occurrentibus cauſarum judiciis dubitari contigerit de omnimoda & plenaria hujuſmodi pœnalium ſanctionum extenſione ad perſonas Eccleſiaſticas hujuſmodi delictorum reas compertas, nec ſine ſpeciali definitione Noſtra hujuſmodi dubia ſubmoveri poſſe viſum fuerit.

Pœna ultimi ſupplicii ſæpius quoque decreta in falſantes, ſeu corrumpentes Cedulas Montis Pietatis, vel Banci S. Spiritus; eaſque ſcienter expendentes.

Suborta quæſtio, an ſanctionibus hiſce pœnalibus omnimode afficerentur Eccleſiaſtici.

§. 5. Idcirco Nos præfatas S. Pii V. & Urbani VIII. Prædeceſſorum leges atque Conſtitutiones contra tondentes monetas aureas & argenteas, ſeu alias circa eas delinquentes, nec non præmiſſa Bannimenta, aliaque ſtatuta & decreta adverſus falſificantes, & alterantes dictorum Montis, & Menſæ Nummariæ Syngraphas, ſeu Cedulas, eaſdemque falſas, ſeu alteratas ſcienter expendentes, quarum & quorum tenores præſentibus litteris pro inſertis haberi volumus & decernimus, in omnibus & per omnia approbamus, confirmamus, & innovamus: Ac præterea earumdem præſentium tenore, necnon Motu proprio, & certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis Noſtræ plenitudine, prædictam Urbani VIII. Conſtitutionem, quæ incipit: *In ſuprema* *, cum omnibus decretis & clauſulis in ea contentis, ad omnes & ſingulas perſonas Eccleſiaſticas, etiam quomodolibet exemptas, tam ſæculares, quam cujuſvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Inſtituti, etiam de neceſſitate exprimendi, necnon Militiarum quarumcumque, etiam Hoſpitalis S. Joannis Jeroſolymitani, Regulares, prædictas Cedulas falſificantes, ſeu aliter circa eas, & cum iis, ut infra, delinquentes, expreſſe extendimus & ampliamus; Itaut quicumque, etiam Eccleſiaſtici hujuſmodi, prædictorum Montis Pietatis hujus Almæ Urbis, & Menſæ Nummariæ Sancti Spiritus, Cedulas falſificaſſe, nimirum falſas ad verarum imitationem & ſimilitudinem confeciſſe, ſeu veras in ſubſtantialibus corrupiſſe, & quoad valorem in quacumque ſumma alteraſſe, quique in hujuſmodi falſificatione, ſeu corruptione & alteratione, quolibet modo complices fuiſſe, nimirum aliqua ratione ea in re doloſe operam præſtitiſſe, etiamſi falſificatio,

Tollitur, ſubjiciendo ipſos Eccleſiaſticos Cedulas hujuſmodi corrumpentes, vel doloſe expēdentes, omnibus pœnis in Urbani Conſtit. ſtatutis.

* In hac Editione Tom. V. Conſtitut. CLVIII. pag. 233.

corruptio, & alteratio hujuſmodi extra Ditionem Eccleſiaſticam patrata fuerit, quique demum hujuſmodi Cedulas, ſeu falſas, ſeu, ut ſupra, corruptas & alteratas, tam in prædicta Urbe, quam in Bononien., Ferrarien., Beneventana, aliiſque Civitatibus, Terris, Oppidis, & Locis Italiæ, Nobis & Sedi Apoſtolicæ prædictæ mediate vel immediate ſubjectis, ſcienter expendiſſe comperti fuerint, iiſdem pœnis, etiam ultimi ſupplicii, quibus tondentes monetas aureas & argenteas, ſeu aliter circa eas delinquentes, juxta præmiſſas S. Pii V. & Urbani VIII. Prædeceſſorum leges & Conſtitutiones ſubjecti ſunt, pariformiter puniantur, & cum effectu ſubjiciantur; &, ſi Eccleſiaſtici fuerint, etiam exempti & privilegiati, ut ſupra, prævia degradatione, Curiæ Sæculari puniendi tradantur.

§. 6. Atque ita, & non aliter, in quibuſvis ejuſdem Urbis, & Ditionis Eccleſiaſticæ Tribunalibus, ac per quoſcumque Judices in hac materia competentes, etiam ſpecifica & individua mentione dignos, contra delinquentes in præmiſſis, etiam Eccleſiaſticos exemptos, & privilegiatos, ut ſupra, in Judicio confeſſos, ſive legitime convictos, procedi, decerni, judicari, & ſententiari omnino mandamus; ſublata cuilibet aliter judicandi & interpretandi facultata & auctoritate; ac irritum & inane decernentes, ſi ſecus ſuper his a quolibet eorum ſcienter vel ignoranter judicari contigerit.

§. 7. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſvis aliis, etiam Apoſtolicis, & in Generalibus, Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis Conſtitutionibus & Ordinationibus; Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis, præfatis Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, & Inſtitutis, etiam de neceſſitate exprimendis, nec non Militiis quibuſcumque, etiam Hoſpitali Sancti Joannis Jeroſolymitani, & aliis Religioſis ac piis locis, alias conceſſis, ac ſæpius confirmatis & innovatis; ac eorumdem, & quarumvis, etiam Urbis præfatæ, nec non Bononien., Ferrarien., Beneventanæ, aliarumque Ditionis prædictæ Civitatum, Terrarum, Oppidorum, Caſtrorum, & Locorum, ac omnium & quorumcumque Tribunalium in ipſis conſiſtentium, etiam confirmatione Apoſtolica, ſeu quavis alia firmitate roboratis, ſtatutis, reſolutionibus, uſibus, ſtylis, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus: Quibus omnibus & ſingulis, eorum omnium tenores pro expreſſis, ac de verbo ad verbum præſentibus inſertis, necnon præſcriptas in ipſis derogationum formas pro plene obſervatis habentes, ad præmiſſorum effectum dumtaxat, illis alias in ſuo robore permanſuris, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine præfatis, ſpecialiter & expreſſe derogamus, ac ſufficienter derogatum fore decernimus; cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 8. Volumus autem, quod præſentes in Valvis Eccleſiæ Lateranen., Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ac in aliis conſuetis ejuſdem Urbis locis, publicentur & affigantur; & poſtquam ſic affixæ & publicatæ fuerint, omnes & ſingulos perinde arctent & afficiant, ac ſi unicuique nominatim & perſonaliter intimatæ fuiſſent.

§. 9. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ approbationis, confirmationis, & innovationis, extenſionis, ampliationis, mandati, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLVI., pridie Kalendas Novembris, Pontificatus Noſtri Anno 17.

J. Card. Pro-Dat. *D. Card. Paſſioneus.*

Visa De Curia J. C. Boſchi.

Loco ✝ Plumbi. L. Eugenius.

LXIX.

Præſcribitur ratio conſtruendi Proceſſus tum ſuper ſtatu Eccleſiarum in partibus infidelium exiſtentium, & Populum fidelem habentium, quarum proviſiones in Congregatione de Propaganda Fide proponuntur; tum ſuper meritis præficiendorum iiſdem Eccleſiis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Præmium Providentiæ Pontificis circa ea, quæ a Prædeceſſoribus ſancita ſunt, pro iis, qui ad paſtorale munus ſunt promovendi.

GRaviſſimum Apoſtolicæ procurationis miniſterium, quod a ſupremo Paſtorum Principe Jeſu Chriſto per ineffabilem divinæ bonitatis ſuæ abundantiam imbecillitati Noſtræ impoſitum eſt, & præclara Apoſtolicæ providentiæ ratio a fel. record. Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris inita, ſervata, ac tradita, jure ac merito a Nobis quoque exigunt, ut illa, quæ ipſi Romani Pontifices Prædeceſſores quomodolibet, ac præſertim pro forma ac diſpoſitione promovendorum ad paſtorale Eccleſiarum in infidelium partibus exiſtentium, populumque fidelem habentium regimen ſtatuerunt, ſive nova confirmatione, quò firmius ſubſiſtant, & ſerventur exactius, ſive pro rerum viciſſitudine novis præſcriptionibus, & additamentis indigeant, de novo deinceps approbare, & Apoſtolicæ auctoritatis præſidio, quatenus opus ſit, munire; aliiſque Pontificiæ benignitatis documentis, & ſtatutis ampliare, & augere ſatagamus, & adnitamur.

Conſtitutio hac de re edita a Gregorio XIV. atque etiam inſtructiones ab Urbano VIII., & Clemente XI. pro conficiendo in Promovendos proceſſu evulgatæ.

§. 1. Sane poſt provida, ac ſalutaria decreta Concilii Tridentini ſuper iis, qui ad Cathedrales Eccleſias promoveri deberent, fel. record. Gregorius PP. XIV. Prædeceſſor Noſter, qui dum in minoribus eſſet, eidem Tridentino Concilio interfuerat, ſtatim Apoſtolicas ſuas ſub plumbo expeditas Literas dedit. In ipſis certe omnia ad hujuſmodi negotium opportuna, ac neceſſaria continentur. Porro, quò clarius ad praxim eadem ab ipſo Gregorio Prædeceſſore ſtatuta reducerentur, juſſu rec. mem. Urbani PP. VIII. itidem Prædeceſſoris Noſtri anno 1627. ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ prodiit in lucem Inſtructio particularis circa conficiendos Proceſſus inquiſitionis in qualitates eorum, qui promovendi ſunt ad regimen Cathedralium, aut aliarum ſuperiorum Eccleſiarum, vel Monaſteriorum, ad hoc ut in dictis Proceſſibus conficiendis ſerventur Sacri Canones, & Concilia Generalia, præſertim Tridentinum, & Conſtitutio fel. rec. Gregorii PP. XIV. ſuper forma Proceſſuum conficiendorum ſub dat. Idibus Maiis 1591. Pontificatus ſui anno primo. Hanc autem Inſtructionem alia quoque ſubſequuta fuit, quæ in Congregatione particulari nonnullorum Romanæ Curiæ Prælatorum deputata a fel. pariter rec. Clemente PP. XI. itidem Prædeceſſore Noſtro, & de Nobis meritiſſimo, atque in ædibus bon. mem. Joſephi ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Sacripanti tunc temporis Congregationi de Propaganda Fide Præfecti die 9. menſis Octobris anno 1716. habita, maxime vertitur, cum adveniente caſo vacationis, ac proinde proviſionis earum Eccleſiarum, quæ ſunt in partibus infidelium, & nihilominus habent populum fidelem, Proceſſus promovendorum ad hujuſmodi Eccleſias plerumque difficulter in hac alma Urbe Noſtra confici poſſit.

Pro Eccleſiis, quæ ſunt in partibus Infidelium haud

§. 2. Verum cum Eccleſiæ, quæ ſunt in partibus infidelium, & populum habent fidelem, proponantur in Congregatione de Propaganda

haud facile, quæ in illis inſtructionibus decreta ſunt, præſtari poſſint.

Fide, & conſentaneum ſit, ut quantocius de iiſdem provideatur, ne diutius Paſtore careant cum ſpirituali animarum detrimento; atque etiam cum Proceſſus ſuper ſtatu Eccleſiarum, meritiſque eligendorum, juxta landatam ntramque Inſtructinnem, difficulter in Urbe confici poſſint, & experientia compertum ſit, hujuſmodi Proceſſus longius protrahi, ſi alicui Epiſcopo io illis partibus immoranti committantur; eapropter Nos pro Apoſtolica omnium Eccleſiarum ſollicitudine Nobis injecta a Paſtorum Principe Jeſu Chriſto, cujus ſupremas vices in terris plane immerentes gerimns, primum quidem Apoſtolica Auctoritate, tenore præſentium, ntramque Inſtructionem tum Urbani, tum Clementis Prædeceſſorum Noſtrorum, quas biſce præſentibus pro inſertis haberi volumus, confirmamus, atque in iis, quæ infra dicenda ſunt, quatenus adverſentur, & npus ſit, derogamus, & derogatum eſſe ſtatuimus; deinde vero decernimus, & mandamus, ut ad omnes & ſingulos Venerabiles Fratres Antiſtites tranſmittantur Interrogatoria in biſce Noſtris præſentibus Literis inſerta. Præterea præcipimus, ut reſponſiones ipſi Antiſtites reddant, eaſque ſua manu ſubſcribant, ac proprio ſigillo obſignent. Inſuper jubemus hujuſmodi reſponſiones aſſervari in Archivo ejuſdem Congregationis de Propaganda Fide, ut quoties varatio alicujus Eccleſiæ contigerit, loco Proceſſus ſuper illius ſtatu, exhibeantur. Denique volumus, ac ſtatuimus, ut cum novus Epiſcopus vel Archiepiſcopus poſſeſſionem Eccleſiæ ſuſceperit, ad ipſum mittantur prædicta Interrogatoria, quibus ut ſupra reſpondebit: ex quo colligi poſſit, utrum ſpatio temporis aliqua mutatio intervenerit.

Eædem inſtructiones, confirmatur, & approbantur: ſubjiciuntur tamen, quæ loco proceſſus ſatis haberi debeant, ſuper ſtatu Eccleſiarū in partibus infidelium.

Interrogatoria ſuper ſtatu Eccleſiarum Albaniæ, Macedoniæ, Serviæ, Bulgariæ, Perſidis, & Armeniæ.

I. In qua Provincia ſit Civitas &c.; cujus ſitus, qualitatis, & magnitudinis ſit; quot conſletur domibus, & a quibus Chriſtifidelibus inhabitetur; cujus dominio in temporalibus ſubjaceat?

II. An in illa Civitate ſit Eccleſia Cathedralis, vel Metropolitana; ſub qua invocatione; cujus ſtructuræ, & qualitatis? aut aliqua reparatione indigeat?

III. Si eſt Eccleſia Archiepiſcopalis, quot Epiſcopos Suffraganeos habeat, & qui ſint? ſi vero eſt Epiſcopalis, cui Archiepiſcopo ſit Suffraganea?

IV. An in dicta Eccleſia cura animarum exerceatur; per quem; an ſit in ea Fons Baptiſmalis, an ſervetur Sacroſancta Euchariſtia publice, an vero privatim cum lampade, nec non olea ſacra cum decentia?

V. An habeat Sacrarium ſufficienter inſtructum cum ſacra ſuppellectili, cæteriſque rebus ad Divinum cultum, & etiam ad Pontificalia exercenda neceſſariis; & Cœmeterium, in quo Catholicorum corpora ſolummodo ſepeliantur.

VI. An ſint in ea Corpora, vel aliquæ inſignes reliquiæ Sanctorum; & quomodo aſſerventur?

VII. An habeat domum pro Archiepiſcopi, vel Epiſcopi habitatione, ubi, & qualem; quantum diſtet ab Eccleſia; & an reparatiooe indigeat?

VIII. Qui ſit verus valor redditunm menſæ Archiepiſcopalis, vel Epiſcopalis; ad quam ſummam annuatim aſcendant, & in quibus conſiſtant?

IX. Quot exiſtant in illa Civitate Eccleſiæ Parochiales; & an unaquæque habeat Fontem Baptiſmalem; quot item in illa exiſtant Beneficia Eccleſiaſtica, legata pia, & Confraternitates? Quinam ibi ſint Regulares, & an Conventus formatos habeant, aut Hoſpitia?

X. Quantum ſit ampla Diœceſis; quot, & quæ loca amplectatur; & quot in ſingulis locis exiſtant familiæ Catholicæ?

XI. An, & quantum, Catholicæ Religionis exercitium, Sacramentorum adminiſtratio, diviniquc verbi prædicatio a Gubernatoribus infidelibus permittatur?

XII. Quot Sacerdntes ſeculares indigenæ, & exteri ſint in Diœceſi; & quot Clerici ſint ſtudiorum cauſa in aliquo Collegio, vel Seminario?

XIII. An ſit magiſter aliquis, qui juventutem in literis, & rudimentis fidei inſtituat.

Interrogatoria ſuper ſtatu Eccleſiarum Maris Ægei.

I. In qua Provincia ſit Civitas &c.; cujus ſitus, qualitatis, & magnitudinis ſit; quot conſletur domibus; & a quibus Chriſtifidelibus inhabitetur; cujus dominio in temporalibus ſubjaceat?

II. An in illa Civitate ſit Eccleſia Cathedralis, vel Metropolitana; ſub qua invocatione, cujus ſtructuræ, & qualitatis; aut aliqua reparatione indigeat?

III. Si eſt Eccleſia Archiepiſcopalis, quot Epiſcopos Suffraganeos habeat, & qui ſint; ſi vero eſt Epiſcopalis, cui Archiepiſcopo ſit Suffraganea?

IV. Quot, & quales ſint in dicta Eccleſia Dignitates, Canonicatus, & alia Beneficia Eccleſiaſtica; quis ſit numerus omoium Presbyterorum, & Clericorum inibi in Divinis inſervientium; quæ ſit Dignitas major poſt Pontificalem; quales ſint redditus Dignitatum, Canonicatuum, & aliorum Beneficiorum; & an adſint præbenda Theologalis, & Pœnitentiaria?

V. An in ea cura animarum exerceatur; per quem; an ſit in ea Fons Baptiſmalis?

VI. An habeat Sacrarium ſufficienter inſtructum ſacra ſupellectili, cæteriſque rebus ad Divinum cultum, & etiam ad Pontificalia exercenda neceſſariis, Chorum, Organum, campanile cum Campanis, & Cœmeterium?

VII. An ſint in ea Corpora, vel aliquæ inſignes reliquiæ Sanctorum; & quomodo aſſerventur?

VIII. An habeat domum pro Archiepiſcopi, vel Epiſcopi habitatione, obi, & qualem; quantum diſtet ab Eccleſia; & an reparatione indigeat?

IX. Qui ſit verus valor redditunm menſæ Archiepiſcopalis, vel Epiſcopalis; ad quam ſummam annuatim aſcendant; in quibus conſiſtant?

X. Quot exiſtant in illa Civitate Eccleſiæ Parochiales; & an unaquæque habeat Fontem Baptiſmalem; quot Monaſteria virorum, & mulierum; quot Confraternitates, & Hoſpitalia; & an ibi ſit Mons Pietatis?

XI. Quantum ſit ampla Diœceſis; quot, & quæ loca amplectatur; quot in ſingulis locis exiſtant familiæ Catholicæ; an, & quantum, Catholicæ Religionis exercitium, Sacramentorum adminiſtratio, Divinique verbi prædicatio a Gubernatoribus infidelibus permittatur?

XII. Quot Sacerdotes ſeculares indigenæ, & exteri, ſint in Diœceſi; & quot Cleriri ſint ſtudiorum cauſa in aliquo Collegio, vel Seminario?

XIII. An ſit magiſter aliquis, qui juventutem in literis, & rudimentis fidei inſtituat?

§. 3. Qui ad hujuſmndi Eccleſias promovendi ſunt, ſi Romæ adfuerint, vel in Italia; Proceſſus ſuper qualitate perſonæ conficiatur: Si vero

Quid in proceſſu ſuper qualitatibus promovendi ſervandū ſit præſcribitur.

extra Italiam morentur, ac duo teſtes in Urbe ſint, qui poſſint de illis ſerre teſtimonium, tunc idem Proceſſus ſuper qualitate perſonæ minime prætermittatur. Quod ſi prædicti teſtes non adſint, tunc ſufficiens habeatur judicium ejuſdem Congregationis, quæ illum a Summo Pontifice eligendum conſuluit.

Interrogatoria ſuper qualitatibus Promovendi,

I. An cognoſcat promovendum, quomodo, a quo tempore citra; an is ſit ejuſdem promoveodi conſanguineus, cognatus, affinis, nimium familiaris, æmulus, vel odioſus?

II. An ſciat, in qua Civitate, vel loco, & Diœceſi, promovendus ſit natus; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

III. An ſciat, ipſum eſſe natum ex legitimo matrimonio, atque honeſtis, & Catholicis parentibus; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

IV. An ſciat, cujus ætatis ſit, præſertim an expleverit annum trigeſimum; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

V. An ſciat, eum eſſe in ſacris ordinibus conſtitutum; quibus, a quo tempore citra, præſertim an ante ſex menſes; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

VI. An ſciat, eum eſſe in Eccleſiaſticis functionibus, & in exercitio ordinum ſuſceptorum diu verſatum in ſuſceptione Sacramenrorum frequentem, & devotum; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

VII. An ſciat, eum ſemper Catholice vixiſſe, & in fidei puritate permanſiſſe; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

VIII. An ſciat, eum præditum eſſe innocentia vitæ, boniſque moribus, & an ſit bonæ converſationis, & famæ: & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

IX. An ſciat, eum eſſe virum gravem, & prudentem, & uſu rerum præſtantem; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

X. An ſciat, eum aliquo gradu in Jure Canonico, vel in ſacra Theologia inſignitum eſſe; quibus in locis; quanto rempore; & quo fructu ipſi Theologiæ, vel Juri Canonico operam dederit; & an vere ea doctrina polleat, quæ in Epiſcopo requiritur, ad hoc, ut poſſit alios docere; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

XI. An ſciat, eum aliquo munere aliquando functum eſſe, vel circa curam animarum, aut regimen alterius Eccleſiæ ſe exercuiſſe; & quomodo in eis ſe geſſerit, tam quoad doctrinam, quam quoad prudentiam, integritatem, & mores; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

XII. An ſciat, eum aliquando publicum aliquod ſcandalum dediſſe circa fidem, mores, ſive doctrinam; vel aliquo corporis, aut animi vitio, aliove Canooico impedimento teneri, quominus poſſit ad Eccleſiam Cathedralem promoveri; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

XIII. An eum idoneum eſſe exiſtimet ad bene regendam Eccleſiam Cathedralem, & præſertim eam, ad quam ipſe eſt promovendus; an dignum, qui ad illam promoveatur; & an ipſius promotionem eidem Ecclaſiæ utilem, & proficuam futuram eſſe cenſeat; & quare ita exiſtimet?

§. 4. Si quis Epiſcopus ab una Eccleſia ad aliam transferendus ſit, tunc obſerventur ea omnia, quæ num. 1. decernuntur, quoad Proceſſum ſuper ſtatu Eccleſiæ; pro altero vero, qui conficiendus erit ſuper qualitate transferendi, ea ſerventur, quæ num. 2. præſcribuntur.

Interrogatoria ſuper qualitate Epiſcopi ad alteram Eccleſiam transferendi.

I. An teſtis cognoſcat Epiſcopum transferendum; quomodo, & a quo tempore citra; an ſit ipſius conſanguineus, cognatus, affinis, nimium familiaris, inimicus, æmulus, vel odioſus?

II. An ſciat, ipſum conſecrationis munus ſuſcepiſſe; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

III. An ſciat, per quot annos ſuerit Epiſcopus illius Eccleſiæ; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

IV. An ſciat, eum in ſua Eccleſia, & Diœceſi aſſidue reſediſſe; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

V. Ao ſciat, eum diligenter ſæpedictam ſuam Eccleſiam, & Diœceſim viſitaſſe; opportune omnibus neceſſitatibus occurriſſe, & providiſſe; ejuſque decreta, & mandata debitæ exequutioni demandari curaſſe; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

VI. An ſciat, eum ſæpe ſolemniter celebraſſe; Ordinatiooes juxta neceſſitatum exigentiam habuiſſe; Confirmationis Sacramentum adminiſtraſſe; cæteraque Pontificalia exercuiſſe; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

VII. An ſciat, eum pieratis, caritatis, & prudentiæ in gubernando ſpeciem dediſſe, ac verbo, & exemplo profeciſſe; & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

VIII. An ſciat, eum prudenter ubilibet, & diligenter ſe geſſiſſe in deſendendis, conſervandis, & augendis juriſdictionibus ſpirituali, & temporali, juribus, ac bonis omnibus ſuæ Eccleſiæ; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

IX. An ſciat, vere ea doctrina ipſum ad præſeos pollere, quæ in Epiſcopo requiritur, ad hoc, ut poſſit alios docere; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

X. An dignum eum exiſtimet, qui transferatur ad Eccleſiam N.; & an cenſeat, ejus translationem fore ipſi Eccleſiæ N. utilem, & proficuam; & quare ita exiſtimet, & cenſeat?

§. 5. Deoique cum pro Vicariis Apoſtolicis titulo, & charactere Epiſcopali inſignitis nullus Proceſſus conficiatur ſuper ſtatu Eccleſiæ; attamen ſi in Urbe, vel in Italia commorentur, ſin autem extra Urbem, & Italiam exſterint, ac duo teſtes in Urbe reperiantur, qui teſtimonium ferre poſſint, tunc fiat Proceſſus ſuper qualitate perſonæ. Proceſſus vero in hac alma Urbe Noſtra conſiciendi omnino conficiantur coram Noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis Auditore. Quod ſi etiam teſtes deficiant, ſufficieos habeatur judicium ejuſdem Congregationis, quæ illum a Summo Pontifice eligendum conſulet. *Quid demum in Vicariis Apoſtolicis charactere Epiſcopali inſignitis?*

§. 6. Omnia itaque, & ſingula a Nobis, ut præmittitur, præſcripta, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, approbamus, & confirmamus; illiſque inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus: ſalva tamen ſemper auctoritate memoratæ Congregationis de Propaganda fide. Decernentes, præſentes Literas, & in eis contenta quæcumque, ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere, & fore; ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, inviolabiliter obſervari debere: ſicque, & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatoa, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, & eorumdem Cardinalium Con- *Firmitati præmiſſorum conſulitur.*

grega-

magnopere commendandus, quum Diœceſim ſuam viſitaſſet, & acta Viſitationis ad Congregationem de Propaganda Fide miſiſſet, ſuper duobus ſequentibus capitibus opportunum ſibi lumen ab eadem præberi, & adjumenta præſtari poſtulavit. In primo capite exponit, Turcas Albania potitos, magnam partem bonorum ad Eccleſias pertinentium occupaſſe, quorum nonnulla deinde Chriſtifidelibus divendita, alia vero eiſdem ad colendum tradita fuerunt. In ſecundo autem refert, nonnullos ex Chriſtianis, domos habentes proximas Eccleſiis everſis, & prædia prædiis Eccleſiarum contigua, areas & terras ad eaſdem Eccleſias olim pertinentes uſurpaſſe. Quærit propterea quomodo in his ſe gerere debeat; & an bujuſmodi malis remedium ullum, & quodnam ſit adhibendum; declarans ſe lumine ſibi præſtito uſurum, ut opportunis documentis inſtruat Confeſſarios, qui ea vehementer exoptant; quum aliqui ſint ex hujuſmodi poſſeſſoribus, qui nihil penſi habeant, alii verò propriæ conſcientiæ ſtimulos cohibere cupiant, atque a cenſuris abſolvi, quas contra detinentes Eccleſiarum bona ſtatutas & latas eſſe non ignorant. Addit præterea Archiepiſcopus, hoc idem, quod in præfata viſitatione peragenda, in ſua Diœceſi evenire comperit, in aliis quoque Albaniæ Diœceſibus contingere; itaut, manibus magno operi admotis, tumultus, atque diſcordias ſuſcitatum iri valde pertimeſcat.

De bonis Eccleſiarum, quæ Chriſtiani de manibus Infidelium acquiſiverunt.

De iis, quæ Chriſtiani ipſi occuparunt.

§. 3. Utroque capite hujuſmodi in Congregatione de Propaganda Fide mature diſcuſſo, exiſtimavit ipſa, debere Archiepiſcopum, accitis ad ſe Miſſionariis, Parochis, & Confeſſariis, eiſdem injungere, ut pœnitentibus demonſtrent, non poſſe eos ſine propriæ conſcientiæ damno detinere bona, quæ olim ad Eccleſias pertinentia, deinde a Turcis occupata, in eorum manus devenerunt, ſive ea a Turcis ipſis emerint, ſive tamquam derelicta ſibi uſurpaverint; ideoque neceſſarium omnino eſſe, ut aliquem legitimum titulum habeant, quo ſe in eorum bonorum poſſeſſione confovere poſſint; totamque difficultatem in novo hujuſmodi legitimo titulo adinveniendo verſari. Quamobrem ipſa Congregatio propoſuit, ut poſſeſſores Archiepiſcopum adire debeant, eique diſtinctam exhibere indicationem quantitatis, qualitatiſque bonorum, quæ ex antiquo Eccleſiarum cenſu ad eos ita pervenerunt. Ipſius autem Archiepiſcopi æquitati & prudentiæ permittendam, ut & Eccleſiarum utilitati, quantum fas eſt, providere, & poſſeſſoribus novum legitimum titulum procurare ſtudeat, eos admittendo ad novos contractus, puta, emphyteuticos, tenuiſſimis etiam canonibus impoſitis, juxta facultates, quæ a Nobis præfato Archiepiſcopo concedi poterant. Conclusit denique, hac facilitate dumtaxat erga illos agendum, qui invitati ad præmiſſa præſtanda acceſſerint, contumacibus in propria perditione derelictis. Quum verò hæc omnia a te, Dilecte Fili, juxta tui miniſterii debitum, Nobis diligenter relata fuerint, & pro opportuna facultatum conceſſione ſupplicatum; Nos verò ad rem accuratè inſpiciendam & perpendendam, nonnihil temporis ſumpſerimus; nunc tandem decrevimus ſententiam noſtram hac ſuper re, quæ magni momenti effectus parere poteſt, in ſcriptis redigere.

Congregationis de Propaganda Fide ſententia & conſilium.

Pont. rem examinat, & in hac epiſtola pertractandam ſuſcipit.

§. 4. Sanè a nemine in dubium revocatur, quidquid in bello juſto capitur, quod ad hoſtem pertinebat, in victoris dominium tranſire; mobilia ſcilicet in illius poteſtatem, qui primus ea occupaverit, immobilia verò in dominium ſupremi Principis, qui bellum intulit, ut ſibi pro ipſius belli expenſis ſatisfaciat, aliquando etiam, ut majores ad defenſionem vires ſu-

Acquirendi verum dominii titulus ex bello juſto oritur.

la Viſita della ſua Dioceſi, ed avendone traſmeſſi gli Atti alla Congregazione di Propaganda, ha chieſto i lumi opportuni, e gli ajuti ſopra i due ſeguenti punti. Nel primo eſpone, che, impadronitiſi i Turchi dell' Albania, occuparono gran parte de' beni appartenenti alle Chieſe, e che alcuni di queſti furono di poi venduti ai Criſtiani, ed altri dati pure a lavorare a' Criſtiani. Nel ſecondo rappreſenta, che avendo alcuni Criſtiani le loro caſe vicine alle Chieſe rovinate, e godendo i beni contigui a quelli delle dette Chieſe, hanno occupati i terreni, che ad eſſe appartenevano: Cercando, come debba contenerſi, e ſe, e qual rimedio poſſa applicarſi, per riparare i detti diſordini; volendo prevalerſi de' lumi, che a lui saranno ſomminiſtrati, per dare le opportune iſtruzioni ai Confeſſori, che ne ſono anſioſi, eſſendovi alcuni, che poſſiedono, e a null' altro penſano; ed eſſendovi altri, che vorrebbero quietare le loro coſcienze, ed eſſere proſciolti dalle cenſure fulminate contra quelli, che ritengono i beni delle Chieſe: Nè laſcia l'Arciveſcovo d'aggiungere nella predetta ſua Viſita, che quanto ſuccede nella ſua Dioceſi, ſuccede ancora nell' altre dell' Albania; e che pur troppo, mettendoſi mano alla grand' opera, teme di tumulti, e di diſcordie.

De' beni delle Chieſe acquiſtati da' Criſtiani dalle mani degl' Infedeli.

Di quelli, che i Criſtiani medeſimi hanno occupati.

§. 3. Eſaminatoſi l'uno e l'altro punto nella Congregazione di Propaganda, ha eſſa creduto dovere l'Arciveſcovo chiamare a ſe i Miſſionarj, i Parochi, ed i Confeſſori, ingiugnendo loro di far comprendere ai penitenti, che ſenza aggravio delle loro coſcienze non poſſono ritenere i beni, che anticamente appartenevano alle Chieſe, e che poi, eſſendo ſtati occupati da' Turchi, ſono paſſati nelle loro mani, o per averli comprati dagli ſteſſi Turchi, o pure per averli uſurpati, come derelitti; ed eſſere perciò neceſſario, che abbiano un titolo legitimo di continuare nel poſſeſſo; e che la difficoltà conſiſteva nel nuovo titolo legitimo poc'anzi accennato: Onde la ſteſſa Congreg. ha ſuggerito doverſi i Poſſeſſori preſentare all'Arciveſcovo colla diſtinta nota della quantità, e qualità de' beni, che hanno le dette provenienze, laſciando poi alla ſua equità è prudenza il procurare non meno il vantaggio poſſibile per le Chieſe, che il nuovo legitimo titolo per i poſſeſſori, ammettendoli a' nuovi contratti, per eſempio enfiteuſi, anche con tenuiſſimi Canoni, a tenore delle facoltà, che da Noi al detto Arciveſcovo potevanſi concedere; conchiudendo, che queſta benignità doveſſe aver luogo per quelli, che invitati, foſſero comparſi, laſciando i contumaci abbandonati nella loro perdizione. Ed avendoci Ella, ſecondo l'obbligo del ſuo miniſtero, fatta relazione eſattamente del tutto, pregandoci delle opportune facoltà; ed avendo Noi preſo tempo per vedere, ed eſaminare la materia, ci ſiamo finalmente riſoluti d'eſporre in carta i noſtri penſieri, in una materia, che può portar ſeco conſequenze di gran rilievo.

Parere e ſuggerimento della Sac. Congregazione di Propaganda Fide.

N. S. eſamina la materia, e prende a trattarla nella preſente Lettera.

§. 4. E principio non controverſo da veruno, che nella guerra giuſta, quanto ſi prende, che era dell' inimico, paſſa nel dominio del vincitore, cioè i mobili nel dominio di chi li prende, e gli ſtàbili o ſiano immobili nel dominio del Principe, che ha moſſa la guerra, per le ſpeſe fatte, ed alle volte ancora per ſempre più metterſi in diſeſa, e reſtar ſicuro

Nella guerra giuſta i beni dell'inimico paſſano in dominio del Vincitore.

mat, ac ſe a futuris eventibus tueatur. Sylvius *in 2. 2. quæſt. 40. art. 1. quæſit. 6. concluſ. 6. & concluſ. 7.* Covarruvias *in 2. part. Relect. Regul. Poſſeſſor malæ fidei §. 11. ſub num. 6.* Similiter extra controverſiam eſt, in bello injuſto, totum id, quod capitur, reſtituendum; quum occupatio hujuſmodi nihil aliud ſit, quàm formalis rapina. Ita docet S. Thomas *2. 2. quæſt. 66. art. 8. ad primum*: en ejus verba: *Circa quædam diſtinguendum eſt: quia ſi illi, qui deprædantur hoſtes, habeant bellum juſtum, ea, quæ per violentiam in bello acquirunt, eorum efficiuntur; & hoc non habet rationem rapinæ; unde nec ad reſtitutionem tenentur &c. Si verò illi, qui prædam accipiunt, habeant bellum injuſtum, rapinam committunt, & ad reſtitutionem tenentur.* Illuſtria ſunt exempla veterum Romanorum, qui quum injuſtitiam belli ſuſcepti agnoverunt, quicquid abſtulerant, promptè reſtituerunt, ac detrimenta, quæcumque victis & debellatis populis præliando intulerant, ſumma fide repararunt. Hæc in Livii Hiſtoriis occurrunt; ac duo hujuſmodi exempla a Valerio Maximo referuntur, alterum, quod pertinet ad Faliſcos a Quinto Lutatio domitos, alterum ad Camarinos a Publio Claudio devictos, atque per varias Orbis plagas diſperſos. *Cum Publius Claudius Camarinos ductu atque auſpiciis ſuis captos animadvertebat; tamen quia parum liquida fide id geſtum ab Imperatore videbatur;* (Senatus) *maxima cura conquiſitos redemit, iiſque habitandi gratia locum in Aventino aſſignavit, & prædia reſtituit &c. juſtitiæque promptiſſimo tenore effecit, ut exitio ſuo lætari poſſent, quia ſic renati erant.*

§. 5. Hinc patet, quum bellum, quo Turcæ Antibarum occuparunt, omni procul dubiò fuerit injuſtum, quicquid ea occaſione ab ipſis captum & occupatum fuit, ſive mobile ſive immobile fuerit, id eos injuſtè uſurpaſſe, veramque in eo rapinam commiſiſſe; quare omnis juſtitiæ ratio poſtularet, ut ab ipſis cuncta reſtituerentur Chriſtifidelibus, quos fortunis ſuis injuſtè ſpoliarunt, vel, illis vita functis, eorum hæredibus & ſucceſſoribus. Sed hoc non eſt præſentis quæſtionis ſubjectum; & ſi eſſet, fruſtra de eo ageretur, quod in perditis & deſperatis rebus habendum eſt. Quæſtionis cardo vertitur circa bona, quæ Turcæ Chriſtianis vendiderunt, & nunc ab emptoribus detinentur; quæriturque utrum, qui ea emerint, quique emptorum hæredes aut legitimi ſucceſſores ſunt, tuta conſcientia retinere illa poſſint, an verò eadem legitimis dominis reſtituere teneantur; idque eò magis, quòd agitur de bonis ad Eccleſias & Monaſteria pertinentibus, quorum injuſta detentio cenſurarum pœna mulctatur; quodque, quum Eccleſiaſtici, non ſecus ac Peregrini, in bellis, minimè ſint partes Reipublicæ nocentis, efflagitat ipſa ratio, ut nec illorum, nec iſtorum perſonæ lædantur, neque bonis ſuis exturbentur, ut legitur in Decretali: *Innovamus, de Treuga & Pace*; ubi, neceſſitatis publicæ cauſa, hoc ipſum Privilegium ad mercatores etiam & agricolas extenditur, ut optimè ad citatum Textum perpendunt Repetentes. Quamquam autem id ſæpe ſæpius re ipſa non obſervetur: *Quos Canones rationabiles ac ſanctos, quantum ad id, quod poſitivi juris pertinet, an abuſus deleverit, neſcio*: verba ſunt Cardinalis Cajetani in *ejus Summa, verbo: Belli damna §. 4. de damnis*; illud tamen non obſtat, quominus prædictorum Canonum ratio habenda ſit, quoties de animarum directione in foro conſcientiæ agatur.

§. 6. De Peregrinis, Clericis, & Eccleſiis, ad ſenſum laudatæ Decretalis, loquitur Sylvius *loco citato concluſ. 5. Spoliare peregrinos & hoſpites, qui ſunt in urbe hoſtili, non licet, niſi*

contra i futuri eventi; Sylvio *in 2. 2. quæſt. 40. art. 1. quæſit. 6. concluſ. 6. & concluſ. 7.*, Covarruvias *in 2. part. Relect. Regul. Poſſeſſor malæ fidei §. 11. ſub num. 6.* Ed è anche principio non controverſo da veruno, che nella guerra ingiuſta quanto ſi prende, tanto ſi dee reſtituire; riducendoſi il preſo ad una formale rapina. Così inſegna S. Tommaſo *nella 2. 2. quæſt. 66. art. 8. Ad primum*; ed ecco le ſue parole: *Circa quædam diſtinguendum eſt: quia ſi illi, qui deprædantur hoſtes, habeant bellum juſtum, ea, quæ per violentiam in bello acquirunt, eorum efficiuntur, & hoc non habet rationem rapinæ: unde nec ad reſtitutionem tenentur &c. Si verò illi, qui prædam accipiunt, habeant bellum injuſtum; rapinam committunt, & ad reſtitutionem tenentur.* Illuſtri ſono gli eſempj degli antichi Romani, che, avendo conoſciuta per ingiuſta la guerra, che avevano intrapreſa, reſtituirono prontamente, quanto avevano occupato, rifacendo con ogni puntualità i danni, che, guerreggiando, avevano dati ai popoli vinti e ſuperati da eſſi. Si leggono queſti eſempj nelle Storie di Livio, e due ne ſono in Valerio Maſſimo *al lib. 6. cap. 5.* uno riſpetto ai Faliſci debellati da Quinto Luttazio, e l'altro riſpetto ai Camarini ſoggiogati da Publio Claudio, e diſperſi in varie parti del Mondo: *Cum Publius Claudius Camarinos ductu atque auſpiciis ſuis captos animadvertebat, tamen quia parùm liquida fide id geſtum ab Imperatore videbatur*, il Senato, *maximâ curâ conquiſitos redemit, iiſque habitandi gratiâ locum in Aventino aſſignavit, & prædia reſtituit &c. juſtitiæque promptiſſimo tenore effecit, ut exitio ſuo lætari poſſent, quia ſic renati erant.*

Non così nella guerra ingiuſta.

§. 5. Prova queſto diſcorſo, che, eſſendo ſtata, come indubitabilmente lo fu, ingiuſta la guerra, nella quale i Turchi occuparono Antivari, quanto in quella occaſione fu da eſſi preſo ed occupato, o mobile o ſtabile, fu occupato con ingiuſtizia, fu rapina, e che però ogni giuſtizia richiederebbe, che da eſſi ſe ne faceſſe la reſtituzione ai Criſtiani ſpogliati de' loro averi, o, eſſendo morti gli ſpogliati, ai loro ſucceſſori, ed eredi. Ma queſto non è il caſo noſtro: e, quando lo foſſe, ſarebbe un caſo diſperato. Il caſo è de' beni, che i Turchi hanno venduti ai Criſtiani, e che ſono nelle mani de' compratori; e cercaſi, ſe chi gli ha comprati, e chi è o erede, o legitimo ſucceſſore de' compratori, li poſſa ritenere in buona coſcienza, o pure ſia obbligato a reſtituirli ai legitimi padroni; tanto più, che ſi tratta di beni appartenenti alle Chieſe, e Monaſterj, l'ingiuſta retenzione de' quali è punita colle Cenſure: e che non eſſendo gli Eccleſiaſtici nelle guerre parte della Republica, che nuoce, ſiccome nemmeno lo ſono i pellegrini, la ragione richiede, che nè queſti nè quelli ſiano offeſi nelle loro perſone, o pure ſpogliati de' loro beni, come ſi legge nella Decretale *Innovamus, de Treuga & Pace*: ove lo ſteſſo privilegio ſi eſtende ancora ai mercanti, ed agricoltori, pel motivo della pubblica neceſſità, come ben riflettono i Repetenti ſopra il detto Teſto. E quantunque ciò pur troppo non ſia praticato: *Quos Canones rationabiles ac ſanctos, quantum ad id, quod poſitivi juris pertinet, an abuſus deleverit, neſcio*: ſono parole del Cardinale Gaetano *nella ſua Somma, alla parola: Belli damna §. 4. de damnis*; ciò però non toglie, che delle ſopradette canoniche diſpoſizioni non debba farſi il meritato conto, quando ſi tratta di regolare le coſcienze.

I Criſtiani non hanno perduto il loro jus ſopra i beni occupati loro da Turchi, benchè non poſſino di fatto ripeterli.

La queſtione è, ſe le Chieſe poſſano ripetere i beni venduti, dalle mani de' Criſtiani, che gli hanno acquiſtati dopo l'invaſione de' Turchi.

Alle Chieſe, a' Pellegrini, agli agricoltori, e Mercadanti, ſi ammettono Privilegi particolari in tempo di guerra.

Le Leggi Canoniche hanno ſempre il loro vigore nel foro della Coſcienza.

§. 6. De' Pellegrini, ed Eccleſiaſtici, e Chieſe, coerentemente alla citata Decretale, diſcorre il Silvio *nel luogo cit. alla concluſ. 5. Spoliare peregrinos & hoſpites, qui ſunt in*

Si apportano autorità in conferma delle maſſime poc'anzi ſtabilite.

tionis; ne periculum ſubeant, vel nullitatis actus, ſi quid efficiant poſt elapſum facultatum terminum, vel fraudaodi pauperes Chriſtifideles opportunis malorum remediis, quateous eo deveniant, ut hujuſmodi facultatibus amplius uti non valeant. Hæc ſunt, quæ in Apoſtolicis Conſtitutionibus San. Mem. Pii IV. Pont. Max. aliorumque ipſius Succeſſorum, & in Pontificiis Brevibus Clementis IX. Alexandri VIII. Clementis XI. Clementis XII., & Sanctiſſimi Domini Noſtri Benedicti XIV. feliciter Regnantis, continentur; quibuſque, ut par eſt, obſervatis ac reſpective perpenſis, non ſolum omnes ſubmoventur controverſiæ, verum etiam facilis evadit & obvia reſponſio ad Dubia, quæ ad Sacram Congregationem examinanda ac dirimenda tranſmiſſa fuerunt.

Reſponſa ad propoſita dubia.

Primo itaque Dubio, quo quæritur, ao facultates conceſſæ Presbyteris Societatis Jeſu Miſſionariorum munus per Indias obeuntibus, & nominatim illæ, quæ Diſpenſationes Matrimoniales reſpiciunt, ad ea protendantur loca & proviocias, in quibus non alii reperiuntur Infideles, quàm qui aliunde venerunt, Chriſtique fidem ultro amplexi ſunt; affirmativum redditur reſponſum, ad formam tameo Brevium, & Conſtitutionum Apoſtolicarum, quæ ſuperius indicatæ fuerunt.

Secundo itidem Dubio, quo quæritur, an quatenus facultates ad memorata quoque loca protendantur, eædem comprehendant Diſpenſationes Matrimoniales ſuper impedimentis publicis, pro foro externo, tam ante, quam poſt contractum Matrimonium, concedendas; affirmative reſpondetur, juxta tamen diſpoſita in Apoſtolicis Brevibus ſuperius indicatis.

Tertio Dubio, quo exquiritur, an Miſſionarii præfatis facultatibus uti poſſint in iis locis, in quibus Diœceſani Epiſcopi ſimiles obtineot facultates; reſpondetur, poſſe eos uti memoratis facultatibus, pro foro externo, tam in Matrimoniis contractis, quam in contrahendis diſpenſando, in iis tamen locis, in quibus non exiſtunt Ordinarii ſimilibus facultatibus inſtructi, vel abſunt ultra duas Dietas, oon minus ducentis millibus paſſuum, juxta id, quod itidem in Brevibus & Conſtitutionibus Apoſtolicis cautum reperitur.

Quarto, quo definiendum proponitur, num in iis caſibus, in quibus poſſint Miſſioarii diſpenſare in judiciali foro, hoc ipſis præſtare liceat ſine prævia ſummaria informatione coram Notario & Vicario loci capta, ad comprobandam Diſpenſationis cauſam & impedimenti qualitatem, vel potius ſufficere dicenda ſit verbalis & extrajudicialis ioformatio; reſponſum eſt, nihil eſſe innovandum; &, quoniam ſuperioribus temporibus ſufficiens viſa eſt moralis certitudo tum cauſæ diſpenſandi, tum obſtantis impedimenti, quantumvis judicialibus documentis non innixa, ſatius eſſe, ut eadem methodus in futurum quoque tempus retineatur.

Ad quintum denique Dubium, reſpiciens convalidationem Matrimoniorum, de qua quærebatur ſub hypotheſi eorum nullitatis, deſumptæ ex defectu facultatum in iis, qui Diſpenſationes conceſſerunt ad ea Matrimonia ineunda; quum ex data ſuperius reſponſione ad primum dubium ſatis deprehendere licuerit, hujuſmodi poſitionem, ſeu hypotheſim noo ſubſiſtere, nullus relinquitur reſpondendi locus.

A Pontifice approbantur.

Hæc itaque ſunt reſponſa data, ſeu reſolutiones captæ in Congregatione Reverendiſſimorum S. R. E. Cardinalium adverſus hæreticam pravitatem Generalium Inquiſitorum habita coram Sanctiſſimo Domino Noſtro Benedicto PP. XIV., quas Sanctitas Sua, prævio maturo examine, approbavit & confirmavit; volens eaſdem, ad majorem ſolemnitatem, Apoſtolicis literis in forma Brevis roborari; præcipienſque, ut, quoties caſus confirmandi hujuſmodi facultates obvenerit, impoſterum confirmatio non concedatur, niſi præmiſſa ſeria adnotatione temporis, quo indultum antea conceſſum fuerat, ut ita deprehendatur, an conſtitutus in eo terminus ſit elapſus, exindeque valeat hac ſuper re opportune provideri: Ac denique injungens omnibus Miniſtris ſeu Officialibus utriuſque Secretariæ, videlicet Brevium Secretorum, & Congregationis de Propaganda Fide, ut ſive nova fiat conceſſio, ſive confirmatio facultatum jampridem obtentatum indulgeatur Miſſionariis Societatis Jeſu, tam conceſſio, quam confirmatio, ad normam eorum: quæ præſenti Decreto expoſita ſunt, atque ſtatuta, in omnibus & per omnia redigantur & conformentur.

Monumenta, quibus innixa ſunt ea, quæ in ſupradicto Decreto SSmi D. N. BENEDICTI Papæ XIV. ſtatuuntur.

(A) *IN quocumque, ſeu quibuſvis, non tamen in primo, Conſanguinitatis vel Affinitatis gradibus*: Ita legitur in Brevi San. Mem. Alexandri PP. VIII., quod incipit: *Animarum ſaluti*: quod eſt 14. in ordine Tom. IX. noviſſimi Bullarii Romæ impreſſi §. 9. *

(B) *In primo gradu etiam rectæ lineæ ex copula illicita reſultantis*: Hæc ſunt verba Brevis San. Mem. Clementis PP. XII., quod incipit: *Cum dudum*: & eſt 142. in ordine, Tom. XIV. * citati Bullarii §. 2.

* In hac Editione Tom. VII. Conſt. VII. pag. 100. & ſeq.

* In hac Editione Tom. XV. Conſt. CXLVII p. 3. & ſeq.

(C) *Ut Matrimonium inter ſe contrahere, ſeu in eo etiam ſcienter contracto remanere valeant*: Ita legitur in Brevibus Summorum Pontificum Alexandri VIII., Clementis XII., & aliorum.

(D) *Præterea ejuſdem Societatis Jeſu Provincialibus, vel ab eis deputandis Presbyteris, cum Neophytis Provinciarum utriuſque Indiæ, aliarumque Maris Oceani Regionum, in quibus inter Infideles Fideles exiſtunt, & non adſunt Ordinarii ſimilem facultatem habentes, vel ultra duas dietas exiſtunt, in quocumque, ſeu quibuſvis, non tamen in primo, Conſanguinitatis, vel Affinitatis gradibus, vel alias, conjunctis, ſeu ſe attinentibus, ut Matrimonium inter ſe contrahere, ſeu in eo etiam ſcienter contracto remanere valeant, in foro conſcientiæ tantum, gratis tamen diſpenſandi; & inſuper ibidem, locorum Ordinariis &c. etiam in judiciali foro: in reliquis autem Provinciis præfatis, Ordinariorum præſentia deſtitutis, vel ab eis ultra duas dietas prædictas, non minus ducentis millibus paſſuum remotis, Provincialibus & Deputatis Presbyteris prædictis cum eiſdem Neophytis, non tamen in primo gradu, in utroque foro, gratis diſpenſandi*: Ita legitur in citato Brevi San. Mem. Alexandri VIII. §. 9. & in citato Brevi San. Mem. Clementis XII. §. 2.

(E) *Cum eiſdem Neophytis in primo gradu, etiam rectæ lineæ, Affinitatis ex copula illicita reſultantis ſe attinentibus, ut Matrimonium quoque inter ſe contrahere, ſeu in eo etiam ſcienter contracto remanere ſimiliter valeant, in occultis tamen, & in foro conſcientiæ tantum, ac urgentibus juſtis cauſis, gratis tamen diſpenſandi*: Sunt verba citati Brevis San. Mem. Clementis XII. §. pariter 2.

(F) *Et inſuper quia a nonnullis dubitatum, ſeu hæſitatum fuit, an omnes Indigenæ illarum Regionum oriundi & naturales, & Chriſtianorum indigenarum etiam baptizatorum filii, etiam in eorum infantia baptizati, jure* Neophyti *appellari poſſint, idcirco tenore earumdem præſentium decernimus & declaramus, omnes oriundos ſeu naturales ſupradictarum omnium tam Orientalium, quam Occidentalium partium; imo etiamſi Æthiopes, Angolani,*

vel quarumvis aliarum tranſmarinarum regionum, etiamſi Chriſtianorum filii, & in infantia baptizati, vel etiam inter ſe, vel cum Europæis mixtim progeniti ſint, ad conceſſionis hujuſmodi effectum, eſſe & intelligi debere Neophytos. .... Quin etiam quia de mixtim progenitis, quos Mixtos *vocant, majus dubium accepimus, cum eiſdem mixtis, quos ſimiliter ad hunc effectum Neophytos cenſendos eſſe decernimus, in gradibus & Matrimoniis contractis & contrahendis prædictis, gratis tamen, dummodo non ita facile id fiat, diſpenſare poſſe; eiſdemque Presbyteris facultatem deſuper concedimus opportunam*: Verba ſunt citati Brevis San. Mem. Alexandri VIII. §. 16., in quo etiam confirmatur ſimilis alia præcedens Conſtitutio San. Mem. Clementis PP. IX. quæ incipit: *Animarum ſaluti*: expedita die 8. Januarii 1669.

(*G*) Propoſito in generali Congregatione Cardinalium Generalium Inquiſitorum habita feria IV. die 2. Junii 1618. ſequenti dubio: *An appellatione* Neophytorum *Indi ſolum noviter converſi comprehendantur; an non etiam qui ſunt originarii per omnes eorum lineas, qua pro una dumtaxat parte ab illis originem trahunt, vulgo* Quarterones *appellati; & an comprehendantur, qui octavam partem per Proavum & Proaviam, & ſive ab alterutro, ſive ab utroque habeant, vulgo* Pucuelles *nuncupati*: Huic dubio reſponſum fuit: *Non comprehendi Quarterones, multoque minus Pucuelles*: Hoc Congregationis Reſponſum confirmatum ſubinde fuit, inſtante Rege Catholico, una cum aliis Declarationibus, a San. Mem. Clemente PP. XI. in ſuis Apoſtolicis literis expeditis in forma Brevis die 29. Aprilis 1701. & iterum aliis literis Apoſtolicis in forma Brevis expeditis a Summo Pontifice BENEDICTO XIV. die 17. Julii 1748.

(*H*) Verba Brevium pro re, de qua nunc agitur, ſunt comprehenſiva *omnium tam Orientalium, quam Occidentalium partium, & etiam, Æthiopum, Angolanorum, & quarumvis aliarum tranſmarinarum Regionum*: Id colligitur ex præcitatis verbis contentis in Brevi San. Mem. Alexandri VIII. §. 16.

(*I*) Verbum: *gratis*: reperitur in omnibus Apoſtolicis literis, & conceſſionibus ad hanc materiam ſpectantibus.

(*K*) Feria IV. die 3. Maii 1752. Lecto Memoriali, in quo Procurator Generalis Societatis Jeſu poſtulabat renovationem facultatum extraordinariarum in forma Brevis, quæ ab anno 1734. a San. Mem. Clemente XII. ad annos viginti pro Miſſionariis ejuſdem Societatis prorogatæ fuerant, Eminentiſſimi ac Reverendiſſimi DD. Cardinales Generales Inquiſitores dixerunt: *Pro gratia* renovationis Brevis, dempta tamen clauſula, ſi Sanctiſſimo Domino Noſtro placuerit; & eſt, quæ ſequitur: *Et inſuper locorum Ordinariis, ut de Presbyterorum eorumdem, tamquam Adjutorum & Aſſeſſorum ſuorum, in locis præfatis, & ubi eorum commode haberi potuerit copia, conſilio, & cum illis, etiam in judiciali foro*: Et Feria V. die 4. ejuſdem menſis in conſueta Audientia per R. P. Aſſeſſorem S. Officii a Sanctiſſimo Domino Noſtro BENEDICTO Papa XIV. habita, Sanctitas Sua benigne annuit pro renovatione Brevis, dempta tamen clauſula, ut ſupra. Hoc Decretum communicatum fuit per R. P. Aſſeſſorem S. Officii, R. P. Secretario Sacræ Congregationis de Propaganda Fide ſub eadem die quinta Maji 1752.

(*L*) *Dictiſque Ordinariis alios Presbyteros idoneos a ſe prius approbatos, in locis, ubi non adſint Miſſionarii ſimilem facultatem habentes, quoad præmiſſa in ſui locum ſubdelegandi, licentiam & facultatem auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus & impertimur*: Ita legitur in citato Brevi San. Mem. Clementis PP. XII. §. 2.

(*M*) In Brevi Apoſtolico San. Mem. Pii IV. expedito die 15. Junii 1563. habentur hæc verba: *In foro conſcientiæ tantum perpetuo*: Prorogatio ad annos viginti *pro foro externo* legitur tam in hoc, quam in aliis ſubſequentium Summorum Pontificum Brevibus.

Decretum hujuſmodi Apoſtolica auctoritatis munimine roboratur.

§. 2. Nunc autem cupientes, ut ea, quæ prævio tam ſedulo accuratoque examine, in præinſerto Decreto deſinita, deciſa, & conſtituta fuerunt, eo ſemper firmius ſubſiſtant, & ſerventur exactius, præinſertum Decretum ſingulaque in eo contenta, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, confirmamus & approbamus, & quatenus opus eſſet, eadem illa ex integro, ac in omnibus & per omnia juxta præinſerti Decreti ſeriem & tenorem, dicta Apoſtolica auctoritate, ac earumdem præſentium literarum tenore, ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, illiſque inviolabilis firmitatis robur adjicimus. Decernentes eaſdem præſentes literas ſemper firmas, validas & efficaces exiſtere, ſuoſque integros & plenarios effectus ſortiri & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, pleniſſimè ſuffragari, ac reſpective ab iiſdem obſervari debere; ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Congregationes, dictæque Apoſtolicæ Sedis Nuntios, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuſcumque in contrarium non obſtantibus.

§. 3. Non obſtantibus contrariis forſan, etiam Apoſtolicis, ſeu in Synodalibus, aut Provincialibus Conciliis editis Conſtitutionibus & Ordinationibus; ſeu per dictas Indiarum Regiones invectis uſibus & conſuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, dictarum Regionum Eccleſiis, etiam Metropolitanis, earumque Præſulibus, ſeu cujuſvis Ordinis, & Inſtituti, etiam præfatæ Societatis Jeſu, Miſſionibus, & Presbyteris Miſſionariis, in genere, aut in ſpecie, etiam ad Regum, aliarumque ſublimium Perſonarum inſtantiam, ſeu quorumcumque meritorum intuitu, ſub quacumque forma conceſſis, ac ſæpius confirmatis & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sumptorum fides.

§. 4. Volumus autem, ut earumdem præſentium literarum tranſumptis ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio & extra adhibeatur, quæ præſentibus ipſis adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. 27. Januarii 1757. Pont. XVII.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris, die XXVII. Januarii MDCCLVII. Pontificatus Noſtri anno Decimoſeptimo.

Cajetanus Amatus.

Antiquum

LXXI.

Antiquum Urbis Pantheon, nunc Eccleſia Sanctæ Mariæ ad Martyres nuncupata, ſub peculiari Romanorum Pontificum tutela ſuſcipitur, ejuſque Fabricæ conſervatio Apoſtolicarum Ædium Præfecto pro tempore committitur, Palatii Apoſtolici ſumptibus procuranda.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

AD ſummi Sacrorum Chriſtianorum Antiſtitis curam ſpecialiter pertinere non ambigitur, ut conſervationi & decori Sacrarum Ædium diligenter proſpiciat, earumqoe præſertim, quæ remotiſſimæ antiquitatis memoria, egregii operis amplitudine, & quod magis eſt, pretioſis Sacrarum Reliquiarum theſauris, ac ſingulari Chriſtifideliom cultu jampridem conſpicuæ, inter alia Deo ſacra loca ſuperemioere, peculiariſque ſollicitudinis ſtudium ſibi vindicare conſpiciuntur.

Quam celebre Romæ fuerit Templum Pantheon.

§. 1. His porro nominibus neminem ignorare arbitramur, quantum clareſcat celeberrimum Romæ Pantheon, quod olim a Marco Vipſanio Agrippa in Campo Martio extra Urbem inſigni æternoque opere extructum, nunc in ipſius Urbis interiori, ac frequentiſſima regione ſitum deprehenditur, ex quo nimirum Aurelianus Imperator ejuſdem Urbis ambitum latius prolatum, novis mœnibus circumcluſit; quod quidem Pantheon, ineunte ſeptimo Eccleſiæ ſeculo, Prædeceſſor Noſter S. Bonifacius Papa IV. ab Imperatore Phoca ſibi conceſſum, & ab omni Gentilium ſuperſtitione expurgatum, vero æternoque Deo ſub invocatione Beatæ Mariæ Virginis Martyrum Reginæ dicavit.

A S. Bonifacio IV Deo in honorem B. Mariæ Virginis Martyrum Reginæ dicatum, atque ingenti Sacrarum Reliquiarum copia inſignitum.

Ea occaſione Sanctiſſimus Pontifex, veteris diſciplinæ retinentiſſimus, juxta quam incruentum Religionis Noſtræ Sacrificium, aut ad ipſa Sepulchra Martyrum, aut ſuper Altaria, quæ ſimul eorum corporum conditoria evaſiſſent, Omnipotenti Deo convenientiſſime offerri conſuevit, ingentem vim Sacrarum Reliquiarum e variis Martyrum Cœmeteriis collectam, ſolemni inſtituta pompa, non minus XXVIII. curribus, ot vetus traditio docet, impoſitam, in acquiſitum Chriſtianæ Religioni Templum invexit; nec alia occaſione putandum eſt ſub Ara majore collocata fuiſſe Corpora Sanctorum Martyrum Raſii & Anaſtaſii, quæ inibi reperta Anno Jubilæi MDCLXXV., jubente piæ memoriæ Prædeceſſore Noſtro Clemente Papa X., feſtiva prius ſupplicatione in eorum honorem, & ad intermortuam ipſorum memoriam in populo revocandam, per Urbem docta, in eumdem locum religioſiſſime reſtituta fuerunt.

Solemnis ubique extitit hujus Dedicationis memoria.

§. 2. Eccleſiæ bujus Dedicatio, utpote inſignis Chriſtianæ Fidei triumphus de extincta Idololatriæ tyrannide, in Romana quidem Eccleſia adhuc ipſo die conſecrationis ejus, qui fuit tertio Idus Martii, anniverſaria celebritate recolitur; idque ab antiquo tempore jugiter obſervatum fuiſſe evincit Sacramentarium vetus Gregorianum nuncupatum, ab Hugone Menardo editum, in quo prædictæ diei Miſſa ita inſcribitur; *In Natali Eccleſiæ Sanctæ Mariæ ad Martyres:* quo ſcilicet *Natalis* nomine, non ſolum Martyrum obitus, ſed Eccleſiarum quoqoe Dedicationes, ac etiam Sedium Epiſcopalium conſtitutiones, ipſaſque Sacrorum Paſtorum conſecrationes ac enthroniſmos appellari conſueviſſe conſtat. Quum aotem hujuſce diei ſolemnitas per Chriſtianum Orbem longe lateque propagata, frequentes ad Urbem attraheret Fideles eo anni tempore, quo conſumptis jam ſuperioris anni frugibus, ſæpe eveniebat, ut confluenti multitudini nequaquam ſufficiens annona ſuppeteret; hinc ſatius viſum eſt Prædeceſſori Noſtro Gregorio Papæ IV. circa annum Domini octingenteſimum trigeſimum quartum, hojuſmodi ſolemnitatem ad opportuniſſimum anni tempus, ad diem videlicet Kalendarum Novembrium, celebrandam transferre: quo facto, ſolemne Feſtum, quod nunc prædicta die, non ſolum in bonorem Deiparæ Virginis, & Sanctorum Martyrum, ſed etiam in cæterorum omnium Cœleſtium ſpirituum, atqoe Sanctorum cum Chriſto regnantium memoriam, univerſa per Orbem Eccleſia concelebrat, inſtitutum fuiſſe non dubitatur.

Atque hinc translata hujuſmodi ſolemnitate a Gregorio IV. ad diem Kalend. Novemb., omnium Sanctorum feſtum celebrari cœpit.

§. 3. Celebris quoque foit ſuperioribus ſæculis ad eamdem Eccleſiam Sanctæ Mariæ ad Martyres Romanæ Eccleſiæ Conventos, alia per ſingulos anoos ſtata die haberi ſolitus, Dominica videlicet, qoæ Feſtum Pentecoſtes immediate præcedit; dum Pontifex cum oniverſo Clero ad eam accedens, Stationemqoe ibi & Miſſarum ſolemnia celebrans, ſermonem ad Populum habebat de Spiritus Sancti advento proxime recolendo, in cujus typum, (ut ait Benedictus Canonicus in ſuo Cæremoniali, quod Prædeceſſori Noſtro Cœleſtino Papæ II. tunc S. R. E. Cardinali Vidoni de Caſtello nuncupato, inſcriptum edidit) *de altitudine Templi mittebantur Roſæ in figuram Spiritus Sancti*, quæ ſcilicet igoeas linguas decidendo repræſentabant; unde etiam apud Scriptores Eccleſiaſticos hujuſmodi dies Dominica *de Roſis*, ſeu *de Roſa* appellata fuit, & adhuc hujuſce ritus veſtigium retinetur ab ipſius Eccleſiæ Canonicis, quibus prædicta die Officia Divina in Choro perſolventibus Roſæ diſtribuuntur.

Magnus quoque ad idem Templum conventus erat Romanæ Eccleſiæ, proxima ante Pentecoſtem Dominica.

§. 4. Eccleſia iſthæc a vetuſtiſſimis temporibus non ſolum Parochialis, ſed etiam Collegialis fuiſſe dignoſcitur, inſigni videlicet Sæcularium Canonicorum Capitulo jugiter decorata: ac inſuper ex authenticis Romanæ Eccleſiæ monumentis eruitur, eam aliqoando Presbyteri Cardinalis Titulum extitiſſe, quamvis recentioribus ſæculis inter Urbis Titulos minime adnumerata fuerit, donec fel. record. Prædeceſſor Noſter Benedictus Papa XIII. adlecto in Diaconorom Cardinalium Ordinem bon. mem. Nicolao de Judice, qui ſub Clemente XI., Apoſtolicarum Ædium Præfectus quum eſſet, eidem Eccleſiæ inſtaurandæ ornandæque præfuerat, Eccleſiam ipſam ad Diaconiæ dignitatem evexit, dictumque Nicolaum primum Sanctæ Mariæ ad Martyres Diaconum Cardinalem renunciavit.

Collegialis Eccleſia jampridem extitit, tituluſque Presbyteri Cardinalis.

Ad Diaconiæ dignitatem a Benedicto XIII. reſtituta.

Sunt etiam, qui eamdem Eccleſiam Cappellæ Pontificiæ nomine appellarint, ſeu quia Pontifices propinquas illi Ædes ab Anaſtaſio Papa IV. extructas, urbanis negociis commodius conſulturi, identidem incolere conſueverint; ſeu quia eamdem ſingulari ſtudio ſartam tectamqoe tueri, ſacriſque donariis, vaſis, ac veſtibus inſtructam ornatamque babere, ac de omnibus ad eam pertinentibus, quaſi peculiaris dominii jure, diſponere nunquam omiſerint.

Olim quoque Cappellæ Pontificiæ nomine nuncupata, & quare.

§. 5. Et ſane in vitis Pontificum apud vulgatum Anaſtaſium, frequens occurrit mentio tum profuſæ in eamdem Eccleſiam liberalitatis ac munificentiæ, tum etiam aſſiduæ circa illius ſtatum & conſervationem providentiæ & curæ Prædeceſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum; inter quos merito commemorandus videtur S. Gregorius Papa III., qui illata huic Sacro Templo graviſſima damna ab Imperatore Conſtante, dum æreum ampliſſimi fornicis rectum, aliaque

Nonnullorum Pontificum providentia pro hujus Templi conſervatione.

ædificii ornamenta ſimul ac firmamenta, hoſtilem in modum abſtulerat, murario primum opere diligentiſſime emendari curavit, mox plumbeis ſuperinductis laminis totam molem ita communiit, ut graviſſimæ impenſæ opus nonniſi poſt ſeptem elapſa ſæcula ſub Nicolao Papa V. ex integro renovari neceſſe fuerit, idemque adhuc regumentum, aliorum Pontificum ſtudio temporibus ſuis opportune ac diligenter aptatum, auguſtam Ædem adverſus vim temporibus tempeſtatumque injurias ſatis tueatur.

§. 6. Simili cura Prædeceſſores Noſtri S. Benedictus II., & Hadrianus I. ad interiorem Templi ornatum converſi, illius Parietes marmoribus incruſtaſſe narrantur; quamobrem alteri eorum merito tributus videtur ornatus ille, qui ſupra Ædificii Coronam, ad uſque Fornicis curvaturam aſſurgens, dum per ætatem licuit, ſtetit; porphyreticis quidem, aliiſque e vario marmore laminis ſpecioſus, ſed neque ad reliqui operis ſoliditatem exactus, neque ad priſcam ædificandi rationem, quæ Auguſtæo ſeculo viguit, elaboratus. Idem Hadrianus Aram Templi principem contexerat argenteo Ciborio, quod ſive hominum manibus ſublatum, ſive temporum injuria detritum, Innocentius VIII. marmoreum reſtituit.

Quod autem a Templi ſolo ad ſupradictam Coronam interjacet, fel. record. Prædeceſſor Noſter Clemens Papa XI. hac Noſtra ætate, aptiſſimo ſimul, ac ſplendidiſſimo ornatu decoravit, perpolitis ingentibus pretioſiſque columnis, incruſtatis vario marmore parietibus, novaque Ara Maxima magnifico opere extructa.

Externam vero Templi faciem, quam vetuſtate fatiſcentem ſimilis memoriæ Prædeceſſor Noſter Urbanus Papa VIII., (ærei lacunaris reliquis, ad ornandam Principis Apoſtolorum Confeſſionem, inſtruendamque tormentis bellicis Hadrianam Arcem, translatis) nova contignatione communierat, ac binis extructis ad uſum æris campani Turribus exornaverat, idem ipſe Clemens XI., area laxata, Ægyptioque Obeliſco ſupra Fontem erecto, ſpecioſiorem pulchrioremque reddidit.

§. 7. Horum itaque aliorumque Prædeceſſorum Pontificum exemplis, Officiique Noſtri debito, quod in aliarum Sacrarum Ædium decore tuendo, ac pro viribus augendo implere ſemper curavimus, excitati, & commonefacti; quum accepiſſemus, interiorem Teſtudinis partem, non ſolum contracto tot ſeculis volventibus ſitu ſordeſcere, ſed etiam decidentibus quotidie cæmentis, quæque reliqua erant ex plumbeis laminis, quibus olim interius obducta fuerunt ipſius fornicis laquearia, ſecum trahentibus, non ſine confluentium periculo, ſeoſim labefactari; rem omnem ſedulo explorari præcepimus, compertoque jampridem a fel. record. Alexandro PP. VII. Prædeceſſore Noſtro admotas fuiſſe manus hujuſmodi reparationi, quæ, eodem morte intercepto, abſolvi non valuit, opus ipſum ex integro reſumi juſſimus, appoſitiſque miro Opificum Noſtrorum artificio machinis, ingentes undique rimas obſtrui, laquearia redintegrari, univerſumque fornicem firmari & perpoliri curavimus; mox etiam ſubjectum parietis gyrum, qui inter utramque Coronam intercurrit, ab antiquo ſquallore vindicaturi, novum illius ornatum totius ædificii formæ reſpondentem albario rectorioque opere perficiendum mandavimus.

§. 8. Qua in re dirigenda urgendaque, quum egregia extiterit diligentia & opera Dilecti Filii Noſtri Hieronymi SS. Coſmæ & Damiani S. R. E. Diaconi Cardinalis Columnæ nuncupati, ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarii, & Apoſtolicarum Ædium Pro-Præfecti, cui Nos, præfati Clementis XI. Prædeceſſoris exemplo, hanc curam demandavimus: ad afferendam perpetuo Sacri Auguſtique Templi conſervationem valde opportunum, ſimulque recenſitis ſuperius Prædeceſſorum Pontificum ſtudiis convenientiſſimum fore judicavimus, illius ſpecialem tutelam in poſterum in Nos & Succeſſores Noſtros ſuſceptam, ejus vigilantiæ committere, qui nunc & pro tempore Pontificii Palatii, ac cæterarum Ædium, quæ peculiari jure ad Romanorum Pontificum curam, aut uſus pertinent, Præfectus, & pro Officii ſui munere Curator exiſtet.

rum Ædium Pro-Præfecto hujus operis cura demandata.

§. 9. Itaque motu proprio, & certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac Noſtra perpetuo valitura Conſtitutione, Dilectos Filios Conſervatores Cameræ Urbis Romæ, necnon ejuſdem Cameræ Fabricerios nuncupatos, ab omni cura & ſollicitudine, qua hactenus circa ſarta tecta ipſius Panthei, ad inſtar aliorum veterum Urbis Ædificiorum & monumentorum, inteodere conſueverunt, abſolventes & penitus liberantes; Dilecto etiam Filio Noſtro Proſpero S. Mariæ ad Martyres Diacono S. R. E. Cardinali Columnæ de Sciarra nuncupato, ejuſque Succeſſoribus præfatæ Eccleſiæ Diaconis pro tempore futuris, committimus & mandamus, ut a Capitulo Canonicorum ejuſdem Collegiatæ Eccleſiæ, nunc quidem, cum primum commode fieri poterit, deinde vero ſingulis annis, ſeu quoties aliorum ipſius Capituli Officialium electio celebrabitur, duos ex ipſorum Canonicorum numero Æditos ſeu Fabricerios nuncupandos eligi & deputari curent, qui hujuſmodi munus, ea, qua decet, cura & diligentia aſſumere atque obire ſciant & valeant: Quibus ſic electis, atque deinceps, ut præfertur, eligendis, Nos earumdem præſentium tenore injungimus, & mandamus, ut diligenter ſtudioſeque Panthei fabricam identidem ſcrutentur, explorantes numquid a quoquam factum, illatum, appoſitumve fuerit, quod ei detrimento eſſe poſſit, vel quidquam vetuſtate labefactatum, ſeu imbrium ac tempeſtatum vi dejectum vitiatumve appareat, quod opportuna reparatione emendari coovenia. Quæcumque autem providenda, ordinanda, aut reſtauranda compererint, ea omnia quamprimum deferre non omittant ad nunc & pro tempore exiſtentem Palatii Apoſtolici Præfectum; quem volumus deinceps, ad eum plane modum, quo cæteris Pontificiis Ædibus præeſt, hujus quoque Templi fabricæ conſervandæ reſtaurandæque præeſſe; illiuſque indemnitati pro Officii ſui auctoritate proſpicere; ejuſdemque reparationibus & reſtaurationibus pro tempore neceſſariis & opportunis, Apoſtolici Palatii ſumptibus & expenſis, conſulere & providere: Nos enim præfato Hieronymo Cardinali & Pro-Præfecto, ejuſque Succeſſoribus, per eaſdem præſentes, hujuſmodi curam committimus & demandamus, atque ad præmiſſos effectus plenam & omnimodam facultatem & poteſtatem tribuimus & impertimur.

Apoſtolicarum Ædium pro tempore Præfecto in perpetuum committitur, ut præſit conſervationi Panthei, Palatii Apoſtolici ſumptibus perficienda.

§. 10. Decernentes, has Noſtras Litteras & in eis contenta hujuſmodi, etiam ex eo quod quicumque in præmiſſis aliquod intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes, ad id vocati & auditi non fuerint, ſeu ex quovis alio capite, nullo unquam tempore de ſubreptioois, obreptionis, aut nullitatis vitio, vel quovis alio defectu notari, impugnari, aut in jus vel controverſiam vocari poſſe; ſed ſemper & perpetuo firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, atque ab iis, ad quos pertinet, ſeu in poſterum pertinebit, omnimode obſervari, iiſque, quorum favorem concernunt, pleniſſime ſuffragari. Non obſtantibus, de jure quæſito non tollendo,

Præmiſſorum robur, non obſtantibus quibuſcumque.

occupata fuerint, tuta conſcientia detineant, dummodo ea reſtituere domino parati ſint, qui pretio oblato redimere illa velit; at id de emptore immobilium non æquè affirmari poſſe. Id autem nunc, Auctorum ſcita atque rationes ad trutinam revocando, demonſtrandum aggredimur.

Nec fundum retineri, nec fructus jure percipi ſcripſit Leſſius.

§. 18. Pater Leonardus Leſſius obiit, antequam Decreta anni 1630. emanarent, ſcilicet anno 1623. In ejus Opere Theologico in S. Thomam, exbibentur reſolotiones oonnullorum conſcientiæ caſuum; in quorum ſexto, verbo *Beneficium*, ſequentem ſibi proponit quæſtionem, ordine ſecundam: *An Catbolici emere poſſint ab Hæreticis bona Eccleſiaſtica?* atque ita reſpondet: *Non licet Catbolicis emere bona Eccleſiarum vel Monaſteriorum ab Hæreticis occupata, & confiſcata, niſi cum animo reſtituendi ea ſuo tempore legitimis dominis, cum omnibus emolumentis & fructibus, qui inde obvenerant: quia bona illa in ſpecie ſunt aliena, ſimiliter fructus illorum*; Ex quibus ſequitur, ut inferius oſtendemus, emptorem ab Eccleſiis & Monaſteriis nunquam repetere poſſe pretium bonorum hujuſmodi a ſe perſolutum. Quum autem objiciendum ſibi prævideret, quod bona illa, niſi emiſſent Catholici, remanſiſſent penes hæreticos, qui perciperent ex eis fructum; reſpondet id minimè ad rem facere, quandoquidem hæretici quoque *ad reſtitutionem obligarentur*. Denique id Catholicis conſilii præbet, ut cum bonorum dominis agentes, cum iis paciſcantur, ac novos contractus ineant, quorum præſidio bonorum poſſeſſionem tuta conſcientia retinere valeant.

Alii perceptionem fructuum detentori permittant, donec dominus fundum repetere poſſit.

§. 19. Poſt Decreta anni 1630. ſcripſerunt ſequentes Auctores, de illis expreſſam facientes mentionem. Verjuys *loco citato* a Leſſii opioione recedit in eo, quod reſpicit reſtitutionem fructuum, ſed cum eo ſentit, quod ad fundi reſtitutionem pertinet, etiamſi dominus emptori ſolutum pretium non rependat; Rationem autem ſic opinandi in præſuppoſita bona fide collocat, quæ ſi verè adſit, poſſeſſorem a fructuum quidem, minime vero a fundi reſtitutione eximere poteſt. *Poſſe Catbolicos bona fide poſſidentes Monaſteria, domos, Templa, vel ſimilia bona immobilia, illa tantiſper ſibi pacificè retinere, quamdiù a propriis dominis occupari non poſſunt; nec interea obligantur ad intereſſe, aut quidquam ſolvendum pro fructibus.* Aridekions in *ſua Theologia tripartita tom. 2. part. 2. tract. 6. quæſt. 10.* quærit, *an Catbolici poſſint emere bona aliorum Catbolicorum, injuſto bello ab Hæreticis occupata*; ac reſpondet, id fieri poſſe, I. ſi dominorum voluntas in eo conſentiat; II. ſi Pontifex aſſenſum præbeat, ad quod adſtruendum affert citata Decreta anno 1630. edita. III. ſi conventionibus inter Catholicos & Hæreticos Principes initis cautum ſit, ut Hæretici Catholicorum bona retinere poſſint, ac liberè de illis diſponere: quæ omnia extra caſum præſentis quæſtionis verſantur. Ibi autem religioſus Auctor procul dubio loquitur de bonis immobilibus; inter ceteras enim ſententiæ ſuæ rationes, utilitatem perpendit & commodum Catholicæ Fidei, cui magis prodeſſe aſſerit, quod bona penes Orthodoxos, quam in Hæreticorum manibus exſiſtant: *& ſanè plures ob cauſas, multo conducibilius videtur, bona illa tali emptione in manus Catbolicorum devolvi, qui tanto potentius poſſunt negotium Fidei protegere ac propagare, quam ſi ea penes bæreticos perpetuo remanerent*: quæ quidem ratiocinatio immobilibus convenit, non item mobilibus. Verum rationes illæ ab Auctore indicatæ, & a Nobis paulo ante relatæ, nullius aut levis admodum roboris ſunt. Etenim dum bona immobilia ad

Alii de voluntate dominorum, & Summi Pontificis, ac de quarundam conventionum vigore, plus æquo præſumunt.

Catho-

di reſtituirli al padrone, che offerendo il prezzo, gli vuol ricuperare; ma che ciò non può aver luogo nel compratore degli ſtabili: il che è quello, che ſiamo in procinto di comprovare, eſaminando le aſſerzioni degli Autori.

neſi, benchè dall' occupante venduti, o laſciati in abbandono.

Sentenza del Leſſio, che non ſia lecito, nè ritenere il capitale, nè prenderne i frutti.

§. 18. Il Padre Leonardo Leſſio morì prima che uſciſſero i citati Decreti del 1630., eſſendo eſſo morto nel 1623. Nella ſua Teologia ſopra San Tommaſo ſono regiſtrate le riſoluzioni d' alcuni caſi di coſcienza; nel ſeſto de' quali, alla parola *Beneficium*, ſi propone la ſeguente quæſtione ſeconda: *An Catbolici emere poſſint ab bæreticis bona Eccleſiaſtica?* e la riſpoſta è la ſeguente: *Non licet Catbolicis emere bona Eccleſiarum vel Monaſteriorum ab bæreticis occupata & confiſcata, niſi cum animo reſtituendi ea ſuo tempore legitimis dominis, cum omnibus emolumentis & fructibus, qui inde obvenerunt; quia bona illa in ſpecie ſunt aliena, ſimiliter fructus illorum*: Dal che deriva, come abbaſſo vedraſſi, non poter mai aver luogo la pretenſione di riavere dalle Chieſe, e da' Monaſterj il prezzo de' beni sborſato da chi ne fece l' acquiſto: e prevedendo l' oppoſizione, che ſe i Criſtiani non aveſſero comprati i beni, ſarebbero reſtati nelle mani degli eretici, che ne avrebbero percepiti i frutti; riſponde, che ciò non giova all'intento, per la ragione che anche gli eretici *ad reſtitutionem obligarentur*. E finalmente conſiglia i Cattolici a trattare coi padroni de' beni, e convenire con eſſi, facendo un nuovo contratto, ſe vogliono in coſcienza proſeguire nella ritenzione de' beni.

Altri ammetrono, che ſia lecito godere i frutti del fondo, finchè il padrone di queſto non ſia in grado di tornarne al poſſeſſo.

§. 19. Hanno ſcritto dopo i Decreti del 1630. i ſeguenti Autori, facendo d' eſſi eſpreſſa menzione. Il Verjuys *nel luogo citato* ſi ſcoſta dall' aſſerzione del Leſſio in ciò, che riguarda la reſtituzione de' frutti, ma non in ciò, che appartiene al dover reſtituire lo ſtabile comprato, ancorchè il compratore non riceva dal padrone quanto ha pagato nell' acquiſtarlo: appoggiandoſi alla ſuppoſta buona fede, che anche verificata, ſalva dalla reſtituzione de' frutti, ma non da quella del capitale: *Poſſe Catbolicos bonâ fide poſſidentes Monaſteria, domos, templa, vel ſimilia bona immobilia, illa tantiſper ſibi pacificè retinere, quamdiù a propriis dominis occupari poſſunt; nec interea obligantur ad intereſſe, aut quidquam ſolvendum pro fructibus.* L'Arſdekin *nella ſua Teologia tripartita tom. 2. part. 2. tract. 6. quæſt. 10*, cerca, *An Catbolici poſſint emere bona aliorum Catbolicorum injuſto bello ab bæreticis occupata?* e riſponde, che ciò può farſi, I ſe vi è la volontà de' padroni; II. ſe il Papa in ciò conſente, al qual propoſito porta i citati Decreti del 1630. III. ſe vi ſono convenzioni fra i Principi Cattolici ed Eretici, che poſſano gli Eretici ritenere i beni de' Cattolici, e diſporre d' eſſi: coſe tutte non applicabili al caſo, che è in queſtione. Parla ſenza dubbio queſto degno Religioſo de' beni ſtabili, portando fra gli altri fondamenti della ſua aſſerzione l' utilità ed il vantaggio della Fede Cattolica, a cui dice eſſer di maggior giovamento, che i beni ſtiano nelle mani de' Cattolici, che in quelle degli Eretici; *& ſanè plures ob cauſas, multò conducibiliùs videtur, bona illa tali emptione in manus Catbolicorum devolvi, qui tanto potentiùs poſſunt negotium Fidei protegere, ac propagare, quàm ſi ea penes bæreticos perpetuò remanerent*; qual diſcorſo è adattabile agli ſtabili, e non ai mobili. Ma i motivi poc' anzi dallo ſteſſo Autore additati, e da Noi riferiti, non hanno veruna, o ſe l' hanno, hanno una aſſai debole forza; non eſſendovi nella compra de' ſtabili, che fanno i Cattolici dagli Eretici, e che

Altri valutano più del dovere la volontà de' padroni, il conſenſo del Papa, le convenzioni tra' Principi.

prima

Digitized by Google

Catholicos olim pertinentia, illiſque in bello injuſto ablata, Orthodoxi de Hæreticis emunt, præſumpta dominorum voluntas adeſſe non poteſt, ut ſupra dictum eſt; Decreta verò anno 1630. edita, quæ de mobilibus loquuntur, ad immobilia trahi nequeunt; Denique conventiones & concordata inter Catholicos Principes laicos & Heterodoxos inita ſuper poſſeſſione ac detentione bonorum Eccleſiaſticorum, ab Apoſtolica Sede improbantur; ut prolixe probat P. Schmalzgrueber *conſiliorum tom. 2. conſilio 15. quæſt. 1.* & hæ ſunt conventiones, ad quas alludit citatus Auctor. De hac materia loquitur etiam La Croix Presbyter Societatis JESU *in ſua Theologia Morali tom. 1. lib. 3. part. 2. num. 971.*, ac Decreta anni 1630. ſe probè noſſe indicat: at quum nil aliud ipſe faciat, quam ea referre, quæ a ſupra laudatis Auctoribus dicta fuerunt, in neutram partem allegari aut proferri poteſt.

§. 20. Pater Carolus Franciſcus a Breno Ord. Min. Strictioris Obſervantiæ, *in ſuo Manuali Miſſionariorum Orientalium tom. 2. lib. 1. cap. 3. quæſt. 21.* hanc proponit quæſtionem: *An bona Eccleſiaſtica ab Infidelibus redempta, reſtitui neceſſario debeant, vel ſaltem transactio adhiberi*: ac reſpondet, reſtituenda eſſe; tum quia Chriſtianus, ſciens bona illa Eccleſiæ eſſe, alienam rem mala fide poſſideret; tum quia non potuit Infidelis raptor in emptorem Chriſtianum transferre jus majus illo, quod ipſemet in bona divendita habebat: Ideoque, ſi venditor, propter rapinæ vitium, nullum omnino jus habuit in rem violenter ablatam, occupatam, & poſtea divenditam; nil pariter juris in eamdem acquiſiviſſe dicendus eſt, qui eam mercatus fuit: Tum denique, quia regula generalis eſt, quod etiam ille, qui furti ignarus, a fure aliquid emit, in foro conſcientiæ ad reſtitutionem tenetur, ſimul ac verus legitimuſque dominus occurrit. Invehit deinde in eos, qui quum ab Infidelibus aliquid ad Eccleſiam pertinens mercati ſint, debiti ſui partes implere ſe putant, ſi Parochos, ad quorum Eccleſias res emptæ pertinent, ad convivia & cœnas invitent. Non omittit Pater a Breno ſæpe memorata Decreta anno 1630. condita commemorare; ſed ea pertinere cenſet tantummodo ad bona mobilia a piratis capta, ac inde Chriſtianis divendita, quorum verus dominus ſperari nequit ut ad ea redimenda compareat. Denique ſibi objicit, quod qui numerata pecunia ab Infidelibus emit Eccleſiæ bona, rem eidem Eccleſiæ utilem geſſerit; ideoque non ſolum nullum exinde damnum pati, verum etiam aliquam, ſi fieri poteſt, utilitatem percipere debeat: Huic autem argumento reſpondet, emptores, qui rem ab Infidelibus redemerint, id emolumenti ex emptione capere, ut ab Eccleſia pretium repetant, aut ad aliquam cum ipſa compoſitionem deveniant: *Ementes bona Eccleſiæ ab uſurpatoribus Infidelibus, reſtituere quidem tenentur, quum ſua bona illa non ſint, ſed accepto pretio, vel aliâ compoſitione cum Prælatis habitâ.* Verum quum Auctor ad aliam ex prima conſequentem quæſtionem gradum faciat, videlicet utrum emptor reſtituere bona teneatur, etiamſi Præſul nec pretium reddere, nec compoſitionem ullam facere velit, & hujuſmodi quæſtioni affirmative reſpondeat; videtur profecto id, quod antea affirmaverat, evertere, & non coherenter ratiocinari: *Si vero Prælatus quidquam ipſis redimentibus reſtituere nollet, aut transactionem, vel compoſitionem ullam facere, adhuc emptores, ſeu redimentes illi reſtituere omnino tenerentur, quum bona illa reipſa ſint Eccleſiæ, ac infortunio ſuo tribuere, quod emerint rem alienam, eo modo, quo diſcurrimus*

de

prima ad altri Cattolici appartenevano, e che furono loro levati in guerra ingiuſta, la preſunta volontà de' padroni, come di ſopra ſi è detto; non applicandoſi agli ſtabili i Decreti del 1630., che parlano de' mobili; ed eſſendo riprovate dalla Santa Sede le convenzioni, ed i concordati fatti frà le Podeſtà laicali ortodoſſe, ed eterodoſſe, in ordine al poſſeſſo, e detenzione de' beni Eccleſiaſtici, come diffuſamente comprova il Padre Schmalzgrueber *nel tom. 2. de' ſuoi conſigli, conſiglio 15. queſito 1.*, alle quali convenzioni il citato Autore allude. La Croix Religioſo della Compagnia di Gesù *nella ſua Teologia Morale al tom. 1. lib. 3. part. 2. num. 972.* parla della materia; ſi moſtra ben inteſo dei Decreti del 1630.; ma null' altro facendo, che riferire quanto i ſopraccitati Autori hanno detto, non può nominarſi ed allegarſi o per l'una, o per l'altra parte.

Il P. a Breno diſcorre molto bene ſopra queſta materia.

§. 20. Il Padre Carlo Franceſco a Breno dell'Ordine de' Minori della più ſtretta Oſſervanza, *nel ſuo Manuale Miſſionariorum Orientalium tom. 2. lib. 1. cap. 3. quæſt. 21.* propone la queſtione: *An bona Eccleſiaſtica ab Infidelibus redempta, reſtitui neceſſariò debeant, vel ſaltem tranſactio adhiberi*; e riſponde, che devono reſtituirſi; ſi perchè ſapendo il Criſtiano, che que' beni ſono veramente della Chieſa, riterrebbe la roba altrui con mala fede; ſi perchè non avendo potuto l'infedele uſurpatore traſferire nel Criſtiano, che da lui ha comprato i beni, maggior jus di quello, ch'eſſo ſteſſo aveva, ſe il venditore, avvegnachè uſurpatore, non aveva verun minimo jus ſopra la roba rapita, occupata, e venduta, negli ſteſſi piedi per appunto ſi trova chi l'ha comprata; e finalmente perchè è regola generale, che anche chi compra da un ladro qualche coſa, ſenza ſapere che ſia furtiva, è obbligato in coſcienza a reſtituirla, ſubito che compariſce il vero e legitimo padrone. Sgrida di poi l'autore contro coloro, che avendo comprata dagl'Infedeli qualche coſa appartenente alla Chieſa, ſi luſingano di ſoddisfare al proprio dovere, invitando ai conviti, ed alle cene i Parochi, alle Chieſe de' quali appartengono le robe comprate. Non traſcura il Padre a Breno i più volte nominati Decreti del 1630. ma li reſtrigne ai mobili preſi dai pirati, e poſcia venduti ai Criſtiani, non eſſendovi ſperanza, che poſſano comparire i veri padroni per recuperarli. Finalmente ſi fa l'oppoſizione; che chi col prezzo alla mano ha comprato dagl'infedeli i beni della Chieſa, ha fatto ad eſſa una coſa utile, e che non deve ricever danno, ma, ſe è poſſibile, qualche comodo da queſta ſua azione: ed a queſto argomento riſponde, ricevere i compratori vantaggio dalla compra, che hanno fatto ricuperando la roba dalle mani degli infedeli; riponendo il vantaggio nel prezzo, che devono ricuperare dalla Chieſa, o facendo con eſſa qualche compoſizione: *ementes bona Eccleſiæ ab uſurpatoribus infidelibus, reſtituere quidem tenentur, cùm ſua bona illa non ſint, ſed accepto pretio, vel aliâ compoſitione cum Prælatis habitâ.* Ma paſſando poi l'Autore ad una queſtione ſubalterna, ſe ſia obbligato il compratore a reſtituire i beni, quando il Prelato non vuole reſtituire il prezzo, o non vuole venire a veruna compoſizione, e riſpondendo di ſi, ci ſembra, che diſtrugga il già detto da eſſo ſteſſo, e che non diſcorra coerentemente: *Si verò Prælatus quidquam ipſis redimentibus reſtituere nollet, aut tranſactionem, vel compoſitionem ullam facere, adhuc emptores, ſeu redimentes illi reſtituere omninò tenerentur, cum bona illa reipſa ſint Eccleſiæ, ac infortunio ſuo tribuere, quòd emerint*

Ma in fine diſtrugge quanto aveva rettamente ſtabilito.

rem

Antonius Arcæ.
Joſaphat Tyri.
Petrus Paneadis.
Joſeph Sidonis.
Joſeph Beryti.
Joachim Eden.
Arſenius Tagriti.
Abdalla Cypri.

Aliæ præterea ab iiſdem Archiepiſcopis & Epiſcopis Maronitis, necnon a Proceribus Gazeniis, & Habaiſciis, in idem argumentum ſcriptæ ſunt Epiſtolæ, tùm ad Sacram Congregationem de Propaganda Fide, tùm ad Eminentiſſimos ac Reverendiſſimos Dominos Cardinales Protectores Nationis, & Monachorum Maronitarum: quibus Epiſtolis Electi Patriarchæ Tobiæ merita, omnium aſſenſu & plauſu, enunciantur.

Totius igitur negotii examine per Sanctitatem ſuam ad Eminentiſſimos Patres ejuſdem Sacræ Congregationis de Propaganda Fide remiſſo, in Congregatione Generali habita die 8. Martii, currentis anni, editum eſt hujuſmodi Decretum.

DECRETUM

Sacræ Congregationis Generalis de Propaganda Fide

Habitæ die 8. Martii 1757.

Referente bon. mem. Nicolao Lercario Archiepiſcopo Rhodienſi, Secretario, poſtulationem ab Epiſcopis & Clero Maronitarum de more factam R. P. D. Tobiæ Gazeni Archiepiſcopi Cypri, viri zelo, doctrina, & prudentia, cæteriſque virtutibus plurimum commendati, in Patriarcham Antiochiæ ejuſdem Nationis, in locum R. P. D. Simonis Petri Evodii nuper defuncti, necnon preces eorumdem Epiſcoporum, Cleri, & Populi Maronitarum, pro ſupradictæ poſtulationis admiſſione, & Patriarchæ confirmatione; Sacra Congregatio cenſuit, conſulendum eſſe Sanctiſſimo pro admiſſione prædictæ poſtulationis, & confirmatione ejuſdem R. P. D. Tobiæ Gazeni in Patriarcham Antiochenum nationis Maronitarum.

Quam Sacræ Congregationis ſententiam, Sanctiſſimo Domino Noſtro relatam ab Eminentiſſimo & Reverendiſſimo Domino Domino Joſepho Cardinali Spinelli Præfecto, in Audientia habita die 18. ejuſdem menſis, Sanctitas Sua in omnibus approbavit, & in Conſiſtorio ad ulteriora procedi mandavit. Datum ex Ædibus dictæ Sacræ Congregationis die 19. Menſis & Anni, quibus ſupra.

N. Antonellus Secretarius.

His præmiſſis, die 27. Martii, ejuſdem anni 1757. indicto de more Secreto Conſiſtorio, poſtquam in eo Propoſitiones Eccleſiarum, & alia occurrentia negotia fuerunt abſoluta, Sanctiſſimus Dominus noſter de Pallio Latino Patriarchis Orientalibus, quoties illud, poſitis omnibus neceſſariis conditionibus, poſtularent, concedendo, deque Maronitis, eorumque ritibus Latino ſimillimis, & eximio in Sanctam Sedem obſequio præfatus, quid in Electione tum hujus novi Patriarchæ Tobiæ, tum deceſſoris ejus Simonis Petri Evodii geſtum fuerit, luculentiſſima hac Allocutione expoſuit.

VENERABILES FRATRES.

Quadraginta jam, & ultra, effluxerunt anni, ex quo, ſuborta controverſia, num Patriarchæ Alexandrino Græci ritus indulgeri poſſet Latinum Pallium, quantumvis idem opportunis prolatis monumentis comprobaret, ſe ſchiſma ejuraſſe, ſuumque legitimum Procuratorem ad Urbem ablegaſſet, qui humiles enixaſque preces ſuas ad ipſum Pallium obtinendum afferret; coacta fuit coram ſanctæ memoriæ Clemente XI. Prædeceſſore noſtro ſatis frequens S. R. E. Cardinalium, ac Prælatorum Congregatio, cui Nos quoque interfuimus, & in qua ſtatutum fuit, ut expetitum Latinum Pallium concederetur; Nobiſque ipſis contigit, pro Advocati Conſiſtorialis munere, quo tunc fungebamur, ipſam Pallii petitionem in Conſiſtorio exponere [1]: quod magnæ poſtmodum conſolationi Nobis extitit, quum ſcilicet in manus noſtras ſubinde pervenit vetus decretum, ſeu reſolutio multos ante annos edita [2], per quam ad propoſitum dubium, an Patriarchis Græci ritus Latinum Pallium eſſet concedendum, quoties illud, poſitis omnibus neceſſariis conditionibus, poſtularent, affirmative reſponſum fuit; quæ quidem reſolutio ignota tunc erat, quum Patriarchæ Alexandrino facta eſt Latini Pallii conceſſio [3].

Ex quo autem Nos nullis noſtris meritis ad Summum Pontificatum evecti fuimus, noſtris ipſi manibus Patriarchæ Armeniæ minoris, & Ciliciæ, confirmata prius illius Electione, Latinum Pallium impoſuimus [4]. Atque id ipſum, in Conſiſtorio ſemipublico, concedendum, tranſmittendumque decrevimus Cyrillo Patriarchæ Antiocheno Græcorum Melchitarum, poſtquam examini ſubjecta, probataque fuerat illius Electio, ipſeque per legitimum ad id conſtitutum Procuratorem, enixis precibus ſibi Latinum Pallium concedi poſtulaverat [5]. Quod ipſum Latinum Pallium aliis duobus Patriarchis Armenis, ſubſequentibus temporibus, a Nobis ipſis datum eſt [6].

Quod autem ad Maronitas pertinet, compertum unicuique eſt, eos uti Azymo, non ſecus ac utitur Occidentalis Eccleſia, & ſacra adhibere indumenta noſtris ſimillima [7]. Noſtis præterea, Venerabiles Fratres, Nos olim, ad compeſcendas diſſenſiones in eorum Patriarchæ Electione ſubortas, Patriarcham Antiochenum Maronitarum illis conſtituiſſe Simonem Petrum Evodium, atque hunc fuiſſe a Maronitis libentiſſime exceptum, eidemque ſubinde conceſſum a Nobis fuiſſe Latinum Pallium, pro quo legitimus ipſius Procurator neceſſariis documentis inſtructus, in Conſiſtorio inſteterat [8].

E vivis nuper exceſſit præmemoratus Simon Petrus Evodius; quumque Maronitæ elegerint ipſi ſucceſſorem, is plane eſt, qui per ſuum Ablegatum, opportuna quæque documenta proferentem, Pallium ſibi concedi poſtulat, quemadmodum mox ipſi audietis ex ipſius legitimo Procuratore, quem jam nunc in Conſiſtorium ab eo, cui id munus eſt, induci mandamus.

Expleta Sanctiſſimi Allocutione, Aula Conſiſtorialis foribus apertis per unum ex DD. Cæremoniarum Magiſtris R. P. D. Philippus Maria Pirelli Prælatus Domeſticus Pontificius, Signaturæ Juſtitiæ Auditor, & Sacri Conſiſtorii Advocatus, & R. P. D. Arſenius Heliopolitanus Archiepiſcopus, Electi Patriarchæ Tobiæ Procurator, introducti fuere, & e regione Pontificis in Lecto ſedentis, flexis genibus, prædictus R. P. D. Pirelli Sacri Conſiſtorii Advocatus Sanctitatem Suam ſic allocutus eſt.

BEATISSIME PATER.

Antiochena Maronitarum Eccleſia, Sanctitatis Veſtræ auctoritate & providentia maximis olim perturbationibus liberata,

enixe

1 Vid. Acta Conſiſtorialia, impreſſa inter Conſiſtoriales Orationes ejuſdẽ Pontificis *pag* 139. *& ſeq.*

2 Videlicet *die 9. Junii* 1642.

3 Ut in noſtro Opere *De Synodo Diœceſ. lib. 13. cap. 15. num. 19.*

4 *Cit. lib. 13. ejuſd. Operis cap. 15. ſub num. 12.*

5 In noſtra Conſiſtoriali Allocutione *die 3. Februarii* 1744., & impreſſa *Tom. 1. noſtri Bullarii in Append. ſub n.* 6. In hac Editione Tom. XVI. Conſt. LXXXVII. p. 166. & ſeqq.

6 Scilicet in Conſiſtorio habito *die 23. Septem* 1750. & in Conſiſtorio habito *die 22. Julii* 1754.

7. Vid. noſtra Epiſtola Encyclica *ad Miſſionarios per Orientem conſtitutos, quæ eſt 47. noſtri Bullarii Tom. 4. num.* 23. 25. & 31. In hac Editione Tom XIX. Conſt L. pag. 151. & ſeqq.

8 In noſtra Conſiſtoriali Allocutione habita *die* 13. *Julii* 1744. & impreſſa *cit. Tom. 1. noſtri Bullarii in Append ſub n* 7. In hac Editione Tom. XVI. Conſt. CI. pag. 107. & ſeqq.

enixe petit, ut Pallium e B. Petri Corpore ſumptum, in quo eſt plenitudo Pontificalis Officii, nunc tradatur ſuo noperrime electo Patriarchæ R. P. Tobiæ Gazenio Archiepiſcopo Cypri: quem noo minus Gentis Maronitarum merita, quam ſua pietas, & probata in Sanctam Sedem fides, & obſervantia commendant, ut hunc honorem obtineat, quem habuit deceſſor ſuus, quemque, uti eſt eximia Sanctitatis Veſtræ in omnes late populos, qui Chriſtiano cenſentur nomine, digna Pontifice Maximo beneficentia, Orientalis Eccleſiæ Patriarchæ, parum uſitaro antea exemplo, hoc tempore quinquies impetraverunt.

Ea de re R. P. Arſenius Archiepiſcopus Heliopolitanus Procurator ad Urbem miſſus, demiſſiſſime rogat, ut religioſiſſima, quæ nunquam ad partes factioſorum, aut errantium declinavit, Eccleſia, conſtanti Romanæ Cathedræ judicio, diuturna hujus decoris acceſſione fruatur; atque id ipſum io genua provolutus, Tobiæ Patriarchæ nomine & verbis, inſtanter poſtulat, inſtantius, & inſtantiſſime.

Poſt hæc Sanctiſſimus intermiſſam Allocutionem proſequens, Electionem ipſius Patriarchæ Tobiæ quam libenter, & qua clauſula ſe confirmaſſe, eidemque optatum Pallium benigne concedere, emiſſa prius tam hic in Urbe ab ipſius Procuratore, quàm in Monte Libano ab ipſomet Patriarcha Fidei profeſſione; totam denique Syrorum Maronitarum nationem, ne unquam obliviſcantur ſinceram ſuam adhæſionem Catholicæ Fidei & Sedi Apoſtolicæ, monendam eſſe, eiſque ſimul nomine Pontificio Apoſtolicam Benedictionem impertiendam, ornatiſſimis hiſce verbis exponere dignatus eſt.

ALLOCUTIO SANCTISSIMI.

AUdiſtis, Venerabiles Fratres, expoſitam a legitimo Electi Patriarchæ Procuratore, pro Pallio inſtantiam. Audiſtis præterea, quibus illa fundamentis innitatur. In Congregatione negociis Propagandæ Fidei præpoſita, jam expenſa fuerunt Electionis validitas, Electi merita, quique peractam Electionem conſequutus eſt, omnium aſſenſus & plauſus. De his omnibus ad Nos accuratiſſime relatum fuit: Noſque exhibitum a Congregatione conſilium ſequentes, Electionem ipſam quàm libenter confirmavimus. In ipſa Confirmatione clauſulam illam prætermiſimus, per quam aliæ nonnunquam Electiones validari ſolent, *etiam quoad ſubſtantialia*; quum nihil in ea deſideretur ex iis, quæ ad validitatem actus, juxta Orientalem diſciplinam, neceſſaria exiſtimantur; neque verò affirmari pro certo valeat, Occidentalis Eccleſiæ leges, quibus aliquæ inductæ fuerunt ſubſtantiales Electionum nullitates, Orientalem quoque Eccleſiam afficere, de qua in ipſis legibus nulla accurrit mentio. Quæ quum ita ſint, annuentes precibus ab Electi Patriarchæ Procuratore expoſitis, libenti animo optatum Pallium ipſi concedimus; ita tamen ut idem legitimus Procurator, nomine illius, a quo conſtitutus eſt, priuſquam ipſi fiat Pallii traditio, Profeſſionem Fidei emittat, juxta formulam ab Urbano VIII. Prædeceſſore noſtro ſtatutam; & id ipſum ſubinde fiat ab ipſomet Patriarcha: cui impenſe injungimus; ut ſuos Maronitas moneat, ne unquam obliviſcantur ſinceram Nationis ſuæ adhæſionem Catholicæ Fidei, & Sedi Apoſtolicæ, quæ tanto eos amore amplexa eſt, & complectitur; eiſdemque ſimul noſtro nomine Apoſtolicam Benedictionem impertiatur.

Poſtquam abſolutum eſt Conſiſtorium, quoniam præmemorati Patriarchæ Tobiæ Procurator R. P. Arſenius Heliopolitanus Archiepiſcopus deſiderio flagrabat, quo ſingulari impertito beneficio, Sanctitati Suæ, ejuſdem Patriarchæ nomine, gratias ſaltem privatim redderet, quum in publico id facere ei non licuerit; ideo poſt Conſiſtorium voti compos a Pontifice perhumaniter factus, in intimo ſuo Cubiculo flexis genibus, hunc in modum verba fecit Arabice, quæ deinde Latine a R. P. D. Joſepho Simonio Aſſemano, Bibliothecæ Vaticanæ Præfecto, Sanctiſſimi Domini Noſtri Prælato Domeſtico, & utriuſque Signaturæ Referendario, reddita ſunt.

BEATISSIME PATER.

TOT, ac tanta ſunt eximiæ Tuæ in Antiochenum Electum meum, atque a Te in hoc Auguſtiſſimo Conſenſu confirmatum Patriarcham Tobiam Petrum Gazenium, benevolentiæ, charitatis, ac benignitatis argumenta, ut fateri ultro compellar, vires mihi non ſuppetere, quo dignas Sanctitati Tuæ grates rependam. Conabor tamen genuinos ipſius Patriarchæ ſenſus, ſincerasque grati animi ſignificationes pro modulo meo palam conteſtari. Eſt enim, Sanctiſſime Pater, eſt meus Patriarcha, obſequentiſſimus Apoſtolicæ Sedis filius, ſuæque erga Sanctitatem Tuam obedientiæ ſigna minime dubia, non verbis tantum, ſed illuſtribus etiam factis, dedit: tum nempe, quum nullam interpoſuit moram, quin facto a Te judicio de controverſa olim Patriarchali dignitate, ſtatim acquieſceret, conſtitutoque Auctoritate Tua Patriarchæ Simoni Evodio, ſuo proximo Deceſſori, ſeſe ſubmitteret. Qua agendi moderatione, quantum virtutis ſuæ opinio omnibus accreverit, datis ad ipſum humaniſſimis Literis, Beatitudo Tua declaravit. Itaque idem ipſe, qui juſſis Tuis obtemperans, ut teterrimum illud ſchiſma ex duplici in Patriarcham Electione conflatum extingueretur, delata ſibi dignitate ſe confeſtim abdicavit, facile erit unicuique animo concipere, quàm ſit in poſterum luculentiora erga Sanctam Sedem obſervantiæ ſuæ documenta præbiturus, poſteaquam & Patriarchalis dignitatis, unanimi Antiſtitum Maronitarum ſuffragio collatæ, Confirmatione, & honore Pallii de Corpore Beati Petri ſumpti, ipſum honorificentiſſime cumulaſti. Quamobrem ſicuti hactenus habuiſti, Pontifex Optime Maxime, Eccleſiarumque Orientalium amantiſſime, ita nunc, & ſemper habebis Antiochenum Patriarcham Tobiam, & beneficiorum Tuorum gratum memoremque, & Pontificiorum mandatorum obſervantiſſimum.

B R E V I A LXXIII.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

Ad Patriarcham, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Proceres Maronitarum.

I.

Venerabili Fratri Tobiæ Petro Patriarchæ Antiocheno Maronitarum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

ET Venerabilem Fratrem Arſenium Archiepiſcopum Heliopolis a Fraternitate Tua ad Nos, atque Apoſtolicam hanc Sanctam Se-

dem omnium Eccleſiarum Catholici Orbis Matrem & Magiſtram ablegatum, & humaniſſimas litteras præclaris tuæ erga Nos obſervantiæ, & debitæ erga eamdem Sanctam Sedem reverentiæ, obedientiæque documentis inſignes Nobis inſcriptas, Nobiſque a memorato Arſenio Archiepiſcopo redditas, ea, quæ Prædeceſſores noſtri Romani Pontifices, Noſque ipſi alias proſecuti fueramus, Pontificia benignitate & Apoſtolica caritate excepimus. Quemadmodum autem Nobis permoleſtum accidit nuntium, viam nimirum univerſæ carnis ingreſſum, &, uti in juſto remuneratore ſupremo Paſtorum Principe Jesu Christo ſperare decet, ad æterna beatæ ſtationis in Cælis tabernacula receptum fuiſſe cl. mem. Simonem, dum in humanis ageret, Patriarcham Antiochenum multis nominibus commendatum; ita ingenti lætitia in Domino exultavimus, quod Tu, Venerabilis Frater, in ipſius locum & Patriarchalem Sedem per unanimem Venerabilium Fratrum Antiſtitum ſuffragantium concordiam electus, ſuffectuſque fueris. Nobis ſane compertum, exploratumque erat, Fraternitatem Tuam Sacerdotalibus, Paſtoralibuſque virtutibus inſignitam, in excolenda Chriſti Vinea Tibi commiſſa laudabiliter adlaborate; atque adeo Nobis pro certo pollicemur, Te, Venerabilis Frater, majori dignitate, auctoritate, & honore cumulatum, majori ſollicitudine, vigilantia, operaque fore adnixurum, ut iſtam inclytam Maronitarum Nationem, de qua diſtrictam æterno Judici Jesu Christo rationem reddere debes, Apoſtolicæ huic Sanctæ Sedi ſemper addictiſſimam, & veluti ſolem inter offuſiſſimas tot errorum tenebras, & caligines lucidius præfulgentem, magis magiſque confirmes, illuſtres, adaugeas, & promoveas. Porro quod ad Electionem tuam a Nobis probandam, confirmandamque, Palliumque de Corpore Sancti Petri Apoſtolorum Principis ſumtum Tibi mittendum, enixis precibus expoſcis, Fraternitati Tuæ perſuaſum eſſe cupimus, Nos, a graviſſima diuturnaque infirmitate ſenſim per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam convaleſcentes, ubi Nobis integrum fuit, ne quidquam per Nos moraretur, e electo Secretum cum Venerabilibus Fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus Conſiſtorium habuiſſe. In hoc itaque Conſiſtorio Electionem tuam approbavimus, & Apoſtolica auctoritate noſtra confirmavimus, Palliumque de more Tibi tradendum mandavimus, prout ex aliis noſtris Apoſtolicis Literis plenius intelliges. Nec dubitamus, quin idem Arſenius Archiepiſcopus Ablegatus tuus, a quo & Pallium accipies, de omnibus per Nos in hoc negotio actis geſtiſque Fraternitatem Tuam fuſius edoceat. Præterea Fraternitatem Tuam, quam plurimi facimus, magnoque honore proſequimur, & Apoſtolica caritate in vinculo unitatis complectimur, vehementer rogamus, atque in Domino hortamur, ut noſtram imbecillitatem in ferventioribus tuis apud Deum obſecrationibus commendatam habere ſatagas. Cæterum, Venerabilis Frater, bono animo eſto, prædica verbum, inſta opportune, importune, argue, obſecra, increpa in omni patientia & doctrina, vigila, in omnibus labora, opus fac Evangeliſtæ, miniſterium tuum imple, certa bonum certamen Fidei, apprehende vitam æternam cum corona juſtitiæ, quam repoſitam digne laborantibus in Cælo reddet Tibi quoque Dominus in illa die juſtus Judex. Nos interim ad proſperi ſucceſſus, divinique præſidii auſpicium, & ſtudioſæ noſtræ ad Fraternitati Tuæ, univerſæque Maronitarum Nationi, cum opportuna ſeſe dederit occaſio, gratificandum voluntatis pignus, Apoſtolicam Benedictionem uberrima cum cæleſtium chariſmatum copia conjunctam, Tibi, Venerabils Frater, eidemque Maronitarum Nationi tuæ, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXX. Aprilis MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſeptimo.

Cajetanus Amatus.

I I.

Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis Patriarchatus Antiocheni Nationis Maronitarum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

NOn poſſumus ſane ſatis aptis verbis explicare, Venerabiles Fratres, & dolorem, quo affecti ſumus ob interitum clar. mem. Simonis, dum viveret, Patriarchæ veſtri Antiocheni meritis laudibus ornandi, & ingentem Pontificii cordis noſtri lætitiam inde conceptam, quod Fraternitates Veſtræ tanta cum animorum alacritate & conſenſione, tantaque cum celeritate & ſollicitudine, ne quidquam detrimenti interea temporis viduata Paſtore ſuo Patriarchalis Sedes Antiochena pateretur, legitime & canonice eligere, & in Patriarcham veſtrum conſtituere ſtudueritis Venerabilem Fratrem Tobiam Petrum Cypri Archiepiſcopum. Nos autem, ſtatim atque fauſtum de Electione hujuſmodi nuntium ad Nos perlatum fuit per humaniſſimas & ipſius Tobiæ Petri electi, conſtitutique Patriarchæ, & Fraternitatum Veſtrarum, ac dilectorum filiorum Procerum Maronitarum literas, Supremo Paſtorum Principi Jesu Christo, cujus vices in terris plane immerentes gerimus, immortales agere gratias non omiſimus. Nulla igitur graviſſimæ, diuturnæque infirmitatis noſtræ ratione habita, lecto etiam decumbentes, Secretum cum Venerabilibus Fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus Conſiſtorium habere voluimus, ut quamcitiſſime peragerentur de more omnia, quæ ad Electionem hujuſmodi Apoſtolica auctoritate approbandam, confirmandamque, & ad Pallium de Corpore S. Petri Apoſtolorum Principis ſumtum laudato Tobiæ Petro Patriarchæ veſtro mittendum, tradendumque, ſemper ſervata fuere. Quamobrem Vos, Venerabiles Fratres, de hiſce per Nos actis certiores facientes, Vobiſcum ex animo gratulamur; atque inſimul bonorum omnium largitorem Deum, qui dat affluenter omne donum optimum, & ad æternam animarum ſalutem ſemper profuturum, ſupplices exoramus, ut Fraternitates Veſtras nova virtute induat ex alto, quo de virtute in virtutem creſcatis in Templo Sancto Dei, & magis magiſque ſatagatis vigilare, cuſtodire, ac per viam mandatorum Dei ducere populos paſtorali curæ veſtræ commiſſos. Hinc profecto factum fore in Domino confidimus, ut conſentanea virtutibus laboribuſque veſtris merces tribuatur a juſto remuneratore Deo. Interea hujus voti noſtri auſpicem, & Pontificiæ noſtræ erga Fraternitates Veſtras benevolentiæ teſtem eſſe cupimus Apoſtolicam Benedictionem, in populos quoque veſtræ curæ creditos redundaturam, quam Vobis, Venerabiles Fratres, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXX. Aprilis MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſeptimo.

Cajetanus Amatus.

III.

Dilectis Filiis Proceribus Maronitis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Quam præclaram de veſtra omniſque inclytæ Maronitarum Nationis Catholica ſinceraque Fide, & conſtanti Apoſtolicæ huic Sanctæ Sedi adhæſione opinionem Prædeceſſores noſtri Romani Pontifices, Noſque ipſi ſemper habuimus, magis magiſque confirmaverunt humaniſſimæ veſtræ literæ, quas una inſimul cum literis Venerabilium Fratrum tum Tobiæ Petri Archiepiſcopi Cypri in Patriarcham Antiochenum veſtrum electi, tum cæterorum Nationis veſtræ Antiſtitum conjunctas ad Nos attulit Venerabilis item Frater Arſenius Archiepiſcopus Heliopolis. Per ipſas ſane literas veſtras explicare ſtuduiſtis, & filialem veſtram erga Nos, & Apoſtolicam hanc Sanctam Sedem obſervantiam, reverentiamque, & Electionem de eodem Tobia Petro in Patriarcham unanimi memoratorum Antiſtitum conſenſu, Vobiſque plaudentibus factam. Nos autem Vobis omniumque ſtudiis benigne annuentes, nihil omiſimus, quod ad hujuſmodi negotium Apoſtolica auctoritate noſtra peragendum, conficiendumque requirebatur. Quamobrem hoc unum ſupereſt, ut Vobis, Dilecti Filii, quos paterna Pontificiaque caritate complectimur, ab Omnipotenti Deo bonorum largitore uberrimam cæleſtium charismatum copiam apprecemur; atque veſtram pietatem, religionemque meritis laudibus celebremus. Interim, Dilecti Filii, Vobis Apoſtolicam Benedictionem, perenne noſtræ erga Vos præcipuæ benevolentiæ, dilectioniſque teſtimonium, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXX. Aprilis MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſeptimo.

Cajetanus Amatus.

V, Confirmatio Concordiæ inter Archiepiſcopum Moguntinum, S. R. I. Electorem, & Epiſcopum, atque Abbatem Fuldenſem initæ, ſuper jure Metropolitico Eccleſiæ Moguntinæ in Epiſcopatum, atque Eccleſiam Fuldenſem; nec non ſuper aliis utriuſque Eccleſiæ controverſiis.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI,

Ad perpetuam rei memoriam.

Ad ſacram Petri Sedem in plenitudine poteſtatis, divina diſpoſitione evecti, ad ea potiſſimum, quæ pro perſonarum quarumlibet, præſertim Paſtorali dignitate præditarum, quiete, & tranquillitate obſervari debere dignoſcuntur, libenter intendimus, ac iis, quæ viciſſim providè per concordiæ miniſterium ordinata fuiſſe comperimus, ut illa firma perſiſtant, Apoſtolici muniminis robur adjicimus, prout conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Exhibita ſiquidem Nobis nuper pro parte Venerabilium Fratrum noſtrorum Joannis Friderici Caroli moderni Archiepiſcopi Moguntin., ac S. R. I. Electoris, necnon Adalberti moderni Epiſcopi, & Abbatis Fulden., ac ejuſdem S. R. I. Principis, petitio continebat, quod cum inter dictum Joannem Fridericum Carolum Archiepiſcopum, & Electorem, ac Decanum, & Capitulum Metropolitanæ Eccleſiæ Moguntin. ex una, ac prædictum Adalbertum Epiſcopum, & Abbatem, ac Decanum, & Capitulum Eccleſiæ Epiſcopalis, & Abbatialis Fulden. ex altera partibus, ad removendas omnes controverſias, & ad omnium diſſenſionum ſemina penitus tollenda quædam concordia inita fuerit, cujus tenor eſt qui ſequitur.

§. 2. Nos Joannes Fridericus Carolus Dei gratiâ S. Sedis Moguntinæ Archiepiſcopus, Sacri Romani Imperii per Germaniam Archi-Cancellarius, & Princeps Elector: Et Nos Adalbertus electus Epiſcopus, & Abbas Fuldenſis, Sacri Romani Imperii Princeps, Auguſtiſſimæ Romanorum Imperatricis Archi-Cancellarius per Germaniam, & Galliam, Primas &c. notum facimus, & profitemur &c. Dudum inter Archiepiſcopatum, & Electoratum Moguntinum, ac principalem Abbatiam Fuldenſem, optata per Divinam gratiam concordia, noviſque frequenter ab Archiepiſcopis Electoribus eidem Abbatiæ impenſis favoribus aucta viguit amicitia, ita quidem, ut cum circa annum 1532. cogitatum eſſet de erigendo Epiſcopatu Fuldenſi, Archiepiſcopus Elector Moguntinus tum temporis exiſtens, ejuſque Capitulum Metropolitanum erectioni hujuſmodi, & Fuldenſis tunc Abbatis ſibi expoſito deſiderio faciles ſe præbuerit, & dum res ad exitum non perduceretur, ut Abbates Fuldenſes Jura Moguntina porrò libenter agnoverint, Archiepiſcopi verò Moguntini eiſdem Abbatibus ſæculo præcedente Eccleſiaſticam in Fuldenſi Ditione Juriſdictionem reliquerint, eâque ſuper re per Commiſſarios Moguntinos ſolemnem Anno 1661. concordiam inter Moguntinam Metropolitanam, Cathedralem Herbipolenſem, & Abbatialem Fuldenſem Eccleſias conciliarint, tenoris, qui ſequitur: — Tenor inſtrumenti Concordiæ.

§. 3. „ Nos Dei gratiâ Joannes Philippus „ Sedis Moguntinæ Archiepiſcopus, Sacri Romani Imperii per Germaniam Archicancellarius, & Princeps Elector, quà Epiſcopus „ Herbipolenſis, & Franciæ Orientalis Dux „ &c.: Et Nos Joachimus Abbas Fuldenſis Sacri Romani Imperii Princeps, Romanorum „ Imperatricis Archicancellarius per Germaniam, & Galliam, Primas &c. notum facimus, „ & pro Nobis, noſtriſque Eccleſiis Herbipolenſi, ac Fuldenſi, earumque Succeſſoribus „ tenore præſentium cunctis palam profitemur: „ poſteaquam inde a pluribus annis inter honorabiles Prædeceſſores noſtros, Nos, & concreditas Nobis Eccleſias multifariæ differentiæ, & contentiones, & in ſpecie quidem „ ob prætenſam a Nobis Epiſcopo Herbipolenſi „ in diverſa loca, & Parochias dictæ Fuldenſis „ Eccleſiæ poteſtatem Eccleſiaſticam, & Juriſdictionem Epiſcopalem, exortæ ſunt, ex „ quo ſchiſmata, & inordinationes in rebus tam „ Eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, in notabile „ utriuſque Eccleſiæ, & boni publici detrimentum, non vanè ſuſpicari potuimus, quod „ tandem Nos Epiſcopus Herbipolenſis, & Nos „ Abbas Fuldenſis, ſuaſu, & fideli interpoſitione, atque hortatu Eminentiſſimi Principis, ac Domini Joannis Philippi S. Sedis „ Moguntinæ Archiepiſcopi, Sacri Romani „ Imperii per Germaniam Archicancellarii, & „ Electoris, Epiſcopi Herbipolenſis, & Franciæ „ Orientalis Ducis, quà Archiepiſcopi, & Electoris Moguntini, Domini, & Amici noſtri in primis dilecti, maximèque venerandi, ex ſtudio vicinitatis, & affectu, præviâ „ inter noſtros ad id demandatos utrâque ex „ parte, Conſiliarios, & reſpectivè Legatos, — Vetus tranſactio ſtipulata an. 1661. inter Archiepiſcopum Moguntinum, eumdemque etiam Epiſcopum Herbipolenſem, atque Abbatem Monaſterii Fuldenſis, integre hic repetitur.

„ tracta-

tractatione, præ primis autem cum præſcitu, & conſenſu Reverendorum noſtrorum Epiſcopi Herbipolenſis dilectorum devotorum Præpoſiti, Decani, & Capituli noſtræ Eccleſiæ Cathedralis Herbipolenſis, uti etiam Reverendorum oobilium noſtrorum Abbatis Fuldenſis dilectorum ac devotorum Decani, & Capituli Eccleſiæ Fuldenſis, ad incrementum, & conſervationem bonæ vicinitatis, & mutuæ conſenſionis, necnon in matura perdifficilium, noſtroſque ante oculos obverſantium temporum, ac circumſtantiarum contemplatione, atque hinc perſpecta ſumma neceſſitate arctioris inter Nos conjunctionis, & in noſtræ præſertim Abbatis Fuldenſis Eccleſiæ bonum tendentis concordiæ ineundæ, ſequenti ratione per amicam tranſactionem inter Nos conventum fuerit, prout etiam hiſce tranſigimus modo, quo ſequitur.

Pleniſſima juriſdictio Abbati Fuldenſi tribuitur in Clerum, & Populum ſibi ſubjectum.

§. 4. „ Et primò quidem, cum ratione Epiſcopalis, & Eccleſiaſticæ Juriſdictionis, (quam Nobis Epiſcopo Herbipolenſi, & Venerabilibus noſtris Prædeceſſoribus in diverſa Fuldenſis ſuæ dilectionis Eccleſiæ Loca, Cœnobia, & Parochias competere hactenus prætendimus) differentiæ eſſent obortæ, dum dilectio ſua Fuldenſis ſupra dictam Juriſdictionem Epiſcopalem a tempore immemoriali exercitam, & ad ſe traductam fuiſſe conſtantiſſimè tueri voluit; ita convenit inter Nos, & promiſimus Nos Epiſcopus Herbipolenſis, quatenus Dilectionem ſuam Fuldenſem, ejuſque Succeſſores, & Eccleſiam, ratione Juriſdictionis Eccleſiaſticæ hucuſque prætenſæ, nullatenus poſt hac impugnare velimus, ſed eamdem pro nunc, & perpetuis temporibus integraliter relinquimus liberè, atque ultroneè penes Dilectionem ſuam, ejuſdem Succeſſores, & Eccleſiam Fuldenſem; ut Eccleſia Fuldenſis ſit, maneatque eatenus nullius Diœceſis, habeatque ejuſdem Antiſtes in Clerum & Populum Juriſdictionem Ordinariam privativè, qualis Prælatis Epiſcopo inferioribus, & de facto Rmo Fuldenſi ſive de jure, ſive ex conſuetudine, competere; hancque Juriſdictionem exerceat, ut hactenus exercita eſt, tam in Civilibus, & Matrimonialibus Laicorum, quàm io Beneficialibus, & Criminalibus Clericorum, aliiſque Eccleſiaſticis Cauſis quibuſcumque, ſive per ſe, ſive per Vicarium, (aut Commiſſarium ſuum) quos conſtituere, & deſtituere, ſicut & Clerum in omnibus tam Curatis, quàm non Curatis Beneficiis inſtituere, & deſtituere, viſitare, Synodum convocare, & alia omnia facere, quæ ab hac Juriſdictione quaſi Epiſcopali dependent, ipſi ſemper integrum ſit, ſine ullo appellandi Jure ad Nos Epiſcopum Herbipolenſem, ſalvo tamen Jure Metropolitano, & remedio appellationis ad Metropolitanum, juxta ordinem ab Eccleſia Catholica, cunctiſque Diœceſibus hujus Provinciæ Moguntinæ laudabiliter receptum, & in viridi obſervantia conſtitutum: ſalvâ item libertate pro iis, quæ ſunt Ordinis, quæque ex defectu gradus, Rmo Fuldenſi competere nequeunt, non tantum Regulares, ſed & Clericos ſæculares ſui Principatus mittendi, ſive ad Metropolitanum, ſive ad Nos Epiſcopum Herbipolenſem, pro Ordinibus ſacris ſuſcipiendis: ſalva item libertate quemcumque accerſendi Catholicum Antiſtitem pro Sacramento Confirmationis, conſecrandis Eccleſiis, Altaribus &c., idque ſine noſtra, noſtrorumque Succeſſorum, & Eccleſiæ interpellatione, contradictione, & impedimento, quomodolibet hæc nuncupari, aut excogitari queant. Nos tamen Abbas, & Princeps Fuldenſis hiſce per expreſſum declaramus, quod Juriſdictio quaſi Epiſcopalis a Dilectionibus ſuis Domino Archiepiſcopo, & Electore Moguntino, uti etiam a Domino Epiſcopo Herbipolenſi, ut præfertur, Nobis relicta, non diutius, quàm dum Eccleſia & Principatus noſter Fuldenſis, juxta fundationem, in Catholicorum manibus perſtiterit, vigere, & in ſuo robore permanere debeat. Ubi verò per vim majorem, vel aliam quamcumque viam (quod, uti ſperamus, avertet Dei clementia) in alienas, ſive Catholicorum, ſive Acatholicorum manus devenerit, volumus, ac ſtatuimus, ut tali caſu hæc tranſactio neque Archiepiſcopo Moguntino, neque Epiſcopo Herbipolenſi ullatenus cedat in præjudicium, nec illi hac teneantur, ſed Jus ſuum Epiſcopale plenariè tunc manutenendi, atque exercendi liberam habeat poteſtatem. Quemamodum etiam Nos Joannes Philippus quà Archiepiſcopus Moguntinus, & Nos Joannes Philippus quà Epiſcopus Herbipolenſis, hoc inſperato caſu, Nobis Jura noſtra, & Poteſtatem per expreſſum reſervamus, hancque ceſſionem eò uſque dumtaxat excluſivè valituram hiſce declaramus.

Salvo tamen Metropolitico jure Eccleſiæ Mogúntinæ, aliiſque nonnullis cōditionibus.

Nuper electis Abbatibus injungitur, ut de ſua electione certiores faciant Archiepiſcopum Moguntinū, & Epiſcopū Herbipolenſem.

§. 5. „ E contrario, ac pro ſecundo; quoniam præſentis concordiæ finis unicus, ſcopus, ac propoſitum eſt, ut noſtrâ utriuſque Archiepiſcopi Moguntini, & Epiſcopi Herbipolenſis amica, & vicinali cooperatione, atque aſſiſtentia, noſtra Abbatis Fuldenſis Eccleſia eò meliùs adverſus hoſtiles, ac violentos impetus defendatur & protegatur: Hinc noſtri Abbatis Fuldenſis Succeſſores pro tempore exiſtentes, vigore præſentium obligentur, ut quamprimùm aliquis a nobili Capitulo per canonicam Electionem in locum Abbatis & Principis fuerit ſuffectus, idipſum ſemper Nobis Electori Moguntino, ut Mediatori, & abſque eo Provinciæ Moguntinæ Metropolitano, tum etiam Nobis Epiſcopo Herbipolenſi, per literas notificare, atque unà confirmationem ſupradictæ ceſſionis, necnon actualem, quatenus neceſſitas exegerit, apud ipſos manutenentiam amicè teneantur poſtulare.

Hi verò, juriſdictionē, & ſuperioritatem Eccleſiaſticam eidem Abbati, in vim hujus concordiæ, relictā, confirmare teneantur.

§. 6. „ Tertiò: quo facto etiam Nos Archiepiſcopus ac Princeps Elector Moguntinus, & Nos Epiſcopus Herbipolenſis, pro Nobis, Succeſſoribus, & Eccleſiis noſtris ſpondemus per præſentes, ac pollicemur, quod ad confirmationem a Dilectione ſua Fuldenſi prædicto modo petitam ſuperioritatis Eccleſiaſticæ, & Juriſdictionis quaſi Epiſcopalis, vigore hujus Concordiæ eidem relictæ, & quidem abſque ullis impenſis, vel taxæ cujuſdam penſione impertiendam, necnon ad præſtandam reipsâ manutenentiam, caſu evenienté, pariter obſtricti & obligati eſſe debeamus ac velimus.

Tenor Epiſtolæ, qua Abbas ſuam electionem Archiepiſcopo Moguntino, & Epiſcopo Herbipolenſi nunciat.

§. 7. „ Quarto: ad evitandam verò in ejuſmodi petitione reſpectivè confirmationis, & reſponſoria declaratione, omnem ambiguitatem, & diſſenſiones, conventum inter Nos omnes, ac conſtitutum eſt, quatenus illæ ſequentis tenoris eſſe, & conſtanter manere debeant; ex parte videlicet noſtra Abbatis Fuldenſis ad utramque ſuam Dilectionem Moguntinam, & Herbipolenſem (mutatis mutandis) ut ſequitur -- *Præviâ paratâ Officiorum noſtrorum oblatione. Dilectionem Veſtram propenſæ vicinitatis confidentia celare non debemus, qualiter Nos poſt deceſſum (N.) Venerabilis Prædeceſſoris noſtri p. m. concordibus ſuffragiis, & electione nobilis noſtri Capituli hujatis, in Abbatem, & Principem Fuldenſem non ita pri-*

„ *dem, & die quidem (N.) electi fuerimus, ſimuſque in actuali, & tranquilla noſtra Abbatiæ, & Principatus Fuldenſis poſſeſſione conſtituti. Cum itaque probè recordemur, qualem concordiam Venerabilis Prædeceſſor noſter Abbas (N.) anno (N.) die (N.) cum Dilectionis Veſtræ Domino Prædeceſſore tanquam Mediatore, uti etiam cum ſua Dilectione Herbipolenſi celebraverit, conventumque inter ipſos præter alia fuerit, ut quivis Princeps, & Abbas Fuldenſis, mox ab electione, confirmationem Juriſdictionis Eccleſiaſticæ ea in concordia noſtræ Eccleſiæ relictæ, tum etiam manutenentiam, neceſſitate flagitante, per literas petere, & viciſſim Dilectio Veſtra eam Nobis pariter per literas reſponſorias ſine recuſatione impertiri, & reſpectivè aſſecurationem præſtare teneatur, ac velit; Eapropter Dilectionem Veſtram officiosè requirimus, ut ad has noſtras memoratæ ſupra Concordiæ conformes petitorias literas, eatenus ſe erga Nos declarare dignetur, quatenus in prætacta Concordia continetur, & paciſcentium congruit intentioni. Qui ad officia Dilectionis veſtræ omni tempore prompti permanemus.*

§. 8. „ Quinto: Ad reſponſorias verò tam „ a Nobis Archiepiſcopo, & Electore Moguntino, quàm a Nobis Epiſcopo Herbipolenſi, & Franciæ Orientalis Duce, ad Dilectionem ſuam Fuldenſem dandas, quod attinet, erunt hæ (mutatis mutandis) viciſſim tenoris ſequentis -- *Prævia &c. Redditæ Nobis fuerunt Dilectionis Veſtræ perhumanæ literæ de die (N.) ex quibus perlegimus, eamdem unanimi Nobilis Capituli ſui conſenſu in Abbatem, & Principem Fuldenſem fuiſſe electam, eſſeque in actuali, & pacifica poſſeſſione conſtitutam: & quæ præterea in vim Concordiæ anno (N.) erectæ Ipſa Nobis revocare in memoriam voluit. Quemadmodum igitur Dilectioni Veſtræ ad obtentam iſtam Principalem Dignitatem, & Fuldenſis Eccleſiæ Adminiſtrationem, omnem a Deo benedictionem, gratiam, opemque apprecamur; ita quoque ex præſcripto memoratæ Concordiæ non ſolùm relictam tum temporis Dilectionis Veſtræ Prædeceſſori p. m., ejuſque Succeſſoribus, & Eccleſiæ, Juriſdictionem Eccleſiaſticam, in præſens plenarie denuo confirmamus, & ratificamus, verùm etiam promptos Nos paratoſque declaramus, ubi Dilectionem Veſtram, ejuſdem Succeſſores, & Eccleſiam, præter omnem ſpem & opinionem, a quocumque demum, ſpectatim verò a Catholicis, vel Acatholicis vicinis, aut exteris, in memorata Juriſdictione Eccleſiaſtica, aliiſve Juribus ſuis infeſtari, aut turbari contingeret, Nos eidem omnem vicinalem aſſiſtentiam, operam, ac manutenentiam (prout eo caſu a Dilectione Veſtra fuerimus requiſiti, & reliquæ tulerint circumſtantiæ) nullo non tempore præſtituros. Dum Nos Dilectioni Veſtræ grata &c.*

§. 9. „ Secundum hæc omnia, aſſerendo „ promittimus ac ſpondemus Nos Joannes Philippus quà Archiepiſcopus Moguntinus, & Mediator, & Nos quoque Joannes Philippus quà Epiſcopus Herbipolenſis, Franciæ Orientalis Dux, ac Nos Joachimus Abbas Fuldenſis &c. reſpectivè Elector, & Principes, pro Nobis, noſtris in Metropolitana Moguntina, Herbipolenſi, ac Fuldenſi Eccleſiis Succeſſoribus, interpoſitis noſtris Electorali, & Principalibus Dignitatibus, fide & fidelitate; quod contenta in hac Concordia puncta omnia & ſingula firmiter inviolata ſervare, neque iis unquam contraire, vel ut contraeatur, permittere velimus, ſive per Nos, ſive per noſtros, quacumque ratione, aut via, ac quocumque id demum fiat nomine, aut excogitare in contrarium mens humana valeat; „ prout etiam præter nunc adducta hujus tranſactionis puncta, omnes & ſingulos olim fortaſſe habitos tractatus, & conventiones præſentium tenore penitus abolemus, iiſque per expreſſum perpetuò renuntiantes univerſim abrogamus, & caſſamus. In cujus rei fidem, ac perenne robur Nos ſæpè memoratus Joannes Philippus quà Archiepiſcopus Moguntinus, & Mediator &c. tum etiam Nos Joannes Philippus quà Epiſcopus Herbipolenſis, & Franciæ Orientalis Dux &c. & Nos Joachimus Abbas Fuldenſis &c. hanc Concordiam manu propria ſubſcripſimus.

„ Et Nos Joannes ab Hoppenheim condictus de Saal, Decanus, & univerſum Capitulum Eccleſiæ Metropolitanæ Moguntinæ, necnon Nos Joannes Hartmannus de Roſenbach, Decanus, & Capitulum univerſum Eccleſiæ Cathedralis Herbipolenſis, & Nos Matthias Benedictus de Rindorff Decanus, & Capitulum univerſum Eccleſiæ Fuldenſis; profitemur, & notum facimus per præſentes literas, pro Nobis, & Succeſſoribus noſtris, hanc Concordiam Nobis ſcientibus, & conſentientibus initam, atque erectam fuiſſe, quemadmodum in eam vigore præſentium conſentimus fideliter, fraude ac dolo remotis. In cujus rei teſtimonium Eminentiſſimi, & Reverendiſſimorum Dominorum noſtrorum Electoris, & Principum ſigillis, etiam conſueta Capitulorum noſtrorum ſigilla his Literis appoſuimus. Actum die 23. Martii Anno 1662.

„ *J. Philippus A. M. E. H. manu propria.*
„ *Joachimus Abbas manu propria.*

(L.S)	(L.S.)	(L.S.)	(L.S.)	(L.S.)
„ *Archiep. Mog. „ & Ep. Herbip.*	*Abbatis Fulden.*	*Cap. Metrop. Mog.*	*Cap. Cath. Herbip.*	*Cap. Fuld.*

Sequitur tenor recenſitæ Concordiæ.

§. 10. Quæ quidem Concordia ab Archiepiſcopo Moguntino, quà tali, necnon ſimul quà Epiſcopo Herbipolenſi, ac Abbate Fuldenſi ſubſcripta, triumque Eccleſiarum Moguntinæ, Herbipolenſis, & Fuldenſis Capitulari conſenſu, & ſigillis munita, plures per annos inviolata feliciter ſubſtitit; ſed cum Apoſtolicâ careret confirmatione, & Herbipolenſi Eccleſiæ Cathedrali minus utilis videretur, eaque propter impugnata pro parte Epiſcopi Herbipolenſis, per judicata Sacræ Rotæ reſcinderetur, acrior Herbipolenſem inter & Fuldenſem Eccleſias coram Sacræ Rotæ Tribunali lis exorta fuit, donec tandem ad novas eaſdem inter Eccleſias Concordiæ leges anno videlicet 1722., ac noviſſimè anno 1751. deventum eſt; quam poſtremam quidem Concordiam Hammelburgi initam Sanctiſſimus Dominus Noſter BENEDICTUS XIV. Pontifex Maximus dignatus eſt confirmare. Archiepiſcopi interea Moguntini, rogatu Placidi Abbatis Fuldenſis in Concordia anni 1662. perſiſtentes, nec litem Herbipolenſis Eccleſiæ quantumvis implorati ſuam facientes, Abbatiam novis favoribus proſequi non dubitarunt, atque tum maximè, cum pro obeundis in Fuldenſi Ditione Pontificalibus, Epiſcopus in Partibus ab Apoſtolica Sede indulgeretur, cui conceſſioni non tantùm minimè ſunt reluctati, verùm etiam ut Conſecrationis munus in ipſa reciperet Electorali Urbe Moguntina, fecerunt facultatem; cum verò anno 1752. de erigendo Epiſcopatu Fuldenſi ageretur, re cum Eccleſia Metropolitana Moguntina haud communicata, ac ipſa erectio Epiſcopatus a SSmo Domino Noſtro BENEDICTO XIV. Pont. Max. Bulla deſuper 5. Octobris 1752. edita perficeretur; tunc verò temporis exiſtens Abbas, & Princeps Fuldenſis Epiſcopatum iſtum Fuldenſem neo-erectum

Plures lites ſuper concordia anni 1662. inter Epiſcopum Herbipolenſem & Abbatem Fuldenſem excitatæ per aliam concordiam inter eoſdem initam anno 1751. ſedatæ ſunt.

Vide ſupra pag. 18. Conſt. III In hac Editione Tom. XIX. p. 9 & ſeq.

Archiepiſcopi Moguntini reſtitere in concordia anni 1662.

Vide ſupra pag. 28. Conſt. IV In hac Editione Tom. XIX. p. 15 & ſeq.

exemp-

Poſt erectionem Abbatiæ Fuldéſis in Epiſcopatum, lis exorta ſuper jure Metropolitico Archiepiſcopi Moguntini.

Ejus tamen favore a Pōtifice definita.

exemptum, nullique Metropolitano, ſed ſoli S. R. Sedi ſubjectum crederet; ea ſuper re ex parte Metropolitanæ Eccleſiæ Moguntinæ conqueſtum fuit, & in litis hujus decurſu, ſupradicta Concordia de anno 1662. Moguntinam inter, & Fuldenſem Eccleſias inita, ab Abbate Fuldenſi aſſerta fuit inſubſiſtens. Demum verò decima Auguſti anno 1755. a Sanctiſſimo Domino Benedicto XIV. Pontifice Maximo re maturè diſcuſsâ, ac adhibitis in conſilium omnibus Sacræ Rotæ Auditoribus, habitoque illorum in ſcriptis unanimi ſuffragio, definitum fuit, conſtare de jure Metropolitico Moguntino in totum Territorium Fuldenſe, edito ſubinde deſuper Apoſtolico Brevi dato 15. Septembris 1756. tenoris ſequentis.

BENEDICTUS PP. XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Literæ Apoſtolicæ in forma Brevis deſuper expeditæ.

§. 11. *Saluberrimum Apoſtolicæ providentiæ, benignitatiſque inſtitutum a Prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus ſapientiſſimè initum, ſervatumque, ut iis quidem, quibus potuiſſent titulis & honoribus inſignes Eccleſias magis magiſque ad Numinis Divini cultum, & Chriſtifidelium utilitatem adaugerent, ſed pari nihilominus circumſpectione, ac diligentiâ Hierarchicum Eccleſiæ Catholicæ ordinem, in hiſce ipſis honorum largitionibus inviolatum, atque intactum, Decretis, ac reſcriptis ſuis cuſtodirent: a ſuſcepti Pontificatus Noſtri exordio ita, quoad Nobis integrum fuit, tenere, & ſequi ſtuduimus, ut nullos hac in re Apoſtolicæ noſtræ vigilantiæ partes ubique Gentium deſiderari paſſi fuerimus. Quamobrem cum inſignis, & antiquiſſima Abbatia Fuldenſis, quæ intra fines Provinciæ Moguntinæ ſita eſſe non ambigitur, multis nominibus clara, maximè verò propter privilegia, quibus per Romanos Pontifices, atque ipſos etiam ſæculares Principes locupletata fuit, in Germania plurimi fieret, magnoque in honore haberetur, non immeritò Nos, ad majus Catholicæ Fidei præſidium, atque ornamentum, Abbatiam ipſam in Epiſcopatum ereximus, ejuſque Abbatem pro tempore exiſtentem in Epiſcopum, & Abbatem inſimul conſtituimus; quemadmodum ex aliis noſtris ſub plumbo expeditis literis, quarum tenorem, quatenus opus ſit, hiſce præſentibus pro expreſſo, & inſerto haberi volumus, uberiùs continetur. Cum verò poſt Epiſcopatus hujuſmodi erectionem, atque Epiſcopi ordinationem, quædam eruperit controverſia ſuper authoritate, quæ Archiepiſcopo Moguntino in dicto nova Epiſcopali Diœceſi Metropolitico Jure competere deberet; Ut ea quàm citiùs, & abſque ullo judiciali ſtrepitu abſolveretur, controverſiam ipſam ad Nos avocavimus, reque totâ per Nos ipſos diligenter conſideratâ, itemque in Conſilium adſcitis peritiſſimis in Jure Canonico Viris noſtræ Romanæ Rotæ Auditoribus, quemadmodum eximia Moguntinæ Sedis Dignitas non inter Germanos tantùm, ſed univerſo Chriſtiano Orbi perſpecto exposcere videbatur, lætati admodum ſumus, quod eorum ſuffragio tum oretenus, tum etiam ſcripto expoſita, & in manibus noſtris relicta, cum concepta jam prius in mente noſtra ſententia prorſus convenirent. Quapropter uniformi prædictorum Auditorum ſenſui inhærentes, eâ ipsâ die, videlicet decima Auguſti ſuperioris anni 1755. decrevimus, ac declaravimus, prædictas noſtras literas ſuper erectione Abbatiæ Fuldenſis in Epiſcopatum, atque alias præcedentes itidem noſtras ſuper approbatione, & confirmatione cujuſdam concordiæ inter Epiſcopum Herbipolenſem, & Abbatem Fuldenſem peracta, ita ſemper accipiendas eſſe, interpretandas, atque intelligendas, ut per eas nihil omnino detractum, aut imminutum cenſeatur de authoritate, & Jure Metropolitico, quod in tota Provincia, atque adeo etiam in novo Epiſcopatu Fuldenſi, & univerſa ejus Diœceſi, Moguntino Archiepiſcopo competit, juxta præſcriptum SS. Canonum, & S. Concilii Tridentini; ſalvâ tamen ex alia parte, atque illæſa manente exemptione paſſivâ, atque immediatâ ſubjectione huic S. Sedi Apoſtolicæ, quibus hactenus juxta formam ſuorum Privilegiorum gaviſi ſunt, & gaudere debent Monachi omnes, & Monaſterium Fuldenſe, cum ſuo Abbatiali Eccleſia, quæ nuper in Cathedralem erecta eſt, aliiſque Eccleſiis, quæ ſecundum præſentem ſtatum, eidem Monaſterio pleno Jure incorporatæ, & ſubjectæ reperiantur: Ita tamen ut Populus, & Clerus ſæcularis ab ejuſmodi Eccleſiis quomodolibet dependens, propter hoc a Jure Metropolitico prædicto nequaquam exemptus cenſeatur. Quo itaque firmiùs Decretum hoc noſtrum ſubſiſtat, & ſervetur exactiùs, Decretum ipſum tenore præſentium Apoſtolicâ authoritate confirmamus, atque inviolabili Apoſtolicæ firmitatis robore communimus. Decernentes, idem Decretum, & præſentes noſtras literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari debere; ſicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, necnon Apoſtolicæ Sedis Nuntios, & quoſvis alios quacumque præeminentiâ, & poteſtate fungentes, & functuros, judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam, quavis authoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus, Provincialibus, vel Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, & quibuſcumque aliis in contrarium præmiſſorum etiam a Nobis quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, ut earumdem præſentium literarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 15. Septembris 1756. Pontificatus Noſtri anno decimo ſeptimo.*

Cajetanus Amatus.

Primum reconciliationis tranſactionis caput, quo Epiſcopus Fuldenſis plenam obſervantiam concordiæ anno 1662. promittit.

§. 12. Nos itaque Joannes Fridericus Carolus Archiepiſcopus Moguntinus, & Princeps Elector &c., & Nos Adalbertus electus Epiſcopus, Abbas, & Princeps Fuldenſis &c. ad reducendam inter utramque Eccleſiam Moguntinam, & Fuldenſem priſtinam concordiam, ac ad illam inviolabiliter, & in perpetuum ſtabiliendam, & ad removenda omnia, quæ futuris perpetuis temporibus Catholicorum, & Vicinorum Principum amicitiam, & quietem turbare poſſent, re maturè diuque deliberatâ, habitoque cum Capitulis Eccleſiarum noſtrarum tractatu, deque eorum conſilio, & conſenſu, in ſequentes reductæ pacis, & concordiæ leges convenimus -- Nos Adalbertus electus Epiſcopus Abbas, & Princeps Fuldenſis, præhabitâ jam tempore Sedis nuper vacantis in Capitulo noſtro deliberatione, ac re etiam deinceps uberiùs perpenſa, cognoſcentes, non aliam futuræ cum Eccleſia Moguntina pacis, ac ſtabiliendi novi Epiſcopatus Fuldenſis baſim eſſe poſſe, quàm ſupradictam Concordiam anno 1662. inter utramque Eccleſiam feliciter initam, & uſque ad recentes annos magno Fuldenſis Abbatiæ bono obſervatam; Nos ab Eminentiſſimo & Celſiſſimo Principe Archiepiſcopo Electore Moguntino Domino noſtro cum primis Venerando, ejuſque Capitulo Metropolitano, ejuſque Concordiæ continuationem decenter petivimus, & petimus

per præſentes, eamdemque futuris perpetuis temporibus illibatam ſervare, tam pro Nobis, quàm noſtris in Eccleſia Fuldenſi Succeſſoribus, promittimus, Noſque, Succeſſoreſque noſtros ad literas in eadem concordia præſcriptas, nihil immutato illorum tenore, niſi quoad Epiſcopi nomen, obligamus.

§. 13. Cum tempore concordiæ anni 1662. in Fuldenſi noſtro Territorio non extaret Epiſcopus cum exercitio Pontificalium, ſed Ordinandi, juxta Concordiæ leges, mittendi eſſent, ſive ad Metropolitanum, ſive ad Epiſcopum Harbipolenſem, hæc & reliqua ibi de Pontificalium exercitio dicta, ipſa novi Epiſcopatus Fuldenſis erectione mutata intelligantur.

§. 14. Cum ab omni retro tempore Prædeceſſores noſtri Abbates, & Capitulum Fuldenſe, Archiepiſcopos Moguntinos, uſque ad nuperæ litis exordium, agnoverint totius Territorii Fuldenſis Metropolitanos, Nos quoque Dilectionem ſuam modernum Eminentiſſimum Dominum Archiepiſcopum & Electorem Moguntinum; ejuſque in perpetuum Succeſſores, tanquam Metropolitanos noſtros, & univerſæ Diœceſis noſtræ Fuldenſis cis & trans amnem Fuldam, agnoſcimus, ac pro Nobis, & Succeſſoribus noſtris promittimus Nos ſupremæ Apoſtolicæ Definitioni ſupradictæ, & Brevi Apoſtolico deſuper edito die 15. Septembris anno 1756. ſupra de verbo ad verbum inſerto, plenariam debitam paritionem præſtare velle, ſicque totum, & integrum Epiſcopatum noſtrum Fuldenſem (ſalvâ tamen, atque illæsâ manente exemptione paſſivâ, atque immediatâ ſubjectione S. Sedi Apoſtolicæ quoad Perſonas in eodem Brevi expreſſas) Metropolitanæ Moguntinæ Eccleſiæ ſubjectum, & ſuffraganeum eſſe, & manere debere profitemur.

§. 15. Et cum contra bonam fidem, & amicitiæ leges ageretur, ſi noſtri Fuldenſes ſubditi a quopiam quomodolibet abſterrerentur ab appellationibus ad Metropoliticum Moguntinum Judicium, juxta ordinem ab Eccleſia Catholica præſcriptum, interponendis, cavere ſtudebimus omnino, ne ab Eccleſiaſticis, vel Sæcularibus noſtræ Ditionis Magiſtratibus, vel Particularibus etiam Perſonis, impediantur iidem Fuldenſes noſtri ſubditi ab appellationibus in omnibus Cauſis ad Vicariatum Generalem Epiſcopatus noſtri devolutis, ad Metropolitanum Moguntinum interponendis, vel proſequendis; quem in finem etiam hanc noſtram concordiam, Apoſtolicâ confirmatione ſecuta, Vicariatui noſtro Generali, Parochiſque notam faciemus. Cumque ſic omnis diſcordiæ fomes ſublatus ſit, Nobis promittimus, fore, ut ſua moderni Eminentiſſimi Domini Archiepiſcopi Electoris Moguntini Dilectio Abbatiam noſtram in Epiſcopatum legitimè erectam, Noſque, & Succeſſores noſtros legitimos Epiſcopos Fuldenſes tam cis, quàm trans amnem Fuldam agnoſcat, & ut in S. R. Imperio, ejuſque Comitiis, & Tribunalibus, ac ubicumque opus fuerit, Nobis & Succeſſoribus noſtris prædicatum, ac titulus Epiſcopi tribuatur, officia ſua impendat.

§. 16. Et Nos Joannes Fridericus Carolus Archiepiſcopus, S. R. I. per Germaniam Archicancellarius, & Princeps Elector &c. Prædeceſſorum noſtrorum, præſertim Joannis Philippi Archiepiſcopi Electoris Moguntini exempla ſecuti, de conſilio, & conſenſu Metropolitani noſtri Capituli, ob ſalutares fines ſupra expreſſos Concordiam ſæpedictam de anno 1662. ſuperiùs inſertam hiſce renovatam volumus, ac renovamus, declarantes pro Nobis & Succeſſoribus noſtris, eamdem Concordiam perpetuis temporibus valere, & quæ ibidem in favorem Abbatiæ Fuldenſis diſpoſita ſunt, obſervari inviolabiliter debere. Noſque, & Succeſſores noſtros prædictos ad Epiſtolam cujuſcumque neo eligendi Fuldenſis Principis, eâ, quæ in Concordia præſcribitur, formulâ reſponſuros eſſe, ac promiſſam in iis opem, aſſiſtentiam, ac manutentionem præſtituros.

§. 17. Sicuti nihil novi unquam petere, vel Fuldenſis Abbatiæ Juribus, & privilegiis quidquam detrahere volumus, ita non tantùm exemptionem paſſivam Fuldenſem in ſupradicto Apoſtolico Brevi præſervatam & ſtabilitam ſpontè agnoſcimus, ſed etiam ne contra illam quidquam a quocumque tentetur, invigilabimus.

Admittit exemptionem paſſivam Abbatiæ Fuldenſis in Apoſtolico Brevi præſervatam.

§. 18. Similiter Anteceſſorum noſtrorum Archiepiſcoporum benevola erga Fuldenſem Abbatiam veſtigia, & faventem Epiſcopatus Fuldenſis erectioni intentionem ſecuti, eamdem Epiſcopatus Fuldenſis erectionem a SSmo Domino Noſtro BENEDICTO XIV. Pontifice Maximo factam, hiſce probamus & laudamus, atque Dilectionem ſuam modernum Reverendiſſimum Dominum Abbatem, & Principem Fuldenſem, legitimum totius Diœceſeos Fuldenſis cis & trans amnem Fuldam Epiſcopum, noſtræ tamen Eccleſiæ Metropolitanæ Moguntinæ ſuffraganeum agnoſcimus, & ut ubique in Sacro Romano Imperio agnoſcatur, officiis noſtris non deerimus.

Ejuſdem erectionem in Epiſcopatum, & Abbates in Epiſcopos ſe agnoſcere profitetur.

§. 19. Hanc noſtram Concordiam Nos Joannes Fridericus Carolus Archiepiſcopus Moguntinus, & Princeps Elector, & Nos Adalbertus electus Epiſcopus, Abbas, & Princeps Fuldenſis, ut eo magis roboretur, & perpetuis temporibus inviolata perduret, Sanctæ Sedi Apoſtolicæ, prout Præſules, & Principes eidem verè devotos decet, ſubmittemus, ejuſque Apoſtolicam Confirmationem per noſtros ibidem Miniſtros, ante confirmationem modernæ novæ Electionis Fuldenſis, unà rogabimus. Ante obtentam verò eamdem Apoſtolicam confirmationem hujus Concordiæ, & omnium in illa contentorum, eadem hæc Concordia in nullius partis præjudicium poterit allegari, ſed utriuſque Eccleſiæ Jura, ſalva, & integra manere debent.

Cavetur, ut ab utraque parte Apoſtolicam Beneplacitum impetretur pro hujus Concordiæ confirmatione.

§. 20. Atque hæc noſtra Concordia maturâ deliberatione feliciter inita, ſicque a S. Sede confirmata, perpetua baſis mutuæ inter Eccleſiam Metropolitanam Moguntinam, & Cathedralem, & Abbatialem Fuldenſem amicitiæ exiſtet, neque contra illam exceptiones ullæ cujuſcumque nominis, aut Pontificum, Cæſarumque Conſtitutiones, Bullæ, Literæ, vel Privilegia, nomine tenus verò Bulla SSmi Domini Noſtri BENEDICTI XIV. Pontificis Maximi ſuper confirmatione Concordiæ Hammelburgenſis inter Herbipolenſem & Fuldenſem Eccleſias initæ, vel ſubſecuta Epiſcopatus Fuldenſis erectio, & deſuper edita Apoſtolica Conſtitutio, aut aliud quodcumque poterit allegari; prout altè ſatus Sanctiſſimus Dominus Noſter in Brevi Apoſtolico ſupra inſerto jam diſertè declaravit, hæc omnia Juribus Moguntinis nihil detogare. In cujus rei majorem fidem Nos Joannes Fridericus Carolus Archiepiſcopus Moguntinus, & Princeps Elector, & Nos Adalbertus electus Epiſcopus, Abbas, & Princeps Fuldenſis has Concordiæ paginas ſignavimus, & noſtris juſſimus communiri ſigillis. Moguntiæ die duodecima Februarii, Fuldæ die 18. Februarii anno 1757.

Utraque pars hanc Concordiam ſanctiſſimè ſe obſervaturam promittit & recipit.

J. Fridericus Carolus Archiepiſcopus, & Elector.	*Adalbertus Electus Epiſcopus Abbas & Princeps Fuld.*
(L. S.)	(L. S.)

Nos

Accedit Concordiæ conſenſus utriuſque Capituli Moguntini & Fuldenſis.

Nos ſimiliter Joannes Franciſcus Antonius ab Hohreck Decanus, totumque Capitulum Metropolitanum Moguntinum, necnon Nos Carolus de Fechenbach, Decanus, & totum Capitulum Eccleſiæ Cathedralis, & Abbatialis Fuldenſis, pro Nobis, noſtriſque utrinque Succeſſoribus, profitemur Concordiam hanc ſupraſcriptam, cum ſcitu, conſilio, & conſenſu noſtro in omnibus, & per omnia fuiſſe initam, prout eidem omni meliori modo conſentimus, eademque omnia probamus & laudamus. In quorum fidem Eminentiſſimi & Reverendiſſimorum DD. Noſtrorum Electoris, & Principum ſigillis, etiam conſueta Capitulorum noſtrorum Metropolitani Moguntini, & Cathedralis, ac Abbatialis Fulden. ſigilla his literis appoſuimus. Moguntiæ 15. Febr. Fuldæ 18. Febr. anno 1757.

(L. S.) (L. S.)

Quod copia præcedens vero ſuo originali, præhabitâ diligenti & accuratâ collatione in omnibus de verbo ad verbum conſona & conformis ſit, vigore appoſiti Sigilli Electoralis Moguntini corroboratur. Moguntiæ die 16. Februarii 1757.

In fidem

(L. S.) *P. Matthæus Maria Regim. Electora is Moguntini Secretarius & Expeditor.*

Pontifex ante confirmationem Concordiæ, ejus cognitionem remiſit Congregationi particulari ſuper rebus Conſiſtorialibus.

§. 21. Joannes Fridericus Carolus Archiepiſcopus, & Elector, ac Adalbertus Epiſcopus, & Abbas præfati, Concordiam hujuſmodi pro debito erga Sedem Apoſtolicam obſequio, & reverentia, in omnibus ejus judicio, & authoritati ſubjectam eſſe voluerunt; quapropter Nobis ſupplicari fecerunt, ut Concordiam prædictam Apoſtolica authoritate approbare, & confirmare de benignitate Apoſtolica dignaremur; hujuſmodi autem precibus Nos inclinati, hujuſmodi negotium confirmationis ad Congregationem Particularem ſuper rebus Conſiſtorialibus præpoſitam expendendam remittere dignati ſumus, ac eadem Congregatio præfatæ Concordiæ Inſtrumento diligenter inſpecto, omnibuſque in ea contentis accuratè perpenſis, ſub die 22. Menſis Martii proximè præteriti, cenſuit Concordiam, prædictam eſſe confirmandam, adjectis tamen nonnullis clauſulis, quibus Nobis placuit, alias quoque clauſulas etiam adjungere, prout ex Decreto ejuſdem Congregationis latiùs apparet: cujus quidem dictæ Congregationis Decreti tenor eſt, qui ſequitur:

Moguntin. & Fulden. Confirmationis Concordiæ.

Ejuſdem Congregationis decretum.

§. 22. Cum inter Eminentiſſimum, & Reverendiſſimum Dominum Joannem Fridericum Archiepiſcopum, & Electorem, ac RR. Decanum, & Capitulum Metropolitanæ Eccleſiæ Moguntinæ ex una, & R. P. Adalbertum electum Epiſcopum, & Abbatem, ac RR. Decanum, & Capitulum Eccleſiæ Epiſcopalis, & Abbatialis Fulden. ex altera partibus, ad removendas omnes controverſias, & ad omnium diſſenſionum, ac ſimultatum ſemina penitus tollenda, Concordia inita, & menſe Februario proximè præterito propriis ſubſcriptionibus munita fuerit, quam pro debito erga Apoſtolicam Sedem obſequio, ac reverentia, in omnibus ejus Judicio, & authoritati ſubjecta eſſe voluerunt; ideo tam prædicti Archiepiſcopus Moguntin., quàm Epiſcopus, & Abbas Fuldenſis, Literis ad Sanctiſſimum Dominum noſtrum datis, humiliter ſupplicarunt, ut eam Apoſtolica authoritate approbare, & confirmare dignaretur. Hujuſmodi autem precibus per Sanctitatem ſuam ad Congregationem Conſiſtorialem Particularem remiſſis, eadem Congregatio, Concordiæ Inſtrumento diligenter inſpecto, omnibuſque in ea contentis accuratè expenſis, cenſuit, Concordiam eſſe confirmandam; Ita tamen ut nullum unquam inde præjudicium illatum intelligatur alteri Concordiæ initæ inter Epiſcopum Herbipolenſem, & Abbatem nunc Epiſcopum Fuldenſem, & a Sede Apoſtolica confirmatæ per Apoſtolicas Literas ſub plumbo Kal. Octobris 1752. tum etiam erectioni Epiſcopatus Fulden., ejuſque juriſdictioni Ordinariæ, per ſimiles Literas tertio nonas Octobris anno 1752. necnon Juri Metropolitico Archiepiſcopi Moguntini per alias Literas in forma Brevis die 15. Septembris 1756. expeditas; factaque per me infraſcriptum Secretarium relatione, Sanctitas Sua dictæ Congregationis ſententiam benignè approbavit, decrevitque, ut omnia in iiſdem Apoſtolicis Literis ſuis contenta, quatenus opus ſit, de novo data, indulta, conceſſa, approbata, & confirmata cenſeantur. Datum Romæ die 22. Martii 1757.

Congregatio eadem cenſuit Concordiam eſſe confirmandam, nonnullis adjunctis clauſulis.

Loco † Sigilli.

J. Cardinalis Millo.

N. Antonellus Sac. Congregationis Conſiſtorialis Secretarius.

Juxta Congregationis Decretum Concordia confirmatur Apoſtolica auctoritate.

§. 23. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, ea, quæ ab Apoſtolica Sede approbantur, & confirmantur, firmius ſubſiſtant, & ab omnibus exactiùs obſerventur; proindeque Joannes Fridericus Carolus Archiepiſcopus, & Elector, ac Adalbertus Eſpiſcopus, & Abbas prædicti, plurimum cupiant Concordiam prædictam, cum dictis adjunctis clauſulis in prædicto Decreto appoſitis, ac Decretum hujuſmodi, per Nos & Sedem Apoſtolicam, ut infra, approbari, & confirmari: Quare pro parte tam dicti Joannis Friderici Caroli Archiepiſcopi & Electoris, quàm Adalberti Epiſcopi, & Abbatis prædicti, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus eorum, ac Archiepiſcopi, & Electoris Moguntin., necnon Epiſcopi, & Abbatis Fulden. prædicti pro tempore reſpectivè exiſtentium, quieti, & tranquillitati in præmiſſis opportunè providere, ipſoſque ſpecialis gratiæ favore proſequi de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui quantum cum Domino poſſumus, diuturnam pacem, mutuamque amicitiam inter Eccleſiaſticas Perſonas, præſertim Pontificali dignitate inſignitas, non tantùm promovere, ſed & ſtabilire ſinceris deſideramus affectibus, Joanni Friderico Carolo Archiepiſcopo, & Electori, ac Adalberto Epiſcopo, & Abbati prædictis, ſpecialem gratiam facere volentes, eorumque ſingulares perſonas, a quibuſvis ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Concordiam hujuſmodi, cum prædictis clauſulis in eodem Decreto expreſſis, necnon Decretum hujuſmodi, Apoſtolica auctoritate, earumdem tenore præſentium, perpetuò approbamus, & confirmamus, illiſque perpetuæ, & inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur, vim, & efficaciam adjicimus, ac Concordiam hujuſmodi cum prædictis clauſulis in eodem decreto expreſſis, necnon Decretum prædictum, ab ipſis modernis, & pro tempore

Provincialibus, & in his quidem ſinguli Epiſcopi ſuum proferebant ſuffragium; quum nunc Epiſcopi, vel alii Eccleſiaſtici viri, de quibus diximus, locum gerant Patrum in Conciliis Provincialibus aſſidentium, facile intelligitur, in hos derivatum eſſe jus ferendi ſuffragii in degradationibus verbalibus, ad quas, uti Aſſeſſores, invitantur; quemadmodum plene demonſtratum a Nobis fuit in noſtro Tractatu *De Synodo Diœceſana, lib. 9. cap. 6. num. 4. noviſſimæ edit.*

In reali quoque degradatione Eccleſia eadem præbet lenitatis argumenta.

§. 9. Verbalem degradationem ſequitur degradatio realis, cujus exequendæ ratio diſtincte præſcribitur in Pontificali Romano. Et in hac etiam Eccleſia minime omittit perſpicua lenitatis, & pietatis ſuæ argumenta præbere. Etenim priuſquam degradatum tradat ſæcularis Curiæ Miniſtro, pro eo efficaciter deprecatur, ne pœna mortis, aut mutilationis membrorum eidem infligatur: ***Domine Judex***, verba ſunt citati Pontificalis, *rogamus Vos cum omni affectu, quo poſſumus, ut amore Dei, pietatis, & miſericordiæ intuitu, & noſtrorum interventu precaminum, miſerrimo huic nullum mortis, vel mutilationis periculum inferatis.* Multoque ante Pontificalis Romani compilationem, idipſum expreſſum legitur in *Cap. Novimus*, quod eſt Innocentii III. *De Verbor. ſignific.*, ibi: *Pro quo tamen*, ſermo eſt de degradato, ſæculari Curiæ tradendo, *debet Eccleſia efficaciter intercedere*, apud Judicem laicum, *ut citra mortis periculum, circa eum ſententia moderetur.* Videri quoque poteſt Alteſerra *ad cit. Cap. Novimus, de verb. ſignif.*, ubi plures colligit Patrum auctoritates congruentes iis, quæ in prædicata Decretali ſtatuuntur.

Idem ſpiritus eruitur ex cautelis ad præcavenda delicta ſtatutis.

§. 10. Ad confirmandum autem aſſumptum noſtrum, de ſummo pietatis ſtudio, quo Eccleſia etiam nil tale meritos proſequitur, viamque ipſis intercludere nititur, ne mortis pœnam per delicta incurrant; dicimus, antiquiſſimâ providentiâ cautum fuiſſe, ut qui e propria in alienam Diœceſim tranſgreditur, niſi fuerit in hac plane cognitus, ſecum ferat Ordinarii ſui literas, quibus fides fiat, eum eſſe Sacerdotem, nulloque, quod ſciatur, Canonico impedimento detentum, quominus Sacra Myſteria celebrare queat.

Provida ſanctio de Sacerdotibus e propria in alienam Diœceſim commigrantibus.

Jam id decretum habetur in Sacra Calchedonenſi Synodo; ubi quum interdictum legatur Clerico atque Lectori, e ſua in aliam Diœceſim commigrare, non præobtentis memoratis literis, quas Diſceſſus appellamus, a proprio Epiſcopo; Jacobus Cujacius, aliique poſt eum accurati Scriptores, monuerunt, cum vera Textus lectione non congruere verbum, *Lectori*, ſed *ignoto*; quemadmodum & ipſi adnotavimus *in noſtra Inſtitutione 34. editionis latinæ* §. 1.

Vetuſtiora circa id ipſū monumenta.

Quod ſi vetuſtiora etiam propoſitæ diſciplinæ principia inveſtigare libeat, conſuli poſſunt Canones, qui Apoſtolici vocantur, apud Cotelerium in editione *Patrum Apoſtolicorum Tom. 1. lib. 8.* inter quos adeſt Canon XIII. ita decernens: *Si quis Clericus, aut laicus, a communione ſuſpenſus, vel communicans, ad aliam properet Civitatem, & ſuſcipiatur præter commendatitias literas: & qui ſuſceperunt, & qui ſuſceptus eſt, communione priventur: excommunicato verò protelетur ipſa correptio, tamquam qui mentitus ſit, & Eccleſiam Dei ſeduxerit.* Conſonat huic Canon XXXIV., ut patet ex ſubjectis illius verbis; *Nullus Epiſcoporum peregrinorum, aut Presbyterorum, aut Diaconorum, ſine commendatitiis ſuſcipiatur epiſtolis, & cum ſcripta detulerint, diſcutiantur attentiùs; & ita ſuſcipiantur, ſi probatione pietatis extiterint; ſin minus, nec quæ ſunt neceſſaria ſubminiſtrentur eis, & ad communionem nullatenus admittantur, quia per ſubreptionem multa proveniunt.*

Canonum Apoſtolicorū auctoritas & antiquitas.

§. 11. Porro, quidquid diſputent eruditi de vero Canonum Apoſtolicorum Auctore, certum eſt, eos magnum auctoritatis pondus habere; quum ſaltem ſæculo Eccleſiæ tertio decurrente collecti fuerint ex pluribus Conciliis ante Nicænam Synodum celebratis; uti nunc temporis inter ſacrarum antiquitatum inveſtigatores convenire videtur.

Vetuſtioribus cōgruunt recentiores Eccleſiæ leges.

§. 12. Sanctiſſimis hiſce legibus conformes ſunt Concilii Tridentini ſanctiones; conformes ſunt Epiſtolæ Encyclicæ a Congregationibus Urbis ad Eccleſiarum Antiſtites ſæpe tranſmiſſæ. Idque etiam pro firmo tenendum eſt, quod licèt non oporteat Epiſcoporum ſollicitum eſſe de Regularibus, qui in propriis Eccleſiis Miſſas celebrare intendunt, quum ejus rei cura reſervata ſit eorum Superioribus Regularibus; ſi quis tamen ſæcularis Sacerdos in Eccleſiis Regularium Miſſam celebrare velit, hic etiam debet literas Diſceſſus a proprio Ordinario obtentas exhibere Epiſcopo, in cujus Diœceſi Sacrum vult peragere; uti videre quoque eſt in Noſtra *Inſtitutione 34. latinæ editionis* §. 1.

Novæ cautelæ in idipſum excogitatæ, ac præſcriptæ.

§. 13. Veterem hanc, juſtiſſimamque ſanctionem, de cujus executione plura tradiderunt noſtri Scriptores pragmatici, (quos inter merito memorandus eſt diligentiſſimus Monacellius, *Formular. Legal. Part. 1. Tit. 4. Formul. 8. pag. 81., & Formul. 6. pag. 79. item Tit. 6. Formula 18. pag. 160.*) providis excogitatis cautelis plurimum roboravit magnus Eccleſiaſticæ diſciplinæ reſtitutor S. Carolus Borromæus, cujus hac de re Decreta pluribus in locis extantia ſtudioſe legenda, & expendenda monemus; videlicet in Concilio Provinciali Mediolanenſi primo habito anno 1565. *part. 2.* in ſecundo pariter Provinciali anni 1569. *Tit. 2. Decret. 1.* ac Provinciali tertio, anni 1573. item in Inſtructione ad Sacerdotes de celebratione Miſſæ, ac denique in Concilio Provinciali quarto celebrato anno 1576. Quibus in locis conſtitutum habetur, ut Parochus, in cujus Parœcia Sacerdos alienigena domicilium figit, ſi id per Diœceſim contingat, intra octo ad ſummum dies, illius adventum nunciare debeat Vicario Foraneo, qui rem ad Epiſcopum deferat; ſi autem in Civitate, Parochus ipſe de omnibus certiorem faciat Epiſcopum, qui ſibi literas diſceſſus ab hujuſmodi Sacerdote exhiberi mandet, eaſque inſpiciat, totumque earum tenorem ſedulo expendat. Si enim Ordinarius ſubdito ſibi Sacerdoti licentiam abeſſendi ad certum definitumque tempus indulſerit, facultas celebrandi Miſſam eidem non ultra tempus illud concedenda decernitur. Notanda quoque jubetur dies, qua expeditæ fuerunt literæ diſceſſus; ne ſcilicet ante eam diem, qua inſpiciendæ, ac diſcutiendæ offeruntur, antiquiores ſint duobus, vel quatuor, aut reſpective ſex menſibus; duobus nimirum, ſi literæ confectæ ſint intra Provinciam; quatuor verò, ſi extra Provinciam, in Italia tamen expeditæ fuerint; ſex denique, ſi extra Italiam datæ comperiantur.

Præmiſſorum concluſio.

§. 14. Ex omnibus hiſce tum generalibus, tum peculiaribus ſanctionibus manifeſtè deſumitur, quantopere Eccleſia abhorreat ab ea pœna ad effectum perducenda, quam Sacri Canones in Celebrantes non promotos ſanxerunt; quandoquidem tot veluti aggeres hominibus objiciuntur, ne in ejuſmodi delictum labantur, onde locus fiat executioni ejuſdem pœnæ Sacris Legibus definitæ.

Inſtauratur validius argumentum.

§. 15. Majoris tamen ponderis, ad hoc ipſum evincendum, eſt id, quod ſubjicimus. Siſtit ſe aliquis coram Eccleſiaſtico Judice, ſeque ipſe denunciat, quamvis Sacerdotali Ordine deſtitutum, Miſſarum Sacrificia celebraſſe, vel etiam Sacramentales Chriſtifidelium Confeſſiones audiſſe. Ita ſe ſponte ſiſtens, eo privilegio gaudet, ut impoſitis ipſi ſalutaribus pœnitentiis, dimittatur; niſi tamen in ipſo ſuo Conſtituto diminutus, ut ajunt, vel aliunde præventus fuerit; in his enim caſibus carceribus cuſtodiendus includitur. Sed ſi idem ſubinde Judici interroganti, an ſciat cauſam, ob quam carceribus mancipatus ſit,

ſtatim, non expectatis ulterioribus interrogationibus, ſeu quaeſitis, ſincere rem totam aperiat; quamvis de illius incurſu in pœnales Apoſtolicarum Conſtitutionum ſanctiones non dubitetur; ideoque dignus ſit, qui ſaeculari Foro, uti capitalis criminis reus, liberè tradatur; nihilominus admittitur ad beneficium minorationis pœnae, commutatâ ipſi poenâ mortis in damnationem perpetuam ad triremes; uti teſtatur bon. mem. Cardinalis Albitius harum rerum peritiſſimus, in ſuo Tractatu *de Inconſtantia in Fide part. 1. cap. 14. num. 70. Si verò citatus, & vocatus, ad generalem interrogationem, an ſciat qua de cauſa fuerit vocatus, vel ſciat cauſam ſuæ carcerationis, vel quomodo hic reperiatur, ſatetur de plano veritatem, is tractatur, ac ſi eſſet ſponte confeſſus, & cum eo mitius agitur, præſertim poſt condemnationem, ut ſcilicet gravior pœna commutetur in mitiorem &c. Et ita fuit reſolutum in ſacra Congregatione ſub die 12. Maii* 1604.

§. 16. Illud etiam animadverſione dignum eſt, quod quamvis in Pontificali Romano praeſcripta reperiatur degradatio, etiam a prima Clericali Tonſura; licèt de hac quaeſtio ſit, an inter Ordines numerari debeat, nec ne; poſſitque Judex Eccleſiaſticus, uti praenotavimus, quando agitur de Minoribus Ordinibus, ſolus per ſe verbalem Degradationem peragere, quod ipſi non licet ſine aliorum interventu, ubi res eſt de Ordinibus Majoribus; nihilominus nunc temporis Sacerdotes, aliique Clerici, tàm Majorum, quàm Minorum Ordinum, ad Triremes liberè amandantur, vel etiam perpetuo carceri mancipantur, ſine praevia verbali, multoque minus reali Degradatione; uti cuique perſpectum eſt, & adnotatum quoque fuit a Sacerdote Catalani *Comment. ad Pontif. Rom. Tit. 16. §. 4. num. 6. Tom. III.*

§. 17. In Tribunalium Eccleſiaſticorum carceribus nunc quoque ſatis ſuperque reperiuntur aliqui, eo nomine detenti, quod Sacerdotali Ordine carentes, Miſſas celebraverint, Sacramentales Fidelium Confeſſiones exceperint, iiſdemque etiam Euchariſticam Communionem expetentibus, Particulas diſtribuerint a ſe nulliter conſecratas. Hos inter, duo erant, qui ſtatim ac interrogati fuerunt, num detentionis ſuae cauſam ſcirent, omnia ingenuè confeſſi ſunt; ex quo orta eſt quaeſtio, an iidem admittendi eſſent ad beneficium minorationis pœnae; ita nimirum, ut non quidem Saeculari Foro traderentur, tamquam capitis rei; ſed potius in Triremes, ſeu Carcerem perpetuò detruderentur.

§. 18. Nulla quidem diſcordia detecta eſt in ſuffragiis eorum, qui ſive conſulendo, ſive judicando, in praedictorum Cauſis ſententiam dixerunt, ſuper eo, an uterque reus pœnam traditionis Foro Saeculari, atque adeo Capitis pœnam incurriſſet. Verum nonnulli ſubdiderunt, attenta eorum prompta confeſſione, qua unuſquiſque delictum ſuum plene aperuerat, non expectatis ulterioribus Judicis interrogationibus; ambos promeritos eſſe, ut pro ſponte confeſſis haberentur, utque propterea ad Triremes dumtaxat, vel Carcerem perpetuò damnarentur. Alii autem numero plurea cenſuerunt, eoſdem, tamquam capitis reos, brachio ſaeculari liberè tradendos eſſe.

§. 19. Nos vero, quamvis ob aegritudinis noſtrae pervicaciam, Congregationibus ſuper his habitis, ut ſemper alias Nobis in more poſitum fuit, intereſſe non potuerimus; quum tamen ſubinde omnia perlegere, & expendere non omiſerimus, Pontificiae Clementiae & manſuetudini magis conſentaneum exiſtimavimus, in mitiorem ſententiam concedere; eò vel magis, quod & Cardinalis Albitius in hujus generis rebus adeo verſatus, teſtatum reliquit, ejuſmodi pœnae minorationem, veluti praemium, indulgeri conſueviſſe iis, qui ad primam Judicis interrogationem delictum ſuum integrè, apertèque fatentur; & plura ſuppetunt exempla cauſarum, quae in ſimilibus circumſtantiis ita tranſactae fuerunt. Itaque volumus praefatos reos promeritae pœnae minoratione in praeſenti caſu gaudere, nimirum Triremibus perpetuò addici, ita ut ab iis nunquam dimitti, ſeu pœnae hujuſmodi commutationem ullam impetrare valeant, praeter quam a Romano Pontifice pro tempore exiſtente, ac de eorum delictis, cum omnibus adjunctis circumſtantiis, edocto; relicta dumtaxat Judicibus facultate, ut quoties perpetuum triremium Opus praefatis reis minimè congruere videatur, in illius locum ſubrogare valeant perpetuam in ergaſtulo aut carcere reclnſionem, ſi reliqua ipſis ad id neceſſaria non deſint. Praeterea volumus atque mandamus, ut quum damnatio ad Triremes, ſeu ad perpetuam recluſionem, ut ſupra, praefatis reis formiter intimanda erit, id fiat a Judice, praeſentibus iis, qui ad Eccleſiarum Sacraria moderanda deputati ſunt, quique ad hujuſmodi actum evocandi erunt ab ipſo Judice, ſub pœnis ejuſdem arbitrio infligendis; atque ea occaſione gravis admonitio iis fiat, de omnimoda obſervantia & executione eorum, quae ſaepe praeſcripta ſunt; nè ſcilicet ignotos Sacerdotes Miſſam celebrare permittant, niſi poſtquam Literae diſceſſus, quas ſecum a propria Diœceſi prodeuntes attulerunt, recognitae & examinatae fuerint per eum, cui hujuſmodi cura demandata eſt. Id ipſum enim praeſtitum alias fuiſſe meminimus in hac eadem Urbe, ſub fel. rec. Praedeceſſore noſtro Clemente Papa XI. tunc quum ſaeculari Foro traditus fuit reus quidam capitali pœna plectendus, eò quod Sacerdotali Ordine non inſignitus, Miſſam celebraverat. Sententia in hujuſmodi reos quomodo a Judice ferenda.

§. 20. Cum iis igitur, qui uſque nunc comperti fuerint ad Sacrum Presbyteratus Ordinem non promoti, Miſſam celebraſſe, aut Sacramentales Confeſſiones excepiſſe, juxta rationem hactenus deſcriptam, a competentibus Judicibus, & Tribunalibus agendum decernimus. Sed quoniam hujuſmodi crimen, utpote graviſſimum, & ſatis ſuperque frequentatum, omni ratione praecavendum, &, quantum fas eſt, a Chriſtiana Republica eliminandum, extirpandumque Nobis eſſe cognoſcimus; novam hac de re legem a Nobis ſtatutam per Apoſtolicam Conſtitutionem, (cujus exemplum Epiſtolae huic adnexum Fraternitas Tua accipiet) in poſterum, poſt tres ſcilicet menſes ab ejuſdem Conſtitutionis data computandos, omnino ſervari, & ad effectum perduci mandamus. Tibique interim, Venerabilis Frater, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur. Haec quoad anteactum tempus. Nova in futurum contra nequiſſimum ſcelus parantur ſubſidia.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem die 2. Auguſti MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno XVII. Dat. 2. Auguſti 1757. Pont. XVII.

Celebrantibus Miſſam, aut Fidelium Confeſſiones excipientibus, ſine Sacerdotali Charactere, ſincera criminis confeſſio facta in primo interrogatorio generali nihil ſuffragatura decernitur, ad evadendam poenam traditionis brachio ſaeculari, indictam in Conſtitutionibus Apoſtolicis. LXXVI.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Divinarum, humanarumque Legum cuſtodia vigilantiae Noſtrae concredita hoc Nobis onus imponit, ut & aſſiduo ſtudio caveamus, ne ſcelera atque flagitia contra ipſas Leges committantur, & ut ea, quae ab iniquitatis filiis perpetrari contingat, juſto pœ- Proœmium.

narum

oarum rigore, ad formam Sanctiunum iiſdem Legibus adſcriptarum, puniri & vindicari curemus.

Prædeceſſorum Pontificum Conſtitutiones de Celebrátibus nonpromotis jam pridem a Pontifice cófirmatæ, ac pluribus additamentis elucidatæ.

§. 2. Saoè Nos aliàs, graviſſimum eorum delictum deteſtantes, qui ad Sacerdotalem Ordinem non promoti, Miſſarum Sacrificia celebrare, Fidelium Confeſſiones excipere, & accedentibus ad Euchariſticam Menſam, Panem a ſe nulliter conſecrarum diſtribuere, auſu temerario præſumerent; edita Conſtitutione, quæ incipit: *Sacerdos in æternum*: data xii. Kal. Maji Anno Incarn. Dominicæ MDCCXLIV. Pontificatus Noſtri IV., antiquiores Prædeceſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum Conſtitutiooes adverſus hujus generis delinquentes jampridem editas confirmantes & innovantes, complures alias declarationes, atque cautelas addidimus, ad eliminandum a Chriſtiana Republica ſacrilegum ejuſmodi facinus maximè opportunas, quæ diſtinctè legi poſſunt io citata Conſtitutione noſtra, impreſſa in Bullario noſtro *Tom. I. num.* xcvii. *

* In hac Editione Tom. XVI. pag. 196

Nova providétia, adverſus novum effugium nunc roborãdæ.

§. 3. His tamen ampliorem providentiam nunc ſuperaddere cogimur, ut aliud delinquentibus effugium ibi non enunciatum, & ab invecta ſenſim in Tribunalibus conſuetudine jam ipſis pene conceſſum, quo debitas ſibi graviores pœnas plerique evadere poſſent, unà cum cæteris per dictam Conſtitutionem noſtram ſublatis, pariter adimamus.

Benigna agendi ratio cum reis delictum ſuum prompte fatentibus, jam pro conſuetudine recepta.

§. 4. Iovenimus ſiquidem hunc morem hactenus obſervari conſueviſſe, ut ſi Reus conſtitutus, quum primum a Judice interrogatus fuerit, an ſciat qua de cauſa carceribus incluſus ſit, apertè & candidè delictum ſuum fateatur & narret; tunc is, veluti ſponte confeſſus, ad obtinendam pœnæ minorationem habilitetur; quod nimirum eò recidit, ut ad Triremes, vel ad carcerem perpetuo damnetur, ſed nequaquam Foro Sæculari tradatur, tamquam capitalis criminis reus, quemadmodum præfatæ Prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones, a Nobiſmet ipſis, ut ſupra diximus, confirmatæ, & innovatæ præſcribunt; uti latius a Nobis expoſitum eſt in Epiſtola Encyclica ad Antiſtites Ordinarios Locorum, & Judices in hac materia competentes, hac ipſa die per Nos data.

Eadem delinquentibus nota, impunitatem pleriſque præſtat

§. 5. Quum autem experientia compertum fuerit, pleroſque reos, qui Sacerdotali Charactere carentes Miſſam celebrarunt, aut Sacramentum Pœnitentiæ nulliter miniſtrarunt, de hujuſmodi Tribunalium indulgentia ſatis edoctos, vix unquam omittere, quin ſtatim atque carceribus detenti, & coram Judice conſtituti fuerint, delictum ſuum diſerte confiteantur, ad hoc ut traditionem Foro Sæculari, extremumque ſupplicium exinde conſequens, evadant; quumque hac ratione reipſa eveniat, ut vix ullus ſit ex hujuſmodi criminis reis, qui moderationem pœnæ in præfatis Apoſtolicis Conſtitutionibus ſtatutæ non obtineat; eoque beneficio fruatur, ut quum Sæculari Foro, tamquam capitali judicio damnatus, & mortis reus, tradendus fuiſſet, perpetuo potius Carceri, aut Triremibus mancipetur:

Hujuſmodi praxis in poſterum tempus proſcribitur, & Conſtitutionum rigor ſervandus jubetur.

§. 6. Idcirco Nos pernicioſam hujuſmodi praxim de medio tollere coacti, motu proprio, & certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, per hanc noſtram perpetuo valituram Conſtitutionem decernimus, atque ſtatuimus, in poſterum, videlicet poſt tres menſes a data præſentium Literarum computandos, nulli amplius Clerico, ſive Laico ſæpedicti criminis reo, promeritæ pœnæ minorationem ullam concedi debere, ſive poſſe, intuitu promptæ, apertæque confeſſionis, qua delictum ſuum in circumſtantiis ſuperius enunciatis Judici ſaſſus fuerit; ſed, ea non obſtante, omnes & ſingulos in præcedentibus Conſtitutionibus hac de re editis comprehenſos, a Judice competente, in caſibus ibidem expreſſis, prævia etiam degradatione, quatenus opus ſit, tradendos omnino fore, & eſſe Brachio Sæculari, capitali pœna puniendos.

Tollitur aliter judicandi, interpretandique facultas.

§. 7. Sicque, & non aliter in præmiſſis cenſeri, atque ita per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, Noſtroſque & Apoſtolicæ Sedis etiam de Latere Legatos, ſeu Nuntios, & in quibuſcumque Tribunalibus, & Officiis, etiam ſpecifica mentione dignis, ſublatà cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, definiri, & poſt lapſum trium menſium, ut ſupra, ad executionem, & effectum omnino perduci debere.

Derogatio contrariorũ.

§. 8. Non obſtantibus contrariis quibuſvis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, Ordinationibus, & Decretis; nec non dictorum Tribunalium, & Officiorum praxi, ſtylo, ſtatutis, uſibus & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus; Perſonarum quoque, Locorum, & Ordinum, Congregationum, Societatum, Inſtitutorum, & Militiarum, Privilegiis, Exemptionibus, & Indultis, quæ ſupradictæ prioris Conſtitutionis Noſtræ executioni decrevimus non obſtare: Quibus omnibus & ſingulis, etiam ad præſentium Literarum noſtrarum effectum, iterum pleniſſime & ampliſſime derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 9. Nulli ergo hominum liceat paginam hanc noſtrorum Decretorum, Statutorum, & Derogationum infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Dei Omnipotentis, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 2. Auguſti 1757 Pont. XVII.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLVII., Quarto Nonas Auguſti, Pontificatus Noſtri Anno Decimoſeptimo.

J. Card. Pro-Datar. D. Card. Paſſioneus.

Visa
De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

L. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.
Publicata die 11. Auguſti 1757.

LXXVII.

Damnatio & prohibitio Epiſtolæ manuſcriptæ, quæ directa legitur: *Ampliſſimis S. R. E. Cardinalibus, & clariſſimis Theologis in Urbe Præneſte congregatis poſt pacem Eccleſiæ Gallicanæ reſtitutam, & methodum propediem edituris pro ſtudiis peragendis ab Alumnis Collegii Urbani de Propaganda Fide ad Hæreticos profligandos, ad Gentiles, & Atheos in ſinum Eccleſiæ reducendos.*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Epiſtola, cui præfixa eſt directio hujuſmodi: *Ampliſſimis &c.* Theologi, quorum examini a Pontifice ſubjecta fuit, damnandam & proſcribendam eſſe cenſuerunt.

CUM ad nonnullos ex Venerabilibus Fratribus Noſtris S. R. E. Cardinalibus pervenerint Exempla manuſcripta cujuſdam Epiſtolæ, cui præfixa eſt Directio hujuſmodi -- *Ampliſſimis S. R. E. Cardinalibus, & clariſſimis Theologis in Urbe Præneſte congregatis poſt pacem Eccleſiæ Gallicanæ reſtitutam, & methodum propediem edituris pro ſtudiis peragendis ab Alumnis Collegii Urbani de Propaganda Fide, ad Hæreticos profligandos, ad Gentiles, & Atheos in ſinum Eccleſiæ reducendos*; quæque incipit: *Hæc ſunt Dubia &c.*; ac deſinit in ea verba: *& explodendam novitatem*: unumque etiam ex hujuſmodi

Exem-

Exemplis tranſmiſſum fuerit ad dilectum Filium Noſtrum Albericum ejuſdem S. R. E. Cardinalem Archintum nuncupatum, Noſtrum in univerſi Status negociis Secretarium, eo ſcilicet conſilio, ut Noſtris quoque oculis Epiſtola ipſa ſubjiceretur, id quod eſt factum: Cumque officii Noſtri partes ſint, pro commiſſi Nobis divinitus Gregis Dominici cura, animarum periculis, atque detrimentis, quæ ex præfatæ Epiſtolæ lectione & uſu provenire poſſent, Paſtorali ſollicitudine, quantum cum Domino poſſumus, occurrere: Idcirco Nos ſtatim aliquot Viros doctos, Theologicæ facultatis profeſſores, nulliuſque partis ſtudio addictos, elegimus, iiſque injunximus, ut de prædicta Epiſtola, deque in ea contentis, judicium facerent; qui ſanè mandatis Noſtris diligenter obtemperantes, ſententiis ſuis doctè prudenterque conſcriptis, unanimiter cenſuerunt, prædictam Epiſtolam, utpote refertam aſſertionibus reſpective falſis, temerariis, ſcandaloſis, multimode injurioſis, contumelioſis, impudentibus, captioſis, ſeditioſis, & ſchiſmati faventibus, damnandam a Nobis & proſcribendam fore.

§. 2. Relato Theologorum examini ſucceſſit aliud, quod Nos ipſi pariter commiſimus nonnullis Venerabilibus Fratribus Noſtris prædictæ S. R. E. Cardinalibus Theologicarum Diſciplinarum ſcientiâ præſtantibus; qui eâdem Epiſtolâ maturè perpensâ, ponderatiſque dictorum Theologorum ſuffragiis, in eamdem cum ipſis ſententiam convenerunt, quæque ab illis adducta & firmata ſunt, ſuis quoque calculis comprobarunt.

§. 3. Nos denique ipſi, quæcumque in primo & altero examine diſcuſſa fuerant, inſpicere, legere, & conſiderare non prætermiſimus; dictæque Epiſtolæ tenorem cum illius cenſura ſtudioſe comparavimus. Subinde vero Nos ipſi rem totam communicavimus cum Venerabilibus Fratribus Noſtris S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Chriſtiana Generalibus Inquiſitoribus adverſus hæreticam pravitatem Auctoritate Apoſtolica deputatis, in Sacrorum Canonum ſanctionibus, graviorumque negociorum tractatione apprime verſatis; quibus quum omnia diſtincte expoſuerimus, quæ tum a Nobis geſta ſunt, tum a prædictis Theologis & Cardinalibus in priori & poſteriori Epiſtolæ examine præ oculis habita fuerunt; his quoque cenſentibus prædictam Epiſtolam damnandam & proſcribendam eſſe; Nos, inhærentes hujuſmodi Theologorum & Cardinalium judiciis atque conſiliis, ac etiam motu proprio, & certa ſcientia Noſtra, præſentium Litterarum tenore, ſæpedictam Epiſtolam, tamquam continentem aſſertiones reſpective falſas, temerarias, ſcandaloſas, multimode injurioſas, contumelioſas, impudentes, captioſas, ſeditioſas, & ſchiſmati faventes, Auctoritate Apoſtolica damnamus & reprobamus, ejuſque Exempla legi, deſcribi, & retineri prohibemus; mandantes omnibus, & ſingulis Chriſtifidelibus, qui ejuſmodi Exempla penes ſe habuerint, ſeu in quorum manus ſubinde pervenerint, ut illa, ſtatim atque præſentes Litteræ eis innotuerint, hæreticæ pravitatis Inquiſitoribus, ſeu eorum Vicariis, ubi adſit Sancti Officii Tribunal, alioquin Epiſcopis, ſeu Ordinariis locorum, tradere & conſignare teneantur: ſub pœna excommunicationis majoris, quoad Perſonas ſeculares, quo vero ad Perſonas Eccleſiaſticas, etiam Regulares, hujuſmodi mandato Noſtro non obedientes, & contrafacientes, ſub pœna ſuſpenſionis a Divinis, ipſo facto, abſque alia declaratione incurrendis; quarum abſolutionem, & reſpective relaxationem, Nobis & Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus, reſervamus; excepto dumtaxat, quoad excommunicationem prædictam, uniuſcujuſque mortis articulo, quo nimirum Confeſſarius quilibet ab hujuſmodi cenſura, ut præfertur, incurſa, abſolvere poterit.

Officio S. Inquiſitionis injungitur damnatæ epiſtolæ auctorem detegere.

§. 4. Quia vero æquum non eſt, ut impunitus remaneat Auctor prædictæ damnatæ, & proſcriptæ Epiſtolæ, qui per aſſertiones, ut ſupra, reprobatas, carpere atque traducere auſus eſt rectiſſimam agendi rationem eorum Cardinalium, quorum Nos conſilio, & opera uſi ſumus, ubi actum fuit de conſcribenda Epiſtola Encyclica, quæ prodiit ſuperiore anno 1756. ſub Dat. die XVI. menſis Octobris; idemque contra ipſam Epiſtolam Noſtram Encyclicam audendo, Nos etiam; qui eam conſcripſimus, malignitatis ſuæ jaculis petere non veretur; Idcirco Nos Officio Sanctæ Inquiſitionis committimus & injungimus, ut exactiſſimâ diligentiâ adhibitâ, curet Auctorem ſæpedictæ damnatæ Epiſtolæ, qui adhuc latet, detegere & agnoſcere: Volentes, ut ſtatim ac collecta fuerint indicia, quæ ſemiplenam, ut ajunt, probationem conſtituant, ad capturam Rei ejuſmodi indiciis gravati, juxta ſtylum, & conſuetudinem Sancti Officii, deveniatur; deindeque completo & concluſo Proceſſu, ad ulteriores pœnas adverſus eum procedatur, juxta Sacrorum Canonum & Conſtitutionum Apoſtolicarum ſanctiones; ſic exigente juſtitia publica, quæ pernicioſos hujuſmodi auſus ſeveriori vindicta coerceri jubet.

Publicatio harum Litterarum Apoſtolicarum decernitur, & fides earum ſumptis habenda.

§. 5. Ut autem eædem præſentes Litteræ ad omnium notitiam faciliùs perducantur, nec quiſquam illarum ignorantiam allegare poſſit, volumus, & auctoritate prædicta decernimus, illas ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, nec non Curiæ Generalis in Monte Citatorio, & in Acie Campi Floræ de Urbe per aliquem ex Curſoribus Noſtris, ut moris eſt, publicari, illarumque exempla ibi affixa relinqui; ſic vero publicatas, omnes & ſingulos, quos concernunt, perinde afficere, ac ſi unicuique illorum perſonaliter notificatæ, & intimatæ fuiſſent: ipſarum autem præſentium Litterarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eamdem prorſus fidem, tam in judicio, quàm extra illud, ubique locorum haberi, quæ haberetur eiſdem præſentibus, ſi exhibitæ forent vel oſtenſæ.

D. 5. Sept. 1757. Pont. XVIII.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 5. Septembris MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno decimo octavo.

D. Card. Paſſioneus.

Publicat. eodem Die, Menſe, & Anno.

APPENDIX
AD TOMUM XIX.*
BULLARII
SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
BENEDICTI
PAPÆ XIV.
ANN. 1744. 1745. & 1748.

* Edit. Rom. Tom. IV.

I

I.

ACTA, ET DECRETA
In Cauſis Beatificationum, & Canonizationum, aliiſque ad Sacrorum Rituum materiam ſpectantibus, addenda ad Tomum VI. Operum Sanctiſſimi Domini Noſtri Romæ editum anno 1751.

Decretum generale Sanctiſſimi D. Noſtri Benedicti Papæ XIV. ſuper teſtibus de auditu auditus, in cauſis Beatificationis & Canonizationis.

CUM nonnulla poſt annum Pontificatus ſui decimum BENEDICTUS XIV. Decreta, Epiſtolas, Conſtitutioneſque ediderit ad materiam Sacrorum Rituum ſpectantia, quæ in Tomo VI. Operum ejuſdem SS. Domini Noſtri edito anno 1751. locum habere non potuerunt, ea hìc in unum collegimus, ſingula ſuis, prout indicantur, locis poſtea inſerenda, quandocunque nova horum Operum editio fieri contigerit. Igitur ad caput I., ubi referuntur *Decreta Generalia*, poſt IV. Decretum pag. 19. addatur V. ſcilicet.

DECRETUM GENERALE
SANCTISSIMI D. N.
BENEDICTI PAPÆ XIV.

An teſtes de auditu auditus, qui ſoli extant in Proceſſu Apoſtolico, jungi poſſint in linea probationis cum teſtibus de viſu, qui extant in Proceſſu Ordinario?

CUM ex relatione eorum, quæ in Congregationibus Sac. Rituum, aut Antepræparatoriis, aut Præparatoriis proponuntur, & diſcutiuntur, facta Nobis pro ſui muneris adimplemento tum a Congregationis Secretario, tum a Fidei Promotore, innotuerit, ſæpe excitatam fuiſſe inter ejuſdem Congregationis Conſultores controverſiam, an in Cauſis Beatificationis, & Canonizationis Servorum Dei, procedentibus per viam non Cultus, cum diſputandum proponitur Dubium ſuper Virtutibus aut Martyrio, Teſtes de auditu auditus, qui ſoli extant in Proceſſu Apoſtolico, in linea probationis jungi poſſint cum Teſtibus de viſu, qui extant in Proceſſu Ordinario; contendentibus nonnullis, id tantum fieri poſſe, ſi Teſtes de auditu, qui extant in Proceſſu Apoſtolico, ſint de auditu a videntibus; aliiſque aſſerentibus, id ipſum fieri debere, etiamſi Teſtes non ſint de auditu a videntibus, ſed de auditu auditus, dummodo cætera alia non deſint, quæ requiruntur pro conjunctione Proceſſus Ordinarii cum Proceſſu Apoſtolico, & alia etiam concurrant a Congregatione Rituum ſtatuta, ut rite, & recte admittantur Teſtes de auditu, de quibus omnibus in Noſtro Opere de Canonizatione Sanctorum lib. 2. cap. 4. & 5.

Id fieri non poſſe, & ſolis teſtibus de auditu a videntibus id competere decernitur.

§. 2. *Nos ad amputandam quamcumque controverſiam, decernimus primo, non poſſe in linea probationis conjungi Teſtes de auditu auditus in Proceſſu Apoſtolico examinatos, cum Teſtibus de viſu, qui extant in Proceſſu Ordinario, prædictamque conjunctionem in linea probationis competere tantum Teſtibus de auditu a videntibus, qui ſint in Proceſſu Apoſtolico examinati, dummodo cætera ſupra indicata non deſint requiſita: & ex conjunctione Teſtium de viſu examinatorum in Proceſſu Ordinario, cum Teſtibus de auditu a videntibus, examinatis in Proceſſu Apoſtolico, propoſitis Dubiis ſuper Virtutibus, aut Martyrio, reſponderi poſſe*, Conſtare de Virtutibus &c. aut conſtare de Martyrio: *Et in progreſſu ad ulteriora pro obtinenda formali Beatificatione ſufficere debere duo miracula, quæ ante Beatificationem patrata ſint, & approbata; & pro obtinenda Canonizatione ſufficere debere alia duo miracula, poſt Beatificationem ſecuta & approbata.*

Robur tamen & vim adminiculi teſtes de auditu auditus habere quandoque poſſunt.

§. 3. *Decernimus ſecundo loco, quod ſi in Proceſſu Ordinario Teſtes extent de viſu, & in Proceſſu Apoſtolico non reperiantur niſi Teſtes de auditu auditus, Teſtes hi de auditu auditus, in Proceſſu Apoſtolico excepti, vim & robur adminiculi habere valeant, modo quidem levis, modo gravis, prout eorum numerus, & qualitas expoſcit, ita ut, excluſa a Poſtulatoribus quacumque fraudis, aut negligentiæ ſuſpicione, ex qua factum ſit, ut ſoli Teſtes de auditu auditus in Proceſſu Apoſtolico fuerint examinati, ſi, attentis numero, & qualitate Teſtium de viſu in Proceſſu Ordinario examinatorum, habitaque conſideratione adminiculi non levis, ſed gravis, deſumpti ex Teſtibus de auditu auditus in Proceſſu Apoſtolico examinatis, res ad eum ſtatum redacta ſit, ut faciat fidem, & auctoritatem Viro prudenti de re gravi judicaturo, propoſitis Dubiis ſuper Virtutibus, aut Martyrio, reſponderi poſſit*, ita conſtare de Virtutibus, aut ita conſtare de Martyrio, ut procedi poſſit ad ulteriora, hoc eſt ad diſcuſſionem Miraculorum: *Nec obtineri poſſe Decretum Beatificationis, niſi tria Miracula præceſſerint, quæ fuerint approbata; neque demum Canonizationis Decreto locum eſſe debere, niſi duo alia poſt Beatificationem Miracula ſuperveniant, quæ pariter fuerint approbata.*

Præſenti Decreto nihil immutatum pro cauſis, quæ procedunt per viã caſus excepti aut in quibus ſoli teſtes de auditu extant in utroque Proceſſu.

§. 4. *Demum tertio loco decernimus, nihil per præſens Decretum a Nobis fuiſſe immutatum ſuper Dubio Virtutum, aut Martyrii, in Cauſis, quæ procedunt per viam caſus excepti, aut in quibus, etſi procedant per viam ordinariam non Cultus, ſoli Teſtes de auditu extant in Proceſſu tum Ordinario, tum Apoſtolico; quoad ea enim exacte obſervari mandamus Decretum Generale a Nobis editum* die 23. Aprilis 1741. *& impreſſum in Noſtro Opere* de Canonizatione Sanctorum lib. 3. cap. 3. num. 25. editionis Patavinæ, & editionis Romanæ, *quod etiam nunc confirmamus tum quoad numerum Miraculorum, tum etiam quoad cætera, quæ in dicto Decreto continentur; & in quibus ſtatuitur, Miracula ſemper eſſe comprobanda per Teſtes conteſtes de viſu, ſive agatur de Cauſis procedenti-*

bus per viam ordinariam de non Cultu, ſive per viam extraordinariam de caſu excepto, & ſive res ſit de Miraculis pro obtinenda Beatificatione, ſive de aliis, quæ proponuntur pro Canonizatione obtinenda. Et Secretario Congregationis Sacrorum Rituum mandamus, ut præſens Noſtrum Decretum inter acta Congregationis referat, & typis edi curet, ut ad omnium notitiam deveniat.

Data 17. Julii 1744.

Datum hac die 17. Julii 1744.

D. F. Card. Tamburinus Præf.

Loco † Sigilli.

M. Mareſuſcus S. R. C. Secr.

II

Sanctiſſimi Domini Noſtri Benedicti PP. XIV. Epiſtola ad Capitulum, & Canonicos Metropolitanæ Eccleſiæ Bononienſis data, occaſione, qua S. Proci Martyris Corpus repertum in S. Thraſonis Cœmeterio, in eadem Eccleſia collocandum, tranſmittitur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

JAm dudum Nobis erat in animo, unum aliquod Sancti Corpus cum ſuo nomine proprio inventum mittere ad iſtam Noſtram Metropolitanam Eccleſiam, inter cætera dona, quæ ei largiri ſolemus quotannis, occaſione Solemnitatis S. Petri Apoſtolorum Principis, in cujus honorem eadem Eccleſia dedicata eſt.

§. 1. Non ignoramus, veneratione coli debere non ſolum cujuſcumque Sancti Corpus integrum, ſed quamlibet etiam partem a reliquo ejus corpore diviſum: *Hæc eſt enim Sanctorum Martyrum gloria, quorum etſi per univerſum Mundum ſeminetur in cineribus portio, manet tamen integra in virtutibus plenitudo*: ita loquitur Sanctus Maximus *Serm.* 55. inter Sermones, qui olim Sancto Ambroſio adjudicabantur, ut videre eſt in Operibus hujus Sancti Patris *tom. 2. editionis Pariſienſis anni* 1690. *pag.* 466. Cum Sancto Maximo cohæret Sanctus Gregorius Nazianzenus, qui *in ſuo Carmine de Virtute* juxta interpretationem Petavii *lib. 14. de Incarnatione cap.* 11. §. 3. ait:

Tanta porro eſt verisatis veneratio,
Ut vel exiguus pulvis, aut aliquod reliquiarum
Oſſium vetuſtorum, vel capillorum particula,
Aut panniculi, aut aſperſi cruoris
Nota quæpiam, ad totius honorem aliquando
ſufficiunt,
Et appellatione ſanctæ ſunt reliquiæ:
Cum certis locis attributa fuerint illa pro toto
Martyre:
Eadem quippe vi prædita. O Miraculum!
Salutem enim affert etiam ſola recordatio.

§. 2. Nobis conſtat præterea, quod quotieſcunque habentur indicia certa, corpus aliquod, aut partem ipſius, eſſe corpus, aut partem corporis alicujus Sancti, licet hujus nomen lateat; corpori tamen, aut parti illi religioſus cultus debetur, qui cæteris Sanctorum Reliquiis præſtari ſolet, ut late oſtendimus *in Noſtro Opere de Canonizatione lib. 4. part. 2. cap.* 27. editionis præſertim Patavinæ, a Nobis, etiamſi aſſiduo graviſſimarum occupationum pondere premeremur, plurimum locupletatæ; qua editione, pro nunquam intermiſſa benevolentia veſtra erga Nos, laboreſque Noſtros qualeſcumque, minime vos carere arbitramur.

§. 3. Ut ut vera ſint quæ diximus, nemo tamen inficiabitur, multo præclarius quid eſſe Corpus integrum, quam pars inſignis ejuſdem Corporis; & multo majorem eſſe Fidelium devotionem erga Corpus alicujus Sancti, de cujus nomine proprio conſtet, quam alterius, cujus nomen ignoretur. Et propterea juxta veterem Romanæ Eccleſiæ conſuetudinem, Sanctorum corporibus, quorum nomen ignoratur, appellativum nomen imponitur; ut recte ad rem Noſtram, dum loquitur de conſuetudine imponendi nomen appellativum Corporibus Sanctorum, qui ſine nomine inveniuntur,

ani-

Lettera della Santità di Noſtro Signore Benedetto PP. XIV. ſcritta al Capitolo, e Canonici della Metropolitana di Bologna, in occaſione che mandava loro il Corpo di S. Proco Martire, ritrovato nel Cimiterio di S. Traſone, per farlo collocare nella medeſima Metropolitana.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Proemio.

E' Qualche tempo, che ci venne in penſiere di mandare a coteſta Noſtra Chieſa Metropolitana, fra gli altri regali, che ſiamo ſoliti di mandare ogni anno per la Feſta del glorioſo S. Pietro Principe degli Apoſtoli, in onore del quale la detta Chieſa è dedicata, un Corpo Santo intero, ritrovato col proprio nome.

Qualunque porzione del Corpo d'un qualche Santo è degna di venerazione.

§. 1. Sappiamo doverſi venerare non ſolo il Corpo intero di qualunque Santo, ma ancora ogni parte d'eſſo ſtaccata dal rimanente: *Hæc eſt enim Sanctorum Martyrum gloria, quorum etſi per univerſum Mundum ſeminetur in cineribus portio, manet tamen integra in virtutibus plenitudo*: ſono parole di S. Maſſimo nel Sermone cinquanteſimo quinto fra quelli ſin ora attribuiti a S. Ambrogio, come può vederſi nel tom. 2. delle Opere di queſto Santo Padre della ſtampa di Parigi dell' anno 1690. alla pag. 466., col quale concorda S. Gregorio Nazianzeno nel ſuo Componimento poetico *de Virtute*, ſecondo l'interpretazione del Petavio al lib. 14. *de Incarnatione cap.* 11. §. 3.

Tanta porro eſt veritatis veneratio,
Ut vel exiguus pulvis, aut aliquod reliquiarum
Oſſium vetuſtorum, vel capillorum particula,
Aut panniculi, aut aſperſi cruoris
Nota quæpiam, ad totius honorem aliquando
ſufficiant,
Et appellatione ſanctæ ſunt reliquiæ:
Cum certis locis attributa fuerint illa pro toto
Martyre:
Eadem quippe vi prædita. O Miraculum!
Salutem enim affert etiam ſola recordatio.

Ancorchè ſia ignoto il nome del medeſimo Santo.

§. 2. Sappiamo in oltre, che quando vi ſono gl' indizj certi, che il Corpo, o parte d'eſſo, è d'un Santo, ancorchè non ſe ne ſappia il nome, deeſi al Corpo, o alla parte, il culto religioſo proprio delle Reliquie de' Santi; come da Noi fu dimoſtrato nella Noſtra Opera *de Canonizatione* al lib. 4. part. 2. cap. 27., e particolarmente dell'ultima ſtampa fatta in Padova, arricchita da Noi, non oſtanti le Noſtre inceſſanti occupazioni, di nuove notizie, e che ci luſinghiamo, che non avrete tralaſciato di procurarvi, per il affetto, che avete ſempre dimoſtrato alla Noſtra Perſona, ed alle Noſtre quali ſianſi fatiche.

Sempre però è maggiore la divozione de' Fedeli verſo un intero Corpo, e più ancora, ſe ha il proprio nome.

§. 3. Ma non ſi può negare, che, non oſtante il detto ſin ora, non vi ſia un non ſo che di più luminoſo in un Corpo intero, che in una parte ancorchè riguardevole del detto Corpo, & che la divozione de' Fedeli non ſia più fervoroſa verſo un Corpo Santo, di cui ſi ſa il nome, che verſo un altro Corpo Santo, il di cui nome s' ignora; per la qual coſa, giuſta l' antica conſuetudine della Chieſa Romana, s' impone ai Corpi Santi, il nome de' quali s' ignora, un nome appellativo; come molto bene al Noſtro propoſito, parlando dell' uſo d' imporre i nomi appellativi

ai Cor-

Itaque vetus eſt Eccleſiæ Romanæ conſuetudo imponendi nomē appellativum Sanctorum Corporibus, quæ ſunt ſine nomine.

animadvertit eruditus Ferrandus *in Diſquiſit. Reliq. lib. 1. cap. 5. Minime ſuperfluum eſt, certa nomina incertis Sanctorum Reliquiis attribuere, quod experientia, uſuque quotidiano videamus, Fideles multo minori affectu, ſtudio, ac pietate affici, & ferri erga Divorum illorum exuvias, quorum nomina mortales latent, quam adverſus eas, quæ certis nominibus indigitantur: potentius enim Nobis nota, & certa, quam obſcura, ignota, & incerta, ſoleat movere animos; ideoque major Dei gloriæ, atque Cælitum cultus, ac venerationis plerumque acceſſio fit:* præter ea, quæ collecta videre licet in Noſtro ſupra citato Opere editionis Patavinæ *lib. 4. part. 2. c. 28.*

Diligentia adhibita, ut Corpus alicujus Sancti inveniretur, Bononiam transmittendum.

§. 4. Hiſce rationibus permoti Corpus alicujus Sancti integrum cum proprio nomine invenire ſtuduimus, illudque mittere ad vos, ut, quemadmodum ſignificavimus, in Noſtra Metropolitana Eccleſia collocaretur.

Atque ut id, quod in animo erat conſequeremur, neceſſe fuit Noſtras perquiſitiones ad ea venerabilia loca convertere, quæ tantopere almam hanc Urbem Romam illuſtrant: Loca, quæ excavata olim, & effoſſa a Gentilibus, ut extraheretur arena communis, & dicæarchea, ad extruenda magnifica illa ædificia, quorum adhuc apparent reliquiæ, fuerunt poſtea decurſu temporis a primis Chriſtifidelibus ſanctificata, qui illuc ſe ob perſecutionum metum recipiebant, ſuos religioſos conventus ibi facturi, ita ut ibidem ſacræ etiam functiones a ſummis Pontificibus perficerentur, & Eccleſiaſtica ſepultura defuncti donarentur. De Cœmeteriis loquimur, ſeu Catacumbis, de quibus tam devote Sanctus Hieronymus ſcribit, præter alios quamplures Antiquitatis Scriptores a Nobis citatos *in cap. 27. Operis Noſtri*, quibus in editione Patavina Joannem Bottarium addidimus, Bibliothecæ Vaticanæ Cuſtodem, & Nobis ab intimo Sacello, qui *Tom. 1. Romæ ſubterraneæ* Catacumbarum modo explicatam originem feliciter detexit.

Catacumbarum origo.

Præmittendū examen, num Corpus cum martyrii notis ſigniſque ſit conditum.

§. 5. Invento autem in Catacumbis Corpore integro cum nomine proprio, neceſſe fuit ultra procedere. Certum eſt enim, quod nulla ſepeliebantur in Catacumbis niſi Chriſtianorum Corpora; ſed quod omnia Chriſtianorum Corpora ibi ſepulta, eſſent Sanctorum Corpora, certum non eſt. Propterea examinanda veniunt ſigna, quæ in ſepulchro erant, ubi condebatur corpus integrum, aut ejus pars, ſive cum nomine proprio, ſive non. Noſtri enim primitivæ Eccleſiæ Patres collocabant ſemper in ſanctorum ſepulchris ſigna indicantia ſanctitatem; ea vero nunquam collocabant in ſepulchris illorum, quos uti Sanctos non habebant.

In Catacumbis Chriſtianorum dumtaxat Corpora ſepeliebantur.

Baſnagio in ſuis Operibus minime arridet ſententia, quod in Catacumbis non ſepelirentur niſi Chriſtianorum Corpora. Sed illum egregie confutavit in ſuo Opere *de Monogrammate Chriſti Domini* Capellanus Noſter intimus Dominicus Georgius, cujus nomen claret in Republica Litteraria celeberrimum. Idem præſtitit ſupra laudatus Bottarius, Baſnagii ſequacibus reſpondens. Nos vero, qui in prima editione Operis Noſtri *de Canonizatione* conati ſumus clare oſtendere, quod ſoli Chriſtifideles in Catacumbis, de quibus loquimur, ſepelirentur; ſumma animi Noſtri voluptate in nupera editione Patavina addidimus ea pariter, quæ duo prædicti Scriptores egregii animadverterant, eoſque, uti par erat, nominavimus: abhorruimus namque ſemper, ſemperque abhorrebimus a prava quorumdam conſuetudine, qui ut ſuos faciant alienos

E perciò uſa la Chieſa Romana d'imporre il nome ai Corpi Santi.

ai Corpi de' Santi ritrovati ſenza nome, va diſcorrendo l'erudito Ferrando *Diſquiſit. Reliq. lib. 1. cap. 5. Minime ſuperfluum eſt, certa nomina incertis Sanctorum Reliquiis attribuere, quod experientia, uſuque quotidiano videamus, Fideles multo minori affectu, ſtudio, ac pietate affici, & ferri erga Divorum illorum exuvias, quorum nomina mortales latent, quam adverſus eas, quæ certis nominibus indigitantur: potentius enim Nobis nota, & certa, quam obſcura, ignota, & incerta, ſolent movere animos; ideoque major Dei gloriæ, atque Cælitum cultus, ac venerationis plerumque acceſſio fit:* con quel di più, che potete vedere raccolto da Noi nella Noſtra Opera ſopracitata della ſtampa di Padova al lib. 4. part. 2. cap. 28.

Diligenze praticate per rinvenire un Corpo Santo per mandarlo a Bologna nella Chieſa Metropolitana.

§. 4. A queſti fondamenti ſi è appoggiata la Noſtra idea di ritrovare un Corpo Santo intero col proprio nome, e di mandarvelo, come facciamo, per eſſere collocato nella Noſtra Chieſa Metropolitana, ſecondo ciò, che di ſopra ſi è accennato.

Per conſeguire il fine da Noi bramato ſiamo ſtati neceſſitati a rivolgerci a que' venerabili Luoghi, che rendono cotanto illuſtre queſta Noſtra Città di Roma: Luoghi, che aperti, e ſcavati dai Gentili per eſtrarne arena, e pozzolano, ad effetto di prevalerſene nelle loro auguſte fabriche, parte delle quali ancor oggi ſi vede, furono poi col tratto del tempo ſantificati dai primi Criſtiani, che in eſſi ſi ritiravano pe'l timore delle perſecuzioni, e che in eſſi facevano le loro pie adunanze, celebrandoſi anche ne' medeſimi le ſacre funzioni da' Sommi Pontefici, e dandoſi pure ne' medeſimi la ſepoltura ai defunti. Parliamo de' Cimiterj, o ſiano Catacombe, delle quali ſcrive con tanta pietà S. Girolamo, oltre tanti altri Scrittori antichi da Noi portati nel capo XXVII. della Noſtra Opera, ai quali nella ſtampa di Padova abbiamo aggiunto il Sacerdote Giovanni Bottari ſecondo Cuſtode della Noſtra Biblioteca Vaticana, e Noſtro Cappellano Segreto, che nel ſuo primo Tomo *di Roma Sotterranea* ha felicemente ſcoperta l'origine poc'anzi eſpoſta delle Catacombe.

Origine delle Catacombe.

Neceſſario eſame, ſe il Corpo Santo abbia i ſegni del martirio.

§. 5. Ritrovato nelle Catacombe il Corpo intero col nome proprio, è ſtato d'uopo il paſſar oltre: eſſendo certo, che nelle Catacombe non ſi ſeppellivano, che i Corpi de' Criſtiani; ma non eſſendo certo, che tutti i Corpi de' Criſtiani ivi ſepolti, foſſero Corpi de' Santi: il che porta ſeco l'impegno d'eſaminare i Segni, che erano nel Sepolcro, in cui giaceva o il Corpo, o parte d'eſſo, o col nome proprio, o ſenza nome proprio; avendo i Noſtri primi Padri poſto nei Sepolcri de' Santi i Segni indicativi della Santità, e non avendoli poſti ne' Sepolcri di quelli, che eſſi non avevano per Santi.

Nelle Catacombe i ſoli Corpi de' Criſtiani ſi ſeppellivano.

Il Baſnagio ſi è nelle ſue Opere dimoſtrato non ſodisfatto dell'aſſunto, che nelle Catacombe non ſi ſeppelliſſero, che i Corpi de' Criſtiani. Ma il Sacerdote Domenico Giorgi Noſtro Cappellano Segreto, il di cui nome è aſſai celebre nella Repubblica Letteraria, gli ha molto bene riſpoſto nella ſua Opera *de Monogrammate Chriſti Domini.* Lo ſteſſo ha fatto il ſopraccitato Bottari riſpondendo ai ſeguaci del Baſnagio. E Noi, che nella prima ſtampa della Noſtra Opera *de Canonizatione* ci eravamo ingegnati di porre in chiaro, che i ſoli Criſtiani ſi ſeppellivano in queſte Noſtre Catacombe, abbiamo avuto un ſommo piacere nella nuova ſtampa di Padova d'aggiugnervi le rifleſſioni dei due predetti Valentuomini, nominandoli, come era del dovere: non eſſendoci mai piacciuta, ne eſſendoci mai per piacere la prattica di taluni,

i. labores, indigno plagio tegunt Auctorem verum, cujus nomen poſtea nihilo tamen ſecius innoteſcit.

che fanno proprie le fatiche altrui, ſopprimendo con un plagio, che poi col tratto del tempo ſi ſcuopre, il vero Autore.

etati rifi fi.

§. 6. Hoc ſyſtemate præſtabilito, prima Catacumba, ſeu Cœmeterium, qood viſitari juſſimus, fuit Prætextati Cœmeterium, in Martyrologiis adeo celebre, ſitum in via Appia, & vix unum milliare ab Urbe Roma diſtans. De ipſo loquitur Marcus Antoaius Boldertus Canonicus Sanctæ Mariæ trans Tyberim, in ſuo laudabili Opere, cujus titulus: ***Oſſervazioni ſopra i Cimiterj de' Santi Martiri, ed antichi Criſtiani di Roma, lib. 2. cap.*** 18. quod Opus Auctor eruditus compoſuit poſt continuatum triginta annorum ſtudium, poſt iteratas locorum perquiſitiones, & animadverſiones varias, poſt multos mentis & corporis ſuſceptos labores, ac feliciter exantlatos, ut materiam præpararet, ſimulque ut ſuo muneri quoad Cœmeteria ſatisfaceret.

Ricerche fatte nelle Catacombe di Preteſtato.

§. 6. Camminando con queſto ſiſtema, la prima Catacomba, o ſia il primo Cimiterio da Noi fatto viſitare, è ſtato quello di Preteſtato, tanto celebre ne' Martirologj, ſituato nella Via Appia, ed un miglio in circa lontano da Roma. D' eſſo parla il Sacerdote Marcantonio Boldetti Canonico di Santa Maria in Traſtevere nella ſua bell' Opera intitolata ***Oſſervazioni ſopra i Cimeterj de' Santi Martiri, ed antichi Criſtiani di Roma, al lib. 2. cap.*** 18. Opera compoſta dopo ſei luſtri di continua oſſervazione, acceſſi, fatiche di mente, e di corpo, intrapreſe e felicemente eſeguite per comporla, e nello ſteſſo tempo adempire il ſuo impiego ſopra i Cimiterj.

lete- rpus prio Ilari

§. 7. In hoc eodem Prætextati Cœmeterio detectum fuit anno elapſo Corpus integrum cum nomine proprio ***Ilari***: quod nomen Chriſtianis valde erat commune, ut colligitur ex antiquis inſcriptionibos apud Arringhium, Fabrettum, & Reineſium; neque erat incognitum Eccleſiaſticis Martyrologiis, ut videre eſt in Martyrologio Florentini ***die prima Februarii***, atque in alio item Martyrologio apud Bollandum ***tom. 1. Februarii pag.*** 294. Sepulchro inſculptum apparebat Monogramma Chriſti cum littera A ab uno latere, ab altero littera Ω. Inſcriptio vero hujuſmodi erat: ***Hic requieſcit in pace ſeda conſtitutus Ilarus qui vixit annus PL. MS. XXV.*** Errores, qui huc irrepſerunt, neminem debent in admirationem adducere, niſi quem ipſæ latent notiones primæ in hac materia. Siquidem extra omnem controverſiam certum eſt, quod verba recte præparata, ut inciderentur in lapidibus, corrumpebantur ab imperitis ſculptoribus in ipſo incidendi actu, at non tamen ita corrumpebantur, ut verus ſenſus omnino deperderetur.

om one.

In queſte fu trovato un Corpo intero col nome proprio d'Ilaro.

§. 7. Nel predetto Cimiterio di Preteſtato fu ritrovato nell' anno paſſato un Corpo intero col nome proprio ***d' Ilara***: nome aſſai uſitato fra i Criſtiani, come ſi raccoglie dalle Iſcrizioni appreſſo l' Arringhi, il Fabretti, ed il Reineſio, e non incognito nei Martirologj della Chieſa, come può vederſi in quello del Fiorentini al primo di Febbrajo, ed in un altro ſtampato dal Bollando nel tom. 1. di Febbrajo alla pag. 294. Nel Sepolcro vi era impreſſo il Monogramma di Criſto, e da una parte un A, e dall' altra un Ω, e nella Iſcrizione così ſi leggeva: ***Hic requieſcet in pace ſeda conſtitutus Ilarus qui vixit annus PL. MS. XXV.*** non potendo formalizzarſi degli errori, che in eſſa ſi vedono, ſe non chi è privo anche delle prime cognizioni in queſta materia, eſſendo per altro coſa aſſai nota, che, compoſte anche a dovere le parole da imprimerſi nelle Lapidi, gl' Inciſori ignoranti, imprimendole, le guaſtavano, ma non però in tal foggia, che il vero ſenſo non ſe ne capiſſe.

E colla propria Iſcrizione.

Si- qui- tur , cata- con- r, in- tum

§. 8. In Noſtro Opere ***de Canonizatione cap. 27. ſæpius citato num. 14. editionis Patavina***, dum loqueremur de ſignis, unde Sancti Corpus a Corpore alterius Chriſtiani diſtinguitur, non dubitavimus ita aſſerere; ***Primum itaque Signum eſt, ſi aliquod forte Corpus reperiatur cum Inſcriptione, dummodo Inſcriptio ipſa nullis ambagibus ſubjecta ſit, ſed in ea expreſſa ſint, quæ verum pro Chriſto Martyrium præſeferant, & ideo indubitatam Sanctitatem.*** Ibidem ***num.*** 18. diximus etiam, quod ex Monogrammate ***Pro Chriſto*** ſepulchris inſculpto, unum hoc inferri poteſt, Corpus ſcilicet ibi repoſitum, fuiſſe Corpus alicujus Chriſtiani: quod inſuper in editione Patavina comprobavimus, adducentes auctoritatem prælaudati Georgii, & Ludovici Aotonii Muratorii viri in Republica Litteraria adeo inſignis. Litteræ autem A, & Ω quæ ſignificaot Chriſtum eſſe principium rerum omnium & finem, ejuſque divinitatem exprimunt; quæque olim inſcribebantur Chriſtianorum Monumentis etiam ante Arii, & Conſtantini ætatem, ut luculenter oſtendunt Lupus ***in Diſſertatione de Sancta Severa pag.*** 142. & Georgius citatus ***de Monogrammate Chriſti Domini cap.*** 2. indicant ſimiliter, quod Corpus illud erat Corpus Chriſtiani alicujus. Eodem collimant verba ***requieſcit in pace***, quæ nunquam adhibita fuerunt a Paganis, ſed a Chriſtifidelibus tantummodo, quod ipſum demonſtrat Mabilionius ***de Cultu Sanctorum ignotorum pag.*** 557. Jam vero, omiſſis ſiglis ***PL. MS.*** ſignificantibus ***plus minus*** ad indicandam defuncti ætatem: quæ ſiglæ in tot Inſcriptionibus inveniuntur apud Aringhium, & Fabrettum, quæque in uſu eſſe cœperunt quarto ſæculo, ſi fides habenda eſt Sponio in Antiquitatum inveſtigationibus ***pag.*** 350., tota difficultas

Varj ſegni, dai quali ricavaſi eſſere i Corpi, che ſi trovano nelle Catacombe, de' ſoli Criſtiani.

§. 8. Nella Noſtra Opera ***de Canonizatione*** nel più volte citato capo XXVII. al num. 14. della ſtampa di Padova, non abbiamo avuta difficoltà, ſcrivendo de' Segni, pe' quali un Corpo Santo ſi diſtingue dal Corpo d' un Criſtiano, di aſſerire come in appreſſo: ***Primum itaque Signum eſt, ſi aliquod forte Corpus reperiatur cum Inſcriptione, dummodo Inſcriptio ipſa nullis ambagibus ſubjecta ſit, ſed in ea expreſſe ſint, quæ verum pro Chriſto Martyrium præſeferant, & ideo indubitatam Sanctitatem.*** Nella ſteſſa Opera al num. 18. abbiamo ancor detto, che dal Monogramma ***Pro Chriſto***, impreſſo nel Sepolcro, non ſi può altro inferire, ſe non che il Corpo in eſſo giacente, foſſe Corpo d'un Criſtiano: il che nella nuova ſtampa di Padova abbiamo avvalorato anche col ſentimento del citato Giorgi, e del cotanto celebre Abbate Lodovico Antonio Muratori. L' A, ed Ω, che ſignificano eſſer Criſto il principio, ed il fine di tutte le coſe, ed eſprimono la ſua Divinità, e che erano in uſo ne' Monumenti de' Criſtiani, prima ancora dell' età d' Ario, e di Coſtantino, come molto bene hanno dimoſtrato il Lupi nella Diſſertazione ***de S. Severa*** alla pag. 142., a l' allegato Giorgi ***de Monogrammate Chriſti Domini cap.*** 2. provano altresì, che il Corpo era Corpo d' un Criſtiano: al che pure alludono le parole ***requieſcit in pace***, che non ſono mai ſtate adoprate da' Pagani, ma unicamente da' Criſtiani, come anche dimoſtra il Mabillonio ***de Cultu Sanctorum ignotorum*** alla p. 557. E laſciando da parte il ***PL. MS.*** che vogliono dire ***plus minus***, e che eſprimono l' età del defunto: Cifra, che ſi ritrova in tante altre Iſcrizioni appreſſo l' Arringhi, ed il Fabretti, e che incominciò ad uſarſi nel quarto ſecolo, ſe

reduci preſſiſ-

reduci debet ad illa verba *ſede conſtitutus*, hoc eſt *fide conſtitutus*, ut inciſoris ſphalma corrigatur.

Inquiritur, quid ſignificent illa verba *ſede conſtitutus*, quæ in laudata inſcriptione leguntur.

§. 9. Ut conſtaret, num prædicta verba in aliis quoque inſcriptionibus invenirentur, & quiſnam eſſet eorumdem ſenſus, rem totam communicavimus Litteratis illis viris, qui frequentes adſunt eruditis Exercitationibus, quæ ſingulis ſecundis Feriis habentur coram Nobis de rebus Eccleſiaſticis, aut Romanis Antiquitatibus tum ſacris, tum profanis, quo ſolatio inter moleſtiſſimas Pontificatus Noſtri ſpinas unice recreamur. Poſt accuratas igitur perquiſitiones, relatum eſt Nobis, hujuſmodi verba nullibi in Lapidibus Sepulchralibus inveniri potuiſſe. Quo vero ad eorum intelligentiam putarunt aliqui, eo loco Sacramentum Confirmationis ſignificari, quo Ilarus inſignitus fuerit, cum legatur in antiquo Canone *Spiritus Sanctus, de Conſecrat. diſt.* 5. quod Spiritus Sanctus in Baptiſmate *plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmatione augmentum præſtat ad gratiam.* Sed ea ſententia minime placuit; nam licet in Inſcriptione quadam, quam afferunt claræ memoriæ Cardinalis Noriſius *in Faſtis Conſularibus pag.* 43., & Fabrettus *in Inſcriptionibus pag.* 577. legatur de quodam Severo Paſchaſio, quod *percepit* XI. *Kal. Majas*, abſque eo quod ſubjungatur quid perceperit, idque de Baptiſmo intelligatur; neſcimus tamen an ulla Inſcriptio inveniatur, quæ expreſſe mentionem faciat de Confirmatione; ob eam fortaſſe cauſam, quia ubi mentio fieri vellet de perceptis Sacramentis, cum omitti nullatenus poſſet Baptiſmus, ibi idem erat dicere aliquem fuiſſe baptizatum, ac dicere fuiſſe quoque confirmatum; tunc enim in pluribus Eccleſiis Confirmatio immediate conferebatur poſt Baptiſmum, quæ conſuetudo vigebat etiam in Eccleſia Romana, ut videre eſt *in Ordine Gelaſiano* in lucem edito a Ven. Servo Dei Card. Thomaſio *pag.* 84. & 85. De hujuſmodi ritu fuſe egimus *in Diſſertatione de Synodo Diœceſana*, quæ a Nobis Bononiæ compoſita, deinde Noſtri Pontificatus tempore locupletata, Deo annuente, publica luce donabitur. Baptiſmi, & Confirmationis Sacramentis addebatur olim in quibuſdam Eccleſiis etiam Euchariſtia, quamvis Baptizati, & Confirmati; eſſent adhuc lactentes puelluli, ut colligere poteſtis ex Noſtro Opere *de Feſtis Jeſu Chriſti, & Beatæ Mariæ Virginis, & de Miſſæ Sacrificio*, quod Opus, quanto major eſt librorum copia, qui Nobis poſt Noſtri Pontificatus exordia ſuppeditantur ab inſigni Bibliotheca Dominici Cardinalis Paſſionei, variis notitiis tanto magis adauctum, atque inſuper ex Italico ſermone in Latinam linguam feliciter tranſlatum a Michaele Angelo de Giacomellis Nobis ab intimo Sacello, hoc ipſo anno typis Patavinis prodiit in lucem.

Nonnullorum opinio, Sacramentum Confirmationis iis verbis indicari.

preſtiamo fede allo Sponio nella Ricerca delle Antichità alla pag. 350. il vero punto dee ridurſi alle parole *ſede conſtitutus*, cioè *fide conſtitutus*, correggendo l'errore dell'Inciſore.

Eſame del ſignificato delle parole *fide conſtitutus*, che ſi trovano nell'Iſcrizione ſopradetta.

§. 9. Comunicammo il tutto a quei Letterati, che in buon numero intervengono alle Noſtre Accademie, che ogni Lunedì teniamo avanti di Noi ſopra le materie Eccleſiaſtiche, e ſopra le Antichità ſacre, e profane di Roma; e che ſono l'unico riſtoro, che proviamo in queſto Noſtro ſpinoſiſſimo Pontificato; incaricandoli a riconoſcere con eſatta diligenza, ſe in altre Lapidi vi foſſero le ſteſſe ſopradette parole, e quale ſia l'intelligenza delle medeſime. Dopo accurato ſtudio ci fu riferito, non eſſerſi ritrovate ſomiglianti parole in verun'altra Lapide Sepolcrale. Circa poi la loro intelligenza, vi fu chi pensò, alluderſi da eſſe alla Creſima ricevuta da Ilaro, leggendoſi nell'antico Canone *Spiritus Sanctus, de Conſecrat. diſt.* 5. che lo Spirito Santo nel Batteſimo *plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmatione augmentum præſtat ad gratiam.* Ma ciò non ci ſoddisfece: perchè ſebbene in un'Iſcrizione riportata dalla chiara memoria del Cardinale Noris ne' Faſti Conſolari alla pag. 43., e dal Fabretti nelle Iſcrizioni alla pag. 557. ſi legge d'un certo Severo Paſcaſio, che *percepit* XI. *Kal. Majas*, ſenza dir che; e ciò s'intenda del Batteſimo: non ſappiamo però, che vi ſia Iſcrizione, che parli eſpreſſamente della Creſima; forſe per la ragione, che volendoſi far menzione de' Sagramenti ricevuti, nè potendoſi omettere il Batteſimo, era lo ſteſſo l'eſprimere, che uno era ſtato battezzato, che il dire, che il medeſimo era ſtato creſimato; dandoſi allora in molte Chieſe la Creſima immediatamente dopo il Batteſimo: il che pure praticavaſi nella Chieſa Romana, come può vederſi nell'Ordine Gelaſiano pubblicato dal Venerabile Servo di Dio Cardinal Tommaſi alla pag. 84. ed 85. Di queſto rito abbiamo diffuſamente trattato in una Noſtra Diſſertazione *de Synodo Diœceſana*, che compoſta da Noi in Bologna è ſtata da Noi medeſimi riempita nel tempo del Pontificato, e che, ſe piacerà a Dio, daremo alle ſtampe. Ai due Sagramenti di Batteſimo, e di Creſima, univaſi in alcune Chieſe ancor quello dell'Eucariſtia, benchè i battezzati, ed i creſimati foſſero fanciulli lattanti: come potrete riconoſcere dalla Noſtra Opera delle Feſte di Gesù Criſto, e della Santiſſima Vergine, e del Sacrifizio della Meſſa; che abbiamo riempita di varie altre cognizioni acquiſtate nel tempo del Pontificato pel maggior comodo de' libri, che ci vengono ſomminiſtrati dalla inſigne Biblioteca del Noſtro Cardinale Segretario de' Brevi Domenico Paſſionei, e che compoſta da Noi in lingua Italiana, è ſtata felicemente tradotta in lingua Latina dal Sacerdote Michelangelo Giacomelli noſtro Cappellano Segreto, ed in queſt'anno medeſimo è ſtata ſtampata in Padova.

Opinione d'alcuni, che credono indicarſi con queſte parole il Sacramento della Creſima:

Alii putant fidei firmitatem notari.

§. 10. Sacerdos Petrus Morettus Canonicus S. Mariæ trans Tyberim, qui tam egregia volumina de rebus Eccleſiaſticis edidit, aliaque plura actu præparat, quamvis non levi oculorum incommodo laboret; duas Nobis indicavit S. Cypriani epiſtolas, alteram Rogatiano Epiſcopo ſcriptam, in qua ſic legitur: *Salomon in Spiritu Sancto conſtitutus teſtatur, & docet, quæ ſit Sacerdotalis auctoritas & poteſtas, dicens &c.* alteram, ad Populum Tibaritanum, quæ ſic habet: *Nemo quidquam de ſæculo jam moriente deſideret, ſed ſequatur Chriſtum, qui & vivit in æternum, & vivificat ſervos ſuos in fide ſui nominis conſtitutas*: atque hinc inferebat per illa verba *in fide conſtitutus*, quæ ſunt in Ilari lapide, ſignificari, quod Ilarus plenus fide, ſtabilis in fide, radices in eadem fide jecerat admodum profundas.

Hanno ſtimato altri ſignificarſi la fermezza e ſtabilità nella fede.

§. 10. Il Sacerdote Pietro Moretti Canonico di Santa Maria in Traſtevere, e che ha dato alle ſtampe tante belle Opere nelle materie Eccleſiaſtiche, e che ſta preparandone altre, non oſtante il grave incomodo, che patiſce della viſta, ci additò due Lettere di S. Cipriano, quella ſcritta a Rogaziano Veſcovo, nella quale ſi legge: *Salomon in Spiritu Sancto conſtitutus teſtatur, & docet, quæ ſit Sacerdotalis auctoritas & poteſtas, dicens &c.* l'altra alla plebe Tibaritana, ove così ſi legge: *Nemo quidquam de ſæculo jam moriente deſideret, ſed ſequatur Chriſtum, qui & vivit in æternum, & vivificat ſervos ſuos in fide ſui nominis conſtitutos*: deducendo da eſſe, ſignificarſi nelle parole *in fide conſtitutus*, che Ilaro era pieno di Fede, ſtabile nella Fede, e ben radicato in eſſa.

Alii tandem judicant intelligi ea verba de Sacramento Baptiſmi.

§. 11. Porro dum hanc ipſam Epiſtolam dictaremus, ecce Nobis exhibita eſt Diſſertatio pulcherrima typis edita, & prælaudato Dominico Georgio Nobis ab intimo Sacello dicata. Ea habet Auctorem Sacerdotem Alexium Symmachum Mazzochium Canonicum Eccleſiæ Metropolitanæ Neapolis, virum tum ſacra, tum profana eruditione clariſſimum. Ibi ad examen revocantur ea verba *fide conſtitutus*, ab iiſque ſignificari oſtenditur Sacramentum Baptiſmi ſuſceptum ab Ilaro. Legitur enim in Tertulliano *lib. de Pudicitia cap.* 18. & alibi, *ante fidem*, & *poſt fidem*, ad ſignificandum *ante* & *poſt Baptiſmum*, immo vetera Monumenta paſſim utuntur hac phraſi *fidei Sacramentum* ad Sacramentum Baptiſmi indicandum.

Duæ Chriſtianorum Claſſes, altera Baptizatorum, Catechumenorum altera.

Et quia intelligit poſſe opponi, totum hoc ſuperfluum videri, quandoquidem ſi Ilarus Chriſtianus erat, neceſſe pariter erat, fuiſſe baptizatum, animadvertit quam diligentiſſime, quod tunc tempus ſuſcipiendi Baptiſmum protrahebatur, adeoque Chriſtiani dividebantur in duas veluti claſſes, quarum unam conſtituebant Catechumeni, alteram Baptizati; atque hi quidem *Fideles* nominabantur, *a Fidei Sacramento*, non *a virtute Fidei*; qua Fidei virtute imbuebantur Chriſtiani Catechumeni Parochorum catechiſmum ſua præſentia frequentantes. Non eſt admodum inveriſimile, quod aliæ ad Nos ſuper eodem argumento Diſſertationes perveniant. Si ita erit, libenti animo eas percurremus. Nos interim hanc materiam intactam relinquentes, ad aliud Sacrum Corpus curam Noſtram convertere ſtatuimus, quod ad Eccleſiam Noſtram Bononienſem mittamus.

Sancti Thraſonis Cœmeterium Romæ detectum.

§. 12. Paucis abhinc annis detectum fuit Cœmeterium S. Thraſonis; de quo mentionem facit Martyrologium Romanum *die* 11. *Decembris: Romæ Paſſio Sancti Thraſonis, qui cum Chriſtianos laborantes in Thermis, aliiſque operibus publicis fatigatos, & in carcere poſitos de ſuis facultatibus aleret, jubente Maximiano, tentus, cum aliis duobus Pontiano, & Prætextato, Martyrio coronatus eſt.* Ut notum eſt unicuique, Maximianus ædificium aggreſſus eſt Thermarum Diocletiani.

Chriſtiani damnati a Maximiano ad arenam pro Diocletiani Thermis excavandam.

Exceſſu crudelitatis abreptus, atque ut experiretur, utrum id, quod obtinere non poterat prompta morte Chriſti ſequacibus violenter illata, obtinere poſſet ignominioſo & diuturno ſupplicio, milites Chriſti damnavit ad excavandam arenam pro tam ingenti ædificio neceſſariam. Immanis procuIdubio fuit illorum numerus, qui in Chriſtiana Religione perſeverantes mortui ſunt ex nimio labore. Qui ſuperſtites vixerunt decem mille ducenti & tres, ii occiſi ſunt in odium Chriſtianæ Fidei intra Vallis Planitiem extra Portam Trigeminam, in loco, qui appellatur *Gutta jugiter manans, ad Aquas Salvias*, ut fuſe narratur in Annalibus Cardinalis Baronii *ad annum Chriſti* 298., ubi piiſſimus Auctor animadvertit, quod cum dirutæ ſint & redditæ inutiles reliquæ omnes Romanorum veterum Thermæ, unicæ, ſi minus integre, ſaltem magna ex parte ſubſiſtunt Diocletiani Thermæ, in Eccleſiam commutatæ ad honorem Beatiſſimæ Virginis, & Angelorum, fortaſſe quia ſudoribus Confeſſorum Chriſti fuerunt exædificatæ.

Narratur, quomodo in Cœmeterio S. Thraſonis repertum fuerit Corpus S. Proci, cum propria inſcriptione, & Vaſe ſanguine reſperſo.

§. 13. Sed ut reditum faciamus ad Cœmeterium Sancti Thraſonis Via Salaria, quod detectum fuit in arenariis ad fodiendam arenam apertis pro Thermarum prædictarum ædificio: Joannes Marangonius Sacerdos ſupra commendati Canonici Boldetti ſtudiorum laborumque, per triginta & amplius annos, ſocius indiviſibilis, hiſtoriam fideliter narrat in Appendice ad Acta S. Victorini Epiſcopi typis edita ſimul cum longa

ſerie

Altri finalmente penſano denotarſi colle parole ſudette il Sacramento del Batteſimo già ricevuto.

§. 11. Mentre appunto ſtiamo dettando queſta lettera, ci vien preſentata una bella Diſſertazione del Sacerdote Aleſſio Simmaco Mazocchi Canonico della Metropolitana di Napoli, Soggetto pieno di ſacra, e profana erudizione, data alle ſtampe, ed indirizzata al Noſtro ſopradetto Cappellano Segreto Domenico Giorgi. In eſſa ſi eſaminano le parole *fide conſtitutus*, che ſono nella Lapide d'Ilaro, ed in eſſa ſi dimoſtra, additarſi nelle medeſime il Sagramento del Batteſimo ricevuto da Ilaro; leggendoſi in Tertulliano nel *lib. de Pudicitia cap.* 18. ed in molti altri luoghi, *ante fidem*, e *poſt fidem*, per eſprimere, *ante*, e *poſt Baptiſmum*, ed eſſendo pieni i monumenti antichi della fraſe *fidei Sacramentum*, per additare il Sagramento del Batteſimo.

Due Claſſi de Criſtiani, altri Battezzati, altri Catecumeni.

E perchè prevede, che potrebbe riſponderſi, parer ciò ſuperfluo, mentre ſe Ilaro era Criſtiano, era altresì d'uopo, che foſſe battezzato, oſſerva con molta accuratezza, che in que'tempi prorogavaſi il tempo, in cui da' Criſtiani ſi riceveva il Sagramento del Batteſimo, e che allora i Criſtiani dividevanſi in due claſſi, una de'Catecumeni, l'altra de'Battezzati; appellandoſi queſti ultimi *Fideles, a Fidei Sacramento*, non a *virtute Fidei*, della qual Fede, come virtù, s'imbevevano i Criſtiani Catecumeni coll'aſſiſtere a'Catechiſmi de'Parrochi. Non è coſa tanto inveriſimile, che ci ſia o mandate altre erudite Diſſertazioni ſopra l'intelligenza delle dette parole. Se verranno, ben volentieri le leggeremo: ed intanto, laſciando l'affare nello ſtato, in cui è, ci ſiamo riſoluti di rivolgere il Noſtro penſiero ad altro Corpo Santo da mandare alla Noſtra Chieſa di Bologna.

Scoperta in Roma del Cimiterio di S. Traſone.

§. 12. Non molti anni ſono fu ſcoperto il Cimiterio di S. Traſone, di cui ſi fa menzione nel Martirologio Romano agli 11. di Dicembre: *Romæ Paſſio Sancti Thraſonis, qui cum Chriſtianos laborantes in Thermis, aliiſque operibus publicis fatigatos, & in carcere poſitos de ſuis facultatibus aleret, jubente Maximiano, tentus, cum aliis duobus Pontiano, & Prætextato Martyrio coronatus eſt.* Come è noto ad ognuno, Maſſimiano intrapreſe la gran fabbrica delle Terme di Diocleziano.

Criſtiani condannati da Maſſimiano alla fabbrica delle Terme di Diocleziano.

Per ecceſſo di crudeltà, e per vedere ſe ciò, che non poteva ottenere col dar prontamente la morte ai ſeguaci di Criſto, l'aveſſe potuto ottenere con un'ignominioſa, e lunga pena, condannò i Soldati Criſtiani all'opera di fare le cave d'arena neceſſaria per la grand'opera. Grandiſſimo ſenza dubbio fu il numero di quelli, che ſen'abbandonar la Criſtiana Religione morirono nel penoſo travaglio. Dieci mila dugento e tre ne ſupravviſſero, e queſti furono fatti morire in odio della Fede di Criſto nel concavo della valle fuori della Porta Trigemina nel luogo detto *Gutta jugiter manans ad Aquas Salvias*; come diffuſamente ſi vede negli Annali del Cardinal Baronio all'anno di Criſto 298., ove piamente oſſerva, che eſſendo cadute, o reſe inutili tutte le altre Terme degli antichi Romani, non reſta in piedi, che una gran parte di quelle di Diocleziano, commutata in uſo di Chieſa in onore della Vergine Santiſſima, e degli Angeli, forſe per eſſere ſtate fabbricate colle fatiche dei Confeſſori di Criſto.

Si narra come foſſe ritrovato nel Cimiterio di S. Traſone, il Corpo di S. Proco, colla propria iſcrizione, e col Vaſo tinto di Sangue.

§. 13. Ma ritornando al Cimiterio di S. Traſone poſto nella Via Salaria, il di lui ritrovamento nelle cave d'arena aperte per la fabbrica delle Terme ſopraddette, viene fedelmente eſpoſto dal Sacerdote Giovanni Marangoni, compagno già da trenta, e più anni indiviſibile negli ſtudj e nelle fatiche del ſopradetto Canonico Boldetti, nell'Appendice agli Atti di S. Vittorino Veſcovo, che eſſo ha dato alle ſtampe con una ſerie

ancora

ſerie marmorearum Inſcriptionum, quas in Cœmeteriis collegerat; & quarum memoria in fatali incendio ejus domicilii ideo non periit, quia priuſquam ædes conflagrarent, eas jam viris eruditis ipſe communicaverat.

Joanni igitur Marangonio Sacerdóti una cum Canonico Boldetto feliciter ſucceſſit, ut via quædam ſubterranea ſeſe aperiret, valde lutulenta, in qua ipſi operariis inſiſtentes, ut excavationem proſequerentur, tum demum invenerunt ſepulchra nonnulla, quorum alia ſuas inſcriptiones præſeferebant, alia non item; io omnibus tamen habebatur vaſculum aot ſanguinis plenum, aut tinctum colore ſanguineo, aut cruſtas ſaltem ſanguineas aliquo modo occludens.

Inter cætera, unum inventum eſt Sepulchrum cum ſequenti Epigraphe:

Pater Filio Proco Qui
vixit annis VIIII. *menſ.* VIII.
in pace fecit.

Epigraphe hæc inſculpta erat marmori Salino, & poris pleno, quod ab aqoa peoetratum & corroſum, leviſſimo quoque attactu in pulverem redigebatur. Quapropter cum providus, & peritus antea laudatus Marangonius clare animadvertiſſet fieri non poſſe, ut marmor illud extraheretur, deliberavit verba tranſcribere, eaque io citata Appeodice *pag.* 88. in lucem proferre.

Nullum os deſiderabatur ad corporis integritatem, quin etiam in Sepolchri loco conſueto exiſtebat vas tinctum, cum cruſtis ſanguineis: quæ oſſa cum vaſculo a Sacerdote, pro ſui Officii munere, exhibita Cardinali Guadagni Romæ Vicario, repoſita fuerunt de more in Cuſtodia, ut deinde opportuno tempore illuſtri alicui viro concederentur, qoi preces porrigeret ad impetrandum aliqood Corpus ſacrum integrum, cum proprio nomine, ut in inſigni quapiam Eccleſia collocaretur.

Extracta fuerunt oſſa cũm vaſe ſupra memorato die 9. Maji anni 1737. Nos autem, quoniam nihil amplius de corpore invento cum Ilari nomine cogitabamus, Sacerdoti Marangonio communicavimus deſiderium Noſtrum habendi ſacrum aliquod Corpus inſigne, quod Eccleſiæ Noſtræ Bononienſi, ut diximus, mitteremus. Hoc audito, ipſe indicavit Nobis Corpus Sancti Proci, ipſe idem Nobis illud attulit in parva capſa ſigillo Card. Vicarii munita, ipſe Nobis fideliter narravit ea, quæ ſupra expoſuimus; addiditque præterea, prope Sancti Proci Sepulchrum duo pariter Sepulchra inventa eſſe cum ſanguinis vaſculo, ubi oſſibus pene in cinerem ſolutis, lapides indicabant, illa duo eſſe Puerorum Corpora, quorum alter ſeptem, alter erat annorum trium: ex quo colligebat eruditos vir, perſecutionem illam, qua Martyrio coronatus eſt Sanctus Procus, eſſe non potuiſſe niſi gravem, atque unam ex crudeliſſimis. In hujuſmodi enim perſecutionibus crudelis Tyrannorum barbaries neque ſexui pepercit, neque ætati, quamtumlibet infantili. Denique in urna, quam confici fecimus, vobiſque pariter donamus, idem ipſe propria manu collocavit vas, aptavitque oſſa ſingula, quæ, mandantibus Nobis, recognita ab intimo Cubiculario Noſtro & Archiatro Antonio Leprotto, integrum Corpus perficiunt.

Huic Corpori cultus debetur, & titulus Sancti; quandoquidem Vas reſperſum ſanguine, indubia eſt martyrii nota.

§. 14. Ecce igitur, Dilecti Filii narrationem completam tum loci, tum temporis, caeterorumque circumſtantiarum omnium, quæ ſpectant ad ſeriem facti, per quod inventum eſt atque extractum Sancti Proci Corpus, quod vobis mittimus, ut joxta Noſtra mandata collocetur ſub una ex aris Metropolitanæ Noſtræ publico cultui expoſitum.

ancora di Lapidi ritrovate ne' Cimiterj, la memoria delle quali, dopo il fatale incendin ſeguito nella ſua abitazione, ſopravanzò, per eſſere ſtate prima dell' incendio comunicate dal detto Sacerdote a Perſone erudite.

Al Sacerdote dunque Marangoni unitamente col Canonico Boldetti toccò la bella ſorte di ritrovare una ſtrada ſotterranea, ripiena di fango; e facendo proſeguire il lavoro, di ritrovar dipoi alcuni Sepolcri, altri con Iſcrizioni, altri ſenza Iſcrizioni, e tutti, o coo un Vaſetto pieno di ſangue, o tinto di color ſanguigno, o con croſte di ſangue in qualche parte del Vaſo.

Fra gli altri Sepolcri ne fu trovato uno colla ſeguente Iſcrizioue:

Pater Filio Proco Qui
vixit annis VIIII. *menſ.* VIII.
in pace fecit.

Era l'Iſcrizione ſcolpita io un marmo ſalino, e poroſo, e che penetrato, e corroſo dall'acqua, ad ogni leggier tatto andava in polvere: per lo che avendo il provido, e praoco Marengoni ben compreſo, ch'era impoſſibile eſtrarlo, preſe il partito di copiar le parole, e di ſtamparle nella ſua citata appendice alla pag. 88.

Non mancava verun oſſo iotegrante il Corpo: eravi nel Sepolcro, nel luogo ſolito, il Vaſo tinto, e colle croſte di ſangue. Ed eſſendooe ſtata fatta dal Sacerdote, ſecondo il ſuo dovere, la conſegna al Cardinal Guadagni Vicario di Roma, furono le Oſſa, ed il Vaſo poſti nella ſolita Cuſtodia, per eſſere poi in qualche opportuna occaſione conſegnati a qualche riguardevole Perſonaggio, che faceſſe iſtanza per qualche Corpo Santo intero, e col proprio oome, da collocarſi io qualche illuſtre Chieſa.

Seguì l'eſtrazione di tutte le Oſſa, e del Vaſo ai 9. di Maggio del 1737. Ed avendo Noi, dopo aver abbandonato il penſiere dell'altro Corpo ritrovato col nome d'Ilaro, comunicata al Sacerdote Marangoni la Noſtra brama d'avere un Corpo Saoto qualificato, come ſopra, da mandare alla Noſtra Chieſa di Bologna, eſſo è quello, che c'iodicò il Corpo di S. Proco, che ce lo portò in una Caſſetta ſigillata coi Sigilli del Cardinal Vicario, che ci raccontò con ogn' ingenuità, e fedeltà quanto di ſopra abbiamo eſpoſto: aggiongendo, che atroce dovette eſſere la Perſecuzione, nella quale S. Proco ricevè il Martirio, eſſendoſi ritrovati vicini al di lui Sepolcro due altri Sepolcri col Vaſo di Sangue, ma colle Oſſa quaſi ridotte in cenere, e colle Lapidi indicanti, ch'erano Sepolcri di due Fanciulli, uno d'anni ſette, e l'altro d'anni tre; non avendo nelle gravi, ed atroci Perſecuzioni, la barbarie perdonato nè al ſeſſo, nè all'età benchè infantile. Eſſo finalmente è ſtato quello, che nell'Urna fatta fare da Noi, e che pure vi mandiamo, ha colle proprie mani collocato il Vaſo, accomodate le Oſſa, che, fatte riconoſcere dal Noſtro Cameriere Segreto e primario Medico Antonio Leprotti, formano un Corpo intero.

§. 14. Eccovi, Diletti Figliuoli, tutta la ſtoria del luogo, del tempo, e di tutto ciò, che appartiene al ritrovamento, ed eſtrazione del Corpo di S. Proco, che vi mandiamo, acciò, ſecondo gli ordini opportuni, che già da Noi ſono ſtati dati, ſia collocato ſotto uno degli Altari della Noſtra Metropolitana, ed eſpoſto al publico

Deveſi a queſto Corpo il culto di Santo, perchè il Vaſo tinto di Sangue è ſegno indubitato del Martirio.

poſitum. Ipſi debetur cultus, & titulus Sancti, quia procul dubio, ot eruditioni veſtræ notum eſſe debet, oulli unquam venit in mentem, quantumvis acuto ingenio is fuerit, & cupidus quærendi, ut ajunt, nodum in ſcirpo, nulli, inquam, venit in mentem dubitatio, qood Corpus in Catacumbis Romanis inventum cum vaſculo ſanguinis aut pleno, aut tincto, non ſit Corpus alicujus, qui mortem pro Chriſto ſuſtinuerit. Arringhius, Mabillonius, bonæ memoriæ tum Senator Buonarruoti, tum Raphael Fabrettus, & qui unus pro cunctis valere debet Ludovicus Antonius. Moratorius, Canonicus Boldettus, Sacerdos Marangonius, Eques Victorius, aliique Miniſtri Corporum extractionibus inſervientes, in hoc unanimiter conveniunt; ut eruere facile poteſtis *ex cit. Cap. 27. Operis Noſtri de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. à num. 22. uſque ad finem, editionis Patavinæ*, ubi fideliter enumerantur, & adoptantur a Nobia auctoritates prædictæ, ſimul cum experimento prælaudati Fabretti, quo redarguit nimis audacem eorum opinionem, qui contendebant illorum vaſculorum cruſtas non improbabiliter a ſalium mineralium concretione fuiſſe productas; atque oſtendit, eas ſine ulla controverſia provenire a ſaoguinis maſſa. Arrhingius, Muratorius, Nos ipſi, verba facimus de pia veterum Fidelium conſuetudine colligendi & conſervandi Sanctorum Martyrum Sanguinem, de qua re ſi plura diſcere exoptatis, percurrite *primam Partem* Tom. *II. de Cultu Sanctorum Diſſert.* 7. *cap.* 1. *ſ.* 7. *& cap.* 31. concivis Noſtri Joanois Chryſoſtomi Trombelli Abbatis, qui ea, qua ſolet, ingenti eruditione etiam hoc argumentum pertractavit.

blico culto. Ad eſſo poi deeſi il culto, ed il titolo di Santo: perchè ſenza dubbio ſarà noto alla voſtra erudizione, che non è mai caduto in capo a veruno, quantunque acuto, e deſideroſo, come ſuol dirſi, di vedere il pelo nell'uovo, di dubitare, che un Corpo ritrovato nelle Catacombe di Roma col Vaſo o pieno, o tinto di ſangue, non ſia il Corpo d'uno, che ha ſofferta la morte per Criſto. L'Attinghi, il Mabillon, il fu Senatore Buooarroti, il fu Raffaello Fabretti, e vaglia per tutti l'Abbate Lodovico Antonio Muratori, il Canonico Boldetti, il Sacerdote Marangoni, il Cavaliere Vittorj, i Miniſtri dell'eſtrazioni de'Corpi, concordano pienamente in queſto ſentimento, come potrete facilmente vedere nel citato capo 27. della Noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum* lib. 4. part. 2. dal num. 22. ſino al fine, della ſtampa di Padova; ove ſono fedelmente regiſtrate, ed abbracciate da Noi le autorità de' predetti, unitamente con un'eſperienza fatta dal citato Fabretti, colla quale convinſe chi troppo arditamente pretendeva, che le croſte di què Vaſi aveſſero potuto provenire da una concrezione di ſali minerali; avendo fatto conoſcere, che ſicuramente provenivano dalla maſſa del ſangue. L'Arringhi, il Muratori, Noi ſteſſi, abbiamo parlato della pia coſtumanza de' primi Fedeli, di raccorre e conſervare il Sangue de' Martiri: e quando aveſte curioſità di vedere qualche coſa di più, potete dare un'occhiata alla prima parte del tomo ſecondo *de Cultu Sanctorum diſſert.* 7. *cap.* 1. *ſ.* 7. ed al *cap.* 31. del Noſtro comune Concittadino Ablate Gio. Griſoſtomo Trombelli, che ha colla ſua ſolita molta erudizione diſcorſo ancora di queſto punto.

ſ. 15. Nihil amplius requiritur, ut pro certo habeatur, non modo titulum Sancti, Proco deberi, ſed etiam cultum ejuſdem Corpoti, quod vobis mittimus, negari non poſſe. Verumtamen illud pariter pro complemento inquirere diligenter voluimus, atque alios indagare fecimus, utrum in veteri aliqua Litania, aut in Martyrologiis Roſvveydi, Bedæ, Flori, Rhabani, Notkeri, Wandalberti, in Ephemeridibus Græco-Moſchis, & in Baſiliano Menologio e Græco in Latinum ſermonem translato a ſanctæ memoriæ Clemente Papa XI., mentio de hoc Sancto Proco habeatur.

ſ. 15. Per aſſicurare il culto al Corpo, che vi mandiamo, ed altreaì il titolo di Santo a Proco, null'altro è neceſſario. Ma ciò non ci ha punto liberato da una diligente indagine, fatta da Noi, e fatta fare da altri, per vedere, ſe in qualche antica Litania, ſe ne' Martirologj del Roſvveydo, del Beda, del Floro, del Rabano, del Notkero, di Wandalberto, nell'Efemeridi Græco-Moſche, e nel Baſiliano Menologio tradotto dal Greco in Latino dalla ſanta memoria di Clemente XI. ſi ritrovaſſe fatta menzione di queſto S. Proco.

Ricercaſi, ſe in alcun Eccleſiaſtico monumento ſi faccia menzione di S. Proco.

ſ. 16. Nomen Proci non fuit ignotum Gentilibus, ut videre eſt in ſatis ampla Inſcriptionum Collectione apud ſæpe laudatum Muratorium *pag.* 815. *num.* 4., *& pag.* 1472. *num.* 2. Quod autem ſpectat ad Martyrologia; eruditioni veſtræ manifeſta fieret injuria, ſi dubitaremus vobis non eſſe perſpectum, quanta in æſtimatione ſit, ac ſemper fuerit Martyrologium Sancti Hieronymi, cui decurſu temporis multa a piis, ac religioſis viris facta ſunt additamenta quorumdam Sanctorum, qui certe poſt Sanctum Hietonymum floruerunt. In Monaſterio Corbejenſi antiquum hujus Martyrologii exemplar inventum eſt, quod Hugo Menardus typis edere cogitaverat. Quod tameo ipſe non potuit conficere, perfecit poſtea Lucaa Acherius in ſuo Spicilegio, ſeu Collectione veterum quorumdam Scriptorum, quos in Galliæ Bibliothecis invenit. Hieronymianum hoc Martyrologium extat *in Tom. II. cit. Collect., editionis Pariſienſis* 1723. ibique *pag.* 12. *die* 2. *Junii* inter cæteros Sanctos legimus Sanctum Procum: *Item Marthæ, Marcellæ, Proci, Datulæ, Victuriæ, Joviani.* Atqoe ibi cum ſermo ſit de Sancto Romæ paſſo, ut diximus, cumque pariter certum ſit, quod, qui Romæ Martyrium ſuſtinebant, ſepeliebantur in Catacumbis cum Vaſe ſanguinis, præcipuo ſui Martyrii ſigno, veriſimile admodom eſt, Sanctum Procum, cujus Corpus extractum eſt cum ſigno prædicto, eſſe utique illum

ſ. 16. Il nome di Proco non fu incognito appreſſo i Profani, come può vederſi in alcune Lapidi nella nobile Collezione del più volte citato Muratori alla pag. 815. num. 4. ed alla pag. 1472. num. 2. In ciò poi, che appartiene a' Martirologj, ſarebbe un torto manifeſto, che fareſſimo al voſtro ſapere, ſe temeſſimo, che vi giungeſſe nuovo il credito, che ſi deve, e che da tutti è profeſſato al Martirologio di S. Girolamo, al quale poi da Perſone divote ſono ſtate fatte varie aggiunte d'alcuni Santi viſſuti in tempi poſteriori a S. Girolamo. Nel Monaſtero Corbejenſe ſe ne ritrovò uo antico eſemplare, che Ugone Menardo avea penſato di dare alle ſtampe: ma quello, che eſſo noo fece, fu di poi fatto da Luca d'Achery, nel ſuo Spicilegio, o ſia Collezione d'alcuni antichi Scrittori ritrovati nelle Biblioteche della Francia. Queſto Martirologio di S. Girolamo è nel tom. 2. della detta Collezione della ſtampa di Parigi del 1723., ed ivi alla pag. 12. al ſecondo giorno di Giugno, fra gli altri Santi di Roma ritroviamo annoverato S. Proco: *Item Marthæ, Marcellæ, Proci, Datulæ, Victuriæ, Joviani.* E trattandoſi ivi d'un Santo di Roma, come abbiamo detto, e ſapendoſi, come pure ſi è detto, che chi in Roma ſopportava il Martirio, era ſepolto nelle Catacombe colla diviſa particolarmente del Vaſo di ſangue, ogni veriſimilitudine c'induce a credere, che quel S. Proco, il

Probabilità che il S. Proco, di cui ſi ragiona, ſia quello ſteſſo nominato nel Martirologio di S. Girolamo.

eumdem, de quo ſit mentio in Martyrologio Sancti Hieronymi.

In alio Codice pro *Proco*, *Percus* legitur.

§. 17. Ne quid tamen diſſimulemus; dicere neceſſe eſt, Martyrologium hoc ipſum editum pariter fuiſſe ab erudito viro Franciſco Maria Florentinio, qui ſecutus lectionem Codicis cujuſdam Lucenſis *die 2. Junii pag. 567.* non legit *Proci*, ſed *Perci*, aliud quoque MS. vetus Antuerpienſe *in Adnotationibus* producens. Sed cum *in iiſdem Adnotationibus pag. 568.* non prætermittat ingenuus Florentinius Codicem etiam Corbejenſem citare, qui legit non *Percum*, ſed *Procum*; &, quod majus eſt, cum in Sanctorum Indice ad finem Martyrologii mentionem faciant de *Proco*, non autem de *Perco*; hinc oritur validum argumentum inferendi, quod a Florentinio Corbejenſis Lectio Lucenſi anteponatur, atque Antuerpianæ. Eruditi viri, qui Acta Sanctorum collegerunt, Henſchenius nempe, Papebrochius, Baertius, & Janningus *tom. 1. menſis Junii die 2. pag. 209.* poſt Catalogum Martyrum Romanorum, in quem inſerunt nomen *Perci*, amplectentes lectionem editionis Florentinii *p. 210.* fateri deinde non dubitarunt, quod *Procus* legebatur in aliis Codicibus, non *Percus*.

Sed *Perci* nomen nullibi occurrit.

§. 18. His omnibus addendum eſt, nullum aliud neque ſacrum, neque profanum monumentum, quacunque diligentia adhibita, potuiſſe inveniri, in quo nomen *Perci* haberetur; e contrario *Proci* nomen facile, ut diximus, in antiquis inſcriptionibus occurrere. Ex quo inferri poſſunt hæc duo: alterum, quod lectio Codicis Corbejenſis veriſimilior ſit, quàm lectio Codicis Lucenſis, & Autuerpiani: alterum vero, quod ſine temerarii judicii nota affirmare liceat, *Proci* nomen ab Amanuenſibus per iteratas exemplarium tranſcriptiones in illud *Perci* mutatum fuiſſe.

Nil facilius, quàm ab Amanuenſibus *Proci* nomen in aliud *Perci* commutatum fuiſſe.

Quod ſi forte objiciatur, nomen *Perci* mutari potuiſſe ab Amanuenſibus in illud *Proci*, ſemper reponi poſſet, facilius eſſe, iterum atque iterum reſcribendo, mutare *Procum* in *Percum*, quam *Percum* in *Procum*. Nam apud Martene, & Durand *tom. 3. Novi Theſauri Anecdotorum, edit. Pariſienſis 1717. pag. 1614.* apparet, nomen *Sanctorum Proti, & Hyacinthi* Amanuenſium incuria mutatum fuiſſe in quibuſdam Martyrologiis antiquis cum nomine *Sanctorum Preſti & Hyacinthi*, non vice verſa.

Publicus Corpori S. Proci cultus decernitur.

§. 19. Valeat tamen quod diximus uſque adhuc, quantum valere poteſt. Nos aſſerimus *Proci* nomen, propter marmoris ſepulchralis auctoritatem: aſſerimus Martyrium, propter Vaſculum tinctum cruſtis ſanguineis: & nihil amplius requiri certi ſumus ad publicum cultum, & Sancti titulum Noſtro Martyri aſſerendum. Exponite igitur publico cultui Corpus, quod vobis mittimus; veſtra & totius Populi, ac Cleri pietas accendatur magis ac magis erga ſacras exuvias; illudque in mentem revocate, quod Corpora, & Sanctorum Reliquiæ in illis Civitatibus, ubi jacent, & venerantur, ſolent eſſe, divina favente miſericordia, validum præſidium ad arcendas inde calamitates, a quibus ſecus opprimerentur. Martyri Theodoro acceptum refert Sanctus Gregorius Nyſſenus, quod Civitas, in qua ejus Sacrum Corpus aſſervabatur, liberata fuerit ab impendenti devaſtatione, quam Scythæ minabantur, ut videre eſt *in Oratione de eodem Martyre*. Idem ſcribit Evagrius *lib. 4. cap. 27.* de Martyre Sergio, qui Civitatem, ubi erat Sacrum ejus Corpus, a terribili Regis Choſroæ invaſione liberavit. Superius

Sanctorum Reliquiæ ad arcendas a Civitatibus calamitates præſidio ſunt.

mentio-

di cui Corpo è ſtato eſtratto dalle Catacombe col predetto Segno, ſia per appunto quello, di cui ſi parla nel Martirologio di S. Girolamo.

In un'altro Codice ſi legge *Perco* in vece di *Proco*.

§. 17. Per non diſſimularvi coſa veruna, vi diremo, che queſto ſteſſo Martirologio di S. Girolamo è ſtato anche ſtampato dall' erudito Franceſco Maria Fiorentini, e che queſti ſeguitando un Codice di Lucca, al giorno ſecondo di Giugno pag. 567. non dice *Proci*, ma *Perci*, allegando anche nelle Note un altro Manoſcritto antico d'Anverſa. Ma non avendo nelle ſteſſe Note alla pag. 568. tralaſciato l' ingenuo Fiorentini di portar anche il Codice di Corbeja colle parole eſprimenti il nome di *Proco*, e non di *Perco*: e, quello che più importa, nell' Indice de' Santi poſto al fine del Martirologio, facendo menzione di *Proco*, e non di *Perco*: di qui naſce una forte congettura, ch'eſſo preferì la lezione Corbejenſe a quella di Lucca, e d' Anverſa. E gli eruditi Collettori degli Atti de' Santi, Henſchenio, Papebrochio, Baertio, e Gianningo, nel tom. 1. del meſe di Giugno al giorno ſecondo pag. 209. dopo aver teſſuto un Catalogo di Martiri Romani, ed avervi poſto il nome di *Perco*, ſeguitando la lezione del teſto ſtampato dal Fiorentini, alla pag. 210. non ebbero difficoltà di confeſſare, che in altri Codici, in luogo di *Perco*, leggevaſi *Proco*.

Ma il nome di *Perco* non trovaſi in verun Monumento ſa ſacro, o profano.

§. 18. Che ſe al già detto aggiugneraſſi, che in verun altro monumento o ſacro, o profano, per quante diligenze ſianſi fatte, non ſi ritrova il nome di *Perco*, il che, come pure è ſtato accennato, non ſuccede in quello di *Proco*, due ſono le illazioni, che da ciò ſi poſſono dedurre: una, ch'è più veriſimile la lezione del Codice Corbejenſe, dell'altra di Lucca, e d'Anverſa: e la ſeconda, che ſi può, ſenza nota di giudizio temerario, aſſerire, eſſerſi dagli Amanuenſi nel copiare, e ricopiare cangiato il nome di *Proco* in quello di *Perco*.

E' dunque veriſimile eſſerſi dagli Amanuenſi cangiato nel copiare il nome di *Proco* in *Perco*.

E quando mai ſi riſpondeſſe, eſſerſi anche potuto mutare dagli Amanuenſi il nome di *Perco* in quello di *Proco*, ſi potrebbe ſempre replicare, eſſer più facile, copiando, e ricopiando, di mutare *Proco* in *Perco*, che *Perco* in *Proco*. Nel tomo terzo del Teſoro nuovo degli Anecdoti del Martene, e del Durand, della ſtampa di Parigi del 1717. alla p. 1614. ſi può vedere, che i nomi dei *SS. Proto*, e *Giacinto*, ſono, per incuria degli Amanuenſi, ſtati mutati in alcuni antichi Martirologj nei nomi dei *SS. Preſto*, e *Giacinto*, e non già i nomi dei *SS. Preſto*, e *Giacinto* nei nomi dei *SS. Proto*, e *Giacinto*.

Si comanda d'eſporre al pubblico culto il Corpo di S. Proco.

§. 19. Vaglia però quanto fin ora ſi è detto, per quello, che può valere. Noi appoggiamo il nome di *Proco* alla Lapide; Noi il Martirio, al Vaſo colle croſte ſanguigne; e ſappiamo, che pel pubblico culto, e per la denominazione di Santo, ciò baſta. Eſpongaſi dunque il Corpo, che vi mandiamo, al publico culto, s' infiammi la voſtra divozione, e del rimanente del Clero, e del Popolo, verſo queſte nuove Sante Reliquie: e ſappiate, che i Corpi, e le Reliquie de' Santi ſogliono eſſere per miſericordia di Dio un valido preſidio per tener lontane dalle Città, nelle quali ſono collocate, e venerate, le diſgrazie, dalle quali ſarebbero oppreſſe. Al Martire Teodoro S. Gregorio Niſſeno attribuiſce l' eſſere ſtata preſervata la Città, in cui era il ſuo Sacro Corpo, da un' imminente devaſtazione minacciatale dagli Sciti, come può vederſi nella ſua Orazione ſopra lo ſteſſo Martire. Lo ſteſſo ſcrive Evagrio al lib. 4. cap. 27. del Martire Sergio, che liberò la Città, in cui era il ſuo Sacro Corpo, da una terribile invaſione di Coſroe. Abbiamo di ſopra nominato il noſtro Padre Abbate Trombelli. Ora di nuovo

Le Reliquie de' Santi ſogliono preſervare le Città da molte diſgrazie.

lo

mentionem fecimus de Concive Noſtro Joanne Chryſoſtomo Trombelli Abbate, nunc iterum ejus memoriam repetimus, qui pariter *ſupru cit. Diſſert. 7. cap. 24. & ſeqq.* hoc idem aſſumptum ſumma ſelicitate, atque eruditione comprobavit. Jam vero ut finem faciamus, paterna vos benevolentia complectentes, Apoſtolicam Benedictionem Vobis impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 20. Aprilis 1745. Pontificatus Noſtri Anno Quinto.

lo nominiamo; avendo eſſo pure nella cit. diſſert. 7. al cap. 24. e ſeguenti, dimoſtrato con molta felicità ed erudizione, queſto ſteſſo aſſunto. E quì iotanto abbracciandovi, con Paterno affetto vi diamo l'Apoſtolica Benedizione.

Datum Romæ apod Sanctam Mariam Majorem die 20. Aprilis 1745. Pontificatus Noſtri Aono Quioto.

Dat. 20. Aprilis 1745. Pont. V.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilectis Filiis Capitulo, & Canonicis Metropolitanæ Eccleſiæ Bononienſis.

Dilecti Filii Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem. Inſignes, quæ ampliſſimam iſtam Metropolitaaam Eccleſiam maxime illuſtrant & ornant, laudes, & decoru, tum opportunis ad divini honoris & Eccleſiaſticæ diſciplinæ incrementum editis legibus, sum ædificiorum vel acceſſione vel inſtauratione, tum denique uddiiis pretioſæ ſupellectilis ornumentis, pro viribus hactenus augere adeo ſollicite ſtuduimus; ut officio quidem minime defuiſſe Nobis ipſi quodammodo blandiumur; amori vero orgu Sponſam, quæ gudium & corona Noſtra ſemper erit, nunquam videamur ſutisfeciſſe. Ut autem conſtantiſſimam voluntatem Noſtram eidem novo teſtimonio amplius declaremus, ud cæleſto præſidium publicis neceſſitatibus confirmandum, Corpus S. Proci Martyris e Sancti Thraſonis Cæmeterio eductum & extractum, iu eadem Metropolitana ſemper adſervandum, Vobis, paterni Noſtri amoris pignus, dono miſimus. Porru de hujus Sancti Martyris inventione, deque certiſſimis argumentis, notis ac ſymbolis, per quæ ejus Martyrium exploratiſſime deſignatur, pluribus ac ſubtiliter udmodum ſcribimus in epiſtola, quam Italico idiomate ad Vos hac ipſu die damus; cui has etium iu forma Brevis literas adjungimus, quas pro publico authenticoque documento futuris temporibus eſſe volumus. Eupropter Venerabile Sancti Proci Corpus, unu cum Ampulla vitreu ipſius Sanguine reſperſa, quacum fuit Sepulcro conditum (quemadmodum antiquis erat in more poſitum Martyrum Corpora tumulo mandare) decenter compoſuimus atque collocavimus in Capſula ex ære auro inducto ad urnæ inſtur conpactu & conformata, elegantiſſimo opere elaborutu, cryſtallinis ſex tabulis undique contectu; quam ud certam perpetaamque rei fidem Noſtris ia cera hiſpanicu rubri coloris impreſſis ſignis obſignavimus. Vobis igitur injungimus & mandamus, ut Sacru tuati Martyris pignoru, cum perenni paternæ curitatis Noſtræ memoria, ad mujorem Divini nominis gloriam, Sanctorumque cultum, in iſtu Metropolitanu Eccleſiu publicæ Fidelium venerationi expoaatis: Fore certo ſperantes, ut præſentiſſimo etiam ejuſdem Martyris patrocinio udjuti, ampliora in dies divinæ clementiæ munera Vobis comparetis, quibus euntes de virtute in virtutem, ambuletis digne Deo in omni opere bono fructificantes, & veritatem in caritate facientes, creſcatis in illo per omnia, qui eſt Caput Chriſtus: apud quem aſſiduas ad opportunam imbecillitati Noſtræ opem implorundam preces effundite. Ac Vobis, Dilecti Fili, quos eâdem, quu anteu præſentes, nunc autem abſentes benevolentia complectimur, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ &c. 20. Aprilis 1745. Anno Quinto.

III.

Sanctiſſimi Domini Noſtri BENEDICTI PP. XIV. Epiſtola prima ad R. P. Engelbertum Abbatem Monaſterii Campidonenſis, de facultate conſecrandi Abbatialem Eccleſiam Campidonenſem.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Abbas Campidonenſis Eccleſiam Abbatialem conſecrat ex privilegio Apoſtolico.

EX tuis precibos menſe Martij nuper elapſi ad Nos perlatis accepimus, Eccleſiam Abbatialem, cui præes, ſub invocatione Beatæ Mariæ Virginis, & Sanctorum aliquot Martyrum erectam, vetuſtate & dignitate conſpicuam, cum a Prædeceſſore Noſtro Hadriano PP. I. ſacro Eccleſiæ ritu fuerit conſecrata, occaſione belli contra Suecos initi, decimoſeptimo ſæculo fere dimidio funditus everſam, tandem nobili ædificio rurſus fuiſſe inſtauratam. Cumque, juxta Sacrorum Canonuo Sanctiones, Eccleſia novo opere inſtructa, nova itidem conſecratione initianda ſit; illud a Nobis poſtulaſti, ut ejuſmodi conſecrationis miniſterium tibi, auctoritate Apoſtolica perficiendum demandaretur. Etſi vero tanti privilegii magnitudo Nobis perſpecta eſſet, nihilominus meritorum tuorum intuitu, ipſa quoque Eccleſiæ tuæ inſigni nobilitate, de qua Mabillonius *Analect. tom. 1. ad iter Germanicum*; ipſa item Campidonenſis Monaſterii remotiſſima vetuſtate, cujus initia, privilegia, prærogativas late enumerat Bruſchius *in ſerie Monaſteriorum Germaniæ illuſtr.*, tandemque iis circumſtantiis, in quibus verſabaris, id ſuadentibus, petitam facultatem, iis tamen, quas infra enumerabimus, conditionibus circumſcriptam, ultro conceſſimus. Par enim Nobis viſa eſt, cum ad Sacramenti Confirmationis, tum ad Eccleſiarum Dedicationis Miniſtrum deſignandum, cauſa, & exemplum. Enim vero, quamvis Sacramenti Confirmationis adminiſtratio ita ſoli conveniat Epiſcopo, ut nullus Antiſtes ſimplicem Sacerdotem, qui baptizatos confirmet, poſſit delegare; multis tamen Prædeceſſorum Noſtrorum exemplis docemur, ejuſmodi munus Sacerdotibus, & præcipuis quibuſdam Abbatibus, eſto nullo charactere Epiſcopali inſignitis, fuiſſe collatum; modo extraordinarius Confirmationis Miniſter, Oleo, cui Epiſcopus pridem benedixit, utatur: ut fuſiori calamo ſcripſimus in Noſtro Tractatu *de Synodo Diœceſanu*, qui nuper e typis prodiit, *lib. 7. cap. 7. & ſeqq.* Haud diſſimili diſpenſatiooe, Eccleſias conſecrandi privilegium, quod

Par in Sacramento Confirmationis exemplum.

alioquin

alioquin nulli convenit, niſi Epiſcopali dignitate præfulgeat, Apoſtolicæ auctoritatis limites non excedit, quamvis nulli Epiſcoporum jus ſit, ſimplicem Sacerdotem ad id muneris deſignare. Hioc Nobis jure ac merito ex Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ad Eccleſiam Campidonenſis Monaſterii conſecrandam Te Miniſtrum delegimus, his verbis, quæ ex litteris Noſtris Apoſtolicis die 12. Martii proxime præteriti editis hic ſubjicimus: *Hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, tibi, eamdem Eccleſiam Monaſterii Campidonenſis, juxta præſcriptum in Rituali Romano, ſervatis alias de more ſervandis, recepto prius Oleo Sacro ab Epiſcopo benedicto, pro hac vice tantum, conſecrandi facultatem, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, concedimus & indulgemus.* Hinc menſe Majo ſequenti, ejuſdem Eccleſiæ Conſecratio, te id agente, ſolemni ritu peracta eſt.

Canoniſtarum ſententia de jure Epiſcoporum in Eccleſiis dicandis.

§. 2. Conveniunt Canoniſtæ, Epiſcopis jus eſſe Eccleſias in eorum Diœceſi exiſtentes conſecrandi, imo & alium delegandi Epiſcopum, qui, delegatione ſecluſa, conſecrationem citra reatum non poſſet perficere; cum ex præſcripto Synodi Tridentinæ *Seſſ. 6. cap. 5. de Reformat.*, nefas ſit extraneo Antiſtiti, ſine Ordinarii licentia, in aliena Diœceſi exercere Pontificalia. Addunt vero iidem Canoniſtæ, non poſſe ab Epiſcopo ſimplicem Sacerdotem ad conſecrationis opus obeundum deſignari; quandoquidem uni Summo Pontifici peculiaris hæc juriſdictio reſervatur. Ita ſentiunt inter Hiſpanos Gonzalez *Cap. Aqua, num. 3. & ſeq. de Conſecrat. Eccleſ.*, inter Belgas Van Eſpen *Juris Eccleſiaſt. part. 2. art. 16. n. 10.* inter Germanos Pirhing *ad lib. 3. Decretalium art. 4. §. 1.* & Schmalzgrueber *ad eumdem tit. §. 1.*, noſtroſque ioter Italos Tambutini *de jure Abbatum tom. 1. diſput. 23. quæſt. 7.*

Juxta Canones, Eccleſia dicanda eſt ab Epiſcopo, in cujus Territorio ædificatus.

§. 3. Hanc Canoniſtarum Sententiam nonnulla Eccleſiaticæ Hiſtoriæ monumenta illuſtrant, atque confirmant. Io Concilio Arauſicano I., quod anno Chriſti 441. coactum eſt, quodque in Collectione Labbeana refertur *tom. 3. pag. 1449.*, hæc ad rem noſtram decernuntur: *Si quis Epiſcoporum in alienæ Civitatis Territorio Eccleſiam ædificare diſponit, vel pro fundi ſui negotio, aut Eccleſiaſtica utilitate, vel pro quacumque ſua opportunitate, permiſſa licentia ædificandi, quia prohibere hoc votum nefas eſt, non præſumat dedicationem; quæ illi omnimodis reſervatur, in cujus Territorio Eccleſia aſſurgit.*

Neque officit Sidonii exemplum.

Neque exemplum Sidonii, qui, ut legimus *in Epiſt. 15. lib. 4.*, Ruthenorum Eccleſiam citra ullam Ordinarii licentiam conſecravit, Eccleſiæ moribus, aut diſciplinæ adverſatur. Sicut enio Savarus *in Notis ad prææallatam Sidonii Epiſtolam* animadvertit, nedum Ruthenorum, ſed & aliæ, quæ circumpoſitæ erant Eccleſiæ, Paſtoribus, quos Arianæ perſecutionis impetus propulſaverat, jacebant deſtitutæ; quod idem vel ex ejuſdem Sidonii *Epiſtola 6. lib. 7.* aperte colligimus. Hinc nil mirum, ſi, inconſulto Epiſcopo, qui non aderat, Sidonius ad alienæ Diœceſeos Eccleſiam conſecrandam acceſſerit, ne alioquin ſacra illa Ædes eximia Conſecrationis prærogativa fraudaretur.

Ex iiſdem Sacris Canonibus, vetitum tum Presbyteris Eccleſias conſecrare, tum Epiſcopis cõſecrationem Presbyteris delegare.

§. 5. Quod uni afferitur Epiſcopo, ex præſtituto Arauſicani Concilii Canone, aperte denegatur Presbyteris in ſecundo Bracarenſi Concilio anno Chriſti 563. ſub Pontifice Joanne III. In memorata Collectione Patris Labbe *tom. 5. pag. 842.* recitatur *Can. 19.* hiſce verbis conceptus: *Item placuit, ut, ſi quis Presbyter poſt hoc interdictum auſus fuerit Chriſma benedicere, aut Eccleſiam, aut Altare conſecrare, a ſuo officio deponatur; nam & antiqui hoc Canones vetuerunt.* Sed propius ad rem noſtram Concilium Hiſpalenſe ſecundum, cui anno 619. præfuit S. Iſidorus, aperte docet, non poſſe Epiſcopos ſimplicem Sacerdotem delegare ad Eccleſiarum Conſecrationem perficiendam. Splendidi hujuſce monumenti verba ſic habent: *Septimo examine relatum eſt Nobis, venerandiſſimum quondam Agapitum Cordubenſis Urbis Epiſcopum frequenter Presbyteros deſtinaſſe, qui, abſente Pontifice, Altaria erigerent, Baſilicas conſecrarent. Quod quidem non eſt mirum id præcepiſſe virum Eccleſiaſticis diſciplinis ignarum, & ſtatim a ſæculari militia in Sacerdotale Miniſterium delegatum. Ergo, ne ultra talis a Nobis licentia uſurpetur, communi ſententia ſtatuendum oportuit; ſcientes, quia ſicut Presbytero illicita Conſecratio eſt Altaris, ita & conſtitutio.*

Dubium, an Hiſpalenſis Concilii Canon, etiam de Chorepiſcopis meminerit.

§. 6. Codices nonnulli, in quibus præfati Canonis verba exſcribuntur, nedum Presbyteros, ſed & Chorepiſcopos nominant, quibus Eccleſiarum dedicatio, etiamſi Epiſcopi delegatio faveat, pari jure denegatur. Verum Cardinalis de Aguirre *in Collectione maxima Conciliorum Hiſpaniæ tom. 2. pag. 464.* accuratiorum Codicum fidem ſecutus, Chorepiſcoporum nomen, aliena manu additum, expunget; non enim de Chorepiſcopis, ſed de ſolis Presbyteris, Hiſpalenſis Concilii Canon ſermonem habet. Præterea doctus idem ſcriptor *loco citato pag. 473.* poſtquam ſatis probavit, Epiſtolam 88. quæ S. Leoni a nonnullis tribuitur, tanti Pontificis fœtum non eſſe, ſed illam ex Canone ſeptimo Hiſpalenſis Concili fuiſſe deſumptam; tandem concludit, Chorepiſcoporum nomen Canooi inſertum, in ipſam Epiſtolam, quæ ex Canone illo concinnata eſt, facile deſcendiſſe.

Chorepiſcopi fere omnes Sacerdotes duntaxat fuere.

§. 7. Etſi vero daremus, Hiſpalenſis Concilii Canonem Presbyteros atque Chorepiſcopos unà ſociaſſe, nihil inde conficitur; jam enim noſtra ætate commuois eruditorum opinio eſt, Chorepiſcopos, ſi paucos excipias Epiſcopali charactere decoratos, puros putoſque Sacerdotes fuiſſe. Qua de re conſulendi Bellarminus *lib. 1. de Clericis cap. 17.*, Hallier *de Sacris Ordinationibus ſect. 5. cap. 2.*, Morinus *Exercitat. 3. cap. 2.*, Thomaſſinus *de Eccleſiaſtica diſciplina part. 1. lib. 2. cap. 1.*, Carolus du Freſne *in verb. Chorepiſcopi*, Vvitaſſe *in Appendice ad diſſertationem de Epiſcopis, art. 3.*, Le Droit *lib. 8. ſect. ult.*. Hoc in ſenſu Hiſpalenſis Concilii Canon commode accipitur, ut nimirum de iis Chorepiſcopis, qui Presbyteratus metam non excedunt, ſit intelligendus. Juvatur hæc interpretatio ex alia lectione ejuſdem Canonis, quem ex Concilio Hiſpalenſi ſupra recitavimus, ſi editionem Conciliorum, quæ anno 1585. ſub auſpiciis Sixti V. Prædeceſſoris Noſtri Venetiis procuſa eſt, conſulamus. Eoim vero *vol. 3. pag. 55. num. 7.* in ipſo Canonis contextu, Chorepiſcopi, ac Presbyteri una ſociantur; ita tamen, ut par utriſque tribuatur auctoritas. Canonis verba hìc atteximus: *Septimo examine relatum eſt Nobis, venerandiſſimum quondam Agapitum Cordubenſis Urbis Epiſcopum frequenter Chorepiſcopos, vel Presbyteros ordinaſſe, qui tamen juxta Canones unum ſunt &c.*, qua verborum additione, nullum, ut cuique patet, Chorepiſcopos inter, ac Presbyteros, ſtatuitur diſcrimen.

Epiſcoporum nativa poteſtas in Eccleſiarum conſecratione: ſimplicium Sacerdotum nulla.

§. 8. Cardinalis Bellarminus *lib. 2. de Confirmat. cap. 12.* docet, ineſſe Epiſcopis integram, abſolutam, & quæ a nullo dependeat, authoritatem miniſtrandi Confirmationis, atque Ordinis Sacramenta, quibus Nos addimus & ipſam Eccleſiarum Conſecrationem. Ex quo fit, ut poſſint Antiſtites in propria Diœceſi ejuſmodi juriſdictione pro libito uti; quamvis, ſi forte qui Epiſcopis præeſt, id prohibeat, vel impediat, hoc in caſu actus Superiore vetante exercitus, illicitus quidem ſit, non etiam fruſtraneus. Verum, eodem Bellarmino teſte *in loc. cit.* longe diſſimilis, ubi de ſimplici Sacerdote ſermo

eſt,

eſt, militat ratio. Etſi namque Ordinis poteſtas, quæ ex vi characteris Sacerdoti tribuitur, plena, integra, atque abſoluta, ſit in Baptiſmi, atque Euchariſtiæ Sacramentis conficiendis; inops tamen, inchoata, atque a Superioris nutu dependens habenda eſt Sacerdotum poteſtas, quo ad collationem Confirmationis, ac Minorum Ordinum, atque ex pari ratione quoad ipſam Eccleſiarum Conſecrationem. Hinc ſequitur, ut, niſi Superioris acceſſerit delegatio, mutila hæc, atque infirma Sacerdotum auctoritas, neque in licitum, neque in validum actum erumpere poſſit.

§. 9. S. Thomas, Theologorum facile princeps, *in lib. 4. ſententiar. diſt. 7. quæſt. 3. art. 1. quæſtiunc. 3.* aſſerit, Epiſcopatum, nihil Sacerdotio ſuperaddere *per relationem ad Corpus Domini verum*, ſed multo potiorem juriſdictionem conferre, habito reſpectu *ad Corpus Domini myſticum.* Ex quo infert, Summum Eccleſiæ Pontificem, Epiſcoporum omnium caput, in quo poteſtatis omnimoda reſidet plenitudo, eam, qua pollet, abſolutiſſimam auctoritatem in Corpus Chriſti myſticum, hoc eſt in Eccleſiam, exercere poſſe, ideoque ad ea perficienda, quæ ad myſticum Chriſti Corpus quoquomodo pertinent, ſummo jure Sacerdotibus, qui ex vi Ordinis, ac præcipuo quodam jure Euchariſtiæ Sacramentum conficiunt, poteſtatem conferre, quod tamen Diaconis, *qui non habent perficere Corpus Domini verum;* jure ac merito denegatur. Huic nixus fundamento S. Doctor affirmat, ſimplicem Sacerdotem, a Summo Pontifice delegatum, Sacramentum Confirmationis, ac minores Ordines rite miniſtrare. Quidni ergo & Eccleſias poterit conſecrare? Simplices Sacerdotes in extraordinarios Confirmationis, ac minorum Ordinum Miniſtros pluries fuiſſe deſignatos, ſatis probavimus in prælaudato Tractatu Noſtro *de Synodo Diœceſana.* Illud ergo inquirendum ſupereſt, quonam tempore delegatam ad conſecrandas Eccleſias juriſdictionem in uſum revocaverint.

§. 10. Ad id demonſtrandum nonnulli proferunt Diplomata Stephani II. quem putant jus tribuiſſe S. Anſelmo Abbati Monaſterii Nonantulani in territorio Mutinenſi, ut *Altaria ſimul, & Eccleſiam, Apoſtolica auctoritate conſecraret*, verba ſunt Pontificii Diplomatis apud Ughell. *Ital. Sac. tom. 2. in ſerie Epiſcoporum Mutinenſium pag.* 84. *poſtremæ editionis*, cujus item Diplomatis ſeriem exhibet Abbas Muratorius *tom. 1. part. 2. ſcriptor. rer. Italicar. in Opuſcul. de Fundatione Monaſterii Nonantulani pag.* 190.; ac Bullarium Romanum Romæ excuſum anno 1739. *Tom. I. Conſtitut.* 2. inter eas, quæ Stephano II. adſcribuntur, *pag.* 150. Verum, ſi Apoſtolicæ Conſtitutionis verba paulo accuratius perpendantur, legenti patebit, Stephanum Pontificem Sergio Ravennatenſi Archiepiſcopo, non etiam Abbati Anſelmo, Sergii duntaxat conſocio, auctoritatem contuliſſe, ut S. Silveſtri, aliorumque Sanctorum Reliquias deferret Nonantulam, ibique Eccleſiam, ac Altaria initiaret; quandoquidem ea ætate vigebat adhuc mos, & diſciplina, quæ inſequentibus item temporibus aliquandio obtinuit, ut nimirum nefas eſſet Epiſcopis Eccleſias, inconſulto Pontifice, conſecrare. Quo pertinent verba illa Nicolai I. ad Conſulta Archiepiſcopi Veſonſionenſis, relata *in cap.* 5. *tom.* 1. *Spicilegii* Lucæ d'Achery *pag.* 597. *Quomodo autem Chorepiſcopos poſſe dicimus Eccleſiam conſecrare, quas nulli Epiſcoporum, licet ſine Noſtro præcepto, ſecundum ſanctas regulas, dedicare?* Vetuſtam hanc Eccleſiæ diſciplinam colligimus *ex Can. de locorum 4. de Conſecrat. diſt.* 1., atque ex iis, quæ ediſſerunt Gonzalez *in Cap. Ad hæc, de Conſecrat. Eccleſ. num.* 11. *in fin.*, Granānet. *ad lib.* 3. *Decretal. tit.* 36. *in notis ad Cap. Ad hæc, de Religioſis Domibus, num.* 3. *& ſeq.*, & Garnerius *in notis ad lib. Diurn. Romanorum Pontificum cap.* 5. *pag.* 91.; Cæterum, ut in viam, a qua paulatim defleximus, regrediamur, Abbatiæ Nonantulanæ Eccleſiam a Ravennatenſi Archiepiſcopo fuiſſe initiatam, Auctor eſt Pater Mabillonius *part. 1. ſæcul. IV. Sanctorum Ordinis Benedictini tom. 2. pag. 146. num. 62. editionis Lucenſis*, ubi refert geminam in territorio Nonantulano, Stephani Papæ II. juſſu, peractam Eccleſiarum Conſecrationem; alteram quidem a Geminiano Mutinenſi Epiſcopo, alteram vero ab Archiepiſcopo Ravennatenſi Sergio, qui poſt abſolutum ſacri ritus miniſterium, tridui ſpatio cum Anſelmo Abbate, ejuſque Monachis commoratus eſt.

Eccleſiam conſecratam, ſi polluatur, a Sacerdotibus ex privilegio Apoſtolico reconciliari poſſe, exempla probant quamplurima.

§. 11. Hoc igitur monumento poſthabito, ad alia progrediamur. Conſtat cum primis, ſoli Epiſcopo jus competere Eccleſias conſecratas, ſi polluantur, reconciliandi; contra vero ſimplici Sacerdoti id omnino vetitum, quamvis Epiſcopalis interceſſerit delegatio. *Aqua per Epiſcopum benedicta Eccleſiam reconciliari poſſe per alium Epiſcopum, non negamus: per Sacerdotes ſimplices hoc fieri de cætero prohibentes; non obſtante conſuetudine Provinciæ Bracarenſis, quæ dicenda eſt potius corruptela:* verba ſunt Gregorii IX. *in cap. Aqua, de Conſecratione Eccleſiæ.* Poſſe tamen Summum Pontificem ejuſmodi auctoritatem vel ſimplici Sacerdoti conciliare, fatetur Abbas *in dicto cap. Aqua*; quodque rem plane conficit, eamdem authoritatem pluries contuliſſe, teſtatur Innocentius *ad præfatum Caput, Aqua*, ita ſcribens: *audivimus ante, quod Papa pluribus Epiſcopis indulſit, quod per ſimplices Sacerdotes poſſent reconciliare Eccleſias, aqua tamen per Epiſcopum benedicta.* Nec deſunt e Regularium numero, qui de hujuſmodi privilegio ſibi plaudant, adhibita tamen aqua ab Epiſcopo benedicta, ut ſcite animadvertit P. Bremond Ordinis Prædicatorum Generalis Magiſter *tom.* 8. *Bullarii Ordinis Prædicator. tit. 1. quæſt.* 4. Eadem Baſilicæ Vaticanæ Canonicis, nimirum Priori, ex Conſtitutione Innocentii VI. quæ in nupero Bullarii Vaticani *tom. 1. pag.* 361. late exſcribitur; nec non Altariſtæ, ex privilegio Urbani V., cujus autographum in Archivo ejuſdem Baſilicæ ſervatur, tribuitur facultas, ut Baſilicam ipſam, ejuſque Cappellas, ac Cœmeteria polluta, aquæ ab Epiſcopo benedictæ uſu, valeant reconciliare. Hæc tamen in iis duntaxat Eccleſiis, quas conſecratio diſtinguit, locum habent: ſecus pollutas Eccleſias, quas ſola benedictio, non etiam conſecratio ſanctificavit, reconciliare, cuique Sacerdotum conceditur, adhibita luſtrali aqua, citra ullam delegationis neceſſitatem: *ſi Eccleſia non conſecrata,* (inquit Gregorius IX. *cap. Si Eccleſia, de Conſecratione Eccleſiæ*) *cujuſcumque ſeminis fuerit, aut ſanguinis effuſione polluta, aqua protinus exorcizata lavetur, ne Divinæ Laudis organa ſuſpendantur.*

Si vero polluta Eccleſia benedicta tantum fuerit, citra ullum privilegium, poterit a Preſbytero reconciliari.

Facultas Altaria conſecrandi, ex Indulto Pii IV., Abbatibus Caſſinenſibus conceſſa.

§. 12. Sicuti Eccleſiæ pollutæ reconciliatio, ita & ſolemnis conſecratio a Summo Pontifice vel ſimplici Sacerdoti jure demandatur; eſto nec ad expiandam pollutam, neque ad conſecrandam novam Eccleſiam, fas ſit Epiſcopis ſimplicis Sacerdotis miniſterio uti. Ita cenſent Azorius *Inſtitut. Moral. tom. 1. lib.* 10. *cap.* 27. *quæſt.* 4., & Anacletus *ad lib.* 3. *Decretal. tit.* 40. §. 2. *num.* 32. *&* 33. Dictis facta reſpondent; cum multa ſuppetant exempla Romanorum Pontificum, qui Abbatibus Regularibus auctoritatem conſecrandi Altaria in eorum Eccleſiis erecta, conceſſerunt. Quod ad Caſſinenſes Abbates pertinet, luculentiſſimum privilegium ſuppeditant Conſtitutiones Prædeceſſoris Noſtri Pii IV. conſulendæ

in tom. 1. *Bullar. Ordinis Benedictini ſub num.* 175. *&* 176.

§. 13. Ab aliis abſtinemus exemplis, cum illorum meminerit notiſſimus Auctor Clericatus *deciſ.* 13. *de Sacrificio Miſſæ num.* 18. *& ſeq. & n.* 26. Pari ſilentio miſſa facimus, quæ de celeberrimo Einſildenſi Monaſterio narrantur in Opere, cujus titulus: *Idea Congregationis Helveto Benedictinæ*, quod Opus Typis Monaſterii S. Galli anno 1702. editum hæc habet *pag.* 18.: *Ad annum* 948. *a S. Eberhardo Conradus Conſtantienſis Epiſcopus Sacellum conſecraturus invitabatur. At prævenit illum in benedictionibus ſummus e Cœlo Sacerdos, illudque Divina manu ſacravit, humana, niſi oleum & operam perdere mallet, a Conſecratione ceſſare juſſa.* Quidquid enim ſit de veritate hiſtoriæ, nihil inde, quod Noſtram juvet cauſam, licet colligere.

§. 14. Illud vero ratum, indubiumque eſt, Paulum III. Prædeceſſorem Noſtrum, Ablati Ludovico, ejuſque in Einſildenſi Abbatia Succeſſoribus copiam feciſſe, ut, quandiu hæreſes obtinerent, Eccleſias, Oratoria, ac Cœmeteria dedicarent. Pontificium Diploma ann. 1542. die 19. Decembris evulgatum eſt, quod rurſum Pius IV., Noſter item Prædeceſſor, ſuis Litteris Apoſtolicis ann. 1562. nova ſanctione roboravit, ſervato eodem verborum tenore, qui ſic habet: *Quod ipſe Ludovicus, & pro tempore exiſtens Abbas Monaſterii hujuſmodi, durantibus dictis hæreſibus, præfatum Monaſterium, & quæcumque ad illud pertinentia, Eccleſias, Oratoria, Cœmeteria & loca hactenus conſecrata & benedicta, quovis modo pro tempore polluta, reconciliare, & nondum conſecrata, & benedicta, nec non Calices, Patenas, Libros, Veſtimenta, & alia mobilia, ac etiam Tabernacula cuſtodiæ Euchariſtiæ, conſecrare & benedicere.*

§. 15. Neque ejuſmodi privilegia ignota deliture; quo enim tempore Rhodiorum Archiepiſcopus Nuncii Apoſtolici munere in partibus Helveticorum fungebatur, Diplomatum Authographis in judicium delatis, atque iis probe diſcuſſis, præfatus Archiepiſcopus, Partibus hinc inde contradicentibus, hanc contra Miniſtros Curiæ Epiſcopalis Conſtantiæ ſententiam tulit: *viſis documentis exhibitis, ex quibus conſtat manifeſte, Reverendiſſimos Abbates Einſildenſes pro tempore, a biſcentum circiter annis, uſque ad moderna tempora, quamplurimos, & varios actus ſolemnes ac publicos Conſecrationis hujuſmodi, geſſiſſe, & exercuiſſe &c.; dicimus, decernimus, & definitive pronunciamus, Reverendiſſimum Abbatem prædictum manutenendum, conſervandum, ac defendendum fore & eſſe in quieta, & pacifica poſſeſſione Juris conſecrandi Eccleſias, & Cappellas ſuo Monaſterio ſubjectas, & incorporatas, prout Nos ipſi manutenemus, conſervamus, atque defendimus.* Quæ quidem ſententia viget adhuc. Quod ſi forte eveniat, ut ea in Judicii proſecutione aliquando revocetur, non jam ob defectum Apoſtolicorum Diplomatum, quæ Abbatibus conceſſa fuere, id eveniet, ſed potius privilegiorum abuſus, qui præfinitos limites exceſſit, damnabitur.

§. 16. Præterea extat Elenchus, quem Nos ipſi perlegimus, in quo Eccleſiæ, quas Corbejenſis Abbas dicavit, enumerantur, nec numerantur dumtaxat, ſed inſuper momenta adduntur, ac probationes compulſatæ in actibus Tribunalis Romanæ Rotæ, occaſione litis, quæ inter Paderbornæ Epiſcopum, & memoratum Abbatem exarſit; quam deinde ſequuta eſt deciſio Rotalis coram Millino, nunc S. R. E. Cardinali, die 5. Februarii 1745. Porro Corbejenſes Abbates, Apoſtolicis privilegiis deſtituti, ad ejuſmodi conſecrationes perficiendas manum profecto non admoviſſent; ex quo indubia redditur ſententia, quæ docet, Romanum Pontificem poſſe Sacerdotibus, iis potiſſimum, qui in Abbates evaſerunt, auctoritatem ad Eccleſias conſecrandas conferre; quodque caput eſt, ejuſmodi auctoritatem a Noſtris Prædeceſſoribus reipſa in uſum fuiſſe revocatam.

Hujus Epiſtolæ conſcribendæ cauſa & occaſio.

§. 17. Quo tandem ſpectent, quæ huc uſque narravimus, atque in hac Epiſtola, quam tibi damus, collegimus, a Nobis ſi quæras, ingenuos animi Noſtri ſenſus aperire non dedignabimur. Ad Noſtras pervenit manus Libellus hoc eodem anno Campidonæ editus, cujus titulus: *Triplex Triumphus Campidonenſis*: quòd nempe circa conſecrationem Abbatialis Eccleſiæ ex Apoſtolico privilegio a te peractam, totus occupetur. In hoc Libello auctoritas a Nobis tibi collata uſque adeo extollitur, ut *inaudita* dicatur; ejuſmodi privilegii nullum in Monachorum chartis extare veſtigium tuo afferitur; tandemque conceſſio tibi facta facilis nimirum indulgentiæ portentum nominatur, quod Germaniam univerſam in ſui traxit admirationem. Equidem putamus, hæc, atque his ſimilia, magnificis verbis ideo jactari, ut beneficii magnitudo extollatur, atque ut majores Benefactori grates referantur. Haud temere tamen ſuſpicari licet, poſſe nonnullos, ex iis, quæ liberius ſcribuntur, in eam adduci opinionem, ut credant, Nos hac in re aliquid, quod Prædeceſſores Noſtri intactum reliquere, tibi exequendum demandaſſe. Edi vero a graviori cenſura immune ſit opus, quod Romanus Pontifex ex indita ſibi auctoritate, quam in præſenti caſu nemo inficiatur, in actum revocat; nihilominus ad qualcumque ambages tollendas, illud tibi ſignificandum duximus, morem hunc deſignandi Abbates, qui Eccleſias Chriſmate per Epiſcopum benedicto conſecrent, nec novum eſſe, nec a Nobis primo fuiſſe introductum.

Privilegium Abbati Campidonenſi cõceſſum, nec novum, nec ſine cauſa.

§. 18. Equidem Tamburinus hac in re verſatiſſimus, in Opere & loco a Nobis ſupra memorato, ait, ſe neſcire, fuerit-ne unquam Abbatibus collata poteſtas, qua Eccleſias initiarent. Si hac verborum ſervata menſura Libellus loqueretur, jam nullus Noſtræ huic Epiſtolæ fuiſſet locus; verum, cum in exaggerationem effuſus, modum exceſſerit, oportuit, ut de iis, quæ & Noſtrum Diploma vindicant, & præpoſteram, quam ex Libello quis haurire poſſet, interpretationem evertunt, hic una colligeremus. Quocirca, ut rem hanc paucis conficiamus, fatemur, te ad conſecrandam Abbatialem Eccleſiam a Nobis electum, magno utique, & eximio privilegio fuiſſe decoratum. Ejuſmodi tamen privilegii alia ſuccurrunt exempla, quæ a Noſtris Prædeceſſoribus ad Nos promanarunt. Multa item ac gravia Nobis præſto fuerunt argumenta, ut petitam delegationem tibi concederemus. Horum nonnulla in Litteris Noſtris Apoſtolicis die 12. Martii præſentis anni editis indicavimus; alia, multo item in pretio habenda, præterire maluimus; cum nulla Nos adigat ratio, ut imos animi Noſtri receſſus ſive tibi, ſive aliis manifeſtemus.

Altera Abbatis Campidonenſis petitio, ut aut ſolus, aut una cum Epiſcopo aliam Eccleſiam conſecraret, rejicitur.

§. 20. Conſecratione peracta, ac Libello, cujus ſupra meminimus, evulgato, cum jam nulla tibi ad aliam conſecrationem peragendam facultas ſupereſſet, quandoquidem pro una dumtaxat vice, privilegium conceſſimus, eſto in cæteris Prædeceſſorum Noſtrorum Diplomatibus favore Abbatum, ejuſmodi limitatio nullibi occurrat, iterum oblatis tuo nomine precibus poſtulaſti, ut Eccleſiam Ordinis S. Franciſci intra juriſdictionis tuæ limites erectam, aut ſolus, aut una cum Epiſcopo conſecrares. Verum poſtulata rejecimus; nec Nobis grave erit in poſtrema harum Literarum parte rationem, ac cauſas attexere, ob quas privilegium duximus denegandum.

§. 21. Et primo, quod ad Eccleſiæ Ordinis S. Franciſci conſecrationem attinet, jam, ut putamus, eam, quæ Nobis difficultatem ingerit, rationem facile aſſequeris. Quod ſi ea adhuc tibi impervia ſit, Nos ultro dabimus. Solida nimirum Nos urget ſuſpicio, ne, grati animi impetu abreptus, eadem repetas, & majori fortaſſe verborum vi, ac amplitudine ingemines, quæ in Libello de triplici Triumpho nuper conſcripta ſunt. Quod vero alteram poſtulati partem attingit, de conſecrationis ritu ab Epiſcopo ac Abbate inſimul peragendo, id Eccleſiæ moribus, ac diſciplinæ nullatenus Nobis conſonare videtur. Porro ſi de Sacerdotum degradatione caſus incidat, poſſunt ſane, ex præſcripto Synodi Tridentinæ *Seſſ.* 13. *cap.* 4. *de Reform.* Epiſcopi atque Abbates ad id exequendum una convenire. Si privilegia, quæ ſummi Pontifices electis Epiſcopis nonnunquam conceſſere, inſpiciamus, haud inficiamur, Epiſcoporum conſecrationem, quæ a tribus Epiſcopis perficienda eſſet, ab eorum uno, ac duobus ſive Abbatibus, ſive aliis in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutis, impleri poſſe; cum aliquando difficile admodum ſit, tres Epiſcopos una convenire; nec invalida, ſed ſolum illicita ſit Epiſcopi conſecratio, quam unus peragit Epiſcopus citra Apoſtolicam diſpenſationem, ut ex communiori opinione docent Cabaſſutius *in Notit. Eccleſiaſt. ſæculi IV. ad Can.* 4. *Nicænum*, Chriſtianus Lupus *ad Concilia Generalia & Provincialia tom.* 1. *pag.* 29. *& pag.* 33. Juvenin *de Sacramentis diſſert.* 9. *de Ordinibus in ſpecie quæſt.* 1. *de Epiſcopatu cap.* 4., Cardinalis Gotti *de Euchariſtia tom.* 15. *de Epiſcopatu dub.* 4. §. 1. & 2.

§. 22. At vero nullum ſuppetit exemplum, quod in Eccleſiarum conſecrationibus, Epiſcopum atque Abbatem una componat. Deſunt Pontificum Privilegia; Epiſcoporum diſpenſationes fruſtra quæruntur, cum nequeant Epiſcopi Abbates in conſecrationum Comminiſtros deſignare. Nec mirum ſubeat, ſi nulla occurrunt exempla, quae hac in re Abbates Epiſcopis addant conſocios, cum poſſint Epiſcopi, ſecluſo alterius miniſterio, conſecrationis munus obire. Neque Abbatum miniſtra manus Epiſcopo, qui Eccleſiam conſecrat, pondus addit, aut numerum, ut in Sacerdotum degradatione, aut Electi conſecratione revera ſuperaddit. Mirari quoque non debes, ſi afferamus, Epiſcopis jus nullum eſſe, ut in Eccleſiis dicandis, Abbates in Comminiſtros aſſumant; quandoquidem Abbates & ſimplices Sacerdotes pari in numero habendi. Nequit Sacerdos in Comminiſtrum eligi ab Epiſcopo; nec Abbas igitur poterit in Comminiſtrum deſignari. Hæc ſunt, quæ, rerum circumſtantiis ita ſuadentibus, tibi duximus ſignificanda. Interim vero tibi, tuiſque Confratribus Apoſtolicam Benedictionem impartimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 16. Novemb. 1748. Pontificatus Noſtri Anno Nono.

IV. Sanctiſſimi Domini Noſtri Benedicti PP. XIV. Epiſtola ſecunda, ad R. P. Engelbertum Abbatem Monaſterii Campidonenſis, de Conſecratione Eccleſiæ S. Apollinaris Romæ a Sanctitate Sua peracta.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Quomodo dedicatio Eccleſiæ S. Apollinaris peracta fuerit, enarratur.

PEracta a Nobis eſt Conſecratio Eccleſiæ S. Apollinaris, electo in Comminiſtrum Cardinale Gentili Epiſcopo Prænestino, & univerſo Cardinalium adſtante Collegio. Sacris Ritibus, qui cum intra, tum extra Eccleſiam præſcribuntur, initium Nos ipſi dedimus, iidemque ſupremam manum impoſuimus; quæ vero ab initio ad exitum intercurrunt opera, Cardinalis Comminiſter implevit. Ara major Noſtro ſumptu erecta, Noſtris item manibus dicata eſt; nec alius, præter Nos, Græcas, Latinaſque Alphabeti Litteras ſuper cineres exaravit. Interim vero Cardinalis Conſocius, & Coadjutor, Pontificalibus indumentis ornatus, Faldiſtorio inſidens, expleto conſecrationis ritu, Miſſam ad Altare a Nobis pridem dicatum, de more celebravit; fas enim Epiſcopo conſecranti, Romano Pontificali id permittente, Miſſam alteri Sacerdoti celebrandam committere, ni pares ad id agendum ſuppetant vires; ut Nobis plane contigit, qui idcirco in privata Apoſtolici Palatii Noſtri Cappella ſacrum pridem obivimus. Quo item tempore ſolemnem Altaris Conſecrationem peregimus, Dilectus Filius Noſter Carolus Albertus Cavalchini primo Epiſcopus, mox Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, in Eccleſia Beatæ Virgini dicata, ac S. Apollinaris Templo ita contermina, ut unum veluti Corpus cum illo conſtituat, Noſtro juſſu Altare Sacro Ritu initiavit.

Ratio adhibiti in dedicatione Cõminiſtri exponitur.

§. 2. Cumque ad Noſtram devenerit notitiam, prædictam methodum adhibitam, a nonnullis fuiſſe reprobatam, eo ſub obtentu, quod integra Eccleſiæ Conſecratio aut a Nobis fieri, aut integra alteri demandari debebat, non inopportunum eſſe arbitrati ſumus, tibi, Dilecte Fili, in hac ſecunda epiſtola aperire conſilii Noſtri rationes, ob quas Eccleſiæ Sancti Apollinaris Conſecrationem peregimus modo ſupra expoſito; tibi enim hac ipſa die aliam ſcripſimus epiſtolam de Eccleſiarum Conſecratione tractantem.

Dedicationum ritus in Eccleſia perpetuos ac myſticis refertus.

§. 3. Cardinalis Bona *Rer. Liturgicar. lib.* 1. *cap.* 20. *num.* 3. affirmat, Sacrum Eccleſias dicandi Ritum e veteri in novum Teſtamentum, atque ab Apoſtolis in eorum Succeſſores fuiſſe tranſlatum. Non eadem tamen Eccleſiæ diſciplina in Conſecrationibus peragendis ubique ſemper obtinuit. Euſebius, qui veterem dedicationum Ritum exhibet, neque Benedictiones aquæ luſtralis uſu, neque Cruces Sacro inungendas Chriſmate, unquam commemorat: ex quo Dallæus *in Tract. adverſus traditiones Latinorum lib.* 3. *cap.* 15. perperam infert, ſacros hoſce Ritus tunc temporis nondum obtinuiſſe: Imo vero Dallæo adhuc deterior Joſua Arndius *in Lexico Eccleſiaſticarum antiquitatum pag.* 1085. non veretur aſſerere, veteres Eccleſiarum conſecrationes ſolis precibus, concionibus, atque hymnis fuiſſe inſtitutas; quam ſententiam ſibi adoptavit Gotofredus Vvictus *de altaribus cap.* 11. *num* 15. Hæc tamen, quæ ab Hæreticis inſano ore jactantur, inania ſunt, nec ulli ſubnixa fundamento. Si enim, ut ſcire ratiocinatur Si-

neſius

neſius *in Epiſtola 67. pag. 212. juxta edition. Pariſien. anno 1633.* ſola precum prolatio par eſt ad Eccleſias dicandas, jam locus nullus, non Oppidum, non Caſtrum occurret, cui dedicationis prærogativa non conveniat; quandoquidem vix, ac ne vix quidem ullus poterit inveniri locus, in quo aliquæ preces, hymni, laudes ad Deum effuſæ aliquando non fuerint. Quod igitur hac in re inoffenſo pede affirmari poteſt, illud eſt, Eccleſiarum conſecrationes Sacrum Opus eſſe, quod ſolemni Ritu, precibus, aliiſque ab Eccleſia præſcriptis actionibus, Epiſcoporum miniſterio perficitur; quamvis lateat adhuc, quo primum tempore multiplices illi dedicationum Ritus incœperint. Vetuſtos tamen eſſe fateri oportet, ac refertos myſteriis, quæ a ſacris Noſtris Scriptoribus elucidantur; quos inter primo loco eminet undecimo Eccleſiæ ſæculo Ivo Carnotenſis *in Sermone 4. de Sacramentis Dedicationis*, ubi de Crucibus, quæ Sacro inunguntur Chriſmate, ſermonem habens, ita loquitur: *De conſecrato Altari chriſmantur in parietibus illæ duodecim Cruces, quæ Typum gerunt Apoſtolicum, qui & primitias ſpiritus acceperunt, ut Crucis myſterium populis & gentibus manifeſtare ſtuduerunt.* De Crucibus item, ac de candelis, quæ coram iiſdem Crucibus in Eccleſiæ conſecratione accenduntur, diſſerit Gretſerus *de Cruce l. 2. cap. 7. §. Sacra hæc Dedicationis &c.*

Conſecrationem Eccleſiæ vel ab uno Epiſcopo, vel a pluribus inſimul perfici poſſe, ſcriptorum auctoritate comprobatur.

§. 4. Eccleſiarum conſecratio duobus modis peragitur: vel etenim ab uno conſecratur Epiſcopo, quod ut plurimum contingit, uti etiam adnotavit Vaneſpen *Juris Eccleſiaſtici par. 2. tit. 16. num. 10.*, vel à pluribus inſimul Epiſcopis, Garnerius *in Notis ad lib. Diurn. Romanorum Pontificum tit. 5. cap. 16.* ea Textus verba expendens, *petitque, ut eadem Eccleſia ſolemniter debeat conſecrari*, animadvertit, geminum conſecrationis Ritum obtinuiſſet, alterum quidem communem, quem unus operabatur Epiſcopus; ſolemnem alterum, ad quem viciniores Epiſcopi conveniebant: *Obſerva*, inquit Garnerius, *geminum conſecrationis modum, communem unum, de quo ſuperiores formulæ, alterum ſolemnem, ad quem vicini Epiſcopi convocantur. Talis fuit dedicatio Baſilicæ, quæ Synodo ſecundæ Arauxicanæ cauſam dedit.* Conſulendus in rem hanc Bellottus *de Ritibus Eccleſiæ Laudunenſis pag. 849. num. 5. & ſeq.* Neque profecto credendum eſt, Eccleſiam ab uno Epiſcopo fuiſſe conſecratam, cæteris tantum aſſiſtentibus; cum certum ſit, omnes fuiſſe Comminiſtros, & omnes ſociam manum adhibuiſſe. Audiendus P. Martene *de antiquis Eccleſiæ Ritibus tom. 2. poſtremæ editionis Antuerpienſis lib. 2. cap. 13. num. 5.* ita ſcribens: *Cæterum non ſolum ut ſpectatores, & teſtes, quod forte exiſtimabit aliquis, ſed ut Coadjutores, & Miniſtri, ad ejuſmodi Eccleſiarum Dedicationes convocabantur Epiſcopi, in quibus ſuas quique partes adimplebant.* Idem repetit Sacerdos Joſeph Catalani *in ſuis ad Romanum Pontificalem Operoſis Notis tom. 2. tit. 2. num. 9.* Ut hanc, quam tractamus, materiem magis adhuc illuſtret, eruditus Martene nonnulla producit exempla cuique conſulenda; quibus Nos duo ſuperaddimus, unum ex Venantio Honorio, cui etiam Fortunati nomen tribuitur, exceptum *in lib. 3. ad Felicem Epiſcopum de dedicatione ſuæ Eccleſiæ*, ubi Euphronium, Victorium, Donnulum, Domitianum, & Macarium conſecrationis Comminiſtros expreſſe nominat, quos omnes Epiſcopos revera fuiſſe probat Broverus *in Notis ad Venantii Honorii Opus lib. 3. cap. 4.* Alterum vero longe illuſtrius exemplum conſecrationis Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de Valle, quæ contigit anno 1068. ſuppeditat d'Acherius *tom. 6. veter. edition. pag.* 444. ubi ſic legimus: *Dominus Willhelmus Carpentoratenſis Epiſcopus, ſive Dominus Willhelmus Tolonenſis Epiſcopus, moniti vice Domni Roſtagni Aquenſis Metropolitani Epiſcopi, anno Incarnati Verbi 1068. indictione 6. ſub die 6. Idus Januarii hanc dedicaverunt Eccleſiam.*

Idem exemplis quoque confirmatur.

Adduntur in eandem rem Romanorum Pontificum geſta, & primum Leonis IX.

§. 5. Concordant ipſorum Romanorum Pontificum geſta. In actis Concilii Rhemenſis ſub Leone IX. legitur, ab eo fuiſſe peractam conſecrationem Baſilicæ Sancti Rhemigii hoc, qui ſequitur, modo: *Dominus Papa, convocatis Epiſcopis .... Rhemenſem Archiepiſcopum cum Liſojenſi Epiſcopo ternam circuitionem cum Crucibus & Sanctorum Reliquiis, ſecundum Eccleſiaſticum Ordinem, exterius conſtituit agere, ibique conſecrationis officium adimplere, ipſe vero cum ſibi neceſſariis remanens, interius Divini Tabernaculi ſanctificationem ſtrenue diligenterque exequitur.*

Gelaſii II.

§. 6. Gelaſius II. conſecravit Metropolitanam Eccleſiam Piſanam, &, uti legitur in Codice apud Ughellium *in Italia Sacra tom. 3. pag. 377.*, *conſecrationi adjutores & conſecratores interfuerunt quamplurimi Epiſcopi.*

Calixti II.

§. 7. A Calixto II. facta fuit Eccleſiæ conſecratio, de qua *tom. 4. Galliæ Chriſtianæ pag. 794. editionis anni 1656.* & Pontifex conſecravit *Altare Dominicum*, ideſt *Majus*, aliique tres Epiſcopi Eccleſiæ conſecrationem perfecerunt: *Tunc Pontificis ipſius juſſu Eccleſiam dedicarunt.*

Urbani VII. in dedicatione Baſilicæ Vaticanæ.

§. 8. Alia plura cumulari poſſunt exempla: ſed, iis omiſſis, ſufficere poſſe videtur illud Summi Pontificis Urbani VIII., qui die 18. Novembris *1626.* Baſilicam Vaticanam conſecravit. De hoc ſolemni Ritu loquuntur Bonanni *tom. 2. Numiſmatum Romanorum Pontificum pag. 574.*, Paulus Alaleon Cæremoniarum Magiſter *in Diario*, ac Liber Turnarius Capituli S. Petri, qui in Archivo Baſilicæ diligenter ſervatur. Omnium tamen accuratiſſimam hiſtoriam exhibet Diarium Vaticanum a Sacerdote Franciſco Speroni Romano, ejuſdem Baſilicæ Manſionario, concinnatum, quod inter manuſcripta celebris Bibliocæ, quam Cardinalis Renatus Imperialis in publicam Eruditorum utilitatem inſtituit, numeratur. Ita vero in hujuſce Diarii *pag. 351.* rei ſeries attexitur. Summus Pontifex Porticus Eccleſiæ benedictionem exorſus, ſex Cardinalibus Epiſcopali charactere inſignitis, nimirum Ginnaſio, Peretto, Madruzzio, Sabellio, Lanti, ac Leni demandavit, ut extimos Templi parietes circumirent, ac illis benedicerent; quod in ea, quæ cuique obtigerat, Molis parte peractum eſt. Pari methodo, ut legimus *pag. 359.* interioribus Eccleſiæ muris collata benedictio; unam ſiquidem Templi partem ipſemet Pontifex dicandam ſuſcepit; aliam vero ſex iiſdem Cardinalibus perficiendam reliquit. Ab Altaris conſecratione Urbanus abſtinuit; jam enim, ut in Alaleonis Diario, & Baſilicæ Vaticanæ Turnario adnotatur, Clemens VIII. Urbani Prædeceſſor Aram maximam Vaticani Templi conſecraverat.

Moralium Theologorum conſenſus accedit.

§. 9. Quodque notatu dignum eſt, apud Scriptores Moralis Theologiæ adeo certa eſt Eccleſiarum dedicatio plurium Epiſcoporum miniſterio obeunda, ut nullum de ea inſtituant diſputationem; ſed, ea ſuppoſita & admiſſa, ad alias quæſtiones progrediantur. Quærunt hi apud Henriquez *de Indulgentiis cap. 32. §. 1.*, an Epiſcopi, qui ad unum idemque dedicationis opus perficiendum conveniunt, Indulgentiam diſpenſare poſſint majorem, & potiorem ea, quam unus Epiſcopus conſecrationis Miniſter conferre ſolet, anni ſcilicet unius, iis, qui conſecrationis die, aut dierum quadraginta, iis, qui anniverſario dedicationis die recurrente, Eccleſiam viſitaverint, *ex cap. Cum ex eo, §. Ad hæc, de pœnitentiis & remiſſionibus, & cap. ad hæc eod. tit. in ſexto.* Porro hæc Theologorum

diſquiſitio conſecrationem Eccleſiarum plurium Epiſcoporum opere peragi poſſe, non tam affirmat, quàm præſupponit: uti bene obſervat Paſqualig. *de Sacrificia novæ legis quæſt.* 514. *num.* 3. ubi propoſita quæſtione, an poſſit Eccleſia conſecrari a pluribus Epiſcopis, retentaque affirmante opinione, hæc habet: *Secunda ſententia aſſerit, poſſe conſecrari a pluribus Epiſcopis ſimul concurrentibus ad conſecrationem. Ita ſupponunt potius, quàm diſputent, plures Doctores, dum quærunt, an, quando plures Epiſcopi conſecrant Eccleſiam, poſſint ſinguli concedere illam annum Indulgentiæ, quem poteſt concedere, quando unus tantum conſecrat.*

§. 10. Non ab uno ergo tantum, ſed a pluribus Epiſcopis ejuſdem Eccleſiæ dedicatio fieri poteſt. Sed, cum adhuc examinandum ſuperſit, an in hypotheſi, in qua a pluribus Epiſcopis ejuſdem Eccleſiæ fiat dedicatio, alter ex eis ſolus duodecim juxta morem Cruces benedicere & ungere debeat, vel hoc miniſterium inter eoſdem dividi poſſit, ita ut decem ex. gr. Cruces ab uno conſecrari poſſint, & reliquæ duæ ab altero, quemadmodum a Nobis factum eſt in conſecratione Eccleſiæ Sancti Apollinaris, in qua decem Cruces a Cardinali Epiſcopo Comminiſtro, & reliquæ duæ a Nobis ipſis conſecratæ ſunt, alia ſubdimus exempla, quæ ſuadent, licite fieri poſſe quidquid a Nobis factum, & modo expoſitum eſt.

§. 11. Urbanus Papa II. ſæculo undecimo Eccleſiam Majorem conſecravit Monaſterii Turonenſis. Sacri Ritus hiſtoriam deſcribit Anonymus apud Patrem Mabillonium *tom.* 5. *ſuorum Annalium pag.* 364. *Editionis Pariſienſis anno* 1713. Ea vero ſic habet. Rodulphus Turonenſis Archiepiſcopus, Urbani juſſu, Sanctorum Reliquias, quæ ad Eccleſiam tranſlatæ fuerant, ſub Altari collocavit. Ita textus Anonymi: *A Rodulpho Turonum Archiepiſcopo, ſub Dominico Altari, jubente Papa (Reliquiæ) fuerunt collocata.* Eodem die Summus Pontifex una cum Rangerio Rhegienſi Archiepiſcopo Comminiſtro, Græcum ac Latinum Alphabetum conſcripſit, Cruces inunxit, ac poſtremo Aram dicavit. *Qua die idem (Pontifex)* ita proſequitur Anonymus, *cum Rangerio Archiepiſcopo Rhegienſi duplex Alphabetum Græcum & Latinum in Baſilica deſcripſit, & ipſius Baſilicæ parietibus Crucis ſignum ex oleo impoſuit, atque Altare Crucifixi ſacravit.* Si ergo Pontifex una cum Archiepiſcopo Alphabetum exaravit, ſi Cruces inunxit, oportet fateamur, aliquas Alphabeti Litteras, atque e Crucibus nonnullas, ipſius Archiepiſcopi manu fuiſſe obſignatas. Ita namque ipſa textus docet Littera; ita hiſtorica ſuadet narratio, quæ Sacros Ritus a Pontifice, atque Epiſcopo conjunctim peractos, ab iis ſegregat, quos Pontifex, nullo in Comminiſtrum adhibito, ſolus perfecit. Hi vero ſic ab Anonymo explicantur: *Denique Pontifex ipſe Dominicum Altare, in quo ineffabile Corporis Chriſti Sacramentum cum multis Sanctorum Reliquiis collocatum eſt, ipſamque Baſilicam conſecravit in honorem Sanctæ Crucis, ac Beatiſſimæ Dei Genitricis Mariæ.*

§. 12. Urbanus Papa III. in diſtrictu Veronenſi Eccleſiam dedicavit Sancti Juliani de Lepia, ſeu Lepida. Duo Altaria in ea dedicatione conſecrata fuerunt: unum in Cappella ſubterranea Sanctæ Mariæ; aliud in Eccleſia ſuperiore Sancti Juliani. Inter Pontificem, & alios duos Epiſcopos Comminiſtros miniſteria diviſa ſunt, & Epiſcopi Cruces benedixerunt & unxerunt: cumque id alio modo peragi non potuerit, niſi alter ex Epiſcopis aliquas Cruces, & alter alias benedixerit; ſi enim alter Crucem unxiſſet, & alius verba benedictionis protuliſſet, vel alter benedixiſſet & unxiſſet eamdem Crucem, quam alius benedixerat, & unxerat, res undequaque abſona, & ritibus Eccleſiæ adverſa fuiſſet; Exemplum hoc ſatis aptum eſſe videtur rei, de qua nunc agitur, & ut oſtendatur, novum non eſſe, ut in dedicatione Eccleſiæ, quæ fiat a pluribus Epiſcopis, miniſterium etiam benedictionis & conſecrationis Crucum inter eos modo prædicto dividatur.

Monumentum dedicationis Eccleſiæ S. Juliani ab Urbano III. recenſe.

§. 13. Ughellius *tom.* 5. *Italiæ Sacræ p.* 848. Inſtrumentum exhibet dedicationis memoratæ Eccleſiæ Sancti Juliani. En ejus verba: *D. Jonathas Concordienſis Epiſcopus, & D. Aldemarius Xantonenſis Epiſcopus ..... intraverunt in ſupraſcriptam Eccleſiam, & fecerunt aquam benedictam cum ſale, cinere, & vino, & ſanctificaverunt Altaria S. Mariæ Virginis, & S. Juliani Martyris cum aqua benedicta, & iverunt de intus per circuitum ſupraſcriptæ Eccleſiæ tribus vicibus, & fecerunt fieri quadrivium in prædicta Eccleſia cum cinere, & ſcripſerunt litteras in quadrivio de cinere, & unxerunt pedes prædictorum Altarium, & menſas cum oleo exorcizata, & Chriſmate, & fecerunt duodecim Cruces deintus per circuitum iſtius Eccleſiæ:* Deſcribitur deinde delatio SS. Reliquiarum in Eccleſiam, & poſtremo hæc adduntur: *Hoc facto, D. Papa conſecravit, & confirmavit propriis manibus Altare Sanctæ Mariæ, quod eſt intus Truina, cum Chriſmate, & collocavit de Reliquiis prædictis in Altari, & confirmavit menſas altarium cum oleo & Chriſmate, & fecit ardere quinque grana Incenſi ſuper illam menſam, & præcepit Epiſcopo Concordienſi, ut collocaret Reliquias S. Juliani cum aliis Reliquiis in Altare, quod eſt foris, & conſecraret illud in honorem Sancti Juliani, qui ſtatim fecit præceptum Domini Apoſtolici.* Hicque per tranſennam adnotare fas ſit, *Truina* nomen, cujus du Cangius non meminit *in ſuo Gloſſario*, ſignificare inferiorem Cappellam ad Sepulchra Sanctorum: in ſupra citato quippe Inſtrumento Altare S. Juliani, quod erat *Foris*, contraponitur Altari S. Mariæ *intus in Truina.* Interpretationem confirmat inſcriptio ad ſepulchrum SS. Benigni, & Chari in Agro Veronenſi, quam exhibet Ughellius *tom.* 5. *pag.* 864. *B. anno Domini* 1314. *Indic.* 12. *de Menſe Maii ... inceptum fuit opus hujus Truinæ, & eodem anno perfectum, & de menſe Novembris Ven. Pater D. Fr. Theobaldus Dei gratia Epiſcopus Veronenſis diligenter repoſuit Reliquias, ſeu Corpora SS. Benigni, & Chari &c.* Derivatur forte a Trua, quæ, apud Varronem, ſubterraneum meatum, ſeu cuniculum ſignificat ad exonerandas aquas; ex qua, *Truina*, ſubterraneum ſpecus, *Naſcondiglio.* Hinc in Vita Sancti Cæſarii Arelatenſis *truere*, pro *abſcondi*, legitur *lib.* 1. *num.* 16.: *At ille publica voce, elevatis oculis, & manibus in Cælum, dixit, Domine Jeſu Chriſte, ne in locum iſtum Apri acceſſum habeant; & eadem hora uſque in præſentem diem nunquam ibi truerunt:* ideſt *abſcondi ſunt*; quamquam Mabillonius interpretetur: *deſtruxerunt*: & ejus ſocii Maurini Patres, *inventi ſunt*, a *Truir* antiquo Gallico *invenire.*

Truina nomen quid ſignificet, explicatur.

§. 14. Qui dedicationis materiem tractant Morales Theologi, pari fere methodo Eccleſiarum conſecrationem, atque ſacramentorum naturam explicant; eſto non niſi in latiori quadam ſignificatione Eccleſiarum dedicatio Sacramentis adnumeretur; quatenus ſcilicet aut Cœleſtis Templi, aut animæ, quam gratia ſanctificat, ſignum eſt myſticum. Itaque docent, Sacrum Chriſma, quo Cruces inunguntur, conſecrationis materiam eſſe; formam vero conſtituunt in hiſce verbis, quæ in ipſa Chriſmatis unctione proferuntur; *ſanctificetur, & conſecretur hoc Templum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*; nec diffitentur, Eccleſiæ conſecrationem ab Archiepiſcopo una cum Suffraganeis perfici poſſe; modo unus, idemque ſit Archiepiſcopus, qui &

Morales Theologi pari fere ratione Eccleſiarum conſecrationem, & Sacramentorum naturam explicant.

Cruces

Cruces inungit, & formam pronunciat. Conſulendus Clericatus *de Sacrificio Miſſæ deciſ. 41. num. 24. & ſeqq.*

Plures Comminiſtri Sacramentum Extremæ Unctionis valide conferunt.

§. 15. Nolumus hic ſententiam modo propoſitam de materia, & forma dedicationis Eccleſiarum impugnare. Illud tantum addimus, fieri aliquando poſſe, ut vel in ipſa Sacramentorum adminiſtratione, ſi partes ſubjecti ab invicem ſejunctæ ſint, uni parti ab uno Miniſtro, alteri ab altero, materia ac forma ſeorſim applicetur, & validus & licitus ſit actus. In Eccleſia Græca Extremæ Unctionis Sacramentum a pluribus Sacerdotibus adminiſtratur: de quo plura apud Arcudium *de concordia Eccleſiæ Occidentalis, atque Orientalis lib. 5. cap. 6.*, & etiam hodie modus hic adminiſtrationis Sacramenti Extremæ Unctionis admittitur quo ad Italo-Græcos, dummodo credant, illud Sacramentum, ſervata debita materia & forma, ab uno Presbytero valide & licite confici, ut in Noſtra Conſtitutione *Etſi Paſtoralis, la 57. §. 5. num. 3. & 4. Bullarii Noſtri tom.* 1. In Eccleſia quoque Occidentali hoc ipſum olim factum fuit, quemadmodum legi poteſt in Noſtro Tractatu *de Synodo Diæceſana lib. 7. cap. 19. num.* 5. & veriſimile admodum eſt, rem tunc ſic peractam fuiſſe, ut idem organum ſenſus non fuerit a pluribus Sacerdotibus inunctum, nec unus Sacerdos materiam ſenſui applicaverit, & alter ſuper eo formam protulerit, ſed quod ſinguli diverſos ſenſus unxerint, & verba unctioni correſpondentia effuderint. Legi poſſunt Chardon *in Hiſtoria de Sacramentis Tom. IV. cap. 1. de Sacramento Extremæ Unctionis*, Cardinalis Gottus *in Theologia Scholaſtico Dogmatica Tom. IV. in 3. part. D. Thomæ, Tom. XV. Operis quæſt. 3. de Miniſtro Extremæ Unctionis dub. 2. §. 2. num. 12.*, Benedictus de Gaetanis *in Tractatu de ſuprema Unctione cap. 11. in fine.* Favet modus hic adminiſtrationis Sacramenti Extremæ Unctionis, Eccleſiarum dedicationi, in qua alter ex Epiſcopis aliquas Cruces inungat, & inſimul preces proferat, & alter alias Cruces inungat, eaſque inungendo, ſuper ipſis effundat, proferatque preces; quemadmodum bene argumentatur Paſqualig. *de Sacrificio novæ Legis quæſt. 514. num.* 6 Quod ſi ſubdatur, modo in Eccleſia Occidentali ab uno tantum Presbytero valide & licite adminiſtrari Sacramentum Extremæ Unctionis; id libenter admittetur, cum ſic in Ritualibus Eccleſiæ ſtatutum ſit; dummodo tamen admittatur, quod, legitima concurrente cauſa, etſi Ritualia obſtent, nedum valide, ſed etiam licite hodie in Eccleſia Occidentali Sacramentum Extremæ Unctionis adminiſtretur a pluribus Sacerdotibus, quorum unus unum organum ſenſus inungat, proferatque formam, aliique idem præſtent ſuper aliis ſenſuum organis: quod ſatis eſt pro re, de qua nunc agitur. Si aliquæ partes jam fuerint unctæ ab uno Sacerdote, qui ob morbum deficiat, poteſt alter Sacerdos unctiones reliquas proſequi; in quo, licet dividatur miniſterium, adhuc valide & licite conficitur Sacramentum. Ita expreſſe S. Thomas *in 4. Sentent. diſt. 23. quæſt. 1. artic. 1. quæſtiuncula 2 ad 3. Dicendum, quod, quamvis in Euchariſtia, ſi poſt conſecrationem Panis moriatur Sacerdos, alius Sacerdos poſſit ad conſecrationem Vini incipere, ubi ille dimiſit, vel etiam incipere a capite ſuper aliam materiam; tamen in Extrema Unctione non poteſt a capite incipere, ſed debet ſemper procedere, quia unctio bis in eadem parte facta tantum valet, ac ſi conſecraretur bis eadem Hoſtia, quod nullo modo faciendum eſt*: Ita etiam Durandus ibi *quæſt.* 1., Petrus de Palude *quæſt. 2. in fine*, Sotus *quæſt. 1. art. 1. §. Aliud tamen*, Suarez *Tom. IV. in 3. part. diſput. 43. ſect. 2. num. 4. & 5.*, aſſerens, eſſe communem ſententiam; Toletus *lib. 7. cap. 2. num.* 3. Ludovicus Meratius *Tom. III. de Sacramentis diſput 10. de Extrema Unctione ſect. 1. num.* 4. atque ita fieri ſtatuiſſe Eccleſiam, ſcribit Platelius *cap 3. num. 471. Tom. VII.*, ubi forte nomine ſtatuti Eccleſiæ, intelligit generalem conſuetudinem. Poſſe etiam modo dicto dividi unctiones inter duos Sacerdotes ob inſtans periculum vitæ infirmi, ut ſic citius ungatur, non pauci Theologi admittunt, Toletus, Meratius, Suarez *num.* 8. alios citans; in quo caſu, Sacramentum eſſe validum pro certo affirmat: *Quia*, ait, *unitas perſonæ miniſtrantis non eſt eſſentialis*; negat vero extra neceſſitatem licite fieri, quia contra uſum Eccleſiæ. Concordat Cardinalis de Lauræa *in 4. ſent. Tom. III. diſput. 11. art. 9. num. 114.*, cui Nos etiam adhæſimus in citato Tractatu *de Synodo Diœceſana lib. 7. cap. 19. num. 5.*

Reſolutionem in Cauſa *Ulyſſiponen.* a Congregatione Rituum editam, non obſtare, demonſtratur.

§. 16. At repones, fuiſſe olim a Congregatione Rituum reſolutum, Conſecrationem Eccleſiæ ab uno Epiſcopo inchoatam, ſi ex aliqua cauſa non perficiatur ex improviſo caſu, debere ab alio Epiſcopo denuo inchoari & perfici. Reſolutio edita eſt in cauſa *Ulyſſiponenſi* die 12. Aprilis 1614., ex qua intulit Epiſcopus Pax Jordanus *Tom. I. Lucubrat. lib. 5. tit. 9. num. 7.*, unum & ſolum Epiſcopum debere totam conſecrationem perficere. Reſolutio, de qua mox ſermo habitus eſt, refertur a Barboſa *in Collect. deciſ. Apoſtolic. verb. conſecratio.* At idem Barboſa alibi, *part.* videlicet 2. *Juris Eccleſiaſtici lib. 2. cap. 2. num.* 52. factum narrat, cujus occaſione declaratio emanavit. En ejus verba: *Cum in Diœceſi Ulyſſiponenſi quidam Suffraganeus Archiepiſcopi, de ejus ordine & mandato, Eccleſiam quamdam conſecrare incœperit cum omnibus Cæremoniis deſcriptis in Pontificali Romano, & circa medium conſecrationis improviſo accidenti correptus ipſe Epiſcopus defecerit, & Eccleſiæ Conſecrationem perficere non potuerit; pro parte ipſius Archiepiſcopi a S. Rituum Congregatione quæſitum fuit, an ab alio Archiepiſcopo Eccleſiæ prædictæ incœpta Conſecratio continuanda ſit, vel potius de novo inchoanda? Quæ quidem S. Congregatio commiſit prius hujuſmodi articuli examinationem Illuſtriſſimo D. Cardinali Bellarmino; qui in alia Congregatione ſententiam ſuam declaravit, poſſe utroque modo ſine ſcrupulo fieri, nempe, vel de novo inchoare a principio, vel ipſam cœptam continuare, & perficere: ſed melius ſibi videri, ut de novo ab alio Epiſcopo inchoaretur &c.* Et proſequitur narrando, quod ſub die 12. Aprilis propoſito dubio in Congregatione ordinaria, S. Congregatio cenſuit, iterum totam Eccleſiam a principio conſecrandam, quia credebatur Epiſcopus defeciſſe, antequam ullam Crucem inungeret.

Cœptæ quidem conſecrationis partes non poſſunt cum extremis, ſi longum intercedat temporis intervallum, in unam & integram conſecrationem coaleſcere.

§. 17. Cenſuit ergo Cardinalis Bellarminus, Conſecrationis partem ab Epiſcopo deficiente factam, poſſe ſine ſcrupulo continuari cum ea, quam ſecundus proſequeretur Epiſcopus. Addidit deinde, fore melius, ſi Conſecratio de novo ab alio Epiſcopo inchoaretur, prout etiam Congregatio cenſuit; non quia timuerint, multiplicitatem Miniſtri obſuturam valori Conſecrationis, ſed quia in caſu propoſito notabiliſſima intercedebat temporis interruptio; erat enim expectanda Congregationis reſponſio, quæ nonniſi poſt aliquot menſes ad Archiepiſcopum Ulyſſiponenſem poterat pervenire. Concurrente autem notabili temporis intercapedine, partes Conſecrationis factæ nedum a duobus Epiſcopis, ſed etiam ab uno & eodem, coaleſcere non poſſunt in unam & integram Conſecrationem; idque facit, ut Conſecratio fieri debeat perinde ac ſi nunquam cœpta fuiſſet; uti docent auctores ipſi, qui admittunt, plures Miniſtros, concurrente legitima cauſa, poſſe ingungere infirmum Oleo infirmorum: quemadmodum videri poteſt

apud Ludovicum Meratium *Tom. III. de Sacramentis diſput.* 10. *de Extrema Unctione num.* 8, necnon concordant alii, qui admittunt, dedicationem Eccleſiarum fieri poſſe a pluribus Epiſcopis, quemadmodum legi poteſt apud Paſqualigum *de Sacrificio novæ Legis quæſt.* 514. *num.* 9.

§. 18. Quod ſi quæratur, qua de cauſa, Nobis annuentibus, decem priores Cruces fuerunt in Conſecratione Eccleſiæ Sancti Apollinaris benedictæ & conſecratæ a Cardinale Epiſcopo Comminimo, & ultimæ duæ a Nobis; ingenue reſpondebimus, de noſtrorum genuum ſtabilitate timuiſſe in toties repetito aſcenſu & deſcenſu per ſcalas, etſi tali nunquam timore fuerimus correpti, dum in viridi ætate conſtituti Eccleſias in Diœceſi & Civitate Bononienſi conſecravimus, quas ſemper ſoli peregimus. Sed quæ in una ætate fiunt, in alia fieri non poſſunt. En tibi, Dilecte Fili, tota rei ſeries, poſt quam tibi tuiſque Confratribus Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

benedixerit & conſecraverit?

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 16. Novembris 1748. Pontificatus Noſtri Anno Nono.

Dat. 16 Novemb. 1748 Pont. an. IX.

INDEX

INDEX
RERUM, ET VERBORUM.

Numerus Romanus denotat Conſtitutionem : Arabicus autem indicat paragraphum & paginam.

A

ABBATES quandonam poſſint ſuis ſubditis Regularibus conferre Tonſuram, & minores Ordines? *Conſtit.* XI. §. 16. pag. 34. & 35.

ABBATI Generali Ordinis *S. Hieronymi* Congregationis Italicæ Locus in Pontificiis Cappellis conceditur, ac deſignatur. XLII. §. 2. p. 217.
Quibus Inſigniis idem utatur. *Ibidem.*

ABBATIA *Fuldenſis* in Epiſcopatum erigitur. IV. p. 15. & ſeq.
Recenſentur inſignes illius prærogativæ. *ibid.* §. 1. pag. *ead.*
Vetus Regularis ſtatus præſervatur. *ibid.* §. 2.
Epiſcopium, Cathedralis, & Capitulum deſignantur. *ibid.* §. 4. p. 16.
Pœnitentiarii, & Theologi munus quibus demandandum? *ibid.* §. 6. p. 16. Vid. *Fuldenſis Epiſcopus.*

ABBATIA *Sublacen.* Vid. *Sublacum.*

ABSTINENTIA a ſanguine, & ſuffocato, nec non diſtinctio ciborum in mundos, & immundos, diu viguit in Eccleſia Latina, vigetque adhuc in Græca. LVII. §. 66. p. 209.
Quomodo licere id potuit antiquitus, vel nunc quoque poſſit. *ibid.* Vid. *Ciborum diſtinctio.*

ACACIUS Conſtantinopolitanus Epiſcopus Eutychianæ hæreſis fautor, primus Romani Pontificis nomen a ſacris Diptychis abraſit. LVII. §. 11. p. 194.

ACADEMIA, ſeu Gymnaſium ad exercendos, erudiendoſque Picturæ, & Sculpturæ tyrones in Capitolio erigitur. XXXI. §. 5. p. 95.

ACTA Conſiſtorialia in confirmatione Tobiæ Petri Gazerii electi Maronitarum Patriarchæ, factaque ipſi conceſſione Latini Pallii. LXXII. p. 273.

ACTUS externi, excepto Sacrificio, Latriæ cultum per ſe non inducunt, ſed animi mentiſque affectio hujuſmodi actus elicientis. LVII. §. 37. p. 200. & ſeq.

ACTUS Fidei, Spei, & Charitatis, ante, vel poſt Miſſam Parochialem, a Paroco ſimul, & Populo recitandi. XXXV. §. 4. p. 109.

ADSCRIPTUS ſervitio alicujus Eccleſiæ in Urbe, non poterat juxta veterem diſciplinam, eâ deſertâ, ad alias Eccleſias tranſire. LXVII. §. 4. p. 254.

ADVENÆ in Sacris conſtituto non licet Ordines exercere, niſi Literas exhibeat ſui Ordinarii, teſtantis de ſuſceptione Ordinis, & exemptione ab omni cenſuræ vinculo. XVI. §. 6. p. 50.

ÆGROTUS : Sanctiſſimum Sacramentum non eſt ad ægros deferendum, adorationis, vel deoſculationis cauſa tantùm, ſi illud ſumere nequeant. LI. §. 13. p. 173.
Nec pro iis exponitur, ſed intus Tabernaculum adaperto oſtiolo relinquitur. *ibid.*

ÆREI Lacunaris reliquias a Pantheo eductas, quibus uſibus deſtinarit Urbanus VIII. Pontifex? LXXII. §. 6. p. 272.

AGENTES Communitatum ab ipſiſmet Communitatibus eligantur. XXV. §. 14. p. 76.

ALBANIÆ Epiſcopis facultas fit concordandi, tranſigendi, atque etiam relinquendi Bona Eccleſiaſtica Albanis, licèt injuſtis Detentoribus, ad præcavenda deteriora incommoda. XXXIII. §. 3. & ſeq. p. 102. & ſeq. Vid. *Papa, Bona Eccleſiarum.*

ALEXANDER IV. turbas, & diſſenſiones Græcos inter, & Latinos exortas penitus eradicare curavit. L. §. 10. p. 153.

ALIENATIO Bonorum Hieroſolymitanæ Religionis, inconſulto Magno Magiſtro, eſt ipſo jure nulla. XIII. §. 13. p. 41. & 42. Vid. *Jeroſolymitani Ordinis.*

ALTARE : Nequit ſimplex Sacerdos celebrare ad *Altare*, ad quod Epiſcopus eo die Sacrificium obtulit, niſi prius obtenta ab Epiſcopo licentia. LXVII. §. 9. p. 256.
Ad Altaria Pontificia Baſilicarum Urbis nemini licet Miſſam celebrare, niſi obtenta ad id, per Litteras Apoſtolicas, opportuna facultate. *ibid.* p. 257.
Idem privilegium nonnullis Altaribus extra Urbem ſitis conceſſum reperitur ſub certis tamen modificationibus. *ibid.*

ALTARIA plura, anve potius unum tantummodo juxta veterem diſciplinam extiterit in Baſilicis Eccleſiæ Occidentalis, diſputant eruditi. L. §. 37. p. 163.
Unum tantùm extitiſſe in Eccleſiis Orientalibus, receptum. *ibid.*
Unamque Miſſam ad ſingula Altaria celebrari licere. *ibid.*
Falſa hac de re opinio in vulgus irrepta. *ibid.*
Nunc tamen in Eccleſiis Græcis ſecundum Altare plerumque cernitur erectum pro Latinis Presbyteris. *ibid.* §. 40. p. 164.

Altaria Græcorum ſacro lapide deſtituuntur. L. §. 36. p. 162.

Altaria ſpoliandi, lavandique ritus feria VI. majoris Hebdomadæ an in Latinam Eccleſiam a Græca promanarit. *ibid.* §. 28. p. 159.
Uſurpatur in aliquot Latinis Eccleſiis, & præcipuè in Vaticana Baſilica. *ibid.*
Quinam de Ritu hujuſmodi differuerint? *ibid.*

Altaria erecta in Baſilica S. Franciſci Aſſiſienſis, & in Parochialibus Eccleſiis eidem adnexis perpetuo Privilegio donantur. XXXII. §. 12. & 18. p. 98. & 100.

ALUMNI Collegii Wilnenſis, Epiſcopis, & Archiepiſcopis Ruthenis commendantur, ut propoſitis conſuetis virtutis præmiis ad ſtudia alliciantur. XX. §. 2. & *ſeq.* p. 63. & *ſeq.*

AMANUENSES ſæpe in nominibus exſcribendis Litteras immutant, ipſaque nomina corrumpunt. *In Append.* II. §. 18. pag. IX.

AMBITUS in Epiſcopatu conquirendo maximè damnandus. XV. §. 5. p. 48.

AMENTES in odium Chriſti occiſi, an ſint martyres? XLIV. §. 18. p. 130. §. 28. p. 136.

AMPULLA ſanguinis indubium eſt perpeſſi martyrii ſignum. XLIII. §. 12. & 20. p. 126. 131. & *ſeq.*

ANCONITANÆ Inquiſitionis ſimplices Familiares, Fori privilegio ex antiquiſſima, probataque conſuetudine gaudent. XLIX. §. 36. p. 149.

B. ANDREAS de Pago Rhinnenſi, triennis, a Judæis in odium Chriſti occiſus. XLIV. §. 1. p. 120. & *ſeq.*
Quinam Hiſtorici de eo ſcripſerint? *ibid.* §. 3. p. 121.

In ejus honorem conceſſum eſt Officium proprium, Miſſa, & Indulgentia Plenaria. XLIV. §. 4. pag. 122. Vid. *Canonizatio.*

Ven. ANDREÆ Bobola cauſa Beatificationis, ſeu declarationis martyrii, quibus decretis incœpta & abſoluta? XLIII. §. 1. *& ſeq.* p. 120.

ANDRONICUS Conſtantinopolitanus Imperator Michaelam Paleologum Patrem extra locum ſacrum ſepeliri paſſus eſt, quod unionem Græcæ Eccleſiæ cum Latina curaſſet. LVII. §. 15. p. 195.

ANGLICANÆ Miſſiones. Vid. *Miſſionarii Regulares Miſſionibus Anglicanis.*

ANTIMENSIA Græcorum quid ſint? L. §. 36. p. 163.

S. APOLLINARIS Eccleſia, qua ſervata methodo, fuerit a Pontifice conſecrata? *In Append.* IV. §. 1. p. XIV.

APOSTASIÆ periculum quandoque juſtam exhibet cauſam diſpenſationibus relaxandis. XXXIII. §. 6. p. 104.

APPELLATIONIS Commiſſiones in Congregatione Boni Regiminis quomodo ſignari debeant? XXV. §. 24. *& ſeq.* p. 78. *& ſeq.*

APPELLATIO in cauſis criminalibus interpoſita a ſententiis, ſive decretis Ordinariorum, an & ſub quibus cautelis recipi debeat ab Auditore Cameræ? XXVI. §. 11. *& ſeq.* p. 81. *& ſeq.* Vid. *Reus.*

APPELLARE an & quando liceat a decretis, vel ſententiis Proto-Archimandritæ Congregationis Ruthenæ, Ordinis S. Baſilii Magni. LIX. §. 4. *&* 5. p. 218.

APPELLATIO a decretis, ſeu ſententiis Rectoris Carpentoraten. ad Vicelegatum Avenionen. quando & quomodo interponi poſſit? XXI. §. 9. p. 65.

Appellatio ſuſpenſiva ab electione in Bajulivos Magnæ Crucis Ordinis Jeroſolymitani non admittitur. XIII. §. 18. p. 43.

APPROBATIO ad audiendas Confeſſiones nil prodeſt extra Diœceſim Epiſcopi approbantis, XVI. §. 22. p. 54.
Idque etiamſi Sacerdos approbatus excipere vellet Confeſſionem perſonæ ſubditæ Epiſcopo, qui ipſum approbavit. *ibid.* p. 54.

Approbatio ad Curam Animarum, vel ad audiendas Chriſtifidelium Confeſſiones, quomodo facienda in Locis ſubjectis Monaſterio Monialium Ordinis S. Benedicti Aquilejen.? LXIV. §. 12. *&* 15. p. 249.

AQUÆ benedicendæ in Epiphania Ritus, Græcus eſt, in Latinis Eccleſiis uſurpatus. L. §. 28. p. 159.

AQUA tepida juxta Græcum Orientalem Ritum in Calicem poſt Conſecrationem infunditur. *ibid.* §. 26. p. 158.
Ruthenis Sacerdotibus Ritus hic noviſſimè interdictus. *ibid.* p. 159.

AQUILEJENSE Monaſterium Monialium B. M. V. Ordinis S. Benedicti ampliſſima exemptione fruitur tum in perſonis, tum in bonis, adnexiſque membris, a juriſdictione Ordinariorum. LXIV. §. 2. *& ſeq.* p. 246.
Quænam ſint adnexa Loca, hujuſmodi exemptione donata? §. 8. p. 248.
Monaſterii regimen adnexorumque Locorum, & Eccleſiarum, a Sede Apoſtolica committitur ſuo Delegato. *ibid.* §. 5. *& ſeq.* p. 247.
Quanta ſit hujuſmodi Delegati Apoſtolici juriſdictio, quibuſcumque in rebus, & cauſis, diſtinctim explicatur. *ibid.* §. 10. *& ſeq.* p. 248. *& ſeq.*

ARCHIDIACONI, & Diaconi antiquitus maximam ſibi partem in adminiſtratione Epiſcopatus, & Pontificatus ſumebant. LXVII. §. 11. p. 258.

ARCHIEPISCOPORUM, quâ Metropolitarum, commemoratio non fit a Latinis Sacerdotibus in Sacrificio Miſſæ. LVII. §. 20. p. 196. *& ſeq.*

ARCHIMANDRITÆ, ſeu Abbates Congregationis S. Baſilii M. Ruthenæ Nationis, in quibus Metropolitano; in quibus itidem Proto-Archimandritæ ſubjiciantur? LIX. §. 2. *&* 3. p. 218.

ARMA vetita deferentes, quibus pœnis ſubjecerit Alexander VIII.? VIII. §. 1. p. 21.
Iiſdem obnoxii ſunt tam Clerici Seculares, quam Regulares cujuſcumque Ordinis, Inſtituti, ſive militiæ. *ibid.* §. 2. pag. 21.
Nihil ad eas declinandas prodeſt excipere, quod non conſtet de dolo; vel patentes literas, aut privilegia proferre. *ibid.* §. 3. p. 22.
Pœnas ob armorum delationem promeritas per Judices remitti, aut emolliri vetuit Clemens XII. *ibid.* §. 4. p. 22.
Sed cum caſus id expoſtulare videretur, ſummum Pontificem adiri præcepit. *ibid.* §. 5. p. 22.
Evulgatas Prædeceſſorum Pontificum Conſtitutiones innovat Pontifex. *ibid.* §. 6. p. 22.
Inſuperque declarat, Fiſco id oneris tantum incumbere, ut factum delationis comprobet, a Reo autem probandas circumſtantias, quibus locum fieri moderationi pœnæ contendatur. *ibid.* §. 7. p. 22.

Arma offenſiva, & defenſiva, Officiales Sac. Inquiſitionis, ſub certis tamen exceptionibus, deferre permittuntur. XLIX. §. 13. p. 146.

Arma, ſive Inſigne Sac. Inquiſitionis nequeunt Patentati, etiam cum privilegio, ad eorum domos, apothecas, aliaque loca ſuſpendere. XLIX. §. 16. p. 146.

ARMENIS, Natalis Chriſti die, non licet tres Miſſas, more Latinorum Sacerdotum, celebrare. LV. *per tot.* p. 187. *& ſeq.*
Idem planè ſtatuitur tam de Armenis per Orientem, quam de aliis in Occidentalibus Regionibus commorantibus. *ibid.* §. 4. *&* 6. p. 188. *&* 189.
Contrarius uſus celebrandi dicto die tres Miſſas, unde inter Armenos Orientales probabiliter invaluerit. *ibid.* §. 6. *&* 7. p. 189. *&* 190.

Armeni Presbyteri complures olim Regularem & Inſtitutum Ordinis Prædicatorum profeſſi fuerunt; & quomodo? *ibid.* Vid. *Miſſale*, *Miſſas.*

ARTIUM liberalium præſtantia. XXXI. §. 1. p. 94.
In Republica excolendæ, ac promovendæ. *ibid.* §. 2. p. 94.

ASSISIENSIS Baſilicæ prærogativæ, honores, & privilegia a compluribus Summis Pontificibus obtenta diſtinctim recenſentur. XXXII. §. 1. *&* 2. p. 96.
Jam inde a fundatione fuit S. Sedi immediatè ſubjecta. *ibid.* §. 1. p. 96.
Privilegia hujuſmodi & exemptiones quæcumque, modò non abrogatæ, confirmantur, & innovantur. §. 4. p. 97.
Ipſaque Baſilica a Juriſdictione, & viſitatione Ordinarii exempta. *ibid.*
In Baſilicam Patriarchalem, & Cappellam Papalem erigitur. *ibid.* §. 5. p. 97.
Pontificius Thronus, & Altare in ea deſignantur. §. 6. p. 97.
Quinam cœremoniales Ritus in ea ſervandi? *ibid.* §. 7. p. 98.
Non cogitur expectare ſignum Campanarum Cathedralis in Sabbato Sancto. *ibid.* §. 8. p. 98.
Jubilæo indicto, publicique precibus, perpetuò deſignatur pro una ex viſitandis Eccleſiis. *ibid.* §. 9. p. 98.

Aſſiſienſis Epiſcopus nullam obtinet, ſive ordinariam, ſive delegatam juriſdictionem in Baſilicam S. Franciſci Aſſiſien. XXXII. §. 9. p. 98.
Non prohibetur tamen ex ſpeciali delegatione, reos ab eadem extrahere, ſervata forma Conſtitutionum Apoſtolicarum. *ibid.* §. 15. p. 99.

AUCTORIS Catholici liber, quibus præmiſſis cautionibus, ſit proſcribendus? XIX. §. 10. p. 61.

AUDITOR Generalis Cameræ Apoſtolicæ ampliſſima fruitur juriſdictione non ſolùm in civilibus, ſed etiam in cauſis criminalibus. XXVI. §. 1. p. 80.
Criminales cauſas quandoque cognoſcit in prima inſtantia, inhibendo, eaſque avocando ab Ordinariis. *ibid.* §. 1. p. 80.
Pontifex ampliſſimam illius juriſdictionem, prærogativas, & præeminentias illimitatè confirmat. *ibid.* §. 3. p. 80.

In

In cauſis criminalibus definiendis duos Prælatos Ponentes Sacræ Conſultæ eidem adjungit. XXVI. §. 4. pag. 80.
Votum deciſivum in Congregatione Criminali A. C. quinam obtineant, & qui conſultivum? *ibid.* §. 5. p. 80.
Proceſſus criminales, a quibus, & quomodo efformandi? *ibid.* §. 6. *& ſeq.* p. 80. *& ſeq.*
Congregatio criminalis in ſingulos quindecim dies coram Auditore ipſo convocanda. *ibid.* §. 9. p. 81.
Et quindecim itidem antea diebus cauſæ propoſitio indicenda, allegationes verò triduo ante propoſitionem diſtribuendæ, & parti communicandæ. *ibid.* p. 81.
Executionem Conſtitutionis: *Ad militantis Eccleſiæ*: curare debet Auditor Cameræ in ſuo Tribunali. *ibid.* §. 11. p. 81. Vid. *Locumtenens*, *Proceſſus*, *Reus.*
Avenionensis Vicelegatus. Vid. *Vicelegatus Avenionenſis*, *Rector Carpentoraten.*
Aureola in Sanctis Martyribus quid ſit? XLIV. §. 26. p. 135.
Aureolam non conſequuntur pueri ante uſum rationis in odium Chriſti occiſi. *ibid.*

B.

Balsera, ſeu Baſſora Civitas, celebre emporium. L. *ſub init.* p. 151. & 152.
Baptismum non eſſe validum, niſi inſimul Chriſma, & Euchariſtia baptizato infanti tribuatur, tamquam hæreticum dogma, damnavit Benedictus XII. XLIX. §. 1. p. 151. *& ſeq.* Vid. *Euchariſtia.*
Baptismus ſub conditione eſt miniſtrandus iis, de quibus dubium ſubeſt, an fuerint, vel an ritè fuerint baptizati. LXI. §. 2. p. 222. *& ſeq.*
Baptizati ab Hæreticis debitam materiam, & formam adhibentibus, nec ſub conditione iteratò baptizari debent. *ibid.* §. 3. & 5. p. 223. & 224.
Barberinum Euchologium. Vid. *Euchologium.*
B. Bartholomæus a Bononia Dominicanæ Familiæ, Apoſtolus Armenorum. LV. §. 6. p. 189.
P. Bartholomæus Gavanti de re ad ſacros Ritus pertinente optimè meritus. LI. §. 26. p. 179.
Basiliani Monachi Ruthenæ Nationis, Epiſcopatibus, & Archimandriis illius Nationis privativè præficiuntur. XV. §. 1. p. 47.
Eorum votum non recipiendi hujuſmodi dignitates, niſi præhabito Superiorum aſſenſu, tollitur. *ibid.* §. 4. p. 47.
S. Basilii Monachi Ruthenæ Nationis in unam Congregationem ſub uno Proto-Archimandrita ſunt redacti. LIX. §. 1. *& ſeq.* p. 217.
Quam juriſdictionem in eos exerceat Proto-Archimandrita, quamve Metropolitanus? *ibid.* Vid. *Cura Animarum.*
Beatificatio quid ſit, quidve Canonizatio? XLIV. §. 21. p. 133.
Beatificationum cauſæ, non patiuntur, ut teſtes de auditu auditus, allati in Proceſſu Apoſtolico, conjungantur in linea coæqualis probationis cum teſtibus de viſu, exiſtentibus in Proceſſu Ordinario. *In Append.* I. §. 2. p. 1.
An ſaltem vim adminiculi dare poſſint, quæve exinde promanet in hujuſmodi cauſis abſolvendis differentia? *ib.* §. 3. & 4.
Beatificatio Ven. Servi Dei Joſephi a Cupertino Ordinis Minorum Conventualium S. Franciſci. XII. p. 37.
Ejus virtutes commemorantur. *ibid.* §. 1. *& ſeq.* p. 37. *& ſeq.*
In cauſa Beatificationis, ſeu declarationis martyrii Ven. Servi Dei Andreæ Bobola Sacerdotis Profeſſi Societatis Jeſu, Decretum. XLIII. §. 1. *& ſeq.* p. 120.
In cauſa Beatificationis Ven. Servi Dei Pauli Card. Buralis, Decretum. LVI. p. 191.
Bello ſacro interfecti Pueri ab hoſtibus Fidei, Martyres a Theologis agnoſcuntur. XLIV. §. 25. p. 134. Vid. *Pueri Canonizatio.*
Benedictio aquæ in Epiphania, Ritus eſt a Græca in Latinam Eccleſiam translatus. L. §. 28. pag. 159.
Benedictus XIII. Lateranenſem Baſilicam ſub annum 1727. ſolemni Ritu per ſe conſecravit. LXI. §. 8. p. 226. *& ſeq.*
Beneficia Eccleſiaſtica erecta in locis ſubjectis Monaſterio Aquilejenſi Monialium B. M. Virginis, Ordinis S. Benedicti, ab ipſo Monaſterio conferuntur. LXIII. §. 4. p. 246. *& ſeq.*
Beneficia jam obtenta retinendi, quin & alia conſequendi, quandoque poteſtas facta eſt Simoniacis. XXXIII. §. 7. p. 105.
S. Bernardus Willelmum Aquitaniæ Ducem, objecta conſecrata hoſtia, emendavit. LI. §. 7. p. 168.
B. Bertrando Aquilejenſi Patriarchæ cultus ab immemorabili præſtitus fuit in Utinenſi Metropolitana Eccleſia, in qua ejus oſſa aſſervantur. LXIII. §. 2. p. 245.
Miſſa de Spiritu Sancto die emortuali ipſius Beati, in eadem Eccleſia, celebrari certis adjectis orationibus, conceditur. *ibid.* §. 3. p. 245.
Bethleemitici Infantes. Vid. *Infantes Bethleemitici.*
Bono Eccleſiarum, ex prudenti Romanorum Pontificum diſpenſatione, injuſtis detentoribus quandoque relinquenda. XXXIII. §. 1. *& ſeq.* p. 101. *& ſeq.*
Exempla Pontificum, qui id præſtiterunt. *ibid.* §. 5. p. 103.
Bonorum Eccleſiæ an diſpenſator ſit, vel potius Dominus Romanus Pontifex. *ibid.* num. 4. p. 102. & 103. Vid. *Papa.*
Invaſores Bonorum Eccleſiæ, excommunicatione ad reſtituendum adegit S. Nicolaus I. Pontifex. *ibid.* num. 8. p. 105.
Bonis ſuis non poteſt una Eccleſia privari, ut iiſdem ditetur altera. *ibid.* §. 9. p. 105. & 106.
Sed ut Bona in certos pios uſus deſtinata, ad alios, quantumvis pios, traducantur, auctoritate Apoſtolica opus eſt. *ibid.* p. 105. & 106.
Bona Eccleſiaſtica ab Hæreticis occupata an liceat Catholicis emere, ſibique habere? XXXIII. §. 5. p. 103.
Bona Inquiſitionum propria ſunt Sedis Apoſtolicæ; ideoque exempta etiam a Decimis Papalibus. XLIX. §. 41. p. 149. & 150.
Boni Regiminis. Vid. *Congregatio.*
Bononiensem ad Metropolitanam Eccleſiam dono mittitur Corpus S. Proci Martyris, ſimulque plura de ejus nomine, martyrio, locoque, ubi repertum fuerat, eruditè diſputantur. *In Append.* II. §. 12. p. VI.
Bononiensis Cathedralis Eccleſia, an, & a quo fuerit primitus conſecrata? LXI. §. 6. p. 224. & 225.
Eadem antiquitus extra Civitatis muros extructa erat. *ibid.* §. 9. p. 227.
Subinde intra Civitatem fundata, iteratoque ignis & terræmotus caſu veſtata, a providis Præſulibus reparatur. *ibid.* & §. 16. p. 230.
Quomodo, quibuſve auſpiciis ad id elegantiæ & magnificentiæ pertigerit? *ibid.* *ſub initio* & §. 17. p. 230. & 231.
Quantam in id curam contulerit Sanctiſſimus Pontifex, etiam tum cum Bononienſis eſſet Archiepiſcopus? *ibid.* & §. 23. p. 233.
Ejuſdem Conſecratio Eminentiſſimo Cardinali Malvetio Archiepiſcopo delegatur Pontificio nomine peragenda. *ibid.* §. 29. p. 236.
Bononienſis Archiepiſcopus Centi reſidere non cogitur. XLI. §. 3. p. 116.
Bugia, ſive Palmula, uti poſſunt Canonici Veronenſes, tum in ſolemni, tum in privata celebratione Miſſæ, & tam intra, quàm extra Cathedralem. LXII. §. 14. p. 241.

C.

CAMARÆ Auditor. Vid. *Auditor Generalis Cameræ.*
CAMPIDONENSIS Abbas Eccleſiam Abbatialem a fundamentis extructam ex Pontificio Indulto conſecravit LXI. §. 15. p. 229.
CANON : *Solemnitates* , & Can. *Eccleſiæ, de Conſecrat. diſt.* 1. num genuini ſint, an potius apocryphi ? *ibid.* §. 3. p. 223.
CANONICI , aliique à Capitulo deputati, prohibentur, ſub quocumque prætextu, etiam aſſecurationis, invadere, ſeu apprehendere res ægrotantium Præſulum Neapolitani Regni, etiamſi in extremis laborent. LX. §. 7. p. 220.
Quomodo Eccleſiarum indemnitati ſit ſuccurrendum ? *ibid.* Vid. *Spolium.*
Canonici Veronenſes. Vid. *Veronenſis.*
Canonici Utinenſes, quibus inſigniis utantur ? IX. §. 10. p. 26.
Qualis inter eos ſervetur præcedendi ordo ? *ibid.* §. 3. p. 24.
Soli, excluſis Manſionariis , & Cappellanis, conſtituunt Capitulum. *ibid.* Vid. *Utinenſis Eccleſiæ.*
Canonici Præmonſtratenſes. Vid. *Præmonſtratenſis Ordinis.*
CANONIZATIO quid ſit, quidve importet Beatificatio ? XLIV. §. 21, p. 133.
Canonizatio quandonam primis Eccleſiæ ſæculis facta cenſeretur ? *ibid.* §. 17. p. 130.
Ad eam inducendam ſemper neceſſaria fuit Epiſcoporum , & Romani Pontificis auctoritas. *ibid.* & §. 21. p. 133.
Canonizatio non inducitur ex recenſione nominis in Martyrologium Romanum. *ibid.* §. 21.
Ad Canonizationem quænam ſint neceſſariò præmittenda ? *ibid.* §. 7. p. 123.
Ad eam quandoque non ſatis habentur , quæ ad Beatificationem ſufficere viſa fuerunt. *ibid.*
Quatuor ſigna, vel miracula quandonam deſiderentur ? *ibid.*
Canonizatio Pueri ante uſum rationis occiſi in odium Chriſti, exceptis Betleemiticis Infantibus, nulla hactenus facta legitur. *ibid.* §. 24. p. 134.
An novum hoc Canonizationis exemplum induci expediat ? *ibid.* §. 22. 23. & *per tot.* p. 133. & 134.
An ſaltem peculiares quædam circumſtantiæ quoad hujuſmodi cauſas Canonizationis ſint requirendæ ? *ibid.* §. 19. p. 130. Vid. *Cultus.*
CANONIZANDI geſta talia eſſe debent , ut omnibus per Orbem Catholicis in exemplum proponi queant. XLIV. §. 26. p. 135.
CANTUM Gregorianum in Choro , aliiſque Eccleſiaſticis functionibus à Fratribus , & Monialibus Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula adhiberi præcipitur. XXIX. §. 3. p. 92.
Cantum in Divinis Laudibus perſolvendis, cæteriſque Eccleſiaſticis functionibus obeundis adhiberi, perquam congruum eſt. *ibid.* §. 2. p. 92.
CAPITULATIONES , pactiones, ſeu concordata ante Electionem, ſeu Poſtulationem inita cum eligenda Abbatiſſa , vel Prioriſſa , ſive Monaſterium, & Capitulum ex ſolis fœminis , ſive utriuſque ſexus perſonis conſtet, Innocentiana Conſtitutione abrogantur. XXXVI. §. 3. p. 111.
Idque procedit, quantumvis per ſe iniqua non eſſent, ſeu etiam Eccleſiæ utilia. *ibid.* p. 111.
CAPIT. *cum in diſtribuendis, de tempor. ordinat.* an reipſa definitum ſit, Ordinatum à Papa non poſſe ab inferiore ad ſuperiores Ordines promoveri ? LXVII. §. 3. p. 253. & *ſeq.* Vid. *Ordinatus.*
CAPITULA Mulierum , vel mixta utroque ſexu, ſubduntur Conſtitutioni Innocentianæ abroganti quæcumque pacta, ſeu concordata inita ante Electionem, ſeu Poſtulationem, cum Perſona eligenda. XXXVI. §. 2. & 3. p. 111.
Capitula Regni Neapolitani , quoad ſpolia Prælatorum ? Vid. *Spolia.*
CAPITULUM Veronenſe. Vid. *Veronenſe Capitulum.*
CAPPELLA : Locus in Pontificia *Cappella* conceditur , & deſignatur Abbati Generali Ordinis S. Hieronymi Congregationis Italicæ. XLII. §. 2. p. 117.
CAPRULARUM Eccleſia, vulgo *Caorle*, qua occaſione fuerit fundata, in eaque poſita Sedes Epiſcopalis. XVIII. §. 2. p. 57.
CARDINALES in ſuis Titulis poſſunt conferre Tonſuram , & minores Ordines , perſonis addictis ejuſdem Eccleſiæ ſervitio. XI. §. 16. p. 34.
Cardinales Epiſcopi Suburbicarii , Suffraganeum non habentes, ſuos ſubditos promovendos ad Vicarium Urbis ablegare debent. XI. §. 11. & 12, p. 32. & 33.
Quid , ſi Suffraganeum habeant. *ibid.* §. 11. 12. & 13. p. 32. & 33.
Poſſunt tamen per ſe , vel per alium Epiſcopum , ordinare ſuos ſubditos, dum ipſi in Diœceſi commorantur. *ibid.* p. 33.
Cardinales Epiſcopi Suburbicarii poſſunt Tonſuram conferre ſuis ſubditis in Cappella Palatii Urbis , irrequiſito Urbis Vicario. XI. §. 21. p. 36.
Cardinales Epiſcopi Suburbicarii nequeunt in Sacello Palatii Urbani Tonſuram inſimul , & Minores Ordines conferre ſuis ſubditis, irrequiſito Cardinali Urbis Vicario. XI. §. 1. 7. 14. & *ſeq.* p. 30. & *ſeq.*
Cardinales Epiſcopi Suburbicarii, dum Romæ commorantur, manent extra Diœceſis ſuæ fines. *ibid.* §. 8. p. 31.
Cardinales Epiſcopi Suburbicarii cur à materiali reſidentia excuſentur ? *ibid.* §. 15. p. 34.
Eorumdem Cappella ſita in Palatio Urbis an fictione Juris cenſeri debeat adhærens Epiſcopatui Suburbicario ? *ibid.* §. 15, p. 34.
CARDINALIS Vicarius eſt Ordinarius Urbis. *ibid.* §. 8. p. 71.
Cardinalis Urbis Vicarii auctoritas in exteros Romæ degentes, & ad Ordines promovendos. *ibid.* §. 10. p. 32.
Cardinalis Præfectus Congregationis Boni Regiminis, quoſnam redditus Communitatum adminiſtret ? XXV. §. 14. p. 76. Vid. *Congregatio Boni Regiminis.*
Cardinalis Sanctorii commendatio plurima. LI. §. 15. & *ſeq.* p. 75. & *ſeq.*
Rituale compoſuit plurimo ſtudio, & labore. *ibid.*
Operis accurata hiſtoria, ac cenſura. *ibid.* §. 20. & *ſeq.* p. 177. Vid. *Rituale Cardinalis Sanctorii.*
CARNIBUS humanis, & præſertim Infantium, quod veſcerentur, cur incuſati fuerint Chriſtifideles à *Gentilibus.* LVII. §. 64. p. 208.
CAROLUS V. Imperator à Julio III. Pontifice facultatem obtinuit ſumendi Euchariſtiam poſt ſumptum aliquod jentaculum. LVIII. §. 11. & 12. p. 216.
Idem reſignatis Ferdinando Fratri Ditionibus Germanicis, aliis verò Philippo Filio, Monaſticæ vitæ ſe addixit intra Monaſterium S. Juſti in Extremadura. *ibid.* §. 11. p. 216.
S. CAROLUS Borromæus quantopere adlaboraverit, ut Fidei rudimenta rudes homines docerentur ? XXXV. §. 3. p. 109.
CARPENCTORATENSIS Rector. Vid. *Rector Carpentoraten.*
CASSINENSIS Eccleſiæ iterata ſubverſio, reſtitutio, & conſecratio. LXI. §. 15. p. 229.
CASUUM conferentiis an, & quando intereſſe debeant Confeſſarii Regulares, non Parochi ? XLIII. §. 2. p. 128.
Caſuum reſervationes facere poteſt Delegatus Apoſtolicus præpoſitus regimini Monaſterii Monialium Ordinis S. Benedicti extra muros Civitatis Aquilejenſis erecti. LXIV. §. 11. p. 248. Vid. *Delegato Apoſtolico.*
CASUS ſibi reſervare, vel à reſervatis abſolvere nequit Capitulum Veronenſe. §. 27. LXII. p. 243.
CATACUMBARUM origo qualis fuerit , quive earum uſus apud veteres Chriſtifideles. *In Append.* V. §. 4. p. 111.
In Catacumbis Chriſtianorum quidem Corpora ſolummodo ſepeliebantur ; at non æquè certum , omnis

corpora

corpora in illis ſepulta, eſſe Martyrum corpora. §. 5. pag. III.
Inter Catacumbas celebris eſt, quæ in Martyrologiis dicitur *Prætextati cœmeterium. ibid.* §. 6. p. IV.
De Catacumbis, ſeu cœmeteriis hujuſmodi quis peregregiè ſcripſerit? *ibid.*

CAUSÆ graviores Epiſcoporum coram Romano Pontifice tantùm proponi, & terminari debent. LXVII. §. 18. p. 261.
Cauſæ, ſive civiles, ſive criminales Officialium Inquiſitionis a quo Judice cognoſci debeant? XLIX. §. 17. *& ſeq.* p. 146. *& ſeq.* Vid. *Fori Privilegia.*
Cauſæ judicio Congregationis Boni Regiminis examinandæ, & decidendæ, quales ſint. XXV. §. 15. p. 76. Vid. *Congregatio Boni Regiminis.*

CAUSAS civiles criminales, & mixtas in Locis ſubjectis Monaſterio Monialium Ordinis Sancti Benedicti prope muros Civitatis Aquilejenſis cognoſcit Delegatus Apoſtolicus. LXIV. §. 19. p. 249.

CEDULAS Montis Pietatis, vel menſæ nummariæ S. Spiritus falſantes, corrumpentes, vel ſcienter expendentes, pœna ultimi ſupplicii plectuntur. LXVIII. §. 4. p. 263.
Hujuſmodi pœna, ac reliquæ omnes ſtatutæ in tondentes monetas aureas, vel argenteas protenduntur ad quaſcumque Perſonas Eccleſiaſticas tam Sæculares, quam Regulares, præfatas cedulas falſantes, vel corrumpentes, vel corruptas ſcienter expendentes. *ibid.* §. 5. p. 263. & 264.

CENTUM olim inſigne Oppidum inter Bononiam, & Ferrariam, nunc in Civitatem erectum. XLI. §. 1. *& ſeq.* p. 116.
Spirituale tamen, & temporale gubernium nihil planè immutatum. *ibid.* §. 3. p. 116.
Nec Bononienſis Archiepiſcopus ullo per annum tempore in eo reſidere cogitur. *ibid.*

CERTITUDO non incertis vocibus, & præſumptionibus, ſed indubiis argumentis, & probationibus conſtituitur. LXVI. §. 6. p. 252.

CHARACTERIBUS Hieronymianis impreſſa Miſſalia, Breviaria, Tabellas &c. adhibere debet Illyricus Clerus Ritus Slavo-latini. XXXVIII. §. 1. *& ſeq.* p. 112. *& ſeq.*

CHARACTER in Conſecratione Epiſcopali impreſſus, an ſit alius, atque diſtinctus a Charactere in Presbyteratu impreſſo, vel potius ejuſdem extenſio, diſputant nonnulli. LXVII. §. 10. p. 257.

CHOREPISCOPI an ſimplices Sacerdotes fuerint, vel potius Ordine Epiſcopali inſigniti, anve potuerit iiſdem Eccleſiarum conſecratio a Diœceſano Epiſcopo delegari? *In Append.* III. §. 6. & 7. p. XI.

CHRISMA ex oleo, & balſamo, tamquam neceſſaria materia, conficitur; licèt apud Græcos alia quoque aromata admiſceantur. LVII. §. 49. p. 204.
In Chriſmatis Sacramento adminiſtrando nulla apud Græcos mentio de impoſitione manuum. *ibid.* §. 50.
Diffidentium Theologorum ſententiæ de materia hujus Sacramenti recenſentur, ac in ſua probabilitate relinquuntur. *ibid.* §. 51. p. 205. *& ſeq.*
Deficiente autem vero balſamo, quandoque Romani Pontifices indulſerunt, ut in Chriſmate conficiendo, alius liquor pro balſamo communiter acceptus adhiberetur. *ibid.* §. 52. p. 205.
Græci præter oleum, & balſamum, quot aliis liquoribus utantur? *ibid.* p. 205. Vid. *Confirmationis forma.*

CHRISTIANORUM ſepulcra, quibus ſignis, ſive inſcriptionibus notari conſueverint, & quænam ex ipſis ſint indubia ſanctitatis ſigna? *In Append.* II. §. 8. p. IV.
Chriſtianorum olim facta diſtinctio in duas claſſes, & quæ? *In Append.* §. 10. p. V.

CHRISTUS quomodo Patrem pro nobis oret, nobiſque proficua impetret? LI. §. 9. p. 170.

CIBORUM diſtinctio in mundos, & immundos fuit cæremoniale præceptum Legis veteris per adventum Chriſti ſublatum. LVIII. §. 65. *& ſeq.* p. 209.
Apoſtolicum interdictum a ſanguine, & ſuffocato evulgatum fuit ad ſupprimenda diffidia inter Fideles recenter ex Judæis, & Gentilibus converſos; ideoque ſublatâ cauſâ, & ipſum jamdiu obſolevit. *ibid.*
Tamen in ipſa Latina Eccleſia diu ſervata eſt diſtinctio cibi mundi, & immundi, nec non abſtinentia a ſanguine, & ſuffocato, non tamquam præceptum Legis veteris, ſed uti religioſa a Patribus tranſmiſſa obſervatio, & conſuetudo. *ibid.* §. 64. *& ſeq.* pag. 208.
Nunc tamen in Latina Eccleſia, & apud Armenos penitus obſolevit; viget autem adhuc in Eccleſia Græca. *ibid.* §. 66. p. 209.
Licita eſt Græcis diſtinctio ciborum, uſuſque precum ad immunditiam legalem inde contractam abſtergendam, & quare? *ibid.* §. 59. ad 64. p. 207. *& ſeq.* Vid. *Præcepta Cæremonialia.*

Ciborum vetitorum Indultum, pro quadrageſimalibus, aliiſque eſurialibus diebus, Capitulum Veronenſe concedit degentibus intra diſtrictum ſubjectarum ſibi Eccleſiarum. LXII. §. 28. p. 243.

S. CLARA quomodo Aſſiſium a Saracenorum incurſione liberaverit? LI. §. 7. p. 168.

CLAVES cubicolorum, in quibus aſſervantur ſpolia Prælatorum Neapolitani Regni, penes quos debeant cuſtodiri? LIX. §. 8. *& ſeq.* p. 220. Vid. *Spolia.*

CLAUSURÆ cuſtodia, viſitatio, correctio Monaſterii Monialium Ordinis S. Benedicti Aquilejenſis Civitatis privativè Delegato Apoſtolico eſt reſervata. LX. §. 18. p. 249.

CLODIENSIS Eccleſia, vulgo *Chiozza*, ob ſubmerſam marinis fluctibus inſulam Metamauci, vulgo *Malamocco*, fuit in Epiſcopalem Cathedram conſtituta. XVIII. §. 2. p. 57.

COEMETERIUM *Pontiani*, dictum quoque *Sanctorum Abdon, & Sennen*, atque etiam ad *Urſum Pileatum* quam celebre habitum ſemper fuerit? XLVIII. §. 2. p. 141. & 142.
De *Cœmeterio SS. Martyrum, & veterum Chriſtianorum* eruditum opus Marci Antonii Boldetti. XLIV. §. 12. p. 126. Vid. *Catacumbarum origo.*

COLLEGIA ad erudiendos Clericos ſæculares pro Anglicanis Nationibus erecta. XVI. §. 2. p. 49.

Collegia pro Græcis Armenis, & Maronitis in Urbe erexit Gregorius XIII. ea lege, ut Alumni proprios Ritus retinerent. L. §. 14. p. 154.

COLLEGII Wilnenſis Alumni commendantur Epiſcopis, & Archiepiſcopis Nationis Ruthenæ in Regno Poloniæ, ut propoſitis iiſdem Eccleſiaſticis muneribus, ad ſtudia, laboreſque alliciantur. XX. §. 3. p. 63. & 64.

COLLEGIUM Wilnenſe erectum fuit a Gregorio XIII. pro ſolis Ruthenis, & Moſcovitis. XIV. §. 1. p. 45.
Excluſis adoleſcentibus Latini Ritus, Rutheni tantummodo, & Moſcovitæ impoſterum recipi jubentur. *ibid.* §. 4. p. 45.
Si Moſcovitæ ingredi nolint, ſubrogandi ſunt Rutheni. *ibid.*
Hi quibus ex Diœceſibus cooptandi? *ibid. &* §. 7. p. 46.
Viginti Adoleſcentes ad minus deinceps in Collegio alendi, & inſtituendi. *ibid.* §. 6. p. 46.

COMMEMORATIO Epiſcopi Diœceſani ejus Loci, in quo Sacerdos Latinus celebrat, facienda eſt, non autem alterius cujuſcumque Epiſcopi, vel Superioris, Epiſcopali Ordine deſtituti. LVII. §. 19. p. 196.
Commemoratio Metropolitanorum, & Patriarcharum in Sacrificio Miſſæ, apud Græcos Orientales ex vetuſtiſſima conſuetudine fieri conſuevit. *ibid.* §. 22. p. 197.
Excipe, ſi ſchiſmatici ſint; nam tunc pro iis orare in Miſſa iteratis Decretis vetitum eſt. *ibid.* §. 23. p. 198.
Commemoratio Imperatorum, Regumque inter Miſſarum Solemnia an eodem modo obtinuerit in Latina, ac in Græca Eccleſia? LVII. §. 26. *& ſeq.* p. 198. *& ſeq.*
Quomodo Græcis licere poſſit etiam nunc orare in Miſſa pro Rege, & Imperatore? *ibid.* §. 27. & 28. p. 198. & 199.

Anti-

Digitized by Google

Antiquitus tam in Latina, quàm in Græca Eccleſia inter Miſſarum ſolemnia oratio fiebat pro Imperatore, & Regibus. LVII. §. 24. & ſeq. pag. 198. & ſeq.

Quam diſciplinam hac in re nunc ſervet utraque Eccleſia? ibid. §. 25. p. 198. & ſeq.

Commemoratio Romani Pontificis in Sacrificio Miſſæ apud Latinos antiquiſſima comprobatur. LVII. §. 10. p. 194.

Antiquiſſima itidem demonſtratur in Græca Eccleſia. ibid. §. 11. p. 194.

Indubium eſt Catholicæ unitatis, & conſenſionis ſignum, nec non agnitionis Romani Pontificis in Vicarium Chriſti, & Caput Eccleſiæ. ibid. §. 12. & ſeq. p. 195.

Ideoque occaſione ſchiſmatis ſemper intermiſſa, & in tractanda unione præ cæteris volita. ibid. §. 13. & ſeq. p. 195. Vid. *Miſſa*.

Commendæ Ordinis S. Joannis Hieroſolymitani ſunt ab omnibus reſervationibus exemptæ. XIII. §. 14. p. 42.

Ideoque ſemper omnino a Magno Magiſtro, vel alio ad id facultatem habente, de iis diſponi debet. ibid.

Expectativæ, Coadjutoriæ, vel mandata de providendo, ſine conſenſu Magni Magiſtri obtenta, nulla declarantur. ibid.

Commendarum reſignationes acceptare poteſt Magnus Magiſter. ibid. §. 15. p. 42. & 43.

Ac etiam reſervare penſiones ſuper illis perpetuas, & ad ſucceſſores tranſitorias. ibid.

Solis tamen Militibus hujuſmodi penſiones reſervari poſſunt. ibid. §. 16. p. 43.

Commissiones appellationis in Congregatione Boni Regiminis quomodo ſignari debeant? XXV. §. 24. p. 78.

Commixtio Græci Ritus cum Latino quandonam induci propriè dicatur. L. §. 33. & ſeq. p. 162.

Communio ſub utraque ſpecie laicis Hominibus ſecundum Græcum, & Orientalem Ritum miniſtratur. L. §. 25. p. 158. Vid. *Euchariſtia*.

Communionem ſumere nequit, niſi qui naturaliter jejunus eſt a præcedenti media nocte. LVIII. §. 3. p. 212. Vid. *Jejunium naturale*.

Communio privilegiorum univerſi Ordinis Sancti Benedicti, & præſertim Congregationis Caſſinen. S. Juſtinæ Patavinæ, Congregationi Olivetanæ conceditur. XLVI. §. 2. & 4. p. 138.

Communitativis oneribus realibus, & perſonalibus exempti ſunt Sac. Inquiſitionis Officiales privilegiati. XLIX. §. 14. p. 146.

Item Equites Jeroſolymitani. XIII. §. 8. p. 40.

Communitatum onera, ſeu gravamina quo ordine, & ratione tolli debeant? XXV. §. 9. p. 75. Vid. *Congregatio Boni Regiminis*, *Lites*, *Manus Regia*.

Concelebrandi Ritus qualis fuerit antea, & nunc obtineat in Eccleſia Latina, & Orientali. L. §. 38. p. 164.

Conchæ Latifundium ab Apoſtolica Camera avulſum Romanæ Inquiſitionis Domui fuit à Pio IV. conceſſum. XLIX. §. 47. p. 150.

Quibus privilegiis tum ipſum Latifundium, tum Conductores, tum & ad colendum neceſſarii Villici fruantur? ibid. §. 40. & ſeq. p. 149. & ſeq.

Concilii Tridentini Decretum *cap. 11. ſeſſ. 25. de Regularibus* expenditur. XVI. §. 13. & 14. p. 52.

Concilio Florentino Græcorum ſchiſma ſublatum; Armenorum, Jacobitarumque Eccleſiæ ad unitatem redactæ. L. § 5. & 12. p. 152. & 154.

Concilium Lugdonenſe ſub Gregorio X. celebratum Græcos habuit reduces. ibid. §. 11. p. 153.

Concionatoris adprobatio in Locis ſubjectis Monaſterio Aquilejenſi Monialium B. M. Virginis Ordinis S. Benedicti, Delegato Apoſtolico eſt privativè reſervata. LXIV. §. 15. p. 249.

Conferentiis Caſuum an & quando intereſſe debeant Regulares Confeſſarii non Parochi? XLIII. §. 2. p. 118.

Confessarii Regulares non Parochi an cogi poſſint ab Epiſcopis, ut ſtatutis conferentiis caſuum interſint. ibid. pag. 119.

Confeſſarii ad audiendas Confeſſiones in Eccleſiis ſubjectis Monaſterio Monialium Ordinis S. Benedicti prope muros Aquilejæ, quomodo aſſumendi? LXIV. §. 12. & 15. p. 249.

Ad audiendas verò ipſarum Monialium confeſſiones qui & quomodo cooptandi. ibid. §. 14.

Confessariorum onus eſt inveſtigandi, num Pœnitentes ea teneant, quæ ſunt ad ſalutem neceſſaria. XXXV. §. 4. p. 109. & 110.

Confessiones ſæcularium audire nequit Sacerdos, ſive Sæcularis, ſive Regularis, qui non fuerit prævio examine ab Ordinario approbatus. XVI. §. 7. p. 50. Vid. *Approbatio*, *Regulares*.

Confirmatio ſtatim poſt Baptiſmum in ipſa Eccleſia Romana olim conferri conſuevit. *In Append.* II. §. 9. p. v.

Confirmatio illico poſt Baptiſmum pueris confertur juxta Cophticum Ritum. L. §. 22. p. 157.

Confirmationis adminiſtratio ita eſt uni Epiſcopo reſervata, ut ex ſola Apoſtolica conceſſione poſſit ſimplici Sacerdoti delegari. *In Append.* III. §. 1. p. x.

Confirmationis forma apud Græcos eſt: *Signaculum doni S. Spiritus*. LVII. §. 54. p. 205.

Sacramentum hoc, ſicuti & reliqua characterem imprimentia, iterari non poteſt. ibid. §. 50. p. 204.

Iteratio Sacramenti Confirmationis non fuit in Decreto S. Methodii demandata. ibid. §. 55. & ſeq. p. 206.

Canon ſeptimus Concilii Conſtantinopolitani primi, eos tantùm Hæreticos ſacro Chriſmate reconciliari præcipit, apud quos nullo modo, aut nulliter Sacramentum Confirmationis miniſtrabatur. ibid.

Græca Euchologia, nec non Decretum S. Methodii, corrupta probantur, qua parte iterationem Confirmationis inducere videntur. ibid. §. 57. p. 207. Vid. *Chriſma*.

Confratres Societatis *S. Mariæ Virginis de Succurſu contra Infideles Januæ erectæ*, omnibus Quadrageſimæ diebus ovis, & lacticiniis veſci permittuntur. II. §. 2. p. 8.

Iidem gaudent privilegio eligendi Confeſſarium, qui eoſdem a reſervatis abſolvat. ibid. §. 3. p. 9.

Quomodo intelligendum hujuſmodi Indultum explicatur. ibid. p. 9. Vid. *Privilegium*.

Congregatio A. C. in Criminalibus. Vid. *Auditor Generalis Cameræ*.

Congregatio *Boni Regiminis* ex tribus Cardinalibus fuit a Clemente VIII. primùm inſtituta. XXV. §. 1. p. 73.

Paulus V. numerum Cardinalium duplicavit; Conſultores, & Secretarium addidit, ejuſque juriſdictionem definivit. ibid. §. 2. p. 73.

Inſuper eidem Congregationi univit alteram Congregationem pro ſublevandis gravaminibus Status Eccleſiaſtici, a Sixto V. inſtitutam. ibid.

Subſecutæ ad hæc uſque tempora mutationes diſertè recenſentur. ibid. §. 3. p. 73.

Præfectum eidem primus præpoſuit Clemens XI. certis datis facultatibus. ibid.

Prælati Ponentes dicti, & Secretarius, quænam munera hactenus obierint? ibid.

Præſentem ſtatum Congregationis, munera, juriſdictionem, ac ſtatuta confirmat Pontifex. ibid. §. 5. p. 74.

Oeconomica negotia levioris momenti expedienda in Congregatione particulari coram ſolo Card. Præfecto. ibid. §. 6. p. 74. & 75.

Quando periculum eſt in mora, quomodo providendum? ibid.

Graviora verò negotia in Congregatione Generali proponenda, & definienda, inde definitionis approbatio a Pontifice expetenda. ibid. §. 7. & 11. p. 75. & 76.

Nonnulla

Nonnulla ex ejuſmodi gravioribus oegotiis in Congregatione generali expediendis recenſentur. XXV. §. 8. ad 11. p. 175. *& ſeq.*

Tabellæ, ſeu rationes dati, & accepti quotannis a Communitatibus ad Congregationem tranſmittendæ. *ibid.* §. 8. p. 175.

Extraordinariæ expenſæ abſque Congregationis Generalis licentia fieri oon poſſunt a Communitatibus. *ibid.* §. 9. p. 75.

Congregationis ejuſdem eſt etiam agrorum culturam, artes, opificia curare, atque urgere. *ibid.*

Congregatio Boni Regiminis non poteſt, etiam de conſenſu Partium, vel ratione connexionis, cognoſcere eas cauſas, quæ non fuerint in Pontificiis Conſtitutionibus eidem delegatæ. XXV. §. 15. p. 76.

Cognoſcit tamen cauſas ſuper exactione onerum Cameralium, & Communitativorum, quæ ſint io Tabella deſcripta. *ibid.* §. 17. p. 77.

Itidemque cauſas ſuper exactione Canonum, Livellorum, aliorumque proventuum Communitatum. *ibid* §. 19. p. 77.

Si privilegium proferatur, aut appellatio interponatur, obinam cauſa cognoſcenda? *ibid.* §. 18. & 19. p. 76.

Si res ſit contra Tertium, per ſe non obligatum, inhibitionem dotalem, aut cautelam Angeli allegantem, coram Judice inhibente, lis agenda. *ibid.* §. 20. p. 78.

Congregatio tamen cognoſcit cauſas vertentes ſuper oatura, & qualitate onerum. *ibid.* §. 21. p. 78.

Itidemque ſuper electione Miniſtrorum Communitatum, & redditione rationum ab ipſis exhibenda. *ibid.* §. 22. p. 78.

Utriuſque generis cauſæ, veluti graviores, primò coram Secretario, inde in Congregatione diſcutiendæ. *ibid.* §. 21. & 22. *ibid.*

Eodemque ordine definiuntur lites excitatæ ſuper locationibus bonorum, & proventuum Communitatum. *ibid.* §. 23. p. 78.

CONGREGATIO *Indicis* a S. Pio V. inſtituta. XIX. *in princ.* p. 59.

Præcipuum ejuſdem munus in proſcribendis noxiis Libris. *ibid.* §. 8. p. 59.

Quibus præcipuè conſtituatur. *ibid.* §. 6. p. 60.

Congregationis diſtinctio in parvam, ſeu præparatoriam, & generalem. *ibid.*

Quandoque coram Pontifice habetur. *ibid.* §. 11. p. 61.

Idem in ea ſervandum ſileotium, ſive ſecretum, quod in Congregatione S. Inquiſitionis. *ibid.* §. 12. p. 61.

Quales eſſe debeant Reviſores, & Conſultores in eam aſſumendi. *ibid.* §. 13. p. 161. *& ſeq.*

Regulæ in examine, ac judicio de Libris ferendo ab ipſis ſervandæ, præſcribuntur. *ibid.* §. 15. p. 61. *& ſeq.* Vid. *Libri.*

CONGREGATIO S. Inquiſitionis. Vid. *S. Officii.*

Congregatio Romanæ univerſalis Inquiſitionis libros quandoque proſcribit. XIX. §. 1. & 4. p. 59.

Quinam Congregationem ipſam efforment? *ibid.* §. 4.

CONGREGATIONIS Monachorum Montis Oliveti privilegia confirmantur, ampliantur, noviſque ſuperadditis cumulantur. XLVI. p. 137. *& ſeq.* Vid. *Olivetana Congregatio.*

CONSECRATIO, ſive diſtributio Corporis Chriſti in nonnullis veteribus monumentis attributa Diaconis, qualem ſenſum habeat? LVII. §. 42. p. 202. & 203.

CONSECRATIO Epiſcopalis ſuſcipienda eſt intra trimeſtre a die confirmatæ electionis. LXVII. §. 2. p. 253.

Conſecratio Epiſcopalis die Dominico, vel natalitio Apoſtolorum eſt ſumenda, niſi Papa diſpenſarit. *ibid.* §. 20. p. 262.

Conſecratio Epiſcoporum juxta vetuſtiorem diſciplinam a Metropolitano peragebatur, eoque tantummodo injuſtè eam denegante, Romanus Pontifex conſecrationis munus impendebat. *ibid.* §. 15. p. 259.

Nunc temporis jus conſecrandi Epiſcopos per ſe, vel alium, ad Romanum Pontificem eſt devolutum. *ibid.* & §. 17. p. 261.

Conſecrationis Epiſcopalis delegationem quomodo moderari voluerit Benedictus XIII., quaſque in idipſum regulas præſcripſerit Sanctiſſimus Pontifex Benedictus XIV.? *ibid.* §. 16. p. 260.

Presbyter, ſive a Pontifice Maximo, ſive a quocumque alio Epiſcopo ordinatus, conſecrari oequit Epiſcopus ſine ſpeciali mandato Romani Pontificis. *ibid.* §. 17. p. 261. Vid. *Epiſcoporum Conſecratio.*

CONSECRATIONIS, ſeu Dedicationis Eccleſiarum vetuſtiſſimus uſus unde in Eccleſiam invectus, quibuſque Ritibus perficiatur? *In Append.* IV. §. 3. p. XIV.

Conſecrationis Eccleſiarum quænam ſit materia, & quæ forma, juxta ſententiam Theologorum Moralium? *In Append.* IV. §. 14. p. XVI.

Conſecratio Eccleſiarum munus eſt Epiſcopali dignitati reſervatum. *ibid.* III. §. 1. p. X.

Diœceſano Epiſcopo ita competit Conſecratio Eccleſiarum ſuæ Diœceſis, ut extraneo cuicumque Epiſcopo abſque Diœceſani delegatione licere non poſſit. *ibid.* §. 2. p. XI.

Simplici presbytero ne quidem ex delegatione Diœceſani Epiſcopi competere poteſt facultas conſecrandi Eccleſias. *ibid.* §. 2. *& ſeq.*

Quid de Chorepiſcopis hac de re ſtatuendum ſit? *ibid.* §. 6. & 7.

Ex Pontificia tamen delegatione hujuſmodi Conſecrationis munus ſimplici Presbytero competere poteſt. *ibid.* §. 1. & 12. p. X. *& ſeq.*

Afferuntur nonnulla Pontificiæ hujuſmodi Delegationis exempla, eaque expenduntur. *ibid.* §. 10. *& ſeq.* p. XII.

Quid interſit diſcriminis inter facultatem conſecrandi Eccleſias, Epiſcopo competentem, & facultatem ſimplici Presbytero delegatam. *ibid.* §. 8. p. XI.

Conſecratio Eccleſiarum numquam Epiſcopo ſimul cum ſimplici Presbytero, vel Abbate delegata reperitur, & quare? *ibid.* §. 21. *& ſeq.* p. XIV. Vid. *Eccleſias.*

Conſecrationem Eccleſiæ, vel ab uno Epiſcopo, vel a pluribus ſimul, tanquam Comminiſtris peragi poſſe, Scriptorum auctoritate, & exemplis comprobatur. *In Append.* IV. §. 4. *& ſeq.* p. XV. *& ſeq.*

Ipſum quoque munus benedicendi, ungendique Cruces, Epiſcopi conſecrantes inter ſe partiri poſſunt. *ibid.* §. 10. *& ſeq.* p. XVI.

Demonſtratur id, pluribus allatis exemplis, nec non argumentis, ex adminiſtratione potiſſimùm extremæ Unctionis deſumptis. *ibid* §. 14. *& ſeq* p XVI. *& ſeq.*

Reſcriptum Congregationis Rituum in Cauſa Ulyſſiponenſi, propoſitæ doctrinæ haud refragari probatur. *ibid.* §. 16. p. XVII.

Conſecrans Eccleſiam Epiſcopus poteſt ex juſta cauſa Miſſam Sacerdoti celebrandam committere. *ibid.* §. 1. p. XIV.

Conſecrationem Eccleſiæ ab uno Epiſcopo inceptam poteſt alter perficere, modò nimis longum temporis ſpatium non intercurrat. *In Append.* §. 16. p. XVII.

Conſecrari an debeat Eccleſia, de cujus conſecratione dubitatur. LXI. §. 2. *& ſeq.* p. 222. *& ſeq.*

Conſecratio jure peragitur ejus Eccleſiæ, quam meritò ambigimus unquam fuiſſe conſecratam. *ibid.* §. 1. & 4. p. 222. *& ſeq.*

Quibus Canonicis Textibus ſententia hæc innitatur? *ibid.* p. 223.

Romanæ Synodi ſub Benedicto XIII. celebratæ perſpicua in id definitio. *ibid.* §. 5. p. 224.

Per actum Conſecrationis olim fiebat, ut conſecrata Eccleſia Conſecrantis juriſdictioni ſubjiceretur. *ibid.* §. 6. p. 224. *& ſeq.*

Conſecrationis jam deperditæ Officium an adhuc liceat recitare? LXI. §. 22. p. 232. & 233.

Romani Pontifices, à primis ſæculis, plures per Italiam, & ultra montes conſecrarunt Eccleſias. LXI. §. 27. p 235.
Quanta fuerit, ſitque adhuc Romani Pontificis auctoritas in conſecrandis per ſe, vel per ſuos Delegatos Eccleſiis ubicumque conſtitutis? *ibid.* §. 25. *& ſeq.* p. 234. *& ſeq.*
Hiſtorici Auctoris ea de re aſſertio, rationi, auctoritati, & rebus geſtis oppoſita convincitur. *ibid.* §. 26. *& ſeq.* p. 235. *& ſeq.*

Conſecratio exuſtæ Eccleſiæ an, & quando iterari poſſit & debeat? LXI. §. 7. p. 226.
Eccleſia à primo lapide reædificata, vel etiam parietibus tantum renovata, debet novæ conſecratione dicari. *ibid.* §. 10. p. 218.
Quid ſi Eccleſiæ parietes non uno tempore, ſed per partes, diverſiſque temporibus fuerint reædificati? *ibid.* §. §. 11. p. 228.
Exempla complurium Conſecrationum, quibus deſtructæ, ac ſubinde reſtitutæ Eccleſiæ fuerunt inauguratæ. *ibid.* §. 14. p. 229.

Conſecratio Bononienſis Eccleſiæ. Vid. *Bononienſis Cathedralis.*

Consistorialis proviſio vim habet electionis, & confirmationis. LXVII. *in princ.* p. 253.
Conſiſtorialia acta. Vid. *Acta Conſiſtorialia.*

Constans Imperator æreum Panthei tectum, aliaque ædificii ornamenta hoſtilem in modum abſtulit. LXXI. §. 5. p. 272. Vid. *Pantheon.*

Constantinopolis medio circiter ſæculo decimo quarto fuit a Mahumete II. occupata. L. §. 15. p. 163.

Constituta Regularium non recipit Auditor Gen. Cauſ. Cam. Ap. XXVI. §. 13. p. 81. & 82.
Conſtituta, quibus in Cauſis recipiat Auditor Cameræ. *ibid.* Vid. *Reus.*

Constitutio *ad Militantis Eccleſiæ*, confirmatur, ejuſque executio Auditori Generali Cameræ demandatur. XXVI. §. 11. p. 81.

Constitutio *Unigenitus* tantam ſibi vindicat auctoritatem, & obſequium, ut eidem publicè refragantibus, veluti notoriis, ac publicis peccatoribus, denegandum ſit Sanctiſſimum Viaticum. LXVI. §. 3. p. 251. & 252.
Publici, & notorii refractarii ad prænotatum effectum quinam dici debeant? *ibid.* §. 4. *ſeq* p. 252. *& ſeq.*
In re dubia quam regulam ſequi debeat Sacramentorum Miniſter? *ibid.* §. 7. p. 252.

Consultores, & Reviſores Congregationis Indicis quales eſſe debeant, indicatur. XIX. §. 13. p. 61.

Conſultores S. Officii quomodo in unoquoque Tribunali Inquiſitionis ſint aſſumendi? XLIX. §. 32. & 34. p. 148. *& ſeq.*
Quibus oneribus ſubſint, quibuſque privilegiis fruantur. *ibid.* §. 33. *cum ſeqq.* p. 148. *& ſeq.*

Coraejensis Abbas ab immemorabili tempore facultate conſecrandi Eccleſias uti conſuevit. *In Append.* III. §. 16. p. XIII.

Cordicerorum Archiconfraternitas in Aſſiſienſi Baſilica erecta, cum facultate aggregandi. XXXII. §. 2. p. 96.

Corporis Chriſti ſolemnitas jam inde ab Urbano IV. inſtituta. LI. §. 13. p. 173.

Correctores tàm Generales, quàm Provinciales Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula facultatem habent decidendi de electionibus, aliiſque negotiis, quæ ob paria poſt trinum ſcrutinium ſuffragia, ad Generale, vel Provinciale Tribunal devolvuntur. XXX. §. 2. & 3. p. 93. *& ſeq.*

Criminales Cauſæ in Tribunali Auditoris Generalis Cameræ, quo ordine cognoſcendæ, & decidendæ? XXVI. §. 4. *& ſeq.* p. 80. *& ſeq.*

Criminales Cauſas ſubjectarum ſibi Perſonarum quandonam privativè, vel cumulativè cum Epiſcopo cognoſcere poſſit Capitulum Veronenſe? LXII. §. 29. p. 243.

Crucis adoratio feria ſexta majoris hebdomadæ, a Hieroſolymitana Eccleſia in Latinam tranſivit. L. §. 2[...] p. 159. *& ſeq.*

Crucis ſublimis prægeſtatio multiplicis ſignificationis, [...] ſaluberrimi effectus. XXXIX. p. 113. *& ſeq.*
Vetuſtior, recentiorque praxis S. Sedis in hujuſmodi Indulti conceſſione. *ibid.* §. 2. p. 114.
Crucem ſublimem præferre ſibi poſſunt Herbipolenſes Epiſcopi. V. §. 2. p. 17.

Cultum Latriæ conſtituunt non externi actus, except[...] tantùm Sacrificio, ſed ſenſus animi actum elicientis, & dirigentis. LVII. §. 37. p. 100. *& ſeq.*

Cultus publicus Servis Dei Martyribus, aut Confeſſoribus a ſolo Romano Pontifice nunc conceditur. XLIV. §. 2[...] p. 133.
Sive ſermo ſit de cultu præceptivo, & in univerſa Eccleſia, ſive de cultu permiſſivo in peculiaribus Locis, *ibid.*

Cultus publici centenaria poſſeſſio præſervata fuit in Decretis Urbani VIII. *ibid.* §. 19. p. 131.
Pueri in odium Chriſti ante uſum rationis occiſi, qualem cultum obtinuerint in Eccleſia? *ibid.* §. 17. p. 130. *& ſeq.* Vid. *Pueri.*

Cultus exhibendus non modò integris Sanctorum Corporibus, ſed & exiguis particulis; idque etſi proprium nomen Sancti, cujus ſunt, ignoretur. *In Append.* II. §. 2. *& ſeq.* p. II. Vid. *Reliquias.*

Cura animarum habitualis, & actualis penes quos ſit in Archiepiſcopali Utinenſi Eccleſia? IX. §. 14. p. 17.
Cura animarum Monachis Baſilienſibus Congregationis Ruthenæ, in defectum tantùm Clericorum ſæcularium, & ſub certa methodo, committi permittitur. *LIX.* §. 7. p. 218.
Monachi ſic aſſumpti, in omnibus curam animarum reſpicientibus, Epiſcopo ſiunt ſubjecti: *ibid.*

D.

Damnatio, ac proſcriptio Libri gallico idiomate abſque Auctoris nomine, & impreſſionis loco editi, ac duobus Tomis conſtantis. VII. p. 20. *& ſeq.*
Damnatio, ſeu proſcriptio Librorum noxiorum. Vid. *Libri.*

Datia. Vid. *Ferrarienſium privilegia.*

Decimæ Papales non præſtantur ex Bonis Inquiſitionum. XLIX. §. 41. p. 149. *& ſeq.*

Declinatoria Fori quomodo proponenda ab Officialibus Inquiſitionis, ut Cauſa ad Tribunal S. Officii avocetur. XLIX. §. 11. p. 147.

Decreta in Cauſis Beatificationis, ſeu Canonizationis Andreæ Bobola Sacerdotis profeſſi Soc. Jeſu, nec non Pauli Card. Buralis afferuntur. XLIII. p. 120. & XLVIII. p. 141. *& ſeqq.*

Dedicatio Eccleſiæ ob incendium, Terræmotum, aliudve ſimile infortunium dirutæ, & ſubinde reſtitutæ, quando iterari debeat? LXI. §. 7. p. 226. Vid. *Conſecratio.*
Dedicatio Eccleſiæ S. Juliani de Lepia, ſeu Lepida quomodo peracta fuerit ab Urbano Papa III. *In Append.* IV. §. 12. p. XVI. Vid. *Conſecratio.*

Defensores, excedentes modum, vel contra ſe invicem, vel contra Ordinarios, horumque Officiales, in defenſione Reorum, pro ratione delicti puniri jubentur. XXVI. §. 22. p. 83.

Deferentes arma vetita, quibus pœnis ſiant obnoxii? VIII. p. 21. *& ſeq.* Vid. *Arma.*

Degradatio Sacerdotum fieri poteſt ab Epiſcopo unà cum Abbatibus. *In Append.* III. §. 21. p. XIV.

Delegato Apoſtolico ſemper committi conſuevit regimen, & juriſdictio Monaſterii Monialium Ordinis S. Benedicti prope muros Civitatis Aquilejenſis ſiti, & ampliſſima juriſdictione donati. LXIV. §. 5. *& ſeq.* p. 247.
Quanta ſit hujuſmodi Delegati juriſdictio quibuſcumque in rebus, & Cauſis, diſtinctim explicatur. *ibid.* §. 10. *& ſeq.* p. 248. *& ſeq.* Vid. *Aquilejenſe Monaſterium.*

Delega-

Delegatus S. Sedis poteſt ſubdelegare. XVI. §. 11. p. 53. & 52.
Depositionis pœna Ordinato a Pontifice, an irrogari poſſit per Ordinarium, diſputant, nec conveniunt Doctores. LXVII. §. 18. p. 261. & 262.
Devolutio Bonorum juriſdictionalium ſpectantium ad Monaſterium, & Abbatiam Sublacenſem, exiſtentium intra fines Ditionis Pontificiæ, ex quacumque Cauſa contingat, Cameræ Apoſtolicæ addicitur. XXVII. §. 5. p. 85. Vid. *Sublacum.*
Diaconalis oblatio ad Protheſim juxta Græcam Liturgiam, an, & quomodo licita defendi poſſit? LVII. §. 41. p. 202.
Diaconis olim Dominici Sanguinis diſtributio fuit commiſſa, & ſubinde adempta ex juſtis cauſis. *ibid.* §. 42. p. 202.
Diaconis non ea omnia delegari poſſunt, quoad Corpus Chriſti myſticum, quæ delegantur Sacerdotibus. *In Append.* §. 9. p. XII.
Diaconis aliquando fuiſſe conſecratos Epiſcopos, vel Pontifices, non ante ſuſcepto Presbyterali Ordine, ſatis liquido non probatur. LXVII. §. 10. *& ſeq.* p. 257. *& ſeq.*
Dictatum S. Gregorii VII. Pontificis, genuinum ne ſit, an ſuppoſititium opus, quæſtio eſt inter eruditos. LVII. §. 21. p. 197.
Decretum, quod in eo legitur: *Ut Papæ ſolius nomen in Eccleſia recitetur*, quomodo accipiendum? *ibid.*
Digniores ad Eccleſiaſticas Dignitates ſunt nominandi. XV. §. 7. p. 48.
Dignitates, & Canonicatus Capituli Veronenſis vacantes in menſe ordinario quomodo providendi? LXII. §. 17. p. 241. Vid. *Veronenſe Capitulum.*
Dimissoriales Literas concedere prohibetur Delegatus Apoſtolicus Perſonis quocumque titulo ſubjectis Monaſterio Monialium Ordinis S. Benedicti Civitatis Aquilejen. LXIV. §. 20. p. 249.
Dionysius Petavius Soc. Jeſu Sacerdos plurima eruditione commendatus. LVII. §. 2. p. 192.
Dismembrationi, ſuppreſſioni, & erectioni Eccleſiarum, etiam Metropolitanarum, juſtam cauſam ſuppeditare poſſunt diſſidia, quæ aliter componi non poſſunt. L. *ſub init.* p. 1.
Dispensatio Matrimonialis ſuper tertio, & quarto gradu ſimplici, non ſe extendit, nec tollit impedimentum duplicis tertii, & quarti gradus. LIII. §. 2. & 6. p. 182. & 183.
Diſpenſatio Matrimonialis obtenta ſuper remotiori, reticito proximiori, eſt valida, modò hic primum gradum nullatenus attingat. *ibid.* §. 6. p. 183.
Diſpenſatio in radice Matrimonii a ſolo Romano Pontifice, & quidem nonniſi ex cauſis admodum urgentibus conceditur. *ibid.* §. 7. p. 183.
Quis ſit hujuſmodi diſpenſationis effectus? *ibid.*
Diſpenſatio in radice Matrimonii ab altero obtenta, ſub narrativa, quod alter conjux impedimentum ignoraret, nulla eſt, ſi alter demonſtret, ſe impedimenti conſcium fuiſſe ante petitam, obtentamque diſpenſationem. *ibid.* p. 183.
Scientia tamen, & diſſenſus poſt diſpenſationem ſuperveniens non attenditur. *ibid.*
Diſpenſatio ſuper impedimentis Matrimonii an, & quando, & ad quos effectus concedi poſſit a Sacerdotibus Societatis Jeſu Miſſionariis per Indias Orientales, & Occidentales. LXX. *per tot.* p. 267. *& ſeqq.*
Dispensationi quandoque juſtam cauſam exhibet probabilis timor, nequis in apoſtaſiam prolabatur. XXXIII. §. 6. p. 304.
Distractio rerum, quæ ſint de ſpolio defuncti Præſulis in Neapolitano Regno, interdicitur uſque ad captam a ſucceſſore poſſeſſionem quatenus res tamdiù ſervari poſſint. LX. §. 9. & 10. p. 220. & 121. Vid. *Spolia.*
Doctrina Chriſtiana quomodo tradenda rudibus præſertim hominibus. XXXV. §. 4. p. 109. *& ſeq.*
Qoid præſtare debeant Epiſcopi, ut ea a nemine ignoretur? *ibid.* §. 4.
S. Carolus Borromæus quantopere hac in re adlaboraverit? *ibid.* §. 3. p. 109.
Doctrina Chriſtiana erudiuntur ii, qui in Baſilicis Urbis ſe exercent ſervilibus operibus ad obtinendas diſpenſationes ſuper impedimentis matrimonialibus. XXXV. *ſub init.* p. 108.
Doctrinæ Chriſtianæ tradendæ, quibus potiſſimùm onus incumbat? *ibid.* §. 4. p. 109.
Doctoratus neceſſitas quoad eligendos in Vicarios Generales, ſive Capitulares, ſublata eſt pro iis Miſſionum Regionibus, in quibus Vicarios ita qualificatos reperiri perdifficile eſt. LII. §. 4. p. 185.
Dominiom, an verò ſola diſpenſatio Bonorum Eccleſiæ, ſit penes Romanum Pontificem? Vid. *Papa.*
Ducom Neoburgi factum, & obſequium erga Romanos Pontifices laudatur. XXXIII. §. 9. p. 205. & 206.
Duellum committentes, quibus pœnis, & cenſuris fiant obnoxii juxta Tridentini Concilii, Prædeceſſorumque Pontificum Sanctiones. VI. §. 1. *& ſeq.* p. 19. *& ſeq.*
Hujuſmodi pœnas a ſolemnibus ad privata duella protendit Gregorius XIII. *ibid.* §. 2. p. 19.
Et Clemens VIII. ad provocantes, ſuadentes, opem, conſiliumve præſtantes, ſpectatores quoque, atque permittentes duellum. *ibid.* §. 3. *ibid.*
Propoſitiones de Duello, damnatæ ab Alexandro VII. *ibid.* §. 4.
Quinque propoſitiones nuper evulgatæ, tamquam falſæ, & ſcandaloſæ proſcribuntur. *ibid.* §. 6. p. 19.
Duello publico, ſeu privato alium interficiens immunitatis Eccleſiaſticæ beneficio privatur. *ibid.* §. 8. p. 19.
Idque etiam, vivente adhuc ſaucio, ſi ex recepto vulnere grave immineat vitæ periculum, & percuſſorem ex ipſo loco immuni evadere poſſe proſpiciatur. *ibid.* p. 20.
Sepultura verò ſacra denegatur cuique, qui in duello, vel ex vulnere in duello accepto obierit, etiam ante ſententiam Judicis, ac licèt datis non dubiis pœnitentiæ ſignis. *ibid.* §. 9. p. 19. *& ſeq.*
Duellorum prohibitivis ſanctionibus Hieroſolymitani Fratres, eorumque ſubditi ſubjiciuntur. XIII. §. 51. p. 41.
Doomvirorum Neapolitano Hoſpitali Sancti Angeli a Nido Præpoſitorum auctoritas, & exemptio a juriſdictione Archiepiſcopi. LIV. §. 5. *& ſeq.* p. 184. *& ſeq.* Vid. *Hoſpitale.*

E.

Ecclesia una eademque, quandoque communis fuit Græcis, & Latinis. L. §. 35. p. 163.
In Latinis Eccleſiis, an unum, vel plura Altaria fuerint antiquitus, diſputant eruditi. *ibid.* §. 37. p. 163. *& ſeq.*
Quid de Græcis? Vid. *Altaria.*
Eccleſia per Conſecrationis actum, juxta vetuſtiorem diſciplinam, Conſecranti ſubjiciebatur, etiamſi fuiſſet alienæ Diœceſis. LXI. §. 6. p. 224.
Eccleſia, de cujus conſecratione dubitatur, an conſecrari debeat? *ibid.* §. 2. *& ſeq.* p. 222. *& ſeq.*
Ab Hæreticis conſecratæ Eccleſiæ an, & quando ſint iterum conſecrandæ? *ibid.* §. 3. p. 223. Vid. *Conſecratio.*
Eccleſia S. Blaſii Venetiarum perdiu communis fuit Græcis, & Latinis. L. §. 35. p. 163.
Eccleſia Lucenſis. Vid. *Lucenſis Reſpublica.*
Ecclesiæ Cathedrales in partibus Infidelium ſitæ, habentes populum fidelem, quomodo providendæ? LXIX. *per tot.* p. 264. *& ſeqq.*
De earum ſtatu quomodo inquirendum ſit, ac conficiendi Proceſſus. *ibid.* §. 2. p. 265. Vid. *Proceſſus.*

CLESIARUM Bona. Vid. *Papa*, *Bana Eccleſiarum.*

CLESIAS inconſulto Romano Pontifice, juxta vetuſtiorem Eccleſiæ diſciplinam, ipſis Epiſcopis conſecrare non licebat. *In Append.* III. §. 2. p. XII. Vid. *Conſecratia.*

NSILDENSIS Monaſterii Abbatibus, iterato Pontificio Indulto conceſſa facultas conſecrandi Eccleſias, eaſque pollutas reconciliandi, *In Append.* §. 14. & 15. p. XIII.

ſildenſis Sacelli mira Conſecratio, prout ab aliquibus narrata, recenſetur. *ibid.* §. 13. p. XIII.

ACTIO: Pacta, ſeu Capitulationes, ante electionem ſtipulata, irrita ſunt, etſi æqua videantur: Idque obtinet etiam quoad Collegia, Capitula, ſeu Monaſteria Fœminarum, vel quæ mixta dicuntur. XXXVI. §. 2. & 3. p. 111.

ECTIONES num iiſdem legibus peragantur in Orientali, ac in Occidentali Eccleſia? LXXII. p. 276.

ctiones, aliaque negotia in Ordine Minimorum S. Franciſci de Paula, poſt tertium Scrutinium non abſoluta, judicio Correctoris Generalis, vel Provincialis dirimuntur, & perficiuntur. XXX. §. 3. p. 93. & 94.

ECTIONIS, & confirmationis vim habet Conſiſtorialis Proviſio. LXVII. *in princ.* p. 253.

Æ Archiepiſcopi Nicoſienſia Decreta Synodalia de Græcis Ritibus retinendis. L. §. 10. p. 253.

OLUMENTA à temporali juriſdictione provenientia in diſtrictu ad Sublacenſem Abbatiam ſpectante diſtinctum indicantur poſt *Conſtit.* XXVII *in ſucceſſiva Manu propria* a §. 2. p. 82. *& ſeq.* Vid. *Sublacum.*

PTIO Bonorum Eccleſiaſticorum ab Hæreticis occupantibus, an juſtum tribuat titulum Emptori eadem retinendi. XXXIII. §. 3. p. 102. Vid. *Bona Eccleſiarum.*

SCOPALIA Conſecratio. Vid. *Conſecratia Epiſcoporum.*

SCOPATU indignus eſt qui illum petit, vel appetit. XV. §. 6. & 7. p. 48.

SCOPATUS nihil ſuperaddit Sacerdotio per relationem ad Corpus Domini verum, ſed multò majorem juriſdictionem quoad Corpus Domini myſticum. *In Append.* III. §. 9. p. XII.

ſcopatus an, & quomodo diſtinctus ſit à Presbyteratu, diſputant Theologi. LXVII. §. 10. p. 257.

SCOPI potiſſimum curam impendere debent in Cleri ſæcularis inſtitutione. XX. §. 1. & 2. p. 63.

ſcopi etiam ſchiſmatici, validè tamen ordinati, titulo *Venerabilis Fratris* a Papa compellantur. LXVII. §. 20. p. 262.

ſcopi ad Eccleſias in partibus Infidelium ſitas, & populum fidelem habentes, quomodo promovendi? LXIX. *per tot. pag.* 264. *& ſeq.* Vid. *Proceſſus tum ſuper Statu &c.*

ſcopo utique debitus honor, & reverentia, ab omnibus quantumcumque exemptis præſtanda eſt. LIV. §. 19. p. 186.

ſcoporum auctoritas in conſecrandis Eccleſiis, Ordinibus conferendis, ac miniſtrando Confirmationis Sacramento, an & quomodo differat à facultate iſthæc peragendi, ſimplici Presbytero per Pontificem delegata? *In Append.* III. §. 8. p. XI.

ſcoporum Cauſæ, in quibus, ob criminis objecti gravitatem comparere debent, coram Romano Pontifice tantùm proponi, & terminari debent. LXVII. §. 18. p. 261. *& ſeq.*

ſcoporum conſecratio ex Indulto Apoſtolico peragi poteſt ab uno Epiſcopo unà cum duobus Abbatibus, vel aliis duobus in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutis. *In Append.* III. §. 21. p. XIV.

ſcopos deponere, & ſuſpendere ſpectat, privativè ad Romanum Pontificem. LXVII. §. 18. p. 261.

SCOPUS die Dominico, vel Natalitio Apoſtolorum conſecrari debet, niſi diſpenſaverit Pontifex. *ibid.* §. 20. p. 262.

Epiſcopus eligi nequit, qui antea ſaltem ſex menſium ſpatio non fuerit in Sacro Ordine conſtitutus. LXVII. §. 13. p. 259.

Epiſcopus an umquam factus fuerit Diaconus, non collato ipſi antea Sacerdotali Ordine, diſputant Doctores, in contrarias opiniones abeuntes. *ibid.* §. 10. p. 257.

Non conſtat, nec probatur perſpicuè, fuiſſe umquam Diaconum in Epiſcopum, vel Pontificem Maximum conſecratum, quin Ordinem Presbyteratus antea ſuſceperit. *ibid. &* §. *ſeq.* p. 257. *& ſeq.*

Epiſcopus *Quinqueeccleſienſis*, ejuſque Succeſſores, perpetua conceſſione uſus Pallii, & geſtandæ ſublimis Crucis donantur. XXXIX. §. 3. p. 114.

Epiſcopus Veronenſis. Vid. *Veronenſis Epiſcopus.*

ERECTIO Goritienſis Eccleſiæ in Archiepiſcopalem. Vid. *Goritienſis Eccleſiæ erectio.*

EUCHARISTIA illicò poſt Baptiſmum fuit quandoque Pueris tum in Latina, tum in Orientali Eccleſia miniſtrata. L. §. 24. p. 157. *& ſeq. & in Append.* II. §. 9. p. V.

Quandonam is Ritus in utraque Eccleſia obſoleverit? *ibid.* p. 158.

Euchariſtia ſub utraque ſpecie, Laicis juxta Græcum, & Orientalem Ritum tributa. L. §. 25. p. 158.

Quænam nunc in pluribus Græcorum, & Orientalium Eccleſiis vigeat diſciplina? *ibid.*

Euchariſtia nonniſi a naturaliter jejunis licitè ſumi poteſt. LVIII. §. 3. p. 212.

Ex Pontificia diſpenſatione quandoque nonnullis conceſſum eſt, ut Euchariſtiam etiam non jejuni ſumere poſſent. *ibid.* §. 9. *& ſeq.* p. 214. *& ſeq.*

Simile Indultum Jacobo III. Magnæ Britanniæ Regi concedit Pontifex. *ibid.* §. 13. p. 216. Vid. *Jejunium naturale.*

Euchariſtia publicis Peccatoribus, ſivè publicè ſive privatè eam petentibus, denegari debet. LXVI. §. 3. p. 251. *& ſeq.*

Publici, & notorii peccatores, qui revera dici debeant? *ibid.* §. 4. *& ſeq.* p. 252. *& ſeq.*

In re dubia quomodo ſe gerere debeat Sacramentorum Miniſter? *ibid.* §. 9. p. 252.

Euchariſtia non eſt in medias flammas projicienda ad incendium compeſcendum. LI. §. 11. p. 171.

Nec eadem ad experimentum quodcumque innocentiæ, vel culpæ, adhibenda. *ibid.* §. 11.

Euchariſtia iis tantummodo Ritibus eſt colenda, quos non privata devotio, ſed Eccleſiaſtica auctoritas probaverit. *ibid.* §. 12. & 13. p. 172. & 173.

Euchariſtiæ materia æquè fermentatum eſt, ac azymum. L. §. 6. 13. & 22. p. 152. *& ſeq.* p. 153. 154. & 157.

Euchariſtiam Feria quinta in Cœna Domini conſecratam Græci aſſervare conſueverunt in annum integrum pro Infirmis. L. §. 29. p. 160.

Ritus hujuſmodi iteratis vicibus fuit proſcriptus. *ibid.*

Euchariſtiam in azymo conficiunt Armeni, Maronitæ, ac nonnulli Italo-Græci. *ibid.* §. 23. p. 157.

Ritum hunc quandonam uſurpare iidem cœperint. *ibid.*

EUCHOLOGIUM Græcum quid ſit, opportuna definitione demonſtratur. LVII. §. 1. p. 192.

Ejus correctio quibus auſpiciis primùm cœpta, ſub pluribus Pontificibus continuata, & ſub Benedicto XIV. Pontifice Maximo abſoluta. *ibid.* §. 2. *& ſeq.* p. 191. *& ſeq.*

Congregatio ad correctionem Euchologii ab Urbano VIII. primum inſtituta, & a Benedicto XIV. P. M. reſtituta, quibus Viris conſtiterit. *ibid.* §. 4. p. 193.

Euchologium Græcorum quantis laboribus reviſum, emendatumque? L. §. 18. p. 155.

Euchologium Græcum una cum latina verſione edidit circa annum 1647. P. Goarius Ordinis Prædicatorum. LVII. §. 5. p. 193.

Euchola-

Euchologii complura exempla in Vaticana Bibliotheca aſſervantur. LVII. §. 6. p. 193.
Barberinum Euchologium S. Marci antiquiſſimum eſt, & unde ſic dictum fuerit. *ibid.*
Patriarchale Euchnlogium unde habitum, plurimaque ejuſdem anctnritas? *ibid.* p. 193.

EXCOMMUNICATI: Pro excnmmunicatis publicè in Miſſa, aliaque ſacra actione orari oon poteſt, licèt pro eorum converſione privatas ad Deum preces fundere nemo prohibeatur. *ibid.* §. 23. p. 198.

EXEMPTI quicumque, a reverentia Epiſcopo ubique præſtanda numqnam eximuntur. LIV. §. 19. p. 186.

EXAMPTIO Monaſterii Monialium Ordinis Sancti Benedicti prope muros Civitatis Aquilejenſis, aduexorumque ipſi Locorum ab Utinenſis, & Gnritienſis Archiepiſcopi juriſdictione, late recenſetur. LXIV. §. 2. *& ſeq.* p. 246. Vid. *Aquilejenſe Monaſterium.*

Exemptio Canonicorum Præmonſtratenſium. Vid. *Pramonſtraetenſis Ordinis.*

Exemptio a Datiis. Vid. *Ferrarenſium privilegia.*

Exemptione ampliſſima ab ordinaria, & delegara Archiepiſcopi Neapolitani juriſdictione fruitur Hoſpitale S. Angeli a Nido, quoad Eccleſiam, Oratorium, Bona, certumque Miniſtrorum numerum. LIV. §. 4. p. 184.

EXEQUATUR, ad executinnem ſive realem in domo Officialis Sac. Inquiſitionis, ſive perſonalem contra Officialem ipſum perficiendam, eſt ab Inquiſitore obtinendum. XLIX. §. 14. *& ſeq.* p. 147.
Et ſi executio perſonalis fieri debeat, ſuperaddi debet *Oſtendatur per ſex dies ante. ibid.* §. 25. p. 147.

Exequatur: Citationes in Curia Romana, vel a Vice-Legato Aveninnenſi relaxatæ non indigent *Exequatur* Rectoris Carpenctoraten. XXI. §. 10. p. 65.

EXERCITIA ſpiritualia ſemel in anno puteſt Rector Hoſpitalis S. Angeli a Nido Neapolitanæ Civitatis, præbere Miniſtris Hoſpitalis, clauſis Eccleſiæ januis. LIV. §. 17. p. 186.

EXNRCIZATIO Obſeſſorum fieri non debet, admota ad eorum corpus Sanctiſſima Euchariſtia. LI. §. 15. p. 175.

EXORCIZARI an poſſint res inanimes, & aoimalia irrationabilia? *ibid.* §. 10. p. 170. *& ſeq.*

EXPENSÆ extraordinariæ a Communitatibus fieri nequeunt abſque licentia Congregationis Boni Regiminis. XXV. §. 9. p. 75.

Expenſæ, & damna in Cauſis Criminalibus quandnnam cnntra Ordinarios, eorumque Curias taxari debeant. XXVI. §. 21. p. 83.

EXPOSITIO publica Sanctiſſimi Sacramenti ſemel in menſe fieri poteſt in Eccleſia Hoſpitalis S. Angeli à Nido Neapolis, irrequiſito ejuſdem Civitatis Archiepiſcopo. LIV. §. 18. p. 186.

De Expoſitione Sanctiſſimi Sacramenti Opus elncubratiſſimum compoſuit Joannes Baptiſta Thiers. LI. §. 16. p. 175.

EXTREMA UNCTIO eſt verum Sacramentum a Chriſto inſtitutum, ſolis Infirmis miniſtrandum, non animæ ſolùm, ſed etiam corporis ſaluti proficuum. LVII. §. 44. p. 203.
Sacrameutum hoc apud Græcos, & Latinos variis nominibus deſignatum reperitur. *ibid.* §. 45. p. 203.
Subjectum capax Sacramenti eſt Chriſtifidelis graviter ægrotans. *ibid.* §. 46. p. 203.
Græcum Euchologium præſcribens, ut Sacro Oleo inungantur, qui ad Eccleſiam ſe conferunt, non ideo extremam nnctionem bene valentibus adminiſtrari permittit. *ibid.*

Extrema Unctio an fuerit unquam a Græcis injuncta, & miniſtrata ſacramentaliter confeſſis, in Sacrameotalem ſatisfactinnem? *ibid.* § 48. p. 204.

In Græca Eccleſia a ſeptem Sacerdotibus ſimul miniſtratur. *ibid.* §. 46. p. 203. Vid. *Oleum Infirmorum.*
Extrema Unctio poteſt à pluribus Sacerdotibus Comminiſtris diverſas ægroti partes, vel ſenſus linientibus, validè, & quandoque etiam licitè miniſtrari. *In Append.* IV. §. 15. p. XVII.
Si Sacerdos inunctis ægri ſenſibus ſubitò deficiat, alter Sacerdos non functionem ex integro incipere, ſed ſic incœptam complere debet. *ibid.*

F.

FAARICA S. Petri in Cauſis ſuper executione Legatorum Piorum, Patentatns S. Officii, etiam privilegiatos, trahit ad ſuum Tribunal. XLIX. §. 18. p. 146. & 147.

FACTA aliena in æquiorem partem quoad fieri poteſt interpretari debemus. LI. §. 26. p. 179.

FACULTAS abſolvendi a reſervatis, etiam Sedi Apoſtolicæ, plerumque non complectitur facultatem abſolvendi a reſervatis Ordinario II. §. 3. p. 9.

FAMILIARAS Prælatorum Neapolitani Regni neqneunt moleſtari ſuper uſu rerum ad Præſules hujuſmodi, licet in extremis laborantes, pertinentium, etiam ſub prætextu aſſecurationis. LX. §. 7. p. 220.

FERIA quinta majoris Hebdomadæ in nonnullis Eccleſiis per Africam Fideles Communionem ſumebant non jejuni, qui uſus ſubinde proſcriptus fuit. LVIII. §. 6. & 7. p. 213. *& ſeq.*

FARRARIENSIUM privilegia, tum pro exemptione a Datiis, tum pro libera extractione, Congregarioni Camerali examinanda committuntur. XXVIII. §. 1. p. 88.
Eorum diſtinctio in perſonales, ad certam generationem, & reales. *ibid.* §. 4. p. 89.
Approbantur ea ſolummodo, quæ ex contractu oneroſo, vel in actu devolutionis Ducatus, conceſſa appareant. *ibid.* §. 2. p. 89.
Quæque uti talia deſcripta fuere in Catalogis Deputatorum, & Congregationis reſnlutionibus. *ibid.* §. 6. p. 90.
Mnderantur tamen ea, quæ ad futura quoque acquirenda Bona protendebantur. XXVIII. §. 7. p. 90.
Hujuſmodi approbata privilegia in Codices diſtribui, & adnotari jubentur. *ibid.* §. 9. & 10. p. 91.

FIDEI, SPEI, ET CHARITATIS actus, ante, vel poſt Miſſam Parochialem, a Parocho alta voce recitari debent, Populo verba iterante. XXXV. §. 4. p. 109. *& ſeq.*

FIDEI profeſſio expoſcitur a Græcis ad unitatem Catholicæ Eccleſiæ redeuntibus. L. §. 17. p. 155.
Hujuſmodi profeſſionis formulæ duæ, quarum altera à Gregorio XIII. altera ab Urbano VIII. edita. *ibid.* §. 17.

FIDA CONSTITUTUS. Vid. *Verba.*

FIDEM virtualiter negat Chriſtifidelis, qoi ad Religiooem occultaodam, & pœnam aliquam declinandam, aut captandam utilitatem, Mahumetanum nomen aſſuinit. XXXVII. §. 1. p. 111.

FISCUS quid probare debeat adverſus comprehenſos armorum vetitorum delatores, ut ſtatutas pœnas a Reo repetere poſſit. VIII. §. 7. p. 22.

FLORENTINA Metropolitana Eccleſia fuit ſub annum 1436. ab Engenio IX. Pnutifice maxima ſolemnitate dicata. LXI. §. 23. p. 233. & 234.

FOEMINARUM Monaſteria, & Capitula mixta ſubſunt Innocentianæ Conſtitutioni interdicenti, ne pacta, vel concordata quantumvis licita, ineantur ante electionem cum Perſona eligenda, vel poſtulanda. XXXVI. §. 2. & 3. p. 111. *& ſeq.*

FONTANINUS Præſul vir plane ſingularis in comparata ſibi librorum notitia. LI. §. 20. p. 177.

FORI privilegio quandonam, & quibus in Cauſis fruantur Patentati Sac. Inquiſitionis in Cauſis Civilibus? XLIX. §. 17. & ſeq. pag. 146. & ſeq.
Et quid de Cauſis Criminalibus ſtatuendum. ibid. §. 27. & ſeq. p. 148. & ſeq.

Fori declinatoriam quando proponere debeat Patentatus privilegiatus Sac. Inquiſitionis? ibid. §. 21. p. 147.

Fori privilegio gaudet non ſolùm Patentatus ipſe, ſed & ejus uxor, liberique, modò eâdem domo, menſâque utantur. ibid. §. 17. p. 146.

Fori Privilegio in Cauſis Criminalibus per Patentatos renunciari non poteſt. ibid. §. 27. p. 148.

FORUM eligendi, variandique privilegio qualiter utantur Viduæ, & Pupilli adverſus Patentatos S. Officii. XLIX. §. 20. p. 147.

S. FRANCISCI ASSISIENSIS virtutes extolluntur. XXXII. *ſub init.* p. 96.

FULDENSIS Abbatia. Vid. *Abbatia.*

Fuldenſis Epiſcopus, a quibus, & quânam ſervata forma ſit eligendus. IV. §. 2. & ſeq. p. 15.

Fuldenſis Epiſcopus utitur quoque titulo, & jure Abbatis Fuldenſis. ibid. §. 3. p. 16.

Fuldenſis Diœceſis, & Epiſcopatus, Moguntinæ Archiepiſcopali Eccleſiæ Jure Metropolitico eſt ſubjectus. LXVI. §. 2. p. 251. Vid. *Moguntina Archiepiſcopalis Eccleſia.*

Fuldenſem Abbatem inter, & Epiſcopum Herbipolenſem inita tranſactio, ejuſque confirmatio. III. p. 9. & ſeq.
Fuldenſi Abbati territorium ſeparatum, & ordinaria juriſdictio aſſeritur. ibid. §. 4. p. 20.
Forma Litterarum, quibus Abbas ſuam electionem nunciat Epiſcopo Herbipolenſi. ibid. §. 5. p. 11.
Jura Abbatis Fuldenſis, & Epiſcopi Herbipolenſis diſtinctius recenſentur. ibid. §. 9. & ſeq. p. 12.
Tranſactio Apoſtolicâ auctoritate confirmatur excepto quinto capite. ibid. §. 18. p. 14.
Fuldenſem Epiſcopum, & Abbatem inter, & Moguntinum Archiepiſcopum inita Concordia, ſeu tranſactio confirmatur. LXXIV. p. 278. & ſeq.

G

GABELLAS, ſive publica vectigalia fraudantes Officiales Sac. Inquiſitionis, an, & quomodo Fori privilegiò fruantur. XLIX. §. 30. pag. 148.

GORITIENSIS Eccleſiæ erectio in Archiepiſcopalem, & Metropolitanam confirmatur. I. p. 1. & ſeq.
Eidem aſſignantur Suffraganeæ Eccleſiæ. ibid. §. 2. p. 2.
Et Capitulum in ea conſtituitur, Dignitatibus conſtans, certoque Canonicorum numero. ibid. §. 4. p. 2.
Inſignia Canonicorum, & Manſionariorum. ibid. §. 14. p. 6.
Archiepiſcopalis, & Capitularis Menſæ, nec non cujuſque Canonicatus dos, ex certis fundis, & in certa deſignata ſumma conſtituitur. ibid. §. 5. & ſeqq. p. 7. & ſeq.
Juriſpatronatus Metropolitanæ Eccleſiæ, Dignitatum, Canonicatuum, Manſionariorum &c. Reginæ Hungariæ, ejuſque Deſcendentibus tribuitur. ibid. §. 15. & 16. p. 6. & 7.

GRADUS remotioris expreſſio ſatis eſt ad validitatem diſpenſationis, obtentis poſtea ſuper propinquiore litteris declaratoriis, modo tamen hic primum gradum nullatenus attingat. LIII. §. 6. p. 183.

Graduum duplicitas eſt exprimenda, & obtinenda diſpenſatio, ut Matrimonium inter ſic conjunctos validè contrahi poſſit. ibid. §. 6. p. 183.

GRÆCI Ritus olim ab Imperitioribus Theologis damnati. L. §. 18. p. 155.
A Græcis, & Orientalibus Ritibus non licet ad Latinum tranſire, abſque diſpenſatione Apoſtolica. ibid. §. 21. p. 156.

Græci quandoque habuerunt Eccleſias communes cum Latinis. ibid. §. 35. p. 163.

Græci in Latinorum Epiſcoporum Diœceſibus commorantes impediri non debent, ne ſuis ritibus vivant. ibid. §. 13. p. 154.

Græci, qui Ritus ſuos ita ſectantur, ut Latinos damnent tanquam improbos, ſunt hoc ipſo hæretici. ibid. §. 22. p. 157.

Græci non ſunt a Latinis Eccleſiis arcendi, ubi præſertim propria careot Eccleſia. ibid. §. 41. p. 164. & 165.
Traditur methodus ſervanda, ne inde ob Ritus varietatem diſcordiæ Latinos inter, & Græcos exoriantur. ibid.

Græci an veteri, vel potius novo Kalendario uti debeant. ibid. §. 42. & ſeqq. p. 165. & ſeq. Vid. *Kalendarium*

Græcorum ſchiſma, eorumque ad Apoſtolicam unitatem inconſtans converſio. L. p. 152. & 153.

Græcorum unio ſemper ita inſtituta, & tractata, ut primùm omnium mentio Romani Pontificis in Miſſa facienda ſtatueretur. LVII. §. 13. & ſeq. p. 195. & ſeq. Vid. *Commemoratio.*

Græcos Ritus quantoperè ſervari cupiat Apoſtolica Sedes, collectis innumeris Pontificum exemplis, demonſtratur. L. §. 7. & ſeq. p. 153. & ſeq.

GRATIANUS olim Amerinus Epiſcopus commendatur. LI. §. 26. p. 179.

GREGORIUS X. in Lugdunenſi Concilio Græcorum unionem complevit. L. §. 11. p. 153. & 154.

GREGORIUS XIII. Kalendarium plurimo adhibito labore emendavit. ibid. §. 43. p. 165.

GREGORIANUM Kalendarium. Vid. *Kalendarium.*

Gregorianus Cantus. Vid. *Cantum Gregorianum.*

GUBERNIUM Terræ Sublaci, reliquorumque Oppidorum ab ea dependentium, ejuſque forma determinatur. XXVII. *in ſucceſſivo Motu Proprio* §. 2. p. 87. Vid. *Sublacum.*

H

HABILITATIO Reorum per Urbem quandonam ab Auditore Generali Cameræ Apoſtolicæ concedi poſſit. XXVI. §. 14. pag. 82. & ſeq. Vid. *Reus.*

HABITU Prælatitio utitur, ex indulto Apoſtolicæ Sedis, Abbas Generalis Ordinis S. Hieronymi Congregationis Italicæ, etiam in Pontificia Cappella. XLII. §. 3. p. 117. & 118.

HEBRÆI Beatum Andream Rhinnenſem, & Beatum Simeonem Tridentinum primæ ætatis infantes in odium Chriſti occiderunt. XLIV. §. 1. & 5. p. 120. & 122.

Hebræorum crudelitate, perdnoque in Chriſtum odio plures infantes necati recenſentur. ibid. §. 13. p. 126. & 127.

HERBIPOLENSES Epiſcopi jus habent prægeſtandæ Crucis, & utendi Pallio. V. §. 2. p. 17.

HIERONYMUS Baruffaldus Archipresbyter in Collegiata Eccleſia S. Blaſii Civitatis Centi laudatur. XLI. §. 2. p. 116. Vid. *Centum.*

Hieronymiani Ordinis Abbas Generalis. Vid. *Abbas: Habitu.*

HISTORICI facilius recipiuntur in cauſa Beatificationis, quàm Canonizationis. XLIV. §. 7. p. 123. & ſeq.

HOSPITALE S. Angeli a Nido Neapolitanæ Civitatis una cum omnibus Bonis, Juribus, nec non certo Inſervientium numero, eſt ab omnimoda Archiepiſcoporum tàm ordinaria, quam delegata Juriſdictione exemptum. LIII. §. 4. & ſeq. p. 184. & ſeq.

I

JACOBUS Cardinalis Boncompagni Cappellam intra Bononienſem Metropolitanam inſigni opere conſtruxit. LXI. *in princ.* p. 222.

JACOBUS Goarius Ordinis Prædicatorum plurimum Græcarum

carum

carum rerum peritia valuit, Græcumque Euchologiom cum latina verſione edidit. LVII. §. 5. pag. 193.

IDENTITAS perſonæ non ſatis concluditur ea identitate nominis. XXIV. §. 11. p. 72.

IDIOMA Slavo litterale, Illyricæ Nationis Clero in Divinis Officiis interdicitur. XXXVIII. §. 1. p. 112. & 113.

JEJONIUM naturale Euchariſticæ Communioni præmittendum, non admittit parvitatem materiæ. LVIII. §. 2. p. 212.

Noo ſolum licuit, ſed etiam decuit, ut Eccleſia naturale jejunium Sacræ Communioni præmittendum ſanciret. *ibid.* §. 3. p. 212.

Ab hujuſmodi lege jejunii ſolus Papa diſpenſare poteſt. *ibid.* §. 4. p. 212.

Diſpenſatio iſthæc raró admodum, & nonniſi magna cauſa urgente, ſolet concedi. *ibid.* Vid. *Naturale jejunium.*

JEJONIUM apud Syros, Armenoſque ſervatur cum abſtinentia a piſcibus. L. §. 2. & 47. p. 152. & 166.

Hunc jejunii rigorem apud eos ſemper integrum eſſe voluit Sedes Apoſtolica. *ibid.*

Et non ſolùm revocavit, quæ ſecus fuerant attentata per Epiſcopos, vel Patriarchas, ſed ne diſpenſandi quidem facultatem Miſſionariis concedere voluit. *ibid.* p. 166.

JEROSOLYMITANI Ordiois tum ſpiritualia, tum temporalia privilegia ac ſtatuta nunc vigeotia confirmantur. XIII. §. 1. p. 38.

Ordo idem, res, & perſonæ ſunt immediatè S. Sedi ſubjectæ. *ibid.* §. 2. p. 39.

Ideoque ſunt ab Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, & aliorum quorumcumque juriſdictione exemptæ. *ibid.* §. 3. p. 39.

Novæ domus, & Præceptoriæ erigi poſſunt, irrequiſitis locorum Ordinariis. *ibid.* §. 4. p. 39. & 40.

Præſentati ad Parochiales, aliaſque Ordinis Eccleſias, ſine ulla exactione ſunt ab Ordinariis inſtituendi. *ibid.* §. 5. p. 40.

Fratres Cappellani, extra tempora, & a quocumque Catholico Antiſtite Ordines ſuſcipere poſſunt. *ibid.* §. 7. p. 40.

Iidem non obſtante contraria conſuetudine, in Eccleſiis, & Beneficiis Ordini adnexis deputantur, ac removentur a Magno Magiſtro. *ibid.* §. 17. p. 43.

Bona Religione a quibuſcumque decimis, aliiſque oneribus Eccleſiaſticis, ac etiam Laicalibus ſunt exempta. *ibid.* §. 7. & 8. p. 40.

Patrimonialia vero Militum ab oneribus Communitativis. *ibid.*

Jura, proventus, reſponſiones omnes indiſcriminatim communi ærario præſtari jubeotur, abrogatis contrariis quibuſcumque privilegiis. *ibid.* §. 12. p. 41.

Alienatio bonorum Religionis, inconſulto Magno Magiſtro facta, eſt oulla. *ibid.* §. 13. p. 41. & *ſeq.* Vid. *Commendæ Ordinis S. Joannis.*

IGNIS: Ad extinguendum ignem vetitum eſt SS. Sacramentum è Tabernaculo educere, & cum eodem ad furentes flammas benedicere. LI. §. 14. & 26. p. 174. & 179.

Quid hac de re ſtatuatur in Sacerdotali Romano, & Rituali Card. Sanctorii. *ibid.* §. 18. p. 176. Vid. *Sacerdotale Romanum, Rituale, Incendium &c.*

ILARI nomen veteribus Chriſtianis fuit peruſitatum. *In Appendice.* II. §. 7. p. IV.

ILLYRICA Natio quonam Ritu in Miſſis aliiſque Divinis Officiis uti debeat. XXXVIII. §. 1. & *ſeqq.* p. 112. & *ſeq.*

IMMUNDITIA legalis ſpectavit ad cœremonialia veteris Legis præcepta, ſoblata per adventum Chriſti. LVII. §. 59. & *ſeq.* p. 207. & *ſeq.* Vid. *Ciborum diſtinctio.*

IMMONITAS Baſilicæ S. Franciſci Aſſiſienſis circumſcribitur, ac definitur. XXXII. §. 15. pag. 99. Vid. *Aſſiſienſis Baſilicæ.*

Immunitate locali non gaudent domus, apothecæ, aliaque loca quorumcumque Officialium Sac. Inquiſitionis. XLIX. §. 16. p. 146.

Perquiſitiones tamen in domo Patentati privilegiati, nonniſi cum interventu perſonæ ab Inquiſitore deputatæ, fieri permittuntur. *ibid.* §. 30. p. 148.

Immunitatem Eccleſiaſticam moderantes Conſtitutiones, ad Militiam Hieroſolymitanam, loca, & perſonas protenduntur. XIII. §. 10. p. 41.

Immonitatis Eccleſiaſticæ beneficium quandonam duello pugnantibus denegatur. VI. §. 8. p. 19. & 20. Vid. *Duellum.*

IMPEDIMENTA Matrimonii, an, & quando tollere, ſeu diſpenſare ſuper illis poſſint Sacerdotes Societatis Jeſu Miſſionarii ad Indias tàm Orientales, quàm Occidentales. LXX. *per tot.* p. 267. & *ſeq.*

IMPERATORUM, Regumque commemoratio antiquitus habita, & etiam nunc temporis fit a Græcis inter Miſſarum ſolemnia. LVII. §. 24. & *ſeq.* p. 198. & *ſeq.*

Quomodo id nunc licere poſſit Græcis Orientalibus, dominos infideles patientibus. *ibid.* §. 27. & 28. p. 198. & 199.

Apud Latinos hujuſmodi commemoratio fit io locis, ubi ex antiqua conſuetudine, vel Ponti cio Iodulto hujuſmodi mos inolevit. *ibid.* §. 26. p. 198.

INCENDIUM an, & quando canonicum titulum præſtet conſecrandi iterum Eccleſiam igne exuſtam. LXI. §. 7. p. 226. Vid. *Conſecratio.*

INCENDIUM prope Eccleſiam S. Nicolai in Carcere exortum, & quid ad illud extinguendum peractum fuerit. LI. §. 2. p. 167.

Educta ſacra Pixide Sanctiſſimum Sacramentum includente, ſuper Populum, & incendium verſus, benedixerat Sacerdos; an id ritè factum? *ibid.* §. 4. & *per tot.* p. 167. & *ſeq.*

INDICIS Congregationi præcipua cura eſt proſcribendi libros noxios. XIX. §. 8. p. 60. Vid. *Congregatio Indicis.*

INDIARUM Orientalium Miſſionarii Regulares, quomodo ſe gerere debeant in adminiſtratione Sacramentorum. XVI. §. 10. p. 60.

Indiarum Orientalium, & Occidentalium Miſſionarii ex Societate Jeſu an, & quomodo diſpenſare poſſiot ſuper impedimentis Matrimonii tam contracti, quàm contrahendi, & non minus pro interno, quam pro externo foro. LXX. *per tot.* p. 267. & *ſeq.*

Indiarum Occidentalium Parochiæ, ſublato aſſerto privativo jure Regularium, ſæcularibus Sacerdotibus canonicè conferuntur. XVII. §. 2. & 3. p. 56.

Immò ſi ob defectum Sacerdotum Sæcularium iiſdem præficiantur Regulares, hi tanquam amovibiles ad nutum, poſſont, nulla expreſſa cauſa, ab Ordinario, vel etiam a Superiore Regulari removeri. *ibid.* §. 2. p. 56. Vid. *Regulares.*

Indiarum Vicarii Apoſtolici. Vid. *Vicarii Apoſtolici Indiarum.*

INDULGENTIAM Plenariam aliquoties concedere poſſunt Vicarii Apoſtolici in Anglia. XVI. §. 23. p. 54.

INFANS quis propriè dici poſſit. XLIV. §. 14. p. 127. & 128.

INFANTES Bethleemitici a bimatu, & infra tantum fuerunt ab Herode occiſi. *ibid.* §. 16. p. 129.

Improbabiles de eorum numero opiniones. *ibid.* §. 18. p. 130.

Uſus rationis noo fuit ipſis acceleratus. *ibid.* §. 10. & 27. p. 124. & 135.; tameo revera Martyres ſunt. *ibid.* §. 10. p. 124. & *ſeq.*

Cultum obtinent in univerſâ Eccleſia a primis ſæculis. *ibid.* §. 18. p. 130.

:e peculiari quodam cultu, ſuper reliquos Pueros in um Chriſti occiſos, colantur. XLIV. ſ. 27. p. 135.

alliæ horum Infantium reliquiæ ad Liberianam Baſi-m a Sixto V. fuerunt tranſlatæ. *ibid.* ſ. 20. pag. 131. *ſeq.*

ibus illicò poſt Baptiſmum fuit quandoque Euchariſtia niniſtrata. L. ſ. 24. p. 157. & *ſeq.*
eſt iiſdem ad ſalutem neceſſaria. *ibid.* Vid. *Eu-riſtia.*

.MI : Ad Infirmos non eſt deferenda Euchariſtia, eam tantummodo adorent, vel deoſculentur, ſi eam-a ſumere ipſo morbo impediantur. LI. ſ. 13. pag. 3.

:ENTIANA Conſtitutio de non ineundis pactionibus, concordatis ante electionem cum eligendo, com-ktur quoque Monaſteria Fœminarum, & Capitula, : mixta dicuntur. XXXVI. ſ. 2. & 3. p. 111.

ENTII III., & Innocentii IV. Summorum Pontifi-ı cura ſervandi Græcum Ritum. L. ſ. 8. & 9. p. l.

:ntius XII. ſpolia Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, quorumque Prælatorum per Regnum Neapolitanum, ixit Eccleſiis, quibus illi, dum viverent, præfue-t. LX. ſ. 2. p. 219. Vid. *Spolia.*

QUISITIONIS Officiales, & Miniſtri quot in unoquoque ɔ eſſe debeant. XLIX ſ. 4. & *ſeqq.* & ſ. 34. p. ;. & 149.

m conditio, & habilitas ad concreditum ſibi munus undum. *ibid.* ſ. 7. p. 145.

uibus, & quomodo & ſinguli cooptandi. *ibid.* ſ. 5. *ſeq.* ſ. 31. & *ſeq.* p. 145. & 148.
privilegiati, alii verò ſimplices dicuntur. *ibid.* ſ. 4. *ſeq.* & ſ. 31. & *ſeq.* p. 145. & 148.

ilegiati, ampliſſima exemptione, & Fori privilegio in uſis Civilibus, & Criminalibus fruuntur. *ibid.* ſ. 7. *ſeq.* p. 145. & *ſeq.*

d de non privilegiatis ſtatuendum. *ibid.* ſ. 31. & p. 148. Vid. *Patentatis Fori privilegio.*

quiſitionis Congregatio. Vid. *Congregatio Romanæ iverſalis Inquiſitionis.*

RIPTIONE ſepulcrali probari, ac diſtingui Sanctorum artyrum Corpora, a corporibus reliquorum Chriſtia-rum, indubium eſt. *In Append.* II. ſ. 8. p. VIII.

RIPTIONES complures ex veteribus Chriſtianorum ſe-lchris afferuntur, & congrua interpretatione explican-. *In Append. II.* ſ. 8. p. V.

ITUTIO, & Inſtallatio Abbatum, ſeu Archimandrita-m Congregationis Ruthenæ Ordinis S. Baſilii, ad iem pertineat. LXIX. §. 2. p. 218.

:RPRETATIO alieni facti in æquiorem partem ſemper t facienda. LI. ſ. 27. p. 179.

ERROGATORIA ſuper ſtatu Eccleſiarum in partibus In-lelium, Populum Fidelem babentium, ac ſuper qua-atibus promovendorum, quomodo efformanda, ac nficiendi Proceſſus. LXIX. *per tot.* p. 264. & *ſeqq.*

ROITUS in Miſſa juxta Græcam Liturgiam duo ſunt; ter major, minor alter dicitur. LVII. §. 30. p. 199.

rii utriuſque Ritus, atque doctores de iiſdem differen-s, recenientur. *ibid.* & §. 31. p. 199.

æcorum Ritus ad functionem majoris Introitus, alii amnant, defendunt alii. *ibid.* §. 33. & *ſeq.* p. 200. & *ſeq.*

uid de ejuſmodi majori Introitu, & Ritibus in eo ad-iberi ſolitis ſenſerit, atque præſcripſerit Congregatio ræpoſita correctioni Euchologii. *ibid.* ſ. 34. & *ſeq.* . 200. & *ſeq.*

VASORIBUS Bonorum Eccleſiaſticorum fuerunt eadem quandoque per Romanos Pontifices, maximis urgenti-bus rationibus, relicta. XXXII. §. 5. p. 103. & *ſeq.* Vid. *Papa, Bona Eccleſiarum.*

S. JOANNES CHRYSOSTOMUS, an fateatur ſe Communio-nem miniſtraſſe non jejunis in Epiſtola 125. ad Cyria-cum Epiſcopum. LVIII. §. 6. & 8. pag. 213. & 214.

JOANNES Palæologus nomen Romani Pontificis in ſacris diptychis reponi juſſit. LVII. ſ. 15. p. 195. & 196.

JOANNES BAPTISTA Thiers opus compoſuit commendatum de expoſitione Sanctiſſimi Sacramenti. LI. §. 16. pag. 175.

Fundamenta inibi conſtitutæ ſententiæ expenduntur, ac vindicantur. *ibid.* §. 17. p. 175. & *ſeq.*

JOANNES Morinus Presbyter Oratorii Gallicani plurimum ſua eruditione contulit ad correctionem Euchologii. LVII. ſ. 2. p. 192.

JOSEPHUS A CUPERTINO Sacerdos Profeſſus Ordinis Mi-norum Conventualium Beatorum Catalogo accenſetur. XII. p. 37. & *ſeq.*

ISAJAS Schiſmaticus quomodo ad Catholicam unitatem unà cum ſuis diſcipulis converſus. LV. ſ. 6. p. 189.

ITALO-GRÆCIS duo conſtituti ſunt Græci Epiſcopi, qui eoſdem ad Ordines promoveant. L. §. 15. p. 154.
Conſtitutiones pro Italo-Græcis editæ, Græcos Græcis Epiſcopis ſubjectos non afficiunt. *ibid.* ſ. 15. & 16. p. 154. & 155.

Italo-Græcis, an liceat, ſine diſpenſatione Apoſtolica, ad Latinum Ritum tranſire. *ibid.* ſ. 21. p. 156.

Italo-Græci mentionem Romani Pontificis in Miſſa facere debent. LVII. §. 17. p. 196.

Italo-Græci quoad commemorationem in Miſſa habendam, latinam diſciplinam ſequi tenentur. *ibid.* § 21. p. 197.
Ideoque nec Epiſcoporum, nec Patriarcharum Orienta-lium commemorationem facere debent in Sacrificio Miſ-ſæ. *ibid.*

Italo-Græci an veteri, vel potius novo, emendatoque Kalendario uti debeant. L. §. 45. p. 165. Vid. *Ka-lendarium.*

JUDÆI. Vid. *Hebræi.*

JUDICES Conſervatores eligendi facultas Militibus Hieroſo-lymitanis indulgetur. XIII. §. 19. p. 44.

In Cauſis paſſivis civilibus Equites Hieroſolymitani co-ram ſuis Judicibus in prima Inſtantia conveniri debent. *ibid.* §. 20. p. 44.

JURAMENTUM ſolemne Obedientiæ, & Subjectionis Ro-mano Pontifici, præſtandum eſt a Præſulibus, qui Pal-lii honore decorantur. XXXIX. §. 1. p. 113. & 114.

JURISDICTIO Rectoris Carpentoratenſis in Cauſis Crimi-nalibus, Civilibus, & mixtis, definitur. XXI. §. 3. & *ſeq.* p. 65.

Juriſdictio in ſpiritualibus Monaſterio Sublacenſi, ut antea competebat, nunc quoque temporis competit, ſine di-minutione. XXVII. ſ. 3. p. 85.

Juriſdictio temporalis Abbatiæ Sublacen. Vid. *Sublacum.*

A Juriſdictione ordinaria Epiſcopi ſui non eximitur quis ex eo tantum, quod ordinatus fuerit a Papa. LXVII. §. 18. p. 261.

Juriſdictioni Epiſcopi conſecrantis olim ſubjiciebatur Ec-cleſia conſecrata, quamvis aliena in Diœceſi extructa. LXI. ſ. 6. p. 225.

Juriſdictioni, & auctoritati Metropolitani, vel Proto-Ar-chimandritæ reſpectivè, in quibus ſubjiciantur Archi-mandritæ Congregationis Ruthenæ Ordinis S. Baſilii. LIX. §. 2. & *ſeq.* p. 218.

JUS Canonicum non ex ſolis Decretalibus Gregorii IX., ſed ex aliis pluribus Pontificiis Sanctionibus coaleſcit. LXVII. §. 8. p. 255. & 256.

Jus Metropoliticum. Vid. *Metropoliticum Jus.*

Jus nominandi Archiepiſcopum Utinenſem, nec non Dig-nitates, certumque Canonicorum numerum, reſervatum eſt Duci, & Reipublicæ Venetæ. IX. ſ. 11. p. 26. & 27. Vid. *Utinenſis Eccleſia.*

JUSPATRO-

Juspatronatus cujuſcumque Altaris, vel Cappellæ exiſtentis in Baſilica Aſſiſienſi, inconſulto Pontifice, concedi non poteſt. XXXII. §. 14. pag. 99.
Nec jus ſepulchri, vel ſcamni apponendi. *ibid.*

K.

Kalendarium plurimo labore, adhibitaque opera præſtantium Virorum, emendavit Gregorius XIII. Pontifex. L. §. 43. p. 165.
Ejuſdem Indictio an Orientales affecerit, valde dubium. *ibid.* §. 44. p. 365.
Negarunt complures præſtantes Viri, qui de ea re diſceptaturi ſimul convenerunt. *ibid.*
Italo-Græcis injuncta illius obſervantia: attamen quandoque ex peculiaribus circumſtantiis iiſdem permiſſus eſt veteris Kalendarii uſus. *ibid.* §. 45. p. 165.
Orientales verò ſuaſionibus quidem excitati, cæterum nunquam inviti coacti ſunt Kalendario emendato uti. *ibid.* §. 46. p. 166.
Immò Miſſionarii ipſi in iis Regionibus degentes, ab ejus obſervatione, quandoque exempti fuerunt. *ibid.*

L.

Laici in Orientali, Græcaque Eccleſia quomodo Communionem ſuſcipiant ſub utraque ſpecie. L. §. 25. p. 158.

Lambertinæ Gentis devotio, ac liberalitas in Franciſcanam Familiam jam inde ab hujus incunabulis. XXXII. §. 3. p. 97.

Lateranensis Eccleſia iteratis vicibus igne conſumpta, reſtituta, & noviſſimè a Benedicto XIII. ſolemniter conſecrata. LXI. §. 8. p. 227.

Latifundium Conchæ. Vid. *Conchæ Latifundium.*

Latinus Ritus eſt cæteris omnibus præferendus. L. §. 20. p. 156.

Latinis, etiam inter Græcos commorantibus, non licet a Latino ad Græcum Ritum tranſire. *ibid.*
Immò ne Græcis quidem ſemel ad Latinum Ritum jure translatis permittitur ad Græcum Ritum regreſſus, niſi ex gravioribus quibuſdam cauſis. *ibid.*

Latinos Ritus tanquam improbos damnantes, ac reprobantes, ſunt hoc ipſo hæretici. *ibid.* §. 22. p. 157.

Latinorum Eccleſias in Jeroſolymitano Patriarchatu, ac alibi ſitas, abſerari juſſit Michael Cerularius. *ibid.* §. 7. p. 153.

Latriæ cultum non externi actus per ſe, ſed interni animi ſenſus, conſtituunt. LVII. §. 37. pag. 200. *& ſeq.*
Excipe ſacrificium, vel alium quemlibet actum publica auctoritate ad hujuſmodi finem inſtitutum. *ibid.*

Lavare ſe antequam Eccleſiam ingrederentur, & manus, dum librum Evangeliorum ſumpturi erant, uſitatum fuit primis Chriſtifidelibus. *ibid.* §. 74. p. 211.

Legalia præcepta Legis veteris. Vid. *Præcepta Cæremonialia.*

S. Leo Pontifex quantum ſcientia claruerit. XL. §. 2. p. 215.
Miſſa, & Officium ſub Ritu Sanctorum Doctorum eidem decernitur. *ibid.* §. 3. p. 215. & 216.

Leonis IX. Pontificis præclarum moderationis exemplum. L. §. 7. p. 153.

Libanensis Synodus. Vid. *Synodus Libanenſis.*

Liber duobus tomis conſtans Gallico idiomate abſque Auctoris nomine, & impreſſionis loco editus, damnatur. VII. §. 20. *& ſeq.*

Liber, cui titulus: *Principes ſur l'eſſence, la diſtinction, & les limites des deux puiſſances ſpirituelle, & temporelle, Ouvrage poſthume du Pere la Borde de l'Oratoire*: iterata cenſura proſcribitur, & ſub certis pœnis haberi, legique prohibetur. XLV. §. 2. p. 137.

Liberiana Baſilica fuit a Xiſto III. Pontifice conſecrata. LXI. §. 6. pag. 224. & 225.

Libri noxii tam a Congregatione Univerſalis Inquiſitionis, quàm a Congregatione Indicis proſcribuntur, XIX. §. 1. & 4. p. 59.
Utraque ſumma maturitate, & conſilio utitur in proſcriptione evulganda. *ibid.* §. 1. p. 59.
Methodus a Congregatione Inquiſitionis ſervata in proſcribendis libris. *ibid.* §. 4. p. 59.
Si Auctoris Catholici liber proſcribendus, ulteriores cautelæ adhibendæ. *ibid.* §. 6. p. 60.
In Congregatione verò Indicis, quomodo ad proſcriptionem librorum ſit procedendum, diſertè definitur. *ibid.* §. 8. p. 60.
Clauſula *donec corrigatur*, *ſeu expurgetur* quandonam ſit Decreto proſcriptionis addenda. *ibid.* §. 9. pag. 60. & 61.
Auctores Catholici in Librorum proſcriptione, non quidem neceſſariò, ſed rectè audiuntur, vel defenſor Operis ex officio deſignantur. *ibid.* §. 10. p. 61.
A datis regulis recedi permittitur, ſi Liber Hæretici Dogmata Catholica impetentis, vel bonis moribus apertè repugnans, ſit proſcribendus. *ibid.* §. 11. p. 61.
Quinque regulæ a Relatoribus, & Conſultoribus, in Librorum examine, ac judicio ſuper iis efformando, ſervandæ proponuntur. *ibid.* §. 15. ad 19. p. 61.

Libri, in quibus damnata aliorum dogmata, vel ſiſtemata hiſtoricè referuntur, nec refutantur, ſunt proſcribendi. *ibid.* §. 21. p. 62.
Quid de Libris, in quibus Auctores, contra bonos mores, & Chriſtianam charitatem, conviciis, & probris ſe ſe invicem petunt. *ibid.* §. 21. *& ſeq.* p. 62.

Lites inſtituere, vel proſequi nequeunt Communitates Status Eccleſiaſtici, abſque licentia Præfecti Congregationis Boni Regiminis. XXV. *num.* 26. p. 78. 79.
Quandonam hujuſmodi licentiam concedere debeat Præfectus, vel denegare, aut cautionem præſtandi indemnem Communitatem ab illius hominibus exigere. *ibid.* §. 26.

Lites intereſſe Communitatum reſpicientes, & in Congregatione Boni Regiminis introductæ, qua methodo definiendæ. XXV. §. 24. p. 78. *& ſeqq.* Vid. *Congregatio Boni Regiminis.*

Litteræ A Ω ſepulchris inſcriptæ quid ſignificarent. *In Append.* II. §. 8. p. v.

Litteræ Pl. Ms. ſepulchris inſcriptæ ad indicandam ætatem. *In Append. ibid.*

Locumtenens Generalis in Criminalibus Auditoris Cameræ habet votum deciſivum in Congregatione Criminali. XXVI. §. 1. p. 80.
Subſtituti verò Locumtenentes tantummodo votum conſultivum. *ibid.* §. 5. p. 80.
Coram Locumtenente Generali fieri debent actus omnes præparatorii judicii. *ibid.* §. 8. p. 81.
Ab ipſius Decretis ea occaſione editis, ad Auditorem Sanctiſſimi, vel Signaturæ Juſtitiæ, non verò ad ipſam Signaturam, vel Auditorem Cameræ, eſt provocandum. *ibid.* §. 8. Vid. *Auditor Cameræ.*

Lotio Altarium in feria ſexta majoris Hebdomadæ. Vid. *Altaria.*

Lucensis Reſpublica de Apoſtolica Sede optimè merita. XXXIV. §. 2. p. 106. & 107.
Decem millia aureorum tribuit in augmentum Dotis Archiepiſcopalis Lucenſis Eccleſiæ. *ibid.* §. 3. p. 107.
Ipſi Reipublicæ conceditur, ut in ſucceſſivis Lucenſis Eccleſiæ vacationibus, tres Viros idoneos nominet Romano Pontifici, ex quibus ipſe eliget unum ad vacantem Eccleſiam. *ibid.* §. 4. p. 107.

M.

Agnus Magister Religionis Jeroſolymitanæ poteſt acceptare reſignationes Commendarum, aliorumque Officiorum, ac penſiones perpetuas ſuper illis reſervare. *Conſt.* XIII. §. 15. pag. 43.
ivilegia quæcumque exemptiva a juriſdictione, & ſubjectione Magni Magiſtri abrogantur. *ibid.* §. 9. p. 40.
'id. *Jeroſolymitana Religio: Commenda Ordinis Jeroſolymitani.*

ndata in aliis Tribunalibus obtenta adverſus Patentaos privilegiatos Sac. Inquiſitionis, quo ordine exequenla. XLIX. §. 24. & 25. p. 147.

nsionarii, & Cappellani Eccleſiæ Utinenſis ſunt amovibiles ad nutum Capitoli, & Canonicorum. IX. §. 14. . 27.

nus Regiæ decretum quandonam relaxandum cona Debitores Communitatum. XXV. §. 17. & 19. . 77.
iſdem exequutio per quaſcumque inhibitiones non ſuſenditur. *ibid.* §. 17. & 19.
c ex prætenſione defalcationis; quamvis devolutiva ppellatio concedatur, ſoluto integro debito. *ibid.* . 17.
egatio Privilegii exequotionem ipſam remoratur, niſi ommunitas ſit in quaſi poſſeſſione exigendi. *ibid.* §. 17.
id. *Congregatio Boni Regiminis.*

uum impoſitio an materia ſit Sacramenti Confirmatios, quæſtio eſt inter Theologos? LVII. §. 51. *& ſeq.* 205.
manuum impoſitione in conficiendo Sacramento nulla entio apud Græcos. *ibid.* §. 50.
a manuum impoſitione non conficitur Sacramentum onfirmationis. *ibid.* §. 56. p. 206. Vid. *Confirma-i, Chriſma.*

cus Archiepiſcopus Epheſinus Auctor novi ſchiſmatis ſt Concilium Florentinum. L. §. 5. p. 151.

iaria ad Martyres. Vid. *Pantheon Urbis.*

iaro veluti Hæreticus temerè traductus fuit a Patriara Græco-Melchita. XXIV. §. 1. p. 70.
'dem Sanctitas vindicatur. *ibid.* §. 3. *& ſeqq.* p. 71.
S. Maronis ſcripta a Theodoreto, plurimæ auctoriis habita ab eruditioribus Viris. *ibid.* §. 3. *& ſeq.*
laronis Cœnobium planè inſigne fuit. *ibid.* §. 5. 71.
ſcripſerunt Willelmus Archiepiſcopus Tyri, & Eutyus Alexandrinus de Marone Monacho Hæretico. *ib.* 8. p. 72.
tati conſentanea non eſſe, probatur. *ibid.* §. 9.
forte dicendum duos Abbates Marones extitiſſe, & ure. *ibid.* §. 10. p. 72.
nis hæretici errores de una in Chriſto voluntate, ue operatione. XXIV. §. 8. p. 72.
hic fuit a S. Marone Abb. perenni cultu, pluorumque inſignium virorum ſcriptis, & laudibus cerato. *ibid.* §. 10. *& ſeq.* p. 72.

nitæ Pontificales, & Sacerdotales veſtes adhibent s formæ, qua Latini utuntur. L. §. 31. p. 31. 161. & 162.
um quoque Ritum amplexi ſunt quoad Miſſam Prædificatorum. *ibid.*
itæ utuntur Azimo, & ſacris indumentis ſimillimis quæ adhibentur in Latina Eccleſia. LXXII. p. 276.
itarum Epiſcopis carnibus veſci prohibitum eſt. L. 47. p. 161.
itarum Patriarcha electus Tobias Gazenius confirma, & Latino Pallio donatur. LXXII. p. 276.
itæ an unquam a Catholica fide deſciverint. XXIV. 7. & 9. p. 70. & 71. Vid. *S. Maro.*

Martyres ſunt Pueri ante uſum rationis in odium Chriſti occiſi. XLIV. §. 10. *& ſeq.* pag. 124. & 125.
Martyrum triplex diſtinctio. *ibid.* §. 15. p. 129. Vid. *Pueri in Odium Chriſti occiſi.*

Martyrii indubia ſigna quænam habeantur apud eruditos. XLVIII. §. 2. p. 142. & 143.
Martyrium quomodo a Theologis communiter definiatur. LXIV. §. 10. p. 124. & 125.
Martyrii Signum ſive indubia nota eſt ampulla ſanguinea. *ibid.* §. 12. & 20. p. 126. & 131. *& in Append.* II. §. 14. p. VIII.

Martyrologio Romano Canonizatorum nomina tantummodo inſcribenda ſunt. XLIV. §. 5. p. 121. *& ſeq.*
Non tamen ex eo tantum Canonizatus quis fuiſſe probatur, quod ipſius nomen fuerit in Martyrologium Romanum illatum. *ibid.* §. 21. p. 133.
In Martyrologio Romano plura inſcripta leguntur nomina Infantium, qui in odium Chriſti fuerunt occiſi. *ibid.* §. 11. p. 125. & 126.
Martyrologia celebriora recenſentur. *In Append.* II. §. 15. p. VIII.

Mathelica Oppidum in Picœno antiquiſſima fundatione, & præſtantium Virorum famâ illuſtre. XXIII. §. 1. p. 69.
Titulo, honoribus, & juribus Civitatis jam inde a vetuſtioribus temporibus gaviſa. *ibid.* §. 2. p. 69.
Ad primævum Civitatis ſtatum, & jura redintegratur. *ibid.* §. 3. p. 70.

Matrimonium contractum inter Conjunctos tertio, & quarto duplicibus, obtenta diſpenſatione ſuper tertio, & quarto ſimpliciter, eſt nullum. LIII. §. 6. p. 183.
Matrimonium contractum non expeditis litteris ſuper gradu proximiore in diſpenſatione non expreſſo, eſt illicitum, ſed tamen validum. LIII. §. 6. p. 183.

Matrimoniales cauſæ duobus ſaltem conformibus ſententiis, vel decretis definiri debent. *ibid.* §. 1. p. 181. & 182.
Ex juſtis cauſis ab hujuſmodi lege Pontifex Oratores quandoque abſolvit. *ibid.*
Matrimonialibus diſpenſationibus quandoque juſtam præſtat cauſam probabilis timor, ne iis denegatis, Oratores in Apoſtaſiam prolabantur. XXXIII. §. 6. p. 104. & 105.
Matrimoniales cauſas Perſonarum degentium in Parochiis Capitulo Veronenſi ſubjectis cognoſcere, eſt privativæ juriſdictionis Veronenſis Epiſcopi. LXII. §. 19. p. 243.
Matrimonii impedimenta an, & quando tollere, vel ſuper illis diſpenſare poſſint Sacerdotes Soc. Jeſu Miſſionarii per Indias Orientales, & Occidentales. LXX. *per tot.* p. 267. *& ſeq.*

Matrimonium quoad Diſpenſationem in radice. Vid. *Diſpenſatio Matrimonii in radice.*

Maximianus ædificium Thermarum Diocletiani aggreſſus eſt, & quo concilio. *In Append.* II. §. 12. p. VI.

Menstruatas Mulieres ab Eccleſia, & ab Euchariſtica Communione, etiam in diſcrimine mortis conſtitutas, olim repellebant Græci. LVII. §. 71. p. 210.

Merides ſunt minores quædam portiones panis in Miſſa, juxta Orientalis Eccleſiæ Ritum, offerendi, & conſecrandi. LVII. §. 39. *& ſeq.* p. 201. *& ſeq.*
De harum particularum conſecratione temerè dubitavit Simeon Archiepiſcopus Theſſalonicenſis Schiſmaticus. *ibid.* §. 40. p. 202.

S. Methodii Patriarchæ Conſtantinopolitani Decretum de reconciliandis Apoſtatis, iterationem Confirmationis non inducit. LVII. §. 55. p. 206.

Metropolitis olim privativo jure reſervata erat auctoritas conſecrandi Eccleſias per Diœceſes Suffraganeorum, & ſiquo detinerentur impedimento, poterant alteri ſibi benè viſo functionem delegare. LXI. §. 28. p. 236. Vid. *Conſecratio.*

Metropoliticum jus Eccleſiæ Moguntinæ. Vid. *Moguntina Archiepiſcopalis Eccleſia.*

Michael

Michael Palæologus Conſtantinopolitanus Imperator iteratò Græcæ Eccleſiæ unionem cum Latina curavit. LVII. §. 14. p. 195.

Michael Carularius ſchiſmatis inſtaurator. L. §. 5. p. 152.

Michael Cerularius improbus Photiani ſchiſmatis inſtaurator. LVII. §. 13. p. 195.

Ejus litteræ ad Petrum Patriarcham Antiochenum, illiuſque ad ipſum reſponſio, de Commemoratione Romani Pontificis in Miſſa. *ibid.* Vid. *Commemoratio Romani Pontificis.*

Minimorum S. Franciſci de Paula Electiones, aliaque negotia, poſt tertium ſcrutinium, ob ſuffragiorum paritatem non abſoluta, judicio Correctoris, ſive Generalis, ſive Provincialis dirimuntur. XXX. §. 2. & 3. p. 93. & 94.

Minimis S. Franciſci de Paula tam Fratribus, quam Monialibus præcipitur, ut in Choro, aliiſque quibuſcumque functionibus Eccleſiaſticis Cantum Gregorianum adhibeant. XXIX. §. 3. p. 92.

Minister Ordinarius Sacramenti Confirmationis idem ipſe eſt Ordinarius Miniſter Conſecrationis Eccleſiarum. *In Append.* III. §. 1. p. x.

Miraculorum varius numerus pro caſuum diverſitate ad Canonizationem requiritus. XLIV. §. 7. p. 123. Vid. *Canonizatio.*

Missa, et Officium ſub Ritu SS. Doctorum S. Leoni I. Papæ, decernitur. XL. §. 3. p. 114.

Missa propria alicujus Beati non conceditur, niſi prævio Proceſſu ſuper Virtutibus, miraculis, & Cultu immemorabili ejuſdem. XLIV. §. 1. p. 121.

Quandoque à generali hac regula licet recedere, & quando. *ibid.* §. 2.

Miſſas tres in Nativitate Domini, Armenis, & univerſim Sacerdotibus Orientalibus celebrare non licet. LV. §. 2. *& ſeq.* p. 188. *& ſeq.*

Miſſa in Pontificio Sacello Nocte Nativitatis Domini celebratur à Cardinali plerumque non jejuno à præcedenti media nocte. LVIII. §. 9. & 10. p. 214. & 215.

Id fit ex tacita, non autem expreſſa diſpenſatione Pontificis. *ibid.*

Miſſam ut etiam non jejuni celebrare poſſent Sacerdotes per Indias Regi Luſitaniæ ſubjectas, ex certis cauſis indulſit Pius IV. LVIII. §. 9. & 10. p. 214. & 215. Vid. *Jejunium.*

Miſſam aliquando bis uno die celebrare poſſunt Miſſionarii in Anglia, cum aſſenſu Vicariorum Apoſtolicorum. XVI. §. 11. p. 51. & 52.

Miſſa ad Altare, ad quod celebravit Epiſcopus, nequit eodem die celebrari à ſimplici Presbytero, abſque ejuſdem Epiſcopi licentia. LXVII. §. 9. p. 257.

Quid hac in re obtineat quoad Altaria Pontificia, in Baſilicis Urbis, vel alibi exiſtentia. *ibid.* §. 9. p. 256. & 257.

Miſſam cum Epiſcopo tam in Latina, quàm in Græca Eccleſia, Sacerdotes juxtà veterem Ritum concelebrabant. L. §. 38. p. 164.

Unde hæc diſciplina deſumpta fuerit. *ibid.*

Non iden tamen privatæ Miſſæ uſus apud Græcos inauditus. *ibid.* §. 39. p. 164.

Miſſam celebranti Sacerdoti non poſſunt miniſtrare Mulieres. L. §. 29. p. 160.

Miſſam unum ſolummodo in die ad ſingula Altaria, juxta Græcam diſciplinam, celebrare licet. *ibid.* p. 163. Vid. *Altaria plura.*

Missa: Græci æquè ac Latini debent in Miſſa commemorationem facere Romani Pontificis. LVII. §. 9. *& ſeq.* p. 194. *& ſeq.* Vid. *Commemoratio.*

Epiſcopi Diœceſani loci, in quo Miſſa celebratur, fieri debet commemoratio, non autem alterius cujuſcumque Epiſcopi, vel ſuperioris non inſigniti ordine Epiſcopali. *ibid.* §. 19. p. 196.

Romæ ſolius Pontificis commemoratio fit in Sacrificio Miſſæ. *ibid.* §. 20. p. 196. & 197.

Pontifex cæterique Epiſcopi, quomodo pro ſe ipſi orent in Miſſa. *ibid.*

Pro Archiepiſcopo, quâ Metropolitano, Commemoratio non fit in Canone apud Latinos, etiam cum Epiſcopalis Sedes vacat. *ibid.*

Italo-Græci latinæ diſciplinæ hac in re debent omnino adhærere. *ibid.* §. 21. p. 197.

Miſſa de Spiritu Sancto cum certis Orationibus, ſeu collectis, in Utinenſi Metropolitana Eccleſia, in die annuæ commemorationis Beati Bertrandi Patriarchæ Aquilejenſis, celebrari conceditur. LXIII. §. 3. p. 245.

Miſſa Præſanctificatorum, quo Ritu, quibuſve diebus apud Orientales celebretur. LVII. §. 32. p. 199. Vid. *Præſanctificatorum Miſſa.*

Missale. & Breviarium Dominicanum cur in Armenam Linguam verſa fuerint. LV. §. 7. p. 190.

Miſſalia Copthicum, Illyricum, Maronitarum, aliaque Miſſalia nonnullorum malitiâ corrupta, emendari recudique curarunt Romani Pontifices. L. §. 18. p. 155.

Missionarios mutuæ charitatis, & concordiæ officium maxime decet. XVI. *in Proœmio* p. 49.

Missionariis Anglicanis quatuor Vicarii Apoſtolici præficiuntur. XVI. §. 1. p. 49.

Miſſionibus per Angliam obeundis inſtituuntur Alumni in Collegiis ad id erectis in Urbe, Gallia, Hiſpania, Luſitania. *ibid.* §. 2. p. 49.

Quænam methodus in his Alumnis erudiendis ſervanda. *ibid.*

Ad Anglicanas Miſſiones, nec omnes indiſcriminatim, nec ex omnibus Ordinibus, Regulares ablegari debent. *ibid.* §. 3. p. 49. & 50.

Imò nec Sacerdotes Hiberni, niſi in ſubſidium, & vocati à Vicariis Apoſtolicis, Anglicanas Miſſiones obeunt. *ibid.* p. 49. *& ſeq.*

Miſſionariorum per Orientem munus eſt, ut ſchiſmaticos ad unitatem adducant. L. §. 19. p. 155. & 156.

Quomodo quibuſque potiſſimum argumentis id conſequi poſſint. L. §. 19. p. 155. & 156.

Græcum, Orientaleſque Ritus omnes, intervertere non debent Miſſionarii, nec ad unitatem converſis tranſitum ad Latinum Ritum ſuadere. *ibid.* & §. 21. p. 156.

Missionarii non poſſunt diſpenſare cum Catholicis Orientalibus ſuper obſervatione jejunii, aliarumque, quæ in ipſorum Ritu præſcribuntur. L. §. 3. p. 152.

Miſſionariis latinis in Orientalibus Regionibus degentibus, quandoque datum eſt, ut veteri Kalendario uti poſſent. *ibid.* §. 46. p. 166.

Miſſionarii Sacramenta ſæcularibus miniſtrare non poſſunt, niſi Epiſcopi, Vicarii Apoſtolici, vel cujuſque alterius Ordinarii loci impetrata licentia. XVI. §. 10. p. 51.

Miſſionarii Regulares in Anglia, in iis, quæ curam animarum ſpectant, & adminiſtrationem Sacramentorum, ſubjiciuntur Vicariis Apoſtolicis. *ibid.* §. 12. p. 52.

Contraria quæcumque Regularium privilegia ſuſtulit Tridentinum Concilium. *ibid.* §. 13.

Ejuſque Decreto non ſolùm afficiuntur Regulares Parochi, ſed & cæteri, qui unum, vel plura Sacramenta, renuente, vel irrequiſito Ordinario, ſæcularibus miniſtrant. *ibid.* §. 14. p. 52.

In iis tamen, quæ Regularem obſervantiam reſpiciunt, ſuis ſuperioribus, non autem Vicariis Apoſtolicis, ſubjiciuntur. *ibid.* §. 15. & 16. p. 53.

Perinde enim habendi Miſſionarii Regulares in Anglia commorantes, ac ſi intra Monaſterium degerent. *ibid.* §. 15. & 18. p. 53.

Immo verò in iis, quæ curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum ſpectant, etiam à Superioribus Regularibus corrigi, ac puniri poſſunt. *ibid.* §. 16. & 17. p. 53.

Vicarii tamen Apoſtolici judicium, ſententiæ Superioris Regularis ex jure cumulativo concurrentis, præpollet. *ibid.* §. 17.

erum Vicarius Apoſtolicus poteſt Miſſionarium Regu-em ab Officio ſuſpendere, vel removere, quin Su-iori Regulari cauſam pandere teneatur. XVI. §. 17. 21. p. 53. & 54.

emque facultas competit quoque Superiori Regulari. d.

Decreto Suſpenſionis, vel Remotionis non conceditur iſſionario Regulari ſuſpenſiva appellatio. *ibid* §. 17. 53. Vid. *Regularibus Miſſionariis.*

onarii Regulares ad Anglos, cum primum illò adve-rint, debent ſe ſiſtere Vicariis Apoſtolicis, eiſque te-noniales litteras ſuorum Superiorum exhibere. XVI. 6. p. 50.

erent inſuper, jure communi inſpecto, examinari, & probari a Vicariis Apoſtolicis ad audiendas ſæcularium onfeſſiones. *ibid.* §. 7. & 8. p. 50.

ſpeciali indulto iiſdem datur, ut examen, vel coram rdinario Loci, ubi ſitum eſt Monaſterium, vel Bruxel-coram Nuncio Apoſtolicæ Sedis, ſubire poſſint. *ibid.* 8. p. 50.

ultas tamen audiendi Confeſſiones a Vicariia Apoſtolicis petranda. *ibid.* & §. 9. p. 51.

æ ad ſexennium concedi debet, & ſubinde ad aliud ſexen-um prorogari ſine examine. *Ibid.* §. 9. p. 51.

relato onere Regulares quaotumvis privilegiati non ſunt mmunes. *ibid.* §. 10.

a Vicariis Apoſtolicis itidem debent expetere, & acci-ere facultates Formulæ ſecundæ. *ibid.* §. 12. p. 52. Vid. *Vicariis Apoſtolicis.*

ionarii in Anglia ad audiendas Confeſſiones, cæteraque acramenta miniſtranda, a Vicariis Apoſtolicis approban-ur. XVI. §. 10. & 21. p. 51. & 54.

uomodo hac facultate uti poſſint in Civitatibus, & Op-idis muro circumdatis, ac Ruri. *ibid.* §. 20. p. 54.

ogruit, ut Miſſionariis quoque in Agris commoranti-us amplior fiat Sacramenta adminiſtrandi facultas. *ibid.* 54.

ſionarii Societatis Jeſu per Indias tàm Orientales, quàm Occidentales, quibus facultatibus fruantur diſpenſandi uper impedimentis Matrimonialibus, & quomodo iiſdem acultatibus uti debeant. LXX. *per tot.* p. 267. *& ſeq.*

TRA, ET ANNULO utuntur Decanus, & Præpoſiti Ful-lenſes, cum Epiſcopo Pontificalia exercenti aſſiſtunt. IV. §. 7. p. 16. Vid. *Abbatia Fuldenſis.*

GUNTINA Archiepiſcopalis Eccleſia Metropolitico jure fruitur in univerſam Diœceſim Fuldenſem, ejuſque Po-pulum, & Clerum. LXV. §. 2. p. 251.

bbatialis tamen Eccleſia, Monaſterium, cæteræque eidem adnexæ Eccleſiæ, veteris exemptionis prærogativas re-tinent. *ibid.*

GUNTINUM Archiepiſcopum inter, & Epiſcopum, ſimul-que Abbatem Fuldenſem, inita concordia, ejuſque con-firmatio. LXXIV. p. 278. & 279.

ONASTERIUM Monialium Ordinis S. Benedicti prope mu-ros Civitatis Aquilejenſis, ampliſſima exemptione frui-tur, una cum ſubjectis, adnexiſque locis. LXIV. §. 2. *& ſeq.* pag. 246. Vid. *Aquilejenſe Monaſterium.*

onaſterium S. Mariæ in Organis, quam juriſdictionem poſſit exercere in Parochos, aliaſque perſonas miniſtran-tes in Parochiis ſibi ſubjectis. LXII. §. 36. p. 243.

onaſterium Sublacenſe. Vid. *Sublacum.*

ONIALES Monaſterii B. M. Virginis, Ordinis S. Benedi-cti, erecti prope muros Civitatis Aquilejenſis. Vid. *De-legato Apoſtolico. Aquilejenſe Monaſterium.*

ONETAS aureas tondentes ultimi ſupplicii pœna plectun-tur. LXVIII. §. 2. p. 263.

Pœnam hanc ad tondentes monetas argenteas ampliavit S. Pius V. Pòntifex. *ibid.*

Urbanus autem VIII. hujuſmodi pœnali ſanctioni obnoxios fecit Eccleſiaſticos quoſcumque tàm ſæculares, quàm Regulares, intra Italiam, & Inſulas adjacentes. *ibid.* §. 3. pag. 263. Vid. *Cedulas.*

MONOGRAMMA *Pro Chriſto* ſepulchris inſcriptum, quid in-dicaret. *In Append.* II. §. 8. p. v.

MONTIS PIETATIS, vel Banci S. Spiritus Cedulas corrum-pentes, vel fallantes, aut eas ſic corruptas ſcienter expen-dentes, ultimo ſupplicio puniuntur, ſive Laici ſint, ſive Eccleſiaſtici Sæculares, aut cujuſvis Ordinis Regulares. LXVIII. §. 4. & 5. p. 263. & 264. Vid. *Cedulas.*

MULIERES Altari miniſtrare prohibentur. L. §. 29. p. 160.

Mulierum Purificatio. Vid. *Purificationis præceptum.*

MUTINENSIS Cathedralis Eccleſia fuit a Lucio III. Ponti-fice conſecrata. LXI. §. 6. p. 224. & 225.

N.

NATALIS nomine non ſolum Martyrum obitus, ſed etiam Eccleſiarum Dedicationes, Sedium Epiſcopalium Con-ſtitutiones, ipſæque Sacrorum Paſtorum Conſecrationes deſignari conſueverunt. LXXI. §. 2. p. 271.

NATALI CHRISTI die a Latinis tantum, non autem ab Armenis, reliquiſque Orientalis Eccleſiæ Sacerdotibus, poſſunt tres Miſſæ celebrari. LV. §. 2. *& ſeq.* p. 188. *& ſeq.*

NATURALE jejunium ex præcepto Eccleſiaſtico Sacræ Com-munioni eſt præmittendum. LVIII. §. 3. p. 212.

In nonnullis Eccleſiis per Africam Chriſtifideles Feria V. majoris Hebdomadæ non jejuni Sacram Communionem ſumebant, ſed id ſubiode vetitum. *ibid* §. 6. & 7. p. 213. *& ſeq.*

S. Joannem Chryſoſtomum Communionem miniſtraſſe na-turaliter non jejunis non probat ejuſdem Epiſtola 125. ad Cyriacum Epiſcopum. *ibid.* §. 8. p. 214.

Fabuloſa narratio eſt, quod S. Uldericus Auguſtæ Epi-ſcopus poſt prandium Miſſam celebraverit. *ibid.* §. 8.

Pueris licèt non jejunis antiquitùs ſtatim poſt Baptiſmum miniſtrabatur Communio, ſed hic uſus in Occidentali Ec-cleſia omnino, in Orientali verò penè obſolevit. *ibid.* §. 6. p. 213. Vid. *Jejunium naturale*; *Miſſa*, *Eucha-riſtia.*

NEAPOLITANUM Hoſpitale S. Angeli a Nidoinà cum Ec-cleſia, Bonis, pertinentiis omnibus, nec non certo Mi-niſtrorum numero, eſt omnimoda Archiepiſcoporum tam Ordinaria, quàm delegata juriſdictione exemptum. LIV. §. 4. *& ſeq.* p. 184. *& ſeq.*

NEAPOLITANI Regni Præſules. Vid. *Spolia.*

NICÆNO SYMBOLO jure, ac merito ſuperaddita fuit parti-cula *Filioque.* L. §. 30. p. 161. Vid. *Symbolo Ni-cæno.*

NICOLAI I. Pontificis Conſtitutio de Bonis Eccleſiaſticis ab injuſtis occupatoribus vindicandis. XXXIII. §. 8. p. 105. & 106.

NOMINA quædam, modo in ſenſu appellativo, modo in ſenſu proprio a veteribus adhibita inveniuntur. XLVIII. §. 3. *& ſeq.* p. 142.

Nomina in Sanctorum ſepulchris impreſſa, propria cenſeri debent. §. 7. p. 143.

Nomina appellativa, Corporibus, ſeu minutioribus Reliquiis Sanctorum, quorum nomen proprium ignorabatur, cur imponere conſueverit Eccleſia. *In Append.* II. §. 3. p. II. *& ſeq.*

Nomina quædam Sanctorum Martyrum Reliquiis ſine pro-prio nomine repertis rectè imponuntur. XLVIII. §. 3. p. 142.

Nomina Turcica an liceat Chriſtifidelibus aſſumere. Vid. *Turcica, ſeu Mahumetana nomina.*

Nominis identitas, perſonarum identitatem non probat. XXIV. §. 11. p. 72.

Nomen Romani Pontificis a ſacris Diptychis ſæpe abraſum, & in tractanda unione Græcæ Eccleſiæ cum Latina, primum omnium reſtitutum. LVII. §. 11. *& ſeq.* p. 194.

Nomi-

Nominatio, ſeu Præſentatio ad Patriarchalem Eccleſiam Venetiarum, Duci, & Reipublicæ Venetæ jam conceſſa confirmatur, ac ſimile jus ad Eccleſias Torcellanam, Caprulanam, & Clodienſem, exceptis vacationibus in Curia Romana ex integro tribuitur. XVIII. §. 4. p. 57. & 58.

Nonantulanæ Eccleſiæ unà cum Monaſterio ab Hungaris combuſtæ reſtitutio, & Conſecratio recenſetur. LXI. §. 8. p. 226. & 227.

Nonantulana Eccleſia, an fuerit a Sergio Ravennatenſi Archiepiſcopo, ſeu potius ab Abbate Anſelmo conſecrata. In *Append.* III. §. 10. p. XII.

Notarius, licet ex alio titulo Officialis privilegiatus S. Officii, non gaudet Fori privilegio in iis, quæ Officium Notariatus reſpiciunt. XLIX. §. 29. p. 148.

Notorium quotuplex, variaque ejuſdem demonſtratio. LXVI. §. 5. p. 252.

Nuntio Apostolico Neapoli pro tempore exiſtenti, tanquam ſpeciali Sedis Apoſtolicæ Delegato, ſubjiciuntur Hoſpitale S. Angeli a Nido, omneſque ejuſdem Miniſtri ab Archiepiſcoporum juriſdictione exempti. LIV. §. 20. p. 186.

O.

Oblatio panis conſecrandi, quo ritu fiat ad Protheſim in Græca Eccleſia. LVII. §. 29. p. 199.

Diaconi miniſtrantes, ſuam & ipſi oblationem ad eamdem Protheſim faciunt. *ibid.*

Diaconalis hæc oblatio, an, & quomodo licita eſſe poſſit in Græca Eccleſia. *ibid.* §. 41. *& ſeq.* pag. 202. *& ſeq.*

Obsessi a Dæmone, admotis eorum corpori Sanctorum Reliquiis, nunquam verò Sanctiſſima Euchariſtia, exorcizari permittuntur. LI. §. 15. p. 175.

Occidentalium Indiarum Parochiæ. Vid. *Parochiæ, Regulares.*

Occultus Peccator præmonendus quidem, ſed non eſt a Sacramentorum participatione repellendus. LXVI. §. 9. p. 252.

Oeconomi in Eccleſiis Parochialibus ſubjectis Monaſterio Monialium Ordinis S. Benedicti Aquilejenſis Civitatis, quomodo conſtituendi. LXIV. §. 17. p. 249.

Officialem ſæcularem ſibi conſtituere debent Epiſcopi Rutheni, ſi inter Clerum Sæcularem idoneum aliquem ad id muneris repererint. XX. §. 4. p. 64.

Officialium, Miniſtrorum, ac quarumcumque perſonarum inſervientium Hoſpitali S. Angeli a Nido, ejuſque Eccleſia, quomodo, & a quibus peragenda ſit electio. LIV. §. 5. *& ſeq.* p. 184. *& ſeq.* Vid. *Hoſpitale S. Angeli.*

Officii, Miſſæque propriæ conceſſionem in honorem Beatorum præcedere debet Proceſſus ſuper virtutibus, miraculis, & cultu immemoriali. XLIV. §. 1. p. 120. *& ſeq.*

Quandonam hujuſmodi proceſſus non ſit neceſſariò præmittendus. *ibid.* §. 2. p. 121.

Officium Dedicationis Eccleſiæ, ſi Conſecratio caſu aliquo ſit deperdita, an ſit recitandum. LXI. §. 22. p. 232. Vid. *Conſecratio.*

Oleum Infirmorum in Græca Eccleſia non a ſolo Epiſcopo, ſed etiam a ſimplicibus Presbyteris benedicitur. LVII. §. 46. p. 204.

Eodem extra caſum infirmitatis ſe inungere, interdictum eſt Græcis æquè ac Latinis, licet Sacramenti forma non proferatur. *ibid.* §. 47. p. 204.

Multoque magis interdictum eſt, inunctionem cum Oleo Infirmorum imponere ſacramentaliter confeſſis, in ſatisfactionem ſacramentalem. *ibid.* §. 48. p. 204.

Unctio cum Oleo Infirmorum, an unquam extra caſum infirmitatis fuerit apud Græcos, & quibus caſibus, uſitata. *ibid.* Vid. *Extrema Unctio.*

Oleo lampadis ad id in Eccleſia aſſervato apud Græcos inunguntur Energumeni, aliique plurimi devotionis cauſa, vel ut aliquo incommodo liberentur. LVII. §. 47. p. 204.

Olivetana Congregatio communionem obtinuit a Pio II. omnium privilegiorum, quæ eo uſque Congregationi S. Juſtinæ Patavinæ fuerant conceſſa. XLVI. §. 2. p. 138.

Ampliatur illa per Pontificem ad gratias, & indulta ſubinde conceſſa univerſo Ordini Sancti Benedicti, & præcipuè eidem Congregationi S. Juſtinæ, ſeu Caſſinenſi. *ibid.* §. 4. p. 138.

Aliud ſuperadditur privilegium Pontificalia exercendi die feſto S. Franciſcæ Romanæ in Eccleſiis Conventualibus Regularis obſervantiæ. *ibid.* p. 138.

Onera, ſeu gravamina Communitatum, quo ordine, & ratione tolli debeant. XXV. §. 9. p. 75.

Ab Oneribus Communitativis realibus, & perſonalibus eximuntur Patentati Sac. Inquiſitionis. XLIX. §. 14. *& ſeq.* p. 146. *& ſeq.*

Id tamen obtinet quoad Patentatos Privilegiatos, ſecus verò quoad ſimplices familiares. *ibid.* & §. 35. p. 149.

Opifices, Mercatoreſque, Patentati Sac. Inquiſitionis, in iis, quæ eorum artificium reſpiciunt, Judicibus Ordinariis, artiſque ſtatutis ſubjiciuntur. XLIX. §. 29. p. 148.

Oppidum Mathelicæ in Piceno ad primævum Civitatis ſtatum, & jura reſtituitur, & quatenus opus eſſet ex integro in Civitatem cum omnibus juribus, & honoribus, erigitur. XXIII. §. 4. p. 70. Vid. *Mathelica.*

Orare publicè pro Excommunicatis non licet, privatim tamen eorum converſionem implorare nullibi prohibitum. LVII. §. 23. p. 197.

Orare pro ſe in Sacrificio Miſſæ, qua formula ſoleant Romanus Pontifex, cæterique Epiſcopi. *ibid.* §. 20. p. 196. *& ſeq.* Vid. *Commemoratio.*

Ordinare poteſt Epiſcopus in aliena Diœceſi, accedente Ordinarii Loci licentia, exterum quemque ſui Ordinarii Litteras Dimiſſorias afferentem. XI. §. 6. p. 31. Vid. *Pontificalia.*

Ordinari à quo debeant ſubditi Epiſcopis Suburbicariis. XI. §. 11. & 12. p. 32. *& ſeq.* Vid. *Cardinales Epiſcopi Suburbicarii.*

Ordinari a quo debeant Exteri in Urbe commorantes. XI. §. 10. p. 32.

Ordinari a Pontifice poſſunt Clerici de quacumque Eccleſia, ſive Diœceſi, non ſolum, ut eorum opera utatur, ſed etiam honoris cauſa. LXVII. §. 6. p. 254. & 255.

Dictatum S. Gregorii de Ordinatis a Pontifice quomodo ſit intelligendum. *ibid.*

Ordinaria a quo debeant ſubditi Epiſcopis Suburbicariis. XI. §. 11. & 12. p. 32. *& ſeq.* Vid. *Cardinales Epiſcopi Suburbicarii.*

Ordinariis Locorum ab A. C. committi debet confectio Proceſſus informativi, quamvis fuerint tanquam ſuſpecti a Reis recuſatis. XXVI. §. 16. p. 82. Vid. *Proceſſus. Auditor Generalis.*

Ordinationes ad Ordines Majores in Cathedrali, vel inſigniori Diœceſis Eccleſia haberi debent. XI. §. 17. p. 35.

Id tamen intelligendum de Ordinationibus generalibus. *ibid.* §. 18. p. 35. & 36.

An, quod de Cappella Epiſcopi, idipſum dicendum ſit hac in re de Cappella Cardinalis Epiſcopi Suburbicarii, in Urbis Palatio ſita. XI. §. 20. p. 36. Vid. *Cardinales Epiſcopi Suburbicarii.*

Ordinatus a Papa non eſt propterea a Juriſdictione ſui Epiſcopi exemptus. LXVII. §. 18. p. 261.

An idem, juſta urgente cauſa, ſuſpendi poſſit ab Ordinario, inconſulto Pontifice, diſputant Doctores in varias ſententias abeuntes. *ibid.* p. 261. & 262.

Ordinatus a Papa, etiam honoris cauſa, ſine licentia Papæ non poteſt ab Inferiori ad ſuperiores Ordines promoveri. LXVII. §. 3. *& ſeq.* p. 253. *& ſeq.*

Sententia hæc quamvis vera, haud tamen ſatis comprobatur ex *Cap. Cum in diſtribuendis de tempor. Ordinat.* *ibid.* §. 4. *& ſeq.* pag. 254.

Afferuntur alia jura, quibus præmiſſa ſententia conſtabilitur. LXVII. §. 7. p. 255.

An idipſum obtineat quoad Conſecrationem Epiſcopalem, adeout ordinatus Presbyter a Papa, a nemine, præter qoam ab ipſo Papa, vel alio de ejuſdem licentia, conſecrari poſſit Epiſcopus. *ibid.* a §. 10. *ad fin.* p. 257. *& ſeq.*

Ordines, a quibus recipiant Italo-Græci. L. §. 15. p. 154. Vid. *Italo-Græci.*

Ordinum Minorum collatio ſimplicibus Sacerdotibus ex Pontificia cooceſſione ſæpe delegata reperitur. *In Append.* III. §. 9. p. XII.

Orientales Ritus intactos ſervari, ac cuſtodiri ſummopere curaruot Romani Pontifices. L. §. 6. *& ſeqq.* p. 152.

Compluribus allatis exemplis res illuſtratur. *ibid.* §. 7. *& ſeq.* p. 153.

Orientalis Ecclesia quatuor Ritibus conſtat, & quinam hi ſint. *ibid.* §. 3. p. 152.

Orientalis Eccleſiæ Sacerdotibus, non licet Natali Chriſti die tres Miſſas more Latinorum Sacerdotum celebrare. LV. §. 2. p. 188.

P.

Pallium a Romano Pontifice ad emeritos Præſules tranmutti ſolitum. V. §. 1. p. 17.

Pallii myſticæ ſiguificationes. *ibid.*

Pallio donantur Herbipolenſes Epiſcopi. *ibid.* §. 2. p. 17.

Pallium nonniſi inſignium Eccleſiarum Præſulibus indulgetur. XXXIX. §. 1. p. 113. & 114.

A quibus ſolemne juramentum obedientiæ, & fidelitatis in ipſo conceſſionis actu præſtandum eſt. *ibid.* Vid. *Quinqueccleſienſis Eccleſia.*

Pallio Latino Patriarchæ Orientales Græci Ritus ſæpe donati fuerunt. LXXII. p. 275. *& ſeq.*

Pantheon Urbis a Marco Vipſanio Agrippa in Campo Martio extra Urbem fuit extructum. LXXI. §. 1. pag. 271.

Bonifacius IV. Pontifex ipſum a Phoca Imperatore obteotum, vero Deo dicavit ſub iovocatione Beatæ Mariæ Virginis Martyrum Reginæ. *ibid.* §. 2.

Inſignium Reliquiarum ibi conditarum numero, ſingulari Chriſtifidelium cultu, aliiſque nominibos præclarum demonſtratur. *ibid.* §. 2. *& ſeq.* p. 271. *& ſeq.*

Cappellæ Pontificiæ nomen olim obtinuit, & quare. *ibid.* §. 4. p. 272.

Nunc Eccleſia Collegialis eſt, & Cardioalis Diaconi Titulus. *ibid.*

A Conſtante Imperatore direptum, temporis, tempeſtatumque injuria vititatum, ſedula Pontificum cura, & expenſis, ſæpius reſtauratur, ac etiam ornatur. *ibid.* §. 5. *& ſeq.* p. 272.

Panthei iterum vitiati, iterum inſtaurandi, & ornandi curam ſuſcipit Pontifex, perpetuæque ædificii conſervationi, ac manutentioni opportunè proſpicit. *ibid.* §. 7. p. 272.

Rei peragendæ præponitor exiſtens pro tempore Apoſtolicarum Ædiom Præfectus, qui opportunas reſtaurationes, Palatii Apoſtolici ſumptibus, conficiendas curet. *ibid.* §. 9. p. 272. & 273.

Papa eſt ſupremus Diſpenſator bonorum Eccleſiæ. XXXIII. §. 4. p. 102. & 103.

Immò Canoniſtæ communiori ſuffragio Dominum eum agnoſcont. *ibid.*

Papa, quà Supremus Diſpenſator, quomodo debeat, & poſſit de Eccleſiæ Bonis diſponere. *ibid.* §. 4. p. 102. & 103.

Poteſt eadem injuſtis Detentoribus concedere, quoties id Religionis utilitas, & detentorum ſalus poſtulare videatur. *ibid.* §. 5. & 6. p. 103. & 104.

Exempla io id afferuntur Prædeceſſorum Pontificum. *ibid.*

Id autem Pontifex jure poteſt non ſolùm cum res eſt de Hæreticis ad Eccleſiam revocandis, ſed etiam cum Chriſtifideles a probabili apoſtatandi periculo revocantur. *ibid.* §. 6. & 7. pag. 104. & 105.

Papa poteſt Eccleſias quibuſcumque in Diœceſibus ſitas, per ſe, vel quatenus nolit, vel non poſſit, per ſuum Delegatum, irrequiſitis Locorum Ordinariis, conſecrare. LXI. §. 25. & 28. p. 234. & 236.

Immò olim privativa fuit ipſi auctoritas conſecrandi Eccleſias. *ibid.*

Oppoſita cujuſdam Hiſtorici aſſertio falſa demonſtratur, ratione, auctoritate, & exemplis. *ibid.* §. 26. p. 235.

Paraclesiæ Græcorum quid ſint, & quo conſilio erectæ. L. §. 39. p. 164.

Latini Presbyteri in iis celebrare non poſſunt. *ibid.* §. 40. p. 164.

Parietibus Eccleſiæ potiſſimum adhæret conſecratio, ideoque iis combuſtis, vel etiam interius, exteriuſque decruſtatis, Eccleſia eſt iterum conſecranda. LXI. §. 7. p. 226.

Quid ſi iidem parietes non inſimul, unoque tempore, ſed per partes, ſeu ſucceſſivis temporibus reficiantur. *ibid.* §. 11. p. 228. Vid. *Conſecratio.*

Paritas Suffragiorum. Vid. *Suffragiorum paritas.*

Parochiæ, aliaque curata Beneficia Capitulo Veronen. vel Monaſterio S. Mariæ in Organis ſubjecta, quomodo provideri debeant. LXII. §. 19. & 36. p. 241. & 243.

Parochiæ, aliaqoe Curata Beneficia, & Officia Indiarum Occidentalium, Regularibus in ſubſidium tantum, ablato aſſerto privativo eorum jure, commendari deinceps permittuntur. XVII. §. 2. p. 56. *& ſeq.* Vid. *Indiarum Occidentalium Regulares.*

Parochialibus Eccleſiis Baſilicæ Aſſiſienſi Sancti Franciſci unitis, præficiendi ſunt Vicarii ſæculares ad nutum amovibiles. XXXII. §. 16. p. 99.

Parochi, ante, vel poſt Miſſam Parochialem, recitare debent elata voce actus Fidei, Spei, & Charitatis, Populo verba iterante. XXXV. §. 4. pag. 109. & 110.

Parochus etiam extra Diœceſim poteſt audire Confeſſionem ſui Parochiani. XVI. §. 22. p. 54.

Pascha quando, & quomodo celebrari deberet, definitum fuit a Pio, & Victore Pontificibus, oec non in Nicæna Synodo. L. §. 43. p. 165.

Patentes Litteræ, ſeu Privilegia quæcumque, delatoribus armorum vetitorum nihil prodeſſe voluit Alexander VIII. Vid. *Arma.*

Patentes Litteræ Officialibus, & Miniſtris Privilegiatis Inquiſitionis, gratis omnino, ſub certis temporalibus, & ſpiritualibus pœnis expediri jubentur. XLIX. §. 10. p. 146.

In Cancellaria Romanæ Inquiſitionis adnotari, & hujuſce actus individuam notam præſeferre debent. *ibid.* §. 37. p. 149.

Patentati Tribunalis Sacræ Inquiſitionis alii privilegiati dicuotur, alii autem ſimplices, & quod inter ipſos intercedat diſcrimen. XLIX. §. 4. *& ſeq.* p. 145. *& ſeq.* §. 35. *& ſeq.* p. 149. *& ſeq.*

Privilegiati in locis, ubi reſident Inquiſitores, non ultra quinque, ubi verò Vicarii Foranei, tres tantummodo eſſe poſſunt. *ibid.* §. 4.

Quinam hi ſint, a quibus, & quomodo deputandi. *ibid.* §. 4. *& ſeq.*

Neceſſariæ in ipſis qualitates diſtinctim recenſentur. *ibid.* §. 7. *& ſeq.* p. 145.

Et onera ab iiſdem diligenter ſubeunda. *ibid.* §. 11. p. 146.

Nec non complura privilegia, quibus juſta retributio eorum incommodis redditor. *ibid.* §. 13. p. 146. *& ſeqq.* Vid. *S. Inquiſitionis Officiales.*

Patriarchæ Venetiarum nominatio, Duci, & Reipublicæ Venetæ conceſſa fuit a Pio IV. Pontifice. XVIII. §. 1. p. 57.

Paulus IV. Vicariatum Urbis univit Collegio Cardinalium. XI. §. 9. p. 32.

PAULI Cardinalis Buralis cauſa Beatificationis, & Canonizationis, quoad virtutes, quo decreto abſoluta. LVI. pag. 191. *& ſeq.*

PECCATORES publici, & notorii, non ſunt ad Euchariſtiæ participationem admittendi. LXVI. §. 3. *& ſeq.* p. 251. *& ſeq.*
Publici, & notorii peccatores, qui cenſeri debeant, ad hoc, ut ipſis deneganda ſit Euchariſtia, atque etiam Sanctiſſimum Viaticum. *ibid.* §. 4. *& ſeq.* p. 252. *& ſeq.*

PECUNIÆ ſuperextantes Communitatum ubi aſſervandæ, & quomodo expendendæ. XXV. §. 9. p. 75.

PERSONARUM identitas ex nominis identitate non ſatis demonſtratur. XXIV. §. 11. p. 72.

B. PETRUS *Igneus* dictus, per ardentes flammas illæſus pertranſiit. LI. §. 11. p. 171. *& ſeq.*

PHILOCALI nomen quid re ipſa ſignificet. XLVIII. §. 3. p. 142.
Philocali nomen, ſicuti & cætera hujuſmodi, licèt ſæpè appellativa detegantur, nonnunquam tamen propria comprobantur, adhibita nimirum ad deſignandam certam perſonam. *ibid.* §. 4. *& ſeq.* p. 142. *& ſeq.*
Philocali verum, ac proprium eſſe nomen illius Martyris, cujus Corpus Pontifex ad Neptem tranſmittit, pluribus comprobatur. *ibid.* §. 7. p. 143.

PHOTIUS invaſor Sedis Conſtantinopolitanæ. L. §. 5. p. 152.

PICTURÆ, SCULPTURÆque Tyronibus conſulitur, erecta in Ædibus Capitolinis publica Academia, ſeu Gymnaſio. XXXI. §. 5. p. 95.

PINGENDI, fingendique ars onde potiſſimum addiſcenda. *ibid.* §. 4. p. 94.
Ad hanc excolendam Academia erigitur in Ædibus Capitolinis. *ibid.* §. 5. p. 95.
Certuſque ipſi addicitur annuus proventus. *ibid.* §. 6. p. 95.

PISCES, jejunii diebus, comedere nequeunt Armeni, & Syri. L. §. 47. p. 166.

PIUS V. Conchæ latifundium, a Camera Apoſtolica avulſum, piæ domui Romanæ Inquiſitionis conceſſit. XLVII. §. 47. p. 150.

PIXIS Sacram Euchariſtiam includens non eſt è Tabernaculo educenda, ut cum ea, ad ignem extinguendum, fugandas tempeſtates, aliudque ſimile quid præcavendum, benedicatur. LI. *per tot.* p. 167. *& ſeq.*

POENÆ in deferentes, tenentes, vendenteſque arma vetita ſancitæ. VIII. p. 21. *& ſeq.* Vid. *Arma.*
Pœna ultimi ſupplicii ſtatuta eſt contra tondentes monetas aureas, vel argenteas, ſive Eccleſiaſtici ſint, ſive ſeculares. LXVIII. §. 2. & 3. p. 263. Vid. *Cedulas, Monetas.*

POENÆ in eos, qui ad Sacerdotium non promoti Miſſas celebrant, aut Fidelium Confeſſiones excipiunt, ſtatutæ recenſentur, reprobatâque benigniori praxi, quæ in Tribunalibus invaluerat, Apoſtolicarum Conſtitutionum rigor reſtituitur. LXXV. §. 2. *& ſeq.* pag. . . . . & LXXVI. §. 3. *& ſeq.* p. 287.

POENITENTIÆ Sacramentum ſacrilego auſu miniſtrare, licet nulliter, attentantes, quum Sacerdotali Ordine non ſint initiati, quomodo plectendi ſint. LXXV. §. 2. *& ſeq.* p. 284. *& ſeq.* & LXXVI. §. 3. *& ſeq.* p. 287. *& ſeq.* Vid. *Sacrificium Miſſæ.*

POENITENTIA, ſive ſatisfactio ſacramentaliter confeſſis imponenda, conſtare debet potiſſimum jejoniis, precibus, & eleemoſynis. LVII. §. 48. p. 204.
Ideoque non licet, loco pœnitentiæ, vel ſatisfactionis, injungere Pœnitenti, ut Infirmorum Oleo inungatur. *ibid.*

POENITENTIARIIS in Aſſiſienſi Baſilica jam conſtitutis tres ſoperadduntur. XXXII. §. 11. p. 98.

POLLUTA ECCLESIA, a quo reconciliari poſſit, ſi eadem conſecrata ſit, vel tantummodo benedicta. *In Append.* III. §. 11. p. XII.

PONENTES Congregationis Boni Regiminis quomodo Provincias Status Eccleſiaſtici inter ſe diſtribuant. XXV. §. 12. pag. 76.
Curare quiſque debet, ut a ſingulis ſibi adſignatis Communitatibus *Tabella* quotannis tranſmittatur. *ibid.* §. 13. p. 76.
Tabellam ipſe primum recognoſcere, unà cum Ratiocinatore, & inde ad Congregationem referre debet. *ibid.*
Ac denique Decretorum Congregationis exequutionem urgere. *ibid.* Vid. *Congregatio Boni Regiminis.*

PONTIFEX ROMANUS. Vid. *Papa, Romanus Pontifex.*

PONTIFICALIA re ipſa exercentur in collatione Tonſuræ, ac Minorum Ordinum. XI. §. 8. p. 31.
Pontificalium appellatione quænam functiones contineantur. *ibid.*

Pontificalia poſſunt Abbates Congregationis Olivetanæ habere in die feſto S. Franciſcæ Romanæ. XLVI. §. 5. p. 138. Vid. *Olivetana Congregatio.*

Pontificalia in aliena Diœceſi exercens Epiſcopus, non præobtenta licentia Ordinarii Loci, eſt ipſo jure ſuſpenſus a Pontificalium exercitio. XI. §. 2. p. 30.
Si verò licentiam obtinuit, permittitur Pontificalia exercere in perſonas tantummodo Loci Ordinario ſubjectas. *ibid.* §. 3. p. 30.
Ideo alienum ſubditum, licet dimiſſoriis litteris Ordinarii ſui inſtructum, ordinare poſſe negant. *ibid.* §. 4. p. 30.
Contrariam tamen ſententiam amplexa eſt Congregregatio Concilii. *ibid.* §. 5. & 6. p. 31.

Pontificalia in locis ſubjectis Monaſterio Monialium Ordinis S. Benedicti prope muros Civitatis Aquilejenſis, quis peragere debeat. LXIV. §. 21. p. 249.

PONTIFICUM ROMANORUM perpetuum ſtudium, ut Græci Ritus intacti ſerventur. L. §. 5. *& plurib. ſeq.* p. 152.

PRÆCEPTA COEREMONIALIA Legis veteris, per adventum Chriſti ſublata manſerunt, adeout ſine diſpendio ſalutis obſervari, tamquam adhuc vigentia, non poſſint. LVIII. §. 59. & 61. p. 207. & 208.
Poteſt tamen Eccleſia cæremonialia præcepta innovare: exceptis iis, quæ venturum Meſſiam referebant. *ibid.* §. 63. p. 208. Vid. *Ciborum diſtinctio.*

PRÆDICATORUM Ordinis Inſtitutum nonnulli Armeni per Orientem ſunt amplexi. LV. §. 7. p. 109. Vid. *Armeni.*

PRÆFECTI Apoſtolicarum Ædium curæ demandata eſt perpetua manutentio Panthei Urbis, expenſis Palatii Apoſtolici procuranda. LXXI. §. 9. p. 272. Vid. *Pantheon.*

PRÆLATITIUS habitus. Vid. *Habitus.*

PRÆLATORUM ſpolia. Vid. *Spolia.*

PRÆMONSTRATENSIS ORDINIS Canonici, & Moniales ſunt a juriſdictione cujuſcumque Ordinarii exempti, & S. Sedi immediatè ſubjecti. XXII. §. 1. *& ſeq.* p. 66.
Eodem privilegio gaudent Monaſteria, Prioratus, Eccleſiæ, Prædia, & res quæcumque ad eundem Ordinem pertinentes. *ibid.* §. 5. & 7. p. 67.
Hac tamen exemptione non utuntur Canonici Curæ animarum addicti, in iis, quæ ipſam Curam reſpiciunt. *ibid.* §. 8. p. 67. & 68.

PRÆSANCTIFICATORUM Miſſa, quibus diebus, quoque Ritu in Orientali Eccleſia celebretur. L. §. 31. p. 161. & LVII. §. 39. p. 202.
Maronitæ hac in re Latinum Ritum amplexi ſunt. *ibid.*

PRIVILEGIA œconomicum Reipublicæ ſtatum perturbantia, reformari debent. XXVIII. *in princip.* p. 88.

Privilegia Ferrarienſium exemptiva a Datiis. Vid. *Ferrarienſium privilegia.*

PRIVILEGIO FORI, ad inſtar Clericorum, gaudent Patentati Sacræ Inquiſitionis. XLIX. §. 28. p. 148.

legio Fori in criminalibus cauſis Patentati Sac. Inquiionis renunciare non poſſunt, XLIX. §. 27. pag. 148.

ILEGIUM *abſolvendi a reſervatis, etiam Sedi Apoſto-æ*, non complectitur reſervata Ordinario. XI. §. 3. 9.

ESSIO Kalendis Auguſti ab Eccleſia S. Franciſci Aſien. ad Eccleſiam S. Mariæ Angelorum, ad formam terum Indultorum, approbatur, & confirmatur. XXXII. 10. p. 98.
eſſionibus publicis, quocumque jure, ſeu auctoritate dictis ab Archiepiſcopo Neopolitano, intereſſe non tentur Rector, aliique Clerici, ſeu Presbyteri actu inrvientes in Hoſpitali S. Angeli a Nido Neopolitanæ vitatis. LIV. §. 15. p. 186.

CESSUS Criminales in Cauſis ab A. C. cognoſcendis quibus efformentur. XXVI. §. 6. p. 80. & 81.
eſſuum compendia, tum a Locumtenente generali, a a Subſtituto, ſubſcribi debent. *ibid.* §. 7. p. 81.
quindecim dies ante propoſitionem Cauſæ, ad A. C., iſque Aſſeſſores tranſmitti. *ibid.* §. 10. p. 81. Vid. *uditor Generalis Cameræ.*
eſſus informativi confectio, ſeu abſolutio, ab A. C. nper eſt deleganda Ordinario; quamvis Reus ipſum ſpectum dicat. XXVI. §. 16. p. 82. Vid. *Reus, uditor Cameræ.*

CESSUS tum ſuper ſtatu Eccleſiarum in partibus Infidem exiſtentium, & Populum fidelem habentium, quam proviſiones in Congregatione de Propaganda Fide oponuntur; tum ſuper meritis præficiendorum, quoodo conficiendi. LXIX. *per tot.* p. 264. *& ſeq.*
Vicariis Apoſtolicis cum titulo Epiſcopali conſtituens, an, & qoando conficiendi Proceſſus. *ibid.* §. 5. 267.
juſmodi proceſſus, ubi, & coram quo conficiendi. *id.*

CESSUS ſuper fama virtutum, miraculorum, cultuſque memorabis alicujus Servi Dei, quando ſit omnino nficiendus. XLIV. §. 2. p. 121.

ROCI Corpus quomodo in Cæmeterio Traſonis reperm, eductum inde, & aptè in capſa compoſitum. *Append.* II. §. 13. *& ſeq.* p. VII. *& ſeq.*
d a Pontifice tranſmittitur ad Capitulum, & Canonis Bononienſes, in Metropolitana Eccleſia publico culi exponendom. *ibid.* §. 14. p. VII. *& ſeq.*
ra de S. Proci nomine, martyrio, & cultu ipſi exbendo, eruditè diſputantur. *ibid.* §. 14. p. VII. *r ſeqq.*

CURATOR Religionis Jeroſolymitanæ, in cauſis ejuſem intereſſe ſpectantibus, citari debet. XIII. §. 18. 43.
FESSIO FIDEI ab Orientalibus ad unitatem redeuntibus mittenda, & quomodo. L. §. 17. p. 155.

HIAITIO epiſtolæ Ms. directæ Cardinalibus, & Theogis in Urbe Præneſte congregatis &c. LXXVII. 288.

MOVENDI ad Eccleſias in partibus Infidelium ſitas. id. *Proceſſus ſuper ſtatu Eccleſiarum in partibus Infidelium.*

PINÆ juxta quam taxam ſint a Rectore Carpentoraenſi exigendæ. XXI. §. 17. p. 95.

SCRIPTIO Librorum. Vid. *Libri.*

THESIS eſt parva menſa, ſeu altare, in quo Græci eponunt panem, & vinum nondum conſecrata, exindeque ad Altare deferunt. LVII. §. 30. p. 199.
e ritibus, & functionibus ad Protheſim haberi ſolitis, atiſſime. *ibid. a* §. 29. *ad* 44. p. 199. *& ſeq.*

OTO-ARCHIMANDRITA Congregationis Ordinis S. Baſilii Magni Nationis Ruthenæ, quam juriſdictionem habeat io Abbates, ſeu Archimandritas ejuſdem Congregationis. LIX. §. 2. *& ſeq.* p. 218.

PRO-VICARIUS a Miſſionariis Vicariis Apoſtolicis, charactere Epiſcopali inſignitis, eligi præcipitur. LII. §. 2. pag. 180.
Illius facultates, & obeunda munera. *ibid.*

PROVISIO Conſiſtorialis vices gerit Electionis, & confirmationis. LXVII. *in princip.* p. 253.
Proviſio Dignitatum, Canonicatuum, aliorumque Beneficiorum Eccleſiæ Goritienſis, quomodo moderanda. I. §. 17. p. 7.

PSALMI recitandi in Officio juxta Ritum Græcum perſolvendo a Monachis Ordinis S. Baſilii. XLVII. §. 3. p. 140.

PSALTERIUM integrum ſaltem intra duas Hebdomades recitandum in Officio Divino a Monachis Ordinis S. Baſilii juxta Græcum Ritum perſolvendo. *ibid.* §. 6. p. 140.

PUERIS olim ſtatim poſt Baptiſmum miniſtrabatur Euchariſtia, etiamſi antea lac ſuxiſſent. LVIII. §. 7. p. 213.
Is uſus in Occidentali Eccleſia obſolevit jamdiu, & in Orientali penè antiquatus. *ibid.*

Pueri in odium Chriſti ante uſum rationis occiſi revera ſunt Martyres. XLIV. §. 10. *& ſeq.* p. 125.
Ideo eorum nomen in Martyrologio Romano adnotatum legitur. *ibid.* §. 11. p. 125. *& ſeq.*
Et freqoens de ipſis, veluti Martyribus, mentio occurrit in Annalibus, aliiſque monumentis Eccleſiæ. *ibid.* §. 13. p. 126. *& ſeq.*
Eorumque Reliquiæ cum notis Martyrii repertæ. *ibid.* §. 12. p. 126.
Idipſum ſtatuitur a quibuſdam, de Pueris in Bello ſacro occiſis. *ibid.* §. 25. p. 134.
Etiamſi a Chriſtiani nominis hoſtibus, antequam è materno utero erumperent, fuerint necati. *ibid.*
Pueris ante uſum rationis in odium Chriſti occiſis cultum ſemper tribuit Eccleſia. *ibid.* §. 16. p. 129.
Quatuor ſtatuuntur horum Martyrum Claſſes. *ibid.* §. 17. *& ſeq.* p. 130. *& ſeq.*
Quamvis autem Martyres ſint, aureolam tamen martyrii non obtinent. *ibid.* §. 26. p. 135.
An expediat hos canonizari. *ibid.* §. 26. *& ſeq.* p. 135. *& ſeq.*
Quænam peculiares circumſtantiæ ad iſtorum Canonizationem requirendæ videantur. *ibid.* §. 29. p. 136. Vid. *Canonizatio, Martyrium.*

PUERORUM Martyrium quale eſſe expediat, ut ad formalem eorum Canonizationem procedatur. XLIV. §. 29. p. 136.

PUERITIA, ad quem uſque ætatis annum protendatur. *ibid.* §. 14. p. 127.

PUERPERIUM. Vid. *Purificationis præceptum.*

PUPILLI, ET VIDUÆ quomodo utantur privilegio Forum eligendi, variandique, contra Patentatos S. Officii. XLIX. §. 20. p. 147.

PURIFICATIONIS præceptum *Levitici capite* 12. propoſitum, brevius, longiuſque tempus præfinivit, prout mulier maſculum, vel fœminam enixa eſſet. LVII. §. 69. p. 210.
Similis lex viguit quoque primis ſæculis in Eccleſia, licet jamdiu in Latina abrogata fuerit. *ibid.* §. 70. p. 210.
Voluntarius ideo planè eſt ritus, hactenus a puerperis in Latina Eccleſia ſervari ſolitus, & in Rituali Romano deſcriptus. *ibid.* p. 210.
Lex de puerperio vim coactivi præcepti adhuc obtinet apud Græcos, & exactè cuſtoditur. *ibid.* §. 71. & 72. p. 210.
Licita ipſis ejuſmodi obſervatio demonſtratur. *ibid.* §. 73. p. 210. *& ſeq.*

Q.

QUADRAGESIMÆ Officium pro Monachis Ordinis S. Baſilii aliquo modo contrahitur, & abbreviatur. XLVII. §. 5. p. 140.
QUADRAGESIMALI tempore piſces non edunt, nec vinum bibunt Maronitæ. L. §. 47. p. 166.

QUÆSTIO-

QUÆSTIONES de Orientalibus Ritibus & Kalendario Gregoriano, propoſitæ a Miſſionariis. L. *ſub init.* pag. 151. *& ſeq.*

Quomodo definitæ fuerint. *ibid.* §. 3. p. 152.

QUÆSTORES, extra Eccleſias ſibi ſubjectas, non poteſt deputare Capitulum Veronenſe. LXII. §. 26. p. 242.

QUALIFICATIO aſſertionum contentarum in Epiſtola Ms. directa Cardinalibus, & Theologis in Urbe Præneſte congregatis. LXXVII. §. 1. & 3. p. 288. *& ſeq.*

QUINDENNIA pro Beneficiis Menſæ Archiepiſcopali, & Capitulari Goritienſi unitis, a quibus, & quomodo ſolvenda. L. §. 12. p. 5. *&* 6. Vid. *Goritienſis Eccleſiæ erectio.*

QUINQUECCLESIENSIBUS Epiſcopis perpetuum conceditur Pallii, & prægeſtandæ Crucis indultum. XXXIX. §. 3. p. 114.

QUINQUECCLESIENSIS Eccleſia a S. Stephano I. Hungariæ Rege fundata. *ibid.* §. 3. p. 114.

Quod olim obtinuit Pallii indultum, an perpetuum fuerit, vel perſonale, diſputant Canoniſtæ. *ibid.*

R

RATIONES reddera tenentur Succeſſori Præſuli, de ſpolio Prædeceſſoris, Vicarius Capitularis, Canonici, aliique, quibus ſpolii cura, ſede vacante, fuit demandata. LX. §. 2. pag. 219. Vid. *Spolia.*

RATIONIS USUM an habuerint ex peculiari gratia Bethleemitici Infantes. Vid. *Infantes Bethleemitici.*

RAYMUNDI LULLII duo extiterunt, alter Sanctus Martyr, alter vero reprobatæ memoriæ hæreticus. XXIV. §. 11. p. 72.

RECTOR, ſeu Sacriſta Hoſpitalis S. Angeli a Nido Neapolitanæ Civitatis, eſt ab ordinaria, & delegata Archiepiſcopi juriſdictione, durante hujuſmodi munere, exemptus. LIV. §. 10. p. 185.

Ampliſſima juriſdictione fruitur in Miniſtros eidem Hoſpitali actu inſervientes. *ibid.* §. 15. p. 186.

Indulgentias tamen publicare, dimiſſoriales Litteras concedere, aliaque id genus præſtare non poteſt. *ibid.* §. 16. p. 186. Vid. *Hoſpitale.*

RECTOR Carpentoraten. habet Juriſdictionem Ordinariam in Cauſis civilibus, criminalibus, & mixtis. XXI. §. 3. p. 65.

Pœnas tamen corporis afflictivas non infligit, niſi ſententiam ab eo latam confirmaverit Congregatio Criminalis, & Vicelegatus Avenionen. *ibid.* §. 4. p. 65.

Immò Vicelegatus poteſt cauſam, ipſamque confectionem proceſſus ad ſe avocare. *ibid.* §. 5. p. 65.

Poteſt & proceſſuum confectionem ſuſpendere, ſed citationes debent eſſe manu Vicelegati ſignatæ. *ibid.* §. 8.

Hujuſmodi tamen ſubſcriptio haud eſt neceſſaria, ſi appelletur a ſententia, vel definitivo decreto Rectoris. *ibid.* §. 9. p. 65.

De civilibus autem cauſis Rector quandoque, uti Judex Ordinarius, cognoſcit in prima Inſtantia. *ibid.* §. 6. p. 65.

Quandoque in ſecunda, & ulteriori inſtantia. *ibid.* §. 7. In propinis exigendis, quam taxam ſervare debeat. *ibid.* §. 17. p. 65. *&* 66.

Cæterum nequit ſibi jus afferere concedendi *exequatur*, citationibus in Curia Romana, vel a Vicelegato Avenionen. expeditis. *ibid.* §. 10. p. 65.

Vel publicandi quæcumque Bannimenta, niſi prius fuerint a Vicelegato approbata. *ibid.* §. 12. p. 65.

Aut concedendi ſalvos conductus; permittitur tamen formulam *pareatis*, vel *exequatur*, in civilibus concedere, requiſitus a perſonis diverſo Dominio ſubjectis. *ibid.* §. 15. p. 65.

Quibus titulus, quove habitu uti debeat Rector. *ibid.* §. 13. *&* 14.

Non poteſt ſe immiſcere in rebus ſpectantibus Cameram *Carpentoratenſem*, *& Comitatus Vindaſcini. ibid.* §. 16. pag. 65.

Homagia obedientiæ, & fidelitatis, a quibus & quomodo poſſit accipere. *ibid.* §. 18. p. 66.

Quoſnam Officiales, & Miniſtros deputet in Civitate Carpentoratenſi. *ibid.* §. 19. p. 66.

In electione Conſulum memoratæ Civitatis quodnam ſibi Jus poſſit vindicare. *ibid.* §. 20. p. 66.

Deliberationes captas a Conſiliis tum Civitatis Carpentoraten., tum Communitatum Vindaſcini Comitatus non poteſt approbare Rector, ſi de re agatur non exigui momenti. *ibid.* §. 21.

REFRACTARII Conſtitutionis *Unigenitus* an, & quando ſint a Sacra Euchariſtia, & Viatico repellendi. LXVI. §. 3. *& ſeq.* p. 251. *& ſeq.* Vid. *Conſtitutio.*

REGULARIUM Conſtituta non recipit Auditor Generalis Cameræ. XXVI. §. 13. p. 81. *& ſeq.*

REGULARES in ſubſidium, defectumque Cleri ſæcularis tantum, ab Epiſcopis aſſumendi. XX. §. 1. p. 63.

Et quatenus Clerici ſæculares ad obeunda munia minus apti reperiantur. *ibid.* §. 2. p. 63.

Regularis S. Officii Conſultor nequit a Superioribus Regularibus, ſine cauſa, & inconſulta Congregatione Sacræ Inquiſitionis, a loco removeri. XLIX. §. 33. p. 148.

REGULARES non Parochi, ſæcularium Confeſſiones excipientes, an Conferentiis caſuum pro Clero ſæculari ſtatutis intereſſe debeant. XLIII. §. 2. p. 118.

Regulares ſunt ab Ordinariorum Juriſdictione exempti. XVI. §. 5. p. 50.

Tamen extra Diœceſim, ubi promoti ſunt, Ordinem in alienis Eccleſiis exercere non poſſunt, niſi Ordinario, ejuſve Officialibus, Teſtimoniales ſuorum Superiorum exhibeant. *ibid.* §. 6. p. 50.

Multoque minus licet ipſis ſæcularium Confeſſiones audire, niſi approbati fuerint a Loci Ordinario. *ibid.* §. 7. p. 50.

Nihil obſtantibus ampliſſimis quibuſcumque privilegiis, ac etiam conſuetudine immemorabili. *ibid.* §. 7.

Approbare poteſt Ordinarius Regulares ad excipiendas ſæcularium Confeſſiones indefinitè, & cum præfinitione temporis. *ibid.* §. 9. p. 51.

Approbatus indefinitè, ſine cauſa ſuſpendi non poteſt *ibid.*

Regulares in iis, quæ curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum reſpiciunt, ſubſunt Juriſdictioni, & Viſitationi Epiſcopi. *ibid.* §. 12. p. 52.

Nihilque hâc in re ipſorum privilegiis juvantur. *ibid.* §. 13. p. 52.

Idque obtinet, ſive Regularis Parochus ſit, ſive plura, vel unum Sacramentum ſæcularibus miniſtret, ſive inſcio, ſive annuente Epiſcopo. *ibid.* §. 14. p. 52.

Non tamen ſubjiciuntur, in iis, quæ Regularem obſervantiam reſpiciunt. *ibid.* §. 15. p. 52.

Niſi maneant extra Clauſtra, vel publicè delinquentes, a Superioribus poſt interpellationem Epiſcopi, non corrigantur. *ibid.* §. 15.

Superior autem Regularis poteſt ſibi ſubditum, non ſolùm in iis, quæ ſunt Regularis obſervantiæ, ſed etiam curæ animarum, & adminiſtrationis Sacramentorum, punire. *ibid.* §. 17. p. 53. Vid. *Miſſionarii Regulares.*

REGULARES, ob mutatam rerum faciem, in Indiis Occidentalibus, non fruuntur amplius privativo jure obtinendi Parochias, aliaque Officia Curata. XVII. §. 2. *& ſeq.* p. 56.

Immo qui iis præpoſiti ſunt, tanquam ad nutum amovibiles, poſſunt, nulla expreſſa cauſa, ab Ordinario æque ac a Superiore Regulari, amoveri. *ibid.*

Regulares hujuſmodi Parochiis, & Officiis præpoſiti, in quibus ſubjiciantur Epiſcopo, & in quibus itidem Superioribus Regularibus. *ibid.* §. 3. p. 56.

Regularibus Miſſionariis in Angliam ablegatis novus Superior præficiendus, qui eos viſitet, & emendet. XVI. §. 19. p. 54.
Elapſo ſexennio, debent iidem ad Regiones Catholicas, & proprii Inſtituti Clauſtra redire, tres Menſes in iiſdem manere, ac quindecim dies ſpiritualibus exercitiis vacare. *ibid.* §. 20. p. 54.
Indulgentias ſuis Ordinibus peculiariter conceſſas publicare prohibentur. *ibid.* §. 23. Vid. *Miſſionarii.*

RELIQUIÆ SANCTORUM, ut decenti loco ſtatuantur, curæ Epiſcoporum mandatum eſt a Concilio Tridentino. XLVIII. §. 2. p. 142.
Reliquiæ Sanctorum, locis, in quibus coluntur, ſolent præſtare validum præſidium ad arcendas calamitates. *In Append.* II. p. 1x.
Reliquiis Sanctorum, quorum proprium nomen manſit obſcurum, cur appellativum nomen imponere conſueverit Eccleſia. *In Append.* II. §. 3. p. 11. *& ſeq.*
Reliquiis Sanctorum utcumque exiguis, & licet ignoretur proprium nomen Sancti, cujus ſunt hujuſmodi exuviæ, cultus eſt exhibendus. *In Append.* II. §. 1. & 2. p. 11. *& ſeq.*
Præclarius tamen quid cenſetur Corpus integrum habere, quam partem; eoque magis, ſi proprium illius nomen innoteſcat. *ibid.* §. 3. p. 11. *& ſeq.*

RELIQUIÆ PUERORUM, cum notis Martyrii repertæ, cultum publicum in Eccleſia obtinuere. XLIV. §. 20. p. 231.
Reliquiæ ex Aſſiſienſi Baſilica, certis indictis pœnis, extrahi prohibentur. XXXIII. §. 13. p. 99.

RESERVATIONIBUS APOSTOLICIS, quantumvis privilegiatis, non ſubſunt Beneficia, & Officia Jeroſolymitani Ordinis. XIII. §. 14. p. 42. Vid. *Commendæ Ordinis S. Joannis.*

RESIDENTIAM continuam in loco ſuæ deputationis præſtare debet Officialis privilegiatus Sac. Inquiſitionis, adeo ut ne ab Inquiſitore quidem cum eo diſpenſari poſſit. XLIX. §. 11. p. 146.

RESPUBLICA LUCENSIS. Vid. *Lucenſis Reſpublica.*

RESTAURATIO Eccleſiarum unitarum Baſilicæ Aſſiſienſi, & ſupellectilium manutentio, a quibus curanda. XXXII. §. 17. p. 100.

Reus appellans ad A. C. a decreto Ordinarii, cujus vigore relaxatus fuit, audiri nullo modo poteſt, niſi prius ad carceres, cuſtodiamve redeat, XXVI. § 11. p. 81.

Reorum Conſtituta recipit tantummodo Auditor Cameræ, & quibus in cauſis. *ibid.* §. 13. p. 81. *& ſeq.*
Rei ſe conſtituentes coram A. C. debent in carceribus formalibus detineri. *ibid.* §. 14. p. 82.
Quandoque vero poſſunt per Urbem habilitari, & quando. *ibid.*
Quinam invaluerit ſtylus quoad Reorum habilitationem per Urbem. *ibid.* §. 15. p. 82.
Proceſſu non completo, & publicato, impoſterum Rei habilitari prohibentur. *ibid.*
Proceſſus verò publicari vetantur, niſi Reus antea, vel coram Ordinario, vel coram eodem A. C. ſeſe conſtituerit. *ibid.* §. 17. p. 82.
Habilitari tamen permittitur Reus, ſi perfecto, & publicato Proceſſu informativo, fieri debeat repetitivus, aut defenſivus. *ibid.* §. 18. p. 82.
Excipiuntur nonnulla crimina graviora. *ibid.*
Itidemque ſi abſque novo proceſſu, defenſio paretur, tunc enim Reus ad uſque exitum cauſæ in carcere eſſe jubetur. *ibid.* §. 19. p. 82. & 83.
Reus tamen quomodocumque habilitatus, ab Ordinum exercitio ſuſpenſus declaratur. *ibid.* §. 20. Vid. *Auditor Generalis Cameræ.*

REGIBUS, ET PRINCIPIBUS quandoque ex urgentibus cauſis conceſſum fuit, ut non jejuni Euchariſtiam ſumere poſſent. LVIII. §. 9. p. 214.

REGUM commemoratio in Sacrificio Miſſæ quomodo juxta Latinam, Græcamque Liturgiam antiquitus obtinuerit, vel nunc temporis obtineat. LVII. §. 26. *& ſeq.* p. 198. *& ſeq.*

RITUALE ROMANUM illud tantum habendum, quod juſſu Pauli V. editum, & ad Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos datum. LI. §. 24. p. 178.

RITUALE Cardinalis Sanctorii quid habeat de Benedictione cum Sanctiſſimo Sacramento adverſus tempeſtates impertienda. LI. §. 18. p. 176.
Accurata traditur ejus Operis notitia. *ibid.* §. 20. *& ſeq.* p. 177. *& ſeq.*
Caret principio, ac fine, nec non aliquibus intermediis paginis. *ibid.* §. 20. *& ſeq.* p. 177. *& ſeq.*
Plurima fuerunt ipſi aliena manu, ad Operis complementum, in principio, & fine ſuperaddita. *ibid.* §. 21. *& ſeq.* p. 177. *& ſeq.*
Cur fuerit ſub ipſo prælo interceptum. *ibid.* §. 23. p. 178.
Licet plurima commendatione dignum, non tamen vim publicæ auctoritatis unquam obtinuit. *ibid.* §. 10. 24. & 25. p. 177. 178. *& ſeq.*

RITUS in adoratione, expoſitione, delatione, ac Benedictione cum Sanctiſſimo Sacramento impertienda, ſtatuit Eccleſia, & quinam in unaquaque functione probentur. LI. §. 13. p. 173. & 174.

RITUS LATINUS. Vid. *Latinus Ritus.*

RITUS SLAVO-LATINUS Illyricæ Nationi conceſſus, quomodo accipiendus. XXXVIII. §. 1. *& ſeq.* p. 112. *& ſeq.*

RITUS ORIENTALES non modo convellere nunquam ſtuduerunt Romani Pontifices, ſed tueri, ac ſervare pro viribus adlaborarunt. L. §. 6. *& ſeq.* p. 152. *& ſeq.*
Ritus in Eccleſia recepti, ab Inferioribus, inconſulta Apoſtolica Sede, non modo tolli penitus, ſed ne ex parte quidem immutari poſſunt. L. §. 27. p. 159.
Ritu Orientalium præſcripta relaxare non poſſunt Miſſionarii. L. §. 3. p. 152.

Ritus tam in Latina, quàm in Orientali Eccleſia corrigere, permittere, vel interdicere, Apoſtolicæ Sedis eſt. L. §. 27. p. 301.

RITUS GRÆCI in Latinam Eccleſiam, vel Latini in Græcam, quandoque invecti, Apoſtolica tamen Sede probante. L. §. 27. *& ſeq.* p. 159. *& ſeq.*

Rituum translatio a Latina ad Græcam Eccleſiam, & viciſſim quomodo licitè poſſit contingere. LV. §. 3. & 4. p. 188. *& ſeq.*
Ritus confuſio non inducitur, ex quo Græcus in Latina, vel Latinus in Græca Eccleſia, retento proprio Ritu, Sacra peragat. §. 33. & 35. p. 161. & 163.
Id verò contingeret, ſi Græcus modò Græco Ritu, modò Latino; vel Latinus, nunc Latino, nunc Græco Ritu Sacra perageret. *ibid.* §. 34. p. 162.
Hæc Rituum commixtio, an quandoque indulgeri poſſit. *ibid.*

RITUS GRÆCUS a Monachis S. Baſilii ſervandus in Miſſa & Officio, cum aliqua tamen modificatione a Pont. indulta. XLVII. p. 139. *& ſeq.*

RODULPHI GLABRI ſententia detrahens Romani Pontificis auctoritati conſecrandi per ſe, vel per ſuos Delegatos, Eccleſias ubiquè Locorum ſitas, omnino falſa convincitur. LXI. §. 26. *& ſeq.* p. 235. *& ſeq.*

ROMANI PONTIFICIS quanta fuerit, ſitque etiam nunc auctoritas, in conſecrandis Eccleſiis ubilibet conſtitutis. LXI. §. 25. p. 234. Vid. *Conſecratio.*
Romani Pontificis commemoratio in Miſſa tàm a Latinis, quàm a Græcis ſemper eſt facienda. LVII. §. 9. *& ſeq.* p. 194. *& ſeq.* Vid. *Commemoratio.*

ROTUNDA. Vid. *Pantheon Urbis.*

RUDIMENTA FIDEI. Vid. *Doctrina Chriſtiana.*

RUSSIA ALBA plures habet Græcorum Eccleſias, per paucas Latinorum. L. §. 36. p. 163.
In Græcis illis Eccleſiis, Latini Latinas Miſſas, Ruthenis conſentientibus, celebrant. *ibid.*

RUTHE-

Ruthenorum unio cum Sede Apoſtolica, quibus conditionibus peracta. L. §. 13. p. 154.
Illorum Synodus anno 1720. Zamoſciæ coacta, ſub quibus reſervationibus fuerit approbata. *ibid.* §. 16. p. 154. & 155.

Ruthenis Episcopia, at Archiepiscopia commendatur, ut Cleri ſæcularis, ac potiſſimum Alumnorum Collegii Wiluenſis curam gerant, ipſorum opera in muneribus Eccleſiaſticis utantur, aliiſque propoſitis præmiis ad ſtudia eos alliciant. XX. §. 1. *& ſeq.* p. 163. *& ſeq.*
Ruthenæ Nationis Monachis, Ordinis S. Baſilii Magni, in unam Congregationem jam redactis, Juriſdictio Metropolitani, & Proto-Archimandritæ in Abbatea, ſive Archimandritas definitur. LIX. §. 1. *& ſeq.* p. 217. *& ſeq.*

Rutheni Adolescentes. Vid. *Collegium.*

S.

Sacerdoti ſimplici per Pontificem ex ſuprema auctoritate delegari poſſunt ea, quæ ad myſticum Chriſti Corpus pertinent: & quid de Diaconis. *In Append.* III. §. 9. p. xii.

Sacerdotes tàm in Latina, quàm in Græca Eccleſia, juxta veterem diſciplinam, cum Epiſcopo celebrabant. L. §. 38. p. 164.
Sacerdotes ad alienam Diœceſim tranſeuntes ſub quibus conditionibus, & cautelis admitti debeant ad Miſſam celebrandam. LXXV. §. 10. *& ſeq.* p. 285. *& ſeq.*
Degradatio Sacerdotum aliorumque, qui Sacris, vel Minoribus Ordinibus ſint initiati, quandonam, & qua ſervata ſolemnitate ſit peragenda. LXIX. §. 4. *& ſeq.* p. 285. *& ſeq.*
Sacerdotio non initiati qui Miſſam celebraverint, aut Fidelium Confeſſiones exceperint, quomodo ſeculari foro tradi debeant? LXXV. *per tot.* p. 284. *& ſeq.* & LXXVI. *per tot.* p. 287. *& ſeq.*

Sacerdotale Romanum a Petro Caſtellano ex Prædicatorum familia fuit compoſitum. LI. §. 18. p. 176.
An fuerit à Pio IV. approbatum. *ibid.* & §. 19. p. 176.
Quid in eo ſtatuatur de Benedictione cum Sanctiſſimo Sacramento ad tempeſtates fugandas impertienda. *ibid.* §. 18. p. 176.

Sacramentorum materiam, & formam adhibere circa ſubjectum capax, abſque intentione conficiendi Sacramentum, eſt omnino illicitum. LVII. §. 56. p. 206.

Sacramentum, ſi partes Subjecti ſejunctæ ſint, validè, & licitè conferri poteſt a pluribus Comminiſtris, materiam, & formam ſeorſim, & diverſis partibus applicantibus. *In Append.* IV. §. 15. p. xvii.
Sacramentorum, ac ſuffragiorum incapaces ſunt Chriſtiani, qui ad fidem occultandam, Mahumetana nomina ſibi imponunt. XXXVII. §. 4. p. 112.

Sacramentum Eucharistiæ, etiam per modum Viatici, denegandum eſt publicis, & notoriis peccatoribus, ſive illud publicè, ſive privatim petant. LXVI. §. 3. *& ſeq.* p. 251. *& ſeq.*
Publici, & notorii peccatores quinam ad præfatum effectum dici poſſint. *ibid.* §. 4. *& ſeq.* p. 252. *& ſeq.*
Sanctiſſimum Sacramentum, quo Ritu exponendum, proceſſionaliter deferendum, & benedictio cum eodem impertienda, definivit Eccleſia. LI. §. 13. p. 173.
Sanctiſſimum Sacramentum, cum pro ægrotantis valetudine oratur, è tabernaculo non educitur. LI. §. 13. p. 173.
Ac etiamſi turbines, nimbi, & procellæ immineant, non ideo educi debet è Tabernaculo, & cum eo aer ſignari. *ibid.*
Sanctiſſimum Sacramentum an imminente publico aliquo infortunio, ad excitandam Populi devotionem, ſit publicè exponendum. LI. §. 6. *& ſeq.* p. 168. *& ſeq.*
Eodem objecto incendia plurica extincta, fugati hoſtes, aliaque propulſata infortunia narrantur. *ibid.* §. 7. *& ſeq.* p. 168. *& ſeq.*
An juxta Eccleſiæ Ritum liceat Sanctiſſimo Sacramento ab Eccleſia allato ad incendium extinguendum benedicere. *ibid.* §. 7. 26. *& per tot.* p. 168. 179. *& ſeq.*
Quem in finem fuerit Sanctiſſimum Sacramentum primariò inſtitutum. *ibid.* §. 9. p. 170.

Sacrificium per ſe Latriæ cultum includit, ideoque ſoli Deo offertur. LVII. §. 37. p. 200. *& ſeq.*
Sacrificium Miſſæ offerre temere attentantes, etſi non promoti ad Ordinem Sacerdotalem, qua pœna ſint plectendi juxta præſcriptum Conſtitutionum Apoſtolicarum. LXXV. §. 2. *& ſeq.* p. 284. *& ſeq.* & LXXVI. §. 2. p. 287.
Praxis in hujuſmodi Judiciis invecta recenſetur, eâque proſcripta, vis Apoſtolicarum ſanctionum redintegratur. LXXV. §. 3. *& ſeq.* p. 284. *& ſeq.* & LXXVI. §. 4. *& ſeq.* p. 285. *& ſeq.*

Salvos Conductus, ſive conceſſiones Territorii, concedere non poſſunt Rectores Carpentoratenſes. XXI. §. 15. p. 65.

Sanctorius Card. S. Severinæ Rituale compoſuit plurimo ſtudio, ac labore commendatiſſimum. LI. §. 18. 20. *& ſeq.* p. 176. 177. *& ſeq.* Vid. *Rituale Card. Sanctorii.*

Sanguine, at suffocato, nec non cibis immundis ſeſe diu abſtinuerunt Chriſtifideles, LVIII. §. 64. *& ſeq.* p. 208. *& ſeq.* Vid. *Ciborum diſtinctio.*

Saracini ab Aſſiſienſi Civitate, objecto Sanctiſſimo Chriſti Corpore, fugantur. LI. §. 7. p. 168.

Schedulæ, ſive *Viglietti*, quibus familiaritas Sacræ Inquiſitionis hactenus conceſſa ſit, vel ſubinde concedatur, nullius roboris declarantur, & abrogantur, XLIX. §. 38. p. 149.

Schisma Orientalium, quorum dogmatum conſtitutione in Concilio Florentino ſublatum. L. §. 6. p. 152. *& ſeq.*

Schismatici Græci ad unitatem redeuntes, non debent adduci, ut Græcum Ritum deſerant. L. §. 32. p. 162.

Sculpturæ ars. Vid. *Pictura, Pingendi &c.*

Secretarius Congregationis Boni Regiminis, quam juriſdictionem exerceat in expediendis œconomicis, & judicialibus negotiis Communitatum. XXV. p. 73. *& ſeq.* Vid. *Congregatio Boni Regiminis.*

Secretum, ſive ſilentium, quod in Congregatione S. Officii præſcriptum eſt, eodem prorſus modo in Congregatione Indicis, à Cardinalibus, Reviſoribus, & Conſultoribus cuſtodiendum præcipitur. XIX. §. 12. p. 61.

Sententiæ duæ conformes in Cauſis inter Militiam Jeroſolymitanam, ejuſque Milites, ac ſuper Receptione ad habitum, habent vim trium. XIII. §. 18. p. 43.
Earum executio non ſuſpenditur, niſi per citationem ſpecialem intra trimeſtre expeditam coram Auditore Papæ, & parti præſentatam. *ibid.*

Sepulchri Jus in Aſſiſienſi Baſilica inconſulto Pontifice concedi nequit. XXX. §. 14. p. 99.

Sepultura Sacra denegatur decedentibus ex vulnere in duello accepto, licet extra locum pugnæ obierint. VI. §. 9. p. 20. Vid. *Duellum.*

Signatura Justitiæ in Criminalibus nullam habet auctoritatem, ideoque Cauſas hujuſmodi committere, ſeu de ipſarum pertinentia cognoſcere nequit. XXVI. §. 8. p. 81.

B. Simonis Pueri Tridentini Martyrium, & Hiſtorici de eo differentes, recenſentur. XLIV. §. 5. p. 122. *& ſeq.*
Sixtus V. in ejus honorem Miſſam propriam, Officium, & Indulgentiam conceſſit. *ibid.*
Gregorius XIII. ejuſdem nomen in Martyrologium Romanum inſerri juſſit. *ibid.* p. 122. *& ſeq.*

SIMONIACIS non ſolum retinendi præhabita, ſed & alia conſequendi Beneficia facultatem olim ex urgentibus cauſis fecit Martinus Quintus. XXXIII. §. 7. pag. 105.

SOCIETATIS JESU Sacerdotes, Miſſionarii ad Indias tum Orientales, tum Occidentales, quibus facultatibus per Romanos Pontifices donati fuerint, diſpenſandi ſuper impedimentis Matrimonii tàm contracti, quàm contrahendi, & pro foro tàm interno, quàm externo. LXX. *per tot.* p. 267. *& ſeq.*

SPIRITUS SANCTI proceſſio a Patre, & Filio in Græcorum unione cum Eccleſia Romana primario admiſſa. L. §. 6. & 30. p. 153. 154. & 161.

Triplex ea de re quæſtio, Græcos inter, & Latinos, examini ſubjecta. *ibid.*

SPOLIA Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & reliquorum Prælatorum per Regnum Neapolitanum ab Innocentio XII. addicta fuerunt Eccleſiis, quibus Antiſtites hujuſmodi, dum viverent, præfuerunt. LX. §. 2. p. 219.

Innocentianam Conſtitutionem, iteratis editis declarationibus Benedictus XIII. defendit adverſus cavilloſas quorundam interpretationes. *ibid.* §. 3. & 4.

Nova forma aſſecurandis, cuſtodiendis, diſtribuendiſque ſpoliis hujuſmodi Prælatorum præſcribitur. *ibid.* §. 7. & *ſeq.* p. 220. & *ſeq.*

Quicumque Sede Vacante quoquo modo ſpolia illa adminiſtrarunt, vel adminiſtrationi præfuerunt, novo Præſuli rationem reddere tenentur. *ibid.* §. 12. p. 221.

S. STEPHANUS I. Hungariæ Rex Quinquecclesienſis Eccleſiæ Fundator. XXXIX. §. 3. p. 114.

SUBDIACONIS nunquam licuit Euchariſtiam ſub ſpeciebus panis, vel vini Populo miniſtrare. LVII. §. 42. p. 203. & *ſeq.*

SUBLACUM temporali dominio, & juriſdictioni Monaſterii S. Scholaſticæ Sublacen. olim ſubjectum. XXVII. §. 1. & 2. p. 84.

Juſtis de cauſis, unà cum reliquis Terris, Oppidis, & Caſtris ſitis intra fines Ditionis Eccleſiaſticæ, a temporali juriſdictione Monaſterii eximitur, & Cameræ Apoſtolicæ incorporatur. *ibid.* §. 3. & *ſeq.* p. 85. & *ſeq.*

Cameræ addicuntur quoque reliqua Bona juriſdictionalia ejuſdem Monaſterii in caſu devolutionis. *ibid.* §. 5. p. 85.

Nec non præſtationes, & proventus, hujuſmodi temporali juriſdictioni adnexi. *ibid.* §. 4. & 8. p. 85. & 86.

Loca tamen quæcumque extra Eccleſiaſticæ Ditionis fines ſita, temporali juriſdictioni Monaſterii, & Abbatum relinquuntur. *ibid.* §. 3. p. 85.

Spiritualis quoque juriſdictio præſervatur in terras, & loca Cameræ incorporata. *ibid.*

Jus item venandi, paſcendi, & univerſim emolumenta quæcumque Monaſterio aliter competentia, quàm ratione temporalis juriſdictionis. *ibid.* §. 6. p. 85.

Quænam ſint emolumenta temporali juriſdictioni adnexa, declaratur in ſubjecto *Motu proprio.* §. 1. p. 87.

Eademque addicuntur Communitatibus, ſub onere ferendi onera temporalis juriſdictionis. *ibid.* §. 2. p. 87.

Recenſentur, ac taxantur hujuſmodi onera.

Bona in emphyteuſim concedi ſolita, qua forma ſubinde per Monaſterium concedenda. *ibid.* §. 6. & 7. p. 85.

SUBSTITUTI Locumtenentis Tribunalis Auditoris Cameræ quæ præſtare debeant in Cauſis Criminalibus. XXVI. §. 6. p. 80. & 81. Vid. *Proceſſus.*

In SUFFRAGIORUM paritate poſt tertium ſcrutinium in Ordine Minimorum S. Franciſci de Paula, electiones, aliaque negotia devolvuntur ad Correctorem Generalem, vel Provincialem, ejuſdem judicio dirimenda. XXX. §. 2. & 3. p. 93. & 94.

SUSPENDI an poſſit ab Ordinario is, qui a Pontifice Romano fuit ordinatus, diſputant Doctores. LXVII. §. 18. p. 261. & 262.

Epiſcoporum ſuſpenſio, vel depoſitio eſt privativo Pontificis judicio reſervata. *ibid.*

SUSPENSIO ipſo jure incurritur ab Epiſcopo, in aliena Diœceſi Ordines conferente, irrequiſito Loci Ordinario: ſecus verò ſi veſtes, vaſa, ſacraſque Virgines benedicat. XI. §. 8. p. 31. Vid. *Pontificalia.*

SUSPENSUS habetur ab omnium Ordinum exercitio Reus, qui ſe coram A. C. conſtituit, licet per Urbem quomodocumque habilitatus. XXVI. §. 20. p. 83.

SYMBOLUM in qualibet Miſſa, etiam pro Defunctis, recitatur a Græcis; eumque morem Pontifex ſervari jubet a Monachis Ordinis S. *Baſilii.* XLVII. §. 6. p. 140.

SYMBOLI recitatio in Sacrificio Miſſæ a Græca ad Latinam Eccleſiam traducta. L. §. 28. p. 159.

SYMBOLO NICÆNO non ſolum licuit, ſed & decuit ſuperaddere particulam *Filioque.* L. §. 30. p. 161.

Symbolum idem, ſine additamento *Filioque*, a Græcis, & Orientalibus, quandoque recitari permiſit Apoſtolica Sedes, quandoque verò hanc facultatem denegavit, prout diverſa facti circumſtantiæ exegerunt. *ibid.*

SYNGRAPHÆ Montis Pietatis, vel Banci S. Spiritus. Vid. *Cedulas Montis Pietatis.*

SYNODUS LIBANENSIS quid de commemoratione Romani Pontificis in Miſſa edixerit. LVII. §. 17. p. 196.

T

TAXÆ conſtitutæ fines ne tranſgrediantur Judices, & Notarii in Cauſis Criminalibus, Auditoris Cameræ vigilantiæ commendatur. XXV. §. 24. pag. 83. Vid. *Auditor Generalis.*

TAXA pro Birruariorum utenſiliis, impoſita Communitatibus intra Urbis diſtrictum ſitis, reduci jubetur. XXV. §. 14. p. 76.

TENTATIO Dei alia expreſſa, alia interpretativa, & quando alterutra adeſſe cenſeatur. LI. §. 10. p. 170.

TERRÆMOTU ſubverſa Eccleſia, an, & quando debeat iterum conſecrari. LXI. §. 16. p. 230. Vid. *Conſecratio.*

TESTES de auditu auditus, allati in Proceſſu Apoſtolico, conjungi non poſſunt in linea æqualis probationis, cum Teſtibus de viſu extantibus in Proceſſu Ordinario in cauſis Beatificationis, & Canonizationis Sanctorum. *In Append. II.* §. 2. p. 1.

Vim tamen adminiculativam habere poſſunt, modò majorem, modò minorem, pro varia circumſtantiarum conditione. *ibid.* §. 3.

Quodnam exinde promanet in ipſis cauſis Beatificationum, & Canonizationum abſolvendis, diſcrimen. *ibid.* & §. 4. p. 1.

THEODORETI Cyri Epiſcopi Liber de Vitis Patrum, inſcriptus *Philotheus*, ſive Religioſa Hiſtoria, laudatur. XXIV. §. 3. p. 71.

Ejuſdem Libri auctoritatem ab aliquibus impetitam vindicarunt eruditiores Viri. *ibid.*

THERMAS DIOCLETIANI ædificare inſtituit Maximianus, & quo conſilio id præſtiterit. *In Append. II.* §. 12. p. VI. & *ſeq.*

S. THRASONIS Cœmeterium ubi ſitum, & quomodo inventum. *In Append. II.* §. 12. p. VI.

TITULUS *Venerabilis Frater* eſt ita adnexus charactéri Epiſcopali, ut Epiſcopis quoque ſchiſmaticis, modò validè ordinatis, a Papa concedatur. LXVII. §. 20. p. 262.

TOBIAS GAZENIUS in Maronitarum Patriarcham electus confirmatur, latinoque Pallio donatur. LXXII. p. 273.

TONDENTES MONETAS aureas, vel argenteas ultimo ſupplicio plectuntur, ſive ſæculares ſint, ſive cujuſvis Ordinis Regulares. LXVIII. §. 2. & 3. p. 263. Vid. *Monetas.*

TONSURA

TONSURA ſit nec ne Ordo, nondum eſt definitum. XI. §. 21. pag. 36.

TORCELLANÆ ECCLESIÆ fundamenta, deſtructa Civitate Altinenſi, ejuſque Epiſcopali Cathedra ſublata, jacta fuerunt. XVIII. §. 2. p. 57.

TRACTATUS *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis*, laudatur, ſimulque ad examen revocatur. XI. p. 30. Vid. *Cardinales Epiſcopi Suburbicarii.*

TRADITIO Brachio Sæculari quando decernenda ſit in non promotum, qui Miſſam celebraverit, aut Fidelium Confeſſiones exceperit. LXXV. §. 2. *& ſeq.* p. 285. *& ſeq.* & LXXVI. §. 3. *& ſeq.* p. 287.

TRANSACTIO inter Epiſcopum Herbipolen., & Abbatem Fulden. ſtipulata recenſetur, & approbatur. III. p. 9. *& ſeq.* Vid. *Fuldenſem Abbatem.*

TRANSACTIO inita inter Archiepiſcopum Moguntinum, & Epiſcopum ſimulque Abbatem Fuldenſem confirmatur. LXXIV. p. 278. *& ſeq.*

TRANSLATIONES EPISCOPORUM, quoad Eccleſias in partibus Infidelium ſitas, habentes Populum fidelem, quomodo peragendæ, ac conficiendi ea de re Proceſſus. LXIX. §. 4. p. 266. Vid. *Proceſſus.*

TRIBUNAL Inquiſitionis quomodo hactenus proceſſerit, & inpoſterum procedere debeat adverſus celebrantes non promotos. LXXV. §. 2. *& ſeq.* p. 284. & LXXVI. §. 3. *& ſeq.* p. 287.

TRIMESTRE tempus præfinitum eſt Electo in Epiſcopum, ad ſuſcipiendam Conſecrationem, computandum a die confirmatæ Electionis. LXVII. §. 2. p. 253.

TRIREMIUM, perpetuique carceris pœna quando decernenda ſit in celebrantem non promotum. LXXVI. §. 3. *& ſeq.* p. 287. *& ſeq.*

TRISAGII *Sanctus Deus, Sanctus Fortis, Sanctus Immortalis miſerere nobis* antiquiſſima origo, & uſus in Græca Eccleſia. L. §. 28. p. 159. *& ſeq.*
In Latina Eccleſia ſubinde uſurpatum fuit. *ibid.*
Quiſnam ipſi ſuperaddiderit verba: *Qui crucifixus eſt pro nobis. ibid.* p. 160.
Fuerunt illa pluries a Summis Pontificibus proſcripta. *ibid.*

TRUINA, penes Scriptores Eccleſiaſticos, quid ſignificet? *In Append.* IV. §. 13. p. XVI.

TURBINES, aliæque temporum procellæ, educto Sanctiſſimo Sacramento è Tabernaculo, ſignari non debent. LI. §. 13. p. 73.

TURCICA, ſeu Mahumetana nomina non licet Chriſtifidelibus aſſumere, ſibique imponere, ad evitandas pœnas, vel quamcumque utilitatem captandam. XXXVII. §. 1. *& ſeq.* p. 111. & 112.
Eiſdem utentes, Sacramentorum incapaces, ac ſuffragiogiorum poſt mortem indigni declarantur. *ibid.* §. 4. p. 112.

TURONENSIS Monaſterii Eccleſiam majorem, qua ſervata methodo dicaverit Urbanus II. *In Append.* IV. §. 11. p. XVI.

V.

VATICANÆ Baſilicæ conſecratio, quo Ritu fuerit ab Urbano VIII. peracta. *In Append.* IV. §. 8. p. XV.

VATICANÆ BASILICÆ Archipresbyteri juriſdictio in conferendis Ordinibus. XI. §. 16. p. 34.

VENERABILIS FRATER eſt titulus ita adhærens characteri Epiſcopali, ut ſchiſmaticis quoque Epiſcopis, validè tamen ordinatis, a Papa tribuatur. LXVII. §. 20. p. 263.

VENETÆ REIPUBLICÆ egregia a vetuſtiſſimis temporibus merita de Catholica Religione, nec non obſequium erga Sedem Apoſtolicam. XVIII. §. 1. & 3. p. 57.
Eidem confirmatur jus nominandi ad Patriarchalem Venetam Eccleſiam, atque indulgetur jus nominandi ad alias tres Eccleſias Torcellanam, Caprulanam, & Clodienſem, ſola excepta vacatione per obitum in Curia. *ibid.* §. 4. p. 57. *& ſeq.*

VERBA, *Puer, Infans*, quam ætatem vi ſua indicent. XLIV. §. 14. p. 127.
Quo ſenſu quandoque fuerint accepta a Scriptoribus Eccleſiaſticis. *ibid.* §. 15. p. 129.

VERBA *Fide Conſtitutus* in veteri ſepulchro inſcripta, quid ſignificent? *In Append.* II. §. 9. *& ſeq.* p. V. *& ſeq.*
Verbum *percepit* abſolutè poſitum, *de ſuſcepto Baptiſmate accipitur. ibid.*
Idemque Baptiſmus indicatur quoque per illa verba, *Fidei* Sacramentum. *ibid.* §. 11. p. VI.

VERONENSIS EPISCOPUS, privativè quoad quoſcumque, ordinariam juriſdictionem in poſterum exercere debebit in Veronenſi Civitate, univerſaque Diœceſi. LXII. §. 4. p. 240.
Suffraganeus eſt Archiepiſcopi Utinenſis. *ibid.* §. 5.
Quam juriſdictionem exercere debeat in Capitulum, ſubjectaſque Capitulo Eccleſias, ſive Curatas, ſive non Curatas, nec non in earumdem Eccleſiarum Cappellanos Titulares, vel Manſionarios. *ibid.* §. 7. p. 240. *& ſeq.*
Cathedralis regimen, in quibus privativè ad Epiſcopum, vel Capitulum ſpectare debeat, & in quibus cumulativæ juriſdictionis eſſe. *ibid.* §. 9. *& ſeq.* p. 240. *& ſeq.*
Parochiis Monaſterio S. Mariæ in Organis ſubjectis quomodo providere. *ibid.* §. 36. p. 243. *& ſeq.*

VERONENSE CAPITULUM quomodo viſitari, corrigi, & emendari poſſit ab Epiſcopo, tum in Viſitatione, tum extra Viſitationis actum. LXII. §. 7. p. 240.
In regimine Cathedralis Eccleſiæ quandonam ſe immiſcere poſſit. *ibid.* §. 9. p. 240.
Jure utitur conferendi Canonicatus non vacantes in Menſibus Apoſtolicis: & quid de reliquis Dignitatibus Capituli. *ibid.* §. 17. p. 241.
Parochiales complures, aliaſque ſimplices Eccleſias habet ſubjectas, in quas, earumque Titulares, Miniſtros, & Cappellanos, certam juriſdictionem exercet. *ibid.* §. 19. *& ſeq.* p. 241. *& ſeq.*
Criminales cauſas ſubjectarum ſibi perſonarum quandonam poſſit cognoſcere. *ibid.* §. 30. p. 243.

VESTES Pontificales, & Sacerdotales adhibent Maronitæ planè ſimiles iis, quibus utuntur Latini. L. §. 31. p. 161. *& ſeq.*
Innocentius III. ſacra hujuſmodi indumenta iiſdem dono dedit. *ibid.*

VIATICUM Feria V. in Cœna Domini conſecratum Græci per annum integrum aſſervare conſueverunt. L. §. 29. p. 160.
Sanctiones hac de re editæ a pluribus Pontificibus, & Congregationibus Urbis. *ibid.*

SS. VIATICUM non eſt ad Infirmos deferendum, qui cum illud ſumere impediantur, adorationis, vel deoſculationis cauſa ad ſe deferri expoſtulant. LI. §. 12. & 13. p. 272. & 173.

SS. Viaticum Corporis Chriſti an, & quando denegari debeat refractariis Conſtitutioni *Unigenitus.* LXVI. §. 3. *& ſeq.* p. 252. Vid. *Conſtitutio.*

VICARIATUS S. OFFICII unire, vel ſupprimere poteſt Congregatio Generalis Inquiſitionis, prout locorum conditio poſtulaverit. XLIX. §. 39. p. 149.

VICARIUS CAPITULARIS, loco defuncti Epiſcopi, in Sacrificio Miſſæ nominari non debet. LVII. §. 20. p. 196. *& ſeq.*

Vicarius Capitularis, in Locis Miſſionum, ubi reſident Epiſcopi, a Capitulo, vel Parochis, juxtà veterem conſuetudinem, eligi debet ſtatim ab obitu Epiſcopi. LII. §. 3. p. 180.

Si verò nullum adſit Capitulum, nec Parochorum numerus, a quibus electio perficiatur, Vicarius Generalis defuncti Epiſcopi, Pontificis auctoritate conſtituitur Vicarius Capitularis. LII. §. 4. p. 181.

Doctoratus neceſſitas tollitur, dummodo alia requiſita in eligendo concurrant. *ibid.*

VICARIIS CAPITULARIBUS per Regnum Neapolitanum, quæ cura ſit commiſſa quoad ſpolia a defuncto Præſule relicta, & in Eccleſiæ commodum applicanda. LX. §. 9. *& ſeq.* p. 220. Vid. *Spolia.*

VICARIIS GENERALIBUS ægrotantium Prælatorum Neapolitani Regni, demandatur cura, & aſſecuratio rerum ſub ſpolio comprehenſarum, excluſis Capitulis, Canonicis, cæteriſque quibuſlibet. LX. §. 8. p. 220. Vid. *Spolia.*

VICARII APOSTOLICI in Anglia, quater in annum, & in mortis articulo, Indulgentiam Plenariam concedunt. XVI. §. 23. p. 54.

Vicariis Apoſtolicis in Anglia competit juriſdictio quaſi Epiſcopalis intra cuique deſignatos limites. XVI. §. 4. & 10. p. 50. & 51.

Iiſdem præterea tribuuntur facultates *Formulæ ſecundæ. ibid.* & §. 11. p. 51.

Quas & aliis communicare poſſunt, iis exceptis, quæ Ordinem Epiſcopalem requirunt, vel ſine ſacrorum Oleorum uſu non exercentur. *ibid.* §. 4. & 11. p. 50. & 51.

Non tamen ad id tenentur; ideoque poſſunt eaſdem denegare, vel ſub certo modo concedere, ac etiam conceſſas auferre. *ibid.* Vid. *Miſſionarii Regulares.*

Vicarii Apoſtolici Indiarum Orientalium non habentes Epiſcopum Coadjutorem cum futura ſucceſſione, jubentur aſſumere Vicarium Generalem. X. §. 1. p. 29.

Vicarii aſſumpti facultates recenſentur. *ibid.* §. 2. p. 29.

Vicariis Apoſtolicis per quaſcumque Regiones conſtitutis, qui Epiſcopi non ſunt, mandatur, ut Pro-Vicarium ſibi eligant. LII. §. 2. p. 180.

Hujuſ. Pro-Vicarii facultates, & onera. *ibid.*

Vicarii Apoſtolici cum charactere Epiſcopali, an, & quando prævio Proceſſu conſtituendi, & quomodo hujuſmodi Proceſſus conficiendus. LIX. §. 5. p. 267.

VICE-LEGATUS AVENIONENSIS Tabellas rationum Civitatis Carpenctoraten. & Communitatum Comitatus Vindaſcini recognoſcit, & approbat. XXI. §. 11. p. 65.

Poteſt Cauſas Criminales, & confectiones Proceſſuum a Rectore Carpenct. ad ſe avocare. *ibid.* §. 5. p. 65.

Item Proceſſuum confectiones inhibere, & quomodo. *ibid.* §. 8.

Immò, eo inconſulto, ſententiæ Rectoris pœnam corporis afflictivam infligentes, executioni committi non poſſunt. *ibid.* §. 4. Vid. *Rector Carpenctoraten.*

VISITARE poteſt Proto-Archimandrita Congregationis S. Baſilii Magni, Ruthenæ Nationis, Abbates, ſeu Archimandritas ſibi ſubjectos, & opportuna decreta vulgare. LIX. §. 4. p. 218.

VISITATIO Eccleſiarum, ac quorumcumque locorum ſubjectorum Monaſterio Monialium Ordinis S. Benedicti prope muros Civitatis Aquilejenſis eſt Delegato Apoſtolico reſervata. LIV. §. 18. p. 249. Vid. *Aquilejenſe Monaſterium.*

VISITATORES Communitatum a Congregatione Generali Boni Regiminis deputantur. XXV. §. 10. p. 76.

Ipſorum facultas cohibita ad explorandum ſtatum œconomicum Communitatum, eorumque referendum. *ibid.* Vid. *Congregatio Boni Regiminis.*

VITA S. MARONIS a Theodoreto Cyri Epiſcopo ſcripta, a quibus vindicata. XXIV. §. 4. p. 71. Vid. *S. Maro.*

S. ULDARICO Epiſcopo Auguſtano imponitur, quod Miſſam poſt prandium celebraverit. LVIII. §. 6. & 8. p. 213. & 214.

UNCTIO cum Sacro Oleo Infirmorum, an extra caſum gravis infirmitatis fieri licitè valeat. LVII. §. 47. p. 204. Vid. *Oleum Infirmorum.*

UNIGENITUS. Vid. *Conſtitutio Unigenitus.*

UNIO Græcorum quoties, quantiſque laboribus a Romanis Pontificibus curata. L. §. 11. *& ſeq.* pag. 153. *& ſeq.*

Unio Monaſterii de Campo longo cum adnexis juribus facta Sacriſtiæ Conventus S. Franciſci Aſſiſien. confirmatur. XXXII. §. 16. p. 99.

VOTUM deciſivum quinam habeant in Congregatione Criminali A.C., quive conſultivum tantum. XXVI. §. 5. p. 80.

Votum non recipiendi Epiſcopatus. Vid. *Baſilienſes Monachi.*

URBANUS VIII. Pontifex quantopere Græci Euchologii correctionem curaverit. LVII. §. 2. & 3. p. 192.

UTINENSIS Eccleſiæ Collegiatæ erectio in Archiepiſcopalem, & Metropolitanam Eccleſiam. IX. p. 23. *& ſeq.*

Eidem aſſignantur Suffraganeæ Eccleſiæ. *ibid.* §. 2. p. 24.

Capitulum conſtituitur, unà cum certo Manſionariorum, & Cappellanorum numero. *ibid.* §. 3. p. 24.

Menſæ Archiepiſcopalis, & Capitularis redditus quantus, & quomodo diſtribuendus. *ibid.* §. 4. *& ſeq.* p. 25.

Canonicatuum nonnulli juriſpatronatus, alii liberæ collationis. *ibid.* §. 11. p. 26. & 27.

Quomodo horum omnium proviſio fieri, ſive inſtitutio dari debeat. *ibid.* §. 13. *& ſeq.* p. 27. *& ſeq.*

In Utinenſi Metropolitana Eccleſia Miſſa de Spiritu Sancto celebratur anniverſaria die commemorationis, ſive depoſitionis B. Bertrandi Aquilejenſis Patriarchæ. LXIII. §. 2. p. 245.

WILNENSE COLLEGIUM. Vid. *Collegium Wilnenſe.*

UXORES ante Ordinationem acceptas jure retinent Græci Sacerdotes. L. §. 13. & 22. p. 154. & 157.

Z.

ZAMOSCIÆ Synodo cautum eſt, ut Rutheni Epiſcopi Officialem aſſumant ex Clero ſæculari, dummodo ad id muneris idoneus Clericus reperiatur. XX. §. 4. p. 64.

Zamoſciæ habita Synodus Provincialis commemorationem Romani Pontificis in Miſſa fieri præcipit. LVII. §. 17. p. 196. Vid. *Commemoratio.*

2-45
Vd XIX z

FINIS Tomi XIX.